„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sel'ake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 6.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šiilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

A 85.083

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 1. Volosko-Opatija u četvrtak 2. siečnja 1902. God. III.

Prvi broj „Narodnoga lista" šiljemo svim na ogled. Ki ne misli niš platit u ime predplate neka nam ga pošalje nazadj, da se znamo ravnati.

Pojedini broj će se od sada prodavat po 6 heleri.

Nazad sedam let.

Ki se ne spamećuje, kako je bilo sedam let nazad? Na Volosko-Opatijskoj občini vijal se je još tudji, talijanski duh, nas je još davila tudja, talijanska moć. Ali toj su moći bili hipi već izbrojeni! Glas naroda je sprogovoril. Njegov strašan zvuk odjeknul je kako i beseda lorda Clancharlie - a va Gornjoj kuće u Londonu.

„Vi imate moć, činilo se, da vladajućim Talijanom vapije ta glas naroda, vi imate bogatstvo, sve radosti, sunce, kô vam vavek sveti, vlast prez kraja i konca, imate užívanja. ka delite mej sobom. Neka bude. Ali znate, da ima neč i pod vami, a možda i nad vami.

Vi ste veliki, bogati i jaki. Pogibeljno je to. Vi se koristite tminom noći. Ali čuvajte se: ima i jedna druga moć, a to je zora. Zoru ne more ni jedan predobit. Ona će doć. Ona je već blizu. Ona ima silnu moć, da od noći čini dan. Ki će njoj zabranit hitit sunce na nebo? Strah neka vas bude! Pravi gospodar od kući će sad pokucat na vrata. Kraj je već tudjoj nesreći. Vi imate sve, a to sve se sastoji od ničesa, ča je ostalo drugem. Vi ste zvani pred sud puka toga odsudjenika, ki će Vam biti sudac. Strepite! Puk je izkusio sve. I veliko siromaštvo i muku i jadi i grdo poniženje i sramotu, a sada će sve to izrigati na Vas i zasut će Vas s tem za sve vieke vieka."

I noć se zgubila, zora je osvanula i hitila na nebo ono lepo sunce, ko nam i sada još sveti, I pravi gospodar kuće, Voloski i Opatijski Hrvat pokucal je na vrata svoje kuće — i vrata su se otvorila. I sudil je bezdušnim Talijanom i hitil njim je v obraz sve ono zlo, svu onu sramotu, va ku su ga bili hitili va vreme njihovega dugotrajnega vladanja i on — pravi gospodar kuće — kako Isukrst trgovce va temple, tako je i on stiral one, ki su do onda va ovoj občine sramotili njegovo ime.

I od onda su se na našoj občine zaseli njiji pravi gospodari naši domaći ljudi. I valje, valje bit će sedam let, da oni va toj občine vladaju i častno i pošteno. Koliko se je toga učinilo i priskrbelo va to vreme? Ka razlika od prve ale sadašnje uprave?

Nego talijanski smrad, ki je bil izbacen kroz vrat na cestu bi otel sada poć nutar skroz poneštru. Ali ti nespašeni mrzki Kalabrezi ne moru sami niš. Oni to vide, oni to ćute. Malo ih je, a i ono malo ča ih je ne vredi groša. Ali za svem tem njih vuče volja da i opet za gospodare. Oni računaju: Hrvati su dosti tega učinili tako da nam ne bi trebalo niš delat a korito je dobro: „ala che se magna". I za to su se oni obrnuli na Niemce, da njim oni pomoru. Nego ni Niemci nisu nemi. I njih ima del, ki bi radi živet na tuji račun. Mi smo već rekli: Ima mej Nemci poštenih ljudi, ali ima i nikakoveh, ima pijanac. ima vagabundi ima pijavic, ima i šmaroceri ki bi oteli živet na tuje pleća. I ti neki bi radi takodjer va občinu, da se malo podkožo. —

A mi? Koliko nas ima domaćeh ljudi svi se složimo skupa, i tako ojačani, utvrdjeni, dočekajmo neprijatelja i dajmo mu takovu jednu lekciju, da mu više nikada ne pade na pamet dignut se proti nam — pravim gospodarom občine naše.

Na noge dakle braćo i domorodci! Svi delajmo, svi se trudimo i svi nastojmo oko tega, da vragu rogi razbijemo.

Delajmo z dušom i s telom, srcem i glavom, i ne dajmo si mira, dokle ne iztrebimo svrab, ki se je nakotil va ovoj našoj grude. — Mi smo jaki! Mi smo brojni! Mi se nimamo ničesa bojat. Znajte, da nema te stranke, koja bi mogla bez nas vladat. To neka bude svim kako jedno poticalo za borbu. Jer borba će bit velika, oštra, silna borba. Mi smo na nju pripravljeni i sigurni smo, da će pobjeda biti naša. Neka se sve proti nam digne, neka se sve proti nam složi, mi ćemo ostat krepki i nepomični. i kako va Transvale Buri, tako ćemo i mi branit ovu zemlju našu. I joh si ga onemu. ki bude poskusil, da nam ju zame, joh si ga njemu. Nima va naših žilah kapa krvi ka ne bi uzplamtila proti razbojničkim otimačem onega ča je vaše. — Opetujmo: mi se ne bojimo. S nama je sve ča je pošteno. Jaki smo i tvrdi. I pripravni smo za boj, i borit ćemo se kako lavi, jer tako moramo da činimo, to smo mi i dužni učinit to od nas išće naša čast, to od nas zahteva naš ponos. I mi to moramo učinit, ako ne ćemo na naše glave navuć prokletstvo naših stareh pokojneh i djece naše, koju bi, kad bi tudjinac tu zavladal, čekali najtužniji i najžalostniji dnevi. —

Za to, ki je naš — na noge! Izbori su blizu. Ne gubit vremena. Sve ča je naše neka se k nam pridruži, zač tu se ne govori ki će vladat, da li Hrvati ale Slovinci, već domaći ljudi ale pak tudji furešti.

Za to i vi braćo naša, ki Bog zna s kakovih razloga ne ćete da držite s nami, sjedinite se s nami, dajte nam i vi pomoćnicu ruku va ovoj težkoj borbe. Tu se tratà o sreći Vašoj i o sreći Vaše djece. I srećom te Vaše nedužne dječice mi Vas zaklinjemo: budite s nami! Ne slušajte laži s kemi Vas pitaju tudji izdajice. Ono su laži i samo laži — to se je videlo i pokazalo ponedeljak na sude na Voloskem. Još jedanput Vas zaklinjemo: Obratite se k svojim, k braći svojoj ki su s vami zrasli. Budite s nami!

A vi domorodci naši na delo, na delo, na delo! Svi složno u boj — k pobjedi ka nas za siguro čeka, ako se budemo držali kako onputa pred sedam let.

Izvješće

odbora za preuzeće protugarancije za gradnju električne željeznice sa strane občine Volosko-Opatija.

Električna željeznica Matulje - Lovran imade se graditi sa glavnicom od 2,200.000 kruna. Društvo koje kani izvršiti gradnju želi se što više osjegurati u smislu da bi mu ta glavnica nosila barem 4% kamate.

U tu svrhu trebalo bi da ta željeznica bi davala barem k 88.000 čistoga dobitka na godinu.

U proračunu, na kojega ćemo se kasnije osvrnuti izračunano je doduše, da će ta željeznica nositi toliki dobitak, a ipak spomenuto društvo zahtjeva da se mu još od druge strane zajamči iznos od 40.000 kruna na godinu za slučaj, da čisti dobitak ne bi dosizao iznosa od k 88.000 na godinu i to za svih 60 godina za koje je podieljena koncesija.

Ovo jamstvo je društvo već postiglo time, da je južna železnica preuzela za svih 60 godina takovu garanciju za k 20.000 na godinu, a društvo Wagonlit za drugih 20.000 kruna. Ovo posliednje društvo pak je takovu garanciju preuzelo samo za prvih pet godina. Za daljnjih 55 godina pako je društvo garanciju za godišnjih k 20.000 zatražilo od istarskog zemaljskog sabora. Taj je na predlog zemaljskog odbora preuzeo garanciju za taj iznos za zadnjih 55 godina koncesije, a to samo pod uvjetom, da občine Volosko - Opatija, Veprinac i Lovran napram pokrajini preuzmu protugaranciju za $^2/_3$ onog iznosa kojega bi pokrajina morala eventualno izplatiti u ime te garancije. —

Ovdje ne možem da ne opazim, da se je zemaljski sabor svojim spomenutim zaključkom pokazao veoma malo naklonjen ovim našim predielima. — Za procvat ove naše Liburnije se do sada nije potrošilo skoro niti novčić zemaljskog novca a samo iz Voloskoga i Opatije dobiva pokrajina na izravnim nametima preko 40.000 kruna na godinu, te bi bila već samo obzirom na to mogla pokrajina bezuvjetno preuzeti zahtjevanu garanciju, bez da traži ikakovu protugaranciju od ovdješnjih občina.

Polag nacrta za garancijsku izjavu kojega je zemaljski sabor poslao občini, imao bi se iznos kojega bi eventualno občine morale platiti medju občine Volosko-Opatiju, Veprinac i Lovran podieliti u razmjeru poreza. Pošto se u občini Volosko-Opatiji plaća po prilici k 130.000 poreza t. j. skoro pet puta toliko poreza nego u občinama Veprinac (k 18.000) i Lovran (k 15.000) skupa morala bi od zgora izračunanog iznosa od k 13.333 naša občina platiti više od $^1/_2$ dakle okolo 11.000 a Veprinac i Lovran skupa samo okolo 2.300 k. Pošto je korist koju bi občine Veprinac i Lovran imale od takove željeznice mnogo očevidnija nego sama korist, koju bi naša občina mogla imati od ove željeznice, jest ovaj način podieljenja garancijskih obveza svakako nepravedan, te se je radi toga odbor obratio na občinska glavarstva u Veprincu i Lovranu pitanjem nebi li ove občine pristale na to, da se garancijske obveze podiele medju ove tri občine u drugom razmjeru, na primer na tako da preuzme svaka občina obvezu za $^1/_3$ cielog zajamčenog iznosa.

Pošto je pako nacrtom predloženim od zemaljskog odbora to pitanje već prejudicirano na štetu naše občine, nisu niti občine Lovran niti Veprinac htjele da preuzmu ikakovu drugu obvezu nego onu predloženu od zemaljskog odbora t. j. obvezu da će za izplatu zajamčenog iznosa doprinašati samo u razmjeru nametu podloženog poreza propisanog u svakoj občini.

Na temelju kojega je izračunan dobitak od godišnjih k 88.000 je naime svakako nešto preoptimističan.

Izračunano je, da će željeznica imati na godinu 232.000 kruna prihoda, dakle po prilici 600 kruna na dan.

Da se dodje do toga iznosa, računa se da se na štaciji u Matuljah ukrca i izkrca na godinu 70.000 ljudi od kojih će 60.000 voziti se železnicom — te platiti na godinu . . . . . 80.000 kruna

Dalje se računa da će se od 10.000 ovdje nastanjenih osoba voziti svaka barem 10 puta na godinu i da će se tako dobiti 15.000 kruna

da će se 87.000 stranaca voziti barem po 3 puta na godinu i da će se tako dobiti 53.000 kruna

računa se nadalje da u Opatiji i Lovran dolazi iz Rieke na godinu do 144.000 izletnika i da će se od ovih barem 100.000 po jedanput voziti željeznicom, što bi dalo . . . . 20.000 kruna

ukupno 168.000 kruna

To se da sve jako lepo računati na papiru, a bojim se da u istinu neće biti tako lepo. —

Osobito kod glavne točke prihoda t. j. kod vožnje na Matulje i od tamo doli nije uzeto u obzir, da je medju onimi koji se u Matuljah ukrcavaju i izkrcavaju veoma mnogo Kastavaca, možda više od $^1/_2$ i da ovi željeznice nikad rabiti neće.

Dalje se računa da će se prevozom robe i pošte dobiti daljnih . . . . . 63.000 kruna

a sve to skupa davalo bi . . 232.000 kruna

dohodka, tako da bi po odbitku troška koji mi se za godišnjih . . . . . 144.— kruna

čini prenizko izračunan ostajalo 88.000 kruna za izplatu 4% kamata potrebitog dobitka.

Ako bi bilo samo malo manje prometa nego je izračunano, ili ako bi se troški samo malo povećali odmah bi izginuo dobitak, te stupila u kriepost obveza na izplatu garaotiranog iznosa.

(Svršetak sliedi.)

Dopisi.

Iz Mihotići. Pišu nam od tamo dne 22. decembra 1901. Kad dojdeš va našu čitalnicu pade ti valje v oče jedna stareja slika našega presvetlega cesara pak nehoteć pomisliš odkuda je ta slika prišla va čitalnicu. — Znate ki je tu sliku daroval našoj čitalnice? Nijedan drugi nego gospodin Benedetto Bačić onda poštar puli Frančić! Da, dá, tresućom rukom zručil je g. Benedetto tu sliku našoj čitalnice i puli tega da je rekal: — evo Hrvat sam dušom i tielom i kako Hrvat darujem družtvu sliku našega preljubljenega cesara jerbo znam da uviek virni Hrvati ne moru bit ako nimaju u svojoj sredini bar na sliki svojga Cesara i Kralja. Je to moguće ćete pitat? Ter sad g. Benedetto drži z onemi ki su najveći neprijatelji hrvatskega roda i jezika. Je moguće, je! Ča ni morda Dr. Salo leta 1894. kad je prišal v Opatiju naš premilostivi Cesar i Kralj stavil vanka najveću hrvatsku banderu a sada riga proti Hrvatom žuč i otrov? Vremena se menjaju, a pul izdajic se vremenom menja i ćud i mišljenje osobito ako njim ki beči da. Izdajica ala Salo će se za dobru plaću i poturčit a kamo ne potalijanit. Prokleti beči ča ti od čoveka store. —

Iz Barbane pišu nam: Veleštovani gospodine uredniče! Lipo Vas pozdravljam i čestitam novo leto i da bi srićno koraknul naš „Narodni list“ va leto 1902.

Želim, da bite izpunil moju želju i želju puka barbanskoga, da mi tiskate ovaj dopis u naš „Narodni list“ od prošleh izbori za dietu va Poreč.

Dne 21. prošloga miseca novembra vršil se je izbor u mistu Barbanu. Mi nismo čekali od talijanske stranke veliku borbu, nismo ni mislili, da će talijanska stranka uložit toliku silu kakove ni nikad uložila proti nam Barbancem.

Hodilo se je za našu čast, a gospodin ašešor Cleva htija nam je ugrabit naš barjak, ma mu se ni posrećilo. Ja mu javno sporučujem, da kad ga ni sad odnija, gospe mi, neće nikada više.

On se je trudio i mučio po našoj barbanšćini, stiskao je ruke svojim patriotom i našim izrodom i prosu silni novac, kako da bi bija jedan grof.

Dne 17. prošloga miseca novembra imali smo sastanak u Poljakih i to u sredini barbanšćine u kući našega rodoljuba Mihe Pausa. Ovde se je skupila lipa kita naših, a došli su i neki izrodi za špiju delat ča te naši govorit. Naši prijatelji ale naš mali Pave Špada ih je vidio dobro i se ni prestrašil, nego je rekal, da med našimi imamo i nekoliko izdajic, ki te Talijanom povidat sve ča se govori ma on da će na svakega s prstom pokazat.

Talijani i nekoji prodanci, žalostna im majka su strašno agitirali na barbanskoj place. Tu se je plaćalo žerilo i pijača i govorilo se je ljudem da neka ne gredu na sastanak u Poljake. Niki su došli u Poljake napiti i su htili našega Paveta pomutit, ma Pave je govoril istinu, a ne kako ašešor Kleva samo laž i laž. Kada je Kleva dozna za naš saštanak drugi dan je on priredil drugoga u Raklju gdi je svaki kmet znal za njigov dolazak. U Raklju se je skupilo mnogo svita, na stotine. On je obećiva ljudem vode, puti, škole i druge stvari. On je znal lipo hrvatski ale slovinski govorit, ma ćete vidit kada budu naši zastupniki Spinčić, Laginja i drugi u saboru govorili hrvatski on će ć, da ne zna ni jedne beside.

Na 18. novembra kad je ašešor Cleva držal sastanah u Raklju, pošli su prodanci u kuću golobradca Mirkovića onoga velikoga trgovca z belim kamenom, kade su žerali i pili.

Dve ure za Klevom je priša naš Pave ki je valje razpršija tabor krnjelski za svim tim da je i pop Mikulić reka da nima straha da on će poć na bicikleti glasovat za Clevu ma su mu miši šuste prejili i je osta doma. Mi dragi čitatelji „Narodnega lista“ smo bili jako slabo organizirani. — Talijanska stranka je priko tri miseca agitirala i je imala preko 30 svojih agitatori a naša stranka samo jednoga.

Prosulo se novca od kmetske krvi. Mi dobro znamo za više od njih ki su novce dobili, a tri agitatori naši benevrekari su agitirali na garanciju da će njim talijanska stranka oprostit dug.

Ti krivi proroki su se dosti trudili i mučili ma nisu niš opravili. Za manje da se nisu pustili podkupit niki naši narodni župani. Ne čudimo se županu Mirkoviću, mi to znamo da je njemu drago čozotsko jadro ne čudimo se županu Cortolu Mirkoviću-Marganu, na jeno oko je slip ma na drugo pozna dobro srebrne kruni; ne čudimo se županu Zorzu, njega stišće madrun, ma će ga Cleva ki je lićnik ozdravit; ne čudimo se županu Toniću Kvarantu ni županu Buliću, on je po predivku kako vidite Talijan nosi bele belevreke kako napulitan. Bog da bi rasvitli pamet još nikim županom ki nisu htili s nami glasovat.

A ča da rečem od tebe Ive Peresa odi Varošići, ki si naše ljude poteza kako ni jedan talijanski bandit? Znaš ča ti je reka tvoj zerman kad si mu nudi dva fiorina, on ti je reka da je tovarića prodal za 12 fiorini a sebe neće ni za dve hiljade. — Još paseš ovce i krave po šainskih krasah. Sram te bilo!

A vi moji dični Šainci i Bićanci takovih junaka poštenih i mužaki nima naša Istra. Vi ste čisti kako i zlato. — Vas su dosta napastovuli i po danu i po noći. — Kumi su vas krstni i prijatelji napastovali ma niste se otili prodat kako i nemo blago. Bog vas poživi!

A ti dični i ljubezni župane i kunžiljer Jure Kolić ki si se neumorno trudija i pobija neprijatelje, ti ki si poznat po celoj barbanšćine čast ti bila vridni sine ove naše zemlje.

A vi dragi Pornjanci, vi ki ste svi do jednega glasovali za našu stranku vi ste stekli čast i poštenje. Vi niste zaboravili onu pismu od našega maloga Paveta Špade, vi ste ju dosta u srce začepili više nego Krstićevu špudaćeru. U našu barbanšćinu od sakega broja „špudaćere“ hodilo ih je po 60. Viš izdajica Krstića da. tvoja škovacera ni niš opravila na barbanšćini. Ča si mislil da su Barbanci slipi pak da te ne vide i ne poznaju. Ča si mislil ako zavijaš po istrijansku ale po talijansku da ćeš ča opra.it. Aj po majku tića nećeš!

„Narodni list“ te je za vavek ubil na barbanšćini.

A vi gosp. ašešor Cleva vi ste deputat za kapitanat Puljski ma znajte dobro da vas nisu Barbanci zibrali ni nete nikada. Htili ste kupit našega Špadu za 200 fiorini za to imamo i svedoke; ma ga ne ćete kupit ni za hiljade zač on ni hitil svoj zajik pod noge i ni zaboravija materino mliko.

Za sada dosta, a drugi put ću Vam pobrojit prodance po imenu i predivku i za koliko su se prodali da ih bude sram pred Bogom i ljudi.

Iz Sovinjaka. Iz ovih krajeva nimamo nikada prilike da se Vami gospodine uredniče dobrimi glasovi oglasimo.

Pred nekoliko vrimena razbolio se naš dični nezaboravni gosp. učitelj i sada je naša škola zatvorena; mi žalimo radi njegove bolesti. — Njegovo nastojanje za izobrazbo naše dice bit će nami nezaboravno. Naš velevredni učitelj, ni nastojao samo da djecu našu nauči čitat i pisat, nego je pasane godine u zimsko doba držao školu i za odraščene ljude, da ih nauči čitat, pisat, pjevat učio ih je i poljodjelstvo i druge koristne stvari, za to mi želimo da njemu dobri Bog povrati zdravlje, da čim prije dodje opet nas i djecu našu učit one zlatne nauke.

Ali svi toga njemu ne žele; oni talijanski poperdili, koji preziraju sve što hrvatskim duhom diše radje bi, da naš učitelj nikada se više u Sovinjak ne vrati, a to se zna iz razgovora kojega su medju sobom imali jedne nedelje pod zvonikom u misno doba. —

Karleto sin šiore Marije i mladi „Pipe.“ — Karleto rekao je Pipetu da njemu bi drago bilo da učitelj se nikad više ne povrati u Sovinjak.

Na to odgovori Pipe: da i njemu bi drago bilo da njega Sovinjak više ne vidi. Izgovarajuć on ove rieči nagnuo je glavom proti kući u kojoj je učitelj stanovao i rekao talijanski - ma to mu ne bi drago; na to odgovorio Karleto (dakako talijanski): a jej on bi plakao.

Mi ne znamo kako taj Karleto može na ovaj način i ovoliko mrzit i prezirat Hrvate, koji njega više hrane neg Talijani. A šjor Pipe pak ki tako mrzi Hrvate, kako je zaljubio onakvu Hrvaticu za ženu. Ali Hrvatice su poštene, vješte, pametne i dobre za radnju.

Osim toga videli smo, da je više puta dopeljao koš hrvatskoga merlina, koji je njega preko zime od glada spasio. Pitamo njega, kako se on udoštojio ono od Hrvata uzeti? — ali u potrebi je i hrvatski dar dobar. —

Sada treba da se poprimemo naše prodavaonice tabaka ili kako ovdje zovu Palta. U tom paltu je čovjek kega je Hrvatica majka rodila, zadojila i uzgojila.

Mi se ljepo sjećamo kad je kod financialne straže služio. Jednom kad je bio kod rodne kuće na slobodi, a to je bilo upravo na dan jedne biele nedelje rekao je, da bi tko u Sovinjaku rekao da je Talijan, on da bi njega smrvio, a sada je skoro prvi Talijan u Sovinjaku.

U svom dućanu ima na rasprodaji i Družbine žigice, ali ne iz ljubavi do onoga naroda iz koga je potekao, nego samo za to da tim vabi nas narod u svoj dućan, da njemu korist nosi, jer talijanski dobitak lahko spravi.

Grozio se na nekoje naše ljude kad su od njega Družbine žigice zahtjevali, za koje moralo se više puta pitati prvo neg on iste razpačivati započeo, dočim je Legine čim su počele izlazivati u svom dućanu na prodaji imao, i htjeo iste svakomu na silu rivati. Ovih se i za svoju potrebu služi. — Kad on nas tako poštuje i cieni, treba da i mi njemu pokažemo da njega poznamo i po nipošto služit se u njegovom dućanu, za ono što nami treba.

Osobito vi Pračanci bi morali najprvi otvorit oči, jer se medju vami rodio i uzgojio, a sada prezira vas i proklinja. Dok on tako nas poštuje ne mojmo ni jedan kod njega kupovat ni soli ni tabak, ni druge stvari nami potrebne.

Ladonja.

Iz Buzešćine 25. dicembra 1901. Gospodine uredniče! — mislio sam da će Vas koji god obavjestiti o izboru dviju zastupnika, koji se obavio u Kopru dne 5. 12. Nego videći da se nije nitko oglasio, molim Vas da sliedeće uvrstite u prvom broju Vašega cienjenoga lista da i od nas sviet nešto sazna.

Izbor je počeo na 9 sati kako je bio i urečen. Došla su u izbornu dvoranu 92 fiducijara ili izbornika i na to je započeo izborni čin.

Najprvo izabere c. kr. namjestnički savjetnik g. Schaffenhauer-Neys u komisiju g. Mata Sanković-Soldatića, poslie gg. Metliku i Turkovića, na to izaberu gg. fiducijari po zakonu izmedju sebe 4 člana u komisiju a ti jesu: gg. Zorko Klun, Dr. Požar, Anžlovar i Šišković. Na to izaberu izmedju sebe članovi komisije predsjednika g. Matu Sanković - Soldatića a zatim g. predsjednik raztumačio valjanost današnjeg izbora i razjasnio zašto su došli tamo, pa pročita zakon da se vidi koji ima pravo glasa, i čim gubi pravo glasa, a onda su dali glas gospoda članovi komisije 6 glasova za naše zastupnike gg. Dr. Trinajstića i Kompareta dekana, a 1 glas za Dr. Derina i Dr. Longu Onda uzme predsjednik g. Sanković listu te zove alfabetičnem redom sve fiducijare, a gg. Klun i Anžlovar zapisuju.

Napokon proglasi g. predsjednik koliko glasova jesu koji dobili.

Dobili su gg. Dr. Mate Trinajstić i Josip Kompare 68 glasa, a Dr. Derin i Dr. Longo 24. Kad se čulo za izid izbora ni bilo veselju i radosti kraja ni konca. Kad se prišlo na sastav zapisnika, g. komisar kaže, da ima zapisnik biti napravljen u talijanskom jeziku, nego gg. članovi komisije rekoše bi se učinio zapisnik u slovenskom jeziku na to g. c. kr. komisar kaže, da on neimade ništa proti tome, nego da ćemo izgubiti pol sata više.

Na to metne to predsjednik g. Sinković Mate na glasovanje, te bude primljen s 6 glasi proti 1 da se zapisnik napiše u slovenskom jeziku te tako bude i učinjeno.

Živili naši sviestni fiducijari, živio naš Mate Sanković, živili naši prvaci novoizabrani zastupnici dr. M. Trinajstić i Kompare. Živili!

Na tri kralja.

Molitvica rodoljuba.

Od Pavla Špade.

Oj ti zvizdo od iztoka
Ka si kralja tri pratila
Do ložišća našeg Boga
I Krsta si proslavila.

Daj ti prati narod mili
Lipoj slogi i jedinstvu,
Nek se združi nek se spoji
I ukroti moć tudjinsku.

Smiluj nam se vični Bože
Ter Hrvatu daj slobodu,
Ti nam smuti protivnike
Našoj sreći, našem rodu.

Tebi za to mladić vapi
I ditešce majke s krila
Tebi starac i vas narod
Svaka duša tebi mila.

Na kolina svak ti pade
Na dan ove svetkovine
Daj ušliši srce čisto
Naše mile domovine.

Daj da kolo bude igrat
U jedinstvu rod junački
Trobojnica neka prati
Naš premili rod hrvatski.

Ti ki jesi Svemogući
Uslišiti narod možeš,
Ti pravedan koji jesi
Uslišiti ti nas hoćeš.

Mirom, slogom i jedinstvom,
Obdari nam domovinu
Daj Svevišnji otče mili
Smiluj se ti svome sinu.

Domaće viesti.

Banditen Angriffe. Mit Eckel haben wir in der letzten Nummer des Salo-Schmierblattes die gemeinen, niedrigen Angriffe auf die allgemein geschätzte und geachtete Person des Herrn Baron Rannsonet gelesen. — Und warum diese gemeinen Angriffe auf diesen, für unseren Curort ungemein verdienstvollen Herrn? Nur deswegen, weil er bei der am 7. Dezember 1901 stattgehabten Wahl für den Landtag seine Stimme nicht dem Candidaten der irredentistischen italienisch-liberalen Partei abgegeben hat. — Wahrhaftig! dass ist eine liberale Partei, welche die Ehre eines perfecten Ehrenmannes angreift nur deswegen, weil er nicht mit ihr wählt. — Auch hier müssen wir eine freche Lüge constatieren, denn es ist ganz erlogen, dass Herr Baron Rannsonet bei der besprochenen Gelegenheit vom hiesigen Pfarrer per Wagen zum Wahllokale abgeholt wurde, denn der hiesige Pfarrer kam ins Wahllokal als bereits der Wahlact abgeschlossen war, so dass er gar nicht zur Wahl zugelassen wurde, während Herr Baron Rannsonet eine Stunde früher gewählt hatte. — Die sogenannte italienische Partei kann wirklich aufs Lügen Patent nehmen. Alles, was sie schreibt, alles, was sie thut, ist Lug und Trug. Wir gratulieren den wenigen „Bundesgenossen“ einer solchen Partei, welcher ein Dr. Salo an der Spitze steht.

Die Deutschfreundlichkeit einer Wahl-Commission. — Unter diesem Titel schreibt der Verräther Kerstić in der letzten Nummer seiner Tante Jambrozia gegen die Wahlcommission die am 7. Dezember v. J. die Landtagswahl für die Städte in Volosca leitete. Das grosse Verbrechen, welches Salo dieser Commission in den Schuh schiebt, besteht darin, dass von derselben vor der Wahl die auf den Wahlact sich beziehenden Ge-

P-135 1848 SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA

setzesstellen auch nicht in deutscher Sprache verlesen wurden, trotzdem angeblich auch Wähler deutscher Zunge anwesend waren. Wie sonst immer, lügt auch hier Salo ganz frech und gemein. Vor allem war die Wahlcommission gesetzlich nicht verpflichtet, die betreffenden Gesetzesbestimmungen in einer anderen als croatischen Sprache zu verlesen und sodann war kein einziger deutscher Wähler anwesend, als diese Gesetzesbestimmungen verlesen wurden, denn die Wahl begann um 10 Uhr, und die drei deutschen Wähler, welche bei dieser Gelegenheit gewählt haben, sind erst eine Stunde nach Beginn der Wahl im Wahllokale erschienen. — Salo kümmert sich wenig darum, dass man ihn auf frischer Lüge ertappt. Er rechnet immer: nur tüchtig lügen, etwas wird schon geglaubt werden, wenn nicht von allen, aber vielleicht doch von irgendeinem Trottel. Wir weisen auf seine Lügen hin nicht seinetwegen, denn wir wissen, dass er in jeder Hinsicht unrettbar verloren ist, aber wir thun es um derjenigen Willen, die sich vielleicht durch ihn würden irre führen lassen. Darum sei jeder auf der Hut und glaube nur das, wovon er sich selbst überzeugt hat.

Unsere Bekenntnisse. — Der Desperados Krstić, der in seinem Hasse gegen seine eigene Stammesgenossen bereits keine Grenzen kennt, wirft in seinem Banditenblatte vom 24. Dezember 1901, uns Croaten vor, dass wir uns gegen jede fremde Beherrschung in unserem eigenen Hause mit allen Kräften wehren. — Wir fragen nun jeden ehrlichen Menschen, ist denn jener einer Achtung werth, der sich im eigenen Hause einen fremden Herrn und Gebieter wünscht? Dem Salo ist natürlich alles Wurst, denn er lässt sich sogar von einer alten Frauensperson ernähren und gebieten.

Salo stellt die Sachen so dar, als ob die croatische Partei in Volosca-Abbazia gegen die geplanten Arbeiten: als Canalisation, neuer Friedhof, Spital u. s. w. wäre. Wer aber etwas besser unterrichtet ist, weiss sehr wohl, wie viel bisher in der Gemeindevertretung von Volosca-Abbazia gerade für diese Arbeiten gethan wurde. — Wir vom „Narodni List" haben nur der Meinung Ausdruck gegeben, dass man unbedingt nicht alle diese Arbeiten auf einmal vornehmen dürfte, denn auf diese Weise könnte man die Gemeinde finanziell zu Grunde richten. „Eile mit Weile", sagt ein deutsches Sprichwort! Keine vernünftige Verwaltung wird sich solchen Auslagen unterziehen, für welche sie keine sichere Deckung hat. Den Katzelmachern liegt aber nichts daran, wenn unsere Gemeinde zugrunde geht, denn ein Krstić, ein Constantini, ein Puović können von Tag zu Tag ihre sieben Zwetschken zusammenpacken und auswandern, da sie hier nichts besitzen. — Wir aber sind an diese Scholle Erde gebunden und müssen auch für die Zukunft sorgen. Darum wiederholen wir noch einmal: Wer mit den Katzelmachern ist, ist ein Feind unseres Curortes. —

Krstić mora poć sedam dan va katafić. Ča sam Vam ja vavek govoril. Ki vavek grebe va ognje, najzada ,se i opeče. I Krstić se je opekal — grdo se je opekal. Ima već nekoliko meseci ča Krstić zmera va svojoj špudaćere g. dru Janežiću i falsifikator i trufator. Dr. Janežić ga ni otel tužit pred jurati. Zač ne? to naši prijatelji dobro znaju. Nego kada ni Krstiću ni to bilo dosta on se je azardal poć i korak dalje. On je naime na 9. prošlega meseca pred svedoci Sločarićem i Lovrinom rekal g. dru. Janežiću falšifikator od kambiali i trufator. A to je pak bil drugi par rukavi. Pul takoveh prilikah ne sude ni trgovci, ni postolari, već sudci — ljudi od zakona. I g. doktor Janežić je Krstića valje zakvačil — i tužil ga je na sud. To je bila za Krstića strel iz vedra neba

On gleda Kostantina, Kostantini gleda ujega. Cosa far? Kako da se skopa od te neprilike? Kostantini je rekal Krstiću: A borme ću te braunit, pak ča bu-bú. — Ma Krstić ni otel tako. On je rekal, da njemu će se jednega dobrega albokata, zač da je stvar jako komplikana. E, sfido mi, i kako komplikana! Otet dokazat čoveku ki je pošten i čist kako zlato, a to je g. dr. Janežić, da je falšifikator i trufator — stvar je ne malo teška. I za to su oni pozvali na pomoć nekega albokata abreja — Breitnera s Trsta, ki je imel Kratića spasit od nevolji. Razprava je bila ponedeljak na 30. pr. m. Da vam je bilo videt Krstića, kako se je tresal, kako je pental i borbotal sve nekakove neslane besedi, va ke se je još jače zapletal.

Obtužbu je zastupal g. dr. Stanger. Trebalo je čut onu vrednu, duboku i mužku njigovu besedu, da se prosudi onu dugu, bezsmislenu trfljariju tršćanskega abreja. — Dr. Stanger je prikazal čini kakovi su u istinu, on je mirno i dostojanstveno odbil sve uvrede od Krstića i od njegova branitelja, on ih je obedveh potukal do kraja. Sudac g. dr. Lucić izrekao je odsudu s kojom se Krstić odsuđuje na 7 dan tamnice iliti pržuna i na plaćanje sveh stroški od pravdi.

Nam je neizmerno jako žal, da ne moremo već va današnjem broju našega lista donest na široko opisanu tu zanimivu razpravu, na ku je prišlo puno ljudi i ka je trajala jutro od 9 do 11 uri i za polne od 2 do 5.

Mi ćemo o toj razpravi progovorit malo na duže i na šire, neka svaki vidi kako se i Krstićevim lažim more na rep stat. A ovako, i još huje bi Krstić pasal i svaki put kad bi ono ča piše va svoju škovaceru rekal pred svedoci. Nego i va toj svojoj špudaćere on neće moć vavek pljuvat i vredjat onako gujusno, kako on to sada dela, zač će se koliko prvo zakon od štampi promenit, i takove će uvredi prihajat pred sudci, a ne pred jurati.

U ostalom g. dr. Janežić je rekuril va Trst i to radi tega ,zač mu se čini da je Krstić premalo kaštigan.

Nego kako bilo da bilo, Krstić je intanto našal ča je iskal. Ovih sedam dan mu ne fali, a nadamo se da će vrhu tega još i va Trste dobit ko kilo fažola za žuntu. A sada neka piše magari i va turskem zajike, da je dr. Janežić trufator, sad će svaki znat, da on to dela za vendikat se, kako je to i do sada delal, zač ne ,tvalja pozabit, da mu je dr. Janežić dal dosta gorkeh pilul ke ja on moral pogutnut. A deca neka pivaju: —

Joj, joj, joj — vavek ta fažol
Jambrožija mija kara to ni niš dobro.

Bravure Ugota Wontschina. Gospodina Wontschina smo mi va „Narodnem liste" više puti ščipnuli ali svaki put je to zaslužil. On je bil obećal, da će se pametno ponašat i da se neće nikada već pačat va stvari, ke ga ne tišću. Nego čini se kako da mu taneki neda mira. Kad je pondeljak na 30. decembra 1901. finila razprava ili dibatimenat proti Krstiću na tužbu g. dra. Janežića i kad je Ugo Wonschina čul da je Krstić dobil sedam dan pržuna počel je nutre va sude va svojoj kancelarije vrišćat kako da je zvan pameti prišal, i jadit se da je Krstić bil kondanan.

Mej drugemi besedami rekal je i ove: *Tako se je moglo dogodit Krstiću (najme da je bil kondanan) samo za to. ča ni Hrvat; ja bim bil Krstića oprostil, a Dra. Janežića kondanal. Ja skometim tisuće za jedan fjorin da će Krstić bit va Trste oproščen. Neka delaju Hrvati suda ča te, ma će ih benj kod budućeh občinskeh izbori Nemci stirat s podeštarije.* Tako vidite jedan c. k. kancelista na sude govori za vreme svoje službe. On ne samo da kritika penalnu šentencu od svojga poglavara, ča je po zakone strogo prepovedano, nego on va uficije na poštenega čoveka, kakov je dr. Janežić napada i vrhu tega još va uficije bati pulitiku proti celemu našemu pučanstvu na Voloskem-Opatije.

Pitamo mi sada bi se to moglo dogodit kade drugde nego puli nas? Nego siguro ne, zač nigdere na svetu nisu ljudi tako dobri i popustljivi kako puli nas. Nego i naše strpljenje ima svoju meru, pak ne moremo trpet da nam svako ništćeto obraza smradi. Proti Wontschini je bilo do sada dosti tužbi nego sve je šlo kako se reče „in fumo de makaroni", a za svakega drugega bi bilo dosta samo ono ča se je dogodilo lanjsko leto na dan pusta puli Mihotić da bude stiran od službi. Mi i ovu zadnju bravuru gospodina Ugota Wontschina c. k. sudbenoga kanceliste na Voloskem stavljamo do znanja njegovoj predpostavljenoj oblasti s prošnjom da ga već jedanput pameti nauči. Neka ta oblast va ovoj stvare postupa kako će, mi ćemo svejedno učinit korake, ke nam naše poštenje i naša čast nalaže, pak puklo kud puklo.

Parlez Vous français? Ča se smejete? Tu se ni ča smet. „Teta Jambrožija" je na jedanput postala francezica i to prava francezica — jedna od oneh z Marsilji — kako sam ti rekal. Sacré bordell du tonnerre! Vi niste dakle čitali, zadnju „tetu Jambrožiju?" Da ste ju čitali bite bili na prvem meste našli celu jednu klombasicu „du meilleur cochon français, ča bi se po brežansku reklo: „od najboljega franceskega prasca". Kada je predsjednik franceske republike Monsieur Loubet videl tu klombasicu, on se je vas stresal od straha i valje je pozval svi ministri na kunžilj od gveri. Tron de diou! Ni mi ga to mala stvar. I prišli su svi ministri k Loubetu i počeli su se dogovarat ča im je storit. Que faire?

Waldeck-Rousseau je predložil, da se proti voloskoj „Posujilnici" i proti dru. Janežiću pošalje jedna karocada, dve fregadi i nekoliko torpedinieri i kanuni . . . ou toute l' escadre de Toulon, nom de nom!"

Loubet je pak savetoval, da bi najbolje informat se, ki je ta Ivan Krstić, ki pozivlje Franceze na pomoć proti dru. Janežiću.

Na to su pristali svi ministri i svi su skupa telegrafali va Trst za informacije od Krstića. Coquin de sort!

Nesreća je otela, da je ta telegraf prišal drito v ruki c. k. kunžiljera od governa g. Fabianis, ki je odgovoril:

A S. E. Monsieur le président de la republique Emile Loubet

Paris

Champs Elisées.

Krstić c'est un drôle de bonhomme, qui n' a qui une petite faute c'est á dire, que on bi za beči storil i takovo delo za ko se gre va pržun. En outre y il a une femme qui lui souministre les chemises et les montandes. Un grand homme — c'est entendu.

Nego kada su francezki ministri doznali da je voloska posujilnica v rukah od Hrvati i da je dr. Janežić jedan od hrvatskeh prvaki, onputa su svi ostali z dugim nosom i sve su jedan drugega pogledavali. Coquin de sort! rekli su — on ne peut rien faire! Ni moguće niš storit, dodal je Loubet. „Teta Jambrožija" vavek piše, da su Rusi veli prijatelji od Hrvati a mi Francezi smo pak veli prijatelji od Rusi „et puis — nous avons une alliance messieurs, l'alliance franco-russe messieurs!"

Oui, oui, oui, oui! su na to zakrulili svi ministri, c'est vrais, l'alliance! Za jednoga Krstića ne ćemo mi poć razbijat našu alijancu. Nom de chien!

— Trés bien, trés bien — rekal je Loubet, au diable ce drôle de Krstić.

— Au diable, zavapili su svi drugi ministri i storili su s „tetom Jambrožijom" ono, ča i ja storim svaki put kada mi v rnki pride.

Osobna viest. Kastavski dekan velečastni gospodin Mihovil Laginja bil je na vlastitu molbu radi slabega zdravlja pensioniran. Mi želimo obljubljenemu našemu bivšemu dekanu da mu zasluženi mir povrati prijašnje zdravlje.

Kapetan Scarpa odputoval je još na 27. decembra pr. l. na svoje novo mesto va Lošinj. Još ni nikada ni jedan kotarski kapetan na Voloskom služil tako kratko vreme i tako naglo odputoval. Govori se da je temu puno krivo Salo . . .

Kastav za sveučilište u Ljubljani i u Zagrebu. Obć. zastupstvo u Kastvu u svojoj sjednici od 19. novembra prošle godine podneslo je molbu na ministarstvo, da se ustroji sveučilište u Ljubljani i da budu vriedili svi izpiti položeni na sveučilištu u Zagrebu za naš del cesarstva.

Slocarić na inkante v Opatije. Tamo puli vila Mechia na inkante od mobilije kupil je Slocarić jedan koš ki služi gospode za posest se nutar, kada sunce jako peče. Će se Žukvarića jedan onakov koš! Peršona! Kakova košarićina spletena od žakvi to ši da je za njega, ma ne ono.

Božićno stabalce va družbinoj škole na Voloskem. Nedelju na 29. pasanega decembra imeli smo na Voloskem svečanost kakovu nismo do tada na Voloskem doživeli. Ta dan je najme bila va družbinoj škole na Voloskem svečanost božićnega drvca. — Početak te lepe zabave bil je odredjen na 4 ure za podne. Već na 3 ure i pol bila prostrana škola puna ljudi. Bili su to skoro svi naši ljudi z Voloskega, nekoliko čestiteh Opatijaca i dosti naših dobreh sused z Varljeni i Pobri kim deca hode va našu školu. Počastili su svečanost svojim posjetom monsignor Zamlić, g. načelnik sa svojom gospodjom suprugom, predsjednik družbe g. prof. Spinčić, Dr. Fabianić, g. Tomičić sa gospodjami, g. dr. Janežić i drugi naši domorodci Svega skupa bilo je va školskoj dvorane natrpano do petsto ljudi. Svečanost je započela s pjesmom: „Hej veselo mili druzi" koju su školska deca pod ravnanjem gosp. učitelja Ryšlavy jako lepo i točno ispevala. Za tim je mala Zlatica Poščić deklamirala pjesmicu „Mlada Hrvatica" tako lepim izgovorom i tako gladko, da su se svi čudili sedamletnemu detetu.

Za njom je deklamiral jako lepo i oduševljeno mali J. Šepić pjesmicu: „Djak Hrvat." Nakon deklamacije su dečica još jedanput zapivala složno i lepo a zatim je počela predstava ili komedija:

„Štriga Lega i Kraljević Marko" na koju su svi nestrpljivo čekali.

Tu je kumediju napisal za školsku decu vredni naš istarski pjesnik i tajnik družbe g. Viktor Car Emin. — Nismo znali čemu bi se više čudili, dali lepom naravnom igranju drobne dečice ili točnom i gladkom izgovaranju pojedineh beseđ. — Osobito su lepo učinili svoju Dane (Lojzić Perčić); Kraljević Marko (Frane Jurković), Štriga Lega (Dragica Trinajstić), Anka (Marija Stanger), Jože (J. Filinić) Dina (Zlata Poščić.) Sva deca pak su tako dobro bila naučena da su se za prvi put na pozornice ponašali kako da su već sto puti predstavljala. Ljudi se temu nisu mogli donaćudit. Da su deca tako dobro znala, zasluga je gospodjice učiteljice i gospodina učitelja koji su se puno mučili dokle su ,decu tako lepo navadili. Mi smo njim zahvalni.

Kad je „Štriga Lega" po zapovede Kraljevića Marka oživela okamenjenu decu onda je prišal anjel (Vladimir Štrcaj) lep kako da je z neba doletel pak je sokril božićno stabalce pripravljeno na pozornice, koje je zasjalo u svetlu stotinu sveća tako lepo i krasno nakićeno, kako još nismo nikada ni jedno videli. Predstava je svršila z našom himnom: „Lepa naša domovina," koju su deca složno i umiljato zapevala. Za predstavom zapevala su deca još jednu božićnu pesmicu koju su se ono zapodne trudom g. učitelja bila navadila, pak su se počeli delit dari koje je delila gospa doktora Stanger. Svako dete dobilo je po ki dar, siromašniji robu ili manje ili obuću a drugi knjige a svi po jednu vrećicu slatkiša Da ti je bilo videt veselje one drobne djećice! — To veselje naplatilo je bogato vas trud za pripravljanje te svečanosti. Kad su bili dari porazdeljeni zahvalila se je učenica Marija Stanger za se, suučenice i suučenike i preporučila je ljudem našu prevrednu družbu.

Monsignor Zamlić je za tim protumačil deci i drugim prisutnim znamenovanje ove svečanosti i pozval je dečicu da se marljivo uče da budu tako svojim roditeljem na radost a narodu na korist. S tem je svršila ta lepa svečanost koja će seguro ostat sve veke va pamete svim onim, ki su na istoj bili. Osobito se je svem ljudem dopala predstava a na istoj junački Kraljević Marko ki neće da pije vino iz „pehara" nego iz „kabla". Dal Bog, da nam se dečica još ča lepegà navade va našem sladkem materinskem jeziku. Učiteljice i učitelju pak svaka hvala i čast.

Srdačna hvala svem onem gospodjam i gospodjicam od voloske podružnice ke su se toliko mučile, da naberu beči, da kupe

i razdele dari i ke su onako lepo sve pripravile da je cela svečanost va svakem pogledе krasno ispala. Hvala i svem onem domorodcem ki su budi ča darovali za božićno drvce. Bog njim plati!

Iz občinske sjednice na Voloskem. Subotu na 21. decembra 1901. bila je občinska sednica. Na istoj se je medju drugemi stvari zaključilo jednoglasno, da se na ministarstvo bogoštovja i nauke pošalje molba, da se va Ljubljane učini univerza za Slovence, i da se kod nas va Austrije pripoznaju ispiti učinjeni na zagrebačkoj univerzi. Na dnevnem redu bilo je pitanje zaradi garancije za električni tramvaj. Na drugem meste donašamo izvješće odbora izabranoga za tu stvar.

Občinsko zastupstvo je u smislu tega izvješća zaključilo, da občina ima preuzet na se garanciju kako ju zahteva zemaljski odbor iliti junta jerbo ako bi se naša občina protivila toj garancije bi se moglo pitanje tega tramvaja samo zavleć za nekoliko vremena ča bi bilo na škodu cele naše Liburnije. Na istoj sednice zaključilo se je da se občina obrati na ravnateljstvo finance va Trst da se na cesarskoj kase na Voloskem namesti još barem jednega činovnika, ki prima franjki budući da ljudi kadagodar zgube celi dan za platit 2 ale 3 kruni franjak. Na predlog g. dr. Poščića zaključilo se je da se občinsko glavarstvo obrati na višu sudbenu oblast da budu na c. kr. kotarskem sude na Voloskem uredovne ure od 8 jutro do 4 zapodne i to za to da moru ljudi iz okolice va jedan dan obavit svoje posle kod suda.

Pismo jednega Opatijca. Od jednega našega prijatelja dobili smo list, kega je on dobil od svojega prijatelja iz Ameriki. Mi ćemo iz tega lista izvadit ono ča će zanimat naše čitatelje, a one druge (privatne) stvari demo pustit van.

Dakle čujte ča piše:

Štovani prijatelju! Lipoga li čitanja za mene oni „Narodni list“ koji ste mi poslali i s kojim sam se puno razveselio. Puno mi je drago da ide tako dobro napred naša prava stranka hrvatska. Drago mi je, da su se već jedanput probudili naši ljudi, da stiraju vanka sveh ki nisu naše stranki. — Van s njimi, van s njimi, ne ćemo ih več. Tako valja da zapevate tem talijanskem trubilom. Njih ne more ni jedan videt ni živeh ni mrtveh po svem širokem svete. — Ovde ih ima jedan milijun, ali ne zapovedaju ništa. Samo kod nas, va toj blaženoj Istre za ne reć — su ona dva ili tri mala mesta, ke smućuju vaš kolik štat. Dveh bi pasat — Ovde su dve tri oštre besedi keh ćemo izpustit, da ne pridemo va nepriliku sa tatom cenzurom. Puno pozeravljam svu našu stranku i oneh ki tiskaju „Narodni list“ i daj svemogući Bog, da nes obrani od teh pogani, da moremo več jedanput živet u miru božjem. Amen. V.

Ovo pismo je istinito, pak ako ki ne veruje, neka se potrudi do našega uredničtva kade će mu se ga u potrebi moć pokazat. Ča te pak Bože moj na ovo reć oni naši domaći trubili, ki još i danas drže za tudjince za Talijana. Oni naši domaći Slavinci kako ih zove pater Krstić (kada hrvatski piše op. sl.) ki hitaju pod noge svoj materinski jezik hrvatski i ki se druže sa svakem smradom i gnjusom proti svojemu bratu.

Da se ne bude dogodilo, da ki neće brata za brata, da će tudjinca za gospodara. Sad ćemo videt, ako imaju neke naše zgubljene ovčice još samo dlačicu poštenja na sebe.

Iz gore štampanega pisma se vidi, da ki će poštovat i obljubit svoju domovinu valja da gre u tudji svet, zač stara je rieč da on ki vidi nezna prosudit ki dar božji je vid, dokle ga ne zgubi. Živili naši mili domorodci va tudjem svete!

„Lovor“. I naš „Lovor“ imel je na 29. decembra svoju sjednicu. O toj sjednici donest ćemo obširnije izvješće. Ja sada spominjemo samo to, da je odbor družtva ostal isti ki je bil i prvo i da je na sjednici bil naš dični prof. Spinčić.

U mjesto vienca na odar pokojne Olge Perugini rodjene Viskanić darovala su našoj družbi sv. Cirila i Metoda za Istru braća Viskanići gg. Augustin, Nicefero i Aleksander 15 kruna.

Pokojnici vječni pokoj, a vriednim darovateljem srdačna hvala. Novac je izručen g. blagajniku družbe.

Sloga u Zametu. Ovo društvo imet će subotu na 11. o. m. zabavu s pjevanjem, tamburanjem, predstvvom i plesom.

Izbor u komisiju za personalni porez. Na 9. jenara o. l. bit će izbor jednega člana za komisiju od personalnega poreza. Kapitanat je izbornikom već poslal legitimacije i žute glasovnice. Sve izbornike ovega kotara pozivljemo ovim u njihovom vlastitom interesu, da pošalju čim prije a najkasnije do 7. o. mj. legitimaciju i podpisanu glasovnicu (žutu škedu) na Dr. J. Poščić na Volosko, da se bude mogle zbrat jednega našega čoveka ki će va komisije gledat, da se ljudem ne naprti porez proti zakonu i proti njihovem dobitku.

Silvestrova večer na Voloskem. Naši vredni mladići na Voloskem priredili su na Silvestrovu va Narodnem Dome malu zabavu s pjevanjem i plesom. Pjevali su jako lepo neki Lovoraši a plesalo se je kako na kuntrat do rana jutra. Zabava je izpala da lepše ni mogla. Svaka čast našim mladićem.

Dobra ruka družbi Sv. Cirila i Metoda za Istru lepo napreduje. Primili smo jako lepu i obilatu listu od Opatija, Voloskega, Rukavačini, Lovrana i Leprinca. Imena ćemo štampat va budućem „Narodnem Liste“. Ala, ki ju još ni dal, neka to stori koliko prvo. Napred za družbu!

Božićno drvce u Opatiji. Skoro ne bi nam bilo za potrebu, da o toj lepoj svečanosti govorimo. Mi smo v Opatije tako navajni na te prelepe stvari, da je svaka beseda da se to opiše odviše. Pak ke su te besedi, o kem bi se mogle opisat one lepoti ča smo ih čuli i videli va zadnji dan leta va opatijskoj „Zore“? One tri lepe malice: Vjera, Ufanje i Ljubav. Ki ih ne bi bil pojul od dragosti, videt ih, kako ono lepo deklamuju! To je bilo va istinu neč lepega. Mala Ljuba, Olga i Šćukova fanjske su malice. I druga djećica, kako mala Milica, mala od g. Gombača, od g. učitelja Rajčića i od gospodje Eme Brudniak i sva druga djeca upravo su lepo izrekli svoje. Ali najljepše bilo je pjevanje. To je bilo pravo milo. andjelsko pjevanje. A jako su lepi bili i dari. A bilo ih je puno i sva sila. G. Kapelan je s nekoliko besed zaključil tu prelepu svečanost. Hvala svim, ki su ča darovali za tu svrhu, a hvala i gg. učiteljem, ki su decu onako lepo pripravili.

Gospodin Vladimir Fiamin trgovac na Križišćeh-Opatija javlja nam, da mu je već prišla cikorija družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru. Mi preporučamo svim našim vrednim domorodkinjam, da kupuju družbinu cikoriju puli tega našega vrednega mladića i domorodca.

Ma ka vratja kultura! Va nemških pismeh Salo vavek brblje o nekakovoj talijanskoj kulturi, o nekakovoj civilizaciji njegoveh pajdaši — Talijani. Zač valja znat da on va svojih nemških pismeh ne zove svoju stranku — istrijanski partid, već talijanski, tako, da i Mužgice i Berka i Grizilo Cotto Zenković i Nino Rožin i Ćuk od Skrbić i Sikić v Opatije i Puž — Frankulin muž i toliki drugi sve su po Krstiću sami Talijani, ki imaju veliku talijansku kulturu. Za Krstića, Slocarića, Ivaka i Kinkelu se i ne govori; to su pak Talijani puro sangue: puli njih ima talijanske kulturi pune bisagi.

Tako poveda Krstić onem Nemcem, ki su još takovi troteli pa ga poslušaju.

Ma kakova vratja kultura, pitam ja? Ča mislite morda, da je prva beseda ku su ti ljudi sprogovorili pokle su na svet prišli bila talijanska?

Mislite da je Ivak rekal matere: mama mia? Mislite da se je Nino Rožin od materi ale od otca navadil, da se sir zove — cacio? Va čem je ta njihova kultura? — Ča morda va tem, da znaju sazivat prez potrebi i „oštije“ i „madone“?

Neka njim bude takova kultura. A on Ćuk, kakovu talijansku kulturu ima pak on? Ćuk — Talijan! Zemljo — otvori se. A Salo? On je kapo od Talijani, po tem bi moral imet i najviše kulturi Talijanske. Ako se ono njegovo ponašanje zove talijanska kultura, onputa ja hvalim Bogu, da me drži dugo od takove kulturi.

Od sveh Talijani ki ima još malo kulturi to je Anzulo Štiglić župan leprinački. No tu kulturu je dobil od nas Hrvati, kada je još Hrvat bil. Od kada je Talijan postal počel ju je već gubit.

Mačja kula puli Matulj ima poć na 4. jenara na inkant. Ki ju želi kupit neka se ta dan oglasi na Voloskem sude.

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu

za bojadisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cjene.

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene cjene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu“

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.

Siegfried Tesolini
Volosko 25.

Prima namještaje za električne svjetiljke i zvončiće. Drži takodjer u skladištu sve za slične radnje potrebite sprave i to uz najniže cjene.

„CROATIA“
osiguravajuća zadruga u Zagrebu, stojeća pod zaštitom občine slob. i kraljevskog glavnog grada Zagreba, otvorila je

GLAVNO ZASTUPSTVO
za Istru, Goricu, Trst i Dalmaciju sa sjedištem u Puli.

Upozorujemo svakog valjanog kućegospodara, da sve svoje zgrade i pokretnine osigura proti požaru i šteti od groma kod **„Croatiae“** već načela radi, da novac ne ide u tudjinu.

Osiguranja se primaju uz vrlo nizke cjene i dobro jamstvo.

Mjestni zastupnici traže se u svim selima i gradovima Istre, Gorice, Trsta i Dalmacije. Ponude se šalju na:

Glavno zastupstvo „Croatiae“ u Puli.

Posujilnica u Voloskom
registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga statuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64.** — **Garancija** iznašala je **K 108.963·—.** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić. Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sedjake 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk̄om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 2. Volosko-Opatija u četvrtak 9. siečnja 1902. God. III.

Naš parlamenat.

Ovi dni nastavlja bečki parlamenat svoje delovanje, ili bolje rekuć, svoje nedelovanje, prekinuto pred božićnemi blagdani. Rekli smo nedelovanje za to zač je već parlamenat odprt nekoliko meseci a još ni zaključil ni jednega za narod koristnega zakona, još ni zaključil ni državnega proračuna za leto 1092. Dokle se va drugeh državah proračun zaključi redovito prije konca leta kod nas va Austrije nismo toga deživeli već puno let. Uzrok temu je parlamenat ki se bavi z raznemi pitanji, koja sva su manje važnosti dočim se skupni interes države i dobrobit naroda nekako pušća z vida. Da pak parlamenat tako slabo skrbi za interes države uzrok je opet narodnostna borba navlastito med Čehi i Nemci, koja je va Českoj i Moravskoj jako oštra i koju su zastupnici naroda prenesli i va parlamenat. Va Českoj i Moravskoj živu dva treta dela Čeho-Slovena a jedan treti del Nemac. Za svem tem bi hteli Nemci Čehom gospodarit, za svem tem se Nemci protive z rukami i z nogami da Čehi dobiju va svojoj zemlje jednake pravice kakove imaju oni sami. Čovek ne bi skoro to veroval a vendar je tako. Po članku 19. državnega temeljnega zakona imaju najme svi narodi i svi jeziki va Austrije jednake pravice. Ta se zakon zove temeljni ili fundamentalni jerbo se na njemu temelje svi zakoni po kojemi se naša država ravna i vlada. Za svem tem da je ta zakon nekakov fundamenat države ipak se ga ne vrši pravedno.

Vidimo najme koliko se moraju Čehi borit da pridobe jednake pravice kako ih imaju Nemci, znamo koliko se moramo mi Hrvati i Slovinci va Istre borit da dobijemo jednake pravice kakove imaju Talijani premda bi guveran moral i Čehom i nam dat te pravice jerbo je takov zakon.

Da imaju svi narodi v Austrije jednake pravice kako to zakon propisuje onputa bi na jedanput prestala narodnostna borba, onputa se nebi već Čehi klali z Nemci, onputa ne bi bilo uzroka da se i va parlamente kolju onputa se ne bi va parlamente razpravljalo o jezikovneh a i narodnostneh pitanji jerbo ih ne bi bilo, onputa bi parlamenat imel dosti vremena da dela zakoni koristni za celu državu i za sve austrijske narode.

Pravica je fundamenat svakega kraljevstva, pak neka bude i puli nas tako, jerbo kako ne more ni jedna kuća dugo trajat prez fundamenta tako ne more ni država dugo obstojat ako nima za fundamenat pravicu. Narodi va Austrije su već svi probudjeni. Svi će da imaju one pravice, koje njim zakon daje, za to mora goveran, ako će imat mira, ako će da parlamenat vrši svoju dužnost narodom te pravice dat. Ako pak guveran tega neće, bit će sam kriv da se državni interesi Austrije tako zanemaruju.

Izvješće

odbora za preuzeće protugarancije za gradnju električne željeznice sa strane občine Volosko-Opatija.

(Svršetak.)

Ovaj razmjer jest za sada kako rečeno gori takav, da bi na teret občine Volosko-Opatija odpadalo po prilici $^4/_5$, a na teret občina Lovran-Veprinac $^1/_5$ cielog iznosa. Nu opaziti moramo, da ovaj razmjer neće ostati uvjek isti, jer čim budu još dalje napredovali Lovran i Veprinac, kao su počeli u zadnjim godinama, će i njima rasti propis poreza, te će kasnije postati ugodnije za našu občinu, tako da neće na istu odpadati više $^4/_5$ nego možda samo $^3/_5$ ili jo manje zajamčenog iznosa.

Ako imademo odgovoriti na pitanje jeli će občina ikada doći do toga, da će morati doplaćivati zajamčeni iznos, priznati moramo, da je moguće da željeznica neće davati toliko prihoda da bi se mogli plaćat troški i 4% kamata na kapital.

Nu kod toga treba uzeti još nešto u obzir. Obveza občine ne počimlje odmah nego tekar nakon 5 godina. U dvih prvih 5 godina pako će se odnošaji kod željeznice svakako već ponešto urediti te će u to vrieme željeznica već imati toliko prihoda, da će se moći uzdržavati bez prinosa, ili pako će se do onda već uvidjeti da celo poduzeće u obće ne rendira, i će biti do onda isto već ili napušteno ili stavljeno na druge temelje.

Treba naime pomisliti i to, da cieli garantirani prinos od 40.000 kruna svenkupno još nije velik, obzirom na uloženu glavnicu i potrošak i da poduzeće neće moći da od istoga živi, već da će morati ako ne bude vlastitih dohodaka ili preurediti se ili pako prestati.

Osim toga treba uzeti u obzir to, da će se ono, što bi se jedne ili druge godine moralo doplatiti, občinama opet povratiti ako bi željeznica kasnije imela toliko dohodka, da bi još štogod preostalo preko 4% kamata na glavnicu.

Radi toga može se reći da je moguće da će občina morati štogod doplaćivati, a moguće i to, da neće do toga doći. i da občina neće imati kod toga nikakove štete. Na drugoj strani treba uzeti u obzir koristi koje će občina i njezini stanovnici imati od toga poduzeća.

Bezdvojbeno je, da će željeznica biti velika udobnost za sve, koji su ovdje nastanjeni, a pošto stranci sada dnevice ,traže udobnosti svake vrsti, temeljne je nade, da će željeznica dovući amo dosta ljudi, koji inače ovamo ne bi dolazili. To se vidi kod drugih lječilišta, da svako olahkočenje prometa znatno povisuje i broj dolaznika.

Vidi se takodjer, da na to u velikoj mjeri računa i južna željeznica, koja se imade koristi od električne željeznice nadati samo onda, ako ista prospješi broj dolaznika. — Južna je željeznica upravo radi toga dozvolila dosta znatnu garanciju, te se dakle vidi iz toga, da ona računa na to, da će električna željeznica broj gostova povisiti. Čim pak se samo malo povisi broj gostova bit će občini i občinarom odmah nadoknadjen svaki iznos kojega bi možda občina morala plaćati u ime garancije.

Prigovor da će željeznica time što pospješi razvitak u Lovranu i Veprincu naškoditi Opatiji radi konkurence, koja bi usljed toga Opatiji mogla nastati po mojoj misli ne vriedi, jer prije svega Lovran nema tako ugodne temperature kao što Opatija, te radi toga u glavnoj t. j. zimskoj sezoni ne može Opatiji činiti ozbiljne konkurence. Osim toga pako dokazuje izkustvo u drugim krajevima da lječilišta nalazeća se jedno uz drugo, ne čine medjusobno konkurence, nego pospješuju jedno drugo jer stranci tim radje zalaze u jedno mjesto čim više prilike imadu za zabavu.

Isto tako ne vriedi prigovor, da će željeznica naškoditi prometu radi toga da je cesta preuzka.

U drugim mjestima na primjer u Gracu načinile su se željeznice po mnogo užim cestama nego su ovdašnje, a ipak je tamo promet puno veći nego li ovdje. Osim toga odpasti će usljed željeznice puno vozova te će biti usljed željeznice na državnoj cesti manje praha i štropota nego li sada. —

Pa je i utemeljene nade da će otvorenje električne željeznice pospješiti otvorenje paralelne ceste vrhu Voloskoga i Opatije.

Društvo imajuće se ustanoviti, imati će svoje sjedište u Opatiji, te će usljed toga naša občina imati nekakovu korist.

Obzirom na sve ove činjenice drži odbor da će biti koristi, koje će željeznica pružati ovdašnjem stanovničtvu više nego da izravnaju eventualnu štetu, koju bi občina mogla imati usljed toga što preuzme zahtjevanu protugaranciju.

Toga radi predlaže odbor Slavnomu obć. zastupstvu sliedeći:

Zaključak.

I. Preuzimlje se od zem. odbora zahtjevana protugarancija za prinose ustrojiti se imajuće željeznice Matulje-Lovran u smislu izjave predložene od zemaljskog odbora i ovlašćuje se občinsko glavarstvo, da odnosnu izjavu u ime občine podpiše, a to uz uvjete da se društvo obveže da će svoje sjedište imati u občini Volosko-Opatiji.

II. Da se društvo obveže da će se kod namještenja službenika u prvoj vrsti u obzir uzeti domaći ljudi, te barem polovicu uzimati izmedju ovih.

Dopisi.

Iz Žbandaja. Otvorenje podružnice sv. Cirila i Metoda u Žbandaju. —

Na blagdan sv. Stipana mučenika sabralo se prilično naroda u oštariji g. Antona Milanovića u Žbandaju sa svim tim, da je bilo jako ružno vreme. Družbu je zastupao g. Ante Iskra učitelj u Baderni, ki pozdravi i rastumači narodu svrhu sastanka. Njigov govor donašamo u kratko, da ga znadu i drugi.

Najprvo pozdravi prisutne — u ime glavne Družbe, da su se po ovako slabom vrimenu odazvali pozivu njihovih prvaka, a za tim im rastumači ovako ime i zadaću glavne družbe sv. Cirila i Metoda i njezinih podružnica:

„Vi moji dragi Žbandajci najbolje znate, koliko se morate boriti da dobite školu, u kojoj bi se učila vaša dica u svojem slatkom hrvatskom materinskom jeziku. Vaši prvaki već više godina prekoračuju prage raznih ureda ili uficija i jedva sada obećalo im se stalno samo školu a za stan učitelja trebat će opet molit i klanjat se livo i desno.

Kako je kod vas, tako je na mnogo mista po našoj tužnoj Istri, gdi naš narod živa. Svaki posjednik ki plaća šteuru, plaća od te šteure za školu 10 do 14 soldi po svakom fijorinu, i to već više od trideset leta. —

Sami Žbandajci platili su u toliko lita više od 10 tisuća fjorini, a još ni danas nimaju škole.

Da je škola potrebita to dobro znaju oni ki nam zapovidaju. pak bi hteli dati nam njihovu školu najme talijansku, jer po jeziku kakovoga ljudi govore poznaju se ča su i kamo spadaju.

Oni znaju, da škola odpre narodu oči, kako ih je odprla i njim, pak se boje da bi ta narod kad bi imao školu počeo iskati svoje pravo, a to bi za njih bilo zlo, zač ih onda ne bi narod držao za gospodare; da pak se to ne dogodi oni ga drže u neznanju da tako s njim laglje vladaju.

Škola je, ka uči čovika za ovaj svit Vi znate da je čovik najplemenitiji stvor iza Boga. On se odlikuje svojim razumom, svojom dušom i svojom slobodnom voljom. Njegova duša uvik radi kroz naša takozvana osjetila a podpomažu ju u tom volja i razum, koji uvik nešto nova izmišlja. Kako pak čovik ima volju sklonu i na zlo tako vidite moji dragi, za njom se povede i razum pak onda izmišlja uvik kako bi drugo zlo učinio i tako bi uvjek u većem zlu napredovao, dok u njemu ne pogine. Isto je ako se razum čovječji nauči uvik zmišljati dobro; on uvik u tomu dobru napreduje, a podupire ga njegova duša i volja. To dobro nauči se čovik u školi.

Ako pogledamo druge životinje videt ćemo, da je Bog svakoj odlučio njezin posao, u kojem se one ni ne poboljšavaju ni ne pogoršaju, dočim čovik svojim razumom i svojom slobodnom voljom ako se ne uči dobro postane div i gori od svake živine. Radi tega vidite je škola prekoristna.

Škola nam je potrebita već i za to, zašto svi narodi u našoj prostranoj Austriji imadu više svakovrstnih škola nego mi, pak onda mi moramo biti najsiromašniji i najzapušteniji.

Ako mi ne verujete pogledajte po svoj našoj miloj Istri i viditi ćete da velik broj svakovrstnih impjegati trgovci itd. nisu našega roda ni zajika, nego su Talijani a zašto? Jer oni imadu za to svoje škole, pa mogu postati ča im je drago. Pogledajte sada ona tužna sela, gdi ubogi naš narod živi, pa ča ćete videti? Tu se muči i staro i mlado od rane zore do kasne noći, da nasiti gladne trbuhe i napuni prazne žepove lahkokruhih impijegata, trgovaca i t. d. a zašto? Zašto nije siromahu drugo ni sujeno kad nima nikakove škole. kad nezna čitati ni pisati.

Ovakovi ljudi, kad ne govore našiga zajika, kad ne pripadaju narodu komu mi pripadamo najme hrvatskomu ili slovinskomu ovi ljudi nimaju napram siromahom nikakove milosti. nego ga deru i gule do kosti, ča vi na žalost jako dobro poznate i čutite. — Da pak imamo takovih škola, kako on

mnogi i mnogi vaš sin ne bi kopao, nego za gospodskim stolom sidio i vama pravednije sudio.

Za to vidite, da se našemu tužnemu narodu po selih pomore, osobito u ovom kapitanatu, dobri je Bog nadahnuo naše prvake, da se osnuje jedno društvo, koje bi priskrbilo škole našemu narodu u našemu zajiku. Tako su osnovali društvo i prozvali „Družba sv. Cirila i Metoda za Istru". — Dali su joj ime od ovih sveci, jer su oni bili našiga slovinskoga roda i još pred tisuć leta naviščali viru Isusovu našim starim u jeziku onom, kojim mi danas govorimo. Stotine i stotine leta su se mučili drugi popi i fratri ki nisu govorili zajikom naših starijih, ali nisu mogli ništa opraviti zašto naši stari nisu htili zapustiti svojga zajika nego su radje živili kako nevirni pogani. I mi se moramo zubi i nokti protiviti tujimu zajiku, koga bi nam htili posiliti naši neprijatelji samo da nam laglje stave špag na vrat, pak nas vode kako i kamo će.

Vi ste dragi moji puno trpili za radi svoga jezika i pravo ste učinili, da se niste htili podati.

Svaki, ki se je upisao u tu Družbu platio je na lito koliko je premogao; ki fjorin, ki dva, a bilo ih je ki su dali 100 i 1000 for.

Tako se je sakupila suma, kojom se je mislilo pomoć našem narodu u Istri. Ali to je bila kako muha medvidu, jer potriba je bila velika, a naša Družba slaba i mala. Da se pak ta školska Družba bolje ojača i obogati, naši su skrbni prvaki osnovali na temelju svojih pravila razne podružuice. -- Glavna Družba je samo jedna a podružnica more biti i na stotine, a sve te podružnice su pod nadziranjem i zapovedju glavne Družbe.

Ono ča su žile, po kih teče krv i tako uzdrži naše tilo, to su podružnice za našu glavnu Družbu. Čim zdravija je krv i čim krepše su naše žile, po kih teče krv, toliko žešće je naše tielo. Isto tako ča više saberu podružnice same, tim je jača glavna Družba a toliko prvo će ona moć dati našem narodu škole gdi jih potrebuje.

Mi u ovom kapitanatu najbolje znamo kolika je korist te naše Družbe, za ku triba da i ova naša mlada podružnica sabira. Pogledajte Baderna, Kaštelir, Livade, Vabrigu tamo je glavna Družba potrošila i troši na miljare.

Sav novac je skoro žulj hrvatskoga kmeta siromaha, ki od usta svojih odkida, da pomore brata svoga. Naša braća izvan Istre sjećaju se svaki dan nas i naše dice. — Toj našoj braći najbolje i najplemenitije ćemo se odužiti ako si i mi sami pomoremo koliko moremo, jer oni će to videti, pak će reći: „Eto, oni jadni dilaju ča moru, a sad ajde da im i mi pomoremo". Svaki novčić ki date u tu podružnicu biti će vam stostruko povećan od vaše vlastite dice i od Boga.

Ovimi beći, što sakupite danas i unapred vi i druguda medju našim narodom sagraditi će se škole u kojih će vaša dica učiti se moliti za vas i svoje dobročinitelje, učit će se vas poštovat i ljubit, pak i nastojati da vam jednom vrate na budi koji način. Blagoslivljati će prah grobova vaših moliti da vam Svemogući Bog plati što ne na ovom, onda na drugom svitu po moćnom zagovoru naših zaštitnika svetoga Cirila i Metoda." (Sliedi.)

Iz Moščenic. Već od više dan se je govorilo, da će Podružnica priredit božično drvo za decu. Deca su nestrpljivo čekala ono za polne da fini blagoslov, a onda svi u Čitaonicu. Dvorana Čitaonice je velika pa ipak na žalost sveh moščeničkeh mački bila je punčata dece: staro i mlado sve je čekalo da se zastor digne i da počme predstava. Morate naime znati da je Podružnica uz božično drvce priredila i deklamaciju i igru. —

Deklamirale su tri draške djevojčice, pravi angjelići, Vjeru, Ufanje i Ljubav na sveobće zadovoljstvo.

Predstavljalo se pak igricu: „Dječje radovanje". I ta igra ispala je preko očekivanja. — Osobito su liepo odigrale svoje uloge Marija Sparožić i Josipa Negovetić, koje premda malene i za prvi put na pozornici izvele su ipak svoje uloge jako lepo, tako da se nadamo, da će nas one svojim umjećem više puta liepo razveseliti. Osobito svidio se svima starac Badnjak kad je došao onako naprćen s bisagama preko ramena u kojima je bilo svega i svačesa za našu milu djecu.

Iza kako je predstava svršila i iza kako su djeca po mogućnosti nagradjena bila, nastavili smo mi veselje i nadalje. Do pol noći je dvorana bila krcata ljudi, a kašnje nekoliko njih zabavljalo se do zore. Božićno drvo sa deklamacijom i igrom pogodilo je naše mačiće va pravo mesto. Počeli su njavkat po svem grade kako da je mesec marč. Najprvo su malo provali vrtet se ali kako su videli da ih ni nego jedan par i pol šli su kantajuć po grade, a kantali su „Nella patria dei gatti . . ." a za tim su se zgubili, Bog zna kuda ni kamo. Živila naša Podružnica!

Iz Cresa. Cestiti gospodine urednice! Mi smo ulezli va novo leto; zato mi dopustite, da se pozabavim u Vasemu listu, sa mojima cresanima, ki me rado hebaju, jer znaju da njim vavek istinu govorim, da njim delim dobre savete, a i da njim odkrivam nepravice nasi komunisti kada meni povedi Blizgavica.

Zahvalite dunka i vi moji kuriozi, dobremu uredniku ovega lista, ki je toliko dobar da nam dopusti malo se razumeti o našim nevojama va ovome listu. Hvala dunke živio urednik!

Najprvo, dragi moji gradjani, vam čestitam novo leto: da bi i k letu zdravi bili i mogli svi delati za dobro nasega zajika! Blago je nasi neprijatelji, koji kuntra nami delaju. ali ako budemo pametni i slozni ćemo je predobiti, jer je pravica i Bogu draga, pa će nas jadne i Bog pomoći. Sem rekel, da budemo zdravi, za delati, ma za delati i dobro delati vaja znati ce da delamo i kako da delamo: nije pravo? Da tako ne!

Dunka mi već znamo ce imamo udelati, imamo udelati, da va nasemu gradu bude vladala pravica, da se već ne bude progonilo naš frvatski zaik, da nam se dade za našu decu frvatske skule, a ne da greju va talijanske, pa nis ne nauciju, da se i nami siromahom za decu deli stipendije, za da i nasa deca cesagod budu za pomoci nas sirote. — Sve ovo a i jos drugo imamo udelati.

Ma već ja cujem neke mej vami, ki mi deju: ajde z Bogom! Kako ćes ti da mi sve to udelamo, kada smo injoranti smo brižni kopaci pa nis neznamo nego malo u kampanji delati i malo ribi latiti!

Ma — prostite da vam recem — ne mojte biti takvi pandoli, ne mojte da vam se nasi neprijatelji smijeju! Recite mi: do kuda riba smrdi? Do glave šior. Ma dunka ako nas grad smrdi, ili pak ako va nasemu grada neima pravice, ako se nas siromaha proganja i tlaci, to je za to, jer glava smrdi, nije tako? Vero je. Ma ako dete, da je vero, ka je tu glava do grada? Je rapesentancija do komuna!! Dunka, jer rapresentancija smrdi, za drugo ne reći.

Vrnimo dunka malko na nju nase oko. Svi znamo da va rapresentancije je trejset judi. Ovi su judi na votacijoni do nas birani. Ma zac? Da va sedutah brane nase pravice, da gledaju da se ne tratiju beci bez potrebi, da gledaju da se cuvaju dobre stare uzancije, da se nikomu zla ne udela. Za ovo smo ju poslali va komunu i tako mora da dela.

Kraj je zapovedil da se raprezentantancije delaju va gradovi, da bi mogli zapreciti podestadu svako zlo delo, i da on tako bude i zapovedal po pravici.

Ma jeli taka nasa raprezentancija? Oh, Boze moj! da bi taka bila, ne bi se tolike nepravice udelale! Ma evo prava fotografija nase rapreaentancije.

Vi dobro poznivate one arlekine, ki se na fieru prodavaju, kima kada deca potegnu spagić oni dvie podignu noge i ruki. Taki su de precizo judi do nase raprezentancije! — Oni, kada je ura se sakupiju u kunsiliju, pa eto vam ulizeju nasa tri dotura sa očalima na nosu, i sedu va sredi! a kada jeden od njih udela koju propostu dvie svi — ka arlekini kada se potegne spagić — dignu ruki i nogi pa receju: — amen. Bože: tako, tako neka bude šior dotor! Ne gledaju oni, ne, jeli ta proposta koristna nasemu gradu, ne gledaju jeli to pravedno, jeli stetno za nas, ma vavek receju: amen, sior dotor.

Sram jih bilo! Oni su ondeka da braniju pravicu, a oni na svaku nepravicu se pustiju moviti ka arlekini!

Pa će nam još imeti obraza Dentista i stari „čudemo un oćo" i kumpanija prit povedati, da oni hoćeju da va kunsiliju se dela po pravici! Ma ja njim dem da oni hoće da se dela po arlekinsku a nis drugo. Kada oni hoćeju da se dela po pravice, zac se nisu digli u kunsiliju i protestirali almanko kada su va jednoj seduti doturi udelali propostu, da vaja nas frvatski grad u svemu potalijanit. Vaja dunka distrujiti stara lepa imena: „Zagrad, Veli dvor, Va. rosina, Lucica, Prekriž" i druga lepa imena za klasti, ki zna ka vrazja talijanska imena koja cemo do malo cuti i videti po kuntradah, jer su raprezentanti rekli: amen. Sior dotor — tako distrujite sva ova frvatska imena!

Ma jos ako oni hoćeju da se dela po pravici, zac nesu otvoreli usta va zadnjoj seduti, da se po pravici udela, kada je podestad potegnul svoj spagić, da se podeli i drugi stipendiji do istega lasita drugemu sinu maranguna Celle, jer da mu je va letu sin Celle pejal lepo svoju decu va plavi po portu i da mu je služil va kući njegovoj — kada zakon zapoveda, da se ne more istom ocu dva stipendija dati, ma vaja jednemu jeden, a drugi drugemu i to vaja dati onima ki ima vise potrebi.

Ma ce cete arlekin je vavek arlekin, pa vaja da skace kako ga se potegne!

Jos bi vam ji mogal poveci, jer me je dobro informal ov puta Blizgavica, ma je ovo dosti i masa je za da upamtimo da nasa glava smrdi. I kako smrdi!

Isto namestničtvo do Trsta ko jos vavek brani Talijane. je opralo dobro glavu komunistima — jer je stari Rizzi rekurs udelal da su jednemu dva stipendija dali — ma ne samo da njim je opral glavu; ma njim je unistil sve ce su udelali va zadnjoj seduti, pe da se de nove sakupiju i po pravici podeliju stipendije!

Ma mislite vi, da će oni isto po pravici udelati? Aj bo! Ako oni i ne dadu oba dva Celli, dati će jednega kemu drugemu, ki i nema potrebi, jer oni na brižnoga siromaka ne kalkulaju, njima je do potrebe judi ki imaju cesagod, za to jih ovom mrezom do stipendiji lepo latiju, da tako vise nis njim ne moreju reći.

Ki ne zna da je i Mastega najvise kričal na nase doture! Ma oni su kalali mrežu do stipendija na ujegova sina i tako dvie su latili oca i sina a tako spasili i sebe jer njim vise ne odkrije oltariće. Evo dunka kako finiju lasiti ostavjeni za siromahnu decu, da i oni mogu studijat.

Glava nam dunka, braćo moja, smrdi, dunka glavu izlecimo, i kada glavu izlecimo izleciti ćemo celo telo! Raprezentancija, moji gradjani smrdi!

Ma sada mi malo recite, ki dela ovu glavu? Ki dela raprezentanciju? Mi kada su votacijoni!

Vite dakle da vi mozete udelati sve ono ce sam ja parvo rekel, da imamo udelati, a neki do vas su mi rekli da ne morete, jer ste kopaci, ne mojte dunka mai reći da vi nis ne morete, jer ste kopaci, jer ce vam se rugati vasi neprijatelji i će vam reći da ste pandoli, da nis ne znate na svetu.

Vi blago morete, anzi sve morete, jer kako ste mi rekli vi delate sa votim raprezentanciju; dunka, ako već ne udelate ovakovu raprezentanciju, ma date vot, kada budu votacijoni, dobrem i cestitem juden, ki će znati govoreti i braniti nas na komunu, ki neće skakati ka arlekini, kada ki šior dotor potegne spagić ali će mu znati reći to ne vaja udelati jer je nepravo; puk ne vaja tlaciti, ali ga vaja pomoci, jer je nas brat; ovi stipendiji vaja udelit onemu, a ne ovemu ki nema potrebe, on put ste sve udelali ce imamo udelati.

Lako je dunka sve ovo udelati samo kada se hoće; jer je lako, kada budu votacijuni, dati svoj vot za jude ke nasa stranka preporuci, a kada date lepo vas vot vi ste sve udelali.

Složno dunka, složno kad pride za nas ti blazeni dan. Ne mojmo se pustit vise, ka nasi raprezentanti za nos peljat za jednu koronu ili za bokunić starke i malo makaruni, ne mojmo on dan se plasiti izgubiti jednu zurnadu, jer koliko ji izgubimo kad je grdo vreme, ne mojmo se tada skazavat ma ja ne mogu, ma tako, ma ovako, jer ako pustimo jos ovu raprezentanciju, do malo ce će biti do nas.

Ma svi ko braća skupimo se ka jedno telo, i svi pojdimo dat vot za nase jude, da tako napokon finiju sve sramote va nasem dobrem gradu. Jer kada nasi budu va komune, orezati ce se malko krila onim ki nas toliko muce i tolike nepravice delaju.

Složno dunka braćo Cresani! Cekajmo velikom zeljom sretni dan do votacijuni za kazati nasim neprijateljim, da nesmo blago ma judi ka i oni, a i pametniji do njih, jer smo pravedni i jer se bojimo zla drugim delati.

Slozno i Bog ce nas pomoci!

Vas Brus.

Dobra ruka družbi sv. Cirila i Metoda za Istru.

U **Volosko**m darovaše:

G. Viktor Tomičić i obitelj 40 k. Supruzi Andre i Fanny Stanger 20 k. G. dr. Janežić 20 k. Monsignor Vinko Zamlić 10 kruna. Obitelj Inocent Stanger 10 k. Avelina i dr. Niko Fabianić 5 kruna. Anka i Ulikse Stanger 5 k. Dr. Ivan Poščić i obitelj 4 k. G. Luznik 4 k.

Po 3 krune darovaše:

Gg. Ivan Marušić, Anton Bačić, Karlo Jurkovič, Anton Šimunić i Miho Vahtar.

Po 2 krune darovaše:

Gg. Marija udova Märzthal, Amelija Rauch, Marija udova Sučić, Joško Šoštarić Benedikt Rajčić, Ljudevit Trinajstić, Fanny Grškoviċ, Samuel Vladiskoviċ, Ivan Marčelja, Gjuro Rajčić, Andre Blečić, Josip Fiala, Uljana ud. Perčić, Mate Brajša, Vinko Tomašić ml. Fr. Josip Sever, Anton Krulčić, Ivan Večerina, Rajčić Vjekoslav, Rudolf Mandić, Ivan Kukac, Ivan Mohović, Toma Šafar, Marije pl. Zambelli, Josip Vladiskoviċ, Paškvala Trinajstić, Santa ud. Vladiskoviċ, Antun Ličan, Ivan Gauš, Anton Brezovec, Anton Linardić, Stjepan Vladiskoviċ 1 k 10.

Po 1 krunu darovaše:

Gg. Ante Letiš, Ivan Gerlanc, Josipa Štrucelj, Anton Poščić, Urbnn Peraz, Felice Stanger, Josip Hrvatin, Petar Rubinić, Grga Vazmina, N. S. Antun Meula, Josip Afrić, Josip Šebalj, Anton Vahtar, August Viskanić, Josip Rajčić, Vjekoslav Tomašić, Ivan Mandić.

Gg. Karl Vahtar 80 filira, Vinka ud. Milih 60 fil. Po 40 fil. gg. G. V. Josip Kinkela-Pereniċi.

Naknadno u to ime darovali su: gosp. Niko Perčić pom. kapetan Rieka k 10, Rudolf Stanger Opatija k 10, Mate Rubeša Banderaš Matulji k 1, Vilma Živković Opatija k 2, Dr. Eugen Barac Opatija k 1, Rinaldo Bonani Volosko k 1, Jakov Kozen Volosko k 2, Ante Justi Opatija k 5 i 60 Andre Medvedić Rieka k 4.

Ukupno 254 kruna i 90 filira.

U **Opatiji** darovaše:

Gosp. F. Doberlet 20 kruna, gg. Mate Dubrović i Hartman svaki po 10 k. gg. Š Peručić, Ivan Juneš i Anton Jurković po 5 k. N. N. 4 krune, gg. Perpić umir. pukovnik i V. Car Emin po 3 k.

Po 2 krune darovaše:

Gg. Fiamin Ivan, Tomašić Pavao, Jurković Pavao, Priskić Ivan, Halanska Ivan, dr. Barač, Josip Žigulić, Černe Maks, Julij Miran, Anton Bošnjak, Ivan Letiš trgovac, Srećko Ferlić, gdja. Margareta Justi, A Priskić, Ivan Miran, Petar Priskić i Rajčić August.

Po 1 krunu darovaše:

Gg. Dr. Ivan Letiš, Adolf Justi, Stipanić Mate, Stj. Rumac, Ivan Letiš fotograf, J. P. Ježica Kostantin, Milovan Miran, Baretić L., Širola Cezar, Juraj Vavra i Anton Poščić.

Ukupno 111 kruna.

U Rukavcu, Mihotići i Frančići darovaše:

G. Mate Kundić 5 k. Č. g. Josip Petrak kapelan 3 k.

Po 2 krune darovaše:

Gg. Vjekoslav Kinkela st., Ivo Franki učitelj, Matko Mandić prof., Obitelj Kučić, Milan Kundić i Dr. Čiković.

Po 1 krunu darovaše:

Gg. Josip Grgurina, Ante Grgurina cand. med., Tereza Grgurina, Anton Grgurina, Vjekoslav Simčić, Ivan Vlah, Mate Gržinčić, Vinko Grgurina, Ida Grgurina, Ivanka Osojnak, Josip Kinkela, Dinko Spinčić, Antonija Spinčić, N. N., Ivan Brnčić, Alberto Albertini, Anastazija Kundić, Rafael Kundić, Andrej Gržetić, Niko Gržetić, Nikola Osojnak, Marija Osojnak, Ob. Rubeša, Franjo Mavrović, N. N., Jože Blažić učitelj, Josip Mandić, Vinko Kinkela, Vjekoslav Kinkela inr.

Po 50 helera darovaše:

Gg. Fran Milostnik, Ivan Rubeša, Lojzo Kruljčev (županov), Franjo Grgurina, i Mimica Mandić.

Po 40 helera darovaše:

Gg. Ernesta Albertini, Josip Crnčić, Frane Sušanj Jurez i Andre Luksetić.

Osim toga sakupilo se je u istu svrhu u veselom društvu kod gosp. Mavrovića 27 kruna i 10 helera.

Ukupno dakle 80 kruna i 60 helera.

U Lovranu darovaše:

Gg. Polčić Ivan k 1·20, Kalokira Josip k 1, Basan Anton k 1, Basan Frane k 2, Vodopić Ant. k 1, Peršić pl. Higin k 2. A. Desković k 2, I. Turčić k 1, Josip Tominić k 2, E. Peršić k 2, Stanger Josip kruna 4. (Predano mjestnoj podružnici).

Jošte su darovali gg.: Vincent Matetić Rieka k 20, Marija udova Sučić, Marijanica Volosko k 2, Sofija Šabec Skrbići k 10, Jakov Doričić Rieka k 2. Na Božić sakupljeno u veselom društvu kod Brajana u Srdočih na predlog Boža Mohović k 9. Niko Pajalić Brseč k 4, Marija Turk Opatija k 2, Benedikt Fiamin Snšak k 10. Sabrano kod zabave „Sloge“ u Zametu na Silvestrovo k 12 i 26, Ivan Srdoč Prešić darovao za dobru ruku k 4. Bog poživi sve darovatelje!

Domaće viesti.

Die italienisch-liberale Partei in Istrien. Verräther Salo schreibt in seinem letzten Schmierblatte Wunder von dieser Partei. — Unter Anderem lügt er, dass sie von Tag zu Tag an Zahl und Bedeutung gewinne. Ganz erlogen! Vor 20 Jahren war ganz Istrien unter der Herrschaft dieser Partei. Die einzige Gemeinde Kastua war in unseren Händen. Und jetzt? Jetzt gibt es in Istrien mehr Gemeinden mit einer croatischen Verwaltung, als mit einer italienischen. Und von Jahr zu Jahr verliert die italienische Partei in Istrien an Boden, denn sie ist die Partei der Defraudationen, der Misswirthschaft, der Unterdrückung der armen Landbevölkerung und deswegen kehrt ihr das Volk den Rücken. Die Italiener gehen zu den Socialisten über, die Slaven schliessen sich an unsere croatische Partei an. Das ist die pure Wahrheit. Was sonst Salo darüber schreibt, ist alles Lug und Trug.

Banditen Angriffe. Krstić greift wiederum im Auftrage des Costantini und Puović den hochgeschätzten Baron Ransomet an. — Der Herr Baron bedarf nicht, dass wir ihn vertheidigen. Sein rühmlicher Name schützt ihn genügend gegen jeden schmutzigen Angriff der italienischen Bandite; jedoch wir können nicht umhin unserer Entrüstung darüber Ausdruck zu geben, dass sich ein Fallot, ein gemeiner Betrüger nicht einmal untersteht einen Ehrenmann, wie es der Herr Baron ist, in seinem eckelhaften Blatte zu erwähnen. —

Italienische Deutschfreundlichkeit. Am 15. December fand in Triest eine Volksversammlung zu Gunsten der italienischen Universität statt. Nach der Versammlung zog die Menge durch die Stadt schreiend und johlend. Als die Menge, welche von italienischen Hochschülern angeführt war, auf den Leipziger-Platz vor das k. k. deutsche Staatsgymnasium kam, da begannen die Studenten gegen die Deutschen zu demonstrieren und zu schreien: „Abbasso i Tedeschi, fora i Tedeschi“ d. h. nieder und hinaus mit den Deutschen. — Und doch waren die Demonstranten Anhänger eben jener italienisch-liberalen Partei, für welche Salo die Deutschen so zu erwärmen sucht. Wie kommt dies? Erkläret mir Graf Salo von Liziriti!

Kontesa straši. Svaki put kada se približuju komunjski izbori pokaže se na jedanput kontesa, pak gre od kući do kući, agitirat za Talijane. I sada već nekoliko vremena hodi po Voloskem i po Opatije mutit i lovit narod za bezbožne Talijane. Da ljude primami za se ona nagovara, ona maže, ona laže kako i Krstić. Znamo naime kuću va ku je prišla, pak je onako licumerski pitala: „Čete bit vi s nami domaćemi zač te Hrvati ako dobiju delat na Voloskem peškariju i potrošit te dvajset tisuć fjorini i da će bit plaćila veća. Va Pule va Rovinje va Pazine zapovedaju Talijani, zač ne bi i puli nas!“ Koliko besed, toliko i laži. Pitamo mi kontesu: Ki su ti domaći za keh ona okolo agitira? Ča su možda Krstić, Puović, Costantini domaći a ča su Stangeri, Tomičić, Tomašić, Varljen, Jurković, Šimunić furešti a? Vidiš konteso kako varaš ljude!

Najveća je laž da će Hrvati potrošit za peškariju dvajset tisuć fjorini i da će za to bit plaćila veća. Dokaži kunteso to ako moreš drugačije ćemo te držat da si patentirana lažnjivica. Takovemi laži vidite kontesa buni i uznemiruje naš puk a to je grdi i smrtni greh za kega će kontesa pred Bogom odgovarat, kako i svaki ki smutnju dela med pukom.

Pak pitamo mi: za kega toliko kontesa agitira? Za talijansku-liberalnu stranku kako Krstić va svojoj krave zove svoju stranku. — A ča je ta talijanska liberalna stranka? To je stranka sveh talijanskeh farmasuni, židovi i bezbožci na Primorskem v Istre va Trste i v Italije. To je stranka ka je svetemu otcu pape ukrala sve ča je imel, to je stranka koja proti našoj vere svemi moći dela. I za takovu stranku kontesa okole agitira, ona ka se drži pobožna kako jedna svetica! Al je morda njija pobožnost samo farizejstvo? Kontesa agitira za Puovića Costantina i Krstića ki nikada ni va crekav ne gredu ona bi htela da takovi ljudi z nasem komunom vladaju. Bravo šiora kontesa!

Nam je drago, da ste nami pokazali svoju pobožnost va pravem svetle. Znajte šiora kontesa da nam Vaša agitacija za talijansku-liberalnu stranku, za Krstića i kompaniju neće baš niš naškodit jerbo naš puk ni bedast i trubast, da bi se pustil od jedne kontese naputit.

Mi Vam čestitamo da ste se našla va kumpanije z jednem Krstićem i bimo Vam preporučili da greste lepo učinit s njim jedan vijaj va Rim. Još bimo vam preporučili da pustite politiku i agitaciju po bande pak da zamete lepo krunicu v ruki da vam se ne bi travinjalo ča se je jur Krstiću na Voloskem i v Opatije dogodilo.

Kojih se tiče neka si ju zapišu za uho. Onim Njemcem u občini Opatija-Volosko, koji drže s propalicom Krstićem, koji prodavaju i šire njegovu smrdejuhu plaćenu od Talijana i koji svjestno ili nesvjestno drže Talijane i talijanaše za svoje prijatelje, dajemo na znanje sliedeći dogodjaj.

Dne 15. decembra 1901. držali su Talijani sastanak za ustrojenje talijanskoga sveučilišta u Trstu. Kad je sastanak svršio prolazili su mnogi ti Talijani izpred c. kr. državne njemačke gimnazije. Prolazeć tuda vikali su „Abbasso i Tedeschi!“ i razbili dva stakla na zgradi.

Pribijamo: To se je vikalo sa talijanske strane, koja plaća Krstića, a koji se kaže tolikim i takvim prijateljem Njemaca, a koji sa svoje strane s njim ljubakaju. — Koji koga jače vara?!

O posliednjem izboru u gradu Plominu za sabor doznali smo naknadno ovo što sliedi: Izbornika bilo je upisano u svem 72. Gospodin komesar nije dozvolio da glasuju petorica izbornika, koji su ili mrtvi ili odsutni. Na ime ostalih 67 izbornika bili su odani glasovi za dra. Costantini iz Pazina. Občinski načelnik proglasio je uspjeh izbora ovimi riečmi: „Naš kandidat dr. Costantini dobio je toliko i toliko glasi, konseguentemente on je zibran za deputata. Živio naš deputat! Živio Istria!“

Po tom nek svaki sudi kakvi su to Talijani izbornici grada Plomina, kojim treba hrvatskim jezikom oglasivati izbor.

A dr. Costantini, koga su izabirali, ne samo da neće htjeti govoriti ni rieči hrvatski u saboru, nego i štropotati će kao izvan sebe ako bude koj drugi hrvatski govorio.

Kako se još del naših ljudi dadu varati! —

A znatiželjni, jako znatiželjni sm,o jesu li svi izbornici iz gradića i okolice koja spada pod gradić, zbilja na dan izbora bili u gradiću i svi glasovali?! O tom bi mogli saznat njihovi susjedi s jedne i druge strane i obavjestiti nas.

Ki će bit podešta Volosko-Opatijski? Na 7. decembra je doktor Jerolamo „in persona“ hodil po kućah pobirat glasi za deputata in tromba. Tako je prišal i va kuću jednega čestitega Vološčaka, ki se do duše drži za Talijana ale ki svoje Volosko ljubi z dušom i s telom. Jerolamo ga je prosil da neka gre glasovat za Costantina a čestiti starac je rekal da on ne gre nikamo zač da je prestar nego da misli da bi bila dužnost svakega pravega Vološčaka glasovat za Vološčaka prvo nego za furešta zač da će Vološčak svakako više storit za mesto va kem je rodjen i zgojen nego jedan furešt. Na to je doktor Jerolamo rekal da ča za to da je furešt ter da će bit od sada naprvo i podešta volosko-opatijski furešt Nemac zač, da će svi Talijani (?) volosko-opatijski glasovat za Nemca.

Naš pošteni starac Vološčak ni se na to mogal prečudit kako se to more imet radje furešta nego domaćega proti kemu se ne more reć niš slabega pak je rekal, da on i ako je vavek bil s talijanskim partidom da ovega puta seguro neće zač da vidi da ne dela pra.o. Sada dakle smo čuli z usti od samega Dotora Jerolama da talijanski partid misli stavit Nemca za podeštu a naši domaći neka budu hlapci. Nego za sreću ni Bog dal koze dugega repa!

Amerikanska reklama. Kostantini je hvala Bogu jedanput jednu pravdu dobil. Njigov pajdaš Krstić se je valje požuril da to va svojoj „matuljskoj krave“ javi celemu mačjemu svetu.

Tako delaju upravo amerikanski čarlatani, ki od grada do grada hode pak za svoje znanje i umenje (?) s plakati, i va fojeh reklamu delaju. Recite malo ste kada čuli ste kada videli da jedan albokat va foji stavlja ako je ku pravdu dobil. Čete reć da on ni stavil! Tararara! Kako bi se pak Salo azardal prez njigovega znanja takovu bedastoću stavit va foj? Prepuščamo svakemu pametnemu človeku da sudi ako je takova reklama častna za jednega odvetnika. Jedan dobar advokat ne rabi nikakove reklami po fojeh to znamo svi pak i najbedasteji težak.

Cirilo-Metodijski block-koledar za god. 1902. izašao je, te se dobiva u Puli u tiskari J. Krmpotić i drug. — Osim dnevnog blocka za trganje donaša i ljestvicu pristojba te cienik za poštne i brzojavne pristojbe. Šalje se jedino proti gotovom ili pouzeću. Tko pošalje unapried k 1·20 na naslov: Tiskara J. Krmpotić i dr. u Puli (Istra) primiti će ga franko.

Svoj k svomu! „Croatia“ osiguravajuća zadruga u Zagrebu otvorila je glavno zastupstvo za ciela Istru, Goricu, Trst i Dalmaciju u Puli, te je sa poslovanjem jur odpočela.

Glavno zastupstvo preuzeo je gosp. Lacko Križ, ravnatelj vinarske zadruge. — Veseljem javljamo ovu viest, pa preporučamo svakomu najtoplije našu jedinu domaću zadrugu, koja će prema ustanovama svojih pravila polovicu čistog godišnjeg ostatka privadjati javnim svrhama onih pokrajina u kojima radi, dočim će drugu popolovicu upotrebljavati na sniženje premije njezinih osiguranika. Ovako ne radi nijedno drugo društvo, nego sabire novac i odnaša iz naših pokrajina. Tu činjenicu neka svaki uvaži i svojski podupre taj naš domaći zavod. —

Vilja božja jednega izdajice. Na viljuškoj bilo je nekoliko mladić puli Joškota na Voloskem, kade su se mej sobom prijateljski zabavljali. Okol jedanajste uri prišal je tamo Rižo Nonin s Fiorentinom z još nekemi Talijani pak je valje počel smutnju iskat. Mladići su ga ošpotali kako jednega magarca; rekli su mu da je izdajica, da se je za beći Talijanom prodal, da za beći svoj narod, svoj jezik zatajuje. Rižo Nonin pun rakije se je na to razjadil skočil je vanka i počel je zvat ljude da naka se gredu tuć s njim, znel je kapot i hitil ga je va blato tako da oni ki su se, rugajuć mu se, okol njega vrteli su lepo spacirali po Rižotovem kapote.

Rižo je zatim tako blatan kapot obukak i šal nazada Joškotu. Čovek ki je sve to videl i čul moral se je pitat je ta Rižo na razume ale ne! I takovo stvorenje drži „deputato in tromba“ za svojga socija i takovo stvorenje drži talijanski partid na Voloskem za svojga kapuriona. Ala nisko ste spali renegati!

Čitaonica „Zora“ u Opatiji imala je dne 22. decembra svoju glavnu skupštinu. U liepom svom govoru predsjednik je gosp. Fiamin pozdravio prisutne članove. Nakon što se pročitao i odobrio zapisnik i izvješće blagajnika prešlo se na izbor novoga odbora. Želja svih članova bila je da stari odbor ostane i nadalje na čelu uprave, no na to je ustao g. predsjednik i izjavio, da se radi stanovitih razloga zahvaljuje na časti i na kraju predložio za predsjednika gosp. Viktora Cara Emina. Taj se predlog jednoglasno primio. Isto su tako jednoglasno i ponovno u odbor izabrana gg: Julij Miran kao tajnik i August Rajčić kao blagajnik društva. Nakon što je novoimenovani predsjednik zahvalio na povjerenju članova i pošto se stvorilo nekoliko za društvo važnih zaključaka, predsjednik zaključi sjednicu poživ članovima na srce procvat i napredak toga liepoga društva.

Svi u subotu na zabavu. Naše vredno pevačko društvo „Lovor“ pripravlja nam u subotu lepu zabavu s plesom. Ovo je prva zabava što nam ju dava rečeno društvo u ovoj godini. Taj dan ćemo čuti prvi put muški tamburaški sbor, za to valja da se svi dignemo i pohrlimo u Zoru i tako pokažemo ljubav i naklonost prema tomu našemu uspješnomu društvu.

Krstić mora sedam dan va katanić. On se jadi va zadnjoj „tete“ da smo napisali, da je čapal sedam dan pržuna. Smo mu mi krivi? Bilo mu držat jezičinu za zubi, pak mu se ne bi bilo niš dogodilo. To se zna da ga to peče, i on siromašina sve gleda kako bi dal svetu rog za sveću. Tako on donaša va zadnjoj špudačere početak te razprave, to se zna stenfane po njegovu, kako njemu dobro stoji. Nego zaludo mu je i to — sentenca je šentenca — a tu sentencu ni izrekal sudac ni Hrvat ni Slovenac već sudac ki drugačije očito s Talijani drži. Istina je, da ni g. dr. Janežić ni zadovoljan sa šentencom, za to je i rekuril va Trst. Nego Krstić govori: Ja, avokat Brajtner je rekal to i ovo, po onem ča je on rekal Krstić ni niš kriv. Pak da se ne razpukneš od smeha? Brajtner je avokat i abrej. On je za plaću imel braniti Krstića i branil ga je. To je njegovo pravo. Brajtner bi bil isto onako a morda i ljepše, zač bi mu laglje bilo, branil i dra. Janežića, kad bi ga dr. Janežić bil za to platil. Brajtner je mogal brbljat ča ga je bilo volja — to mu zakon dopušća. Ale to nima vredit za suca. Zač je tu razprava? Zato da stvari pridu na svetlo. I prišle su. A prišle su tako da je Krstić dobil fažola. Pak još neč. Ta isti Breitner, ki je Krstiću kako Bog, rekal je na razprave ove besedi: Dugo od mane misal, da bi dr. Janežić bil učinil onu falšifikaciju za svoju korist ale za svoj žep, on

je to storil za koristit „Posujilnice!“ Fandonije su jedno i drugo. — Dr. Janežić je učinil ono ča je videl da mora storit. — I pravo je učinil, zač da je krivo bi ga bila već prokura od štata šćapila va svoje ruki a Krstić nebi bil moral poć sedam dan va peržun.

Zabava „Istarsko vile“ u Hrv. domu u Kastvu prošla je na Silvestrovo krasno. — Mnogo ljudi iz Ičgrada i bližnjih i daljnih seoskih županija došlo je na tu zabavu. — „Vila“ je pjevala tako skladno težke komade, da časti meštra i učenike, sborovodju g. Milneršića i pjevače. Igricu odigrali su trojica posve dobro. Kod tombole razdielilo se je liepih darova, i kod toga se zabavljalo. Oduševljenje doseglo je svoj vrhunac — bilo je upravo neopisivo o pol noći.

Zguren starac, s bradom do tla, ogrnut posve u ogrtač posut sniegom — godina 1901. — prošao je pozornicom. Mlada djevojčica svečano obučena, s hrvatskom trobojnicom preko ramena i prsiju — sa zabilježenom godinom 1902. — stupila je na pozornicu, bengalsko svjetlo razsvjetljivalo ju je s jedne i druge strane, a ona, gospodjica Božena Kučić, držala je upravo krasan pozdravni govor, s puno želja domoljubne Hrvatice svom hrvatskom rodu i svojoj hrvatskoj domovini.

Pljeskanju nije htjelo biti konca ni kraja. Zastor morao se je po tri puta opet dignuti. I kašnje se je animirano zabavljalo a i za Družbu se je nekoliko sakupilo.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Moščenicah priredjuje dne 12. o. m. svoju prvu zabavu sa sliedećim razporedom:

1) Klevetnikom hrvatske deklamuje gdjica Ivka Malinarić. 2) „Misli moje“ pjeva moščenički mješoviti zbor. 3) „Ona je gluha“ šaloigra u jednom činu. 4) „Gdje je stanak moj“ pjeva moščenički mješoviti sbor, a iza toga ples. — Početak zabave u 7 sati ulaznina za članice 20 fil. a za ne članove 1 k. — Umoljava se članice neka dodju sa znakovima. Posebni pozivi neće se pošiljati s toga molimo sve prijatelje i znance da nas izvole u što većem broju posjetiti. Mi preporučamo svim našim rodoljubom va Moščeništine, da na 12. o. m. podju svi va Moščenice, da se onako lepo i srdačno pozabave, kako to moru samo braća medju sobom.

Poplašil se konj. Pondeljak za podne poplašil se je jedan konj od depozita bire Heim, koji je stojal pred Wienerheimom. Ima se zahvalit občinskemu redaru Podreki koji je konja zaustavil pred Posthornom u Skrbićih da se ni dogodila nikakova nesreća.

Aretiran oficir. Sinoć je pulicija v Opatije aretirala jednoga gospodina obučena po oficirsku jerbo je va bazaru Mandria ukral jedan prsten. Pod pratnjom jednega oficira bil je ta gospodin odpraćen na Rieku da se kod Platzkomanda ustanovi dali je oficir ili ne, pak da se proti njemu po zakonu postupa.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupilo se na Lucijinu u krčmi Vinka Grgurine u Jušićih za družbu k 3 i 50 koje su bile izručene blagajniku mužke podružnice u Kastvu.

Blagajnik mužke podružnice sv. Cirila i Metoda na Veprincu daje izvješće o primljenih darovih sakupljenih na Stepanju u gostioni kod Blagara na Veprincu: Č. gosp. Barbić Miho kapelan k 10, za multu tudjeh žigic para 20; gg. Poščić Josip Cinbić i Kolavo Martin po k 2; Krištof Josip stolar, Andretić Andre i Poščić Anton Ivanov po k 1; Blagar Ivan od rasprodanch Jemeršićeveh knjig „Hrvatski narod“ k 4. Na Silvestrovu u večer u gostioni kod istog izmedju gostova Poljanac i Veprinčana na predlog č. g. Barbić Mihe kao oprost i zahvalu na koncu stare godine i za bolju budućnost u novoj godini 1902. sakupila se svota na korist siromašne istarske djece k 12 i 13 para.

Nadalje na predlog gosp. Petra Velčića pravnika sakupilo se u veselom društvu u čitaonici u Moščenicah k 22·50. Darovali su gg: Rumac Mate, Marko Gožić, Rubinić Josip i Anton Puž župnik po k 2; Petar Velčić, Petar Rubinić, Kalokira Josip, Rubinić Anton Jelušić Riko, Negovetić Josip, Mačul Anton, Bradetić Anton, Rašel i Ružica Velčić, Felice Mohovič, Jelušić Frane i Amerigo Kurelić svi po 1 krunu. Domaldović Fortunato, Pavica Negovetić, Domaldović Regina i Josipa Rubinić po 40 heleri. Čović Anka 60 h, Rika Valčić, Marija Detan, Amalija Domaldović, Rubinić Franjica, Jeletić Nikolina i Ivka Peršić 20 helera. Živili darovatelji i darovateljice a osobito naši vredni Brešćani!

Za djačko pripomočno društvo va Pazinu darovali su gg. supruzi Dr. Andrija i Fanny Stanger k 20 a isti za bratovščinu hrvatskih ljudi u Istri k 10. Rinaldo Bonani u Voloskom zu prvo imenovano društvo k 1, Andre Medvedić, Rieka k 4. Živili darovatelji!

Za pogorelca Ivana Krbavčića u Sovinjaku darovao je g. Viktor Tomičić k 10. Bog mu plati i nasledovali ga drugi!

Čuda se dogadjaju još. Va Parize je ovi dni jedan mladić od 19 let neki Louis Georgia delal na krove od jedne kući na šest podi va rue du Renard kad mu se je na jedanput spuznula noga i on je pal na dvorište od kući od šestoga poda dole prez da se ni ni najmanje udril. Kad je pal se je sam zdignul i šal je nazada na delo.

Talijanske živine. Neki dan je neki kmet Vincenzo Cerasani iz sv. Benedeta blizu Aquile v Italije prišal večer doma i budući ni našal pripravnu večeru ubil je sa vilami ženu pred malim sinčićem. Kad je ubil ženu pobegal je da ga pulicija ne nadje (po pravu talijansku op. sl.)

Neku večer napala su va Francenigo v Italije dva brata Iro i Elio Contarini na javnoj ceste i prez nikakovega uzroka pet gospodari od istega mesta. Četiri od njih je težko ranjeno nego sve jedno se duhtori nadaju da će ih spasit ali jedan od njih će za seguro poginut. Razbojniki Iro i Elio su pobegli.

Na 2. o. m. bili su va Napule areštani neki Francesco Luizzi iz San Nicandro di Bari i njigova frajarica Angela Belviso za to ča je prvi ubil sekirum svojga sina pri čemu je frajarica Angela Belviso bila pomogla. —

Obilnost vina v Italije. Prošlo leto je bilo v Italije strašno puno vina. Tamošnji vinogradari već ne znaju ča bi storili da prodaju svoje vino. Sad su se počeli složit va društva pak da skupno pošiljaju vino zvan Italije. Se zna, da će ga najviše prit k nam v Austriju, ča je poradi vinske klauzole jako lahko moguće, pak će se dogodit da poradi talijanskega vina neće se moć domaće prodavat ni darovat.

Talijani z Italije delaju na svi mogući načini da se vinska klauzola leta 1903. obnovi a istarski njim Talijani gredu na ruku na očitu škodu i propast istarskega kmeta.

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnega lista“ primila je u ime predplate za celo leto od gg.: Matije Cucančić Pazin, Ivana Grbac Srdoči, Juraja Vranjac Umag, Mata Srdoč Srdoči, Ivana Mrčeljaa, Mata Marčelja Marčelji, Vjekoslav Jurković Barić Volosko, Ivana Blečić Zamet, Ivana Marak sv. Frančiško, Dubrović Josipa Rieka, Josipa Frol Jelšane, Antona Belanić Trst, Ivana Marčelja Zamet, Antona Marčelja Marčelji, Mata Rumac Brest, Antona Lončarić Dobrinj po k 4, Srečko Letiš,eIvan Letiš Opatija, Ivan Franković Rubeši po k 6.

Za pol leta platili su gg.: Franjo Franković Kopar, B. Vitezić Lindar, Anton Bačić, Tomo Šefar Volosko, Andre L. Antić Aakar, Eduard Gržetić Tinjan, Anton Božeglav Podgrad, Ivan Vlah Vičić Jušići, Josip Baumgartner Opatija, Viktor Slavić Matulji, Bruno Jurinčić Resika, Mate Šepić Kastav, Čitaoniea Berseč, Rajmund Jelušić Berseč, Miroslav Grosmann Kastav po k 4; Rajmund Jelušić za 10 iztisaka za pol godine k 20; isti za leto 1900 k 4; Josip Sever Volosko k 5, Mate Franković Drenova, Ante Vidak Barkovlje, Anton Bertoša Pazin, Luka Medvedić Klana, Ivan Afrić Bergud V:, Vinko Blečić Srdoči, Ivan Ukorić Podrag, Hlanuda Anton Veprinac, Vinko Mavričić, Petar Grabrovac, Petar Rosović, Josip Sandalj Draga, Gašpar Jedretić Berseč, Josip Kinkela Jurdani, Ivan Cetina Breza, Gregor Zadković Beč, Roman Forempoher Bakar, Kučić Frane i Carlevaris Frane Kastav; Anton Antić Bakar, Mate Črnac Račjavas, Frane Kršanac Lovran, Ivan Kožul otac i Ivan Kožul sin Lovran-Opric, Andrija Muškardin Moščenice, Juračić Miho Vele Mune, Ivan Domaldović Moščenice po k 2. Mate Cucančić Klana, Josip Dubrović Frančići, Hlanuda Andre Puharska po k 3; za četvrt godine Rikard Stipković Kastav 2 k, Ivakin Ferlan Wienfield Pa N. A. k 2 i 60, Karlo Botegaoo Tinjan k 7, Ivan Turak Brnčići k 1, Franjo Drnjević Volosko darovao je za „Narodni list“ 5 kruna.

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu

za bojadisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene ojene.

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene ciene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu“

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.

Siegfried Tesolini
Volosko 25.

Prima namještaje za električne svjetiljke i zvončiće. Drži također u skladištu sve za ličene radnje potrebite sprave i to uz najniže ciene.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu, stojeća pod zaštitom občine slob. i kraljevskog glavnog grada Zagreba, otvorila je

GLAVNO ZASTUPSTVO

za Istru, Gorica, Trst i Dalmaciju sa sjedištem u Puli.

Upozorujemo svakog valjanog kućegospodara, da sve svoje zgrade i pokretnine osigura proti požaru i šteti od groma kod **„Croatiae“** već načela radi, da novac ne ide u tudjinu.

Osiguranja se primaju uz vrlo nizke ciene i dobro jamstvo.

Mjestni zastupnici traže se u svim selima i gradovima Istre, Gorice, Trsta i Dalmacije. Ponude se šalju na:

Glavno zastupstvo „Croatiae“ u Puli.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni **Dra. Janežića u Voloskom.**

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64. — Garancija** iznašala je **K 108.963·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 3. Volosko-Opatija u četvrtak 16. siečnja 1902. God. III.

Hrvatsko-slovensko političko družtvo za Istru.

Na 9. o. m. bil je va Pazine sastanak naših vrednih prvaki i načelniki z Istre, da se dogovore za ustrojenje jednega političkega družtva za Hrvate i Slovence v Istre.

Na tem sastanku su se pretresala i zaključila družtvena pravila te izabral se je jedan odbor, ki ima predložit vlade pravila i sazvat konstituirajuću skupštinu. Već od više vremena ćuti se potreba, da se ustroji jedno naše političko družtvo za Istru.

Političko družtvo „Edinost“ va Trstu ima neizmerno puno zaslugi za probudjenje narodne sviesti v Istre. — Nego to družtvo ima va samom Trstu i okolice toliko posla da ne more posvetit Istre onoliko brige i truda koliko zahtevaju današnje naše žalostne prilike v Istre. Ovde vidimo kako se naši neprijatelji, Talijani, proti nam bore s poštenemi i nepoštenemi sredstvi. Vidimo kako se oni organiziraju, kako na sveh krajeh složno proti nam jurišaju. Vidimo ih kako nam pomoću provincijalnega fonda naš neuki puk bune i smućuju proti vlastitoj krvi i jeziku. Vidimo nadalje, kako sistema tički jurišaju na sve naše pravice i va uredeh i va školah i va crekvah, ke smo s tolikemi žrtvami i mukami predobili. Vidimo kako s našemi neprijatelji v Istre složno proti nam delaju i cesarske i crkvene oblasti. — Vidimo dakle kako je sve organizirano, složno, da proti nam dela, da nas upropasti.

Proti svemu tomu stojimo mi istarski Hrvati i Slovinci rastrešeni nesložni i neorganizirani kako jedno velo stado ovaca. Baš radi te nesložšćine doživili smo već nekoliko porazi ili gubitki, ki bi bili seguro izostali da smo bili složni i organizirani. Radi tega bila je već skrajna potreba da se osnuje jedno naše političko družtvo za Istru i radi tega mi z veseljem i z oduševljenjem pozdravljamo osnovanje „političkoga družtva za Hrvate i Slovence v Istre“. To družtvo dignut će visoko narodni barjak a okolo tega barjaka skupit će se složno ono dvesto tisuć istarskeh Hrvati i Slovinci.

To družtvo će onda provest organizaciju naše narodne vojske v Istre. — Svaki kotar, svaka občina imat će svoj odbor, svojga kapitana, ki će svoju vojsku držat na okupu i dignut ju kad bude potreba.

Kad budemo tako organizirani jedva onda upoznat ćemo silu i moć našega naroda v Istre a toj sile i moći neće već odoliti talijanska banda svemi svojemi izdajicami. Kad budemo tako organizirani moć ćemo prez straha dočekat svaku talijansku navalu na našu narodnost i naš jezik, pak onda —

„Što Bog dade i sreća junačka!“

Hrvoj Istranić.

Ča je novega po svete?

Austrija. Kada će se opet sastati zastupnici u carevinskom viću, ne zna se pravo. Tomu odgadjanju su krive razne konference, koje vodi ministar-predsjednik Dr. Körber sa Česi i Niemci radi postignuća sloge izmedju istih osobito u pitanju jezika kao što i ministarska viećanja, koja se u zadnje doba često opetuju.

Dr. Körber želi, da dovede u sabor složene Čehe i Niemce pa da pomoću ove sloge omogući i dokonča poslovanje sabora. Dosadanji rad oko toga nas u ostalom osvjedočava, da će se teško izpuniti ta ministrova odnosno vladina želja, dok se ne bude jednom za uvjek pripoznalo besjedom i dielom da smo svi jednaki i ravnopravni po Bogu i zakonu. „Uzaludno je svako nastojanje, dok je razloga za vojevanje.

U našoj Istri — kako je znano — svršio je izbor za zemaljski sabor i sada radi se o tom, tko da bude zemaljskim kapetanom i saborskim predsjednikom. Govori se, da za ovo mjesto su uzete na oko tri osobe i to Dr. Rizzi, Dr. Chersich i Dr. Cleva. Nama, koji smo hrvatskog ili slovinskog jezika je sve isto, tko od ove trojice da bude imenovan, jer su nam svi ljuti narodni protivnici.

U ostalom vidit ćemo, hoće li taj budući kapetan i predsjednik htjeti i znati da drži red u sabornici i na galerijama, kad budu naši zastupnici govorili svojim materinjim jezikom, — kao što da štuje ravnopravnost te da uvaža upite i predloge, hrvatski i slovenski podnešene. Iz kapetanovog i vladinog ponašanja razabrat ćemo uvjete ili kondicije, pod kojimi je uzsliedilo imenovanje.

Naša mornarica pravi u najnovije vrijeme ozbiljne i teške ratne vježbe. — Do mala će prisustvovati tim vježbam i samo Njegovo Veličanstvo Car Franjo Josip. Reć bi, da se nešto ozbiljna pripravlja!

Možda su ove vježbe odgovor čestom križanju i namigivanju talijanskih ladja po jadranskom moru! Talijani ne mogu nikako zaboraviti na one silne udarce, koje su dobili godine 1866. kod Visa, pak snuju možda osvetu prama onoj „tko se ne osveti taj se ne posveti“. Ali treba znati, da se nedužno napadnuti bori najmanje za dva i da je nepoštenom napadaču nemoguće „posvetit se“. Dakle pozor!

Ruska. U njemačkom državnom saboru čuo se ovih dana energični glas Poljaka prigodom razprave o proračunu. Poljaci u Pruskoj izvrgnuti su najme od davna milosti i nemilosti Njemačke vlade. Oni ne smiju danas skoro ni moliti niti govoriti u materinjem jeziku, a kamo li pak pisati u tom jeziku na sud i druge javne oblasti. To je Poljakom u Pruskoj a i njihovoj braći u Galiciji u velike dozlogrdilo i za to taj energični glas doktora Jazdzevskoga u njemačkom saboru, koji je usljed toga ostao upravo presenećen, tim više, kad je čuo i glas iz centruma od Niemca Prica Coaken, koji je med ostalim rekao, da i Poljaci imadu ista prava kao svaki drugi državljanin i da bi se prekršilo božje i ljudske zakone, kad bi se Poljahe htjelo lišiti njihovih prava.

Bog dao, da im se to grozno stanje čim prije u bolje promjeni!

Afrika. Rat u južnoj Africi još uvjek traje. Buri drže se junački, a Englezom je najviše zlo i naopako.

Na parobrodu „Mokaok“ nalazi se na povratku kući 38 engleskih častnika invalida i 468 ranjenih i bolestnih vojnika, a na parobrodu „Canada“ 27 engleskih častnika invalida i 310 bolestnih odnosno ranjenih vojnika.

PODLISTAK.

Na novu godinu.

Napisao: Dubo Razkrižar.

Silvestrova noć spustila se na zemlju crna i tmurna. — Maleni bieli oblačići sjatili se po obzorju, dok su debele snježne pahuljice lepršale zrakom, spuštajuć se lieno gotovo nehajno na izmučene zemaljske grudi. —

— — U malenoj seoskoj krčmici sastalo se družtvance mladih ljudi, te veselo pjevalo i hohotalo.

U prikrajku iste sobe ispod one slike slavnih hrvatskih mučenika, sjedio za stolom mlad gospodin. blieda lica, velikih modrih očiju, duge kose a malenih crnih brčića te zamišljeno piljio preda se.

Za istim stolom na protivnoj strani zgurio se odrpani seljak. Na licu čitala mu se bol i tuga. Crne mu se misli vrzale glavom, dok bi mu se po koja debela suza kradimice odkotrljala niz ono bliedo staračko lice.

U suhoj koščatoj ruci držao malu drvenu lulicu te bi kao preko volje odimio, a maleni bieli kolutići gubili se u zraku praćeni njegovim pogledom.

— — Bilo je jedanajst i pol u noći.

Družtvance zabavljalo se sve življe bacajuć po koji prezirni pogled na onog tužnog seljaka, kad se najstariji izmed njih crvena ugrijana lica ustane i zače govoriti.

Glas mu bio krupan, izgovor oštar, mahaj ruku i stiskaj šaka grčevit . . . . . nervozan.

U sobi zavladala tišina . . .

Drugovi ga slušali niemo zapanjeno, dok svi ne prasnu u grozotan smieh, kad je prst govornikov pokazivao na seljaka. — Čaše se uzdignu a trokratni „eviva“ zaori sobom.

— Jadnomu seljaku uzdrhtale usne, srce mu se stislo od boli, grudi mu se nadimale a rieka suza potekla mu niz lice . . . Niemi ukočeni pogled počivao mu na zemlju dok ga tugaljivi glas sa seoskog turna ne probudi iz tužnih sanjarija.

— Bila je ponoć. —

Stara se godina opraštala svietom i survala u vječiti nepovrat dok se nova, mlada kao kaplja, veselo smješila!

— Vika, kucanje čaša, stiskanje ruku živahno se izmjenjivalo.

Sve si zaželilo sretan početak, samo se ubogom seljaku niko ne približi. Nanj je cieli sviet zaboravio, njega sve mrzi i prezire, ta on je rob zamrženi „šćavo“.

Bolni mu se uzdisah izvinu iz grudiju te sklopljenih ruku uzdignu oči prama nebu. Tko bi znao što se je u tom času u njegovoj duši zbivalo, tko promjerio tugu onog ubogog prezrenika?

Al na jednom skoči na noge mladi onaj gospodin što je do tada nepomično sjedio na suprotnoj mu strani, te stisnuv koščatu desnicu ubogom seljaku usklikne:

„Sretna ti bila nova godina
Istarski patniče!“

Zigi-zagi.

Najzada se je i Duga Mare razjadila na Rižota Noninega:

— Koliko puta sam već rekla, zavapila je ona na njega, da prvo nego ćete prit k mane, da potučete na vrateh.

— Ni za potrebu, gospa, rekal je na to Rižo, zač prvo nego ću poć va vašu kamaru ja vavek pogledam skroz ključanicu da vidim ako se morete prikazat ale pak ne morete.

Mej dva mačka. Jedan pita drugega: S kim si čera bil va barufe?

— S Liziriti. Z jednum rukum sam mu zasvetil jedan kacot.

A s drugom?

— S drugom sam mu dal jedan vritnjak. —

A s trećom?

— S trećom sam mu v obraz pljunul.

Ivak je zidal negde na Rukavašćine. Jedan dan je šal na krov od kući i zavapil: — Koliko zidari je dole? Odgovorili su mu: Devet. A Ivak na to: — Dobro je, neka ih polovica pride gore.

Na sude na Voloskem: Sudac pita Krstića: Nimate niš za dodat za vašu obranu? Krstić ga gleda: — Ča ćete da dodam . . . — Dakle nimate niš . . . — Gospodine ne, rekal je Krstić, to sam već rekal i Brajtneru. Nisam imel nego petnajst soldi i tih sam mu dal.

Kada je ono Sotonić šal prodavat žukvu va Rovinj, našal je tamo dva pijana Talijana, ki se svadjaju mej sobom. Jedan je kuntrešćal, da je jutra ponedeljak, a drugi da je utorak. Kad su oni videli Sotonića s žukvom na rame, pitali su njega, neka njim on povede ki dan je jutra. Sotonić je na to rekal: — Mi no ga šo, mi ga že furešto in što paježe. I šal je žukvom preki.

Govorilo se je o Rižotu Noninom. Jedan je govoril: — Za njega dva i dva delaju vavek tri. Ale pak pet, dodal je drugi. — Inšoma nikada četiri dodal je treti.

Jedan Venezian je prišal va Trst, pak videć cesarsku akvilu rekal je: — Ja bim malo rado znat, kade ste vi čapali tu akvilu z dvemi glavami. — Jušto ondeka, odgovoril mu je jedan naš čovek, kade i vi vašega lava s kreljuti.

Va škole. Pegan tumači dece: Sve one stvari skroz keh se more videt zovu se trasparenti.

— Mali Slocarić, povej mi jednu stvar ka je trasparente. Mali Slocarić se digne i odgovori: — Škuja od ključanice je trašparinta.

Da, Englezom ide tako zlo, da su im počeli vojnici desertirati. Na 9. tek. mj. pobjeglo je iznenada 178 ljudi pukovnije Brabanzowe.

Dopisi.

Iz Žbandaja. Otvorenje podružnice sv. Cirila i Metoda u Žbandaju. — (Svršetak).

Za tim im rastumači pravila i reče, da more podružnica bit svagdi, gdi se nahaja dvajset njih, ki uplaćuju najmanje 20 soldi na leto.

Iztupit more svaki, kada ga je volja samo za ono leto va kem izstupi, mora platit svoju članarinu.

Svakomu je slobodno platit na lito koliko će, ono ča je više od njegove članarine — nego je dužan — se računa za dar.

Članovi se diele prema tomu kako plaćaju:

1) Utemeljitelji, ki plate jedan put za vavek 100 fjorini.

2) Podupirajući, ki plate jedan put za vavek 25 for.

3) Redoviti, ki plate jedan fjorin na leto i

4) Izvanredni, ki plaćaju najmanje 20 soldi na leto.

Najmanje jedanput na leto moraju se svi članovi skupit i to se zove skupština. Ta skupština odabere sebi odbor ali komitad, koji upravlja sa podružnicom, kako ćete videti da ćemo ga i danas izabrati. Ovaj komitad daya vam račune koliko se je sabralo i poslalo na glavnu Družbu i kako se je upravljalo kroz jedno leto s podružnicom. Vi ste onda gospodari potrditi nazad stari odbor ali izabrati drugi.

Nu moram vam reći da ne samo komitad ili odbor je pozvan da gleda oko razširivanja i veće koristi podružnice, nego i svi vi članovi dužni ste nastojati u svakoj priliki, da štogod, ni novčić ni pol saberete na korist vaše podružnice. Sad vam je lipa prilika, kad se svakomu dava dobra ruka. Dajte i vi dobru ruku na korist vaše dice. Kad ubijete prasca učinite veselje, spametite se u tom veselju vaše podružnice. Kad slavite imendan, kad ste pozvani u goste, kad se sastanete s prijateljem, kad ste kod kakove igre ili zabave, uvjek se sjećajte vaše podružnice, a na korist vaše dice.

Na to se je izabrao sliedeći odbor:

Predsednik: Ivan Radolović,
zamjenik: Miančić Juraj,
tajnik: Tome Jehnić,
zamjenik: Petar Fabić,
blagojnik: Krebel Lovro,
zamjenik: Kaligari Anton.

Gospodin učitelj preporuči odboru i članovom još jedanput, da kako su Žbandajci u svih drugih stvarih jako složni, neka složno delaju i za podružnicu, da im bude na diku, kako su oni na diku našimu narodu u Istri.

Gospodin Krebel zahvali se u ime odbora i članova g. učitelju na njegovom trudu i obeća, da će gledati da uzdrži častno ime svoje podružnice, na kojoj se i glavnoj „Družbi“ srdačno zahvaljuje moleći u ime puka Žbandajskoga, da im dojde u pomoć, kad budu je pomoći prosili.

Posle toga bilo je uplaćivanje članarine, koje se je sabralo od 27 članova 27 kruna i 60 h.

Nakon svršene skupštine sabralo se još kao dara k 22·80 i to ovako: Šime Krebel od Lovre 30 h, Radetić Ive od Jure 20 h, Budetić Martin od Antona, Buda Ivan od Silvestra, Legović N. od Stipa po 10 h, Anton Šteraj p. Martina 8 h.

Ostalih 21 k i 92 h sabrano u veselom društvu medju gospodom: Gospodin Neimenovani k 15, a ostalih 6 k i 92 h sabrali medju sobom Ante Iskra, Ivan Radolović, Lovro Krebel, Juraj Miančić, Tomo Jehnić, Petar Fabić i Anton Kaligari.

Da ni bilo onako slabo vrime, dobilo bi se bilo više članarine i više dara, ma sve jedno mi smo s tim podpuno zadovoljni i pokazali našoj braći u i izvan Istre, da onoliko koliko moremo učinimo, a ča mi ne moremo prosimo, da nam ta naša braća pomoru.

A sada braćo Žbandajci ne mojte misliti, da je to dosta nego uvik više gledajte i sabirajte za vašu podružnicu da bude cvala i napredovala na vašu diku i na korist naše drage dečice.

Želeći Vam svima srićno novo lito, ostajem Vaš iskreni prijatelj A—a.

Iz Lovrana. Kako je poznato g. Grossman je ravnatelj naših škola i pod njim jesu četiri drugi učitelji. Nego isti gospodin je ujedno i naš občinski savjetnik pak mora i na občinske sednice a sigurno gubi vremena dosti i s drugemi občinskimi posli kad i nije sednice pak je naravska stvar da on dosta vremena izgubi radi občinskeh stvari ke bi se svejednako obavile ako im on i ne bi kumoval, a mi znamo da bidobro bilo da se više skrbi za školu i da za školu porabi i ono vreme kad neima škole.

Ali g. Grossman zna ne samo gubit vreme za občinu u Lovrann već on zna i putovati u občinskih poslih ča do Poreča, prem ima med občinskemi savjetnici osim načelnikova zamjenika i drugih koji bi mogli do Poreča se prošetati na račun i trošak občine. — Tako je g. Grossmann putoval prošlu sredu i četvrtak u Poreč zajedno sa jednim drugim savjetnikom a ne znamo po kojem poslu ni ako je za to imao dozvolu od svojih predpostavljenika.

Ravnatelj škole je plaćen, da se brine za školu te mu ne treba dijete tražiti putovanjem u Poreč — već bi moral pustiti dijete drugim koji nimaju druge plaće a koji bi posal za občinu isto onako dobro obavili kako i on.

Ravnatelj škole neka bude za školu a načelnik občine neka bude za občinu.

Iz Zameta. I ovo leto imela je „Sloga“ na zadnji dan leta domaću zabavu za to, da veselo i u društvu završimo staro leto i dočekamo novo. Zabavljali smo se šaljivom poštom, pjevanjem i prijateljskim razgovorom, dokle nas ni o pol noći iznenadil krasan prizor. Na pozornice ukazala se umirajuća stara godina i kad je ona zdahnula, prikazal se va velem svetlu angjel, ma pravi angjel, ki nam je navestil novo leto. Kad je i on zginul i pevači svršili pesmu „Lepa naša domovina“ srdačnemu čestitanju i nazdravljanju ni bilo kraja ni konca.

Bila je baš lepa domaća zabava.

Kako svaki put, kada imaju „Slogaši“ kakov sastanak, saberu čagod za našu družbu, tako i ov put na predlog Ivana Dirake su sabrali malu svoticu za dobru ruku družbi sv. Cirila i Metoda. Živili Slogaši. I g. Ivan Srdoč Prešić s Kantride poslal nam je k 4. da ih uručimo družbi kako dobru ruku. Živio ga Bog! Ovakoveh je malo na Kantride.

Iz Baške. Dragi moji sugradjani! Poznata vam je osoba, koja se je medju vama udomila. Došla je amo gladna i bosa, pa se sa svojim šilom i voščilom pokrpala i u objesti svojoj otišao je od vas i pošao u Opatiju. To vam je Ivan Quadranti postolar. (E poznamo ga i mi dobro op. ur.)

Nu pošto mu se tamo posao preokrenuo na gore, vrátio se je u onu Bašku, koju je prije svojeg odlaska proklinjao i svakojako nagrdio. Vratio se je ovamo kao trgovac koža, al on se je i opet postolarstva primio i pomnožio svoju stečevinu. U svojoj objesti ne prestaje se on porugavati sa mješćani, dapače tako je daleko zašao, da nas je počeo nazivati gladi, šenčljivci itd. Bilo to na mlado leto, gdje je u krčmi Frana Kirinčića izazivao te povikao još i „viva Italia“. S njime u društvu bio je takodjer Ivan Abram c. kr. carinarski prijamnik sa svojom suprugom, koji je dobro poznat po Voloskom i Opatiji. (E, poznamo jako dobro i tu ptičicu. Reci mi s kim se družiš, pak ću ti kazat kakav si. Op. sl.)

Neznamo jeli je mjestno oružničtvo u tom pogledu podneslo kakvu tužbu. Mi dvojimo, jer se govorka, da oni u razgovoru sa Quadrantijem jedan drugog sa „ćo“ tratira kada dodje koji treći medju njih, tada se služe con „lei.“ — Ipak doznalo se, da je stvar podnesena, ne znamo dali je oružničtvo ili koji drugi, državnom odvjetničtvu i čekamo medjutim kako će stvar svršiti.

A ti bašćanska janjeća čudi zar da miruješ na takve pogrde, zar da mirno podnašaš ćuške od onoga, koga ti hraniš? Ne i ne! Slušajte dragi sugradjani, što bi Vam Dr. Salo poručio: „Ljudi uzmite toljagu, pak udri po vragu! Al ja vam toga ne preporučam. Ne, jer Salo nije još pametne rekao, pa nije ni ta. Držimo se mi one naše: Svoji k svojim! Imademo svojih domaćih dobrih i vriednih postolara, njima dakle dajmo dobitka, ta po krvi su nam braća!

Sliedite mene. Ja već neću prekoračiti njegova praga. Na taj način ukrotit ćemo njegovu obiest. Opet vam kažem: „Svoji k svojim!“ jer tko neće poznat svoga za brata, on će tudjinca za gospodara.

To vam poručuje vaš prijatelj i domorodac Bašćanin.

Iz Majestic Colo Nord Amerika. Od tamo pišu nam 7. decembra 1901. Na nepoznati način nastal je nedavno u Balj-ugljenika blizu Pokakuntas oganj. Usred vatre došlo je do više eksplozicija plina. Vatra je zaprečila izlaz mnogim delavcima, koji su nebogi ostali udušeni dimom. Vatra sveudilj hara, ipak je pošlo za rukom izvući iz ugljenika 11 mrtvih tjelesa. Nepoznato je koliko ih se još pod zemljom nalazi. Sudeći po imenima u brzojavnim izvješćima nadamo se da neima medju žrtvama nijednoga Hrvata ni iz Banovine ni iz Dalmacije ni iz Istre. Jedan drugi put javit ću Vam ako je koji naš čovjek poginuo.

Domaće viesti.

Visoki gost. Govori se, da će doći u Opatiju pruski princip Adalbert.

Osobne vjesti. Monsignor Zamlić, plovan Voloski bil je imenovan dekanom kastavskega dekanata, koji će od sada imat svoje sedište u Voloskom. Istodobno je imenovan konzistorijalnim savjetnikom. Čestitamo!

Prečastni g. Ivan Ev. Vrabec, do sada kapelan va Kastvu bil je premešten va Zvoneču a dosadanji kapelan u Zvonečoj preč. Zuželj ide upravljat župom va Dutovlje.

Naš prijatelj i vrli rodoljub Dr. Davor Lukanović občinski liečnik u Čavlih zaručio se je sa dražestnom gospodjicom Elvirom Durbešić iz Rieke. Naše najsrdačnije čestitke zaručnikom!

Plemeniti dar. Gospodin Viktor Tomičić darovao je družbinoj školi u Voloskom jednu košaru za drva i jednu železnu posudu za ugljen u vrednosti od k 17. Bog mu platio!

† **Franjo Jelušić** c. kr. financijalni nadsavjetnik u Trstu rodom Kastavac umro je dne 13. o. m. u Trstu u dobi od 59 godina. Pokojnik bio je vrli rodoljub i dičio se uvjek i svagdje svojom hrvatskom narodnosti i Kastavskim porieklom. Kod zadnjih izbora za zemaljski sabor došao je dne 7. decembra osobno u Kastav glasovat da tako ispuni svoju rodoljubnu dužnost. Večeras će ga dovezti iz Trsta u Kastav, a sutra u petak odslužit će se u istom mjestu svečane zadušnice za pokojnika. Počivao u miru!

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri. O potrebi i značenju toga društva govorimo na drugom mjestu današnjega lista.

Obstoji doista političko društvo „Edinost“ u Trstu, u kojega djelokrug spada takodjer Istra. U tom društvu su i mnogi Hrvati i Slovenci Istre. Ono je radilo i radi takodjer za Istru. A raditi će i na dalje, koliko bude moglo, sporazumno sa novo ustanovljenim društvom. Ovo posliednje si naprćuje jedan dio posla, što ga je imalo u Istri ono prvo.

Stupili smo za korak dalje.

Dr. Dinko Trinajstić, umoljen od kluba hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru, sastavio je pomoćju Dra. Šima Kurelića pravila, i sazvao sastanak za 9. ov. mjeseca u prostorije čitaonice u Pazinu.

Njegov poziv našao je liep odziv. Već prije sastanka našla se je liepa kita rodoljuba istarskih kod skupnoga objeda. Tu je Dr. Šime Kurelić kao načelnik občine Pazinske pozdravio nadošle rodoljube i iztaknuo napose zastupnika naroda Vjekoslava Spinčića. Ovaj se je u ime svoje i svih zahvalio i pozdravio one koji su dali zgodu da se je sastala takova kita rodoljuba, naročito načelnika občine Pazinske Dra. Šima Kurelića i zastupnika dra. Dinka Trinajstića. —

Sastanak otvorio je ovaj, pozdravio prisutne i predložio za predsjedatelja Vjekoslava Spinčića, za njegove zamjenike zastupnike Dra. Andriju Stangera i Antona Andrijčića. Kao začastni predsjednik bio je proglašen zastupnik Matko Mandić, predsjednik polit. društva „Edinost“. Perovodjom bio je Dr. Gjuro Črvar.

Preuzev Spinčić predsjedanje dao je izraza svojoj radosti, što se je sakupilo kod sastanka toliko muževa iz svih kotara Istre i svih staleža, pozdravio sve srdačno, i iztaknuo osobito mnogobrojne predstavnike poljodjelskoga staleža. Pred dvadesetak godina, reče, ne bismo si bili mogli ni misliti onoga što danas veseli na svoje oči vidimo. Vidimo najme kako se zauzimaju za javne stvari takodjer poljodjelci. toli zanemarivani i potištivani od protivnika našega naroda, i kako i oni hoće da sudjeluju za boljak i svoj i cieloga hrvatskoga i slovenskoga naroda, i kako neće da budu taljanski ščavi.

Počastni predsjednik Matko Mandić pozdravio je sastanak u ime odbora političkoga društva „Edinost“, veseleć se osnutku društva, koje će moći u srcu Istre lakše vršiti zadaću političkoga društva za Hrvate i Slovence u pokrajini.

Dr. Matko Laginja izpričao se je pismeno i pozdravio brzojavno sastanak. Nije mogao doći, jer je baš toga dana branio i obranio kod okružnoga sudišta u Rovinju neke mladiće Hrvate iz Vabrige.

Pošto je perovodja Dr. Črvar pročitao pravila u cielosti, izvjestio je o pojedinih paragrafih Dr. Dinko Trinajstić.

Razprava tekla je u najljepšem redu, kao u kakvom pravom saboru.

Kod nje sudjelovali su osobito Doktor Stanger, Dr. Matko Trinajstić, Dr. Zuccon, Dr. Črvar, Andrijčić, Stefanutti, Bukovec i drugi.

Nješto živahnija razprava bila je glede nazova i glede sjela društva. Njeki su želili da se nadjene društvu posebno ime „Branik“ ili „Naša Sloga“. Ostalo je kod nazova kako na čelu ovoga članka. Glede siela mislili su njeki, da bude na Voloskom, drugi da bude u Puli. Složili su se pak svi, da bude u Pazinu. Za ovo je osobito liepo govorio Dr. Stanger.

Pošto je u pravilih rečeno, da ima društvo svoje glasilo, to se je već kod sastanka odlučilo, da bude takovim „Naša Sloga“ ta braniteljica i zagovornica i učiteljica našega naroda u Istri već preko 30 godina.

Izabralo se je privremenoga predsjednika i privremeni odbor, komu se je naručilo, da čim prije izhodi potvrdu pravila, i ovlastilo ga, da prihvati eventualne od c. kr. vlade zahtjevane promjene, po svojoj uvidjavnosti.

Iza toga, i pošto je predsjedatelj još jednom pozdravio prisutne, i molio jih da ponesu iskrene pozdrave svaki medju svoje, i da već sad rade za pristup u društvo, bio je sastanak zaključen.

Kako su se braća iskreno sastala, tako su se iskreno razstajala, želeć si, da Bog blagoslovi i ovaj korak što se je toga dana učinio za dobro Hrvata i Slovenaca u Istri.

Domorodci pozor! Još morda ovega meseca obavit će se občinski izbori na Voloskom. Naši neprijatelji i neprijatelji naše občine, delaju tajno i javno, da bi naše domaće ljude iz raprežentance odpravili i zručili komun v ruke posve tudjim ljudem ki ovde nimaju ni kući ni kućišta. Svaki, ki ima malo soli va glave mora lahko uvidet, kako bi bilo za sveh nas slabo, da va našem komune tudji ljudi zapovedaju a po gotovo da je mej njimi Talijan.

Pogledajmo samo malo po Istre. Kade god imaju Talijani kakovu upravu ili administraciju v rukah posvuda je manjarija. — Tako se je dogodilo da su Talijani va Mujah komunu pojili 30 tisuć krun, tako va Motovune tako va Pule, tako va Boljune i druguda. Ni nam ne bi bolje pasalo. Naša občina prima i troši silneh beči na leto pak bi ovde Talijanom upravo sekira va med pala. Da se manjarija pokrije bi se morali

adicionali krešit a to bi Talijani jako rado učinili, ter i onako svaki talijanski komun v Istre ima najmanje sto po sto adicionala. Tako bi nam malo po malo narasli adicionali do jedne visini ke ne bimo već mogli smašat pak bimo svi propali.

U ostalom Talijani su svojem Kašinom v Opatije pokazali kako znaju sakraboljski upravljat s tudjim imanjem. I onde su se jedan ale dva obogateli a drugi su zgubili kavidal i doplatili još toliko a kad fini pravda s Conighi će morat još uneštahno platit. To su njim napekli Talijani, a sto puti huje bi bilo da pridu va komun. — I z drugemi furešti nebi nam bolje pasalo. — Oni bi najme hteli sva dela za napredak mesta na jedanput storit a buduć občina nima svojga imanja bi se moralo učinit puno duga da se ta dela sva na jedanput učine, a da se dug plaća moralo bi se opet krešit adicionale i tako bimo do malo let doživeli komunjski bankarot.

Naša stranka je pripravna i voljna da se sva za našu občinu potrebna i koristna dela učine ali ne sve na jedanput nego redom, da se komun ne zakopa previše va dugi. Ki neće svoju vlastitu propast i škodu ta neka kod oveh izbori bude z našom strankom. Ova je do sada pokazala da njoj leži na srdcu i napredak mesta i korist puka. Pak je i naravska stvar jerbo su va njoj samo domaći ljudi ki imaju ovde svoje kuće i svoje trgovine pak bi i njim bilo huje da se s komunom slabo upravlja.

Talijani pošilju okole kontesu agitirat zač sami nimaju ni kuraja. — Kontesa puli te agitacije laže i vara ljude da će Hrvati naprtit občine plaćila, da će nas prodat pod Hrvatsku.

To je Marija Longa govorila i pred 7 let kada smo mi prvi put Talijane stirali z občine. Pak ča se je dogodilo? Naša stranka je našla občinsku kasu praznu i občinu punu duga pak je malo po malo dugi platila, nabrala nekoliko beći, storila razna i znamenita dela prez da su se plaćila povišila za više od 5 po sto u celeh 7 let. I va celo to vreme još nismo spali pod Hrvatsku. Kako je to Longa? Ala si šegava! Ti misliš, da su naši ljudi na Voloskem-Opatije tako bedasti kako brežanski mačići pak da će ti verovat te tvoje laži. Sram te bilo tako bezobrazno lagat. Jako slabo mora stat ta talijanska stranka kada jednu Mariju Longu šalje okolo da s laži ljude buni.

Domorodci! Vi svi ki ljubite ovo naše lepo mesto, ki ne ćete da vam va vašoj kuće tudji ljudi zapovedaju, ki ne ćete da naša občina do malo let doživi bankarot složite se svi ki još niste z našom strankom i glasujte kod budućeh občinskeh izbori za naše raprežentante ki će gledat vašu a po tem i svoju korist. Ki bude proti nam ta će se seguro prej al kasnije pokajat. Dao Bog da mu ne bude prekasno.

Bravure Ugota Wontschine. Va prvem broje „N. L." od 2. o. m. napisali smo kako se je Wontschina na dan dibatimenta proti Krstiću, ki je bil na 30. decembra pr. leta jadil da je Krstić dobil sedam dan pržuna Radi tega Wontschinega govorenja započela se je proti njemu disciplinarna istraga. „No na mesto da se barem sada dokle ta istraga traje ponaša mirno i dostojno, on se još okole hvali da mu neće bit niš i straši, da oni ki su proti njemu svedočili neće nikada avancat. Po njigoveh besedah on ki je kriv bi imel pasat lišo a oni ki nisu niš učinili bi imeli bit pedepsani. Ugo najbrže računa na svoji prijatelji va Trste ki su mu već nekoliko puti spasili službu a najzadnji put lane radi pucanja z revolverom na dan pusta pul Mihotić. Nego on pozabljuje da nad njigovemi prijatelji va Trste je i ministarstvo va Beče, koje pozna već sve njigove bravure. Va ostalom mi se samo čudimo kako se more protejit jednega takovega čoveka kakov je Ugo. Va celem Primorju ni nesposobnejega kanceliste nego je Wontschina.

On nezna ni hrvatski ni nemški, on ni va stanju da ni jedne stvari va redu učini. Tako je pred malo vremena va jednem protokole napisal za „sobni kloset" „noseći kloset" i sto drugeh bedastoć.

— Za svem tem on služi već skoro 15 let kako kancelista na Voloskem. — On mora dakle imet va Trste veleh prijateljі. Za to se i sada već hvali da mu neće niš bit. — Najviše se pak na nas jadi. Nego mi mu nismo krivi niš. Sto i sto puti smo imeli dosti uzroka proti njemu pisat pak smo pustili na stran radi njigove nedužne familije. Ali ni jedan ne more od nas zahtevat, da se pustimo vavek i neprestano od jednega Wontschine smradit i vredjat. Ne bude koristilo ovo, onda ćemo donest drugeh smočnejeh stvari. Za danas dosta!

Zabava „Lovora" v Opatije. Ona od subote more se reć, da je va svakem poglede najljepše uspjela. — Preljepi i obilni za pustno vreme morda malo i preveć obilni program bil je izveden na podpuno zadovoljstvo svih, ki su one večeri bili va „Zore". Za g. Broža ne govorimo. Mi smo već nekoliko puti imeli sreću čuti ga na violine, va kem je on pravi majstor. Ov put nas je zanimalo to, ča je s njim zajedno imala da igra na pianofortu gdjica Zdenka, kći gosp. Friseka, vrstnoga kapelnika naše glazbe. Kad su dovršili občinstvo je tako pljeskalo da su se morali na novo prikazat i zaigrat još jednu ariju. Čast njim!

A ča da rečemo od naših tamburaši? To su momci! Trebalo ih je poslušat, kako su lepo igrali na svojeh tamburicah, a kada su još igrajuć i pjevali mislelo se je, da će se cela „Zora" srušit od silnega pljeskanja. Va tri meseca ča se naši tamburaši vježbaju, učinili su upravo čudesa. Milo nam je puli srca, kad pomislimo, koliko veselja te nam još pripravit naši vrli tamburaši. Evala njim! A ni pjevanje ni bilo loše, tako da se more reć, da je celi program ispal baš u redu. I muzika je fino igrala. Osobito se dopala „marća dra. Stangera" ku je u čast našega velevrednega g. načelnika složil g. Gervais, komu uz g. predsjednika i celi odbor „Lovora" ide poglavito zahvala na uspjehu cele zabave. Živili „Lovoraši!"

Kako se vidi v Opatije smo pust započeli, da bolje i lepše se ni pomislit ne more. Zasluga je to našega „Lovora". Neka dični „Lovor" uznastoji, da ga i svršimo kako treba.

Kontesa — talijanski agitator. Kako da vrag neda kontese mira. — Neprestano okole leti po Voloskem i po Opatije i agitira za talijanski partid. Ni bolneh ne pusti na miru. Tako je prošli ćedan bila v Opatije puli jedne ženske, ka je skoro na smrt bolna, po prokurn. To je prava kršćanska ljubav. Namesto pohodit bolnika da se ga utiši, ona gre bolnika uznemirevat i bunit. Sram ju bilo. Doznajemo da je bila i pul nekeh naših čestiteh birači, ki su ju odpravili baš onako kako je zaslužila. Pravo njoj stoji. — Namesto poć Boga molit ona okole ljude smućuje i buni. Ne samo to nego ona ka se drži nekakova svetica zna se i narugat sv. Cirilu i Metodu slavinskim apoštolom, a vendar su i oni bili proglašeni sveci od samega sv. otca Pape kako i svi drugi sveci. Lepa je ta pobožnost i svetost kontesina ka se i samem svetcem ruga, za to ča nisu bili Talijani. To ni nikakova pobožnost nego to je najgrdje farizejstvo. Mi preporučamo našem ljudem v Opatije da kad njim kontesa pride na vrata neka ju z metlom stiraju. Mi ovde nismo Talijani pak ne ćemo ni talijanske raprežentanci va komune. Imamo hvala Bogu dosti vrednih i poštenih domaćeh ljudi. ki će va komune gledat korist od sveh nas, zač ako budu našu korist gledali će i sebe koristit buduć i sami imaju ovde svoje kuće i svoje trgovine.

A Puović i Kostantini mare za korist našega puka kako i za lanjski smeg. Oni bi samo gledali na svoju korist, pak kada bi komun bil nakrcan z dugi onputa bi oni pobrali svoja šila i kopita pak bi šli od kuda su i prišli. Dakle ki neće svoju vlastitu škodu i propast ovega našega mesta ta neće poslušat lažnjivu kontesu nego će glasovat s našom strankom.

Veća dacija. Va predzadnjoj škovacere napisane su ove besedi: „A Maŕeša (z Iki) ako ne bude s nami držal i votal, neka se parića na veću daciju". Je bil pul zdrave pameti on, ki je to napisal? Dunke on ki će malo dacije plaćat, valja da vota s Talijani. Odkada to? A najlepša je ona od Mateši! Ma ča ti Kalabrezići misle, da je Mateša za to dočekal ovoliko let, da se pod starost da za nos vuć od dveh, trih disperaneh štanjaroti!

Salo ne zna već ča bi pisalo. Onih sedam dan keh je Krstić dobil neki dan na Voloskem sude za uvredu, ku je učinil našemu velevrednomu gosp. dru. Janežiću, hitilo ga je va takovu disperaciou, da on sam brizan ne zna ča bi mislel, ni ča nebi pisal. — To ga je ubilo — vidi se to iz svega njegovega ponašanja — on je vas kako da bi smučen, ubijen. Pitam ja, kako more čovek va takoveh cirkostancah napisat dve tri pametnebesedi. Za to ni nikakovo čudo, ako je Salo, neznajuć ča bi napisalo — va zadnjoj „tete" naštampalo jedan nemški članak, ki je već bil va istoj špudaćere štampan negde pred dva meseca samo da mu je sada promenil naslov.

A tako smo va toj istoj škovacere našli skoro od besedi do besedi i jedan članak od „Narodnih Novina" iz Zagreba. On bi znel i od „Narodnega lista" čagoder lepega, da ga ni strah, da ga ne udrimo po prsteh. Brižno Salo! Tutto a puff! I mudandi i stomanji, a sada i članki tujeh fojі! Povero diavolo!

Berka na inkante. Kada je ono neki dan bil v Opatije na Peškarijičine inkant, prišla je i Berka, da vidi, ča se to prodava. Nego kada je videla, da na prodaje nima ni jedna zibela zavrnula je z nosom i šla je s kargom put Voloskega.

Čutura ih ubila! Neke talijanske zmorfiji na Voloskem vavek bloboću: „Ju mane come che la ze dura la lingua croata!" — Šempije, bilo njim bit na zabavah, ke su ovi dni bile va naših školah v Opatije i na Voloskem, pak bi videle, kako sladko zvone hrvatske besede, kada prihajaju van iz lepeh i srdačneh ust. Svaki zajih je grd, kega govore usta Mužgice ale od jedne brkate Zibelki! A i drugem kalabrezkem Mermotam, ke govore proti našem zajiku, odgovaramo: Non ze dura la lingua, no, već su dure vaše tikve, ke nisu vredne navadit se ni svoj materinski jezik, ter nisu! Čutura ih ubila!

Mali Kalabrezi na Voloskem imeli su tulikajše svoj krizbam. Na tu teštu prišal je i duhtor Liziriti i on da je otel deci držat i jednu dugu prediku. Nego samo da je počel blezgat, počela su se deca davit od smeha, a čulo se je i nekoliko puti i Salo! Salo! Liziriti se je na to opet posel, nožini prehitil jednu preko druge i trdo se je zamislel. Gledal je on i gledal va ono stablo i va decu i promišljal je na svojega sina, na ono svoje brizno i nebogo dete, kô brižno morda umira od glada. I promišljal je: — Ma ča ni se to moglo kako drugačeje svršit? Ča jušto ja moram igrat ovu grdu i žalostnu figuru! Kada su deca šla ča školi, zaletele su se mlade Kalabrežke signorine na stablo i va času su ga svega oskuble! Che bella civiltà italiana! A kada su i one šle ča, lovranski je Poperdilo zel v ruki jedan fagot i dal ga je Liziritu. — Va tem fagóte bil je jedan par mudanad i jedna stomanja s pleticami. Liziriti je zel fagot pod pazuhu e via lú!

Smeh na sudu! Neki dan kada je Krstić dobil oneh sedam dan pržuna pročitale su se sve njegove dosadašnje kundani. Da vidite ka litanija je tega! Devet puti je bil kažnjen. Dok se je to čitalo, galerija je otela puknut od smeha tako, da ju je moral sudac opomenut. I Rižo Nonin se je smel . . .

Krstić je siguran! — Va predzadnjoj „tete" piše Krstić ove besedi: „Stvar će va kratko prit pred c. k. tribunal va Trste gde će dr. Krstić bit stalno rešen od obtužbi. On je istina lepeh pasal va Trste, ma ipak ni lepo od njega da se ovako naprvo hvali, da će za stalno bit va Trste riešen od obtužbi. I ako je dobil kakov mig od kuda, on bi to moral za se držat. Molimo dičnu „Našu Slogu" i „Edinost", ke su bliže Petroniu nego mi, da mu malo povedu, kako se Krstić hvali, da će za stalno bit va Trste riešen od obtužbi.

Pies vatrogasnega. I naši vredni vatrogasci imaju subotu na 18. o. m. ples va kavane „Kvarnero". U to ime su se već i razaslali pozivi. Ki ni još dobil poziva, neka se potrudi do kancelarije vatrogasnega društva, tamo će ga za siguro dobit. Mi preporučamo našim ljudem, da ih gre koliko više na ta ples, da pokažemo vrlim vatrogascem kako smo s njima složni u svakoj prigodi.

Posujilnica na Voloskem imela je leta 1901. svega prometa skupa k 1,161.044·39 (jedan milijun sto i šestdeset i jednu tisuću četrdeset i četiri krune i 39 heleri) dakle skoro dvesto tisuć krun više nego godine 1900. —

„Istarska vila" u Kastvu obdržavati će svoju redovitu glavnu skupštinu u nedelju, one 19. jenara o. g. u 2 sata po podne u prostorijah „Narodnoga doma" u Kastvu sa običnim dnevnim redom. Pozivlju se na istu svi članovi i prijatelji društva, da u što većem broju pristupe.

Hrvatska Čitaonica u Kastvu obdržavala je prošlog tjedna svoju godišnju glavnu skupštivu. U upravljajući odbor izabrana su gg.: Jelušić Kažimir obć. glavar predajednikom, Rubeša Vinko učitelj, tajnikom, Ziganto Ivan kapelan, blagajnikom.

Odbor, koji je na Silvestrovo priredio zabavu na Voloskom, smatra si ugodnom dužnošću, da se posebno zahvali blagorodnoj gospodji Fanny Stanger koja je blagonaklono izvolila ustupiti glasovir. — Nadalje gospodinu Gervais-u, koji je ravnanjem pjevanja i plesa kao i vještom igrom na glasoviru mnogo doprinesao liepom uspjehu. Za tim g. učitelju Ryšlavi-ju, koji je uz gospodina Gervais-a iz naklonosti sudjelovao igranjem na glasoviru. — I napokon dičnoj „Družbi" za ustupljene prostorije i svima ostalima, koji su na ruku išli, najzdačnija hvala!

Talijanska kultura puli Tirmana v Opatije. Nedelju večer pred trimi kralji, bilo je desetak voleskeh Kalabrezi mej njimi Mamo Kolonelo i Basalja, puli Tirmana va restauracije. Ti Kalabrezi su va restauracije tako larmali, vrišćali, izgovarali gnjusarije, oštije i madone, da su se svi prisutni gosti morali odalečit. Jôš su se puli te prilike hvalili svojom „coltura italiana". To je va istinu „faju" kultura znat mesit „oštije" i „madone" kako i najhuji fakini. A poveri mami! Njihovi noni nisu znali sprogovorit više talijanski nego: „črešnjevina bon dervo!"

Kalabrezka zahvalnost. Jedan mladić po mišljenju Talijan po zanatu kovač htel je poć za makinistu, za to mu je trebalo učinit pratiku na vaporeh. — On i njigova mat su prosili i molili jednega dobrega Hrvata od Ungaro-Croate da bi on opravil da to društvo zame tega mladića na svoji vapori va pratiku. I temu Hrvatu, ki stori dobra svakemu kemu more, posrećilo se je namestit tega mladića na jedan vapor od ungaro-croate. Mladić je šal na vapor, storil je 6 meseci pratiki i onputa je šal delat ežamen od makinisti. Za svem tem, da su mu dakle Hrvati učinili toliko dobra, sada kada jednega Hrvata vidi vrišći za njim: „Viva l'Istria italiana, fora i šćavi". To vam je prava kalabrezka zahvalnost! Storite Talijanu dobra pak pul prve prilike će Vas posmradit. Ako ga lačnega i smrznjenega zamete va kuću da ga najedete i steplite, kad bude narinjen će Vam se počet rugat i zapovedat Vam.

Talijanske barufe. Zadnji izbori za istarski sabor bili su uzrok da su se Talijani posvadili. Puližani su najme hteli da va kurije veleh posedniki bude zibran barem jedan zastupnik iz grada Pula a talijansko političko društvo s poznatem Benatti na čelu ni htelo nikako na to pristat nego postavilo za veleposednike svoje kandidate, ki su bili takodjer izabrani. Radi tega uvredili su se Puližani i odlučili su razdvojit se od talijanskega političkega društva. Ovo je imelo na 5. o. m. va Trste jednu sednicu na koj je predsednik Benatti pročital jedno pismo od puljskega načelnika Dra. Rizzi kojim on javlja da izstupaju iz političkoga društva on i 84 drugeh članі iz Puljšćine. Ovo pismo je tamo sabrane Talijane tako ozlovoljilo da su svi skupa izgledali kako da

je svaki popil pol litri octa. Mi se toj nesloge Talijana ni najmanje ne veselimo jer znamo da će se oni kod prve prilike opet nać skupa za delat proti nam. Nego mi konstatiramo samo kako je već samem Talijanom dodijalo nepravedno i trdoglavo postupanje talijanskega političkega družtva i njegovega predsednika Benatti. Benatti je svojem ponašanjem stiral iz družtva jednega od najpametnejeh i najpravednejeh istarskeh Talijani dra. Gambini, ki je sada va Kopre stvoril svoju posebnu stranku. Sada se je opet posvadil s Puližani tako, da ima na jednem i drugem kraje Istre mej samemi Talijani neprijatelje. Dobro mu stoji! Benatti je pomoću Krstića i njigove „kravlje Sloge“ htel naš narod smutit i posvadit. On je najviše opravil da istarska junta putem federacije oštara va Pule plaća od provincijalneh beći 8 tisuć krun na leto za Krstića i njigovu „špudaćeru“. Sad ima smutnju med svojemi vlastitemi pajdaši. Ki pod drugem jamu kopa, sam va nju pade.

Pozor plesači i plesačice! Oni koji žele naučiti narodni ples „kolo“ neka se potrude u petak dne 17. t. m. u 8 i pol u čitaonicu „Zoru“ na dogovor.

„Hrvati i Talijanci“ — tako se zove knjiga, ku je napisal Dalmatinac g. Andrović. Rado priznajemo, da smo mi tu knjigu pročitali s najvećim interesom, zač je pisana lepo, dobro i temeljito. Mi ćemo o toj lepoj knjižici progovorit na dnže i to ako Bog da brzo. Za sada mi samo preporučamo tu knjigu svim onim, kojih zanimaju naše narodne prilike. Va toj će knjige nać puno poduki. Knjižica košta 30 šoldi ili 60 heleri, a more se ju dobit kod g. V. Cara Emina u Opatiji.

Sjajni ples čitaonice „Zore“. Kako čujemo hrvatska čitaonica „Zora“ v Opatije misli dat jedan „sjajni ples“ na 29. o. m. Za ta ples delaju se već i vele pripravi, i tako se nadamo proći i opet jednu večer va lepoj i ugodnoj zabave.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru u veselom družtvu kod Mata Kinkele u Dragi na predlog Vinka Mavričić sakupljene k 2, Andre Radetić Trinajstić darnje družbi 500 brazilijanskih Reis. Roberto Vlah sakupio na Stipanju kod Vičića u Jušićih k 1·42 u veselom družtvu. Na predlog Vinka Tomašić sabrano u Mihotićih kod Pepića Kinkele med domaćimi k 2 i 50. — Nadalje na predlog Ivana Radetića sakupilo se u veselom družtvu uz zeca u Jušićih kod g. Ivana Vlah k 3·68.

Nadalje sakupilo se prigodom godišnje skupštine pjev. družtva „Lovor“ u Opatiji na predlog g. A. Gervais-a k 7. — Na predlog g. A. Poščić ml. sabralo se je dne 12. 1. 1901. u Matuljih kod Sinčića k 7·10 za družbu. Veleč. g. Kazimir Mandić kapelan u Brgudu šilje nam 3 k za družbu kao oprost od čestitanja. Jakov Doričić iz Rieke poslao nam je za družbu k 2. Nadalje sabralo se u veselem družtvu dne 6. 1. 1902. kod g. Sinčića u Matuljah medju domaćimi mladići 11·81 kruna. — Ivan Večerina i Stjepan Bačić darovali su svaki po 1 k kao znak pomirenja. Gosp. Franjo Feranda trgovac u Matuljima darovao za istu družbu 5 kruna radi toga što se je izjavio g. Stepan Bačić pred cielim družtvom Istarskim Hrvatom. Živili darovatelji! (Našemu Bačiću stišćemo i mi hrvatsku desnicu. Živio! op. uredn.)

U ime dobre ruke za našu družbu primili smo iz Sovinjaka k 5·20 a darovali su Ladislav Havel, kapelan i Josip Kraljić učitelj po k 1, Anton Černeka, Anton Vivoda po 40 h, Josip Sirotić, Silvestar Vitolović, Ivan Žiganto, Angjeo Žigante, Anton Žigante, Miho Majer, Josip Vivoda Josipov, Dinko Sirotić, Jakov Sirotić, Jakov Zidarić, Josip Žigante i Anton Vitolović po 20 h. Živili!

Za djačko pripomoćno družtvo u Pazinu primili smo od g. Marije Turk u Opatiji k 2, od veleč. g. Kazimira Mandić kapelana u Brgudu k 3, Niko Grego kapelan u Omišlju k 3.

„Bukovina“ se zove novi vapor od Lloyda, ki je bil ovi dni va Trste porinut va more.

Grofica Štefanija Lonyay ne more se nać zadovoljna na imanju od njijega muža va Ugarskoj. Za to je grof odlučil to imanje prodat i premestit se kamogod van od našega cesarstva.

Ban hrvatski g. grof Khuen Hedervary i preuzv. g. nadbiskup Posilović za družbu **sv. Cirila i Metoda za Istru.** Tu prvu nedelju su va Zagrebe priredili brijački pomoćnici zabavu za našu družbu. Pogledom na tu zabavu donaša zagrebačko „Hrvatsko pravo“ sliedeću „javnu zahvalu“ odbora te zabave:

Javna zahvala.

Plesni odbor brijačkih pomoćnika u Zagrebu ovim putem zahvaljuje se svoj gospodi, koja su preplatila prigodom našega plesa u korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, a napose zahvaljujemo preuzv. g. banu grofu Khuen Hedervary-u i preuzv. g. nadbiskupu na njihovoj preplati u tu plemenitu svrhu.

Plesni odbor
brijačkih pomoćnika.

Javna zahvala.

Podpisani smatra si ugodnom dužnošću zahvaliti se najsrdačnije svoj onoj p. n. gospodi koja su poslala ulazninu ili istu preplatila prigodom društvene zabave dne 31. decembra 1901. i to:

Bakarčić Josip iz Spinčićeve i Jelušić Kazimir obć. glavar po k 10, — Luk Ivan župnik u Materadi k 6, — Finderle Jakov Zamet k 5, — prof. Spinčić Vjekoslav zast. naroda k 4, Dr. Dabović Kajetan okć. lječnik Kastav i Andrijčić Anton, Baška po 3 krune, Butković pop Niko, Ju etić Petar Laginja Mijo dekan, Rubeša Frane iz Kastva, Rubeša Frane Plovanić, Rubeši, Gržetić Andre gor. Rukavac, Kundić Mate Pobri i Širola Anton, Brnasi po k 2., Karlavaris Ferdinand, Jurinac Rudolf, Marjanović Vinko Buzdon Anzelm, Vrabec Ivan, Žiganto Ivan, Lampert Dragutin, Lorenc Jelisava, Jelušić Franjo, Maroti Josip, Jelušić Ljudevit, Stipković Rikard, Žić Niko, Dukić Frane, Vlah Ernest, Frlan Frane iz Kastva, Rubeša Ivan Plovanić Rubeši, Mavrović Frane Perenići i Jurdana Frane-Rožinić-Spinčići po k 1, te Spinčić Anton-Spinčići 40 para.

Srdačna takodjer zahvala slavnoj „Hrvatskoj čitaonici“ u Kastvu, koja je bezplatno ustupila svoje prostorije, kao i gospodi predstavljačima i gospodjici deklamatorici, te u obće koji su bilo kako uzradili, da je naša zabava onako liepo izpala.

Kastav, 8. siečnja 1902.

Pjevačko-tamburaško družtvo
„Istarska vila“
Predsjednik
Jelušić.

Oglas.

kojim dajemo do znanja štovanom občinstvu širom Istre, kao svim rodoljubom, da je u Mošćenicah otvorena nova gostiona

„Velebit“

koja je providjena **dobrim domaćim vinom i jelom** kao i **sobama za spavanje** uz vrlo umjerene ciene.

Ako bi tko želio i ljetno stanovanje, to se najtoplije preporučamo slavnomu občinstvu.

Vlastnice gostione
„Velebit.“

Oglas.

Domorodne gospodarice kupujte surogat (cikoriju)

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru!

Prodaje se kod gospodina
Vl. Fiamina
Opatija. (Križišće.)

Grand Hôtel
u Opatiji
preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom
Kavanom
u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do
pet hrvatskih.
Osobitim štovanjem
W. Zehentner.

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.
Preporuča se slavnom občinstvu
za bojadisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.
Solidna izradba. — Umjerene ojene.

Krojačka radiona!
Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih
pomodnih gospodskih odiela
Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene ciene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo
„Svoj k svomu“
sa veleštovanjem
Špan & Počnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.

Siegfried Tesolini
Volosko 25.
Prima namještaje za električne svjetiljke i zvončiće. Drži takodjer u skladištu sve za slične radnje potrebite sprave i to uz najniže ciene.

„CROATIA“
osiguravajuća zadruga u Zagrebu, stojeća pod zaštitom obćine slob. i kraljevskog glavnog grada Zagreba, otvorila je
GLAVNO ZASTUPSTVO
za Istru, Goricu, Trst i Dalmaciju sa sjedištem u Puli.
Upozorujemo svakog valjanog kućegospodara, da sve svoje zgrade i pokretnine osigura proti požaru i šteti od groma kod **„Croatiae“** već načela radi, da novac ne ide u tudjinu.
Osiguranja se primaju uz vrlo nizke ciene i dobro jamstvo.
Mjestni zastupnici traže se u svim selima i gradovima Istre, Gorice, Trsta i Dalmacije. Ponude se šalju na:
Glavno zastupstvo „Croatiae“ u Puli.

Posujilnica u Voloskom
registrana zadruga na ograničeno jamčenje.
Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.
Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.
Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.
Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.
Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.
Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.
Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64.** — **Garancija** iznašala je **K 108.963·—.** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**
Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk̄om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po retku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 4. Volosko-Opatija u četvrtak 23. siečnja 1902. God. III.

Ča je novega po svete?

Austro-ugarska. Dne 18. tek. mj. navršile se upravo dvie godine, da je bilo imenovano novo ministarstvo sa doktorom Körberom na čelu. Od prvog početka pa do danas pokazao se je dr. Körber vrlo spretnim, energičnim i uztrajnim u svojem djelovanju, da uzpostavi nekakovo ravnovesje u državnom saboru u Beču i time u celoj državi. Opaziv on odmah s početka, da sa ondašnjim saborom neće ništa postići, uznastojao je, da se sabor razpusti i da buda novi izbori.

To je postigao 8. junija 1900. Nu ni novi sabor, akoprem mirniji od prijašnjeg mu nije po volji, pa mu je za to dne 9. decembra 1901. zapretio absolutizmom, to jest vladavinom, koja će raditi bez sabora po svojoj dragoj volji. Uzprkos toj pretnji pako teško da će on složiti te razne stranke u našem saboru, a najmanje Čehe i Niemce, i tako će Austrija na dalje biti slična moru, koje se danomice diže i pada te koje nosi i donosi brod i do najpogibeljnije obalne klisure, o koju se znade i razbiti!

Kada bi se imao sastati državni sabor, nije još sasvim točno odlučeno, ali glasa se da će to biti oko 15. febrara t. g. Do onda će možda proračunski odbor svršiti svoje razprave.

Zadnji put bilo je spomenuto, da zemaljskim kapetanom i predsjednikom sabora u Istri bi imao biti ili dr. Rizzi ili dr. Chersich ili dr. Cleva. I u istinu tri su stranke koje šilju svoje deputacije c. k. namjestniku Göss-u u Trst i čak ministru - predsjedniku dru. Körberu u Beč, da preporuče odnosnog predstavljenika Njegovom Veličanstvu za imenovanje.

Sa vjerodostojne strane čuje se pako da je osobito ministru-predsjedniku ovo obletovanje deputacijah tako dozlogrdilo, da je reko „lahko da ne bude upravo nijedan od ove trojice imenovan!" Tko da bude onda? Težke su ove rieči; može se štošta promjeniti; samo da bi nama jednom bolje bilo. Vidit ćemo!

Bečke novine javljaju, da će se za kratko vrieme razdieliti u Dalmaciji civilna uprava od vojničke, da će namjestnikom biti imenovan ministerijalni savjetnik Erazmo barun Handel i da će vojnim zapovjednikom postati podmaršal Karlo pl. Horsetzky, zapovjednik 36. pješačke divizije u Zagrebu.

Barun Handel je nama Istranom vrlo dobro poznati politički činovnik. — On je naime negdje u godinah 1886 i 1887 bio političkim komesarom u Pazinu i takodjer preko godine dana upraviteljem tamošnje političke oblasti. Bio je sasvim nepristran, vrlo pravedan i vrlo dobar. Poznao je dobro zemaljske jezike, dakle i hrvatski, u kojem jeziku je i sasvim liepo riešavao hrvatske podneske. S njime je služio u onom kraju današnji kapetan Voloski, veleuč. g. doktor Manussi. Hrvatom iz srednje Istre biti će barun Handel uvjek u vrlo miloj uspomeni.

U ugarskom saboru u Budapešti razpravlja se živahno i energično. Osobito živa bila je debata izmed ministra domobranstva baruna Fejervary-a i nekojih zastupnika o kontingentu rekruta ili novaka.

Hrvatski sabor razpravlja sada o proračunu. Znamenito i hvalevredno je, da su se stranka prava i neodvisna stranka sjedinile dne 15. jenara tekućeg mjeseca pod jednom zastavom.

Srbija. Govori se, da će kralj Šašo abdicirati to jest, da će se odreći priestolja Tko će ga nasliediti nezna se pravo. Nekoji vele da su za to predestinirani ili odlučeni ili knežević Mirko Crnogorski ili 14-godišnji knežević Juraj, sin kneza Petra Karadjordjevića.

Afrika. Rat u južnoj Africi još uvjek traje i neće sigurno doći dotle do mira, dok Buri ne budu opet svoji u svojem i sasvim neodvisni. Okrutno ponašanje Engleza podjaruje uvjek više Bure, osobito pako sada, iza kako bje ustreljen burski vodja Sheepers usljed potvrde osude po Englezu lordu Kitcheneru.

Dopisi.

Iz Cresa. Ja već odavna vrebam na zgodu kad bi Vam g. uredniče mogao i štogod radostnoga javiti od ovog našeg grada ali badava: kud pogledam svud je tamno... i mi smo Vam ovdje sa svih strana sapeti okovi zeleznimi. — Prije nego rastavim mojimi običnimi tužaljkami ipak danas pružami se zgoda i prilika da Vam i nješto veselo i utješljivo dojavim. Nije Bog zna što ali i ovo što je pobudjuje u mojem srcu nadu boljoj budućnosti.

Pred godinu dana otvorila se i ovom gradu koji broji 80% kopačkog pučanstva, pučka posujilnica i konsumno družtvo po sustavu Reiffeisena. To družtvo premda još u zametku baš krasno napreduje i radi. — Ovih dana zaključismo naše godišnje račune po kojih proizhadja da se je kroz prošastu godinu prometnulo većinom u konsumnom družtvu preko 65 hiljada kruná! Članova raste danomice pak je broj istih do danas segnuo na oblih 150 obitelji! — Budući su prostorije gdje se je u početku smjestilo družtvo postale pretjesne to se je najmilo još jedno skladište mnogo veće od prvoga, u kojem se je smjestilo cieli vagun svakovrstne muke, pak pošto se je istu već razpačalo to će se ovih danâ naručiti drugi vagun. — Kako iz ovih podataka vidite djelovanje naše zadruge nadmašilo svako naše očekivanje.

Koliko i kakovih poteškoća je bilo i tu svladati suvišno je ovdje i napomenuti jer su Vama dobro poznate naše sasvim iznimne okolnosti i prilike. Svakako dokazalo se ne po prvi nego po stoti put od kolike su neizmjerne važnosti kod nas u Istri ovakova družtva, a osobito u onih prilikâ u kojih životari naš brižni creski kopač, a dokazalo se još i to kako dobrom voljom i marnim radom sve se može, a moći će se još i bolje kad se podpunoma organiziramo i u jedno kolo s ostalimi sličnimi družtvi uhvatimo i zaigramo.

Da je naše družtvo na svom mjestu najbolji nam je dokaz takodjer taj, što je ono nemili trn u peti naše propale šnijorije i njihovih zaslepljenih podrepnicâ u *kratkih i dugih kaputih*, koji još i danas, premda i danas, premda i sami vide i danomice čuju blagoslivljat naše poduzeće, ipak oni neprestaju svakovrstnimi lažmi i patvorami sumnjičit naše družtvo, ali naši se tvrdo drže one stare: sjajni mjesec niš nehaje, što na njega pseto laje...

Odmah u osnutku našeg družtva, dakako samo za reagirat i prhosit tom našem tobož političkom podhvatu, naši su vlastelići htjeli osnovat svoju posujilnicu „su basi eminentemente cattoliche" (ne smijte se) ali nisu niti medju svojimi istomišljenici mogli ništa opravit. Poznati bezobrazni kapo galopin Karvin morao se je vratiti razočaran svojim gospodarom. Za pokrit tu svoju sramotu, bacili su van, da im vlada nedopušča takvog družtva, budući da već jedno takvo družtvo u gradu obstoj. — Ipak na mig i novčani kvas slavne junte na izričnu zapovjed puljsko-bodulske kamorre a valda i prievolom vlade, u nedelju otvoriše tu svoju „Cassa rurale su basi eminentemente cattoliche" jer morate znati da sada *u oči izbora* naši liberalci i framasoni postali su na jednom svi tolike „Svetopetke„ sočenašicami a neki kao i malteži, a i njihova posujilnica biti će jedna od tolikih udica na palangaru za ulovit kog tog trubilastog „kanja" il „gladuha".

Mi se u ostalom tom njihovom podhvatu veselimo jer nam ne stoji drugi cilj pred očima nego izbavit creskog kopača od svojih pijavica koji su ga već do naga svukli i do gole kosti oglodali, pak u to ime i želimo našem nesudjenom drugu dobro zdravlje i dug život, dočim s druge strane dovikujemo i ovom prigodom našem kopaču koji još spava; k nama u družtvo i bit češ svoj na svojem a ne sramotna podrepnica sramotnijih i gorijih od tebe, biti češ što jesi: istarski slavo a ne kalabrežki ščavo.... a još manje njihov *mostro de zappadorazzo*.

Iz Rukavca. Prosim Vas gospodin urednik, da bite štampali va „Narodni list" ovo moje pismo, da se kadagodar i s naše Rukavačine čagod čuje. Puno puti ovako mej sobom razmišljam ča je ono leta 1897. i 1900. bilo prišlo va naš puk, da se je bil onako smutil za Krstićem. Ja sam promislel va mojoj priprostoj glave, da naš puk ni bil temu niš kriv. Naši ljudi su najme dobri, priprosti, ki jako lako sve veruju. Do sada se za ti naši ljudi ni brinul ni jedan nego su bili prepuščeni sami sebe. Ni jedan ih ni niš vadil, ni jedan ih ni niš nagovaral. — Prišal je k njim Krstič počel njim je lagat da ako svojemi ljudi drže, da će ih prodat pod Hrvatsku, nagovaral ih je da ako drže kako ga on lažljivo zove, s istarskem (Talijanskem) partidom, da će njim bit manja plačila — da će dobit toliko i toliko beči na svaku glavu i druge takove laži. Ča ni storil z besedom, to je storil z otrovom kega seje va svojoj „Gujuse" pak je čudo, da se je naš puk va Rukavačine dal smutit? Va istinu ni! Sada pak su ljudi malo po malo počeli razumet, da sve ča je Krstić govoril je laž, da sve ča je delal je prevarstvo. — On je z Rukavčani i Brežani samo trgovinu delal kako i z nemem blagom.

Talijani su obećali toliko i toliko beči ako budu Rukavčani i Brežani glasovali za Talijana a Krstić je mazal i lagal dokle nas ni napeljal na led da smo skoro svi glasovali za Talijana Benatta kemu je naš narod i naš jezik ča je vragu tamjan.

Tako smo se osramotili pred celem svetom a i pred samemi Talijani z Istre, ki nas sada drže za bedastu živinu ka se da za beči kupit i prodat, a sve to samo na korist Krstića i Žukvarića.

Ja znam najbolje koliko su Talijani beči potrošili dokle su nas predobili za se, nego od tih beči smo mi sakraboljski ale pak niš dobili. Nisu puno ni neki naši kapurioni dobili.

Najdebljí kraj je svakako ostal Žukvariću i Krstiću. Ja misliš pak još više onemu prvemu. Sada, kada Talijani ne pošilju beči za kupit Rukavčane sada već nam ni Krstića blizu. Po tem se more svaki, ki ima samo malo soli va glave osvedočit, da Krstić mari za nas kako i za lanjski sneg, da je njemu samo do svojga dobitka, do svojga žepa. I hvala Bogu kako sam ja odprl oče tako počmu malo po malo i drugi Rukavčani.

Do malo vremena će Krstić svoji mačići va Rukavačine moć na prsti prebrojit. I pravo je! Za svakega poštenega čoveka je sramotno da se pača z jednem Salom ki ih je više opravil nego Bertoldo. Za danas dosta a drugi put više ako budete tako dobri da štampate ov list. — Bog s vami.

K.

Iz Mošćenicah. Na novo ljeto priredio je naš vredni odbor ženske podružnice kako je već bilo javljeno u dičnom „Nar. Listu", božićno drvo za djecu. Tom sgodom je darivao djecu, koga odjelom, koga igračkom, a koga opet bonboni, ne gledajuć na stranke. Medju djecom bila je takodjer i Ružica Deseković neputa poznatog smutljivca Kafule. U očima male Ružice čitala se želja, da dobije i ona kakav dar, a naš vredni odbor nvidiv tu želju podario je i nju sa jednom boršicom i nešto bonboni.

Djevojčica je bila sva sretna i zadovoljna. Da, ali to nije bilo pravo Kafule čim je za to doznao, zahtjevao je da mala tu boršicu odmah vrati. Djevojčica je sa tužnim srcem vratila boršicu odboru, koji ju je dakako primio, te istom sgodom kad se je u čitaonici sabirala „dobra ruka" za našu družbu, stavio ju je na inkant, te je najprije dopala veleč. g. župnika za 4 krune, koji ju je odmah natrag darovao odboru, drugi put je zapala g. N. N, za 2 krune, koji ju je opet darovao odboru, napokon treći put je zapala sakupljene gospodje i gospodjice za 2 kr. i 10 hel. koje ju opet darovaše odboru.

I tako se je dobilo za tu boršicu k 8 i 10 hel. za družbu.

Nadamo se da će za tu boršicu pasti još kojom zgodom koja kruna.

Za dobru ruku sabralo se je 23 k 12 hel. pribrojivši k tomu od boršice 8 k i 10 hel. dakle ukupno 31 k i 22 hel.

Medju ostalim darovali su i to gosp. Anton Puž župnik k 5, g. V. Mavričić k 2 gdja Mavričić k 1, gdja A. Čović k 1, g. I. Ivančić stud. plul k 1, g. I. Crnjaković stud. iur. k 1 a ostale gospodje, gospodjice i gospoda ostalih 13 k i 12 hel.

Plemenitim darovateljem najsrdačnija hvala.

Domaće viesti.

Vjenčanje nadvojvodkinje Jelisave Marije. Nadvojvodkinja Jelisava Marija kći pokojnoga nadvojvode Rudolfa vjenčala se danas na 23. o. m. s princom Ottom Windischgraetzom u 10 sati prije podne u kapelici sv. Josipa u bečkom carskom dvoru. Poslije vjenčanja primilo je Nj. Veličanstvo visoke mladence u posebnu audienciju. U 5 sati poslje podne bit će u carskom dvoru

obiteljski objed, na koji su pozvani samo najbliži rodjaci visokih mladenaca. Nadvojvodkinjina renuncijacija obavila se na 22. ovoga mj. o podne u tajnoj viećnici. U večer 22. ov. mj. bio je kod nadvojvodkinje Marije Valerije koncerat u odajama Franje Karla. Bavarski princ Leopold i princesa Gizela stigli su sa svoja dva sina na 21. o. m. u Beč. Kako se glasa imala se preselit ovih dana grofica Lonyay u carski dvor, gdje će ostati dok se obavi vjenčanje njezine kćerke.

Na 16. o. m. u večer je u čast visokih mladenaca bio u dvorcu Hetzendorf kod Štefanije grofice Lonyay objed, na koji su bili pozvani zaručnikovi bližnji rodjaci i to medju ostalima: Alfred knez Windischgraetz sa suprugom, Hugo knez Windischgraetz sa suprugom, zaručnikov otac Ernest princ Windischgraetz, princevi Robert, Hugo i Karlo Windischgraetz, vrhovni nadvornik grof Bellegarde, predstojnica komore grofica Coudenhove i dvorska gospodja grofica Palffy.

Sprovod Frana Jelušića. Već smo javili preranu i dosta naglu smrt višega c. kr. financijalnoga savjetnika Frana Jelušića. — Njegov sprovod u Trstu bio je sjajan. Učestvovali su mu ne samo neki rodjaci, medju njimi netjak pokojnikov pravnik Franjo Jelušić i mnogi prijatelji i znanci naročito Hrvati i Slovenci, nego takodjer veliko množtvo c. kr. činovnika iz svih stranaka, najviše financijalne, a na čelu njim c. k. namjestnik i c. kr. financijalni ravnatelj.

Sprovod išao je od kuće žalosti u ulici Coroneo u crkvu sv. Antona novoga, gdje su se obavile obične molitve za pokojne. Iz crkve sv. Antona novoga išao je sprovod na kolodvor južne željeznice, gdje se je blagoga pokojnika metnulo na jedan željeznički voz, da se ga pak poštnim vlakom odveze do postaje Matulje, a od tuda u Kastav, u njegovo rodno mjesto.

Pokojnik je naime uvjek govorio, da će ići, kad odsluži, na vremeniti počitak, u Kastav. Kad mu toga Svemogući Bog nije dosudio, odredila je njegova ljubezniva supruga da bude u Kastvu bar njegov vječni počitak, da bude pokopan na groblju svete Lucije.

Osim nekih rodjaka i rodjakinja pratio je truplo pokojnikovo od Trsta do Matulja na želju supruge pokojnikove viši fin. kontrolor Lappi, koj je ujedno sa svojom suprugom Hrvaticom iz Puljšćine prijateljevao sa obitelju Jelušić preko 20 godina, od ono doba kad je još pokojni Franjo bio viši financijalni nadzornik u Puli.

Pokojnikovo truplo sa pratnjom prispjelo je dne 16. siečnja kasno u noć na postaju u Matulje.

Jutro dan na samu Antonju je c, kr. kotarski liečnik službeno pregledao mrtvačku škrinju pokojnikovu. Tu škrinju postavilo se je na voz pouzeća za pogrebe g. Doberleta iz Opatije. I kad se je na škrinju postavilo jedan vienac, onaj od udove pokojnikove Marije i sina Josipa, a druge porazložilo po vozu, te kad je veleč. gospodin Vrabec praćen sa dvimi drugimi svećenici zapjevao: „Oslobodi . . .“ i pokojnikovu okadio škrinju, krenuo je sprovod put Kastva grada.

Kod sprovoda bili su mnogi pokojnikovi rodjaci medju njimi i starac Jelušić iz seoca Jelušići iz kojega potiču mnogi Jelušići u Kastvu, nadalje jedini netjak pokojnikov pravnik Franjo, načelnik kastavski Kazimir Jelušić i župnik Berseški Rajmund Jelušić, kao i braća njim Lav, Ermin i Ljudevit. Nadalje bio je kod sprovoda zastupnik naroda prof, Vjekoslav Spinčić, načelnik Voloski Dr. Andrija Stanger, liječnik Dr. Fabijanić, liječnik Dr. Letiš, posjednik i pom. kapetan Viktor Tomičić, koncipijent Ante Justi. Napisali bi pun list kad bi spominjali imena svih ostalih koji bijahu na sprovodu. Dosta da rečemo da bijaše zastupana sva Kastavščina po občinskih savjetnicih, zastupnicih, županih i mnogobrojnih mužkih i ženskih. Bila je tu nepregledna povorka ljudi, koja je išla sva u crkvu sv. Jelene, gdje se je pjevala sv. misa, za pokojnoga tihu misu je čitao Rajmund Jelušić.

Poslie sv. mise preuzeo je vodjenje sprovoda preč. g. Vinko Zamlić, saučenik blagopokojnoga Frana.

Na groblju sv. Lucije je on odmoli o zadnje molitve običajne kod sprovoda, on mu grob blagoslovio, on prvi, bacajuć grudu zemlje u grob, izlanuo rieči „Spomeni se čovječe da si prah i da ćeš se u prah obratiti.“

Za vreme sprovoda mnoga je suza protekla za pokojnikom, koj je toli ljubio svoj Kastav i svoju Kastavščinu i toli dobra pojedinim učinio gdje god je mogao.

Završajuć ovaj opisić, kličemo: Vječni ti pokoj Frane i blaga uspomena medju nami! Iskreno sažaljenje Vam suprugo pokojnikova gospodjo Marijo i sine Josipe. Kriepio Vas Svemogući Bog u Vašoj žalosti, a tješila Vas bar njekoliko ljubav od tolikih izkazana Vašemu suprugu i otcu.

† **Mate Slavić** posjednik u Varljenih, umrl je na 20. o. m. na svojem posjedu u Varljenih, u dobi od 75 let. — Sredu jutro sproveli smo ga do hladnega groba. Pokojnik bil je prava stara korenika, čestiti domorodac, ki je veseljem pozdravljal va svojem dome goste.

Mi se pridružujemo žalosti njegove familije i želimo mu da mu bude lahka domaća zemljica koju je svim srcem ljubil.

(O životu i sprovodu pokojnika dobili smo vrlo liep dopis, koji ćemo priobćit drugi put.)

Krstić ima špiju na Voloskem kapitanate. Već smo više puti opazili da Krstić va svojoj „špudaćere“ piše od stvari ke se dogadjaju na c. kr. kapitanate na Voloskem i ke ne bi smele bit ni jednemu poznate buduć su uredovne tajne. Tako va zadnjoj špudaćere piše od famoznega rekurša proti izbornem listam za občinu Volosko. On zna da je tobože kapitanat pretresal ta rekurš „punat po punat. da je sedutam od kapitanata bil polag i Štanger“ (?!?) Krstić kako vavek tako i tu laže zač prikazuje postupanje kako pristrano a nam u prilog. Svaki ki samo malo pozna naše prilike mora se samo smet na to Krstićevo pisanje zač svaki zna da nam Hrvatom i Slovincem v Istre nisu cesarske oblasti a ponajmanje političke bile nikada prijateljice. Ako nas moru proganjat to ja, ale učinit nam neč po volje i i ako je zakonito to nikada. — *Da oblasti v Istre zakon nepristrano vrše već bi Talijani pred deset let bili po svem svega propali.* Dakle Krstić bezobrazno laže kad piše kako da kapitanat pristrano postupa a nam u prilog. A znate zač to dela? Za to da svoje mačke vara i za to zač misli da ima posla Scarpom, ki će od straha pred jednem Krstićem i pred njigovemi pajdaši postupat pristrano a na prilog Talijanom. Krstić straši da će poć deputacijon na Namestničtvo va Trst, da se tobože prituže proti postupanju kapitanata. To je opet samo prazno štrašenje, kojim se gleda uplivat na odluku kapitanata.

Neka se Salo ne boji ne, nikada i nigdere v Istre ni još politička oblast povredila zakon na škodu Talijana. Mi se ne brinemo baš niš ča će bit s Krstićevega rekurša. Mi znamo samo to: *neka se slože svi vrazi proti nam neće nam moć podeštarije zet samo ako budu svi naši prišli glasovat.* Mi imamo takovu većinu mej Volosko-Opatijskemi izbornici, da moremo posvem mirno čekat na izbore. Krstićevega strašenja se više boji Krstić i njigova kumpanija nego mi. Kalabrezi vavek straše samo ih se ni jedan ne boji. Pred četiri leta su nam strašili da smo propali. Pred občinskemi izbori su kupili raketi, bengali za svetkovat našu propast, pak na dan od izbora se nisu ni pokazali. (I još se nam rugaju da smo od *regimenta nebojse.* Op. sl.) Na 7. decembra pr. l. su kampanali okole da će na Voloskem-Kastve-Lovrane - Moščenicah bit za seguro zibran za deputata Kostantini. Pak? Propal je tako sramotno kako ni jedan do sada. Tako i sada straše za komunjski izbori samo da bi kega strašljivca prestrašili. A ja Kalabrezi ne valja Vam. Propal Vam je Musolino!

Iz Krstićevega pisanja pak vidimo da on ima na c. kr. kapitanate jednega špijuna ki mu sve uredovne tajne pove. Ki je to? Mi ne znamo pravo ale sumnjamo. — Mi znamo pak dobro da su Krstić i Revelante nerazdruživi prijatelji, da su vavek skupa po oštarijah i lokandah na Voloskem puli Matulj, va Rukavce i puli Francić. — Mi znamo i to, da je Šreiber s Krstićem veli prijatelj i da se s njim vavek pajdaši. — (Uprav vela čast za jednega c. k. impjegata pajdašit se z jednem čovekom ki je bil kondanan zaradi provarstva op. ur.)

Italijanska iredenta. Primamo od jednega prijatelja ovaj list: Na 14. jenara bil sam va Trste. Kad sam večer hodil na štacijon da šnelcugom odputujem nazada doma htel sam pasat po jardine pred štacijonom i videl sam da dva pulicaja straže monumenat ki je na srede jardina. Prosim Vas gospodin urednik da mi to malo protumačite. Zahvaljujem napried

Vaš

L. M.

Drage volje ćemo g. L. M. protumačit štoriju od tega monumenta pred štacijonom va Trste. Ta monumenat je bil učinjen pred dvanajst let na uspomenu petstoletnice združenja Trsta z Austrijom. Talijanom va Trste je ta monumenat mrzak kako vrag zač ih spamećuje na Austriju i za to oni gledaju kako bi ga dinamitom hitili va zrak. Već su nekoliko put to provali. I za to mora svaku noć pulicija ta monumenat čuvat pred Talijani. A ti Talijani va Trste su desni prijatelji i pajdaši Kostantina, Krstića, Puovića i cele talijanske stranke v Istre. Po tem neka sude svi kako rado imaju Talijani Austriju. A kako rado imaju našega presvetlega Cesara videli smo onputa kada su kupili Oberdanka da ubije našega Cesara. —

Nino Percin paron de la špudaćera. Ča je bilo dugo — prišlo je blizu. Nino Percin je zel poda se Krstićevu špudaćeru. Orajt! A i pravo je, da su mu ju zručili. Diavolo! ča će on vavek bit tirapije od veleh i manjeh mačak. Dobro je da ima i on ku god kariku. Pak on je za to kako i storen. Onako trezan čovek! Nego ki će sada već moć s njim govorit? Šaketa! Već je počel glavu zgoru zdigat. A ima i zač. Paron de la špudaćera de Matulji. Buškarona. Nego ča će kada je svet Bog nas očuvaj! Na, ni nego dobil tu čast, a već ih je sto od njih na njega jeložo. Specialmente pak Egman, ki je — mej nami budi rečeno — bil va nekakovem dirite, da ju dobije. Nego Costantini kako pravi Talijan ne trpi Nemca, pak je vaje špudaćeru zručil Ninotu Percinu. Anche una bona scelta.

Pitat ćete, zač sada na jedan puta ta promena! Ni se to storilo tako na jedanput. Zdavni mislel je Costantini to učinit. A znamo i zač. Poznato je, da svi beći, ki se pošalju direktno na Krstića da pridu v ruki gosp. dru. Poščiću. I tako se je dogodilo da je već nekoliko beći keh su neki poslali na Krstića kako abonament za njegovu špudaćeru dobil v ruki g. dr. Poščić, ki pak mora ti beći zručit nebogoj Krstićevoj žene, ku je Krstić abandonal z detetom. Sada, da se zabrani, da ti beći ne prihajaju v ruki g. dru. Poščića, odlučilo se je, da mora neki drugi špudaćeru poda se zet. Najprvo se je govorilo, da će ju Costantini poda se zet, ma Costantini je rekal: che lu si vergognarebbe esser paron de un simile fojo! I tako je postal paron od špudaćeri Nino Percin, ki već moli i to z debelimi slovi, da novac se ima izkjučivo slat na njegovu adresu. Za tem se gre.

Iz izvješća „Lovora“. Obećali smo, da ćemo se obratiti opet na prošlogodišnje izvješće „Lovora“ ali nam to prostor nikako ne dopušća, pak smo prisiljeni da to učinimo u glavnijih točkah, da se tako odužimo našemu obećanju.

Društvo je pokazalo u prošloj godini veliku djelatnost. Priredilo je šest koncerta, upriličilo jedan izlet sudjelovalo u Zametu, Vrbniku i Moščenicama. Svuda sa najboljim uspjehom. Sudjelovalo na proslavi zlatnog pira Nadvojvode luksenburškoga te osvetlalo lice pred stranimi narodi sudjelovalo serenadi u predvečerje imendana N. V. cara i kralja. — Sudjelovalo zabavi što ju dala Družba sv. Cirila i Metoda prigodom godišnje glavne skupštine, na koncu sudjelovao „Lovor“ izletu što su ga priredili braća Česi a na čelu im Dr. Herold. Osim toga društvo je napravilo serenadu u predvečerje imendana dra. Andrije Stangera, obć. načelnika i dobrotvora društva. — U svema je društvo imalo 30 djelujućih, 20 podupirajućih i 10 članova utemeljitelja. Društvo je imalo priličan broj dobrotvora, koji su se sjetili novčano priteći društvu u pomoć. — Imalo je društvo i požrtvovnih prijatelja osobito g. Boža Dubrovića koji je uviek kad ga je društvo trebalo u kakovoj svečanijoj priliki pritekao društvu u pomoć sa svojim liepim glasom.

Novčani promet društva bio je 4 hiljade 384 krune i 34 helera to jest prihoda k 2.187·97 a razhoda k 2.196·47. Društvo je u to platilo duga k 275·78. Osim toga nabavilo množinu pjev. partitura, tambura i drugih potrebština. Društveni odbor ostao je osim malih promjena isti. — Tamburaški sbor ima 16 tamburaša, koji vrlo liepo napreduju.

Dao Bog dobrog uspjeha i u buduće a to će biti, ako medju članovi bude volje i požrtvovnosti. U kolo bračo!

Promjena pučanstva na Voloskem i Opatije leta 1901. Leta 1891. oženila su se na Voloskem i v Opatije svega skupa 32 para a leta 1900. oženilo se ih je 28, dakle leta 1901. 4 para više nego prvega leta.

Rodjeno je u svemu djece 140, i to 76 mužkeh i 74 ženske. Godine 1900. rodjeno je 156 djece, dakle leta 1901. rodilo se 16 dece manje nego leta 1900.

Umrlo je pak god 1901. 88 ljudi i to 47 mužkeh i 41 ženskeh.. Leta 1900. ih je pak umrlo 112, dakle leta 1901. umrlo ih je 24 manje nego leta 1900. Ako se sravni rodjenih 140 i umrlih 88 to se pokazuje da se je leta 1901. rodilo 52 njih više nego umrlo. Polag brojenja od leta 1900. ima

Volosko s Pobri	2052 duše
Opatija	2350 „
dakle	4402 duše
Dodajmo povišak od leta 1901. .	52 „

To ima sada celokupna župa Volosko-Opatija s Pobri ukupno . 4454 duše

Kako se vidi za svem tem da se je leta 1901. rodilo 16 djece manje nego 1900. ipak je celo stanovničtvo ponaraslo za 52. To se pak ima zahvaliti zdravstvenim okolnostim, ke su vladale leta 1901.

Zemljišće za puti v Opatije. Doznajemo da kapitanat pozivlje vlastnike zemljišta kuda ima proć gornja cesta v Opatije. Mi preporučamo našim ljudem, da koliko njim je to moguće daju zemljišta bezplatno ili uz najnižu cienu, da se tako ta cesta čim prije gradi. Na ta način će njihova zemljišta više vredit, a mestu te učinit velu korist.

Javna predavanja o živinogojstvu u Podgradskom kotaru započela su dne 16. jenara u Podgradu. Ta predavanja odlučena su usljed naredbe ministarstva poljodjelstva, koje je doznačilo u tu svrhu svoju podporu. Predavanja drži c. k. kotarski živinar gosp. Ramiro Cella iz Voloskog. Ta predavanja dieljena su ovako:

1) o zdravoslovlju domaćih životinja u obće; o gradnji štala, o gojitbi, krmi;

2) o plemenoslovlju raznih domaćih životinja obzirom na njihove prednosti;

3) gojitba goveda;

4) gojitba ovaca;

5) Gojitba krmaca;

6) gojitba konja i konjoslovlje;

7) prva pomoć i pogibeljno liečenje;

8) poduka o načinu krmljenja i poduka o krmi;

9) kužne bolesti i živinarsko-redarstveni propisi; trgovina sa životinjom, jamstvo itd.

U tu svrhu odredjeni su sliedeži dani:

U Podgradu:

dne 16. jenara 1902. od 2—4 sata po podne;

dne 31. jenara 1902. od 9—11 sati u jutro;

dne 14. febrara 1902. od 9—11 sati u jutro;

dne 28. febrara 1902. od 9—11 sati u jutro.

U Jelšanah:

dne 23. jenara 1902. od 2—4 sata po podne;

dne 3. febrara 1902. od 10—12 sati o podne;

dne 17. febrara 1902. od 10—12 sati o podne;

dne 6. marča 1902. od 10—12 sati o podne.

U Materiji:

dne 27. jenara 1902. od 2—4 sata po podne;

dne 6. febrara 1002. od 2—4 sata po podne;

dne 20. febrara 1902. od 2—4 sata po podne;

dne 3. marča 1902. od 2—4 sata po podne.

Na Munah:

dne 30. jenara 1902. od 2—4 sata po podne;

dne 13. febrara 1902. od 2—4 sata po podne;

dne 13. marča 1902. od 2—4 sata po podne.

Ova će predavanja zaista pomoći našim seljakom, da poboljšaju svoje životinje. Valjalo bi, da se pri tom ne ostane, već da se nastavi i buduće zime. Novac u to potrošen, biti će plodonosno uložen. Osim toga treba, da se vlada pobrine i za izložbu životinja bar svake druge godine, kako je to već do sada predložila gospodarska zadruga za onaj kotar.

Nino Percin — jornalista. Nino je već bil, kako znate, i ovo i ono, on je bil mornar, butiger, oštar, trgovac s vinom na veliko, lokandier, fitaletti, i ča ja znam ča je on sve bil i kako znamo va ničerem ni mu se posrećilo. Sada je on na jedanput stavil va tikvu, da će postat jornalista. On računa, bit jornalista je najlagljа stvar na svete. Napisat čagoder proti Hrvatom, pak to podpisat — i eko ti jornaliste. Bit jornalista je častno, a ki zna more ča i frutat. I zel je pero i napisal: „Na znanje i *razvanje*". Ča se smejete? Znam, da Vi niste nikada čuli, ča će to reć *razvanje* ma ako niste Vi čuli ča je to, je benj čul Nino Percin. Ni ja ni vi ne znamo ča će to reć *rarvanje* ale dosta je da to zna Percin.

On to zna — i za to je on jornalista. A Berkin muž i Grizillo su na njega jeloži. Bože moj, ta svet! — Oni su jeloži, da ne moru bit oni jornalisti, kako je Nino Percin. Tararara. Će vam se dat! Peršoni — ter peršoni! Oni te se stavit s Ninotom Percinom! A da ste čuli Grizilota i Berkinega muža ov ki dan, kako su zijali proti Percinu: — Će da bude nekakav Istrijan i Taljan — vapili su oni na štandare, a kad tamo govori i piše: „godine", „udovoljujuć", „vlastničtvo", „skopčani", „tednika", „podnzeće", „skroz patriotično" (Grizilo je rekal da neka stvar bi mogla bit skroz prevrtana ma nikako skroz patriotična) pak „smjer", „podupirati", „cena", „imućnije", „novac", „šiljati", „izključivo" (kakovi vratji ključi su to! rekal je el mari della Berka.) I to sve va nekoliko rigi. A che nova lá, sior Percin! vapili su oni dva — ako bude to tako napred hodilo, on će nas sve pohrvatit. — Neka, neka oni brblja ča ih je volja, ma intanto Percin je jornalista, a Grizillo i on drugi njegov pajdaš neka ćikaju, kako vraga te.

Salo poštenjaković. Salo va svojoj špudaćere neprestano zmera našem ljudem „falšadori" i „trufadori" za svem tem da ih celi svet pozna za poštene ljude. Pak da bi zmeral nego jedan Salo čovek ki je zaradi prevarstva već dva puta bil kondanan, čovek za kega je c. k. kotarski kapitan Fabiani rekal, *da je vredan za beći storit i takovo delo za ko se gre va pržun.* Da bi bilo samo to ale on ih ima još i tušćeh na svojoj duše. S poznatim već kuntratom daroval je Krstić svojoj žene celo svoje imanje va Zadru. Ta kuntrat je pak bil falš zač se je Krstić na njim podpisal † ić namesto svojem imenom, zač ni bil storen pul notara, kako po zakone moraju bit storeni svi kuntrati mej mužom i ženom i zač Krstić kad je ta kuntrat delal je bil već sve svoje imanje prodal svojoj matere. Dakle on je svoju zakonitu ženu s teni kuntratom na trdoj vere prevaril. — Reci Salo, ako imaš obraza da nisi ta kuntrat svojoj žene storil! Ne samo to!

Leta 1893. kad je Krstić šal bivat k Matuljam z Ambrozinkom tažila ga je njigova zakonita žena da njoj mora davat toliko na mesec za hrauu. Va svojem odgovoro na tužbu od 14. aprila 1893. kega je Krstić vlastitom svojom rukom pisal, govori Krstić *da se on svojom zakonitom ženom ni nikada oženil.* Za tem je žena dokazala ženitbenim listom od plovanije va Hrašćine da se je Krstić na 7. decembra leta 1882. va istinu po cesarskem i crkvenem zakone oženil svojom zakonitom ženom Ljudmilom rodjenom Kružić. I sud ga je se zna odsudil da njoj mora plaćat od leta 1892. naprvo 20 fjorini na mesec. Nego do danas ni njoj platil ni šolda. Sve je to prava istina ku se more svako doba dokazat s akti III. 1. 1893.

I takov čovek ima obraza poštenem ljudem poštenje zimat! On ki je svoju zakonitu ženu na tako grdi način prevaril, on ki ju je na sude zatajil, on ki je bil već nekoliko puti zaradi prevarstva odsudjen! Sramotno va istinu sramotno, da se ča takovega more va našeh krajeh dogadjat. Da se Krstić podufa ča takovega va Dalmacije storit bi ga Dalmatinci na prvu smokvu obesili za nogi.

Salo je već z davni zgubil poštenje pak mu se za to ni ne čudimo, ta njigova zakonita žena govori od njega va svojoj pravde za prehranu (III 1. 1893): *Čovjek, koji može zatajiti najsvetiji čin, vjenčanu prisegu, a to je Ivan Krstić, taj nije vredan da ga sunce grije već da se ga za noge obesi za primjer ostalim varalicam, koji bi se usudili toli sveti čin tajiti.* Mi se ne čudimo ni Pušine ni Unkvartinu, da se s Krstićem pajdaše zač znamo da su „tutto una pasta" mi se samo čudimo nekem našem domaćem inače poštenem ljudem, ki se ne srame ni Boga ni ljudi pajdašit se z jednim takovim stvorenjem kakov je Salo. Dobro kad baš te neka njim bude, s tem pokazuju da nisu ni mrvi pošteneji od Sala Poštenjakovića!

Na mužku podružnicu sv. Cirila i Metoda u Kastvu stigli su sliedeći prinosi: Jelušić Ljud. izruča sabranih dne 15. 9. 1901. u veselom društvu Hrvata i Slovenaca u sv. Križu-Srdoči k 6·40. Frlan Vjek. Rubeši *a)* za izlicitiranu škatuljicu žigica „Parafinerade" kod Frlan Fr. Plovanić k 2·24 — *b)* sabranih na predlog Rubeša Iv. prigodom ženitbe Valentina Josipa sa gdjicom Stambul Marijom k 7. — *c)* Preostatak računa u krčmi V. Frlan prigodom izbora fiducijara u Beličih 21. 11. pr. g. k 5·76. Po tom članarina: Jelušić Kazimir za 1901. k 2. Ukupno k 23·40.

Pa opet prinosi: 1) E. Karlavaris 5. 12. globa jer nije imao družbinih žigica k —.60. 2) Na Lucijinu 13. 12. pr. l. sabrano kod g. Grgurina Vinka u Jušićih na predlog Jos. Kinkele k 3·50 3) Kukamić Mate, Brnčići 37, za izlicitiranu cigaru — (hel. 3) u njegovoj krčmi na Božić u večer (licitirali Kukanić M. br. 37, Kukanić Mate br. 36, Jelušić M. br. 34 i Jelušić Anton br. 35) k 4·40. 4) Istom prilikom dao je za jednu cigaru Jardas Fr. br. 33 k —.60.

Za dobru ruku sabralo se na zabavi „Istarske vile" nastupom nove godine a na predlog g. K. Jelušića, te darovaše u holiko se podpisali gg. Kaž. i Drm. Jelušić k 10., M. Trinajstić, Ljud. Jelušić, Ljubica Jelušić P. Rubeša, V. Rubeša, Frm. Jelušić i Ivan Ivančić po k 1, te ostala gospoda koja ne podpisaše svoga imena, a sabiraše gdjice Šepić, Karlavaris i Babić k 35·60. Za dobru ruku družbi daje g. Ivan Vrabec kapelan k 5, a g. Šepić Mate učitelj k 4. Ukupno k 77·10

Za tim na dan Trih kralja kao za dobru ruku bijaše sabrano od gg. Butković Niko, Munić Vinc. po k 2, Jelušić Franjo, Kacin Paškval, Bačić Vinko, Grosman Eugenija, Lampert Drag., Munić Frane, Karlavaris Ana i Juretić Petar po k 1., Ferlan Vjekoslav 80 hel., Lorenz A. 60 hel., Žic F. 50 hel., Jelušić Lav, Babić Andre, Jelušić udova Nadala, Menla Andre, Bačić Frane Ščitar Amalija i Diraka Andre po hel 40., Buzdon Anzelm i Jurinčić Frane po 30 hel. Širola Santo, Jurinac Josipa, Sinčić Ivan i Gauš Josip po 20 helera, i Jurinac A. 10 helera, Ukupno k 18·20. Istog dana sabralo se članarine k 17. Dne 5. 1. o. g. ostatak ne izigrane partije kod Tereze k —.50 — Iznos k 35·70. Pribrojiv svotu prvog izkaza k 77·10 je sveukupno k 112·80. Živili naši dični Kastavci!

Ili mi — ili Salo. Salo piše va zadnjoj špudaćere da je „Obzor" pred božićnemi blagdani pisal ovo: *„Istra nesmo da bude anstrijska zemlja".* Tega ni „Obzor" ni sada ni nikada štampal. To govorimo mi. I ako nam je Krstić vredan dokazat, va kem broje od „Obzora" je to našal neka nam slobodno reče, *da smo mi najgrji lažljivci.* Neka to dokaže. Zgubit ne će s tim niš zač i ako ne dokaže — ča je više nego sigurno — on će ostat ono isto ča je i prvo bil — čovek ki bi za beći itd. itd.

Talijansko razbojstvo va Trste. Četvrtak na 16. o. m. zapolne na 4 ure zaklal je va Trste jedan talijanski podanik imenom Tomaso Martuci svoju frajaricu od 17 let, imenom Ofelija Komar.

Ta Tomaso Martucci prišal je u jeseni lanjsko leto z jednom tali anskom kumpanijom od teatra kako korista z Italije va Trst. Bival je baš nasprotno od neke babe Marije Komar va via Sapone. — Ta baba imela je jednu jako lepu kćer od 17 let po imenu Ofelija. Martucci i Ofeiija su se više puti s ponestri videli i na koncu su se jedan va drugega zaljubili. Nakon nekoliko vremena je Martucci zapeljal divojku Ofeliju da je pobegla od materi i šla k njemu bivat. Nego kada je talijanska kumpanija od teatra imela poć ća s Trsta Talijan, Martucci je impjantal svoju Ofeliju i šal je va Beneci. Z Beneci je nakon nekoliko vremena prišal nazada va Trst da najde i ovde kakovu službu. Buduć ni mogal nać nikakove službi prisilil je svoju frajaricu Ofeliju da ova prosi svoju mater da bi mu dala beći dokle najde službu. I brižna mat da zadovolji svojga preljubljenega otroka davala je razbojuiku skroz više meseci hranu i beći za svem tem da ni skoro sama imela ča jist.

Na koncu je Martucci našal pul jednega trgovca nekakovu službu za prodavat mužke šjarpi, nego trgovac je pital garanciju od nekoliko stotin. — Talijan je pital mater od frajarice da mu ona garanti. Buduć pak mat nije mogla nikako garantit zač ni imela s čem odgovorila mu je da ona ne more zet nikakove garancije. Na to je krvoločni Talijan odlučil osvetit se matere i kćere. Za to je va četrtak za podne šal va kuću gospe Komar i onako po razbojničku, kako znaju samo Talijani zabol je siromašnoj Ofelije Komar nož va srce, da je siromašica valje umrla.

Na to je Talijan pobegal (po pravu talijansku op. sl.) Kad je pak doznal da ga pulicija išće šal je na talijanski konsulat i tamo se je predal oblaste zač je videl da ne more pobegnut. Ovo se je sve baš ovako dogodilo.

Židovsko-talijanski „Piccolo" od 17. o. m. pak prikazuje tega Talijana Martucci, samo za to ča je Talijan z Italije, kako da je storil Bog zna kakovo junačko i dobro delo s tem da je ubil tu nesrećnu siromašnu djevojku.

„Piccolo" ne mari niš za to da su starica mat i brižna kći tega razbojnika toliko meseci hranili, on ne mari niš za to da te siromašne ženske ke su se same z velom mukom hranile nisu mogle i naprvo gladnega i lenega Talijana hranit nego on diže do neba razbojnika Talijana i prikazuje ga svetu kako jednega mučenika a svu krivnju od onega ča se je dogodilo hita na siromašnu familiju Komar.

„Piccola" a i svem našem Talijanom je najveći tat, najveći razbojnik, najveći palikuća, poštenjak prvega reda samo ako je rodjen va Italije i ako za Talijana bati. Pfui mrcine!

Princ Adalbert u Trstu. Kad je na 16. o m. pristala njemačka ladja „Charlotte" s pruskim princom Adalbertom u tršćansku luku, odvezli su joj se u susret njemački generalni konzul dr. Stanislaus i tajnik namjestničkoga predsjedničtva barun Winkler, te pošli na nju. Pošto se je „Charlotte" usidrila, posjetili su zapovjednici c. i kr. ratnih ladja zapovjednika njemačke ladje. Posilje službenog primanja poklonila se je princu Adalbertu na ladji „Charlotte" njemačka kolonija u Trstu. Na 16. o. m. u 11 i pol sati prije podne primio je princ Adalbert na ladji „Charlotte" namjestnika grofa Goessa, mjestnog vojničkog zapovjednika generalmajora Conrada, contre-admirále Kneislera i Rippera, koji su se po nalogu Njeg. Veličanstva stavili princu na razpolaganje. Princ razgovarao je sa spomenutom gospodom duže vremena. Isti dan u 7 sati sišao je princ s ladje na kopno i odvezao se u generalni konzulat, gdje je prisustvovao objedu, što ga je njemu u čast dao generalni konzul dr. Stanislaus.

U tršćanskom gradskom kazalištu bila je prošli petak u čast njemačkih častnika ladje „Charlotte" sjajna predstava. Prikazivao se je „Lohengrin".

Na 17. o. m. u tri četvrta na 12 sati prije podne prisustvovao je princ Adalbert lunchu, što ga je njemu u čast dao na c. i kr. ladji „Monarh" contre-admiral Ripper.

Za Mesićev spomenik. Dne 28. studenoga t. g. navršila se je godina dana, odkako je vis. kr. zem. vlada podpisala dozvolu o sabiranju prinosa za podignuće spomenika Matiji Mesiću. Dozvola je dana na dvie godine, tako te još ostaje jedna sama godina za daljnje sabiranje prinosa.

Svota do sada sakupljena dosta je malena, da se podigne običan spomenik prvomu rektoru najvišeg našeg učevnog zavoda. — Prinosi, što su do sada odboru stigli skoro su izključivo iz Banovine, dočim su se ostali hrvatski krajevi slabo ili bolje rekuć nikako odazvali.

S toga se odbor na osobiti način ponovno obraća na rodoljube po svemu narodu našem, da bi življe uznastojali oko prilaganja i sakupljanja prinosa za spomenik i time pokazali zajedničtvo barem u prosvjeti koje će se najbolje izraziti u vidljivom tom znaku, u spomeniku naime prvome rektoru najvišeg našeg učevnog zavoda.

Od rodoljuba u Banovini, koji se još pozivu odazvali nisu, nadamo se da ove godine neće izostati, a da za ovu rodoljubnu i plemenitu svrhu svoj obol ne prinesu.

Prinosi šalju se ili predsjedniku gosp. Andriji Olujeviću ili blagajuiku D'Eliji.

Za možebitne obaviesti najbolje je obratiti se odborskom tajniku gosp. Anti Baraču.

U *Brodu n. S.* koncem studena 1901.

Odbor za podignuće spomenika Matiji Mesiću.

Prijateljska pogodba dvih Hrvata u Americi. Nedaleko od Calumeta nalazi se rudokop Quincy, gdje imade naseljeno naših hrvatskih radnika, kojih tamo ima priličan broj i koji žive u najboljem sporazumku i bratskoj ljubavi. Ništa nije kadro poremetiti tu njihovu slogu za to evo primjera:

Anton Šljivavac i Ivan Vrbanac poznati su medju tamošnjim svojim zemljacima kao dva vjerna druga, te se medjusobno ljube i paze kao dva iskrena prijatelja.

Nu od nedavno, skoro da se nisu razvrgle sveze ljubavi i odanosti koje su medju njima postojale od rane mladosti, pa sve do današnje zrele dobe. Uzrok tomu dala je krasna mlada Hrvatica, koja takodjer boravi u Quincyu i koja je svojim ljubkim očima razplamtila ljubavni žar u srdcima obiju prijatelja. I jedan i drugi ljubili je žarkom ljubavi i prijatelj Antun i prijan Ivo želili su povesti pred oltar krasnu djevojku i prisući joj ondje pred Bogom i ljudima da će ju do groba ljubiti i cielog života ostati joj vjerni. Nu obojici nisu mogle te želje njihohovih srca izpunjene biti. Što dakle oni učiniše? Kao pravi prijatelji dodjoše do pogodbe, koja za koliko se čudna pričinja, ali ipak zaslužuje svakog priznanja. Sporazumili se medjusobno, da će prepustiti djevojci neka izabere, pa sretnik, koji će nesrećen bit djevojčinom ljubavi, ne samo da će je povesti pred oltar, nego će još od odbijenog zaljubljenika dobiti na dar 10 „boksa" pive. A što sada? Treba strpljivo čekati, dok se krasna Hrvatica odluči na izbor, pa se onda pripravljati na veselu svadbu, kod koje će se naravno izpiti i onih 10 „boksa" piva. —

Naša cenzura i Krstić. K nama dolaze ljudi i pitaju nas kako je to, da naša kotarska oblast ni sekvestrala zadnji broj Kr-

stićeve „Nesloge“. On članak „Va kem stoleće živimo“ da je tako napisan, da bi se po zakonu moral zaplenit. Mi smo ta članak napisali i našli smo va njem takoveh stvari naperenih proti svetoj izpovedi, kakoveh se ni još usudil napisat ni najveći protivnik naše svete vere. Tu se mej drugim čita, *da sveta izpoved ni niš drugo leh kovačija s kemi popi znaju čvrsto sapet ruki od čoveka. ki im još veruje.* Na ove pogane, svetogrdne i škandalozne besedi mi kako pravi i dobri vjernici i kršćani-katolici protestiramo iz dubine naše uvredjene duše. Onem pak ki nas pitaju zač da ni naša oblast sekvestrala ta vjeru vredjajući članak, mi odgovaramo: — C. k. oblast zna, da dokle se v Reke štampuje ona gnjusoba, da dotle ju ni moguće zaplenit. Naš kapetanat naime nima oblasti da dade uništit slog i sve brojeve lista ki se štampuje v Reke puli Batari. I pravo ima *naš kapitanat* kada tako dela.

Ples naših veterana. U nedelju dne 26. o. m. imaju naši veterani va „Quarnere“ ples. Preporučamo našim prijateljem da ne fale poć na tu zabavu.

† **Prof. Ivan Lenac.** Na Sušaku je preminuo dne 17. t. m. profesor velike gimnazije g. Ivan Lenac. Vječni pokoj blagoj njegovoj duši!

Sjajni ples čitaonice „Zore“. Kako smo već javili va zadnjem listu „Zora“ v Opatije će dat jedan „sjajni ples“ na 29. o. mj. Za ta se ples delaju već i vele pripravi. Va našoj „Zore“ uči se već nekoliko večeri lepi tanac „Kolo“, za ki se je dobavilo i posebnoga učitelja z Reki. Na vježbe dolazi sva sila mladić i djevojak da je prava milota gledat ih, kako se lepo vježbaju. Kako smo mogli videt, taj će ples izgledat od prilike onako, kako su izgledali prvi plesi, keh je davala va svoje vreme naša „Zora“ i ke su nam još vavek va pamete ostale. Da se to postigne, reć bi, da će se zabavni odbor obratit s najljepšom i najteplejom molbom na gospodje i gospodjice plesačice i na gospodu plesače, da na taj ples prve dodju u lenjih toaletah a drugi u svečanom, crnom odjelu. Mi ćemo, da nam taj fini ples izpadne u redu, da ne bude, kako oni kalabrežki takozvani fini plesi, na keh se pleše ćak i prez belih rukavica.

Mi preporučamo našem mladjemu svetu da se odazove molbi zabavnoga odbora, jer na taj ples doć će sva sila našega sveta. I tako se nadamo proći opet jednu večer va lepoj ugodnoj zabavi.

Dobra ruka za družbu Sv. Cirila i Metoda za Istru. Na Voloskem su još darovali „dobru ruku“, a pomutnjom su izostala imena, sledeći: Marija ud. Stanger 3 K, Ivan i Kornelija Mandić 4 k, Mirko Vukelić i Mondina ud. Tomašić po 2 K, Karlina Tomašić, Marija ud. Derenčin, Marija Bonani, Josip Kuhar, Ivan Šepić Zvonečan, Frane Drnjević i Anton Rajčić po 1 K. Naknadno darovao veleučeni g. Dr. Emanuel Perčić u Voloskom za „dobru ruku“ K 20.—. Kod gospodje Marije pl. Märzthal u Voloskom sakupilo se na novo leto prigodom čestitanja K 4.40 u ime dobre ruke za družbu. (Ovaj poslednji iznos izručen je izravno blagajniku).

U Novoj Vasi kod Poreča sakupio je domorodac Petar Vlašić u ime dobre ruke za družbu K 22.60 a darovali su gg.: Stipan Klarić p. Mata, Martin Klarić od Stipana, Rados Potar p. Stipeta, Ivan Soldatić u Radosi Ivan Klarić od Stipana po K 2, Vesnaver Tome p. Mata K 4, Ivan Vesnaver p. Grge K 3, Micatović Luka p Iveta, Decović Andjeo i braća, Decović Mate i brat, Rados Antun p. Gaspara, Petar Vlašić po K 1, a Soldatić Stipe p. Stipeta 60 h. Da Bog poživi naše dične sokole na vratih Poreč-grada!

U Poljanah darovali su Petar Grizilo Brdo, Ante Stiglić učitelj po 3 K,

Za dobru ruku družbi sv. Cirila i Metoda sabralo se je dne 12. sječnja 1902. u Rubeših kod Josipa Ferlana medju članovi Udruge sv. Mihovila a na predlog predsjednića iste udruge K 13.—. U isti namien darovao je Družbi župnik Rajmund Jelušić u Berseču K 10, posjednik i trgovac Toma Kumičić isto tamo K 2.—.

U gostioni Viktora i Marijane Slavić kod Matulji sabralo se je u malom družtvu dne 5. prosinca 1901. K 2 para 80.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru doprinieli su mjesto vienca na grob blagopokojnoga c. kr. višega financijalnoga savjetnika Franja Jelušića:

Franjo Jelušić K 20, Kazimir Jelušić s gospodjom Ernestom K 30, Rajmund Jelušić K 20, supruzi Ljubica i Rudolf Deškvić K 20, Ljudevit Jelušić K 10, Ermin Jelušić K 5, Vjekoslav Spinčić K 10.

Isto za Družbu sakupilo se na predlog Ivana Sušanj u veselom družtvu kod Josipa Kinkele u Pereničih K 2.66. Radi zakašnjenja na zabavu „Istarske Vila“ u Kastvu platio je g. Andre Radetić iz Trinajstići globu od 1 K za družbu, g. C. N. Vela gimnazijalac na Sušaku sabrao je kod g. Ivana Vlah-Vicić u Trinajstićih K 3.36 a g. Ivan Vlah darovao tom prilikom 1 K. U gostioni Frana Monjca u Zametu sakupili Slogaši u veselom družtvu K 6.24 za družbu. — Kod proslave imendana preč. mons. Vinka Zamlića dekana i župnika na Voloskom sakupilo se je K 31.60. Josip Valetić, M. Mune darovao je 1 K. Živili! Živili darovatelji!

Za pogorelca Ivana Krbavčića darovali su gg. Josip A. Kraljić učitelj, Ivan Majer i M. Jerman svaki po 1 K. — Bog njim plati!

Dječak marljiv i liepoga ponašanja, koji je svršio pučku školu s dobrim uspjehom prima se u tiskaru **V. Tomičić i dr.,** Opatija.

Oglas.

kojim dajemo do znanja štovanom občinstvu širom Istre, kao svim rodoljubom, da je u Mošćenicah otvorena nova gostiona

„Velebit“

koja je providjena dobrim domaćim vinom i jelom kao i sobama za spavanje uz vrlo umjerene ciene.

Ako bi tko želio i ljetno stanovanje, to se najtoplije preporučamo slavnomu občinstvu.

Vlastnice gostione „Velebit.“

Oglas.

Domorodne gospodarice kupujte surogat (cikoriju)

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru!

Prodaje se kod gospodina **Vl. Fiamina**

Opatija. (Križišće.)

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnim stanju iza svih bolestih.

Najčistije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo“. Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Grand Hôtel

u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

pet hrvatskih.

Osobitim štovanjem

W. Zehentner.

August Halauska, slikar.

Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu

za bojadisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene ojene.

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene ciene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu“

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik

državna cesta, Vila Ježica Opatija.

Siegfried Tesolini

Volosko 25.

Prima namještaje za električne svjetiljke i zvončiće. Drži takodjer u skladištu sve za slične radnje potrebite sprave i to uz najniže ciene.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu, stojeća pod zaštitom občine slob. i kraljevskog glavnog grada Zagreba, otvorila je

GLAVNO ZASTUPSTVO

za Istru, Goricu, Trst i Dalmaciju sa sjedištem u Puli.

Upozorujemo svakog valjanog kućegospodara, da sve svoje zgrade i pokretnine osigura proti požaru i šteti od groma kod **„Croatiae“** već načela radi, da novac ne ide u tudjinu.

Osiguranja se primaju uz vrlo nizke ciene i dobro jamstvo.

Mjestni zastupnici traže se u svim selima i gradovima Istre, Gorice, Trsta i Dalmacije. Ponude se šalju na:

Glavno zastupstvo „Croatiae“ u Puli.

Javna zahvala.

Tužna i razcviljena se srca zahvaljujemo svima, koji su nam na budi koji način izrazili sućut nad gubitkom našeg premilog pokojnika

Mata Slavića

Od srca svima hvala, koji su smrtne ostanke premilog pokojnika izpratili do hladna groba, naročito gospodinu Monsignoru Vinku Zamliću i drugoj gospodi svećenicima, gosp narodnom zastupniku prof. Vjekoslavu Spinčiću, načelniku Volosko-Opatijskom gosp. Dr. A. Stangeru, načelniku Kastavgrada gosp. Miru Jelušiću, onoj gospodi koji su nosili dupliere, svima ponovno neka bude ovim izrečena hvala a od Boga plaća.

Varljeni, dne 22. januara 1902.

Raztužena obitelj.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za neljako 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk0m kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po retku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 5. Volosko-Opatija u četvrtak 30. siečnja 1902. God. III.

Kakove imamo mi neprijatelje?

Bilo je v auguste prošlega leta. Sv. Otac papa, da pokaže našemu narodu kako ga on ima rado, odredil je bil da se dotadašnji hospicij sv. Jeronima promeni u istoimeni kolegij i to za hrvatski narod — pro gente Croatica — kako se to već latinski reče. Čim se je za to doznalo, počele su proti temu pisat najprvo neke talijanske novine, a za njimi skoro sve nemške i magjarske.

Na to su kako razbojnici navalili va zavod neki takozvani Dalmatinci Tita Alačević, Pjerotić i Vitić. Kako banditi provalili su oni va ta zavod, proterali dra. Pazmana — upravitelja zavoda i dali su pod krovom starega hrvatskega hospicija napravit veli obed, puli kega se je pilo, zijalo i nemotarilo. Odtuda su Alačević. Pjerotić i Vitić poslali brzojavne čestitke podešte va Zadar — talijanskemu kralju Viktoru Emanuelu III. Na zavod sv. Jeronima obesili su pak dalmatinsku banderu.

Na to su skoro sve talijanske, nemške i magjarske novine ustale i pleskale od veselja i nazivale su Alačevića, Pjerotića i druge dalmatinske dizertore da su „eroi“ (junaci) nobili propugnatori dell'italianità, z jednom besedom, ni Garibalda nisu va svoje vreme toliko častili, koliko su častili ono nekoliko prostih izroda i lupeža. A naše slavno i dično ime hrvatsko bilo je svaki dan hitano va blato koliko od Talijani toliko od Nemci i Magjari. Teške su i ljute bile uvrede ke su na nas sipali naši neprijatelji va zverskem svojem jade proti nam. — I bilo je momenti, kada nas je upravo duša boljela slušajuć i čitajuć one grde i gnjusne pogrde proti našemu narodu proti jeziku naših majka, proti uspomeni naših već z davni umrlih otaca. Nego Bog ne plaća svake subote, ali kada plati — plati dobro.

Kako je poznato odredilo se je, da se dra. Pazmana digne od časti upravitelja zavoda. To se je i učinilo — dr. Pazman je otišal va Hrvatsku, a zavod sv. Jeronima je ostal v rukah grofa Coronini austrijskega diplomata v Rime.

S tim rešenjem nisu ni Talijani bili zadovoljni. Nego najzada se je sve primirilo i glasi o zavodu sv. Jeronima su za neko vreme zamukli bili. Nego dogodilo se je ovo: Prvi dni ovega meseca donesal je tršćanski foj „Trieste“ adresu na našega Cesara, ku su podpisali Alačević, Vitić i Pjerotić. Va toj adrese pišu oni, da ih je ljuto zabolelo, kad su čuli da su ih njihovi neprijatelji oteli prikazat kao iredentiste i neprijatelje našega Cesara i sv. Otca pape Lava XIII. Na svetu da nima veće laži nogo je ta, jer oni, to jest Alačević, Pjerotić i Vitić, da se ponose, da su dobri Dalmatinci „vjerni sinci posvećenega Vašega Veličanstva dobro znajuć, da celi napredak Dalmacija duguje Vašemu Veličanstvu itd.“ Na kraju svoje adrese mole, da bi naš Cesar uzeo pod svoju zaštitu zavod sv. Jeronima.

Kad su to videli Talijani, ki su ih pred nekoliko meseci va zvezde kovali, tako su se razjadili, da su valje pozvali Alačevića da izkaže je istinita ona adresa ale ni. Tita Alačević je rekal da je istinita, ale da je on ni podpisal. Na to je skočil Pjerotić i rekal je: — Je, je, i on ju je podpisal i on!

Cela ta stvar ima da se zame ovako: Talijani svi bez razlike, a osobito pak iredentisti, pomagali su Tita Alačevića najžilavije. On se je skupa s Pjerotićem prikazival pred njimi kako mučenik, ki je moral bežat iz Austrije zač da su tamo progonjeni Talijani od governa našega Cesara. Talijani pak ki vavek gledaju za ovemi našemi zemljami kako bi ih pozobali, pridružili su se Alačeviću i kumpanije i digli su va novinah grdan boj proti Austrije i Hrvati. Sada na jedanput doznaju oni, da va vreme kada su Alačevića i kumpaniju držali za najveće talijanske mučenike, da su ti mučeniki napisali i podpisali na našega Cesara adresu, kade ga mole, da primi u svoju zaštitu zavod sv, Jeronima za kojega su svuda govorili. da Austrija nima nad njim nikakove pravice, već da su oni „Dalmatinci u Rimu“ njegovi jedini gospodari, a s njimi „la madre patria Italia“. Od tega se vidi kakovi su to intriganti! A Talijani ki se vaje važgu, udri sada po njih, da se sve trese. Ne samo foji va Italije nego i „Piccolo“ va Trste piše proti Alačeviću i Pjerotiću takoveh stvari, da se čoveku grusti i pomislit, kako se more sada onako pisat proti ljudem keh se je prej dizalo u nebesa.

A tako pišu sve talijanske novine. Mi ćemo se samo osvrnut na ono, ča je o toj stvari pisal Barzilai va rimskem liste „la Tribuna“ od 14. o. m. Barzilai govori, da Alačević, Pjerotić i Vitić nisu nikada imeli kakovu plemenitu misal pred očijami, njim da je bilo glavno to, kako da će razdelit mej sobom onih 30 tisuć krun dohodka od zavoda. (To je ono ča smo i mi govorili još lane, na početke cele te kumedije. Op. ur) Na kraju tega pisma govori Barzilai: „Mislim. da bi pravedno bilo, da se dr. Pazman ima pozvat iz Hrvatske i s triumfom postavit na stolicu, ka mu je oduzeta. On je barem pravi Hrvat, koji ne daje povoda da drugi sumnja o njegovim namjeram i koji se otvoreno bori za svoj narod i za svoju zemlju. Va njegoveh se žepeh barem neće nać jedan telegraf na talijanskega kralja. a drugi na austrijskeg Cesara, pak onputa jedna adresa na Papu i jedna na predsjednika talijanskega parlamenta, kako se je to dogodilo puli Alačevića, Pjerotića i Vitića ki su celu Italiju za nos vukli.

Mi ćemo o toj stvari još progovorit, a za danas završujemo s tim, da našem prijateljem napomenemo da sami razmišljaju je li vredno obazirat se na pogrde ke proti nam siplju pogani dušmani svega ča je naše. Ne, pustimo ih neka roköu, neka nas grde, oni to čine, zač smo njim na pute, zač bi najvoleli da nas ni — a va tem su jednaki Talijani, Nemci i Magjari. Pustimo propalice neka se zabavljaju — hrdja se zlata ne hvata — a tako ni njihove se pogrde ne hvataju nas. Mi ćemo ostat čvrsti i nepokolebivi sa tvrdom vjerom u Boga, da će va svakoj prilike zasramit naše neprijatelje, kako ih je zasramil i ov put.

To neka nam bude poticalom, da ustrajemo na svojem pute i da složno delamo oko sreće našega naroda, naše domovine kojoj mora jedanput zasinut sunce bolje i lepše sreće. Ne bojmo se pravedna stvar mora pobjedit.

Dopisi.

Iz Mošćenic na 20. jenara 1902. — Pustni su dnevi nastali pak se posvuda sada govori odi tanci, divertimenti i zabavi. Po svuda se delaju zabavi i tanci pak nismo ni mi oteli ostat za svemi drugemi. Tako je na 12. o. m. storila naša mlada Ženska podružnica sv. Cirila i Metoda jednu lepu zabavu strancem.

Da bite bili videli kako smo se ta dan lepo, baš po domaću nadevertili va našoj Čitalnice. Sakupilo se sve ča je boljega i pametnejega va Mošćenicah va sale od čital-

PODLISTAK.

Pod sumnjom.

Piše N. T.

Bila je tamna i kišovita zimska noć, a grmelo je i lampalo da se Bog smiluje.

Na kraju starodrevnog gradića O. prostiral se je za kućum moranguna Luki jedan lepo obradjivani vrtić pun svake vrsti voća i vinove loze. Tamo, kadi je finjival vrtić bila je načinjena mala jedna pojatica, a vaje do nje bila su i železna vratašca, kuda e je hodilo iz vrtića na put.

Pod tom su se pojaticom često puti sastajali Mare i Ive. Bili su oni tu i ovu večer va naručaju.

— Mare, dunke tvoj brat neće nikako dopustit, da podješ s menom va koledvu?

Ah! dragi moj Ive, on neće ni da čuje od tebe ni da čuje od tebe niš — on te ne more videt — a to sve za onih prokletih tri sto fjorini, ke mu nisi otel posudit kada si bil prišal iz Amerike, a s druge bandi dobro znaš, da on drži s Talijani — prokljeti bili i oni — a ti si takav Hrvatina, da ti ga je iskat para, a on govori, da bi me volil dat Turčinu nego tebi.

„Ti me Mare dunke ne ljubiš?“

„Ne kidaj mi srca, Ive, kad bi ti mene samo pol tako ljubil kako ja tebe, ja bim bila najsrećnija!“

„Ti dunke Mare dvojiš, da te ja ljubim? — Ah, vjeruj mi Mare, ti si mi sve, za te ću sve žrtvovati — Mare — ako me ljubiš i ako ti je do mene stalo — sliedi me u daleki sviet — pobjegnimo zajedno u Ameriku. Ali ti mene ne ljubiš, jer me ne biš pustila da te toliko prosim i zovem. — Ah! ti si ledena i bez srca!“

„Ive, ne govori mi tako tvrdo besedi! Ako te ljubim? Zač sam onda prišla simo? Da te ne bi ljubila, ne bim hodila svaku noć ovamo s tobum na ročišće. Vjeruj mi ja te ljubim silno i vrućа! Ja bim za te i moj život dala! Ali ostavit mojih, pobignut po noći? Pobignut u daleku Ameriku? Ča bi ja onda bila?

„Ča? Moje sve! Moja sreća! Angjel moga života! Svetica, ka bi mi ovu zemlju va raj, a život u nebo pretvorila!“

„Ti znaš, da te moj brat ne trpi. On neće nikad pristat da ja budem tvoja“.

„Baš za to pobjegnimo. Ja ću jutra odputovat, a ti ako me ljubiš — poć ćeš s menom. Ako me pak ne ljubiš ostat ćeš doma, a ja ću ti oprostit ča si se s menum samo rugala.“

„Za Boga, ne govori tako! Ja ću sve učinit ča ti hoćeš, aš ja te odviše ljubim ja ću poć s tobum!“ Pa nadoda žalostno: ali ča šam ja onda?“

„Moj angjel!“ odgovori on ljubezno i pokrije joj lice poljubcima.

„Ah ne, ja ću ontrat biti nesrićna i nepoštena divojka — zajeca ona bolno i nasloni svoju glavu na njegova prsa.

„Mare!“

On ju zatim čvršće pritisne na svoje grudi i strastveno ju poljubi u lice.

Njoj zape dah, a srce joj kucalo burno ice joj se zažari, dok je i ona njemu žarke poljubce odvraćala.

U tom se času začuju koraci.

Mare mu se izvine iz naručaja i pohrli pred pojatu. U taj tren zasjevnu i udari grom. Ona se prepane, al ne od bljeska i groma, već od onog koji se je pojasi žurnim korakom približavao.

Pobrza pod pojatu i prišaptne Ivu: „Za Boga ne miči se, ne govori! Radi ti se o životu! Ja sam ga videla! On ima pušku! Ja mu grem na suprot, da mu jad umirim, a ti doklek pobigni vrata su ti otvorena. Za Boga! ako bi te ubio?“

„Ja da bježim pred jednom talijanskom huljum? Ne! Ne!

„Pst! za Boga muči!“

To su njoj bile zadnje besede, ke mu je prišaptala — i poteče na susret dolazećemu.

„Ča delaš ti ovde? reče on srdito. — „Pravo sem ja posumnjal, da ćeš ti bit ovde a po svoj priliki nisi sama ne, ma joh po te, ako je tu s tobum i on huncut“.

Mare mu je stala na put i počela mu je govorit, da ona je sama da njega ni, samo da bi tako zadržala brata i da bi ontrat nje Ive mogal neviđen pobignut.

Va onom baš času, kad je Ive izašal spod pojati va nameri da pobjegne, zalampalo je jako i Luka prepoznal je Iva.

„Stani lopove!“ zakričal je Luka jadno i brže znane s ramena pušku te ju ispali napram onoj strani, kamo je bio otišao Ivan.

Dupli se je začul jauk, od kojih je jedan izbegal Marinomu srcu.

(Nastavak sliedi.).

nice, a prišlo je nekoliko naših prijatelj iz Berseča, da se i oni s nami razvesele. Naši mladići i divojčice su nam lepo i složno zakantali dve pesmice, a gospojica Ivana Malinarić je jako lepo rekla svoju deklamaciju. Najviše smo se pak razveselili i nasmeli do suz u predstavum „Ona je gluha“. Svi ki su predstavljali su se lepo skazali i ov put kako i vavek.

Veselje je pak prišlo do vrha, kad je počel tanac pak su tancali svi stari i mladi. Srce je skakalo od veselja svakemu kad je videl onakovu radost i složčinu. — Staro i mlado, žensko i muško, sve je bilo oduševljeno, razdragano i nijenemu se ni dalo poć doma, tako da su i najstareji ostali s nami sve do četireh ur, a mlaji su se veselili i tancali do dneva.

Svaki ki je bil onu večer na toj veselice ne more se do prehvalit i komać želi da pride brzo dan, kad ćemo imet kakovu zabavu. Više od njih, ki nisu mogli prit na tu zabavu tuguju se da nisu prišli pak nepstrljivo čekaju drugu zabavu.

Odboru naše dične ženske podružnice zahvaljujemo, da nam je pripravil takovo veselje i preporučujemo mu da nam još više puti pripravi ča takovega.

Za nedelju 2. febrara, pripravlja pak naša Čitalnica jednu lepu zabavu, ka će ako Bog da jako lepo ispast. Ta dan je Kandalora a pul nas je samanj pak se nadamo da će nas prit pohodit i koliko prijatel od susedneh mest.

Već sam program od te zabavi bi imel privuć više njih k nam a kad se pak promisli, koliko koraja, koliko poticanja nam daju prijatelji kad nas pohode, onda bi za istinu moral svaki prit kemu je to moguće. Reć će mi kigod da su sada po svuda zabavi i divertimenti, ali neka mi veruje da će se malo kade onako lepo i prijateljski pozabavit kako puli nas.

Nadamo se dakle, da će nas više od jedan pohodit na taj dan a preporučujemo svem našem prijateljem neka ni jedan ne stori od manje prit, ako mu je kakogod moguće. Program za tu zabavu javit ćemo Vam drugi put, ako Bog da.

Pop Fulin i Vabriga.

Vuk menja dlaku, ali ćudi nikada. — Naši Vabrižani se još dobro spamećuju, kako je Fulin na dan otvorenja naše škole družbe sv. Cirila i Metoda govoril našoj dece i puku. Besedi su bile dosta lepe. Fulin je rekal mej drugim, da je ta škola najveće dobročinstvo, ko su oni mogli dobit od dobreh ljudi, zač da će tu njihova deca imet prilike da se va materinjskem zajike nauče onemu ča je lepo dobro i koristno. Nego te besedi je on rekal samo z usti — drugačeje je pak mislela njegova duša.

Mi znamo sada, da je on, va onem istem hipe, kad je činel da naša deca uzkliknu: Živila družba sv. Cirila i Metoda! mislel: Cantè, cantè merli, ćete benj videt, koliko će vam durat ta vaša škola. Je to lepo od jednega popa? Tako se more ponašat samo kakov Farizej, ale ne kršćanski pastir duša.

Valja naime znat, da ta Fulin neprestano dodijava onem našem ljudem ki imaju decu va družbinoj škole. A kako da ni ni to dosti, on je ukinul sve one molitvice, ke su se va naših crekvah već od starine pevale va domaćem hrvatskem zajike. — Ali neka goni neka, samo neka se čuva, da ne bi tjerajuć lisicu iztjeral — vuka. Zač neka Fulin ne misli, da su naši Vabrižani kakovo hezumno blago, ko da se da po volji zapreć pod jaram talijanskeh arlekini! Ne, naši Vabrižani su razumni i pametni ljudi, oni oni znaju, da oni nisu Talijani nikada bili ni da nete nikada bit. Va njih kuca srce, živo hrvatsko srce, koje ne će nikada dopustit, da im Talijaoi zamu i pod noge hite ono ča je svakemu čoveku najsvetije. Ne, pope Fuline, koprcajte se vi koliko vas volja, ali znajte, da Vabrižane Vi obrnut ne ćete.

A s Vašim latinskim jezikom, kega po šile narivavate va naše stare crekve, postić ćete to, da će crekve opustit, a svet mesto da posluša Vaše nerazumljive latinske epištule će ostat lepo doma i tu će va familije mej svojemi molit dobrege Boga va onem lepem i srdačnem jezike, kega su mu pustili oni njegovi stareji, ki sada na cimiteru pod zemljom snuju večni sanak.

Nego pope Fuline, vi ste Rovinjez, Taljan puro sangue pak vi ne razumete, ča će to reć ljubit svoj materinjski hrvatski jezik. Temu te Vas već Vabrižani naučit čekajte. Ricmanje je blizu — — — to si Vi zapišite za uho i to poručite Vašem biskupu Flappu. Prošla su dragi pope Fuline doba, kada su Vaši patrioti gazili po našemu narodu, kako po nemom blagu. Sad imaju i kmeti oči — i kakove oči! Oni vide i znaju sami ča njim treba delat. Ricmanje je blizu — opet vam govorim. Naši ljudi će da ostanu u istoj veri, pod istim poglavicom sv. ocem Papom ali oni će, da se svojemu dobromu Bogu mole u svom jeziku. I za to čuvajte se pope Fuline da terajuć lisicu ne iztjerate vuka.

Uomo avvisato mezzo salvato sior Fulin de Rovigno.

Opatija, dne 27. siečnja 1902.

X.

Otvoreno pismo.

Luštrišima šijora
Kontesa
Volosko.

Jako mi je žal, da nisam bila neki dan doma kad su me iskali. Za reć istinu ja sam njim se i nadala pak sam bila in ordine nabrusila zajik za ih dočekat kako se pristoji, nego baš on hip sam morala poć nekamo po posle pak njim ovo sporučujem va liste, ča bi njim bila onputa na besedi rekla, da su me doma trefili.

Je to prilika gospa Kontesa da oni hode po kućah iskat voti za talijanski partid? Ča se to pristoji za jednu gospu pobožnu kako se oni drže? Kada ih vidim mi se čini kako da bi svi oltari polizali a kada ti temu ne beše oni se gospa Kontesa va pulitiku intriguju i još okole proti našemu domaćemu hrvatskemu partidu na najgrđji način lažu.

Neka mi ne zamere lustrišima gospa ma ih more sram bit. Pak za kega toliko potekuju? Za talijanski liberalni partid, za Krstića, Rižota, Pušinu i Unkvartina. Lepa roba! A neznaju gospa Kontesa da je talijanski - liberalni partid najveći neprijatelj naše svete veri, svetega oca Papi, da je talijanski liberalni partid v Italije ukral svetemu ocu Papi sve ča je imel? Neznaju gospa Kontesa, da su va tem talijanskem liberalnem partide sami abreji, framasoni, ateisti, carbonari, cammoristi? Znaju oni sve to jako dobro zač su dosta študijani. Kad pak sve to znaju kako moru oni tako pobožni batit za ta talijanski partid? Al je morda njihova pobožnost samo farizejstvo? Poboštrića gospa Kontesa ja ne bim rekla dva puta da ne.

Oni bate toliko za Rižota, Pušinu, Unkvartina, Krstića a su ih videli kada puli sv. maše a? Ne nikada. Pak oni bi gospa Kontesa na silu hteli da mi storimo takove ljude za svoje poglavare! Ma brava gospa! Ki ne spoštuje crekvi ne spoštuje ni Boga ta je huji nego pogan. Oni gospa seguro čitaju ale leje Krstićevu špudaćeru pak su seguro čitali va onoj od 15. jenara kako Krstić piše proti svetoj spovedi: da je spoved „kovačija“ i „fero de butega“ i sto drugeh porkarij.

A proti popom ča piše da se štumih mešа! Vidu gospa Kontesa! Oni sve to znaju, oni sve to vidu pak još imaju obraza držat se kako jedna svetica i za takovi ljudi poć okole voti pobirat. Sram ih more bit zač to ni njihovo delo, sram ih more bit, da za neprijatelje naše svete vere i crekve gredu va gveru zamerit se svem i svakemu pravemu kršćanu katoliku.

Jednu ću njim još reći neka mi se nikada već ne pokažu na vrata zač ja ne trpim farizejstva.

Volosko, 28. jenara 1902.

Kuma Francika.

Domaće viesti.

„Narodni list“ gegen Gräfin Delmestre. Salo wirft uns in seinem letzten Schundblatte vor, dass wir unbegründeter Weise die Gräfin Delmestre in unserem Blatte angreifen. Jedesmal wenn die Gemeindewahlen bevorstehen, spuck diese schattendünne Gestalt herum und agitiert für die bankrottierte italienisch-liberale Partei auf die frechste Weise. — Trotzdem sie nicht hier wahlberechtigt ist, trotzdem sie die äusserste Frömmigkeit heuchelt, wagt sie es doch durch lügenhafte Gerüchte das leichtgläubige Volk in Volosca-Abbazia gegen unsere Partei und gegen die jetzige Gemeindevertretung aufzuhetzen. So lügt sie unter Anderem herum, dass die Croaten das Volk an Croatien verkaufen werden, was ein kolossaler Unsinn ist. — Und für wen agitiert sie? Für die italienisch-liberale Partei, welche die erbitterste Feindin der katholischen Kirche und Alles was daran hängt ist. — Mit wem hält sie? Mit dem Dr. Salo, der sich in der vorletzten Nummer seines Schundblattes über das hl. Sacrament der Beichte so verächtlich und herabwürdigend ausgelassen hat, wie sich sonst kaum ein Türke hätte ärger ausdrücken können. Nun das weiss alles die Gräfin Delmestre und trotzdem gehet sie Hand in Hand mit dem Verspotter der hl. Beichte somit der katholischen Religion. Haben wir also nicht Recht, wenn wir ein solches Vorgehen der Frau Gräfin Delmestre tadeln? Wir glauben ja! Und jeder ehrliche Mensch und gute Katholik wird uns Recht geben. —

Imenovanje. Na mjesto g. A. viteza Klodića Sabladowskoga imenovan je c. kr. zem. šk. nadzornikom veleuč. g. Fran Matejčić dosadašnji ravnatelj hrv. gimnazije u Pazinu čestitamo!

Gosp. Anton vitez Klodić Sabladovsky c. k. zemaljski škol. nadzornik u Trstu bio je ovih dana umirovljen, a kako službeni list bečke vlade javlja njemu je tim povodom podieljen naslov c. k. dvorskog savjetnika. —

† Mavar Rafael. Prošli petak pokopasmo na groblju sv. Lucije u Kastvu nadobudnoga mladića Mavar Rafaela, trećeškolca na Koparskom učiteljištu. Rodio se je u županiji Rubeši, občine Kastav, od siromašneh ali čestitih i vrlih roditelji. Pučku školu, kao što i c. kr. pripravnicu svršio je u Kastvu, a onda polazio jednu godinu gimnaziju na Rieci, pak onda učiteljište u Kopru. Bio je vrli dječak obljubljen od svojih suučenika radi svoje žive i vesele ćudi. Vječna škoda, da je onako mlad u cvietu svoje dobe morao u grob leći. Lahka mu bila domaća zemljica, a njegovoj svojti naše iskreno saučešće.

Samoubojstvo. U ponedeljak na uru za polne ubil se je z revolvera na cimitre sv. Leonarda va Grace ravnatelj tamošnje poste Cheneviére — ki je, kako je poznato sve do lane služil kako aministriator od pošti v Opatije.

Neki grobar ki je čul hitac od revolvera pritekal je k njemu i našal ga je duhatega. Valje su ga zanesli va špital kade je na 5 ur zu polne i umrl. Imel je 52 leta ostavlja ženu i dece. Za uzrok, ki ga je nagnal na smrt, govori se svakako. Drži se da je najviše krivo to, ča su ga već od nekoliko vremena proganjali neki viši poštarski impiegati, zač su bili jadni na njega, da je on dobil visoku čast ravnatelja pošte va Gradce. Govori se pak, da je trpel na boli, ka da je bila neizlečiva.

† Mate Slavič „Ivanov“. Mate Slavić „Ivanov“ koji je nedavno umro u 75. godini života svoga, rodio se od obitelji „Ivanovih“ u Varljenih. Pučke škole svršio je u Kastvu zatim je išao u Rovinj gdje se usavršio kao bačvar, iz Rovinja išao kao kapo na Orehovicu pokojnomu Scarpi a kad je prestala ta tvornica bačava raditi, došao je doma da nastavi svoj zanat. Zatim je bio pozvan u Trst kao ravnatelj tvrdke „Nuova Società di Molino a vapore“ gdje je ostao sve do pred deset godina.

Pokojnik je izumio više vrsti orudja koje rabe bačvarskom zanatu. a mašinu koju rabi za stezanje i skladanje bačava koju je on izumio rabe posvuda na Ricci. Može se reći da je upravo usavršio bačvarski zanat. Pod starije dane povukao se u svoj zaselak na Varljene gdje je ostao sve do svoje smrti.

Pokojnik bio je vidjen i čuven koli od poduzetnika kod kojih je radio, i koji su ga imali kao svoga pouzdanika kod bačvarskih radnja, toli medju bačvari samimi kojih je u prvanja vremena bilo množina iz Kastavščine u Trstu. Pa tko od tih nije poznavao Mata Slavića?! Neima ga stalno, kako je i malo koji Kastavac koj je za kraće ili dulje došao u Trst, a da ga nebi poznavao. On je sa svoje strane Kastavce silno ljubio i svuda ih preporučivao.

U njegovom životu odlikovao se je radinošću i marljivosti ujedno sa svojom vjernom drugaricom, takodjer Kastavkom gospodjom Josipom. Bili su uzor-supruzi i uzor-roditelji. Uz rad bila njim sva briga za uzgoj njihove četvero, sada već odraslih sinova Ignacija i Josipa, i kćeri Eugenije i Elize. Poudav kćeri. jednu za Josipa Šepića drugu za Gustava Rossi i pošto se je stariji sin mu oženio sa Slovenkom iz Trsta Moze Ivankom, mogao se je mirne duše preseliti već prije više godina u svoju rodnu kuću u Varljenih, gdje se je pod svoje starije dane bavio poljskim gospodarstvom. — Njegovi vinogradi kažu uzor-gospodara. U svojoj liepo uredjenoj kući uvjek je rado dočekao svoje sinove i kćeri svoju nevjestu i svoje zete.

A veseo je bio kad ga posjetio koj prijatelj i ljubezno svakoga pogostio.

U zadnjih desetak godina sudjelovao je i on kod svih izbora, občinskih u Kastvu i na Voloskom. Kao pošten čovjek nije mogao inače, nego da glasuje sa pravom domaćom, našom hrvatskom strankom. jer je znao da je jedino ona koja našem puku dobro želi, a da bi nas ona druga htjela prodati pod Italiju. Da je bio domorodac nitko neće sumnjati, jer i kod zadnjih izbora za petu kuriju on je bolestan i po neugodnom vremenu pošao da glasuje za predloženike naše stranke.

Svoje rodoljublje pokazao je i tim što je oporučno sjetio i naše Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Na srcu mu je bila i delavska škola u Kastvu te je svakom zgodom preporučivao občini i drugim oblastim da se ju čim prije otvori.

Bio je slaboga tjelesnogn ustraja. — Samo velikom njegom svoje predobre supruge mogao je dočekati dosta visoku starost.

Sprovod pokazao je, koli je obljubljen i štovan bio. Župnik Veprinački uz azistenciju kapelana iz Opatije i Kastva predvodio ga je. Za žalostnim liesom stupala su oba sina i jedan prijatelj. Uz ljes nosili su sveće 6 muževa iz Voloskoga, medju njimi i stari dobri prijetelj pokojnikov Perac. U sprovodu vidili smo uz mnoge muževe iz Varljena i bliže Kastavščine načelnika Kastavskega sa zastupnikom naroda Vjekoslavom Spinčićem, načelnika Voloskoga, dra. Fabianića, Viktora Tomičića, Antona Nadala Poščića, Antona Strka, Grbca, Mata Kundića, Ivana Fiamina, Jakova Jurkovića, Albina Priskića i mnoge druge iz Voloskoga i Opatije.

Poslije svečano odpjevane sv. mise preuzeo je blagoslov ljesa i dalnje vodstvo sprovoda prečastni Vinko Zamlić, i poveo na groblje i to novo prigradjeno, na kojem dielu je Mate Slavić prvi pokopan.

Bog mu dao lahko duši! Svim njegovim naše iskreno sužalje.

Ki je trufator? A ki ako ne Salo! Pitajte gospu Resman, pitajte firmu Lichtwitz va Tropave, pitajte firmu Matić va Zagrebe, pitajte njigovu ženu, pitajte Anu Bassa z Reki, pitajte kega ćete. Za svem tem Salo va zadnjoj špudaćere piše da je dr. K. Janežić trufator. Kad bi Salo i njigovi gospodari na Volosbem imeli stoti del poštenja koliko ga ima Janežić, bili bi još dobri. — Zač opet piše Salo proti Janežiću? Evo za to.

Gosp. Josip Tuhtan drogier z Reki imel je za primit od gospe M. Gellner okolo 400 k ter je za sterat ta dug dal prokuru dru. Janežiću. Ov je ta dug tužil i intavulal na kuću gospe Gellner. Kad je imela

pod štrina van je gospa Gellner prokurala beči i puli Dra. Janežića platila sve. Na to je Janežić pisal po gosp. Tuchtan i prez da je bila njigova dužnost činil je g. Tuchtana podpisat kvitancu za raztavrulat dug i spravil je tu kvitancu va akti dokle ju pride gospa Gellner iskat.

Nakon nekoliko meseci pride gospa Gellner va Janežićevu kancelariju pitat kvitancu zač da ju puli notara rabi, a buduć ni bilo dra. Janežića on hip va kancelarije pisari ne znajuć niš za tu kvitancu su rekli da ni kvitance, neka ju gre pitat g. Tuhtanu. Kad je g. dr. Janežić prišal va kancelariju i kad su mu pisari povedeli, da je tu bila gospa Gellner raradi kvitance od Tuhtana on se je valje spametil da je ta kvitanca već storena pak ju je poslal g. notaru Laž je dakle ča Krstić piše da je Janežić htel da mu gospa Gellner plati još jedanput tu kvitancu. Krstić bi umrl da ne laže. On laže samo da naškodi Janežića, nego malo će mu naškodit zač ga ljudi dobro poznaju kako i onu poštenu dušu od notara — — — — — —.

Ki je kukavica? Va zadnjoj smrdejuhe piše Salo da on će i nadalje bit urednik matuljske špudaćere, ako bude zdrav i ča je još glavneje, ako ga budu i naprvo Talijani plaćali. Kako pak Salo ne more našega velevrednega dra. Poščića videt ni naštampanega, on se ga je i va tem nekakovem „Odgovore" dotaknul na tihe mire. On govori da je dr. Poščić kukavica, zač da se je odrekal uredničtva, samo da od sebe hiti svu odgovornost. Mi pak odgovaramo, da je naš dr. Poščić uzel bil na sebe odgovorno uredničtvo lista upravo va momente, kada su strasti bile najviše razpaljene. Dosta je samo zet v ruki naš „Narodni list" od novembra, dicembra leta 1900. i jenara 1901. pak da se vidi, kako se je va ono vreme pisalo. Pisala se je to se zna sve sama i živa istina ale mi znamo, da ki istinu gudi da ga po prsti gudalom biju. Dr. Poščić je to znal, on je znal, da će u slučaju tužbe morat pred talijanske jurate (kako je i bil) koji bi mu jednim njibovim verdictom mogli pokvarit svu njegovu lepu karijeru. Sve je to znal dr. Poščić, pak uza sve to, on — otac familije, pustil je sve na stran i preuzel je odgovornost za ono ča se bude pisalo u listu. A znal je doktor Poščić, da te na njega vrebat, kako kački spod zida, al on se ni strašil — zač mu je najprvo bilo do sreće i dobra našega naroda. — Delaju tako kukavice? Ne, tako delaju ljudi va keh kuca pošteno i žarko srce, a takov je čovek naš dr. Poščić.

Ako je on pustil uredničtvo našega lista pustil ga je va mirno doba, kad su svršili izbori i kada se je mirneje počelo pisat. A pustil je on to za to, jer i njemu se treba pripravljat za svoju karijeru, zač ou neće da bude kako Krstić kemu mora jedna tuja baba kupovat stomanji i mudandi. — Kukavica pak i to najgrja najpoganeja i najgnjusneja kukavica je taj ki se pusti plaćat od Talijani za žuč, kega riga na ono, ča je prvo ljubil, poštoval i branil. Va takoveh se more bezkažnjeno i pljuvat, kako je to va svoje dni g. dr. Kurelić va Pazine pljunul va Krstića a tribunal va Rovinje mu ni za to niš učinil. Sada znamo ki je kukavica.

Cigaretni papir. Ravnateljstvo Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru primilo je za cigaretni papir, što ga pod markom družbe g. Gamulin na Jelši (Dalmacija) razprodao u zadnjih 5 mjeseca i pô 429 kruna. Preporučamo taj papir našem rodoljubom.

Vjenčanje. U ponedeljak 27. o. m. vjenčao se u Opatiji g. Maks Černé v gospodjicom Marijom Tomašićevom. Čestitamo!

Slavnemu c. kr. kotarskemu kapitanatu do znanja. Javlja nam prijatelj iz Mošćenica da gosp. Fortunato Descovich iz Drage Mošćeničke po celoj Mošćeničine pobira predplatnike za „Tetu Jambrožiju" ili — „Pravu našu Slogu". To je po zakonu od štampi zabranjeno i mora se pedepsat kako kontravencija barem z muitom. Vrhu tega je celi dobitak „Prave naše Sloge" sekvestran i sve ča se plaća za Pravu našu Slogu mora se plaćat v ruke Dra. Poščića. Preporučamo dakle onemu gospodinu da tuži Deškovića ki pobira beči i Bog zna kemu zručuje. (Kibla mu ne fali op. sl.)

Kako je to moguće? Neki dan je jedan eksekutor od kasi Krstića rubul za zaostali porez i takse u iznosu **od k 330 i 89 h.** Od tega je samo za buli k 232 i 50, za patentu od prodaje vina k 69 i 23 (to je naime za pet let op. sl.) Mi pitamo sada c. k. poreznu oblast kako je mogla do sada čekat, da ni ta porez od Krstića sterala već prvo? Kako to da ima Krstić platit samo za buli k 323 i 50? Je on kakov advokat? Je on imel svojeh pravdi? Ni ni jedno ni drugo. Upravo nikako ne moremo razumet kako je oblast mogla trpet da ta Krstićev dug za porez naraste tako visoko. Znamo najme da kasa tera svakega z esekucijonom samo ako jedno leto zastane. A Krstića su evo čekali 5 i 6 let. Valjada Krstić ima nekakov privilegij. Eksekutor ni se zna puli Krstića našal ni puca pak će lepo erar zgubit svojeh 335 k kako amen. Još se Krstićina vavek hvali da on patentu plaća. Plaća, plaća patentu ma Bog zna kakovu. Mi bimo preporučili našem prvakom, da ovo postupanje porezne oblasti na Voloskem daju do znanja preuzvišenomu ministru financije.

Ima Salo sina ale ne? To je velo europsko pitanje, ko se ima danas odlučit. — Mi vavek govorimo i pišemo da je Krstić zapustil svoju zakonitu ženu i otroka va tuge i nevolje samo zo poć bivat z drugum Svi ki su poznali Krstića prvo nego se je hitil a remengo govore, da je imel sina. — Ča se je dogodilo od tega sina od kada je Salo pobegal od svoje zakonite ženi to mi ne znamo, nego mi nimamo nijednega uzroka ne verovat onem ljudem, ki nam pripovedaju da je Salo imel jednega sina (morda i više od ribalce, a ja pace: Johanna in Sežana op. sl.)

Bravo Salo! Salo bi htel niš drugo nego da Dr. Poščić plaća ono ča ni dužan platit ni po Bogu ni po zakone. A on je bil od suda odsudjen da mora svojoj *zakonitoj* ženi plaćat na mesec 20 fjorini od leta 1891. naprvo, pak za svem tem da je to dužan storit po božjem i cesarskem zakone svejedno ni od leta 1892. pak do danas platil svojoj *zakonitoj* ženi ni šolda. Salo je bil odsudjen, da mora platit gospe Ressman 100 fjorini za ki ju je prevaril pak njoj ni do danas platil ni šolda. Salo je bil odsudjen da plati firme Lichtwitz va Tropave likvori ki je polokal, pak ni do danas platil ni šolda. Salo je bil odsudjen da plati g. Josipu Marotti okole 100 krun i trošak pak ni do danas platil niš. On je bil odsudjen da plati jednemu siromašnemu kmetu Jurišlaviću i trošak ale ni imel kuraja (?) da do danas plati i tako bimo mogli do jutra napredovat. Bravo, bravissimo Salo! On bi htel da drugi plaćaju i ono ča nisu dnžni a on neće da plati ni ono nač je od c. k. suda odsudjen! O figura!

Mantenjudo ima obraza pisat va zadnjoj špudaćere odprto pismo presvetlemu gosp. vitezu Antonu Klodić pl. Sabladovsky bivšemu c. kr. zemaljskemu školskemu inspektoru. O povera Bellona! Neka Krstić lepo piše va Kopar i Gradišku svojem pajdašem ale ne gospodinu vitezu Klodiću. — Ako bi ov na jedno rečene dobil v ruki zadnju špudaćeru pak da vidi va njoj ono pismo na njega moral bi se od srca nasmet. Ki mu piše? Urednik „Tete Jambrožije" a to je Krstić! On za kega je c. kr. kunšiljer na governe g. Fabiani pisal da je vredan za beči storit i takovo delo za ko se gre va pršun. Hodi ća hodi Salo ča se pačaš z ljudi ki nisu tvoj par! Costantini, Puović, Slocarić, Lovrina, Ivak, Vicko, Viko. Rižo Nonin to su tvoji pari ale ne jedan vitez pl. Klodić Sabladovsky kega je naš presvetli Cesar odlikoval z medaljom za zasluge. Apage Salo!

Pater Liziriti straši, a kemu pitate? Svojemu bivšemu banderašu Mateše! Brižan Mateša! ja mislim, da ga sve febra trese kako mu Pater straši va zadnjoj Tete. To bi imele prit vražje maganje van! Nego znate ki je sve te maganje storil? A ki drugi nego Pater Liziriti. Ča će dobričina Mateša! On je delal ča mu je kapo mačak zapovedal a niš ni storil po svojoj volje. — Za to je upravo bezobrazno da mu sada Liziriti straši. Nego neka se Mateša ne boji niš. Mi svi i cela Kastavščina ćemo ga branit makar do zadnje kapi krvi. Živio Mateša! Propali svi Liziriti!

Sve to lažnjiviji postaju Salo i njigovi pajdaši na Voloskem. Mej drugemi laži piše va svojoj predzadnjoj škovaccre da se je g. prof. Dr. Glax (sada mu je ugledna i uplivna peršona a pred mesec dan mu je bil Glax svo niš ovega sveta op. sl.) izjavil da će kod budućeh izbori glasovat s Talijani. To je tako bezobrazna laž da si čovek ne more ni pomislet bezobraznejc.

Mi z najkompetentnije strane doznajemo da se g. prof. Glax ni nikada na ta način izjavil, dapače nam je poznato da je puli jedne svečane prilike Nemcem rekal, da Nemci moraju držat s Hrvati, ako će da ovo naše mesto napreduje. Znamo i to da su mu svi prisutni Nemci dali pravo, i obećali da će s Hrvati glasovat.

Tako ti je Salo, a ne kako ti lažnjivo pišeš samo da tvoje bedaste mačke prevariš. Ako ne veruješ strpi se malo pak ćeš puli izbori videt koliko će Nemac s tvojom faliranom strankom glasovat. Pacienca fratre Liziriti! Ako si, Salo, vredan dokazat, da je ono ča si od g. profesora Glaxa va predzadnjoj špudaćere pisal istina mi ćemo ti valje dat 12 stomanj i 12 pari mudandi. Ala Salo kurajo!

Aj štroka! Doznajemo da je Kustančini na Silvestrovo popil va Štefanije va kumpanije dveh prijatelji 350 krun šampanji. Skužajte ako je malo!

Ples „Bratimstva" na Voloskem. Čitaonica „Bratimstvo" na Voloskom priređuje sredu večer na 5. febrara o. l. kostumirani ples. — Pobliže biti će označeno u pozivih koje će odbor ovih dana razaslati.

Hrvatska čitaonica Mošćenice, priređuje na zabavu Kandaloru, s pjevanjem predstavom i plesom. Početak točno u 6 sati na večer. Ulaznina za gospodu 1 k, za gospodje 40 h.

Hrv. pjev. tamb. društvo „Sloga" u Zametu imati će u subotu dne 1. febrara zabavu sa pjevanjem, tamburanjem, predstavom i plesom, na koju se pozivlju svi članovi i prijatelji društva. Početak na 7 sati i pol.

Zabava Hrvatske čitaonice u Tinjanu bit će u nedelju dne 2. veljače. Na toj zabavi će se deklamirat, pjevat, predstavljat i plesat. Ulaznina za članove 40 h, za nečlanove 80 h. Gospodje i gospodjice ne plaćaju ulaznine. Darovi se primaju sa zahvalnošću. Čist prihod namienjen je „djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu". Živili Tinjanci! Samo napred tako!

Pjevačke i tamburaške vježbe „Lovora" Danas u četvrtak imadu vježbu tamburaši i to **svi zajedno.** — U subotu nije pjevanja. — Buduće pjevanje je u utorak dne 4 veljače. — Vježbe počimaju točno u **8 sati** na večer. — Moli se gospodu članove, da točno i **svi** dodju, radi kratkoće vremena pošto priređuje društvo koncert već dne 8. veljače. — Zdravo! Odbor.

Krščansko milosrdje pod tem naslovom piše Salo va svojoj zadnjoj špudaćere proti našemu čestitemu i vrednemu plovanu. Svi ki našega monsignora poznaju znaju jako dobro, da ni nikada siromah prišal na njigova vrata a da ni bil bogato nadaren. — Škifozno Salo pak piše da je naš monsignor stiral od svojeh vrati jednega siromaha. — Pfui Salo mrcina, ki će ti to verovat. Koliko naš obljubljeni plovan stori dobra i za siromašni ljudi i za študenti to znaju najbolje svi pošteni Vološčaci pak vendar ima Salo kuraja napadat na našega plovana. Još jedanput pfui mrcino! Seguro je videl da su puli Patriarke stirali petljara van z vrati pak je to htel naprtit na drugega! Sram ga budi!

Javna zahvala. Podpisani zahvaljuje veleštov. gosp. M. Jelušiću obć. načelniku u Kastvu na pruženoj mu pomoći a isto tako i nekoj drugoj gospodi u Opatiji koja su me pomogla prigodom boli moje dece. Preporučam va isto vreme našim ljudem da se drže svojga praga i svojeh ljudi, zač svoj će svojga vavek pomoći.

F. Saftić.

Javna zahvala. Društvo „Napried" u Klani primilo je u ime dara od gg. Petrića i Cuculića trgovca na Rieci 20 k onda od g. Mata Marčelja 10 k i g. Doričića 1 k oba trgovci na Rieci. Od g. A. Suštara trgovca u Klani k 3, od Andra Medvedića iz Rieke 2 k i od slavnog društva „Lovor" iz Opatije 10 k.

Budi ovim putem svim plemenitim darovateljem izrečena najdublja zahvala.

Klana, 26. I. 1902.

U ime društva „Napried"
A. Medvedić
predsednik.

Na pustnu subotu pripravlja „Lovor" lepu zabavu sa pjevanjem, tamburanjem, predstavom i plesom. To je zadnja nedelja ove nesrećini od pusta, pak valja da ju pošteno projdemo.

Jučerašnji ples opatijske čitaonice Zore izpao je upravo prelepo, na sveobće zadovoljstvo. Kako je poznato, glavna točka te zabave bila je izvedba narodnoga plesa «kolo», te je razumljivo s kakovim se zanimanjem pratio taj lepi figurirani ples. A igrali su ga baš precizno. U obće cieli ples je bio vanredno animiran, tako da ga se je naša zlata mladež naučila do mile volje. Krasan je bio pogled na lake i elegantne toalete naših dičnih ljepotica iz Opatije, Voloskoga i drugud. Sve se nekuda sjajilo i iskrilo u ukusno uredjenoj i razkošno razsvetlenoj plesnoj dvorani. Ples naše čitaonice počastio je medju ostalimi i naš mili zastupnik profesor Spinčić, a tako i liepa kita braće Čeha. Na plesu su bila osim Voloskoga i Opatije zastupana i druga okolišna mjesta osobito Rukavaština i Ika. Tako valja.

Ča je novega po svete?

Austrija. Utorak na 4. febrara otvara se na novo parlament va Beče. Ne more se sa sigurnošću već unapred sudit će li va njem sve teć onako gladko, kako je to teklo neko vreme pred Božićem, ali stalno je da pravega mira neće bit. To se vidi već sada iz sjednic proračunskega odbora. Istina da je do sada i va tem odbore hodilo dosta lepo i gladko, ale ću te ja sada. kad treba proračun za ministarstvo škola i bogoštovja. Tu će bit velega okapanja osobito u pogledu moravskih univerzâ. — Česi naime išću, da njim se va glavnem grade Brne ale pak va Olomuce podigne češka univerza, a Nemci su proti temu, zač govore da su ta dva grada Nemačka, i da oni ne moru trpet va nijednemu od njih jednu česku univerzu. Odtuda i cela potrkanja, a sigurno je, da će to univerzitarsko pitanje dat i budućemu parlamentu ne malo nepriliki,

Pitanje podpredsjednika na istarskom saboru ne da Talijanom mira. Oni govore da neka bude slobodno izabran za podpredsjednika jedan Hrvat, ale ne dr. Stanger, zač da ni sigurno ako bude ostal za deputata, to će reć, da oni te ga doma poslat. Pak neka, ma mi ćemo ga benj nazada poslat va sabor, pak ča onda? Nego znamo mi ča njih peče. Oni znaju da v Opatiju prihajaju kralji i cesari i drugi veli ljudi i da naš dr. Stanger ih pozdravlja ne samo kako podešta Voloski već i kako podkapetan Istre. To je to ča njih peče. — Brižni ljudi!

Transval. Buri su ovi zadnji dni zeli Inglezom 18 vozi provisti, 17 vaguni muki i 700 tisuć šterlini. Nego i prez toga Buri imaju još za nekoliko let hrani i municioni. Ki se za pravednu stvar bori, njega Bog ne ostavlja.

Javna zahvala.

Od Boga plaća, a od nas srdačna hvala svima, koji su kod smrti i pogreba našeg ljubljenog sina

Rafaela

djelili s nama u toj teškoj zgodi našu žalost i nesreću.

Rubeši, dne 29. januara 1902.

Obitelj Mavar.

Razne viesti.

— **Zakon za ženi pul Indijanac.** 1) Nima drugega Boga na zemlji za ženu, zvan ujijega muža.

2) Ako je muž i star i grd i gnjusan i zločest, ako i svoje imanje zapuca z drugemi ženskemi, žena ga svejedno mora imet za gospodara i za svojga Boga.

3) Žensko dete je storeno, da vavek služa. Divojka mora stušat oca, žena muža, a udovica — sini.

4) Ženska ka je oženjena ne sme zet konfidencu i jist za istem stolom s mužem; mora bit kontenta i ohola. ako dobije njegove ostanke.

5) Ako se muž smeje, neka se i žena smeje, ako on plače, neka plače i ona.

6) Svaka žena, bogata al siromašica, mora svako jutro pomest kuću, oprat robu, i sama mora kuhat ono, ča muža najbolje pijaža.

7) Da bi se mužu obikla mora se svaki božji dan oprat najprej va čistoj vode potle va drugoj z mirodijami; mora se počešljat i uredit, namazat obrve i vedje i popiturat čelo s crvenilom.

8) Ako gre muž s kući, mora žena postit, na zemlje spat i ne sme se načinjat nikako.

9) Kad se muž vrne, valja da ga veselo dočeka, da ga valje obavjesti kako se je vladala, ča je govorila, i ča je mislila, va vreme kad njega ni bilo.

10) Ako ju muž izgrdi mora mu liepo zahvalit.

11) Ako ju tuče, mora mirno stat da ju dobro more udrit, za tim mu mora zet obe ruki, bušnut ih sa strahom i spoštovanjem i mora ga pitat oproščenje ča ga je razjadila.

Ča vam se pari, drage čitateljice .... jur su galanti ti muži? Ča morda nisu?

Velika nevolja u Italiji. Va Italiji su strašno velike štibri, pak još ni talijanska vlada ali goveran tega sit, nego misli stavit još četiri puti veći franki na ereditad. Ako to stori, kroz malo let će ostat sve baščini governu, a siromah talijanski težak neće biti više gospodar nego tužan rob. Pak bi još teli naši mačići i talijančići da nas tamo zapelju. Če vam se dat!

Ganutljiv slučaj sbio se je na 16. o. m. u Temešvaru. U noći od 15. na 16. o. mj. preminuo je ondje umirovljeni gradski viećnik Ferdinand Gunermann, popularna i obće u gradu poznata ličnost, u dobi od 92 godine. On je u boju za slobodu u Banatu igrao veliku ulogu. Njegove nastojnice i pokćerke 21-godišnje djevojke Ane Karabas dojmila se je njegova smrt tako bolno, da je ona jedno jutro s mosta Franje Josipa skočila u rieku Begu. Dva radnika izvukla su ju na pola ukočenu iz vode, ali imade malo nade da će ona ostati na životu.

Kako si se...

Kako si se naricala
Hej Marice Longice
Srce moje.

Koliko si napekljala?
Hej Marice Longice
Srce moje.

Si dobila ku prokuru
Hej Marice Longice
Srce moje.

Za onega pijanduru
Hej Marice Longice
Srce moje.

Da biš malo mladja bila
Hej Marice Longice
Srce moje.

Teh prokur biš već dobila
Hej Marice Longice
Srce moje.

Longice moja
Longice moja
Longice moja
Ljubezna!

Poziv.

Pozivlju se ovim članovi Kotarske gospodarske Zadruge Opatija, da dogju na glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u Berseču, nedelju dne 16. februara t. g. u 9 sati u jutro.

Dnevni red:

1) Pozdrav predsjednika,
2) Izvješće tajnika o radu god. 1901.
3) Izvješće blagajnika,
4) Možebitni predlozi.

Volosko, 20. jenara 1902.

V. Tomičić
predsjednik.

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,
slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt".

Dječak marljiv i liepoga ponašanja, koji je svršio pučku školu s dobrim uspjehom prima se u tiskaru **V. Tomičić i dr.,** Opatija.

Oglas.

kojim dajemo do znanja štovanom občinstvu širom Istre, kao svim rodoljubom, da je u Mošćenicah otvorena nova gostiona

„Velebit"

koja je providjena dobrim domaćim vinom i jelom kao i sobama za spavanje uz vrlo umjerene cienе.

Ako bi tko želio i ljetno stanovanje, to se najtoplije preporučamo slavnomu občinstvu.

Vlastnice gostione „Velebit."

Oglas.

Domorodne gospodarice kupujte surogat (cikoriju)

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru!

Prodaje se kod gospodina **Vl. Fiamina** Opatija. (Križišće.)

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najčistije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćejne krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Grand Hôtel

u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

pet hrvatskih.

Osobitim štovanjem
W. Zehentner.

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene ciene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu"

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.

August Halauska, slikar.

Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu

za bojadisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene ojene.

Siegfried Jesolini

Volosko 25.

Prima namještaje za električne svjetiljke i zvončiće. Drži takodjer u skladištu sve za slične radnje potrebite sprave i to uz najniže ciene.

„CROATIA"

osiguravajuća zadruga u Zagrebu, stojeća pod zaštitom obćine slob. i kraljevskog glavnog grada Zagreba, otvorila je

GLAVNO ZASTUPSTVO

za Istru, Goricu, Trst i Dalmaciju sa sjedištem u Puli.

Upozorujemo svakog valjanog kućegospodara, da sve svoje zgrade i pokretnine osigura proti požaru i šteti od groma kod **„Croatiae"** već načela radi, da novac ne ide u tudjinu.

Osiguranja se primaju uz vrlo nizke ciene i dobro jamstvo.

Mjestni zastupnici traže se u svim selima i gradovima Istre, Gorice, Trsta i Dalmacije. Ponude se šalju na:

Glavno zastupstvo „Croatiae" u Puli.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni **Dra. Janežića u Voloskom.**

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64. — Garancija** iznašala je **K 108.963·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sc-ljake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk0m kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 6. Volosko-Opatija u četvrtak 6. veljače 1902. God. III.

Talijani i naše crkve.

Vi, koji ste bili po dalekom svietu pak i vi koji niste bili baš na kraju svieta, sjegurni smo, da ste se uviek ponašali kako pravi kršćani, pak niste ni u tudjem svietu zavrgli crkve i oltare. Kad ste mogli, u lazno vrieme, pošli ste svakako u crkvu, da se Bogu pomolite. Nego da se razumijemo. Kad ovdje govorimo o crkvi, mislimo na crkve i oltare naše svete katoličanske vjere. To valje da zapamtite.

Tko je bio po svietu, — pak ne samo u Ameriki, nego i u Aziji, pak Afriki ili makar u dalekoj Australiji, mogao je opaziti, da se u svih naših crkvah obavlja služba Božja obično u latinskom ili kako se ono po starinsku reče u školanskom jeziku. U ovakovih crkvah bili ste, osobito vi iz Liburnije nekako kako izgubljeni. Sve vam se činilo nekako kako tudje, pak sigurni smo. da vam ni molitva nije išla pravo od srca. A zašto to? Evo zašto. Tamo u tudjem svietu je crkveni jezik latinski, pak niste razumili ni svećenika ili popa, niti njegovih svetih molitava. — Jeli tako?

Mnogi od vas uzdahnno je žalostno i poželio si svoje domaće crkve, gdje se rieč Božja i sveta služba u njoj ovršuje u hrvatskom jeziku. Kako je to liepo, znade najbolje onaj, koji nije po svietu mjesece i mjesece, pak možda godine i godine čuo svetih molitava u svojem materinskom jeziku, Jeli da je tako?

Vidite! Mi Hrvati smo u ovome obziru aretni ljudi. Od stare starine s dopuščenjem svete Stolice u Rimu, medju našim hrvatskim narodom vrši se služba božja u našem narodnom jeziku, Ove pravice nema ni jedan drugi narod na svietu. To dobro zapamtite.

Za to nam naši susjedi Njemci, Madjari i Talijani zavidjaju, pak delaju sve moguće, kako bi iz naših crkvah istisnuli naš jezik, pak da se i u njih rabi samo jedino latinski jezik — kad već ne mogu isposlovat da se u njihovih crkvah rabi njihov narodni jezik. Kako vidite, tu se vidi i jedan dobar del nenavisti.

Najviše su pak k srcu uzeli hrvatski jezik u naših crkvah po Istri naši za nevolju susjedi — Talijani. Zašto to? Počekajte mrvu, pak ćemo vam odmah razložiti.

Vi morate znati prije svega, pak sigurno i znadete, jer smo vam već to više puti rekli, da bi naši Talijani htjeli čim prije potalijančit našu Istru da pak onda pade kako zrela jabuka gladnoj Italiji u krilo. — Jeli da smo vam već to više puta protumačili? — Dobro, kada i to već znadete.

Idimo za korak napried. Potalijančit jednu zemlju i narod u njoj nije baš najlaglja stvar. Tu se hoće truda i muke. To se može učinit malo po malo, kroz leta i leta. Tako delaju i naši Talijani. Nu kod toga svoga nepoštenoga djela namjerili su se oni na tvrdu kost, a to je hrvatski jezik u naših crkvah. Dok se u naših crkvah rabi hrvatski jezik, Talijani neće nikad potalijančiti naše Istre, niti će ju moći pred svietom takovu prikazati. — Oni neće moći nikada svietu reći: Gledajte, Istra je talijanska zemlja, dokle naš narod po Istri pjeva u crkvi slavu Bogu u hrvatskom jeziku dokle u svojem narodnom jeziku uzdiže svoje molitve pred priestolje Božje. Za to su Talijani podigli gonju proti našemu narodnomu jeziku po naših crkvah. Pak nisu to samo posvetna gospoda, već njim pomoć dadoše i duhovni ljudi. Kako vidite njim je više do politike nego li do naše svete vjere. To vidimo najljepše po Istri, gdje su već iz mnogih crkava iztisnuli naš narodni jezik. Kad bi toj duhovnoj gospodi stalo do vjere, oni bi baš protivno činili, neka naš narod okrepljen narodnom besedom sve to više spoznava jedinoga i pravoga Boga i tajne njegeve svete vjere. — Što vam se čini, govorimo li pravo?

Al da mare baš mnogo! Dapače u najnovije doba, ta pobožna gospoda pritisnula su još jače. Kad bi vi čitali više novine, najbolje bi vidili, kako na svu silu gone naš jezik i crkava.

Pak znadete li s kim su se ta pobožna gospoda složila? Čujte, pak se križajte. Sa židovi, sa bezbožnimi abreji u Trstu i izvan Trsta. Nije li to Bogu plakati? Al ne čudite se, ta prije smo vam rekli, da je njim više do politike nego li do vjere.

A što ćemo pak mi na to? Hoćemo li držati prekrižene ruke, hoćemo li dopustiti, da se naše crkve talijanči da se našu Istru pripravlja za lačnu Italiju? Ne i sto puta ne! Mi moramo sa zubi i nokti čuvati našu starinu, naš liepi hrvatski jezik u crkvi, da kako i naši stariji s njim slavimo i hvalimo Boga, Gospodina našega i sina Isusa Krsta. U pomoći nam bio!

Dopisi.

Iz Zametа. „Sloga“ u Zametu imala je predprošle nedjelje treću redovitu skupštinu. Ista je bila slabo posjećena, valjda radi slabog vremena.

Izabran je bio dosadašnji odbor, osim blagajnika, koji je otišao u Ameriku.

Izvješće tajnikovo i blagajnikovo bilo je uzeto na znanje bez prigovora.

Iz obširnog tajnikovog izvješća razabrali smo, da je društveni odbor u prošloj godini razvio veliku djelatnost. Osobite mu je brige zadala nabava društvene dvorane i raznih potrebština, te zabava prigodom otvorenja društvenih prostorija. Samo uredjenje dvorane i pozornice stojalo je oko 750 kruna, a gdje su drugi troškovi. Društvo priredilo je prošle godine 4 zabave i više sastanaka, te izleta u bližu okolicu. — Prisustvovalo je po mogućnosti bilo u deputaciji bilo korporativno kod raznih zabava i svečanostih bratskih društava.

Društvo je brojilo 81 podupirajućih i 27 izvršujućih članova. Kad bi jedni i drugi vršili točno svoju dužnost, društvo moglo bi liepo napredovati, ali — čulo se i tužba, da izvršujući članovi nisu onako požrtvovni kako bi mogli i morali biti.

Društvo je imalo ukupnoga prihoda preko tisuću kruna, ali taj nije dostajao da se namiri sve potrebočе, radi česa moralo se društvo liepu svoticu i zadužiti. Od članova i prijatelja društva odvisi dalnji napredak i obstanak društva.

Na noge dakle svi liepo složno požrtvovno pak da budemo u buduće mogli onako liepo napredovati kako smo započeli sebi na diku a narodu na korist.

Iz Barbanšćine. Štovani gospodin urednik! Blagoizvolite mi tiskat u prvom broju „Narodnega lista“ sledeće pismo. Vaš dopisuik iz Barbane javil Vam je uspieh izbora za zemaljski sabor u Barbani. Pater Liziriti pak u prvom broju svoje „špudadere“ javlja u kratko da se je i u Barbanu počela dizat stranka nepoštenja (talijanska). Čekaj malo Liziriti, da ti povem tu lipu stranku ku ti protejiš i Dr. Cleva.

Bilježi pak odgovori ako imaš obraza! Prva nepoštena agitacija Vaše kalabrezke stranke bila je ta, da ste davali čestitemu Hrvatu i domorodcu, Pavetu Špada, 400 k da gre agitirat za vas. Jure Jurman od Bičići je 2 miseca agitiral z beći v ruki i govorija je da će mu talijanska stranka odpustiti dug. A tako su agitirali i Blazina Martin i Mate Diminić svi tri na garanciju, to je povida Sottocorona popu Sainskomu. Vara ki partid, ki mora samo z beći agitirat ako će čagod opravit. Miho Brateja od Bratelji je se svudija s kantunjerom Sandaljem i molija je usmeno Clevu da će mu osam voti dat neka zvadi kantunjera od službe i kantunjer je danas na costi prez službe.

Vidite malo kakov je ta talijanski partid ki je hitija briznoga kantunjera ki je služil pošteno 18 let na cestu.

Sada čujte kako su kupovali ljude.

Tomažo Loković je reka da je dobi 7 krun a sedam drugih Raklјanči svaki po 8 krun ali vendar nisu šli glasovat nego su svemi krunami ostali doma. Pravo su učinili Slipi Mangan je dobil 7 k, Mihač Balde 4 k Grgo Zenžerović 7 k, Ličul Kope Tone 4 k, Ivan Cetina Butarin 10 k, Miho Čelija 10 k, a glašova je za hrvatsku stranku živio! Miho Kolić Piljuh dobija je za agita- 40 k, što je sam priznal u Filipanu na

PODLISTAK.

Pod sumnjom.

Piše N. T.

(Nastavak.).

„Jeli ga pogodil? Jeli ga morda ranil, ali ubil?“

Luka poteče napram vratašcem vrta za Ivom, ali čim se prikaže na vratašcih uhvate ga dvi ruki.

„Doli s puškom, ontrat ćemo delat račun!“

Ov čas zalampalo je i oba su si protivnika pogledali va oči.

Ive je bil, ki ga je čapal.

„Tu si lopove, sad te imam, ako me je prvi put oko z neverilo, drugi put neće!“

„Čuvaj se, da ti ne bi tvoja vlastita puška probila prsa!“

„Ja da se okanim Mari, to pak ne, ona mora bit moja na svaki način, a ako se budeš ti protivil ja ću te sastavit s crnum zemljum. To imam pravo, a to pravo dano mi je tim ča si malo prije pucal na mene.

Počeli se obadva natezat za pušku. Čija će bit a ča onda?

Marica je kod prvoga hitca skoro pala u nesviest. pa se naslonila na bližnje stablo. Kad je čula njihovu prepirku poteče k njim i u taj čas popuzne se noga nje bratu i on se svali va blato povukav sobom Iva, a puška mu izpadne iz ruke.

Mare se je već stela hitit mej njih, ma nje bratu je bilo šlo za rukom stat se, a Ive je još ležal va blatu.

Zalampalo je, pukla je puška, a Luka pal je mrtav na zemlju.

Ive se je skočil i gledal nepomično Maru. Obadva su se zgražali nad tim užasnim činom.

Je li puška slučajno pukla, ili je iz nje bezbožna ruka opalila?

Dugo mučanje prekinula je Mare, moleć Iva, da ju sada pusti i da ide kući, prije nego pridu s kuće simo i da ga najdu kod mrtvoga.

On se uputi. Hodil je po malo a ona za njim, oba su mučali. Ona ga doprati do vratašc od vrta, pomalo ih pripne i niš mu ne rekav vrati se zamišljena kući.

„Si ti Jele?“ upita ju suha jedna osoba muklim glasom.

Ona se prestraši; otela bi odgovorit, ma ne zna ča. Strah njoj je zel besedu i misal. A ta suha osoba ni bil drugi nego Lukin pomoćnik Marko.

„A vi ste Mare! Oprostite nisam vas pozmal, pak ki bi nanke posumnjal, da ćete bit na ovu uru van kuće!“

Sva se zacrljeni.

„Ja sam, ja i prosim vas pustite me proći!“

On pojde na stran. — „Brzo, brzo sviću našoj je Mari zlo! poviše on, a devica se Jele odmah pokaže na vratih sa svićum i videć Maru bledu kako i krpu reče njoj: „Ča vam je to Mare, vi ste bleda, ote doma lezite vaje na postilju ću vam poslat vaje po ljekara!“

„Ni mi treba nikoga, pustite me samo na miru, dajmi samo sviću, da idem gore va moju kamaru“.

Kad je Mare prišla na svoju kamaru sedne se na kantridu a glavu nasloni na stol. Najedanput se skoči i pojde do prozora ali na srid kamare stane jer joj se činilo, da na prozoru vidi bledno lice i staklene oči ubijenoga brata, ki njoj priteć govori: „Ti ubojice!“

Prestrašena zakrikne i sruši se polumrtva na pod.

Nesretnica!

Nje se je vlastito lice odrazivalo iz stakla, ali uzrujane njezine misli i ne čista savjest činile su, da je mjesto svoga vidila mrtvo bratovo lice.

(Svršit će se).

22. novembra 1901., Mate Busleta 4 k, Josip Busleta 4 k i puno druglh još koje ćemo ako triba povidat. (Sve one za koje se more dokazat da su primili novce od Talijana i da su za Talijane glasovali trebalo bi prijavit sudu da budu pedepsani op. ur.) Tako dela talijanska stranka za moć dobit kod izbori. — A čigovi su ti novci? Čigovi ako ne kmetski krvavi žulji. Pater Liziriti laže, da je za hrvatsku stranku glasovalo samo 54 njih. Slabo slabo stoji Salo tvoja talijanska stranka na Barbanščini. — Samo z beči se još nekoliko drži a kad budu naši ljudi malo pametneji neće ni novci pomoć. Ki bude šegav će lepo novce primit pak će poć glasovat za slovinsku krv za hrvatsku stranku a Talijani će ostat z dugem nosom jerbo neće smit ni tužit budući bi sami šli u katafić.

Pitam ja malo dra. Salo zašto ne šalje već 60 špudaćeri va Barbanu? Za to jerbo zna da mu malo koriste. „Narodni list" je ljudem oče odprl. A sada jednu besidu našim županom. Bilo je odlučeno da se ima uvesti hrvatski uredovni jezik u našu občinu. Pazite dobro da ne budete proglašeni po cielom svietu kako izdajice. Vi ste odlučili promenit tajnika, no ja Vam kažem javno da se on po krčmah hvali da ga ne će premestit na silu ako nebu šal dobre volje. Za sada dosta drugi put više.

Iz Berseča. Oveh dan, a to je bilo upravo na dan sv. Sebastijana, prišal sam s Kastva va Moščenice, pak sam se malo va Moščenicah zaustavil, zač sam imel govorit z jednem čovekom.

Šal sam 'k šijore Karle i našal sam tega čoveka s kem sam imel govorit. — Mi smo se lepo razgovarali i pili žmulj vina, a kada ti temu ne bešo, pride na jedan put prešident Kafula pobirat lemožinu za njihozu „škovaceru." Vas poplašen zaustavi se on nasred kuhinji i zove: *„šiora Karla deme un kvarto de vin"* — zač morate znat da on vavek najraje talijanski govori. Ona mu prnese vino, a on ti njoj počme oštro, da neka da deset krun za Krstićevu „špudaćeru" zač ako ne da, da će zgubit dobreh aventori, ki sada k njoj prihajaju. Ona ga je na ove besedi dobro nasramotila i rekla mu je: „ča mi vavek s tom sleparijom prihajate na vrata, mane je ta vaša partida 500 fjorini nazad hitila, sve ste za vreme balotacijoni k mane pošiljali oni šegavi, ki pod Učku ovce pasu. a neznaju ni sami koliko ih pasu i rekal ste mi da neka njim dam ča god pojist, da ne poginu od glada". Onda je gospa Karla kleknula pak je rekla: ča takovi aventori ću zgubit ako ne budem s vami držala? Mala škoda ako mi nikada više ne pridete na vrata, ću bit svako leto koristna koliko sam s vami škodna." Kada je pak „Kafulina" videl da gospa Karla ne misli dat ni helera za Kratićevu škovaceru pozval je šinjorinu Šteficu, a ona se je još jače na njega otresla i rekla mu je, da ča će njoj vraga ta njigova partida, da kada bi s njimi držala da bi šla brzo pekljat i da bi njoj oglodali i kosti i meso.

Kafula pak na to reče gospe Karle: ma ste avaronka gospa Karla, da sam ja tako bogat ja bim dal valje 10 krun. Štefica mu na to reče: „ma neznate vi koliko žmulji vina i bićerini rakije moram prodat dokle dobijem 10 krun, pak sada bite nam ih radi žepa znet na silu, pak bite se pokle smeli spod brk kada bite s tujem po lokandah frajali, bravo vi tako delate.

Kada je Kafula videl da ne more niš opravit, skočil je brže bolje do svoje najprve prijateljice gospe Jarbe, da mu gre na pomoć zač da on sam ne more opravit niš. Ja i moj prijatelj smo se baš od srdca nasmeli i počekali malo ča će s tega vauka prit. Dakle prišal je jedan „roteupar na marču" i prišli su nazad gospe Karle i počeli su svega rigat proti našoj istarsko-hrvatskoj stranke. Sada su se malo i mane uše razvrućile. Jarba je sva zelena od jada a Kafula je mrndal z onum bradicum kako i šimija kada karubi ji pak je Štefice rekal: „vi ste konteša vi ste baroneša pak je vas strah dat deset krun za onu „dičnu" pravu slogu (pardon „škovaceru").

Gospa Karla je pobegla od jada a Štefica ni znala kako bi ga stirala ća iz kuće, pak mu govori: „Ako bim samo pet kruna dala, bite mogal bit zadovoljan ma deset krun nedam, ako će vas i vrag zet ste me razumeli Fortunato".

Kada je ta muzika finila, onda sam i ja malo odprl usta pak sam mu rekal: „zač se vi toliko skrbite za to, ča bite rad s tujem žepom dobar bit? On vas jadan i zelen reče mi, da ča sam i ja zapisan va čitaltalnicu. Ja njemu odgovorim: „nisam zapisan zač mi imamo i va Berseče čitalnicu, ma me se dopada on razgovor i one lepe zabavi ke se va čitalnice obavljaju". Kada je pak počel govorit proti vrednemu moščeničkemu plovanu, onda šam se dobro razljutil pak sam mu rekal baš onako tepleh: Vi govorite proti gospodinu plovanu i proti svim drugim našim poštenim ljudem, za to zač vam čitalnica smrdi i oni ki nutra hode i ki vam teplega pod nos davaju, pak za to mrzite na nju. I tako napred puno sam ti mu ih zbrusil da kada bim Vam tel sve povedet bi treba metar karti.

Za sada dosta, drugi put ću Vam se još javit.

Otvoreno pismo.

Gospodin
Ettore Costantini, albokat
Volosko.

Leta 1896. partil sam v Ameriku, kade sam i ostal sve do neki dan. — Malo dan prvo moje partenci va New-Yorku čital sam va Krstićevoj tadašnjoj „Pravoj Sloge", da neka svi Hrvati i Slovenci v Istre zamu toljagu, pak da neka udre po Talijanih va Istre. Glavu za glavu — oko za oko, tako je pisal onputa Krstić.

Kada sam ja to pročital, šal sam drito va šumu i odsekal sam vam jedan kus drenovini, s kom bim bil mogal samlet celi rejiment Talijani. Tu sam ja drenovaču spravil na šofit, kade je ostala celo vreme, ča sam ja bil v Amerike. Kada sam se vratil najprvo ča sam učinil šal sam vam ja na šofit, da vidim drenovaču. Kada ja tamo, a to sokole moj drenovača kako olovo suha a teška po majku živu, da ju je bilo ča i videt. I šal sam valje susedu Zvanetu, da ga pitam kada ćemo na gveru. A on mane: — Ča ne znaš? Krstić ti je sada veli Talijan. On sada pozivlje sve Talijane da budu kuntra Hrvati". Ja sam mislel, da me moj sused za nos pelje, rekal sam mu, da neka gleda ča govori, zač ja da nisam takav tovar, da bim mogal verovat takove smradarije. Nego sused je pravo imel — ja sam se o tem i sam osvedočil. I to sve za 100 fjorini! A da gre va Ameriku ariston zvonit dobil bi toliko dolari na mesec — i pul tega bi mogal ostat pošten čovek. Nego pustimo to. Ča ću ja sada z onim drvom? Ja ne morem poć to Krstića pitat zač ja se ne bim udostojal govorit s onakovim čovekom. Vi ste boljega stumiha — vi s njim svaki dan govorite — prosim Vas pitajte ga malo, da mi va budućoj šporkuje javi, ča ću z onom drenovačom.

Ja bim najvolel odrezat mu ih jedno 25 po onem njegovem debelem mese od zada ma ča ću, kada ga ne bi bolelo, zač ima tvrdu kožetinu, a drugo ča ga brani je salo od stomanji, ku mu je dala stara Jambrožija.

Još Vam prosim, da mi pozdravite Ninota Rožinega i malega Klanšćeka.

Istra, na Kandaloru 1902.

Vaš umilissimo
Jure Pogača.

Domaće viesti.

Gospodu dopisnike iz Tinjana, Baške, Cresa i druguda molimo da se ustrpe do drugoga broja.

Zabava i ples u subotu. Naš vredni „Lovor" priredjuje, kako smo javili zadnji put na pustnu subotu u „Zori" u Opatiji *zabavu i ples.* Zabave „Lovora" bile su uviek liepe pak se ufamo da će bit i ova. Pozivljemo sve naše domorodce, da ne fale onaj dan na zabavi tim više, što je čisti prihod te zabave odlukom posliednje odborske sjednice namenjen — **družbi sv. Cirila i Metoda.** Mi smo kod nas čuda dužni našoj prevrednoj družbi, pak se pouzdano ufamo, da će i materijalni uspjeh te zabave biti povoljan. Bilo sretno!

Električni tramvaj Matulje-Lovran. Ovi dni bil je na Voloskem - Opatije nadinžinir g. Adolf Münz, ki ima gradit tu železnicu. Tom prilikom je izjavil, budući je sada koncesija i garancija za železnicu uredjena, da će se za seguro meseca junija ovega leta počet gradit ta železnica. Ćemo videt!

Paralelna cesta Volosko-Opatija. Nacrti (plani) i troškovniki za tu cestu su već dogotovljeni. Po svoj prilike će se ta cesta početi delat istodobno sa električnom železnicom. Sada kapitanat pozivlje gospodare zemljišć, po kojih ima ta cesta proć, da reču koliko pitaju za ta zemljišća, pak da se onda more početi z eksproprijacijom. Na naše velo čudo doznajemo, da neki gospodari teh zemljišć strašno puno zahtevaju za ono kuda će cesta proć. To nije ni mrvi pametno, ni za mesto koristno.

Sva zemljišća kuda će proć nova cesta dobit će s cestom duplo na vrednosti, tako da ako sada jedna particela blizu te projektirane ceste vredi tisuće krun kad bude cesta storena vredit će najmanje dve tisuće krun zač će se ju toliko laglje i bolje moć prodat.

Koliku pak korist će imet mesto od nove ceste to ni treba ni povedat spomenut ćemo samo da će na novoj ceste nastat novo mesto.

Za to svaki ki gleda svoju korist i ki ljubi svoje rodno mjesto dat će zemljišće za novu cestu za niš al pak za nizku cenu, kako je to već učinilo puno pametneh gospodari. —

Mačja kula. Pita nas puno ljudi koko je pasalo na inkante mačje kule. Evo njim odgovora. Budući je kuća z vrtom bila previsoko štimana ni pristupil ni jedan kupovac na inkant pak se je za to suspendilo inkant za 6 meseci.

Ki je trufator? Seguro on ki je već zaradi trufe bil kondanan, a to je Salo pl. Liziriti. Za svem tem on je tako bezobrazan da drugem zmera trufatori. Se zna on se ravna po onem rečenem: „Reci mu da ti ne reče". Proti Janežiću ga ima na smrt. Se zna poradi Janežića je već do sada cent papra pregrizal, za to mu je Janežić na štumihe pak bi mu htel na svaki način naškodit. —

Tako smo imali već jedanput prilike dokazat da je ono ča piše o g. konžiljeru Perišiću i dr. Janežiću sve gola laž nego Salo misli, da su ljudi na to već pozabili pak sada ponavlja. Mi smo se sami popitali kod gosp. savetnika ako je to istina ča Salo piše o njemu i Janežiću pak nam je odgovoril da to ni istina niš, nego da je sve izmišljeno. Ki ne veruje nam neka pita sam. Tako vidite Salo krade tudje poštenje' ali zaludo mu je sve ča on više proti albokatu Janežiću piše — sve to radje ljudi k njemu hode. A ti Salo čika!

Pasja taksa va Kastavščine. Občina Kastav je bila odlučila stavit malu taksu na pase. Krstić je proti temu rekuril zač njigova stara gospa Ambrosini ima va mačjoj kule preko 60 pas z mlademi skupa. Kad njoj ki krepa stavi ga va jednu škatulu pak ga spravi va jednu kućicu. Od teh krepanch a i od živeh pas širi se po okolice takov smrdež tako da su se neki Rečani ki su prošlo leto bivali blizu mačje kule, morali pritužit na kapitanat. Mej temi pasi je puno grintaveh i drugačje bolneh. Njiha gospodarica pak ne pusti ni šintara ni pulicaja va kuću da malo pregleda to blago. Već više puti se je dogodilo da su Ambrozinkini pasi ugrizli ljude ki pasuju po ceste od štacijona Matulji. — Da se svemu tomu zlu pomore odlučila je občina Kastav staviti na pasi taksi. — Krstić se zna proti temu rekuri. Da se pak ne čeka kako će ta rikurš finit občina je odredila da se mora svakemu pasu va občine kupit marku od 20 h. Tako će se znat koliko pas ima ki, čigov je ki pas. pak ki ne bude imel marke će bit od šintara uhvaćen. Ni to ni pravo Krstiću. Se zna kad je već navajan život mej tolikem blagom bi mu se jako grdo videlo da mu se zame kumpaniju — —

Udruga sv. Mateja va sv. Mateju. Neki domorodci na Halubaljšćine su se složili, da će za celo Halublje učinit podporno i pučno društvo kakovo već obstoji va Rubeših. Jedan odbor ima da pripravi pravila i da ih pošalje oblasti na potvrdu. — Bilo srećno. —

Leglo Načinjala va Lovrane imelo je pasanu subotu ples. Z Voloskega su bili tamo sve sami Talijani „puro sangue" čigovo ime svršuje na „lć". Kako je pasalo na plese, je škumparila ka mantelina ale ni mi ne znamo još. — Moramo poć malo va Lovran da se popitamo.

Izpravak. U javnoj zahvali društva „Napried" tiskanoj u br. 5. „N. L." podkrala se pogrieška u toliko da je Andre Medvedić iz Rieke daroval za društvo k 6, a ne k 2 kako je bilo štampano.

Zač Salo piše toliko proti sudbenim činovnikom na Voloskem? Va svakem broje „Tete Jambrožije" napada Salo na neke pisare i kanceliste c. k. kotarskoga suda na Voloskem. A zač? Samo za to zač neće da zataje svoj materinski jezik i da se Krstiću klanjaju kako se klanjaju neki ter neki očiti i tajni Krstićevi prijatelji. Proti nekem ga ima „a morte" za to zač su na 30. decembra 1901. pred g. konšiljerom posvedočili istinu. Za to je Krstić nauskan od Kolonela rekal, *da neće mirovat dokle ne budu Linardić i Rajčić od suda poterani.* Nego Bog ni dal koze dugega repa. — Još je u Beču pravice.

Lepi terno ili apuntamenti šijore Kontese. Pripovedaju nam prijatelji da se šijora Kontesa više puti va šetimane sastaje s Krstićem i Ninotom Rožinem. Ča bite rekli kade? Na „Punte" na Voloskem blizu Plovanićeve klesarije. Tu se svi tri šeću gore i dole, razgovaraju, komplotaju i spovedaju se jedan drugemu. Ako stori daž, gredu va Plovanićevu baraku. Zač ti apuntamenti na samen? To nisu valjada čisti posli, zač da su čisti ne bi trebalo da gredu z van mesta kade ih ni jedan ne vidi nego bi va meste ostali.

Ako se kontesa ne dostoji govorit s Krstićem mej ljudi kako se more dostojat govorit kade ju nijedan ne vidi? Pak da bi s kem! A ča neznate šijora kontesa da je zadnja Krstićeva špudaćera bila sekvestrana ča je pisala proti našoj svetoj vere? Ča neznate ono rečene: — reci mi s kem hodiš pak ću ti reć ki si? Kada vi s Krstićem kombrikulate to će reć da ste mu jednaka. To smo mi već z davni znali. Ovo davamo na znanje gospe Ambrosini.

Predzadnja špudaćera va stomanje od munjench. Predzadnji broj špudaćere je bil šekvestran zač va njim Krstić na najprostiji način napada na svećenike, na veru i crkvu. Mi se va istinu čudimo da oblast trpi takovu protuzakonitost da se ona gnjusoba štampa na Rieci. Mi škometimo da kad bi nam skočilo va glavu da „Narodni List" štampamo v Reke ale na Sušake da bi nam to oblast valje zabranila. Čudno nam je i to da se „gomila" sekvestra kad je već razprodana.

Zabava „Sloge" u Zametu koja se obdržavala pasanu subotu za svem onem strašno grdem vremenom, bila je dosta dobro posjećena. Drago nam je spomenut, da je na nju prišlo čuda naših sused iz Srdoćeve z njihemi lepemi malicami. a dobrahno ih je bilo i z Rešćine. — Zabavljalo se i veselilo baš srdačno, a hopalo do jutra, brate, kako na kuntrat.

Na obću želju, držat će „Sloga" zabavu i na zadnji dan pusta (pustni utorak), da budemo mogli va veselju i zabave složno završit ov pust. — Gledat ćemo da ga baš onako po pusnu završimo. Tu će se čut i videt stvari, da će bit za puknut od smehai Tako ki se želi dobro zabavit i od srca nasmet neka pride na pust na zabavu Sloge. Da bude pak veselje još veće, drago bi nam bilo da bi naše lepe malice došle onako lepo maškarane. Ala ćemo videt, ka će bit najlepše spravna!

Lekarna va Lovrane. C. k. kapitanat na Voloskem razpisuje natječaj ili konkurs za jednu novu lekarnu ili apoteku va Lovranu. Molitelji moraju dokazat punoletnost, austrijsko državljanstvo, ispit magistra far-

macije, položen na jednoj austrijskoj univerza, dosadanju svoju službu va javneh apotekah, poznavanje zemaljskih jezika i da imaju potrebiti kapital. — Molbe se imaju poslat u četiri čedna od raspisa natječaja u „Osservatore Triestino“ na c. k. kotarsko Glavarstvo na Volosko.

Sve se bojimo, da će ova lekarna prit v ruki kakovemu zagriženemu Talijanu ki ne pozna našega jezika, i ki će va Lovrane s talijanskom politikom samo smutnju delat. Videant consules!

Ki seje nemir va Kastavšćino? C. k. oblasti se rado tuže, da je va Kastavšćine nemir. Moramo priznat da je tega nemira va Kastavšćine bilo do sada već dosta. No pitamo mi ki ta nemir seje? Mi smo s dokumenti v rukah dokazali va „Narodnom Listu“ od leta 1900. da ta nemir va Kastavšćine seju samo istarski Talijani. A zač? Jerbo vide da se naš puk po srednjoj Istre budi pak misle da će to probudjenje puka zaostavit, ako va Kastavšćine va tem temelje i ognjišću svega istarskega Hrvatstva — kako oni Kastav zovu — nesložšćinu i nemir seju.

Tako je porečka junta od leta 1878. do leta 1882. plaćala smutljivca Cudera, da naš dobri i mirni puk va Kastavšćine buni. Cuder je puku strašil, da će Hrvati prodat Kastavšćinu pod Hrvatsku; po zapovede slavne porečke junte on je puk šuntal da se Kastavska občina razdeli na male občine ke bi pak bile sve gospodarski propale. — Nego za vreme Cudera je bilo va Kastavšćini nekoliko poterkanji pak je puk valje spoznal talijansku slepariju a Cuder je moral poć od kuda je i prišal samo da je sobom ponesal prokletstvo Kastavskoga puka. Leta 1885. su Talijani opet provali ako bi mogli na svoju korist smutit puk. Tabeli su njim bile lepa prilika. I to leto šlo njim je za rukom, da su putem nekoliko plaćeneh razbojniki kastavski puk pobunili proti domaćoj hrvatskoj stranke.

Nego ča su s tem opravili? Spravili su nekoliko tabelari va pržun pak onputa mirna Bosna. Va Kastavšćinu je opet prišal mir. Leta 1897. uživali smo ta mir. — Leta 1897. provali su Talijani po treti put ako bi Kastavski puk mej sobom posvadili, da pak oni svem nam zapovedaju. Poznatega izroda i izdajicu Krstića zeli su va svoju službu i plaćali su ga i plaćaju ga još i dan danas sa 100 fjorini na mesec, da puk buni, vara i huska proti kastavskoj občini proti našoj stranke. Krstić s talijanskemi beči je opravil da su kod izbora za bečki parlamenat leta 1897. i 1900. va Rukavcu bili zibrani fiducijari ki su opet za dobru plaću glasovali za Talijana.

Da to postigne Krstić je mesece i mesece pred izbori puk šuntal i strašil mu s Hrvatskum. Obećaval je lahkovernemu puku sve moguće i nemoguće. Brežanom i Zvonećanom šumu, Rukavčanom i Brežanom posebnu podeštariju a lahkoverni i za to bedasti ljudi su mu verovali. Neprestano je držal svoje pristaše va spomenuteh županijah va nekakovoj tržavice va nekakovem strahe.

Mačji harambaše bi znali o pol noći prit va Zvoneću, zbudit župana i podžupana pak valje sazvat veće i strašit mu da će ih sada ná Hrvati prodat pod Hrvatsku ako se ne zdignu svi proti hrvatskoj stranke. Pomislite malo, ako se nima neuki puk pobunit kad ga se tako straši! Vi morda ne verujete da je tako bilo? Pitajte sami i osvedočite se.

Kod izbori leta 1900. mogal je Krstić mogli su i Talijani opazit, da se je naš puk va Kastavšćine opametil i da se je puno Krstićeveh pajdaši od njega odcepilo zač su se osvedočili da je on od Talijani plaćen i da bi Talijani hteli samo smutnju i neslożšćinu va Kastavšćine. Prošli su izbori. Va Kastavšćine je nastalo opet navadno življenje, nastal je opet mir. Krstić ne zalazi već po seleh, zač mu smrdi, a kad ni njega ni nijednega ki bi narod bunil pak je za to mir. — Ako je dakle ova prošla leta bilo va Kastavšćine nemira, ako je bilo krvi svemu tomu su krivi Talijani, ki su Krstića plaćali, da puk buni. Nego i ov put, po sreći put njim je škrokalo a mislimo da će njim u buduće pasat volja provat još jedanput tu pogibeljnu komediju. Ni Cuderi ni tabelari ni Krstić nisu više kadri da Kastavski puk odvrate od jedino pravedne, poštene i spasonosne hrvatsko-slovenske stranke va Istre. A slavne oblasti neka si to zapamete. Prošla su vremena kad ve je s našem pukom moglo ravnat kako s blagom. Ako se neće va našem puku zagušit svaku veru va zakon i pravicu neka se smutljivci postupa kako zakon propisuje, pak će bit vavek mir. Amen.

Občina Volosko za našu starinu. Poznato je kako grdo istarski Talijani sve sami framasuni i neznabožci agitiraju proti temu da se va našeh crekvah puku tumači rieč božja va našem hrvatskem jezike, da se va tem jezike obavljaju razne molitve i da se va tem jezike dele sv. sakramenti. Premda Talijani sami skoro nikada ni ne pogledaju va crekvi svejedno bi na silu hteli da iz sveh crkvah v Istre stiraju naš lepi starinski jezik pak da bude sve latinski al talijanski. Okole Trsta njim je to donekle šlo za rukom. Tamo su Talijani prisilili pope da su slovenski jezik po svem svega stirali iz crekav. „To je puk tako razjadilo, da su cele vasi odlučile promenit liturgiju to jest preć va unijatsku crekav, va kojoj se rabi samo naš jezik, i ka je va ostalem po svem jednaka rimo-katoličkoj crekve.

I v Istre bi hteli Talijani da se va nijednoj crekve već ne čuje ni jedna naša beseda. Pred malo vremena putovala je deputacija od porečke junte va Rim, da bi tamo puli svetega oca Papi opravili, da se va sve istarske crekvi uvede latinski a odpravi starinski hrvatski jezik. Nego v Rime nisu najbrže niš opravili zač i sv. otac Papa dobro pozna istarske talijanske licumerce, kem je crekav i vera deseta briga a politika sve. Da se pak zapreči svaka novotarija va naših crekvah na škodu našega jezika, poslala je i Voloska občina kako i sve naše v Istre na Kardinala Rampollu va Rim protest proti mešanju istarskeh Talijani na škodu našega starinskega jezika va crekvah. Čini se kako da je vrag ušal va naše Talijane. Nikad i nigdere nas ne moru pustit na mire. Nego da ne bi terajuć lisicu iztjerali vuka — —

Costantini i Barzilai. Oba su Talijani — austrijski Talijani. Barzilai je dezertal va Italiju, Costantini je ostal tu. I jedan i drugi bave se politikom i to talijanskom politikom. Oba su tvrdi neprijatelji svega ča je hrvatsko. Oba imaju iste misli i iste težnje. A ipak kolika je razlika mej njimi. Tu razliku ćemo mi dokazat jednim samim faktom aliti činom.

Evo ga. Va zadnjem broje našega lista mi smo opisali ku grdu figuru su igrali va posle sv. Jerolima Alačević, Pjerotić i neki drugi dalmatinski refretariji. Mi smo našim čitateljem prikazali, kako su ti ništčeti oteli da va isto vreme služe i Bogu i vragu. Oni su se oteli skrit pod kabanicu talijanskega kralja, a kada su videli da bi mogli ostat kratkeh rukavi poklonili su se našemu Cesaru i to tajno, da Talijani toga ne doznaju. Nego stvar je prišla na vidjelo. Talijani su to doznali i svi kako jedan ustali su proti grdim varalicam. Najlepše se je tu ponesal Barzilai — Barzilai, ki je v auguste mesece najgrje napadal na nas Hrvate. On je Alačevića i Pjerotića prozval da su lupeži i zahtieval je, da se te dve kukavice protjeraju za vavek iz Italije, toliko više, ča se je za Pjerotića dokazalo da je već bil sve i Hrvat i Srbijan i Austrijak i Talijan, dapače u najnovije veme pročulo se je, da misli va Rusiju, da tamo živi kako pravi Rus. Barzilai pak, Talijanac, ki bi za svoje — ako i krive — ideje i v oganj skočil, on je tem kukavicam, tem smradnem renegatom dal vritnjak i kako pase ih je stiral od sebe. I pravo je učinil — va tem je Barzilai učinil ono, ča bi svaki pravi čovek storil na njegovem meste.

A Costantini?

Costantini je kapurion od talijanskega partida. On ima u službi čovjeka, ki je već bil svačigov. On ima u službi Krstića, ki je leta 1896. do meseca julja bil veliki Hrvat a mesec zatim je postal veliki Talijan dok se na leto dan opet obrnul i postal Hrvat i iskal od Hrvati da mu daju beči, pak da će za njih delat i pisat. On ima va službe čovjeka, ki je leta 1897. pošiljal okole po Voloskem čoveka da moli za oproščenje za sve uvrede ke je na njih hital dok je još bil svezan s Talijani, ali sada da će — kako je pisal dru. Stangeru — radit za dobro naroda hrvatskoga. I pokle je videl, da Hrvatom ne dopušča čast ni poštenje, da imaju posla s takovim izdajicom — oni su mu svi zaprli svoja vrata. On pak od dešperije hitil se je mej socialiste, a kada je videl, da se sa socialisti ne more delat onako, kako z rukavačkemi mački — hitil se je opet mej Talijane.

I Costantini ima va službe takovega ništčeta, čoveka, ki je ono isto leto, kada je postal Talijan pozival sve Hrvate i Slovence Istre, da zamu drvo pak da udru po Talijaneh v Istre.

Alačević i Pjerotić su angjeli napram jednega Sala, pak ih je Barzilai u ime samega čovečanskega dostojanstva od sebe ča rinul. Ča bi pak ta Barzilai rekal, kada bi saznal, da istarski Talijani a na čelu im E. Costantini drže za paladina i branitelja one misli, ku on drži tako čistu i tako svetu ča bi, govorim, rekal ta Barzilai, kada bi doznal da za obranit tu talijansku ideju Talijani išću pomoći od koga? od jednega Krstića kemu i sam Pjerotić ni ni do kolena? Ča bi Barzilai, ča bi Talijani sudili od Costantina, ki se mora služit s jednim Krstićem ako će da tri četiri zalupana i propala slavenska kmeta glasuju za talijanskega zastupnika? Ča bi rekal Barzilai i svi talijanski rodoljubi, kad bi znali da on isti Krstić, ki je pred malo vremena pozival istarske Hrvate i Slovence da z drvom lupaju po istarskeh Talijane, ča bi rekli, da znaju, da on, ta isti Krstić piše i podpisuje sada članke nadahnute velikom talijanskom idejom? Cavour, Garibaldi, Cairoli s jedne strane, a Krstić i Slocarić s druge. Che ironia! Zač ne živi sada jedan Giusti, al jedan Parini, ki bi s korbačem satire ošibal današnje male i nemoćne isturske Talijančiće, á la Costantini, Campitelli i drugi ki išću svoje spasenje va jednem hrvatskem renegate a pozabljuju, da se je cela Italija oslobodila tuje vlasti i ujedinila se prez pomoći hrvatskeh renegati. A sada? Nju će spasit Costantini, ale to se zna ne prez pomoći Krstića. — Povera patria! povero Cavour! povero Garibaldi! povero Barzilai!

Ako je trebe do kraja, ćemo i mi terat. Krstić piše va predzadnjoj špudaćere, da je g. c. k. kunziljer Dr. Perisić njegovu vest pod rubrikom „generalni štab regimenta nebojse“ — uzeo sasma ozbiljno itd. Mi se uprav čudimo! Kako more jedan čovek s la Krstić doznat uredovne tajne c. k. kotarskog suda? Koji mu ih priobćuje? — Koji drugi ako ne poznati Kolonelo? Nego kada se toliko jaše na onem ča se je dogodilo zvan ureda i u privatnem življenju pojedineh činovniki i kad se ti činovniki za te tričarije pozivlju na odgovornost samo za to zač jedan Krstić proti njim piše iznet ćemo i mi ovde jednu:

Na Telovu 1901. bili su na procesiji na Voloskem razni činovniki med njimi i nekoji od suda. Med ovemi bil je i gosp. Wontschina. Kad je muzika, ka je pred baldakinom igrala, zasvirala jednu hrvatsku marću (Oj ti vilo Velebita) Ugo Wonschina ki je zdrugemi impjegati bil valje za baldakinom, ni mogal čut hrvatske marći pak se je obrnul nekem svojem pajdašom i rekal je ove besedi:

„Anche Dio xe diventà Croato; Questo xe una provocazion!“

Na jednoj telovskoj procesije reć onakove besedi je zlo, a još veće je zlo ako te besedi reče jedan c. kr. impjegat, ki na procesije zastupa oblast. Mi smo sve to do sada znali ale smo mučali za ne naškodit nijednemu. Nego kada vidimo da čovek kega smo do sada vavek branili, tako grdo proti nam postupa i još Krstića hucka proti našem ljudem onputa ne moremo ni mi mučat. U obće pak od sada naprvo ne ćemo imat već nikakovega obzira nego ćemo sve ča nam je poznato i ča sprotu doznamo donašat na svetlo božje.

Šime Pjerotić. Ta delija, rodjeni Dalmatinac, navalil je, kako je poznato sega leta na lupežki način na zavod sv. Jerolima v Rime. Kad je to Krstić doznal pisal je va svojoj špudaćere da je Pjerotić veli poštenjak, upravo dika Dalmacije. — Tako je pisal Krstić. Mi smo već onputa znali ki je i ča je Pjerotić, ale da i nismo znali kakov je, nam bi bilo dosti, da nam ga Krstić pohvali i već bimo bili znali kakova figura od čoveka mora to bit. Va istinu pak nam bi bilo dosti da spomenemo ono ča je „Piccolo“ pisal proti Pjerotiću. Nego kako da to ni dosti, „Redarstveni vjestnik“ kega štampuje dalmatinski goveran, piše va broje od 12. dicembra 1901. da je od drž. odvjetničtva u Zadru bila va junije 1901. proti njemu prikazana obtužnica radi zločina globljenja iliti estorsione (ki galantomo je tvoj pajdaš — Salo!) I jer se nezna kade ta Pjerotić biva (va Italiju je frknul!) *posivlju se sve carske i kraljevske oblasti. da obave potrebite istraživanja, da se Pjerotić pronajde, pak da ga čapaju i predaju va pržuni zadarskega sudb. dvora.*

Nego takovi su vam svi fruštamondi prez arta i parta — svi oni vagabundi ki bi oteli, da živu na tujeh spaleh, s jednum besedum svi oni, ki već od samega dišperaciona ne znaju ča storit, dok se najzada ne obese za vrat kakovoj babetine, ka njim mora kupovat čak mudandi i stomanji.

Teatar u Opatiji. Supéova opereta „U penzionatu“ privukla je prošle subote svu silu svieta u kazalište. Pjevalo se i predstavljalo upravo uzorno i može se reći da je osoblje angažovano za ovu sezonu mnogo bolje od lanjskoga. Stvar je u rukama našega znanca poznatog ravnatelja gospodina Mondheima — a to dostaje onome, koji zna kakav je umjetnik g. Mondheim. — U prošlu nedelju započelo je gostovanje gdje. Mete Illing-Merzbach. koja je članom Lessingsteatra u Berlinu. Glumila je Magdu u Sudermannovoj drami „Zavičaj“. Prekjučer u utorak prikazala nam se kao Klara u „Vlastuiku talionica“ igri franceskoga pisca Georgea Ohneta. U jednoj i drugoj ulozi pokazala se umjetnicom prvoga reda, ali prva, „Magda“ naime pružala joj je više prilike da razvije svoje umjetničke vrline, što nije ni čudo, ako se uzme u obzir, da je Ohnet tek romanopisac drugoga reda, dočim je Sudermann i kao romanopisac i kao pisac drama umjetnik velikoga glasa.

Iz Lovrana. Gospodja Fr. Lenac darovala je „za dobru ruku“ družbi 1 k. Domaći jedan naš kapetan sakupio u Trstu 10 k, Živili darovatelji! Novac je izručen tamošnjoj podružnici.

† **Franica Orlić rodj. Zamora.** Iz Cresa nam pišu da je 3. t. m. poslie duge i težke bolesti ondje preminula gosp. Franica Orlić rodj. Zamora iz St. Jose (Kostarika) u 41 godini dobe svoje. Večni joj pokoj!

Ples čitaonice „Bratimstva“ na Voloskom. Sinoć bil je ples naše čitaonice na Voloskom. Premda nije na taj ples došao ni jedan izvanjski gost ipak je ples u svakom pogledu liepo izpao.

Ča je novega po svete?

Austrija. Dne 1. febrara t. g. dovršio je proračunski odbor svoje poslovanje za visoke škole. Stavka za češku tehniku u Brnu u Moravskoj je primljena sa 25 proti 12 glasova. Talijanski zastupnik iz Tirola Malfatti zanovetao je opet ob otvorenju talijanske univerze u Trstu. Hrvatski zastupnik iz Dalmacije Vuković predlaže, da se ustanovi čim prije stolica za hrvatski jezik na univerzi u Beču i da se u Austriji pripozna valjanost izpita položenih od istarskih i dalmatinskih djaka na univerzi u Zagrebu. Ovaj predlog je primljen.

Započela je jurve i razprava o srednjih školah. Njemački zastupnik grof Stürgah predlaže, da se u Celju uniši sasvim slovenščina na gimnaziji, a u Mariboru pako da se otvori samostalna slovenska niža gimnazija, Vrte se i opet tu talijanski kapurioni Rizzi i Malfatti radi hrvatske gimnazije u Pazinu. Oni zahtjevaju, da se ova gimnazija uniši, jer da se je otvorenjem iste počiulo smrtni grieh na tobože talijanskom

tielu ove sirotice Istre ili u najgorem slučaju da se ju premjesti kamo drugamo, recimo u Kastav. — Oni moljakaju i lievo i desno, da se ih pomogne, da se š njima glasuje proti toj našoj gimnaziji, — dá oni su tako daleko došli, da su obratili njihove griešne molitve i prama našoj braći Poljakom. Bezobraznost najveća!

Prekjučer dne 4. t. m. započeo je opet svoje djelovanje državni sabor u Beču. Trajati će par dana pa će uzslieditи opet odgoda do 13. t. m. Od toga dneva dalje biti će valjda nešto življe u saboru.

Rusija. Va tem velem slavenskem cesarstve pripravljaju se tekom ovega leta vele svečanosti. Va ovo vreme će pohodit ruskega cesara naš priestolonasljednik nadvojvoda Franz Ferdinand d' Este ki će da se caru Nikoli II. osobno zahvali na časti ruskega jenerala, ku je čast dobil ovih dan od samega ruskega cara, zatim nemački kralj Vilim II. i predsjednik francezke republike Loubet. — Osobito pohodu našega prestolonasljednika pođava se velika važnost U istinu pak neima sumnje, da će se time još više učvrstit prijateljstvo naše cesarske kuće s dvorom Nikolaja II.

Afrika. Buri liepo napreduju, a Englezi šalju opet nove bataljune vojnika u Transval i pitaju novac. Nizozemska vlada je intervenirala za mir i reć bi da će uspjeti jer je Englezom ova vojna u velike dozlogrdila. Beše im doma bit!

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo u ime dobre ruke **z Ike** k 8·40 a darovali su gg. Ivan Vidović, Anton Cech, Štiglić, Anton Grizilo, Antonija Priskić, Ivan Mohović, Dragutin Bačić, Marušić po 1 k, Antonija Markulin 40 h.

Pjevači u Sovinjaku sakupili su za družbu k 5. U Munah sakupilo se u veselom družtvu k 5 a darovali su g. učitelj i njegova gospodja, Grgo Zadković br. 66, Martin Ujčić 59, Josip Valetić br. 75 svaki po 1 krunu.

Nadalje sakupilo se za našu družbu prigedom vjenčanja Ivana Srdoč Juretov Srdoči 18 dne 13. 11. 1901. na predlog Mata Srdoč medju svati k 8·66. Živili! Gospodjica Antonijeta Bačić daruje 1 k za dobljenu okladu. Josip Valetić iz M. Muna daruje 1 k. — Blagajnik podružnice na Veprincu primio za družbu dobru ruku od gg. Bačić Ivan pom. kap. k 2, a po 1 krunu darovaše Bačić Ivan mašinist, Bačić Vladimir, Bačić Stipan, Peršić Ivan stolar i gdj. Letović Marija. Na imendan Vinka Grgurine u Jušćih u družtvu prijatelja sabralo se k 3·50. — Prigodom vjenčanja Vinka Šepić u Permani-Puži sa Milkom Stanić u kući Ivana Vlah Vicić-Trinajstić k 5.

Nadalje g. Zambelli 1 k a g. A. Rajčić 20 fil. obojica, da se rieše nesnosnog „kibica" kod taroka. Gdja Serafina Štiglić sakupila je u tu svrhu 4 krune medju nekim prijateljicama naše Družbe. Bog ju poživio!

Za djačko pripomoćno društvo u Pazinu primili smo k 7·60 darovanih od Mata Brnić na predlog g. J. B. u Silu.

Dobra ruka

siromašne Boljunšćine družbi sv. Cirila i Metoda za Istru.

Iz Boljuna: g. Vidošić Josip i Matilde 3 k, g. Buretić Jakov obć. glavar 2 k, g. Šupljina Ivan 1 k 60 h.

Po 1 krunu darovaše gg.: Iliašić Toma obć. savjetnik, Glavić Anton, Rogović Anton obć. zastupnik, Matičić Frane župnik, Sušter ud. Ivana, Martić Frane ml, Buretić Ivan, Buretić Izidor, Kontuš Frane ml., Seštan Josip, Iliašić Jakov, Martić Frane st., Pataj Ivan p. Frana, Kurelić Ivan p. Antona, Kontuš Frane st., Francetić Jakov, Slovenac Ž., Slovenac B., Slovenac A., Slovenac K., Mandić Ivan i Slovenac H. Nadalje g. Rušan Anton utjerao za 2 jaja 72 h. Po 40 h darovaše gg.: N. N., Lukinčić Anton, Feranda Ivan, Mandić Andjeo, Križman Frane, Buretić Marija st., Čohilj Anton, Tončinić Anton.

Po 20 h darovaše gg.: N. N., Čohilj Benigar Josip, Vlašić Frane od Mata, Buretić Frane, Tončinić Pavao, Pikulić Frane pok. Šima, Martić Mate st., Vidošić Milovan, Vlašić Anton od Mata, Mandić Frane ml., Buretić Zora, Buretić Marija st., Buretić Milica, Čohilj Anton pok. Mata, Tončinić Anton kolar, Peruč Josip od Mata, Vidošić Josip utjerao medju Slovenci za kuhanu repu 1 k 26 h.

Iz Sušnjevice: gg. Belulović Mate 1 k Jager Matilde 1 k, Belulović Frane obć. župan 40 h, Škrobe Toma 40 h, Škrobe Anton cestar 40 h, Vodopija Martin 40 h, Cvečić Rade Toma 50 h, Cvečić Rade Anton 50 helera.

Iz Vranje po 1 k gg.: Marčinko Fr. župnik, Pikulić Anton od Frana, Pikulić Frane, Baričević Vinko, Baričević Mate Vink,ov Baričević Kliment, Belasić Andjeo obć. savjetnik, Ribarić Martin obć. zastupnik, Škrlj Ivan, Zrinščak Ivan Jurjev; gg.: Zrinščak Juraj 20 h, Krajcar Frane 20 h, Belašić Ivan od Petra 20 h, Ulianić Anton, obć. savjetnik Borut 1 k, Oficarić Ivan Augustinov 1 k, Belašić Hrvatić Miho Brest 1 k, Brenčela Andre Gradinje 1 k, Brajuha Anton obć. zastupnik 1 k, Lovrinović Anton 20 h, Runko Ivan pok. Jakova 40 h, Runko Sulić Ivan od Antona 20 h, Gržić Ivan obć. zastupnik Letaj 1 k, Lencović Frane pok. Ivana 42 h, Fravalja Juraj od Mata 20 h, Krbavac Frane Paz 20 h, Gržić Ivan obć. savjetnik Posert 1 k, Pulić Milka Posert 1 k, Buretić Josip družbin učenik Pula 60 h, Celić Marko Kerbune 60 h, Baf Blaž Lupoglava 1 k, Stefanutti Frane župnik Paz 1 k, Villa Vilibaldo Letaj 1 k, Rašpar Josip od Jurja 1 k, Maurović Ivan p. Ivana 20 h i Maurović IFrane od Frana 20 h. — Ukupno 69 kruna i 40 h.

* * *

Iz Baderne u ime „dobre ruke" sabrao g. Ante Iskra učitelj u Baderni k 33·50, koja svota uložena je u tamošnje „Badernsko društvo za štednju i zajmove".

Darovali gg. Ante Iskra k 3, Adolf Vičić trgovac, Josip Lilek um. župnik, Radovan Petar, Radovan Tomo, T. M. po k 2 Gorec Fran župnik, Marok Josip župeupr. u Sv. Ivanu od Sterne, Pastorčić Stipe, Bratović Grgo, Štifanić Martin Tončić, Štifanić Martin Danac, Rakovac Mate, Štifanić Ive p. Šime, Štifanić Anton p. Grge, Bratović Marko, Antolović Blaž, Rakovac Božo, T. J. Sergo Anton, Radoš Marko po k 1. Štifanić Ive p. Martina k 1·20, Štifanić Šime p. Martina 1 k 10, Čehić Josip od Martina 50 h, Štifanić Šime p. Grge, Štifanić Šime od Ive, Banko Ivan p. Ivana, Gobić Josip, Štifanić Ive od Šime po 40 h, Radetić Miho Milohanović Šime, Štifanić Anton p. Šime po 20 h, Milohanović Tome od Tome 10 helera.

* * *

Mužkoj podružnici sv. Cirila i Metoda u Kastvu bijaše dne 7. jenara t. g. predano od g. Širola Antona Brnas iz Bruasi k 2. u ime dobre ruke za družbu. Istog dana sabralo se članarine k 9·40.

Dječak marljiv i liepoga ponašanja, koji je svršio pučku školu s dobrim uspjehom prima se u tiskaru **V. Tomičić i dr.,** Opatija.

Oglas.

kojim dajemo do znanja štovanom občinstvu širom Istre, kao svim rodoljubom, da je u Mošćenicah otvorena nova gostiona

„Velebit"

koja je providjena **dobrim domaćim vinom** i jelom kao i **sobama za spavanje** uz vrlo umjerene cienе.

Ako bi tko želio i ljetno stanovanje, to se najtoplije preporučamo slavnomu občinstvu.

Vlastnice gostione „Velebit."

Grand Hôtel

u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

pet hrvatskih.

Osobitim štovanjem

W. Zehentner.

August Halauska, slikar.

Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu

za bojadisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cjene.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sniženi, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osiku.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Poziv.

Poziva se ovim članovi Kotarske gospodarske Zadruge Opatija, da dogju na glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u Berseču, nedelju dne 16. februara t. g. u 9 sati u jutro.

Dnevni red:

1) Pozdrav predsjednika,
2) Izvješće tajnika o radu god. 1901.
3) Izvješće blagajnika,
4) Možebitni predlozi.

Volosko, 20. jenara 1902.

V. Tomičić
predsjednik.

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,
slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt".

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene cjene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu"

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.

Siegfried Jesolini

Volosko 25.

Prima namještaje za električne svjetiljke i zvončiće. Drži takodjer u skladištu sve za slične radnje potrebite sprave i to uz uslužive cjene.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64. — Garancija** iznašala je **K 108.963·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk. kbr. 6.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 7. Volosko-Opatija u četvrtak 13. veljače 1902. God. III.

Talijanska sramota va Beču.

Talijanski zastupniki su ovi dni doživeli va bečkem parlamente velu sramotu. Va proračunskem odbore parlamenta bili su ovo leto od talijanskeh zastupniki istarski Talijan Rizzi i tirolski Talijan Malfatti. Kad se je va tem proračunskem odbore počelo razpravljat o potrošku za srednje škole (gimnazije, realke i dr.) delali su Talijani Rizzi i Malfatti sve moguće, da se governu dopusti potrošak za hrvatsku gimnaziju va Pazinu ale samo ako se guveran obveže da će ta gimnazija već drugo leto premestit s Pazina va kakovo čisto hrvatsko mesto kako na primer va Kastav.

Oni su nemškem zastupnikom lagali i mazali, da je Pazin čisto talijanski grad pak da se je istarskem Talijanom učinila velika krivica s tem da se je va talijanski Pazin namestilo hrvatsku gimnaziju.

Kako Talijanom pazinska, tako je Nemcem slovenska gimnazija va Celju na štumihe. Znajuć to Talijani, oni su se vrteli okole nemških zastupniki kako gladni breki, da bi ih nagovorili, da svi glasuju trošak za hrvatsku gimnaziju va Pazine samo ako istu s Pazina premesti va ki hrvatski grad v Istre, a oni Taliiani da će svi glasovat da se slovensku gimnaziju premesti s Celja va Maribor.

Već su Talijani va peste držali da će svi Nemci glasovat s njimi pak da će poć hrvatska gimnazija s Pazina ća. Već su po svojeh novinah a najviše va židovskem „Piccolo“ trubili da će pazinska hrva-ska gimnazija bit premešćena. Prošlu sredu imelo se je odlučit za Celje i Pazin. Va proračunskem odboru odlučilo se je na predlog Nemca Stügkh z 25 glasi proti 22 da se Celjska slovenska gimnazija ima premestit va Maribor. Za Stürgkhov predlog glasovali su i Taiijani misleć za seguro da će svi Nemci glasovat proti hrvatskoj gimnazije va Pazine. Nego kod glasovanja bilo je 26 glasi za te da hrvatska gimnazija ostane va Pazine a 18 glasi za to da se premesti. Talijani su nakon tega glasovanja ostali kako od kamika. Sram ih je bilo sameh sebe. Toliko su se mučili toliko su govorili toliko petljarili pak za ča? Za to da bude premešćena slovenska gimnazija iz Celja. — Malfatti i Rizzi su bili tako osramoćeni da je isti dan prvi odputoval u Innsbruck a drugi va Pul.

Talijani v Istre i Trstu dignuli su radi tega glasovanja va proračunskem odbore kuku i motiku proti Nemcem. Prigovaraju njim da su ih prevarili i pustili na cedile pak prete da će njim se va parlamente osvetit. Najjače se jadi abrejski Piccolo od petka 7. t. m. Nego Talijanom dobro stoji. Oni su pod nami kopali jamu pak su sami va nju pali. Sramota ku su nam pripravljali pala je na njih obraz. — Kako va sveh, tako su i va ovoj stvari grdo lagali samo da pridu do svoje svrhe. Oni su Nemcem lagali da je Pazin talijanski grad. To je baš banditska laž. Pazinska občina ima polag zadnje popisije 15 tisuć Hrvati a samo jednu tisuću Talijani. Kako se more tu govorit da je Pazin talijanski grad. Briga talijanskeh arlekini za istinu, oni lažu a la Salo samo da svet varaju. Oni su Nemcem lagali da je hrvatska gimnazija va Pazine bila učinjena samo za pohrvatit talijanski grad Pazin. — To je uprav smešno. Pazin, kako smo dokazali ni talijanski grad nego hrvatski, pak ga ni trebe pohrvatit. — Ontrat ni istina da jedna gimnazija more raznarodit jedan grad. Ako se Talijani tega boje ontrat njihovo talijanstvo jako slabo stoji. Va Ljubljane je na primer dužina nemških škol pak je za svem tem mesto ostalo čisto slovensko. Talijani su lagali kad su va proračunskem odbore govorili da je hrvatska gimnazija bila učinjena Talijanom na dešpet va Pazine, zač da se ju je moglo lahko stavit va kakovo hrvatsko mesto v Istre n. pr. va Kastav.

Talijani bi morali znat da je pazinska gimnazija učinjena za celu Istru pak je bilo pravo, pošteno i potrebito da se ju stavi va sredinu Istre a to je baš Pazin, kamo moru deca iz cele Istre najlaglje prit.

Va Kastve bi hrvatska gimnazija propala jerbo mladići s Pazinščine i druge srednje Istre nebi mogli poć va Kastav školu. Najviše je pak va toj gimnazije mladić iz Srednje Istre. To Talijani jako dobro znaju pak bi hteli na silu da jedina naša srednja škola v Istre propade. Kako će nam dobro! K svemu temu valja još pomislet da je guveran imel va Pazine pripravnu kuću za gimnaziju a drugde bi ju bil moral zidat i potrošit „za lepi trubac od Talijani“ kakovih sto tisuć krun za kuću. Sve laži nisu Talijanom pomogle niš ni oni četiri talijanski mameluki, ke su s prevarstvom poslali va Beč. Hrvatska gimnazija će Božjom pomoću ostat va Pazinu makar ako će Talijani puknut od jada.

Lekciju koju su dobili od Nemac neka si ju zapišu za uho i neka znaju da ako budu i naprvo zatirali naš hrvatski i slovinski puk v Istre da će prit vreme kad će Nemci zatrt i nas i Talijane.

Volosćaki i Opatijci na noge!

Izbori za našu občinu su tu. Nam ni nego dignut se i pobjeda je naša. Sigurna je naša pobjeda, kako Bog ki je na nebe. Nima te sile, ka bi nam mogla z ruki zgrabit ono, ća mi već 7 let častno i pošteno držimo va svojeh rukah.

Občina Volosko-Opatija je bila naša, ona je naša i sada, ona će ostat naša za vavek. Tako mora bit, jer to hoće naše poštenje, naša čast i naša volja. Ja — naša je volja, da ova rodjena naša gruda ostane naša, za to ona i mora ostat naša. Na našoj je strane sve ča je pošteno, vredno i domoljubno. — S nami su stotine i stotine ljudi ki su čvrsti kako stena, čvrsti i neslomivi kako željezo. — To je naša vojska, vojska vruće krvi, teplega srca, vojska poštenega obraza, častna i ne predobiva. — S tom vojskom gremo mi u boj, prez straha, prez sumnje da ćemo izać iz te borbe vjenčani vjencem najljepše i najsjajnije slave.

A tako i mora bit! I teško si ga svem nam da ne bi tako bilo! Ča bi z nas bilo, da kakovim god slučajem dodje na občinu ona pogana rulja prodanih iredentista, združenih s peščicom landravci svake vrsti i svakega roda! — Već leta i leta čekaju ti gladini, kako bi se došuljali va občinu, da

PODLISTAK.

Pod sumnjom.

Piše N. T.

(Svršetak).

Moglo je bit pol noći — va kući sve je spalo, samo Marko i nesrićna Mare, koja je malo kašnje došla k'sebi, šetali su zdvojno u svojih kamarah. Marko se zaključa u svojoj kamarici opere ranjenu ruku, svuče krvavu stomanju i zamazane od blata škornje pa ih sakrije u peć.

Na jednom ali probudi celu kuću silno zavijanje Lukinog pasa „Kolomba“.

Strašno je bilo to zavijanje, a još strašnije je ono ozvanjalo va Marinoj duši.

Devica Jele i sluga Pere se stanu i odluče poć vidit ča se je to „Kolumbu“ dogodilo.

Kada tamo najdu ga gdje leži kraj mrtvog svog gospodara ližuć mu lice.

„Za Boga, ča se je to pripetilo“ reče prestrašeno Jele.

„Ča? gospodar ubijen; ma neka znam ja ki ga je“ — odgovori Pere.

„A ki?“

„Ki drugi nego Ive, svaku noć je ovuda okolo naše kuće, koliko puti sam ga zatekal s Marum pod pojatum!“

„Bit će istina, aš i ona večeras je sva zvan sebe“.

„Sada nam ne preostaje drugo nego poć doma javit ukućanom, a ontrat vaje javit sucu i pulicaju.“

Kad su ovo dvoje došli kući i pripovedali ča se je dogodilo, svi su ukućani jednim glasom rekli:

„Ni ga nijedan drugi ako ne Ive“. A najviše ga je krivio Marko.

Pero pojde javiti stvar sucu i pulicaju a već drugi dan rano u zoru došla je i sudbena komisija, koja pošto je pregledala mrtvaca i naložila pogreb, dala je odmah zatvoriti Maru i poiskati Iva, jer po govoru svih ovo dvoje je krivo Lukinoj smrti.

Pred strašnim sucem obojica su čisto i mirne savjesti pripovedali stvar kako se je pripetilo, dok nebi onda na koncu rekli: „Ali ja prisižem. da ga ja nisam!“

Čudnovato — reče sudac — ni vi Ive ni vi Mare ga niste, a sami priznajete, da osim vas i Luki nijednoga ondje nije bilo“.

* * *

Ive je imal dobroga jednoga prijatelja odvjetnika, ki je čul za nesriću, ponudil se je Ivu da će ga branit na sudu i pošao do Iva pitat neka mu stvar ispripoviedi. Ive mu točno reče sve kako je bilo i završi: „Ja ga nisam ubil!“

„Morda ga je Mare?“ reče mu mladi odvjetnik.

„Bilo je skuro, ja videl nisam, nu i ona se proklinje, da ga ni ubila“.

Mladi odvjetnik počne malo mislit, dok napokon se nečemu ne domisli i reče: — Aha, videt ćemo!“ I podje u Lukinu kuću, pa zamoli divicu neka pošalje zvat po komu g. suca, da ga zove Ivov branitelj.

Kad je sudac došal reče mu mladi odvjetnik: On kaže da ga nije ubio, ona se opet zaklinje, da ga ni ona nije; nebi li tu mogao biti netko treći, možda koji ukućanin: koliko sam mogao izpitati stvar, dočuo sam, da je i naučnik Marko bio u Maru zaljubljen, pak Bog znade . . .

Dvojim — reče sudac.

„No ja sam nakanio pokušati nešto, ne bimo li se ipak uvjerili o Marku!“

Izvolite samo! — nadoda sudac.

„Dobro! — Jele! — pozove mladi odvjetnik, gdje je sada Marko.

„Pripravlja baš škrinju za Lukino mrtvo telo“.

„Budite tako dobra, donesite nam jedan par njegovih postola, ali njemu ništa ne kazujte i dopeljajte s vami i psa „Kolomba“.

„Što to kanite učiniti?“ — upita ga sudac.

„Jedan čas još, pa ćete vidjeti“.

U tren oka bila je Jele tu s postolima i s „Kolombom“. Mladi odvjetnik uzme postole, dade ih ponjušiti „Kolumbu“ i uputi se sa sucem i Jelom na mjesto, gdje se je dogodio onaj grdni zločin. Mladi odvjetnik dade još jedan put „Kolumbu“ ponjušiti postole podragav psa i pokazav mu prstom na zemlju reče mu: „Iši!“

Pas kako da je razumel ča mu mladi gospodin nalaže, prigne glavu prama zemlji i najde sled; po sledu podje do vratašca vrta, a odovuda prama kući i ravno u Markovu kamaricu i stane pred pećum te počme lajati. Mladi odvjetnik otvori peć i izvuče iz peći jednu krvavu košulju i par vrlo blatnih čizma, na čijim su poplatima bila dva reda čavala.

„Evo — reče mladi odvjetnik — ove ga čižme posve izdaju, otisci ovih čavala još se poznaju u blatu, u mojim se sumnjam nisam prevario“.

„Niste, mladi gospodine i ja vam čestitam, vašim nepronicavim duhom, ušli ste u trag pravom ubojici, oslobodili ste mene krive odsude, a povratili slobodu dvim mlaim i ljubećim se srcima, koji bi bili pravedni stradali, a sad podjimo k Marku, koga ćemo u ime zakona uapšiti“.

Mladi odvjetnik idjaše prvi noseć u jednoj ruci čižme a u drugoj košulju i čim uljeze u radionicu videć ga Marko, ostane ko od kamena.

„Propao sam“ — reče i pograbiv brže dlieto prereže si vrat i sruši se na zemlju, gdje naskoro izdahnu.

Ivan se i Mare kašnje uzmu, te su va rajskoj sreći sprovadjali srećne dnevi, sretni i blaženi ča nisu oni, kako su s početka jedan na drugoga sumnjali, okaljali si ruke brata svoga.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 3 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk. kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 7. Volosko-Opatija u četvrtak 13. veljače 1902. God. III.

Talijanska sramota va Beču.

Talijanski zastupniki su ovi dni doživeli va bečkem parlamente velu sramotu. Va proračunskem odbore parlamenta bili su ovo leto od talijanskeh zastupniki istarski Talijan Rizzi i tirolski Talijan Malfatti. Kad se je va tem proračunskem odbore počelo razpravljat o potrošku za srednje škole (gimnazije, realke i dr.) delali su Talijani Rizzi i Malfatti sve moguće, da se govèrnu dopusti potrošak za hrvatsku gimnaziju va Pazinu ale samo ako se guveran obveže da će ta gimnazija već drugo leto premestit s Pazina va kakovo čisto hrvatsko mesto kako na primer va Kastav.

Oni su nemškem zastupnikom lagali i mazali, da je Pazin čisto talijanski grad pak da se je istarskem Talijanom učinila velika krivica s tem da se je va talijanski Pazin namestilo hrvatsku gimnaziju.

Kako Talijanom pazinska, tako je Nemcem slovenska gimnazija va Celju na štumihe. Znajuć to Talijani, oni su se vrteli okole nemškeh zastupniki kako gladni breki, da bi ih nagovorili, da svi glasuju trošak za hrvatsku gimnaziju va Pazine samo ako istu s Pazina premesti va ki hrvatski grad v Istre, a oni Taliiani da će svi glasovat da se slovensku gimnaziju premesti s Celja va Maribor.

Već su Talijani va peste držali da će svi Nemci glasovat s njimi pak da će poć hrvatska gimnazija s Pazina ća. Već su po svojeh novinah a najviše va židovskem „Piccolo“ trubili da će pazinska hrvatska gimnazija bit premešćena. Prošlu sredu imelo se je odlučit za Celje i Pazin. Va proračunskem odboru odlučilo se je na predlog Nemca Stügkh z 25 glasi proti 22 da se Celjska slovenska gimnazija ima premestit va Maribor. Za Stürgkhov predlog glasovali su i Taiijani misleć za seguro da će svi Nemci glasovat proti hrvatskoj gimnazije va Pazine. Nego kod glasovanja bilo je 26 glasi za te da hrvatska gimnazija ostane va Pazine a 18 glasi za to da se premesti. Talijani su nakon tega glasovanja ostali kako od kamika. Sram ih je bilo sameh sebe. Toliko su se mučili toliko su govorili toliko petljarili pak za ča? Za to da bude premešćena slovenska gimnazija iz Celja. — Malfatti i Rizzi su bili tako osramoćeni da je isti dan prvi odputoval u Innsbruck a drugi va Pul.

Talijani v Istre i Trstu dignuli su radi tega glasovanja va proračunskem odbore kuku i motiku proti Nemcem. Prigovaraju njim da su ih prevarili i pustili na cedile pak prete da će njim se va parlamente osvetit. Najjače se jadi abrejski Piccolo od petka 7. t. m. Nego Talijanom dobro stoji. Oni su pod nami kopali jamu pak su sami va nju pali. Sramota ku su nam pripravljali pala je na njih obraz. — Kako va sveh, tako su i va ovoj stvari grdo lagali samo da pridu do svoje svrhe. Oni su Nemcem lagali da je Pazin talijanski grad. To je baš banditska laž. Pazinska občina ima polag zadnje popisije 15 tisuć Hrvati a samo jednu tisuću Talijani. Kako se more tu govorit da je Pazin talijanski grad. Briga talijanskeh arlekini za istinu, oni lažu a la Salo samo da svet varaju. Oni su Nemcem lagali da je hrvatska gimnazija va Pazine bila učinjena samo za pohrvatit talijanski grad Pazin. — To je uprav smešno. Pazin, kako smo dokazali ni talijanski grad nego hrvatski, pak ga ni trebe pohrvatit. — Ontrat ni istina da jedna gimnazija more raznarodit jedan grad. Ako se Talijani tega boje ontrat njihovo talijanstvo jako slabo stoji. Va Ljubljane je na primer dužina nemških škol pak je za svem tem mesto ostalo čisto slovensko. Talijani su lagali kad su va proračunskem odbore govorili da je hrvatska gimnazija bila učinjena Talijanom na dešpet va Pazine, zač da se ju je moglo lahko stavit va kakovo hrvatsko mesto v Istre n. pr. va Kastav.

Talijani bi morali znat da je pazinska gimnazija učinjena za celu Istru pak je bilo pravo, pošteno i potrebito da se ju stavi va sredinu Istre a to je baš Pazin, kamo moru deca iz cele Istre najlaglje prit.

Va Kastve bi hrvatska gimnazija propala jerbo mladići s Pazinščine i druge srednje Istre nebi mogli poć va Kastav školu. Najviše je pak va toj gimnazije mladić iz Srednje Istre. To Talijani jako dobro znaju pak bi hteli na silu da jedina naša srednja škola v Istre propade. Kako će nam dobro! K svemu temu valja još pomislet da je guveran imel va Pazine pripravnu kuću za gimnaziju a drugde bi ju bil moral zidat i potrošit „za lepi trubac od Talijani“ kakoveh sto tisuć krun za kuću. Sve laži nisu Talijanom pomogle niš ni oni četiri talijanski ameluki, ke su s prevarstvom poslali va Beč. Hrvatska gimnazija će Božjom pomoću ostat va Pazinu makar ako će Talijani puknut od jada.

Lekciju koju su dobili od Nemac neka si ju zapišu za uho i neka znaju da ako budu i naprvo zatirali naš hrvatski i slovinski puk v Istre da će prit vreme kad će Nemci zatrt i nas i Talijane.

Volosćaki i Opatijci na noge!

Izbori za našu občinu su tu. Nam ni nego dignut se i pobjeda je naša. Sigurna je naša pobjeda, kako Bog ki je na nebe. Nima te sile, ka bi nam mogla z ruki zgrabit ono, ča mi već 7 let častno i pošteno držimo va svojeh rukah.

Občina Volosko-Opatija je bila naša, ona je naša i sada, ona će ostat naša za vavek. Tako mora bit, jer to hoće naše poštenje, naša čast i naša volja. Ja — naša je volja, da ova rodjena naša gruda ostane naša, za to ona i mora ostat naša. Na našoj je strane sve ča je pošteno, vredno i domoljubno. — S nami su stotine i stotine ljudi ki su čvrsti kako stena, čvrsti i neslomivi kako željezo. — To je naša vojska, vojska vruće krvi, teplega srca, vojska poštenega obraza, častna i ne predobiva. — S tom vojskom gremo mi u boj, prez straha, prez sumnje da ćemo izać iz te borbe vjenčani vjencem najljepše i najsjajnije slave.

A tako i mora bit! I teško si ga svem nam da ne bi tako bilo! Ča bi z nas bilo, da kakovim god slučajem dodje na občinu ona pogana rulja prodanih iredentista, združenih s peščicom landravci svake vrsti i svakega roda! — Već leta i leta čekaju ti gladini, kako bi se došuljali va občinu, da

PODLISTAK.

Pod sumnjom.

Piše **N. T.**

(Svršetak).

Moglo je bit pol noći — va kući sve je spalo, samo Marko i nesrićna Mare, koja je malo kašnje došla k sebi, šetali su zdvojno u svojih kamarah. Marko se zaključa u svojoj kamarici opere ranjenu ruku, svuče krvavu stomanju i zamazane od blata škornje pa ih sakrije u peć.

Na jednom ali probudi celu kuću silno zavijanje Lukinog pasa „Kolomba“.

Strašno je bilo to zavijanje, a još strašnije je ono ozvanjalo va Marinoj duši.

Devica Jele i sluga Pere se stanu i odluče poć vidit ča se je to „Kolumbu“ dogodilo.

Kada tamo najdu ga gdje leži kraj mrtvog svog gospodara ližuć mu lice.

„Za Boga, ča se je to pripetilo“ reče prestrašeno Jele.

„Ča? gospodar ubijen; ma neka znam ja ki ga je“ — odgovori Pere.

„A ki?“

„Ki drugi nego Ive, svaku noć je ovuda okolo naše kuće, koliko puti sam ga zatekal s Marum pod pojatum!“

„Bit će istina, aš i ona večeras je sva izvan sebe“.

„Sada nam ne preostaje drugo nego poć doma javit ukućanom, a ontrat vaje javit sucu i pulicaju.“

Kad su ovo dvoje došli kući i pripovedali ča se je dogodilo, svi su ukućani jednim glasom rekli:

„Ni ga nijedan drugi ako ne Ive“. A najviše ga je krivio Marko.

Pero pojde javiti stvar sucu i pulicaju a već drugi dan rano u zoru došla je i sudbena komisija, koja pošto je pregledala mrtvaca i naložila pogreb, dala je odmah zatvoriti Maru i poiskati Iva, jer po govoru svih ovo dvoje je krivo Lukinoj smrti.

Pred strašnim sucem obojica su čisto i mirne savjesti pripovedali stvar kako se je pripetilo, dok nebi onda na koncu rekli: „Ali ja prisižem. da ga ja nisam!“

Čudnovato — reče sudac — ni vi Ive ni vi Mare ga niste, a sami priznajete, da osim vas i Luki nijednoga ondje nije bilo“.

* * *

Ive je imal dobroga jednoga prijatelja odvjetnika, ki je čul za nesriću, ponudil se je Ivu da će ga branit na sudu i pošao do Iva pitat neka mu stvar ispripoviedi. Ive mu točno reče sve kako je bilo i završi: „Ja ga nisam ubil!“

„Morda ga je Mare?“ reče mu mladi odvjetnik.

„Bilo je skuro, ja videl nisam, nu i ona se proklinje, da ga ni ubila“.

Mladi odvjetnik počne malo misliti, dok napokon se nečemu ne domisli i reče: — Aha, videt ćemo!“ I podje u Lukinu kuću, pa zamoli divicu neka pošalje zvat po komu g. suca, da ga zove Ivov branitelj.

Kad je sudac došal reče mu mladi odvjetnik: On kaže da ga nije ubio, ona se opet zaklinje, da ga ni ona nije; nebi li tu mogao biti netko treći, možda koji ukućanin: koliko sam mogao izpitati stvar, dočuo sam, da je i nećnik Marko bio u Maru zaljubljen, pak Bog znade . . .

Dvojim — reče sudac.

„No ja sam nakanio pokušati nešto, ne bimo li se ipak uvjerili o Marku!“

Izvolite samo! — nadoda sudac.

„Dobro! — Jele! — pozove mladi odvjetnik, gdje je sada Marko.

„Pripravlja baš škrinju za Lukino mrtvo telo“.

„Budite tako dobra, donesite nam jedan par njegovih postola, ali njemu ništa ne kazujte i dopeljajte s vami i psa „Kolomba“.

„Što to kanite učiniti?“ — upita ga sudac.

„Jedan čas još, pa ćete vidjeti“.

U tren oka bila je Jele tu s postolima i s „Kolombom“. Mladi odvjetnik uzme postole, dade ih ponjušiti „Kolumbu“ i uputi se sa sucem i Jelom na mjesto, gdje se je dogodio onaj grdni zločin. Mladi odvjetnik dade još jedan put „Kolumbu“ ponjušiti postole podragav psa i pokazav mu prstom na zemlju reče mu: „Iši!“

Pas kako da je razumel ča mu mladi gospodin nalaže, prigne glavu prama zemlji i najde sled; po sledu podje do vratašca vrta, a odovuda prama kući i ravno u Markovu kamaricu i stane pred pećum te počme lajati. Mladi odvjetnik otvori peć i izvuče iz peći jednu krvavu košulju i par vrlo blatnih čizma, na čijim su poplatima bila dva reda čavala.

„Evo — reče mladi odvjetnik — ove ga čižme posve izdaju, otisci ovih čavala još se poznaju u blatu, u mojim se sumnjam nisam prevario“.

„Niste, mladi gospodine i ja vam čestitam, vašim nepronicavim duhom, ušli ste u trag pravom ubojici, oslobodili ste mene krive odsude, a povratili slobodu dvim mlaim i ljubećim se srcima, koji bi bili pravedni stradali, a sad podjimo k Marku, koga ćemo u ime zakona uapšiti“.

Mladi odvjetnik idjaše prvi noseć u jednoj ruci čižme a u drugoj košulju i čim uljeze u radionicu videć ga Marko, ostane ko od kamena.

„Propao sam“ — reče i pogrbiv brže dlieto prereže si vrat i sruši se na zemlju, gdje nakoro izdahnu.

Ivan se i Mare kašnje uzmu, te su va rajskoj sreći sprovadjali srećne dnevi, sretni i blaženi ča nisu oni, kako su s početka jedan na drugoga sumnjali, okaljali si ruke brata svoga.

se va njoj okože, da si natrpaju žepi, da nas pokradu, ogule, da z nas učine ono, ča su već storili va tolikeh občinah v Istre va Motovune, va Pule, va Poreče, va Muggie, va Boljune. va Buzete i va tolikeh drugeh občinah.

Tudjinci su to, ki bi oteli šundrat našu občinu. Još se ne bi pravo ni poseli va njoj, već bi najedanput povisili adicionale tako, da bi plačila bila dva i tri puti veća nego su sada. Oni bi nas vrgli va vratolomne špekulacije prez kraja i konca. Oni bi nas uništili, zatrli, pogubili!

Za takove ljude delaja Talijani Costantini i Puović. Oni gledaju da njim pomoru doć na vladu va ovoj občine, i to iz velike, neizrečene mržnje proti nam, proti našemu imenu, proti našemu jeziku. I upravo je ta naš jezik, kega bi oni oteli najprvo udušit, zatrt. Cela ta banda, ka se je digla proti nam pljuva i hita svako blato na naš materinski jezik. A mi se ne damo, mi ne damo našega sladkega jezika, a ne damo ga za to jer jezik jednega naroda je njegova krv i ako takov narod neće da umre on mora da svoj jezik čuva i brani. I mi ćemo da branimo tu našu svetinju i mi i sami ne znamo ča bimo mi sve bili vredni učinit proti onem, ki bi pokušali, da učine kakov atentat na lepu i milu besedu, s kom su nas nekada zadojile matere naše.

I mi smo tu da delamo i nastojimo oko koristi i napredka naše občine, al mi ćemo da se sve to razvija pomalo, postepeno, ne prenaglo, zač nigdere ne uspjeva ono, ča se va nagloste učini! Kako smo i do sada, mi ćemo i od sada poštovat Nemca i svakega tudjinca, mi bimo dapače gledali da s njimi u dogovoru i prijateljskom sporazumljenju upravljamo ovom našom občinom, ali samo pod uvjetom, da nam ni jedan ne tiče našegc jezika, naše narodnosti. Zač kakogod mi puščamo drugem, da živu i da se slobodno razvijaju to isto zahtjevamo i od drugeh da se napram nam tako drže i vladaju. Oni ki se drže jednega Krstića nisu vredni ni dostojni da ih pogledamo, a kamo pak da ih poštujemo.

To je otvorena naša rieč, s tom besedom gremo mi va ovu borbu. Volosko i Opatija — Vološčakom i Opatijcem rodjenim domaćim ljudem. Tudjincu čast i podpora dok je ta tudjinac pravedan i iskren s nami. Dole s onemi, ki bi nas oteli zatrt.

Proti takovem propalicam mi se sada dižemo. S nami će bit na dan izbora sve ča misli i čuti pošteno. Nima tega majčinega sina, kega je rodila Opatija ale Volosko, da bi mogal mirnim okom gledat, kako se tudjinci imposesuju na ovoj našoj zemlje! Sve će bit s nami uvjereni smo, sve i oni slabići, ki su do sada kolebali ne znajuć kamo bi ni s kim bi!

A ti naša stara gardo, ti narode naš Voloski i Opatijski, ti izabrana narodna četa osvetnika, spomeni se leta 1895. i gledaj da budeš na dan izbora sva kako jedan muž na mestu, kamo te zove narodna tvoja čast. Nijedan neka ne fali, nijedan, pokažimo izrodom, poganskim propalicam koliko nas ima i da je nemoguće predobit nas — da je nemoguće vladat prez nas i preko nas. Na noge braćo Vološčaki i Opatijci, na vojsku! Zač to je prava vojska — a sramotna je kukavica onaj, ki pred bojem dezertuje.

A i vi majke naše, žene naše, sestrice i kćerke i vi gledajte, da tom prigodom budete poticalom i lepim izgledom mužem — pomozite i Vi!

Vološčaki i Opatijci! Svi u boj! Nek Vas ni strah. Nas ima toliko, da kad bi neprijatelj bil još jedanput tolik on nam ne bi mogal niš učinit. Alaj, svi na izbor za našu divnu Opatiju za naše milo Volosko, za tu lepu zemlju našu, va koj počivaju kosti naših starih, za tu zemlju, ka ima za sveh nas toliko lepeh uspomena.

Ne dajmo se, ne dajmo se, ne dajmo se!

Vološčaki i Opatijci! Pripravni budite! — S nami je Bog i pravedna stvar naroda našega!

Svi na izbor!

Živjelo naše Volosko! Živjela Opatija!

Dopisi.

Iz Klane. Škoda je, da se premalo piše u novine iz Klane, a imao bi dopisnik bistra oka odavle mnogo šta javiti, što bi bilo vriedno da sazna šire občinstvo i naši Klanjci raštrkani širom svieta. Klanjac ne ide rado u sviet, ljubi iskreno svoje rodno selo i njime se ponosi i brani ga svagdje i pred svakim. Mnogi su čitave zime po šumah hrvatsko - slavonskih i bosanskih, pak se vesela lica vraćaju k svomu kućnomu pragu poslie teškoga rada.

Klanjac do pred par godina nije tražio zasluzbe izvan u šumah. U zadnje doba Klanjcu se pogled razširio. Vidimo ih na Rieci i po drugih gradovih u dobrih službah. Usudio se preko široka mora u Ameriku. Danas ih je tamo oko tridesetak. Svi su zaposleni i zaradjuju liep novac; svi su otišli na stalnu radnju, sjegurni uz pomoć božju na stalni prihod. Drugačije ne bi bili otisnuli u daleki sviet. U svojem zadovoljstvu tamo ne će da zaborave na svoju rodnu grudu ni na svoje doma ostavljene. Ako i jesu svi u Americi kratko doba, šilju kući roditeljima prilične svote žutaka. Ovo je liepo i hvalevriedno, a još je hvalevrednije, što se novčano sjetili župne crkve sv. Jeronima u Klani. Naši mladići — Amerikani, pokazali su tim, da im je srce i ljubav u Klani ako i jesu tielom u stranom svietu. Evala vam! Dok su takovi, neće biti izgubljeni ni za Klanu ni za naš hrvatski narod.

Iz Tinjana. Mački i mačkići (ali ne oni brižni Paškval) su digli rep i češ onako kako da su već postall podeštati, kunžiljeri i ča ti ja znam ki titul bin im dal. Obermačak u Kringi blezga da Defar neće bit već podeštat i da on je već sve obrnul koje je mogal, samo one pametne da ne more. Neki dan je govoril na jednem meste ovako: Ako mi daju oneh dvanajst miljari krun ča sam posujilnici dužan, sve će to bit. Ja sam najprvo bil za Talijane, pak sam tel Hrvate (ali te pasje vire se nisu dali) i sad moram opet šempijat Talijane, intanto predikaj ovamo, onamo lazuć i ogovarajuć sam ih sigural da će stvar bit. Ako pak ne bude da jih vrag uzme samo da meni beči daju.

Sam jim povedal kako sam pomačil onog mladog golubaticu iz Ježenja. Njega sam ja ušempijal da će bit podištat, a sad je gorji od mene. Piše već svako rugo proti podištatu i plovanu u Pravoj Slogi, se druži samo s nami i s Talijani u Tinjanu, a bome znaš da sam meštar, kad sam ga omrazil od plovana, podeštata i učitelja. — Lani je predstavljal u čitalnici i pisal proti mačkom a sada piše sve proti Hrvatom. Lipo sam ju študijal, činil sam da piše u Krstićevu Slogu sve ča se more zmislit proti podištatu (ki je pošteno delal tako Bože ja ali intanto neki šunjavci veruju). Činil sam mu pisat da je pojel komunu da je prevaril, da je slepar i ča ja znam ča god mi je vrag na pamet donesal, ali za sve to podištat ne mari (kako ima i pravo, ač je pametniji i posteniji nego mi.)

Ma intanto sam svet smutija. Kako sam rekal oni ki ništa razumeju mi nete sve to verovat ač znadu da je bil već četiri puta zajedno jednoglasno izabran za podestata, i mu ni mogla ni junta ni kapitanat niš krivice nač, ali ke la va da, neka gre ja ću se divertit.

Ja sam učinija da se ustroji kasa talijanska u Tinjanu, intanto meni su dali 400 krun a drugim samo na malo daju. — Oni znadu da prez mene ne moru ništ, ač ako i neznam pisati, ja i moja nevista znamo dobre lajat i klepetat.

Imam još nekoje mačkiće u Tinjanščini i ja se čudim kako im ljudi veruju. Takovi su župan iz Vitosi ki si je sve svoje zapustija i njegov kum Kalac, pak bravi Vice komu govoru Krstić Štrigo, ki se vavek sa otcem i s majkom kara i pravda i skupa s golobaticom delaju svoji sedute i pišu u Krstićevu Slogu sve ča im ja ordinam. A zač ne bi pisali, ni jim potriba platit hartu ni injostar a i poštu im plati oni šunjavi i slipi Šemberilo. Intanto ja si ju godim. — Najveć me to jadi, da moj kum Defar nič za to ne haje i to mi sve ništo daje, da on stoji na sigurnijih nogah nego mi.

Na to švikne i vikne Zaneta: nosi piti tr smo se već ožežali. Ali Zaneta se razljuti i reče: Čako! vrag uzeo tebe i tvoju politiku, da nisi zapucal oni miljari ča si prija od svojih nevista, ne bi ti potriba se moliti ni Talijanom ni Hrvatom i biš bija ti i tvoja čeljad sva u miru ma ti si zatra sebe i nas i drugo neka vrag ne nosi u našu hižu ni mačka ni miša.

Podištat te je vajk lipo putija i nam je dosti dobra učinija, a sad bižiš spred njega, aš te je sram na njega stati, a i te more biti vrgonja Boga i ljudi. Ča si učinija plovanu, majestrom i svi ki su bili u kakovoj kariki, ja mislim da te more već svit poznat, (i na to odleti plačuć i jadikuјuć iz sobe.)

Na to se stanu pogledati Kuga i Mačkić i reče Kuga Mačkiću: Čuješ po majku živa ima moja nevesta pravo, i te molim poberi šila i kopita zač ona bi kapaca ogladit s kolcem tebe i mene.

Na to mačkić se pobere bežuć koliko je mogal u Tinjan, gdje ima svoju kancelariju i agenciju Krstićeve Sloge, te je povidal doma da se nije takova pašta nadal.

Narodni prijatelj.

Iz Baške. C. kr. impiegat brani Austriju! Poznato vam je od tretega broja dičnog „Narodnog lista“, kako je va Baški neki postolar vikal „viva Italia“, a bil je va njegovom društvu i neki c. kr. činovnik. — Ča mislite, da se je taj činovnik ostavil njegove kumpanije? Ajbo, mi smo ga videli i predpasanu nedilju, kadi je s njim opet hodil. Ma ni to dosta da ide š njim, nego ta c. kr. impiegat još se je usudil i branit takova človika, komu toliko na srcu leži gladna Italija. Ne samo da ni otel poć svedočit ono ča je čul, nego je još sam učinil obranu za Ivana Quadranta. Mi upozorujemo c. kr. sud na Veji neka malo pregleda ki je pisal istancu proti Ivanu Dorčiću. Čuli smo od vredne osobe govorit, da je tu tužbu pisala žena spomenutoga impiegata, a diktoval ju je sam c. kr. impiegat, ki je otel svu krivicu hitit na Ivana Dorčića, a obranit poznatoga Quadranta.

Oprite sada, vi moji Baščani svoje oči i glejte ki su sve proti nam. Kada se je on zdruzil s onim postolarom, ki je svih nas uvridil, to je znak, da mu je on pljeskal i pohvaljeval kada je ono govoril. To je znak da će nam još i on reć, čemu se ne bi čudili, bo vavik čujemo, kadi se on s nami poruguje i čuda od njih za nos pelje i to baš onih, ki mu se klanjaju.

Ako bimo oteli toga človika malo proriešetat nezuam kada bi finili s temi litanijami. Pustimo ća njegovo domaće življenje, sve ča dela za se dela; ma kako vrši on svoju službu, bo se to i nas tiče. Pitajte malo gospodara od broda „Božja pomoć“, neka vam on reče, česa mu je ovo zadnje vrime svega učinil. Ki mu je bil kriv, ko on nezna ča mu zakoni govore? Niki opet mu nesu butilje, bo da će im udelat supliki za penzijon. Neka se malo jave, koliki su već dobili penzijon ča jim je on pisal supliki? Vi čekate, ćete se i načekat, a on intanto po malo pije da mu se i već i nos crljeni.

Mi bi mogli znest vele i male litanije pred njegovi poglavari, ma sada ćemo pustit, bo čujemo, da se spravija ča od nas. I neka gre ča prije, lipoga spomena nam neće ostavit.

Mi smo to sve hitili van. da se vidi kakovo more bit njegovo svedočanstvo i neka vide oni, ki ga plaćaju, ako ovako delaju c. kr. impiegati za Italiju, neka se ne čude kada bude naš narod sprogovoril, bo žice su već previše nategnute, a mi ćemo do zadnje kapi krvi braniti našega premilostivoga Cesara Frana Josipa i milu našu domovinu. Komu je lipša Italija neka gre slobodno tamo pokušat glada i mizerije, a mi ćemo živit kadi smo se i porodili va hrvatskoj Istri, ka je provincija od cesarstva austrijanskega.

Iz Sovinjaka. U nedjelju dne 26. t. m. obdržavala je podružnica sv. Cirila i Metoda u Sovinjaku, svoju 5. glavnu godišnju skupštinu u rodoljubnoj kući g. Josipa Vi vode u Pračani.

Nebo je kroz cio dan plakalo i uzdisalo ko da tuži nad onom nesretnom odpadači i brlogu biesnih lava, u gnieždu sovinjskih diktatora. Pod veče spuštala se nu zemlju tiho i niemo po koja snježena pahuljica, kad vesela povorka uz radostne poklike, pjevanje i glazbu krenu iz Sovinjaka put rodoljubne Pračane, praćena zviždukom i eviva-klici onih gojnih prsiju sinova djedovske kulture, gladnijeh carlatana i nadničara. Kraj svega toga sakupila se na Pračani liepa kita članova i prijatelja. Domaćina primao ljudstvo raširenih ruku i radostnim posmjeskom na licu.

U liepo okićenoj dvorani našto ide osobita čast našim mladim perjanicam na Pračani (živili!) otvori skupštinu predsjednik g. Angjeo Žigante te pozdravlja sve prisutne rodoljubnim uznosom i biranim riečima. —

Kod liepog izvješća našeg milog Miha Majera ostalo je ljudstvo zapanjeno i slušalo ga do kraja štono rieč otvorenih ustiju dok na koncu ne zaori bura živio - klici Nj. Vel. našem premilostivom Caru i Kralju Fr. Josipu I. — — Živio Miho! Vidi se da je svom ozbiljnošću zaranio u tužna srca našeg mukotrpnog naroda.

Iza izvješća blagajnika sliedio je izbor novog odbora te bijahu izabrana sliedeća gospoda:

Predsjednikom Ivo Žigante župan u Sovinjaku, zamjenikom Josip Vivoda iz Pračane, tajnikom Antun Črneka iz Sovinjaka, zamjenikom Miho Majer iz Majeri, blagajnikom Angjeo Žigante iz Sovinjaka, zamjenikom Dinko Sirotić iz Polja.

Novi se predsjednik zahvali na časti povjerenoj njemu i cielom odboru, te uze onim svojim prirodjenim darom govoriti iz duše u dušu naroda. Evala ti Ivane! Od tvojih, bi se rieči dao izplesti bič, sakovati ljuti buzdovan, da se opraši pete onoj kletoj gamadi, što nam domaje — hram nudja tudjinu — gulijašu prekomorskog kraljevstva. —

Članova imade do sada upisanih 85, a bilo bi ih više, al se nemarnike i strance koji neće da plaćaju marljivo briše. Tko ne će da plaća čemu da nam na papiru sanjari i piše: rodoljub-član podružnice.

Onim pako koji se ističu svagdje i svakom prigodom Hrvatima i mučenicima za svoja sveta narodna prava, a niesu jošte upisani u našu podružnicu kličemo složno glasovito: Braćo, ne valja vam posao! Nije dosta ljubit svoj narod neg se valja i zanj žrtvovati — a 20 nč. nije bogme velika žrtva. Par cigaretka manje i koje pustne nedjelje malko manje magle u glavi, pa eto ti članarine za čitavu godinu. Medjutim mi smo sa napredkom naše podružnice sasma zadovoljni.

Iza utjerivanja članarine palo je jošte liepih rieči kojim će se božjom pomoći doprinieti u ovom kraju, da se zaplačemo nad žrtvom, nad tužnim grobom Istarskog mučenika.

Oko 8 sata dalo se je staro i mlado u ples pa hajd nek se vrti čak tamo do pjetlovih ura.

Evala vam braćo! Evala ti mlada uzdanice!

Tebi pako gostoljubivi Bepo srdačna hvala i od Boga plata. Čon.

Iz Cresa. Nasi komunski izbori su anke nam g. urednice pred vrati. — Kukanja je već do blago vrimena pricnela a sada su se nasa vlastela zi svojimi placenimi rufijani alla Kravin, Palula, Poldrugo, Ziskic, Pavan i ki bi svih tih zlodeji zbrojil, po staroj uzance stavila na vrat na nos manizat se, strasit, mamit, lagat i obećevat i roma i toma. — Jednoga mame, nasi kapi kuntrada na fadigu, drugoga nute skarami s kosirići s kropilničami, a tretega da te mu sina stavit studijat agrikolturu i ce ti ja znam s kakovemi jos furbacijami i obećanji ke pak vavek finjuju s onim njihovim obicajnim ritornelom: ma ćete poć kumpare s nami votat! Pul nas vam neće on dan falit ni zvaceta ni makaruni! Ten toga dokle ovi plaćeni galopini obijaju ljuške pragi i potezu ljude po kuntradà za rukav do maji na na-

soj podestariji mesa se zavajon kega misle i ovoga puta paricat brizanomu creskomu kopacu i komunisti. Ta zavajon su vam izborne liste. —

Na 19. jenara bile su liste armane i izlozene ali da bolje recem zacavlane na vratnice jednoga armara da je more svaki ki će laglje procitat i do potribe prepisat! Vidite kako su dobri i gentili nasi sinjori na komune! Neki dan sem je sel i ja malo pospijat ma nis mogel nis videt zac me je najprije pricnel sekat sjor kapitano Poja otvarajuć i zatvarajuć vrata do ormara skuzum da mora v ormaru iskat neke karti. Nego i od ono malo ce sem videl, maja moja keh i kolikeh je tu sleparij. — Mrtvi Bog ih pomiluj, postali su zivi, a zivi Bog im daj dobro i lepo zdravlje postali su mrtvi. Ki je di Giovanni taj van je fu Giovanni, a ki je fu taj van je di. Giovanni su postali Giorgi a Giorgi Giovanni, Mattei Marchi a Marchi Mattei. Oni ki su njihovi ti su van dobro zapisani i po dva i po tri puti a naši spusceni vanke de capotto ol na mesto va drugi stavljeni su va treti korp i tako naprvo van je to sve stenfano da se nezna jel Abram rodil Izaka al Izak Abrama. — Tu van je z jednum besedum receno, toliko tih sleparij, da ni moguće ni rekurse pravit. Basta da znate da kada su se liste pisale poglaviti diretor van je bil on slepec do Itravina, a vi Cresani dobro poznajete toga sfacanoga rufijana ki do teh sleparij zive i ki blago trubi va svoju mrezu spravi. Onakova slepca i smutljivca ni pod zvonom sv. Sidra! Nasi se nebogi anke manizaju i delaju i delat te sve cagod zakon i pravica a i ljubav napram briznomu potlacenom i prevarenom kopacu jim bude zapovidala i nalagala.

Na sve te zavajonarije ke će na svoje oči videt slavni c. kr. kapitanat kad na njega nas rikors dojde, marit će ako još ima malo pravice odveka va Istre, marit će otvorit oci.

Već same te zavajonarije, a da i ne govorimo da je nasa komun do grla zadužena i njija dobra većim delom ipotekana, već samo te stvari marile bi potaknut slavni nas kapitanat da proponi raspust občinske reprezentance i da se imenuje c. kr. komesara, ki bi imel nepristrano i zakonito obavit občinske izbore i stavit va red naše komunske posli doklek smo jos na dobi i vrimenu da se spasi almeno ono ce še još da spasit. (Sliedi).

Domaće viesti.

† **Frano Rubeša Plovanić.** Dne 11. o. m. preminul je u Rubeših vrli domorodac Frane Rubeša Plovanić, klesarski majstor i posjednik iz Rubeši. Danas sproveli smo ga do hladnoga groba. Bila mu lahka domaća zemljica!

Nekoji Klanjci stanujući na Rieci obdarili su našu mladu čitaonicu. I nadalje nek ju ne puste s oka, a budi im ujedno izrečena ovim naša zahvalnost.

Bude li ovo moje pismo došlo u ruke našim Klanjcem stanujućim u tudjini, (a i hoće, jer rado čitaju naše novine i naš „Narodni lišt", a nastojat ćemo da ga budu svi čitali gdjegod se nalazili), pa ga budu uzčitali, neka znadu, da smo im mi svi doma zahvalni, što se rado i srcem i novcem sjećaju svoje rodne Klane. — Ne zaboravite i nadalje, mila braćo, ni svojih roditelja, braće i prijatelja, ne zaboravite obdarivati našu crkvu, al i ne zapustite svoga materinskoga hrvatskoga jezika tamo, gdje se on malo čuje; družite se s tamošnjimi Hrvati, učlanite se u njihova društva; branite tamo naš ljepi hrvatski jezik, a branit ćete ga moći i doma u Klani, ako budete podpomagali novčano naše čitalačko društvo „Napried". Vaš budući dar iz Amerike nek bude namienjen našoj čitaonici. Da ste mi zdravi i veseli! Samo napred!

Klana čita! Eto, to je moj radostni usklik. E te kako! Čujte malo: U Klanu dolazi oko 25 iztisaka „Narodnoga lista", 25 ravnih iztisa vrlo zanimivog lista „Dom" iz Zagreba; više komada „Naše Sloge" i gospodarskog poučnog lista iz Krka „Pučki prijatelj". Uz to na pojedince i na društvo „Napried" dolazi više naših dnevnikâ čednika, mjesečnjaka i polumjesečnjaka.

Mi ovdje rado čitamo pripoviesti. Za to je naša čitaonica nabavila nekoliko knjiga „Matice hrvatske" poučnog i zabavnog sadržaja.

Ove godine došlo je na našu poštu knjiga sv. „Jeronima" u Zagrebu za 57 članova, a onih družbe sv. Mohorja za 16 članova.

Što mislite nije li ovo liepi broj čitalaca u Klani! O jest, a bit će ih više; nadamo se, da će se broj čitalaca u kratko podvostručiti, već stoga što svi malo ne ispod četrdesetih znadu čitati i pisati, a Klanjac je bistre glave.

A sada jednu molbu na rodoljube i društva. Ovi se umoljavaju, da bi obdarili Klanjce, dotično naše čitalačko društvo „Napried" knjigami budući je naša želja, da osnujemo knjižnicu. Imade odličnih Klanjaca koji će zaista i ovime priteći na pomoć svojim domorodcem. Darovi nama neće biti mrtvi kapital; imademo u našoj sredini muževa, koji će nastojati, da budu ovi nosili željene plodove.

Altroke peto kolo! Se spamećujete kako su lane posle izbora za petu kuriju mački tovari govorili: — Hej, mi mački imamo 4 deputati, a vi Hrvati nimate nego jednega Spinčića. I smeli su se mački i zabavljali su se govoreći: Spinčić je — peto kolo Mi smo njim onputa odrezali, da više valja jedan prst našega Spinčića nego svi oni četiri talijanski deputati skupa. K temu smo govorili, da nam se ni treba niš bat, nam da neće niš huje bit zač mi imamo va Beče dobrega čoveka ki za nas tamo misli i dela. Ovi dni se je pokazalo, da smo imeli posvema pravo kad smo onako pisali. Radilo se je ovi dni, kako na prvem meste današnjega lista pripovedamo o tem, da se našu gimnaziju va Pazine ili uniši ili da ju se premesti va ko drugo hrvatsko mesto v Istre. Da se je dogodilo jedno ale drugo to bi bil veliki udarac za našu narodnu sreću zač s tem bi bil posve ale pak dobrim delom propal plod dvajset i pet letnjega nastojanja naših zastupniki. Ako će hrvatska gimnazija da koristi najvećemu delu Istre njije mesto mora bit va Pazine i nigdere drugde. Pazin je srce Istre, Pazin je središće, do kega more svaki lahko. A to je i naša svrha naime, da nam va gimnaziju gre mladosti od sveh kraji Istre, da po sveh našeh mesteh dobijemo podmladka, ki će jedanput znat i moć branit ovu našu zemlju proti talijanskim razbojnikom. To znaju Talijani, oni znaju da njihovem gospodstvu preti pogibelj, za to su oni gledali sve moguće storit, da se ta gimnazija ukine. Za to svoje nepošteno delo gledali su da predobiju sve Nemce, Poljake a morda i kega Čeha. Nego evo naše peto kolo njim je pokvarilo sve račune. Za Poljake i Čehe ni govora, oni nisu tako nizko pali kako jedan Krstić, da te se na udicu Talijanom, ale ča je za nas osobito važno i neki Nemci ki su Spinčićevi osobiti prijatelji, glasovali su za to da hrvatska gimnazija ostane i nadalje va Pazine.

Glasi su stali ovako: 26 naših — talijanskeh 2 a 16 ča framašuni a ča abreji. Iz tega se vidi, da puli nas va Istre bolje i sigurnije vozi peto kolo nego sva četiri druga. — A sada Talijani i prodanci neka krepuju od jada. Mi intanto imamo našu gimnaziju va Pazine. Živio Spinčić!

Pozor Salo! Salo va svojoj špudaćere vavek piše da v Istre ni nijednoga Hrvata da su Hrvati preko mosta. Neka nam malo raztumači kako je pak to da abrejski „Piccolo" ki je foj celega talijanskega partida na Primorskem, va svojem broje od petka 7. t. m. va članke „Pisino e Cili" piše: — Talijani su predlagali, da se Slavenom pusti njihova hrvatska gimnazija ale neka se ju prenese va hrvatsku zemlju.

Hrvatska gimnazija va Kastve bila bi ni više ni manje nego jedna škola".

Dakle z ovemi besedami talijanski kapelmeister „Piccolo" priznaje 1) da je v Istre hrvatske zemlji, 2) da je Kastav hrvatski grad po tem dakle 3) da je Istra i hrvatska zemlja i 4) da je v Istre Hrvati. Tako piše „Piccolo" ki ima mej Talijani odlučujuću besedu. Salo pak ima obraza govorit i pisat da v Istre ni Hrvati za svem tem da je on sam leta 1896. pozival sve Hrvate z Istre da zamu v ruke toljagu pak da udre po Talijani. Kako Salo seguro nisu bezobrazne ni one z „ištituta".

Naš jezik i Talijani. Skoro ima bit predana prometu nova istarska železnica Poreč — Trst. — Ta železnica učinjena je s provincialnemi beći a budući va provincije Istre žive 200 tisuć Hrvati i Slovenci a samo 100 tisuć Talijani to su beći za tu železnicu za 2 dela bili plaćeni od Hrvati i Slovenci a za jedan del samo od Talijani. — Upravu te nove železnice ima zet v ruke guveran, pak je odlučil, kako je i pravo da se po štacijoneh stave tabeli va talijanskem i slovinskem jezike. Talijani su radi tega učinili celu revoluciju.

Sve talijanske podeštarije su protestale proti temu, da će se na toj novoj železnice rabit i naš jezik. Junta je telegrafično protestirala va Beč. Deputat pete kurije Benatti tekal je kako lud va Beč i na ministarstvu protestiral, da se na štacijoneh istarske železnice misle stavit dvojezične table Čini se kako da se je guveran va Beče prestrašil tega talijanskega revolucijona pak da njim je obećal da će se stavit samo talijanske tabele.

Vidite takovi su vam ti istarski Talijani. Ni jednega nadpisa va našem jezike ne trpe za svem tem da je ta železnica učinjena najviše z našemi beći, za svem tem da prohadja kroz čisto slovensku Koparščinu i hrvatsku Porešćinu. — To je ta toliko od Talijani i Sala preporučeni mir mej Slovinci i Talijani. Očito se vidi: Talijani će samo ovo: budite svi Talijani pak će bit mir. — Ča mislite zač se istarski Talijani toliko bore proti našemu jeziku na istarskoj železnice? Oni se boje da bi mogal prit v Istru kakov Garibaldi kakov Barzila kakov Baldissera pak da bi videl na železnice tabeli i z našemi nadpisi i onputa njim rekal: E che nova? Ča još niste pripravili tu našu Istru per la madre patria Italija? Za tem se gre!

Zabava u „Zori." Bile su dvie: Prva je bila u subotu na 8. o. m. a druga na dan pusta u večer. I jedna i druga su liepo uspjele, ali ona zadnja se nikako ne more merit s onom prvom ka je bila dana u subotu. A ni ni čudo. Subotu je zabavu priredil naš dični „Lovor", a svaki zna, kakove su zabave, keh priredjuje to milo i lepo naše društvo. Ovaj put smo mogli opazit i to s velim veseljem, da je društvo i va pjevanje lepo napredovalo.

A tamburaši? — Čovjeku upravo srce skače od milinja slušajuć ih kako ono lepo igraju a zajedno i pjevaju. — Samo napred tako vrli mladići! A kako da se opiše onaj smeh, ono veselje, ko je kod sveh prisutneh probudila igra: „Seljaci u gradu". Tu su si svi predstavljači osvetlali lice. — I naš Miho Vahtar i A. J. i Milan Kundić kao i Ryšlavy oba seljaka osobito pak Gjuro, bili su nedostižívi. Gdjica Amelija Jurković je već od prije znana našem občinstvu. Ako kažemo, da je ona i ovog puta dobro posvedočila svoje liepo umiće, rekli smo sve. Mi njoj od srca čestitamo i želimo da ju već puta vidimo na našoj pozornice.

Občinstva nije bilo mnogo, čemu je bilo krivo zlo vrieme.

Oštetu oškodjenim u Transvalu. M smo svojedobno potanko opisali. kako je preko 50 naših ljudi, Hrvata, iz Banovine, iz Dalmacije i Istre, bilo bez ikakova razloga prisiljeno da se seli iz Transvala u Africi, gdje su poštenim radom zaslužívali svakdanji kruh; kako su englezke oblasti s njimi na putu po kraju i po moru upravo nečovječni postupale, i kako su jedva živi kroz London i kroz Beč vratili se bez svega svoga svojim kućam.

Bili su izpitivani i u Londonu kod našega konzula i u Beču kod tamošnje policije i kod svojih kotarskih oblastih. Opisali su što su sve morali pustiti u Africi i koliko su morali protrpjeti i zahtjevali da se ih odšteti. Naši zastupnici poimence Biankini i Spinčić, nisu ni te prilike propustili, a da se ne zauzmu za naše ljude. Ponovno su postavili odlučne upite na našu c. kr. vladu i zahtjevali da se oškodjene oškodi. Kako doznajemo englezke su se oblasti odlučno protivile svakoj i najmanjoj odšteti. — Naš konzul, znajuć kako se za oškodjene zauzimaju i naši zastupnici, a s njimi i ciela naša javnost, je opet odlučno zahtjevao da se ih mora oškoditi. I dosegao je, ako ne sve onako kako se je zahtjevalo i kako bi bilo pravo, a ono bar njekoliko.

Prema noti koja je došla na c. kr. kotarsko glavarstvo na Voloskom od viših oblasti dobio je u zlatu po prilici 1100 k Armanini Josip, 240 k Dubrović Josip, 500 k Jardas Ivan, 1600 k Pavlinić Eugen, Stipanić Josip. Radujemo se s njimi da su bar toliko dobili.

Občinski trg v Opatije neda našem mačkom miru. Oni se vavek kuriču da zač je na njemu napisano „občinski trg", a ne kakogod drugačeje. — Mi njim odgovaramo ovo: Bili ste trejset let gospodari od komunjskeh beći, pak vam ga bilo lepo vam storit. Onputa bite bili mogli na njega napisat i mercato komunale i ča bi vas bilo volja i dragp. Ovako smo ga lepo mi storili, pak smo na njega napisali: Občinski trg. Je vam pravo? Delat valja s komunjskemi beći delat, a ne frajat i Bog zna kako razsipavat muku od ubogeh občinari.

Talijansko pobjeda. Krstić se va zadnjoj „Gnjuse" hvali, da je va Kanfanare predobil pul občinskeh izbori talijanski partid. Gran kacada! Z onemi prevarstvi, z onem napijanjem, z onem podkupljivanjem, pak da bi imeli Talijani propast, to bi bilo pravo čudo! Ako se pomisli da su skoro svi kanfanarski kmeti zaduženi rovinjskem Talijanom pak da moraju tako tancat kako njim ti Talijani sopu, ako se pomisli da va celoj Kanfanaršćine ni ni jednega pismenega našega čoveka ki bi puk naputil i napeljal na pravi put, moremo se onputa čudit da još tamo Talijani dobiju? Nego ako su još sada dobili seguro neće više nikada zač se i tamo naš narod budi.

Ovo je prvi put da su se va Kanfanaršćine naši dignuli proti talijanskem pijavicam, ako nisu sada predobili, predobit će do nekoliko let, tako da će Talijanom va Kanfanaršćine za vavek odzvonit. Češ Salo škometit? Briga tebe! Dokle te plaćaju Talijani drliš za Talijane, a da te jutra plate bolje Hrvati biš opet bil Hrvat. Ti si prava roba od pazara! Altroke pobeda za pobedom! —

Dešperani Krstić jadan kako vrag, da ga je Dr. Janežić već toliko puti spravil va pržun, da mu je šekvestral sve ča mu Talijani plaćaju za njigovo iškarijotsko delo htel bi Janežiću na svaki način naškodit. — Za to va svakem broje svoje špudaćere piše najviše proti dr. Janežiću (vrlo mu je na zubu njemu i njigovem pajdašom Unkvartinu i Pušine op. sl.)

Tako piše va predzadnjoj tete proti Janežiću samo da mu se osveti, da mu je g. c. k. kunšiljer na Voloskem sude jednom prilikom rekal da je trufator. Gospodin c. kr. kunžiljer od suda dr. Perisić more pak švako vreme i pred svakom oblasti potrdit, kako je to već pred svedoki potvrdil, da je to ča Krstić od Dra. Janežića piše gola laž. Ala Salo! ako si vredan dokazat da je g. kunšiljer Dr. Perisić rekal ono od Dra. Janežića ča ti va svojoj špudaćere pišeš, onputa ćemo ti platit 20 fjorini, da ih moreš poslat svojoj nebogoj ženi, koj nisi već deset let dal ni šolda. Krstić je laž in peršona, ako ne laže ne more ni živet, a proti Dru. Janežiću bi i celi pakal zdignul da more. Krstić, Unkvartin i Pušina su na Janežića jadni zač on zna više va pete nego oni svi tri va svojeh tikvah.

Nožem u vrat. Kod inžinira Avitabile-a u Napulju služila je mnogo godina starija ženska po imenu Grazia Sparane. Nedavno je inžinirova supruga uzela u svoju kuću 20-godišnju djevojku Arcangelu Abaticola iz Caserte za dojkinju svojoj tromjesečnoj kćeri. U predprošlu sriedu otišao je inžinir sa svojom suprugom u posjete k svojim rodjacima. Njihovu odsutnost upotrebila je dojkinja, te je provalila u njihov ormar, u kojem je bio pohranjen novac. Pošto ju je u činu zatekla stara služavka, dojkinja joj je zatje-

rala velik nož u vrat, a za tim se umila, promienila odielo i, otisavši od kuće, spravila ukradeni novac na sigurno mjesto. — Njezino je djelo došlo na vidjelo uslied toga što se je u okrvavljenoj umivaonici našao njezin zaručni prsten, koji joj je očito, kad je prala ruke, pao s prsta, a da to ona nije ni opazila.

Pustna zabava na Voloskem. — Naši vredni Voloski mladići priredili su na dan pusta domaću plesnu zabavu. Moremo mirne duše reć da ni nijedna naša zabava tako lepo ispala kako ova. Plesalo se je kako na „kordiju". — O polnoći improvizirali su nam naši vredni diletanti Rajčić i Mišo Vahtar jednu šaljivu predstavu. Tu je bilo smeha za puknut. — G. Vahtar pokazal je svoj izvanredni dar za predstavljanje. Nakon predstave se je opet plesalo sve do šeste uri jutro. Tako smo hvala Bogu završili pust da bolje nismo mogli.

„Corso" v Opatije. Pred „Kvarnerom" je nedelju bilo neč, ča su neki zvali „corso". Ja bim ono radje zval „fiasco."

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sabralo se u Iki medju dobrimi narodnjaki na čistu sriedu 6 k i 20 h. Darovaše gg.: Halauska, A. Bošnjak, A. Gervais, Zorica Širola, Miko Marčenić, R. Jurković po k 1, A. Jurković 20 h. Izručio nam g. Bošnjak.

Zahvala. Za božićno drvce, koje je priredio podpisani odbor darovala su sliedeća p. n. gospoda i to kako sliedi: Gdja. Ernesta Jelušić 5 k, g. A. Puž župnik 4 k, g. A. Stanger odvjetnik 5 k, g. M. Mandić profesor 4 k, g. F. Jurinčić kapelan 2 k, g. N. N. 1 k, gdjica N. N. k, Družba sv. Cirila i Metoda 35 k.

Svoj ovoj plemenitoj gospodi zahvaljuje se podpisani odbor najsrdačnije, kao i svim onim koji su odboru bili na ruku.

Odbor ženske podružnice družbe sv. Cirila i Metoda u Moščenicah.

Kupujem

poštarske marke

osobito starije, ako je moguće na kuverti, kakovih se čestokrat nalazi na starih pismih, sakupljenih u škrinjah.

Opatija, Villa Sichich

I. kat.

Najbolji se ljekovi dobiju

u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; jer liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u šilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrjepljuju želudac, koji je pročesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove **čudotvorne kapi „Spasitelja"** proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju naduvanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozničnu te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržuju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica **30 novč.**

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju sa pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i mutežа glave. Jedna bočica **35 novč.**, a nadomješćuju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkrilijivo i najsjegurnije lieči prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj **„bilinski sok"** te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se **jedino** u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popust!

HINKO BABIĆ,

ljekarnik

Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

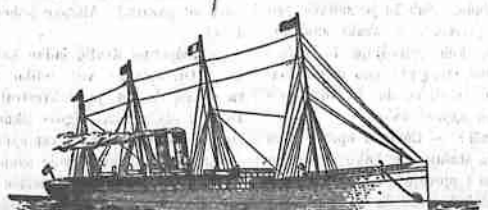

Rieka – Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Grand Hôtel

u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

pet hrvatskih.

Osobitim štovanjem

W. Zehentner.

August Halauska, slikar.

Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu

za bojadisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cjene.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najčisće bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Californgo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Poziv.

Pozivlju se ovim članovi Kotarske gospodarske Zadruge Opatija, da dogju na glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u Berseču, nedelju dne 16. februara t. g. u 9 sati u jutro.

Dnevni red:

1) Pozdrav predsjednika,
2) Izvješće tajnika o radu god. 1901.
3) Izvješće blagajnika,
4) Možebitni predlozi.

Volosko, 20. jenara 1902.

V. Tomičić
predsjednik.

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt". slikar.

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene cjene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu"

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik.

državna cesta, Vila Ježica Opatija.

Siegfried Jesolini

Volosko 25.

Prima namještaje za električne svjetiljke i zvonćiće. Drži takodjer u skladištu sve za slične radnje potrebite sprave i to uz najniže cjene.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 društvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64. — Garancija** iznašala je **K 108.963·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakog četvrtka prije podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sejlabe 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosken kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 8. Volosko-Opatija u četvrtak 20. veljače 1902. God. III.

Talijanske demonstracije proti Austrije va Trste.

A je to tako strahovito ča se je ovi dni dogodilo va Trste, da nam v ruke pero drhće, kad ćemo da opišemo one strahote. Fogisti su se borili za pravednu stvar i sramota je od Lloyda ki ni valje izpunil njihove želje. — Lloyd je svoju nepravdu najzada uvidel i proglasilo se je, da se je skupil takozvani mirovni sud, ki ima da stvari u red postavi. Kako je židovaka i Talijanom prijateljska bečka „Neue presse“ pravo pisala, tu bi svaki normalni štrajk imal da svrši.

Nego dogodilo se je protivno. — Upravo u taj čas kad se je imelo sve uredit, počeli su po Trste najveći neredi. A ki ih je prouzročil? Talijanski anarhisti i talijanski iredentisti. Oni su huckali narod neka se opre soldatom, oni su huckali ljude neka se nadalje proleva krv. — Z banderom su prišli vanka ti pogani iredentisti i kolikogod su mogli kričali: — Via dall' Austria, Abbasso l' Austria, Eviva l' Italia! To donašamo mi iz nekih bečkih listova, a osobito pak iz „Tagblatta“ nemškega foja, ki se v Reke štampuje. A kada su pali prvi mrtvi, onputa su iredentisti važigali ljude i govorili njim, da neka malo vide, kako ih austrijski soldati maltratuju. To je ljude još već razjadilo i oni su na novo gledali kako bi nastupili proti soldatom. Iz saliža su znimali kamene i hitali ga mej brizne soldate, ki nisu bili ničemu krivi nego ki su morali vršit zapovedi. ča su njim ih davali njihovi zapovednici. S tem je rasla mržnja mej pukom i soldati — puk je proklinjal vojsku i oblasti. A to se je Talijanom otelo. Njim je samo do tega, da puk omrazi na našu Austriju, naše oblasti, našega premilostivega Cesara, pak da moru onputa s njim vladat, kako te oni, tako da kad bi njim skočilo u glavu dignut Trst na noge za pripojit ga k Italiji — oni bi našli celi narod pripravan na rebilion. To je bila i sada njihova pogana namjera i u tom su uspjeli. — Oni su sada takovu mržnju ulili u srca tršćanskoga puka proti našemu štatu, da će vlada, kako se čuje, postavit za guvernatora jednega jenerala, ki bi imel svaki nered, ki bi se va Trste pojavil, valje ugušit.

Talijanske novine, a ni Krstićeva špudaćera tega ne donašaju. Njih je lepo ošibal rečki „Tagblatt“.

On se hvata osobito z rečkimi listi. Za list „Voce del popolo“ govori otvoreno, da je njegov dopisnik s Trsta sigurno iredentist, ki svoj list navlaš krivo izvješćuje. — Tako taj dopisnik piše, da su demonstranti hodili po ulicah grada pjevajuć patriotičke pjesme. „Tagblatt“ pak na to govori, da ta Corrispondent ima jako čudno mnienje o patriotizmu.

Mej najpatriotičnemi pjesmami austrijskemi je zasigurno ona: — Bože živi! i Radezki mareš!“ — „Tagblatt“ pita, ako je moguće da su oni, ki su vapili „Abbasso l' Austria!“ i „Viva l' Italia!“ pjevali po ulicah „Bože živi“ i „Radezki mareš!“

On piše i proti Bilanciji ka da nima kuraja stupit s istinom pred svet. Sve te novine gledaju da pravo stanje stvari prikrivaju i falšifikuju, a posljedica toga je ta, da se tim načinom toči u duše naroda otrov, ki mora prvo al kasneje urodit zlim plodom. Zaludo je lagat i varat. Iredentizam je tu. — Ima ga va Trste, ima ga Pirane, va Kopre, va Poreče i drugeh talijanskeh mesteh Istre.

Naši su zastupnici od vavek činili svoju dužnost i upozorevali vladu na tu pogibelj. — U ono vreme se je pak s talijanske a i s nemško-židovske strane naše deputate zvalo, da su denuncianti, Danas pak i „Neue freie Presse“, ta organ svih židova priznaje da ima va Trste iredentizma. I sama vlada je napokon došla do tega uvidjenja i poprimila najskrajnije mjere proti talijanskim revolucionarcem. To je pravo. Mi smo va Austrije i ćemo da ostanemo v Austrije. Zagušit trebe iredentsku kačku dok je na vreme. Jedno bimo preporučili našemu governu a to je, da tu kačku ne počme opet gladit, kako ju je do sada gladil, a našemu puku stavljamo na pamet sve to, da se zna ravnat kod budućeh izbori. Ono ča smo mi vavek govorili ispunilo se je. Talijani delaju za Italiju. To se je pokazalo ovi dni va Trste.

Općeniti štrajk i veliki nemiri va Trstu.

I. Uzroki štrajka.

Prošli čedan dogodili su se va Trste veliki nemiri. Za prvi put prišlo je mej delavci Trsta do općenitoga štrajka iliti zapuščenja dela. Va arsenale i na vaporeh od Lloyda je va službe preko osamsto fogisti. Svi ovi fogisti su se već na 1. o. m. počeli bunit proti direkciji Lloyda i zahtevali su sledeće: 1) da se odpravi straža od trih ur, ku fugisti moraju na lojdoveh vaporeh delat pokle su se celi dan namučili, 2) da se dopusti da polovica fogisti od svakega vapora more po noće ostat na kraje i 3) da va portu delaju samo osam ur na dan. — Na prvo zahtevanje je direkcija od Lloyda valje pristala. — Na drugo ni htela jerbo da goveran zahteva da moraju po noće svi fogisti ostat na brode a na treto ni htela pristat iz tehničkih razloga. Fogisti su pak trdo zahtevali sve tri stvari pak su radi tega sredu na 12. o. m. sveh osamsto pustili delo. Direkcija od Lloyda je za tem zela na njihovo mesto va službu drugi fogisti najviše z Italije a 50 ih je poslala marina s Pula.

II. Općeniti štrajk.

To je sve delavce va Trsta, ki su va socijal-demokratičkoj stranke jako dobro organizirani i zmuštrani tako razjadilo da su sredu večer zaključili pridružit se fogistom od Lloyda i svi čisto pustit delo. Na ta način se je pripetilo da ni četvrtak jutro na 13. o. m. skoro ni jedan delavac šal na delo. Petak na 14. o. m. su se svi preko 5 tisuć od njih skupili na 10 ur jutro pred delavskem društvom pak su va kolonah marširali na Korso. Delavcem pridružili su se valje tršćanski iredentisti, ki su pomislili, da je sada prišla ura za oslobodit Trst od Austrije. Ti iredentisti su najviše delavce šuntali i bunili vrišćuć: „Abasso l' Austria, Viva l'Italia“ i pevajuć talijanske pesme. Na Korsu su kumpanija soldati i veli broj pulicaji nastojali, da temu silnemu svetu zapreče put i da ga raztresu, nego ljudstvo se je silom branilo: hitalo je va soldati i pulicaji kamene, drva, razbijalo je stakla tako, da je na koncu morala vojska s bajonetami potirat ljude ča. Okol jedanajste uri i pol jutro bilo je već opet sve mirno. Pripoveda nam prijatelj ki je petak jutro bil slučajno va Trstu da je ta dan pred podne izgledalo na „Piazza della Borsa“ i Corsu kako da je bila vojska. Po tleh je bilo silu kamena, krvi i palic. Upravo strašno!

III. Skupščina u „Politeama Rossetti“.

O polne bila je puli direkcije od Lloyda sednica na koj je direkcija odlučila da će pristat na ono ča bude vrhu zahtevanji od fogisti zaključil nepristrani sud od 6 ljudi od keh će Lloyd imenovat tri a delavci 3. Za podne na tri ure bila je va teatre „Politeama Rossetti“ delavska skupščina na koj se je imelo delavcem javit odluka od lojdove direkcije. Na skupščinu je prišlo do 5 tisuć ljudi.

Okole teatra bilo je nameščeno nekoliko kumpanij soldati. Kad je skupščina svršila, narod je opet va kolonah vrišćuć

PODLISTAK.

Svega po malo.

Sakupil F. J.

Kako je dočekal jedan podešta englezkoga kralja Jakova II.

Kad su domali ljudi od jednega manjega englezkoga mesta, da će ih njih kralj Jakov II. prit nać, oteli su da ga ča lepše dočekaju. Za to su odlučili, da mu podešta kako prvi gradjan drži jedan govor. — Podešta je na to pristal; ma kako ni baš znal dobro govorit, prosil je gradskega pisara, da mu pošapće kad ne bude znal naprvo. —

Najzada je prišal kralj sa svum svojum svojtum. Njegova prečenca je tako delovala na podeštu, da je brišan komać propental ove besedi: „Va .. Va .. Vaše Veličanstvo ... Vaše Veličanstvo ...“ Pisar da mu da malo kuraja, šapnul mu je: — Držite glavu drito kako čovek!“ A siromašni podešta je ponovil s tresućem glasom: — Držite glavu drito kako čovek!“ „Ča?“ rekal je kralj misleć da ni trebada dobro čul. Šaptalac vas va strahe kako će to pasat reče malo podešte: „Ki Vam je vrag?“ A podešta na glas kralju: „Ki vam je vrag?“ Pisar vas dišperan mu zavapije: „Vi ćete nas sve rovinat!“ I viš čuda! Podešta vas pomućen je i te besedi rekal.

Sad je pak i kralj zgubil svoje strpljenje. Vas jadan obrnul je podešte hrbat i odjahal sa svojum svojtum, zač Jakov II. ni poznal škerca.

Va potrebe dobar, ma va prodaje drag.

Franački princ Klodvig obećal je svetemu Martinu va meste Tours svoga konja od gveri, ako bude vojsku dobil. — Kad je bil neprijatelja potukal, spravil se je doma a s putem je prišal do kloštra svetega Martina. Žal mu je bilo svojga lepega konja, za to je ponudil onem od kloštra namesto njega sto cekini, ali oni nisu mu oteli pustit konja za ti beči. Kad njim je privrgal drugeh sto cekini, pustili su mu ga, a Klodvig je na to rekal, da je sveti Martin „va potrebe dobar, ma va prodaje drag“.

Nadmudril ga.

Va Inglezkoj je bil jedno vreme znameniti bogoslovac po imenu Dr. Barrous. Jednega dana sretil ga je na pute neki Lord Rochester, komu se je prohtelo malo našalit se š njim. On mu se duboko i fino pokloni i reče: „Doktore, ja sam Vaš do vrha od postola“. — Barrons mu odgovori: „Mylorde, a ja Vaš do zemlje“. Rochester nastavi: „Doktore, ja sam Vaš do središta zemaljskoga!“ Barrons odvrati: „A ja Vaš do antipoda!“ (Ljudi, ki bivaju na drugoj strane od naše zemlji.) — Rochester se ni otel pustit šuperat nego nastavi: „Doktore ja sam Vaš sve do najdubljeg kuta u paklu!“ — „Tu ću Vas ja pustiti, Mylorde!“ zabrusi mu bogoslovac i naglo otidje.

Jedan čudni duel.

Anton Vilim Böhme bil je predikač na englezkem kraljevskem dvore od god. 1705—1722. Osobito ga rado poslušala kraljica Ana. Jedne nedelji držal je prediku, al je neki gospodin od dvora mislel da va njoj na njega šiba pak je to držal za osobnu uvredu. On ga za to pozval na duel. Kapelan Böhme je valje na to pristal i tako su odlučili, da će drugo jutro bit taj božji duel. —

Kako su se pak morali začudit svedoki i lekari, kad su videli kapelana va ornate sa sv. Pismom pod pazuhom. „Ja sam si izabrao oružje“, rekal je Böhme, „oružje, koje jedino meni pristoji“ — i na to je držal jedan lepi i pametni govor, tako da mu je protivnik vas ganut najzada stisnul ruku i od tega časa bili su si oni najbolji prijatelji.

Znal se snać.

Bilo to jednega letnjega dana. Sunce baš fanjski pripeklo. Kumpar Zvane se pripravil na put, da pohodi svojga sina, ki mu je bival va jednem grade. S početka je hodil po malo, ma kad su mu ljudi po pute govorili da neka gre slobodno brže, ako ne želi zakasnit železnice, počel je borme i teć. Tako tečuć prišal je jušto nekako na vreme. Vas crijen i potan skočil je već zadnji hip va vagon, rastegnul se kako je dug i širok po klupe i rekal: „Ah, sada neka vozi makari k vragu!“ Malo za tem mu se približil putnik pak mu rekal: „Ma znate Vi kumpare, da bi se onput odpeljali va paka!“. A na to mu kumpar Zvane žbokнul: „Ma neka ne zamere, gospodine, ja imam kartu i za nazada.“

„Abasso l' Austria, Viva l' Italia" šal po grade preko Korsa do vele placi. Ovde je baš na početku Korsa puli Hotel Delorme bila postavljena jedna kumpanija soldati ka je htela narod zaustavit i raztrest s bajonetami.

IV. Revolucijon: Vojnici pucaju.

Narod se je delom raztresal ale je po drugeh kuntradah prišal na velu placu pak opet na početak Korsa tako da su soldati bili z jedne i druge strane zaprti od ljudi. Polovica kumpanije soldati je na to učinila „kehrt euch" i obrnula se je proti onim, ki su prišli sa strane vele placi. Na jedanput počelo je proti soldatom letet kamenje kako gračica. Nadporučnika (oberlajtnanta) Koepri zadeli su dva kamika va prsa i va glavu, tako da se je zrušil na tla. Svetina se je na to hitila na nadporučnika da ga zlostavlja a soldati su na to na komandu „Feuer" počeli na ljude pucat. Celi svet se je na to razbežal po postranskeh ulicah i kuntradah.

Na prostore pred kumpanijom od soldati videlo se je na tlu četiri ubijena i puno ranjenih. Od ranjenih je nekoliko valje umrlo. U isto vreme kada i pred Hotel Delorme pucali su soldati na ljude i pred starom Borsom. Jedna balota je trefila jednu divojčicu, ka je z jedne ponestri gledala ča se na place dogadja uprav va glavu, tako da je valje umrla.

U svemu govori se da je petak bilo ubijeno 8 ljudi a 22 teško ranjeno. Ranjeni su bili odneseni va špital, kamo je nahrupil silni svet da vidi i razpozna mrtve i ranjene.

Nakon tega žalostnega krvoprolića svet se je razbežal po kuntradah. Pojedine kolone ljudi su po razneh kuntradah razbijale stakla, rušile ferale, važigale gas tako da je zavladal mej pukom silni strah. Sve butige, sve oštarije, sve kafetarije, svi apalti sve se je zaprlo. Neki od svetine hteli su porobit zlatarija Janežić na Korsu, neki opet važgat fabriku od biri Dreher. Jedne i druge su soldati poterali.

V. Strašni časi.

Usled občenitoga štrajka, kakovega ni doživel još ni jedan grad, svo delo je va Trstu počivalo. Va nijednoj fabrike se ni delalo. Ako su štrajkujući radnici doznali, da se va koj fabriki dela, valje su počeli va nju kamene hitat i tako su ju prisilili da se je delo fermalo.

Petak i subotu se va Trstu nije štampal ni jedan foj jerbo su i štampadori pustili delo isto tako i sluge od tramvaja, pekari, mesari, kamarijeri u obče svi, ki od dela živu. Radi tega se tri dni ni moglo va Trstu dobit ni mesa, ni kruha, ni jedan vapor ni brod ni krceval ni skrceval; železnica ni zimala nego same putnike. Po noći dne 14. i 15. o. m. bil je grad skoro va podpunoj tmice ili škurine jerbo ni fabriki od gasa ni od eletriki nisu delale. — Z jednom besedom činilo se je kako da je sudnji dan.

Po noće od 14. na 15. o. m. bilo je u gradu dosti mirno. Celi dan 14. o. m. bilo je zaprto okolo 100 ljudi. — Subotu jutro prišlo je z Gorice va Trst osam kumpaniji soldati. Svi c. k. uredi bili su štraženi od soldati.

VI. Sjednica gradskoga zastupstva.

Za subotu o polne bila je sazvana sednica magistrata. Na istoj bil je kako zastupnik vlade kunžiljer od governa Jettmar. Zastupnik Rasković (pardon Rascovich) napal je valje na početku sednice na guveran radi tega ča je vojska pucala na ljudi i nekoliko ih ubila. Venezian je predložil, da se imenuje odbor od 7 njih, ki će razvidet kako se je to krvoproliće dogodilo, da se ubijene pokopa na trošak od komuna i da se za njihove družine odluči pomoć od 10 tisuć krun.

Ti predlogi od židova Veneziana su bili primljeni. — Na to je zastupnik vlade Jettmar htel govorit da obrani goveran proti napadajem Rascovicha i Veneziana nego galerija, ka je bila puna iredentista je počela tako larmat i fikat da ni mogal sprogovorit ni besedi nego se je sednicu moralo dignut.

VII. Posliednje sjednice.

Dokle je trajala sednica su fakini po grade tekli po kućah da se stave vanka crne banderi kako za žalost radi ubijeneh. Ki ni htel poslušat razbili su mu s kamenom stakla. To je bil, kako „Piccolo" piše „lutto spontano". Policija je bila prisiljena da takovu demonstraciju zabrani i zapovedela je da se crne banderi kade su bile sprave. — Malo ki je poslušal. Na mesto poslušna padalo je na puliciju s krovi od kuć kamene i opeki kako gračica. — Morala je prit na pomoć vojska. I na vojsku je svetina hitala opeki i zlebce, pak su soldati bili usiljeni da pucaju. Više njih je ubijeno i ranjeno. Okol pete uri se je svet raztresal. Na 5 i pol razširila se je po gradu kako strel vest da je sud ki je imel sudit o zahtevanjih lojdoveh fogisti dal fogistom pravo i da njim se je dalo sve ča su pitali. Okol šeste uri bil je opet mir.

Vojska i pulicija i žandarmerija su svejedno patruljirale po grade. Okol sedme uri i pol na večer je jedan nepoznati čovek va via Fontanone ubil z revolvera pulicaja Jakova Michelus otca troje dece. Po noći od subote na nedelju je bil skoro podpuni mir. —

VIII. Obsadno stanje.

Budući je svetina petak i subotu kako pobesnila, rušila, razbijala i ubijala je ministarstvo dogovorno z namestničtvom proglasilo za Trst i okolicu obsadno stanje kako kada je revolucija.

Nedelju jutro na osam ur bila je proglašena naredba ministarstva kojom se proglasuje za Trst obsadno stanje.

Jedna kumpanija soldati z jednem komisarom od policije hodila je po placah i po kuntradah. Tu je zatrubila trublja al zabubnjal tambur pak je kumisar od policije pročital ministerijalnu naredbu kojom se proglasuje obsadno stanje. Nedelju ni bilo skoro nikakovega rebeljona. Za podne zakopalo se je prez nikakovega sprovoda pale žrtve. Mogli bimo reć da su ovo bile nedužne žrtve — jerbo su pale prez svoje krivnje.

Sve ove kumedije, svi ovi nemiri va Trstu nisu bili ni pripravljeni ni učinjeni od delavci ki su samo hteli demonstrirat s tem da su pustili delo. Ovu priliku su pak porabili one crne duše od talijanskeh iredentisti va Trstu oneh prijatelji našeh Kalabrezi i našega Sala, da jedanput opet demonstratiraju proti Austrije i da pokažu svojoj braće preko mora, kako su oni pripravni i krv prolet za prit pod majku Italiju. Oni su misleli da je prišal čas da se oslobode od Austrije koju oni iz dna duše svoje mrze.

To dokazuju povici: Abasso l' Austria viva l' Italia ki su se neprestano čuli za vreme nemira. To dokazuje strast kojom su Talijani napadali na vojsku koja ni činila drugo nego svoju dužnost, to dokazuju svi znaki, da je cela kumedija bila pripravljena od teh talijanskeh iredentisti. Najbolje pak dokazuju Talijani s tem, da su va magistrate subotu o podne odlučili 10 tisuć krun za familije ubijeneh. Morda od milosrdja napram poginulem? A jok! Druga misal bila njim je pred očima. Još bolje pak dokazuje i to, da su nemiri trajali i naprvo, kad je već bilo sudjeno da fogisti dobiju sve ča su pitali i kad delavci nisu imel već nikakevega uzroka da demonstratiraju. — Ovom prilikom pokazalo se je, kako i onega leta kad je Oberdank htel va Trstu ubit našega Premilostivega Cesara i Kralja, da je iredenta va Trstu živa i da je svako vreme pripravna zdignut se proti našoj države Austrije. Ako naš goveran ni htel tega do sada videt mogal je osvedočit se sada. — Mislite da će se goveran sada opametit? Tararara! On će svejedno pustit da i naprvo iredentisti truju i šuntaju narod proti Austrije i da verni slovinski puk nogami tlače. Neka goveran pazi da se ne bude pokajal. —

Dopisi.

Iz Baške. Naša lipa kita domaćih mladića, sve momci od oka, priredili su nam ovoga mesopusta zabave, s kimi su nas lipo zabavljali i razveselili.

Hrvatska Čitaonica bila je nakićena i svakako narešena. Po tamburicah, ke su bile nakićene hrvatskom trobojnicom, prebirali su prsti naših mladića, da od miline njihovih glasi življe zakucaju i oživu naša srca. Svoja prsa opasali su opet s hrvatskom trobojnicom, na kojoj je bilo zapisano slavno ime velikog kralja hrvatskog — Zvonimira.

Slika njegovog krunisanja, koja je visila u čitaoničkoj dvorani, ime njegovo, ko smo čitali na prsih naših mladića zvalo nas je u onu staru, davnu prošlost. I naša je misal poletila onamo, gledali smo va duhu nekada složnu, nezavisnu i slobodnu veliku hrvatsku kraljevinu — — — — — — — — — — — — Slavnih li vremena! Spominjali smo se onoga bogatstva i sreće svih Hrvati tako da nas je gorka tuga spopala, kada smo se sjetili va kom se kolu sada nalazimo va kolu naših krvnih dušmana, potlačeni i zatirani od gnjusnoga Talijana, ki nam gazi sve ono ča nam je častno i sveto. Ali ipak pogled na one naše mladiće opet nas je ojačal i osokolil i vidimo, da će se ipak istarski patnik osloboditi ovoga teškoga progonstva i nesnosnog zatiranja talijanskih ljudožderi, ki se još nisu nasitili nevine i nedužne krvi istarskih Hrvati.

Liep, baš uznesen je bil onaj pozdrav va kom se je izručila našemu župniku i narodnom zastupniku veleč. g. Antu Andrijčiću pjesma pripravljena za tambure od naših mladića: „Poputnica Zvonimira". Svi smo ostali do suza ganjeni, kada je govornik sprogovoril g. zastupniku:

„Primi ovu skromnu pjesmu, koja ako i nije umjetnički dotjerana, al od srca je podana. Znaj, da onaj koji proganja hrvatsku pjesmu i Tebe proganja, dà, on proganja i hrvatski narod za koga se Ti moraš boriti".

Veliko je nastalo veselje, a pljeskanju ni bilo kraja ni konca, činilo nam se kako da pod pod nami propada.

Žalostno je bilo čuti, kako je naša mladost bila proganjana radi jedne hrvatske pjesme. Krvavim srcem samo gledali kadi se oružjem misli zastrašiti, a zatvorom uništiti našu hrvatsku pjesmu. Zar nije dosta da su već dvi žrtvi pale radi hrvatske pjesme, pak bi se htilo još proliti naše mučeničke krvi?

Va hrvatskoj Baški dopuščeno je vikati „viva Italia", a zabranjuju se pjevati domoljubne pjesme! Kamo ćemo s tim doći? Naš puk je dobar i krotak, ma kad ga se bude dražilo on će ustat kako i lav da obrani ono ča su mu stariji ostavili.

Liepo su odigrali na tambure naši mladići sve pjesme, a od srca smo se nasmijali veseloj igri „Samo jedan par hlača". Ja neću nabrajat kako su nas naši mladići sve zabavljali. Da su sve učinili na veliko zadovoljstvo neka njim svedoče rieči, ke sam više puti čul: „kako su se mogli va malo vrimena ovako liepo naučit?"

A čuj me sada lipa moja mladosti Gledaj i napred hodit s tim putem, s kim si i započela. Kada budeš ljubila ono ča je tvoje, kada budeš svoje znala štovat, vjeruj štovat će te i svaki tudjinac. Pjevajte, da složno pjevajte, moji mladići, jer tko pjeva taj zla ne misli. S vašim pjevanjem i tamburanjem vi ćete i nas razveselit, uz vaša mlada srca i naša stara življe će zakucat. Nikada ne zaboravite onoga mlika, s kim vas je hrvatska mati odgojila, ne zaboravite one prve hrvatske rieči ku je vaš jezik progovoril, a ta prva sladka i mila rieč je: majka. Dà, osim one majke, ka vam je život dala i druga je majka, koja vas je u svoj naručaj primila, koja vas dan danas svojom hranom hrani, zar ne, to je liepa naša domovina!

Ljubite ju kako virni sini, s ljubavlju joj povratite ljubav! Napredujte u tom svojem društvu, pak ćete se pokazat da ste pravi potomci onoga slavnoga i velikoga kralja Zvonimira, čigovim se imenom vi ponosite, a ki je žarko ljubil hrvatsku domovinu.

Domaće viesti.

Občinski izbori Volosko-Opatija. S pouzdane strane doznajemo, da je c. k. kapitanat rešil talijanski reklam proti izbornim listam. Doznajemo još i to, da je to rešenje takovo, da neće s njim talijanski kapobande Salo, Nino, Costantini i Puović, bit ni mrve zadovoljni. Dobro njim stoji! Terali su lesicu pak su sterali vuka. Usled tega rešenja je našoj domaćoj stranke osegurana pobjeda. Svi izbornici, ki imaju pošteno srdce i malo ljubavi do ove naše občine; svi ki imaju pravo glasa a neće da Talijani našu občinu hite a remengo kako su hitili opatijski kazin, svi neka se slože z našom strankom. — A naša stara verna vojska neka bude pripravna za dan izbora. Neka ne fali nijedan, da tako pokažemo talijanskem gladom, izdajicam i propalicam, da nas ima dosti za potuć deset puti toliko kalabrezi.

Osobna viest. Gospodin Hilarij Vodopivec do sada c. k. porezni nadzornik u Voloskom bijaše imenovan višim poreznim nadzornikom.

Nadvojvoda Rainer slavi ovih dana svoj zlatni pir. U Beču i na dvoru prave se velike priprave za proslavu toga jubileja.

Leva na Voloskem, va Podgrade, va Crese i va Krke. Na Voloskem će bit leva ili novačenje na 26. marča 1. i 2. aprila. Va Podgrade 13. i 14. aprila. Na 26. i 27. marča bit će va Krke a na 29. marča va Crese. Ala mladići — kega toka.

Rečki Talijani i urednik „Tagblatta". Na pust u večer bil je va rečkem teatre maskirani ples. Na ta ples prišal je i urednik nemškega lista „Tagblatta". — On je mirno sedel va jednoj lože kad na jedanput ti pridu k njemu dve maskirane ženske, ke su ga po malo zmamile, da pride vanka iz lože. On ih je poslušal, i kada ti temu ne beše, počele su ti ga napadat i svakakove uvredi na njega hitat. Nego to još ni sve. Na jedanput su skočili van iz jednega kuta neki mladići, ki su onputa nasrnuli na urednika nemačkega lista i počeli su ga s matafuni tuć.

To su oni učinili za to, zač da je on uvredil rečke ženske — Rešćice. Sve se to nas ni malo ne tiče. Mi smo posvem ravnodušni napram celoj toj kumedije, ale sa svem tem ne moremo od manje učinit, da ne opazimo ovo: Ako je istina da je gosp. Brehmer urednik nemačkega lista napal čast nekeh rečkeh žen, te ženi će svakako imet kega bližega, ki će njihovu čast obranit. Ako su oteli natuć urednika „Tagblatta", oni su to morali učinit vane, na ulice a ne va jednem kazalište. Morali su storit onako kako su i naši više puta učinili s onem poznatem izdajicom va ženskeh mudandah. Nego Talijani su svagdere jednaki. Kukavice su i strašljivci, pak za to se sakrivaju, kako Grci, za kantuni od kuće, da moru onputa iz busije navalit na čoveka. Svakako to je ružno i nespodobno, a još je ružnije i nespodobnije to, ako se zame u obzir okolnost da je Brehmer va svojem liste već nekoliko puti pisal proti nam a u prilog Talijana, keh ovde ni nema. G. Bremeru pružena je prilika da razmišlja o zahvalnosti kalabrezkih bandita.

Znatiželjni smo, ako će i ovo štampat Krstić va svojoj „teta" kako dokaz vele ljubavi i prijateljstva dvih „kulturnih i prijateljskih naroda".

Legin tanac va Lovrana. Kako smo javili, talijansko društvo „Lega nazionale" ko je napereno proti nam, proti svim Slovincem i proti Nemcem imelo je neki dan va Lovrane tanac ki je bil pravi fiasko. — Ta fiasko svršil se je, da smešnije ne more. To ćemo dokazat. Neke dve lovranske gospe su dobile poziv za tanac, ale ih je bilo sram poć pak su odlučile nikamo ne poć. Nego su bile jako kurioze za videt, kako će se sve to svršit, i za to su se dogovorile, da bi dobro bilo da gredu va salu maškarane, da ih ni jedan ne pozna.

Za dopust su bile već pitale neken od

komitete, i kad je bilo u večer prikazale su se pred vrata od tanca i otele su već poć nutar. Kada ti temu ne bilo, skoči ih na jedanput Kukuma, ki je bil isto od komitata vapijuć da neka se ih ne pusti unutar. Sad je nastal batibeko mej Kukumom i onemi od komitata, ki su onem maškaram bili rekli, da te moć prit na tanac. Nego one maškare su morale poć doma.

Meštar Lenac je bil tako jadan na Kukumu, da ti mu je zabrusil ravno v nos: „Cel dan ste se kvezil doma, a sada bite nam otel zapovedat." Nekoliko vremena za tem pridu druge četire maškari. Kad ih je Kukuma videl, rekal je: Pustimo ih pasat! Na to su skočili drugi od komitata, a mej njimi Blejamin i Ferdinando: Aj poboštrića nete poć večeras nutar. Kada nisu smele one prve, ne smeju ni ove. Na to je nastal celi pandemonio i dve od oneh maškar su šle vaje ća. Kukuma je pak jednu maškaru ćapal i zavapil: — Questa la deve entrar — zé mija moje e fija. Na to Blejamin i oni drugi skoče kako pasi: — No, no e no — pak Bog! Neka znamu maškaru ako te poć nutar. Kukuma se je onputa razjadil i zavrišćal: — Anka mi comando quá qualche cossa! A Ferdinando crjen kako rak: — Lei la comandarà un corno... A Blejamin: — Qua comandemo noi, lei la vadi comandar in tel organo. A kći od Kukumi sva zelena od jada zavapila proti Blejaminu: — Quando saremo fije de caligheri, alora se lassaremo comandar de caligheri". Ste ju čuli malu šperlenticu! Ča j' pozabila da njoj je otac prišal va Lovran vas razkinjen s klobukom v ruke, a va klobuke jedan mastan koletićina. To mu je bila sva dota a klobuk — valiža. Ča je to pozabila? A Blejamin? Neka ga malo vidi, kada stavi on triangul na glavu, pak mondura i onu sablju za pas! Ga je lepo i videt — mane je malo mar — ma jur ga je koliko toliko lepše videt nego Kukumu.

To se razume, da se je Blejamin na to razjadil i od jada hitil je na stol 5 fjorini i to da pokaže, da on ni nikakav kaligher i pobral je šila i kopita — e via lú. — Tako se je svršil ta nesrećni tanac od Legi va Lovrane.

A da nesraća bude veća šlo njim je zgubljeno 30 fjorini. Već su deset paket od lojenic pošpendali iščuć ti beći ale nisu ih nikako mogli nać. I Krstić je bil ovi dni va Lovrane z jednim velim feralom, ma ih ni nikako mogal nać. Ki zna kamo ih je kurenat nesal — con ste piove...

Govori se, da su Kukumu drugi dan peljali va Trst va ošpital.

Neki govori, da ga je pas ugrizal za nogu, drugi govore, da se je sam ugrizal — inšoma ćemo čekat, dokle nam telegrafaju s Trsta.

Krstin. Krstić zmera va jednoj svojoj špudaćere proti jednom sudcu da je Kretin. Mi pak ki poštujemo svaku oblast protestiramo proti takovem izrazom. Čemu vodi to smradno napadanje, danas na sudce, sutra na crkvu itd.? K anarhizmu vodi to, za to ako se danas jutra va naših krajeh pojavi kakov Bresci, ale Luccheni, to će se imet va dobrem delu zahvalit ovakovoj štampo, ka riga svega zla proti crkve, i ks čak i sudce nazivlje da su Kretini. Ako je on sudac, koga Krstić misli Kretin, ča su pak oni ki potvrde njegove sentenci? Ča je već pozabil na oneh 200 krun od dra. Poščića? Brrr! Salo — prez soli!

Kašalj va Lovrane. Lovran vam je bil ovi dni kako pravi ošpital. Kamo god ste šli, tu niste čuli ako ne kašljat i kihat. Ovi dni se ni va Lovrane drugo ni pilo ni jilo, ako ne šalamar, uje od licini i senu i manu. Same kamamili se je prodala vreča i pol. Sve gospe i frajli su bile jako namorne i riškaldane. Ča ne će! Kad je bil bal od „Legi" bila je garderobićina jednu miju dugo od sali kade se je tancalo. Sada pomislite one brizne ženske svuć se va takovoj garderobićine i poć onako lahko obućene na mrkli mrak, morale su se prehladit. Ča ni mogal on šegavi komitat pripravit jedan kus garderobe kadegod bliže! Ah! povero mondo! Inšoma pravo je rekal on mladi Vološćak prez mustać: Chi vol veder stupidezi, che l' vada al ballo della „Lega" a Lovrana. Po rake — el ga rajon!

Hrvatska gimnazija va Pazinu. Sva sreća da imaju va Trste mužariolu talijanski foji a la „Piccolo", zač mi sami ne znamo, kako bi brizni Talijančići pogutnuli onu žuhku pilulu glede pazinske gimnazije. To je fiasko, kakovega moru doživet samo onakove političke ništice, kakove su to Rizzi, Benati i drugi. Da se popravi ča se popravit da, naložili su svojemu furišcu Krstiću, kega oni plaćaju, da on napiše ča god va obranu njihovu.

I va istinu furišac je va zadnjoj špudaćere neč takovega i napisal, ale žalostna je i tužna ta njegova obrana. Mi ćemo se s istom malo pozabavit.

On nam poveda da su upravo Rizzi i Malfatti sa svojemi glasi odlučili, da se slovenska gimnazija va Celju premesti va Maribor. Oni su s tem pomogli Nemcem, da je prišlo na njihovu. Mi to sve znamo, za to nam se još i smešnija čini batoška, ku su ti brizni Kalabrezčići dobili od oneh isteh Nemac, ki su njim onako lepo okrenuli ledja, kada se je radilo o našoj gimnaziji u Pazinu.

Ter smo mi vavek govorili, da se va Beču i Nemci i Slovenci s Talijani igraju, kako s Puncinelami. Nego Krstić se tješi — on poveda, da će stvar doć pred parlamenat pak da te onputa nemški klerikalci (sada su mu na jedanput ti klerikalci dobri) morat glasovat za to da se hrvatska gimnazija premesti iz Pazina.

Mi mu pak već sada javljamo, da to će se dogodit onputa, kada budu staroj Jambrožije narasli zubi, a mej tem mi mu poručujemo, da kad bi lepo parlamenat i glasoval, da se naša gimnazija makne s Pazina, uza sve to još ne bi zadnja bila rečena. Tu ima i vlada svoju besedu — i prvo nego bi se dala na premeščenje jedne gimnazije bi celu stvar nekoliko puti dobro i to jako dobro promislela. To vredi i za gimnaziju va Celju. Nego nas zanima neč drugo, ča je tom prilikom Krstić napisal. On piše va tem istem članke (Prenaglo veselje — slabo veselje) *da Rizzijev predlog bi bil nepravedan samo tada, kada Rizzi ne bi priznal pravo na hrvatsku gimnaziju Hrvatom, pak da bi bil predložil ukinuće hrvatske gimnazije.* Tega da Rizzi ni predložil, *nego u svrhu da Slovinci va Istre moru koristnije i udobnije upotrebit tu gimnaziju,* on je samo predložil premeštenje gimnazije od Pazina va Kastav ili Volosko — *za ča ako ne drugi a to barem mi va Liburnije va prvem vrede bismo morali bit jako zahvalni.*

Človek ne bi mogal verovat, da je to Krstić napisal. A ipak su to od prve do zadnje njegove besedi, a ki ne veruje neka zame v ruki zadnju „tetu" pak će se o tem osvedočit. Dakle Rizzi bi bil nepravedan, kada ne bi bil priznal da Hrvati v Istre imaju pravo na hrvatsku gimnaziju. — Od tega sledi, da hrvatskoj gimnazije je v Istre mesto, a mesto njoj more bit samo onda, ako ima va njoj Hrvati, ki će se s takovom gimnazijom moć okoristit. To je kako dan jasno, i po tom je Krstić i opet svečano priznal, da v Istre ima Hrvati. To je jedno. Drugo je još važnije.

Krstić piše, da je hrvatska gimnazija va Kastve ale na Voloskem, da bi Slovinci Istre mogli koristnije i udobnije upotrebit tu gimnaziju.

Po tem i sam Krstić želi Slovincem — hrvatsku gimnaziju! — Ča te na to oni njegovi mački, ki nete da znaju za nikakovo hrvatstvo. Prvo njim je svega zla zirigal, a sada ti njim na jedanput kalumnje — hrvatsku gimnaziju. Pak da ga človek ne bi potegnul za ono smradno saletino! I kako da mu ni to ni dosti, on još govori, da *„barem mi va Liburnije va prvem rede" bismo morali bit jako zahvalni,* kad bi ta gimnazija prišla va Kastav ale na Volosko. Dunke svi bi mački od Liburnije morali bit jako zahvalni da dobiju hrvatsku gimnaziju, va koj bi se usgajali to se zna va hrvatskem jezike!

Kako da se to tumači? — Čete videt vraga, da se Krstić s ovem lasti Hrvatom, da ga opet zamu va svoj partid, s kega su ga onako proterali!

Ale pak je on tu celu meškulanciju napisal pod onom starom, ka govori, da kega Bog hoće da pokara, da mu najprvo pamet zame.

„Neue freie Presse" piše va broje od utorka, da se tršćanski Talijani moraju bliže stisnut k Austriji ako te da grad Trst procvate kako treba. Talijani jda moraju znat da oni nimaju samo pravicu da ih Austrija pomaže nego da oni imaju prama njoj i dužnosti.

Takove lekcije ni nam Hrvatom nikada ni jedan daval, zač nam ih ni bilo za potrebu, pošto su Hrvati od vavek bili dobri Austrijanci i vjerni podaniki svojemu cesaru. To neka si zapamte naši mački, pak neka se znaju ravnat, kada im Krstić pride pred vrata da glasuju za Benattia ale pak za kakovega drugega iredentista.

Ondriček glasoviti češki umjetnik na guslama igrati će danas u večer u kazalištu „Štefanija". Tko hoće da se naužije božanstvene muzike brata Slavena neka večeras dodje u kazalište. Sve svjetske novine se slažu u tome, da mladi Ondriček kao umjetnik ne zaostaje ni malo iza glasovitoga svoga imenjaka, koji je i lani u nas igrao i polučio veliki uspjeh.

„Pjesma hrvatskoga naroda". U ovaj čas stigla nam je knjižica pod gornjim naslovom. Pjesmu je tu izpjevao V. Primorski a izdao ju naš omiljeli pjesnik R. Katalinić Jeretov. — Čisti prihod namienjen je našoj družbi. O samoj pjesmi, koja je jedna od najljepših patriotičnih pjesama naroda našega progovorit ćemo drugi put.

Za sada ju preporučamo svim rodoljubima. Stoji samo 30 novčića a može ju se dobiti kod g. V. Cara Emina u Opatiji.

Pjevanje „Lovora". Danas u četvrtak na večer imaju u običajnu uru vježbu g. pjevači. Do vidjenja! Odbor.

Boja va Trste. Iz Beča je prišal va Trst boja, da bude valje pripravan obesit svakega, kega odsudi prieki sud, ki je proglašen nad Trstom i okolicom. Valja naime znat, da svaki zločin, ki bi se od proglašenja toga prekoga suda va Trste dogodil podpal bi pod taj sud, ki naglo sudi. Tu nima apela, nego kega na smrt odsude, tega valje boji zruče, tako da 2 uri posle sentenci mora bit obešen.

More se odsuđeniku dat još jedna ura da se z Bogom pomiri. Strašan je taj sud.

Balota numero uno morala je bit ona ku je Salo imel na dan pusta. Barem tako mora sudit svaki, ki pročita „onu njigovu blezgariju": „Odziv bojnoj trublji" va zadnjoj spudaćere.

Va toj svojoj pijanoj blezgarije piše da je videl na čistu sredu večer kako su se Hervati va „Zore" v Opatije sastajali na dogovor zaradi izbori. Siromah ona zbornija ku je na pust ćapal još mu šumi va glave pak je onako va pijanstve „sanak snio u sanku vidio". Morate znat da je Salo bil na pust v noći va Štefanije. Nekako je pobegal nutar prez platit entradi. — Va jednem kantune je našal ženu od onega kućera prez konji pak je celu noć čakulal, da ga ni nijedan ni pogledal. A pil je brate na račun Costantina, da je sve puklo. Popil je toliko da se je na koncu konca zvalil pijan pod stol kako jedan Turopoljac a očali su mu zleteli pet metar dugo. Neki Nemci su se za tem stavili okolo njega pak su mu zakantali „miserere". Kasno jutro je šal Salo iz Štefanije s tejkom tikvom put Voloskega. Tu je negdere valjda puli Rižota zaspal. pak je sanjal ono ča je va spudaćere napisal. — Videl je svi svoji neprijatelji kako se va „Zore" skupljaju, kako drže kunšilj, za svem tem da su neki bili v Ike, neki puli Mihotić, i čul je ča su govorili va „Zore" kade ni bilo nijednega. — Onputa se je na jedanput malo zbudil, pak se je spametil da je jutra četrtak. Aha, rekal je, jutra će prit vanka „Narodni list", pak je napisal ča mu se je sanjalo. Jutra dan kad je pročital „Narodni list" je nastavil pisat kade je sredu na zbornje finil. Napisal je da do pred sedam let ni se zmalo za hervatstvo na Voloskem. Bum Salo! A pred 10 let je šjor Kalisto pred kafetarijom zakantal: „Mi smo braća hervatskog, sinci, plemena". A ki je Salo pred 25 let na Voloskem znal talijanski? reci malo! Ti neznaš zač si onputa bil pater Liziriti, ma znamo mi. Ča je morda mat od tvojga prijatelja Jerolima znala jednu besedu talijanski? — Reci, Salo, sram te bilo! Ča mi prihajaš van s tvojem patrijarkom, ki je va Padove postal „italianissimo". A kade je Padova znaš Salo? V Italije! Znaj Salo jedanput za vavek, da mi nećemo Costantina za našega podestu zač imamo domaćeh ljudi ki su ti nam puno više vredni nego on. Ako ćeš ga ti imet „per forca" za podeštu staviga za podešta va mačjoj kule puli Matulj. — Ako su naši kmeti va Pazine i Buzete stavili za podešte naše Trinajstiće, prave istarske korenike, senjal da nisu mej svojemi imeli nijednega boljega. A mi ih hvala Bogu imamo. — Salo piše da mi na Voloskem nimamo hrvatskega zajika. On je svako malo puli Mužgić pa neka ih pita malo kako one govore, seguro će mu odgovorit da „hrvatski", zač drugačije ne znaju. A vendar se one drže da su „Italiane". Liziriti se javi, da smo mi rekli da je Bog i pravedna stvar s nami zač da je temu tako da on nebi prvi veroval više na božanstveno biće. O Jezujta! Kako da sada va Boga veruje! Njemu su beći Bog, čast i domovina. Za beći je prodal svoju narodnost, za beći zatajil je svoju ženu, za beći se spravil z jednom starom babom, za beći je vredan storit i takovo delo za ko se gre va peržun kako je to rekal c. k. kapitan Fabiani. Takovo stvorenje ne spada va nijedno pošteno ljudsko društvo i ki se s njim druži pokazuje baš da je manje pošten nego on sam. Za njega ni drugo nego pisat Campitellu da mu pošalje još pet fijorini za jedan rivolver pak si razmrskat možjani. Aš tu kapio Salo?

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru poslao nam je g. Blaž Franjola iz Amerike putem veleuč. g. dra. Lovra Matić u Trstu k 13·49. — Anton Riavec u Opatiji daruje družbi k 2·20.

Nadalje sabralo se na obiteljskom plesu u Baderni kod g. Vičića Adolfa trgovca k 12 za podružnicu u Baderni, a k tomu darovao velč. g. J. Marok k 1. Ukupno k 13 koji su uloženi u Baderansko društvo za štednju i zajmove.

Gosp. J. Miran izručio g. blagajniku iste družbe k 52·20 i to k 44·20 kao čisti prihod zabave od 8. 2. ostalih k 8 sakupio dne 10. 2. u Zori medju prijatelji a darovaše gg. A. Rajčić, J. Mlran, I. Juneš, C. Širola, I. Letiš, A. Halauska, Iv. Letiš i Milan Kundić svaki po 1 k.

Nadalje su darovaji: Bačić Anton obć. tajnik u Ičićih fil. 75, Blagar Ivan, Žudlih Josip, Juraga Josip, Poščić Josip, Andretić Josip, Trinajstić Ludvig, Sever Fran Josip svaki po 1 krunu. Ukupno 7 krana i 75 h. Živili darovatelji.

Nadalje sakupilo se prigodom vjenčanja g. Viktora Srdoč-Marinčić iz Matulji sa gospodjicom Aleksom Vlah iz Trunji kod g. Ivana Vlah-Vicić k 3·10. Na piru Mata Derenčinović u Jurandvoru (Baška) uz poklik „Živila Hrvatska" sakupljenih k 3. Na piru g. Frana Grgurine iz Brguda sa gospodjicom Marijom Mandić iz Pereniči sakupilo se je k 18 za družbu. Živili mladenci! Živili svati!

Gosp. Matko Brajša predao nam je k 9·06 sabranih na čistu sriedu od gospodjice Mimice Babić iz Markulini br. 2 u veselom društvu Matuljana i Vološčaka kod Lizija Sinčića. Za dobru ruku družbi darovaše: Marija Mender, Marija Aničić, Antica Lade, Katica Mikuličić iz Poljan svaka po 1 k. Živili darovatelji!

Za djačko pripomoćno društvo u Pazinu primili smo od veleč. g. Mihovila Barbić u Poljanah k 7·20 sakupljenih u veselom društvu u kući Josipa Dobrec prigodom krščenja prvorodjenoga mu sina Antona Frana.

Dopisnica uredničtva.

Gosp. D. Vaš dopis „Zabava u Zametu" stigao za ovaj put prekasno, pak Vam uz najbolju volju ne možemo ugoditi. Bit će drugi put. Živili!

Očitovanje.

Na zahtjev izpravlja podpisano, da g. Fran Josip Sever c. k. kancelist u Voloskom nije pisac članaka što se u „Narodnom listu“ štampaju proti osobi g. Uga Wontachina, niti on sa tim člancima stoji u ikakovoj svezi. Ako mu koji to spočitava čini u sotonskoj nakani da mu nedužnomu naškodi kod predpodstavljenih mu oblasti.

Volosko-Opatija dne 18. febr. 1902.

Uredničtvo.

Razne viesti.

Strahovit potres. Na Kaukazu u okružju grada Šemahe bio je ovih dana strašan potres koji je razorio 34 sela. Ljudi je poginulo oko 2000. Kod sela Maraza otvorila se zemlja a iz strašnoga jaza suklja neprestano dim i razljeva se goruća lava.

Zrakoplov (balon) s kem se da ravnat Već puno let razbijaju si učenjaki glavu, kako bi učinili jedan zrakoplov (balon), s kem bi se moglo ravnat po zrake kako z jednem brodom po moru, i peljat ga kamo bi se htelo. Va svih državah se učenjaki trude da takov balon pronajdu. — Čini se kako da će Francezi prvi pronać zrakoplov ili balon s kem će se moć po volje ravnat. Neki Francez imenom Santos Dumont učinil je jedan balon s kem on po volje ravna, tako da ga more i proti vetru peljat. Već je Santos Dumont ta balon pred silnim svetom va Pariza probiral i šlo mu je za rukom peljat ga sve okolo Eifelovega tornja u Parizu. Već tom prilikom su se svi Francezi čudili, da je Santos Dumont toliko dostignul. Nego Dumont ni se zaustavil puli tega pokušaja. On je nadalje popravljal i usavrševal svoj balon pak je na 28. meseca jenara o. l. u „Monte Carlu“ pred silnim svetom i pred našemi nadvojvodi Ottom i Ferdinandom, učinil svojim balonom pokuse ki su baš jako dobro uspeli.

Okole 11 ur pred podne zdignul se je Santos Dumont svojem balonom va zrak, peljal ga je preko mora dižuć i spuštajuć se sad više sad niže. Od mora okrenul je nazada na mesto od kuda je bil šal ća. — Svi ki su tu manovru gledali nisu se mogli donačudit kako je mogal Santos Dumont svoj zrakoplov ili balon tako usavršeno učinit da s njim ravna kako brodom na moru. Svi su ga odušević pozdravljali. Pomislite malo kako je vela i znamenita stvar imet brod ki po zrake plovi, kako svaka barka na moru.

Ako Bog da ćemo doživet da se ne ćemo vozit ni po vaporeh ni va železnicah, nego va baloneh po zrake pak će se svakamo jako brzo prit.

Automobilni postoli. Jedan francezki list piše, da je va Bazelu jedan inžinjer pronašal postoli na automobil. To su nekakovi postoli ki imaju va poplateh makinu. Stakovemi postoli, da se more storit 14 kilometar va uru. Ki će verovat neka veruje ki neće verovat neka gre va Bazel pitat gospodina inžinjera.

Nesreća kod požara. Na četiri febrara nastal je va fabrike družtva „American and Avning Company va Saint Louis va severnoj Amerike strašan oganj. Na jedan put poručila se je jedna kuća i zasula je devet vatrogasac, ki su siromasi svi poginuli. — Oganj je storil okole deset milijuni dolari škode. Fabrika je bila osegurana.

Srbski ministar Taušanović umrl. Sobotu dne 8. o. m. umrl je va rečkem špitale bivši srbski ministar predsednik Taušanović. Njegovo mrtvo tielo bilo je preneseno va Biograd.

Mali razgovori.

J. Si bil Matino na prvi ovega meseca va Lovrane na bale.

M. Ča me tarokaš Jožino ter znaš da mane ne pijaža s talijanskum gospodum črešnji jist.

J. Škoda, da nisi bil biš bil videl neč po svem svega novega.

M. A ča je to bilo dragi ti?

J. Okole pol noći da je prišal na bal Kukumeto pak da se je posel za stol kade se je prijimalo beči od entrati.

M. Ni on bedast ne, nego pul tega ni niš slabo.

J. Ne, istina je, ale govori se da su malo pred tem pobrojili beči pak da su ih opet pobrojili kad je „Kosmatujina“ šal ća. Najedanput da je falilo 40 fijorini. Ki ih je zel ki ih ni? Tutti galantomini ma tabaro manka“. Radi tega da je va Lovrane nastala vela smutnja.

M. Sam ja znal da će se ča travinjat na tem bale ma svejedno nisam veroval da zna Kosmatujina takovi busoloti delat.

J. Ja dragi moj Matino, Talijani sve delaju „per la fabrika del apetito.

Francika: Je istina šiora Marija da je njiha kći tancala na bale od veterani s klobukom.

Maria: Pak ča je za to!

F. Kvesto se bruto, kvesto se kativa edukacion, to je ofeza za družtvo.

M. Kara leji, ča ne znaju da se je moja mala va talijanskeh konventeh vadila edukacion.

F. Je pravo je, la skazi la prego, ma svejedno ni lepo!

Javna zahvala.

Svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su našega nezaboravnoga supruga odnosno otca

Frana Rubešu Plovanić

sproveli do hladnoga groba i bilo na koji način izrazili nam prigodom naše nesreće svoje saučešće budi ovime izražena najsrdačnija hvala. Bog im plati!

Rubeši, dne 11. jenara 1902.

Jelena supruga, Ivan Fran i Marijan sinovi, Josipa i Marija neveste.

Najbolji se ljekovi dobiju

u

Ljekarni „al Redentore“

(„k Spasitelju“)

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja“ najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažnju rheumatizam, očišćnju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove čudotvorne kapi „Spasitelja“ proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju naduvanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozničnu te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržuju redovitu probavu, a tim zapročuju mnoge bolesti. — Jedna bočica 80 novč.

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju sa pet kapi na komadiću cukra maternica, krijepo tjelo od slabinje i muteža gjave. Jedna bočica 35 novč., a naložnješnju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najjegurnije lječi prehladu u preima, kašalj, promuklost u grlu. Tko baljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj „bilinski sok“ te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja“, što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se jedino u ljekarni podpisanog kamo molim i narućiti.

Naruči ji tko više bočica dobije popust!

HINKO BABIĆ,

ljekarnik

Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Sjećajte se

družbe sv. Cirila i Metoda

za Istru!

Grand Hôtel

u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

pet hrvatskih.

Osobitim štovanjem

W. Zehentner.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najčistije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo“. Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

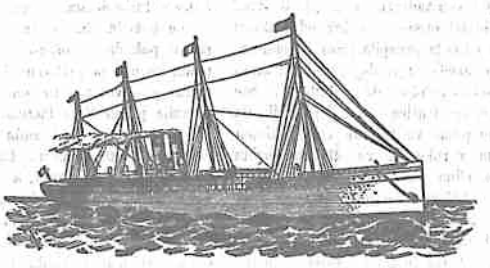

Rieka–Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64.** — **Garancija** iznašala je **K 106.863·—.** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za inozemstvo 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk-om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku na više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 9. Volosko-Opatija u četvrtak 27. veljače 1902. God. III.

Pozivljemo ovim sve naše stare dužnike i predbrojnike ovega leta, koji nam još duguju predplatu da nam ju čim prije pošalju jerbo moramo platit račune od tiskarne. Prez beči se pak računi ne plaćaju!

Uprava.

Kuratela ili ključ.

I.

Znadete vi ljudi, što obično učine cesarske oblasti sa čovjekom, koji nezna ili neće da razložno gospodari sa svojim imanjem? Ako ne znate, to ćemo vam mi reći. Takovoga nemarnjaka stave cesarske oblasti pod kuratelu; to će reć: imenuju mu skrbnika ravno kako i maloj i nezreloj djeci. Kako vidite, to je svakako slaba svjedočba za čovjeka, gdje mu njegov kruh drugi režu i dele. Pa ipak ima mnogo takove čeljadi na svietu.

Ako dakle ljude, koji slabo upravljaju sa svojim gospodarstvom vržu cesarske oblasti pod skrbnika, pitamo vas mi, kamo pak treba vreć ljude, koji lahkoumno gospodare s tudjim imetkom? Takovim ljudem svakako je mjesto najmanje — pod ključem, odgovorit ćete nam. I u istinu, koji razsiplje tudju muku ne zasluži drugo ako ne tamnu tamnicu.

Ovo zapametite dobro, da nam budete kašnje znali odgovoriti. Za to pazite, da vam koja naša rieč ne izmakne, pak da nas ne bite možda slabo razumjeli.

Pazite! Što smo do sada rekli, to smo vrgli onako samo naprečac, a sada hoćemo da mužki govorimo.

Mi stanujemo u Istri. — To već znadete. Ta naša blažena Istra nije baš Babilonija. Kako u svakoj zemlji i pokrajini, tako i u njoj neki zapovjeda i s njom ravna. Sa našom Istrom upravlja zemaljski odbor ili junta u Poreču. Što je ta junta? To su vam nekoja talijanska gospoda, koju je izabrao naš zemajski sabor ili dijeta. U toj blaženoj junti nije ni vragu toga našega čovjeka, već sve sami zgoljni Talijani.

Oni upravljaju sa našom Istrom, oni i samo oni imaju škare i sukno u rukah. Dobro! Al bora mi, ako ta slavna gospoda gospodare i s našimi krvavimi žuljevi, mi imamo pravo i dužnost, da im malo i na prste pogledamo. Eh, nisu to šćurki burki gospodarit s našim novcem, koji mi teško i mučno zaslužimo i plaćamo. Jeli da je tako?

Nego, čujte nas. Nam ni dano, da možemo svoj nos zabosti u juntine račune, pak vam za to ne možemo tanko po tanko reći kamo se sve razsiplje naš krvavi pot. Mi ćemo samo govoriti na sploh, što doznajemo od samih Talijana.

Pazite, pak zapišite dobro na ro vaš ili makar kako se ono po domaću reče: za uho.

Možda vam je još u pameti, kako je pred nekoliko godina neki Rigo ukral iz provincialne kasi osamdeset tisuća gotova novca. Tu je bilo onečtahno i naše muki. — Ali kako je te silne novce pokrao, pita se. Nije on to učinio na jedan put, pak onda pobjegao glavom bez obzira. O ne! On si je malo po malo punio svoj žep, dok je najzada došlo djelo na vidjelo. A kako je to moguće, pitat ćete vi. Ta ljudi božji, zar nije nitko na njegove duge prste pazio? Bogme nije, jer vrana vrani ne izkopa oči. Oni koji su imali na njega paziti, držali su se, kao da on broji šupe orahe, a ne gotov novac.

Pak znate što? Kad se je kašnje o tomu govorilo u našem saboru ili dieti, rekao je predsjednik, da ih neće Istra očutiti. I taj morao je imati dobru porciju kuraže, kad je to rekao. Što vam se čini? Tako je mogao reći jedino onda, kad bi oili onih osamdeset tisuća povratili oni, koji su bili krivi da ih je Rigo spravio u svoj žep; to su oni, koji su bili za to plaćeni, da na njega paze. Jeste li nas dobro razumjeli? Ni Rigo, ni oni, već mi morali smo sa plaćili onaj ukradeni novac nadomjestiti. Što vam se čini? — Ovdje je kuratela premala stvar. Ključ, ključ, kao onaj što ga nosi sveti Petar! Nego ni to ni još sve.

Ča je novega po svete?

Austrija. Va bečkem parlamente teku sjednice dosta mirno. Prvi tjedan je bilo malo buri i to neč radi dogodjaji va Trste i opet radi nekeh kumedijи mej samemi Nemci. Tu se je hitalo blato v obraz kako z lopatami — škandal je to bil, kakoveh je malo čuti i videti.

Ča se pak tiče nemira va Trste, talijanski su deputati igrali takovu ulogu, da njim i sam njihov list zmera da su „traditori“ i da njihovo ponašanje va Beče čini smet sveh i svakega.

Da se ispitaju ti dogodjaji i da se vidi je li goveran puli tega pravo delal izabran je jedan odbor od 37 lica. Va tem odboru je i naš dični Spinčić.

Inače se, kako smo rekli mirno nadaljuje razprava o državnom proračunu. Puli te priliki je govoril i slovenski zastupnik dr. Ferjančic, a govoril je kako pravi muž. Celem parlamentu je pokazal kakovi su Talijani i kako oni ne gledaju, nego kako bi spali pod Italiju.

Mi ćemo se dragom prilikom zabavit malo više s tim lepim govorom.

Delegacije će bit sazvane negdje u maju o. l.

Va Trste je sada mirno.

Španjolska. Va Barcelone i po drugeh mesteh Španjolskega kraljevstva bilo je ovi dni velikih nemira. Kako u Trsta tako je i tamo vlada uzpostavila mir i red s bajonetami. Kod te prilike palo je puno ljudi.

Italija. Talijanski ministri kumedijaju. Kralj ima pune ruke posla, da ih stavi va red.

Va Turine je bil veli štrajk kako i va Trste. Sad je i tamo sve mirno.

Englezka. Mej Englezkom i Japanom stvoren je savez. Sa svem tem Rusija drži još v rukah Mandžuriju.

Amerika. Ovi dni je prišal va New-York princ Henrik brat nemškega Cesara da pohodi predsjednika amerikanskih saveznih država Rooseweldta. Govori se, da je proti njemu učinjen atentat.

Transval. Buri su opet dali paprа Englezom. Govori se, da je njihovo stanje sada bolje, nego je prvo bilo. Junačina Dewet dava trista jada englezkim lupežom.

PODLISTAK.

Glogi i kopriva.

Mačkom posvetil: Špuntić.

Jedan dan tel je Pušina, da se malo pošali s jednem našem lekarom, pak ga onako po njegovu zapita: Čujete vi! Ako četiri telca važu 200 kila, koliko važe jedan tovar?

— Prosim gospodine — rekal je lekar — neka samo stupe na vagu, pak ću njim valje povedet.

Negde pul žmuljića hvalil je Kustančini svoju frajlu, ter je mej drugem rekal: Moja frajla ima vlasi lepi kako jedna po jedna na Voloskem. Kada ih spusti, padu joj do kolena.

— To je sve niš — javil se je Pater — kada ih spusti moja stara, njoj padu valje na — tla.

Kada je ono negde deloval Ivak va Istroj, poprosila je Marija Krstića, ako bi njoj mužu napisal par rigi.

— Ću, zač ne — rekal je Krstić, pak se je paričal za stol. Kako ću mu pisat?

Na to reče Marija: Da bim ja znala kako mu treba pisat, bim mu pisala sama, pak barem bim prišparala mrvu zarebernika i — još ča.

Ovega pusta tancal je Rižo Nonin s jednum našum vrlum frajlicum, pak da ju tobože ponizi, pital ju je: Ča gospodična nima rukavic?

— Niš za to — odbrusi mu ona. — Ću lahko ruki oprat, kada finimo tancat.

Na pustni četrtak večer sviril ti je nebore na sred cesti dobro ošumaren gospodin Kustančini i držal ključ v rukah.

— Gospodine, ča delaju ovde na ten dažje? — pital ga je neki onuda pasujuć.

— Ča ste ćorav? — zapeuta Kustančina. — Ča ne vidite, da se svet vrti, pak čekam, doklе moja kuća pride na tir, da ju odprem.

Krstić je tužil nekega gorenšćaka, da mu je va Tošine ukral jedan fagot, va kem su bile mudandi. Sudac reče gorenšćaku, da zač je zel oni fagot, kada ni bil njegov.

Gorenšćak pak se je ovako opravdal: Prosim lepo gospodin sudac, ja nisam zel fagota. Stvar se ima ovako. Ja sam našal va Tošine fagot i ovega gospodina, kade je pod jednum šmrikum spal. Fagot sam pobral, a gospodina sam pustil, aš i tako ne valja ni — pipi tabaka.

Na pust je otel tancat Z-vončina na Kučinen na brde, pak je pital jednu našu rožicu: Prego signorina per un ballo?

Malica ga na to zapita: Gospodine, ča ne znate hrvatski govorit?

— Znam, ma neću — je rekal Ugo.

— I ja znam tancat, ma neću — je dodala malica.

Kada je bil ono zadnji put Liziriti pod ključem, pisal je Pušine ove besedi: Dragi kolega! Ovdje mi je dobro, jer mi ništa ne manjka. Pušina pak mu je poslal va pržun jedan kamik od 30 kila i ove besedi: Kada sam pročitao Vaše pismo, odvalio mi se je ovaj kamen sa — srca.

Marija Longa donesla je neki dan loncolu na Voloskem dve debele sveći, pak mu je preporučila neka jednu važge na čast Bogu, a drugu na slavu — vragu, pak je naprvo rekla: Čovek ne zna, kemu će tamo prit, pak najbolje da se već ovde žive s jednem i s drugem va mire i ljubavi.

Negde se je Krstić pul Joškota potukal onako po navade, pak je na maćuhanjem razbil vetrinu. Dakako onda je storil kako najvole delat Talijani — podbrusil je pete. Joško pak je potekal za njim i zakričal mu: Čujete! Ja ću da mi platite škodu.

— Ča ne vidite, da tečem doma po beči — rekal je Krstić — e via lu, kako da ga sví vrazi gone.

Kada je bil negde lane Krstić na tribunale va Trste, pital ga je kunžiljer kako se zove. Krstić se je kot spamećeval, pak se za to kunžiljer na njega otrese:

— To je sramota, da jedan učen čovek još ne zna ni kako se zove.

— Prosim lepo gospodin kunžiljer — reče Krstić — da bite vi imeli onoliko imen koliko ih imam ja, najzada ne bite znali ni kô vam je pravo ime.

Našemu Mužine zadnje vreme nekako delo smrdi, pak kada gre na njivi, samo okole postava.

Jedan put mu neki reče: Čujte Pepić! Ča bi reć, da niš ne delate nego celo bogovito jutro tuda postavate.

— Po svetega imate pravo — reče Pepić — za to ću sada baš s guštom — sest. —

Doktor Trikvartin je šal negde z Opatije doma, to se već zna, da je bil svečano podkuren. Na jedan put mu vetar hiti iz glave klobuk va blato.

— Senti pantalon! — govoril je klobuku. — Ako bim ja bil sada tako dobar, pak bim te otel zdignut, bim siguro i ja hljustil va blato, pak onda ti ne biš se denjal me ni pogledat, za to valjaj se u blatu kavra.

Dopisi.

Iz Cresa. Prije nego nastavim, marim vam poveć, da su one naše liste ke su bile zacavlane na vratnici onoga ormara, ovih dan bile odcavlane i na zapoved c. kr. kapitanata lepo polozene na oni zeleni stol va komunjskoj sali da je more svaki lahko razgledati i do potribe prepisat.

I sada je apena marun skocil venka, pak smo kapili zac su nas sjor kapitan Poja, Keko Paćuha i ostali nasi repajićini kako breki obletevali okol onih ki su va te liste desiderali stavit svoj nos. Od onoga ce smo mogli onako na brzu ruku s lapisom rekopijat, naslo se je priko cetiri sto imen krive napisanih. Za sami Orlec, ki broji malo vise od sto i pedeset voti ucinila su se sedamdeset i dva rekursa, a marite znat da se tu ni gledalo na fino, zac n. pr. nije se nanke abadalo kako su komu franjki odmireni, budući da je bilo vrime prekratko za toliki rikorsi. S jednum besedum te liste, kako sam vam zadnji put povidal su tako spastročane, da ni moguće ni cinit rikorsi, zac tu bi trebe seteman i meseci za sve to u red spravit.

Radi tega se je ucinil jeden občeniti rikors, kuntra svim listam, pak ćemo sada vidit ce će na oto odlucit c. kr. kapitanat i hoćel već jedanput i guveran tim sramotnim sleparijam na rep stat.

Insoma nas sjor dottor Pluća i Měh nastoje da i ovoga puta spunta podesta i rapresentanca, ka bi marila tancat po njihovom kumandu. S njihovim starim „osar tutto" misle da te i ovoga puta spuntat. Da se samo ne prevare!

Kvestijon do likari, ta sramotna rana na nasem komune, mari već jedanput prestat in barba sjor dottora Pluća tega praveda „Figara" della cittá, kako ga od veka narivlju i njigovega kolegi dottora Měh, che cumanda con tutta l' Europa kako uza reć stari barba Nane!

Ovoga puta kako i zadnji put, borit ćeju se dva partida a ne tri, kako je ono neki dan pisal va svojoj skovacere (da prosti vas posteni obraz) dr. Salo. Stranka italiano-liberale i nasa domaća pučka-katolicka stranka.

Ki ni slep na oba oka, kako na jednu priliku stari pobogni Garina, a ima ih na žalost takovih i vise ma smo justo njega zeli za esempij da vidi kamo bi nas rad zapeljat ta njihov talijanski-liberalni partid Svaki komu nisu vrani mozjana pozobale zna, da je talijanski-liberalni partid najveći neprijatelj nase svete veri pak radi toga riga va svojih fojih osobito „Piccolu" svega i svacesa kuntra sv. ocu Papi i biskupu, pak da je ta talijanski partid v Italije pokral sve ce su sv. otec Papa, fratri i kolubdrice imeli? Ki nezna da su va tom partidu sve sami abreji, framasuni, ateisti, carlenari pak i oni neki nasi sjor dottori, ki su najprej pljunuli va obraz svojoj briznoj majki, pak za tim pljuvaju i u obraz one majke ka se crikva sveta zove?

Sem mogel cut da sada kada budu votacijoni da misli prit va Cres cela kumpanija tih nasih sjor dottori. Neka oci matere i brati pitaju tih svojih sini tu svoju bratju se intendi talijanski ako umeju: — Kada su bili zadnji put pul sv. masi? al na spovede? a kuntra Biskupu i popom kuliko su ih zrigali? e si da je većina tih nasih dottori zgojena i skolana s crikvenimi i s popovskemi beci! justo onako kako i tamo vas da prostite dr. Salo.

Garina, Rosović, Celjan, Kremenić, Purić i jos drugi oni sve to dobro znaju, oni sve to vide, ako nisu, kako sam malo prej rekel, na obadva oka slepi, pak se svim tim još imaju obraza francenskansku krunicu molit i za takovih ljudi votat i voti pobirat. da sopeta spunta venka kakov potesta ki ni imel ni Boga ni duse i ki se je va svojoj hlavernoj glavi pretil, da će s kanunadami našu crekvu porusit, i drugu protestantsku gradit!

Takovi su vam svi, ki va oni partid pripadaju, samo je med njimi to razlika, da jeden zna bolje od drugega farizejski skrivat ono ce mu je na duse i na srcu.

(Nastavit će se.)

Iz Barbane. Štovani gospodin urednik! Blagoizvolite tiskati u „Narodnom listu" sledeće: Naša Barbanska občina ima skoro 4 tisuća duša sve samih istarskih Hrvata zvan 20 do 30 potalijančenih grajana. Za svim tim naš občinski tajnik našim gradjanom za volju u občinskom uredu piše talijanski. Makar ča te se naši župani na glavu nasadit, on neće da piše hrvatski jerbo je Talijan z repom i ki mu nezna ime on se zove: Ivan Zgrabljić. — On je bija učitelj hrvatske pučke škole u Fontani, zatim u Valturi. Po tem morete sudit da je on sposoban za pisat hrvatski ma neće. Naši zastupniki već pet godin pitaju da se na občini uredjiva u našem materinskom jeziku, ali sve badava.

Dne 16. novembra 1901. imali smo občinsku sednicu u kojoj je većina župani odlučila, da se občinskoga tajnika odpusti iz službe i da se razpiše konkurs za drugoga. Na istoj sednice su občinskemu tajniku Zgrabljiću skalali plaću od 350 for. na 250 for. na leto. —

Proti temu je naš tajnik rekuril na juntu i se zna junta je dala tajniku pravo kako svem talijanskem podrepnicam. Ako ni junta ni imela dobre informacije ćemo ih mi dat čitateljem „Narodnoga lista".

1) Naš tajnik služi sve same benevrekare" a ne Talijane i s našimi se novci hrani, pak bi moral postupat strankami kako se pristoji a on se na svakega srdi ako se ga mora poć po oštarijah iskat u vreme kad ima bit u podeštariji;

2) Naš tajnik bi mora bit sve ure propisane u uredu a koj dan nije ni jedne ure;

3) tajnik občinski mora bit u stvarih ureda tajan za to se i zove tajnik, a ne blezgat po oštarijah sve občinske stvari;

4) kad je kakova sednica tajnik više govori nego načelnik i svi župani, a tajnik bi moral mučat;

5) Bogu je za plakati kako se naš tajnik nosi. Svaki kovač gre s kovačnice čistiji nego on s ureda;

6) on ne gre nikad k maše.

Živili naši župani! Ča ne znate da je uficij od podeštarije učinjen za poštene muže i radine činovnike. Ča vi župani ne znate zašto je jedan tajnik? Tajnik mora bit desna ruka, čast i dika načelnika i cieloga zastupetva. Kad dojde sudac, komesar, geometar, inžinjer i druge svake vrsti činovniki tajnik njim se mora predstavit kako organ ciele občine. A kako naš? Kakovega vidu gospoda njega za takovu držu gospoda raprežentancu i podeštata. Dakle župani moji, gledajte ča delate da ne bi sramota pala na Vas.

Iz Rovinjskoga sela. Ponizno prosim, da bi našli malo mesta u cenjenom „Narodnom listu" za ovih par besed. Dragi čitatelji i prijatelji vavek sam čekal, da će se koji oglasit od ovega sela a budući ni nijednega tako me sila goni potužiti se Vama gospodine uredniče i svim mojim prijateljem. — Dakle povidat ću Vam kako se vrše izbori u občini kanfanarskoj.

Kako Vam je poznato kod izbora za dietu propali smo za jedan glas. Pitat ćete ki je temu kriv? Kriv je c. kr. kotarski komesar, jerbo nije vršil izbor po zakonu. Zakon je bija da se zatvori ulaz na 11 sati prije podne, a tega kotarski komesar nije učinija, jer je vidija da na 11 sati je naša stranka za 7 glasi napred onda pustil je odprt ulaz do 2 ure po podne tako dugo da su imeli puno vrimena ti prokleti talijanski farizeji kupovati ljude po poljah. Kada je vidija da su Talijani naprvo za jeden glas, onputa je zatvorija ulaz.

Mi seljani smo si osvitlali lice jer u našem selu bilo je 44 glasi od tih je glasovalo za našu stranku 40 a za talijansku samo 4.

A sada ću Vam povidat kako su se obavili občinski izbori.

Dakle kako vam je poznato u Kanfanaru su dvi stranke talijanska i slovinska; dakle pitam ja c. kr. kot. kapitana jeli bi morala po zakonu bit komisijon od obih stranak ili ne. Na to bi mi znal odgovorit c. kr. kot. komesar jerbo oni su bili isti dan u komisiji.

Dakle izbori se nisu vršili po zakonu jerbo ki je glasova za talijansku stranku moga je i deset glasi dati a ki je za našu nije ni moga jerbo su rekli jedan da je bija u tamnici drugi da nima pravo ime i druge stvari. Bija je iz sela jedan naš rodoljub ki je bija odsudjen na 3 meseca. On je učinija rekurs va Beč i došlo mu je sve odpuščeno. Ja mislim da ovaj bi ima pravo glasa ma c. kr. komisar ga ni pusti glasovat. A je moga bit zbran za naprežentanta Šime Detrepo ki je bija leta 1899. u Rovinjskoj tamnici 5 miseca za trufu. Čul sam da je reka Mate Vičan da je treba činiti cestu pod Morovih morda njemu na korist da bude laglje hodija u nedilju u brumelku A ti barbu Mate kada si na šeduti slušaj nemoj spati ako češ znati.

— Po mojoj nemoj glave — je rekal Viko — jas mislim, da niš ne koristi dece cepit kozice. Lane sam dal mojga malega cepit, pak je drugi dan pal preko poneštri i se za svem tem — ubil.

Brkati Vice bil je neč od glavi zbolel. Pital ga je duhtor ča mu se para, od česa mu je ta bol va glavu prišla.

— Ja njim ne znam pobognji besedi drugo reć — govoril je Vice — ako ne, ča sam ov dan sanjal, da me moja žena s popečkom mlati, pak vej si ga vrag morda me je ki put i po glave — lupila.

Šegavi Ružić donese na poštu zapečaćeno pismo prez adresa. Poštar, to se razume, rekal mu je neka napiše adres, da zna kemu list poslat.

— Vraga ne! — podboči se Ružić. Najbolje neka svaki vidi, kemu — pišem.

Prišal se je negde svetovat Lovrina Krstića, ako bi mogal nekega tužit, ki mu je rekal lopov.

— Moguće — je rekal Krstić. — Nego svejedno ja bim rad znat, kako vam je pravo za pravo rekal.

— Vi ste lopov — je rekal Lovrina Krstiću. — To bim mogal i prisec.

Domaće viesti.

Nadvojvoda lukesemburški prišal je nedelju na 23. o. m. v Opatiju. Celo je mesto bilo okićeno zastavami. Nadvojvoda i nadvojvodkinja izgledaju zdravi.

† **Mate Pilepić.** Prošlu nedelju obnoć umrl je naglom smrću v Opatije dobro poznati proto Mate Pilepić iz Lovrana. Velikom svojom marljivosti i trudom stekal si je on tekom vremena lepo posestvo. Njegovo ime je bilo svuda poznato, njega su cienili i štovali svi, ki su ga poznavali. Bil je trd domorodac, kad su bili izbori va Lovrane i na Voloskem on je bil vavek mej prvemi. — Pametan je to bil starac, upravo je bilo milo poslušat njegov lepi razgovor. Bilo mu je 78 let. Sprovod je bil čera. — Puno je sveta došlo da staroga prota sprovede do groba. Ostavlja udovicu Franjku, četiri sina i tri kćeri. Neka ih Bog tješi va toj teškoj njihovoj nesreće a naš pokojni Mate neka počiva u miru. Lahka mu bila ova naša domaća zemljica, ku je od srdca ljubil.

Jedan pošteni domorodac iz Cresa. Va predzadnjem broje našega „Narodnega lista" javili smo nesreću, ka se je dogodila vrednomu našemu domorodcu g. Franu Orliću. Izgubil je svoju dobru i vernu drugaricu. Težki je to za njega gubitak, veliki udarac. Mi molimo Boga da ga on utješi i da mu da potrebite jakosti, da more podnest tu tešku tugu. Zač našemu narodu silno treba ovakovih ljudi, kakov je naš Frane Orlić. On je mlad pošal u Ameriku, kade se je nastanil, da s potom svojega čela zasluži svakdanji kruh.

Puno let je on bil tamo, naučil je tuje zajike, ali za svem tem je ostal dobar i vjeran sin svoga naroda, pravi domorodac pripravan vavek da skoči na obranu svega onega ča je naše i ča su nam ostavili naši stareji, a to je naš lepi materinski jezik. — Nije kako toliki drugi, ki samo da se malo prušeću da s domi i već pozabe na mater ka hi je rodila i na jezik s kem ih je majka naučila molit se Bogu. To su kukavice a ne ljudi, a čovek, pravi i koreniti poštenjak je naš vredni Fr. Orlić, komu i mi od „Narodnega lista" želimo da ga Bog utješi i okrepi va njegovoj teškoj žalosti.

Prešla na katoličku vjeru. Gospodjica I. Lazarević nastanjena u Opatiji prešla je u četvrtak na 20. o. m. od pravoslavne (grčko-iztočne) vjere na katoličku. Odnosni obred obavio je mjestni kapelan č. g. Mato Dubrović. — Svjedoci tom znamenitom činu bili su gg. Rade pl. Marochino, Mate Stipanić i Felice Poščić.

Zavod za pogrebe. Svaki zna kako je teška onemu, kemu ki od srca umre ona skrb i briga za sprovod i pokop dragega pokojnika. Čoveku se srce para, kada mu svaki čas neki pride, pa ga pita: kakovu kaselu će, kakov križ, kako će mrtvaca obuć i sto takoveh stvari, ke upravo čoveku srce paraju. Za to je najljepše i najbolje obratit se na kakov zavod ki to sve sam sprovidi. Mi imamo v Opatije jedan takov zavod a to je zavod za pogrebe od g. Fr. Doberleta.

Gosp. Doberlet je uredil ciene za domaće ljude tako, da moru se puli njega služit i siromašniji naši ljudi. Mi preporučamo našem ljudem zavod g. Doberleta i upućujemo ih na odnosni oglas na četvrtoj strani našega lista.

Kontesa nima kalimara. Neki dan je prišla Kontesa prez konteji v Opatiju i šla je va kuću k jednoj bolnoj starice da njoj podpiše prokuru. Stara je rekla da nima ni pera ni crnila. Kontesa je sla po susečćine iskat pero i crnilo, ale nijedan njoj ni otel niš dat. Svi su ju tirali da od kuće, kako su i pravo imeli. Najzada se je našal jedan čovek ki njoj je dal jedan manig a pero je našla na pute. Ma kalimara ni i ni. Kontesa se je vrnula onoj staroj i pitala ju je: — Čujete, imate morda vi jednu šipu? — A imam baš šipu! rekla je stara. Kontesa bi naime rada pisat z onem crnilom, ko je va šipe. I dugo i dugo je mislela ča će storit, dokle se je najzada spametila: — Našla sam našla! I zela je jedan stari lonac z napi i počela je z njega čadju stergat. — Puno je već praha nastrugala. Onputa je rekla: — Pasja noga da imam sada jednu škuju. — A ča bi vam rabila škuja? pitala ju stara bolna. — Bim neč nutra stavila, je rekla kontesa. — Tamo njim je na police jedna prazna bočica, neka va nju — stave.

I Kontesa je stavila on prah va bočicu. Nego sada ni bilo vodi va kuće. Ča će sada storit prez vodi? Da gre susedom, njoj je ne bi dali. Vrag zel i delo. I Kontesa se je sva jadna posela na jednu kantridu. — Nekoliko je vremena sa staricom čakulala, a za tem se je najedanput digla i šla je po jednu lavaduricu. — — — A viš! va lavadurice je vodi. — To je lug, a ne voda rekla je starica, — Niš za to rekla je Kontesa i napunila bočicu, pretresla ju i crnilo je bilo tu.

Tako je, ki se zna inžinjat.

Sol za Kastavščinu. Mi smo ob ovoj stvare vise puta već govorili va našem liste ter smo navlastito pak dokazali, da ako nisu mogli ljudi s početka te soli dobit, da ni bila kriva Kastavska občina, kako je to Krstić pisal va svojoj smrdejuhe, dapače smo va onoj prigode rekli, da je Kastavsko občinsko glavarstvo sve moguće storilo, da ljudi dobe sol ča prvo. Da smo onda istinu govorili i pisali, to ćemo sada dokazat s drugemi čaricami.

Va liste ali foje od tršćanskega governa to jo va „Osservatore Triestino" od 18. febrara o. l. čitamo sledeće ča mi donašamo prevedeno va našem hrvatskem zajike:

„Ministar od financij, dr. vitez Böhm pl. Bawark odgovara na različite interpelacije medju drugemi i na onu od deputata Biankini i dr. vrhu izdanja domaće soli občine Kastav i reče, da je izdanje te soli zakasnilo radi nesporazumljenja, jerbo da su financijalne oblasti mislile, da je komun Kastavski već bil dobil potrebitu sol za leto

1901. obećaje pak, da se napred neće dogoditi onakove pomutnje, jer da je on dal ob ovoj stvari potrebita razjašnjenja."

S ovem smo, kako vidite, opet jedan put Krstića va laže našli i dokazali da oni ki su zarad ove soli gundrjali proti glavarstvu, da su bili od patera Krstića zapeljani. Za to njim po stoti put govorimo i va ovoj prigode: Ljudi božji, ne verujte svakoj Krstićevoj floćade!

Novo kupalište u Opatiji. Družtvo koje imade sada upravu lječilištnih zavoda u Opatiji zaključilo je, da će još ove godine početi graditi novo veliko kupalište u Opatiji. To kupalište gradit će se najbrže pul Rudovitza a bit će providjeno sa svimi modernimi kupališnimi spravami i potrebami. Stojat će po prilici četiri sto tisuća kruna a bit će dovršeno god. 1903.

Kontesa i popi. Ki vidi Kontesu kako po crekvah oltare liže bi pomislel da je prava svetica. — Ki ju ne bi poznal bi ju drago kupil. Ni dosta da okole agitira za talijansku liberalnu stranku koj je naša sveta vera ča i vragu tamjan, ni njoj dosta, da okole glasi pobira za ljude ki nikada crekvi ni ne vide, ni njoj dosta da se ruga našem svetem apoštolom Cirilu i Metodu; sve to njoj ni dosta ona je ovi dni va jednoj kuće rekla da neka glasuju za kega će samo ne s popi. Brava siora Kontesa! Vidi se, da se s Krstićem druži i da čita njigovu špudaćeru zač Krstić vavek govori i piše proti popom. — Mi njoj se radujemo, da je našla tako fanjskega pajdaša.

Slabi put. Put ki pelje od štacijona Matulji mimo Zamta na erarsku cestu je va vrlo slabem stanju za svem tem da ga ljudi puno rabe. — U ime više njih bimo prosili Kastavsku občinu da ta put da popravit.

Novi laterničar v Opatije. V Opatije se je od mala naselil jedan novi laterničar po imenu Josip Nedvett, kojega kako domorodca preporučujemo svim našim gospodarom kuć i poduzetnikom.

Občinski izbori u Voloskom-Opatiji obavit će se ako Bog da va mesecu marču o. l. Naši Talijani su nekako prez glavi kako da su zgubili busulu. Neč njim je valjada šlo »per trešo«. Već nimaju onega kuraja kako su ga imeli pred par meseci. Videli su najme da njim sve laži ne pomoru, da našu stranku omraze pred pukom, videli su da njim ni kontesa puno ne pomore pak su se rendili.

I neka su siromahi! Ča se vraga ripe kad ih ni! Ki prosim Vas? Jedan munjeni Rišo Nonin jedan Pijandura, jedan traditor Pušina ča to su ljudi, ča to su kapi? A, kamena nam sreća i palenta, da nam oni zapovedaju. Va manje od leto dan bi nam hitili komun de trinko in malora. Puli njih bi bilo samo „orate pro me!" Upravo se čudimo onem našem domaćem ljudem, ki se još puste od takoveh ništčeti za nos peljat. Ča ni škoda da se neki naši Jačići, Poščići, Tomašići i dr. sve prave naše stare korenike pajdaše s takovemi privandranemi arlekini a sve samo proti svojoj rodjenoj braći? O braća nebraća, opametite se pak se lepo složite z našom strankom, da svi mirno i složno delamo za napredak naše občine i za dobro našega puka.

Obrnite već jedanput hrbat onem smutljivcem i talijanskem plačenikom, ki su ovamo poslani, da nas domaće sine mej sobom posvade pak da nam svem skupa zapovedaju.

Dajte braćo dok je vreme da se ne budete kasnije kajali. Svi domaći neka glasuju z našom strankom pak će svim nam bit bolje.

Veselje u domorodnim družinam. Na 3. o. m. slavilo se u Brgudu vjenčanje mladog rodoljuba Frana Grgurine Antomova iz V. Brguda i gdjice. Marije Mandić kćeri Jurja iz Perenići, sestre veleč. g. brgudskog kapelana Mirota Mandić.

Kako je već običaj kod nas, nije falilo ni kod tih svatova veselja i zabave, sve u bratskoj ljubavi i slozi. Ja koji ovo pišem, išao sam u svate misleć da je u Brgudu nemir i nesloga posijana od zloglasnoga Šala, no ljuto sam se prevario. Nikad se nisam nadao, da ću u Brgudu naći tako složan i miran narod kako u istinu jest. — Pak je i razumljivo. Tamo su pop i učitelj pravi prijatelji naroda, a narod ih radi toga sluša i poštuje. Svećenik je uvjek medju narodom, upućuje ga na dobro, on je puku pravi otac i radi toga ga puk voli. Isto tako i učitelja. Radi toga vide se u puku plodovi skrbnoga i savjestnoga svećenika i marljivoga učitelja.

Kod te slave sjetili smo se i družbe sv. Cirila i Metoda za Istru pak smo za istu sakupili k 18.

Zaključujem ove redke željom da nam Bog poživi mladoženje i da njim dade dobru budućnost i sretan život, da bi mogli slediti stope svojih vrednih roditelja, braće i rodjaka. Neka ljube svoj rod i jezik i neka svoju djecu uzgajaju u čistom narodnom duhu. —

Deputat Bartoli se cvenji. Mi smo vavek govorili, kako i Bennati tako da je i Bartoli prava politička ništica — mizerija, pravo brbljalo prez nikakovega političkega znanja Mi smo vavek govorili: Ljudi braćo, ne birajte tega Bartola, zač on ne samo da je tvrdi Talijan, ki neće da zna za vas, nego on je i vela nevolja, ki nezna ni besedi reć va parlamente.

To smo mi govorili, a da smo imeli pravo, pokazuje nam to njegov zadnji govor ča ga je držal va parlamente. Najprvo se tuži, da *talijanski deputati ne moru va Beče niš storit* (ste čuli mački! Ča će vam takovi deputati? Rogi!) da talijanske deputate svi zapuščaju — svi Poljaci i Nemci i Čehi (a ki bi mogal bit takov tovar, da s njimi drži!) I tužil se je, da talijanski deputati s Trsta i Istre zaludo hode va Beč da njim se nikada niš ne da, *goveran da vavek proteji Slavince* (ste ga čuli? A ki ti je onputa pomogal poć va Beč ako ne Slavinci? Sram te bilo, još proti njim goviriš. Čekaj, čekaj, neka naši ljudi odpru oči, pak češ videt, kako ćete ti i Bennati letet z Beča!) Na to je rekal, da ni pravo da svi narodi va Austrije imaju jednake pravice.

Na to je ...a (parlamente nastal tolik smeh, da se je mislelo, da će se cela kuća porušit na tla. Neki deputati, pucajuć od smeha su zavapili: — Pernesite brzo jedan kabal vodi, da ga malo polejemo — zač mu je huje.

I to je deputat za kega su se toliki naši ljudi od nas odelili. Ljudi odprite oči i progledajte kamo Vas peljaju talijanski čarlatani i njihov furišac Krstić. Sad vidite i sami koliko vam more jedna takova mizerija pomoć.

Vidite i sami, da Talijane ni jedan ne će — vidite, da sve od njih beži, a sve beži od njih za to, zač bi oteli da se naša Istra odeli od Austrije, pak da spade pod Italiju. Oni su nemoćni — ne moru pomoć ni sebe, a kamo te Vam. Pak oni su svakemu Slavincu protivni — oni neće da znaju za Slavince, oni bi ih radi zatrt kako se to vidi i iz zadnjega govora od Bartola. Proklet bil on Slovinac, ki da Talijanu svoj glas jer takov čovek je grda i crna izdajica svoje domovine!

Zabava u Kastvu. Na pustnu nedelju priredila je naša čitaonica svoju zadnju mesopustnu zabavu, koja je bila veoma dobro posjećena, koli sa strane gradjanstva, toli sa strane okolice. Program bio je izveden na sveobće zadovoljstvo. — Naš Karlavaris pružio nam je obilato užitka sa deklamacijom Preradovićeve pjesme „Djed i unuk", jer mora se priznati, da je liepo krasnoslovio. Pak i naša „Istarska vila" izkazala se kao svaki put svojim skladnim i ugodnim pjevanjem, što služi na čast koli pjevačem toli i učitelju.

Ni naši kazališni diletanti nisu zaostali za drugimi, već su i oni svojim uspjelim predstavljanjem ugodno pozabavili mnogobrojno občinstvo. Bez zamjere drugih diletanta, moramo osobito pohvaliti gospojicu Tonicu Karlavaris. koja kao novajlija igrala je izvrstno, pak za to ne možemo drugo nego čestitati našoj čitaonici, koja je u gospojici dobila izvrstnu diletantsku silu.

Iza programa uliedio je ples, pak ti se je brate moj plesalo sve u šestnajst do biele zore.

Imali smo takodjer čast imati u našoj sredini posebnu deputaciju zametske „Sloge" koja nas je svojom prisutnošću mnogoga obradovala. Živila!

Promena tiskovnega zakona va Austrije. Savez austrijskih tiskara predložil je parlamentu va Bečn molbu, da vlada odmah predloži parlamentu nacrt novega tiskovnega zakona. I mi tu promenu želimo i očekujemo već dugo — a najviše želimo da se odpravi porotu ili jurate, za kažnjive čine počinjene putem štampe.

Da do te promjene dodje bi pater Liziriti svaku šetimanu hodil va hlad jist ječmik i fažol.

Riečki Hrvati da počaste milu uspomenu nezaboravnog hrvatskog vodje Dra. Antuna Starčevića priredjuju dne 3. ožujka 1902. u 10 sati u jutro u crkvi m. p. oo. Kapucina svečane zadušnice i pozivlju sve riečke Hrvate da toga dana dodju da velikom pokojniku izkažu ovo sitno zrnce one harnosti, na koju je svih nas svojim radom i patnjam za hrvatski narod na vječna vremena zadužio.

Rod bo samo, koj' si mrtve štuje,
Na prošasti budućnost si snuje!

Prihod od žigic družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Fabrika od družbinch žigic poslala je ovi dni družbi sv. Cirila i Metoda za Istru k 2154 kao čisti dobitak od žigic za vreme od 1. 7.—31. 12. 1901. to je za 6 meseci. Da ni Liziriti toliko pisal proti tem fulminantom bi se bilo dobilo upravo 2 helera i pol više. Ki će činit čikat doktora Fritalju, kako vraga, neka rabi samo fulminanti od družbe.

Zabava u Zametu. Bilo je to na pust u večer. Svi oni koji su tu večer došli na zabavu a bilo ih je svakako nad tri stotine duša, već kod ulaza u dvoranu iznenadilo ih je to, što je mlado i staro, muško i žensko, malo i veliko dobilo kapicu iz papira. Iste su bile raznog oblika i veličine u raznim bojama, svakojako izpisane i slikane.

Ta maškarada pobudila silu smieha, Jedno drugo gledalo — jedno se drugom smijalo; muž ženi, žena mužu, mladić djevojci, djevojka mladiću. Jednom riečju sveobći smieh razliegao se dvoranom.

Mali Branko dječak od 7 godina, sin tamošnjega učitelja g. Fr. Rubeše odpjevao je pjesmicu „Plovi, plovi ladjo" uz pratnju domaćih tamburaša, lagano se njišuć u malenoj ladjici pozornicom odjeven po mornarsku.

Ovom točkom otvorila se zabavu — a bila je izvan programa — i tim iznenadio i zadivio sve. Bravo Branko!

Mesopustna šala u jednom činu „Olito" odigrana po članovima družtva „Sloge" izpala je baš liepo. I Bartul i Jakovina i Jerolim svaki sa svojim oružjem: vilami, ražnjem sabljom ponieli se junački.

Nisu mogle bolje izpasti i druge točke programa, kano: „Napolitanska glazba"; Šumski kvintet: „Al me boš kaj rada mela" — Potpouri „Živio pust" izvadjan po članovima družtva na glazbilima iz lepenke (kartuna) a i pjevanje pjesme „Slovenac i Hrvat".

Zamećani braćo! Vi ste učinili liepi korak napried, da vam se čovjek mora čuditi. Kako se je one večeri spominjalo vi ste svi radnici, al liepe ste u ovo malo vremena napredovali.

Uztrajte za početkom — držite se složno! Zasluge su vaše doista velike, zato vrieđni ste svi javne pohvale — cielo družtvo, slavni odbor, a ponajpače vaš požrtvovni i vriedni sborovodja g. Fr. Rubeša duša cielom družtvu — a ne manje i gosp. Finderle, kuće vlastnik, gostioničar, koji nas je onako liepo baš gospodski dvorio, da rečem gostio. Živili svi! Vaš prijatelj

s Halublja.

Cena cukara. Naša država proda va Engleskoj 159 milijuni krun cukara na leto. To je dva treta dela od svega cukara, koji se pridela na leto v Austro-Ugarskoj državeve. Engleska je pak sada odlučila kupovat vas cukar koliko god njoj ga bude trebalo va va svojih kolonijah: Indijah, Australije, Kanadi i druguda. Na ta način bi naše fabriki od cukara trpele celu škodu a cena cukara bi jako nizko pala dočim sada plaćamo draže cukar mi v Austrije nego se v Engleskoj prodava.

Javna zahvala. Podpisana cieni se ovim zahvaliti svoj p. n. gospodi, koja su dozvoljela doposlati ili pak preplatiti ulazninu na njezine mesopustne zabave i to poimence sliedeća gospoda:

Dr. Kajetan Dabović 8 k, Mirko Jelušić 7 k, po 5 k prof. Vjek. Spinčić, Jakov Finderle i Josip Bakarčić; po 4 k N. N. i Mijo Laginja; po 3 k Ivan Vrabec i Robert Jurinčić; po 2 k Marot Josip, Marotti Josip, Marjanović Vinko, Milneršić Gajo, Jelušić Ljudevit, Jelušić ud. Lodovika, Beniger Fran i Taneki; po 1 k Dukić Frane, Juretić Petar, Stipković Rikard, Kučić Frane, Jurinčić Vjekoslav, Sever Josip, Jelušić Fran, Frlan Frau, Lorenc Jelisava, Karlavaris Fran, Jurdana Fran, Sarson Adolf i Anton, Vlah Ernest i Franković Ivan. N. N. 60 p. i Dukić Josip 40 para.

Hvala i Bog im platio!

Hrvatska čitaonica Kastav, 13. veljače 1902.

Predsjednik: Jelušić.

Hrvatski jezik. Krstić pljuva proti našemu jeziku svega i svašta — on piše, da se s našim jezikom ne more nikamo poć itd. — Mi ga pak pitamo: zač je va istoj „tete" i na istoj strane pisal da bi istaraki Slovinci koristnije i udobnije mogli upotrebiti hrvatsku gimnaziju, kada bi njim bila bliže? Zač on isti piše „tetu Jambrožiju" hrvatski? Samo on neka ne napada hrvatski, zač da on ne pozna tega jezika, bi danas po Albanije kozi pasal, a ne bi lepo inkaševal svakega meseca 100 fjorini.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od g. Mata Luksetić i Antona Tancabel po 1 k skupa k 2. Marija udova Pably u Voloskom darovala je za istu družbu k 1. — Bog platio svim prijateljem istarske djećice.!

† **Dr. Emil Holub.** Češki narod zadesila je velika nesreća. Umro je zadnji petak u Beču u 55. godini dobe svoje znameniti afrički putnik Dr. Emil Holub. Slavan je to bio čovjek. On je putovao po Africi kroz najdivlja mjesta, gdje je više puta i stradao od tamošnjih divljih ljudi. Svuda na putu sliedila ga vjerna i odvažna žena. Umro je od groznice što ju je zadobio na svojim putovanjim. On se je morao mnogo boriti sa nevoljom — onako bolestan hodio bi od mjesta do mjesta i predavao o svojim putovanjima. Naš Cesar mu je doznačio 5000 krun godišnje gratifikacije — no tega dara nije dugo uživao. — Pokosila ga smrt. — Slava mu.

Lav XIII. U Rimu se pripravljaju velike svečanosti za 3. ožujak, kao na dan krunisanja pape Lava XIII. Osim sv. Petra koji je sjedio na papinskoj stolici 25 godinah i dva mjeseca, samo su još dva pape dulje vladali od Lava XIII. i to Pio IX. vladao je 32 godine i Pio IV. koji je vladao 27 godinah i 9 mjeseci.

Vela školjka ili morski puž. Va crljenem moru živu strašno vele školjke koje se po latinski zovu „Teredo gigas". Gornja lupina od teh morskeh puži je tako vela da se ju rabi va nekeh crekvah za skropilnicu. Va berlinskem muzeju je jedna takova lupina od školjke ka je 1 metar duga, 57 cm. duboka a 150 kilogram težka. Još malo veća rabi va crekve sv. Sulpije va Parizu. Va hrvatskem narodnem muzeju va Zagrebu imaju tri takove lupini od školjke a najveća ima 72 cm. dubljini.

Umjetni daž va Japanskem. Japanci su počeli delat umjetni daž. Spustili su moćnu električnu struju proti jasnem nebu na 11 ur večer. Na 9 ur jutro se je počelo nebo oblačit i malo za tem je počelo dažjit. Ako će se ta umjetni daž moć vavek fabrikat to će se z vremenom videt.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatorium**a,

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu**, a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci**, vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Tolstoj bolestan. U Rusiji živi jedan stari grof ki je od oca dobil lepo imanje. — Nego on nije otel da to bude samo za njega, on je otel da i siromasi uživaju ča god od tega. Taj grof zove se Tolstoj, velikaš, ki se ni sramil obuć se kako kmet i ravnat plug po svojeh oranicah. Nego va tem nije sva njegova slava. Najveća njegova veličina je va knjigah, ča ih je on napisal. — Puno je teh knjig, jedna lepša od druge. — Svaka njegova beseda je uzdisaj, vruća molitva da se ljudem, osobito siromahom pomore. On je videl sve nepravdi ke se delaju ubogim ljudem, pak ga za to ni bilo strah ustat i proti samemu ruskemu guvernu. Pak ipak ta goveran ki je već toliko i toliko ljudi poslal va Sibiriju, Tolstoja ni otel ni taknut. A zač ne? Zač Tolstoj je čovek, ki pripada svemu svetu — joh si ga onemu, ki bi mu ča na zlo učinil. Ta vrli starac, ta slavan muž leži sada na smrtnoj postelje. Bog mu daj da mu se lepo zdravlje opet vrati. — To je želja celega sveta. —

Dopisnica uredničtva.

Gosp. dopisnik Tinjan. Primili smo priposlato; priobćit ćemo u budućem broju. — Živili!

Najbolji se ljekovi dobiju

u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćaju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove **čudotvorne kapi „Spasitelja"** proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju naduvanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozničnu te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržuju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica **30 novč.**

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju sa pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i mutenja glave. Jedna bočica **35 novč.**, a nadomještaju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Biliuski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsjegurnije liječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj **„biliuski sok"** te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči tolike stotine pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se **jedino** u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popust!

HINKO BABIĆ,

ljekarnik

Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Sjećajte se

družbe sv. Cirila i Metoda

za Istru!

Grand Hôtel

u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

pet hrvatskih.

Osobitim štovanjem

W. Zehentner.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najčistije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurje oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Kupujem

poštarske marke

osobito starije, ako je moguće na kuverti, kakovih se često-krat nalazi na starih pismih, sakupljenih u škrinjah.

Opatija, Villa Sichich

I. kat.

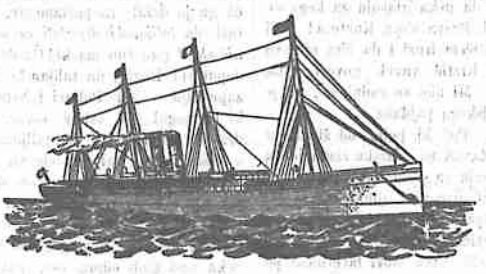

Rieka—Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Javna zahvala.

Iz dubine razcviljenoga srca zahvaljuju se podpisani svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su im prigodom smrti nezaboravne i mile žene odnosno majke

Franice Orlić rodj. Zamora

umrle dne 3. t. mj. nakon duge i težke bolesti, providjene sv. otajstvi za umiruće, bilo ustmeno, pismeno al brzojavno svoje sažaljenje izrazili, a osobito svim onim koji su smrtne ostanke mile pokojnice do hladnog groba sproveli, te tim njoj i njima toliko ljubavi i saučešća izkazali.

U Cresu, dne 5. febrara 1902.

Frano Orlić suprug,
Josip, Nikola, Akileo, Franjo, Romano sinovi,
Amalia, Josipa, Marija, Mercede kćeri.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

reg. zadruga za ograničeno jamčenje

obdržavati će dne **8. marča** t. g. u **3** sata poslie podne u prizemlju kčb. 28 (prije „Bratimstvo") u Voloskom svoju

red. glavnu skupštinu

sa sliedećim dnevnim redom:

1) Izvješće odbora.
2) Izvješće nadzornog odbora.
3) Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i družtvenog suda.
4) Zaključak glede uporabe čistoga dobitka.
5) Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u družtvenoj pisarni u Voloskom.

Volosko, 21. febrara 1902.

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cieni mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Volosk̄om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 10. Volosko-Opatija u četvrtak 6. ožujka 1902. God. III.

Budući broj „Narodnoga lista izaći će u utorak dne 11. o. m. mjesto u četvrtak.

Občinski izbori za Opatiju-Volosko.

Da nisu privandrani Talijani sa Krstićem i Ninotom učinili reklama i rekurša proti izbornem listam, ča njim je u ostalom jako malo ale pak niš koristilo, već bi bili občinski izbori obavljeni.

Krstić i kumpanija špekulaju: dokle su kakovi izbori, dokle se moru delat kakovi reklami i rikurši intanto sve čagod s Poreča kapne, za to moramo gledat da se sve na dugo vuče. Nego za svemi temi trubastemi rekurši i reklami ćemo ako Bog da do ki dan imet občinski izbori. Kako smo vavek govorili tako će i bit. Naša domaća stranka gre u izbornu borbu segurna da će predobit.

Va trećem telu je čisto naših glasi 150 više nego neмškeh i tako zvanih talijanskeh skupa — pak, i kad bi se svi Nemci s Talijani složili — ča je izključeno — svejedno bi naša stranka prevladala.

Va drugem tele će va najgorem slučaju glasovat 20 izborniki za naše kandidate a 15 za protivničke.

Za prvo telo se niti ne govori jerbo je va istom velika naša većina. Tako je našoj domaćoj stranke kojoj su se pridružili nekoji najuplivniji i najpametniji Nemci v Opatije i Volos-kom osegurana pobjeda va sveh trih teleh. Kalabrezi pak, ako žele doživit jedan veli „fiasko“ neka se komodaju.

Svi naši izborniki neka nefaljeno dodju glasovat. — Ni jedan neka ne ostane doma, da tako pokažemo našem neprijateljem i talijanskem plaćenikom kako je silna kako je mnogobrojna naša vojska. Svakemu domorodcu je sveta dužnost da pride glasovat za naše kandidate, koje će njim naša stranka na shodan način naznanit. Mi moramo na ta način pokazat našim neprijateljem, da nam je ova naša občina, ova naša domovina mila i draga, i da nismo voljni pustit da budemo va njoj tudji sluge, nego da ostanemo va svojoj kuće svoji gospodari.

Našim neprijateljem se sline cede za našom občinom. A zašto? Morda za dobrobit puka? — To njim je deveta briga. Morda za napredak mesta? Za to mare kako i za lanjski sneg. Oni najme ovde nimaju ni kući ni kućišta pak moru svaki čas poorat šila i kopita i poć s kuda su prišli. Zašto bi dakle hteli dobit našu občinu? Zaradi občinske kase i za niš drugo.

Domorodci! Opatijci i Vološčaki! Pristupite svi k izboru i birajte samo one kandidate koje će Vam naša domaća hrvatska stranka preporučit. — Ako budete birali te ljude bit ćete sigurni, da je občina va dobrih rukah, da se nijedan novčić občinskoga imanja neće potrošit bez potrebi i da Vam se neće naprtit nesnosni adicijonali, kako Vam to naši neprijatelji pripravljaju, ali za sreću delaju račune brez oštara. Naši neprijatelji te po sile da bude gvera. Neka bude! Mi se ne bojimo — mi stojimo tvrdo pripravni da ih dočekamo upravo kako treba. — Napred dakle svi u borbu za naše dobro i za našu ljubljenu domovinu!

Dopisi.

Iz Cresa. (Svršetak). Pogledajte ako niste na oba oka slepi, ce do nas i do vas delaju ona gospoda na komune — oni vas pelju kad ste im do potrebi, kako kalabrezki carlatan pelja medvida vezana za nos i kaze njigove bravuri po placah. — — — Stavite ruki na prsa, pak mi recite, kada su se va Cresu dogadjali oni škandali, ki se sada svaki bozji dan dogadjaju, skandali kih me je kako pravomu patriotu creskomu, sram nanke spominjat?

Kuliko stal je briznim ljudem pogorilo? Pak i iste crikve bile su onako sramotno i nemilo oskvrnjene? Buci se po cele bozje noci, gnjusne talijanske kancuneti, s kimi se truje nasa brizna mladez, klami i pijanstvo na sve bandi, pak ce delaju na sve to ona vasa dva „karabiniera“? Oni su tu vavek pronti, da se taku i zatvaraju nase mladiće, ako samo skuknu cegod va njihovom i vasem zajiku i da vasoj gospodi i vam va mondurah i belih rukavicah cine kumpassu, a nemare da tuliki i tuliki brizni kopac creski mora poć s kuri spat, nima petroja, pokle nego je pojil skrobić prez smoka i prez soli.

Nasi sinjori na komune armali su telegram va kem su se poradovali s onimi hajduci i lupezi ki su ovoga pasanoga agusta asaltali na kolegij sv. Jerolima u Rimu, a na nasega vridnoga i dicnoga P. Stefana Bubuku ki je onako hrabro i junacki navalil na te bajduke ste ga sramotili i prozvali spudorato! Malo za tim poslali su drugi telegraf va Rim koga je i stari Garina podpisal kuntra sinodu va kem je bil sakupljen ves kler nase biskupije i va kem su sedeli va najodlicnejih mestih biskup, prepozit kanonici i drugi popi do nasega grada ol do nase izuli. Poglejte malo on nas „ospicij“ nac su ga riduzili odkad su nasi framasoni i njiji zaslepljini podrepcicari stirali one mirne dobre i pobozne duse: suore! Tan van je sada kuća do postribula pravi tingeltangel!

A kade su jos druge sramotneje stvari od keh je bolje mucat? Kada je Cres, pobozni i mirni grad Cres, ovakove sramoti cul i videl? Pak za takove ljude da ćemo mi poć votat — nikad mai! Ljudi ki su pozrli sve svoje i ki su nas već do naga sukli i do gole kosti oglodali, kako ćete da takovi ljudi s juskim gospodare!

Ljudi ki mrze na nas zajik na nasu dicnu i postenu cresku beritu, ljudi ki pokle nego nam ne davaju nauka va skoli va nasem materinskom zajiku, pak nas za tim, zac va takovih skolah nis ne naucimo, nazivlju ignoranti mostri de zappadorazzi i ce ti ja znam kako ne, takovem ljudem ćemo mi i ovoga puta zaviknut: Cekajte malo i mi smo tu i mira neće bit doklegod nam nedaste ono ce nam po bozjem i ljudskom zakonu ide.

Nas je odveka 85 po sto keh ste vi do sada mrzili i prezirali i tratali kako da smo i mi onakovi kakovi su oni brizni tezaci „popolo della gleba“ tan va toj vasoj

PODLISTAK.

Razgovor Gaspa i Zuvana na Racice.

Gaspe: Kumpare Zuva . . . o kumpare Zuva o! . . . maja moja ma si superb. Kumpare Zuva . . . hebaj malo sen te vero desideral več (videt) hebaj ću ti vero jenu famozu poveć.

Zuva: Poslat ću i ja tebe i to tvoje kumparani sa semi vrazi — maja moja ma ja vero nekapim ce je ovo ovih dan diventalo bit va Cres, kuda god se movis tu ne cujes kol ne kumpare de qua kumpare de la a prej ni te nijeden ni abadal . . . .

G. A pandolo ca neznas da su votacijuni blizu, pak oni tri cetiri „p . . . . cantoni“ ki su na manjadore su sada na jeden put postali demokrati.

F. A bravo! povej mi kol je bil sinoć i pul tebe ki rufijan po trgovini.

G. Maja moja — neazarduju se prit na moja vrata ne, zač bi jih moja Tona s meletami ol smetlu potirala, kako je ono zadnji put, kad su nas popisovali, dala po rogih onomu kapu do rufijani, onomu crnimu Kravininu.

Z. Sinjoć nisem imel mira do tih sajet, najpre prisel ti je ta crni Kravinina i zberkavi Ziskić, pak kada sen jih otil zafrakandelat po skalah, prisel ti je s feralićem, justo sem se succeval da grem lezat, ala induvinaj ki?

G. Ce ja znam ki? Kada jih je blago i sveki den je videt kako ko gladni breki lete do mene do tebe, potezu natezu obecevaju pak i branaju: da ko budemo votali za „crovati“ da te nam crovati sve kravi cinit poubit.

Z. Ce onako, kako su nam briznim siromahom poubijali sve kozi, samo da more sjor Keko Pačuha i kapitan Mastiga svoje kravi past i draze mleko prodavat . . . ma da se tuliko ne razbijes glavu, ću ti ja sam poveć ki je to s feralićem k mane dosal, hebaj dunkve: sjor dr. Meh i on slinjavi tirapije do spicijarije on kremezljivec do Poldruga ter i ime sobum nosi.

G. Pak ce su ti rekli?

Z. Ce, ce su mi rekli? sjor dottor Meh su mi rekli po talijansku, zac znas da oni drugacije neume govorit, medispiase caro mio Zuva che vu gave detto al nostro omo Kravin, che non vole votar cunoialtri — ben za che non volle votar cuno ialtri reste pulito a casa e non ste andar coi crovati e con quei della brustola perche nualtri semo Istriani e no crovati — varre che anche nostro Imperator se Istrijan . . .

G. To su slepci! ma ne s tobum, zac ti si mu siguro ku god lepu zabrusil.

Z. Moja Tona, moja Tona, ona ti je ota nas diskurs do posteji hebala. pak ti mu je lepo ovako zakantala: Znaju ce jim je sjor dottor neka oni lepo tende svoje posli i neka ne puste brizne jude umirat kot zivine, a mi kada idemo votat ne ćemo njih doć pitat, za koga ćemo votat i neka in sram bude na ove uri hodet po juskeh vrateh.

G. Dobro im ju je zafrakandelala, ma co jim ni nis rekla za one Istrijane i krovate? —

Z. Na to sem jim ju ja ovako zaluskal: sjor dottor mi kopaci smo odveka va Cresu Istrijani i Austrijani bolji leg oni. ma mene su rekel neki dan na Mérceh moj fijozzo Osipić, da on kada lati jenu živinu za rogi i kada ta živina [prične blejat, da on subito poznaje po glasu kakova je ona zivina ku drzi za rogi ol za barbec tako da se isteso i judi poznaju komu nacijonu pripadaju, po glasu po zajiku s kim govore, pak budući da mi odveka va Cresu govorimo najvise hrvatski da smo mi Istrijani-fervati, a oni drugi ki talijanski parlasaju da su Istrijani-Talijani — jur to more sveki kapit samo sjor dottori i njihovi popardili ne te da ju kapiju.

G. Sajeta ma si njim ju lepo scokal, da bi imeli malo srama i casti do svojga dutorstva nebi se već maj na nicije vrata pokazali.

Z. Srama si oni su ti se lepo pobrali po skalah dole, pak su sli denovo beškat na vrata moje susede stare brizne Poskakovice . . . .

G. Ma puščajmo to na bandu, ter mi hvala Bogu znamo ce ćemo storit, nego mi pitosto povej koga nam to misle stavit za podestu.

Z. Ja sem moga čut do santula Garini da neznaju jos ni oni koga bi, neki da bi tili da zustanu sjor dottor Gule, drugi bi tili da zustane ona fina glavica: Testa de capuzzi, a treti perfin bi tili da zustane Keko Pačuha!

G. Sajeta ko terno! . . . ja sem pak cul do moje kumi Vrečinki, da mornarica ni jim kuntenta, mornarica da bi rada svojga covika: kapitana Nema ol Mastigu.

Z. Tako bi imeli jos lepsu „cinkvinu“.

G. Ma reci mi kumpare Zuva, koga bis ti od oveh najzada.

Z. Ja, ja bi najradje volel: Gula-ja.

G. Maja moja, ce si tako klaveroz! Oni biju nas do kosti ogulili i kuntrapelali ce ne vidis ke mustaci oni imaju i jos te jih bolje nategnut kuntra nam briznim kopacom.

Z. A ce jim mi delamo? ter oni njihovi mustaći nam najlepse kazaju, do koga su roda i plemena njihovi stareji potekli.

G. Puz, nebudi se za to jadil, ma ja sen ju prej dobro razmislel; ja bi najvolil njih i ako se trata za njih ća poć anke votat. —

Z. A ce se ti pandolo nerekorduješ leta 1854. kada je bil odveka va Cresu on ribelion. Pitaj malo tvoga barbu Rosovića na koj bande je on onputa i ki su bili oni kapurijoni s druge bandi.

G. Rikordujem se ja lepo i dobro svega toga, ma kada bi sjor dottor Gule zustal za podestu bi imeli almeno podestaricu — kopacicu.

Z. Ni to ni tosig . . .

blazenoj zemlji Talije. I mi smo već hvala Bogu pricneli otvarat oci i joh si ga vam kada ih otvore jos i oni ki su s vasimi huncutarijami zaslepljeni: bit će vas onputa pun, krcat ospicij! Pobezat ćete va tu vasu blazenu zemlju kamo su već neki od vas bežali, ma samo s tim intencijonom da liberaju svoju decu do soldatiji, a mi ćemo ako Bog da zustat na nasoj starini i tu ćemo branit do zadnje kapi krvi kako smo jur već branili pod Lisum i pod Kustozum nasu svetu veru nasega premilostivega Cesara i milu nasu hrvatsku Istru, ka je provincija ne talijanskoga nego austrijanskoga Cesarstva!

Iz Kastva. — Va jednem meste kamo se po nogah gre našal sam danas matuljskog gujusa od 1. proš. meseca al to ni bilo va grade, zač va grad mu smrdi prit. Nemoreš ga ni za lek videt. I tako more se pisat proti Kastvu ča mu drago a da se pul nas za to ni nezna. Mi navadno doznajemo po „Narodnom listu" ča ta gajus piše. Pod titulom „Kastávske nevolje" štampalunari Krstić piše različito, najprej za bergujsku kapelaniju. Laže da se je storil dug od 10 tisuć krun za nju zač ni ako ne 4.

Kapelanija se je morala storit — zač stara ni bila više za ljudi i Bergujci bi bili prez popa ostali da nisu novu storili. To bi bilo Krstića pravo al ne bi Bergujcem. Za platit ju neka se ne briga Krstić on neće sigurno za nju, kako on franjki plaća, ni solda platit a neće ni njegova slavna junta (malo slavna kad se š njim pača. Opazka slagara) ka nam dosti zimle s adicionali za školske takse i drugo a niš ne dava. Al će ako će Bog i njoj jedanput kraj prit!

Spominjuć pasju taksu štampalunari piše nadalje, da kastavska podeštarija plaća najviše adicionala od sveh drugeh podeštarij va Liburnije i laže da plaća 100 po sto na franjki. Mi znamo da kastavska podeštarija plaća najmanje adicionala va Liburnije, ovo leto samo 20 po sto a lane je samo 10 a pred tem zajedno pet let niš. A da se i to plaća najviše je Krstić kriv ki je svet zmutil da ne plaća komunu ča je dužan, da će se tobože razdelit. No Krstić neka se ne boji da će ča platit, pak ako se stavi i tiseuća po sto adicionala, kako on žvelto franjki plaća i kako ga oni taneki onako žvelto teraju.

Za pasju taksu plaća občina Volosko preko 12 krunа, občina Veprinac 6 kruna a občina Lovran 6 kruna.

Občina Kastav plaća samo 10 soldi, pak se još to Krstiću previše vidi. (Ja aš mu ih Jambrožija 68 ima. Op. sl.) Ako se već mora šintara plaćat, mora se imat i nekakovu kontrolu nad pasi. Ćemo videt ča će šintar s Krstićevemi pasi, ki nijedan nima medalji.

A da plaćaju Kastavci i više adicionala to ni občina postavila ga, to su adicionali te slavne talijanske junte za školske takse i druge, s čim junta Krstića i njegov bljutavi list plaća, da naš puk muti.

To ni nikakova tajna, ter se brižan Viko tuži, da te neč od tega adicionala razdelit i da će se koliko pomoć, pak kad temu ne beše da su va Parence odlučili da od dobitka pasat tri tisuće fiorini gre za Krstića i za „Pravu Slogu" a njemu šterfić. To su, altroche manjerije s zvonci!

I va sveti Križ se Krstić neč zadeva i meša po njegovu. — Da su Hosti pod sv. Križ spali ni kriv ni najmanje gosp. Spinčić, kako ni nikoji od današnjega zastupstva, zač je to pitanje odlučeno bilo od governa još 1895. leta, kada ni bilo va zastupstve g. Spinčića ni drugih, lego oni ki su pomogli Krstiću mačju slogu krstit. Hosti te se i prez Krstića regulat va tem pitanje i neće trebat da ih ov s njegovom Petronijom prekrsti.

Bim još ča pisal, al je škoda vremena i karti. Krstić je plaćen da onako piše i drugačije nesme aš bi plaću zgubil. Za to ni mu već pompći dokle god ga budu Talijani s našemi beći na našu škodu plaćali.

Iz Dubašnice. S početkom nove godine 1902. spala je renda vina na domaću osobu; svi oštari tomu se veselili jer su se uviek nadali kakovoj boljšćine — i tako je i bilo — ma samo za one ki su u istom društvu. Renda vina i mesa sve tri tjela, to jest erarialna, provincialna i občinska stoji 1620 krun. U ovoj občini ima 8 gostiona i 3 mesarnice, pod občina Poljca pogodila je z novim dacieron za 160 krun, a ima dve mesarnice i dve gostione, dakle za samu občinu Dubašnicu ostaje 1460 krun.

Naš Riko muči boba vero sanguc italjano studjal je način kako bi on mladoj mu nevesti garantil panadu. Kamo će: najbolje Petri pitat 600 krun; ona je udovica nema muža morat će pristat. Deto fato tako se i zbilo. Ali eto nesriće: Petra neće platit i zatvori gostionu. Kamo sad domišljati muči boba študja volta rivolta pade mu u pamet i reče kurajo soci: Petra ni zručila patenti i očes neće, uvatit ćemo ju, pisat ću ja momu pajdašu ober mačku u Matulje on će nas lipo naučiti kako ćemo Petru prévariti.

Dr. Salo prime muči babe list i brže bolje telegraf parti. — Perquisicion u kući — eto vranica — nedelju 16. pr. m. u vréme vele maše okol 11 ur kao četiri hajduki dojdu bez nikakove dozvole kompetentnih oblasti Petrinoj kući i bez dopusta tužne gospodarice vižitiraju svu kuću i sve što mokroga najdu stavu pod pečaton. Što vam se vidi čitatelji dragi — gdi smo — živimo mi u Austriji ili nela patrija dej Žulu. —

Udovica Petra je proti tomu grdnomu postupku učinila rekurs na c. k. financijalni Inspektorat, — pak ako barem ni tako bez pameti, javit će i sudu, a c. k. poštara, trgovca sovra karga i ribara E. Tončića ufam se, da koja dobra duša uputiti će ju, da ga tuži na c. k. direcion od pošti u Trstu — pak nek se božja vrši.

Reći će mi morda ovaj zadnji da on ni dacier jer da mu sin to nasta, ali koji bi se našao tako bez razuma da bi nanke pomislel da jedan dječak od 17 godina ima u sebi toliko rafinarije.

A gospodine Eduardo da ste vi znali kako će svršit vase neizbrojne petke — ča ne! — bite bili volili dat jih snoparu da se dva puta obrne. Tasi mostro vikne stari col dekreto forbite el — — —

Nije treba da vaš više pitam jeli to ministar, jeli to inspektor ta nobile de Liziriti, dosti je poznat da za beči bi delal delo za ko se gre i va pršun, dunke lahko njemu kričat perkvizicion, ovde imamo mu kumpanja a to je Riko muči baba, ali zaman trudi obojih kad uvik fali 99 za sto. Imam još toga puno, za pisat ma za danas bit će dosti a za Talijane ako Bog da ostat će kosti — —

Pjesma Rikova:

Muči boba Taljan šoprafini
Dragi su ti Petrini fiorini,
A još draže su ti stotinace
Za kupiti nevistici strace.
Oj ti Riko sram te more biti
Kad te brani pater Liziriti.
Moja Petro ne straši se ništa,
Pravednost i Bogu je draga,
Vidit ćeš oni tri tovara,
Računajuć uvik bez oštara.
Znaj ti bobo da vrića je puna
E più volte te bate la luna.
Misec, luna to je sve jednako,
Za reć pravo Riko un bel . . . ako.

Jedan Dubasljan.

Iz Tinjanske kuntrade. Koji čita kravlju iz Matulja misliti će da će u Tinjanu valje propasti hrvatska stranka ali da tomu nije tako. Tepli su istina naši mački, ali im nije zamira jerbo je njihov štajon: pokazati će izbori i to prije mjesec dana što su Tinjanci, Križanci i Svetopetarci, jesu li mački prodani ili pošteni narod, koji se ne proda ni za vas sviet.

Znate šijori pekljari da Tinjanci su pravi narodnjaci bili i oćeju ostati a vi ćete vajk biti ono što ste bili, vi ćete se boriti po mački do 10 ure jutro pak vrag oče vas viditi više.

Rado bite se nariniti na občinu ali kruto se varate. Uporišće imate na obermačku iz Kringe, ali dajte mu svaki dan samo ne u subotu i on će vas izdati kako Juda. Neki dan je valje vrag puli njega bio toliko da se nisu poumarali tako ti ga je stukla nevista Zaneta (ki jur su bili veli i najveći prijatelji) ali se je štufala da ima on špašigati vaj okolo a muko njejeg otca trošit za njegove šempijarije. I pravo ima. Živila Zaneta!

Za danas pustimo, ali još ga čeka jedna trda ča je niki dan povida barba Boše u našem selu, ma ona će poć i do Rovinja. Čekaj, čekaj barba Ive, će ti se i tebe štanjat krov.

Socialista iz Vitasi ećemo pustit za danas, ali neka nam veruje da će doći i on na red i da ćeju mu zajti na vidjelo one njepove stare stvari za koje bi došle knjige van.

Isto naš Vice štrigo trivela i on da ni na sve šešte pokle Lehinega plesa i se je tuži i je reka da gospoda su imeli pečenje i radić a on ki je od zpetita već nego ni jedno hule u Tinjanu ni dobil niš.

Naši poperdili ča su se izmislili učinit pred izbori i perali će im valjat, ali rogi su učinili; niku „kašu Rugale", pak sve ča je deblje su zeli za se, a drugim na malo daju kako i peklarem samo ober mačku iz Kringe su dali na debelo, ali je reka po majka, da ako mu ne dadu ča su mu obećali neki dan u Tinjanu da on će nazad sa Defarom i sad su ti u vražjem škripcu. Ča pita mu ne mogu dati a on ako mu ne dadu neće š njimi držati. Bravo barba Ive.

Kako je pasa ples od Leche će bit koji znatiželjan. Ali to se more reć da je slabo slabo i jako slabo, za koga je bilo i se je najveć čekalo ni doša. Alberto, Alberto ča si učini da nisi doša, znaš najčešće balarine je došlo zlo na sred plesa i pala u acident i sve sporadi tebe, a stara kapina je jeno štotimano da ni mogla niš jest od velike dišperije. Sad se vidi da ni vire dugo niti medju mački.

Homo napried.

Izbori su na vrati nami, a mačkom su tako daleko da nigdar ih ne dočekaju. Mi ćemo svi u kolo po našoj staroj užance i svi za našeg Defara i koji budu šnjim. Ča ste vi mački učinili tolika lita ki ste bili gospodari? Svega ste ali dobroga ništa još k tomu da ste si neki i svoje imanje pojili valjda tako će i Bog.

Pokle je naš Defar na čelu občine, sve je drugo lice. Kamo su one kreže i one kletve kako je bilo jedan put. A ča pak se je novega učinilo i starega popravilo? Učinila se lepa občinska zgrada, popravilo turan tinjanski i Sveto Peterski, šternu u Kringi, razširilo groblje u Tinjanu i Svetom Petru al lepu eno našu Kalvarija ka je ures Tinjanu, križ veli na velikom vrhu koji se vidi od dalekoga a kamo je cesta sada ali prvo činio je metnut kolobrane po svoj kade je perikul od medje Pazin do medje Poreč a ki bi sve htija nabrojit bi potreba celu knjigu napisat a ča ima dela za posujilnicom to samo on zna ki prova i prez nikakove plaće i još imaju niki obraza za govoriti proti. Pfui vas bilo! Složni smo bili do sada i ećemo biti od sada a bolje je da su nas jedno malo mački izbudili da ne zaspimo. Tako do vidova šijori mački ćete se osvedočiti ti put za vajik.

Napried.

(Spj. Dubo Razkrižar).

Napried složno, napried žurno
U boj sveti za slobodu,
Nek se vedri nebo tmurno
Put prokrči našem rodu!
Tko je Hrvat čil i mlad
Napried žurno, napried sad!

Napried žurno, napried sada
Tužni sine slavnog roda
A za naša sveta prava:
„Ili samrt il sloboda!"
Tko je Hrvat čil i mlad
Napried žurno, napried sad!

Ustan, ustan rode mili
Na noge te zora viče,
Da se opreš tudjoj sili
Napried, napried mučeniće!
Tko je Hrvat čil i mlad
Napried žurno, napried sad!

Kleti nam se dušman grozi
Naša sveta taruć prava,
A svesilni grme bozi
Vrhu naših tužnih glava.
Tko je Hrvat čil i mlad
Napried žurno, napried sad!

Pod pritiskom boli ljute
Jadan Hrvat suze lije
I tudjinske ljubi skute
Te uzdiše i vapije:
Tko je Hrvat čil i mlad
Napried žurno, napried sad!

Domaće viesti.

Komunjski izbori za Opatiju - Volosko obavit će se 12., 13., 14. i 15. marča o. l. Dne 12. i 13. birat će III. telo, 14. II. telo a 15. I. telo. — Birat će se sredu i četrtak (III. telo) jutro od 9 do 12 i za podne od 3 do 5 sati a petak (II. telo) i subotu (I. telo) samo od 9 do 12 sati prije podne.

Neki Nemci kako Klein, dr. Tripold i Ertl združili su se s Krstićem i Costantinom, nekoji opet sa profesorom drom. Glax na čelu složili su se s nami.

Ti talijanski Nemci postavili su va II. telu svoje kandidate i to 7 Nemac i kako žuntu, osmega dra. Costantina (a paron Giacomo? op. ur.) pak se nadaju da će II. telo predobit, nego delaju račune prez oštara. Oni broje mej svoje mrtve i žive i one koji su trdo vezani da će s nami glasovat. Tako varaju same sebe. Sam pater Krstić va zadnjoj špudaćere piše „da ako budu Nemci složni da će predobit II. telo. Buduć je pak više Nemac, ki se srame bit va družtve sa jednim Krstićem, s nami, to se već naprvo more znat kako će ispast izbor u II. telu. Bilo ovako ili onako Krstića i Ninotu je sada „kukanja".

Pozor naši! Kako na drugem meste javljamo, dne 12. i 13. o. m. bit će izbor za III. telo občinskega zastupstva. Kako doznajemo Nino i Salo već obletaju po Opatije da mame i varaju izbornike. Preporučamo našim da imaju malo oka na njih. — Osobito pak neka paze ako bi ki mačkina kade kupoval glasi. Kega se strapa valje prijavit ga na sud da gre malo ječmik i fažol jist. **Naši izborniki s tretega tela neka se dignu svi i neka pridu glasovat sredu ili četrtak t. j. 12. ili 13. marča o. l.**

Talijanski rekurš proti izbornem listam bil je kako smo već zadnji put pisali rešen tako da Talijani nisu s njim ni najmanje zadovoljni. Nu mi moremo bit s tem rešenjem još manje zadovoljni. Razdelenje pojedineh teli kako ga je kapetanat učinil je po našem osvedočenju pogrešeno.

U izborne liste su unešeni neki industrijalci (n. pr. Josef Fritsch pek na Voloskem) ki su već preko tri leta ča od ove občine. — Takovi po zakone nimaju pravo glasa. —

Iz občinskeh listah brisani su neki konsorti proti kojim je Krstić već leta 1898. reklamiral i rekuril a kapitanat ih je svejedno pustil nutre. Na koncu ćemo spomenut da su usled talijanskega rekursa prišli još neki novi naši u izborne listine. — — Sve skupa zeto promene nastale usled rekurša neće našoj stranke niš naškodit a protivnikom malo koristit — samo naši svi na noge! —

† **Marija Lučić-Roškićeva** rodjena Saršon-Ivančić, supruga čestitoga rodoljuba, občinskoga savjetnika u Kastvu, Antona Lučića u Saršonovoj, izdahnula je svoju blagu dušu nočju dne 25. pr. mj. u dobi od 76 godina. Pokoj njoj dusi! Vama Antone i svim Vašim naša najbolnija sućut. Dao Vam Bog jakosti, da pregorite dragocjenu zgubu.

Dne 26. pr. mj. bio je sjajni pogreb u sv. Mateju, kod kojega se je pokazalo, kako je pokojnica bila ljubljena i kako je cienjen naš halubaljski prvak Anton Lučić.

Naš Spinčić va bečkom parlamente. Na sednice 26. febrara o. l. držal je naš velezasluženi zastupnik Spinčić jako lep govor, s kem je upravo do kraja potukal Bartola i Hortisa. Naš je Spinčić s tem govorom dokazal celoj Austrije, a osobito gavernu našega Cesara, kakovi nišćeti su oni istarski Kalabrezi, ki bi oteli, da zatare našega Slovenskega kmeta v Istre. Taj je govor tako osramotil Talijane, da su sirote bili

pisali „Piccolu“ va Trst, kako su se oni držali junački i tobože kako da nisu pustili našega Spinčića govorit. Dapače još su i to napisali, da su našega Spinčića neki deputati vanka nosli.

Mi smo zeli v ruki svi veliki nemački foji, ki se va Beče štampuju, ale od svega tega nismo našli ni besedi.

Sve ča se je za vreme Spinčićevega govora dogodilo, bilo je to da je Bennati dobil jedan vritnjak od nekega deputata Čeha i da je zavrišćal: Mama mija.

Nego pustimo mi talijanske arlekine po bande i vidimo ča je naš dični zastupnik rekal, da su se Talijani toliko zripili. Njegov govor bil je odgovor na trubastoće ke je Bartoli zrekal na jednoj prvoj sedute. Va tem govore je Bartoli naime rekal, da Talijani su pripravni podupirat druge stranki ali samo pod uvjetom, ako te stranke puste njih — Talijance — da oni va svojih zemljah mirno živu.

Gosp. Spinčić njim je odbrusil, da ako oni misle, da su Istra, Trst i Gorica talijanske zemlje, da se kruto varaju. To nisu talijanske zemlje a ako se puli nas ne žive va mire, to je kriv on i njegovi pajdaši Talijani, ki neće da znaju za Slovence i Hrvate va Primorju. Proti onemu pak ča je Bartoli rekal, da naši Slavinski ljudi nisu vredni ni dostojni da imaju jednake pravice s drugemi narodi v Austrije, naš profesor Spinčić ustaje najodlučnije. Bartoli govori o nekakovim talijanskim provincijam va Austrije. Naš Spinčić mu jasno govori, da talijanskeh provinciji v Austrije nima. Bartoli je nadalje rekal, da goveran dava nam Slavencem razne koncesije, i da je Pazin talijanski grad. Ni jedno ni drugo ni istinito, goveran drži s Talijani, a Pazin ni talijansko mesto. Imena mjesta i prezimena ljudi to dokazuju.

Neki delovi mesta se zovu i danas još: „Buraj“, „Urtišće“, „Ulice“, a najveći Talijani va Pazine se zovu: Čeh, Mrak, Kovač, Slokovič itd. — Bartoli je rekal, da hrvatska gimnazija va Pazine nima nikakove vrednosti. Spinčić mu pak odgovara, da najbolji dokaz temu je, da va toj gimnazije ima danas 160 djece, podeljene na 3 razreda. Od sve te djece ne dobiva od provincije nijedan ni pari, dočim Talijani dobivaju svu silu. (Drugi deputati vapiju: — Čujte, čujte!) Bartoli je rekal, da školske oblasti su orudje slavenske propagande. Spinčić je na to odgovoril, da su školske oblasti samo Talijanom na ruku, zač ako se kade javi samo deset dece za talijansku školu oni ju valje dobiju, dočim 17 tisuć slavenske dece v Istre ne uživa nikakovih škola. A to je za to, zač o ustrojenju škole i jezika na istoj odlučuje zem. školsko veće va kem sedi 5 Talijani, 4 Nemca, 2 Hrvata i jedan Slovenac ki ne će da bude Slovenac. Nadalje je Bartoli rekal, da vlada ne daje nikakove pomoći talijanskim gospodarskim zadrugam Spinčić pak odgovara, da je on našal va jednem izvješće istarske junte, da je vlada leta 1900. dala istarskemu kulturnemu vieću 18 tisuć krun. Ako pak je ona dala pomoći i slavenskim gospodarskim zadrugam to čini ona za to, zač istarsko va većine taljansko kulturno vieće neće da doskoči potrebam Slovenaca i Hrvata. (Čujte, čujte!)

Bartoli je rekal, da je karakter Primorja talijanski i da je talijanski jezik svem Istranom poznat. To ni istina rekal je Spinčić, a ča se karaktera tiče, taj je slavenski i to za to, zač je većina pučanstva slavenskoga i hrvatskoga roda.

Tako ga je naš Spinčić i glede dvojezičnih tablah na novoj istarskoj železnice pobil i rekal da je Kopar stariji nego Capodistria.

Ako su Hrvati leta 1897. sli oružani put Poreča, učinili su to za to, da svoje birače očuvaju od barbarskeh Talijani, ki su ih kod svakeh izbori napadali. (Na ovo su svi zastupnici Slaveni i mnogi Nemci zavapili: Živio! Živio!)

Spinčić je dokazal, da su Talijani prvi počeli seć loze našem ljudem, tako je bilo va Leprince i druguda. Bartoli je rekal da bi Hrvati oteli, da vlada uniši sve Talijane Spinčić je na to odgovoril, da slavenski zastupnici tega ne ište, nego da želi, da im se po zakonu daju jednake pravice, da moru onda svi živet va mire i pokoje. (Veliko odobravanje i klicanje: Živio! Živio! Tako je! Bravo!)

Najzada je naš Spinčić rekal, da ni istina kako je rekal neki talijanski deputat Tamboši, da je Trst talijanski grad. Trst je dejom slovenski grad ča se more lahko dokazat. Bojem delu Tršćana će naši zastupnici bolje pomoć, nego Talijani s njihovemi stanovitemi govori, s kemi ne gledaju nego kako bi neke stvari zabašurili.

Kad je naš zastupnik svršil svoj govor, sve mu je pljeskalo. Talijani su stali kako opareni mački. Ovako se Talijanom dava po gubice. Živio naš Spinčić!

Teta Jambrožija pred parlamentom va Beče. Va toj istoj sednice je naš zastupnik g. Spinčić dal Talijanom jedno dve tri dobre prezi zaradi matuljske „špudačere“. Ovo je zamučal „Piccolo“, sigurno za to, zač ga je bilo sram pisat o sramoti svoje stranki. Tu je naš gosp. profesor rekal da ima v Istre jedan smradan list, va kega piše nekakav individuo, ki dobiva od talijanske stranki 100 fjorini na mesec.

Talijan Mazzorana rekal je na to: — To je insinuacija!

A naš profesor njemu: — Ako čete, ja ću Vam pokazat jedno pismo napisano od zemaljskega kapetana dra. Campitella, ki stoji na čelu oneh, ki ta gnjusni list plaćaju. Iz tega pisma videt ćete, da je mej onemi ki tega smrada plaćaju i asesor Cleva i direktor kreditnega zavoda dr. Amoroso i drugi. Ja sam pripravan ta list zručit jednoj komisije, ka bi se zibrala mej svemi zastupnici.

Talijani su na to ostali kako opareni Bledi i zeleni stali su oni onde, a naši su njim se deputati va brk smeli i sramotili su ih. —

Gosp. Spinčić je celu tu stvar za to prnesal va parlament, zač se je Talijan Hortis jadil da va Trste izhaja jedan talijanski list „Avanti“, ki da jako grdo sramoti Talijane, a cenzura da ga pušća neka piše. Gosp. Spinčić je dokazal, da Talijani plaćaju jedan smradni list, ki vredja Hrvate a cenzura ga pušća neka vredja.

Kapelanom u sv. Križu (Srdoči) imenovan je dosadanji upravitelj župe i dekanata u Oprilju veleč. g. Josip Aničić rodom iz Veprinašćine i imade nastupiti novu službu još tekućeg tjedna. Čestitamo tamošnjim kapelanistom što im se ovim izpunjuje davna želja i kličemo g. Aničiću dobro došao.

Gosti v Opatije. Na 5. o. m. bilo je v Opatije 1500 gosti. Od 1. setembra 1901. do danas prišlo je v Opatiju 7350 gosti.

Na pitanje odgovor. Nekoji naši prijatelji nas pitaju da po ča je Nino Rožin hodil prošli petak za podne i prošlu subotu jutro pred vaporom k Schreiberu, c. k. poreznomu oficijalu na Voloskom. Mi znamo, nego mislimo da ni trebe tega povedat jerbo to more znat i svaki drugi ki zna da je Nino „paron della špudačera“ i da je va zadnjem broje iste bil štampan jedan nemški artikul. I još ima Salo obraza govorit da Schreiber ne stoji va nikakovoj sveze sa Tetom Jambrožijom!

Odlučni čas se približuje tako piše Salo va svojoj špudačere od občinskeh izbori na Voloskom - Opatije. Vidi mu se da mu ni pravo da će se občinski izbori obavit do ki dan jerbo zna da kada budu izbori prošli da će mu presahnut korito. Kad budu najme Talijani va Poreče viđeli da firma Salo-Pušina i Ci. ni niš opravila kod tih izbori, će lepo dat Salu vritnjak. Za to vidite se Salo boji, da se „približuje odlučni čas“. Neka se malo potrošta.

Proti izborom će moć učinit opet rekurš pak će mu morda Talijani još prolungat plaću za nekoliko meseci. Već straši z nekakovem rekuršom na upravno sudišće va Beče. Nego on puli Matulj straši a mi na Voloskem-Opatije se ne bojimo. Već je Salo učinil milijun teh rekurši pak kemu su ča naškodili? — Da ni teh rekurši Krstić i još neki bi od glada poginuli.

Da svoje bedaste Kalabreze malo potrošta piše, da ako su Nemci složni va drugem tele s talijanskemi glasi da Hrvati moraju propast. Bum! Na drugem meste pišemo kakov je razmer glasi va drugem tele a ovde ponavljamo da je našoj stranke i va drugem tele pobjeda osjegurana.

Kako Salo svoje mačiće za nos pelja sudite po tem da piše ove besedi: „od segurnosti pobjedi va drugem korpe ovisi segurnost pobjedi i va tretem korpe“. O povero Salo! Svaki i najpriprostiji čovek zna da treto telo bira najprvo, a za njim komać drugo telo a Salo dava svojem mačićem intendit da bira prije drugo pak onda treto telo. Salo i njigovi gospodari čekaju svoje spasenje od opatijskeh Nemac, — nego ovi nisu tako priprosti da će se zaradi Puovića i Costantina posvadit sa svimi domaćimi ljudi. Za to su i Nemci odlučili da oni neće nikamo poć s Talijani. Neka se Salo samo malo dan ustrpi pak će videt koliko će Nemac glasovat s Talijani. Vidi mu se, siromahu, već mu je žvampil on silni kuraj kega je imel pred četiri meseci dokle su bili još izbori dugo. Sada je već onako krotak kako i janjac. Če se storit će z vremenom. Najsmešnije pak je, kade se hvali: „da uspjeh njihovega rekurša je povoljan ne toliko sa materijalne koliko sa moralne strani“. Valjada računa za moralni uspjeh, da su z listah ostali van: Nino della Rosa i Kontesa te: due colonne del partito italiano — liberale. —

Kako društvo „Napred“ va Klanoj? pitalo me više naših ljudi i gospode. S drugemi besedami oni su me pitali, da li ovo naše društvo napreduje ali nazaduje i Klanjci s njim. Ja im evo javno odgovaram: dobro, bolje bi se htelo. Nam još ni moguće, zna se, držat veselice, zač nam za to fale potrebni prostori i — ljudi. Čast i poštenje, ima Klana vrlih ljudi, al za veće narodne stvari, Klani još fali — budi rečeno prez zamere — izučenih naprednih ljudi. Nisu imali prilike izučit se za veće naše stvari, pak im se ne more zamerit. Čul sam od jednega našega gospodina savjet, da bimo se mi Klanjci morali učit lepo po našu pevat pak tamburat, zač da je častno za jedno selo, kada je izučenih pevači i tamburaši; i to mi je još rekal, da naše društvo „Napred“ će moć najbolje Klanjce napred porinut s pevanjem i tamburanjem.

Ja dajem tomu gospodinu pravo, pak ću gledat ja i moji prijatelji, da se izučimo va pevanju i tamburanju, pak da budemo služili društvu i crekvi sa svojim pjevanjem i tako podignuli čast Klanoj.

Još jednu ću samo stvar vrednu spomenut. Naše društvo „Napred“ bilo bi prez krova da nima va Klanoj požrtvovnih muži. Najpreja ga je primil pod svoj krov naš dobri Stefan Brinšek, pul koga je bilo društvo prvih deset meseci. Onda je dobrovoljno ponudil g. Ante Medvedić trgovac ovde lesom, da će odstupit društvu jednu sobu. — Sad smo pul njega. Društvo je sad u lepoj sobi s izgledom na cestu. Jedan i drugi gospodin badava su dali jedan prostor društvu na razpolaganje. Za to je vredno i pošteno, da im lepo zahvalimo za ovu požrtvovnost i za druga dobročinstva, kojim se odlikuje osobito g. Ante Medvedić.

Veliki koncert i komers priredila su va Zagrebe sva pjevačka društva prošlu nedelju. Sav prihod — preko tisuću krun — namenjen je našoj družbi sv. Cirila i Metoda za Istru. Hvalevredno! Ne bi mogla i naša pjevačka društva učinit ča god takovega? Da se skupa složi „Lovor“, „Istarska vila“ i „Sloga“ kakov bi to bil koncert! Samo napred za družbu!

Kašalj va Lovrane. Va zadnjoj špudačere piše Salo, da upravo to je dokaz da je bilo puno ljudi na „leginem“ tance va Lovrane zač da je va istinu drugi dan za tim va Lovrane sve kašljalo, ča se je one večeri nahladilo poradi slabe garderobe. Ča se ne bi drugo leto mogla storit garderoba va istoj sale? Va jedan kantun stavit Pikarobu, va drugi barbu Jureta — pak evo ti garderobu. Na Pikarobu bi se obeševala roba, a na rogi od barbe Jureta — klobuki i bareti!

Finta batalja. Krstić Nino, Costantini i kumpanija bella delaju sada pred izbori „finta battaglia“. Teču, pišu, skaču, za svem tem da naprvo znaju, da neće niš opravit. Oni sve to delaju da onem svojem bedastem mačićem pokažu, da imaju kuraja, da delaju. Čera jutro je na primer Krstić pol uri prepisaval pred občinskom tablom na ceste oglas s kem su razpisani izbori. Razkročil ti se je brate kolikogod je mogal i prepiseval je pol uri oglas od četire rigi i pol, tobože da pokaže svojem tovarom kako „dela“.

Kontesa bolna. Malo od jada, da nima pravo glasa, malo od pohajanja po kućah za pobirat prokuri Kontesa je obolela. Zadnji buletin kega su duhtori dali vanka je ovaj: „Bolestnica prespala je noć nemirno, govorila je z ognja o izborih, prokurah kalamaru; puls nipoj je slab; febri je imela 39 gradi i pol a 50 gradi jada i čemera.“

Lepi terne. Krstić, Nino Rožin i Slocarić se klatare po Opatije. Ni čudo. Izbori su blizu! Oni spravljaju talijansku vojsku skupa, ka bi imela ov put spasit talijansku patriju. Celi dan teču okole a večer fine z jednom svečanom žbornjom. Upravo smo znatiželjni koliko će čuki ti talijanski kampijuni spravit za svoju stranku na izbore. Komać čekamo videt te ljude ki se puste kako i medvedi od takoveh kampijuni za nos peljat. Ala će bit smeha!

Glavna skupština Posujilnice u Voloskom. Kako se iz oglasa štampanoga na četvrtoj strane lista vidi, Posujilnica u Voloskom imet će subotu dne 8. marča o. l. za podne na 3 ure u prostorijah prije društva „Bratimstvo“ u Voloskom svoju glavnu godišnju skupštinu.

Svi zadrugari Posujilnice imaju pravo doć na tu skupštinu i na istoj predlagat i glasovat.

Tiririrojla!

Ta Mare je bolna
Že već dni leži
Nju Matuljski maček
Za salo drži!
Tiririrojla! Tiririrojla!

I praša jo maček:
Pa kaj te boli?
Hudič je po me prišal,
Ona mu govori.
Tiririrojla! Tiririrojla!

Tolaži jo maček
I njoj govori:
Hudič će tebe vidi
Se bode ustrašil.
Tiririrojla! Tiririrojla!

Pa veš kaj Marička,
Ti neč se neboj,
Nigdar hudič ne pride
Če sem jaz s teboj.'
Tiririrojla! Tiririrojla!

I bolna Maričkа
Zdaj tiho leži
Nju Matuljski maček
Za salo drži!
Tiririrojla! Tiririrojla!

Speval: **Permejduš.**

Razne viesti.

Pruski princ Henrik u Americi. Svečanosti, priređene u čast pruskomu princu Henriku u Washingtonu, zaključene su 28. pr. mj. u večer državnim objedom, kojemu su prisustvovali osim princeve pratnje zastupnici Austro - Ugarske, Engleske, Francuske, Austrije, Meksika, zatim predsjednik zastupničke kuće Handerspn, članovi kabineta, državni podtajnik Hill, članovi senata i zastupničke kuće, više generala i admirala. Za vrieme objeda svirala je je pomorska glazba. Poslije objeda bila je princu priređene bakljada sa serenadom.

Prekjučer je princ primio delegate američkih Niemaca u Washingtonu.

Na pozdravnu besjedu uzvratio je princ da ou želi, da Niemci sva dobra svojstva, što su ih ponieli iz domovine, stave u službu Sjedinjenih država, te da nastoje da budu koristni i dobri građjani ove velike, krasne zemlje.

Prekjučer u pol 13 sati odputovao je princ u Pittsburg. Na puta u Pittsburg zadržao se je princ deset časova u Altoona (Pennaylvanija). Mnogobrojno mnoštvo naroda aklamiralo je princa, koji se je nalazio

na lokomotivi. Kod Portage-a morao se je vlak duže vremena zadržati, jer je jedan teretni vlak bio išao s tračnica.

Vienac, što ga je princ Henrik položio u ime cara Vilima na Washingtonov grob, bio je tako velik, da ga je morao nositi jedan vrtlar.

Car Vilim poslao je predsjedniku Rooseveltu bustu od bronca u naravnoj veličini, koja prikazuje cara u vojničkoj odori i kacigi.

Nezgoda Waldeck-Rousseau-a. Kad se je u noći od petka na subotu vozio francezki ministar-predsjednik Waldeck-Rousseau sa svojim sinovcem Réné Waldeck-Rousseau-om s banketa zastupnika štampe kući, srazio se je s njegovim kolima električni tramway, koji je išao od opere : a Place de la Republique. Uslied tog sraza prevalila su se kola ministra-predsjednika. Potonji i njegov sinovac zadobili su žestoke kontuzije. Staklinje razbitog prozora na kolima ranilo ih je. Povodom sraza jedan je konj, koji je bio upregnut u kola ministra-predsjednika, usmrćen, a kočijaš je lahko ranjen.

Ministar-predsjednik Waldeck-Rousseau i njegov sinovac odvezli su se s mjesta nesreće s fijakerom na Place Beauveau. Liečnici, koji su ministru-predsjedniku i njegovu sinovcu prvu pomoć pružili, ustanovili su, da je ministar-predsjednik zadobio kontuzije na prsima, na plećima i izpod lievoga oka, zatim oveću oderotinu kože povrh uha, te da mu se je staklinje zasjeklo u obe ruke. Liečnici u svojem nalazu vele, da stanje ministra-predsjednika ne daje nipošto povoda bojazni. On će ozdraviti za nekoliko dana. Premda se liečnici ne boje nikakvih komplikacija, oni su ipak ministru-predsjedniku naložili strogo mirovanje. Sinovac ministra-predsjednika zadobio je tek lake kontuzije na nogama.

Po kasnijoj depeši, stanje je ministra-predsjednika kako se je ustanovilo, ozbiljnije, nego se je prvobitno mislilo. Osim rozotina na rukama zadobio je ministar-predsjednik oderotinu dugu 7 centimetara na licu i težku kontuziju na plećima. Rane, što ih je zadobio ministar-predsjednik potonjega ljuto bole. — Liečnici nisu mogli ministra-predsjednika pregledati tečajem noći točno. Po mnienju liečnika zacielit će Waldeck-Rousseau-ove rane za 14 dana. U 1 sat poslje ponoći spavao je ministar-predsjednik mirno.

Djački nemiri u Rusiji. U Petrogradu pronosila se je u večer 21. o. m. viest, da je Tolstoj već preminuo, te da ta viest nije samo za to objelodanjena, jer se sinod još nije riešio, da ukine ekskomunikaciju, kojom je udario Tolstoja. U ovu neistinitu viest mnogi su povjerovali. Ona je naoseb među djacima izazvala veliku uzbudjenost. Više stotina djaka htjelo je poći u kazansku katedralu, da onđje dadu odslužiti pamhidije za Tolstoja. Idući onamo, vikali su djaci: „Živio bezsmrtni Tolstoj, najveći muž u Rusiji! Dolje s psima!" Redarstvo je raztjeralo djake i napsilo ih mnogo. Povodom ove demonstracije nije proslavljena svečanost godišnjice osnutka sveučilišta, koja je bila zakazana za 22. o. m.

Po nalogu redarstvenog ministra u Petrogradu morali su se obvezati svi vlastnici tiskara, da neće izlagati portreta ni slika Tolstojevih. Takodjer su sve razglednice s njegovom slikom stavljene izvan prometa. —

Uslied djačkih nemira zatvorena su sveučilišta u Petrogradu, Kievu i Harkovu. U Harkovu došlo je do izgreda, te je tom prilikom više osoba usmrćeno i ranjeno. — Ondje su bili očekivali veliku djačku manifestaciju.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Najbolji se ljekovi dobiju

u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u šilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove **čudotvorne kapi „Spasitelja"** proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju nadimanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grezniću te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržuju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica 30 novč.

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju sa pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i mutenja glave. Jedna bočica 35 novč., a nadomješćuju sve do sada kapljice, što ih žene rahe za slabost i maternicu.

Biljnski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsjegurnije lieči prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj **„biljnski sok"** te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se jedino u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popust!

HINKO BABIĆ,

ljekarnik

Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Sjećajte se

družbe sv. Cirila i Metoda

za Istru!

Grand Hôtel

u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

pet hrvatskih.

Osobitim štovanjem

W. Zehentner.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, leđoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilije Mondüras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Rieka—Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Cieme su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosno prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

reg. zadruga za ograničeno jamčenje

održavati će dne **8. marča** t. g. u **3** sata poslie podne u prizemlju kěb. 28 (prije „Bratimstvo") u Voloskom svoju

red. glavnu skupštinu

sa sliedećim dnevnim redom:

1) Izvješće odbora.
2) Izvješće nadzornog odbora.
3) Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i družtvenog suda.
4) Zaključak glede uporabe čistoga dobitka.
5) Slučajni predlozi i savjeti.

Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u družtvenoj pisarni u Voloskom.

Volosko, 21. febrara 1902.

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Ima mu je na godinu 8 kruna, za selјake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk-om kbr. 6.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku na više puta po pogodbi.

Oglasi šilјu se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. II. Volosko-Opatija u utorak II. ožujka 1902. God. III.

Još jedna beseda.

Izbornici Voloskoga i Opatije čujte!

Čujte mili naši još ovu skrajnu besedu našu! Čujte naš glas! — mi Vas zovemo — mi, braća Vaša. Odsudni čas je tu — još nekoliko ur i va naših će mesteh započet borba — izborna borba! Neprijatelji se pripravljaju da navale na nas, na našu starinu, da nam zamu jedinu našu tvrdjavu — forticu — občinu našu.

Kako gladni vuci va pustoj gore rastekli su se oni po ovoj rodjenoj našoj zemljice, po Opatije i Voloskom, po teh dveh zvezdi naroda našega. Pogledajte ih ki su i kakovi su ti neprijatelji naši! Pogledajte kakove su njim oči, kakovi obrazi, kakovi pogledi! Čini se kako da ih je sam Bog markal sramotnim žigom Jude Iškarijota! Nesretnici su to — sini i deca istega roda, iste krvi, istega jezika, kega smo i mi, njih je porodila ista zemlja, ka i nas, njih je mat istim mlekom zadojila s kim i nas — dà — i Boga ih je učila molit va istem jezike, va kem su i nas učile Boga molit matere naše — slava i čast im bila od dobrega Boga!

A oni, ti nesretnici — hitili su pod nogi svoj narod, pogazili su svoju krv, va blato hitili svoj sladki materinski jezik, pljunuli na mleko matere njihove, pljunuli na prvi glas, na prvu molitvu naučenu u djetinstvu i prodali se kako nemo blago tujice, prodali se uprav kako bezumne beštije, a kako su sebe prodali, tako bi radi prodat i ovu našu zemlju — prokletnici!

Vrazi uživali duše njihove, kako uživaju i onu od Jude Iškarijota — njihovega brata!

Mi ne dajemo svu krivnju onim Nemcem ki su se složili proti nama. — Oni nisu ljudi naše krvi, pak ih s nama niš ne veže. Mej njimi ima svakakoveh ljudi, ima i dobreh i poštenih, ale ima i bezdušneh i gladneh „krakeleri“, ki komać čekaju posest se na občinu, pak kako i vampiri izmuzt z nas najzadnju kap krvi naše. Ti nisu toliko krivi. Oni gledaju svoj interes — ali krive su one sotone, krive su one kalabrežke i mačje hudobe, ki su se u paklenskoj svojoj mržnji proti nam složili s njima, samo da nas zataru i unište!

Izbornici Voloskoga i Opatije!

Proti tim i takovim izdajicam i hulitelјem imena našega imate, da se Vi borite ovi dni. Proti njima neka budu naperene sve Vaše strele! Napram njim ne imajte nikakovega obzira.

Oni nisu ljudi — oni su Jude — Iškarijoti su ono! Oni su izrodi, izmet ljudski — renegati! Njih morate utuć, smrvit, zgnječit, a to ćete učinit samo onda, ako budete došli svi na izbor, i ako budete dali svoj glas onim muževom, ki će Vam predložit naša stranka, kojoj je glava naš dični i ljubljeni načelnik **dr. Andrija Stanger.**

Vaš glas neka bude jedino Vaše oružje, s kem ćete utuć izdajice našega mesta. **Za to dodjite svi, svi koliko god Vas ima. Sve ča je naše neka se digne na junačke noge! Nas mora bit velika vojska, veliki broj** i većina naša mora biti velika, koliko je moguće veća, da posvema zdrobi ono nekoliko glasi ča će oni neki Nemci nabrat mej hijenami, mej propalicami, ki za našu nevolju govore isti jezik ki i mi. —

A svi morate doć glasovat, da i oni neki Nemci vide koliko nas ima, da i oni dobiju jednu dobru lekciju, da ih prodje volja drugi put se s nami zamerat — svi pridite da pokažemo svemu svetu, da smo mi tu doma i da mi ne damo ove naše zemlje, od koje nas svaki kamičić, svaka grudica spamećuje na naše stareje, ki su nam ju pustili, da ju pak i mi s naše strane očuvamo i obranimo za našu dečicu.

Izbornici Voloskoga i Opatije!

Jutra u sredu na 9 ur otvara se boj! Na noge, na noge, na noge svi i pobjeda je naša, lepa sjajna i častna pobjeda!

Opatijci i Vološćaki! Bog Vam je dal lepu domovinu! Vaša je dužnost, da ju očuvate od neprijatelja!

Izbornici! Domovina zove! Večna sramot i prokletstvo na onoga, koji njoj se izneveri!

U to ime Bog neka živi naše Volosko i Opatiju našu!

Bratři! Čechové!*)

Dne 13. 14. 15. 16. brezna budou volby obecního vyboru Volosko-Opatijského ve Volosce.

Proti domácí chorvatské strane sjednotili se dva nepratelé: domácí renegati — italští zaprodanci — a nekteří Nemci: všichni zatvrzelí protivníci všeho, co jest slovanské.

Zbytečné bylo by pripomínati, ku které strane pridružime se my Češi. Naše místo jedine muže byti jen mezi bratry našimi — Chorvaty. Jich krev — naše krev, naše snahy — jejich snahy! Bratrství naše s nimi od veku založeno, do veku at' potrvá! Jsme jedna slovanská rodina!

Bratri Čechové! Vy znáte, jaká bezpráví a príkorí se činí našemu národu českému v domovine naší krásné, vy znáte, jak strádá lid náš, ktery padl pod jho nemilosrdného cizince.

Z toho jest Vám patrno, jak nutno jest, abychom i my pomohli odvrátiti od milych našich bratri chorvatskych zlo, jež jim hrozí z rad neprátel, kteří jsou od veku i našimi neprátely. **Mezi Chorvaty našli jsme my zde bydlící svou krásnou domovinu, tudíž nebezpečí jim hroziť, hrozí pak i nám.**

Bratri Čechové! Hled'te, aby v den voleb ani jeden z nás nescházel u osudí volebního! Proto na shledanou v den voleb ve Volosce!

Na zdar!

Někteří Češi.

*) Následkem nedostatku znamének pro jazyk český nutných, nebylo možno toto provolání správne česky vytisknouti.

(Poznámka redakce.)

Slovenci!

Volitve v občinsko zastopstvo občine Volosko-Opatije so tu! Kdor se je le malo zanimal zato kar se je godilo zadnje mesece videl je, kako so se pripravljali nekteri, da pri teh volitvah občinski zastop iztrgajo iz rok domače hrvatske stranke in, da dobe občino v svoje roke ljudje tuje krvi in tujega jezika.

Slovenci! Sovražniki tukajšne narodne stranke so tudi naši sovražniki! Mi Slovenci, ki smo se iz naših krajev naselili tu ob morju, nismo prišli sem kot tujci med tujce, prišli smo sem kot bratje med brate s katerimi nas veže sorodnost jezika in staro prijateljstvo. Zato za nas Slovence ne more biti nikakega dvoma komu se imamo pridružiti v boju, ki se bije za občino. Vsak kdor se šteje za Slovenca, komur še ni ugasnila ljubezen do slovenskega roda in slovenskega jezika, mora se pridružiti domači hrvatski stranki, ter joj pomagati da sijajno odbije napad sovražnikov.

Mej možmi ktere predlaga hrvatska stranka je tudi nekaj Slovencev, a vsi predloženi so možje o kterih morete biti prepričani da bodo delali za blagor in za napredek naše občine.

Pridimo toraj vsi in složno glasujmo za kandidate domače narodne hrvatske stranke.

Nekteri slovenski volilci.

An die P. T. Wähler der Gemeinde Abbazia-Voloska!

Am 12., 13., 14. und 15. d. M. finden die Wahlen für die neue Gemeindevertretung in Volosca statt, und zwar wird am 12. und 13. d. M. von 9 bis 12 Uhr vormittags und von 3 bis 5 Uhr nachmittags di Wahl des III. Wahlkörpers, am 14. d. M. von 9 bis 12 Uhr vormittags die des II. Wahlkörpers und am 15. d. M. von 9 bis 12 Uhr vormittags die des I. Wahlkörpers vorgenommen werden.

Die scheidende Gemeindevertretung, in welcher sich auch einige Deutsche befanden, hat während ihrer Mandatsdauer in jeder Hinsicht ihre Pflicht gewissenhaft erfüllt und die Interessen der Gemeinde und deren Mitglieder auf das nachdrücklichste vertreten. Es liegt somit kein Grund vor, gegen diese Gemeindevertretung aufzutreten und ihr auf diese Weise für ihr aufopferndes Wirken mit Misstrauen zu vergelten.

Nichtsdestoweniger haben sich einige, wenn auch sehr wenige Wähler Abbazias, mit einigen italienischen Südlingen verbündet, um die einheimische croatische Partei, welcher die Mehrzahl der scheidenden Gemeindevertretung angehört, aus der Gemeinde zu verjagen.

Es liegt auf der Hand, dass diesen italienischen Eindringlingen hiebei weder das Wohl unserer Gemeinde noch irgendwelche Vortheile der Deutschen vor Augen schwebten, sondern dass es ihnen ausschliesslich daran lag, die hiesigen Deutschen, welche bisher mit der einheimischen Bevölkerung in Frieden und Eintracht lebten, mit derselben zu verfeinden, um dann allenfalls im Trüben fischen zu können.

An Stelle des gemeinsamen, einträchtlichen Wirkens sollte zerstörende Zwietracht und Hader eintreten. Das war der Katzelmacher Wunsch. — Was für Schaden hiedurch Abbazia erwachsen würde, dass kann sich jeder vorstellen.

Nun scheint den Katzelmachern ihr Wunsch nicht in Erfüllung zu gehen. Die angesehnsten Wähler deutscher Zunge haben sich der einheimischen croatischen Partei angeschlossen und gemeinsam die Candidaten in allen drei Wahlkörpern aufgestellt.

Die Namen dieser Candidaten bürgen für ein erspriessliches Wirken der zu wählenden Gemeindevertretung.

Deutsche Wähler! Wählet alle diese Candidaten, und dann werdet das Bewusstsein haben, dass Eure Interessen in der Gemeinde gut vertreten sind. Ihr werdet so zeigen, dass Ihr jeden Zwist und Hader verabscheuet und dass Ihr willig seid, mit der einheimischen croatischen Partei auch künftighin wie bisher in Frieden und Eintracht zu leben. — Mit dieser Partei kann man sich sehr leicht verständigen und sehr gut vertragen. —

Deutsche Wähler! Gebet Eure Stimmen den croatisch-deutschen Candidaten, auf dass die neue Gemeindevertretung mit vereinten Kräften auf den Aufschwung, auf den Fortschritt und auf die weitere Entwicklung unseres geliebten Curortes hin arbeiten kann.

Einige deutsche Wähler.

Kuratela ili ključ.

II.

Gospoda od junte ne živu od zraka, pak zato potežu mastne plaće od četiri do pet tisuća kruna svaki. Vidite! Za sve zemaljske činovnike troši se na godinu oblo uzeto sto i pet hiljada kruna, a za sve pak škole i učitelje v Istre sto četrdeset i sedam hiljada, dakle samo za četrdeset i dvie hiljade kruna više. Pomislimo sada mrvu, koliko ima tih činovnika, pa opet koliko ima škola i učitelja po Istri, pak ćemo doć do osvjedočenja, kako sejdade provincialna blagajna ili kasa — must. E, šta ćete? Bog je najprije za sebe učinio bradu!

Pak što mislite, od kuda se plaćaju oni silni troškovi za izbore; od kuda se plaća izdajice, koji mute medju našim pukom; od kuda se plaća onu gnjusobu od „Mačje sloge“? — Što vam se čini? — Nego to već znadu i vrabci po krovih, pak znadete sigurno i vi.

Vidite. Mi Hrvati i Slovenci u Istri nismo imali sve do pred par leta gimnazije u našem jeziku. Najzada otvorio

nam ju je cesarki goveran u Pazinu. I pravo je učinio. Kad mi doprinašamo davak u novcu i krvi našemu cesarstvu, mora i cesarstvo skrbiti za nas, da ne ostanemo na vieke u tmini neznanstva. To je pravo i Bogu drago. Pak što su Talijani učinili? — I oni su u Pazinu otvorili talijansku gimnaziju na račun i trošak naše Istre, dakle i na račun naše mošnje. Vidite. Tu se troši na hiljade i hiljade na godinu, pak sve što dalje, to će se i više trošiti. Osim toga sagradili su si za tu školu palaču, kakove ne bi se sramio ni sam cesarski Beč. Pa dobro! Nek im bude, ako im je potreba. Da vidimo. Oni imadu već jednu takovu školu u Kopru, pak i drugu u bližnjem Trstu. Po našoj misli to je svakako dosta za onu šaku Talijana. Zato i govorimo glasno i jasno, da je ona talijanska gimnazija u Pazinu, koju se plaća i našimi žuljevi — nepotrebna, pak zato je i nepotreban vas onaj trošak, što se na nju troši. A ta trošak narasti će skoro na stotisuća kruna na leto. Evo, tu ima novaca, a kad naš puk pita malu pučku školu, reku svemožna gospoda, da nije novaca u provincialnoj kasi. — To valja da dobro zapametite.

Eto, tako se dela sa našim krvavim novcem. Razhićuje se ga levo i desno, kao pljevu na vjetru, pak koje čudo, ako danas sutra osuši poročkoj kozi vime? Toga su se gospoda mrvu pobojala, pak što su učinila? Školske takse?

To je ono, te školske takse, koje naš siromašni puk tlače i dave kao mora. Kad se te nesrećne takse ne može drugčije tjerati, što su učinila talijanska gospoda? — Postavila su na nje adicional od 37 po sto — a ti puče plaćaj, pak muči. A gdje su pak svi drugi adicionali, davki i prirezi? Kad na sve to pomislimo, srhi nas prolaze, vlasi nam se na glavi dižu. Ne plaća se u Hrvatskoj i od kokoši i žene, kako plaćeni izdajice okolo trube, već kod nas plaćat će se i od zraka, što ga dišemo, ako tako napried ide.

Sad nam odgovorite. Kamo ćemo sa tom talijanskom gospodom? Pod kuratelu, ili pod ključ? — Ni jedno, ni drugo, jer u nas nije toliko moći ni sile. Al ipak bi mi mogli toj gospodi tanko glasovito zasvirati. A to samo onda, kad budemo bili složni, kad budemo se držali našega roda i jezika, naših ljudi, naših prvaka, kad budemo ljčžali od prodanaca i izdajica, a uzljubili svoj narod i ovu grudu zemlje, na kojoj smo se rodili. Eto vam, dragi ljudi, najlepše kuratele talijanskoj gospodi!

A, E, J, U, O.

(Napitnica narodna iz Sovinjaka).

a, a, a,
Ka lepa vremena.
e, e, e,
Ko lepo veselje.
i, i, i,
Pijmo ga i ja i ti.
u, u, u,
I svi pri tom stolu.
o, o, o,
I svi naokolo,

Jos. A. Kraljić.

Dopisi.

Iz Klane. Va predzadnjem „Narodnem listu“ čitali smo, koliko novin i knjig prihaja va Klanu i koliko Klanjci čitaju, pak svaki se je mogal iz onega osvedočit, da Klana dela sebi čast.

Mi znamo, da ki ne čita knjige i novine, da je vavek od zada s kartami. Svi se moramo vadit iz knjig, kako nam je život i da nam je bolje. Danas je svet jako šegav i učen, a ki neuk s šegavim i učenim ima posla, ostat će mu kosti i repi od črešanj. Naši neprijatelji i susedi su jako šegavi, budimo i mi; učimo i čitajmo, da dobijemo i mi koliko toliko mesa od sveta a ne same gole koščine.

Čovek se puno nauči iz knjig i dobrih novin, a još više od pametnih i mudrih ljudi Za to smo mi Klanjci ustanovili svoje čitalačko društvo „Napred“.

Društvo ne more bit prez ljudi ili muži, to se zna; kada se dobri muži slože za dobar posal i vredan, da koriste sebi i iskrnjemu, a to da se ne protivi ni Bogu ni ljudem, onda se to zove društvo. — Naše društvo „Napred“ potvrdilo je visoko c. k. namjestničtvo va Trstu i ovim je reklo da je zadovoljno s našim društvom, da je ovo dobra i prava stvar i da mu se ne suprotivi vlada. Prez muži ne more dakle bit društva ni čitaonice, pak ako za to ljudi ne zahajaju va društvene prostore, kade su društvene knjige i novine, to ni već pravo društvo, bolje nikakovo. Za to članovi našega društva moraju se na gusto nać i skupit va sobi od čitanja, da se porazgovaraju od stvari, koje se tiču drustva „Napred“, najme od stvari, radi kojih su se združili i svoje društvo ustanovili.

Radi koje svrhe je društvo „Napred?“ Va pravilih, koje smo poslali va Trst na potvrdu, čita se, da je svrha našemu društvu pouka i zabava, to će reć, da jedan drugoga poučimo i da se kadagod pozabavimo i poveselimo. Va društvenih pravilih čita se dalje, da ćemo se učiti i zabavljati čitanjem kajig i novin, sa razgovori i govori, sa veselicami i plesovi.

Ki ima za to srca za naše društvo, da ono napreduje a ne nazaduje, mora imat na pameti društvenu svrhu i delat za nju doma i svagde. Ki ni ovakov, ne plodna je mladica na raži ili trsu našemu. Ki ljubi Klanu i Klanjce, mora bit član našega društva, zač ovo ima za svrhu, Klanjcu koristit duševno i telesno. Skupljajmo se u čitaonici zač i kamik s kamikom daju iskru, a drvo s drvom oganj.

Klana potrebna je iskre i ognja: ognja ljubavi do svoga naroda i jezika i do svoga bližnjega.

Domaće viesti.

Izbori za občinu — ćemo birat domaće al tudjince? Piše nam jedan Opatijac: Ovakove stvari ne bimo smeli ni pisat, zač svaki od nas dobro zna onu staru poslovicu, koja govori, da će svoj svoga do jami zapeljat al da ga neće nutra porinut. Ma ipak ima pul nas takovih ljudi ki toga ne veruju.

Neki dan mi je rekla jedna „peršona“ da bi najbolje s tudjinci držat. Ja bin baš rad znat, ča bi ti naši mačići delali i kako bi na široko gledali, da na jedno rečene predobiju tudjinci. Ala bi hukali — ča smo mi storili mila majko moja! Pokojni Branko Bog mu daj lahko duši, je sto puti rekal da kada tudjinci zavladaju, da će morat iglu na palicu stavit, ako će smet po ceste hodit. Ne samo ča bi gledali da zataru našu starinu — naš zajik, nego oni bi, kako su navajni na lahko život — frajali s našemi beći, da bi bilo Bogu zaplakat. Naš čovek ne bi mogal nigde niš zaslužit — naše kući bi bile prazne a njihove pune. Će reć ki, to ni moguće, a ja vam govorim da je sve moguće.

Ako bi pak Opatija propala oni bi opalili prasicu, pak ki te ga visto Martin! Za to se ne čudimo tudjincem, ni Durmešu se ne čudimo.

Njemu su komunjski težaki gromači delali — a on je još zato dieti potezal. On nam je storil on lepi cimiter i za to još potezal dieti. On ni pustil da se kupi zemlja kade su Brücknerove štali. On je pomogal storit on lepi kažin i rovinal pol Opatije i on sve ča je storil za komun je storil na škodu komunu a na svoju korist. Ste videli kako drug druga valje najde. Nego se čudimo onem nekem našem ljudem, ki na svoju sramotu i škodu s temi ljudi drže. Jutra ćemo videt, ki je pošten!

Na koju stran te pak naši Slavinci? Kako znate gospodin urednik mi imamo v Opatiji i Voloskom još nekoliko njih, ki govore da su Slavinci. Mi znamo da to ni njihovo pravo ime, zač Slavinci su svi ki govore slavinski bili to Rusi, Čehi, Slovenci, Srbi, Poljaki itd. Mi znamo, da su oni po našem hrvatskem zajiku Hrvati kako i mi, ma svejedno smo kurioži znat, te ti naši Slavinci va oveh občinskeh izboreh držat s nami, ale te pak držat s Talijani ki su isto tako njihovi neprijatelji kako i naši?

Mi vam pak zajedno odgovaramo da oni si davaju ime Slavinci, zač ih je sram reć da su Talijani. S nami te držat i Čehi i Slovenci ki ovde bivaju — ma oni te držat s tudjincem po svojoj navade, zač su izdajice svojga roda i jezika žalostna — im majka!

Preporuka našim izbornikom. Kako se čuje kalabrezi su naumili učinit na dan izbora pred občinom barufu, samo da bi tim načinom zaprečili, da do izbora ne dodje. Oni bi oteli naime pokazat oblasti, da oni nisu slobodni kod vršenja izbora, pa zahtevat, da se izbore obustavi, pa da goveran pošalje ovamo jednega komesara, da bi jih onda obavil. To je kalabrežka crna misal ma mi smo njoj došli u trag i zato preporučamo svim našim izbornikom, da va vreme dokle budu trajali izbori, da se ponašaju svi mirno i ako bi ih kalabrezi čagod i kakogod napastovali ili ih vriedjali, neka s njimi obračunaju drugi put.

Pozor naši! Sjutra počimaju izbori za novo občinsko zastupstvo občine Volosko-Opatije. Protivnikom naše domaće stranke su nekako krila pala. Uvideli su, da njim ne bi bilo moguće opravit niš proti nam pak se čini kako da ih ni prava volja ni ozbiljno stupit va izbornu borbu. Nego more bit da oni misle na kakovo prevarstvo. Za to je potrebito, da svi naši dodju na glasovanje Nijedan neka ne ostane doma.

Dužnost je svakega domorodca — da svoju dužnost kako izbornik učini. To se mora učinit radi ljubavi prama našemu mestu. Naši neprijatelji lete okole po Opatije i Voloskem da ulove koju ludu ribicu. Neće falit ni kupovanja glasa sa strane naših protivniki. Svaki koji dozna za takovo kupovanje glasi neka to dojavi jednomu od naših prvaki da se more proti kupovcem ljudskega mesa sudbeno postupat. — Na noge bračo! Sada je vreme da pokažemo našem neprijateljem, kako je vela, kako je silna naša stranka i kako ljubimo ovu našu dragu domovinu!

Ča mi se je noćaska sanjalo. Sanjalo mi se je, da sam bil v oštarije puli Paćevice, kamo ja za pravo reć, ne užam nikada poć. Za malem stolom va jednoj maloj ka-

PODLISTAK.

Kina i Kinezi.

Vi ste već sigurno čuli za Kinu ili Kitaj. To vam je silno carstvo, tamo na strani od sunca izhoda, gotovo negdje na kraju svieta. Broji oblo uzeto dva puta više duša, nego ih je pod našim Cesarom. Lani i preko lani mnogo se govorilo o toj blaženoj Kini. Kako i ne bi? Zaigrali su tamo krvavo kolo, pa su letele kinezke glave, kao da si ih po pet za groš na sajmu kupio. Bilo je tamo i naše vojske, pa možda komu od vas i brat ili sin.

Nego mi nismo uzeli pero u ruke, da vam pripoviedamo ob onom strašnom krvoproliću, nego hoćemo, da vam nešto drugo rečemo iz onih dalekih strana.

Znate, naši učeniji ljudi, kad će reći da su njeki odaljeni od drugih, reku obično da ih dieli „kinezki zid“. Eto to vam je ono, o čemu smo vam namislili reći par rieći: Da, baš o tomu kinezkomu zidu.

Kinezki zid.

Dakle čujte, pak se onda čudite. Taj kinezki zid dug vam je kojih tri hiljade tri stotine kilometara. Ako se uzme, da za jedan kilometar puta treba jedan četvrt ure hoda, to bi čovjek došao od kraja na kraj toga zida za 35 dana junačke šetnje. Kako vidite to je prilična ograda. Taj zid je popreko uzeto visok 16 metara i pol, na dnu pak širok po 8, a na vrhu po 5 metara. Vele stare knjige, da ga je dao graditi kinezki car Ci-Huvangti godine 241. prije Isusovoga poroda, a to za to, da očuva svoje cesarstvo od divljih naroda, koji su naokolo stanovali.

Dakako da takovoj zidini nije moglo nahuditi ni lepo ni slabo vrieme, za to se je do dana današnjega prilično dobro uzdržao. —

Čujmo malo kakav je taj zid. Taj zid sastoji iz dvih vanjskih zidova zidanih debelimi klesanimi kamenimi pločami, dočim na sredini zasuven je i natrpan zemljom i šutom. Na vrh njega ide se širokimi skalami pak i na konju može se gori dojahati. Na svakih 66 metara daljine sagradjen je po jedan turan na dva poda za obranu proti neprijatelja.

Na vrhu je taj zid popločen kamenjem ili opekom; po stranah pak ima parapete, među kojima vendar ostaje prolaza 5 do 7 metara. Parapeti gradjeni su od opeka, koje su pol metra duge, a po nogu široke. U ovih pak parapetih jesu puškarnice, dočim na vrhu jesu prazni prostori, kamo se je smještalo topove ili kanone, kojih se još i danas tamo nahadja.

To je sve lepo i dobro, kad se takov zid gradi na ravnomu, ali ovdje nije bilo takp. Vendar su se prevladale sve poteškoće. Nijedno brdo ne bijaše previsoko, ni jedna dolina preduboka, niti ni jedna rieka ili voda preširoka. — Pak koliko se je htjelo muke i truda, dok se je sav potrebiti materijal donesao na mjesto, gdje rabi. Znat ćete i sami da nije kroz toliku daljinu bilo svagde materijala na ruku, pak se ga moralo kadgod donašati iz veliko daljine, kroz neprokršene kraje i nenapučene zemlje.

Pa gdje su se našli toliki zidari i težaki za izvršiti ovo djelo? — pitati će koji od vas. Evo gdje.

Cesar je zapovjedio, da ide jedna trećina njegovih podložnika zidati taj strašni zid i — otišli su bez ikakove plaće, držeć se one: kad cesar zapovjeda volja slušati. Jedna rieč cesarova bila je dostatna, da digne na milijune ljudi na djelo.

Dakako da je u toj prigodi pomrlo na tisuće tisuća ljudi, ali ništa za to. Cesar zapovjeda, pak valja slušati. Dapače, vele, da je cesar zapovjedio da se ima svakega objesiti, koji bude bio kriv, da u zidu ostane škuljica ma i koliko bi mogao u nju čaval zabiti. Pak i pripovieđaju očevidci toga zida da sada, poslie dobre dvie hiljade godina nadje se komać ovdje ondje po koju škulju u zidu.

Nu to silno djelo, ta krvava muka i trud, danas ima malu vriednost, jer sa modernimi kanuni i njega bi se moglo poruširi; pak i narodi radi kojih je ozidan, malo po malo su se ustanovitili u svojoj domovini više niti ne gibe za tudjim posjedom.

Kinezke muke.

Vi ste možda čuli, kada su se ono pred dvie godine pobunili Kinezi proti tudjincem, da su ubili između množine drugih takodjer njemačkoga konzula.

Evo, kako su ga ubili. On bijaše siromah do glave živ zakopan. Oči su mu izpalili razbeljenim željezom, a jezik iz ustih izčupali.

Nego oni i svoje prekršitelje znadu oštro i nemilosrdno kazniti. Najobičajnija kazna njim je šibanje s kožnatim korbačem da im kadkad i po više zubi polome.

Nadalje upotrebavaju za kazne gajbe. Ove su dvovrstne. Jedna je mala, da se čovjek u njoj ne može ni maknuti. Druga pak je i metar i pol visoka, tako zvana „visoća gajba“. Odzgora ima škulju, kamo odsudjeniku zakvače glavu, tako da ostane viseć, jer se nogami ne može ni dotaknuti poda. Kod najmanjega micanja trpi strašne muke a ne može umrieti. Tako mora nesretnik visiti po više ura. Opet je druga kazna, gdje odsudjeniku na tielu učine više zareza, pak onda kidaju s njega kožu.

Imadu joste i strašniju kaznu. Nesretnika privežu za drveni stup, pak mu krvnik obavije okolo vrata konopac, koji onda

marice sedel je puli kvartine budući veloski podeštat Costantini. Ja sam se posel puli njega i počeli smo razgovarat se za izbori. I rekal mi je Costantini: — Ne mojte se nanke movijat zač mi čemo za siguro dobit. I da ako mu ne verujem da neka grem s njim. I šli smo nekamo bumboko, bumboko ja ni sam neznam kamo. Iz jedne vele sali čal se je silni seršur i glas muziki. Gremo nutar, a to ti na jednem podiće puli stolčića sedi Kratić i vrti ariston ki je stal na stole. — Vrti Krstić i vrti, a kako on vrti, tako se po sale obraču neki čudni fantazmi Ki su ti fantazmi, pital sam ja Costantina. A on mi je odgovoril: — To su moji izborni reklami — pogledaj samo koliko ih je. 350 ih je. Pobroji ih i videt češ, da ih je 350. Celi rejiment, ča ne? S tolikemi se mora dobit, ä, ča ti se pará. Ja sam se potegnul va jedan kutić i va strahe sam gledal oni reklami — fantazmi, kako tancaju i kako mi prete. Osobito me je Šrajberičina grdo gledal. Addio patria! rekal sam ja — zgubljeni smo.

Kad na jedanput ti Krstić ferma vrtet a fantazmi mej kemi je bila i Duga Mare stanu pred Costantinom i zavapiju svi va jedan glas: Evviva nostro podesta Costantini. Ja sam se na to od straha zbudil vas potan. Istina, da je to bila samo sanja, ma za svem tem ja sam šal valje v Reku i onaj lumer 350 stavil sam na — lot.

Šrajberičina se grize va sebe, da kalabrezi i oni tri četiri s njimi svezani Nemci ne moru nikako dobit. On je vas zelen od jada, kako se je ono prevaril, kada je govoril da će Hrvati za sigurno propast. On bi bil sada zadovoljan, kada bi Hrvati propali barem va II. tele. Pak i to će mu se zbersit. Jumane, jumane, ke disperacion! La čoghi l'ojo! šior Šrajber!

Govor našega zastupnika o događajih u Trstu. Na sjednice bečkega parlamenta od 6. o. mj. izrekal je naš zastupnik Spinčić jedan krasan i učen govor, na ki su se pozvali znameniteji nemški foji, a mej njimi va prvem rede „Fremdenblatt“ list našega Ministarstva za izvanjske poslove. Mi čemo iz tega govora preniet samo najvažnije točke.

Kako je poznato Talijani su zajedno sa socialisti napali na našu vladu, da zač je proglasila za grad Trst obsadno stanje i preki sud. Naš je Spinčić rekal, da je vlada pravo učinila, kad se je odlučila na ta korak, da s tim prepreči i druga veča zla. Vojničtvo je pokazalo jako mnogo strpljivosti i pucalo je samo va najskrajnijeh momenteh. To svoje uvjerenje on nije crpil od izvješća tršćanske vlade, već on je sve podatke zadobil od ljudi, ki su na svoje oči sve to videli. On ne će, da brani vladu, on zna, da su i uprava Lloyda i vlada učinili i prvo i pokle dosta pogrešaka. Nego on se ne će dugo baviti onimi tužnimi dogodjaji va Trste, on će u ime manjine u odboru, kojega je članom, postaviti predlog, kako bi se moralo nastojat, da se u buduće va Trste takova zla ne dogode. Ali prije nego li predje na to, on će se malo s narodnostnimi odnošaji va Trste i okolici pozabaviti. On je na to provociran od onih, ki govore, da mej pravimi Tršćani nima Slovenca. On će dokazati, da ih ima.

On se ne će bavit ni Kandlerovimi Monumenti storici, ni onom deputacijom, ka je leta 1382 predala Trst Habsburgovcem, premda bi i tu našal više slovenskih imen. On će navesti knjigu krščenih va jezuitskoj crekve od Santa Maria Maggiore. Tu va teh knjigah nalazi on od leta 1527 do 1551 slovenska imena Bernardić, Peterlin, Petelin, Skocaj, Jurica, a va knjigah iste crekvi od leta 1640 do 1800 nahaja se sva sila takovih imen. On ih je nabrojil 122, mej temi su imena Ambrožić, Andrejčić, Afrić, Bizjak i. t. d. Kad ne bi bilo drugih, već bi dostajale te 122 obitelji, i jer va ono vreme Trst ni imel više od 6 tisuć duš, broj teh Slovenci je bil dosta velik. Pak to nisu imena nego od jedne same crekvi, pak nema sumnje, da bi se takovih imen našlo i po drugeh stareh crkvah. Ali ti Slovenci va Trste nisu bili nikakovi spolovari — oni su bili posjednici i to, kako se more ustvrdit, veliki posjednici. Tako je tlo kuće Corsia Stadion br. 1. u prošlom stoljeću pripadalo Slovencu Čoku vulgo Kalić. Zastupnik navadja i nekoliko drugih velikih posestva va grade, ka su pripadala Slovencem. Da su i va staro vreme va Terste prebivali Slovenci, pokazuju to i neka stara imena kako Patok-Potok (via Torrente), Ključ (Molo Ključ) Kuk (Cucco) Kavana (via Kavana). A i popisija od leta 1851 pokazuje nam, kako je bil veli broj Slovenaca onda va Trste.

Bilo ih je onputa 27 tišuć, a Talijani 81000, dakle jedna dobra trečina Slovenaca.

Tu se g. zastupnik tuži kako se vlada malo brine za te tolike Slovence kako njim ne da škola i njih drži kako ščave.

Za tim prelazi na svoj predlog naime kako bi se predusretilo, da se u buduće ne ponavlja zlo, ko se je va Trste zbilo dne 13. 14. i 15. febrara o. l.

Ponajprije moralo bi se va Trste držat više soldati, da se svetinu drži va strahe Za tim bi trebalo da se vlada postavi mej delavce i one ki delo davaju, pak da ona uredi sve, da ne pride do izgreda. Vlada bi morala tu skrbet se za dobro delavca a razume se, da puli tega nebi smela učinit krivo ni onemu ki delo daje. Po tom bi trebalo pazit na to, da se ne zimlje preveć tujeh delavac. Va Trste ih ima preko 50 po sto. Bliža je košulja nego suknja, za to se valja najprije brinut za domaće a pokle za tujce.

Iza toga prelazi g. zastupnik na „mularijū“, koja da je kako je sam ministar predsednik rekal podmićena od drugih delala po Trste onolike demonstracije. Tu se g. zastupnik na dugo bavi pitanjem, kako bi trebalo uzgojit tu mularijū i učinit, da se unapred dogadjanje vlada. Svoj u istinu prekrasan govor, koga su svi zastupnici poslušali s velikim interesom svršil je gosp. Spinčić tim, *da bi se sav vladajući sistem u Trstu i Primorju moral promenit* i svakomu dat jednako pravo. Velikim pljeskom i odobravanjem bil je primljen ov govor. Govorniku su sa svih strana srd čno čestitali.

A talijanski deputatičini? Pustite ih nebogeh! Oni su od straha oteli branit socialiste i — vladu. Oteli su sedet na dveh stolicah, pak su se prekombrčili z goru kopito tako da im se je celi parlament smel i rugal. Dobro njim stoji.

Lovranska cesta. Govori se, da je junta s Poreča poslala lovranskoj podeštariji račun od jedno 300 krun za platit inžinjera, kega je junta poslala za vreme zadnjeh izbori za sabor, va Lovran da meri cestu z Lovrana do lovranske Dragi. Mi bimo oteli, da nam se odgovori na ova pitanja:

1) Ki je dal ordin, da se on inžinjer pozove?

2) Va kem dnevnem rede, va koj občinskoj sjednice se je razpravilo to pitanje?

3) Ki je kriv, da se je učinil taj zaludan trošak?

4) Jn li ta stvar poznata c. k. kapetanatu na Voloskem.

5) Bi se moglo znat koliko po sto će dobit Cegoma od teh beči?

Jedan Lovranac.

Ženska podružnica družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru u Kastvu obdržavati će svoju redovitu godišnju glavnu skupštinu u prostorijama Narodnog doma u Kastvu dne 16. marča t. g. u 3 sati zapodne. Preporuča se članicama, da čim mnogobrojnije dodju.

Za odbor ženske podružnice, tajnica I. Šepić, predsjednica J. Grosman.

Skupština Posujilnice. Kako smo va zadnjem broje „Narodnega lista“ javili, obdržavala se je subotu dne 8. marča skupština Posujilnice u Voloskom. Zastupano je bilo okole dvadesetak zadrugara medju kojimi bijaše i velevredni kastavski glavar g. Miro Jelušić.

Iz izvješća ravnateljstva o poslovanju Posujilnice leta 1901. doznali smo da je Posujilnica i proslo leto jako lepo napredovala. Novčani promet iznašal je prošlo leto 1 milijun 161 tisuću 44 krune i 39 h dakle skoro dvesto tisuć krun više nego leta 1900. Novca se je dalo na štednju k 383.271·70 a bilo ga je uloženo na štednju u svemu do sada k 575.486·29. Na posudu dala je Posujilnica kroz leto 1901. svega skupa 153 biljade 915 kruna.

Čisti dobitak prošlega ieta iznašal je k 6803·73.

Od tega dobitka zaključila je skupščina dati zadrugarom dividendu od 6 po sto, koju će se isplaćivat svaki dan u uredovnim uram. Koji u dva leta ne digne dividendu ju zgubi te mu ju se pripiše k reservnomu fondu. Reservni fond povisil se je ovo leto za 4000 krun tako da sada iznaša 14 tisuć i petsto krun.

Od dobitka dalo se je nadalje za dobrotvorne svrhe 800 krun i to: „djačkom pripomočnom društvu u Pazinu“ k 400 — družbi sv. Cirila i Metoda za Istru k 300 — Bratovščini u Kastvu k 100.

Kod izbora nove uprave potvrdilo se je sve stare odbornike.

Naša Posujilnica imat će još lepu budućnost, pak će moć još puno dobra učinit za našu občinu i za celu Istru. Za to preporučamo Posujilnicu svim našim ljudem. — Posujilnica plaća 4 i pol po sto interesa na novac koga se ulaže na štednju a posudjuje novac samo na sigurnu intavulaciju ili garanciju na 6 po sto interesa.

Pjevanje „Lovora“. Pozivlju se gg. „Lovoraši“ da dodju sutra u sriedu na pjev. vježbu i dogovor u običnu uru. Odbor.

Ovacija dru. Glaxu. Inače tako mirna i tiha „Punta kolova“ bila je sinoć pozorištem liepoga slavlja. — Četiri naša društva: „Lovor“, Vatrogasci, Veterani i društvo za spasavanje natjecali se tko će od njih izkazati veću počast zaslužnomu starcu, predsjedniku naše ljećilištne komisije — g. dru. Glaxu.

Krasan je bio pogled na ona dva duga reda ljudi od kojih je svatko imao svoju baklju u ruci. — Veselo je stupala svečana povorka napried s glazbom riečke pukovnije Catinelli. Povorka se zaustavila pred kućom dra Glaxa. Nakon što je tu glazba odigrala nekoliko komada a naš „Lovor“ poznatom svojom vještinom odpjevao pjesme: „Bući morje adrijansko“ i „Slovenac i Hrvat“ — pošla je deputacija svih društava u „Villu“ gdje ju je g. profesor ljubezno dočekao. Na liepi pozdrav g. Doberleta zapovjednika vatrogasnoga društva, stari je profesor upravo srdačno zahvalio.

Medju ostalim rekao je, da mu je vrlo milo što uživa toliko simpatije za koje, veli da mu ih je pribavilo njegovo mnogodišnje nastojanje da naše lječilište što ljepše procvate. Burni živio i hurra-klici popratili su te njegove rieči.

Iza toga krenuše sva družtva u „Grand Hôtel“. Tamo se smjestila vojnička glasba i započeo koncert, koji je potrajao do kasno u noć. Koncertu je prisustvovao i dr. Glax. Kao za vreme njegova prisuća u „Grand Hotelu“ tako i prigodom njegova odlazka bio je pozdravljen živim klicanjem.

Ova proslava, koja se tako krasno izvela, neka hude na razmišljanje nekim ovdješnim Niemcima. Dr. Glax je Niemac dobar i oduševljen Niemac, pak ipak je znao okupiti oko sebe svu silu ljudi raznovrstnoga mišlenja. Od kuda to? Od tuda, što stari professor daje i priušta svakomu ono, što ga ide i što je napram svakomu pravedan. To je potaklo i naše Hrvate, jer su toj liepoj proslavi učestovali i sudjelovali u onolikom broju. G. dr. Glax je naš davni prijatelj, i nismo mogli, da se ne pridružimo k proslavi toga dičnoga i učenoga profesora kličući mu od srca: Bog ga poživio na mnoga ljeta!

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od g. Mata Simčić iz Klane k 7·92 sakupljenih na Matejinu u krčmi gosp. Mata Medvedića u Klani kod proslave njegovog imendana. Živili darovatelji!

Gosp. Miro Uršić predaje 1 k družbi sabranu kod Joškota. — G. Hlanuda u Veprincu daruje družbi 2 k.

Glazba iliti muzika kako lek. Va špital u St. Louis va Severnoj Ameiike prnesli su jedan dan jednega munjenega, imenom Lois Coleman. Kad je Coleman negdere ščapil jednu sekiru počel je s njum razbijat i lomit po kuće da je sve pred njim bežalo. Težkom mukom su ga stražari nadvladali, zeli mu sekiru, vezali mu ruke i privezali ga na postelju. Tu je naprvo larmal. — Na svaki način su gledali da ga umire. A jok niš ni koristilo. Na jedanput prišlo je jednemu lekaru na pamet da bi se morda tega munjenega čoveka moglo ukrotit z muzikom. Donesli su guslu ter je neki na njim počel zvonit jedan lepi valzer.

Coleman kad je čuo muziku se je valje umiril i valje za tem trdo zaspal. Kada se je zbudil bil je miran i čutil se je puno bolje. —

Jedna mlada gospodja, poznavajući hrvatski i njemački jezik želi stupiti u službu uglednije obitelji ili kakvog pensiona u Opatiji kao sobarica ili kao kasirica. — Naslov doznaje se u **Tiskari V. Tomičić i dr.**

Junge Frau der deutschen und croatischen Sprache in Wort und Schrift mächtig, sucht eine Stelle als Stubenmädchen oder Cassierin in einem Hôtel oder Pension in Abbazia. — Nähere Auskünfte ertheilt **Buchdruckerei V. Tomičić i dr., Abbazia.**

Pred izbori.

Napisao: **Dubo Razkrižar.**

„Dottor Giovanni Crocetta“ — najavi sluga. —

„Slobodno!“ izmuca blied suhonjav čovjek duge siede brade što je do tada nemirno šetao sobom.

„Nek unidje!“

U predsoblju začuju se mali sitni koraci, dok pokucav na vrata ne unidje bojazljivo onizak čovjek sa naočalima.

„Servo umillissimo!“ nazove bacajuć plahirni pogled oko sebe.

„Vi doktore!“ priskoči čavuljak i stisnu mu grčevito desnicu.

Jest bora mi . . .

Koja sreća? — koja sreća?

Zlo i naopako! Pogibelj prieti! Oni se urotiše . . . jest oni . . . ah ta prokleta krv.

„Sine! Ivane!“ pričini mu se ko da čuje žalobni tugaljivi glas i pogleda bojazljivo oko sebe.

„Jest oni se urotiše“ — nastavi — „da, da tu treba“ . . .

„Novaca jelte gospodine doktore?“

„Da novaca! da pokupimo tu marvu, da sataremo taj prokleti osinjak, da se osvetimo onim — tu škrinu zubima i stisnu grčevito pesti.

„Ha! ha!“ osmjehnu se suhonja kô preko volje i potepka doktora po ramenu. — Biće svega . . . biće svega samo se bojim doktore . . . oni . . .“

„Tko! — zar? ništa, ništa samo nek u džepu zvekeče“.

Starac pohiti u lievi ugao sobe, te otvori željezni sanduk što je stojao ispod onog kipa: „Ovo za sada!“ uzdahnu i pruži mu maleni tobolac žutaka.

„Orajt!“ uskliknu dottor Giovanni te u znak vjernosti uzdigu šešir, a lievom nogom lupnu u pod takovom žestinom, da su se oblaci guste prašine ko hlade noćne prikaze uzvitlali u zrak.

naglo pritegne. Nesretnik se onesviesti, oči mu iskoče, jezik izplazi lice mu pomnori. Za tim krvnik popušća konopac, dokle odsudjenik k sebi dodje. Onda opet pritegne i popušća. Tako čini po tri puta, a onda napokon ga zaguši.

Opet imadu kaznu, gdje čovjek odsudjen mora umrieti radi nespanja. Stražari najme ne puste ga da spava i ako za hip bi htio zaspati bodu ga i režu nožem.

Najstrašnija pak je kazna ili pedepsa tako zvana „lahka smrt“. Po ovoj kazni ima se kažnjenika razsjeći na 10 tisuća komada. Evo kako to čine.

U pokrivenom kasuniću složeni su oštri noževi; na svakom je napisan diel tela, koji se ima s onim nožem odrezati. Prije nego će početi boja rezati odsudjenika, zareže mu kožu na vratu, pak ju onda prevuče preko glave na oči. Onda uzima na sreću one noževe iz kasuniča, pak reže na živom odsudjeniku one djelove tiela, koji su na onom nožu napisani.

Ovo su kazni, koje i dan danas rabe Kinezi, ter je mnogi kršćan i kod zadnje bune na ovaj način ispustio svoju dušu.

„Sine! Ivane!“ začu ponovno prigušeni plač — — — — — — — — — — — — — — —

„A sada doktore znate koja vam je zadaća, da ne bude smieha!“

„Bude li pobjeda pregršt žutaka neće uzmanjkati“.

„Vjera je tvrda!“ uzkliknu, položi ruku na prsa i pohiti ko luda na polje. Oči mu se kriesile divljam vatram a u suhoj koščatoj pesti stiskao je grčevito procjenu nevine krvi.

Dugim hodnikom što je već bio u polutami odzvanjao je mukli, žalobni tutanj njegovih koraka.

Svuda susretale ga tamne visoke sablasti stišćuć velike silne pesti nad njegovom glavom, nad glavom nesretnog Iškarijota . . .

* * *

Noć je bila crna i tmurna. Nebom se gonile tmaste oblačine. More se silno uzbibalo i gonilo kraju preteće valove, dok je vijor zapjevao nekakvu nujnu, tugaljivu pjesmu i uzljuljao čitavo selo u sladak san.

— Na kraj sela ‚čavrljalo desetak ljudi. —

Cestom približavao se žurnim korakom plećat muškarac. Cipele bile mu prašne a čelo znojno.

— Na noge braćo, jer neprijatelj je blizu!“ uskliknu približiv se hrpi seljaka i odmagli u noć . . .

„Jest bora mi!“ promuca iz obližnjeg jarka blieda glava sa naočalima . . .

Bila je nedjelja.

Najbolji se ljekovi dobiju
u
Ljekarni „al Redentore“
(„k Spasitelju“)
na Rijeci kraj velike crkve
a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkorisniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja“ najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je pročesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove čudotvorne kapi „Spasitelja“ proti svakoj želudčanoj boli, tjeranju nadunvanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozницu te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržuju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica 30 novč.

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju sa pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i muteža glave. Jedna bočica 35 novč., a nadomješčuju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsjegurnije lječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj „bilinski sok“ te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja“, što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se **jedino** u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popusti!

HINKO BABIĆ,
ljekarnik
Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Dr. L. Roheim
posjednik **sanatoriuma,**
specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospođje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat.
Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Sjećajte se
družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru!

Grand Hôtel
u Opatiji
preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom
Kavanom
u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do
pet hrvatskih.
Osobitim štovanjem
W. Zehentner.

Ljekarna D. Accurti
na Rieci,
Corsia Deák, (tik kolodvora)
preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najčišće bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osiku.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califago“. Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Rieka—Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug
Via Riva ugao Via Lido.

Javna žahvala.

Srcem punim tuge, a neizmjerne zahvalnosti smatram se dužnim, da na ovom mjestu izrazim moju najdublju zahvalnost, svoj rodbi i, susjedom prijateljem i znancem iz Halublja - Kastav - grada, Drenove - Rešćine - Grobništine, koji su mrtve ostanke moje dobre, neprežaljene i nezaboravne supruge

Marije Lučić rodj. Saršon-Ivančić

toli mnogobrojno dne 26. veljače t. g. izpratili do hladnoga groba. — Hvala velč. gosp. svećenicima, gg učiteljima; hvala svim koji su njoj prigodom bolesti nastojali ublažiti bol, meni prigodom smrti izrazili sućut — a napose svim onim, koji su doprinesli da je sprovod mile pokojnice onako liepo izpao.

Sv. Matej - Saršoni 28. veljače 1902.

Ucviljeni suprug
Anton Lučić - Roškić - Petrov.

Prvi zavod za pogrebe
u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom
registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni **Dra. Janežića u Voloskom.**

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64. — Garancija** iznašala je **K 108.963·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cena mu je na godinu 8 kruna, za sela-ke 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8

Narodni list.

Na oglase plaća se 10 helera po retku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 12. **Volosko-Opatija u četvrtak 20. ožujka 1902.** **God. III.**

Nakon občinskeh izbori za Volosko-Opatiju.

Prošli tjedan, dne 12., 13., 14. i 15. ovega meseca obavili su se občinski izbori za novo zastupstvo občine Volosko-Opatija. — Va sveh trih telch bili su izabrani jednoglasno kandidati domaće istarsko-hrvatske stranke. Naši narodni neprijatelji nisu se podufali ni pokazat nosa na izbore za svem tem da su se na iste pripravljali već dve leta, za svem tem da su bili raztrubili svojim bedastim pristašam, da njim je pobjeda barem u dvim izbornim tielima osjegurana. Izdajica i propalica Krstić je već pred leto dan počel pisat va svojem bljutavem liste da će talijanska stranka pomoću nekeh Nemac potuć domaću istarsko-hrvatsku stranku i našu občinu izručit posvema Nemcem v ruke.

Već je onputa znal da laže nego on je svejedno lagal samo da svoje „trubile" zaslepi, samo da njim i talijanskoj gospode va Poreče, koja ga plaćaju daje rog za sveću.

Čim se je više približaval čas občinskeh izbori tim više i odlučnije je pozival Krstić svoje „mačke" na vojsku proti našoj domaćoj istarsko-hrvatskoj stranke, tim više i odlučnije je oseguraval svoje pristaše da će Talijani našu hrvatsku a za občinu prezaslužnu stranku stirat iz občine. Napokon bile su izborne liste izložene. Tu se je pisalo da su navlaš falsificirane, da će kapetanat sve dole hitit i imenovat komesara ki bi imel sastavit nove liste i provest izbore. Mačji trubili su opet verovali i veselili se va svojoj izgubljenoj duše.

Nego ni reklam proti listam ni rekurš proti rešenju tega reklama, ako i za talijansku stranku do kraja povoljno, nije toj stranke baš niš pomoglo. Deset dan pred izbori pisal je izdajica Krstić va svojoj „špudaćere" od 1. marča t. g. da je talijanskoj stranke osegurana pobjeda va drugem i tretem tele ako se budu va drugem tele složili Nemci s Talijani.

Pisal je da je va drugem tele od 44 izborniki 20 Nemac, 8 Talijani 10 Hrvati a 6 razneh furešti ki s Hrvati drže. Po tem dakle da moraju Talijani i Nemci va drugem tele predobit jerbo da imaju najmanje 28 glasi za se, dokle Hrvati da nimaju nego 16. — Na 11. o. m. prišal je vanka najavljeni „šuplemenat špudaćere" pak namjesto prorokovane pobjede najavlja, da talijanska stranka neće ni pristupit k izboru jerbo da su se va zadnji čas „žbandali par od Nemci va drugem korpe". Dakle prvo bilo je va „drugem korpe" združeneh Talijani i Nemci 12 više nego Hrvati a sada neće da pridu na izbor samo za to zač da su se „žbandali par od Nemac va drugem korpe". — O arlekini, buratini, saltim banchi! Ovako se varaju tovari i trubili a ne pametni ljudi ki znaju mislet svojom glavom. Ipak naši renegati u ovoj občini sve slepo veruju ča njim jedan najprostiji slepav reče samo da je to napereno proti Hrvatom, njihovoj rodjenoj braći.

I Krstić i Puović i Costantini znali su od prvoga početka, da oni neće kod oveh izbori moć niš opravit proti našoj narodnoj stranke nego oni su hteli svoje pristaše sve do zadnjega hipa za nos peljat, kako i medvede. I to njim je va istinu i uspjelo. Kad je pak bilo za poć glasovat onda su tem svojem trubilom rekli, da neka ne gredu nikamo, da će tako protestat proti listam i da će izbori bit uništeni. I trubili su opet slepo prevarili i ostali su doma.

Tako je eto prišlo do tega da na mesto strašne i krvave izborne borbe iliti vojske koju su nam bili navestili naši kalabrezi smo imeli mirne izbore bez neprijatelja. Do zadnji čas su se ti naši neprijatelji dogovarali i svetovali će poć na izbor ili ne. Dapače znamo da su se četvrtak na 13. o. m. hvalili da će va drugem tele predobit. Nego koliki su bili junaki na besedah toliki su bili kukavice va dele. — Za vreme izbori skrili su se po konobah, da ni bilo videt vragu tega.

Preplašila ih je sloga i lepa organizacija naše stranke. Te dve stvari su baš razoružale naše narodne neprijatelje prije još nego je prišlo do — vojske. —

Morda nikada nigdere se nisu vršili takovi izbori kako su bili ovi zadnji naši občinski izbori. Prez nikakove agitacije prez nikakovega silenja, prez potrošit niti jedan jedini novčić i prez jedne čašice rakije ili vina došlo je va tretem telu glasovat toliko izborniki, da bi njihov broj bil dovoljan, da potuče sve kalabrezke i s njimi združene nemške glasove. Živili svestni naši izborniki!

To je dokaz da je celi puk ove naše občine uz našu domaću istarsko-hrvatsku stranku. Dokle je pak puk s našom strankom mi se ne bojimo ni najmanje da će nam naši neprijatelji zavladat va našoj kuće.

Koliko nas neizmerno žalosti pojav. da se nekoliko naše zavedene braće druži z našemi narodnemi neprijatelji — z neprijatelji svega i ča je v Istre Slovinskoga i da se s temi svojemi i našemi neprijatelji bori proti našoj domaćoj stranke, toliko nas neizmjerno veseli, da ta naša zavedena braća počimlju odpirat oči i vraćat se u naše kolo u krug svoje rodjene braće. I prigodom oveh izbori glasovalo je va 3. tele z našom strankom okole 50 domaćeh naših ljudi, ki su do sada vavek bili z našemi ljutemi neprijatelji. To je znak, da će malo po malo svi naši domaći ljudi ki nisu još s nami, progledat i pridružit se nam da složno s nami obrane ovu našu ljubljenu domovinu od neprijatelja, ki bi htel da budemo mi va svojoj vlastitoj kuće njegovi hlapci. Kad budu pak svi naši domaći ljudi probudjeni i osvedočeni — a to će biti ako Bog da na brzo — onda će moć doć još toliko tudjinac, da nam neće nikada zagospodovat u ovoj našoj občine.

Novo izabranemu zastupstvu želimo da z dušom i telom i složnemi silami dela za napredak ove občine i dobrobit ovega našega puka.

Občinski izbori va Cresu.

Ovo leto još morda drugi mesec imaju se obavit občinski izbori va gradu Cresu. Va tom nesrećnom gradu vlada skoro od vajkada talijanska stranka, koja je občinu dovela do ruba propasti. — Silnim i nepotrebitim troškom napertila je talijanska stranka občini na stotine tisuća duga. Da svojim kapurionom koristi, hitala je pod noge dobrobit puka i korist občine, koju je na ta način za puno oškodila. — Nekoji italijanski kapurioni dobivali su na ta način prez nikanta

PODLISTAK.

Izborne iskrice
pobrane po Voloskem i Opatije.

Aštenšion! Prvi utorak, dan prvo izbori za III. telo bila je nastala va mačjem svete na Voloskem i druguda vela konfusion. Taj dan vam je naime prišla z Reki „teta Jambrožija" samo na pol obučena. — Mački su ju odpirali jako kurioži, da vide ča je to va njoj.

I našli su va njoj velu zapoved mačjega jenerala Bullera: — Aštenšion! Aštenšion! Aštenšion! pisal je neki dan Krstić — ljudi Aštenšion! i samo Aštenšion!

Aštenšion! To je bilo Krstiću lako napisat, ali nebogem mačkom teško razumet. I u istinu brzni mački su se onaj dan sve pogledavali jedan drugega i pitali se: ma ča će to reć aštenšion! Ki je ta gospodin? Od kuda je? Neki su pitali, da ako će se tako zvat novi podešta Voloski. Neki je pak govoril da će to za segurno bit — atenšion! to će reć: pazite! Drugi su mački govorili da je to sigurno ašenšion — po domaću — senseva — i da njim se je Krstić s tim otel naringat i reć njim da su insensani. (Tu ne bi ješto jako krivo imel. Op. sl.) Treći su pak govorili, da se Krstiću meša, zač da ta beseda niš ne znamenuje.

No mi, ki rado davamo nauka i onem brižnem kalabrežkem mačkom protumačili smo njim i to.

Tu besedu aštenšion skoval je Krstić od talijanske besedi: Astensione, a to će reć da ne valja poć na izbori. Kada su to mački doznali zanjavkali su, kako da ih je neki za rep obesil. — Ča je ta porkarija? njavkali su oni. Najprvo nam je vavek govoril: — Svi na nogi, rekurši su rešeni nam povoljno — pobjeda je naša. Ala na nogi! A sada na jedan put: Aštenšion! I Rižo Nonin se je na to jako razjadil i va momente, kada je bil malo nakiren zapjeval je:

Cossa fá što fanfarón,
Con sta sua aštenšion?
Non sa lui — orco trón!
Che in tempi d' elezion
Chi fà della aštenšion
Zè un povero — kojon!

Benj — ma neka je i vragu pravo, kada ga ima. Rižo Nonin ima tu jako krivo. Puno je bolje bilo ovako ne poć na izbore. Sada je njemu i Costantinu, a i svim većim mačkom lahko reć: — Mi bimo bili dobili! Ter vidite: Sveh glasi va tretem tele je 720. Hrvati su ih dobili 302, — ostane ih danke 418 ki bi bili pali na mačju stran. Mački ne treba da znaju, da od onih 720 ima ih najmanje 120 ki ne bi mogli nikako votat, njim ne treba znat, da bi bili Hrvati kada bi bili oteli, nabrali još najmanje 100 glasi. Debljі mački misle: Neka mali mačići misle, da bimo bili dobili kad bimo bili ži va borbu. Oni su i onako bednasti pak će to verovat.

Inšoma nima nesrećnijeh ljudi na svete nego su mački. — Svaki vranić ih vuče za nos. Sve se s njima igra. Pravo njim budi, kada su tovari!

* * *

Do vidjenja va Filippi! Va istem članke „Aštenšion" napisal je Krstić: Do vidjenja va Filippi! Mački su si i za to razbijali glavu i sve su govorili: Kade je ta vratja Filippa? Čemo poć malo i mi va tu Filippu — čemo videt. ča će tamo delat Krstić va Filippe. I stara se je Jambrožija čudila na to i rekla je Krstiću jadno, da ona će toj Filippe oči znet prvi put kada ju vidi.

Inšoma svi su držali tu Filippu za jednu žensku od niš, dokle njim ni Rižo Nonin spijegal da je to — Mitolojija! Onputa se je neki debeli mačak udril prstom po čele i zavapil: — A, sam govoril, da to mora bit neka vela gospa v Opatije!

* * *

Pirrova pobjeda. Krstić je neki dan pisal, da će naša pobjeda bit Pirrova pobjeda. Tu se ni prevaril, zač smo celu zadnju subotu dan i noć pirovali.

* * *

Krstićev protest. Proti zadnjem izborom na Voloskem Krstić će učinit protest. Ta protest će imat 8 punti ili točak. On će bit ovako sastavljen:

Izbori za Volosko i Opatiju moraju se uništit i to radi tega:

1) Hrvati su svi ili votat, a od Talijani nijedan. To je proti zakonu.

2) Občina je stavila va listu sve one ki imaju pravo glasa, a to je protuzakonito zač Talijani ne bi po tem mogli nikako dobit. —

3) Kapitanat ni rešil 350 Kostantinovih reklami, a to je protuzakonito, zač drugačije Talijani ne moru dobit, ako ne, da imaju pravo glasa i oni, ki ga nimaju.

4) Neki Nemci su se složili s Hrvati, to nesme bit — to je očita povreda zakona.

5) Na dan izbora je bilo lepo vreme, pak su svi Hrvati prišli, a da je bilo grdo vreme bi ih bilo manje.

6) Puović ima pegulu, za to Talijani nisu mogli dobit.

7) Fot. Jelušić ima previše posla s inkanti, pak ni mogal agitat.

8) Berka još ni rodila, a i to je jedan glas manje.

prez licita občinsku pašu skoro za niš, premda bi se putem licita občini tudi čagod prikoristilo. Talijanska raprezentanca ni do sada nikada ni pomislela, da bi za siromašni puk Cresa čagod dobra i koristna učinila. — Za nju je veljalo vavek samo: „orate pro me". Kad je Filoxera uništila creske vinograde, mislite da se je talijanska reprezentanca va Cresu maknula, da siromašnemu kopačkemu puku creske občine priskrbi od guverna kakovu pomoć. Mislite, da je ta raprežentanca učinila jednega koraka, napisala jednega slova za preporodjenje creskih vinograda. Varate se. Talijanski signori va Cresu su i tada kako i vavjek računali: „ča je kopač siromašnejši i gladnejši, to se laglje s njima vlada. — Nego i creskomu kopaču počele su se odpirat oči. Videl je, da ga talijanska gospoda drže samo za magarca koji mora delat i mučit se samo za njihove vavjek gladne trebuhe punit. Kopačem je napokon to tiranstvo to krvopijstvo dodijalo pak su odlučili oyo leto dignit se svi na junačke noge da gladnu i nezasitljivu gospodu stiraju iz občine.

Svi creski kopači su se listom digli proti talijanskoj gospode na občini a gospoda se od toga prestrašili pak su falsifikala občinske liste. Koji bi moral bit unešen na primer: Frane Tentor pok. Antona stavljen je va listu Frane Fentor od Antona itd. Tako je kopačka pučka stranka učinila za pet sto od njih reklam. Hoće to ča koristit ili ne to neznamo. Mi znamo samo to da su se creski Talijani i tega reklama prestrašili pak ča su učinili? Imenovali su va zadnjoj občinskoj šedute Njegovu Excelenciju governatora va Trstu počastnem gradjanom grada Cresa. To su oni seguro učinili va nade da će njim morda kod izbori guvernator pomoć. Nego oni su se siromahi prevarili.

Guvernator je previše svetski čovek da bi se on dal za takovo stvari predobit. Namestnik je c. kr. činovnik ki mora kako svaki drugi poštovat zakon. Pak nad namestnikom je zakon, jesu ministri, je naša presvitla kruna pak će ako Bog da i oni videt ča se bude za ti občinski izbori va Cresu učinilo.

Neka sve. to ne muti naše vredne kmete i kopače občine Crea. Svi neka se slože u jednu vojsku pak neka složno udre proti talijanskoj gospode da ju potiraju iz občine.

Dopisi.

Iz Rovinjskoga sela. Vas prosim gospodin urednik, da bite dali malo mista, za ovo par besid u Vaš dični „Narodni list". Naši mački ovde su mislili, da će vajka dobivat od Talijani z Rovinja fijorin za žurnadu, kako kada su bili občinski izbori; ale te žurnade pošle su sve k vragu. Više ne hode od Talijani ni škafe bigul kako u vreme balotacijoni. Nego kako bi naši mački hteli na lahku ruku dobivat beči spravili su se tri od njih pravi terno, beči kopat u pečinu zdola Pičovega parta. On naš lipi butigar njim je dal ferá.

Prvi od tega terna bil je Piero skiva fatika; drugi Felice manja moške, treti Jure maštiga brodo.

Ja mislim g. urednik da bi bili bolje storili da su šli sparožinu pobirat za magarce, altroke iskati novce. Se zna da su ti mački našli jedan veli rog a ne beči. Da pak nekako sramotu od sebe hite zmisleli su se ti šunjavi mački i govórili okole da je i naš rodoljub Ivan Pokrajac naša novca. Razbojniki nijedni.

Ako je naš Ive Pokrajac steka ono ča ima učinija je on to svojimi žulji. Ako pak oni misle da će i oni steći bogatiju neka natepu žulje na ruke kako i naš dični Pokrajac. Delat treba delat koji će pošteno živet a ne živet od prokletoga Judinoga novca kako i naši mački ali malo božjega blagoslova imaju va njim. Za sada dosti. Drugi put ću Vam se još javit.

Domaće viesti.

† **Vinčenca Justi.** U noći mej subotom i nedeljom umrla je u Opatiji vredna i čestita starica Vinčenca udova Justi. Bile su njoj 82 leta. Do zadnjega hipa svojega življenja bila je na pravem razume. A kako je bila vrla domorodkinja — ona je poželela, da prej smrti još jedan put glasuje za našu domaću stranku. Njija se je želja izpunila. Glasovala je tu prvu sredu. Umrla je baš u vreme, kad se našemu narodu na Voloskom i v Opatije pripravljala tako lepa pobjeda. Sprovod je bil v nedelju večer. Puno je sveta prišlo z Opatije i z Voloskega da pokojnici izkaže poslednju počast. Bog ju pomiluj. Lahka joj bila ova mila domaća zemljica!

† **Ljubica Šepić.** Dne 17. o. mj. sahranili su na vječni počitak mladu učiteljicu Šepić Ljubicu u rodnom mestu u Rukavcu. Sprovod bio je krasan, kakovih se redko u naših stranah vidi. Uz ostale štovatelje i prijatelje pokojničine prisustvovao je sprovodu takodjer ljepi broj učiteljica i učitelja sa na čelu velemož. gospodinom kotarskim školskim nadzornikom gosp. Uršićem i obć. načelnikom gosp. Mirkom Jelušićem iz Kastve. Ovoliko u kratko, za budući broj obećan nam je sa prijatelske strane obširniji dopis. Naše iskreno saučešće vriednoj obitelji Šepić i njezinoj mnogobrojnoj svojti.

Novoizabrano občinsko zastupstvo u Voloskom-Opatiji: III. izborno tijelo. Zastupnici: Dr. Andrija Stanger, Profesor dr. Julius Glax, Ivan Flamin, Kostant Ježica, Dr. Konrad Janežić, Marijan Tomašić, Dr. Ivan Poščić i Julij Miran. — Zamjenici: Josip Flamin. Joakim Tomašić, Josip Maglica i Rajčić Anton.

II. izborno tijelo. Zastupnici: Viktor Tomičić, Anton Jurković, Dr. Niko Fabianić, Franjo Doberlet, Pavao Tomašić, Peršić Josip, Josip Baumgartner, Jurković Karlo. — Zamjenici: Benedikt Ferlan, Franz Beyer, Stanger Felice, Pavao Jurković.

I. izborno tijelo. Zastupnici: Baron Eugen Rannsonet, Baron Arthur Schmidt-Zabierow, August Rajčić, Stanger Inocent, Viktor Car-Emin, Šimunić Anton, Petar Priskić, Mate Stipanić. — Zamjenici: Čikvić Anton, Ferlić Fortunato, Bonai Rinaldo i Halauska August.

Živili naši novoizabrani občinski zastupnici!

Red pobožnosti [velikoga tjedna va župnoj crkve na Voloskom. Nedelju na Uličnicu bit će na 7 i pol mala a na 10 ur vela sv. maša z blagoslovom ulike. — Za podne blagoslov i Tebe Boga hvalimo. Ponedeljak, utorak i sredu mala sv. maša na 7 i pol. Utorak na Majku Božju bit će vela sv. maša na 10 ur pr. p. a blagoslov na 3 ure za podne. Sredu za podne na 4 i pol molitve. Na veli četrtak pred podne: vela sv. maša na 10 ura pr. p. za mašom prenos presvetega tela i blagoslov. Za podne molitve na 4 i pol. Na veli petak sveta pobožnost na 9 ur jutro. Za podne na 4 i pol molitve a na 6 ur propoved. Na velu subotu blagoslov ognja na 8 ur jutro, sveta maša i Gloria na 10 ur. Večer na 7 ur procesija uzkrsnuća.

Na Vazam na 7 ur blagoslov mesa i kruha, na 7 i pol prva sv. maša, na 10 ur vela sv. maša, za podne na 3 ure blagoslov. Na vazmeni blagdan: prva sv. maša na 7 i pol, vela sv. maša na 10 pr. p. a blagoslov na 3 za podne.

U Opatiji:

U nedelju na cvjetnicu prva sv. misa u 9 sati, blagoslov uljike i druga sv. misa s pjevanjem „Muke" u 10 sati.

U ponedeljak i sriedu tiha sv. maša u 8 i pol sati.

U utorak blagdan Navešćenja Marijina prva sv. misa u 9 sati a druga u 10 i pol.

Na veliki četvrtak i na veliki petak samo tihe molitve.

Na veliku subotu blagoslov ognja — krsne vode itd. u 8 sati.

Sv. Misa sa „Slava" okolo 10 sati.

Na Vazam blagoslov kruha i drugih jestbina u 7 sati.

Prva misa u 9 sati druga u 10 i pol. Blagoslov u 3 sata poslje podne.

Na uskrsni ponedeljak sv. mise i blagoslov kako u nedelju na Vazam.

Jedno pitanje. Lanjsko leto va mesece maje išli su dr. Costantini i Klein va Trst na direkciju finance prošit, da se njihovoj stranke dopusti prepisat na c. k. kase na Voloskom sve porezne registre za Volosko-Opatiju i to u svrhu da se njihova stranka more pripravit za občinske izbore koje smo evo sada obavili.

Va Trstu su njim rekli da njim se to ne more učinit jerbo da se po zakonu nesme izdat neinteresiranim osobam prepis teh registara jer da su isti uredovna tajna. Kad su pak Talijani učinili reklam proti izbornem listam pokazalo se je da su oni dobili od c. k. kase točan prepis iz poreznih registri, kako da su oni občinska oblast. Ta prepis moral je kroz mesece i mesece delat i pripravljat jedan c. k. porezni činovnik a buduć ni jedan činovnik ne ostane preko uredovnih ura va uredu, moral je ta c. k. činovnik ta prepis delat za vreme uredovnih sati i tako zapuščat svoj uredovni posal. — Se zna da je za to moral bit od Talijani dobro plaćen. Mi pitamo jeli to moguće va jednoj redovito upravljenoj države. Nije li to očito izdanje uredovne tajne i zloporaba uredovne vlasti. Nego za to se nijedan ne brine, ali brinut ćemo se mi dokle stvar pride na čisto.

Za sada molimo naše zastupnike va Beču neka pitaju malo Njegovu Preuzvišenost ministra financija kako može trpit takove nepodobštine.

Talijanski partid na Voloskem-Opatije. „Piccolo della sera" od 10. o. m. ima jedan dopis iz Voloskoga pisan od samega „podeštata in tromba". Va tem dopise se po staroj navade laže, da naš puk ove občine nije bil zadovoljan dosadašnjom raprežentancom koja da ne upravlja občinom dobro i koristno. O lopovi kalabrezki! Neka nam kažu kada i kade je naša občina potrošila prez koristi samo jednu krunu. Najbolji dokaz da je puk zadovoljan je ta, da je na novo potrdil staru raprežentancu.

Va tem dopise se naprvo govori da se opatijski Nemci nisu složili s Talijani pak da za to talijanski partid na Voloskem-Opatije neće ni poć va izbornu borbu. Do sada su naši Talijani i talijanski bedintar Krstić vavek varali naše renegate, da oni ne delaju za Talijane ni za talijanski partid nego za Istrane i istarski partid. Sada pak čujemo od samega talijanskega komandanta da on i njigovi pajdaši delaju za Talijane i za talijanski partid. Mi bimo pak hteli znat ki su ti Talijani na Voloskem. Morda Rikić Kalisto Rajčić, Torta? — Al morda paron Giacomo Šikić? Prosim gospodin Costantini recite njim malo v obraz da su Talijani. —

Ov protest su podpišali svi Voloski i Opatijski mački. — Na Logotenence su svi sotošovra ča te odgovorit na ta protest.

* * *

Puović ima pegulu. Ma čagod ta čovek počne, sve mu gre nopak. Brizni naši kalabrezi imeli su puneh 30 let v rukah podeštariju Volosku. Bili su blaženi i zadovoljni — tako njim je sve to hodilo lepo i tiho. Najedanput — tamo negde pred 7 let zamešal se je va njihovi posli Puović — i podeštarija je odprhnula i pala v ruki Hrvatom.

Onputa su brizni kalabrezi rekli: — Dobro, kada nimamo podeštarije, imajmo barem kazin. I odlučili su storit kazin. I tu je stavil svoji prsti Puović — i kazin je šal, kako da ga je vrag — križ božji budi — zel. I tako ni bilo ni podeštarije ni — kazina!

Pred tri leta se je sopet dignul, da će spasit propalu talijansku patriju. Nego svi znate, kako je to svršilo. Hrvatska je stranka dobila prez nikakove borbi, a najveći Puovićevi prijatelji: duhtor Tripica i Ertl šli su glasovat s nami. Pegula! Ov put pak je rekal: Stavolta po' ghe la frachemo ai Croati.

I počel se je opet mešat okole Nemci — — nego kako da je djaval zamešal va to svoji prati: „l'accordo" — kako je ono neki dan pisal „Piccolo" — coi tedeschi zè ondà in fumo di — macaroni! Pak da ni to pegula? Ma ča ne izgleda sve to, kako da je brizan Puović zaštrigan? Ja sam videl na ovem svete dosta peguli, ma ovakove kakovu ima Puović još nikada. Sigurno ga je kakova štriga začarala, pak mu uroki storila. Ako je tako bi dobro storil, da ih gre kamogod razvreć. Morda onoj dugoj, suhoj sajette?

* * *

Notarov nos. Do sada su bili na svete poznati tri notarevi nosi. Prvi: jedan francézki roman, drugi: jedna komedija, a treća jedna istoimena novelica od slavnega ruskega pisca Gogolja. Sada imamo i četrti nos, a taj je: „Nos notara Puovića." Da ste mu ga videli neki dan va tramvaje, kada se je ono vozil s Kostantinom od zadnje sedute puli Kleina, na koj sedute se je razbila nemško-kalabrežka alejanca. Dug je onputa bil notarev nos, al su za to bile velike i one besedi, ke je tom prilikom sprogovoril. Te besedi bile su: — Inšoma semo — andai! — (Ovu zadnju besedu je rekal malo drugačeje.)

* * *

Kostantinova poltrona gre na inkant. Nedelju će prit va „tete Jambrošije" štampano ovo:

Avviso d'asta.

Kako će bit za stalno poznato celemu mačjemu svetu, Voloski su kalabrezi negde lane kupili jednu lepu poltronu, na ku se je imel posest el futuro podestà Costantini. Nego kako je naš dottor jako težak — to se je poltrona ovi dni pod njigovjm pežom sprofondala.

To se zna da mu takova poltrona već ne more niš rabit, za to će se ju stavit ovi dni na inkant. Protokol će pul tega funciona pisat kancelist Kugo Vrnčina, a tambur će tuć Rižo Nonin. Ako bi mu se po nesreće tambur razbil, onputa će moć po sebi mlatit ča je najzada svejedno.

Prose se svi mački, da pridu nabijat na tu poltronu, toliko više ča, je vas čisti prihod od te poltroni namenjen Krstiću, da more platit one kruni od multi i od drugeh trošak, na ki su ga ovi dni odsudili va Trste, za besedi, ke je govoril proti g. dru. Janežiću.

Dano na Matuljah 20. marča 1902.

Od pretora:

Salamon Liziriti.

* * *

Neka je i vragu pravo, kada ga ima. Kako slepa kokoš na zrno, tako je i Krstić pogodil na jednu istinu. On je va zadnjoj „tete" napisal da je zadnja pobjeda na Voloskem — njegova pobjeda I znate da ima pravo. Kako to? pitate vi. A ovako ná! — Da su po kakovoj nesreće puli zadnjeh izbori predobili Talijani, znate ča bi se bilo dogodilo? Bili bi dali Krstiću vritnjak i rekli bi mu bili: — Marš ća! Hodi od kuda si prišal, sada te nimamo više za potrebu." I on bi bil ostal na ceste senza un soldo morettina tu me lasci..." Ovako pak on ima još vremena za varat Talijane i govorit njim kako te dobit, neka se ne boje, i to ako ne sada, do tri leta.

Pak još neč. On će storit rekurši, to more još bit sve dole hiđeno — a onputa će trebat nove organizacije i novega mešanja. A za to je potrebito, da ga još neko vreme plaćaju! Tako vidite Krstić vuče za nos naše Talijane. Che gigna! — Nego za pravo ne treba ni imet jako puno talenta za moć vuć za nos ovakove tovare, kakovi su naši maćji kalabrezi.

* * *

Do zadnjega hipa su Voloski kalabrezi računali da će kod izbori dobit. — Već su bili storili i listu svojeh kandidati. Va tretem tele su kandidirali kako raprežentanti:

Puović
Costantini
Rižo Nonin
Salo
Duga Mare
Torta
Paron Jacomo

i šijor **Eduardo.**

Kako šeštituti:

Mamo Šestica

Svaki koraj zbog još vrlina mogaš lepše uvidet i osvedočit se da je istrijanstvo s kom naši istarski Talijani varaju naš pak najveća sleparija, kojom se oni služe da šire po Istre talijanstvo i iredentizam. Zaludo je mešat i varat. Svaki ki ni do kraja bedast mora uvidet i znat, da su v Istre samo dve narodnosti: talijanska hrvatsko-slovinska a polag tega i talijanska stranka i hrvatsko-slovenska stranka. Ki drži s talijanskom strankom mora da je Talijan a ki drži s hrvatsko-slovenskom strankom mora da je istarski Hrvat ale Slovinac.

Junačtva dra. Ettora Costantini. Ta poznati talijanski konsul na Voloskem ima sada sakraboljskega posla s Pazinskem sudom. Prigodom zadnjeh občinskeh izbori va Pazine učinili su pazinski Talijani nekakove protuhrvatske demonstracije kod kojih je sudeloval i naš šijor konsul Dr. Costantini. Tako je mej drugemi komedijami va kumpanije od drugeh na sred jedne pazinske kuntrade važgal jednu velu vreću slami tako da bi se bile skoro kuće važgale. Radi tega moral je on i deset drugeh pazinskeh Talijani odgovarat prošli petak pred sudom. — Costantini bil je odsudjen na 40 krun multi al 4 dni pržuna. Sada pak ima još dva druga procesa na vrate radi uvrede hrvatske narodnosti i javne straže. Ele naš dottor Ettore nije se za niš pajdašil s dottorom Salom. Javit ćemo va svoje vreme kako će svi ti procesi proti Costantinu finit.

Električna železnica Matulje - Lovran. Imali smo prilike govorit sobotu 8. t. m. sa nadinžinirom Adolfom Münz koji će gradit tu železnicu.

Pitali smo ga kako stvar sada stoji a on je bil tako dobar da nam je puno stvari povedal od kojih ćemo ovde nekoliko priobćit.

Da se toliko zateže s gradnjom te železnice krivo je, da je strašno puno posla dokle se dobije koncesiju. Tu se mora pisat na sve moguće oblasti a poznato je da ove malo leno uredjuju pak tako stvar po malo napreduje.

Vrhu tega pak moralo se je uredit pitanje garancije jerbo društvo koje će gradit željeznicu će upotrebiti novac od nekih bankira koji pak zahtevaju da bude železnici garantiran barem tolik čisti dobitak koliko iznasaju interesi na kapital, koga će ti bankiri društvu posudit. Koliko je posla zadalo to pitanje garancije moć će si svaki predstavit ako se pomisli da su tu garanciju na se zela tri društva (Südbahn, Quarnero i Vagon lit) tri občine (Volosko-Opatija, Veprinac i Lovran) i zemaljski odbor. Nego pitanje koncesije i garancije je skoro posvema uredjeno. Sada se društvo pogadja sa firmom opatijske elektrike N. J. Scanavi za porabu njezine električne struje pak će ta pogadjanja bit skoro dovršena. Gospodin nadinžinir Münz osegural nas je da će se železnica počet gradit do tri meseca. Videt ćemo!

Proslava naše pobjede. Subotu dne 15. o. m. poslije podne sastala se lepa kita naših rodoljuba u Grand-Hotelu pul skupnega obeda. Bilo nas je svih skupa oko 40. Mej drugimi videli smo našega dičnega starinu Dra. Vitezića, prof. Spinčića, dr. Trinajstića, Slavoja Jenko, sve počastne grajane ove naše občine, onda gg. dra. Stangera, dra. Fabinića, dra. Janežića, Fiamina, K. Jelušića, A. Jurkovića, skoro sve novoizabrane zastupnike i drugih gostova. Lepo i veselo je bilo puli tega obeda. Vreme je prolazilo u lepoj zabavi u ugodnom razgovoru i krasnimi nazdravicami, kojima se slavilo krasnu pobjedu. U večer toga istoga dana bila je u Volosku krasna razsvjeta mula. Premda je dažjilo ipak se na porte sveta skupila sva sila i mej glasnim Živio-klicanjem pucale su u zrak rakete i drugi ognji. Nakon tega su naši pjevači zapjevali pred kućom našega g. načelnika dve pjesme, a malo zatim se celi svet razdvojil: jedni su ostali u Voloskom u „Internacionalu“, gdje je do kasno u noć potrajala zabava; drugi su pak šli v Opatiju u našu „Zoru“. Tu se je smestil naš dični „Lovor“ i naši velevredni tamburaši, ki su nas svi skupa zabavljali svojim lepim pjevanjem i igranjem. Na zabavi je bio i gosp. Spinčić s gosp. Jenkom. Zdravice što ih je izrekao naš dični zastupnik i sada nam još zvuče u uhu. Proslava je bila tiha i čedna ali dostojanstvena. Tako i treba.

Občinski liečnik — Talijan va katafiće. Prošli čedan su šandarmi peljali va pržun talijanskega občinskega liečnika va Plominje imenom Dr. Rocco, i to za to jerbo je razgovarajuć o zadnjoj revolucije va Trste uvredil Njegovo Veličanstvo našega Presvetlega Cesara i Kralja. Takovi su svi naši kalabrezi v Istre. Niš ne mrze tako kako naše cesarstvo i njegovu svetlu krunu.

Južna željeznica (Südbahn) zove se društvo koje ima različite željezničke ceste a med temi i onu Beč-Trst-Rieka. To društvo da je lanjsko leto imelo jako slab dobitak jerbo je inkasiralo skoro tri milijuni kruna manje nego druga leta.

Usled toga neće društvo ovo leto plaćat švojim acijonerom nikakovega dobitka.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od g. Pavla Justi v Opatije k 3 i 50 kao pripadajuću mu nagradu za nadjen i povraćen tudji novac. Od istoga gospodina primili smo k 10 na mesto venca na odar svoje pok. tetke Vinčence Justi. — Bog mu plati!

Nadalje priposlao nam je g. Niko Ta-

Bizol
Berka
i Buda.

* * *

Pondeljak na 24. febrara prišal je Salo k jednoj talijanskoj šilice v Opatije kako da je omunjenel. Još na vratih počel je vrišćat: — Siguora Vittoria, Vittoria svi Nemci su s nami. Potuć ćemo Hrvati da ih neće bit nikada ni čut ni videt.“ Nedelju za izbori ćemo se svi peljat va karocah od Voloskega do Lovrana i nazada pak opet va Lovran i pit ćemo da će sve pucat — a Hrvati će pak od jada pucat. — Brižan Salo kako mu je škrokalo. I ono malo vina ča je pasanu šetimanu pul Paćevice na „puf“ dobil mu je preselo.

* * *

Kad je Salo domal da će samo četiri Nemca z našom strankom glasovat, jadil se je kako vrag. Jednu večer je va voloskoj kafetarije govoril pred svedoki: Sad mi ne fali drugo nego poć se ubit! Anche bon!

* * *

Šetimanu pred izbori peljali su se jedan dan v Opatiju Costantini, Puović i Dr. Minach. Razgovarali su se od izbori. — Na jedanput počel se je Puović jadit: „Cossa femo adesso? Semo fatudi da tute le parti“. Vrišćal je kako da ga paraju. Njigovi kumpanji su pak obesili glavu kako da gredu na sohi.

* * *

Costantini da se je bil već pogodil z nekemi Nemci da će ako dobiju prenest Volosku podeštariju na „Schwerme“ (konobu) od Štefanije. Tamo da bi njim najme bilo najkomodneje.

* * *

Četrtak za podne na 14. o. m. našli su se Puović i Krstić va apolte na Voloskem. Kad je Krstić svojga pajdaša videl valje je zakantal: „signor notaris domani Vittoria nostra certo“. Puović je neč zagundral pak je šal van. Petak jutro prišal je Krstić na 7 ur jutro na Volosko i s kanočalom je gledal ako će Nemci prit. Tako je gledal do 10 i pol — a kad je videl da Nemac ni, šal je kako i kokoš oparena put Matulji, kade ga je čekala njigova „Vittoria“. —

* * *

Talijani su bili tako segurni, da će predobit, da je Rišo Nonin hodil va Trst kupit bengali.

Na mesto pak ih palit od veselja on ih je palil sobotu večer od jada. Na jednu ponoštru je stavil crljeni bengal, na drugu beli a na tretu zeleni pak je bila talijanska bandera gotova. — To je za starinu i domaćinu.

---

rato ljekarnik na Rijeci po njem sabranih k 53 i 40 fil. Mi smo tu svotu uručili g. blagajniku družbe. Živio dični sabiratelj i vredni darovatelji!

Gospodin Rudolf Deškoviće pom. kapetan u Voloskom sakupio je u Anversu za dobru ruku družbi franaka 33 a platio je u krunama. Darovali su gg. Anselmo Kučelić fr. 10, Rudolf Deškoviće i Albert Mol po fr. 5, Ivan Gudac, Dušan Andrijanić, Dušan Dittrich po fr. 3, Kraljić Ivan fr. 2, Stepčić Anton i Sušanj Robert po fr. 1.

Razne viesti.

Burski general Delarey bio je onaj, koji je odn'o prva pobjedu nad Englezima u ovom ratu. On je tada napao na jedan englezki oklopni voz, zarobio u njemu sve vojnike i sav pribor. Delarey je od to doba porazio mnogo puta Engleze.

Delareya komu se danas sviet divi, ovako opisuju:

Delarey je pravi burski tip. Duge, crne brade, duboka pogleda, savijena nosa. Tvrd na rieči, brze misli, odlučan, neustrašiv. — Svoje ljude poznaje; poštuje hrabrog a goni kukavicu. — Njegovi ljudi boje se njegova gujeva, no poštuju ga, vole ga i sliepo su mu odani. Otvorena je karaktera.

Jedan novinarski izvjestitelj proveo je u taboru Delareyeva kod Magersfontena jednu noć. Ranom zorom sukobio se sa Delareyem. Imao je šešir široka oboda, a oko okrugla vrata bielu svilenu maramu. U svojoj lievoj ruci držao je komadić suha mesa a u desnoj poveću britvu, njome sjekao meso i prinosio ustima. Granate iz englezkih topova praskale su na blizu. I kad je pomenuti izvjestitelj primietio, da je položaj neprijatan i da jedva na sto koračaja od njih prište englezke lumbarde, Delarey je smiešći se odvratio: Englezi će biti primorani da se povuku do rieke Oranža, jer gdje su sad, tu nigdje vode naći neće.

Delarey se odmah u početku neobično istakao, glavni burski vodje šiljahu ga uviek na najopasnija mjesta. Delarey daje kratke ali odlučne zapoviesti.

Kada je kod Trevirivjera sa svojih 1600 ljudi sa svija strana obkoljen bio od Engleza, samo je rekao ovo, pokazujući na jednu točku: Onuda se moramo probiti! I na tu točku upravljena kiša burskih taneta otvorila je prolaz Burima.

Kada je burski zapovjednik Albreht bio ostavljen na jednom visu, kao pozadnica te kada su ga Englezi sa sviju strana bili jako potisli i učinili sve, da Albrehtu oduzmu topove i njega zarobe, Delarey izvješten o tome, dozva svoga brata i reče mu: Idi sa 300 ljudi i dovedi mi Albrehta zajedno sa njegovim topovima. I Delareyeva zapovjest se morala izvršiti. Albreht mu je doveden sa topovima. Delarey ne vozi i ne nosi sobom topove. On ima vanredno dobru konjicu s njom se pojavljuje kao grom iz vedra neba, munjevito i drsko juriša, čime odmah zbuni neprijatelja, i isto tako munjevito prije no što ovaj k sebi dodje, već ga savlana. Englezi sa punim pravom strepe, da će im Delarey u ovom ratu zadati još mnogu samrtnu ranu i svoj dar pokazati u svem sjaju. —

Dogodjaji u Srbiji. Na 6. o. m. u 4 sata iz jutra stigao je neki Rade Alavantić iz Mitrovice gdje je stalno stanovao s četiri čoveka čamcem u Šabac. Kad se je izkrcao izvadio je iz svežnja uniformu srbskog generala i njom se zaodjenuo. Za tim je pošao k pograničnoj straži i pozvao pogranične stražare, da podju s njim, srbskim generalom, a to su stražari i učinili. Ondale krenuo je Rade s ovom malom četom u carinski ured, gdje je sakupio financijalne stražare i pozvao takodjer njih, da s njim podju. Puškama oboružana četa poša je za tim pod Alavantićevim vodstvom u občinsku kuću, od kuda je povela za sobom vatrogasce, koji su bili takodjer oboružani. Nekoliko se vatrogasaca nije htjelo pridružiti, ali im se je Alavantić zaprietio, da će ih postreljati na što su i oni s ostalima krenuli u prefekturu, gdje je Alavantić digao oružnike na noge i zapovjedio im, da se postave u redove.

Više oružnika nije htjelo to učiniti. na što su se financijalni i pogranični stražari na zapovied tobožnjeg generala stali graoiti, kanda će pucati.

Alavantić naložio je, da nitko ne smije ostaviti prefekturu. — No dva su oružnika iz prefekture kroz prozor i prijavila dogodjaj oružničkomu zapovjedniku kapetanu Atanasiji Nikoliću. Ovaj je odmah, držeći revolver u ruci, dohitao u prefekturu, te se postavio pred Alavantića i zapitao ga, tko je i što hoće.

Umjesto odgovora izpalio je Alavantić jedan hitac u zapovjednika. No tane se je odbilo od kožnate torbe, našto je Nikolić izpalio svoj revolver u Alavantića, te ga pogodio u prsa i stegno. Alavantić se je srušio na tla i za neko vrieme razstao se sa životom. Po tom je Alavantićeva pratnja razoružana i napšena. Umirući, priznao je Alavantić da ga je u Šabac poslao Karagjorgjević, da ondje digne buru. Ona četir individua, što su s Alavantićem došla iz Mitrovice u Šabac, zova se Gjuro Störk, Franjo Ekner, Pavao Werner i Ferencz.

Pjerotić zatvoren. Iz Rima javljaju, da je na potraživanje zadarskog suda uapsilo ovih dana ondješnje redarstvo „profesora“ Pjerotića koji je nama poznat, a koji je u poznatoj provali svoto-jeronimskog zavoda igrao izvjestnu ulogu. Pjerotić je obtužen radi globljenja. On je sporazumno s poznatim Titom Alačevićem pokušao, da vjerojatnim učini, da je kompromis, što je tobože utanačen izmedju austro-ugarskog poklisarstva kod Vatikana i dalmatinskog odbora, potonji doista prihvatio.

Razgovor medju Simom i Lovretom

iz Tinjana hodeći do Kringe.

Š. Čuješ Zrman vidiš kako ti teče za ljudi ti zlinzanac od župana budućega iz Vitasi.

L. Mane on sam ne, a vidiš, da ni Zaneta ne bolju kaj, potle se je složija s tima nedelavci kako je Pere i Vice koj govori i piše u nečistoj, da je podestat kriv da je z otcem u nemiru.

Š. Pitaj samo Karla, če on povidat, kako mu otac se hvali š njim i z Rušćevicom pak more reći da je kriv podeštat, ali on figura . . . od pancona.

L. Ja poznam i starega za pravega, od vajk, za sve stvari i dela težačka, ali i on jeno govori, i drugo misli.

Š. Pustimo starega, ma jeli istina za ono da su panconovu i onega malo živoga Čića žene, hodile jisti naranče, na gnoj u skuro z onima delikatima na dan plesa u Zvanetovoj korti.

L. A ča će ti njin za to, samo da su bili u Lehinen plesu, med puro sangue i dicon i vragu pet nism govorili talijanski zašto neznaju a oni su bili svejedno kuntenti neka delaju žene ča čeju samo da su u Lehi.

Š. A jeli istina da se je oni gnus od Pere odkrija kad je doša unutra.

L. Sam čuja od čovika, na pol njihovega da kad je doša unutra da se je i prekrižija kako da je doša u crikvu.

Š. Će bit istina zaradi ča je hule jako študijan pak se je pomutija.

L. A brate vidiš kako dreča svaki dan u Tinjan kako povidaju u gradu, da dojde svake dvi ure slagati partide.

Š. On će biti podkupljen, od Toneta pesa, mladošenja, zarad ako ne bi bija podestat, da peslovica ga ne bi uzela.

L. Te prosim ča je prestija Peslovica.

Š. Kako sam čuja je hodija on i oni Giovakin ča bi reka Vence da je u štorij, da ne dela niš.

L. Pustimo ga. Jeli istina da je i oni pucinderle, Lucetin plesa u ljučkoj robi, kako sam čuja da je u Lešijovoj.

Š. Meni je povida Ivan, da ga je samo pazija, kako je razmeša signorinam naranče, on i oni bi reka Vence, ča ima oči kakc pologi.

L. A ki je ta od pologi a, ča ti ni povida Vence, a oni mlaji brat od Benedeto Dio.

Š. Tr ja mislim da Vence je š njima.

L. Je s njima je, ma bi ti povida ki zna kako je bija lani uškropija sve do Lege Tominuta, Zaneta, Ivanke, i Kloniče, ako mi ne veruješ dojdi u nediilju u Tinjan ču da ti pokažat „Narodni list" od 4. aprila 1901. ki ga ima, pak češ se osvedočiti, kakov izdajica je Vence pokle su mu obećali da će on bit podestat.

Š. Pustimo ih s vragom, da bimo si htili povidat sve od naših mačkih podkupljenih, ne bimo finili dve setimane.

L. Dobro sve je to; samo one cacarice fališe, od Jakusi, za nje nismo niš predikali.

Š. Srce moje pustimo ih, znaš da Jakusi su vajk rašto češ i nekaj anka za prodavati crkvene stvari u Motovunu.

L. Ma vero se je hodija vaditi šiti u Kopar, s Bogom do vidova.

Javna zahvala.

Svoj rodbini, prijateljem i znancem svesrdno blagodarimo na onako mnogobrojnom pogrebnom sudjelovanju naše premile majke odnosno punice

Vinčence ud. Justi

dozvoljavamo si pako na osobiti način zahvaliti se vlč. g. Monsignoru Zamliću volovskom župniku, što baš ne najboljeg zdravlja po onako ružnom vremenu blagoizvolio je predvoditi sprovod, a isto tako i našem vlč. g. kapelanu Mati Dubroviću, koj je pokojnicu u sv. vjeri, krieplo i sv. poputbinom sprovidio kao što i našem obće obljubljenom gosp. dr. Fabianiću, koj je nastojao pokojnici bolest ublažiti i život produljiti.

Vječna hvala slav. občinskom zastupstvu a na čelu mu velemožnom gosp. načelnika dr. Stangeru i g. Viktoru Tomiću kao što i svoj onoj gospodi koja su popratila milu pokojnicu do vječnog počinka.

Zahvaljujemo svoj onoj p. n. gg. koja pri sprovodu naše pokojnice nošahu dupliere i svieće kao što i gosp. Franji Doberletu, koj je zadovoljiti nastojao svim našim željam, ovom prilikom svim i svakomu preporučamo njegov zavod za pogrebe. Blagodarimo čestitoj obitelji Hmelar što liepim viencem okiti lies mile naše pokojnice.

Zahvaljujemo svima, koji nastojaše našu bol bilo pismeno ili ustmeno ublažiti a navlastito velečenom gospodinu profesoru Spinčiću, diki našeg hrvatskog naroda na liepom utješljivom pismu. Bog mu platio!

Bog naplatio svima!

U Opatiji, 17. marca 1902.

Adolf Justi
za sebe i obitelj.

Dr. L. Roheim

posjednik sanatorijuma,

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za gospodu, a od 2—5 p. p. za gospodje na Rijeci, vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Jedna **mlada gospodja,** poznavajući hrvatski i njemački jezik želi stupiti u službu uglednije obitelji ili kakvog pensiona u Opatiji kao sobarica ili kao kasirica. — Naslov doznaje se u Tiskari V. Tomičić i dr.

Junge **Frau** der deutschen und croatischen Sprache in Wort und Schrift mächtig, sucht eine Stelle als Stubenmädchen oder Cassierin in einem Hôtel oder Pension in Abbazia. — Nähere Auskünfte ertheilt **Buchdruckerei V. Tomičić i dr., Abbazia.**

Najbolji se ljekovi dobiju
u
Ljekarni „al Redentore"
(„k Spasitelju")
na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nevojest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove čudotvorne kapi „Spasitelja" proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju naduvanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim groznicu te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržuju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica 80 novč.

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju sa pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i muteža glave. Jedna bočica 35 novč., a nadomješčuju ave do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Biljnski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsigurnije lječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj „biljnski sok" te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se jedino u ljekarni podpisanog kamo moiim i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popust!

HINKO BARIĆ,
ljekarnik
Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Sjećajte se
družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru!

Grand Hôtel
u Opatiji
preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom
Kavanom
u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do
pet hrvatskih.
Osobitim štovanjem
W. Zeheutner.

Ljekarna D. Accurti
na Rieci,
Corsia Deák, (tik kolodvora)
preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarevo ulje čisto, te sa željezom i jodijem, direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: suhici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Mendury.s. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Rieka—Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Prvi zavod za pogrebe
u Opatiji
preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će si obćinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Cieue su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Erti.

Posujilnica u Voloskom
registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novce na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga statuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni **Dra. Janežića u Voloskom.**

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64.** — **Garancija** iznašala je **K 108.963·—.** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, na se-ljaka 4 kruna, pojedini broj 6 halera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 6.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 halera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 13. Volosko-Opatija u četvrtak 27. ožujka 1902. God. III.

Aleluja!

Veliki tjedan — tužni dani. Cela je narav kako zavučena va crnu žalost — i ljudi i narav sve je kako prožeto tom žalosti. Ali i sve čuti da tako neće potrajat do veka, da će doć dan slave, veselja, dan uskrsnuća

I doći će taj dan — Veliki dan kad će iz groba ustati u svem svojem sjaju i božanskoj veličini Isus Bog — Spas svieta. Aleluja! Aleluja!

I celi svet i živo i ne živo — sve sve kako da pjeva u jedan glas: — Hvalite Gospodina!“ Aleluja!

I veselo i živo i svjetlo i sjajno bit će opet sve. Aleluja!

Velika je žalost naroda našega v Istre već od puno let. Talijani — vječni neprijatelji naši — udrili su na naše ljude težki križ. Visoka je Kalvarija naša — neizrečene su muke naroda našega. I kao rimski i abrejski razbojnici oko Isusa, tako se i oko našega naroda Talijani podrugaju — pljuvaju na njega i v obraz mu hitaju grdnu rieč: „Porko šćavo“. Ali srce čuti, da tako neće potrajat do veka. To nam kaže i majka narav — priroda, ka se vavek i neprestano preradja na novi život. — Kako je bila duga zima! — Kako je bilo pusto po polju, po šumi i po svuda. A sada? Sve ovate, sve se miče, giblje — sve poprima nov život — sve se primiče — uskrsnuću.

A propast ne ćemo ni mi — i mi ćemo jednom ustati, a na zastavi našoj bit će zlatnemi slovi napisana rieč: Sloboda!

Da slobodni ćemo postat i mi, slobodni od talijanske tlaki, slobodni od talijanskega djavolskega — nečovječjega gospodstva. Istra će se preporodit — i njoj će doć dan uskrsnuća — to se vidi — imamo za to i sigurneh znaki.

A i ova naša stran Istre, ka je bila najgrje prokušana, jer je bilo pisano, da se upravo tu kod nas ugnjezdi lopov, lupež, tat i razbojnik — crni Juda Iškarijot! djavolska hijena, zver va čovječjoj spodobi! Ali Judino veselje — kratko veselje. Istina pobjeđuje — a brod naše narodne sreće plovi ravno i bliža se željenomu kraju. Da je tako, to nam pokazuju i zadnji izbori na Voloskem i v Opatije.

I to je jedan mig neba — jedan znak boljih vremena.

Jest i mi se bližamo našem uskrsnuću. I nismo mu dugo: već nas zablješćuju zraki lepoga svetla. Bliža se dan slave naše!

I va vreme kada bude celi kršćanski svet slavil Uskrsnuće Boga Gospodina pokleknimo i mi i vruće molimo Boga, da nas gorka čaša koliko brže mimoidje, da moremo i mi koliko prije zapjevat, iz svega grla, iz svega srca, iz sve duše:

— Aleluja! Aleluja! Aleluja!

Medjutim želimo celemu našemu narodu sretne uskrsne blagdane!

Dopisi.

Iz Mihotići. † Ljubica Šepić. Dne 15. o. m. umrla je u Mihotićih mlada učiteljica Ljubica Šepić-Tometova u 23. godini dobe svoje.

U zadnje vrieme službovala je u Klancu kotar Kopar, gdje je baš ne dugo tomu bila imenovana stalnom učiteljicom. Pa eto čudna slučaja! Uprav kad joj se obistinila davna želja, morala je u grob leći shrvana neumoljivom sušicom.

Sprovod bio joj dne 17. o. m. od kuće žalosti u Mihotićih na rukavačko groblje, koji je predvodio g. Petrak sa župeupraviteljem g. Vrabcem iz Kastva. Osim množtva drugih znanaca i prijatelja odpratilo ju na vječni počitak takodjer do petnajstak što učitelja što učiteljica sa c. kr. kotarskim školskim nadzornikom iz Voloskoga, te občinskim glavarom iz Kastva.

Osim ovih prisustvovaše sprovodu takodjer dvie častne sestre milosrdnice iz Voloskoga sa nješto školske djece.

Učiteljsko društvo koparskoga kotara kao i mjestno školsko vieće u Klancu zastupao je tamošnji nadučitelj g. Žagar. — Osim njega došlo je takodjer nješto gospodja iz onih strana, gdje je pokojnica službovala.

Žalostnu povorku otvorila je rukavačka školska mladež sa svojim učiteljstvom, dočim su četverica ostalih učitelja držali vrbce na liesu. U bielini kao nevjestica bila je odjevena na naročitu pokojničinu molbu, njezina sučenica, gospojica Zorica Stefan, učiteljica na Rijeci, koju je pratio g. Rajčić učitelj na Veprincu. „Tugu“ sa prelomljenom sviećom predstavljala je gospojica Emilija Osojnak, dočim četiri domaće djevojke u bjelini nosile su uz lies goruće voštanice.

Od vienaca položenih na odar napominjemo sliedeće sa nadpisom:

„Krajni šolski svet — Klanjec“, Učiteljsko društvo koperskoga okraja“, Nezaboravnoj prijateljici — Zorica“, „Premiloj kolegici — učiteljice“. Ovaj zadnji vienac položile su joj ga domaće učiteljice. Dva od ovih vienaca nosila su dvojica od gospode mjestnih svenčilištnih djaka, dočim položen od obitelji nosila je na križu gospojica Bogović učiteljica iz Voloskoga.

Nakon svršenih pogrebnih molitava izrekao je nadgrobno slovo g. Rubeša učitelj iz Kastva, toli milo i ganutljivo, da nije skoro ni jedno oko suho ostalo.

Evo tako pokopasmo i opet jedan stvor, koji se bio žrtvovao, da sve svoje sile upotrebi školi i domovini!

Tebi Ljubice Svevišnji neka dade vječno blaženstvo, a nesretnoj obitelji jakosti, da može i ovu težku kušnju preboliti!

Pisma do creskeh kopaci.

Čujte braće ovu ric
Od creskeh kopaci
Doba je da skinemo
Ti talijanski laci.
Moramo im reć
Ne ćemo ih već!
Ne, ne i ne!

Mi smo dosta s gospodum
Crešnjice zobali,
Pak su za nas svaki put
Repići ostali.
Moramo im reć:
Ne ćemo ih već!
Ne, ne i ne!

Šegava su vlastela,
Ta gospoda fina,

PODLISTAK.

Izborne iskrice

pobrane po Voloskom i Opatiji i po „teti Jambrožiji.“

Costantini da ni još na čistu. On govori: Ma come dimine! Va drugem tele smo imeli toliko i toliko glasi — preko svega toga smo imeli svojeh 380 reklam e con tutto ció smo ostali in tromba. Mi non capisso sta storia!

Nanche mi!

* * *

Bog videl i sanji. I nočas mi se je neč sanjalo. A sanjalo mi se je ovo: Ja ti brate grem i grem i ti pridem kamo? — va podeštarija. Kega ti najdem nutre? Piriju! On vam se je rastegnul na poltrone od podešti kako jedan milordo. — Pred njim je stal jedan veli Kvartin — veći od dupijuna, a v ustah je grizal jednu verjiniju od šolda i pol. — Cossa la vol? me je pital, čim sam nutar prišal.

— Dajte mi — rekal sam mu ja — jedan buletin od soli.

On je zel pero i htel je, da će mi podpisat buletin, kad ti najedanput rekapita od nekudar naš g. dotor Stanger. Morete si pomislet, kako se je g. dotor Štanger prečudil, kada je videl, kako mu je Pirija mesto presel. — Che nova la? Ja sam tu podestá, rekal je g. Stanger Pirije. Pirija ni na to niš odgovoril, nego je iz šepa znel jedan smrjivi foj na kem je bil naštampan jedan čovek va ženskoj stomanje i va ženskeh mudandah s jednim dugim, dugim salom i dal je taj foj dotoru Stangeru. — Dotor Stanger je zel foj i pročital je ovo: — Mi moremo sa sigurnošću objavit našim čitateljem da će do pol leta zasest na stolicu od podešti naš intelijentni Pirija“. Data od foja bila je jedno leto nazad — dunke intelijentni Pirija je po besedah od ovega foja moral bit već pol leta podesta. Ja ne znam ča je g. dotor Stanger rekal na to, toliko znam, da sam va nekakovoj magle videl Pulicaja Podreku, kako intelijentnega Piriju vuče za flajču van s podeštarije. A ono vino, ko je bilo va onem velem kvartine popili smo ja, Podreka i Pepo Šebaj. Vino je bilo jako dobro — škoda da sam se onako brzo zbudil...

* * *

Costantini preti. On govori: Čekajte, ste nam ga ov put fabrikali ma ne ćete drugi put — ja vam veru davam. Ov put sam storil samo 350 reklam, a drugi put ću ih storit duplo.

I Puović da će ih nekoliko storit. Tu će bit robi.

* * *

Kontesa se jadi da ni va drugem tele. Malo prej izbori kontesa se je tušila jednemu našemu vrednemu oštaru, da ni va drugem tele. Ta naš čestiti oštar njoj je rekal, da je najbolje ne bit va nijednem tele aš da barem čovek ne gre z nijednim va zamer. Pak vi ste sveta — ča će vam ni prvo ni drugo telo. Ma kontesa se ni zadovoljila s temi besedami i ona je zdahnula: Ja, ja — ma ja bim svejedno rada bit va drugem tele.

* * *

Za ča te rabit talijanski bengali. Kako je poznato Talijani su na Voloskem nabavili za zadnji izbori četiri veli kasuni bengali. Ljudi si glavu razbijaju, da za ča te im sada rabit ti bengali, pokle su propali na izborah. Neki govore da te rabit Revelantu, kada bude večer hojeval na fraj onoj tanekoj.

* * *

Puović će još jedan kazin. Puović je ovi dni govoril po Voloskem: Verujte mi, to ča smo propali krivo je ča nimamo jednega kazina. Da imamo kazin, mi bimo se lepo va njem skupljevali, bimo znali koliko nas je i ki smo. Inšoma ni ti ga do kazina. —

I Puović kako da je zatukal va glavu da će i opet uredit sve za jedan novi kazin. Slova imamo, rekal je na to, slova su puli Sikića v Opatije, sada nam ni treba mislet za drugo, ako ne za kuću. I već se je počelo delat za ta kazin. Krstić je prvi ačionista!

* * *

Tri leta te brzo pasat. Kada smo ono pred tri leta i pol dobili občinu, naši kalabrezi su govorili: — Ha, gran roba — tri leta! To će brzo pasat. Pak ćemo se onputa videt. Tako delaju i sada kalabrezi. Oni već sada broje, koliko je do drugeh izbori. I proračunali su, da je tri leta samo 36 meseci ale pak 158 šetimani, ale pak tisuće i 95 dan ale pak 26 tisuć i 280 ur ale pak 1 milijun 576 tisuć i 800 minuti ale pak 94 milijuni 608 tisuć minuti sekondi. Kako vidite una bagatela. To će sve brzo pasat — i onputa — onputa — — — —

Speta caval che l' erba cresce.

* * *

Oh! povera Volosca. Pasajte z bukuničem kapuli po očijah, zamite v ruki facol, pak plačite i plačite. A imate i zač. Ste čitali onu pjesmicu va zadnjoj špudaćere — onu: Oh! povera Voloska! Ta pjesma ni samo za plakat nego i za narekovat se. Oh! povera Volosca! govori on, ki je stemfal tu pjesmicu, njemu suze pridu na oči, kad promisli, kako se je to sve promenilo. Kamo je šlo ono vreme, pita brižan ta kalabrezčić — kamo je šlo ono vreme, kada se je govorilo „Bon giorno“ a ne — „Dobar dan!“... Fermajmo se malo tu i plačimo i plačimo. Tu mora plakat i Krstić i Nino Rožin svi oni, ki su za našu staru domaćinu i ki se bore za naš stari domaći Slovinski jezik!

Kamo je šlo ono vreme, kada se je na Voloskem govorilo „Bon giorno“ a ne „dobar dan“ — rano moja!

A ča ćemo mi storit sada prez našega „bon giorno“ — ranice moja!

A kako ćemo mi sada vavek poslušat ono — „dobar dan“ — rano moja!

Oni bi nas prodali
Za mižolić vina.
Moramo im reć:
Ne ćemo ih već!
Ne, ne i ne!

Kad su blizu izbori
Tad su „Istrijani“
Kad pasaju izbori
Onput su — Talijani.
Moramo im reć:
Ne ćemo ih već!
Ne, ne i ne!

Ce će nam ta njihov „sì!“
Ni njiha „lavella“,
Mi smo creski kopaci
Oni su vlastela.
Moramo im reć:
Ne ćemo ih već,
Ne, ne i ne!

Oni vavik spominju
Nekakovi „avi“
Nam se pako rugaju
Da smo „porchi ščavi“.
Moramo im reć:
Ne ćemo ih već,
Ne, ne i ne!

Mi smo creski kopaci
Dobri smo mi ljudi,
Al ne ćemo tancati
Kako Talijan gudi.
Moramo im reć:
Ne ćemo ih već,
Ne, ne i ne!

Mi takoveh ne ćemo
Ki nam krvcu piju
Ki nas brizne kopace
I prez britvi briju.
Moramo im reć:
Ne ćemo ih već,
Ne, ne i ne!

Ce bi bila vlastela
Da ni nas kopaci?
Hodila bi okolo
Pobirajuć straci.
Moramo im reć:
Ne ćemo ih već,
Ne, ne i ne!

Kada ih pak pitamo
Da nam čagod daju
Onputa ta vlastela
Za nas ni ne haju.
Moramo im reć:
Ne ćemo ih već,
Ne, ne i ne!

Do kad ćemo mi trpet
Da nas tako gajave?
Da se s nami sprdaju
Va matuljskoj krave?
Moramo im reć:
Ne ćemo ih već,
Ne, ne i ne!

Stanimo se na nogi
Mi creski kopaci,
Pekašimo vlastele
Kakvi smo junaci.
Moramo im reć:
Ne ćemo ih već,
Ne, ne i ne!

Sad su blizu izbori
Do raprezentanci,
Mi ne smemo više bit
Kako tihi janci.
Moramo im reć:
Ne ćemo ih već,
Ne, ne i ne!

Neka skoči na noge
Kuka i motika
Na obranu našega
Frvatskog zajika.
Moramo im reć:
Ne ćemo ih već,
Ne, ne i ne!

Složimo se Cresani
Va tom svetom delu
Ukrotimo za vavek
Gospodsku vlastelu.
Moramo im reć:
Ne ćemo ih već,
Ne, ne i ne!

Milog Boga molimo
Mi creski kopaci
Da nas on oslobodi
Od talijanskeh laci.
Moramo im reć:
Ne ćemo ih već,
Ne, ne i ne!

Domaće viesti.

Die italienischen Rechtsgelehrten in Volosca. Tag und Nacht haben die italienischen Rechtsgelehrten in Volosca: Krstić, Costantini und Puović, nachgegrübelt, was sie gegen die soeben durchgeführten Gemeinderathswahlen für Volosca-Abbazia unternehmen könnten, um Alles über den Haufen zu werfen. Schliesslich beschlossen sie, gegen die Wahlen den Recurs zu ergreifen. Nun man würde von drei Juristen doch erwarten müssen, dass sie wohl wissen werden, wie, wann und wohin ein solcher Recurs zu richten ist, zumal § 32. der Gemeindewahlordnung für Istrien klar und deutlich vorschreibt, dass der Recurs gegen die Gemeinderathswahlen in der praeclusiven Frist von 8 Tagen bei der Gemeindevorstehung einzubringen ist. Nun das schöne Kleeblatt hat nicht einmal das gewusst. Krstić, Puović & Ci. haben am 8. Tage nach den Wahlen den Recurs gegen dieselben an die k. k. Bezirkshauptmannschaft anstatt an die Gemeinde gerichtet und die Bezirkshauptmannschaft musste natürlich denselben den Recurrenten als dahin nicht gehörig zurücks tellen —; so wurde die Recursfrist versäumt. — Es ist an und für sich ein grosser Unsinn gegen die Wahlen zu recurriren, bei welchen man sich enthalten hat, denn man kann bloss gegen den Wahlact selbst recurrieren, aber es ist eine pyramidale Dummheit, wenn Juristen einen solchen Recurs an die k. k. Bezirkshauptmannschaft anstatt an die Gemeinde richten. — Solche Juristen gehören nicht in das öffentliche Leben, sondern in die Schule. — Und noch wollen sich solche Leute zu Parteiführer aufwerfen!

Previšnje odlikovanje. Ovih dan je dobil naš velezaslužni i učeni gospodin Spinčić putem sl. c. k. kapetanata na Voloskem lepo pismo, va kem mu se naš Premilostivi Cesar i Kralj Franjo Josip I. zahvaljuje radi onega lepega članka kega je napisal va kujige „Austro-Ugarska va besede i va slikah“: „Narodni život Slavena u Istri“.

To velo delo zamislel je pokojni nadvojvoda Rudolf, a sada kada je gotovo, Njegovo se Veličanstvo zahvalilo svem, ki su čagod doprinesli da je isto onako lepo ispalo.

Mi čestitamo našemu gospodinu zastupniku na tom, kako je bil upravo lepo odlikovan od Njegova Veličanstva našega Cesara i Kralja. A Bog neka poživi i našega Premilostivega Cesara ki se tako rado spominje oneh, ki su vredni i zaslužni, kako je to naš g. Spinčić.

Celje i Pazin. Pred sedam let je vlada da zadovolji željam i potrebam slovenskoga naroda odprla va Celju na Štajerskem, kade živi polovicu Nemac a polovicu Slovenac, jednu nižu slovensku gimnaziju. — To je Nemce tako razjadilo proti guvernu da su onputa va parlamente učinili takovu komediju, da se je ministarstvo moralo zahvalit. Od onda je svako leto kada se u parlamentu razpravlja državni proračun borba za celjsku gimnaziju.

Pred tri leta je guveran i nam nakon dvajset let petljarenja dal va Pazine jednu hrvatsku gimnaziju. Talijani su se prestrašili da će ta gimnazij šundrat talijanstvo Istre pak su proti njemu dignuli celu revolucijon. Za dešpet su storili va Pazine na provincijalni trošak jedan talijanski gimnazij na kega se je do sada potrošilo preko sto tisuć fjorini za svem tem da imaju va Kopre jedan državni Talijanski gimnazij. Svako leto pak va beckem parlamente nastoje da bi se odlučilo prenest paziski hrvatski gimnazij ča s Pazina. Do sada njim se je to svaki put zbersilo. Ovo leto su već va proračunskem odbore Talijani gledali da predobiju Nemce za to da se hrvatski gimnazij prenese ča iz Pazina.

Nemci va tem odbore pak su delali sve moguće, da se odluči prenest slovenski celjski gimnazij s Celja va Maribor. — Ta proračunski odbor je va istinu na predlog Nemca grofa Stürghk odlučil da se ima slovenski celjski gimnazij prenest va Maribor. Za ta predlog su glasovali i talijanski deputati Rizzi i Malfatti. Na to je Rizzi predložil da se ima paziski hrvatski gimnazij prenest ča s Pazina. Nego češ videt vraga za ta predlog je glasovalo 18 deputati a proti njemu 26 tako da je bilo va odbore zaključeno da ima hrvatski gimnazij ostat i naprvo va Pazine. Talijani su se na to razjadili kako vrag na Nemce i strašili su da će va sednice parlamenta kad se bude za to glasovalo, glasovat proti temu da se celjski slovenski gimnazij prenese va Maribor. Med tem su se Nemci i Talijani pogadjali za Celje i Pazin kako i židovi za tuju robu, nego nisu se nikako mogli pogodit.

Petak na 21. o. m. se je va parlamente odlučilo glasovanjem za Celjski i pazinski gimnazij. Talijani su još zadnji hip zahtevali od Nemac, da neka njim garante da će svi Nemci glasovat proti pazinskemu gimnaziju. Nemci nisu toga mogli učinit a Talijani su, 16 od njih, glasovali za to da slovenski gimnazij ostane i naprvo va Celju. U isto vreme se je odlučilo da ima i hrvatski gimnazij ostat i naprvo va Pazine. Za pazinski i celjski gimnaziji su glasovali svi austrijski Slovinci nemški klerikalci i češki veleposjednici a napose za celjski gimnazij glasovalo je i 16 Talijani ki su se hteli osvetit Nemcem zaradi Pazina.

Tako su Talijani i ov put ostali grdo oramoćeni; već su va žepe držali da će Pazin past a kad tamo sami Nemci glasuju za to da hrvatski gimnazij ostane va Pazinu. Radi toga su se Talijani tako razjadili da su odlučili nikad već glasovat z Nemci.

Da su Talijani malo pametni bi mogli razumet, da su Nemci i Slovencem i Talijanom neprijatelji pak bi lepo i mirno živeli Slovenci i pustili njim barem ono ča njim po zakonu i pravice gre. Ovako pak zatirajuć Slavince imaju njih i Nemce za neprijatelje a Nemci delaju složno i proti Slavincem i proti Talijanom.

† Cilka Perman rodj. Črnjarić supruga vrednog našeg domorodca Rudolfa Perman iz Jušići umrla je nakon kratke bolesti dne 22. o. m. Dne 24. o. m. sproveli smo ju do hladnoga groba. Na sprovod došla je sila sveta iz svih krajeva kastavšćine a to je dokaz koliko su u našoj občine čaščene i ljubljene družine Perman i Črnjarić. Mi želimo miloj pokojnice da njoj bude lahka domaća zemljica a njijim družinam da ih Bog utiši radi nesreće koja ih je snašla.

Na dan sprovoda sakupilo se je kod g. Ivana Vlah-Vicića k 7·20 za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru na mesto venca na les pokojnice.

Talijanski pismonoznanci na Voloskem. Lepi terno: Costantini, Puović i Krstić da pokriju sramotu, ku su doživeli kod zadnjeh občinskeh izbori na Voloskem, su svojem pretrubastem mačkom obećali, da će proti izborom storit rekurš pak da će bit svi izbori dole hičeni. Berka Buda i Duga Mare su sve od veselja ruke trle kad njim je neki dan to Salo povedal.

I rihtig! Costantini, Puović i Krstić su storili rekurš proti občinskem izborom na Voloskom. Nego pbj vraže k vragu, namesto poslat ga u propisano vreme od osam dan na podeštariju oni su rekurš poslali na zadnji dan na kapetanat a ov njim ga je lepo dan za tem povratil veleć njim neka ga pošalju na občinu kako to zakon propisuje. Va občinskem izbornem redu za Istru je najme po paragrafu 32. čisto i bistro rečeno da se rekurš proti občinskem izborom mora prežentat u trminu od osam dan na podeštariju. Costantini i kumpanija nisu tega paragrafa razumeli nego su osmi dan prežentali rekurš na c. k. kapitanat ki njim ga je kako gore rečeno dan za tem povratil. Sada je stekal termin a rekurša ni — i ne more ga već bit. Sada ni dakle samo „podešta in tromba“ nego i — „rikoršo in tromba“. O povera Bellona! Ča će sada reć Buda i Berka? To su sakraboljski kapi partito, ki još ne znaju kada, kako i kamo se ima učinit jedan rikorš proti občinskem izborom! I još su nekakovi dotori in leje i notari! —

Kamena mu sreća, ki se takovem ljudem ki tako malo poznaju zakon, u ruki da. Ako nisu Talijani imeli ča pametnejega i šegavejega za poslat na Volosko da spasi talijansku patriju onputa su mogli i ti kampijuni za se držat. Va školu hote deca va školu, altroche na Volosko

Laurana dimenticata. Va „Piccole della sera“ od nedelji ima na zadnjoj strane mali člančić, va kem se neki taneki tuži, da su na Lovran svi pozabili i da od pripomoći, ku je guveran na prošnji i na zagovor našega dičnega Spiučića, odlučil za celi Voloski kotar, da od te pripomoći ne će lovranska občina dobit ni feniga — (non toc-

---

A ča ćemo mi prez tebe storit — „bon jorno“ — rano moja!

I vidite ja već ne morem — ja sam vas ubijen od silnega plača i narekovanja. Nego homo napred.

„Povera Volosca“ se tuži dalje, da je va prva vremena bil veli divertiment, kada bi se navadilo kakovu novu kancunetu ale pak „qualche pezzo de opera“ to se zna, tutto in italian. Ja, ja, ja pravo ima „Povera Volosca“. I mane gredu suzi na oči, kad pomislim, kamo je sve to šlo.

Kamo je šla ona lepa kancuneta: Ancora un litro di quel bon — rano moja!

A ki će nam sada kantat onu srdačnu: El me tenta un pizigon! — ranice moja!

A kade je ona kancuneta: — Kvante volte te go dito — rano moja!

A kamo su šli oni pezzi de opera, kako „Mila Lorma“ „fazzo l' amor ze vero“ i „de sotto della flaida? — rano moja!

Kamo je to prišlo. Pravo se „Povera Volosca“ tuži, da danaska, ako na Voloskem talijanski zakantaš, da ti valje počmu sfikat. —

I to narekovanje od „Povere Voloske“ svršava se s ovim:

Addio Volosca,
E tempi cari!
Che viver ora
Ze seri affari.

Seri, seri, affari, specialmente, ako se nima — pinezi.

* * *

Krstić proti Voloskoj dece. Krstić piše va zadnjoj tete proti voloskoj dece, za to ča su na dan izbora pokazali pjevanjem svoje veliko veselje da je dobila naša hrvatska stranka. Ale ne srdi se on na njih radi tega. On ih ima već dugo na zubeh. Ča će, kamo god se obrne i ako ga samo vide dva ale tri naša dečkića, već ti počmu za njim kumedijat i vapit: — Salo! Salo! Izdajica Salo! Kako čujemo Voloska su deca silno uvredjena, tim, ča ih je Krstić va svojoj zadnjoj špudaćere ofendil. Oni da te mu to već platit. Vara che salo!

* * *

Eroi italiani. Talijanski junaci moru se zvat oni kalabrežki ferkelasi, ki su onu subotu na večer, kada su se naši mladiči vračali z mula, stali pred kafetarijom i od hipa do hipa malo pofikali. — Jedan naš čovek se je naglo fermal pred njimi i rekal: — Ki je to zasfikal? — Mi non go, mi non go — in verità non go mi fiščado, počeli su se skuževat jedan po jedan. Cavalieri de acqua dolce!

* * *

Kavafango in vista! Va Lovran će ovi dni bit poslan jedan kavafango, da raskopa vas Jeletićev vrt, da se vidi ako bi se kakogod našlo oneh 40 fjorini ki su pofalili na „Leginem“ tance. Kada kafavango svrši va Lovrane svoje delo onputa te ga remurćat na Volosko. Naručili su ga naši kalabrezi zač se nadaju, da će njim skopat kakovega mačka za budući izbori.

Neka skavnju duboko, duboko morda te kega i nać. Ča će moraju se nekako pomoć, kada Berka neće nikako, da rodi za njih jedan glas.

chora su cestamimo). A to da je zlo, perchè anche a Laurana ci sono dei poveret." — Smo vam mi govorili, da će tako bit — bilo Vam poslušat, pak se ne bite danas tužili, da nimate za palentu. Trubasti Poperdili!

Kad je bil izbor pete kurije, Poperdili su sve obletali okolo naših kmeti i govorili su njim: — Ljudi božji, ne dajte vaš glas za Spinčića, zač ako za njega balotate, već će vas vrag nest pod Hrvatsku i morat ćete plaćat na ženi, na kokoši i ki zna na ča još. Nego vi lepo svi votajte za Bennatia — Bennati je duša od čoveka — on će se za vas skrbet, i videt ćete: — Va Lovrane će teć sam med i mleko".

Tako su varali neuki puk oni lovranski poperdili — oni crni imbrojoni i zavajoni. Pak ča vidimo? Bennati je postal deputat od pete kurije, šal je va Beč — i već čeni više od leto dan va bečkem parlamente, a da ni za Lovran niti usta odprl I va Lovrane, va kem bi — po besedah oneh smradneh i lažijivoh poperdili — moral teć med i mleko, vlada sama mizerija. Tako barem piše „Piccolo" od nedelji. — Sasma drugačeje je na Voloskem, Leprinašćine i po drugeh mesteh, kade su ljudi za našega Spinčića votali. Ti su ljudi dobili lepu pomoć a za to neka zahvale svojemu zastupniku, ki se onako lepo skrbi. Živio Spinčić!

A ja poznavajuć dobro srce gospodina Spinčića, siguran sam, da će se skrbet i za naše lovranske kmete, i to za svem tem ako su mnogi od njih proti njemu glasovali. Bili su prevareni od Poperdili!

„Piccolo" se nadalje tuži, da va Lovran prihaja malo furešti. Ki je kriv? Ki ako ne Poperdili? Ča misle oni, da furešti ne znaju da ima va Lovrane kalabrežkeh vagabundi, ki su kapaci poć na „Puntu" čekat vapor pak kamene hitat na mirne ljude, kako su to učinili pred malo vremena?

Ča misle poperdili, da furešti ne znaju da ima va Lovrane takoveh niščeti, ki znaju čekat čoveka o pol noće i kako lupeži navalit na njega i palicum ga udrit po glave? Pitajte malo Pikarobu, on će vam znat ča god povedet o tem.

Je čudo, ako se furešti znajuć sve to drže dugo od Lovrana? A ki je odajal od Lovrana principesu Mariju Jožefu? Ona se je bila upravo zaljubila va naš Lovran — pak ipak ga tako brzo zapustila i zibrala Opatiju. A ki je temu kriv? Ki drugi ako ne poperdili!

Ste ih videli, kako su stali, baš kako pulicmani svagde, kuda god bi prošla. Ste videli Jeletića, Beljamina i Ferdinanda, kako su se gujeli va crekve, samo da njoj bliza pridu. A to se gospodi ne dopada — gospoda pridu samo za uživat mir, a ne za to, da imaju okolo sebe kakove takove takamake. Mi smo doznali od princezinega majordoma, da su visoku gospoju te kumedije vanreda dizgustale, tako da je najedanput zapustila naš Lovran i nikada se više va njega ne povratila! A to nima na duše ni jedan drugi, ako ne — mrski lovranski Poperdili!

Kako Poperdili lažu. Va tem istem članćiće ima i jedan — kako bi stari Tonić rekal — pasus, ki glasi: „perchè anche a Laurana non e tutto a rose e fiori, come lo vogliono dar da intendere i croati . . ," — Ovako more lagat samo kakov opaljeni lovranski Poperdilo! Kada smo govorili, da je va Lovrane tutto e rose e fiori! Ča nismo mi vavek govorili i pisali kako je upravo va Lovrane teško i mučno živiljenje za našega kmeta.

Ni cesti, ni puti — ničesa nima naš kmet. Svako leto mu prihajaju nova plaćila tako da se more reć, da plaća ne samo na kokoš i na ženu, nego i na zrak kega diše. Ja — ja — do tega ste vi dopeljali naš komun. To vi dobro znate, a to zna i naš puk, ki je već dobrano progledal.

Vi ste se počeli bat za vašu kožu — pak bite na nas oteli hitit krivnju. A ja dragi moji! Va vašeh rukah je podeštarija — vi imate i Benatta — pomozite ljudem ako ste vredni! Ali pak vi mislite da je naš vanjski čovek tako bedast, da će pomislet, da ste vi Bog zna ča za njega učinili ako ste va abrejski „Piccolo" cmrknuli dve besedi: Laurana dimenticata! S tim će dragi moji Poperdili bit našemu puku slabo pomoreno. Ghe vol fatti, altroche ćakole!

Poštanski pečat u Voloskom, u Opatiji i u Lovranu. Badava čekah mnogo vremena da napiše spretnija ruka od moje par redaka, — ali badava!

Kad dobiješ kakav list, kakvu razglednicu, kakvu novinu itd. ne pada li ti najprije oko na „timbar" (pečat) i prema tome možeš prosudjivati, odkud ti taj dolazi, a prema imenu u tome „timbru" razabrati ćeš značaj i jezik dotičnega mjesta i naroda, koji ondje živi.

Poštanski pečat u Voloskom, u Opatiji i u Lovranu je još uvjek samo talijanski, premda niti u jednom, niti u drugom mjestu nema Talijana izuzam ono par „privandranih" renegata, iredentista i ono par naših bedastih poperdili, a da niti ne govorim tu o preteżnoj većini nas.

Dakle isti naši listovi, razglednice itd. sa slovanskimi naslovi, koje pišemo svojim predragim širom svjeta, nose na sve četiri vjetrove lažan značaj i varavu vijest, da u toj prekrasnoj Liburniji, u toj perli Adrije, u toj Austrijskoj „Nizzi" živi samo talijanski narod.

Kolike li ironije!

Mi štujemo svačiju narodnost, te ne kratimo nikomu njegovih prava, ali istodobno tražimo, da se nam dade ono, što nam zakon dava, te zahtjevamo, da se naš mili jezik ne zapostavlja, te da mu se ono mjesto priušti u javnosti, koje mu iđe po Božjem, čovječanskom i državnom pravu, te mislimo, da ne treba, da se uz to još naglasi i iztakne, da mi davamo takodjer daću državi u novcu i u krvi, te da nema lojalnijih naroda u državi od nas Slovana, a tko je spasio našu državu od razsula 1848, ako ne mi Jugoslovani u prvoj vrsti — a sada kako nam se vraća milo za drago . . .?

Kucajte i otvorit će vam se — kaže poslovica — dakle pokucajmo, vidjet ćemo, da li se u Austriji još štuje zakon jednakopravnosti.

Predstojnik poštne i brzojavne direkcije u Trstu gospodin Felicetti pokazao se je već više puta pravednim napram nam Slovanom, molimo ga *da i ovaj put ugodi najprimitivnijim zahtjevom jednakopravnosti — te nam dade dvojezičan pečat za Volosko, Opatiju i Lovran — što nije nikakva koncesija nego najjednostavniji čin pravednosti.*

Ako nebi on uslišao našu molbu, pripravni smo poduzeti korake i na drugom mjestu, ako treba i u parlamentu, jerbo od akcije, koju smo započeli u tom obziru, ne odustanemo prije, dok se ne ugodi našim zahtjevom koje odgovaraju obstojećim zakonom jednakopravnosti.

„Radovan".

Kršćansko milosrdje gospe Kontese. Jedan Opatijac dužan je gospe kontese Delmestri veću svotu za ku je ona osegurana intavulacijom na dužnikovo imanje. — Taj Opatijac ni mogal zatajit svojga roda i jezika pak je četrtak na 13. o. m. šal glasovat z našom strankom. Da ni tega nikada storil. — Već drugi dan t. j. na 14. o. m. je kontesa putem dra. Costantina dala na sud molbu da se temu Opatijcu šekvestra sve ča ima gibljivega i negibljivega. To je va istinu pravo kršćansko milosrdje. I još će poć kontesa lizat oltare i tuć se va prsa. Bože, Bože kasni farizejstvo!

Uzaludan trud. Krstić za koga je c. k. kapitan Fabiani rekal da je vredan učinit i takovo delo za koje se gre va pržun nastoji na svaki i najnepošteniji i razbojnički način, da ocrni zlatno poštenje svih naših domorodac a navlastito dra. Konrada Janežića advokata na Voloskom. Ov ga je meseca decembra tužil i Krstić je bil kod ovoga suda odsudjen na 7 dan pržuna. — Proti toj osude je rekuril va Trst a va Trsta su mu kako i vavek obrnuli pržun na 30 krun multi.

Sada je tako bezobrazan da se hvali da je va Trste bil posvema oproščen i nastavlja svoje banditske napadaje na dra. Janežića. Jalov mu je trud. Sve ča više on na dra. Janežića napada to ga ljudi sve to radje imaju, kako da bi za njega reklam delal. Da mu naškodi va njigovem poslu litil je va svoju zadnju špudaćenu laž da dr. Janežić gre ča. Če ti se ga dat gnjusno Salo. Prvo će Salo od glada crknut nego bude Janežiž otišal odavde. Bi Krstić rado da gre bi, ale ta mu se želja neće ispunit. Krstića najviše šuntaju na dra. Janežića Pušina i Voloski Tančina ki su jadni kako vrag da Janežić zna više va pete nego oni va glave.

Obrtnoj oblasti na razmišljanje. Na Voloskem obstoji do danas 19 razneh ostarij i birarij. Mi mislimo da je to više nego dosta za jedno mesto kakovo je Volosko, pak bimo u interesu dosadanjih obrtnika i u interesu mira i reda u občini preporučili obrtnoj oblasti, da ne izdava već jnikakove koncesije za oštariju va občine Volosko.

Pozdrav našoj občine. Na uredničtvo našega lista došla je sva sila brzojava i pismenih pozdrava od prijatelja, ki su se s nami veselili našoj pobjedi. Mi donašamo ovdje jedan takov pozdrav od našega miloga domorodca i slavnoga pjesnika Rikarda Katalinića Jeretova:

Zadar. Uznesen krasnom Vašom pobjedom ponosim se sviešću moje rodne občine. Živjelo Volosko! Živjela Opatija!

Rikard Katalinić Jeretov.

Razne viesti.

Kako se ljudi pozdravljaju. Kada je pred nekoliko let bila espozicijon va Parize, nagrnulo je ljudi od sveh stran na tu espozicijon. Neki čovek ki je imel dosta vremena da okolo plandüje, zapazil je, da se ljudi različiteh narodi različito pozdravljaju. Za to je počel malo bolje pazit, pak je i zapisal, kako se ki ljudi pozdravljaju.

Čujmo ga.

Brazilijanac položi glavu na trbuh onemu, kega će pozdravit. (Trebeda da čuje, ako mu ča nutre krule Judini groši kako — Krstića.)

Meksikanac najprvo se takne rukom zemlji, onda pak bušne ruku onemu, kega pozdravlja. (Tako nekako užaju storit i neki Brežani s tum razlikum, da oni poberu kamik, pak š njim smrve nos onemu, kega pozdravljaju.)

Siamac svoje gornje brageše svuče, pak ih obavije okol onega, kega pozdravlja. (Lahko njim se svučevat, kada nose mudande kako i pater Liziriti.)

Indijanka s otoka Malabara odkrije po sem sega svoja prsa pred onem, kega pozdravlja. (Ala jezero vrazi, da tako pozdravi Krstića Marija Longa, bi ga pobognji do kolena zasula sa štupum.)

Prebivalci na otokeh južnega mora znamu zglavi svoju pernatu krunu, pak ju stave na glavu onemu kega pozdravljaju. Ako ćemo verovat kapitanu Fabijanu, po taken Krstić bi mu po svoj prilike s njum pobegal.) Prebivalci s otoka Atahajti pozdrave tako, da odkriju celi gornji del svojga života. (S malum razlikum uža pozdravljat i Nino Rožin.)

Etijopac odpaše pas onemu kega pozdravlja, pak se sam s njime opaše (Ovako nekako pozdravlja Krstić Tetu Jambrožiju samo s tum razlikum, da on njoj ne svuče mudande pak jih sebe obuče.)

Prebivalci od otoka Grelandije dobro ocmokaju onega, kega pozdravljaju. (Ki zna ako je kada Krstić kontesu ovako pozdravil?

Kafar pljune v ruku onemu kega pozdravlja. (Orajt! Od sada naprvo da te se tako mački mej sobum pozdravljat.)

Arabi pak se tako pozdravljaju, da se drže, kako da bi jedan drugemu otel ruku bušnut, ča pak nikad ne store. (Riftik! tako užaju delat Krstić i Marija Longa pul Plovaničeve baraki.)

Europejci kad te kega pozdravit, znamu klobuk s glavi. (Samo Krstića više puti pozdrave s jaji, gnjilemi lemunami, plesnivemi pomidori ecetera.)

Najlepše pak se pozdravljaju prebivalci iz Kalifornije. Oni se nepozdravljaju. (Ala bndimo svi Kalifornijci pred Krstićem i njegovemi pajdaši. Prvi, ki ne bude bil, neka se ga obesi na — bobovu slamu.)

Šapulić.

Talijanski listovi protiv austro-ugarskog priestolonasljednika. Talijanski vladini listovi pišu dosta oštro protiv austro-ugarskog priestolonasljednika. Uzrok je tomu ovaj: Nadvojvoda Franjo Ferdinand sa svojom gospodjom putovao je preko Rima u Napulj a nije zastao u Rimu, da pohodi talijanski kraljevski dvor.

Talijanski listovi vele, da nasljednik priestolja nije trebao mimoići dvor savezne države. I vele, kako ovo nije prvi put, da austro-ugarski državnici mimoilaze talijanski dvor. Tako su i austrijski ministri predsjednici Thun i Clari bili u Rimu a nisu posjetili Kvirinal. I sam austro-ugarski vladar Franjo Josip još nije vratio posjeta kralju Umbertu, koji je ih za to došao bio u Beč. I poslije ove nove „uvredljive" demonstracije izključeno je, da će talijanski par pri svomu putovanju u inozemstvo pohoditi i bečki dvor.

U govoru za Bure udaren od kapi. Iz Newyorka javljaju: Brzojav iz Ilieta javlja da je bivši guverner Illinoisa, imenom Atgeld udaren od kapi u pučkoj skupštini u kojoj je govorio u prilog Burima, pa da je na mjestu ostao mrtav.

Jubilej jedne — kokoši. Ovih dana je u Gandersheimu proslavljen neobičan jubilej. Kokoš oudješnjeg školskog podvornika snesla je u razdoblju od jedno šest godina 1000 jaja. Tim povodom su bile na kućama u ulici, u kojoj stanuje školski podvornik, izvješene zastave. U večer je svetni posjednik kokoši okupio oko sebe na obilatoj fritaji sve prijatelje i tom prilikom izrekao revnoj koki zanosnu zdravicu.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od g. Mirka Vukelić k 4 sakupljenih na Josipovu u krčmi Ivana Puž na Puževem Bregu. Iz Zameta k 38 sakupljenih od kremenjaka Josipa Marčelje u krčmi F. Brajana u veselom društvu Srdoča iz zametskih „Slogaša" prigodom dolazka g. kapelana Aničića u sv. Križ. Živili darovatelji. — Od g. Frana Orlić iz Cresa k 25 za proslavit uspomenu svoje blagopokojne supruge. Isti gospodin poslao nam je k 25 za djačko pripomoćno društvo u Pazinu. — Bog mu platio!

Izgubila se

u lječilištu Opatija **bielo procrtana torbica iz sive kože.** U torbici nalazila se jedna ručna radnja i novčarka sa jednom kartom od 20 kruna i nekoliko srebrenoga novca.

Poštenjak, koji tu torbicu nadje i donese u **Kur - komisiju,** dobiti će veoma liepu nagradu.

Oglas.

Podpisani odbor **udruge sv. Mihovila u Rubeši** javlja, da će se na 31. marča 1903. u **3 sata i pol po podne** u društvenih prostorijah u Rubeši obdržavati

glavna skupština

sa sliedećim dnevnim redom:

1) Pozdrav predsjednika,
2) Izvješće tajnika.
3) Izvješće blagajnika.
4) Izbor novog odbora.
5) Razni predlozi.

U Rubeši, dne 25. marča 1902.

Upravni odbor udruge sv. Mihovila.

Oglas.

Podpisani dava ovim do sveobćeg znanja, da je dozvolom oblasti otvorio u Matuljah štalu za praščiće.

Frane Feranda.
trgovac u Matuljih.

Dr. L. Roheim

pojedinik sanatoriuma,

Specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za gospođu, a od 2—5 p. p. za gospodje na **Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Sjećajte se

družbe sv. Cirila i Metoda

za Istru!

Grand Hôtel

u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

pet hrvatskih.

Osobitim štovanjem

W. Zehentner.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najčistije bakalarovo ulje čisto, te sa **Željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i košnom osiku.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Californo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Javna zahvala.

Svoj rodbini prijateljem i znancem, koji su mrtve ostanke naše nepreždaljene i nezaboravne kćeri odnosno sestre

Ljubice Šepić

učiteljice

ispratili do hladnoga groba, budi ovime izrečena najdublja i najtoplija hvala. Osobito pako hvalimo gospodjama učiteljicama i gg. učiteljima, koji su onako mnogobrojno dohrlili na sprovod, kao i gosp. Vinku Rubeši učitelju u Kastvu koji se je mile pokojnice sjetio ganutljivim i liepim nadgrobnim govorom.

Bog platio svima!

Mihotići, 17. ožujka 1902.

Tugujuća obitelj.

Rieka—Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Poziv.

Gospodarska zadruga u Kastvu obdržavati će dne 31. marča 1902. u 9 sati u jutro svoju

redovitu glavnu skupštinu

sa sliedećim dnevnim redom:

1) Pozdrav predsjednika.
2) Izvješće tajnika.
3) Izvješće blagajnika.
4) Izvješće revizionalnog odbora.
5) Razdieljenje gospodarskog orudja.
6) Različiti predlozi.

Kastav, 24. marča 1902.

Frane Dukić
podpredsjednik.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Cieme su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Ivan Doberlet
Opatija. — Kuća Erti.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 imašao je **K 1161.044·39** — **Garancija** iznašala je **K 133.760·—.** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakog četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za sedmero 4 krune, pojedini broj 5 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Volosken kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti".

Br. 14. Volosko-Opatija u četvrtak 3. travnja 1902. God. III.

Sve zlo iz blažene zemlje.

Kad se čuje za najnovije dogodjaje i urote ke potajno sprema iredenta uz pripomoć svojih podrepnica va Trstu i va Istroj proti našoj Austriji mora da ti se koža ježi. Zadnji dogodjaji va Trstu va najužem su savezu sa iredentnom Italijom, to vidimo odtuda ča je pred nekoliko dan znameniti talijanski pisac Gabriele D' Anunzio prigodom jedne predstave deklamiral jednu svoju pjesmu, va koj medju ostalim dolaze i ove vrlo karakterističnе besedi: — Plači majko Italijo, jer se kćer tvoja u krvi i blatu valja. Zove te ona, priskoči joj u pomoć".

I zaista ukrajeni dinamit, i tužbe da se kani u zrak dići austrijske ratne brodove, onaj sumnjivi „skoner" ki se kradomice šuljal okolo Medulina i ki je opaziv naše ratne brode najedanput izginul, sve nam to daje vidit, da su nespašena naša braća va Istre sa onimi u Italiji skovali strašnu i groznu urotu proti našoj Austriji, a osobito proti nam Hrvatom, jer kad bi im bila pošla za rukom ona prokleta namjera, da sa praskavimi stvarmi zdignu u zrak i unište našu ratnu mornaricu, ki bi tu imel najviše za plakat se, ako ne mi Hrvati čiji su sinovi, muži i dica tako rekuć jedini, ki sačinjavaju austrijsku ratnu mornaricu.

Nisu zlo misleli ne, najprvo uništit na prevaru mornaricu, onda lahko zauzet Trst, Istru i Dalmaciju. — Ali stara je beseda, da čovjek snuje a Bog odredjuje. Tako su i oni delali račun prez oštara. — I opet hrvatsko budno oko pomrsilo im je račune i to sada kako i u prvašnja vremena.

Dakako, javno ustat proti nam to se oni boje, jer se još dobro spominju bubac pod Visom i kod Custozze, ke su dobili od hrvatskih mišic. Pa su oteli da na najsramotniji način na prevaru neč postignu. Više je nego sigurno da je i va toj uroti bil pomešan i kakov naš istarski Talijan.

Vidite dakle braćo Hrvati, ča i kako snuju kuntra nam i našoj Austriji Talijani, i oni ki s njimi drže. Svaki ki š njimi u isti rog puše neprijatelj je Austrije i Habsburškoj dinastije.

Budite dakle braćo Hrvati budni na svaki njihov mig i korak, zavjerite se svi pred licem Boga i naroda svoga da ćete nastojat iz petnih žila, da satrete tudjinsku aždaju ljutu, ka vam neprestano o glavi radi. A ako bi nas bojna trublja pozvala, skočimo na junačke noge, pa pokažimo, da smo mi junačka djeca i sinovi onih hrabrih junaka koji su talijanske predje pod Visom u more survali, da budu za hranu morskim ribam, da smo mi sinovi onih otaca koji su toliko puta slavodobitno marširali u Italiju staru neprijateljicu našega cesarstva. A ako li uztreba da im pokažemo, da se mi ne bojimo abisinskih junaka za kih ni ni olovo, ni puške, već mandolini i na lancu vezani medvedi.

Mi se držimo i branimo i zubi i nokti, ni pedlja ove naše zemlje ne dajmo prokletom tudjincu. Što je od vjekova naše, neka naše i ostane za sve veke, sve: i jezik i zemlja na kojoj smo ugledali svjetlo božje. Vjerni budimo našemu cesarstvu, složni budimo jedan z drugem, bdijmo dan i noć, držimo uvjek odprto oko na neprijatelja, da nas ne prevari i vidjet ćete da ćemo se obranit od svega zla, ko bi nam moglo prit iz Italije — iz te blažene — ale gladne kalabrežke zemlje.

PODLISTAK.

Dva stara pisma iz grada Kastva.

Talijanski banditi i njihovi plaćenici trube sveta, da ni v Istre niš hrvatskega ni da ni ga nikad bilo, da jezik kega naš puk v Istre govori ni hrvatski i druge takove trubaštarije. Tem toga vidimo da ti izdajice za činit se razumet od puka, puku govore i pišu čisto hrvatski.

Ako vam se upravo ne gnjusi zamite jedanput Krstićevu špudaćeru v ruki pak ćete se osvedočit, da on va njoj čisto hrvatski piše a to čini samo da ga naš puk razume i da ga tako more varat. Kad se pak puku mora pisat i govorit hrvatski a buduć se po materinskom jeziku sudi i narodnost, mora se sudit da je istarski puk ili barem većina njega hrvatske iliti slovenske narodnosti.

Tako je dan danas a da je tako bilo i u starinska vremena pred stotine i stotine let, dokazuju razne knjige i rasna pisma ka su se u starinska vremena po Istre delala a ka se sada još nahajaju al kod privatnih osobah al va kloštrih al va občinah.

Takova dva hrvatski pisana pisma iz grada Kastva donašamo mi našim čitateljem.

Prvo pismo je jedan testamenat i glasi ovako:

I.

U dan 22. Jenara 1766. u Castvu u kuchie lastovitoga prebivangia Matta Lucichia.

Kade va toj kuchie lexechia Antonia udova Jurja Vlacha bolestna na Xivotu, alle zdrava vida, Sliha, razuma, i govorengia, ka za nadarit istoga Matta zeta, i Hcher Mariu, ki gnu giur vech Lett hrane, i va scupschine derxe, i prez keh pomochi xivet nebi bila mogla do sada odlucilagie ucinit ovi gne tistament, i zadgnu voglin, po koj hoche da dostignu ča gnim bude imenovano, i kako buda naregieni po način Sledechi:

Najpervo rece, imenovana Testadurixa Antonia da puschia za dobro prieto Matteju zettu, i Marie Hchere on kus Umejka i prezidi va Laze zgora Dolcichia, ki gie giur gnoj pervo Stiman, i ona dala gnegha Hchere Gellene, e Gnegioj Sestre duo Sarsi va Trubice i desset paliz platna.

Za tem rece da puschia imenovanem Zettu i Hchere Marie Dolcich zovesse Carlov; od koga da imaglu dat Hchere Gellene Ducata dua, i da imaglu činit aldovat za Dussu gnegiu S. Mass Staneh broja sest, buduchi da onagie kuplla isti Dolcich zrobun suogie doti, i na kem gie večni agravii od L: 2. za S. Masse.

Za tem rece imenovana Testadurixa, da gie bila dala Matteju Cetine giedan Colar, od koga da gie gnoj duga ustalo L: 4: :10. na račun keh da gie imela vina bellega tri polichi. a osta tri polichi.

Za tem rece da gie dala gosp. Arcipretu Pobru Muntarich bruzeni, ki gie imela od Ereditadi pok. gosp. Strisa Plovana Mattessichia, i da ni imela za račun gnegha nego giednu Petizu; zato da ostaglia Marie sue, ča vech vaglia, i tako od Cetini.

Za tem rece, da gie pulli Matta Iuricichia Rauza giedna pognava.

Najsade imenovana Testadurixa imenuje, i čini za suogi Eredi imenovanoga Zetta Matta, i Mariu Hcher ne samo od zgora imenovanech Stuari gnim puschench, nego i od ostaloga, ča bi gnoi dostoglalo, buduchi da za dobro prieto od gnih Skoro malo, al nistar prit gnim hochie, i visse toga platit hotte morat Gellete Battistovoj L: 7. 17. $^1/_2$, a Gellete udve. Antona Duhichia tri Petize na račun keh, da gie dala Otrub Poglink.

I ovo rece, da gie gnegi najsadgni Ordin, voglia, i Tistament ki hochie da bude obderzan u kriposte, buduchi da sue ovo zgora imenovano blago bi bila Lahko pogiala u giednem Letta, kada za 12. Lett nebi bila hragnena od Zetta i Hchere Marie, za to za suem tem da gie blago Muxevglie va Loze, da ona giega lahko mogla uxit u tolikeh Letteh tako.

Na Suedozanstno Anton Blasich Graski Martin Juricich Ranaz, Matte Andrassich Stari, Petar Hlabse, Zvane Dubricich, Zvane Massenza, i Batta Tomicich.

Giambatta Tomicich Cancillar Capite tako prossen od Testadurixe pisah, i pred gnim, i suedoki pregliascich m. p.

La presente Copia estrata per fida mano dal Suo Originale há confrontata col medesmo.

Castua, li 14. Aprile 795.

Gius de Wagathay m. p.
Giudice della Giurisd.

Drugi put ćemo prikazat kako bi se to pismo čitalo danas kada su se neka slova neč malo promenila. (Sliedi.)

Dopisi.

Sv. Križ. Eto ispunila nam se je davna želja! Dobili smo svoga kapelana u osobi vlč. gosp. Josipa Aničića. Došao je k nama na 18. pr. m. Čim smo doznali za pravi dan i uru kada će doći, spremili smo se, da ga dočekamo što ljepše i bolje.

Gruvanje mužara navješćivalo je okolnim sjelima naše slavlje. Reko bi, skoro sve: muško i žensko, staro i mlado pohrlilo je na brežuljak gdje se nalazi crkvica sv. Križa, da tu dočeka svoga dolazećega duševnoga pastira, da ga vidi, da ga pozdravi. Došla je na večer i „Sloga" iz Zameta, da ga pozdravi, da mu pjesmom nazove dobrodošlicu, na čemu se je gospodin kapelan srdačno zahvalio.

Iza toga sakupili se svi u gostioni Frana Brajana, da tu još bolje vide i čuju g. kapelana, da se s njim upoznaju. Gostiona bila je dubkom puna. Tu se je više sati provelo u prijateljskom razgovoru i najljepšem miru i ljubavi.

Dakako da se je nazdravljalo, a i „Sloga" je svoju dužnost vršila. Svima na licima čitala se je velika radost a i sam g. kapelan bio je duboko ganut s tako srdačnog dočeka.

Da nam taj dan bolje u pameti ostane sabrali smo nješto i za našu družbu.

Drugog dana, na Josipovo — dakle na svoj imendan pogostio je g. kapelan svdješnje prvake i „Slogaše" baš gospodski. A sada par rieči. koje treba da svaki od nas zapamti.

Ljubav i prijateljstvo, koje je onog dana medju nami vladale, neka ostane i nadalje medju nami, a to će biti samo onda ako se budemo medjusobno poštovali i starih razmirica ne ponavljali, nego svi složno k jednomu cilju išli.

Nastojmo, da ona ljubav i ono štovanje, koje smo gosp. kapelanu već prvoga dana iskazali, ne ugasne, već neka sve više i više rasta. Držimo se njegovih lijepih navjeta, koje smo od njega čuli i koje ćemo i u buduće čuti. Izkazujmo mu uviek i svagde dužno poštovanje, a on će nama dobrim savjetom za tjelesno i duševno naše dobro iđi nam na ruku.

Iz Kringe. Došao mi je u ruke onaj Krstičev smrad i čitao sam onaj lažni dopis iz Kringe. Piskaralo neko se hvali tobože da su samo 2 po sto njih za našu narodnu stranku u Kringi. Brišan trubilo, ma ni bedast, kada misliš da ćeš nešto s laži opraviti.

Smokve će vam biti, mraki odpadnici sram vas bilo!

Do sada bite bili sve Talijane ponbijali, da ste mogli, a sada ste se prehitili, kako tobože da ćete ti naši prodobiti kod občinskih izbora u Tinjanu. Rogi te vam ostati, jer sve što je bolje i pametnije je za našu narodnu stranku, a vi bedaki i odpadnici ćete rogi i sto puta rogi tako će vam biti.

Sama Kringa će vas osramotiti jer su vas ljudi svi upoznali kakovi muži ste. Dobri muži ste, kada bite ljudo hteli varati samo s laži. Vi crnite i ogovarate naše poštene mužove, tobože da su oni veliki tati i razbojnici, ali znajte, da ljudi nisu više slepi, oni vide ki je pošten i ki nije i ki pametno gospodari i ki ne. Ali još ovu neka znazi onaj glasoviti bogataš, da Križanci nisu nikada oteli poć glasovat jedino radi njega. Tako je, altroke da su svi š njim kako se on hvali po Tinjanštini i Svetopetarščini.

Za danas dosti a jedan drugi put ćemo vas potegnuti na videlo da vas ljudi upoznaju i da vam se smije.

Iz Veprinjskoga sela. Prosim malo prostora za ovo par besed u dragom nam „Narodnom listu". — Puno njih pitalo me je hoće bit u ovem selu hrvatsko iliti slovinsko konsumno društvo. — Ja dakle davam svoj vjernoj braći na znanje, da je narodno konsumno društvo već osnovano i poziviam sve

Takove dva hrvatski pisana pisma iz grada Kastva donašamo mi našim čitateljem.

Prvo pismo je jedan testamenat i glasi ovako:

I.

U dan 22. Jenara 1766. u Castvu u kuchie lastovitoga prebivangia Matta Lucichia.

Kade va toj kuchie lexechia Antonia udova Jurja Vlacha bolestna na Xivotu, alle zdrava vida, Sliha, razuma, i govorengia, ka za nadarit istoga Matta zeta, i Hcher Mariu, ki gnu giur vech Lett hrane, i va scupschine derxe, i prez keh pomochi xivet nebi bila mogla do sada odlucilagie ucinit ovi gne tistament, i zadgnu voglin, po koj hoche da dostignu ča gnim bude imenovano, i kako buda naregieni po način Sledechi:

Najpervo rece, imenovana Testadurixa Antonia da puschia za dobro prieto Matteju zettu, i Marie Hchere on kus Umejka i prezidi va Laze zgora Dolcichia, ki gie giur gnoj pervo Stiman, i ona dala gnegha Hchere Gellene, e Gnegioj Sestre duo Sarsi va Trubice i desset paliz platna.

Za tem rece da puschia imenovanem Zettu i Hchere Marie Dolcich zovesse Carlov; od koga da imaglu dat Hchere Gellene Ducata dua, i da imaglu činit aldovat za Dussu gnegiu S. Mass Staneh broja sest, buduchi da onagie kuplla isti Dolcich zrobun suogie doti, i na kem gie večni agravii od L: 2. za S. Masse.

Za tem rece imenovana Testadurixa, da gie bila dala Matteju Cetine giedan Colar, od koga da gie gnoj duga ustalo L: 4: :10. na račun keh da gie imela vina bellega tri polichi. a osta tri polichi.

Za tem rece da gie dala gosp. Arcipretu Pobru Muntarich bruzeni, ki gie imela od Ereditadi pok. gosp. Strisa Plovana Mattessichia, i da ni imela za račun gnegha nego giednu Petizu; zato da ostaglia Marie sue, ča vech vaglia, i tako od Cetini.

Za tem rece, da gie pulli Matta Iuricichia Rauza giedna pognava.

Najsade imenovana Testadurixa imenuje, i čini za suogi Eredi imenovanoga Zetta Matta, i Mariu Hcher ne samo od zgora imenovanech Stuari gnim puschench, nego i od ostaloga, ča bi gnoi dostoglalo, buduchi da za dobro prieto od gnih Skoro malo, al nistar prit gnim hochie, i visse toga platit hotte morat Gellete Battistovoj L: 7. 17. $^1/_2$, a Gellete udve. Antona Duhichia tri Petize na račun keh, da gie dala Otrub Poglink.

I ovo rece, da gie gnegi najsadgni Ordin, voglia, i Tistament ki hochie da bude obderzan u kriposte, buduchi da sue ovo zgora imenovano blago bi bila Lahko pogiala u giednem Letta, kada za 12. Lett nebi bila hragnena od Zetta i Hchere Marie, za to za suem tem da gie blago Muxevglie va Loze, da ona giega lahko mogla uxit u tolikeh Letteh tako.

Na Suedozanstno Anton Blasich Graski Martin Juricich Ranaz, Matte Andrassich Stari, Petar Hlabse, Zvane Dubricich, Zvane Massenza, i Batta Tomicich.

Giambatta Tomicich Cancillar Capite tako prossen od Testadurixe pisah, i pred gnim, i suedoki pregliascich m. p.

La presente Copia estrata per fida mano dal Suo Originale há confrontata col medesmo.

Castua, li 14. Aprile 795.

Gius de Wagathay m. p.
Giudice della Giurisd.

Drugi put ćemo prikazat kako bi se to pismo čitalo danas kada su se neka slova neč malo promenila. (Sliedi.)

prijatelje i rodoljube da se u ovo društvo zapišu, jerbo je od velike koristi za kmeta. Vidimo najme svi kako nas rovinjski butigeri love za gut, a naše društvo će imat skrb da našega kmeta oslobodi iz ruk talijanskih trgovac u Rovinju.

Naše konsumno društvo davat će svim koji budu pravi člani na groždje sve potrebito i uz nizku cenu.

Članovi tretega reda plaćat će 20 krun pristupnine a to će bit za prve potribe od društvu. U društvo se more zapisat svaki budi od ovoga sela, budi od Barbani ili od Sosiči ili iz ostale naše kuntrade. Društvo davati će kmetom šolfer, likvid i sve druge potrebe.

Ako bude na koncu leta dobitka isti će ostat društvu, koje će tako moć spravit u nekoliko let lepi fond odi reserve a to će bit sve na korist kmeta.

Predsednik društva je čestiti naš Ivan Pokrajac, podpredsednik Jure Brajnović naš današnji župan. Nadamo se da će oni upravljat z društvom dobro na korist i spas našega kmeta. Od dobre uprave odvisit će i napredak društva.

Bog blagoslovio njihov trud.

Mi pak svi skupa iz oviga sela dajemo lipu hvalu gospodinu odvetniku dru. Matku Laginji, koji se platio i blagoslovio njegov trud. Za sada dosti. Bog s Vami!

Nadgrobno slovo pokojnoj Ljubici Šepić,

umrvšoj dne 15. marca godine 1902

Zakučalo mrtvačko zvono tužno žalovito, kako jeka pukhute zice, kako uzdali plačuće angjelka. Tugaljivi njegov zuj dovabio nas u ovo sveto mjesto gdje prestaje ljudska zloba, gdje prestaje razlika izmedju mlada i stara, bogatasa i siromaha, gdje vječni vlada mir. Evo nas na rubu otvorena groba. Komu li su ovo pripravili hladnu postelju, komu li je ovo majčica zemlja raširila ruke, da ga primi u svoj naručaj, koji je onaj, koji ima da ovdje čeka glas poslednje trublje? — To je naša Ljubica!

Ljubica Šepić domaće je dite. Rodila se u Miholičih od vriedne i čestite obitelji. Pučku školu polazila je u Rukavcu i Voloskom; pripravnicu u Kastvu, učiteljište u Gorici, te lieno u nauczima napredovala, dok je napokon postala učiteljicom najprije u Hrušici a onda u Klanci. I gle nesmiljene sudbine! Baš ovih dana bljasi imenovana stalnom učiteljicom u Klanci, a ona ju eto polažemo u grob hladan.

Mile drugarice njezine! Ugledajte se u nezaboravnu pokojnicu, pak sve one lepe vrline i krasne krieposti, koje su ju resile, neka i vas rese. I vi oči i matere ugledajte se u našu pokojnicu, pak kako što je ona mladjahna bila i otac i majka svojoj školskoj djeci, te nastojala, da im u mlada srca uciepi sve što je dobro, lieno i pošteno, e da danas sutra postanu vriedni čestiti ljudi, tako i vi nastojte uzgajati vašu od Boga vam povjerenu djecu, da postanu u kašnjim godinama pravi kršćani i vredni članovi ljudskoga života.

I mi kolegi i kolegice mile pokojnice nastojmo da ju nasledjujemo, te da i mi vršimo kao i ona što je vršila težko učiteljsko zvanje požrtvovno i savjestno, a riedkom samozatajom. — Ugledajmo se svi u nju, u njezine krasne vrline, jer tako istom očuvat ćemo najljepšu uspomenu na nju. —

Ljubice, Ljubice nezaboravna Ljubice, zašto nas tako hitro ostavljaš? — Oj cviete među cvietovima zašto toli rano zapuštaš ovaj krasan svjet, ovo liepo božje sunce? Ta jedvice Ti dvadeset i treća, pak već kočeš u grob leći puna lajnih ideala, puna sladkih sanja, puna vrućih želja! — Pred kratko vidjesmo Te u naponu svoga života u prolječa svoga krasa, a danas? — Smrti, smrti, nesmiljena smrti! Zar ti nije ruka zadrhtala kad si svojom nesmiljenom kosom pretrgala nit njezina mlada života? Zar ti nije desnica zadrhtala, kad si izčupala ovaj tek propupali cviet?

Mila Ljubice! — Nezaboravna Ljubice! Ti nas ostavljaš, a da nam niesi rekla ni s Bogom, posljedni s Bogom. Oj, javi nam se još jedan put! Samo jednom jedinacatom riecju utješi nas jadne i nevoljne, koji stojimo potišteni i ojadjeli na rubu Tvoga prerana groba. — Ti šutiš. Na sve naše vruće molbe, na sve naše gorke suze ne češ da nam se javiš.

Oj, reci barem posljednji s Bogom svomu tužnomu ocu, koga smrt toli nemilo progoni; pozdravi der za zadnji put svoju ojadjelu braću; daj nezaboravna Ljubice utješi barem svoje mile prijateljice, koje evo na rubu Tvoga prerana groba vruće suze lju, oprosti se, mila Ljubice, sa svojim kolegicama i kolegama, sa svojim prijateljima i znancima. — Oh, javi nam se, posljednji put nam se javi!

Al da! Pred nama leži Tvoje djevičansko tielo kao povenut cviet, bez daha bez života. Al duša Tvoja, angjeoska Tvoja duša motri nas iz tajnih visina jadne i čemerne u ovoj suznoj dolini. Ah, moli se Ljubice nezaboravna, moli se za nas tužne i nevoljne. — Moli se za nesretnoga otca i braću svoju, moli se za mile prijateljice svoje, moli se za kolegice i kolege svoje, moli se za naš biedan narod, moli se za sve: za prijatelje i neprijatelje svoje. Tvoja molitva Bogu bit će mila kao miris tamjana kao angjeoski pjev i On će uslišati Tebe.

Ljubice, Ljubice, nezaboravna Ljubice, zadnji Ti šiljemo pozdrav iz ojadjele duše svoje kličuć Ti:

Lahka Ti bila ova gruda!

Domaće viesti.

Automobili iz Nice u Opatiju. Drugi petak na 11. o. m. poslie podne doći će u Opatiju preko 100 automobili iz Nice. To je vell događaj i silni reklam za našu Opatiju i Volosko. Naša občina, kur-komisijon i zabavni odbor v Opatije složili su se i dogovorili, kako će gostovom, keh će one uneve prit sva sila na naši kraji priredit lepe svečanosti aliti festi.

Taj skupni odbor izdal je na pučanstvo Voloskoga i Opatije sledeći

Poziv!

Opatiji predstoji znamenit i svečan događaj:

Velika će se utrka automobila Nica-Opatija prirediti za stalno.

Dne 11. travnja t. g. stići će u Opatiju preko 100 automobila što za obično putovanje a što za utrkivanje, koji će amo u Opatiju doniesti za stalno gostova iz raznih krajeva Europe, dapače čak i iz Amerike. Dužnost je pako svakog stanovnika ljećilištnog okružja, da sa što živahnijim zanimanjem ide u susret tomu veličajnomu slavlju Sport, koji će prvog puta sada postavlja ko nekakav medjunarodni most izmedju znamenite francuske Riviere i našega mladoga ljećilišta, te da gostovima pripravi dostojan i sjajan doček.

Naše se prirodom već tako bogato ukrašeno ljećilište ima pokazati u što svečanijem ruhu. Zgrade i ceste neka se okite najraskošnijim uresom domaćih zastava kao i bojama i stjegovima svih onih narodnosti, koje budu sudjelovale kod utrke.

Austrijske, hrvatske, ugarske, francuzke, ruske, engleske, njemačke, španjolske, belgijske, rumunjske i američke zastave mogu se za vrieme svečanosti — naime dne 11., 12. i 13. travnja — vijati u Voloskom i Opatiji.

U večer dne 11. travnja započeti će u 8 sati razsvjeta visova, bregova i obale. Nadalje umoljavaju se svi vlastnici i nastavatelji kuća najusrdnije, da kućna pročelja, što gledaju na cestu i na more koliko moguće sjajnije razsvjetle.

Svečanostni odbor pobrinuo se je povrh toga za podignuće slavoluka, za vojničku glazbu, bengaličnu razsvjetu cielo obalne pruge ljećilištnog okružja, kao i za cieli niz inih svečanostnih priprava.

Ova vožnja automobila iz Nice u Opatiju jeste takov događaj, koji će svrnuti pozornost svega svieta na naše ljećilište. Naše je već pučanstvo dalo ćesće dokaza sjajnog, zajedničkog osjećanja, pa se pouzdano nadamo, da će i ovaj put shvatiti značenje predstojećeg velikog slavlja, te iz svih sila nastojati da što više doprinese uspjehu istoga.

Za odbor:

Vladin savjetnik prof. dr. Glax v. r. Predsjednik ljećilišta. — Dr. A. Stanger v. r. načelnik. — L. Croci v. r. ravnatelj ljećilištnih zavoda medjunarodnog društva vagona za spavanje. — Dr. Tripold v. r predsjednik zabavnog odbora.

NB. Svake dalnje ubaviesti, osobito glede točnih boja zastava raznih država podjeljuje u svako doba svečanostni odbor u Občinskom uredu, u ljećilištnoj komisiji i u hotelu „Štefaniji".

Automobili će se zastavit na Lipovici a pozdravit će ih zastupnici svih naših oblasti na Slatini. Mesto će bit, kako se vidi iz poziva, sva okićeno zastavami, na Slatini bit će napravljen slavoluk.

U petak na večer bit će sveobća razsvjeta i luminacijon — a te iste večeri bit će za strane goste pripravljen vapor, s kega će oni moć razgledat svu iluminacijon.

Subotu na 12. o. m. bit će na Kantride pucanje na golubove, za polne na 2 ure otvorenje „dobrotvornog Bazara" u Opatiji, a večer na 9 ur primit će gostove guverner Szapari na Rieci.

Nedelja 13. u jutro izleti automobilista po okolici Opatije. Za polne: Izložba automobila na Lipovice, od 2—6 ur prodavanje va „dobrotvornem bazare", va to isto vreme izlet okolo Kvarnera na parobrodu od rečkoga guvernera, na večer u 10 ur ples u „Adrija" klubu.

Ponedeljak od 4—6 ur u jutro odlazak automobila od Lipovice.

Mi preporučamo našem občinstva da budu na ruku skupnomu odboru. Ni jedna naša kuća nesme bit tega dneva prez hrvatske bandere. Ki more neka izvesi osim austrijske francezku, rusku i romanjolsku banderu. Na tu proslavu ćemo se mi osvrnut još i u budućem broju našega lista.

Banditski napadaji. Na Josipovu večer u s nra vračal se je Dr. Poščić va društve nekih gospodja i gospodjića i svoje familije iz Matulj. Mej drugemi popevala se je i ona: „Vara ke salo, salo". Na jedanput prikazal se je na sred cesti kako jedan bandit ki skoči šume van, Krstić i prijel je dra Poščića za prsa i počel ga je rivat hoteć ga hitit preko cesti va Minakov umejak. Dr. Poščić se je obranil i rinul Krstića od sebe tako da je zašemberal va graju a bareta mu je odletela nekoliko metar dugo. Na to mu je dr. Poščić rekal da ča misli da je on fakin da će se z jednem Krstićem tuć i šal je naprvo. Dokle je još trajala ta baratuša prikazal se je valje gospodin Fedele Revelante pisar na Voloskem kapitaništve. On je najme bil do tega hipa s Krstićem va oštarije puli Pierota va Tošine.

Krstić je ta svoj banditski napadaj va svojoj špudaćere po svoju i po svema lažljivo opisal. Laž je da bi mu Dr. Poščić bil rekal da mu neće reć več „salo", laž je da je činil dra. Poščića poljubit zemlju; naprotiv je istina da mu se je onde opetovalo: „Salo propalo", i da je on sam poljubil zemlju i očutil graju i da je pokle iskal okole svoju baretu pitajuć svoje patere: „dove me ze la bareta?" Krstiću je trebe samo zubi pokazat pak je mal kako jedan mladi mačić. Dešperan je do kraja. Vidi da njigovo bljutavo pisanje proti našem ljudem njim niš ne škodi pak je počel rukami napadat kako najprostiji fakin. Nego nać će trdo. Oblast bi pak pravo učinila da takovo ništeto, koje nima ovde ni arta ni parta i koje živi samo od „puta" i judinega novca odpravi „per šub" va njigovu domovinu — ako neće, bit će odgovorna za sve ono ča se bude dogodilo.

Na Vazam za podne pak vračal se je Dr. Poščić preko Puhari iz Miholić doma, sa svojom suprugom i decom. Prolazeć mimo Mišatićeve oštarije opazili su ga neki mladji i počeli su za njim vikat: „Salo" i neke uvredljive riečl. Dr. Poščić znajuć, da su mački osobito va mesece marce nori prošal je mimo naprvo ne brineć se za deranje Krstićevih prijatelji. Nego ti mlajuhi su na svaki način hteli učinit baruta i natać dra. Poščića. Tri od njih a moj njimi neki Lojze Ferlan Miatićev skočili su za njim i počeli su se vrtet okole njega i dizat matafune proti njemu. Težkom mukom obranil se je Dr. Poščić od teh besneh hajduki i šal je naprvo. Kako da to ni bilo dosta počeli su ti hajduki hitat za drom. Poščićem i njegovom družinom kamene tako da se je moral zaklonit va jednu kuću na samine. Samo kad je gospodarica od kući skočila, da vidi ki su ti hajduki, razbežali su se oni svaki svojoj kuće.

Ti su mlajuhi napali na dra. Poščića samo radi bljutavega pisanja Krstićevoga va njigovoj zadnjoj špudaćere.

Krstić najme va svojoj zadnjoj „Tete Jambrožije" piše, da će od sada naprvo pucat va svakega protivnika z rivolvera „ne da sebe obrani nego da bude osvetnikom." Lepo va istinu! Kako da živemo va Turskoj! I to piše jedan čovek, ki je bil več bezbrojno puti kondanan, ki nima va našem kapitanate nikakovega imanja ni nikakove službe, ki je prisegal da nima niš, da nisu ni mudande, ke nosi njegove!

Krstić još pozivlje svoje pristaše da neka se svi oboružaju. Neka se! Seguro će se i naši ljudi svi muzko i žensko, mlado i staro oboružat da brane svoj život proti dešperanemu Krsticu. Neka si zapamti Salo i tu da su se Kastavci jur obranili od jednega kapitana pak će se znat obranit i od jednega znorelega Sala.

Opatijska crkva. Svi znamo, da je naša crkvica premala. Nu, da je pak onako mala videlo se je ova dva blagdana. Crkvica je bila dubkom puna, a vane je još bilo toliko ljudi, da bi se bila još jedanput sigurno napunila. — Več bi ipak vreme bilo, da se počme ozbiljno mislit, da se tomu doskoči.

Opatija nije tek kakovo maleno gorsko selo, več mesto kamo se šteće svako leto sva sila ljudi. Na delo dakle oni, koji su za to pozvani!

Pjevanje u crkvi u Opatiji. Ima več više godina, što se u našoj crkvici, osobitim nastojanjem g. učitelja A. Rajčića goji krasno i skladno pjevanje, koje služi na čast našemu mjestu. — Takova smo se pjevanja naužili i ove uskrsne blagdane, Svaka hvala i čast gospodjicam pjevačicam i gg. pjevačem, od kojih su neki u posljednje vrieme pojačali obstojeći več zbor. — Kao dobru solisticu napomenuti nam je gdjicu Otilij u Letiševu, koja vrstnočom svoga glasa ne zaostaje za svojom vrlom sestrom gdjicom Marij om. — Živjele pjevačice — živjeli pjevači! Samo napried tako.

Štrajk na Rieci. Valje nakon velikoga štrajka va Trste počelo je kuhat i v Reke Ovih dana na jedanput broj teh ki štrajkuju ponarasal na dve tisuće i pet sto njih. Ni fakini, ni vozari, ni fogisti „Adrije" ni toliki drugi neće da prime delo.

Sriedu pred Rižierom došlo je do veće demonstracije. Počelo je letet kamenje. Razbilo se je i nekoliko stakal na prozoreh. Nego pulicija z golemi sabljami i dve kumpanije soldati su ljude pozvali na red. — Drugačeje nima nikakva večega nereda. — Ljudi va večeh hrpah hode po gradu, ali drže se mirno.

Misli se, da će se stvar brzo urediti. Jedina je Banka, ka neće da delavcem povisi plaću. Dosta sramotno od oneh abreji ki nete da pomoru siromašnega delavca. — Danas četrtak štrajkuje se i nadalje. Do sada teče sve dosta mirno. Ljudi se nabiraju ale ne domonstriraju.

Medju demonstranti ima ih jedno 900, ki več od više meseci nimaju nikakovega dela. Teh se valja čuvat. — Na Preluk je prišla kumpanija soldati, valjada da čuva „Polverieru".

Krstić se jasi na pulicija i govori da bi moral guveran stavit svoju c. k. pulicijn. Ma zač? pitamo mi. Ča ga ima tu pulicija? Evo Opatija je več dosta velika, va nju pride svako leto okole 20 tisuć ljudi, pak se ipak niš zlega ne dogodi. A tako i na Voloskem. Ljudi mirni i dobri — tako da ih svi stranci jako hvale. Ki mrzi naše ljude — to je Krstić. A zač? Za to, ča mu kadagod naša deca i naši mladići vapija Salo! Salo! I za to bi morala prit c. k. pulicija na Volosko. Che tita! Pitam ga

je malo, kada je pokojni Jože Pipa bil živ, ki mu je najviše komedije delal, ako se voloski talijančići à la Karlistov sin s kumpagnie bella? A ča su sve delali okolo biznega človeka? Zač ni i onda pisal da neka pride na Volosko c. k. pulicija, da came u obranu biznega Jožeta Pipu ki je najzada bil človek kako i svaki drugi. Neka odgovori na ovo Krstić ako je vredan. — Najzada pak, svako veće mesto ima nekega s kem se mladji svet smeje i ruga. Grešno je i sramotno se rugat nesrećnemu človeku starcu slepemu ali gobastemu, ma smet se i rugat se okole človeka ki nosi ženske stomanjičini i mudandičini ja mislim, da ni nikakov greh.

Salo na raporte. Benati je Krstića pozval va Kapodistriju na raport radi zadnjeh Voloskeh izbori. Krstić je Costantina pital da kako će se branit. Costantini da mu je rekal: „Dizighe, che i vien lori provar — se i ze capaci." — Nego neće Krstić tako oštro reć, zač ga je strah zgubit sto fjorini na mesec.

Udruga sv. Mihovila u Rubeših. Na Vazmeni blagdan po podne obdržavalo je naše društvo Udruga sv. Mihovila u Rubeših, kako je bilo u „Narodnom listu" oglašeno svoju prvu glavnu skupštinu. Na istu došlo je okole trideset člani i nekoji prijatelji iz Kastva i Voloskoga med njimi dični naš Lojzo Spinčić, kastavski glavar Miro Jelušić, Dr. Dabović, Frane Dukić Diračić i Dr. Ivan Poščić.

Predsednik g. Ivan Rubeša pozdravil je sve člane i goste i otvoril je skupštinu. Iz izvješća tajnika doznali smo med drugimi stvari, da je do konca leta 1901. bilo upisano u društvo 49 člani.

Iz izvješća blagajnika doznali smo da je društvo od 1. augusta 1901. do 31. decembra 1901. dakle u 5 meseci primilo svega skupa k 497·60 a potrošilo k 109·06 tako da je ostalo na koncu leta čistoga k 388 i 54 h. To je va istinu lepi uspeh va tako kratko vreme pak za to svaka čast upravnemu odboru, ki je tako lepo z društvom ravnal. Da temu odboru pokaže podpuno ponzdanje skupščina je ga jednoglasno na novo izabrala.

Za nadzorni odbor izvestil je član istoga velenč. g. profesor Spinčić, da je ta odbor pregledal društvene knjige i račune i pronašal da su isti u podpunom redu i da se posvema slažu s izvešćem upravnega odbora. Ponovno su izabrani u upravni odbor: Za predsjednika Ivan Rubeša od Andrije, za odbornike: Frane Ferlan Garić, Ignac Sušanj Josip Ferlan Ribar, a u nadzorni odbor: profesor Spinčić, Ivan Vlah Vicić i Andre Puharić.

Nakon skupštine zabavljali su se članovi pjevanjem narodnih pjesmic i razgovorom. Mi želimo mladomu družtvu dugi obstanak i lepi napredak, da bude na diku i čast cele Kastavšćine.

Razsvjeta cesta i ulica va občine Volosko-Opatija. Ova je občina razsvetljena električnem svetlom. Nego to svetlo je tako slabo da bi petrolio skoro bolje svetilo. — Uzrok je tomu slab materijal po kem ide električna struja od koje se uslied toga dobar del gubi va zemlju. Drugi uzrok da je razsveta cesta i ulica tako slaba je i ta da se lampice na občinskeh feralch redko kada menjaju.

Mi bimo preporučili občine da prisili centralu od eletrike da više puti menja te lampice nego čini do sada.

Sono italiano to će reć ja sam Talijan rekal je četrtak na 20. pr. m. deputat pete kurije Dr. Benati va bečkem parlamente.

Ta dan je najme Benati držal va parlamente jedan bedasti govor va kem je napadal na vladu koja da v Istre i va Dalmacije pomaže Hrvatom proti Talijanom. Dalmatinski zastupniki su mu se rugali, vmeli i govorili neka se ne pača va Dalmaciju, ka ima svoji deputati va Beču a Benati je na to zavrisnul jadan kako vrag: Ja sam Talijan pak kako Talijan moram branit Talijane kade god bili. Ste čuli vi Rukavački, Veprinački, Lovranski i Mošćenički trubili? Kad ste vi pomogli zbirat Bennata za deputata pete kurije onputa vam je Krstić lagal da Benati ni Talijan nego Istran sada pak ste na usta od Bennata samega čuli, da on je Talijan. Altroke Istrani i Slovinci! Siromahi ste siromahi keh Krstić Kukuma i Kafula kako i medvede za nos poljaju.

Va ostalem Benati je rekal koliko besed toliko laži. On je rekal da guveran proteji Hrvati. Guveran proteji svagdere Talijane a na škodu Hrvati i Slovinci; da ih ne proteji bi va dve leta svi propali, koliko god ih ima v Istre. Kod svakeh izbori trpi guveran da Talijani na najsmradniji način varaju Slovince i zakon pod noge hitaju. Da ih guveran ne pusti delat ča te bi kod sveh mogućeh izbori propali.

Riva na Voloskom. Pomorska oblast va Trstu raspisala je inkant dela jedne rive na Voloskom od mulića do mandraca. Najveća cena odnešena je polag preventiva na k 8524·60. — Ki će ponić kakovu ponudu treba da ju pismeno pošalje va Trst na karte bulanoj sa bulom od 1 k najkasnije tako, da pride tamo do 11 ur jutro dneva 24. aprila 1902. Ujedno s ofertom ima se se poslat i jamčevinu (vadij) od 400 krun. Pomorska oblast pridržaje si pravo dat delo onemu, ki njoj bude najbolje konveniral. — Nacrti i proračun stoje na uvid kod tehničkega ureda c. k. pomorske oblasti u Trstu.

Naši neprijatelji. Kod zadnjeh občinskeh izbori za Volosko-Opatiju su se najviše mešali proti domaćoj stranke Costantini i Puović. Oni su bili pripravni, da je šlo, zrućit Nemcem i većinu od zaprežentanci i podeštu a sve samo za to da domaće naše ljude od istarsko-hrvatske stranke stiraju iz občine. Ipak ta dva gospodina živu i dobivaju najviše od naših domaćeh ljudi u ovem kapitanatu zač po fureštch bi od glada umrli.

Mi se pitamo je pravo, pametno i pošteno da naši ljudi davaju takovem neprijateljem našega puka, roda i jezika dobitka? Segurno ne, zač s tem hrane va nedrah zmiju. Nijedan pošten domorodac nesme neprijateljem svojga roda i jezika davat dobitka. —

Opatijski kazinaši izgubili su opet jedan pravdu. Kako smo svojedobno javili imaju opatijski kazinaši još jednu tustu pravdu za inžinjerom Conighi, ki je tužil kazinaše za okrugleh 17 tisuć fjorini. Sada je ta pravda na prvoj inštancije pukla i kazioači su bili odsudjeni, da plate Conighi-u svaki prama svojoj rati okole 17 tisuć fjorini kapitala a z interesom i troškom bit će svega skupa okole 20 tisuć fjorini. Vrhu tega pak će imet gospoda kazinaši platit i svojega albokata.

Ala kazinaši hote va žep pak platite i mučite, to su vam napekli Talijani a Puović najprvi. No on je puli svega toga dobar posal storil. Ki zna njemu dva! To su va istinu lepe dividende.

Vazmeni dar od Talijani istarskemu kmetu. Zemaljski odbor ili junta za Istru vavek skrbi za siromašnega istarskega kmeta — ali samo kako bi mu naprtil kakovo novo plačilo. — I za ovi vazmeni blagdani spametil se je zemaljski odbor va Poreče istarskega puka i zatakal je 47 občinam v Istre občinski adicjonal za steranje poreza (kako tršćanska „Edinost" zgodno kaže) na dovečju pamet to je za steranje školskeh taksi.

Te taksi su Talijani stavili samo zaradi nepotrebne talijanske gimnazije va Pazinu, da moru plaćat debele plaće onem profesorom te gimnazije ke su činili prit iz Italije.

Mački no razumeju ča piše — „Teta lambrožija". I va istinu naši mački su već puta na čudu s onem ča piše Krstić va svojoj matuljskoj špudaćere: Oni govore: — Kako to? Mi razumemo sve do slova ča piše „Narodni list" dočim ono ča piše „teta" nam je već put tako mutno.

Na priliku ono: Aštenšion! — Ki vranić je znal, ča će to reć aštenšion! Kad je to Krstić čul, od straha, da mu se mački ne iznevere, rekal njim je: — Strpite se do nedelji! Ja ću svakemu sam prit va kuću špiegat ča pišem va „tete". Vi samo pripravite malo peršuta ale kalebernika i zmuljić vina.

Salo i Kastavski župani. Kad se je meseca febrara lanjskega leta konstituiralo novo izabrano občinsko zastupstvo va Kastvu bili su imenovani i župani za sve kastavske županije. Salo, ki bi bil htel imet va nekeh županijah za župane svoje verne mačine, rekuril je na juntu va Poreč proti imenovanju nekeh župan. Junta ma je rekurs odvrgla a moj Salo ni dva ni tri nego posmradli ti je jedan foj karte pak ti je poslal va Beč na upravne sudište.

Kako s ponzdane strane doznajemo je upravno sudište va Beču tu bedastu Salovu pritužbu odbacilo kako posve netemeljitu. Brižan Salo! Ča ćete ovo leto ima smolu. Ni ni čudo, kad je na prvi dan leta zagledal najprvo svoju lepu staru. Ča ćete Salo no! La ćoghi l'olio!

Mačja kula na buhanj. Dne 24. maja o. l. na 11 ur jutro bit će na Voloskem sude opet eksekutivna prodaja kuće gospodje Ambrosine na Matuljah. Već je na 4. jenara bil jedan inkant na kem pak ni htel ni jedan kupit kuću. Težko da će ju ni sada nijedan kupit zač je previsoko cenjena.

Krstić va Loprince. Doznajemo, da je Krstić bil utorak za Vazmom pul šor Anzula i da mu je pomogal pripravljat liste za budaće občinske izbore. — Ala mo to bit lanjske te liste!

Opomena našim ljudem. Molimo sve naše sunarodnjake, da se ni jedan od njih ne meša ni za zlo ni za dobro va ročki nemiri. Neka se svaki spameti, koliki su naši nedužni ljudi va Trste zgubili i život svoj va poznatoj onoj prigode.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od g. M. P. Dorčića iz Baške k 5; prigodom glavne skupštine udruge sv. Mihovila u Rubeših dne 31. marta t. g. sakupilo se je kod g. Josipa Ferlan Ribara medju članovi udruge k 7 za našu družbu. Živili!

Spasi Bože rod Hrvata!

(Spj. Dabo Razkrižar).

Ljut se bojak Istrom bije
Bolni vapaj svud odmjeva
Jadan Hrvat suze lije,
Osvetom mu oko sieva.
Dušman hoće da svojata
Spasi Bože rod Hrvata!

Dva si ognja suprot staše
Zarad rieka i pravica
Jednim Pravda smjelo jaše
Drugim čopor izdajica.
Dušman hoće da svojata
Spasi Bože rod Hrvata!

Vrieme kušnje eto svanu
Stog uz Pravdu i ja jašem
Sa istoka sunce granu
„Bit će dana rodu našem!"
Dušman hoće da nas nije
Satri Bože glavu zmije!

Mali razgovori.

Krstić: Ja sam bil veli Hrvat i ti si bil veli Hrvat.

Anzulo: Pak?

K. Pak sada smo oba Talijani i mi sve sporadi beći.

A. Ti si sporadi beći — ma ne ja.

K. Ja sam plaćen ... a ti si dužan — to je sve jedan vrag. Mi smo jednaki.

A. Kada smo jednaki, onputa pijmo.

K. Ter već pol uri čekam, da mi poneseš žmulić vina.

M. Ča da se je Ivaku sberalo?

J. Ka stvar to?

M. Govoril je neki dan pul Lovrini, da te sada na Voloskem Talijani al kako ih mi zovemo mački dobit, pak da će on benj našega Matsčića dole s dela zbit.

J. Ja zač je mislel, da su pul nas ljudi trubasti kako je on i oni trubili mačji po Bregeh i Rukavce ki veruju ča im Salo trubi. Oni bi i v ajer pogledali, da njim on reče da osal leti.

J. Ča da je Rišo Nonin dobil „bakalara" za velu šetimanu?

M. Deju da je, nego nemam kako će ga pojist kada je zel „purga".

J. Kakovu purga?

M. A popil je niš manjši nego deset unač ulja od ričini, da mu purga jad i čemer, kega je pojil va šetimane od izbori.

J. Vero onputa će mu težko poć „bakalar" z dolum.

M. Če moist zač ga je već pozeral a i na trubce mu se pozna da je.

J. Huje mu budi ter budi!

Razne viesti.

Američki darovi. Tečajem prošle godine darovali su, kako javljaju iz Newyorka bogati ljudi — u Sjedinjenim državama 1.040,000.000 maraka za javne svrhe. U to nisu uračunate zaklade od 20.000 maraka ni običajni prinosi za urgojne, dobrotvorne i religiozne svrhe.

Zaklade bogatih Američana od prošle godine nadišle su sve predjašnje. Spomenuta svota nadkriljuje po svoj prilici ukupnu svotu sličnih zaklada svih drugih zemalja na svietu. Andrev Carnegie dao je za sveučilišta i javne knjižnice preko 130,000.000 maraka, a pod konac prošle godine pregovarao je s državom radi dalnjeg dara od 20 miljuna maraka. Mrs. Leland Stanfort, Piepont Morgan, John Rockefeller, dr. Daniel Pearsons, Mrs. Emmons Blaine, Helen Gould, te drugi poznati muževi i gospodje obsipali su dalnjim darovima zavode, koji su skopčani s njihovim imenom.

Najveći darovi potječu od Mrs. Leland Stanford, Andrewa Carnegie-a i Johna Rockefellera. Mrs. Stanford dala je za sveučilište, koje nosi ime njezina sina, 120 mil. maraka, a Rockefellerovi darovi iznosili su 20 mil. maraka i povrh toga je ovaj gavan obećao sveučilištu u Chicagu dalnjih 20 mil. maraka.

Ta svota razdieljena je medju 1530 mjesta u Sjedinjenim državama, Portoriku i Kanadi. Newyork dobio je od toga 20 mil. maraka za knjižnice, St. Louis 4 mil. maraka u istu svrhu, te isto toliko dobile su Carnegieove knjižnice u Bradfordu, Duquesnen i Homesteadu u Pennsylvaniji.

Ova točna listina o Carnegievim darovima u g. 1901. jeste od obćeg interesa: On je darovao jednoj tehničkoj školi u Pittsburgu 8 mil. maraka i tom prilikom obećao, da će darovati još najmanje 100 mil. maraka. Na dalje je darovao vladi Sjedinjenih država za osnutak sveučilišta za višu naobrazbu u Washingtonu 40 mil. maraka; Carnegicovu zavodu u Pittsburgu 4 mil. maraka. Povrh toga je darovao Carnegie mnogobrojnim drugim zavodima i knjižnicama znatne svote.

O veselom ljubavnom romančiću javlja se iz Rima: Pred neko doba nastanio se je u vječnome gradu mladi zaljubljeni par. On je bio slikar, a ona dražestna ali nevjerna polovica nekoga bankira. Utekoše skupa, a krasotica nije zaboravila sa sobom ponieti veću svotu novaca, koji se u kratko doba razkockaše na sve strane. Što sada? „On je slikar a ona također ništa nema" — kažu Talijani.

Gostioničar već se počeo posve ozbiljno gristi policijom, kad se je nevjerna žena već prilično otrežnjena, sjetila svoga muža, koji ju do ludila ljubi. — Brzojavi dakle njemu, a muž dobričina prispije zbilja prvim ekspresnim vlakom u Rim. I tu se je u hotelu odigrala ganutljiva scena pomirenja bolnemu je prisustvovao i — slikar, koji se je poslje sjajnoga objeda, dobivši još pristojnu odštetu za svoj „odstup", sa suputnima opraštio. Poslije objeda podjoše supruzi na šetnju po vječnome gradu. Gospodinu bankiru svidjela se pri tom jedna Rimljanka tako silno, da je zada mlada gospodja imala stotinu muka, da u Rimu ne izgubi svoga miloga supruga. Južno podnebje očito joj više nije prijalo i mjesto da on nju bolesnicu, morala je ona njega da vodi natrag na sjever, gdje nastavljaju svoj dekadentni roman moderne bračne sreće.

Lepi pržun. Pred nekoliko vremena je jedan dan jutro va bečkem Novemmestu prišel tamničar va pržun pregledat malo areštante, nego na svoje velo čudo ni našal nijednega za svem tem, da ih je bilo dan prvo puno njih zaprtih.

Ča je ča ni gledaj samo gledaj tamo videl je tamničar da je na podo jedna daska odignjena a skroz škulju od daske moglo se je prit va konobu.

Pogledal je va konobu i kad ti temu ne beše videl ti je pred jednom velom bačvom vina sve areštante ležeć pijane kako čep. Muško i žensko sve je pijano pred bačvom spalo.

Škoda da nisu bili tamo Rižo, Salo i Unkvartin. Oni nebi segaro zaspali dokle je bilo ča mokrega va bačve nego bi bili kantali: Pijmo ga pijmo ga sve do dana belega . . . . !

Potres razorio čitav grad. Istom sada su došle viesti, da je na 7. veljače užasan potres razorio čitav grad Cangri u Maloj Aziji. Cangri je brojio 20.000 stanovnika, a leži u blizini Angore.

Br. 1086.

Oglas jeftimbe.

Uslied zaključka obć. zastupstva od 1. febrara 1902. razpisuje se ovim jeftimba za dogradnju prednjih zidova na Opatijskom groblju u Skrbićih, zatim priredjenje jedne leše za pokopanje mrtvaca, gradnju mrtvačnice i stana za grobišnog čuvara sve polag nacrta i proračuna ležečeg na uvid u občinskom uredu u Voloskom.

Ponude pismene zatvorene i providjene biljegom od 1 k. imaju se predložiti obć. Glavarstvu u Voloskom do 12 ure dana 20. aprila tek. god.

Občinsko glavarstvo pridržaje si odlučiti o ponudah i uručenja radnje.

Dostalac imati će položiti vadium od 10 po sto ponudjene ciene prije nego mu bude uručena odluka doznačujuće radnje.

Glavarstvo občine
Volosko, dne 22. marča 1902.

Načelnik:
Dr. Stanger.

Oglas.

Podpisani dava ovim do sveobćeg znanja, da je dozvolom oblasti otvorio u Matuljah štalu u kojoj ima praščića na prodaju.

Frane Feranda
trgovac u Matuljih

Dr. L. Roheim

poglednik sanatorijuma,
specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za gospodu, a od 2—5 p. p. za gospodje na Rijeci, vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom D. Accurti.

Prodavaju se

Nekretnine pok. Kostantina Jačića i to kuća kraj državne ceste u Škrbićih (Volosko) br. 170 i zemljišta, koja bi mogla služiti za gradnju i obdjelovanje.

Kuća, koja stoji vis-à-vis Vili Alice, imade u prizemlju 2 konobe, na prvom podu 4 sobe i kuhinju i pod krovom mrtvi tavan.

Informacije, o svemu dobivaju se kod gospodina Viktora Tomičića na Voloskom br. 7.

Najbolji se ljekovi dobiju
u
Ljekarni „al Redentore"
(ex Spasitelju")
na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže od samih trava načinjeni to i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za održati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatisam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je predestavan izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove čudotvorne kapi „Spasitelja" proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju nadurenje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozicu te grču u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržaje redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica 80 novč.

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju sa pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i mutežа glave. Jedna bočica 85 novč., a nadomješčuju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Biliuški sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsigurnije liječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko bolnje na prsima bolestima neka rabi samo ovaj „biliuški sok" te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se jedino u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

Naruči, ti tko više bočica dobije popust!

HINKO BABIĆ,
ljekarnik
Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Sjećajte se
družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru!

Grand Hôtel
u Opatiji
preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i lieno uredjenom
Kavanom
u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do
pet hrvatskih.
Osobitim štovanjem
W. Zehentner.

Ljekarna D. Accurti
na Rieci,
Corsia Deák, (tik kolodvora)
preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najčistije bakalarovo ulje čisto, te sa željezom i jodijem, direktan uvoz iz Bremena iz znamenito i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čvrsto ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Mončuran. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califago". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Rieka—Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug
Via Riva ugao Via Lido.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su, koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesova vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Krtl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni **Dra. Janežića u Voloskom.**

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je K 1161.044·39 — Garancija iznašala je K 133.760·—. — Uloženo je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubčić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za sedmjake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Volosken kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šiljaju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez duše!"

Br. 15. Volosko-Opatija u četvrtak 10. travnja 1902. God. III.

Zar opet trosveza?

Pokojni kancelar nemškega cesarstva Bismark bojal se je vavek da bi se Francezi mogli osvetit Nemcu za to ča njim je leta 1870. zel dve provincije: Elzas i Lotaringiju. Za to je pokojni Bismark vavek skrbel da bi mej drugemi europskemi državami našal nemškemu cesarstvu prijatelje i saveznike ki bi ga imeli branit, da pride do vojske mej Nemci i Francezi. — Bismark vrtel se je dugo vremena okol Ruske, da bi ju predobil za svojga saveznika, nego Rus ni Bismarku veroval niš zač ga je jako dobro poznal — pak se ni nikako htel združit sa Nemškem cesarstvom.

Bismark je na to hitil udicu na Austriju i Italiju a ove su valje zagrizle. Nakon dugeh pogajanji pogodili su se pred desetak let Bismark za Nemačku, grof Andrassy (Madjar) za Austriju i Crispi za Italiju i učinili su tako zvani trojni savez.

Ča je va pogodbe mej temi trimi državami rečeno ne zna se pravo zač je tajno ali sve jedno se je doznalo puno tega ča je va pogodbe rečeno. Zna se na primer da polag te pogodbe ima svaka od teh trih državi pomoć drugu ako bi ki neprijatelj na nju navalil.

Dokle znamo da su i Nemac i Talijan najveći i stari neprijatelji Austrije, dokle znamo da su se jedan i drugi borili već više puti proti Austrije, dokle znamo da je pred malo let, najme leta 1866. htel Nemac zet Austrije najbogateju kraljevinu Češku a Talijan vinorodnu Dalmaciju ne moremo razumet kako bi ti stari i smrtni neprijatelji Austrije nju mogli obranit pred drugem kakovem neprijatelom.

Po našem mišljenju Austrija se va slučaju potrebe nebi mogla pouzdat va te svoje saveznike, pak ni trojni savez Austrije ni za slučaj vojske od nikakove koristi.

Zna se još da je Italija za stupit u ta trojni savez zahtevala od Austrije neke pravice i privilegije političke i gospodarstvene naravi.

Tako se govori da je Italija zahtevala a Austrija obećala, da će za vreme dokle ta savez traje branit austrijske Talijane od širenja slavenske moći va Primorju i Dalmaciji. Kad to znamo razumemo kako Talijani v Istre Trstu i Gorice moru delat ča hoće, kako moru zakon pod noge hitat, kako moru protuzakonito proganjat Slavince i kako moru v Istre i Gorice vladat Talijani za svem tem, da su i tamo i ovde Slavinci va većine.

Austrijska vlada brani i protežira Talijane na škodu najvernejeh svojeh sini „Slavinci" a to čini jerbo je po pogodbe z Italijom i Nemačkom na to prisiljena. Tako radi trojnoga saveza moramo mi Slavinci Istre i Primorja trpet talijanska proganjanja. Italija je od Austrije zahtevala pravicu da sme talijansko vino va Austriju pod nižu daciju nego je to bilo pred trojnem savezu a Austrijska vlada je, nagovorena od Bismarka predložila parlamentu onu trgovačku pogodbu z Italijom va koj je ona nesrećna vinska klauzola. Od kada je stupila va krepost ta vinska klauzola poplavalo je talijansko vino celu Austriju a naša i dalmatinska vina prodavaju se po niš i jako slabo. — Naši vinogradari radi tega od leta do leta sve to više propadaju. —

I druge pravice dobila je Italija od Austrije radi tega nesrećnega trojnega saveza a sve te pravice su na očitu škodu Austrije i njezinih naroda. Moj drugemi spomenut ćemo: pravicu ribarenja po Čozotih, dužnost austrijskih špitali da leče za niš talijanske delavce da laglje domaćem delavcem konkurencu delaju.

Z druge strane Nemška, sili Austriju da se neprestano oboružava. Austrija potroši duplo više za vojsku nego za sve druge potrebi i svako leto troši se za vojsku više, al se delaju novi brodi, al se kupuju nove puški ale novi kanuni toliko da je trošak za vojsku svako leto veći, a radi toga su i plaćila svako leto veća. Od trojnega saveza ima dakle Austrija samo škodu a da pride do vojske videla bi koliko se more pouzdat na svoje saveznike.

Ta trojni savez pritišće austrijske narode kako jedna mora i svi narodi zvan Talijani komać čekaju da se te mori oslobode.

K letu steče pogodba trojnega saveza. Austrijski narodi a navlastito Slavinci nadali su se da se ta savez neće više obnovit nego čini se da se nade austrijskeh narodi neće obistinit.

Pred malo dan sastali su se nemački kancelar grof Bülow i talijanski ministar grof Prinetti va Beneceh da se dogovaraju radi obnovljenja troj nega saveza, — i sve se bojimo da je va Beneceh bila zapečaćena naša sreća ili bolje nesreća.

Trojni savez će se po svoj prilike opet obnovit a mi ćemo opet bit za desetak let zručeni na milost i nemilost primorskem Talijanom, opet će naš siromašni kmet imet borit se z nesrećnom vinskom klauzolom. Nego u višnji srca!

Prošla su vremena kad su se narodi zatirali. Ljuti Turčin klal je i matiral naš naroć kroz stotine i stotine let pak ga ni mogal zatrt, neće ga sigurno ni Talijani ako pak budu imet će od tega najveću škodu Austrija jerbo će zgubit najverneje svoje sine.

Dopisi.

iz Šaška na otoku Krku o Uskrsu. — Ovih dana bijaše sazvana obć. sjednica na kojoj bijaše pretresano samo nekoliko točaka te točke tiča se jedino boljka ove naše občine.

Naši narodni dušmani dakako ne prestaju rogoboriti proti občinskoj upravi, naravski da sadašnja uprava je našim dušmanom jedna žuhka pilula, kakove oni niti nemaju u svojem skladišta, naime njima se obć. namete povisilo jedino za to da se taj novac dieli u zastupstvu u svoje svrhe. Kukavice, a čime se zahitalo prostor obć. tla t. zv. „paladu?" a prostor starog porta popravak župne crkve, popravak dvijuh potoka, a čime se moralo plaćat dugove kojimi su obteretili občinu njihovi stariji, dok su vedrili i oblačili našom občinom. „Ku-

PODLISTAK.

Dva stara pisma iz grada Kastva.

(Svršetak).

To pismo bi se danas, kada su se neka slova neč malo promenila, pisalo ovako:

U dan 22. jenara 1766. u Kastvu u kuće vlastitoga prebivanja Mata Lučića.

Kade va toj kuće ležeća Antonija udova Jurja Vlaha, bolestna na životu ale zdrava vida, sluha, razuma i govorenja, ka za nadarit istoga Mata, zeta i kćer Mariju, ki nju jur več let hrane i va skupćine drže i prez keh pomoći živet ne bi mogla do sada odlučila je učinit ovi nje tistament i zadnju volju po koj hoće da dostignu ča njim bude imenovano i kako budu naredjeni po način sliedeći:

Najprvo reče imenovana Testadurica Antonija, da pušća za dobro prijeto Mateju, zetu i Marije kćere on kus Umejka i prezidi va Loze zgora Dolčića, ki je jur njoj prvo stiman, i ona dala njega kćere Jelene a njene sestre dve Sarsi va Trubice i deset palic platna.

Za tem reče da pušća imenovanomu zetu i kćere Marije „Dolčić" zove se Karlov; od koga da imaju dat kćere Jelene dukata dva i da imaju činit aldovat za dušu sv. Maš staneh broja šest, budući da ona je kupila isti Dolčić z robun svoje doti i na kem je večni agravij od L. 2 za svete Maše.

Za tem reče imenovana Testadurica, da je bila dala Mateju Cetina jedan kolar od koga da je njoj duga ostalo L. 4:10, na račun keh da je imela vina belega tri poliči, a osta tri poliči.

Za tem reče, da je dala g. arcipretu Pobru Muntarić brunzeni, ki je imela od ereditadi pok. g. Strica Plovana Matešića, i da ni imela za račun njega nego jednu petica; za to da ostavlja Marije sve ča več valja i tako od Cetini.

Za tem reče, da je puli Mata Juririća Ranza jedna ponjava.

Najzada imenovana Testadurica imenuje, i čini za svoji eredi imenovanega zeta Mata i Marija kćer, ne samo od zgora imenovaneh stvari, njim puščeneh, nego i od ostaloga, ča bi njoj dostojalo, budući da za dobro prijeto od njih skoro malo al ništa prit njim hoće i više toga platit hete morat: Jelete Batistovoj L. 7:17 1/2, a Jelete udove Antona Dukića tri Petize na račun keh da je dala Otruc Poljak.

I ovo reče, da je njeji najzadnji ordin volja i tistament ki hoće da bude obdržan u krieposte budući da sve ovo zgora imenovano blago bi bila lahko pojila u jednem letu, kada za 12 let nebi bila hranjena od zeta i kćere Marije, za to za svem tem da je blago muševlje va Loze, da ona je ga lahko mogla užit u tolikeh letih tako.

Na svedočanstvo: Anton Blažić Graski Martin Juričić Ranza, Matte Andrušić Stari, Petar Hlabše, Zvane Dubričić, Zvane Massenza, i Batta Tomičić.

Giambatta Tomičić kanciller Capite tako prosen od Testadurice pisah, i pred njum, i svedoki proglasih m. p.

La presente Copia estrata per fida mano dal Suo Originale há comfrontato col medesimo.

Castua, li 14. Aplè 795.

Gius de Wagathaj m. p.
Giudice della Giurisd.

Drugo pismo pak je prodaja jednega komunjskega Dolčića i glasi ovako:

II.

Mi Lorenzo Cucurin i Toma Tomicich Saczi odij Grada Castva.

Zovem nasem očitem pismom činimo puno verovangie suem onem pred keh bude perneseno kako sprivoglienjem Presla G. Capitana, i na prosgnu Andreja Cucurina smo dali, i podelili giedan comunski Dolcich puli gnegovo pod put ki peglia na Giablanovac od grada, ki gie bil stiman od Stca i Comunchiaca Antona Paulinichia J 3 u Comun á Gospode sold 3 i budućhi platil reçenu sumu dagiemomu od istoga Dolcicha veçno i mirno gospodarstvo prez svakoga aggravia van te obiçajne angarie i desetini u Camaru gnih Ces. Svetlosti, stem da se nemoze vech vanka protezat nego su mu bili po nassoj zapovede krizi postavni, obligujući se mi obdržat i branit ga u posesu svako vreme i proti svakomu i za veće verovanje dajemo mu ovo pismo z našem komunjskem počatom zatvoreno i tako

Dano u Kastvu na 4. Genara 1736.

Juraj Vlach
Canciler Capitanie m. p.

Dan danas bi se to pisalo ovako:

Mi Lorenzo Kukurin i Toma Tomičić sudci odi Grada Kastva.

Z ovem našem očitem pismom činimo puno verovanje svem onem pred keh bude perneseno, kako privoljenjem Presla. G. kapitana i na prošnju Andreja Kukurina smo dali i podelili jedan komunjski Dolčić puli njegovo pod put ki pelja na Jablanovac od Grada, ki je bil stiman od Stimadura i Komunščaka Antona Pavlinića F 3 u komun Gospode soldi 3 i budući platil rečenu sumu dajemo mu od istoga Dolčića večno i mirno gospodarstvo prez svakoga agravija van te običajne angarie i desetini u kamaru njih Ces. Svetlosti s tem da se ne može već vanka protezat nego su mu bili po našoj zapovede krizi postavni, obligujući se mi obdržat i branit ga u posesu svako vreme i proti svakomu i za veće verovanje dajemo mu ovo pismo z našem komunjskem počatom zatvoreno i tako

Dano u Kastvu na 4. Jenara 1736.

Juraj Vlah
Kanciler Kapitanije m. p.

144

kavice" zahvalite Bogu i današnjoj obć. upravi. Naravski to oni rade ne iz osvjedočenja nego samo stoga što njim se sline cijede za občinom, oni znadu da je sve u redu ali dá stavite ih u nutra onda će bit tekar sve u redu onda ne čeju ništa prigovarat ali tekar onda bimo friško stojali. O povero Legitimuš.

Kazao mi je prijatelj da „Legitimuš" brani u škovaceri onega c. kr. impijegata, on da je izvratan činovnik, on da je svakomu prijatelj samo ne popom. A zašto ne popom? Koji ga je učinio čovjekom ako ne pop Slovenac. Kad sudi „Legitimuš" da je on pravi čovjek, nek nam protumači koliko puta je bio taj činovnik puli svete Maši kroz ovih 12 godina što je u Baški (niti na sam carev dan nije u Crkvi) a koliko puta na sv. ispovjedi?

Što se tiče njegovog ureda najbolji dokaz biti će Vam taj ako pitate one, ki ga radi slažbenih stvari išću u uredu. Gdje bi oni tega gospodina nahadjali? U uredu ili u birtiji Mata Dešantića, gdje se palazio od zore do mraka što je bilo uzrok da je neka milostiva supruga imala više puta razbijeno sad oko sad noš, dapače radi ovih stvari upozorujemo njegove predpostavljene oblasti.

Ali kamo sam zašao — da ne duljim ostavljam na stran te izdajice i propalice nije niti vriedno da se čovjek obazire na njihovo kokodanje, nek se grizu med sobum i onako ne mogu bit bez kozjeg mlieka a ja ću za danas svršiti sa našom stvarju.

Nakon dovršene obć. sjednice porazgovorili smo se o budućih naših stvari te složno i sporazumno odredili da se imade kod budućih obć. izbora izabrati našim načelnikom g. Niko Lolić.

Svršavam sa živilo zastupstvo i živio budući načelnik g. Niko Lolić. (Ala Salo sad je čas za organizirat tvoj partid u Baški.)

Domaće viesti.

Bazar u dobrotvorne svrhe otvorit će se u subotu u 2 ure za polne u Opatiji va parke pred Stefanijom. Već se je do sada sakupila u tu svrhu sva sila, preko 2000 dari, keh te onputa neke gospodje i gospodjice prodavat. Tu će bit svega i svačesa. Va lepeh paviljonah 9 od njih — prodavat će se hrana i piće, roba, slike, klobuki rožice, cigari, galanterie, igračke i tisuće drugeh stvari. A to sve ceno, jer su sve stvari postavljene na prodaju darovane od gospode.

Medju darovatelji je i sam brat Njeg. Vel. našega Cesara nadvojvoda Ludovik Viktor. On je daroval za ta bazar nekoliko jako lepeh stvari.

Od paviljona će bit jako interessantan on, kada bude takozvano „kolo" od sreće. Plaćat će se po 10 šoldi za lumer i kada se zavrti kolo, dobije se ono ča odgovara onemu lumeru. Tako će bit lep i ou paviljon, va kom će bit jedna bačva puna lepeh stvari. I te stvari te se dobivat na sreću a sve to za malo beči. Kako se vidi sve će to bit jako lepo i zabavno. Moć će se imet i kafe i biru i svakakovega pića, pa i peršuta. Lepa je to prilika za naše ljude iz Lovrana, Ike, Kastva, Mihotić i od druguda da se pridu ti dni pozabavit u Opatiju.

U bazaru prodavat te večinom sve same principese, kontese i baronese. Ali bit će i domaćih gospodja i gospodjica. Igrat te tri muziki. Prodaja će bit i nedelju na 13. o. m. va iste uri kako i subotu. Ulaznina subotu 1 krunu, a nedelju 60 heleri.

Vas priход tega „bazara" namenjen je za gradnju špitala v Opatije. Našim čitateljem i prijateljem našega lista na umirenje napominjemo, da taj bazar ima u istinu tu svrhu, i da tu nije niš sakrito ni prikriveno.

Mi preporučamo svima, da svaki nabavi kakvu lepu stvarcu va tem bazare. Tim će postignut dvoje. Prvo: neć će za svoji beči dobit, a drugo, imet će to zadovoljstvo da te beči ki je za to dal dužit onako plemenitoj svrhi, kakova je to gradnja špitala v Opatije. Dakle do vidova subotu i nedelju na bazare.

Odlazak. Ponedeljak na 7. o. m. odputoval je naš veleuglasni zastupnik gospodin Spinčić va Beč. Zdravo pošal i sretno se opet k nam povratil.

Automobili nete prit. Mi smo va zadnjem našem „Narodnem liste" napisali nekoliko beseda o pripravah, ke se delaju v Opatije za dočekat automobile iz Nice. Spomenuli smo, kakav reklam a zajedno i kakova korist bi bil taj dogodjaj za naša mesta. I va istinu vela bi bila korist za našu Opatiju i za Volosko da su ti automobili prišli zač bi bili za sobom povukli svu silu sveta ki bi opet bil pustil va našeh mesteh svu silu beči.

Nego dogodilo se je drugačeje. Automobili nete prit — a temu je kriva talijanska vlada, ka im je zadnji čas zabranila prolaz preko svojega teritorija. Kako vidite sve zlo iz blažene zemlje.

Najprvo je talijanska vlada dopustila pasaj, a sada ga na jedanput zabranjuje i to već na kraju, kada su sve pripravi učinjene i kada se je iveć potrošila sva sila beči. To je nepošteno. — Tako moru delat samo arlekini, kakovi su Talijani od vavek bili. Pak još imamo ljudi, ki s njimi drže!

Na slavne odbore ovih podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru razaslalo je ove dane Ravnateljstvo naše družbe ovo pismo:

Slavni odbore!

Umoljava se taj sl. odbor, da u što kraćem roku sazove godišnju skupštinu tamošnje podružnice, i da odnosno izvješće bezodlačno dostavi Ravnateljstvu u Opatiji.

Jedna od točaka dnevnoga reda ima da bude: — „Izbor dvaju izaslanika (ili izaslanica) na godišnju skupštinu družbe", na što se taj sl. odbor osobito upozoruje.

S odličnim štovanjem itd.

Mi s naše strane preporučamo našim rodoljubom, da udovolje želji glavnoga Ravnateljstva i da se bez odgadjanja saberu u skupštinu te da učine sve, kako stoji napisano u naputku za podružnice. Razumije se da svaka takova skupština mora bit prijavljena odnosnom kapetanatu, kom se mora takodjer priobćiti i imena izabranih odbornika. — Na delo dakle — a sve za našu družbu!

Obsadno stanje u Trstu je dignuto. Na 7. o. m. dignula je vlada va Trste obsadno stanje. I tako se va Trste vrnulo sve na staru — kako je i prvo bilo.

Ipak je pomoglo. Naš „Narodni list" je još ovu zimu pisal proti grdoj nepravice ka se je dogadjala našoj braće va lepem meste Omišlje — na Bodulje. Mi smo već onput spominjali, kakovu škodu delaju va celoj onoj občine zeci, keh se je va zadnje vreme bila nakotila sva sila i to za to, zač rečki lovci, ki su bili seli na se vas lov Omišaljske i Dubašanske občine, nisu prihajali lovit, nego su pustili da se blago sve više koti i množi. Od tega je naš puk onde imel silne škodi. Sve zelje, a osobito loze i mladice od stabal sve su to zigrizli i ziskubli zeci, a Bože sačuvaj da ki va kega pukne.

Ljudi su se prituževali sad na kapitanat va Lošinj, sada na Namjestničtvo va Trst. Najzada je tu stvar zel v ruki naš zastupnik Spinčić.

On je va Beče postavil na ministra oštru interpelaciju i zahteval, da se onemu puku vulje pomore i to tim, da se zeci pokolju. I va istinu — ministar je dal nalog, da rečka gospoda moraju koliko prej ponbijat zece i ne pustit da ih se onoliko naloti. Tu je viest naše pučanstvo va občinah Omišlja i Dubašnici primilo za sigurno najvećim veseljem.

Tako se skrbe pravi zastupnici za narod, altroke Benati, ki va parlamente redovito muči kako riba, ale pak ako ča izbrbolje, to je proz svakega šuga i šustanci, kakav je bil i on njegov govor od neki dan, va kom je branil Talijane va Dalmacije kako da su ga oni zibrali za deputata i to z besedami: — Sono Italiano! Talijan sam. — A budi — ki ti brani, ali onputa ne smućuj naše mačke i ne pelji ih za nos, govoreć im, da češ se za njih skrbet.

Bremer urednik nemškoga foja „Tagblatta" za Reku i Opatiju — odpuhnul je. Kako je našim čitateljem poznato ustrojil je lane neki Hajman nemški foj „Tagblatt" i izdal ga je prvi put na 18. augusta upravo na carev rodjendan.

Nego ta list je brzo propal, a ono ča je od njega ostalo preuzel je na se neki Bremer, ki je već jedan put prvo štampeval jedan takov foj v Opatije. Nego reć bi, da je temu Bremeru v Reke slabo hodilo. On je zabadal nos va rečki posli i zajidal najviše va takozvane rečke autonome. On ih je svakom prilikom izvrgaval ruglu i smehu, sigurno nadajuć se da te mu vreć kakovu tisuću forinti, samo da ih pusti a mirom.

Nego rečki Kalabrezi na mesto dat beči, na keh su i sami guloži, dali su mu na dan pusta u večer palic. Pak i drugače je temu Bremeru hodilo slabo. V Opatije, osim nekoliko njih, ni za njegov foj nijedan maril, a ostalom on se je va naše stvari jako malo pačal.

S početka je bil prnesal jedno dva članka oštro napisana proti nama. Va teh člankeh je on branil i Krstića, i mi smo već onputa sumnjali, da mu ta Bremer mora bit pravi i jednak kolega. I nismo se prevarili. — Pred nekoliko dan je ta Bremer počel pobirat po Opatije beči za neki novi foj, ki da bi se štampeval v Opatije i bi se zval „Adrija". I našlo se je ljudi, ki su mu dali neki sto, neki dvesto a neki i više fjorini. Kad je videl, da se je nabrala lepa soma beči opalil vam je on na jedanput prasicu i frknul neki govore v Amerihu, a drugi va Nemačku odkuda je i prišal i ostavil oneh, ki su mu ča dali z dugem nosom.

Nego to ni ni prvi ni zadnji furešt, ki je na ta način odpuhnul od našega mesta. Bilo je takoveh već više pak će ih i još bit. Pak ipak se je našlo puli nas ljudi, ki su bili pripravni takovem ljudem, kakov je Bremer zručit i našu občinu i naše premoženje. Na to, na to neka malo pomisle oni naši nebogi ljudi, ki su se za vreme zadnjeh izbori na Voloskem pustili vuć za nos od jednega Krstića i jednega Puovića i Kostantina, ki su nas oteli zručit na milost i nemilost lakomomu furešću. I neki od teh furešti bi se bil posel na občine kako sekretarij, drugi kako kasjer, treći kako duhtor pak kada bi bili nakrcali i napunili žepi, onputa bi bili odpuhnuli ča, kako je i ovi dni odpuhnul i njihov lacman Bremer.

Štrajk v Reke. Odpuhnul je i on. — Ljudi su opet šli na delo. Banke su popustile — i tako te siromašni delavci imet ki krajcar više na dan plači. A to je i pravično. Ni ni lepo ni pošteno, da se bogataši obogaćuju z mukom nebogega siromaha. Svakemu ča je pravo — pak će sve lepo poć — Puno ih je, ki pitaju, zač ni štrajk v Reke bil onako strašan kako on va Trste. To je za to, ča su se va Trste svi iredentisti, to će reć svi oni, ki bi radi da Trst spade pod Italiju, složili s radnici i napravili onu velu kumediju, ka je svršila onako žalostno. — V Reke su se iredentisti držali doma, zač ih je bilo strah.

I pravo su učinili.

Talijanska kraljica udovica Margareta namerava — kako piše bečka „Neu freie Presse". — prit v Opatiju, kade bi ostala 3 tjedna. Tu viest bilježimo samo kako kroničari, s dužnom reservom.

Kamo je šal Krstić? Zadnju subotu ni prišla vanka stara špudaćera z Matrlj. Ki vrag njoj je prišal najedanput, pitali su se naši ljudi. I čulo se je, da je Krstić nekamo sparil — a kamo, to se ni moglo nikako doznat. Neki su govorili, da je i on kako i fakini v Reke storil šćoper i da neće da piše, ako mu Talijani ne kreše plaću. —

Drugi su govorili da je šal va Albaniju, va svoju patriju, kade sada vre od revolucionа. On da je šal tamo obučen va Jambrošinineh širokeh mudandah, zač Albanezi nose jako široke brageši.

Treti pak govore, da je šal va Padovu — salo znet. Na ovo zadnje da ga je prisilil sam Unkvartin, zač da je njemu već dodijal ta večni konflikt moj Krstićem i Voloskom decom. Ovako se mieli da deca nete imet više uzroka, da za Krstićem vapiju: Salo! Salo!

A ja ne!

Benatti i Istrijanstvo. Kad su se koncem leta 1900 obavljali v Istre izbori za bečki parlament i kad se je imelo zibrat zastupnika pete kurije onputa su Talijani i njihov plaćenik „Salo" varali da Benatti ni Talijan nego Istran da on ni od talijanskega partida nego od istrijanskega. Kad je pak Benatti bil zibran onputa su Talijani na sve strane pisali da je Istra čisto talijanska zemlja jerbo da je bil zibran va petoj kurije Talijan Benatti.

Kad je Benatti prišal va Beč najprva briga mu je bila da va parlamente reče da je on Talijan i da je Istra talijanska zemlja. To je Benatti opetoval va punem parlamente i na 20. marča o. l. kada je va jednem govore rekal da je on Talijan, da je Istra talijanska zemlja, da je Pazin talijanski grad. Ste čuli mački i mačići! Altroke da je Benatti Istran, da je Istra istarska kako Vas to Krstić vara. Talijani i njihovi deputati bi hteli po sile da je Istra čisto talijanska zemlja, da smo svi Istrani Talijani i da spademo pod Italiju.

Mi pak Hrvati i Slovinci v Istre tega ne ćemo nego ćemo vavek ostat istarski Hrvati i Slovinci a ki će pod gladnu Italiju neka gre preko mora.

Umoratvo ili nesreća? Subota na 5. o. m. našli su ljudi neku Marију Rutar staricu udovicu od 72 leta iz Studene va vode Rečine blizu Trnovice mrtvu. Starica je dan prvo za podne na četire ure šla va šumu po drva odkuda je već nazad ni bilo. Glava joj je bila na više mesta raztučena i naparana al se nezna je se to dogodilo va vode kada ju je Rečina vukla zdolum, al je to učinjeno od kakove nesrečne ruki?

Sudbena komisija iz Voloskoga je valje sobotu k večeru šla na lice mesta da učini zakonite izvide.

Kontesa za „Narodni list". Veleučeni gosp. dr. Konrad Janežić, odvj. u Voloskom izručio nam je kao dar „Narodnom listu" k 19·98 zašluženih u jednom poslu kontese Delmestri.

Pedepsa božja dostigunla je Volosku kontesu. Doznajemo najme, da je kontesa puli jednega svojga dužnika v Opatije ovi dni zgubila preko petnajast tisuć fjorini. To ju je Bog pedepsal ča je kod prošleh občinskeh izbori na Voloskem agitirala za bezbožnu talijansku stranku. Govore, da je od tugi i žalosti obolela.

Mački se jade da ih zovemo mački. Ma kako ćete da ih drugačeje zovemo? Najdite mi jedno blago ko bi onakovem ljudem bolje spodabljalo nego mačak. Ona mačja falšarija, ča ni jednaka pravem i divem mačkom? A kada ono predu? A kada ono njavču? Baš kako i Krstićevi mački. Ne, ne — za Krstićeve mačke nimate boljega imena nego mački. Reć njim tovari — bilo bi premalo.

Laurana dimenticata. Dobivamo iz Lovrana: „Čital sam „Piccolo" od 23. i „Narodni list" od 27. marča. Ja sam siguran da će naš dični g. Spinčić učinit da i naši siromahi po Lovranšćine dobiju kakovu pomoć, ali kada bi takova pomoć prišla, kapitanat bi moral imenovat jednu kumision, ka bi dobiveni krajcari razdelila, kako trebe a ne da beči gredu ki zna kuda ni kamo. Tako na primer on poznati Sonteneur gleda kako bi se vanjščakom prilastil, pak se pred njimi hvali, da će on pisat da im se pomore Ki ne bi Sonteneura poznal, bi ga drago prodal. Zna on dobro terat svoj posal ne bojte se . . .

Opaljenac.

Berkina zibel. Naši Talijani na Voloskem znaju svakako govorit, samo ne talijanski. Tako na priliku ja sam ih neki dan pital, da mi reku kako se reče po talijanski: Berkina zibel. Mužgice su rekle: da „la postejica della Berka", Rižo Nonin je rekal, da „la zibella della Berka" Kontesa je govorila, da „la cuna della Berka". A pravo ni ni jedno, ni drugo, ni treće, nego: „la culla della Berka". Tako se mora reć. Tako stoji almeno va dicionarije.

Alhokat dr. Janežić. Čudo božje! Sve ča Krstićina više piše i laže proti našemu dičnemu i velezaslužnemu dru. Janežiću, to

k njoj, pribaja vše ljudi i govori više posla. Ja sam neki dan videl Costantina i Puovića, kada su flaku rastirevali pred vrati, kako se željno gledali za onolikim procesijonom ljudi, ki su hodili dru. Janežića. Da su drugačiji bi njim naš dr. Janežić i cedil kadagod kakovu pravdicu — ma ovako — ne bo nič.

Orlando furioso e la bella Angelica. Ki su to? A ki drugi ako ne Salo i stara Ambrozinka. Dunke poslušajte. Bila je leva — naši mladići veseli, Bože moj, ter znate, kako je va teh prilikah.

Mladići pjevaju — zabavljaju se. — I prošla je onuda stara Ambrozinka. I mladići su se važgali — njihove duše, njihova srca planula su najplemenitijim jadom. Ma ki se ne bi razjadil na njihovem meste, oni su pred svojim okom imeli žensku, ka je donekle kriva, da je Krstić hitil onako strambo. Ona je kriva, da Salo pače Orlando

. . . . . venne in furore o matto,
D'uom che si saggio era stimato prima.

I to su naši mladi soldati i dokazevali crno na belem. Oni su govorili ovako: Da Ambrozinka ne drži Krstića va svojoj kuće i da mu ne dava jist, on bi šal budi kamo god trbuhom za kruhom. On bi šal kamo god delat, pak bi se skrbel za onu svoju brižnu i siromašnu ženu i za onega svojega nebogega sinčića. Pak ne samo to, da ga ona drži va kuće i da mu dava panadigu već mu dava i mudandi i stomanji!

Gospodo! recite po duše, more to jedna poštena i pravedna duša trpet? Ne, ne i ne! — Tako su i naši mladići dali oduška svome ogorčenju dostojanstvenom demonstracijom.

Oni nisu demonstrirali proti ženi, ni proti kćeri jednega c. k. podadmirala već oni su demonstrirali proti ideji, — ka se sastoji va tem: držat va kuće — hranit i stomanjami i z mudandami obskrbljevat čoveka kemu drugde umira zakonita žena od glada, tuge i čemera. Proti temu su demonstrirali naši vredni mladići. Ča su delali Francezi proti kraljice Marije Antoniete? a Irlandezi proti kraljice Viktorije, a Španjolci proti kraljice Izabele? A to su sve bile kraljice neč više nego Ambrozinka, ka je komač kći jednega sotoarmiraja. Ki je najzada kriv, da se proti staroj demonstrira? Ki ako ne Salo. Zač prima od nje mudandi i stomanji? A viš ga malo! I još se jadi. Ali kako se jadi! Kako da je znorel. Pravi Orlando furioso. Pim! pam! pum! To preti z revolveri, s puškami, s kanuni. Ja on da će stavit na Tošine jedan kanun od velega kalibra, pak da će va svakega puknut, ki mu bude rekal — Salo. — Nego ja ću za svem tem vavek pisat: Vara che salo . . . . a Salo neka puca — . . . od jada.

Dva otvorena pisma na šijora dotora Costantina:

I.

Grejo šior dotor!

Ja z dola podpisani sam stari predplatnik „tete Jambrožije“, i kako vam je poznato, plaćam vredno i pošteno svakega pol leta moj abonament. Nego kako svaki čovek želi da i uživa ono ča plati, to se ja zdola podpisani pokorno javljam i usudjujem se na vas postaviti ovo pitanje:

Zač „teta Jambrožija“ ne izlazi redovito svake subote, kako je lažno javljeno na prvoj strane? Ča je ta porkarija, da se svako toliko list ferma i to sa skuzom, da Krstić mora poć plandovat okole po Istre, dočim mi znamo, da on po vas dan čući va voloskoj kafetarije? Ja zahtevam od Vas, da učinite sve moguće, da ja redovito dobijem svaku nedelju „tetu Jambrožiju“ drugačeje ću se potužit na kapitanat, da on va toj stvare učini ča je po zakonu dužan učinit, zač torno dir, plaćat neku stvar prez ju uživat — to ne gre.

To vam je isto tako, kako da bite vi Mateše naručil i platil 4 kvartina vina, a on da vam ih da samo tri, ale dva. Bi to bilo pošteno? Ne bi. Za to intervenirajte!

S jako velikim poklonom

Vaš

Tita Ponjava Rondulon.

Opazka uredničtva. Poštovani g. Tita Ponjava ima va ovem slučaje pravo. Kada neki neč plati — dužnost je onega kemu je to platil, da mu to da. Za to smo i mi posvema tega mnienja da bi naš kapitanat moral celu tu stvar uredit i pozvat Krstića, da svojem predplatnikom izpljuva svaku subotu po jednu špudaćeru, a ne samo onputa, kada je njega volja.

II.

Dragi gosp. duhtor Costantini.

Mi z dola podpisani smo rovinani. A rovinal nas je on prokleti kazin v Opatije. I ovi dni je pukla jedna pravda, ku smo zgubili. Mi smo dešperani. Puoviću se je lahko imet, ma ni nam, ki moramo zborsevat beći na beći za onu prokletu kuću. — Kaplja mu srdačna pala, ki ju je prvi zamislel! Dunke ale korte! Kada su votacioni blizu, s Parenca se davaju beci a pun pago, i kad Parenc ima dosta beći za onega niškoristi Liziriti, mi pitamo, zač ne bi ta isti Parenc našal i za nas malo beći, zač ne bi platil i naši stroški, ki su nam zakrivili sve sami Taljani, prokleta njim sapa bila! Dunke, ili beći vanka, ili nas več ne držite za svoje.

Umilissimi servi

Kazinaši.

Opazka uredničtva. — Ovemu pismu ne treba komentara.

Ča to znači? Va zadnjoj „tete Jambrožije“ stoji na prvem meste naštampano ovo: *Umoljava se, da se predplate naznačene na čelu lista točno pošilju na vlastnika od lista gospodina Nino Percich Rožin na Volosken.*

Ča to znači? smo se pitali mi, kada smo to pročitali. Zač se ne smeju već pošiljat beći na Krstića, kako se je to delalo do sada? Da saznamo ča je na stvare, mi smo se ovi dni popitali o tem puli jednega jako uplivnega mačka. Taj uplivni maćak nam je rekal, da to je onako samo per precauzion.

Talijanski kapurioni, da se boje, da im ju ne bi Krstić opravil, kako i Bremer Nemcom, za to, da se imaju pošiljat beći na Ninota Rožinega. Ja sam se čudil, kako to da se Talijani ne fidaju va Krstića, ma uplivni maćak mi je rekal, da oni se fidaju va Krstića, nego da njim je vavek na misli ono, ča je napisal c. k. kunziljer Fabiani, naime, da je Krstić za beći vredan storit i takovo delo za ko se gre va pržun. Za to, da se oni čuvaju.

Onputa sam ja tega uplivnega mačka pital za Ninota Rožinega, da ako se va njega fidaju? Uplivni maćak mi je na to rekal, da je Nino čovek siguran, da on ne zna nać kada god ni vrata od svoje kući a kamo li da bi našal Ameriku. Amerika ni miga na Preluke, završil je uplivni maćak.

Utemeljena tužba. Mnogi gostovi, koji dolaze u Opatiju za nekoliko mjeseca u godini tuže se, da njim porezna oblast u Voloskom propisuje porez od lične dohodarine. To su sve takovi ljudi, koji imaju sve svoje dohodke u inozemstvu a dolaze u Opatiju samo da te svoje dohodke u Austriji troše. Po zakonu nije ni jedan dužan da plaća u Austriji personalni porez ako sav svoj dohodak dobiva iz inozemstva i ako nije stalno nastanjen u našoj državi. Tako je i pravo, jerbo od takovega dohodka plaćaju ti ljudi već svojoj državi porez pak nije pravedno da od istoga dohodka plaćaju i kod nas porez samo za to što ga ovdje kod nas troše. Baš radi toga što naša porezna oblast tim inozemnim gostovom propisuje i naprćuje personalni porez, i mnogi se od njih sele iz Opatije, da se nikad više ne povrate. Tako se eto tjeraju gostovi iz Opatije.

Ovu tužbu dajemo slavnoj oblasti na uvaženje.

Gg. pjevačima i tamburašima „Lovora“ do znanja. Dojdućeg čedna od 15. o. mj. napred počimaju — pošto je društv. zborovodja opet slobodan — redovito vježbe u pjevanju i tamburanju. Prva vježba u pjevanju je u sredu dne 16. t. m. a prva u tamburauju u četvrtak dne 17. t. mj. Moli se doći u podpunom broju i točnu uru, da se nadoknadi izgubljeno.

Nesreća. Jučer su odvezli u Reku jednoga profesora iz Češke, ki je bival puli g. H. v Opatije. — Njemu je najedanput neč prišlo va glavu, i tako se pomutil, da su ga morali ča peljat. Siromah čovek!

Samoubojstvo. Jučer se je u pensionu g. Sch. ustrelil jedan kelner, dobro poznati biljardist Ludvig Karoly. Ta nesrećnik je bil bolan od jetiki, pak se je od tega hitil va disperacion radi česa si je zel život. — Kako se ni bil dobro zgodil moral se je dugo vremena mučiti dokle je izdahnul.

Glavna skupština gospodarske zadruge u Kastvu obdržavala se dne 31. marča o. l. u „Narodnom domu“ u Kastvu te je bila mnogobrojno posjećena. Očekujemo izvješće o toj skupštini.

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Voloskom obdržavati će u nedelju po podne u 2 sata svoju skupštinu u društvu „Bratimstvo“. Poziviju se sve članice i svi članovi da u što većem broju dodju na skupštinu.

Muška podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Kastvu obdržavati će u subotu dne 12. o. u „Narodnom Domu“ ob 6 uri u večer svoju redovita glavnu skupštinu sa običajnim dnevnim redom.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru U gostoljubivoj kući g. Antuna Sterk u Varljenih sakupilo se na subotu dne 7. o. m. k 22 za družbu, koje bijahu izručene g. blagajniku družbe. Vrli mladić Vidošić Anton iz Lovrana sakupio je u Lovranu na dan leve moj nekemi čestitemi lovranskemi mladići k 2·16 za družbu. Bog poživi te vrle mladiće!

Gosp. Fran Josip Skuro iz Vasanske daruje družbi k 1.

Gosp. Josip Bassa iz Šila šilje nam k 3·30 sabranih u njegovom domu za družbu na njegov predlog u veselom društvu jednoga Poljaka i jednoga Čeha. Živio!

Mužkoj podružnici sv. Cirila i Metoda u Kastvu bilo je predano od Kukanić Mata iz Brnčići 37, sabranih u njegovoj krčmi 2. marča t. g. k 1·82, dne 2. aprila t. g. ostatak računa, pri čaši vina u Kastvu, po njekojih obć. zastupnicih k 2. ukupno k 3·82, koji iznos odaslan je g. blagajniku družbe.

Podružnica sv. Cirila i Metoda u sv. Mateju obdržavati će u nedjelju dne 13. o. m. svoju godišnju glavnu skupštinu u kući Antona Šaršon Ivančić u 3 i pol sata po slije podne sa navadnim dnevnim redom.

Odbor.

Dopisnica uredničtva.

Gosp. **Viktor Matulja** u Donora Pa N. A.: Primili smo tri dolara poslanih nam od Vas u ime predplate za t. g. Bog Vam dao sreću i zdravlje! Živio!

U subotu i nedelju

„Bazar“

za špital u Opatiji.

Razne viesti.

„Topola“ o kralju Aleksandru. Budimpeštanski srbski list „Topola“ pripoviedа strahovite stvari o kralju Aleksandru. List veli, da imade pismene dokaze, da je atentat na kralja Milana inscenirao kralj Aleksandar s gospodjom Mašinkom, da se rieše Milana.

Pošto atentat nije uspio, htjede kralj da barem svoj gnjev izkali nad radikalima. S tega naloži Kostautinoviću da jedne noći umori sve uglednije radikale, a ministar nutarnjih poslova imao ga podupirati. Ministarsko vieće odlučno se tomu protivilo i tako od toga ne bi ništa.

Na to je kralj zapoviedio policajnom prefektu Bademlići, da gorećim željezom izpali svim radikalnim kažnjenicima oči. — Prefekt je to povjerio ministru nutarnjih posala, a ovaj je i to zapriečio. Vlada je htjela da se sa atentatorima postupa sudbenim putem, ali kralj se zagrozio, ako neće ispuniti njegovu želju, te s njima postupati po priekom sudu, da će ostaviti zemlju i zahvaliti se.

Nadalje htio je kralj, da se šestorica radikalnih vodja strieljaju, a samo austro-ugarskom poslaniku ima se zahvaliti, da Protića i drugove nije stigla ova sudbina. Bilo je vrieme, kada je kralj Vuića, današnjeg ministra predsjednika, pred velikim društvom nazvao „pijanicom“, a o Popoviću rekao, da mu se gadi.

Nadalje veli pisac, da kralj silno mrzi svoju majku, kraljicu Natalliju. Beogradsko društvo znade mnogo pripoviedati, kako se kralj izrazuje o majci. Dogodilo se, da je kralj pozvao sve oveće častnike i bivšeg komornika kraljice Natalije, te ga nukao, da priznade, da je s njegovom majkom imao odnošaj. Pošto je Simonović branio sebe i kraljicu, ispsovao je kralj pred svima njega i Natalju. Kralj je za kraljicu Dragu deponirao kod bečke Rotschildove tvrdke 3 milijuna, dok je nekoj udovici uzkratio 12 forinti mirovine itd.

Šah u Evropi. Po jednoj viesti što ju je primio perzijski generalni konzul u Tiflisu od perzijskog velikog vezira, stići će perzijski šah na 12. svibnja u Krakov, a 15. svibnja u Beč, od kuda će, a da se ondje ne zadrži krenuti u Mletke.

U Mletcima će šah ostati tri dana i onda će poći u Rim, gdje će se po svoj prilici četiri dana zadrkati.

Iz Rima odputovat će šah preko Milana i Frankfurta u Berlin, gdje namjerava ostati od 29. svibnja do 2. lipnja.

Iz Berlina krenuti će šah u Contrexeville, gdje će ostati deset dana, a odatle će poći u London i ondje ostati jedan tjedan.

Iz Londona odputovat će šah u Antwerpen, gdje će provesti tri dana, te će se konačno od 25. srpnja do 9 kolovoza zadržati u Karlovim Varima. Vračajući se u Perziju, provesti će šah 20 dana u Rusiji.

Demonstracije pričuvnika u Italiji. Na trgu stolne crkve u Milanu sakupilo se je 28, pr. m. jedno 300 sazvanih pričuvnika raznih vrsti oružja, da prirede ondje demonstraciju, kojoj je bila svrha, da im se dopusti, da se vrate k svojim obiteljima, pošto je javni mir podpuno osiguran i pošto tim povodom nije potrebno, da i oni i dalje ostanu pod oružjem. Jedan kapetan i jedan poručnik karabiniera pozvali su demonstrante neka se s dobra vrate u vojarne, što su oni i učinili. Ova je zgoda, naravno izazvala veliku senzaciju.

U Piacenzi je preko 500 pričuvnika prirodilo demonstracije, prosvjedujući proti produženju njihova službovnog vremena. — Oni su krenuli pred municipij, te su ondje duže vremena vikali, da se puste na dopust. Demonstranti su konačno bili prisiljeni vratiti se u vojarnu, gdje su stavljeni u zatvor.

Takodjer je u Tortoni došlo do sličnih demonstracija. Ministarstvo će, kako javljaju iz Rima, najstrože postupati s dotičnim demonstrantima. Talijanski listovi upozoruju na veliku pogibelj, koja bi mogla nastati, ako se takav pokret razširi u vojsci.

Državni dugovi evropskih država. Prodočimo i sliedećem stanje državnih dugova u Europi, kakovo je bilo koncem lanjske godine. Ako uzmemo absolutne brojeve tih dugova, onda se redaju države ovako:

1.	Francezka	sa K 29.923,846.952
2.	Rusija	19.939,466.466
3.	Njemačka	15,933,006.248
4.	Englezka	15.420,043.837
5.	Austro-Ugarska	13.543,679.596
6.	Italija	12.721,400.105
7.	Španjolska	8,702,646.302
8.	Belgija	2.485,183.364
9.	Nizozemska	2.275,861.049
10.	Portugalska	2.075,401.399
11.	Grčka	850,563.433
12.	Švedska-Norveška	696,651.601
13.	Danska	278,936.405

O Turskoj nismo mogli dobiti podataka. Ovi dugovi čine ukupnu svotu od K 131.040,154.124. Za pokriče ove svote trebalo bi srebrene krune u veličini od 3545 četvornih kilometra, ili ako bi se ta svota u krunama poredala, — bio bi to niz od 2,616.000 km.

Ovaj gornji se red pako znatno promienjuje, ako taj državni dug sračunamo na glavu žiteljstva. Onda je taj red ovaj:

1.	Francezka	sa K 358·40
2.	Španjolska	484·08
3.	Nizozemska	442·80
4.	Portugalska	411·48

5. Italija	406·56
6. Engleska	376·92
7. Belgija	368·64
8. Grčka	344·52
9. Austro-Ugarska	208·80
10. Njemačka	182·72
11. Rusija	182·24
12. Danska	120.72
13. Švedska-Norvežka	85·08

Nu iz ovih brojeva ne smiju se izvoditi krivi zaključci o gospodarstvenoj snazi pojedinih država. To bi se tek moglo, kad bi sravnjivali državne dugove sa narodnim imetkom, i kad bi iz ovih svota dugova izlučili produktivne (investicijonalne) dugove jer su ovi samo prolazne naravi. Nitko neće moći ustvrditi, da je ogromni državni dug Francezke znak siromaštva, dočim ne će nitko tvrditi, da je Švedska bogata, jer imade samo neznatni državni dug. Drugo je pako n. pr. sa Španjolskom, gdje je visina državnog duga zaista znak propasti, jer se u toj nesretnoj državi narodni imetak usljed nevaljale gospodarstvene politike postepeno smanjuje.

Br. 1086.

Oglas jeftimbe.

Uslied zaključka obć. zastupstva od 1. febrara 1902. razpisuje se ovim jeftimba za dogradnju prednjih zidova na Opatijskom groblju u Skrbićih, zatim prisedjenje jedne lehe za pokopanje mrtvaca, gradnju mrtvačnice i stana za grobištnog čuvara sve polag nacrta i proračuna ležećeg na uvid u občinskom uredu u Voloskom.

Ponude pismene zatvorene i providjene biljegom od 1 k imaju se predložiti obć. Glavarstvu u Volosku do 12 ure dana 20. aprila tek. god.

Občinsko glavarstvo pridržaje si odlučiti o ponudah i uručenja radnje.

Dostalac imati će položiti vadium od 10 po sto ponudjene ciene prije nego mu bude uručena odluka doznačujuće radnje.

Glavarstvo občine
Volosko, dne 22. marča 1902.

Načelnik:
Dr. Stanger.

Oglas.

Podpisani dava ovim do sveobćeg znanja, da je dozvolom oblasti otvorio u Matuljah štalu u kojoj ima prašćića na prodaju.

Frane Feranda
trgovac u Matuljih.

Dr. L. Roheim

poslednik **sanatorijuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Prodavaju se

* Nekretnine pok. Kostantina Jačić a i to **kuća** kraj državne ceste u Škrbićih (Volosko) br. 170 i **zemljišta,** koja bi mogla služiti za gradnju i obdjelovanje.

** **Kuća,** koja stoji vis-à-vis Vili Alice, imade u prizemlju 2 konobe, na prvom podu 4 sobe i kuhinju i pod krovom mrtvi tavan.

Informacije o svemu dobivaju se kod gospodina Viktora Tomičića na Voloskom br. 7.

Najbolji se ljekovi dobiju
u
Ljekarni „al Redentore"
(„k Spasitelju")
na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje za sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; ex ljiječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u šilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove čudotvorne kapi „Spasitelja" proti svakoj želudčanoj boli, tjeskobi, nadimanje i vjetrova, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozničnu te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržaju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica 80 novč.

Pojačane kapi za maternicu okrijepljuju sa pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i mutenja glave. Jedna bočica 85 novč., a naručuju se do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsjegurnije lječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsima bolestima neka rabi samo ovaj „bilinski sok" te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upravljajuć. ... Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se **jedino** u ljekarni podpisanog kamo uputiti i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popust!

HINKO BABIĆ,
ljekarnik
Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Sjećajte se

družbe sv. Cirila i Metoda za Istru!

Grand Hôtel
u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

pet hrvatskih.

Osobitim štovanjem
W. Zehentner.

Ljekarna D. Accurti
na Rieci,
Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju za svih bolestih.

Najčistije bakalarovo ulje čisto, te sa željezom i jodijem, direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuvano ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, pločnom kataru, kašlju i koknom osipu.

Izvadina Salsaparilije Mondurau. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Rieka—Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Prvi zavod za pogrebe
u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Erti.

Posujilnica u Voloskom
registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39** — **Garancija** iznašala je **K 133.760·—.** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić. Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cena mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez duše!“

Br. 16. Volosko-Opatija u četvrtak 17. travnja 1902. God. III.

Žalostne prilike va našoj biskupije.

Po smrti nezaboravnega biskupa tršćansko-koparskega Andrije Šterka našega domorodca bil je zibran za biskupskega namestnika Talijan iz Pirana monsignor Petronio.

Pokojni biskup Šterk, premda po rodu i jeziku istarski Hrvat, ipak je za volju mira po svem svega nastojal da va svojoj biskupije zadovolji Talijane, ki bi najvoleli da va celoj biskupije ne bude ni jednoga popa ni jednoga čovika našega jezika. Nego Talijani nisu bili zadovoljni popuščanjem pokojnoga biskupa Sterka nego su ga svi talijanski popi i svetovnjaki mrzili iz dna svoje duše i proganjali kako jednega mučenika.

More se slobodno reć, da su Talijani bili krivi njegovoj preranoj smrti. Kad je prišal na biskupsko mesto Talijan Petronio prva mu je bila briga, da po svem svega zadovolji nezasitne Talijane ne brineć se za to, da će na ta način ozlovoljit preveliku većinu slovinskega puka ove naše biškupije. Njegovi savetniki su tako zagriženi Talijani, da se malo brinu za dobro crkve samo ako moru stirat iz sveh crkvah biskupije starinski hrvatski ili slovinski jezik.

Oni se nadaju, da će tako spasit propadajuće Talijanstvo v Istre. — Petronio po rodu Piranez, se je najprvo pobrinul da Piranezkem popom podeli najmastnija mesta va biskupije. Valje iz prvoga početka svoga vladanja imenoval je za kanonike sve samo Piraneze i tako je od tršćanskega kapitula storil jednu piranesko-talijansku fameju.

To more storit samo jedan Talijan. —

Sledeć zatim glas svojeh talijanskeh savetniki a na čelu im biskupskega kancelara Dra. Mecchia, premestil je telegrafički celi rejiment naših popi v Istre i nadomestil ih je s talijanskemi, ki ni ne razumeju puka mej kem imaju služit ale ki su verni robi talijanske stranke.

Pod nijednim biskupom ni bilo va deset let toliko premeščenja od popi v Istre kako pod Petronijom va dva meseca.

Ne ćemo napominjat puno primeri, navest ćemo samo Oprtalj i Grožnjan. Va Grožnjane bil je upravitelj plovanije pop Ragusin, kega je puk one plovanije jako rado imel zač se je služil jezika od puka. — Talijani su samo pisali Petroniju neka Ragusina pošalje ća iz Grožnjana i Ragusin je moral poć.

Va puno crkvah zapadne Istre obavljale su se od vajkada neke molitve u jeziku puka. — Petronio je to sada strogo zabranil a puk se radi tega punta. To sve čini Petronio da zadovolji istarske Talijane i tršćanske židove okole „Piccola“ — a ni ne pomisli, da tako naš puk ozlovoljuje i sili, da išće druge crkvene poglavare. Pred nekoliko dan umrl je goričcki nadbiskup kardinal Missia. Va sveh drugeh biskupijah se je prigodom njegove smrti po sveh crkvah zvonilo. Va našoj biskupije nije tega bilo jerbo Petronio ni dal takove zapovedi, samo da se ne zameri Talijanom, ki su bili krvni neprijatelji pokojnega kardinala Missie. —

Ni prigodom papinskega jubileja dvadesetpetletnice svetoga Otca Pape Leona XIII. ni Petronio dal zapovedi da se po crekvah naše biskupije ta jubilej proslavi. A zač ne? Samo za to da se ne zameri našem Talijanom, ki našega svetega Otca Papu ne moru videt ni na štampi.

To nepravedno i stranačko postupanje biskupskega vikara Petronija tako ozlovoljuje naš narod va Trstu i Istre da su već neki, tako va Ricmanju va Boljuncu blizu Kopra i va Rojanu blizu Trsta zapustili tršćansku biskupiju i prešli na unijatski obred, to je sve jedna vera kako i rimo-katolička samo da ima stari slovinski jezik va crkve kod sveh molitvah i kod svete maše.

Kakove su prilike sada va našoj biškupije pod Petronijom osvedočit ćete se najbolje od tega, da Petronia hvali jedan Krstić kemu je crekva, Bog i vera deveta briga, da se va biskupskem ordinarijate va Trstu čita matuljska špudadera koja va svakem broje riga svako blato proti popom i vere — i koju je radi toga riganja premudri biškup krčki Mahnič proklel va svojoj biskupije.

Dosta je dakle znat da se Petronio i compagnia pačaju z jednim Krstićem pak se već zna koliko valjaju. Nego neka čine ča hoće ali neće dokle hoće. — Naš narod v Istre nije već onako zapućen kako je bil pred dvajset let. Šada zna da ima pravo služit se i na sudu i va crekve svojga jezika pak mu neće to iztuć iz glave ni Petronio ni Meća.

Ča su storili Ricmanjci, Boljunci i Rojanci učinit će i drugi istarski Hrvati i Slovinci pak onput neka gredu talijanski popi v Italiju petljat. Morda da se još stvar obrne na dobro jerbo je ovih dan bil imenovan novi biskup za našu biskupija najme monsignor Dr. Fran Ksaver Nagel do sada direktor instituta All' Anima va Rimu. On je doduše Nemac, ki ne razume ni slova hrvatski ale slovinski, ali vele da je pravedan čovek i da će si zet za pomagatelja jednega Slovinca. — Ćemo videt ča će bit!

Bilo ovako ili onako za nas Slovince v Istre ne more bit slabije nego je danas, ali svakako nastojat ćemo, da sami sebe pomoremo.

Pomozimo si sami, pak će nam pomoć i Bog!

Dopisi.

Iz Mošćenic. Prošlo je već više vremena, da se ni nijedan odovde oglasil va našem dičnem „Narodnem liste“. Da istinu rečem, ni bilo ni pravega uzroka, jer sve je po staru. Krala se vavek po staroj užance opija, Jarba vavek isteli ćešnji v usteh ima a stara Nadalica vavek na istoj metle jaše. Dunke nikakove novitadi, pa se ‚ai nijedan oglasil s ovega mesta.

Sada pak, kad se je narav malo pomalo počela budit, reć bi da je našim mačkicam krv vrgala i nastoje na svaki način kako bi se mogle bolje švogat. U tu svrhu priredili su mošćenički mladići tanac na Vazmeni blagdan.

Buduć ni bilo va tance ni jedne divojki od našega istarsko-slovinskega ali hrvatskega partida, to su mladići zavrteli neki put Zaživenicu i Krivoustu. Ali sada ćeš videt vraga.

Dve naše divojki kuriože ki tanca pogledale su va stražnicu i fermale su se neko vreme vane na skalineh. Mladići ki se

PODLISTAK.

Stražci.

Napisao V. R.

Za mojga detinstva stražilo se je svaku noć našu plovansku crekav va Kastve. — Svaka kuća, ka je spadala pod naše groblje morala je dat po jednega stražca. Oni su se pak meniali po „rodule“. Svaku večer prišli su po četiri stražci, ale ne s puškom al pak sabljum, već onako, kako se ono reče — goloruki.

Samo po zime običavali su zet sobum butoricu drv i pest kompira.

Ako pak je komu morda bilo izobilja vina va konobe, ni pozabil onda ni na — barilcu. Ča ćete, Bože moj! Kada ga je Bog dal, nesme se gledat baš na svaku kapljicu. Onda su obično zaseli se va „straže“ okolo ognja, pekli kompir i onako po staru kastavsku natezali iz barilce.

Kada su tako poduprli prćuh, zakurili su nebore pod nosom, pak počeli povedat storije prez soli i smoka, od kudijak i štrig od mrtveh i drugeh strašil, da su se strašljivcem vlasi dizali bili kot ščetina prascu. Tako su se obično zabavljali i verno stražili sv. Jelenu, dokle su najzada malo po malo po sedalah kako coki zadrohnili. Ako bi se pak ki po nesreće prevalil s klupi, trknul bi va zvonik — ako mu se juštodalo — i par puti potegnul za zvon. — A valja pak znat, da se je po „propise“ morala straža svake pol uri zvonom oglasit, ter tako opomenut bližajuće se tate, lopove i razbojnike, da ona badri kako zec va kupuze i verno čuva imetak od sv. Jelene, pak da te bolje storit, ako puste na mire crekvu i oltari starodavnoga grada Kastva. aš drugačije pak bi moglo bit — i krvi — i mesa.

Kada njim je pak oganj na ognjišće zamuknul a nisu imeli ga već s čem podnetit, ušali su storit najpametneje ča su znali, da su šli lepo — doma. — Bože moj dobri i dragi! Kada nisu tolike noći prišli pokrast dotu sv. Jelene, valjada nete prit ni ovu noć.

Redko jih je zatekla zora va straže. Pak ki njim zamera, kada svi znamo, da se i na kubiće lepše spi, nego va straže na klupah.

Po lete bilo je svakako lepje poć na stražu. Dokle je bilo gradjani okole crkve, kada su se hladili, pridružili bi se stražci k njim, pak čakulali od sirovega i kuhanega samo bi svake pol ure skočil ovi al oni va zvonik, da se za zvon obesi.

Kad su pak grajani šli, da i oni malo počinu, povalili bi se naši vredni stražci na travu koliko su dugi i široki, dokle bi najzada i njim prišal san na oče, pak su užali kada god potegnut i do belega dneva. Ako pak se dogodilo, da je na straže bila objestna mladjarija, koj ni dala krv mira, to se ni mogla ni jedna mačka va susedćine pohvalit, da je mirno spala, pak i oni vrti okolo crkve, da su mogli govorit, bi bili puno tega znali povedet.

Više puti pak se dogodilo, da su šli doma prvo stražci, nego gradjani, osobito ako su to bili delavci, kem se ni dalo zaludo zvezdi brojit. Pak na jedno rečene, ki njim vraga ni zamera? Ter znamo svi, da letne noći kada je mesečina kako dan, nisu prikladne za tadbinu.

Jednu lepu noć negde na pozime bil sam i ja na straže. Moglo mi bit onda kakoveh dvanajst let. Aha, će ki god reć, ta pak je strašil. Borme sam.

Neću da se hvalim, nego vendar moram reć, da sam već onako mlad bil prvi junak, ako je bilo trebe — bežat. S manum su bili isto na straže tri drugi frkalasi mojeh let, naš pak komandant bil je stari Mate, ki je tulikajše bil postavljen, da pazi da se ta noćna straža redovito ovršuje.

Više puti je bil tako dobar, da je sam za četireh strašil — ako mu je svaki od rundaši dal „cvanciku“. Nego rad je Mate prijimal i svežanj drv, grudicu sira ili mrvicu špeha, to će reć „pladu va narave“, ako je po njegovoj misle darovano valjalo barem „cvanciku“.

Tako, sada čujmo od naše straži. —

Kada su se grajani pobrali spat, složili smo se mi žutoklunci na nočnu sednicu i odlučili jednoglasno navalit na bližnji vrt, iz kega su kruške tako lepo dišele, da su nam zubi curili kako mačku, kada straži špeh. Kada je naš poštovani komandant nekamo odvukal peti, preskočili smo zid i oka magnućega bila su naše nedra puna sladkih krušaka. Osvetili smo njim se baš kako treba, aš su nam dosta muke davale po dnevu, kad su se onako lepo žutile i dišele — a mi ih nismo smeli ni taknut.

Kad smo nedra dobro napunili, odskakali smo zada crekvi da onde u miru božjemu spravimo sladke kruške na — sigurno mesto. Tamo smo našli Mateta, ki je tako lepo hrhnjal — da se je zemlja pod nami tresla. —

Baš smo se najlepše gostili, kada ti temu ne beše, probudi se naš velevredni komandnat.

— Mali, zvonit!

Skočili smo svi tri kako da nas je neki šilom badnul. Ne morda za to, da se pokažemo vredni obavljat službu od stražac nego tako smo se već prvo dogovorili. — Ljudi božji! Ki bi slomaka sam po noće pasal mimo crekvi, pak još poć k temu va oni škuri zvonik, kade je morda skriven kakov — medved al vuk? Ja ne bim ni za živu glavu.

146

raje zabavljaju z lepemi šli su vaje po naše divojki, a one su šle tancat.

Da ste malo videli, kako su ih mačkice počele gledat ma jušto kako mačke, ja sam mislel, na sada te skočit na njih z nokti. One bi i to bile storile, da ni jedan mladić, ali kakov mladić raje ću reć jedno niš počelo vapit i s rukami pretit a muzikant zel je harmoniku i šal je doma. Da ste ih malo videli, kako su ostali opareni. Do hip, to ti je sve pobeglo neč semo neč tamo, da si ih šal s feralićem iskat ne biš bil nijednega našal.

Brižni mladići! Misleli su da te se malo pozabavit, pak kad tamo jedno niš im je sve pokvarilo. Va tem tance su bile i dve divojki ke su bile va koleje. Va isto vreme kad su tancale, prišal je jedan gospodin Rečan, da ih malo popita ča su one kontra njemu i njegovoj familije govorile, ali one samo da su ga videle ć'é va kuću jednoj staroj marantige, ka ih je nekamo skrila. Ma, bravo signorine! Ali to ni ni čudo. Divojki ke su vredne s koleja bežat za frajari vanka, vredne su i svega govorit do pošteneh ljudi.

Na 6. t. m. na mali vazam bil je opet tanac na Karlinoj šterne, ja bim otel znat, ki im je dal permes da smeju tancat. Najbolje bi bilo, da se naši rapresentanti pobrinu za to.

Prvo nego finim preporučit ću nekem peršonam neč, i to: jednemu mladiću reć ću da ki bi otel na dveh kantridah sedet, da na tla pada.

Nadalice ću reć to, neka vavek ne muči preveć metlu, bi mogla kada god i va kore od jaja plavat; a frajle Štufice ću preporučit to, da neka se ne pusti od svakega i to na odprtem šćipat, aš bi ljudi mogli promislet, da je u Moščenicah filial od oneh tanekeh.

Sa otoka Krka. S naših vam se stran gospodine uredničе malo javljamo. Da nebi se kadkada javio tko iz Baške i da ne bude Omišaljekih zeca, za naše se strane skoro ne bi ni znalo.

Sudit ćete, da je po tom kod nas sve u redu. Je i nije. Što se politike tiče, kod nas je vrlo dobro.

Istarski smo Hrvati, a od Talijana zazivemo ko vrag od tamjana. Pa ipak sa svim tim, da smo Hrvati i da hrvataki govorimo, narivava nam vlada talijanske činovnike.

Tako na primjer na poreznom uredu osim kasira namješteni su drugi činovnici iz Frijula, koji neznaju hrvatski ni beknuti. (Kako bi Benati opravdao ovaj vladin postupak, kad uviek bezobrazno psuje, da vlada ide na ruku Hrvatima a zapostavlja Talijane.) Kako će naš narod š njima se razumjeti, za sve treba onda zvati u pomoć kasira, koji jadan na taj način ima pune ruke posla.

Zemljomjerac (geometar) i opet nezna hrvatski ni cigle rječice. Gdje je tu istina gdje pravda pitam g. Ministra? Jesmo li ovdje za činovnike, ili su činovnici za nas? Kad je ovaj otok čisto hrvatski, kad sve občine uredjuju hrvatski, osim malene občine Krka (Veje) zašto se toj ogromnoj i podpunoj većini stanovnika Hrvata ne daju činovnici koji razumiju naš hrvatski jezik — barem na ovom mjestu gdje plaćamo državi porez, jer ako su državi mili novci hrvatskih ljudi morala bi država znati, da su i nam mili samo takovi činovnici koji s nama hrvatski govore.

Na gospodarstvenom polju nije loše, jer imamo ljudi, koji su u tom vratni i koji narod upućuju, a u toj struci bolje bimo napredovali, kad se nebi naše najbolje sile selile u Ameriku, nego kad bi silom pregnuli oko obradjivanja zemlje. (Sliedi.)

Domaće viesti.

Visoki gosti u Voloskom. Ponedeljak u 10 sati prije podne prispjela je na Volosko Njez. Čes. i Kralj. Visost nadvojvodkinja Marija Josefa supruga nadvojvode Otona. Visoka gošća odsjela je u Villa Cernikovica a boravit će u našoj sredini do konca maja. Nadvojvodkinju dočekali su poglaviti g. kapetan Manussi pl. Montesole, gradonačelnik Dr. Stanger sa obć. savjetnikom g. Tomićem i Monsignor Zamlić.

Dao Bog da uzvišena gospodja nadje u našem Voloskom onaj mir i užitak koji će Njezinom zdravlju najviše koristiti.

Bazar u Opatiji otvoril se je, kako je već bilo javljeno va „Narodnem liste" prošlu subotu na 2 ure za polne. Već prigodom otvorenja navalila je va park sva sila ljudi tako da su gospodje i gospoda na kasi imali strahovitoga posla. Ljudi su se na to protresli po onom delu parka ki se stere od ceste pred „Štefanijom" do „Puntice": neki da kupuju stvari razmešćene na razneh paviljoneh, a drugi da gledaju lepote tega bazara.

A ta bazar je va istinu bil jako lep. Oni paviljončići za rožice okole fontani on drugi paviljon na kolonah, va kem je bilo „kolo sreće" pak paviljon za robu, igračke, galanterie — z jednom besedom, sve je to bilo tako lepo, da se ljepše za naše prilike ni pomislit ne more. Pak oni standari i one banderi (ne znamo, kako je prišla talijanska tamo!) ke su se nad glavami veselega sveta vijale va zrake. A muzika! Bile su tri kapeli: Jelačićeva, naša domaća i ciganska od Janoša Jancsi.

Nego najlepše od svega bile su one dame, ke su prodavale po paviljoneh. One frajli kako da su stvorene za zvalizat ljudi. Nudi, muti dok te smuti, a ti kupi i broji beči, dokle ti se žepi sprazne. — Nego ča ćete reć da ne, to se ne more. Pak kako da se i reče da ne. — Tu ti pride recimo jedna mlada baronessa ale contessa, pak ti nudi žmulj biri da ju kupiš. Ti ju malo pogledaš i videć ju onako mladu i lepo obučenu kako kelnericu srce ti poskoči i ruka gre sama va žep — i ala — šla je kruna ale fjorin za jednu biru. Prošećeš se do paviljona, kade se prodavaju igračke, ala druga tentacion: ako ti se na nosu vidi, da su ti žepi dobro napunjeni, tu ti se neda mira dokle ne kupiš za pet ali desdt krun igrarij, a okolo tebe čeka sva sila dece, da im to porazdeliš.

Z jednom besedom napast sa svih strana. Najzada pobegneš na „Punticu" i misliš: — Barem me tamo neće ni jedan tentat. Još nisi pravo ni rekal i već si se našal prdd jednim turskim čadoričem skrivenim mej javorikom. Pospijaš molo nutar i samo da nos pokažeš, već ti gospojica Štefanija Glax pripravlja mehki kušini na keh ćeš se posest dokle ti druga frajlica prisoštuje mali stolčić s malom zdelicom, na ku ti već gdjica Glaxova toči crno kafe. Za kafom pride španjolet, pak žmuljić peteša — a onputa pride: Zalilen — plati. I platiš gospodski — ali neka je — za špital je, pa kud sto tud i to. Do sto let ni nosa. — Onputa pozdraviš i greš ča, pak moraš i opet proć kroz celu vojsku lepeh i gospodskeh kamarierah, ke te opet nudjaju birom. Još se nisi njih oslobodil i već te gospodja Ema Car zove, da njoj kupiš kakovu pupicu. — Ako i storiš fintu da ne čuješ, pak ako srečno projdeš, već te puli fontani čeka gdjica A. Jurković i tu se ne pobegne tako lahko. Moraš kupit ale ružicu ale pak ča drugo, magari škatulicu fulminanti.

Tako je eto hodila ta lepa zabava. Pohvalit valja uzoran red, ki je tamo vladal a za to valja zahvalit našim vrednim vatrogascem i veteranom, a na čelu im gg. Doberletu i Zambelliu.

Pohvalit treba i članove odbora, a najviše one gospe i gospodjice, ke su se onoliko vremena žrtvovale za plemenitu svrhu. I Bog njim je bil dobar zač je obadva dana bilo tako lepo vreme.

Svega skupa se je inkasiralo 22 tisuće krun. Znet od tega ča neki stroški, ostat će velika svota za gradnju tako potrebitega špitala v Opatije.

P. S. Vas sklad i celu harmoniju zabave kvarili su tri četiri blatni Napulitani sa svojim drečenjem. Kako se vidi Talijan svagde muti slogu mir i sklad.

Lepa pomoć. Pišu nam iz Podgrada: Naš neutrudni veleč. dekan g. Anton Rogač dosegal je s pomoćju drž. zastupnika, vrlega prof. g. Spinčića pri ministarstvu poljodjelstva znatnu podporu od K 6400 za novo ustanovljenu „Mlekarsku zadrugu u Hrušici" Do malo će se početi ista zidati. A da će imati krasan uspjeh, svjedoče to naručbe, ča ih dobivamo od sveh stran, tako smo iz Opatije od g. Mansera primili bili brzojavnu naručbu, da bimo svaki dan pošiljali po 100 l. mleka i 10 l. škorupa.

Gospodarska zadruga u Kastvu obdržavala je dne 31. marča t. g. svoju glavnu godišnju skupštinu pod obć. „Ložom" u Kastvu. Vrieme bilo je baš liepo, te je pristupilo k istoj mnogo članova, preko tri stotine njih.

Iza 9. ure otvori podpredsednik gosp. Dukić Frane skupštinu, te priobćiv skupštinarom, da je predsjednik zadruge veleuč. g. Dr. Matko Laginja zapriečen, da prisustvuje današnjoj skupštini, i pozdraviv članove, veseo, što su se u tolikom broju odazvali pozivu, pozdravi i predstavi im gg. veleuč. prof. Spinčića, zastupnika naroda, braću Dra. Mata i Dinka Trinajstića te g. V. Tomičića predsjednika gosp. zadruge u Opatiji, kao gostove, koje skupština veselo pozdravi.

Pozove za tim zadružnog tajnika, da izvjesti o radu zadružnog odbora u minuloj godini. Ovaj ocrta na to u kratko rad odbora, koji je i ljetos nastojao, da zadrugarom čim više bude koristan; a kod točke, gdje spomene u gospodarstvu žalostnu viest da se je naime i u području ove zadruge pojavila nesretna filoksera, razloži obširnije o filokseri, njenom pojavu, razplodu, prenosu i šteti, koju ista počinja u vinogradima.

Prelazeć na daljnji svoj izvještaj, priobćuje da je zadružni odbor odlučio, da zadruga uštroji svoj vrt za razsad amer. loza, te je jurve odabrano zemljište i da će se radnjom započeti odmah. Priobćiv koliko se je ljetos amer. loza podielilo medju vinogradare, upozoruje iste, da bi i sami na svojem zemljištu gojili po njekoliko amer. loza za dalnji razsad.

Podpredsjednik pozove za tim zadružnog blagajnika, da izvjesti o imovnom stanju zadruge, koji pročitav sve svote po rubrikah koli prihoda toli razhoda, izvješćuje, da se je godinu 1901. zaključilo sa viškom od k 193·63. Račune je pregledao reviz. odbor i pronašao ih u redu, te predlaže skupštini da ih odobri, koja to i učini. Pročitan bijaše iza toga proračun za g. 1902. koji bijaše prihvaćen u cielosti.

Članovi zadruge iz pojedinih sela umoljavaju odbor, da bi im se podielilo jošte barem po jednu štrcaljku, jer im dosadanje obzirom na broj članova ne dostaju, da se na dobu istima svi posluže. Preporuča se također odboru, da za buduću godinu nabavi umjetnog gnojiva za sjenokoše.

Podpredsjednik na to reče, da je tajnik u svom izvještaju spomenuo, da je prošle godine umro član odbora pok. Mavrić Frane iz Jurdani, pa poziva skupštinu, da bi ista već danas izabrala drugog odbornika iz onih krajeva, odkud je bio prvanji, da se zadružni odbor upodpuni. Pogovoriv se skupštinari, predloži jedan član, da bude novim odbornikom izabran g. Sušanj Mate iz Jurdani - Brajani. Skupština prihvati taj predlog, te isti bude izabran odbornikom zadruge.

Prešlo se je za tim na izždrebanje darova.

Prva dvojica od izvučenih, t. j. Vlah Mate iz Sroki 72 i Simčić Ivan i Skalnice 7, biti će upisani kao doživotni članovi u društvo sv. Jerotima u Zagrebu. Deset je članova dobilo mjeh za sumporanje; četvorica škare za klaštrenje, a dvadeset i pet od njih nož, kliešta i škarice za ciepanje amer. loze.

Izcrpiv dnevni red, predsjedatelj zahvaljuje skupštinarom i diže skupštinu u 11 sati i pol u jutro.

Pogiboljan pas. Gospodin Fridrih Klein gospodar Wiener-Heima u Skrbićih ima jednoga velikoga pasa, ki se skoro celi božji dan vucetari po ceste. Više puti je ta pas naskočil na prolazeće ljude i hitil ih na zemlju. Tako je i subotu dne 12. o. m. u jutro gospa A. V. iz Skrbići prolazila po ceste mimo Wienerheima. Na jedanput skočil je ta veli pas od g. Kleina na nju i srušil ju na tla tako da se je koleneh do krvi udrila.

Mi svraćamo pozornost nadležne oblasti na tu nepodobščinu i u ime puno ljudi prosimo oblast, da naloži gospodinu Kleinu da tega svojga pogibeljnoga pasa drži vezanoga na lancu drugače će se dogodit još kakova nesreća. Ili se morda čeka da se komu dogodi kako onomu Kastavcu ki je da se obrani od jednega Ambrozinkinega pasa istega s palicom udril po glave pak je za to moral poć još va pržun.

Čini se, kako da je ne samo Krstić nedirljiv nego da su i njegovi pasi i mački netaklјivi. Samo dalje — nek se puni gorka čaša! —

Francezki ratni brod na Reki. Sredu na 9. o. m. prišal je v Reku francezki ratni brod „Duguay — Trouin" na kem je 40 kadet francezke ratne mornarice. Brod ima 6 tisuć tonelat i 417 ljudi vojske.

Prigodom dolazka tega francezkega broda priredil je rečki guvernator grof Szapary va svojoj vile oficirom francezkoga broda obed a Francezi su pak na brode pripravili zabavu na koju su bile pozvane sve rečke oblasti i znamenitiji ljudi.

Pomanjkanje dela va Reke. Zadnje vreme je v Reke za delavce nastala prava dešperija. Skoro svako delo i trgovina počiva a trgovci i fabrikanti moraju polovicu svojeh delavac odpuščat iz dela. Horvaldov skver na Bergude se je radi pomanjkanja dela moral zapret isto tako i fundarija Lazzarus. — Usled tega je na tisuće delavac ostalo prez dela. Ča će bit od teh siromahi to sam Bog zna. Guveran bi moral skrbet da ti ljudi ne stradaju. Dokle je v Reke toliko delavac prez dela ne more se na vanjščine po nijedni beči nać težaka za obdelat grunte.

To je radi tega ča vanjski ljudi sile svi va grad da tobože laglje živu pak zapuščaju starinske svoje kuće i zemlju, koja je hranila do tada njihe dide i šukundide. Ča se pak dogodi? Zemlja njim propade a va gradu moraju glad trpet. Ni ti narode lepše stvari nego ostat na svojoj starine, na rodjenoj grude makar ju morao dan za dnevom svojim potom zalevat.

Skupština ženske i mužke podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Voloskom, obdržavala se kako bijaše javljeno u nedelju dne 13. t. m. Ženska podružnica brojila je u godini 1901. članica 91 od kojih se primilo u ime članarine k 147 a u ime darova k 17. Od božićnog drvca ostalo je k 3·61 tako da celi prihod iste podružnice iznaša k 167·61. U odbor bijahu izabrane gospodja Ida Poščić ravnateljicom, gdjica Hedviga Sučić zamjenicom, gdjica Marica Bogović tajnicom, gdjica Olga Fiala

---

Šli smo dakle svi tri držeć se tako za ruki.

Kada smo prišli pred crekav, poglej napasti. Jednemu se pričinilo, kako da va crekve svi zvončići zvone, drugemu da organ sope, a mene da je sva crekav razsvetlena kako na veloj zornice.

To vam je prava i živa istina. Nego svejedno ni nam za to palo srce va brageše. Pak i ljudi govore, da se čovek ne sme vratit, kada ča vidi, za to smo se i mi još jače stisnuli, pak šli malo poškiljit na škuljicu od vrat. Poj vraže k vragu! Zvončići zvone, organ sope, a va crekve kako dan. Sada se je takov strah va nas zatukal, da smo prez baret pritekli do Mateta i komać smo mu mogli dopovedat kakovo čudo nas je tokalo. On nas je mirno poslušal, a kada smo finili, premesti čiku v zubeh, pak reče po njigovu:

— Vi ste bedasti, a bedastoj tikve malo treba.

Onda se zdigne, da i on vidi, ča smo mi videli. Mi smo se pak prestrašni za njim šmuljali, da najdemo barem naše bareti. — Kada je Mate poškiljil kroz ključanicu, obrne se k nam, pak zakriči, kako da mu je neki stal na kurje oko:

— Vi ste bedasti! — Hote zvonit, al ću vas doma stirat.

(Nastavit će se.)

zamjenicom, gdjica Nina Rejčić blagajnicom gdjica Olga Stanger zamjenicom.

Za odaslanice na glavnu družbinu skupštinu bijahu izabrane gdjice Anka Stanger i Marija Rajčić.

Muška podružnica imala je u g. 1901. članova 73 od kojih se utjeralo u ime članarine za g. 1901. k 77 za godinu 1900. k 11 ukupno k 88. Mnogo članova nije još platilo članarinu.

U novi odbor bijahu izabrani g. Dr. Ivan Poščić za ravnatelja, g. Ante Ryšlavi za tajnika, g. Vinko Tomašić za blagajnika. Za odaslanike na glavnu skupštinu bijahu izabrani g. Andre Blečić i A. Vahtar.

Muška podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji obdržavat će svoju glavnu godišnju skupštinu u prostorijama čitaonice „Zore“ u subotu 19. o. m. u 6 ura posle podne.

Preporučamo našim rodoljubima, da se što većem broju odazovu pozivu rodoljubnoga odbora.

Odlazak. Poglaviti gosp. Barun Filip pl. Reinlein namjestnički tajnik kod našega kapetanata premješten je nakon petnajstletnega službovanja na Voloskem va Trst. Želimo mu dobro zdravlje i srečan put!

Fran Doberlet stariji otac g. Doberleta zapovjednika naših vatrogasac v Opatije, slavil je na 6. o. m. va Ljubljane 70-godišnjicu svojega narodjenja. Stari je gospodin poznat na daleko kao vredni zapovjednik ljubljanskih vatrogasaca, tega društva, ko je on pred jedno 33 leta sam stvoril. — On je bil puli više prilika odlikovan od oblasti i od Nj. Veličanstva za zasluge, ča ih je stekal kod gašenja ognja. Kako i koliko je obljubljen od svoje djece — svojih vatrogasaca i ostaloga ljubljanskoga pučanstva vidjelo se to prigodom njegove slave. Neka ga Bog živi!

Knjige „Matice Hrvatske“ su već izašle. Gg. članovi iz Opatije mogu ih svaki čas dignuti kod g. Adolfa Justi. Knjiga ima 9 na broju i te jesu: 1) Gjuraišu — Ptice, 2) Klaić — Krčki knezovi Frankopani, 3) Marulić Judita, 4) Turgenjev — Izabrane pripoviesti, 5) Velikanović — Otmica, 6) Novak — Dva svieta, 7) Draženović — Povjest jednoga vjenčanja, 8) Kuzmanović — Vitropir, 9) Trešćec Borota — Brodolom. Te su knjige vrlo lepe pa neima sumnje, da će se iste svakomu dopasti.

Pancikul nezamerite ale tako piše Krstić va svojoj zadnjoj špudaćere pak se pita ki je Pancikul? I Krstić odgovara: „Pancikul je onaj koji ne misli drugo nego učinit svako zlo na svete svojemu iskrnjemu“. To je baš Krstić, zač je za njega rekal i pisal g. kapitan Fabiani, da je Krstić vredan za beći storit i takovo delo za koje se gre va pržun.

Nadalje Krstić piše: „da je Pancikul onaj ki bi htil dat nauka celemu jednemu puku a sam nezna sebi dat reda. Recite malo po duše ča ni to Krstić? On vavek piše, da je on učitelj (haha!) puka istarskoga, a kad tamo vavek ga vidimo pijanega po krafetarijah i oštarijah „bevendo e magnando e niente lavorando“ kako bi bil rekal pokojni barba od Mužgic. Piše nadalje Krstić „da Pancikul je onaj, ki bi hotil s tudjum mukum jist i pit, hodit na vijaji, bulat, pušit divertit se i imet svakojakeh frajlic kao i Turčin bez da se akorzi da mu žep pati“.

Ma to je kako napisano za Krstića. Krstić je pojil gospe Resman 100 fjorini keh joj neće nikada povratit, — Krstić je firme Lichtwiz i Co. va Tropave popil 100 krun likvori keh neće nikada platit; on hodi na vijaji, bula, puši i deverti se sve s tudjum mukum zač je pun dugi keh neće nikada platit i zač je na sude prisegal, da nima niš, a dokazano je da mu Talijani od provincijalneh beči plaćaju življenje, dakle on žive na špale od sveh Istrani. Krstić ima svakakoveh frajlic žen i udovic kako i Turčin bez da se akorzi da mu žep pati, dapače on tim ženskam još povrh pojede sve ča imaju. Ako ne verujete pitajte Pepu puli Turak, njigovu staru i Johanu i stotinu drugeh.

Nadalje piše Krstić „da je Pancikul onaj ki bi htel celi jedan narod prodat ma samo s čakulami a bez beči“. Svi znate da Krstić vavek straši svoje trubile s prodajum pod Hrvatsku; svi znate da Talijani Krstića plaćaju da puk istarski obraća na talijansku stran dakle on, Krstić, straši Istranom s prodajom pod Hrvatsku a u istinu prodava ih prez beči pod Talijane. Dakle ki je Pancikul? Krstić je sam za se zibral to ime dakle neka mu bude. To je vavek tako bilo i bit će. Ništčeto će svo zlo ko je sam drugem zmerat. Adio Pancikul, Bizara!

Krstić brani kontesu. Va zadnjoj špudaćere Krstić brani šioru kontesu zaradi tega ča je proti jednemu opatijskemu trgovcu, ki je kod zadnjeh obć. izbori glasoval z našom strankom, učinila ešekucijon. Krstić da kontesu obrani služi se po staroj navade s laži.

Tako laže bezobrazno kad piše da je kontesa učinila ešekucijon proti temu opatijskemu trgovcu više dan prije občinskeh izbori, jerbo smo se na svoje vlastite oči osvedočili, da je kontesa putem Dra. Costantina na 14. marča dala na sud molbu da se temu trgovcu šekvestra sve ča ima, a videli smo svi da je ta isti trgovac na 13. meseca marča glasoval z našom strankom. Dakle ne više dan prije izbora nego jedan dan za izbori je kontesa učinila proti temu trgovcu ešekucijon.

Za to svoje delo od milosrdja dobit će već na ovem svete plaću zač će baš pul tega trgovca zgubit više od 15 (petnajst tisuć fjorini.

Na istem meste kade Krstić brani kontesu napada prez nikakovega razloga na g. kunšiljera od suda. Krstić proti svakemu piše na svakega napada samo da slabiće prestraši, pak da ih tako prisili da ga puste delat ča će. I va istinu puno je kukavic ki se bljutavega Krstićevoga pisanja boje pak ga još i kumplimentaju samo da proti njim ne piše.

Tako si tumačimo, da Krstić more pisat ča god će a da mu ni jedan za to ne dodijava ni od strane kapitanata ni od strane suda. Da je ki od naše stranke učinil polovicu od onega ča je Krstić do sada zafrigal bil bi već zagnjilel va pržunah a Krstiću ne samo da se ni niš dogodilo nego još mu se sudci i kapitani klanjaju. — To najbolje karakteriše naše prežalostne odnošaje v Istre. Ča je ki veći lopov i razbojnik više je od odlučujućeh krugi čašćen, samo ako jo Talijan al va talijanskoj službe.

Francezi i Krstić. S francuskem brodom od gveri, ki je ankoran v Reke, prišlo je jako puno Francezi, ki su nedelju prišli in korpore v Opatiju, da vide Krstića. — Kako je poznato Krstić je va „tete Jambrožije“ pisal i franceski. To su doznali Francezi va Parije i ki će njim zamerit ako su oni poželeli upoznat Musju Salo! Nego nisu imeli sreće videt ga, zač ga je va ono vreme ča su Francezi bili v Opatije, najbrže rubal fanat od suda.

Kalisto i — mudandi. Neki dan je bil pozvan Kalisto pred g. c. k. kapitana radi zemlji, ku bi imel cedit za novu cestu. — Kada ga je g. kapitan pital da po čemu će dat tu zemlju, on je odgovoril da po 20 k metar. Gosp. kapitan mu je rekal da kako more toliko pitat, a Kalisto mu je odbrusil, da je njemu ona zemlja jako blizu, *da on more va nju poć i va mudandah.* Ča se tako govori pred jednim g. c. k. kapitanom? — Bella creanza! Lepi kapitan. Nego ča će, reci mi s kim greš i reć ću ti ki si. Kalisto je već puti s Krstićem — a Krstić i mudandi su tako blizu.

Porotna razprava proti Krstiću na tužbu g. J. Podmenika bit će pondeljak na 21. o. m. u Trstu. Podmenika će zastupat g. dr. I. Stanić odvjetnik u Voloskom.

Razne viesti.

Škola — za ljubav! Jedan Amerikanac F. J. Brooks bio je silno zaljubljen. Kad je svoju ljubav očitovao svojoj odabranici, a ona rekla „da“, privinuo ju Brooks tako čvrsto k srcu, da su biednoj odabranici odmah „pukla tri rebra!“ To ga ponukalo da ustroji školu — ljubavi. On naime veli, da današnjem duhu vremena ne odgovara način ljubakanja, kojim se služe današnji zaljubljenici. Valja to ugladiti i za to je otvorio školu u kojoj se učenici i učenice uče, kako valja pružiti ruku, koliko se smije ova stisnuti, kako poljubiti i griliti. U školi imade jedna automatska lutka, na kojoj profesor pokazuje učenicima, kako se mora čovjek vladati prema dami, kada joj želi očitovati ljubav. — Teorija g. Brooksa naišla je na mnogo sljedbenika. Bude li pak uz teoriju uveo i praktičnu obuku, imat će najviše učenika i učenica na svietu.

Luchenljev ortak? U Düsseldorfu uapšen je Talijan Bernardini Frattodi. Kako se s pouzdane strane doznaje, njegovo uapšenje stoji u savezu s umorstvom, što je izvedeno na blagopokojnoj našoj carici i kraljici Jelisavi. Frattodi je anarhist. Kad je umorena naša vladarica, on se je nalazio u Švicarskoj, od kuda je zatim bio s drugim Talijanima izagnan.

Mrtvacu u grobu — proboli srca. — U noći od nedjelje na ponedeljak otvorili su kako javljaju iz Karanšebeša, nepoznati zlikovci grob nedavno preminulog Aleksandra Popovića, seoskog bilježnika u Körpi. Izrezavši jedan komad iz pokrovca liesa, proturali su zlikovci kroz luknju željezne vile i njima mrtvacu proboli srce. To su nedjelo očito počinili neki žitelji u selu Körpa, koji su s Popovićem živjeli u neprijateljstvu, iz praznovjerja, kako bi zaprečili, da se pokojni bilježnik vrati kao „vukodlak“ u selo, te svoje nekadašnje neprijatelje kini i mori.

Lepo frajlice! U nekoj dobroj gradjanskoj gostionici u jugo-zapadnom dielu Berlina pojavljivalo se svakoga tjedna po dva puta kojih deset do dvanaest mladih djevojčica i tu su priredile malu veselu pijaču. Gostioničar i stalni gosti trpjeli su vrlo rado mlade dame, jer su se pristojno ponašale i bijahu liepe i dosjetljive te pri svoj veselosti ne bi nikad prekoračile granice pristojnosti. One su se izdavale, da su članovi ženskog nekog orkestra. Došle bi u šest sati, a točno u 8 sati otišle bi iz gostionice. Nekoliko galantnih gostova, koji su pripravni bili primljeni u društvo veselih gospojicah, zahavljalo se tako dobro da su vazda nestrpljivo iščekivali pojav „ženske kapele“. Neke večeri ovih dana pojavi se u gostionici nekoliko nepoznate starije gospode, koji su odmah išli k preplašenim frajlicam te nekoje od njih počastili i čaškami. Nastao je neopisiv metež. Nekoji gostovi htjeli su već surove smutljivce napasti i prolupati, ali na sreću se doznalo, da su ta starija gospoda otcevi ovih frajlicah. Ne bijahu te djevojke članovi kojeg ženskog orkestra, već bijahu kćerke čestitih gradjanskih obitelji, koje su dva puta na tjedan ostavile domaće filistarsko družtvo, da nekoliko časakah kod piva provedu u veselom razgovoru. Pošto je jedna učestnica ove neobične pijače bila ljubomorna na svoju družicu radi jednog gosta te gostionice, odala je ona poštovanim otcevom anonimnim pismom čitavu ovu gostioničku stvar.

Najstariji čovjek na svietu. Kao najstarijeg čovjeka na svietu označuje newyorški dopisnik londonskog lista „Daily Telegraph“ 130-godišnjeg Noaha Raby-a, koji u jednoj ubožnici blizu Novog Braunschweiga provodi svoje dane. Od posljednje godine stala je ovomu tako staromu ubogaru propadati snaga u tolikoj mjeri, da su po prilici njegovi dani odbrojeni. No Noah imade još uviek čvrstu volju.

Kad mu je na njegov ovogodišnji rodjendan priobćeno, da ne smije nijednog svog znanca primiti, nije starac htio ništa jesti ni nikoga slušati, dok mu najzad uprava ubožnice nije dozvolila, da prima svoje znance. Noah je sliep, ali za čudo još uviek imade živo pamćenje.

Mali razgovori.

J. Ma ča dela on — kosmati va Lovrane?

M. Ča dela. Škandali dela.

J. A kakovi?

M. On ti recimo najde jednu žensku, ku je jedanput dok je bil mladji bušnul, pak i sada od nje pretendi, da ga bušne.

J. A ako ona neće?

M. Onputa ju on straši, da će ju mužu povedet, ako ga ne bušne.

J. A onputa? Ča se dogodi onputa?

M. Ja ne znam. To se obično po noće zgaja, a kako sam ja sve lojenice pošpendal iščuć oneh 40 fjorini od „Leginega“ bala, to ne morem svetit — — — —

M. Ča bi bila prodavala mala Olga na bazare, da ni po nesreće nožicu zvinula?

J. A ča drugo ako ne slova i acioni od propalega čadinega kazina.

M. A misliš, da bi njoj ih ki kupil?

J. Bi, vero, aš je neki trubast.

M. Si bil ča ovi dni va bazareh va Opatije?

J. Sam baš nedelju. Ala zlomara ne pojile one kontesi i baronesi kako su se znale lepo prikoštat k poslu.

M. Ki posal pak je imela Marija Longa?

J. Jako fin. Ona je prodavala — fulminanti i patinu za Legu.

J. Ke nova žijor paron?

M. Semo kva.

J. Ča se čuje od Matulj?

M. Pravo za pravo za sada još niš, nego kako deju, bi imelo već brzo negde blizu štacijona zanjavkat.

Ča je novega po svete?

Austrija. Parlament se le nekako drži. Nakon one strašne bure, ka je bila nastala posle glasovanja za slovensku gimnaziju u Celju mislelo se je, da će biti hujega — ali sa svem tem sednice ako i ne teku posve mirno, ipak se nekako obavljaju. — Kod poglavlja „pučke škole“ bilo je žestoke prepirke, nego i to se po malo utišuje. Reć bi da ni nemški nacionalci, ki su se najviše pretili s obstrukcijom nisu voljni poprimit se tega skrajnega sredstva.

Brzo će bit sazvane delegacije. Najzanimivija će bit izjava krune glede trojnoga saveza.

Turska. Va Albanije vladaju veliki nemiri. Talijani ki su navajni lovit va mutnem gledaju kako bi i tu našli svoju korist. — Neki Riecioti Garibaldi, sin onoga poznatoga Garibalda, stavil je va glavu, da će va Italije pobrat nekoliko volontari, pak da će s njimi va Albaniju, da se bori za slobodu Albaneza proti turskoj sili. Neka on pusti Albaneze gde su i kako su. Njim je sada ovako pod turskom oblasti sto puti bolje nego bi njim bilo pod talijanskom upravom. Vidimo kako je nebogemu kmetu va Italije. — Nego ni Austrije ne bi pravo bilo, da njoj se va Albanije ugnjezdi Italija za to nima sumnje, da bi kakov pokušaj sa strane Italije va Albaniju izazval i odpor od našega cesarstva.

Belgija. Va tem kraljevstve nastali su veliki nemiri. Tamošnji socialiste, kih ima sva sila, nahuckali su radnike, da se dadu u sveobći štrajk. I va istinu — radnici su tako i učinili i tako ima danas va Belgije preko sto tisuć ljudi ki ne te da delaju, i ki prete čak i samemu kraljevstvu. Va više mesteh je bilo i veceh demonstracij, puli keh je bilo ubijeno i ranjeno više osoba. Nego dobro je to, da su vojnici, žandari i narodni stražari svi vjerni kralju i governu. Radnici to znaju, za to reć bi, da se i sami boje dignuti revolucijon. Svakako položaj je jako težak i bojat se je, da bi od časa do časa moglo deć iz Belgije strašnih viesti. —

Transval. Od zadnje sjajne pobjede, ku su predobili junački Buri pak do sada ni va Transvale bilo nikakovih borba. Svi vidjeniji buraki vodje nalaze se sada u Pretoriji, kade viečaju s Kičenerom o miru. I u istinu ima nade, da će se koliko prej sklopit mir i završit boj ki već traje dve leta i pol. Uvjeti mira bili bi: Neodvisnost burskih republika i pomilovanje svih ustaša. Kako javljaju iz Londona ministarstvo je primilo odgovor burskih delegata. O tom odgovoru imelo se je još čera pretresti va engleskem parlamente. Videt ćemo.

Broj: 724
I.

Oglas jeftimbe.

Uslied zaključka občinskoga zastupstva stvorenoga u sjednici od dne 12. t. m. pod točkom 4. dotičnog dnevnoga reda, daje se na javno znanje, da će se u nedelju, dne 27. Aprila 1902. u 3 sata poslie podne u kući občinskoga glavara g. Jakova Buretić — a u Boljunskomu polju — selo Mandići kbroj 137, obdržavati jeftimba rad zakupa svih radnja zasjecajućih u izgradnju nove školske zgrade na Pazu u ovoj mjestnoj občini.

Izklična ciena ustanovljena je polag obće gradjevne svote na 10600 (deset tisuća i šest stotina) kruna.

Svaki eventualni natjecatelj imati će prije početka čina da položi čitavoj gradjevnoj svoti odgovarajuću 10% jamčevinu (vadium).

Ostali uvjeti zakupa, kao što i nacrti te troškovnik nove gradnje, razvidni su u ovome uredu svaki dan za vrieme uredovnih sati.

Občinski glavar:
Buretić.

Br. 1086.

Oglas jeftimbe.

Uslied zaključka obć. zastupstva od 1. febrara 1902. razpisuje se ovim jeftimba za dogradnju prednjih zidova na Opatijskom groblju u Skrbićih, zatim priredjenje jedne lehe za pokopanje mrtvaca, gradnju mrtvačnice i stana za grobištnog čuvara sve polag nacrta i proračuna ležećeg na uvid u občinskom uredu u Voloskom.

Ponude pismene zatvorene i providjene biljegom od 1 k imaju se predložiti obć. Glavarstvu u Voloskom do 12 ure dana 20. aprila tek. god.

Občinsko glavarstvo pridržaje si odlučiti o ponudah i uručenja radnje.

Dostalac imati će položiti vadium od 10 po sto ponudjene ciene prije nego mu bude uručena odluka doznačujuće radnje.

Glavarstvo občine
Volosko, dne 22. marča 1902.
Načelnik:
Dr. Stanger.

Oglas.

Podpisani dava ovim do sveobćeg znanja, da je dozvolom oblasti otvorio u Matuljah štalu u kojoj ima praščića na prodaju.

Frane Feranda
trgovac u Matuljih.

Dr. L. Roheim

pojednik **sanatoriuma,**
specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat.
Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Prodavaju se

* Nekretnine pok. Kostantina Jačić a i to **kuća** kraj državne ceste u Škrbićih (Volosko) br. 170 i **zemljišta,** koja bi mogla služiti za gradnju i obdjelovanje.

** **Kuća,** koja stoji vis-à-vis Vili Alice, imade u prizemlju 2 konobe, na prvom podu 4 sobe i kuhinju i pod krovom mrtvi tavan.

Informacije o svemu dobivaju se kod gospodina Viktora Tomičića na Voloskom br. 7.

Najbolji se ljekovi dobiju
u
Ljekarni „al Redentore"
(„k Spasitelju")
na Rijeci kraj velike crkve
a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je često izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove čudotvorne kapi „Spasitelja" proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju nadunanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozničnu to grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržaju redovita probava, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica 30 novč.

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju sa pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i mateža glave. Jedna bočica 25 novč., a nadomješćuju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsigurnije lieči prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na pravim bolestima neka rabi samo ovaj „bilinski sok" te će ga pohvaliti sigurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se jedino u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popust!

HINKO BABIĆ,
ljekarnik
Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Sjećajte se

družbe sv. Cirila i Metoda za Istru!

Grand Hôtel

u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

pet hrvatskih.

Osobitim štovanjem
W. Zehentner.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,
Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najčistije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilije Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Callifugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Rieka—Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug
Via Riva ugao Via Lido.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cena mu je na godinu 6 kruna, za selјake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilјu se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tilo bez kosti!“

Br. 17. Volosko-Opatija u četvrtak 24. travnja 1902. God. III.

Občinski izbori va Cresu.

Kako čitamo va talijanskeh fojeh obavili su se prošli čedan va Cresu občinski izbori.

Talijanska stranka je predobila va sveh trih teleh. Vavek do sada su se va Cresu obavljali občinski izbori tako da talijanskoj stranke ni ni jedan smutil račune. Za prvi put su se ovo leto dignuli creski težaki, da barem va tretem tele ziberu svoje občinske zastupnike. — I creskemu je kopaču najme dodijalo nepametno gospodarstvo talijanske gospode va creskoj občine, ko je tu občinu i creski puk spravilo do ruba propasti.

Talijani su cresku občinu tako zadužili, da ju čeka gotova propast. Težačka stranka va Cresu htela je ovo leto da pošalje va občinsko zastupstvo nekoliko svojeh ljudi, da vide kako Talijani upravljaju, kamo troše občinske novce i da ako je još moguće spase občinu od sigurne propasti. Talijanska stranka va Cresu prestrašila se je da bi njoj težaki da pridu va občinsko zastupstvo, mogli odkrit sve stare marune i za buduće gledat njim na prste, pak je odlučila učinit sve moguće da težački zastupniki ne pridu va občinu da moru Talijani i naprvo delat va občine ča će sami prez nikakove kontroli.

Talijanska se stranka va Cresе pul tega držala nauke „osar tutto“, ku je pred nekoliko let postavil istarski Talijan Dr. Bartoli. Izborne liste su temeli za občinske izbore.

Znajuć to Talijani creski oni su tako falsificirali te liste da ni bilo moguće ni proti istim reklamirat zač su bile sve od početka do kraja pogrešeno napisane i sastavljene. Talijani su to napoštu učinili. Na mesto Ivana zapisali su va liste Josipa, namesto Ivana pok. Josipa zapisali su Ivana od Josipa a to su učinili pul svakega izbornika za kega nisu bili sigurni da će s njimi glasovat.

Tako falsificirane liste izložili su Talijani va občine ale kako? Pribili su ih na vrata od jednega ormara. — Kad su creski kopači prišli na občinu prepisevat te liste da moru proti istim učinit reklame, Talijani su svaki hip hodili zapirat i odpirat vrata od tega ormara samo da težaki ne moru prepisevat. Samo kad su se creski kopači radi tega lopovskega postupanja pritužili na kapetanat, namestničtvo i mistarstvo, dala je oblast občine zapoved da mora liste znet z ormara i stavit ih na stol.

Med tem je pasalo nekoliko vremena. Budući je pak za reklame proti izbornem listam samo 8 dan i budući je jako puno izborniki, creski težaki nisu mogli ni prepisat liste i radi tega nisu mogli ni učinit pravega reklama. Za svem tem su učinili skupni reklam za o s a m s t o od njih, ki su va lištah bili al krivo zapisani al iz isteh izpušćeni. Se zna da je talijanska komisija ta reklam odbila a težaki su učinili rekurs na kapitanat. Dokle je ovde pul nas kapitanat na talijanski rekurs proti izbornem listam stavil i takove izbornike va liste ki nimaju pravo glasa, kapitanat va Lošinje ni na rekurs creskeh kopači skoro ni taknul skroz i skroz falsificirane izborne liste. Se zna ovde su rekurirali gospoda Talijani a va Cresu rekurili su creski kopači. Kad je kapitanat va Lošinju tako rešil rekurs proti izbornem listam pučka ili kopačka stranka va Cresu je znala naprvo da neće va tretem tele moć predobit nego svejedno je odlučila poć va borbu.

Kod samega izbora su pak Talijani svojim sleparijam postavili krunu. Za njihovu stranku su glasovali svi noštromi i kapitani od Lloyda z prokurom premda je to po zakone zabranjeno. Talijanska izborna komisija je odvrgla prez nikakovega razloga na stotine izborniki pučke stranke, za talijansku stranku su agitirali svi občinski činovniki, mutili, strašili varali na sve moguće načine pak je čudo da su predobili?

Da se oseguraju proti temu, da njim ne bi namestničtvo va Trstu hitilo dole te nezakonite izbore, Talijani su malo pred izbori zibrali samega guvernatora va Trstu za počastnega građjanina grada Cresa i obećali kapitanu Scarpe va Lošinje da će i njega učinit „cittadino onorario“ ako dobe va sveh trih teleh.

Tako su Talijani va Cresu pomoću prevarstva, sleparstva nasilja i oblasti predobili va sveh trih teleh i sada će moć slobodno imenovat kapitana Scarpu za počastnega gradjana grada Cresa.

Nego nadamo se da će pučka stranka proti toj rugobi od izbora učinit rekurs pak ako bude ovaj i odbijen da će učinit pritužbu na upravno sudište va Beč da malo i tamo doznaju kako Talijani v Istre izbore fabriciraju. Nadamo se da će se i va parlamentu čut koju od oveh izbori. A Vi creski kopači, u Višnji srdca! Nemojte izgubit kuraja. Za prvi put ovo leto počel ste se borit proti „talijanskoj camorre“ koja se ravna po onoj:

Coll' arte e coll' inganno,
Si vive mezzo anno
E coll' inganno e l' arte
Si vive l' altra parte.

Za prvi put ste stupili va borbu. Junački naprvo dokle sterete glavu toj zmije! — Budite segurni, da će Vaša stvar pobiedit jerbo je pravedna a pravedna stvar je i Boga mila.

Očitovanje.*)

Kocka je pala. Pošto je sv. Otac Lav XIII. presvjetlomu nadbiskupu Štadleru izjavio, da nije voljan i da neće u stvari Svetojeronimskog zavoda ništa više promjeniti i time nanesao cielomu hrvatskomu narodu — kojega se i ja ponosim biti sinom — pretešku i Bogu vapijuću uvredu, očitujem ovdje svečano i javno pred licem Boga i cieloga hrvatskoga naroda, da sa današnjim danom prelazim sa cielom mojom obitelji na „Unijatstvo“.

Učinio sam to — dobro prije promozgav iz sliedećih razloga:

1) Ne jedan, ma ni svi papinski blagoslovi upravljeni Hrvatom nisu kadri ne da izbrišu, ma niti samo da umanje strašnu onu uvredu nanešenu od sv. Otca hrvatskomu narodu opozivom „breve“ „Pro gente Croatica“.

2) Povjestna rečenica: Roma locuta, causa finita, bila je ovim činom

*) Za ovaj članak ne odgovara uredničtvo izim u koliko to propisuje zakon.

Uredničtvo.

PODLISTAK.

Stražci.

Napisao V. R.

(Svršetak).

Kada nam je ono bil Mate zagulil: hote zvonit, al ću vas doma stirat, ni bilo druge, ako ne poć, pak magari da su i crkvena vrata oprta. To nisu miga šćurki burki. Da nas je on doma stiral, bi bil prišal drugi dan va naše rubat, aš da ni po „rodule“ sinoć od naše kući bil nijedan na straže.

Ona njegova pretnja zibila nam je strah i stirala dušu nazada va srce, ka nam je već bila skočila na zajik. Istina i Bog, da je drugi dan prišal rubat, naš prazan žep ne bi bil niš trpel, ale za to bi bila za njega platila naša koža. A valja znat, da nismo ni mi našu kožu na sajme kupili. Poboštrića, ako je bila zamazana i sva zgrebena, sve jedno je naša bila, pak ne bimo ju bili ni za svi beči ovega sveta promenili.

Tako potentega ni bilo druge šante Marije, ako ne poć zvonit, pak magari da je i more do kraja prišlo.

Stisnemo ti se mi, brate moj dragi, jedan k drugemu, kako sardelice va bačvice, pak više šmireć nego gledajuć, zavučemo se nekako do zvonika. Ja, ako je kada ku kršćenu dušu posul krvavi pot, to je za sigurno nas onu večer. Ja ne znam, ma da smo bili malo stareji, ja mislim, da bimo bili od straha i — osiveli.

Pridemo ti mi više mrtvi nego živi va zvonik, potegnemo par puti za zvon, pak odskačemo kako mali zečići zada crekav, kade najdemo našega komandanta tako lepo i srdačno hrhnjat, da ga je bil jedan gušt poslušat.

Sada se komać nekako povratila duša va nas, pak kada smo se mrvu odahnuli, počeli smo obahajat naša nedra. To se zna da nismo va njih iskali ono, ča neki ljudi va njih iščU, a ne bi radi nać, već, ter znate ča.

Prvo nego smo očistili nedra, predobije nas san i mi smo brate zaspali kako coki. Ča ćete na? Oni nesrećni strah bil nas je više zmaltral, nego da bimo bili celi dan z Lušini kolčići nosili. Ja, pak kakov je to san bil! To smo se sve neč prevračali i vriskali, kako da smo na gradelah. Brišne sirotini! —

Negde kasno probudi nas sopeta naš komandant:

— Mali, zvonit!

Aj štroka jadna ga pojila, ter pojila! Trebalo ga je poslušat, pak poć magari po rukah i po nogah. I šli smo — kako na galiju. Nego kada smo oteli zavit za crekveni kantun, razveseli nas oni njegov osoran glas — više nego da smo ni na lot dobili:

— Zvonite, pak hote doma. Ću sam stražit. I tako niste za niš. — To se zna! Košaru punu smokav bite bolje znali stražit nego crkvu sv. Jelene.

— I vrt pun krušak — oglasil se je neki od nas.

Kada smo odzvonili, teli smo poć doma Nego poj vraže k vragu! Baš za nesreću bil je mesec prekril oblak, za to smo morali počekati dokle opet zasveti. Ki bi šal doma po oneh škureh kuntradah? Brr! Pak da te s kakovega kuta ča za vrat popade. Auf!

Za to smo se stisnuli va jedan kutić pak i zato, da misli Mate, da smo šli već spat. Vej se ga vrag! Mogal bi se Mate premislet, pak nas nazad k sebe posvat. — Još i to bi se otelo.

Najzada Bog nam se je smiloval, nebo se razvedrilo i mesec presvetil. A mi lepo ala bolje bolje doma, dokle još kakov oblak ne pokrije mesec.

Ako je Mate i naprvo strašil, to nismo oteli spićevat. — Aj Bog, da nas je pustil doma. Nego vendar smo čuli više puti, kade zločesti zajiki kampanaju, da i on voli spat doma, nego na ravnice pul crekvi svete Jelesni.

Neka je bilo, kako je bilo, danas ga već ni mej nami. Stisnul ga je negde kašalj pak je nebog moral stavit šlicu na policu, a piron pod stol. Bog ga pomiluj!

Morda na zagovor sv. Jelene, ku je on toliko let čuval i branil od bezbožne ruki, neće se morat tamo negdere bat, da te mu još prit kada pod ruku onakovi stražci kakovi smo mi bili.

* * *

Mi znamo da svaka stvar ima dva kraja, jedan deblji a drugi opet tanji. Tako imala je dva kraja i ova naša službа. Sada ako ćete mi valje stavit glavu na col:, ne bim vam znal pravo za pravo reć, jel deblji kraj bil kega sam vam sada povedel, al pak kega vam mislim povedet. Znate, to je najzada kako se stvar zame.

Da vidimo.

Drugi dan za našum strašum prosul se je glas po građe, da je neki po noće va „Binjakovem vrte“ pokral najmanje koš krušak, pak pul tega da ni gledal baš ni na kiti, nego da je to sve polomljeno, kako da su Turci nutre bili.

Istina i Bog, nismo bili prvi dan gledali baš na svaku kitu, ma svejedno ni vrag bil onako crn, kako su govorili. Pak kamo bimo mi bili stavili koš krušak! Nego ter već znamo, da babji jezičina stori od mrava — vola.

Stari Binjak zdihoval je i hukal na vrte, kako da je zgubil brod i kavidal, pak su se ljudi bali, da će ga opet kolap udrit, aš siromah bil je već od njega dobrahno maćan.

Ljudi su se taločili i štroligali, kako bi ti mrski tati pronašli, a gospa Binjakova obećevala ljudem i ovo i ono, samo da lagje pronajde te lopove lopovaste.

povredjena i pretvorena — kako je pravo primjetio jedan zastupnik — u Roma locuta, sed sibi mentita.

3) Presvjetli biskup Flapp bio je nedavno od sv. Otca odlikovan, što je znao u svojoj biskupiji iztisnuti iz crkve glagolicu, a uvesti latinizam.

4) Kapitularni vikar Petronio u Trstu ne drži se rečenice: „Nil inovetur" nego progoni iz' svih crkava hrvatski jezik uvadjajuć talijanski; pretvarajuć hram gospodnji u talijansko političko ognjište.

5) Prelazom na Uniju nisam ni najmanje povredio ni oštetio moje katoličko porijeklo i čustvo, nego sam došo do podpunog uvjerenja, da ću uz vjerski žar još bolje njegovati i narodni. Da ću onda — pošto mi Rim ni svi latinaši neće u tom moći zapovjedati — slušati riječ božju i moliti se Bogu onako, kako me je moja mati naučila, a ne onako kako se to ushtjelo bude fanatičkim hirom nekih talijanskih poglavica popovskih.

Na Rijeci, dne 13. travnja 1902.

Za se i za svoju obitelj
Nikola Turato
ljekarnik.

Domaće viesti.

Krstić verurtheilt. Montag, den 11. l. M., fand beim Landesgerichte in Triest die Schwurgerichtsverhandlung gegen den „berühmten" Dr. Krstić über die Privatanklage des Herrn Johann Podmenik, Gemeinde-Wachinspector in Abbazia statt. Wie noch in Erinnerung sein wird, griff Krstić voriges Jahr in seinem Schundblatte den Podmenik in seiner Ehre auf die frecheste und gemeinste Weise an, indem er ihm den Diebstahl eines Spazierstockes und den Betrug von drei Gulden, zum Schaden der Gemeinde, vorwarf. Krstić hat nach der Klage den Wahrheitsbeweis angetreten, der ihm jedoch vollständig misslungen ist. — Bei der Schwurgerichtsverhandlung wurde nachgewiesen, dass alle vom Krstić gegen den Podmenik erhobenen Anschuldigungen boshaft erdichtet und lügenhaft sind und die Geschworenen brachen über Krstić den Stab, indem sie ihn der Übertretung der Ehrenbeleidigung für schuldig erkannten, worauf ihn der Gerichtshof zu 3 Monate Arrest mit einem Fasttage in der Woche, verurtheilte. — Gerechtigkeit ist geschehen! Die über Krstić verhängte Strafe ist noch zu gering, denn einem Ehrenmanne, sein höchstes Gut, die Ehre, zu rauben, ist das grösste Verbrechen. — Mit der Verurtheilung des Krstić ist auch die italienische Partei in Istrien und deren Repräsentanten

Sada da vidimo, kako je tekla ta znamenita razprava.

Predsjedal je razpravi savjetnik Pederzolli a do sebe je imel dva sudca: Krušića i Moše. Jurati su bili ovi: Crasser, Filippi, Gelcich, Gortan, Michelli, Naccari, Pasutti, Pasletich, Pazze, Spazzapan, Strehler i Sussek.

Gosp. Podmenika je zastupal volosk odvjetnik veleuč. gosp. Dr. Stanić, a Krstića je branil neki Savo.

Čita se obtužnica, va koj stoji da je g. Podmenik kada je bil još žandar va Rukavce ukral jednu Krstićevu palicu. Na to je dr. Stanić zapital jurate, da li razumeju hrvatski? Tu je nastala mej predsjednikom i drom. Stanićem oštra prepirka, koja se svršila s tem, da je najzada predsednik dopustil da pita jurate, da li razumeju bolje talijanski nego li hrvatski ale nemški, nač su jurati odgovorili, da razumeju bolje talijanski. Na to je dr. Stanić rekal, da on će govoriti talijanski i to radi jurata, ki da te ga bolje razumet.

Za tem je Krstić izjavil, da on je napisal ono otvoreno pismo proti Podmeniku zač da je Podmenik njegov politički protivnik (!) i zač da je bila njegova palica, ku da je Podmenik bil zel. Tu poveda on na dugo, onako po njegovu, kako se je i ča se je sve dogodilo s tom palicom.

On da je 17. aprila 1897. kad su va Rukavce bili izbori zručil nekemu Srdoču svoju palicu. Malo za tim je ta Srdoč bil zaprt i palica šekvestrana. Od onda da ni Krstić već videl svoje palice, nego da je doznal, da se Podmenik šeće po Opatije s njegovom palicom. Sad se Krstić pere. *On govori, da besedu* truffatore ne valja zet onako, kako bi se po zakonu imala zet — nego onako, kako to puk misli. Najzada govori i o onom poslu od Coverlizze, ča smo mi va svoje vreme iznesli na dugo i na široko va „Narodnem liste".

Tu je dr. Stanić opazil, da ono od Coverlizze ne spada ovamo, ali, da se ne bi reklo, da se g. Podmenik tega boji, on je pripravan i za to držat odgovornim Krstića. Glede palice Krstić je rekal, da mu ju je daroval jedan prijatelj i da je vredna više od 20 fjorini.

Sada je bil preslušan g. Podmenik. On je izjavil, da je leta 1897. prigodom izbora va Rukavce zaprl nekega individua, ki je imel jednu posve prostu palicu, za ku bi svaki bil rekal, da je od mala odsječena. Ta je palica bila kasnije izručena občinskom županu g. Šepiću, da ju on čuva. Za tim on ne zna, ča se je s njom dogodilo.

Što se tiče Coverlizze, Podmenik je bil od občine ovlašćen, da mu izplati 30 fjorini mesto 27 za neke brageši.

Coverlizza se je pak sa svoje strane izjavil, da on ni ovlastil Krstića, da piše ono otvoreno pismo va špudaćere a ni ga ni podpisal.

Na to je dr. Stanić rekal, da je Krstić za to napisal ono proti Podmeniku, da mu se osveti aš da je njega Podmenik jedan put zaprl. Krstić poveda zač ga je zaprl. On da je pred jedno 7 let putoval železnicom put Matulj. Kondukter da mu je bil dužan 5 fjorini i da mu je rekal, da neka ne zame biljeta do Matulj. On da je tako i učinil. Kad su ga na Matuljah pitali kade da mu je biljet, on da je rekal da ga je zgubil. To da je bil edan mladenački greh rekal je Krstić. (Lepi mladenački greh! a onputa je već imel 30 let i bil je doktor prava!)

Od svjedočanstva vredno je spomenut ono g. Šepića i načelnika g. dra. Stangera. Gosp. dr. Stanger je potvrdil Podmenikovu izjavu glede Coverlizze, a g. Šepić njegovu izjavu o palici, koja je bila puli njega, a kada su ga kako perita pitali da li je ča vredna, g. Šepić je odgovoril, da je ista dobra za oganj snetit. Još je kasneje Šepić posvedočil, da mu je Krstić rekal: držite ju držite — ona palica će koga god drago gušat. —

Na to su se pročitale izjave občine Kastav i ona c. k. kapetanata u Volosk̀om. Tu je bilo nabrojeno koliko je puti bil već Krstić kažnjen.

Za tem je govoril dr. Stanić. Njegov je govor pravo remek-delo te vrsti. Tu je on pokazal, kakav je govornik i kakav pravnik. Njegovo krasno razlaganje je doprinelo puno k tomu, da su jurati pripoznali u obeh točkah krivnju Krstićevu odnosno nevinost g. Podmenika. *Sud je na to odsudil Krstića na* 3 meseci pržuna pooštrenoga s jednim postom i ležanjem na — tvrdem banke.

Ovo je kratak opis te zanimive razprave. Bilo je prigodom iste sva sila manjih i većih crtica, koje ćemo mi donašat malo po malo. A tako ćemo ako nam bude ikako moguće donieti i govore dra. Stanića, komu već sada šaljemo najtopliji i najardačniji pozdrav. Živio!

„Piccolovo" izvješće je navlaš iskvareno i tako sastavljeno, da tobože Krstić ni toliko kriv. Ali zaludo su obrezanomu „Piccolu" sva njegova iskrivljenja. Odsuda je tu — a sudili su sve sami Talijani. Talijani su bili sudci — Talijani su bili jurati. — „Piccolo" se jadi na jurate, da su izdali onakav verdikt. On piše, da je Krstić rekal, ova besedi, ke bi morali zapamtit svi oni nebogi slabići, ki su do sada verovali Krstićevem laži. Krstić je rekal pred svemi na sude, *da nije on uzrokovao mir ni napadanje, on da je to učinil za to, da brani talijansku ideju (l' idea italiana nell' Istria)* proti ljudem domaćega hrvatskega jezika. A „Piccolo" govori juratom — Talijanom porugljivo, da su ga za to odsudili, ča se je boril za talijansku ideju.

Po tom „Piccolovom" mudrovanju imeli bi jurati hitit pod nogi svoju savjest, samo da koriste Krstiću. ki se za 100 fjorini na mesec bori za Talijane.

Lepa bi to bila pravica! Najlepše je to, ča te sada oni zavedeni naši ljudi moć videt kako njim Krstić laže, dokle im govori da se bori za Istru i za domaćinu. On se bori za talijansku ideju, to je on sam rekal, jasno i glasno ponedeljak na sude.

Nego o svemu tomu ćemo mi još pisat.

Imenovanje. Veleučeni g. Dr. Emanuel Perčić do sada pravni vježbenik kod kotarskog suda u Voloskom bijaše imenovan auskultantom u području c. k. višeg sudišta u Trstu. Mladomu Vološćaku naše čestitke!

Pozor putnici! Upozorujemo naše čitaoce na oglas gosp. Ed. Šmarde u Ljubljani uvršteno na četvrtoj strani, te preporučamo putujućem občinstvu to jedino slavensko poduzeće francuzkoga društva „Transatlantique".

Tražimo svoje pravo! Tako je po „Narodnom listu" uzkliknula i „Naša Sloga". Dobro. I valja već jednom, da svoje tražimo inače će nam se naši dragi susjedi izrugavati.

I pravo će imati.

Ja sam već u svoje vrieme nešto sličnoga iznesao u „Našoj Slogi". — Izmedju ostaloga taknuo sam se i kastavske pošte. Onda sam spomenuo, da kastavska pošta ima dvojezičan pečat. Na prvom mjestu dakako Castua, te sam mimogred jošte primjetio, da se na onoj pošti rabe većinom trojezične tiskanice.

U tamošnju gospodjicu upraviteljicu niesam dirao, pa ipak našao se netko, koji je pisao da činim onoj gospodjici svojim pisanjem krivo. Reagirati nisam htio, jer sam bio osvjedočen da se niesam proti njoj ni u čemu ogriešio, i ponajpače s toga, što veoma nerado vodim polemike po novinah.

Gosp. dopisnik u „Narodnom listu" zagovara, da se umoli kompetentnu oblast, neka se uvede medju ostalim dvojezične pečate na poštah u Voloskom, Opatiji i Lovranu. U ovome se ne slažem sa gosp. dopisnikom. Čemu dvojezične pečate? — Jeli imaju pošte u talijanskih gradićih Istre dvojezične pečate? Zar nije ono ironija od pečata na kastavskoj pošti? Ne budimo tako popustljivi i miroljubivi sebi na uštrb. Zar se ne sjećamo, što su sve Talijani poduzeli kad se je ono u Pazinu uveo dvojezični pečat na pošti, ako prem ni iz daleka ne stoji u suglasju razmjer narodnostih spadajućih pod pazinsku poštu sa onim goreimenovanih mjesta? Zašto dakle nebi se moglo i moralo zahtjevati pečat samo sa hrvatskim napisom?

Nam su se, to se zna, počele bragese trest, nego svejedno smo se držali korajo. Pače još smo drugi dan šli pomoć gospe povezevat kiti.

Ljudi su žumborili i žumborili, za to smo mi jednoglasno odlučili va tajnoj sednice, držat trdo jedan za drugega, a onega ki nas izda, čim prvo do svetega ulja namlatit. —

Ni miga to bila malenkost. To vam se je strašilo žandarmi, s pržunom, a neki su šli još i dalje ter spominjali i soht. Brr!

Najzada pade nekemu va tikvu vražja misal: da su tu poteru morda storili stražci. Za to su valje pozvali na red Mateta, da on svoju reče.

Kada smo mi to doznali, oteli smo već poć prosit ga, da stvar zatrsuti, nego kako je on više grubijano govoril, a nismo pak znali, da ni baš najhuji čovek, nismo se podufali pred njega stupit. A znali smo, da on baš ne gladi rad dece. Z jednim besedum, va njemu smo gledali naš život i našu smrt.

Kada su ga pozvali na glavarstvo da reče ča zna, povedali su, da je ovako rekal: Tu i tu večer su bili ti i ti na straže ma ja bim mogal devet puti zajedno prisec da deca nisu tega storila, aš su celo vreme spali kako telci, da sam s njimi imel kumedije za zvonit. Ljudi su bedasti, pak ih ni treba poslušat.

Kada smo mi doznali za ovu njegovu mužku besedu, odvalil nam se je kamik od srca, ma velik barem kako — Učka. Sada smo bili na konje. S tim smo misleli, da je stvar finjena.

Ma, ljudi deju, da vrag nikad ne spi. Počel ti je nebore okole tega škrabat naš učitelj. Znal je vrtet i prevraćat, da smo se svi grajani potili kako skopac na ražnje. Mi tri od straži, ki smo bili najviše krivi, smo najviše i govorili. To nas je i izdalo. Učitelj je bil stari maćak, pak mu je valje v oče palo, da moramo bit mi ti tati ki su pohodili Bizjakov vrt, kada nas toliko utišći govorit. Mi smo, to se zna, tajili, nego najzada s čepami prisilil nas je, da smo priznali našu tatbinu.

Aha! Sada je prišal vrag po svoje. On nas je dobro namazal s drenovum mašću da smo na jednem dele našega tela doma prnesli svaki barem jedno dva funta — kombasic. Pak nam je još rekal, da neka budemo s tem zadovoljni, a drugi put da će nas poslat na Volosko.

Za pravo red, ta porcijon kombasic je bil obilan, ma mi smo znali najbolje, koliko i kako smo s njim zadovoljni. Najviše smo se tišili, da to ni prvi put, a ako će Bog ni zadnji.

Tako vidite dragi moji ljudi, da su nam one sladke kruške pasale žuhko, pak da nismo već nikad poželeli poć strazit sv. Jelenu.

Učimo se od Talijana. Učiti se dobru od neprijatelja nije nikakova sramota.

Još nam je svim u svježoj pameti, što su sve poduzimali Talijani, da zaprieče dvo i trojezične napise na novoj istarskoj željeznici. A što se je poduzelo, da se onu narugu na matuljskoj štaciji odstrani? Jeli onaj napis Matuglie-Abbazia na željezničkoj postaji opravdan?

Koliko se mogu sjećati, uješto bilo ve je ipak poduzelo proti onomu napisu sa strane obć. zastupstva u Kastvu. Nego ne znam, ako se u stvari, poput Talijana, tjera mak na konac.

Mi znamo svi, što su bili Talijani poduzeli proti dvojezičnim tablam na sudovih, koje se je mislilo uvesti po Istri. Znamo i to, da je pred njimi vlada uzmaknula. Što se je pak poduzelo, recimo, proti onoj enciklopediji pri cesarskih oblastih na Voloskom, gdje na onih bliještećih tablah manjka još jedino — kinezki napis?

Poznato je opet svim, kako su Talijani galamili, kad je bio monsignor Zamlić imenovan članom školskoga vieća. Što pak činimo mi, kad znademo da baš u onom vieću sjedi jedrice dvojica naših ljudi; što činimo mi, kad znademo da u većini kotarskih školskih vieća neima niti jednoga jedincatoga našega muža? Koliko ih ima u voloskom školskom vieću izuzev viriliste?

Tako bi mogli navesti sve slučaj po slučaj čitave litanije, biva najme kako vidimo mi, a kako opet rade u sličnih slučajevih Talijani. Ne valja, da mi spavamo; dapače mora se priznati, da u nas ima života, ali inače smo prave slavenske golubinje čudi, te se zadovoljavamo i sa mrvicom, što nam je dobace sa gospodskoga stola. Tako, mislim, da ne valja. Ne smijemo da se zadovoljimo sa samim prstom, kad nam patri ciela ruka. Što nas ide po božjih i ljudskih zakonih, za ono valja da se borimo, ono valja da izvojštimo, pak tjerali mak na konac komu na volju ili nevolju. Učimo se od Talijana, velim opet.

Najprije kucajmo i moljakajmo; ako nam se ne otvori, a onda Boga mi i lupajmo ali lupajmo muški, bez prestanka, dok nam se vrata otvore. Tako rade Talijani, pak vrlo riedko nailaze na kračun, koji im se ne otvara.

Hvala Bogu imamo braće, koja će nam podati pomoćnicu ruku, pak ajde nek se goni u ime božje.

Ne idimo preko medjaša, al do njega mora da bude naš posjed pa makar se sviet preobrnuo, kako se ono veli.

Ki je gospodar matuljske špudaćere? Lanjsko leto na 1. aprila je Krstićeva zakonita žena, da dobije barem jedan del od oneh 4000 krun keh ima prijet od Krstića polag šentence c. k. kotarskoga suda na Voloskom od 25. marča 1894. br. 141 (III $\frac{1}{1895}$) šekvestrala svi dobitki od Krstićeve Prave Naše Sloge ili kako njoj je pravo ime „Tete Jambrožije".

Sud je ta šekvestar dopustil i imenoval je dra. Poščića za šekvestratora „Prave Naše Sloge". Kad je to Krstić doznal valje je počel vršit kako bi ju svojoj žene fabrikal. Od 1. aprila 1901. naprvo je kroz nekoliko meseci bilo na „Tete Jambrožije" štampano da je Krstić gospodar od iste. — Kad je dr. Poščić počel inkasirat neki beči ki su Talijani plaćali za „špudaćeru" skočil je valje dr. Costantini na Voloskem, da je on gospodar od „špudaćeri" i rekuril je proti temu da je sud dopustil, da se ti beči zruče Krstićevoj žene. — Sud je ta rekurs odbil. —

Početkom ovega leta pak se je najedanput prijavil va broje 2. „špudaćere" — Nino Rožin, da je on gospodar „špudaćere" i da neka se beči pošalju samo na njega. Dakle po špudaćere od leta 1901. je gospodar iste Krstić, ki je i na kapitanate prijavljen kako „vlastnik Prâve Naše Sloge". Po špudaćere od ovega leta je gospodar „Nino od Roži" a po govorenju dra. Costantina je on sam gospodar od špudaćeri i nijedan drugi.

Ki je dakle gospodar od špudaćeri? Jel Krstić, al Nino, al pak Costantini? Mi bimo rekli da su svi tri skupa gospodari od špudaćeri pak bimo njim preporučili da štampaju na špudaćeri: vlastniki Dr. Costantini, Dr. Krstić i Nino Rožin, pak bi barem oblast znala na čem je. Ovako pak se ne zna ni ki pije ni ki plaća. Nego čini nam se, da se baš za tem gre samo da bude konfuzion veća i da se oblasti za norca ima. — Svakako pak moremo reć da su se Krstić, Nino i Costantini iskali ma su se i našli. Va istinu lepa kumpanija!

Pravi prijatelji puka. Doskora imaju se obavit občinski izbori va občine Veprinac. — Veprinačkemu puku je već dodijalo ludo i škodno gospodarenje šjor Anžula i kompanije, pak se je počel dogovarat kako bi va raprežentancu zibral takovih ljudi, ki bi nastojali da Veprinačku občinu spase od gospodarske propasti.

Starinska je navada, da se kmeti Veprinačke občine iz pojedineh vasi pred izbori dogovore kega će zibrat va raprežentancu. Od davnine se kmeti gospodari po vaseh va tu svrhu skupljaju na starinska mesta, da med sobom odluče kega će birat za komunjskega sudca.

Tako su se ljudi skupljali i dogovarali pred 50 let, tako pred dvajset let, tako i dan danas. — Nikad ni nijednemu palo na pamet, da kmetom Veprinačke občine tu starinsku navadu zatare. Ča ni do sad ni jednemu palo na pamet, to je palo sada šjor Anžulu i njigovemu „vrednemu" drugu Toninu, ki bi sada hteli zatrt starinsku navadu. Po sveh vasch Veprinašćine su se do sada skupljali i dogovarali kmeti gospodari keh će zibrat za raprežentante, a da se ni jednemu ni prigovorilo.

Na 9. marča o. l. su se va tu svrhu skupili okolo dvajset kmeti iz Puharske, ki su odlučili, da neće već birat Anžula za župana. Pozval ih je po četare Puharski starac — poštenjak Josip Puhar. — Da ni to nikada storil! — Šjor Anžulo se je tako razjadil, da je valje pozval starca — poštenjaka Puhara na podeštariju na protokol radi tega dogovora. Buduć je Puhar nesrećan tako da ne more hodit, odgovoril je on županu da će on poć na podeštariju ako ga dole nesu ma drugačije ne.

Šjor Anžulo je htel na svaki način, da se Puharu osveti, a ni imel toliko kuraja da ga sam prijavi na sud nego je prosil firera od žandarmerije va Lovrane, poznatega Talijana Marangona da on učini prijavu na oblast proti Puharu jerbo da je bez dopuščenja oblasti na 9. marča držal skupščinu va Puharskoj. Žandarma Maragon je, se zna, valje šal va Puharsku špićevat kako da se je dogodilo Bog zna kakovo zlo i učinil je valje proti Puharu i četaru prijavu na kapitanat. Kapitanat je pak tu prijavu dal na Voloski sud pred kem se je na 16. o. m. vršila razprava proti Josipu Puhar i četaru Josipu Žigulić zač da su na 9. marča bez dopuščenja oblasti držali skupščinu pod vedrem nebom.

Za svem tem, da se je dokazalo, da je starinska navada va Veprinačkoj občine, da se kmeti pred občinskemi izbori dogovore, keh će zibrat za sudce, za svem tem da se je dokazalo, da na 9. marča ni bila va Puharskoj nikakova skupščina nego samo jedan dogovor na kem su bili samo kmeti 20 na broju, da ni bilo nikakovega predsednika, za svem tem je sud odsudil Josipa Puhara na 50 krun multi.

Mi proti toj šentence nesmemo govorit niš zač bi nas sekveštrali, nego svakako se nadamo, da će ov slučaj prit do znanja njegovoj Preuzvišenosti ministru pravde. — Čudimo se samo kako je mogal žandarma Marangon va svojoj prijave učinjenoj proti Puharu na kapitanat reć, da je „pristaša hrvatske stranke Josip Puhar sazval na 9. marča o. l. va Puharskoj jednu skupščinu", dokle cela Veprinašćina zna, da Puhar ni bil nikada pristaša hrvatske stranke, ni da nije danas. Za to ča se jedan občinar ne slaže sa šjor Anžulom treba ga valje prijavit oblasti kako „pristašu hrvatske stranke" ča ni to napoštu storeno a? Ča ni to sve jedno ako jedno kažnjivo delo učini jedan pristaša hrvatske al ga stori jedan pristaša talijanske stranke? Ča ni zakon za sveh jednak? Zač ima onputa žandarmerija prez nikakove potrebi spominjat, da je ov al on pristaša ove al one stranke?

To pitamo malo poglavitega gospodina kapitana pak ga molimo neka tega gospodina Marangona malo pameti navadi.

Šjor Anžulo pak se sve spod brki smeje, da mu je šlo za rukom hitit na Puhara kamik a skrit ruku. Nego njegov smeh malo valja. Puhar će rekurit pak more se seguro nadat, da ako je još malo pravice na svete, da će bit posvema oproščen. Šjor Anžulu se pak crna piše. Veprinčani su mu već kroz usta starca — poštenjaka sporučili: Gluhi su čuli, a slepi su progledali. Probudjen će puk videt, da su mu Anžulo i kompanija najveći neprijatelji, a onputa Bog Anžulu i Toninu korito.

Pjevačko-tamburaško društvo „Istarska vila" u Kastvu obratit će se na sve naše rodoljube ovim pismom:

Vaše Blagorodje!

Pred kratko doba ustrojilo se u *Kastvu pjevačko-tamburaško društvo „Istarska Vila"* sa plemenitom namisli, da svojim akordima širi slavu i veličinu domaje naše; da svojom lirom budi uspavane, bodri mljohave, kriepi neodlučne.

Naši su radnici do sada pokazali dobre volje i vruće želje, da društvo pridignu. Učinili su prvi korak. „Istarska vila", kao pjevačko društvo, liepo napreduje.

Vruća želja je pak „Vile", da sitnom žicom naše tamburice podupre hrvatsku pjesmu, da tako ojačana sjegurnije spieši svome cilju.

Nu tu se hoće žrtava, koje naši radnici uz najbolju volju ne mogu da snašaju već moraju da ponzdanjem očekuju od rodoljuba izdašne pomoći.

Dočim cijeni se „Istarska vila" dostaviti Vašemu Blagorodju jedan iztisak svojih pravila, nada se, da će se rodoljubi odazvati njezinoj želji i molbi te malenim joj darom priskočiti u pomoć, da si uzmogne dobaviti tamburice.

Tim bi eto rodoljubnom pomoći i drugi korak našega društva bio učinjen, a na društvu je, da krči dalje put rodu na spas sebi na čast.

Nadajuć se podpori sa strane hrvatskoga rodoljublja, bilježi se uz odlični pozdrav Vašem Blagorodju

u *Kastvu*, 25. aprila 1902.

Za pjevačko-tamburaško društvo
„Istarska Vila"
Predsjednik
Jelušić.

Mi preporučamo najtoplije svim našim prijateljem, da se sjete vredne kastavske „Vile" koja je u malo vremena svoga obstanka pokazala velik i liep napredak.

Bezsramni pozdrav. Pišu nam iz Lovrana: Kranjski Talijan reć bi da je uzor odgojitelj djece. Tuj neće manjkati ni dobtih državljana, ni pravih kršćana. Njegova frajlica, kći otca, jer „jabuka ne pada daleko od stabla", je majstorica u nekojim stvarima. Ona ne samo da znade nosit talijansku banderu, kako je to ovih dana bilo za vidit, već znade ona još nešto drugo. Znade ona pozdravljati sa onim liepim pozdravom talijanske Bruture „šćavo", (pardon!) to je premalo, još nešto „m . . . di un šćavo", — „m . . . di un preta".

Ej Lovranci, zar trpite Vi, da se Vaše svećenike tako grdi? Znajte dobro, da je to ništa čeljade onog muža — koji je sisao slovensko mlieko, ali ga kašnje prokleo. Znajte dobro, da je to talijansko čeljade onog muža, koga podupira slavna junta s Vašimi novci, da gazi Vaš jezik, da grdi Vaš narod, da truje Vašu djećicu. Znajte i to Lovranci, da je ona „l e p a" fralja čeljade onog muža, koji oblači i vedri na lovranskoj občini. To Vam je kolega onog matuljskog smrada.

Ako si želi koji sličnu medalju zadobit nek se upiše u poprdilsku univerzu, kojoj stoji na čelu „teta Jambrožija", dotor Fritalja i stara Kukuma za kuhat fundaće. — Che trifolium!

† **Anton Karl Fabiani** čestiti i vrlo obljubljen starac otac gospodje Eme Gaspari u Voloskom umro je danas u 10 sati u 84 godini dobe svoje. Sprovod će bit u subotu na 10 ura i pol u jutro. Bio je jako dobar rodoljub. Bog ga pomiluj!

Ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Opatiji obdržavat će svoju glavnu skupštinu u nedelju dne 27. o. m. u 4 ure poslie podne u Čitaonici „Zori". Umoljavaju se sve naše rodoljubne gospodje, da se ovome pozivu odazovu u koliko većem broju.

Odbor.

Tri interpelacije. Imamo pripravne tri interpelacije, ča ih je naš velezaslužni g. Spinčić pročital va bečkom parlamente. Mi ćemo ih donest u „Nar. listu" budući put.

Živio naš Šime Dešar! I proti temu vrlemu i poštenemu mužu sipa Krstić svakojako blato, on Krstić, ki je ovi dni bil odsudjen za blato, ko je hital na drugoga poštenoga čoveka — na puna tri mjeseca pržuna. Nego ča ćemo, on od tega živi. Istina je — on se je puli tega grdo oparil — a nadamo se, da će i još. Za sada: Živio naš Šime Dešar sadašnji i budući tinjanski načelnik.

Volosko paćuharije izać će va budućem broju „Narodnega lista".

Potonul parobrod. Va Crnem more investil je jedan vapor parobrod „Adrie" „Buda", ki je valje šal na dno. — Ljudi su se svi spasili.

Mali razgovori.

J. Kagara je veli čovek.

M. A zač?

J. Za to, zač je, kada je pasani put bila berma fermal biskupovu karocu, da mu se potuži, da mu kapelan ne pusti sina — bermat.

J. I za to ti misliš, da je Kagara veli čovek?

J. To se zna. Hodi ti fermat biskupovu karocu ako si vredan.

M. Ja bim rad da bi ki fermal onega ki mi je oni vapci ukral.

J. Ma ne ćes ga brate ulovit, kako ni onega, ki je dinamit ukral.

M. Ma ti tati od dinamiti i vabac ne moru bit drugo ako ne mački s brkami.

J. Svakakovi moru bit — s brkami i prez brk.

J. Kuma Marija se opet tuži.

M. A za ča?

J. A zaradi praščića. Kumpar Krstić da i ovo leto gusto prihaja — i tako malo po malo šal je vas zalebernik.

M. Ma njoj je benj ostalo Salo.

Oglas.

Kotarska bolestnička blagajna u Voloskom obdržavati će u nedelju, dne 27. aprila 1902. u 10 sati prije podne u dvorani Občinskog Glavarstva u Voloskom svoju

godiš. glavnu skupštinu

sa sliedećim dnevnim redom:

1) Izvješće uprave o družtvenom poslovanju u godini 1901.
2) Izvješće nadzornog odbora.
3) Zaključak o godišnjem izvješću uprave i absolutoriji upravi za godinu 1901.
4) Izbor upravnog odbora.
5) Izbor nadzornog odbora.
6) Izbor obraničkog suda.
7) Slučajni predlozi.

Pravo glasovanja na glavnoj skupštini imadu **odaslanici blagajničkih članova i poslodavaca**, koji bijahu izabrani 20. aprila 1902.

☞ **Svi odaslanici, koji dodju na glavnu skupštinu moraju donesti sobom već uručene njim izkaznice.** ☜

Kotar. bolestnička blagajna

Volosko, dne 19. aprila 1902.

Predsjednik:
Dr. Ivan Poščić.

Za Austriju koncesionirano francesko prekomorsko društvo

„Compagnie générale Transatlantique"

Jedina direktna i najkraća pruga poštnih brzih parobroda

koji prevažaju sjegurno bez prenašanja

iz Havra u Newyork.

Za vožnje na ovo- i inozemnih željeznicah za navadna i okružna putovanja za priredjenje hodočastnih vlakova daje upute i valjane vozne liste

Jedina po oblasti potvrdjena putna pisarna

Ed. Šmaarda

u Ljubljani, Dunajska cesta br. 6.

blizu poznate gostione „pri Figabirtu."

Broj: 724
I.

Oglas jeftimbe.

Uslied zaključka občinskoga zastupstva stvorenoga u sjednici od dne 12. t. m. pod točkom 4. dotičnog dnevnoga reda, daje se na javno znanje, da će se u nedelju, dne 27. Aprila 1902. u 3 sata poslie podne u kući občinskoga glavara g. Jakova Buretić — a u Boljunskomu polju — selo Mandići kbroj 137, obdržavati jeftimba rad zakupa sviju radnja zasjecajućih u izgradnju nove školske zgrade na Pasu u ovoj mjestnoj občini.

Izklična ciena ustanovljena je polag obće gradjevne svote na 10600 (deset tisuća i šest stotina) kruna.

Svaki eventualni natjecatelj imati će prije početka čina da položi čitavoj gradjevnoj svoti odgovarajuću 10% jamčevinu (vadium).

Ostali uvjeti zukupa, kao što i nacrti te troškovnik nove gradnje, razvidni su u ovome uredu svaki dan za vrieme uredovnih sati.

Glavarstvo občine
Boljun, 15. aprila 1902.
Občinski glavar:
Buretić.

Oglas.

Podpisani dava ovim do sveobćeg znanja, da je dozvolom oblasti otvorio u Matuljah štalu u kojoj ima praščića na prodaju.

Frane Peranda
trgovac u Matuljih.

Dr. L. Roheim

posjednik sanatorijuma,

špecijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat.
Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Prodavaju se

* Nekretnine pok. Kostantina Jačić a i to **kuća** kraj državne ceste u Škrbićih (Volosko) br. 170 i **zemljišta,** koja bi mogla služiti za gradnju i obdjelovanje.

** **Kuća,** koja stoji vis-à-vis Vili Alice, imade u prizemlju 2 konobe, na prvom podu 4 sobe i kuhinju i pod krovom mrtvi tavan.

Informacije o svemu dobivaju se kod **gospodina Viktora Tomičića na Voloskom br. 7.**

Najbolji se ljekovi dobiju
u
Ljekarni „al Redentore"
(„k Spasitelju")
na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove čudotvorne kapi **„Spasitelja"** proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju nadnavanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozniću te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržuju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica **30 novč.**

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju sa pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i mutenja glave. Jedna bočica **35 novč.,** a nadomješćuju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Biljnski sok proti kašlju. Nenadkrilivo i najsjegurnije lječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na pranim bolestima neka rabi samo ovaj **„biljnski sok"** te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se jedino u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popust!

HINKO BABIĆ,
ljekarnik
Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Sjećajte se

družbe sv. Cirila i Metoda za Istru!

Grand Hôtel

u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

pet hrvatskih.

Osobitim štovanjem
W. Zehentner.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Firenca iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: mišici, škrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Rieka—Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni **Dra. Janežića u Voloskom.**

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić. Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Njemu mu je na godinu 8 kruna, za selјake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Volosкom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šiљu se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tiело bez kosti!“

Br. 18. Volosko-Opatija u četvrtak 1. svibnja 1902. God. III.

Poziv.

Dne 7. dojdućega mjeseca maja obdržavati će se u prostorijah Hrvatske čitaonice u Pazinu u 2 sata po podne osnovateljna skupština „Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri“ sa sliedećim dnevnim redom:

1) Upis članova.
2) Izbor odbora.
3) Eventualni predlozi.

Ova obznana služi umjesto izravnog poziva.

Pazin, 23. travnja 1902.

Osnovateљni odbor.

☞ Molimo sve naše predplatnike koji nisu još platili predplate za „Narodni list“ da to učine čim prije, jerbo ćemo im drugačije obustavit pošiљanje lista. —

Uprava.

Općine pozor!

Doznali smo, da je zemaljski odbor za Istru priposlao općinam dvie zakonske osnove, tičuće se tobože „poboljšanja“ stanja općinskih činovnika. Poslao njim ih je, da do svrhe ovoga mjeseca izreku o njih svoje mnienje.

Osnove su označene jedna sa A, druga sa B.

U prvoj govori se, da ima zemaljski odbor sporazumno sa namjestničtvom ustanoviti, kakvi da budu općinski činovnici, i to po potrebah i odnošajih pojedinih općina. Tu dakle neima ništa govoriti općina kakvi da budu njezini činovnici, nit koje su njezine potrebe i okolnosti. O tom bi imali suditi drugi i samo drugi.

U istoj osnovi govori se, da ima općinsko zastupstvo pravo ustanoviti način imenovanja općinskih činovnika disciplinarni postupak proti njim, i upute odnosеće se na njihovo službovanje. Sve to pak da zadobije valjanost, mora biti odobreno od zemaljskoga odbora.

Ko ima pravo odobriti, ima pravo neodobriti, tako da bi i to bilo izručeno samovolji zemaljskoga odbora, a to tim više, što nije nigdje u zakonu ustanovljeno, što može zemaljski odbor zahtjevati i dokud može ići.

Što više. U prvoj zakonskoj osnovi skriva se nješto, što je razvidno iz druge osnove, koja govori o mirovinah općinskih činovnika.

Iz te druge zakonske osnove razvidno je, da bi svi općinski činovnici bili doista imenovani po općinskom zastupstvu, ali da bi trebali potvrde zemaljskoga odbora.

Zemaljski odbor bi jih mogao potvrditi i nepotvrditi.

Time postali bi općinski činovnici orudje zemaljskoga odbora. Nad njimi ne bi bio gospodar općina, nego zemaljski odbor. Općina bi imala samo to pravo da jih plaća. Da plaća eventualno guje, koje bi trovale njezin život; ljude, koji bi općine osiromašivali i uništivali. — Izgubiv općine pravo samoodluke nad činovnici, izgubile bi u obće svoju samoodluku, izgubile bi svoju autonomiju.

Toga si općine nesmiedu dati uzeti od nikoga, a najmanje od zem. odbora Istre, koj se i tako općinam namiće, gdje neima nikakva prava, i koj je već po svojih organih, nametnutih općinam, i od općina plaćenih, radio iz petnih sila na to, da uništi, osiromaši općine i općinare.

Zakonske osnove zemaljskoga odbora Istre za tobožnje poboljšanje stanja općinskih činovnika, ne bi značilo poboljšanje njihovo, nego njihovo upreženje pod jaram zemaljskoga odbora, a po njih i upreženje općina samih pod taj jaram.

S toga pozor općine hrvatske i slovenske!

Ni pošteni Talijani nisu za takve osnove, niti Talijani nisu za to, da se općinam uzme njihova autonomija, kako bi to zemaljski odbor za Istru htjeo.

Mi želimo, da se stanje općinskih činovnika u koliko i gdje je to nuždno poboljša. Mi želimo da se njim i njihovim osjegura takodjer mirovina, al to sve ima biti posao općina i samo općina, i nikoga drugoga.

Dopisi.

Iz Baška. Štovani čitatelji dičnog „Narodnog lista“ spominjat će se, kako je ovde neki dotepenac na novo leto povikal: „viva Italia“. Sad ćemo ih upoznati kako je sve zakon sprogovoril.

Sud va Rovinje odsudil je poznatog Quadrana na dva dana pržuna ili 40 kruna multi. Ko veselje je nastalo va smradnem Izraelu. Već su se pripravljuli kako će slavno proslavit svoju „vitoriju“ sa pijatom crljiveh napuletanskeh makaruni.

Al ćete vraga, potari ga sveti križ! Državno odvetničtvo ni bilo zadovoljno sa osudom rovinjskega suda i proti njoj je rekurilo va Trst, odkuda je prišlo, da je naš postolar odsuđen na dve šetimani težkoga pržuna i dva dana suhoga iposta. Ča će sada s onemi šparogami, ke je po Rabu kupljeval?

A ča će ja sada naši mački? Ostali su inkantani kako da su s teplom vodom poliveni. Svi gredu po pute kako da su inšenšani. Upravo im se to travinjalo, kad su se spravljali na velu „manjadu“. — Neki dan nisu od dešperacijona dva dana niš pojili. Ma stari Keko istežo veselo pokanteva: — Me ne consolo, bo za fažol nišam solo“. — Lepi konforti! A on c. kr. impjegat je sav dešperan. Kadi mu je kuraj, koga je svagde pokaževal? To vam je verni svedok i iskreni prijatelj toga postolara.

Kad je bil va Rovinje, pride va sudbenu zalu i zagleda one študijane glavi, valje mu srce pade va gaće. Državni odvetnik ga pital zač muči, la parla adesso! Njemu su vam noge delale sve: „jacomo, jacomo“ i vrisnul je „Signori con permesso! Vado cercar el dottor Liziritti, me ne sento male dalla gastroviti“.

Neki ovuda govore, da je učinil zavet, ako bude još kada na sud pozvan, da će uzet sobom četiri pari mudandi i stomanji. Evviva la concorenza! Čika Salo! — To je vraži posal, altroke ljudi smućevat.

Ma i on postolar je frišk stal. A koliko je pak špendal dok je bil pod obtužbom. Povedal mi je, ma vi nikomu ne povejte: da ga dam još jedan put toliko, koliko sam ga potrošil, bi ga mogal kupit jedna lipa kuća za moja dica i za moja žena. —

Inšoma ja se čudim onemu „lejitimanemu“ prem se drži človek od krijanci (ma je nema kako on čije ime nosi op. sl.) kako je mogal osudu izjavit onemu postolaru valje puli vapora. Meni se čini kako da mu se

PODLISTAK.

Voloske paćuharije.

Kalistov Benedek i neki impiegatići od kasi igrali su one večeri va voloskoj kafetarije na biljard.

Va jednem kantune mali je Pave pisal na tabelice punti, ča bi ih ki od igrači učinil. Va drugem kantuniće — va onem *šoteraneje*, ale pak kako bi neki rekal soto el ponte dei sospiri igrali su na dveh stoleh: jedna partida „tre sette“ a druga „fircig“. I upravo je neki iz dubine *šoteraneja* zavapil *kvaranta bastoni*, a Benedek porušil nekoliko čunići i daval malemu Pavetu ordini, koliko ima da napiše, kada ti se na jedanput odpru vrata od kafetarije i nutar se zaleti Rižo Nonin vas potan bled i smućen. Komać dišuć rekal je on:

— Una disgrazia!

Svi ga pogledaju začudjeni. Neki štekami, a drugi s kartami v ruke svi su se postavili okole njega i prestrašeno su ga pitali:

— Cossa xè, cossa xè per amor di Dio.

— Telegraf s Trsta, telegraf s Trsta, zdihoval je ubogi Rižo Nonin. I pokazal njim ga je. Glavi i steki od biljarda su se zmešale skupa i sve se je to prignulo nad telegraf. I progutali su telegraf z očijami. I prolejili su ove strašne besedi:

Grande disgrazija. Sentenza tremenda e inaspettata. Nostro povero Cherstich pigliato tre mesi carcere — digiuno — dormir sul banco. Grande disperácion.

Marko Paparella.

Dugo je trebalo dokle su se one glavi i one steki pridignule z onega nesretnega telegrafa. A kada su se pridigle, to ni bilo ako ne jedno uzdisanje: Ma come? Ma kako? Ma come? Ma kako?

I svi ki su bili va kafetarije svi su se zagrlili i bušnuli i plakali su, ranice moja, plakali, kako da su njim svi prasci pokrepali. I uzdisali su kako konji kada potežu na Lipovice vos pun opuk.

Kugo Vrčina je premišljal po kem paragrafe su ga odsudili. Ni imal pravo ako su ga sudili in base al paragrafo 940 ale pak 950 del calice penale.

Kako strela se je ta strašna nova rastresla po svem Voloskem. Mužgice su ju, to se zna, najprve domale.

— Ma come? Ma kako? — govorile su i one.

I pasal je po ceste Costantini.

— Ma kako? Ma come? Ma kako? pitale su ga one.

— Mi non so un cavolo, rekal je on.

I pasal je Puović:

— Ma kako? Ma come? Ma kako? pitale su opet one.

— Anche mi me rompo la testa, ma non posso indovinar.

Dolstela od nekuda kontesa.

— Gavé inteso? Ste čule?

A Mužgice njoj: — A čule smo, čule, ranice moja. Ju mane ke disgracija. — Tri meseci, rano moja — to se ni ako ne za smutit.

— Anke digimo! I postit da će se morat, tako da je va sentence — rekla je kontesa.

— Ja, ja i postit i postit, ranice moja zacvenjila se je Manjaoro.

— Che disgracija! Che disgracija! — sklopila je ruki kontesa. A mane nete sada otet ljudi davat šestice za maši — oh! povera mi, ter povera!

— A zač Vam nete otet davat beči za maši? pitala je Buda.

— A za to, zač da će se Krstić postit. Mane su već neke rekle, da zač te one davat šestice za maši, kada da ćemo mi Talijani isto v raj poć. Ter da će za sveh nas Krstić postit, tužila se je kontesa.

— Che disgracija! che disgracija.

* * *

Va kuće od kćeri jednega vice armiraja.

Vane noć, ale je još crneja noć va srce od kćeri viceta armiraja.

— Povero Jovani! Povero Jovani! povero Jovani! uzdiše ona.

I prva njija misal je koliko pari mudanad i stomanj će mu morat dat za celo to vreme.

A negde na šofite neka druga broji meseci i dela ovi računi:

9 meseci manje 3 meseci je 6 meseci, a 6 meseci i 3 meseci je opet devet meseci. I ona razmišlja i računa, ako bi Krstić, kada ga budu vanka s pržuna pustili mogal prit na supice, aliti na botrinje.

* * *

Drugi dan va voloskoj kafetarije.

Opet biljard, opet tresette i „fircig“ i opet mali Pave va kantune s tabelicom v rukah.

— Scrivi 150, zavapil je Benedek malemu Jobu.

Nego malemu Pavetu je na to spala tabelica z ruki i on je vas bled pogledal na vrata. —

Va taj moment koraknul je preko praga od kafetarije Krstić.

I zgledal je trajset let stareji, tako da se je on njegov crore giovanile moral dogodit najmanje pred jedno 35 ale 36 let. Tiho, z glavum i z očijami z dolu približeval se je on k biljardu. I najedanput se je porušil na jednu kantridu i zdahnul.

— Prego, bićer melissa.

Dali su mu melisu, a kada se je malo okrepil, onputa su mu se svi prisoštali i na jedanput ga napali s pitanji:

— Ma kako? Ma come? Ma kako?

A on s tužnim glasom, kako nekada Jeremija:

— Moj križ! — moj preveliki križ. Ja sam napadal, zmeral sam tati i trufatori, zač sam mislel, da to delam na siguro, a

naradoval, a on brižničina malo da ni va acident pal.

Sada će imat on potepuh dosta vremena za razmišljat kako trebe poštovat zemlju ka ga hrani i častit ljude, ki mu daju komad palente. Slobodno mu, neka gre sada va gladnu Italiju! Dokle bude medju nami mi mu ne ćemo zaboravit onu tešku uvredu, ku je rekal našemu dičnomu mestu i porugu s kom je osramotil i poružil poštene Baščane.

Da, Hrvati smo rodjeni i takovi ćemo ostat, dok budemo hodili po toj miloj zemlji. Stari su nas naši naučili, da tudje poštujemo, al svojim neka se dičimo; i mi ne puščamo da nas va našoj kuće psuje, vredja i grdi jedan dotepenac, komu se nezna ni za koleno ni za rodstvo. Ovo isto poručujemo ovde javno svim našim neprijateljem, grditeljem našeg mesta i častnog hrvatskog imena.

Neka dobro znaju, ako ih trpimo medju medju nami, trpimo ih dokle su na miru, al kada budu počeli smućevat, pretrgnut će se žica naše ustrpljivosti i nek odaberu put preko signjeg mora il visokog Triskavca.

Kako čujemo c. k. impjegat spravlja svoju valižu. Tararara! Ma su slatke botilje puli nas, a još sladje a la maka.

Skupština
gospodarske zadruge Opatija

Obdržavanje sjednice u Brseču dne 16. veljače 1902.

Dnevni red: 1) Uplaćivanje godišnje članarine. 2) Nagovor predsjednika. 3) Izvješće tajnika. 4) Izvješće blagajnika, 5) Razdjeljenje raznog sjemenja, lozah i koledara medju članove, 6) Različiti predlozi.

Predsjeda: Gospodin Viktor Tomičić predsjednik.

Prisutni: Podpredsjednik Franjo Škalamera, tajnik Jakov Lusnik, blagajnik Vinko Maurović.

I. Uplaćivanje članarine.

Uplatilo je 29 članova zaostalu članarinu i to za god. 1899. k 4·80, za godinu 1900. k 16·80, za godinu 1901. k 43·20 a tekuće članarine za godinu 1902. i ustupnine uplatilo se je k 33·20.

II. Nagovor predsjednika.

Zadružni predsjednik g. Viktor Tomičić otvori u 10 sati prije podne redovitu glavnu skupštinu gospodarske zadruge za godinu 1901. Veseli se mnogobrojnom posjetu, pozdravi prisutne članove, zahvali istim da su se uzprkos veoma neugodnog vremena potrudili i došli k skupščini, videći u tom sve veće zanimanje za našu zadrugu te sa kratkim jezgrovitim govorom pozivlje sve prisutne da združe se u zajednički rad, da složnim radom čim više prikoristimo našemu nevoljnomu gospodarstvu.

Odbor je nastojao u prošloj godini da zadovolji koliko moguće zahtjevam i da radi koliko može. Tajnikovo izvješće kazati će Vam, što se je u prošloj godini sve uradilo.

Da se uzmogne ustanoviti broj prisutnih članova, predlaže gosp. podpredsjednik Fran Škalamera, neka vržu na stol svaki po jedan novac. To se učinilo i nakon prebrojenja predsjednik proglasi, da je prisutno 67 članova a njihovi novac ide u korist družbe sv. Cirila i Metoda, kašnje ih je još dolazilo toliko, da je skupščina bila posjećena od najmanje 100 članova.

III. Izvješće tajnika.

Tajnik pročita sliedeće izvješće: o radu kotarske gospodarske zadruge u godini 1901. Minula godina 1901. bila je 14. što postoji i djeluje ova kot. gospodarska zadruga. — Svake godine i u svakoj skupščini čitala su se izvješća kojimi je predsjedničtvo nastojalo polak svojih sila ocrtati rad i uspjehe koji su se u pojedinih godinah u poljodelstvu i u obće u gospodarstvu na korist i pouku ovoga siromašnoga našega pučanstva polučili, s toga smatram da nije nuždno, da se u ovom izvješću obaziram na izvješća prijašnjih godina, hoću poštovani zadrugari dakle da Vam na kratko ocrtam samo rad i poslovanje odbora gospodarske zadruge kroz prošlu upravnu godinu 1901. i u obće od posliednje glavne skupščine obdržavane dne 17. veljače 1901. u Brseču do danas.

Kako u godini 1900. tako i u godini 1901. imao je odbor i predsjedničtvo u zadrugarnom vrtu u Brseču za pokus i gojenje neokužene amerikanske, pa i najbolje vrsti domaće loze, vabaca i voćaka mnogo truda, posla i troškova.

Potrebito je bilo, da se je učinio taj vrt za gojenje loze i voća, ako promislimo, da glavni a u nekojih naših strana jedini je prirod od kojega može posjednik uzdržiti koji novčić vino, za to mora odbor da posveti najviše pažnje na gojenje loze, na koju već nekoliko godina dolaze mnoge i različite bolesti koje prete da nam unište naše vinograde i oduzmu i osuše najvažnije vrelo gospodarstveno, za to valja da na vrieme koliko moguće gojimo takove vrsti loza, koje mogu odoleti ovim bolestima, pa i razno drugo voće donieti će posjedniku liepu i obilatu korist i naime u području ove gospodarske zadruge, gdje se lasno i svako doba i sa malim troškom može sa voćem u Opatiju ili na Reku gdje se dobro voće uvjek traži i dobro plati, pa s toga odbor ne štedi truda ni troška da spomenuti vrt čim skorije posve uredi, da mogu pojedinci čim prije dobivati loze i voćke za presad u svoje vrtove i vinograde.

Kad je iz obračuna za god. 1901. razvidno potrošilo se je za radnje u zadružnom vrtu tekom godine 1901. i to samo za sid krčenje i prekopanje k 296·50 su za podpuno uredjenje toga vrta, polak razvida od strane vještaka trebati će još 2200 k. ali radi pomanjkanja sredstva neće se moći sav taj posao u teku jedne godine već polagano i uz pomoć Visoke c. kr. Vlade učiniti.

Na molbu predsjedničtva ove gospodarske zadruge bijaše usljed odluke Visokoga c. kr. Ministarstva za poljodelstvo od 6 rujna 1901. br. 17069 podieljena ovoj kotarskoj gospodarskoj zadrugi podpora od k 400, koja podpora je zadrugi polak raznih troškova koje je imala veoma dobro došla, tim je pokazala Visoka c. kr. vlada da uvidja, da valja pomoć kmetski stališ, za to predsjedničtvo i odbor prikazuje Visoko ces. i kralj. vladi za taj liepi dar najveću zahvalnost.

Predsjedničtvo obratilo se je svojedobno na Vis. c. kr. vladu da bi ista izvolila dobaviti mu nekoliko loza amerikanske loze, a ona se dobrostivo odazvala tim da mu je dobavila 600 komada, koje u zadružnom vrtu veoma liepo uzpjevaju.

Za dobavu raznoga sjemenja, povrtlja i ost. obratio se je bio odbor na trgovce Wolfner i Weisz-a u Beč i na Ed. Mautnera u Budimpešti, koji su pripolali dobra i dobre vrsti sjemenja koje se je razdjelilo medju zadrugare a stajalo je k 46·50 kod Ferant Antuna u Gorici naručilo i dobilo se 62 komada cieplienih voćaka za k 49·80 potrošilo se za vezivo za loze i voćke (Raphiabast) k 6. Kod H. R. Schlesingera u Beču kupilo su je 3 nove škropilnice i 12 sumporača (mehove za sumporanje) k 97·60 a kod drugih trgovaca dobavilo je predsjedničtvo 1 klešće za cieplienje n 4 za strižanje stabla i živice k 15·20 3 nove štrcaljke i 1 sumporač n 95·22 što se je sve podjelilo medju zadrugare na porabu.

Domaće viesti.

Radi blagdana izaći će budući broj „Narodnoga lista“ u sriedu mjesto u četvrtak.

Anzula je strah. Lepriničaki podešta se boji, da bi mogal zgubit podeštariju. On zna kako ga već ljudi ne mogu videt, i kako komać čekaju, da ga hite van s podeštarije. Ale kako bi on ipak rado ostal još neko vreme župan — znate ča je učinil? Pozval je Krstića, da mu on pomore izkvarit izborne liste ke su se ovi dni izložile va podeštarije.

Na to su došli naši, da te liste prepišu — a kad tamo Anzulo ih ne da i ne da. Zač ih ne da? Neki govore, da za to, zač bi otel, da ljudi ki su proti njega ostanu nepripravni, a drugi govore, da su liste tako pokvarene, da je njega, nekadašnjega pomorskega kapitana sram pokazat svetu onu porkariju. Bit će i jedno i drugo, ali mi pitamo: Kamo to vodi? Ili ne zna Anzulo, da si je on s tim sam sebe podpisal grdu šentencu? Nego ta smešna tiranija i ta bedasta njegova vlada svem poštenem Leprinčanom je već do grla. Oni svi znaju, koliko i ča moru držat do jednega Anzula. Naši su ga ljudi do sada već dosta kumpatili, ali od sada napred daleko mu kuća od našega društva.

Ča misli on, da su naši ljudi pozabili kakav i ča je on bil prvo nego se je vezal s Zagabriom? Non volemo jente de due facce! Ne ćemo imet posla s ljudi, ki bi oteli sedet na dveh kantridah. Očuvaj nas Bog od takoveh ljudi!

Tamo mu je Krstić — s njim neka se pajdaši, k njemu neka gre za stol — ali joh! si ga njemu, ako nam se bude još kada fikeval za stoli, kade budemo mi. — Sada se je pokazal va pravem svetle, kakov je. Ni najcrneji Talijani preko Učke ne delaju ča on dela. Liste ne pusti prepisat! Ste ga videli nač je prišal! To je hvala onem ki su ga čovekom učinili! Ali ti su sada mrtvi — — on ih se ne plaši. Kako bilo da bilo, stara je stvar, da su poturice grji od Turčina. I Anžulo sa svojim šmešnim i bedastim terorizmom bi se otel prilastit Talijanom va Poreče — on bi sa svojim ponašanjem otel rastirat svaku njihovu sumnju — zač on zna da ni Talijani puno do njega ne drže. Oni znaju kako i zač je ono pred par let k njim zašal!

Prosvjetli gospodin Dr. Dinko Vitezić darovao je svoju tražbinu od „Narodnog Doma“ u Kastvu u iznosu od 200 kruna sa dotičnimi kamati u četiri jednaka diela medju sledeća društva:

Bratovščini hrvatskih ljudi u Istri;

Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru;

Pripomočnom društvu za uboge djake u Pazinu i

Hrvatskoj Čitaonici u Kastvu.

Na kojem daru najusrdnije zahvaljuju se spomenuta društva, želeć svojem dobročinitelju krepko zdravlje na mnogu leta!

† **Vinko Tomašić p. Mata** u Voloskom umrl je nedelju na 27. aprila nakon kratke bolesti u starosti od 59 let. Pokojni je veći del svojga življenja sprovel va inozemstvu najme u Egiptu, nego i tamo je uvek ostal veran sin svoje domovine prava voloska korenika.

Ostavlja udovicu i sinove Vinka (pisar kod dra. Stangera) i Armina gimnazijalca. Utorak jutro sproveli smo ga do hladnoga groba. Lahka mu bila domaća zemljica! —

Bazar v Opatije. Va predzadnjem broje „Narodnega lista“ opisali smo Bazar ki je dne 12. i 13. aprila o. l. bil v Opatije na korist špitala za Volosko-Opatiju. Od tega Bazara ostalo je čistega k 22·750 (dvajset i dve tisuća sedamsto i petdeset k.) Va istinu to je izpalo vrhu svakega očekivanja Svaka čast odboru ki je tu stvar tako lepo i koristno pripravil.

Glavna skupština kotarske bolestničke blagajne u Voloskom. Kako je bilo oglašeno va zadnjem „Narodnem listu“ obdržavala se je nedelju dne 27. aprila o. l. u dvorani občinskoga Glavarstva u Voloskom glavna skupština kotarske bolestničke blagajne u Voloskom.

Na istu prišlo je preko 40 delegata, koji su bili izabrani dne 20. aprila o. l. Predsednik blagajne Dr. Poščić otvoril je na 10 ura prije podne ovu skupščinu s pozdravom delegatom. Za tim izvestil je isti predsednik o delovanju uprave u god. 1901. Iz njegovega izvješća doznali smo, da je uprava lanjsko leto prišparala društvu k 2784, za svem tem da je plaćala svojim činovnikom i doktorom 1800 k na leto više

---

kada tamo — tri meseci — ljudi moji tri meseci. — Nego i taj križ ću ja stavit na svoja pleća, i to sve radi velike ljubavi do ôneh 100 fjorini — pače do našega istarskega partida. Ale za svem tem 3 meseci je puno, jako puno. Da je čovek na pire bi se štufal, a kamo ne bi va oneh — cirkostancah.

Opet uzdahne i nagnuv glavu na rame ostane nekoliko minuti mučeć. A oni, ki su bili okole njega, naskočili su ga opet s pitanjem:

— Ma kako? Ma, come? Ma kako?

A Krstić je odgovoril: — Jurati! Oni su me odsudili. A ja sam njim sve lepo stumačil i rekal sam im, da ako ja zmeram tati i trufatori Hrvatom, ki su najzada pošteni ljudi, da to delam za to, da obranim talijansku ideju v Istre proti Hrvatom. I ni to ni niš koristilo.

A neki od igrači je rekal: — Jurati su sigurno dozuali, da ste vi nekoliko let na se pisal proti Talijanom, da su zveri, nemani, kalabrežki nespasenci i da ste pozival sve Hrvate i Slovence v Istre, da zamu drvo, pak da udru po Talijaneh, kako po tovareh.

A Krstić njemu: — Ja ne verujem, da su me za to odsudili. Pak najzada va vreme kada sam ono pisal, ja nisam još dobival od Talijani 100 fjorini na mesec. Ja pak mislim, da ih je najviše impresionalo ono, ča je kapitan Fabiani pisal proti mane, naime da bim za beči bil vredan storit i takovo zlo, za ko se gre va pržun. Nego ča ću? Finjeno je: Moj križ! moj preveliki križ. Ale najteže mi je ono ča mi je dr. Stanić rekal, naime da ja sam — *uno zero* — jedna ništica. I to onako pred svemi ljudi! Inšoma garba la zè. Još jednu melišu! Kada je pak popil i tu melišu šal je ča onako prignjen kako je i prišal.

A kada je Krstić šal vanka s kafetarije, onputa su se svi igrači stisnuli va *šoteranej* i počeli su kunšiljat, ča te storit. Zač sada se nekako samo od sebe stavlja pitanje: — Ča će bit sada od „tete Jambrožije?“ Kega će njoj se stavit za redatora? Neki su rekli, da bi najbolji bili za redatore ale Kalisto ale Grizilo. Nego oni su to odbili, zač da ne umeju hrvatski pisat. — Sada ja vidim, rekal je na to Kalisto, ki buzo in acqua smo mi storili nekada, kada ništmo oteli sami i nismo pustili, da nam se deca vade hrvatski. Eko, da se je moj Benedek vadil hrvatski pisat, on bi mogal danas jutra postat redator od „tete Jambrožije“. Lú zè tanto intelijente, el mio Benedek, rekal je Kalisto — i svi su mu potvrdili. —

Nego koga će se stavit? Rižota Noninega? Ne, on je šćeto e neto rekal, da on neće bit za redatora, zač da ga je strah poć va pržun. Onputa ki? Kugo Vrečina bi bil dobar, ale on nima nikakoveh študiji: classi elementari, a to je premalo za jednega redatora. Rikić? On ne bi bil slab, ale mora bit po vas dan va butige, a jedan redaktor od „tete Jambrožije“ mora bit koliko više vremena va voloskoj kafetarije, zač tamo je njegova „Corispodenza de bira“. Dunke ki? Morda Sikić v Opatije? Viš on bi bil dobar, ale ni on nezna pisat hrvatski! Da bi Slocarić? Ne, ni on, zač on nima prave preženci.

„Teta Jambrožija“ mora napadat na popi, a sam Slocarić onako obriven izgleda kako pop — on ne bi ni mogal ni smel napadat na popi. Da bi Anzelo, ki je prvo bil prej isto onako velik Hrvat kako i Krstić? Ne, zač ako mu Zagabria stavi kuću na inkat on je vredan još postat Hrvat i to još veći, nego je prej bil. Onputa ki? Tu se je oglasil neki va kantuniće i rekal je: — Dragi vi, zač si vi glavu razbijate? Čemo razpisat konkurs, va kem će stat štampano, da je oprto mesto od redatora za našu špudaćeru. Kondicioni će bit ovi: Doba: više od 14 let. Znanje: Dosta je znat pljuvat svaka subota i napisat *tat, trufator, zmrad* i još ku porkariju.

Ki dokaže, da zna i ume toliko, neka se prijavi i mi ćemo ga storit za redatora od naše špudaćeri.

Svakako lepa idejà, nego ča će bit onputa, ako se prijavi ka god od oneh tamnekeh, ka zna iste zmerat tat i trufator i druge porkarije? A bome, te nju stavit!

nego je blagajna plaćala [illegible] prvom upravom. U dve leta prišparala je sadanja uprava 8300 k dokle je prva uprava od leta 1892. pak do konca leta 1809. prišparala u svemu 11 tisuć krun.

Valja još znat i to, da je sadanja uprava platila puno starega duga tako, da sada ni blagajna više nikomu niš dužna, i da je leta 1901. platila ljudem u ime pomoći k 7140 više nego leta 1900.

Skupščina je zadovoljstvom primila do znanja izvješće predsjednika te jednoglasno zaključila da se upravnomu odboru izrazi priznanje za njegov trud i da mu se podieli absolutorij za g. 1901.

Na istoj skupščini zbralo se je novi upravni i nadzorni odbor i novi obranički sud. Va upravni odbor bili su zibrani od strane delavac Ivan Fenzl, Frane Spinčić, Alois Sinčić, Dr. Ivan Poščić, Ivan Večerina i Ivan Franković mladji.

Od strane gospodari: gg. Viktor Tomičić, Frane Mihelić i Emilijo pl. Persić.

Skupščina svršila je na 11 i pol prije podne. Nakon skupščine konstituiral se je upravni odbor i zibral iz svoje sredine Dra. Ivana Poščića za predsjednika a g. Viktora Tomičića za podpredsjednika.

Naši kmeti i vrtlarstvo. Va našeh krajeh je vrtlarstvo jako malo razvijeno. Naši kmeti posiju najviše malo šalati, radića, merlina, fažola za kućnu potrebu a morda i za čagodar prodat, pak to je sve. Ipak bi naši kmeti, da se malo više bave vrtlarstvom mogli imet od svojeh vrti lepega dobitka a prez velega truda.

Reka je blizu, Opatija je blizu pak se more povrća iliti zelenine prodat koliko se hoće. Trebalo bi da se naši kmeti navade redit va svojeh vrteh sve zelenine, koje na placah v Reke i Opatije moru prodat. Mogli bi imet svake sorti šalate, radića špinaće, kavuli, pitome špargi, pomidori, repicu, grah, fažol, artičoki i sve te bolje stvari. Če reč kigodar da se sve to puli nas ne more pridelat. More, more samo ako će se. Va Koričevem sele v Ičićeh se svega pridela ča se va kuhinje hotela Štefanije rabi. Neka se naši kmeti gredu tamo vadit kako se vrtlari, pak se neće pokajat. Od vrtlarstva mogli bi naši kmeti imet lepe koristi samo kad bi se u istinu malo više i pametneje bavili i to tim više ča bi i ženska čeljad mogla vrti obdelat dokle muški gredu po drugem dobitke.

Ovo smo napisali našem vrednem gospodaricam na razmišljanje.

Dobro srce g. Podmenika. Gosp. Podmenik nam je pripovedal, da za svem tem da ga je Krstić onako grdo i upravo krvavo uvredil njemu da se je upravo smilil Krstić va on momenat, kada je bila proti njemu izrečena odsuda. Krstić da je va taj hip probledel kako krpa i sve ča je sudac dalje čital, to da je on manji i manji postajal, tako da su se već svi bali, da će se zvalit na tla. U istinu, da mu se je smilil. Istina, to je bilo samo za jedan hip i mi pojmimo dobro srce gosp. Podmenika, ali tu nema mesta za nikakovo smilovanje. Krstić je dobil ono ča je već puno vremena zaslužil — tu se je pokazal prst božji — tu se očitovala pravda onoga dobroga Boga, ki dobre nagradjuje a zle pedepsuje već na ovom svetu. Da se je recimo, budi kakogod mogla dokazat i sena onega, ča je Krstić proti g. Podmeniku zmeral va svojoj špudaćere, Krstić ne bi za sigurno bil imel nikakovega smilovanja spram one male Podmenikove dečice, ka bi se bila na jedanput našla prez oca i prez svakidašnjega kruha.

Je bil pak va istinu prst božji? Drugo ni moglo bit. Pomislite: sudac prešident Talijan iz Dalmacije, albokat ki je Krstića branil Talijan iz Dalmacije a jurati svi Talijani s Trsta. Dakle sve Talijani — i sa svem tem je Krstić dobil 3 meseca. Da su bili hrvataki sudci i jurati, Krstić bi rekal, da je bil pravičan odsudjen —, a ovako? Zaludo je — prst božji i niš drugo ako ne prst božji — slava mu i čast budi!

Ka pegula! Ki čita Krstićevu špudaćeru nač će va svakem broje ča proti popom ale proti jezuitom. I vidite — sudbina jarac! On ki je toliko pisal proti jezuitom morat će poć va Trst delat 3 meseci pokori kemu? — jušto ježuitarom. Pak da ni to škalonja!

Škola va Sušnjevici. Već leta i leta pitaju Sušnjevičani porečku junta da njim da jednu hrvatsku školu. Junta za to haje i ne haje. Pred nekoliko vremena podmitili su Talijani nekega kalabreza va Sušnjevice da pita za Sušnjevicu *rumunjsku* školu zač da su tamo svi Rumunjci.

Junta je valje rekla da je pripravna dat rumunjsku školu (makari turasku samo ne hrvatsku op. sl.) i poslala je na 22. aprila o. l. tamo komision da pita Sušnjevičane ako će hrvatsku al rumunjsku školu a naši dični Sušnjevičani su lepo svi od prvoga do zadnjega zahtevali hrvatsku školu zač da va rumunjskoj ne bi njim deca razumela ni slova.

Pred stotine i stotine let je se v Istru nasellilo nekoliko Rumunjac, neki va Sušnjevicu neki va sadašnju Čičariju. Ti Rumunjci su z vremenom posvema pozabili svoj jezik i prijeli su hrvatski jezik, jezik istarskega puka. Sada bi Talijani va Poreče hteli da va teh nekadajneh Rumunji opet oživu rumunjski jezik, a to samo iz mržnje i nenavisti proti hrvatskemu jeziku. Ov put njim je spodletelo! Živili naši junački Sušnjevičani!

Krstić i tršćanski jurati. Va zadnjoj špudaćere se Krstić kako vrag jadi na tršćanski jurati da su ga na razprave od 21. aprila kondanali. Ruga njim se da su ga kondanali za svem tem da se on bori za talijanski partid v Istre. Ma bravo, bravissimo! Krstić bi htel, da za to, ča se on za 100 fjorini na mesec bori za talijanski partid v Istre, more on slobodno delat sve sleparije, porkarije, da more po volje krast poštenem ljudem poštenje i da ga za sve to još sud pusti na mire kako da ni zakona ni pravice. Ča za to da Krstić dela za talijanski partid su ga morali talijanski jurati na 21. aprila oslobodit i ako je bil kriv? Bella forza! Na ta način dosta je bit Talijan pak moreš delat ča češ sud te seguro neće kondanat, tako računa Krstić. Nego hvala Bogu da jurati ki su Krstića na 21. aprila odsudili nisu bili zagrišeni talijanski iredentisti kem je zakon Bog i pravica ča i blato na poplate, nego da su bili pošteni Talijani ki još drže neč do prisegi ku su položili da će sudit po pravice i zakone i ki se srame da talijanski partid drži va svojoj službe jednega takovega čoveka kakov je Krstić.

Kako Krstić tako se i židovski „Piccolo" jadi na jurate ki su Krstića odsudili i straši njim progonstvom. Se zna Talijani bi hteli da kada je tužen jedan njihov za uvredu učinjenu jednemu našemu da bude oprošćen makar bil sto puti kriv. Pak da nimamo uzroka tužit se na talijanske jurate va Trstu. Ter njim ni slobodno da po zakone učjence sude zač ako to store „Piccolo" njim valje straši. Ov put ni Krstiću pomoglo niš da su i on i njegov advokat juratom govorili, da je Krstić mučenik talijanske stranke.

Makarunada. Pod tem imenom ima Krstić dopis tobože od nekeh Kastavci iz Rima, ki je pak bil zmislen i napisan va Mačjoj kule puli Matulj. Kako je Krstić već zvišel more se čovek najbolje osvedočit ako pročita ta dopis. Va tem dopise piše Krstić (ljudi božji prekrižite se!) da je naša austrijska škvadra prišla va Rim, ki je niš manje nego 25 km. dugo od mora i da su mornari Kastavci (!) kad su stavili škvadru na radu (valjada od fjumeri Tevere op. sl.) šli na kraj va grad Rim i da su tamo va jednoj tratorije pojili jednu makaronadu „alla Napoletana."

Kastavci, ale pravo za pravo Krstić ne piše su bili ti makaruni „col sbruffo o senza sbruffo." Kada pridete najme va Napuli pak greste v oštariju povedu vam valje ča imaju za jist: maccaroni alla napoletana pesce frittata, salata all' italiana i drugo i pitaju vas ča ćete. Ako ordinate „maccaroni alla napolitana" pitaju vas valje ako ćete „maccaroni col sbruffo o senza sbruffo", ako ordinate nezmajuć „col sbruffo" vam pernese oštar zdelu makaruni stavi v usta glavicu češnja pak ga dobro zgrize i v usteh zmasti a onputa popluva vam češanj pred očijami va makaruni a vi onputa jijte ako imate štumiha. To je „makarunada alla napolitana col sbruffo".

Seguro Krstiću zubi cede za takovemi makaruni pak je napisal on dopis iz Rima.

Krstić piše naprvo da kada su njigovi mornari „Kastavci" (bakuli, bakuli op. sl.) pojili makaruni da su šli će na rivu kade ih je čekala „barka a vapore pak z barkum na brod".

Da Krstić svoje lude mačke za norca ima i za trubile drži to mi vavek predikamo nego da će ih pak za tako bedaste držat da će njim povedat kako je austrijska škvadra prišla va Rim i kako se je ta škvadra postavila na *rade* odi grada Rima va red i kako su mornari ukrcali se na *rive* od grada Rima i šli na brod, tega pak pobožtrića nismo se ni „od jednega Krstića nadali. — I va takove trubastarije veruju mački i to još oni na Volosken ki su morda sami bili va Rime. Berka, Buda i Lepa bi prisegle na živega Boga da je ono ča Krstić z Rima piše prava i živa istina.

Hote, hote dragi mački svi z bragoci na rimsku radu pak se tamo s Krstićem surgajte, pak jijte lepo — „maccaroni col sbruffo". Povero mondo!

Prvi hrvatski list va republike Chile (Južna Amerika). Primili smo hrvatski štampani list „Sloboda", ki se štampa va grade Autofagasta va republike Chile.

Urednik i vlastnik tega lista je gospodin Ivan Krstulović, Dalmatinac ki je va Autofagasta, Casilla 388 (Chile) ustrojil svoju tiskarnu: „Imprenta Dalmata" va koj se štampa „Sloboda".

„Sloboda" izlazi dva puta na čedan a zapada 24 krune na leto. Ovaj list brani čvrsto i muževno hrvatsku narodnost, celokupnu našu domovinu a navlastito narodne i gospodarstvene interese Hrvata naseljenih u Južnoj Ameriki, a tih ima na tisuća i tisuća. Naša braća u dalekom svetu pokazuju kako njim je drag i mili materinski jezik, kako žarko ljube svoju domovinu.

Naši domaći propalice i prodanci pak bi za litru vina prodali i materinski jezik i domovinu gladnomu Talijanu. Krstulovićevu „Slobodu" preporučamo svim rodoljubom.

Oporuke ili testamenti za narodne svrhe kod Čehi. Svaki čas čitamo va českeh novinah kako je ov ale on český domorodac pustil celo svoje premoženje ili veći del istega za narodne svrhe.

Pokojni ministar Dr. Kaizl pustil je nekoliko tisuć fjorini za štipendije mladićem na universe, ki će nadalje nastavit študije na kakovoj tudjoj universe.

Slavna češka spisateljica Karolina Svetla pustila je celo svoje premoženje za više ženske škole.

Pokojni zastupnik češki Dr. Vašaty pustil je četiri sto tisuć krun društvom za obranu narodnega posjeda proti Nemcem.

Skoro svaki čedan čitamo, da i prosti ljudi, kmeti na Češkem pušćaju za „Školsku maticu" veći ale manji iznos. — „Školska matica" na Češkem je isto ča je v Istre naša družba sv. Cirila i Metoda. — Tako delaju Čehi.

Kad bi hrvataki rodoljubi v Istre i svan iste pokazali samo polovicu tolike požrtvovnosti i rodoljubja koliko ga pokazuju Čehi, malo bi nam v Istre Talijani dodijali. Sada moramo petnajst let petljarit ako ćemo v Istre dobit jednu školu. Da ima družba sv. Cirila i Metoda za Istru sto tisuć gotovega kapitala bi posvuda odprla škole kade su potrebite pak bi narod putem škola brzo odprl oči a istarski Talijani bi kako i žabe poskakali va more.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru darovao je g. Benedikt Rajčić pom. kapetan i posjednik u Volosken k 8. Bog mu platio!

Poslovice o dugu. Bože te sačuvaj duga i zla druga. — Mrtva glava dugove ne plaća. — Teško onom do smrti, tko se u dug uprti. — Obećanje najavetije dugovanje. — Dug je nesretan drug. — Tko je dužan i na Božić je tužan. — Najbolji prijatelji znadu se zajmom zavaditi. — Gdje dug stigne, tu i ugrize. — Tko ne plati, nek se ne povrati. — Prijatelji kao i bili al neka se kese grizu. — Braća kao braća a toboci kao krvnici. — Tko svoju kuću tudjim blagom gradi, taj sebi ploču gradi. — Dug je najnevjerniji drug. — Pogodjeno plaćeno, posudjeno vraćeno. — Tko se od duga čuva bolje, onome je široko polje. — Kad imaš ne biraj, kad nemaš ne diraj. — Tko se s dugom druši, uviek kuka i tuži. — Tko se s dugom šali, svojta je budali. Teže je dužnom težaku neg ranjenom kurjaku. — Gdje se dug okopiti, ondje 'rdja caruje. — Nemaj duga, ne boj se glada. — Dug ne siti nego gladom mori. — Tko se duga čuva, ne stiže ga seoska rūga. — Teško kući, gdje dug zaleže. — Gizda lomi a dug lovi. — Kuća gori, ali dug ostaje.

J. Si čul Matino najnoveju novitad?

M. Ne ja, ka je pak to?

J. Deju ljudi i povedaju, da će skoro bit va mačjoj kule botrinje!

M. Aj štroka ma će bit supic! A ki će bit kumpar?

J. Ako bude muško deju, da će poć za kumpara voloski Tančina i Pušina, ako pak bude žensko da će poć za kume šjora Berka i „Duga Mare".

M. Uprav nisu mogli lepše zibrat.

J. Ne pobožtrića!

Zagonetke i pitalice.

Sakupio Tita Mjek.

Doletiše ptice bez perja, padoše na drvo bez lišća, doleti momče bez usta i pojede ptice bez perja, što je to?

(Snieg i sunce).

Cieli dan ide, — iz kuće ne izlazi, — što je to?

(Pas).

Tko ide po vodi, a ne skvasi se?

(Sjena).

Iz kakove je čaše najbolje piti?

(Iz puna).

Drugoga odieva, a sama je gola — što je to?

(Igla).

Druga zove, sebe ne čuje, što je to?

(Zvono).

Zašto su seoske žemljice veće od — gradskih?

(Jer seoski pekar uzme više tiesta za nje).

Kada je krava najteža?

(Kad ti stane na nogu).

Tko pjeva, kad drugi plaču?

(Pop kod mrtvaca).

Jedna glava, četir oka, dva u pećini stoje, a dva na konju jašu, šta je to?

(Nogoslo na nogu).

U vodu ide živo, iz vode mrtvo, što je to?

(Rak).

U kojem mjesecu brbljaju pijarice (babe placarice) najmanje?

(U veljači, jer ima samo 28 dana).

Varoš sam u dalekoj zemlji, pak ipak sam kod svačije kuće, što je to?

(Zlatni Prag u Češkoj i kadi prag).

Zašto čovjek ima dva uha a jedan jezik? —

(Da više sluša, a manje govori).

Što bez ruku i nogu sav sviet obidje?

(Pismo).

Što je jače od željeza?

(Ozrnj, jer ga kali).

Što je bilo prije na svietu, čovjek ili brada?

(Brada, jer je bradi jamo stvoren prije čovjeka).

Kada su male ribe dobre?

(Kad nema velikih).

Poziv

na glavnu skupštinu koja će se obdržavati dne 4. maja t. g. u 4 sata i pol poslje podne u svratištu „Slatina“ sa sliedećim dnevnim redom:

1) Izvješće predsjedničtva o djelovanju društva u prošloj upravnoj godini. —

2) Izvješće preglednika blagajne.

3) Slučajni predlozi.

Vojničko-Veteransko društvo Opatija-Volosko.

Predsjednik:
Zambeli.

Javna zahvala.

Za mnogostransko izraženo nam sočutje povodom bolezni i smrti našega očeta, oziroma tasta in deda, gospoda

A. D. Fabiani-ja

izrekamo tem potem vsem sočustvojočim svojo srčno zahvalo.

Isto tako se iskreno zahvaljujemo gg. uradnikom raznih uradov Voloske i Opatije, slavnemu občinskemu zastopu, vsem prijateljem i znancem ter drugim udeležnikom za časteče spremstvo drazega ranjcega k večnemu počitku.

Dalje naj sprejmejo vsi oni našo osobito presrčno zahvalo, koji so položili krasne vence na rakev nepozabljivega očeta.

Volosko, 30. aprila 1902.

Rodbini Fabiani-Gaspari.

Javna zahvala.

Smatramo dužnošću zahvaliti se ovim putem svim rodjakom, prijateljem i znancem koji su nam prigodom smrti obljubljenog nam muža odnosno otca

Vinka Tomašić p. Mata

izrazili svoje saučešće, te prigodom sprovoda dopratili ga do vječnog počitka. — Svim neka bude izrečena najdublja zahvala. Bog njim platio!

Volosko, dne 1. maja 1902.

Karolina udova Tomašić
Vinko i Armin Tomašić

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

Specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat.

Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Prodavaju se

* Nekretnine pok. Kostantina Jačić a i to kuća kraj državne ceste u Škrbićih (Volosko) br. 170 i zemljišta, koja bi mogla služiti za gradnju i obdjelovanje.

** Kuća, koja stoji vis-à-vis Vili Alice, imade u prizemlju 2 konobe, na prvom podu 4 sobe i kuhinju i pod krovom mrtvi tavan.

Informacije o svemu dobivaju se kod **gospodina Viktora Tomičića na Voloskom br. 7.**

Najbolji se ljekovi dobiju u

Ljekarni „al Redentore“

(„k Spasitelju“)

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja“ najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; ex liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u šilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove čudotvorne kapi „Spasitelja“ proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju nadimanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim groznicu te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržaju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica 80 novč.

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju sa pet kapi na komadiću šećera maternicu, krijepe tjelo od slabinje i muteža glave. Jedna bočica 85 novč., a nadomješćuju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsigurnije liječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj „bilinski sok“ te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja“, što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se jedino u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

☞ **Naruči li tko više bočica dobije popust!** ☜

HINKO BABIĆ,
ljekarnik
Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Sjećajte se

družbe sv. Cirila i Metoda za Istru!

Grand Hôtel

u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

☞ **pet hrvatskih.** ☜

Osobitim štovanjem
W. Zehentner.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najčišće bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo“. Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Rieka—Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će al. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Ivan Doberlet
Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uloženo iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 društvenoga štatata.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cena mu je na godinu 8 kruna, za pol-ljake 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Volosken kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 19. Volosko-Opatija, u srielu 7. svibnja 1902. God. III.

☞ Molimo sve naše predplatnike koji nisu još platili predplate za „Narodni list" da to učine čim prije, jerbo ćemo im drugačije obustavit pošiljanje lista. —

Uprava.

Delovanje našega zastupnika va bečkem parlamente.

Ki bi se otel upoznati s delovanjem našega zastupnika, moral bi ga sledit korak po korak i to ne toliko puli javnoh raspravi koliko puli tihega i neumornega njegovega rada.

I va istinu, malo koji zastupnik razvija u parlamentu i izvan njega tako lepu i veliku djelatnost kako upravo naš velevredni naš veleučeni g. Spinčić. Dokle se drugi zastupnici tuku i natežu va parlamente, dokle jedan na drugega siplju svakojake uvrede, on, naš zastupnik hodi od jednega ministra do drugega, od jedne oblasti do druge nastojeć da se našemu narodu v Istre kroji pravica da se za njegov boljak učini ono, ča se je dužno učinit za njega.

Koliko je lepih uspjeha polučil naš zastupnik tim svojim načinom postupanja i koliko je nesreća tim putem odbil od glavi našega puka, nesreća, ča su mu ih pripravljali Talijani! S druge strani on ne bi pustil ni jednu priliku, a da i pred celim parlamentom ne digne svoj glas, kadagod bi to zahtjevalo narodno dobro ili pak povredjena čast našega puka. On bi va takoveh prilikah javno ustal i pital dotične ministre, ča i kako miale oni pomoći gde treba.

U zadaje vreme postavil je naš zastupnik više takovih interpelacijs. — Mi ćemo za sada spomenut samo neke od njih.

Dolina je, kako je poznato jedna od najčišćih slovenskih občina koparskega kotara, ali za svem tem, da va toj občine nima ni jednega Talijana, c. k. kot kapetanat iz Kopra je poslal na ono občinsko poglavarstvo pozive za levu sve va talijanskem jezike sastavljene. Spis, s kojim je kapetanat popratil te pozive bil je podpisan od samega c. k. kapetana Schafenhauera. To je taj kapitanat učinil i leta 1898. Občinsko Glavarstvo pak, da se ugne svakoj neugodnosti, dalo je napraviti pozive slovenski, čim se je izgubilo dosta vremena a i potrošilo dosta novaca prez potrebi.

Gosp. Spinčić je celu tu stvar iznesal pred parlamenat i pital je ministra ako je on pripravan dat nalog svim kotarskim kapitanstom, da se jedan put za vavek zabrani to narivavanje tudjega talijanskega jezika Slovencem i Hrvatom v Istre?

Jednu takovu povredu učinil je meseca marča o. g. i carinski ured — dogana — na Voloskem. — I taj ured je poslal občine Boljun jednu notu napisanu talijanski. Na to je občinsko poglavarstvo u Boljunu hrvatski sastavljenom molbom zamolilo dotični ured, da neka s onom občinom dopisuje hrvatski ili slovenski. Carinarski ured iz Voloskega je na taj spis odgovoril — nemački.

... tu je naš Spinčić pital ministra financija, da ako je obzirom na to i obzirom na okolnost, da se taj ured nalazi u čisto hrvatskom kotaru pripravan dat nalog svim podredjenim svojim činovnikom, da se sa Hrvati i sa Slovenci v Istre služe samo hrvatskim ale slovenskim jezikom a ne talijanskim ni s nemačkim.

Nego najobilneja je interpelacija radi „slavnih" creskih izbora. Mi ćemo ju donieti budući put i to koliko obširnije. Kako je iz toga lahko videt, naš g. zastupnik ne pusti ni najmanju priliku, ni najmanju povredu nanešenu našemu puku, a da ju ne iznese pred najviše oblasti. Radi toga mi mu moramo bit od srca zahvalni.

Dopisi.

Iz Mošćenic. Naši salupani Kalabrezi koh je zloglasni Kratić na svojim gujusnim fojom tako zaslepil, da već brišni ne vide dalje od nosa, nila su jadni da im već va Kratićevoj „Gnjuse" onaj dobro poznati plaćeni talijanski novinarski bandit iz Mošćenica, već dugo vremena nikakove huncutarije i laži ne piše.

Ovih dana pak pokle su čuli, da Kratić za svoje lažljivo pisanje va svojoj „špudačere" mora poć tri meseci fažol jist, jaš je postal još vedi. Za vam istinu reć, od ženskoga spola najviše se jade Komanda Stracarka Bova i Konkina Kafarova. Komanda vavek od jada podiguje ruki, — kako da će nekega samlet. — A Stracarka — to vam je pravi tip pokojne stare stracarke majke od pok. rabljana ča su ga zvali „Ale" je već od jada skroz ter skroz šuta — vero kadavere. — Reć bi da ovoj „damice" sam nečisti neda mira. Ona je stalno već pozabila kako se friški fažol jede, i ki lumeri su sredni za na lot igrat. Ona je do sada igrale, i bila je sadela dva lumera 7 i 14, i tako ni dobila nego ambo, ma ako bude još igrala bi njoj mogal prit i broj 21, pak onda će bit podpuno terno. Dakle ala korajo Stracarka, „chi non risica non rosica".

A ča ćete da vam rečem od Bova? I ona je jadna kako vrag, tako da niti ne zna već ča dela, pak našoj deci rogi kaže. Lepa kreanza ča ne? Nego ča ćete šperat od ničesa? Ki je niš mlad je i star. Konkina Kafarova kad je čula da Krstić mora va gajbu, vaje ju je od jada matičina stisnula, a i Kafara je madrun stisnul, pak su oba plakali kao duše od pergatorija za svojim dobrim prijateljem.

Pred nekoliko dan je bil ovde i talijanski plaćenik Kratić, baš onaj dan kad je naš podešta slavio svoj zlatni pir, i pohodio je našega Zvanića, te se kod ovoga jadrišal jednu dobru uru. Mi nimamo niš proti temu da prijatelj pohodi prijatelja, ali družit se i prijateljevat se z jednim Kratićem, koji za jedin novac noć za Talijane kožu na pazar i za koga je c. kr. kapetan Fabiani napisal da je za beći vredan storit i takovo delo za ko se gre va prvin — nam ne prestaje drugo nego čestitati našemu podešta na druženju sa jednim ovakovim stvorenjem.

Kad smo već na pogovoru za našega glavara čujte kako je on pravedan i nepristran:

Ovdjesnja krčmarica Karla Milač ovo leto je držala u svojoj kući više puti ples, bez da je imala za to dozvole. Naš „ma-

PODLISTAK.

Smešice.

Napisal V. B.

Va škole pripovedal je veroučitelj maloj dečice, da svaki pravi kršćan jutro kada se stane, mora najprvo Boga molit i njemu se preporučit za vas dan.

Da se pak osvedoči, ako deca tako delaju, zapita malega Franića:

— Minji, ča ti storiš jutro najprvo kada se staneš?

— Tečem pod brajdu — odgovori mali. —

Učitelj je podučaval decu, zač zvoni zvon u jutro, o polne i večer. Da vidi, ako su deca stvar zapametila, ih pita:

— Zašto zvoni zvon o podnu?

— Da gremo jist — odgovori jedan mali poščuh.

— Ja znam, ja, gospodine — oglasi se mešnarov Tončić.

— Dakle reci nam ti, Tončiću — reče učitelj. — Ja znam, da ti znaš, jer si bio pazljiv.

Tončić se nastavi kako potežić na brajde, pak reče mudro: Aš ga naš čača — poteža.

Mali Matić ni se dal nikako uglavit, da su jedan i jedan dva. Učitelj se je okolo njega tradil i mučil na sve načine.

Najzada pak mu reče: Čuješ minji! Da ti mama da jednu jabuku, a teta sopeta jednu jabuku, koliko biš onda imel jabuk?

— Jednu — odseče mali.

— Pazi malo — opomene ga učitelj. — Da ti mama da jednu, a teta još jednu jabuku, onda ne biš imel samo jednu jabuku.

— Aj bim — reče mali. — Aš dokle bim k tete prišal, bim onu mamino jabuku — pojil.

U prvom razredu pisala su deca na tabelicah. Kada je učitelj pregledoval kako pišu, opazi jednega skolančića, kade sedi na pode pod klupom i mirno piše.

— Minji, ča delaš tamo zdola? — upita ga učitelj.

— Sada ću malo ovako — sedet — reče mali.

Jedan put tamačil je neki katehet dece, kako se mora človek čuvat od napasti i od nje bežat.

Kada je mislel, da su ga deca dobro razumela, zapita jednega od njih:

— Reci mi mali, ča biš ti storil, da vidiš preko zida va tujem vrte onako lepeh krušak, pak da ti želja pride poć ih krast?

— Ben ja znam ča — reče fantina — skočil bim preko zida va vrt.

Učitelj je dal maloj dece, da doma prepišu na tabelice ono, ča su va škole čitala. —

Kad je drugi dan pregledaval kako su napisali, natrapa na malu Žanetticu, koj najde prazne tabelicu.

— Minja, zač nisi ti napisala kako i drugi? — pital ju je učitelj.

— Aj sam — reče mala.

— Kako si napisala, kada ti je tabelica čista — pita učitelj naprve. — Ja te moram sada kaštigat, da nisi napisala i da lašeš.

— Aj sam bila napisala — opravdala se je mala plačuć — pak sam bila tabelicu stavila na kaselu, pak mi ju je po neđe — miš oblizal.

— Mamo, ja već neću poć va školu jer ruče matere mali merlinić od Pepića.

— Bog očuvaj — reče mat. — Deca moraju hodit va školu, da ih gospodin učitelj navadi mnogo lepeh i koristneh stvari.

— Namor će, kada zna manje od nas. Vavek nas neč pita, ča oz no zna. Čera sam mu moral ja povedet — koliko je jedan i jedan.

Veroučitelj je pripovedal dece od porodjenja Isusovega. Kada njim je onu pripovest od svetega pisma lepo raztumačil, otel se je osvedočit koliko su deca zapametila, pak jih je poćel pitat sada ovo, sada ono. Mej drugem ih zapita:

— Tko je porodio Isusa? — Reci ti Ivana — pozove jednu malicu, ka se je neč pod bankom igrala.

Mala se najde na čude, pak prestrašena zakriči:

— Nisam ja, gospodine, ne.

Jele Tumbićeva imela je fantetinu, s kega ni prihajalo drugo, ako ne laž. Više puti ga je za to karala i tukla, ale za — vražju korist.

Jedan put ga je karala i govorila mu:

— Ča vas g. učitelj ne uči, da treba govorit vavek pravo i istinu; da se ne sme lagat, nego govorit vavek jednako.

— Mo da — reče mali lažljivac. — Ter ni on ne goveri vavek jednako. „Viste. Čera nam je rekal da 1 i 3 su 4, a danas pak sopeta drugačije, da 2 i 2 su 4.

Va nekem sele je bila škola va privatnoj kuće. Zgora te školi je bival stari Picipare.

Jedan dan pripovedal je deca katehet od stvorenja sveta. Potle pak jih je poćel izpitovat od onega, ča njim je prvo bil povedal.

— Tko je stvorio sviet? — upita najzada nekega nepaziljivega školana.

Školan pak muči kako riba. Na to mu jedan drugi školan pokaže ugorun, da ga spameti na Boga. A oni nepaziljivac brzo se zaleti i reče:

— Svet je stvoril — Picipare.

Va nekoj škole ni mogal učitelj nikako domat, kako se jedan skolančić zove. Spiševal ga je i ovako i onako, ma na kraj ni mogal nikako prit. Najzada ga pita:

— Čigov si ti?

— Mamin, čačin, tetin, barbin, nonin i od svih — nabrajal je otrok.

gnićno“ bil je avizan da Karla drži ples bez dozvole i poslal je Karle — onako za fintu — fanta da naustavi ples. Ali Karla to nije abadala, već se plesalo dalje po miloj volje i preko policajne ure. Pak ča mislite da je on za ovo Karlu multal kako bi po zakonu moral? Ne, on je do sada ni multal, a stalni smo da niti neće, ako ne bude na to prisiljen. A zač je ni multal? Za to zač Karla je jedna talijanska kaporionka, pak za nju naš Zvanić lahko zapre jedno oko, a ako je potreba i obe.

Mi ovdje žalibože moramo plaćat velike adicionale. A Karla, ka ima lepi profit od plesa pusti se ju neka drži ples za niš po miloj volje. Je to pravo? Je to korist komuna? Ne! i sto puta ne. A koliko puta su Anton Honović i Marija Armandova multu platili za to ča su držali ples bez dozvole, kao i druge osobe koje podešte nisu po ćudi.

Ovi su očutili svu strogost zakona, a Karlu se pusti lišo, aš Karla je Karla, za nju podešta nima zakona. Za što ova dvojaka mjera? Ča nismo pred zakonom svi jednaki? Mi ovim putem dajemo na znanje slavnom c. k. kot. Glavarstvu ovo pristrano postupanje našega g. glavara, te se čvrsto nadamo od dotične slavne oblasti da će ga pozvati na odgovornost i naložiti mu, da se u buduće više ne događaju ovakove sablazni. —

Iz Cresa. Brizni mi Cresani u peti smo imeli votaciuni za treto telo komuna, pa kako smo previdjali tako nami se bilo i dogodilo.

U peti dunka smo se bili sakupili silu veliki broj, pa svi ka jedna dusa — de fora ono nesto prodanci i macki — smo isli na komun votati za naše jude; za jude ki bi branili nas brizne, ki bi ce dobra za nas udelali, a ne bi delali sve kuntra nami, i ne bi nam delili lepa imena: „porchi de sćavi, villani de croatazzi“ i ce vam ja znam kako uzaju nasi vlasteli, ma specialmenti Dotor Gule.

Mi jadni smo svi sli i smo imeli sa prokuri preko 300 glasi: a pa znate koliko smo ji dobili? Samo 135! Je neverojatno ma je tako — svi smo svidoci!

Nasa famoza gospoda do komuna in kapo Dottor Gule ki je bil u komisionu do votaciuni, vero je gulil nase voti! On je nas sve jednega za drugega tiral, jer da jeden nije pokojnega tega i tega, ma zivoga: onaj drugi da je sin zivega tega i tega a ne pokojnega ki od toliko let u Gospodinu počiva; pa onaj da nije sin Marka, ma Marija, i ovakovim silnim sleparijam i lemivosti su nam popali preko 170 voti! Ma to njim ni jos bastalo ter su cinili ono malo svoji ke su kupili i vise puti votat i tako su ovi nasi sijeri, kako govorilo, dobili 280 voti.

Ove su stvari, ke proprio postene judi ne moreju verovati, ma je istina jer imamo na stotine svidoki!

Ter sada ja pitam postene i pametne jude, jesu li ovakovi judi dostojni zapovedati va jednem gradu?

Moreju li oni biti nasi oci nasi gospodari?

Moremo li već podnesti one, ki su vavek toleko nepravic nam udelali — pa i sada za votaciune, kada vaja rispetat kako zakon hoće, svakoga cloveka?

Moremo li trpiti već one, ki, kada imamo ce platiti, specialmente njihove adicionali, nas lepo poznivaju, ki znaju da nam ziv al mrtav i kako se zval sun otec, a sada jer za nji ne ćemo da votamo, ma za nase postene jude, sada nas nepoznivaju i teraju ka lupese? Eh vraњi judi, znajte da će vam finiti i ova kukanja! Znajte da ima povrh vas judi, ki zapovedaju, i oni će znati udelati pravicu, pa ćemo se denovo videti!

Povedimo svakomu i ovu drugu nepravicu, ku su nam udelali su stufati i sterati jude! Kako smo rekli u puti smo imeli votaciuni za treto telo, pa su nam pocelli na 7 u u jutro i su durali kontinuo sve do 3 ur po obedu do subote! Di se mai ovako dela pres dati sveta nit vremena za jisti i pocinuti?

Ma mi smo steso sve trdo durali i tuka stali za dat nas vot, a oni nesu imeli gusta nas stufati. Pa ako Bog da — kako je pravica — da Guveran unisti votaciune, denovo ćemo se prezentat, ma magari ingubeli za nedati jim gusta da oni sidiju na nasa mesta u komunu, ma hoćemo staviti nase jude!

Smo siguri da će sior Francesko, ki je brizan svo vreme votaciuna stal i notaval sve nepravice lepo rekura udelati, i da će pomoću naseg dicnog zastupnika va Becu, g. prof. Spinčića, ki nas tamo vavek brani, votaciune unistiti i onda vedaremo sjori Talijani kako ćete skocit od onih poltroni za dati mesta našim judem! Kako ćemo se mi tad lepo veselit, kad vi ka pes budete klali rep pod nogi pa osramljeni izadjite ven komuna!

Budimo dunka vavek svi slozni: ca kajmo ce guveran odluci, pa ćemo jse lepo denovo — ako to bude — prezentat, sami tuka da se jos vise do nas presenta, vaja da zbudimo jos kega ki spavaju i deja: ja neću ni na jednu ni na drugu bandu. Sram bilo ovakove glasnive jude!

Ma specialmente vami, postene zene i miadice, preporucivam, da vi probudite vase muze vase prijateje: vi jim lepo, kako znate i se znamujete, kladite pred ocju sve nepravde ke su nam naši komunisti udelali, i ako je lepo zbudite tada ćemo sami biti gospodari va nasem gradu: tada se neće terati brizne jude od votaciuni i neće se krasti vote!

Prokljeli pak bili svi prodanci svi macki vlastelski, ki gredu niliti i kupovati jude da votaju za nase neprijatelje; specialmente prokljet bil oni vražji *Pancikul* do Trdoslavića!

On ki je vavek bodil se mazati oko fratri, on ki je do nji, kako sem cul, i libri primal: on je bil, ki je najvise govoril kuntra nasim judem, ki je kupoval voti za vlastele, ki je ranil i leznjivo govoril do nase postene stranke, ka sve dela: ne Vera, za Cara i za Dom! Eh prokljet bil vražji *Pancikul!* —

Midim pak da i fratri mu neće već verovati i drzati ga za jednega postenega cloveka, jer će ga bit lepo sada poznali, ki *Pancikul* je on!

Napokon cast svaka bila svim vam postenim judem, ki se neste htali prodati nasim neprijatejim i ako su vam toleko pretili i obecavali, kako je njihova uzancija prvo votaciuni, a pokla bi vas i za grlo latili da bi mogli.

Cast vam i svako vam postenje, jer će vas i vasa deca blagosivati, da ste znali ka pravi ljudi braniti svoj rod i svoj mili zaik kega nam je Bog dal, a ne prodati ga za malo koroni i malo bakalara i vina! Dejajte vavek tako, anzi, dvie njim pokazati roni, kako je udelal stari Pinter, kada vas dojdu mamiti sa koroni, za kupiti vas vot. Ne mojte se pustit nekako prevariti, ma vavek slozni budite i pripravni, ako guveran unisti votaciune, za dat vas vot onim ke stranka preporuci, za stirati iz komuna one nedostojne jude, ki su bili kapaci i leznjivo govorit na votaciuni, da ne bude vajal nas vot! Dole dunka ovakovim judem, dole!

Vlašija. Piša nam od tamo koncem aprila. Najprvo triba da štovani čitatelj zna gdi je ta Vlašija, da ne bi morda mislia smo mi u nigdašnjoj Granici, ali „Militaru“, to ne; mi smo va našoj siromašnoj Istri i spadamo dilom pod kapitanat u Poreču, a dilom pod Pulu.

Za vrime (a tiga je puno lit) kada je bila zavladala morija va Istri, ka je pomorila skoro sve ljudi, došli su ovamo iz Dalmacije mnoge porodice i oni ljudi ki su od prvo ovdi ostali, kako i njihovi susedi, nazivali su jih „Vlahi“ a zemlju njihovu — Vlašija.

To ime naši susedi iz drugoga kapitanata još danas rabe. Tako čujemo puno puti, ako gre kakov Tinjanac, ali Pasićan na Poreščinu reče, da gre u Vlašiju, a mi ako gremo k njim rečemo da gremo va kraljevinu i njih zovemo Kraljevci. Ako bi pak kigod pošа prama Kopru, onda reču naši ljudi, da gredu va Benečiju, a one ljude zovu Benečani ali Bezjaki, i to za to zač su oni nekada spadali pod republiku Beneci ali Mleci va Italije, ku je zatri silni Napoleon, ki je imal veći nos, nego Vaš loyranski Kukuma.

To je onda, kako i sada bia jedan isti narod, kako je i danas, samo je bia pod razmimi gospodari. I diel Vlašije je bil na jedno vrieme pod Beneci.

Puno starijih se spominja po pripovidanja svojih starih, kako jim je bilo onda pod Benečani.

Iz njihoviga pripovidanja se da zaključit, da jim je bilo jako slabo. Oni nisu bili gospodari ni od svojga premoćenja, ni od svoje familije. Gospoda moguća va gradih dilali su iz njih ča god bi stili. Osobito su se va tomu odlikovali Benečanski suci i pogiavari.

Ako su videli da kakav kmet ima lipu bošku ali šumu, ali vinograd, ali blago itd. valje su ga dali prisvat pseda se, pak onda bi mu počeli govorit ovo i ono, kako je protivan svojim benečanskim gospodavom i kakova ga kaštiga čeka. Siromah čovek ni kriv ni dužan počel se je izgovarat, ali poglavari nisu imeli nikakove milosti; oni su rekli: „Daj mi to i to, pak si slobodan, a ako ne, već nikada svojga doma ne vidiš, nego valje ćemo te špedit va Beneci, od kuda se nečeš nikada vratiti“.

To je bila strašna kaštiga.

Češ, nečeš, moral si gospodi ugodit, a ako ne: Bog s tobom.

Kako o čudo jde dunke, da su još i danas niki potomki, od tih nekadanjih gospodari, jako bogati, ki imaju još i danas pod sobom cila sela.

Najbogatija je pak bila od svih porodica Folcsini-Kamalić, od ke imaju naši Talijani svojga zastupnika va Beču za veliki posea. Ako nadanje vrime prispodobimo sa onim, moremo mirno duše reć, da nismo niš vanćali, nego ako ćemo istinu reć današnje naše stanje je u puno stvarih, da ne rečem svih, gore od onda pred sto i više lit, ča ni malo ne more služit na čast našim — očuhom.

Ipak ne bi lipo bilo, da ne bin naše dobre gospodare od najmanjega, do visoko sidećiga pohvalia. Ako prem ima svaki svoj šepareti posal ipak gredu složno napred. Oni su *složni*, složni u svakoj stvari, ka bi mogla bit na škodu nam siromašnim kmetom. Čuli ste već puno tužbi i lanjance od crikvene politike, a čuli ste jih i od civilne politike.

Va občinsko korito nećimo, da se bolje debelo jaslari i da još ča profućkaju, a Bog vas očuvaj kako bite i njimi govoria drugačije ako ne po talijanski.

Oni ki imaju akvilu na bareti su jušto takovi ako ne inji, a da ne govorimo od onih ki imaju na glavi trijangul i mitru.

Ali ča ćete, kada ni čovik nikad dosta zadovoljan. Neka gredu njigovi posli baš da bolje ne moru, intanto je neki črv, ki mu podgriza zadovoljstvo i — — kušijencu. Tako je i našim gospodarom. Jednoga peče silni gnoj po selih, pak bi stia da budu kljući od pršuna vavik svitli i da brizni grajani ča god doba od svojih butig, ali pak da raste muršava kasa, da ne puše u njoj svaki dan bura. To se ne gleda na to, ako su gradske ulice blatne i smrdljive, da moraš nos začepit, nikon je da kmeti ne smiju imat blata, ali kako se to još zove, gnoja pred kućom ni štalom.

Mora se priznat, da je čistoda pol zdravlja i da blato okoli kuće ni zdravo ni lipo videt, ali zač ni zakon za sve jednak? zač se ljude muči i zatvara u najvećem njihovom poslu za svaku lopatu gnoja.

Zač se ne bi municipiji ale obćine poskrbele za dobru pitku vodu, za dobre pute, pak bi onda videli, da se ne bi ni jedan oglušia njihovomu pozivu u svakoj stvari. —

I kada je kakova pomoć dati, onda nas ne čuju.

Ovuda se svaki dan događja da crkne veći broj prasci, i tako upravo zatareniga kmeta još više zatiru, a niko se ne bi maknuja, da se brišnimu kmetu pomore.

Ja sam štin va našim „N. L.“ da su oni od Voloskiga kapitanata dobili miljare svi skupa za škodu na prasci, a mi znamo još i va hlad poći, da nas sunce ne speče.

Ima još i drugih debljih i importantnijih kučica za razmotati, pa se nadam ćemo ih malo po malo razmotati. Samo da bi koristilo.

I trijangul je u velikoj brigi. Gospodar se nada poć doma, zač da je svoju stvar opravia, a njigovi školanti škripaju zubi, da se je tamo va Benečiji i zgora prolia nikakovi „petrolio“, ki je po svoj zemlji zasmrdija, da ma se patuština na dugo i široko pozna. Oni se boje, da bi ta patušina i do njih prišla, pak kako je jaka i „peasanta“ bi ih zadušila. — A boje se i zaradi toga zašto bi morali poć, va Piran, najbolje misto od patrijot, sime iskat makar va Čosu, zač da pride „petrolio“ doli, kako je već gori, bi svih polia, tako da bi same ženske ostale.

Ja mislim, da oni ki ima to u rukah neće dopustiti da se takova nevrida dogodi.

— A kade bivaš?

— Ter znate. Tamo dole pul casti.

— S kem prideš va školu?

— S našum Pepicum.

— Kako se pak zoveš?

— Ter znate kako.

— Aj no znam, aš sam pozabil.

— Pak ću vam ja povedet.

— No povsi.

— Minji se novem.

— Ma još nekako se moraš zvat.

— Aj ne, nikako već.

— Kako to pak mama zove:

— Minji hodi semo; na ti tušića. Jušto tako me zove.

Mali Zvanić moral je ostat sam va škole aš se ni bil niš doma navadil. Kada su šla druga deca školi, počel se je narekovat, kako da ga neki na šila nabada.

— Jesusine, mamice moja, ja grem doma.

— Ne, ti moraš sada ovde va škole učit se, kada nisi se otel doma učit — reče mu učitelj.

— Ava mane, mamice moja, srdana! Pustite me barba doma, aš ću ja! Tončić obed pojist.

— Ne će, ne. Će ti ga mama spravit va ormarić.

— Ja ma će ga Tončić lahko spret, aš ono ni kljuća na ormariće.

— Ne će, ne. Uči se brzo, pak češ poć prvo doma.

— Ja ma neću znat sam doma poć.

— Češ, češ.

— Ava mane, mamice moja! — Barbica sidnji, pustite me doma, pak ste — jako dobar.

— Nećeu. Kadu se nisi tel doma vadit moraš se sada va škole.

— A ki će sada sam biti ovde va škole! To me mamice moja, miši pojist.

— Nete ne, ter ću bit ja s tobum.

Kada je videl, da mu učitelj svaku prebije, ma čas je omuknul, pak onda počel najevo navijat:

— Barba, ja bim šal doma.

— Ne. Ki se neće doma učit, mora se učit va škole.

— Ter ću se drugi pot gavek učit.

Amen i vesel da ću.

— Tiho sada!

Opet je zamuknul.

— Ava mane, mamice moja, kako me trbušić boli. Brr! — Barba, dete me pustit doma? Dajte, dajte, pak ste jako dobar. Ću vam jutra — kruha prnest.

Neki učitelj otel je malu deci skušat, da vidi, ča i kako misle. Donesal je va školu malo bonboni, jedan naranču, par jabuk i pest suhih smokav, pak ih pita jednega po jednom, ča bi ki od onega najvolel. Neki reče, da bi najvolel sve, drugi naranču, treti smokvi i naranču i tako dalje po djeću. Najzada pita jednega malega, ki je va ono nekako samnjive gledal:

— Minji, ča pak bi ti od svega najvolel? —

— Doma poć — reče mali.

Domaće vieści.

Imenovanja. Naš prijatelj i domorodac veleuč. g. Dr. Branjo Desčić, rodom Baščanin, do sada financijalni koncipist u Trstu bio je imenovan poreznim nadzornikom. —

Nadalje C. kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu imenovalo je gdjicu Savicu Farožić kćerku c. kr. poštnog kontrolora g. Ivana Farožić iz Berseča, stalnom učiteljicom na c. kr. državnoj pučkoj školi u Trstu. Čestitamo!

† **Kučić Tereza** poznata oštarica u Kastvu, rodom iz Mihelić na Rukavčine umrla je pondeljak u jutro naglom smrću u 46. godini svoga života.

Bog ju pomiluj, a njijim neka da moći da moru provisdat ovu veliku nesreću!

Iz sjednice občinskoga zastupstva u Volosko-Opatiji. Subotu dne 3. o. m. obdržavala se u Volosko sjednica občinskoga zastupstva.

Na dnevnom redu bilo je deset točaka izmedju kojih i odpis zemaljskoga odbora za Istru u Poreču od 27. 3. 1902. br. 2270 gledo nacrta zakona občinskih činovnika o kojem nacrtu smo pisali u zadnjem broju „Narodnoga lista“ na prvom mjestu.

Občinsko glavarstvo pripravilo je i zastupstvu predložilo podulji i temeljito obrazloženi prosvjed proti toj novoj zamki prezriganih Talijana.

U tom prosvjedu dokazano je bjelodano da bi Talijani tim novim zakonom htjeli kršiti autonomiju občina i učinit občinske činovnike posvema ovisne od njihove samovolje i skučit ih posve pod svoj upliv. Tako bi Talijani htjeli putem sebi odanih činovnika ušuljat se i u one občine iz kojih ih je narod potjerao.

Zastupstvo je jednoglasno zaključilo da se taj prosvjed pošalje na zemaljski odbor i na ministarstvo.

Mi ćemo ga po mogućnosti donieti u cielosti u jednom od dojdućih brojeva „Narodnoga lista“.

Preporučamo i ostalim našim občinam u Istri da proti paklenskoj namisli istarskih Talijana najenergičnije prosvjeduju.

Kongres slavenskih novinara u Ljubljani obdržavat će se o Duhovskeh blagdani i to ovim rasporedom:

Subotu na 17. maja bit će u 8 sati u večer komers u „Narodnom Domu“. Nedelju na 18. maja u 7 ur jutro bit će na „Rožniku“ sv. maša i skupni zajutrak. Na 9 ura u jutro istega dneva bit će IV. kongres slavenskih novinara u „Narodnom Domu“. Za podne će bit razgledanje Ljubljane i okolice, a na 7 ur u večer banket u „Narodnom Domu“.

U pondeljak na 19. o. m. bit će izlet na Gorenjsko: Šum, Vintgar i Bled. Na 3 ure za podne obed u jezerskom salonu „Toplice“ na Bledu. Na 7 i pol sati u večer povratak u Ljubljanu, a zatim sastanak u „Narodnom Domu“.

Utorak na 20. o. m. u jutro izlet u Postojnu i pregledavanje znamenite jame, a po podne odlazak u Trst.

Mi želimo tomu kongresu najljepši uspjeh i dao Bog, da bi isti dopripomogal koliko više k upoznavanju i k sbližanju svih slavenskih plemena.

U to ime: Sviaka sreća slavenskomu kongresu!

Dr. Lueger proti Talijanom. Nedelju na 27. aprila o. l. bila je va Wolkersdorf-u blizu Beča jedna kršćansko-socijalna skupština izborniks. Na istoj govorił je zastupnik i načelnik cesarskega grada Beča Dr. Lueger o postupanju njegove stranke u parlamentu kad se je glasovalo za celjsku i pazinsku gimnaziju.

Mej drugemi besedami rekal je i ove: „Talijani bi hteli da gre hrvatski gimnazij iz Pazina ča. Nu nacionalni odnošaji va Pazine ješu takovi da va pazinskem kapitanate šive 1600 Talijani a 32 tisuće Hrvati. Ja sam na to rekal da ja ne razumem zač bi se mi zauzeli za Talijane. *Istina je to, da su Talijani većim delom iredentisti;* oni su talijanska vrst Schönerera i Wolfa (dve nemška zastupnika ki bi hteli da Austrija spade pod Prusa op. sl.) Z ovakovemi ljudi ne moremo mi ki smo verni Austrijanci držat. K tomu pride još i to, da Talijani va Tirolu sve to već potalijančuju občine pak je za to dužnost svakega poštenega Nemca borit se proti Talijanom. Dakle mi nismo imeli Nemstvo nego oni ki su s Talijani glasovali“.

Hvala Bogu i Nemci su počeli spoznavat da su naši Talijani iredentisti. Morda će jedanput i naša vlada pogledat pak će prestat protežirat Talijane kako ih sada protežira.

Učiteljsko društvo kotara Volosko obdržavati će IX. redovitu glavnu skupštinu dne 14. svibnja u Zamotu uz sliedeći dnevni red: 1) Pozdrav predsjednika. 2) Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine i odborskih sjednica. 3) Izvješće blagajnika. 4) Pregledanje računa, event. biranje revizionalnog odbora. 5) Izvješće delegata o glavnim skupštinama „Zaveze“. 6) Razni predlozi, koje se ima bar 8 dana prije najaviti odboru. 7) Biranje novog upravnog odbora. 8) Izlet na Rieku; pregledavanje tvornice petroleja i torpeda, po mogućnosti i koje pučke škole. Početak na 10 i pol pr. p. Prijatelji učiteljstva i škole bit će dobro došli.

Oprava. U slučaju, da na odredjeni sat ne bi bila prisutna nadpolovična većina članova — sazivlje se skupština u smislu § 8. druš. pravila, istim dnevnim redom sat kasnije.

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Boljunu obdržavati će u nedelju dne 11. maja t. g. u 4 sata poslie podne u kući obć. glavara g. Jakova Buretića u boljunskom polju kčbr. 137 svoju godišnju skupštinu.

Odbor moli za što veći pristup k uredjenoj skupštini.

Krstić opet odsudjen. Na 1. maja o. l. bila je pred c. k. kotarskim sudom u Trstu kaznena razprava proti talijanskemu plaćeniku Krstiću.

Va nekem broju svoje „špudaćere“ od lanjskega leta donesal je Krstić jedan dopis iz Lupoglave va kem se je proti žandarmom iz Roča lagalo da su va službe bili pijani da agitiraju za Hrvate i druge laži. Va istem broju „špudaćere“ je Krstić štampal jedno otvoreno pismo na c. k. komando žandarmerije va Trstu va kem opetuje ča je va dopise iz Lupoglave bilo proti žandarmom iz Roča namazano.

Komando žandarmerije je proti žandarmom iz Roča započelo disciplinarnu istragu, va koj se je dokazalo da je sve ča je Krstić pisal proti tim žandarmom *prosta laš*. Radi tega je komando žandarmerije tužilo Krstića radi zločina klevete (calunnia) ali državno odvetničtvo va Trstu odstupilo je od proganjanja proti Krstiću radi tega zločina i tužilo ga je u smislu članka III. zakona od 15. oktobra 1868. (novela kaznenomu zakonu).

Usled tega bila je na 1. maja proti Krstića pred c. k. kotarskim sudom va Trsta razprava.

Sudac bil je kunzilijer Quorantotto, državnu prokuru zastupal je g. Clarici a Krstića je branil Dr. Savo.

Prokurator od štata Clarici dokazoval je, da je sve laš ča je Krstić proti žandarmom pisal i predložil je da se Krstića odsudi. Odvetnik Dr. Savo rekal je da ono ča je Krstić storil je *zločin klevete* i da se ga je radi tega moralo tužit na tribunal pred juratI Državni prokurator je na to izjavil, da je prokura imela svoji posebni razlog *radi kog ni Krstića tužila pred tržaškemi juratI radi zločina klevete nego, da ga je radje tužila kako uredništva u smislu gori navedenoga zakona.*

Sudac je na to pridržal se proglasit šentencu na 2. maja o podne.

Petak na 2. maja o podne bila je proglašena osuda s kojom je sudac *odsudil Krstića na jedan mjesec dan prisvna.* I ovde se je kako i na razprave Podmenika dokazalo da Talijani pladaju Krstića da proti svem poštenem ljudom ki ne puču va njihov rog laži piše i na njihovo poštenje blato kida. Sada ima Krstić hvala Bogu već 4 mesaci prušna a još će ih ako Bog da nekoliko dobit i sve nam se čini da će mu i Bilo Božje pod kumpanije dojat. Joj, joj, joj vavek ta fašol!

Drugi put ćemo donest celu razpravu ka se je vodila na sude va Trste. Mi smo ju dobili od našega prijatelja s Trsta komu se za to najlepše zahvaljujemo.

Glavna skupština družbe sv. Cirila i Metoda za Istru bit će na 12. junija a ne na 22. maja.

Muška i ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Kastvu priredjuje dne 11. maja o. g. u prostorijama „Narodnoga Doma“ u Kastvu zabavu sa vrlo liepim programom. Ulazmina 1 k po osobi. Darovi primaju se sa zahvalnošću. — Čist prihod namienjen je družbi sv. Cirila i Metoda za Istru. Početak točno u 8 sati u večer.

Grom udario u školu. Dne 22. o. m. udario je grom u dimnjak od školske zgrade u Brgudu, te istoga porušio. Providnosti Božjoj ima se zahvaliti, da se nije velika nesreća dogodila. U kuhinji najmc okolo šestdnjaka, bila je gospa g. učitelja sa četvero djece kada je grom udario u dimnjak te se je srećom striela razdjelila na četiri djela. — Jedna iskra prodrla u kuhinju, te ošinula jedno dieto po hrbtu, ali mu se nije ništa dogodilo, druga iskra proletila ispod krova po cjevi od vode i na protivnu stranu kuće u zemlju.

Treća pa najjača išla je po cjevi sa koje voda otiče. Izpod te cjevi igralo se četvero djece kada je grom udario. I ova se je iskra na sreću razdjelila prije nego li je u zemlju išla.

Jedan dio prodro dva metra iznad zemlje u zid, koga je i oštetio, te u konobu a druga iskra po cjevi u zemlju i ova je iskra ošinula jednoga od one djece, koja su se ondje u blizini nalazila te istomu cipelu sa noge isula. Da se nije ova iskra razdjelila prije nego je u zemlju išla, po svoj bi prilici, koji od one djece bio život izgubio. Ovo je već četvrti put, da je grom udario u onaj dimnjak, tri put pod prvimi učitelji, a ovo sada četrti put.

Dobro bi bilo, kad bi se na onu zgradu postavio munjovod, jer što se nije dogodilo, lahko bi se dogodilo.

Odbor ženske podružnice u Moščenicah priredjuje na 19. o. m. t. j. drugi dan Duhova zabavnu večer za članove i prijatelje.

Predstavljat će se igrokaz: „Ljubav i zloba“ za djecu. S toga se mole roditelji i prijatelji mladeži da dovedu djecu u čim većem broju.

Raspored:

1) „Istarski Hrvat“. Pjeva mješoviti domaći zbor.

2) „Rodu o jeziku“. Deklamira gdjica Marija Mališarić.

3) „Moj pir“. Pjeva mješoviti domaći zbor. —

„Ljubav i zloba“.

U jednom činu s' predigrom i pjevanje od Ante Jukić-a.

Osobe:

Kralj duhova (iz naklonosti)	g. J. Kalokira
Vila ljubavi	gdjica G. Valles
Zli duh	g. B. Jurinčić
Seljak	g. J. Dešković
Mali Pero	C. Rubinić
Djevojčica	M. Sparošić
Jedan ujčak	V. Kernetić
Mala Milka	J. Negovetić
Siroče	V. Dešković.

Čin se događja u šumi.

PLES.

Ulazmina za gospodu 1 k, za gospodje i gospodjice 40 h, a za djecu 20 h. — Čist prihod namienjen je družbi sv. Cirila i Metoda za Istru.

Posebnih poziva neće se razmašljati, stoga se moli sve naše prijatelje da nas u što većem broju posjetiti izvole. — Početak u 7 sati i pol.

Odbor.

Anžulo i Leščevci. Pišu nam iz Pazarske: Anžulo bil je jedanput va perikule s trineta kolobutit, al morate me razumet, da je on to sam iskal. — Ča je pak sada s njim? Išće modu i maniera, da ostane va kerbe, va kem je. Ako pak s njega sleti, bit će opet to sam kriv. (Ter to i zaslužil op. sl.) Do sada smo ga nekako pacientali, zač se ni baš pokazal ča i kako misli i kolike nas štima. Kada s Tenčićem sveti držinazivlje nas, da smo divi, da smo z leščа. Ova nedelja htel nam je dat rog za sveću i hitit nam v oče popela.

Na place dal je *klicat*, da će se puti tu i tu popravljat, da će sve to skupa toliko i toliko koštat *(al ni dal klicat da to bit izborne liste izložene* op. sl.) Ki veli je to *mišnjak* ča ne? — *Ma bi vam to pove, pove?* A da je va njim još više špeha i sala ne ćemo mi va njega nećemo — Anžulo ne — ako smo i Leščevci.

Zač niste ti puti dali prvo popravljat, a ne baš u ovo vreme od izbori? Taj put niste se ponesli. Mi smo vas dobrahno spoznali. Niste otoli do sada za nas smat, pak za to vam tvrdu vera dajemo, da ne ćemo ni mi za vas kod budućeh občinskeh izbori. Konbrikulajte koliko vam drago! —

Leščevac.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupilo se u malom prijateljskom društvu na predlog g. A. G. kod Fanice u Opatiji k 7. Medju darovatelji bio je i gostioničar g. M. Runtić. Živili svi skupa!

Veleč g. Miro Mandić kapelan u Brgudu poslao nam je za družbu k 11.40 sakupljenih u Brgudu dne 24. aprila o. l. prigodom kolaudacije nove kapelanske kuće.

---

ad N. 30/Pr.

Trst, 1. maja 1902.

Uredničtvu
„Narodnog lista“
u Opatiji.

Na temelju §. 19 tisk. zak. zahtievam, da u obzirom na članak „Unijatsko gibanje se širi“ priobčen u Vašem listu od dne ? prošl. mjeseca objavite sliedeći službeni ispravak:

Nije istina, da se na biskupskom Ordinarijatu čita matuljska „Prava Naša Sloga“, i nije istina, da se kapitularni vikar pača s Krstićem.

Tršćansko-kop.-biskupski Ordinarijat S. V.

Fr. Petronio
Cap. Vicar.

Oparka uredničtva. Premda nismo dužni ipak uvrčujemo ovaj ispravak biskupskog ordinarijata u Trstu.

Opažamo samo, da u „Narodnom listu“ nije bio nikada tiskan članak: „Unijatsko gibanje se širi“. Po tomo biskupski ordinarijat u Trstu ispravlja nešto, što nije ni vidio ni čitao.

Skupština
gospodarske zadruge Opatija

Obdržavanje sjednice u Brseču dne 16. veljače 1902.

Budući se u prošlej godini 1901. bijaše pokazala mnoštna štetnih kukaca i lišnja ušenca, to je predsjedničtvo naručilo iz tvornice duhana u Ljubljani 26 kg. duhanskog inga (ekstrakta duhana) za skropljenje stabala i bilina napadnutih od spomenutih štetnih kukaca i ušenca k 30. Da se zadovolji želji nadzornara da se učine pokusi sa umjetnimi gnojivi, naručilo se je 5 q. ovakovog kemiškog guaja, te poslalo se ga u Brseč podpredsjedniku gospodinu Franu Škalamera, da učini pokuse i svojedobno o uspjehu izvjesti; za taj gnoj potrošilo se je k 32·30.

Članovom razdielilo se je 30 koledara za godinu 1902. u vriednosti od k 14·30 — Predsjedničtvo činilo je popraviti pokvarene škropilnice i ostale sprave gospodarske zadruge, koji popravci stoja'i su k 20·66. — Ova kotaraka gospodarska zadruga ima sada u svemu 25 škara za kleštrenje i obrezivanje loze i drvća, 12 škara za strienje ovaca, sprave za masline ili uljike, 4 tesle, 4 kosera i 1 maršanj, 71 štrcaljku ili škropilnica, 1 mlatilnica za sito, 2 stroja za muliti turkinju, 46 mehova za sumporanje, 2 niamorenice, 24 nožova za cieplienje, 24 kose i 12 srpa za kositi i žeti travu i žito, 1 tiskalnicu (prešu) za mastiti grožđe. — Bik koj se je god 1900. prodao se ukrt i nastojanje gosp. Barkovića Jonipa iz Martine kbr. 63 još dobro služi. (Slijedi.)

Za Austriju koncesionirano francesko prekomorsko društvo

„Compagnie générale Transatlantique"

Jedina direktna i najkraća pruga

poštnih brzih parobroda

koji prevažaju sjegurno bez prenašanja

iz Havra u Newyork.

Za vožnje na ovo- i inozemnih željeznicah za navadna i okružna putovanja za priredjenje hodočastnih vlakova daje upute i valjane vozne liste

Jedina po oblasti potvrdjena putna pisarna

Ed. Šmarda

u Ljubljani, Dunajska cesta br. 6.

blizu poznate gostione „pri Figabirtu."

Dr. L. Roheim

posjednik sanatoriuma,

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za gospodu, a od 2—5 p. p. za gospodje na Rijeci, vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom D. Accurti.

Najboljši se ljekovi dobiju

u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkorisniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za umiriti si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove čudotvorne kapi „Spasitelja" proti svakoj žalodnoj boli, tjeraju naduvanje i vjetrove, odstranjuju zgaravicu u grlu, zatim grmicu te grižu u trbuhu i zgrčenje. Redovitom njihovom uporabom pridržaju redovitu probavu, a tim zapriječju mnoge bolesti. — Jedna bočica 60 novč.

Pojačane kapi za maternice okrijepljuju sa pet kapi na komadiću cukra materincu, krijepe tjelo od slabinje i mučenja glave. Jedna bočica 25 novčića a nadomještaju ave do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i materincu.

Biliński sok proti kašlju. Nenadkrilivo i najsjegurnije lječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj „biliński sok" te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se jedino u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popust!

HINKO BABIĆ,

ljekarnik

Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Sjećajte se

družbe sv. Cirila i Metoda za Istru!

Grand Hôtel

u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu svim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

pet hrvatskih.

Osobitim štovanjem

W. Zehenther.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalno specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najčistije bakalarovo ulje čisto, to sa šećerom i jodijem, direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čisto ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitici, plućnoj kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsapasilje Mendura. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapilice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Tiskara

V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz vrlo umjerene cene.

Višekrat odlikovana Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama

od 14 kruna dalje.

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Erl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga statuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39** — **Garancija** iznašala je **K 133.760·—**. — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić. Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za sedjake 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Volosko kbr. 6.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po retku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 20. Volosko-Opatija u četvrtak 15. svibnja 1862. God. III.

Delegacije.

Na 6. o. m. sastale su se u Budimpešti obje delegacije: austrijska i ugarska. Dan za tim pošle su obje delegacije u kraljevski dvor isto u Budimpešti, da se poklone Njeg. Veličanstvu našemu Cesaru. Njegovo Veličanstvo primilo ih je ljubezno i na pozdrav obih predsjednika odgovorilo je vrlo kratkom prestolnom besedom. U toj prestolnoj besedi vidi se prst ministra Körbera, koji je gledal da na svaki način izbjegne svaku i najmanju sjenku kakovega nesporazumljenja. — Körber kako da ni otel dat nikakove priliki, da bi se ka od narodnosti u Austriji našla ni najmanje povredjena. I tako prestolna beseda izgleda kao nekakvi odraz najsretnije vlade na svietu, ka upravlja najblaženijom i najmirnijom zemljom od svih koliko ih gdje god ima. Po priestolnoj besedi, izgléda kao da Austrija nije zemlja pod kojom ruje vječni vulkan, gotov svaki čas da se izduši i da celo cesarstvo obavije va crni dim i zaleje gorućom lavom. Od svega tega niš. Prestolna beseda govori u obće, da se politički položaj od lani nije u bitnosti promenil, da naša monarhija nastoji da u z d r ž i uže s v e z e s n a š i m i s a v e z n i c i (t r o s a v e z!) i sporazum s ruskom državom glede Balkana odnosno mira i poredka va balkanskih državica. Po tem prihaja pohvalna beseda našoj marini od gveri za njezino držanje va Kine, i ubaviest da će ratna uprava ovaj put zahtjevat puno više beči za nabavu novih kanuna, za novu organizaciju artilerije i za poboljšanje hrane vojnikom, dočim će marina zahtjevat potrebno povećanje ljudi i — brodovlja.

Na kraju govori prestolna beseda o Bosni i Hercegovini, ka da će i ove godine pokrit svoje upravne troške od svojih vlastitih dohodaka.

To vam je u kratko prestolna beseda, a to su u kratko i glavni potezi govora ministra za izvanjske poslove grofa Goluchovskoga. Va njegovem ekspozé-u je osobito naglašeno uzdržavanje trojnoga saveza. Mi Hrvati pa i drugi austrijski Slaveni ne moremo bit zadovoljni tom obnovom trojnoga saveza. Mi smo dosta puti naglasili škodu ku nam dela taj savez a osobito ona nesretna vinska klauzola. — A ki zna pak ča ta savez va sebe krije? Zač valja znat, da ni delegacije ni nijedan zastupnik ni obće javnost ne zna, ki su uvjeti i ke su točke tega saveza. Češki zastupnik Kramarž pital je i ov put, da se ti uvjeti priobće delegaciji ali uzalud. Zač ta tajinstvenost, taj strah od javnosti? Slavene, a osobito nas Hrvate mora to pitanje najviše zanimat — jer — kako nas poviest uči — snami se je va dosta prilikah baratalo i preko — naše glavi — prez našega znanja. — To, pa opet ona sramotna affaira Svetojeronimskoga zavoda va Rime, ka je povredila čast i osjećaje svih Hrvata, o kojoj se je grof Goluchovski tako cinički izrazil, sve to, a i stotina drugih činjenica nas uče, da mi ni od takovega tela, kakovo su to delegacije nimamo da se nadamo ničemu dobremu.

Hrvatske interese brani i zagovara kod delegacija vrlo odlučno i postojano častni g. vitez Vuković iz Dalmacije. On je grofu Goluchovskom spočitnul njegovo nekorektno držanje u poslu zavoda sv. Jerolimskoga ali ni to neće koristiti ničemu, kako neće koristit ni ono previjanje obih delegacijskih predsjednika, Niemca dra. Bärnreithera i Madjara Julija Andrassy. Dr. Bärnreither je rekal: „Sigurne i prokušane garancije mira ostati će ne samo očuvane već da će se takodjer na sve strane najpomnije njegovati i od svake smetnje sačuvati. A Julij Andrassy: „Doista može samo ona država svoje interese braniti, koja jednako razvija svoju bojnu snagu s ostalim državami a koja puli tega zna očuvat i svoju gospodarstvenu snagu“.

Besedi, besedi i samo besedi, rekal bi Hamlet, ki sa svem tem, da je bil na pol nem bil je ipak pametneji od sveh nemačkeh i magjarskeh delegirci.

Mi va naše delegacije nimamo nikakove veri ni nadi, zač znamo, da našom izvanjskom a i nutarnjom politikom ne upravljaju ta najviša naša državna tela, već gabineti u Berlinu i u Rimu. Kod nas se pleše, kako se tamo sope — a naše delegacije su tu samo onako — za figuru.

Dopisi.

Iz Halubija. Va „mačjoj“ od 29. marča o. l. ćital sam dopis iz Breze, u kojem se neki Brezani tuše, da su zapuščeni od svih, da nimaju ni ceste ni puta, ni škole ni kapelice itd. itd. — Istina je, puno bi trebalo toga i Brezanom bi se zadovoljilo, samo bi morali bit ljudi, kako Bog i zakon zapovedaju.

Oni su stari griešnici. — Va „Našoj Sloge“ broj 2 od 16. januara 1875. ćitam sliedeće: „Bit će tomu okolo sto godina, što su se u kastavsku občinsku šumu Lužinu preselili nekoji kastavski pastiri. S početka bi tamo samo kroz ljeto svoja stada čuvali, onda bi i zimu zimovali, a najposle su se u toj šumi stalno nastanili i naselili dva sela, naime Brezu i Ružiće. Lužina s Brezom je bila godine 1829. izmjerena na tako zvanu srokovu županiju, a sroki su selo iliti vas na Halubiju. — Breza je 1829. godine brojila 9 kuća, a sad ih broji okolo 20 sa okolo 120 stanovnika, okolo tako i Ružići. Svega pako kastavskega puka jest petnajst tisuća duša.

Med tim je pukom vladno bošji mir i sloga sve negdje do 1838. il 1840. ljeta. Rečenih godina Breza i Ružići počeše iz tiha govoriti, da bi Lužina, koja ima 3500 jutara morala biti njihova, jer da je god. 1819 bila u maju tobože za njih izmjerena Govori danas, govori sutra i smućaj ljeto za ljetom, ta dva sela su se najzad spirla ter očito rekla, da nije Lužina kastavsko občenito, nego njihovo vlastito imanje. I od toga vremena ne samo da su Brezani i Ružići prestali plaćati i interese na dotle za tvorena Lužinska tla, nego su iviše bez ičijega znanja i dopuščenja posvojali i pozatvorili (uzurpali) veliki diel te kastavske občinske šume, a ostalo grdno posjekli i poharali. Ali to nije sve. Još je gore, što su ta sela počela buniti i ostalu Kastavščinu, velec, da nitko ne plaća občinskih interesa jer da je to sve nezakonito, nego da neka

PODLISTAK.

Voloske paćuharije.

I opet va kafetarije. Igra: karambol. Kalistov Benedek se je upravo polegal na spondu od biljarda i od zada stiral crjenu balotu va škuju. Va šoteraneje se mej jednom partidom i drugom od t r e s e t a, dokle se karti mešaju, drži razgovor — vela i jako važna k o n v e r s a c i o n. Kako kibici fungiraju Anzulo, Durmeš i Minjinjanji z Lovrana — sve sami kapitani de lungo corso — sve same celebrità del ceto marittimo italico-istriano. Karti meša prešident Zenković. — Razgovor je pak živ — tratà se o Krstićevoj „Makarunadi“ — o onem dopisu ča ga je ono prijel z Rima i štampal va svojoj špudaćere, da je jedan naš brod od gveri, na kem su bili i neki Kastavci surgal na rade od Rima. Od tuda ta vela kvestion. va voloskem šoteraneje. Svi su se pitali jeli mogal brod od gveri prit na radu od Rima, to će reć, glavno je bilo odredit ako je Rim kraj samega mora, ale pak ako je gore in fra terra. Kalisto je rekal: — Ako je Rim in fra terra, onputa ni se mogal fermat nikakov brod na njegovoj rade. — Natural, rekal je Durmeš. Nego ja bim rekal, da bi se moralo zet la lonjitudine i latitudine, da se more s kalkuli zvidet, ako bi mogal brod prit na radu Zač po mojoj tanekoj glave, ako bi naš brod od gveri bil forceval penetrat va Rim. on bi bil investil s o v r a v e n t o, a vi znate da investit brod sovravento je najveća makarunada i najveća trubastoća od sveta. — To se zna — rekal je Kalisto, — da je kapitan od vašela investil brod sovravento, on bi bil valje degradan. A Minjinjanji je rekal: — Da imam tu dicionarij ja bim valje videl ka lonjitudine i ka latitudine. — A ča će nam to, prekinul ga je Kalisto, tu bi trebalo poć na mapu gledat. Mali Pepin je na to opazil, da ako te njega pustit, da će on skočit pogledat na libri tavolari, aliti na gruntovnicu. — A ter ni potreba, rekal je na to Anzulo, ter nas je ovde kapitani. — Ja mislim, rekal je Zenković, da je Krstić pravo imel, zač imbokadura od fiumeri . . .“ — A, dragi ti, rekli su na to svi, ti muči, ti si od malega kabotaja. Onputa su pitali Grizila, da ča on misli o celoj toj stvari. On je odgovoril: — Dokle sam ja navigeval, znam da je Rim bil i n f r a t e r a, a kako je sada, to ja ne znam — perchè per dirve el vero dopo che son interra non me occupo troppo de astronomia Ala mešaj te karti već jedanput. I Zenković je razdelil karti i Kalisto je upravo acuzal: — N a p u l i t a n a in spade in n o n a l a t i n a i zavapil: t e n i l a b o n a! Kada ti se na jedanput vrata od kafetarije odpru i kako va oneh prveh paćuharijah doleti vam nutar — ki? Rišo Nonin vas potan i crjen kako rak. — Una novità! una novità! zavapil je, a koliko bi okom maknul već su svi bili okole njega pitajuć ga: — Ča je, ča je per amor di Dio! ča je Krstić dobil još ki mesec? — A ke? rekal je Rižo Nonin, una bona nova! — Znate, zadnji elecioni za Volosko su dole hićeni. Evviva noi! — Je to moguće? Je to moguće? skočili su svi. A kada ih je on persvadil, da su elecioni va istinu dole hićeni onputa su počeli svi okole njega skakat i veselit se. I bušovali su ga i govorili su mu: — O caro nostro Rišo! Rišotto nostro amabile!“

Doleti Krstić: — Ste čuli, a? — la grande novità? A to sam vam ja sve opravil, sve. Nisam ja miga bil za niš va Trste. — Ne verujte mu, rekal je Rižo po tiho, ono nam je sve opravil Costantini. To držite dobro va pamete, zač se i Puović hvali che ga fato lu la rinscita. — Uscita de qua, uscita de là, glavno je, da je prišlo na našu, rekal je Kalisto. Ma te dikat Hrvati! Me par de vederli. A Krstić na to: — Ja ale braćo moja draga, tu valja počet valje delat, valje se valja počet paričevat. — To se zna, to se zna, rekli su svi i išli su van s kafetarije, povedat svuda la bona nova! Zenković je šal na porat strašit a drugi ki semo, ki tamo.

A mej tem karoci drn! drn! drn! ala to ti rošću, štropotaju, šušuraju da je strah bošji. Tu vidiš va karoce Puovića, ki leti va Wiener-Heim, Kleinu, vidiš Kleina ki leti Puovića, vidiš Costantina ki leti s karocom Tripice i Kite, vidiš Tripicu i Kitu kako lete s G u m i r a d e l na Volosko. — Inšoma konfužion, ćeš Boše veća. Svi su sotosovra. A kako gledaju, a kako se drže. Kako pravi milordi, ni da je celi svet njihov. — Krstić čeka one neke Nemce, stišće im ruke i govori im: S c h l i e s s e n w i r d i e R e i h e n! — I svi su zadovoljni i svi su sretni — c o n t e n t i c o m e P a s q u e.

* * *

— Buzulà ve porto, buzulà! pišći jedan tanki glas, ki je prihajal vanka od jednega dugega a tankega ženskega tela.

— Oprite, oprite. Kolač vam nosim, kolač, pišći je ta glas zovuć Mužgice, da odpru vrata! A kada su se vrata odprle c h e b a c i! c h e a b b r a c i! I tisuće besedi i ki bi bil rekal i kako je to prišlo al improvizo, ah! lepše sveta! jumane, jumane, ma te dikat Hrvati. Elecioni dole hićeni! Ašio Crovacia — šla si mater oplest! rekla je Manjaoro bušujuć kontesu.

A na drugem meste pred lepom i čistom butigom stal je naš Rikić vas blažen i sretan, kako da mu se je sin porodil. I svakemu, ki bi pasal pružil bi mu ruku i rekal bi: — La me gratuli! la me gratuli! A Berka? a Marta Zenkovićeva? Ju mane, ju mane, da ste je videli. A na večer puli Marti ke fraja! che brindisi!

I sva nobile stirpe italiana de Volosca čekala je drugi dan, kada će bit Costantinu od kapitanata sručen dokument, na kem će stat crno na belem, da su elecioni za Voloski komun dole hićeni. Zač va to vreme, oni još nisu imeli nikakovega dokumenta v ruke, ale za pravo njim ga ni ni trebalo. Oni imaju tako dobre informacioni — oni imaju tako dobreh špijuni, ki njim R e v e l a j u ča se gore in alto loco dela . . .

svaka občina drži i zatvori ono, što je bilo na nju izmjereno, kao što oni drže i zatvaraju Lužinu. Kastavščina dakako nije na to pristala, jer svaki pametan Kastavac zna, da mape od 1829. godine nisu nikomu ništa dale ni uzele, kao takodjer da je kastavska občina po ugovoru naših otaca jedinstvena i nerazdjeliva. Dapače svaki pametan Kastavac zna izviše, kad bi valjalo Brežansko i Ružićevsko mudrovanje, da mnoga kastavska županija ne bi imala gdje šibe urezati, a kamo li za svoju potrebu liesa il drva usjeći, budući da na mnoga od njih nije bilo izmjereno drugo, nego gola pustoš i živi kamen. Ali reci puku neka ne plaća, bilo i malo, pak si mu do smrti ugodio. I eno, potle no plaćaju interesa Brezani i Ružići, vele i drugi občinski dužnici: „Kad neće plaćati oni, ne ćemo ni mi; pak ča bude iz njih, bit će i iz nas!“ Tako je pisal moj ženo Haljubljan pred 27 let.

Iz Poljana. Malo manj nikad ne primete od naše otrovane Veprinašćine kakov vesel glas. Čoveka več puti srce boli, kada vidi, kako se daju neki ter neki za nos peljat — i to od najvećeh huncuti. A čovek pošten, ki ljubi puk, ter mu je vavek i svetom i delom pripravan pomoć, njega se ne posluša, pače se ga proklinje i svako zlo mu se želi. Kega ne bi srce bolelo kad vidi da puk tako dela, kako mu reče jedan Krstić, čovek, ki je hitil pod noge i veru i svoj materinski jezik i sve ča je lepo i pošteno. Kepa poštenega čoveka ne bi srce bolelo kada vidi ča delaju s pukom oni, ki se moraju skrbet za dobro občine? Ča delaju oni, su lepo pokazali sada, kada su bile lištre izložene za obć. izbore. To vam je sve zmešano i iskrivljeno. Jedni ki nisu po njihoven gušte su ga van s njih spustili; druge sopeta su hitili va ko drugo telo i tako nadalje, samo da bi mogli još oni 3 leta komandirat.

Leprinčani, ča imate toliko beči da ih davate jednomu furešu, za to da vam napiše krive lištre. Ako će Bog nete lištre niš valjat, ke su bile sada prikazane, aš tako su smešane, da se ne more nikako niš razmet, pa onputa će se morat sopeta nove napisat.

Kad su blizu izbori, sada vam se opet laste i lišu, to govore, da se neće cesta delat. A zač to? Samo da vam se malo popela v oče hiti. Zač su vam toliko beči špeudali za geometra i oni od Katinić? Kakovu korist imate od tega Leprinčani? Za oni beči bi se prilično dobro puti popravili Ne dajte se več za nos peljat. Oni ki su prijatelji Krstićevi — nisu vaši prijatelji.

Domaće viesti.

Ein Fiasco der italienischen Rechtsgelehrten in Volosca. Wir haben bereits in der 13. Nummer unseres Blattes vom l. J. erwähnt, dass die italienischen Parteiführer in Volosca, Krstić, Puović und Constantini den Recurs gegen die, im Monate März vollzogenen Gemeinderathswahlen, anstatt an das Gemeindeamt an die k. k. Bezirkshauptmannschaft gerichtet haben. Die k. k. Bezirkshauptmannschaft hat diesen Recurs als dahin nicht gehörig den Recurrenten zurückgestellt. Inzwischen war die Recursfrist verstrichen. Auch gegen den Bescheid, mit welchen der Recurs zurückgestellt wurde, recurrierten die italienischen Rechtsgeleerten (Parden: Rechtsgelehrten!) von Volosca. Sie wussten sehr wohl, dass sie mit diesen Recursen gar nichts erreichen trotzdem aber wollen sie ihre blinden Anhänger mit dem Versprechen trösten, dass die Gemeinderathswahlen von Volosca sicherlich annuliert werden würden. Ja, sie agitieren sogar schon für die neuen Wahlen, und Salo schrieb in seinem Schundblatte, dass die Statthalterei in Triest alle Wahlakten requiriert habe und dass dies auf die sichere Annulierung der Wahlen deute. Ja, noch Samstag in der Früh haben die Katzelmacher in Abbazia das Gerücht ausgestreut, dass die Gemeinderathswahlen von Volosca von der Statthalterei aufgehoben wurden. — Indessen wurde Samstag, den 10. l. M. zu Mittag dem Dr. Constantini nachstehender Bescheid zugestellt:

Z. 7682. Volosca, 9. Mai 1902.

Herrn Dr. Ettore Constantini

Volosca.

Die k. k. Statthalterei hat mit Erlass vom 24. April l. J., Z. 10184 den Recurs der Herren Dr. Ettore Constantini und Federico Puović gegen die am 12., 13., 14. und 15. März l. J. vollzogenen Gemeinderathswahlen von Volosca abgewiesen, weil dieser Recurs beim Bürgermeister eingebracht wurde, als bereits die peremptorische Frist abgelaufen war und gegen die Bestimmungen der Gemeindewahlordnung.

Der Recurs wurde zwar am 23. März l. J. bei der k. k. Bezirkshauptmannschaft eingebracht, gelangte jedoch an den Bürgermeister thatsächlich erst am 9. April l. J., das ist nachdem bereits die im § 32 der Gemeindewahlordnung bestimmte 8 tägige Frist verstrichen war.

Der Umstand, dass Dr. Constantini am 23. März dem Gemeindeamte Volosca mittheilte, dass der Recurs bei der k. k. Bezirkshauptmannschaft überreicht wurde, kann nicht begründen, dass der Recurs innerhalb der vorgeschriebenen Frist überreicht wurde, da eine solche Mittheilung der Gemeindewahlordnung ganz fremd und darunn ungiltig ist, und weil der Recurs selbst innerhalb der peremptorischen Frist von 8 Tagen beim Bürgermeister überreicht werden muss.

Gegen diese Entscheidung ist kein weiterer Recurs zulässig.

Hiedurch ist auch der Recurs des Dr. E. Constantini gegen den Bescheid der k. k. Bezirkshauptmannschaft vom 24. März l. J., Z. 4717 erledigt.

K. k. Bezirkshauptmannschaft.

Manussi m. p.

Aus diesem Bescheide ist ersichtlich, dass die italienischen Parteiführer in Volosca nicht einmal soviel wissen, wohin ein Recurs gegen die Wahlen zu richten ist. — Und solche Leute wollen als Parteiführer paradieren und sogar als Parteiführer der Deutschen von Abbazia! E se non ridi di che rider suoli?

Fiaško talijanskeh kapurioni na Voloskem. Va broje 13. „Narodnega lista“ od 27. marča 1902. pisali smo kako su Costantini, Puović i Krstić učinili rekurs proti občinskem izborom na Voloskem ki su se obavili na 12., 13., 14. i 15. marča o. l. Pisali smo kako su se ti talijanski kapurioni blamirali kad su ta njihov bedasti rekurš poslali na mesto na občinu na kapetanat, pak kako su radi tega zakasnili termin od osam dan za rekurs. To sve ni mutilo Krstića pisat va svojoj „špudaćere“ da će voloski izbori bit uništeni i da će bit novi izbori, i ni vam bilo strel jednega mačka na Voloskem, ki ne bi bil Krstiću to veroval. Ja, kontesa je to posvuda predikala na vas glas i pobirala voti za nove izbore. Dapače subotu jutro dne 10. o. m. je notar Puović razglasil po Opatije da je namestničtvo va Trstu uništilo izbore. Bizel je tu laž na porte na Voloskem raztrubil. Puović i Klein su se več subotu u jutro dogovorili da će se za podne puli Kleina sastat da se dogovore za novi izbori. Kad ti temu ne beše subotu prvo podna dobil je Costantini od kapitanata ov dekret:

Br. 7682 Volosko 9. 5. 1902.

Gosp. Dr. Ettore Costantini

Volosko.

C. k. Namjestničtvo odlukom od 24. aprila o. g. br. 10184 odbilo je utok gg. Dr. Ettore Costantini i Federico Puović podnešen proti občinskim izborom obavljenim u Voloskom dne 12. 13. 14. i 15. marča o. g. i to radi toga jerbo taj rekurs bijaše predan načelniku po izminuću neproduživog roka i u protimbi propisa občinskog izbornog reda.

Utok je doduše bio predan c. k. kotarskom glavarstvu dne 23. marča o. g. ali načelniku prispio je jedva dne 9. aprila o. g. to jest po izminuću roka od 8 dana ustanovljenog u § 32. obć. izb. reda.

Činjenica da je Dr. E. Costantini dne 23. marča priobćio občinskomu Glavarstvu u Voloskom da je rekurs podnešen na c. k. kotarsko Glavarstvo ne može opravdati da je utok bio podnešen u zakonitom roku jer to priobćenje nije poznato obć. izb. redu i radi toga bez ikakve vrednosti jer utok sam mora biti predan načelniku u neproduživom roku od 8 dana.

Proti ovoj rješitbi nema mjesta daljnemu utoku.

Ovim je riešen takodjer utok Dra. Costantini proti odluci c. k. kotarskog Glavarstva od 24. marča o. g. br. 4717.

C. k. kotarsko Glavarstvo

Manussi v. r.

Kako se iz tega dekreta vidi namestničtvo je odbilo rekurš Costantina Puovića i Krstića radi tega ča su ga na mesto na občinu poslali na kapitanat tako da je na občinu prišal kad je bilo več z davni steklo oneh 8 dan za rekurš. Budući je dakle rekurš prekasno prišal na občinu namestničtvo je reklo da se nemore nanke govorit od onega ča je va rekurše napisano. (A znate ča je bilo va njim napisano? Same trubatarije! op. sl.) I s tem dekretom je namestničtvo dalo Krstića i kumpaniji jednu „papenku“ numero uno. Reklo njim je da ne poznaju ni zakona. Recite malo sada ni to vela sramota za jednega notara i za dva duhtora od zakona ako svi tri skupa ne znaju kamo se ima poslat jedan rekurš proti izborom? I takovi ljudi bi hteli bit kapi od talijanskega partita! Neka budu mi nimamo niš proti temu. Če i „partito italiano della Liburnia“ poć pod takovemi kapi a remengo kako je šal a remengo i talijanski kažin v Opatije. Ni nikakovo čudo, jer kada slepi slepega pelja oba va jamu padu. — Ako nisu porečki Talijani imeli ča boljega poslat na Volosko onputa su mogli i takovi „kampjuni“ za se držat.

Krstić opet odsudjen. Čera na 14. o. m. bila je pred tršćanskem tribunalom prizivna razprava proti Krstiću. Krstića je najme kotarski sud u Trstu pred po prilike mesec dan radi prekršaja proti zakonu štampe odsudil na 100 K multe ili 10 dana pržuna. Proti toj osudi je Krstić rekuril i čera je bil dibatimenat na Krstićev rekurs. Tribunal je potrdil šentencu kotarskoga suda i Krstić mora al platit 100 kr̃un multe ai poć 10 dan va hlad. O toj razprava ćemo va budućem broje ča god više pisat. Malo po malo će več Bog pravicu učinit.

Novo političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri. Sredu dne 7. o. m. konstituiralo se je u Pazinu novo političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri. Na konštituirajuću skupštinu, koja se obdržavala taj dan u hrv. čitaonici u Pazinu došlo je mnogo rodoljuba sa svih krajeva Istri. Vidjeli smo tu na okupu puno naših divnih sokolova i boritelja za naša prava. Što je pak osobito utješljivo, na skupštini smo vidjeli jako mnogo naših vrednih seljaka iz okolice, iz Poreščine i Puljštine. Na predlog g. dra. Matka Trinajstića bio je izabran predsjednikom veleuč. g. profesor Vjekoslav Spinčić. Njegov je izbor bio primljen velikim odobravanjem. Odbornicima su pak bila izabrana sliedeća gospoda: dr. Antončić, dr. Červar, Fran Flego, Fran Grunt, dr. Janežić, dr. Kurelić, Slokovič, dr. Dinko Trinajstić, dr. Zuccon. Zamjenici: gg. J. Buretić, Š. Defar, Herdy, K. Jelušić, I. Lovrić, Pučić, M. Sanković, Živković i V. Marot. Vrlo je lieb bio govor g. predsjednika, koji je skupštinare uputio o značenju i svrsi društva preporučajuć svima, da budu složni u radu za domovinu. Zamjenikom predsjednika izabran je g. dr. Dinko Trinajstić, tajnikom g. dr. Červar a blagajnikom dr. Šime Kurelić. Novoustrojenomu društvu želimo najsjajniji uspjeh!

Izbor načelnika u Voloskom - Opatiji. Pošto je kalabrezki rekurs proti občinskim izborom odbijen, biti će u sredu dne 21. o. m. konštituirajuća sjednica novo izabranog zastupstva na kojoj će se izabrati načelnik.

Ki je Veprinački župan? Čete reč a ki nego Anžulo! Jok! Degradali su ga i na njigovo mesto su se poseli Costantini, Puović, Krstić i Schreiber c. k. poresni oficijal na Voloskem. Kako to čete pitat? Čujte pak sudite. Do malo vremena imaju bit va Veprince komunjski izbori. Po zakone mora župan učinit liste po keh će se izbori obavit. I za Veprinačku občinu su se učinile liste, ali te liste ni učinil ni šjor Tonin ni šjor Anžulo nego su se te liste učinile na Voloskem a kade to lahko svaki ugoni. Te na Voloskem učinjene liste izložil je šjor Anžulo na občine Veprinačkoj dne 27. aprila o. l. Kad su neki Veprinčani hodili na občinu gledat te liste šjor Anžulo ni pustil ni dobro zavirit va nje; bal se je, da ne

---

Tiha noć je na zemlju pala. Cela talijanska stirpa na Voloskem sprvila svoja više manje čista i nježna tela pod krpaturi i premišlja o dole hićenih elecioni.

Va kuće jednega viceta armiraja su pod krpaturoin ne znam pravo dali dva ale jedno telo. Ali i to jedno telo sanja o novih elecioni na Voloskem i o novoj Kukanji.

A gore na šofite jedna je devica brojila meseci. Neki dan je bilo: 3 i 6 je 9, a sada je nastalo velo pitanje: Njemu je jedan messe kresil, tako da mesto tri ima sada četiri, a njoj ih je ostalo još vavek 6, a 4 i 6 je 10. Bože moj! Če moć Krstić prit na supiće aliti na botrinje, kada bude prišal vanka od „Stokhauza“? razmišljala je devica od kući od kćeri Viceta Armiraja

* * *

A drugi dan bila je subota. Zimski dan — kako da smo va maje mesece. Ale va talijanskeh srceh je teplo, teplo je va talijanskeh srceh, rano moja, kako va Mužgičinoj peknjice. Costantini, Puović i Krstić čekaju več jednu uru na kapitanate el dokumento officioso.

— Son curioso de veder la motivazion! rekal je Costantini.

A Krstić je rekal: Ma mi je žal da nisam štampal danas „el nostro periodico“, — ka novitad za naše bi to bila!

Va to pride faust s plikom i da ga Costantinu. — Spetta che vedo mi primo, rekal je Puović. Ali Costantini ni pustil. — Tresućom rukom odpri je plik, preletel po njem z očijami, i na hip probledel kako zid, spustil plik na tla i zagundral neč ča ja nisam mogal nać va dicionarije od Tomazea.

Ča je bilo va onem plike? Bilo je to, da se talijanski rekurš odbija, zač da su ga prekasno uložili, naime z drugemi besedami da su zadnji voloski elecioni konfermani. Kako strela se je ta vest proširila po svem Voloskem. I va talijanskeh srceh je najedanput postalo pusto i mrzlo, kako va Berkinoj zibele. — I čekali su jedan drugoga i lomeć ruki pitali su jedan drugoga: — Ma kako? ma come? ma kako? I pasal je Kostantini: Ma kako? pitale su ga Mužgice. — A ma — tako nà! odgovoril je Costantini po hrvatski.

I pasal je Puović: — Ma kako? ma come? ma kako? — A on vas dišperan: — Ah, ve prego lassè me, per amor di Dio lassè me. A Marta, a Kontesa — sve jedna disperacion. A Jožina, brižan Jožina? Njega ni brižnega nigdere videt, njega je ovo ubilo. — Ča te sada oni ljudi na porte, pred kemi se je dan prvo hvalil?

Nego najhuje se je moglo travinjat Berke. Kada je doznala, kako su Kalabrezi opet z rogom ostali, nju su komać umirili. Sada njoj je bolje — ali puno je perikulala va cirkostancah, kako sam ti rekal. Šrajber je pak bil indiferente. On je rekal: — Me pare va impossibile.

Prvi Aprila.

ti prišle na svetlo božje fufajstije ke su va teh lištah storene. Kad je neki prišal te lište na občinu gledat pak kada je počel pisat ča je bilo krivo i fališe napisano šjor Anžulo mu je valje skinul lište z ruk. Da su te lište pošteno učinjene seguro nebi šjor Anžulo branil da se ih prepiše. Zač bi branil? Kemu je kušjenca čista ta se ničesa ne boji! Od 27. aprila do 4. maja bilo je vreme za reklami proti lištam a komać na 5. maja bila je občinska sednica na kojoj se je zibrala komision za rešenje reklama. To je najnovija moda, ku je šjor Anžulo invental, najme da prvo steče vreme za reklami nego je imenovana komisija za rešenje isteh.

Neki Veprinčani su za svem tem da nisu smeli prepisat lište svejedno učinili jedno 80 reklami. Da se je smelo lište prepisat seguro bi se bilo moralo storit 400 reklami tako su grdo lište stenfane. Pak ni ni čudo, kad su učinjene od talijanskeh majstori na Voloskem. Ako ne verujete hote ih pogledat pak ćete valje poznat od kega su napisane. Komišijon za rešenje reklami mora ih po zakone u tri dni rešit. Reklami su bili dani na občinu nedelju na 4. maja i va istinu komišion od reklami je za svem tem da se imela zibrat komać ponedeljak već nedelju za podne prišla k šjor Anžulu. Morate najme znat da za Veprinac postoje posebni zakoni. Tamo su bile dve komisioni za reklami: jedna zibrana na sednici od 5. maja samo za figuru i obstojeća od poštovaneh veprinačkeh kmeti, ki pak ni neznaju ča je občinski izborni zakon, a druga imenovana od šjor Anžula i obstojeća od Costantina, Puovića Schreibera i Krstića, ka je pak u istinu imela rešit reklami. — I rihtig! već nedelju na 4. maja za podne kako smo gore spomenuli prišli su k šjor Anžulu Costantini i Schreiber pak su tamo mozgali i študijali kako će reklame rešit. Costantini je ostal puli Anžula celu nedelju za podne, celu noć a ponedeljak na 6 ur jutro vratil se je hodeć na Volosko. Pondeljak za podne okol trete uri je druga komision od reklami puli Puovića na Voloskem imela sednu. Tu su bili Schreiber, Puović, Costantini i Krstić. Za sednicom su Puović i Costantini šli v Ičići, Krstić va kafetariju a Schreiber da se ni jedan ne akorži po štrandvege put Punte kolove.

Svaki dan je sada ta kumišijon v Ičićeh. Schreiber je da nijedan ne suminja već nekojiko dan prvo poslal svoju familiju v Ičići. I tako su se evo izborne lište učinile i napisale zvan občine kako da občina Veprinac nima već svojga župana nego da su Puović, Costantini i Krstić „padroni assoluti" Veprinačke podeštarije. Morete si pomislet kakove će bit te lište, kakovo rešenje reklami kad sve to dirigiraju Krstić i compagnia? Mi pitamo malo c. k. oblast kakovu oblast imaju Puović Costantini i Krstić mešat se va izborne lište občine Veprinac, rešavat reklame i druge te posle ki spadaju samo na podeštariju i župana? Po ča ima Schreiber hodit dan za tem s Krstićem i Costantinom k Puoviću? Ča ta gospodin Schreiber more uprav delat ovde med nami sve ča ga je volja? Schreiber se je dosti našemu puku zameril radi voloskeh izbori va ki se je prez potrebi i prez nikakove pravice mešal. Da takove komedije dela jedan činovnik hrvatske ali slovenske narodnosti za našu stran već bi ga bili deset puti skurili iz službe. Sramotno je i to da se Puović i Costantini mešaju va lište i reklami veprinačke občine kako da su oni župani, kunšiljeri, komunjski ili c. k. kumisari. Šjor Anžulo je ovom prilikom pokazal da ne pozna ni mrvu zakona, da nezna ča su lište ni ča su reklami i da mu je zakon deseta briga. Ča se va Veprinačkoj občine zbiva to je prava anarhija. Da se samo deseti del tega dogodi va jednoj našoj občine v Istre to bi oblast valje suspendirala načelnika, imenovala kumisara i povjerila mu provedenje izbora. Nego Talijanom i talijanskim podrepnicam v Istre je sve slobodno.

Kako Veprinačka občina uredjuje. Dobili smo v ruke jedan ogias veprinačke občine, podpisan od šjor Anžula. Ov oglas ni napisan ni hrvatski, ni talijanski, ni nemški ni slovenski, ni slavinski, nego morda va novem volapike, kega je invental šjor Anželo. Ta oglas se glasi:

Br. 638

Oglas (Avisso)

Polak odluke Zastupstva Car: Kral: suns: Komisaro privolio je posjek za ovo leto derva i prasce za izpaliti 3 Japlenice Va Sapachizze puli Kalica za „Cerqueni Verli" polak toga drzat ce se dražba (Inkant) u Zupanije Veprinac „Villa Virginia" Icici (dne Nedelju 11. Maja 1902. od 10 ur jutrom do podne.

Ostale kondizie moru se pregedat pervo i dan dražbe.

dne 4 Maja 1902

Pečat:

Glavarstvo občine

Veprinac.

Zupan:

A. Stiglich.

Opazka. Ča covek više živ živ zna. Sada znamo jednu više najme da se va Veprincu japnenice pale s prasci. A povera Bellona!

Srebrni pir u Mošćenicah. Naš vredni gospodin Josip Grabrovac trgovac i posjednik u Dragi slavio je sa svojom suprugom Antonijom na 30 pr. m. u užem obiteljskom i prijateljskom krugu svoju dvadeset i pet godišnjicu svoga bračnoga života. Za svečare bila je sv. misa u crkvi sv. Marine u Dragi, posle sv. mise blagoslovio je gosp. župnik njih i ujihov stan. Sakupljeni kod prijateljskog stola nazdravio je gosp. župnik svečarom iztaknuvši u kratko vrline svečara gospodina Josipa koj je neustrašiv borioc za naše pravice, on je uvjek strpljivo podnašao sve navale, sve uvrede, od naših zavedenika, jer je tvrdo uvjeren, da je na pravom putu da je narod zaveden, da će doći vreme kad će zavedenici otvoriti oči i uviditi, da su prevareni od ljudih koji ih izrabljuju za svoju korist.

Zatim pozdravila je u ime ženske podružnice članica i rodjakinja gdjica Karmela Krnetić i u ime svoje naše svečare istaknuvši veselje što je gospodja Antonija članica naše podružnice te se uvjek pokazala spremna za sve, što je na boljak naše podružnice, na što im je predala kitu cvieća. Još ih je pozdravio i velečastni gospodin Mijo Laginja župnik i bivši dekan kastavski izraziv želju kao i predgovornici da bi sretno dočekali i zlatni pir u sreči i ljubavi kao i do sada.

Na predlog gosp. župnika A. Puža, da se sjajnije utvrdi uspomena tog svečanog dana sabralo se je na našu dražbu sv. Cirila i Metoda svota 11 k 54 h koja je izručena g. blagajnici podružnice Regini Domaldović koja je odmah poslala svotu Ravnateljstvu.

Ki ta Nemac govoril je neki dan Tončiću pred Mérkatom v Opatije da bi dobro sada počet davat ljudem na Leprinašćine kemu po šesticu, kemu kvartin, kemu krunu samo da se ljudi čapaju. Ča misli ta Nemac. da se naši ljudi prodavaju kako kokoši a? Ale misli on da su naši ljudi na Leprinašćine potrebni njigoveh smrdljiveh groši? Sram ga bilo! Neka škerca, neka s našemi ljudi, videt će benj jedan lepi dan. On neka Leprinčane pusti va mire. Oni te storit ono, ča ih bude volja i drago, a za to ne te poć pitat ča misli on ki ta Nemac.

Protestantska crkva u Opatiji. Subotu dne 17. o. m. u jutro bit će položen temeljni kamen za jednu protestantsku crkvu u Opatiji, koja će se gradit blizu električne centrale zgora ceste.

Za „Narodni list" darovao je velečč. g. dr. Konrad Janežić u Voloskom svoju zaslužbu od k 12 u kaznenom poslu gosp. Santa Justi proti Kostantinu Tomašić. — Živio! —

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru darovala je gdjica Anka Tomašićeva 10 kruna. Živila!

Glavna skupština družbe sv. Cirila i Metoda za Istru držat će se u Opatiji na dan 12. junija 1902. Odnosni će se oglasi i pozivi objavit i razaslat skorih dana.

Razne viesti.

Strašna nesreća — jedan grad uništen od vulkana. Na dan Uznešća to je četrtak 8. maja jutro na 7 ur nastal je na otoku Martinika (Francezke Antille) silni potres i u isto vreme počel je vulkan Mont Pelée blizu grada St. Pierre rigat goruće kamene sumpor i popel. Goruć sumpor i kameni zasuli su va malo vremena celi grad St. Pierre ki je brojil okole 25 tisuć duš. Celi grad je delom porušen, delom zgoreo a skoro svi stanovniki su poginuli.

Va porto od St. Pierre bilo je dvajset brodi i vapori od keh se je spasil samo inglezki vapor „Roldam", drugi svi su al zgoreli al su pak od strašnega potresa bili hiđeni na kraj. Vojska od teh brodi je sva poginula. Mimo grada St. Pierre uništil je vulkan i nekoliko vasi blizu grada sa svem prebivalstvom tako da se računa da je na kraju i na moru poginulo okole 40 tisuć ljudi. Kad su va Parize dozmali za tu veliku nesreću sve javne zgrade izvjesile su u znak žalosti zastave na pol stiega. Ministarstvo kolonija odredilo je odmah da se va Martiniku pošalje pomoć. Takove nesreće ni svet čul ni videl od kada je vulkan Vezuvij zasul rimske gradove Pompei i Herkulanum.

To je ljubav. Neki mladi profesor B. Borders u Bedfandu v Amerike zaljubil se je smrtno va divojku Bessie Clifton i zaprosil je njezinu ruku. Divojka odgovorila mu je da će ga oženit samo ako se da za tri dni zakopat. Zaljubljeni Borders ne budi len dal se je zaspat va kataleptičan san i kad je izgledal bled kako mrtvac pozvali su lepu Bessie a ova kad ga je videla se je tako prestrašila, da je počela plakat i prosit da ga ne zakopaju. Nego njiji plač ni pomogal. Berdersa su nesli zakopat. — Kad su ga spustili va grob prišla mu je voda va kaselu izbudila ga je pak je počel tuć po pokrove da su se svi preštrašili. — Policija je na to dala odpret kaselu a moj mladi profesor skoči kako mačak s kasele van. S kaseli je šal ravno mladoj Bessie da se na njijem srdcu malo stepli. — Bog daj norcem pamet!

Kremacija. Va nekeh gradeh Franczke, Italije i Amerike ne zakapaju mrtvaca nego mrtvo telo stave va goruću peć va kojoj posvema zgori tako, da ostane samo pepel. Ta pepel spravi se va jednu žaricu, ku se pak postavi na policu pokle se je na nju napisalo ime onega čigov je va njoj pepel. Kuća va koj su te goruće peći i police za žari zove se Krematorij.

Skončao se grof. Nekoliko radnika u Raveni našlo je u ondječnjem Canal Candiano mrtvo tielo Herubina grofa Pasolinija. Grof, kome su bile 53 godine, potjecao je od stare plemičke obitelji. Nesretnik živio je u velikoj nevolji, pa je za to valjda i počinio samoubojstvo. U posliednje vrieme bio je on kuhač.

Pomorski manevri. Iz Pulja javljaju, da je Njeg. Veličanstvo kralj pozvao na pomorske manevre, kojima će on prisustvovati koncem kolovoza, takodjer genovskog vojvodu. Potonji je taj poziv prihvatio.

Liečnik kraljice Wilhelmine. O liečniku dr. Rosensteinu, koji sada lieči težko bolestnu nizozemsku kraljicu, javljaju ovo: dr. Rosenstein nema nikakvih dvorskih manira. Jednog dana bio je on pozvan teško oboljelom otcu nizozemske kraljice. Rosenstein pregledao je kralja temeljito, opipao mu bilo, izmjerio temperaturu i za tim ga zamolio učtivo, ali bez mnogo ceremonije, da neka mu pokaže svoj jezik. „Moje kraljevsko dostojanstvo — [rekao je kralj Vilim III. zlovoljno — iziskuje, da se poslužite pristojnijom formom, kad što takvo od mene zahtjevate". — „E pa dobro", rekao je liečnik i uzevši svoj šešir, oprostio se s kraljem i vratio se u Leyden. Poslje tog nije htio Rosenstein ni pod koju cienu više doći u kraljevski dvor. Istom se je na kraljičine molbe riešio, da posjeti kralja. Jedva što je Rosenstein stupio u kraljevu sobu, kralj je Vilim III. već izplazio jezik, a da mu Rosenstein još nije ni rekao, da to učini.

Lupež Musolino. Va grade Lucca vrši se porotna razprava proti talijanskemu lupežu Musolino. I na toj se razpravi pokazuje arlekinska narav talijanska jerbo cela razprava proti Musolinu ni ništa drugo nego jedna velika pantomina i komedija. Sudci, advokati, porotnici. obtuženik, svjedoci zbijaju neprestano komedije tako, da se pu blika zabavlja kako u jednom kazalištu. — Musolino je pred nekoliko godina bio osudjen jer da je ubio nekoga Zaccoli, na 21 godinu robije. Musolino je malo iza odsude iz zatvora utekao i dao se u bandite pak se grozno osvetio svim, koji su kod njegove osude sudjelovali. Ubio je sudce, svjedoke, karabiniere u obće sve svoje neprijatelje. Mnogo godina bio je Musolino strah i trepet svih talijanskih oblasti. — Na njegovu glavu bila je postavljena nagrada od više tisuća lira, proti njemu je oblast digla kumpanije karabiniera i vojnika. Lanjsko leto su ga karabinieri po izdajstvu primili i sada stoji pred sudom da primi plaću.

Talijani pak svi muško i žensko mlado i staro ponose se s Musolinom, sakupljaju podpise na molbu na kralja talijanskoga da pomiluje Musolina ako bude osudjen. Gospodje i djevojke pišu Musolinu ljubavna pisma. Po svoj prilici da će talijanski porotnici pokoravajuć se javnomu mnienju riešiti Musolina od obtužbe. — Tako nizko je već u Italiji palo poštenje i moral Pfui!

Kuću na 23 poda zazidal je amerikanski miljardar Brick. Ta kuća je z nutri od temelja pak do krova od belega grčkega mramora. Va kuće je 6 električnih „elevatori". Od 1. do 23. poda pride človek va kvarat od minuta. Kuća ima svoju fabriku od eletriki. Na krovu od kući je kupalište. Ta palac je koštal 48 milijuni kruna.

Zlato va Rusije. Va kraju Nerčinska v Rusije našli su bogate zlatne žile. Proračunalo se je, da će se od teh zlatneh žil dobit okole sto tisuć pudi (vrši) čistega zlata. —

Zadnje viesti.

Beč. 14. Bennati je neki dan govoril proti hrvatskim i slovenskim svećenikom v Istre. Ministar Hartel mu je na današnjoj sjednice odgovoril, da je ponašanje slavenskega svećenstva va Primorju jako korektno, (Čapa sû Benati, ma si dobil po nose!)

Newyork 14. Strahote na otoku Martinique traju i sada još. I na drugeh otokeh rigaju vulkani oganj i lavu. Tako i na Jamajke i na St. Vincentu, kade je poginulo do 1600 ljudi.

Haag 14. Dobroj kraljice Vilhelmine, ka je bila na smrt obolela — sada je već bolje. Liečnici se nadaju, da će do ki dan ozdravit.

Trst 14. Va Lloyde mora bit neč gujilega, zač se svi kapi jedan za drugem pobiraju. I Rinaldini, dobro poznati Rinaldini moral je demsionirat. Videt ćemo ča će s tega vanka prit.

Javna zahvala.

Svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su nas za bolesti naše nezaboravne supruge odnosno majke

Tereze

podpomagali i tješili, a naposeb velečč. g. Dr. Daboviću, obć. liečniku, na skrbnoj njegovoj njezi oko mile nam pokojnice, mnogoč. g. I. Vrabcu, te svoj ostaloj gospodi, koja ju sprovedoše do hladna groba, budi ovime izrečena naša najtoplija zahvala.

Kastav, 10. maja 1902.

Obitelj Kučić.

Oglas.

Gospodarsko društvo u Cresu imade u zalihi izvrstnog

domaćeg ulja

na prodaju. Koji želi kupiti neka se izvoli obratiti na predsjedničtvo zadruge.

Ciena ulju 48 for. po hektolitru.

Oglas.

Podpisani daje ovim P. n. občinstvu do znanja da imade na prodaju:

zaklane utovljene

svinje

prve vrsti od 80—160 kg. po 1 K kilogram, a od 20—70 kg. po 90 h kg; — **krasne perjadi** žive i ubijene te divljači svake vrsti; najfinije **povrće** uz najjeftinije cieno; nadalje garantirano naravska medicinalna **vina** sa Blatnog jezera, **butilje** bielega i crnoga vina od 7/10 L po k 2·20; nadalje prodaje **čista i fina kokošja perja** Ia à 50 h kg; II. vrsti à 22 h kg; **purja pera** po 1 k kilogram; **gusja pera** po k 2·40 kg. i guja najfinija pera po k 9 kg.

Svu robu odprema podpisani točno i savjestno proti pouzeću.

Franz Podlipnik
Stolni Biograd (Stuhlweissenburg)
Madjarska.

Najbolji se ljekovi dobiju u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkorisnniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrjepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove čudotvorne kapi **„Spasitelja"** proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju naduvanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grcnicu te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržaju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica 80 novč.

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju za pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepo tjelo od slabinje i mučeća glave. Jedna bočica 35 novč., a nadomješčuju sve do zada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsigurnije liječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na pranim bolestima neka rabi samo ovaj **„bilinski sok"** te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se **jedino** u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popust!

HINKO BABIĆ,
ljekarnik
Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Sjećajte se

družbe sv. Cirila i Metoda za Istru!

Grand Hôtel

u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

pet hrvatskih.

Osobitim štovanjem
W. Zehentner.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te za željezom i jedijem, direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje** na **Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Rieka—Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Tiskara V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz **vrlo umjerene ciene.**

Višekrat odlikovana **Višekrat odlikovana.**

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama od 14 kruna dalje.

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·26.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cieni mu je na godinu 8 kruna, na seljake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk-om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, na više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 21. Volosko-Opatija u četvrtak 22. svibnja 1902. God. III.

Italia iredenta.

Odkada su Talijani s pomoću Franceza zeli Austrije Lombardiju-Veneciju vavek njim slini cede za austrijskemi provincijami va kojih živi nekoliko Talijani najme za Tirolom, Goricom, Trstom, Istrom i Dalmacijom. Talijani iz kraljevine misle da buduć va oveh naših provincijah živi nekoliko njihove braće po jeziku, oni imaju već pravo na te provincije, koje oni zovu „Italia irredenta“ to će reć nespašena Italija pak da prvo al pokle moraju oni te provincije spasit i predobit ih talijanskoj kraljevine. Za to obstoje va Italije razna društva, koja imaju svrhu, da na svaki mogući način pripravljaju to spasenje „Italije iredente“ Ne samo Talijani iz kraljevine nego i većina Talijani u gore imenovaneh provincijah čvrsto se nadaju i komać čekaju da spadu pod talijanskega kralja Za to obstoje i va Trstu i va Gorice i va Tirole i v Istre i va Dalmacije razna iredentistička javna i tajna društva, koja dogovorno z iredentističkemi društvi v Italije pripravljaju put da i va ovih naših provincijah zavlada savojska kuća. Samo tako moremo si tumačit kako talijanski foji, ki se štampaju va svih provincijah z dušom i s telom pišu od svega ča se v Italije zbiva dočim se za ono ča se dogadja v Austrije ne brinu kako ni za lanjski sneg. —

Za to vidimo da talijanski kapurioni va ovih provincijah imaju po svojeh kućah sve slike samo od talijanskeh kralji, brodi, vojske, dočim ne ćete va nijednoj talijanskoj kuće nać sliku našega presvetlega Cesara. Za to vidimo, da kada umre talijanski kralj al kakov član talijanske kraljevske familije, naši Talijani valje crne banderi bate, dočim kada umre ki od naše vladajuće kuće se niti ne brinu za to. Za to vidimo da kada je v Italije kakovo narodno veselje da su tamo i zastupniki naših provinciji ki tamo zastupaju ove naše provincije kako da su već jedan del majke Italije.

Tako i samo tako moremo razumet, kako su mogli predlanjsko leto kad je ono talijanski kralj Umberto bil razbojnički ubijen, neki istarski Talijani postavit ne njegovu kaselu venac z napisom: „L' Istria al suo re“ to će reć: „Istra svojemu kralju“. I celo ponašanje naših Talijani čisto i bistro kaže na to, da oni ne smatraju našega Cesara i Gospodara svojim vladarom nego da oni drže Italiju svojom „patriom“ a talijanskega kralja svojim gospodarom.

Vidimo naime i to kako skoro svako leto dolazi iz Italije ovamo va naše provincije kakov više ale manje znameniti Talijan, da naše Talijane okropi malo va njihoveh — nadah i željah . . .

Pred leto i pol prišal je z Rima va Trst neki general prez vojske Menotti-Garibaldi pak su ga Talijani va Trste slavili i častili kako jednega Boga i peljali su ga okole po Istre kako jednega mesiju da ga talijanska „stirpa“ vidi. I svakamo kamo je ta Garibaldi med istarske Talijane prišal svagdere su ga častili kako jedno nebesko biće. Kad pak trefi prit va koji talijanski gradić v Istre jedan član naše slavne vladajuće kuće onda se i podešta i raprežentanca tega gradića skriju samo da njim ni pozdravit jednega austrijskega nadvojvodu.

I ovo leto su naši istarski Talijani dogovorno s onemi va Trste činili prit z Italije nekojega pesnika svinjarske poezije imenom Rapagneta, čifuta po vere, ki srameć se svojga nelepega obiteljskega imena nazval se je zvučnem imenom Gabriele D' Annunzio. Baš nam se gadi čitat va čifutskem „Piccolo“ od prošlega četna (15. 16. i 17. o. m.) komedije, ke su tršćanski i istarski Talijani s tem čifutom Rapagneta delali. Kako da je sam Bog svemogući, čast i hvala mu budi, prišal medju nje oni ga često i slave va govoru i pismu a sve to samo za to jerbo je prišal z Italije kamo će se i vratit da tamo pripoveda kako austrijski Talijani komać čekaju da ih savojski križ izbavi iz pandža dvoglavoga orla. Na 15. o. m. šal je ta Rapagneta va kumpanije židova T. Mayera od „Piccola“ iz Trsta s parobrodom „konšolat“ istarske Talijane na zapadnoj obali Istre. Va Kopre, Pirane Poreče, Rovinje, Pule dočekali su ga Talijani z banderami. muzikom, maškulji, deputacijami kako jednu okrunjenu glavu.

Na 16. o. m. šal je Rapagneta va Pazin. Ovde pak su ga dočekali svečanije nego nigdere drugde. Tu su samo sipali rožice na čifuta Rapagnetu kako da već ni većega čoveka na svetu nego on. Se zna da je Rapagneta iz zahvalnosti odbrusil. da ga strašno veseli, da je prišal va ta čisto talijanski grad na kega će se vekom spominjat. Iz Pazina šal je Rapagneta s Teodorom Mayer nazada va Trst. Istarski Talijani su opet za leto al dva dobili kuraja za borit se: „per la santa madre patria Italia“. I još neka mi pride neki reć, da v Istre ni iredentisti! Ako ni ovo ponašanje naših Talijani čisti iredentizam onda va istinu ne znamo ča bi naši vladajući krugovi još hteli. Nego sve to smatraju ti krugovi za nedužnu igru dapače još za plaću Talijane na sve moguće načine glade a naš puk zatiru tako da je već zgubil veru i va zakon i va pravicu. Kad puk vidi kako se Talijani ponašaju i kako ih još vlada brani onputa će seguro va njim utrnut i zadnja iskra vere va zakon i va pravicu.

Slabo to upliva na ljudsko srce kad se vidi da nevredan biva nagradjen a onaj koji bi zaslužil nagradu, biva pedepsan.

Dopisi.

Iz Rovinjskoga sela. Vas molim gospodin urednik da bite tiskali ovo malo besid u Vaš cinjeni „Narodni list“. Vidila je žaba kade su potkovali konja pak je i ona dignula nogu. Tako isto delaju naši Kalabrezi u našem selu. — Naš „Cerknulo“ (circolo) kada vidi da naša čitalnica učini kakovu veselicu valje i on učini jednu kakovu takovu poput žabe. — Ali malo člani ima ta „Cerknulo“ a naša čitalnica ima ih okole 80 člani. Va tem kalabrezkem „Cerknulo“ su samo tri mladića a ti drugi svi mladići su va našoj čitalnici. I tako hvala Bogu moremo reć da je sva mladost našega sela va našoj bande. Va odbore kalabrezkega „Cerknulo“ su sami renegati koji su zatajili svoju krv i svoj materinski jezik. — Nego kako je svako izdajstvo od Boga prokleto tako ni kalabrezki „Cerknulo“ nima blagoslova nego je već propal do kraja. Dok je bil morač su još „mački“ imeli nekoliko kuraja, pak su po selu pivali gnjusne talijanske pisme ale sada njim je pasala poferdija Još malo pak će kalabrezki „Cerknulo va istinu cerknut. Mala škoda!

Iz Brguda. Rijedko se kada g. uredniče čuje što god iz ovoga kraja, reklo bi se, da smo možda sretni i zadovoljni, alna žalost nije tome tako. Tužan ovaj narod odrasao u kamenu, muči se i kini za svakidanji kruh, pa ako ga još i to kamenito tlo izda — eto nevolje. Prošle smo godine imali prilično dobru trgatbu, te ima i dobre kapljice t. zv. jarbole, al što ćemo jadni, kad je ne možemo ni izpod ciene prodat; pune su konobe vina, al novaca nema, a živit treba, pa tužan kmet sa strahom gleda u budućnost. To je potaknulo puno njih, da su ostavili svoju rodnu grudu, pa otišli, što no se veli trbuhom za kruhom u daleku Ameriku, gdje se nadaju, da će ako njim sreća posluži oslobodit od nevolje sebe i svoje. Ima ih do sada tamo oko 40 iz našega sela, a još se sprema sve što samo može. Puno je to za jedno selo, al drugačije ne može da bude, jer živ se ne more u grob leći. Čudna je naša vlada, gdje vidi kako se sele iz domovine najbolje sile našega naroda gdje vidi silnu nevolju medju narodom kako se bori u borbi za obstanak, pa niti makac, da bi na koji način pomogla, da bi se poskrbila, da taj narod koji plaća danak u novcu i u krvi ne strada, već ga još pritište nesretnom vinskom klauzolom, da ne može ni ono unovčit, što mu je krvavimi žuljevi majka zemlja dala, te još dopušća, da si svakakzi dotepenci iz gladne Italije žepove pune, a naš narod da mora ostavit svoj toli omiljeli kamen. Do kada će trajat ta u nebo vapijuća krivica, do kada će nas led biti odanle, od kuda bi nas moralo sunce grijat?! Krvtića je u ovomu selu izpodletilo tlo izpod nogu. Bio je i ovdje počeo šarat i mutit po nekojih zavedencih, ali narod ih je upoznao, pa se na vrieme vratio sa krivog puta, što se najbolje vidi iz toga da je prekolanjske godine dolazilo ovamo oko 20 brojeva „tete Jambrožije“, a sada samo dva broja. Krstića smrdi Brgud, pozna on junačke Brgujce.

Lanjske je godine jedanput u sumraku amo došao, al nije ostao u selu niti četvrt sata, a bolje da nije, jer se uz brdo teško bježi, a niz brdo bi se lahko noga omakla. Daleko mu od nas kuća!

Dne 24. o. m. bila je kolauda nove kapelanske kuće. To je liepa zgrada, kojom se mogu Brgujci dičit, a sagradio ju je domorodac Franjo Mihelić. Tom smo se prilikom sjetili družbe sv. Cirila i Metoda, te za istu sakupili 11 kruna i 40 para.

Skupština

gospodarske zadruge Opatije

Obdržavanje sjednice u Brseču dne 16. veljače 1902.

(Svršetak).

Obzirom na broj škropilnica i sumporača (mehova za sumporanje) moći će se svi članovi obredati sa škropljenjem i sumporanjem samo treba da budu na ruku jedan drugomu; ako je tih sprava gdje god premalo, neka se to prijavi odboru, koji će stvar urediti.

Dohodka imala je zadruga u g. 1901. k 1102·28.

Razhoda imala je zadruga u g. 1901. k 945·34.

Dakle koncem godine 1901. ostao je višak od k 156·94.

Broj zadrugara bio je u prošloj godini 1901. za 2 više nego god. 1900. to 128.

To su stvari kojimi se je zadružni odbor trudio željom, da odgovori čim bolje očekivanju članova koji su mu povjerili upravu društva. Ali priznati moramo svi da sa ovim do današnjim uspjehom nismo dospjeli još do vrhunca naše zadaće. Ali svi dobro znamo kolike su još naše potrebe, ali da se svemu doskoči, htjelo bi se više sila, htjelo bi se da se rad porazdjeli, da svak pojedini član pomaže ostale i nečlanove budi naukom ili činom, da broj članova bude od godine do godine veći, pa napokon svi uvide da napredak je jedino u udruženju, jer udruženi možemo mnogo više, nego li pojedinac.

Ja zaključujem željom, da do godine bude broj članova veći, te da će se moći dati još bogatije izvješće o družtvenom radu. —

Izvješće blagajnika.

Pročita se obračun ove gospodarske zadruge za god. 1901. polak kojega je imala zadruga 1102 k 28 h prihoda, a 945 k 34 h troška, to koncem godine 1901. višak od 156 k 94 h koj višak primilo se je u prihod proračuna za godinu 1902. Isti blagajnik pročita i tumači stavke iz proračuna za godinu 1902. usljed kojega imati će gospodarska zadruga troška 1014 i to za daljnje radnje u zadrugarnom vrtu 400 k, najam za zadružni vrt 70 k, kancelarijski i putni troškovi 92 k, dobava novih i popravak starih strojeva, sprava i orudja gospodarske zadruge 200 k, dobava potrebitog raznog sjemenja i veziva 80 k, dobava voćaka i amerikanske loze 70 k, dobava raznih gnojiva 40 k, za razne knjige i tiskanice 32 k, za tiskanje oglasa, izvješća i ostala u časopise 20 k, za ostala 10 k, što sve imalo bi se pokriti sa ostatkom prošle godine 156 k, sa tangentom lovnih karta sa članarinom od 308 k i sa eventualnimi nepredvidjenimi prihodi, podporami i podporami i podpomoći 270 k što ako bude sve točno plačeno dati će svotu od 1014 k.

Obračun i proračun bijaše od zadrugara jednoglasno odobren.

V. Podieljenje raznog sjemenja, amerikanske loze i koledara medju zadrugari

Gospodin predsednik razdjeli medju članove ove gospodarske zadruge za 46 k, raznog sjemenja, 2500 komada rozga amerikanske loze i 35 koledara — za godinu 1092. —

Predsednik upozori članove, da prijave kojim su skropilnice i sumporače pokvarene da ih na dobu imruče odboru da se ih popravi na trošak zadruge, da svaki pazi, da si dobavi dobre modre galice i sumpora koliko mu treba, te da kod toga ne štedi truda ni novaca.

VI. Različiti predlozi.

Gospodin podpredsjednik Fran Škalamera žali, da u občinah Moščenice i u Lovranu ima zadruga malo članova te preporuča prisutnim članovom, da se svaki koliko moguće zauzme za to da i posjednici ovih občina pristupe u čim većem broju kao članovi k ovoj gospodarskoj zadrugi.

Gospodin blagajnik Vinko Maurović opazi da nečlanovi zadruge u Moščenicah rabe sprave gospodarske zadruge te predlaže da se to u buduće ne trpi i da članovi koji imadu na porabu budi koje sprave gospodarske zadruge iste ne prepuščaju za porabu nečlanovom.

Nekoji članovi predlažu da se dobavi novu mlatilnicu, jer da je stara pokvarena i nije više za porabu, nu odbor je zaključio da se staru dade popraviti i učini u Brseču iz dasaka prikladno mjesto za pohranu iste; svi ovi predlozi i zaključci primaju se jednoglasno.

Predsjednik pita prisutne članove, koj oe njih bi preuzeo za vrieme od 2 godine na obskrbu mladoga bika, na to prijaviše se nekoji da im se dade vremena, te da će prijaviti predsjedničtvu pod kojimi uvjeti će preuzeti bika.

Odbor predlaže, da se telicu koja potiče od zadružne krave prepusti g. podpredsjedniku Franju Škalamera, koji ju je do sada imao u obskrbi i to za polovicu cjene od k 10 a zadružnu ikravu, koja se bijaše obolela i nije više za telenje, da se prepusti polag ugovora u vlast onomu, koj ju je imao na obskrbi — što se je jednoglasno odobrilo.

Predsjednik g. Viktor Tomičić predlaže da bi se u području ove gospodarske zadruge učinila postaja za krmarstvo, što bi bilo osobito koristno po gospodarštvo a ponajviše u ovo doba kad je većinom radi bolesti krmadi zabranjen uvoz iz susjednih zemalja, nu nije se došlo do nikakvog zaključka, jer da neima ovdje za to prikladnog mjesta.

Podpredsjednik gosp. Franjo Škalamera predlaže, da se zamoli Ugarsko-hrvatsko parobrodarsko družtvo, da bi parobrod koji plovi svaki dan iz Rieke do Lovrana i natrag zaplovio barem u ljetno doba do Rabca i natrag tičući Brseč i Moščenice, tim mogao bi svatko svoje gospodarske proizvode lasno odpremati na prodaju u Opatiju ili na Rieku i utržiti liepi novac a ni parobrodarsko družtvo ne bi tim ništa gubilo; gosp. predsjednik obeća, da će kod ovog parobrodarskog družtva zauzeti se za stvar. —

Pošto se je dnevni red izcrpio i nijc se više nitko prijavio za kakov predlog predsjednik zaključuje današnju skupštinu tvrdim obećanjem, da će odbor i napred raditi za boljak našeg gospodarstva i svih nas čim bude više mogao.

Bio je 1 sat poslje podne kad je ova skupščina zaključena.

Predsjednik:
V. Tomičić.

Domaće viesti.

Radi blagdana izaći će budući broj „Narodnoga lista“ u sriedu mjesto u četvrtak.

Konštituiranje novoizabranoga občinskoga zastupstva u Voloskom. Danas na 11 sati pr. p. bila je svečana sjednica novoizabranoga občinskoga zastupstva u Voloskom. Prisutni su bili svi zastupnici a od strane vlade poglaviti gosp. kapetan Manussi. Sjednicu je otvorio g. Viktor Tomičić kao najstariji član zastupatva.

Jednoglasno bijaše izabran ponovno načelnikom veleuč. g. dr. Andrija Stanger. Savjetnicima bijahu izabrani gg.: Ivan Fiamin, Viktor Tomičić, profesor dr. Glax, dr. Konrad Janežić, August Rajčić i Marijan Tomažić. Nakon izbora pozdravi novoizabrani načelnik zastupnika vlade i zastupstvo preporučujuć njim, da ga u njegovu poslovanju što izdašnije podupru. Poglaviti g. kapetan Manussi obećaje da će u svakom pitanju što se tiče dobrobiti i napredka občine podupirati svimi silami rad načelnika i zastupstva. Nakon tega zaključila se sjednica a pucanje mužara navjestilo je puku, da je izabran načelnik. Drugi put o tom više.

P. S. Mački su se sve do danas nadali da će nova raprežentanca zibrat za načelnika dra. E. Costantini. Kako vide su se prevarili.

Promocija. Petak dne 16. t. m. o podne bio je na bečkem sveučilištu promoviran na čast doktora medicine vrli rodoljub gosp. Dragutin Ciotti. rodom Kastavac. Naše iskrene čestitke. Vivant sequentes!

Vjenčanje. Danas u četvrtak dne 22. o. m. u 7 sati u jutro vjenčao se gospodin Gaspar Heim sa gospodjom Marijom Kelenc udovom Kuhar iz Opatije. Vjenčani obred obavio je monsignor Zamlić u Voloskom. — Bilo sretno!

Utapljaju se. Kako da se drugačeje okrsti ono talijanaško verludanje, ona njihova bedasta a i dišperana igra slepega miša, ono njihovo grčevito previjanje, ono njihovo posizanje sada za jednim sada za drugim sredstvom, samo da svoje gospodstvo, svoju moć i vlast uzdrže još koje vrieme. Ča su oni već do sada sve pokušali u svrhu, da nas zadave, da nas zataru? Stotine i stotine let držali su naš puk va neznanje, pred dvajset let poslali su ovamo zloglasnega Cudera u svrhu ku svi znamo, malo za tem su zmutili ljude s poznatemi tabelami, a kada ni sve to pomoglo želi su va svoju službu Krstića i obećali su mu plaću, samo da nam puk smuti i — uništi u njemu svaku nadu, vjeru i ljubav u svoju bolju sreću. I Krstić se je stavil na delo. Zna se kako je počel. Svoju krpu štampeval je on va prvo svoje vreme va jače istaknutom hrvatskom duhu nego li je to naš „Narodni list“. To je bila mreža, ali malo je bilo rib, keh je va nju čapal. Onputa je obrnul. Počel je ravno napadat Hrvate a Talijane branit. Ali uspjeha ni bilo. I došal je hip, kada se je pokajal radi svojega dela i otel je vratit se onamo, kade je prvo bil. Pital je dra. Stangera 1000 fjorini no dr. Stanger ni otel zajist na tu udicu i Krstić je skočil va socialiste. Nego i socialisti znaju ča je poštenje — i oni nisu oteli čut ni znat za Krstića.

Na to je prišal na Volosko Kostantini — Talijani su ga semo poslali, kako zadnji pokus. Nego ni Kostantini ni mogal niš opravit. On je zel va službu Krstića i špudaćera je počela na novo izlazit. Glavni je cilj bil: dobit podeštariju Volosko-Opatijsku. Ta občina neka predje va talijanske ruke i Hrvati su pogodjeni va srce. Leto i pol se delalo i pisalo okole tega, i sve se svršilo tako, da jadni Kalabrezi nisu ni blizu prišli na izbor. Ča sada? Krstić od straha da ga Kostantini ne zapusti zmislel je opet neč. On je opet počel pisat u smislu socijalista. Svrha je tu. S tim pisanjem on bi otel primit k sebe naše radnike i razcepat nas. Ubogi Krstić! Kako je plitak! Nego ča je njemu stalo. Njemu je glavno da dokaže, da neč dela. I tako vam on već va nekoliko brojeva svoje špudaćere **preštampuje** neke članke iz **hrvatskih** i talijanskih socialističkih novina. Va zadnjem broje pak je prigodom smrti socialista tipografa Ucekara va Trste napisal va talijanskem zajike članak kega svršnje s ovemi besedami: Proletari della Liburnia — unitevi. Proletarci Liburnije — složite se.

Na ta članak mi smo dobili od jednega radnika talijanski napisan odgovor, kega mi donašamo va našem hrvatskem jezike. Evo ča piše naš radnik.

Ivan Krstić
Matulje.

Već od nekoliko vremena Vi nam se narivavate za učitelja socializma. Mi vas ne ćemo — razumete li nas? — mi vas ne ćemo. Va našeh redoveh ima dosta pametneh i umneh, a ča je još najviše — i poštenih ljudi ki se bore za naše velike ideje. To su ljudi dela — ki s potom svojega lica zaslužuju krvavo ono malo svakidašnjega kruha. Oni znaju ča je muka i bol ubogega delavca — oni najbolje poznaju naše žalostno stanje i naše potrebe — oni su naši učitelji. A vi? Vi niste naš — vi niste bil nikada naš i ne ćete bit nikada naš zač vam smrdi svako delo, a bandera, pod kojom mi vojujemo ima zlatnemi slovi napisanu besedu: delo. A vi? Po celi se dan vucarite po kafetarijah i po oštarijah, lenčarite i dangubite, gledajuć samo kako bi vam odkuda čagod kapnulo v usta. To ni dostojno čoveka — a socialist je va prvem rede — čovek. Pak pod kojem titule dolazite vi k nam? Ste vi svoj čovek, nezavisan? Ne — vi ste plaćen — a plaćaju vas oni, ki imaju svu vlast, va svojeh rukah, Talijani vas plaćaju, a plaćaju vas za to, da ovaj puk ovdje varate i mutite. — Vas plaćaju Talijani ki bi mogli istarskemu kmetu i proletarcu puno pomoći, pak, pak ne pomažu; vas plaća ona camorra, ona crna talijanska družba, ka neda slavenskemu kmetu škole, ka je na usta jednega Tamara va sabore rekla, da ča treba kmetu i siromašnemu čoveku škola! Vas plaćaju oni Talijani, ki su se leta i leta protivili, da Slaveni v Istre ne dobiju jednu gimnaziju, da se izobraze, dokle mi znamo, da svakomu a osobito proletarcu je u prvom redu potrebito znanje, jer će samo sa znanjem doć do slobode. Dá, vi služite takove ljude, takove oligarhe i biste otel bit nam za učitelja. — Marš ča — dugo od nas plačeniče! Ale mislite da smo mira dnici onako bedasti kako su neki vaši zalupani rukavački trubili? Znamo mi odkuda ta vetar duva. Camorra iz Poreča ne more ovde niš opravit, pak bi se otela podupret na nas proletarce. Prekasno ste se rodili ako mislite da ćete nas dobit va svoje pandže.

Pak čudo božje. Vi napadate na Spinčića, Laginju i Compagniu! Ko zlo nam delaju ti ljudi? Ku vlast imaju ti ljudi nad nami, da bimo mi morali bit proti njima? A opet na istoj strane vaše krpetine branite jednega markeza — aristokrata Polezina, jednega dra. Bartola, proti kemu se već od let bori siromašni rovinješki popolan — jednega Benata kemu su prozori razbili naši istomišljenici va Kopre. Takove ljude vi branite. Treba li vam se za njih natezat. Ta oni su na koritu — njima je dobro — oni živu kako va loje. Nego znamo mi ča je na stvari.

Slavenski kmet, toliko vremena gujećen i davljen od Talijani diže svoju glavu gore i na usta Spinčića, Laginje i Compagnie išće svoje pravice, keh mu Camorra neće nikako da dade. A ta crna Cammora se je prestrašila i ona vas plaća, da ta glas zadušite, da istarske Slavene uspavate u tvrdi san, da bude i istarsko-talijanska camorra mogla po njimi tancat. Za to vas oni plaćaju, a vi da laglje dodjete do svojega cilja, lovite se i nas — proletaraca. Vi pozivljete: Proletari d' ogni razza unitevi, a kad tamo vi napadate sve same Hrvate, dočim va celo vreme ča izdajete vaš list, još niste ni jednanput digli glas proti jednemu Talijanu. Kako se to slaže? Jesu li svi Talijani takovi andjeli, da oni ne bi smeli podpast ni pod kritiku jednega učitelja — socialiste kakov nam se vi prikazujete?

Marš ča. Iščite drugde bedake, ki će poć za onim ča vi blezgate.

Jedan proletarac.

IV. kongres slavenskih novinara obavljen je va Ljubljane po programu kega smo mi neki dan priobćili va našem liste. Na kongres je došla sva sila novinara iz Hrvatske, Galicije, Bukovine, Češke, Dalmacije i svi su bili lepo pozdravljeni a još ljepše dočekani od braće Slovenac i od belega grada Ljubljane. Naš „Narodni list“ zastupal je na kongresu naš proslavljeni pjesnik g. Rikard Katalinić-Jeretov. Kongres se je bavil sa strogo novinarskim pitanji i čuje se da će od njega bit koristi ne samo slavenskemu novinarstvu već i svim Slavenom Austrije. Sa kongresa poslani su brzojavi Nj. Vel. našemu Cesaru i slavenskim ministrom Rezeku i Pienteku.

Budući kongres bit će va grade Pizne va Češkoj.

Krstićev trbuh i leprinački izbori. Zadnji čas doznajemo, da su Talijani iz Poreča ovako zakantali Krstića: Ale da mora ostat Anzulo za podeštu, ale Krstić s kruha ća. Sada znamo mi zač se Krstić onoliko važiže va svojoj zadnjoj špudaćere za Anzula. Tratà se za oneh 100 fjorini na mesec. — Sada je Krstić na čude: — Talijani bi oteli Anzula, a Leprinčani Anzula ne te. A Krstić je mej srede. Smo kuriozi, kako će se vanka znet.

Čujte ovu. Krstić piše: „Već danas vam moremo javit, da Krstić neće ni jednega minuta radi istine bit zaprt.“ Ter to znamo i mi. Kakova bi to pravica bila, kada bi se briznega Krstića stavilo va pržun radi istine. Neka se on umiri zač i mi mu već danas moremo javit, da on ne će bit radi istine ni jednega minuta zaprt. On će bit samo zaprt četiri meseci za laži, ke je pisal proti gosp. Podmeniku i onemu g. žand. postajevodji u Roču.

Krstić je opet ostal z dugom nosom. Va broju 14. „Narodnega lista“ od 3. aprila o. l. javili smo, da je upravno sudište va Beču odbilo kako posve netemeljitu pritužbu Krstića i kumpanije proti juntinom riešenju njegovega rekurša u poslu imenovanja Kastavskeh župani. Kako je poznato Kratić je proti imenovanju župana rekuril na juntu a junta mu je rekurs odbila. Krstić da pokaže svojem bedastem mačkom kako on dela pritužil se je na upravno sudište. Ovo je pak ovih dana poslalo Krstića sledeće rešenje:

C. k. upravno Sudište
br. 746 ex 1902 / V. G. H.

Beč, 24. febrara 1902.

Ova se pritužba po uvidu u upravne spise priposlane od zemaljskog odbora u smislu §§ 2. i 21. zakona od 22. oktobra 1875. D. Z. L. br. 36 ex 1876 odbija bez daljneg postupka iz sliedećih razloga:

Po § 51 istarskog občinskog reda od 10. julija 1863. Z. Z. L. br. 13 može občinski odbor u kolikom je to za obavljanje mjestno policajnih i drugih javnih (mjestnih) poslova potrebito, imenovati za pojedine dielove občine tamo prebivajuće občinare, koji imaju pasivno izborno pravo, u svrhu podupiranja načelnika kod obavljanja navedenih poslova te imenovanje istih usliedi na predlog načelnika za vreme trajanja izborne periode (tri godine. Op. prevodioca).

Ako je dakle občinski odbor u Kastvu u svojoj sjednici od 28. febrara 1901. na predlog načelnika takove občinske delegate (župane) za pojedine županije imenovao za trajanje nove trogodišnje izborne periode, te ako je zemaljski odbor napadnutom riešitbom od 19. julija 1901. br. 5108 odbio utok pritužitelja proti imenovanju pojedinih župana — jer da nije usliedilo po postojećim običajima ne može pritužitelj u tom nazrievati povriedu njegovih subjektivnih prava, pošto imenovanje župana — koje u ostalom odvisi samo od uvidjavnosti občinskog odbora — biva samo u svrhu obavljanja javnih poslova te nije po zakonu skopčano sa drugim formalnostima izim sa zaključkom občinskog odbora na predlog načelnika. Pritužitelj nema dakle u smislu § 2 zakona od 22. oktobra 1875. D. Z. L. br. 36 ex 1876. prava da se kod ovog suda pritužuje.

Od c. k. upravnog sudišta.
Schönborn m. p.

Gospodinu
Ivanu Krstić
Matulje br. 70.

Aš tu capio leverendo pater Jovani? Lanjsko leto pisal je pater Krstić, da će za seguro imenovanje kastavskeh župani bit dole hićeno. Se zna — da on zapoveda i da on kroji pravicu sve ča je pošteno i sve ča je naše bi bilo dole hićeno. Puno njigoveh trubasteh mačak je trdo verovalo, da će Krstić opravit, da ostanu va Rukavce, Kućeli, Zvonečoj, Brezi stari župani, ki su Krstića držali za kastavskega podeštu. — Nego kako vavek tako ih je i ov put Krstić „našmiral“.

Krstić mora vavek mešat i nekakovi rekurši delat samo da puk buni i da svoje trubile drži neprestano va nekakovoj trzavice iliti febre. To mu naime rendi. Kad ne bude imel ovde puli nas već nijednega pristaša, a to će bit ako Bog da brzo — onputa će morat al poginut od glada al poć trbuhom za kruhom jerbo će Talijani videt da mu zaludo davaju 100 fjorini na mesec. Prosti puk se da nekoliko vremena z laži pitat i varat al se i prosti puk jedanput navadi razpoznat laž od istine. Kad pride do tega jao si ga Krstiću.

Jedno pitanje. Videli smo na opatijskem mule da proto Fiorentin popravlja mul. I lanjsko leto je to isto delo obavil Fiorentin. Mi va istini neznamo kako je Fiorentin do tega dela prišal pak molimo slavnu c. k. pomorsku oblast, da nam raztumači kako je ona to delo dala Fiorentinu. Navadno se sva dela erarska daju putem licitacije i nakon razpisanoga konkursa. Za popravak opatijskega mula ni bilo ni konkursa ni licitacije nego prez da je nijedan niš znal počel je Fiorentin to delo. I baš Fiorentinu se je moralo to delo dat njemu, ki je furešt, iz Italije dočim ima na stotine naših domaćeh poduzetniki, ki bi to delo bolje i cenije obavili od Fiorentina. Bolje za seguro jerbo još ni ni leto dan, da je Fiorentin popravljal opatijski mul pak ga sada mora na novo popravljat.

Ki zna čigovo maslo je to? Naši ljudi valjada za to plaćaju davak va novcu i va krve da njim furešt iz Italije pred nosom zimlje komad kruha. Lepi odnošaji.

Junačtva Ninota Rožinega. Svaki blagdan čuje se od Ninota kakovu novu. Na Duhovu večer okol 10 i pol prihajal je Nino Rožin va društvu nekeh impiegati od kasi iz Tošine z dolum (seguro je i Revelante bil negdere blizu op. sl.) — Kad je prišal pred stan poglavitega gospodina kapitana Manussi na Voloskem počel je kako munjen vrišćat svake sorti pogrdi proti g. kapitanu. — Njigova kumpanija kad je to čula se je valje razbežala.

Kad je pulicaj Podreka prišal na lice mesta Nino je skočil kako jedan sivi mačak va umejak. — Pokle su prišli dva žandarma šli su ga iskat doma a budnć ga nisu našli, šli su ga iskat va šumu al ga nisu mogli ni tamo nać za svem tem da su ga stražili do 3 uri u jutro. Kad smo doznali ovu novu Ninotovu bravuru valje smo pomislili na Stenjevac. Mislite da će Nino za to bit pedepsan? Jok! Još će mu Costantini prokurat kakovu manću. Dugo smo već prišli.

Krstićeva fuga. Subotu za podne prišal je Krstić železnicom z Reki na Matulji i nosil je jedan pak svojeh „špudaćeri". Nekim domorodcem je ta špudaćera" zasmrdela kako kuga pak su potirali Krstića, ki je s celem paketom bežal po umejkeh va maću kulu. Ki krade tudje poštenje zasluži, da se ga proganja kako i divo, nemo blago. —

Konsumno društvo u Cresu. Upozorujemo naše trgovce na oglas „Narodnoga lista" u kojem konsumno društvo u Cresu nudja na prodaju finoga creskoga ulja. Ovo društvo je čisto patriotičko poduzeće ustrojeno na uztuk talijanskim trgovcem u Cresu koji deru kožu siromašnomu creskomu težaku. Dužnost je dakle svakoga rodoljuba da ovo društvo podupira a učinit će to bez ikakove žrtve ako kod istoga kupuje ulje.

Terorizam gospodina Kvite. Najveći agitator za propalu talijansku stranku u Veprincu je poznati Kvita ki će na silu da pride va občinsko zastupstvo pak da onputa postane veprinački župan. Kako ta čovek okole agitira za sebe to je već bezsramno. Pred nekoliko dan prišal je k jednemu peku ki ima va Veprincu pravo glasa i ki je bil odlučil da neće poć nikamo glasovat samo da ne naškodi svojemu poslu. Kvita je temu peku zapretil, da ako nebu šal s Talijani glasovat, da će on Kvita učinit sve moguće da mu razpusti svi nemški aventori. I ta pek se je prestrašil i obećal je da će poć s Talijani glasovat. Dobro je šjor Kvita! Kad vi delate tako ćemo i mi. Pisat ćemo va svi poljski, ruski, češki, hrvatski i srbski foji i preporučit svem Slavenom, da za Boga nijedan ne gre va Vašu penzion. Videt ćemo ki će imet više škodi!

Ča je pak to? Od nekoliko vremena pošilja kapetanat nekojim hrvatskim strankam koje ne razumeju ni ḃesede nemački, nemačke dekrete. Mi pitamo poglavitega gospodina kapetana kako se tumači? Ča je to polag oneh instrukcija koje je podelilo visoko ministarstvo nutarnjih poslova i polag kojih imaju oblasti pisat strankam u njihovom jeziku? Molimo naše ljude da ne primaju nijednoga dekreta u jeziku koji nije njihov. —

Preporuka. Preporučamo svim našim ljudem, da se u slučaju potrebe posluže samo poduzeća za pokope gospodina Frana Doberleta ml. u Opatiji.

Nekoji neprijatelji našega roda i jezika nastoje da g. Doberletu naškode tim, da otvore u Opatiji jedno novo poduzeće iste vrsti. Gosp. Doberlet je rodom Slovenac pravi domorodac pak je naša sveta dužnost da njegovo podupiramo.

Legine žigice. Va jednoj gostioni va Opatiji videl sam ovi dni na svoje velo čudo za prvi put va svojem življenju legine žigice ali fulminanti. A znate kako pridu tamo? Evo ovako: Tamo zahajaju neki talijanski činovničići od pošti, pak kako su veli junaki (ki zna ako bi znali bežat! op. sl.) kad ni ni jednega va kamare izvade naše žigice i stave one od legi — misleć, da su s tem spasili „patriu". Ov put neka bude samo ovo dosta. Samo njim poručujemo neka paze, da njim nebi ki z onemi fulminanti brki zapalil.

Odsudjeni na smrt. Dne 20. 5. 1902. svršila se je pred sudbenim stolom u Ogulinu kazmena razprava proti Josipu Raspor iz Klane i Špiru Miodrag iz Drniša u Dalmaciji, zetu Vicka Dubrović Slocarića i to radi toga što su na 23. julija 1901. u Fužinah ubili i orobili krčmare Anu i Damjana Kostić. Oba obtuženika bila su odsudjena na smrt na vješalih. I Raspor i Miodrag su već prije bili radi razbojstva odsudjeni i to prvi na 18 a drugi na 15 godina tamnice, koje su odsjedili u koparskoj kaznioni. U Kopru su se upoznali skupa su ubili nesrećne supruge Kostić i skupa će na 'sohah svršiti svoje sramotno življenje.

Nove bankanote od 50 kruna doći će u promet dne 28. maja o. g. Ove nove bankanote imat će istu boju kako i one od 20 kruna.

Poštanski pečat. Osvjedočen sam, da će mi dati ugledno uredničtvo još malo mjesta u svojem cienjenom „Nar. listu".

Gosp. dopisnik članka „Tražimo svoje pravo" u „Nar. listu" br. 17. nadodao je k mome dopisu i par svojih prekrasnih misli. —

Dobro! Ja sam sjegurno rado uz njega te rado dielim s njime one krasne ideje, nego poznavajuć razmjere u ovim pokrajinama, austrijski način dijeliti blagodati zakona i tim anormalnim odnošajem prilagođjen sistem, čini mi se, da ne valja biti previše — optimistom, te da je bolje ić polagano i sjegurno, a to željeznom ustraj nošću. —

Odobravajuć takodjer moje misli je dopisnik članka „Tražimo svoje pravo" u cijenjenoj „Našoj Slogi" od 11. aprila t. g. br. 28 pojasnio je logički način postupanja kod takvih peticija ili zahtjeva.

Dobro i lieno je i to!

Zahvaljujem se od srca i njemu!

Nu, moje nemjerodavno mnienje je takodjer to, da svaka novina ima (ili barem bi morala imati) tu visoku zadaću, primati i nositi u sviet želje, pritužbe i molbe naroda i to u tu svrhu, da ih čuju nadležni faktori, te da isti ponukani tim vapajem iz naroda, čine svoje korake — vrše svoju dužnost.

Obzirom na to usudjujem se pitati, koje korake je poduzelo u tom pogledu usljed onog dopisa Ugledno obć. glavarstvo u Volosk̃om.

Što čeka, a da ne učini, dok je na vrieme taj velevažni korak i ne predoči velemožnomu g. Felicetti-ju poštnom i brzojavnom ravnatelju u Trstu sa statističkim podatci, da su naši zahtjevi utemeljeni, te je već skrajno vrieme, da se odstrani ta nezakonitost, taj samoitalijanski poštanski pečat u Voloskom, Opatiji i u Lovranu?

Ne spavajmo, ne budimo mlitavi, ne imajmo onih nepojmljivih „slovanskih" obzira, dok nam naš dušman sve otimlje žilavom ustrajnošću.

A budući je občina u Lovranu u rukama onih par talijanaša - renegata molimo tamošnju inteligencu da učini shodne korake t. j. da predloži poštanskom i brzojavnom ravnateljstvu u Trstu na temelju statistike sastavljenu peticiju, da se zakon vrši. —

Dakle još jednom polažem Vam svima moju vruću molbu na Vaša srca, te Vam kličem: „Kucajmo i otvorit će nam se!"

Radovan.

Otvoreno pismo.

Ivanu Krstiću

u Matulji.

Vi ste nam vavek govoril i predikal a tako istešo i pisal va svojem foje, da vi delate za slovinsku stranku va Istre. Ča ne da je tako? Kad ti temu ne beše, vi ste neki dan rekal pred svemi sudci, svedoki, jurati i ljudi, da ste vi delal za talijansku stranku va Istre. Sada ne znamo ste lagal nam, ale ste lagal njim, pak vas lepo prosimo mi niže podpisani, da nam malo to raztumačite.

Neki Slavinci.

Krstićade.

Već se ne možeš pređuditi, kako Krstić s. oje glupe „mačiće" za nos vuće, te njim krvavimi žuljevi pridobljeni novac iz žepa muze.

Prije nekoliko godina je taj „delija" nekomu Ivanu Lukačić iz Kuceli br. 80 obećao, da će on za stalno priskrbiti njegovomu sinu (koji je služio cijelih 70 dana kod domobranstva i koji je bio vojnički pregledan, te odpušten radi preslabog tiela) „penžijon", ako mu on Lukačić dade u napried 50 for. te da neka mu donese vojnički „librić."

Taj siromašina — seljak valjda nije onda imao toliko novaca ili valjda bio šegaviji od Kratića pak je donesao istomu samo „librić".

Stvar se je vukla.

On je Krstića uvjek pitao, pitao kroz dvije godine, a on drugi sve za „stalno" obećivao.

Po boštrića jednog lijepog dana ti bje poći mladomu Lukačiću opet pred vojničku komisiju, a „librića" nije.

Otac brže bolje u „mačju kulu", a tamo „librića" ni i ni.

I znate, gdje se je ta librić poslije 3 godine našao — štroligajte malo — kod Krstićevoga „kasijera" Ninota Rožinega.

Jednom pako pozvao je kakvih 15 Zvonećana i Rukavčana pred „svitlo" lice svoje „kraljice" u „mačju kulu", da ih „junački" pogosti da se napiju rujnog vinca kao Kraljević Marko.

Naši zvonećanski i rukavački „mački" pili su, razgovarali, hvalili Krstićevu „gostoljubivost" itd. itd.

Krstić od prevelike miline razdragan obećao im je, da će njim predobit za stalno „Lišinu", te je tumačio kako će istu podijeliti.

Pilo se i diškurilo inšoma do kasno u noći.

„Ugledni gosti" „mačje kule" počeli šn se svečano oprašćati i zahvaljivati, ali neće vrag preko praga.

Krstić uža reć: — Ki se zadnji smije — smije se najbolje. I zbilja znate li šta je Krstić učinio?

Rekao je gostom: „Braćo draga, pili smo, jeli smo, a sada valja, da vršimo svoju dužnost, te da platimo svaki po jednu — krunu".

Da si ti vidio sada te „mačiće". — Oči su im se zaokrušile kao volu, te su pokunjeni i popareni hitali srebrni novac pred — Krstića.

Jednom je Krstić napisao kod poznatog Andreta — valjda istomu va uspomenu — sliedeće:

„Nad ljudskimi trvenji jeste stvar, — jeste domovina.

Zaborav na zadjevice, spas naš!"

Kod Andreta, 10. aprila 1899.

Krstić s. r.

A ja bih se pako za glavu okladio, da je kod toga mislio sliedeće:

„Nad plemeniti čuvstvi jeste kesa — jeste novac!"

jeste novac!

„Prodaja naroda, domovine Talijanu, spas moj!"

Kod Andreta, 19. aprila 1899. Isti.

Radovan.

Ča je novega po svete?

Austrija. Iz parlamenta nikakvih osobitih novosti. Jedino ča ovi dni pobudjuje neku veću pozornost to je afaira Wolf i Schalk. Zastupnik Svenemac Schalk izdal je naime ovi dni jednu knjižicu, va koj donaša jako sramotnih stvari, ke se tiču poznatog vikača Wolfa. Tega Wolfa su Nemci najprvo upravo obožavali a sada ga hitaju va blato. Nego bolje ni ni zaslužil.

Delegacije idu svojim tokom. Naš velevredni zastupnik Dalmatinac Vuković brani va svakoj prigode naše interese. Živio! On je jedan izmedju ono malo zastupnika ki su slobodnije digli svoj glas va ovoletneh delegacijah.

Španjolska. Ovi dni je bil va Madride okrunjen za kralja mladi Alfonso XIII. On je sin kralja Alfonsa XII. i kraljice Marije Kristine. — On se je rodil pol leta za tem kako mu je otac umrl, pak je na mesto njega vladala njegova mat, ka je sada svu vlast zručila va njegove ruke. Govorilo se je, da ga je tom prigodom otel ubit neki anarhista, ali to ni istina: radi se o nekom mahnitom čovjeku, ki je hitil vajer klobuk, kad je pasevala kraljeva karoca.

Rusija. Došal je va Petrograd predsjednik franceske republike Loubet, da odvrati posjet ruskemu caru i carici. On je bil svuda najsrdačneje dočekan, pak će i taj njegov pohod učvrstit savez mej Franceskom i Rusijom.

Srbija. Va toj maloj državice vavek se neč kuha i meša. I sada je kralj na čude da sklepa sada novo ministarstvo, jer je staro dalo ostavku.

Transval. Pregovori o miru su se posvema razbili. Rat će potrajat.

Oglas.

Gospodarsko društvo u Cresu imade u zalihi izvrstnog

domaćeg ulja

na prodaju. Koji želi kupiti neka se izvoli obratit na predsjedničtvo zadruge.

Ciena ulju 48 for. po hektolitru.

Za Austriju koncesionirano francesko prekomorsko društvo

„Compagnie générale Transatlantique"

Jedina direktna i najkraća pruga poštnih brzih parobroda

koji prevažaju sjegurno bez prenašanja

iz Havra u Newyork.

Za vožnje na ovo- i inozemnih željeznicah za navadna i okružna putovanja za priredjenje hodočastnih vlakova daje upute i valjane vozne liste

Jedina po oblasti potvrdjena putna pisarna

Ed. Šmarda

u Ljubljani, Dunajska cesta br. 6.

blizu poznate gostione „pri Figabirku."

Oglas.

Podpisani daje ovim P. n. občinstvu do znanja da imade na prodaju:

zaklane utovljene

svinje

prve vrsti od 80—160 kg. po 1 K kilogram, a od 20—70 kg. po 90 h kg; — **krasne perjadi** živo i ubijene te **divljači** svake vrsti; najfinije **povrće** uz najjeftinije ciene; nadalje garantirano naravska medicinalna **vina** za Blatnog jezera, **butilje** bieloga i crnoga vina od 7/10 L po k 2·20; nadalje prodaje čista i fina kokošja perja Ia à 50 h kg; II. vrsti à 22 h kg; purja pera po 1 k kilogram; gusja pera po k 2·40 kg. i gusja najfinija pera po k 9 kg.

Svu robu odprema podpisani točno i savjestno proti pouzeću.

Franz Podlipnik
Stolni Biograd (Stuhlweisenburg)
Madjarska.

Najbolji se ljekovi dobiju u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u šilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ovo čudotvorne kapi „Spasitelja" proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju nadunanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozničnu te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridružuju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica **50 novč.**

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju za pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i mutežа glave. Jedna bočica **35 novč.**, a nadomješčuju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsigurnije lječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj **„bilinski sok"** te će ga pohvaliti sigurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se jedino u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popust!

HINKO BABIĆ,
ljekarnik
Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Sjećajte se

družbe sv. Cirila i Metoda za Istru!

Grand Hôtel

u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

pet hrvatskih.

Osobitim štovanjem
W. Zehentner.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slaboćrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo na čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatorinma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Rieka—Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Tiskara **V. Tomičić i dr. u Opatiji** preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz **vrlo umjerene ciene.**

Višekrat odlikovana **Višekrat odlikovana.**

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama od 14 kruna dalje.

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39** — **Garancija** iznašala je **K 133.760·—.** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić. Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cena mu je na godinu 8 kruna, za selјake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Volosk. kbr. 8

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šiljaju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 22. Volosko-Opatija u sriedu 28. svibnja 1902. God. III.

Tršćanske sleparije.

„Slovenski Narod“ iz Ljubljane va broju od subote 24. o. m. donaša zanimivi članak pod gornjem naslovom, va kem se verno prikazuju sleparije koje Talijani va Trstu čine na škodu države i grada. Iz tega članka donašamo mi sledeće: Već nekoliko vremena piše tršćanski list „Avanti“ sada („Sole“) da se na austrijskem parobrodarskem društve „Lloyd“ va Trstu dogadjaju vele sleparije i tatarije na škodu države koja tomu društvu daje veliku subvenciju.

Kad je lanjsko leto na mesto pensioniranega prešidenta od Lloyda Kalchberga bil imenovan za prešidenta Becker, on se je valje htel osvedočit ako je pisanje „Avantia“ istinito, pak je poveril advokatu Dru. Verdin, da pregleda sve knjige i račune družtva za osvedočit se, ako je bilo ča posleparено. Advokat Verdin je valje odkril vele sleparije. Na agenturah va Aleksandrije, va Galatzu, va Smirnah va Kotoru, va Saloniću, Carigradu i druguda kade su bili nameščeni sami Talijani a pristaše talijanske „camorre“ dogadjale su se vele sleparije na škodu od družtva. — Na direkcije samoj od koje je bil član penzionirani tršćanski namestnik Rinaldini, ki je prez nikakovega dela prijimal od Lloyda preko svoje penzije i 12 tisuć krun plaći na leto dogodile su se velike sleparije na škodu družtva. Direkcija je najme prodavala stari vapori od Lloyda za polovicu prave vrednosti a pojedini direktori su dobivali od kupovac na tisuća „manći“. Prodani vapori su se pak opet zeli za skupe novce na fit. Tako se je vapor „Ceres“ prodal za 40 tisuć fjorini a pokle zel na fit. Isto tako su se kupovali za društvo vapori za stotine tisuć krun više nego su bili vredni a direktori od Lloyda su dobivali mastnu sensariju. Tako je direkcija od „Lloyda“ pred malo vremena kupila va Englezkoj parobrod „Nippon“ i platila ga je po 10 lira šterlina od tonelati za svem tem da su periti rekli da ne valja ni 7 lira šterlina po tonelate. Kada je ta parobrod prišal va Trst moral je „Lloyd“ na njega potrošit 200 tisuć krun za popravit ga, tako da je koštal 1 milijun i 100 tisuć krun, dočim je novi i puno bolji vapor od „Lloyda“ „Austria“ koštal samo 900 tisuć krun. Se zna da je kod „Nippona“ najmanje 200 tisuć krun šlo va žepi od pojideži. Kad su se te sleparije na „Lloydu“ odkrile svi su se direktori zgubili, neki se je ubil, neki je pobegal a ministarstvo je valje suspendiralo iz službe barona Rinaldini.

I razne druge sleparije su se na Lloydu odkrile tako da se računa, da „Lloyd“ ima puno milijuni škodi; za siromašni fogišti ni Lloyd imel beći da njim poboljša plaću.

Ta škandal na Lloyde zdignul je va Trste puno praha pak se od tega već čedni i čedni govori po sveh javneh mestoh a najviše se žamera baronu Rinaldinu, ki se ni mogal zadovoljit svojom penzijom od governatora i plaćom od „Lloyda“ po 12 tisuć krun na leto.

Niš manji škandal je on, ki se je dogodil četrtak na 22. o. m. na tršćanskem magistrate. Mi smo već va broju od 13. junija 1901. „Narodnega lista“ pod naslovom: „Talijansko gospodarstvo“ pisali kako tršćanski magistrat u poslu gradnje ludnice (špitala od munjench) za Istru i Trst na škodu tršćanske občine novce more hita. Pred deset let po prilike bilo je odlučeno, da se ima va Trstu zidat ludnica za Trst i Istru. Bila je zibrana komisija za nać mesto kade bi se ta ludnica zidala. Najprvo se je bilo odlučilo zidat tu ludnicu na zemljištu Cronest ali komisija je rekla da to zemljište ni na nijedan način za špital Za tem se je odlučilo zidat špital na zemljištu Marenzi, ko je grof Marenzi bil občine daroval. Nego neki špekulanti su hitili oko na to zemljišće namignuli su komisijonu a ova je rekla da zemljište Marenzi ni za špital pak ga je magistrat za svem tem, da je bilo vredno 100 tisuć fjorini prodal tem špekulantom za 24 tisuća fjorini. Se zna da su pale debele „manće“. Na to je magistrat na svet od komisije kupil zemljište Rumer za 45 tisuć fjorini. Na tem zemljišću je magistrat potrošil 65 tisuć fjorini za planiranje tako da košta 100 tisuć fjorini. Kad se je toliko potrošilo je kumisijon rekla da se špital na tem zemljištu nesme gradit.

Četrtak na 22. o. m. je pak magistrat na svojoj sednice odlučil da se za gradnju špitala kupi zemljišće Cronest od kojega je sada gospodar komunjski kunšiljer Vianello i kemu će ga magistrat platit na pežu od zlata koje je pred desetak let moglo imet za malo beći a povrh toga dat će mu fondo Rumen, koje košta občinu 110 tisuć fjorini.

Na ta način vidite upravljaju Talijani š komunjskemi beći. Tu se ne gleda na tisuća ni na sto tisuća samo da se žere a siromašni puk — neka plaća.

Guveran sve to zna sve to vidi al neće da zabode svoj nos va talijanski osinjak jerbo se boji talijanske kamore i iredentizma. Dapače guveran još svem tem škandalom va Trstu postavlja krunu. Čitamo najme va talijanskem foje „Sole“ ki se štampa va Trstu da tršćanski guveran plaća tršćanskemu židovsko-iredentističkemu listu „Piccolo“ 18 tisuć krun na leto subvencije, samo da ne piše proti governu.

Moramo to držat za istinu jerbo ni nijedan dementiral.

Kad je temu tako onda va istinu ne znamo već kade živimo! Na mesto da guveran energično stane na put talijanskem sleparijama va Trstu, on još dava subvenciju „Piccolu“ ki najviše širi va Trstu nepoštenje i neprijateljstvo proti Austrije. Ajme! Istro ča si dočekala. Koliko bi se dobra moglo v Istre učinit z onemi 18 tisuć krun na leto. Za siromašnega kmeta v Istre nima goveran beći da mu pomore va silnoj nevolje a za jednega bogatega čifuta-iredentistu ima valje dar od 18 tisuć na leto. Kad bi bilo samo malo pravice polovica Talijani z Istre i Trsta bi moralo bit va pržune. Na mesto tega vidimo, da su vidjeni i čašćeni od vlade i njijeh činovniki, tako da prosti puk već misli, da ča

PODLISTAK.

Praznovjerje.

— Crtica iz seljačkoga života. —

Napisao: Dobe Razkrižar.

Bilo je liepo proljetno jutro.

Sunce se tek iz sna prenulo i stalo pomaljati svoju veliku razžarenu glavu, iza onih plavetnih brdina na čarnom istoku.

Laste križale zrakom kô za okladu, a tamo negdje u zelenom lugu pribirao maleni slavulj nekakvu nujnu, tugaljivu melodiju. Kroz cielu božju noć pjevao je i prepjevao, pa još sada kad su već pjetli i koke rada siti nastavlja neutrudiv svoj — miločujni žubor.

Nebo bijaše bez oblačka, vedro kao riblje oko.

Miomiris čistog jutarnjeg zraka krepio mi bolne grudi, a tihano povjetarce igralo se nježno, plahirno pramom moje neuredjene kose. Sjedio sam tužan, zamišljen pred kućnim pragom. — Bijah sjetan — sjetan ko nikada!

— Pogdjekoji seljak prolazio putem goneći ispred sebe čedo ovaca ili par liepo utovljenih volova. Tu i tamo razliegao se poj uranjile pastirice, dok se pogdjekoje deranče usplahirilo selom ko malena opica u željeznoj rešetci.

— Sve je bogme stalo poustajati, sve je vrvilo na rad samo se susjedu Peri nedalo još odtrgnuti iz slatkog Morfejevog zagrljaja. Na kući mu još sve pozapirano, a gladno mu svinjče grokće i rovari da ga je milina poslušati . . .

— U to se pomoli na razpuću prijan Ante i nazove mi „dobro jutro“.

„Alaj si mi Antune jutros zakasnio — ta to nije tvoj običaj — saletih ga. Znam da su još te i pjetli glavom klimali kada je tvoja marna ruka korov čupala ili motikom upravljala — a jutros?“

„Bogme zakasnih nešto i srce me boli ali bolest gospodine, bolest te . . . i oblju ga suze“.

„Ha! — ha!“ o kakvoj bolesti govoriš bolan ne bio! Lice ti rumeno ko procvala stoperka, dok o snazi neću]da tek govorim.

„Nije meni ništa Bogu hvala — odvrati — ali moja Mare.“ Ah! djeca kukaju i jadiknju — ona u krevetu i Bog zna kako će proći.“

Mare bolestna!? — ta to su mi prvi glasi nego . . . . . dobro jutro susjede!

Bio se pokazao na kućnom pragu susjed Pero snenih očiju i razgaljenih njedara. Jedva mi odvratio pozdrav, a tupi sumorni pogled svratio tamo nekamo u zeleno šikarje kao da mu nije milo gledati mog bliedog lica. Mrke mu se oblačine sjatile na visokom čelu dok mu staračko lice posule one nemile crte gnjeva i srčbe.

— Susjed Pero bio vam onizak čovjek uzak u plećima, velike reko bi četverouglaste glave. Ispod dugih redkih obrva vilila mu dva malena okanca, što bi češće znala prokapati po koju debelu suzetinu čak dolje do krivudastog paprikaša. Znao bi Pero kadkada dublje u vrč zaviriti. — Noge bile mu ko u kakvog konjanika a ruke neobično duge, te bi lievu obično za pojasom nosio.

Bio je čovjek mrke naprasite ćudi, duge jezičine, nu kada mu je vino glavom zašumilo pravi Zvekan. — Imao je liepu, dobru i Boga bojeću ženicu Katu i dvanajst godišnjeg sinčića Milana.

— Kuda ćete susjede danas? — usudih se.

— Jedva me jedvice pogleda ispod oka pa nastavi: „Idem da preorem onu nesretnu liehu u „babinom dolu“, ako mi i danas vještice ne zakrče put, da bi ih str. . . i izusti bogamrsku kletvu, da su me svega srsi prohajali.

— Ta kakove vještice bolan ne bio — o čemu govoriš Petre?

— Alaj još češ mi i ti kazati, da nema vještica. Hej vi učene glave, mislite, da ste pozobali sve znanje ovoga svieta, a kad tamo vi jadnici hoćete da neima vještica, vukodlaka, krstnika, malića i drugih rasnih zlodeja.

Nasmijah se i nehote, dok se on udalji mumljajući kao gladno vuče.

Alaj Bog mu prosvjetlio pamet. Što sudiš Antune ob ovom čovjeku?

Nek mu se Bog smiluje odvrati, pozdravi uljudno i udalji se kimajući glavom.

Susjed Pero pokazao se ponovno na kućnom pragu. Zasukao rukave čak gore do debelih lakata, prebacio jaketu preko plećiju, te naheriv mali kusasti šešir uputi se u dvorište.

— Bit će vam kasno susjede!

— Muči beno ili misliš, da ću ja na rad dok je još pun zrak „vukodlaka“ i drugih „špirita“, odvrati gnjevno i prekrsti se tri puta za redom.

Bog ti prosti pomišljah u sebi.

Križao nešto dvorištem, njarmio napokon volove primaknuo plug, otvorio dvorište i zaviknuo gnjevno: Seeee! seè vo! Na vratima dvorišta zaustavio se časak prebaciv oveći kamen preko glave.

Smijao sam se, ali ujedno i sažaljivao siromašnog čovjeka. Čemu taj kamen preko glave mišljah u sebi, ali ne mogoh dokučiti tu veliku tajnu šuplje susjedove glave.

— Nebi — štono rieč — dlanom o dlan kad imah što i vidjeti.

Moj ti Pero goni natrag volove kao da ga svi vragovi gone. Krv mu navrela u glavu, izbuljio oči, mahao rukama, vikao, stiskao pesti ko mahnit, kleo i proklinjao da se je ista zemlja zatalasala. Debelom čvoravom batinom lupao po volovima, da su se jadni previjali od boli, lelečio i urlikao ko gladno vuče.

— Što ti je Pero za ime božje?! — upita ga žena izašav sva preplašena pred kućna vrata.

— Prokleta vještica, voda ju odniela

je ki veći tat, varalica i razbojnik, samo da je Talijan sve je više poštovan i čašćen.

Dopisi.

Iz Barbane. Od tamo pišu nam sliedeće: Naši Karnjeli bili su napeli sve sile da dobiju kod prošlih izbora za zemaljski sabor a svejedno ni njim pošlo za rukom, za svim tim da su potrošili muogo novca. Sada su se počeli naši mačići naprezat kako bi prišli va občinu. Njuše najme da su občinski izbori blizu. Svakako pak moru prije kupit jedan mac štikadenti prije nego dodju do občinske uprave. Neki barbanski bogataš počel se je preporučevat našim županom da bi bija za načelnika prez plaće i da bi zva sednicu svaki misec jedan put a račune da bi da svake tri mesece kako tobože da su sada računi u neredu. Junta ima svojga činovnika Bradicicha za pregledat občinske račune.

Bradicich je bija u Barbani na 18. i 19. novembra prošle godine pak je moga pregledat občinske račune da je htija. Nego on je došal va Barban za pomoć agitirat za Clevu jerbo je bija na sastanku u Raklju a va občini samo malo vremena, a to vreme je porabil za napadat na naše svećenike. Sada pokojni Matosević je pred 15 let pod načelnikom Clevom dela občinske račune 2 miseca i naša je velike nerede. Ja mislim da sadašnjemu barbanskemu zastupstvu nima prigovora.

Naš načelnik je od više marljiv i pošten u svemu što se komuna tiče, tako da mi nimamo potribe ponudnih župani ni podeštati koji mačju kravu čitaju. Mi Barbanci budimo na oprezu da nas ne zaleti dušman. Samo pazite na izložene liste jer lahko da ovi tajnik bi ih moga pokvarit jerbo i on čita mačju kravu. — Budimo složni kako braća.

Uspomeni
profesora
Ivana Sabljaka

Veličajno u gordosti svojoj i dostojanstveno i ravnodušno nebesno se sunce k zapadu sklanja, i kako se niz rodne breuljke naše u ubave drage i doli špušta sutona prvi mrak, tako se i u moju dušu spušta žalost i tuga za tobom Ivane — prijane davni.

I kô da te gledam, gdjeno te nose na sveto, blagoslovljeno tlo, gdjeno je pukla puč — gdjeno se zemlje razkrilila grud, pripravna primiti tebe u njedarâ svojih zagrljaj hladni — —

I kô da čujem mukla zvona i sumorne crkvice maljušno zvonce, kojega se razbiti glas razliegô večernjim sutonom — —

Zagrabila lopata — — teške na tebe padaju grude: dok na susjednoj vrbi izmedju grana sitna ptičica umiljnim romonom pjeva: Svršeno je!

I svršeno je, Ivane, moj prijane vrli — ... A spomeni se davne križaju. Vidim te, prvog gdje puta dolaziš k nama i tribut veliki pružaš zavičaju našem — velike ljubavi zalog — srce svoje. Došao si mlad, i pun života, i snova i nada pun — i u idealnom si zagrljaju dušom i srcem svojim zagrlio nas, koji toliko čeznemo za izpunjenjem velikog ideala — otačbine jedne, otačbine tvoje i naše. I sjećam se večernjih domjenaka naših, i plamova se sjećam iz očiju što su brizgali tvojih, plamovi svetoga ognja — ljubavi divne spram slavnoga i jadnoga naroda našega.

A sad je svršeno sve — ugasnuli plamovi oka, umukli kucaji srca, krasnoga srca, koje je toliko plamtilo i gorjelo nadama svetim.

Poraženi, tužni i potišteni gledamo za tobom i srca pitaju: kuda si nam se vinuo to?

I gle pred srce — tvoje nam dolaze muke i patnje tvoje, što ti ih namrô čas, kad ti se od tiela odvajao duh.

U pogledu si krajnjem obuhvatio sve: i život svoj i djetinje spomeni i ljubav majke, oca, braće, roda svoga ...

Al bodac najljući srcu što je zamiralo bio je pogled na Onu, koja te najvećma plače — i pogled na čedo, na sirotče tvoje, što je u žića pupolku svježem lišeno ljubavi dobroga otca.

I u skrajnjem ti se pogledu tom, otih tvojih milih očitovao život sav: vidio si drûgu svoju izdiranu tugom i diete svoje, gdje uzalud sazivlje babajka svoga sladjano ime — — A sad si ondje, odkud povratka nema — —

Ali dušu moju provejava slutnja, da od nas daleko ostati ne ćeš: duh tvoj će se lagan i tih, ne vidjen, ne čuven kriliti često nad krovom teško prokušana stana, i bdjeti nad glavicom sinčića svoga. Nad glavicom bdjeti ćeš sinčića svoga, koji će u nastajnom vremenu prosliediti tvoje misli, tvoj život — tebe sama — i tako će duh tvoj u obnovljenu tielu prosliedit djelovanje svoje za spas i sreću biednoga naroda našega.

....Dublje i dublje pada večernje sunce, i kako se niz rodne breuljke tiho spuštaju sutona prve sjene, neka se tako i na tvoju, Ivane, dušu spusti i pokoj i mir.

Opatija, 26. svibnja 1902.

Viktor Car-Emin.

— vikao on u sve grlo — susretih ju i danas na istom, ma baš na istom mjestu. Vratih volove, jer znam, da bi mi bio posao uzaludan — i opeta je kleo i proklinjao. — — Bacih kamen preko glave čim sam zapustio dvorište, ali sve uzalud. Ah što ću početi? — jadnog li mene — ubit ću ju, da ubit ću ju, da ubit tu prokletu „vešću".

Tužna žena zarida od boli, pune oči suza svrati k plavetnom nebu, dok su joj bliede usne živahno pribirale vruću i milu molitvu.

Smiluj mu se Veli Bože uzdahnuh i približih se kamenomu stolu gdje mi je počivala smrznuta kava.

* * *

Susjed Pero radio je tako uviek kad bi susreo na putu prije od drugih kakvu ubogu izmemoglu staricu. Vjerovao je sirotan da mu posao ne valja e se ponajprije namjeri na budi kakvu oderušu.

I drugi bi seljaci susretali ubogu — nonu Zanetu, tetu Uršulu, pa i kozičavu Benedetu, al bi oni isto na rad, pa kad su njihova kola pod punanim klasjem /selom veselo škriputala gledao bi Pero prekrštenih ruku zapanjen i tup ko klada, uzdahnuv tužno, duboko: „Bože, Bože zašto me proganjaš jadnika!?"

Sirotan Pero — uboga žena — kletog li prazmovjerja!

— Bože imade li još takovih seljaka?

Veprinački občinski izbori. Kapitanat je usled rekurša Ivana Blagar uništil sve občinske izbore u Veprincu i naložil je ovoj občine, da na novo učini lište da ih na novo izloži i da na novo povede reklamacijoni postupak. Iz tega se more svaki osvedočit kako vele fufnjarije su učinili z lištami Krstić, Costantini. Schreiber i Anžulo, ki su te lište sastavljali. Nego ako znamo, da će i nove lište bit učinjene od isteh fufujići onputa već naprvo znamo, da će bit izkrivljene. Neka dela šjor Anžulo ča će ali neće dokle će. Puk na Veprinašćine će se već osvedočit da Krstić, Costantini i Anžulo delaju samo za svoju korist a da njim je korist Veprinačke občine dvajset i deveta briga. —

† **Francika Sigulić,** umrla je u utorak u 5½ ura pos. p. Pokojnica je bila dobra domorodkinja, a koliko nam je do sada poznato, ona je s posliednjom svojom voljom ostavila lepeh dari u dobrotvorne svrhe. Ona je i za života svojega dala puno lepeh dari našoj crekve sv. Jakova. I kao teško bolestna ona se je jako zauzimala za našu narodnu stvar. Sprovod biti će na Telovu na 4 ure zapolne. Bog ju pomiluj.

† **Kučić Frane** oštar i posjednik u Kastvu umrl je prošli petak nakon duge i teške boli ravno devetnajsti dan za svojom dobrom ženom Terezom. Bog ga pomiluj a onem kamenem sirotam neka da jakosti da moru i ovu preteškv ranu prebolet.

† **Anton Sabljak.** Prošlu nedelju na 1 uru u jutro umrl je va Lovrane Anton Sabljak bivši kr. profesor u Zemunu — Slavonija. Pokojnik je bil zet bivšega načelnika va Lovrane g. Ivana Turčića. Neizreciva je to nesreća za celu obitelj velevrednega starca domorodca, ali najveća bol i teškoću zadaje taj silni gubitak nesretnoj udovi, koja u pokojniku gubi dobra i plemenita muža i prijatelja. I naši lovranski Hrvati gube s njim vjerna druga a tako i celo naše mjesto, kô je pokojnik ljubil, kako da bi bilo njegovo. S tim, a osobito pak s dobrotom svojega temperamenta pribavil si je pokojnik ljubav od svih naših a i sami protivnici su ga cienili i štovali. Umrl je va cvete muževne dobe: bilo mu je komać 40 let. Ostavlja jedno dete — maloga Ivana.

Poneđeljak bil je sprovod, ki je na 4 ure za polne krenul iz „Ville Riviere" va velu crekav, a odovde nakon svečanoga oficija na groblje. Na grobu držal je kratko nadgrobno slovo prof. S. Silni svet ki je prišal sa sveh stran našega kotara pokazal je koliko je bil obljubljen, koliko pokojnik toliko i ucviljena obitelj Turčić, kojoj i mi od „Narodnoga lista" želimo da ih Bog utješi i da im dade jakosti, da moru taj veliki gubitak koliko laglje podnest. Pokojniku pak pokoj vječni — lahka mu bila ova naša domaća, hrvatska zemljica!

Izbor načelnika za občinu Volosko-Opatiju obavil se je prošli četrtak — na dan 22. o. m. kako smo već to spomenuli va zadnjem broje našega lista. Izbor se je najavil puku pucanjem iz mužara. Veliko je veselje vladalo celega onega dana mej našemi vrednemi domorodci, dočim su se Talijani zavukli va svoje škuje pucajuć i krepujuć od jada. Mužgice su on dan bile zgubile besedu, a tako i Bizelova Marta i Berka. Puović je bil u jutro onega dneva sam na se jadan, a za polne bil je jadan na celi svet, a tako i Costantini samo s tom razlikom, da je Costantini bil za polne sam na se jadan, a jutro na celi svet. Inšoma, fota, bile, žuči tosika i papra koliko god ćete. A kontesa? Ovo njoj je zelo 20 let življenja. Uprav je na niš prišla. I rekla je, da njoj već neće bit pet let za potr.bu zimat piruli de Brera. Ova vela pirula, da njoj je dosta za celo življenje.

Šrajberičina ni on dan ni obedval. Jedini Krstić se je veselil i govoril: — Hvala Bogu, da je tako pasalo. Ne daj Bog da su dobili Talijani — zač ča bim ja bil onputa? Onput bi mi bili dali pašaport — i ja bim bil sopet prez kruha".

Drugačeje je bilo na našoj strane. Veselje naših ljudi bilo je neizrecivo: oni su upravo s nekakovim blaženstvom spominjali ime svojega velevrednega doktora Stangera, svojega dobrega načelnika, ki je već našu občinu puneh 7 let tako lepo i dostojno zastupal. Živio ga Bog!

Nego prava fešta bila je na večer tega dneva. Okole 8 uri i pol sakupila su se novoizabrana gospoda zastupnici i zamjenici u Grand Hotelu na skupni banket. Za dugim bogatim stolom porazmjestili se svi zastupnici a na čelu im g. dr. Stanger, kômu je na desno sjedio g. baron Ransonet a na lievo vladin savjetnik i profesor dr. Glax. Za vreme večere a i kasnije sve do pol noći razveseljivala je lepo društvo domaća ljeČiliština glazba s izabranemi komadi od kojih je većina bila slavenska i hrvatska. — Kada se je šampanjac počel pjenit, ustal je g. načelnik i lepemi besedami nazdravil občini i novomu zastupstvu. Za tim je sledilo više nazdravica od kojih ćemo spomenut onu g. dra. Poščića načelniku i onu g. dra. Janežića prisutnim Nemcem. U ime Njemaca zahvalil se je ponajprije gosp. baron Ransonett. Krasna je to bila beseda starca barona, a kako se je duboko dojmilo prisutnih vidilo se od silnega pleskanja kemu ni bilo ni kraja ni konca.

Ali nazdravica, koja je sve prisutne najživlje razigrala bila je ona g. dra. Fabianića. On je napio slogi mej Voloskom i Opatijom prispodobiv jedno i drugo mjesto svezi muža i žene. Ali on je to učinio tako spretno, tako lepo, da su mu svi koliko na vreme govora toliko i nakon istoga upravo burno pljeskali.

Oko pol noći ostavio nas je g. načelnik i nekoja postarija gospoda, dočim je mladji sviet ostal i nadalje va dvorane i pod vrlim ravnanjem vrloga stoloravnatelja g. dra. Fabianića zabava je trajala i nadalje. —

Bila je to za istinu zabava, kakoveh je do sada malo bilo i s njom smo zapečatili jedan lepi dan — naše slave i pobjede naše.

Kako delamo mi, a kako Talijani. Kad su bili za našu občinu razpisani izbori i izborne listine izložene, mogal ih je svaki pregledat i prepisat. Mi nismo branili ni jednomu da ih prepiše, pak su ih i oni od talijanske stranke slobodno prepisali. Prepisal njim ih je Rižo Nonin. No naši Talijani, ale mački ne delaju tako.

Sada te bit brzo izbori i za veprinačku občinu, pak su i tamo liste izložili. Ma ih oni ne puste prepisat. — A zač ih oni ne puste prepisat? Zač su sleparski napravne i tako zmešane, da se ne zna ni ča je muško ni ča je žensko. E pomislite sastavili su ih tri poštenjakovići (va praznoj kuće op. sl.) Salo, Unkvartin i Puh. Sad mi recite ki dela pošteno i otvoreno — delamo mi, ali oni? Tako je storila talijanska stranka i kod izbori za Cres i tako delaju posvuda. — — Svo njihovo delo je samo i čisto prevarstvo. — Oni te se držat još ko vreme tako, al s prevarstvom se ne pride dugo, pak neka se čuvaju ti Kalabrezi, da ih ne budu kamenovali prvi oni, ki još danas s njime drže.

Piknulo ga je. Pismo „Proletarca", ko smo priobćili va zadnjem broje našega lista piknulo je Krstića upravo va srce, tako da je cele četiri kolone nadrajsal svega i svačesa proti našemu prijatelju Proletarcu. — Prepuštajuć našemu Proletarcu, da on sam odgovori na sve one blezgatine renegata Krstića, mi ćemo se danas samo u kratko pozabavit s Krstićevim blezganjem. On piše va svojoj zadnjoj škovacere, da brizan radnik Preluke mora delat i mučit se za jako malu plaću. Ki je temu kriv? Pustimo mi na stranu poslodavca, ki je upravo onakov kakovi su manje više i svi poslodavci ovega sveta, čovjek naime ki najviše gleda, da sebi omasti bradu — pustimo mi njega na stranu, pak razgledajmo malo, ki je kriv, da naši ljudi u Preluki i drugde moraju za malu i nikakovu plaću delat i mučit se po vas dan kako blago. A ki je temu kriv, ako ne oni mraki kalabrezi, ki budući va Italije krepuju od glada prihajaju va naši kraji, da razbijaju žurnade našem ljudem. Talijanu je lahko delat za malu plaću, on kada jedanput pusti va Italije svoju familiju, on se više za nju ne brine ni ne skrbi tako da ono ča dobije je samo za njega, za njegovo lokilo i žerilo.

Drugačiji je naš čovek. Kamo god gre svuda nosi va srce i na pamete svoju familiju, svoju ženu i decu, skrbi se, kako bi njim poslal ki šolad da se moru prehraniti. Za to naši ljudi ne moru ni živet ni umret, a svemu je temu kriv Talijan i samo Talijan. Da ni Talijani ne bi bilo ni mizerije ni šiöperi. Zlo ko nanašaju delavcem Talijani vidi se i od tuda, ča ih od svakuda proganjaju. Koliko su ih samo zadavili va Amerike i France!

A ča se pak naših Kastavac tiče oni mu odgovaraju na naša usta, da njim ni treba, da se za njih skrbi jedno niškoristi, jedno Salo, kemu mora jedna baba kupovat mudandi, stomanji, sve stvari, koja si već na Kastavščine deca od 12 do 13 let već sama zasluže. Naši su Kastavci dobro organizirani, a bit će još bolje, kada se budu Udruge, kakova je ona od sv. Mihovila još bolje po Kastavščine razširile.

Nadalje Krstić psuje našega Proletarca za to, ča va onem svojem lepem pisme brani gosp. Spinčića i Laginju. Nego tu se Krstić porezal. On je rekal da zlo ako vladaju Hrvati, i zlo ako vladaju Talijani, ali da je pametno i uputno medju dva zla zibrati manje zlo, i za to da je

bolje držat s Talijani. A to bi on otel i dokazat. Da vidimo kako: On piše naime kako da bi Bartoli, Bennati i Polesini bili Bog zna kako veliki dobrotvori istarskeh seljaki i radniki. Za dokaz temu navadja neke govore ča ih je Benati i kumpanija držal va bečkem parlamento. A za ča su talijanski deputati držali one govore? Za niš drugo, ako ne za to, da hite malo praha v oče onem trubilom, ki za njih drže. Sa praznemi govori se malo koristi ni jednemu a govori Benatia i kumpanije su prazni i smešni. Kada ti talijanski kapurioni počnu govorit nemški celi se Parlamenat tresse od silnega smeha, zač ih ni ni razumet ča bloboču. „Oes Aus — ik abe aite spreken kontra Kroatisch.... i t. d. Je to govor? Ča se morda tako govori nemški. Ki razume ta galimatijaš? Moru takovi govori pomoć? Ne moru, zač ih ni jedan ne razume. A naš profesor Spinčić? On je od oneh ki govore: — Manje beseda više dela.

Takov je naš Spinčić, i hvala Bogu. mi se ipak moremo pohvalit, da je njegovo znanje i njegovo delovanje donesloo lepega ploda i lepe koristi našemu narodu. Pak još neč. Naš Spinčić ima za sobom sve austrijske Slavene, a teh je veliki broj. Zatim uz njega je i lepi broj Nemac, dapače svi Nemci, ki nisu Abreji ale Framašoni.

Nego koliko god se on mučil i trudil, on nam ne more puno koristit, dokle je uprava ove nesrečne Istre v rukah od talijanske kamore. Istra ima svoj sabor, ima svoju juntu, a ta je v rukah talijanskeh framašoni. Od tega sabora i od te junte dolazi našemu puku sve zlo. Neka Talijani najprvo sami učine neč za puk, neka gledaju da poboljšaju njegovo stanje, pak onputa neka gredu va Karpan, gledat kako je onem tužnem delavcem. S kim obrazom moru oni zmerat neč proti našemu governu, kada oni sami postupaju s istarskim kmetom kako z blagom. Ja oni su hitili nebogi puk in malora, zatrli su ga i zatiraju ga, svaki dan, oni su dapače na njega navalili i onu prokletu školsku taksu — oneh 6 krun na svako dete. Nije li to barbarski? Kako će ubogi puk pitat svoje pravice, kada mu se postavljaju takove zapreke da se ničemu koristnemu ne nauči? I ne samo to, nego kade ne moru da drugačeje zatiruju naš puk, onde kradu kmetski žulji, kako su to učinili va Motovune, va Muggie, va Buzete i va tolikeh drugeh mesteh, a najviše va Poreče, kade su skupa z Rigom ukrali do 80 tisuć fjorini. To — to neka pobije Krstić ako je vredan, ma on na sve ovo muči kako panj.

Od tuda se vidi, ko je zlo veće. A da ne bi drugo bilo, već nam je to dosta, da su se va Muggie, va Kopre, Pirane, Rovinje a osobito pak va Pule digli i sami talijanski radnici i kmeti proti Talijanom i dižu se još i dan danas! Ter je i Krstić bil od Talijani pozvan va Pul kod zadnjeh izbori za petu kuriju, da njim pomogne borit se protiva puljskim socialistom. I još je pisal da kada su socialisti propali, da su njega Krstića i Bennata va „Casine" vajer nosili. I još ima obraza, da se stavlja socijalistom za nekakovega tutora. Pfui!

Grad porušen od potresa. Na 22. maja o. l. bil je grad Quesul-Tarango u Guatemali va južnoj Amerike posvema uništen od potresa ki je trajal tri četvrta ure.

Anarhistično-socialistički sastanak. Već nekoliko vremena biva va „Mačjoj kule" neki socialistički kapo Schneider, ki je bil kako i Krstić sfratan z Reki i Trsta radi bunjenja puka. Sada je prišal na Matulji da pomore Krstiću puk bunit s tem da va ovem kapitanate učini jednu socijalističku stranku. Već se po Opatije i Matuljih drže nekakovi tajni socialistički sastanki koje sazivlje spomenuti Schneider. Doznajemo da se pripravlja jedna velika anarhistično-socialistička skupščina na Matuljih kako je bila ona va mesecu augustu 1898. Lepo će Opatija naprvo poć ako se budu va nju presadile socijalističke ideje i socialistički nemiri. Videant consules!

Tielovo. Sutra je u župnoj crkvi u Voloskom u 7 sati u jutro svečana sv. misa kod koje će novi mješoviti zbor pjevati novu jednu misu. Iza sv. mise bit će procesija po mjestu. Preporuča se ljudem da u procesiji hode u redu kako se takovoj pobožnosti pristoji a ne kako ovce.

Junaštva Ninotova. Od Duhove ni već nekako videt Ninota od Rože. Od straha mu se naime gade tresu. Doznajemo još da je isti dan to je na Duhove okol devete uri večer pred kafetarijom na Voloskom insultiral poglavitega gospodina kapitana. Nino nezna ča dela pak za to ne moremo verovat da je va njigovoj glave nastala misal da insultira gospodina kapitana. Mi držimo za seguro, da je Nino va društve od oneh nekeh Talijani s kemi obći čal psovanje i napadanje na gospodina kapitana pak da je on samo rekal na glas ono ča su njigovi kumpanji rekli na tiho. Sramotno je da se z ljudi a la Nino i Krstić druže impjegati od kase i kapitanata. — Revelante na primer je dan i noć va društve od Ninota i Krstića. Neki c. k. žandarmi na Voloskem na primer klanjaju se Krstiću kako da je njihov kumandant, a ipak je c. k. kapitanat rekal da je Krstić vredan za beči učinit i takovo delo za ko se gre va pržun. Ti impjegati i žandarmi kako da bi hteli pokazat da ni istina ono ča je kapitanat o Krstiću napisal.

Talijanski študenti — razbojniki va Beču. Lanjsko leto su neki Talijani va Rime kako razbojniki po belem dnevu naskočili na inštitut sv. Jerolima va Rimu, va istem se impošesali, stirali prave gospodare, pak za tem stali žorat i lokat tudju muku. Celi izobraženi i pošteni svet rugal se je toj sramote, samo Talijani su te razbojnike slavili i častili kako da su domovinu spasili. Čini se kako da je talijanska kultura spala već na najniže grane.

Po primeru talijanskeh razbojniki va Rimu vladaju se i talijanski študenti po naših univerzah a navlastito u Beču, tako da ni Nemški študenti, ni nijedni drugi ne trpe talijanskeh niti ih ne smatraju za ljude poštene i dostojne ljudskega društva, nego ih smatraju za divu osvetljivu živinu. Navada je mej študenti svake narodnosti, ako jedan drugega uvredi, da na viteški način daju jedan drugemu zadovoljštinu. Nikada ni nijedan talijanski študent za uvredu pital vitešku zadovoljštinu nit je za drugemu učinjenu uvredu na to po uvredjenom pozvan ikada dao vitešku zadovoljštinu. Talijanski študent će se svakemu, ki ga uvredi samo po razbojničku osvetit. Deset, petnajst njih čeka zad kantuni za jednem neprijateljem pak svih petnajst na njega naskoče kako banditi a kad su ga namlatili onda pobegnu. — Ta junaštva talijanskeh študenti su va Beču dobro poznata, pak su već više puti študenti drugeh narodnosti predlagali da se talijanski študenti izključe iz svakega študentskoga društva a Nemci rekli su da ni moguće Talijanom zet poštenje zač da ga nisu nikada ni imeli. Da su Nemci govorili istinu osvedočit ćete se iz ovega:

Već puno vremena vre va Beču med hrvatskemi i talijanskemi studenti iz Dalmacije (Talijanski študenti iz Dalmacije su sami izdajice, ki su a la Krstić zatajili materinsko mleko op. ured.) Na Duhovu za podne sedeli su 4 hrvatski študenti va jednoj bečkoj kafetarije. Na jedanput ih neki po telefonu zove va jednu drugu kafetariju kade da Talijani tuču Hrvate. Kad su ova 4 Hrvata prišla va tu drugu kafetariju nisu tamo našla ni jednoga hrvatskoga študenta nego samo celi rejiment talijanskeh študenti Kad su to naši videli šli su nazada od kuda su bili i prišli. Malo za tem prišlo je za njimi sedamdeset talijanskeh študenti, ki su se kako banditi hitili na ta četiri Hrvata. Naši su se branili koliko su mogli dokle nisu tri od njih na pol mrtvi pali na tla a četrti je skočil na jedan stol i komać se je živ obranil. Kad su se Talijani tako junački sedamdeset na četiri ponesli pobegli su ća kako da ih vrazi nose a Hrvatom je društvo za spasavanje povezalo rane od kojih su bile neke zadane od noža, tega talijanskega najmilijega oružja, od palica i od boksera.

Zastupniki dalmatinski Dr. Ferri i Biankini zauzeli su se da se stvar ne pokrije i već je policija nekoliko Talijani predala sudu. Med študenti svih drugeh narodnosti se je to razbojstvo od Talijani uprav zgadilo i sada se svi študenti skupa dogovaraju da talijanske študente stiraju od svakega študentskega društva i da njim zabrane pristup va aulu bečke univerze. Va istinu lepa svedočba za talijansku avitu kulturu ili bruttura. Pfui mrcine!

Josip Mandić — skladatelj. Tu prvu nedelju dalo je tršćansko „slovensko pevsko društvo" u kazalištu „Armonia" svome zborovodji g. S. Bartel prekrasan koncerat sa vrlo bogatim programom. Glavna i najzanimivija točka tog programa bijaše nova skladba g. Josipa Mandića, sina Dr. Dr. Mandića, „Slaven i pjesma", koju je skladatelj posvetio spomenutom zborovodji Bartelu. Pjesma je vrlo obširna i liepa a složio ju je Dr. Trnoplesar.

Mladi skladatelj reč bi da je baš pogodio misao i čustvo pjesnika, jer je ciela skladba prožeta samim narodnim motivima, koje je skladatelj znao tako liepo obraditi, da bolje nije mogao.

Motiv „Vozila se po moru galija" ponavlja se koli u ouverturi toli u kantanti u raznim varicajama tako spretno, da postane uhu vrlo ugodan.

Ouverturu vodio je skladatelj sam a kantantu kapelnik vojničke glazbe. Kantata sastavljena je za sole i za mješani zbor.

Cieli komad trajao je preko pol sata čim je svršio, začelo je oduševiljeno občinstvo mladomu skladatelju tako burno odobravati da se je morao ponovno pokazati na pozorištu gdje su mu bila izručena dva prekrasna lovor-vjenca sa trakovima. Obći sud glazbeno izobraženih ljudi bijaše taj da skladatelj Mandić imade vrlo mnogo glazbenog dara i da je njegovo prvo oveće djelo, kojim je stupio pred šire občinstvo podpunoma uspjelo; ako pak uvažimo, da se je g. Mandić posvetio struci (medicini) koja mu vrlo malo vremena dozvoljava, da se bavi glazbom i da je skladbu košto i orkestraciju napisao u roku od tri do četiri tjedna, onda mu u istinu moramo čestitati. Moramo mu čestitati takodjer s razloga što se je bacio na narodno glazbeno polje, koje je u nas Hrvata još premalo obradjeno i što je kao Istranin uglazbio pjesmu, koju je spjevao takodjer Istranin i time učinio čast sebi i narodu iz koga je nikao.

Mi mu ovime poručujemo, da koraca napried po započetoj stazi, da svoje slobodno vrieme posveti hrvatskoj narodnoj glazbi i da našu glazbenu literaturu opet naskoro obogati kakvim novim komadom, te mu kličemo: do vidova!

Kako će bit Krstiću va pržune? Kako je poznato Krstić se je dočepao u vreme od 4 tjedna četveromjesečne kazni i 100 kruna globe če je obskrbljen za 4 mjeseca za hranu a onih 100 forinta što ih prima od junte, moći će metnuti na „šparkasu" ili inače plodonosno uložiti. A s druge strane treba mu malko počinka iza onih burnih doživljaja — napose iza izbora u občini Vološko-Opatijskoj. Čekati će valjda da prodju još izbori u Veprincu i onda će nam doći u pohode medju hladne stiene jezuitskih zatvora. No ni tamo mu neće biti lošo. Hambari su puni fažola i ječmena, a zabave u zatvoru ne manjka.

Tamo se igra i „triljučuni od kruha", „na fažoli" i „na dušice"; svaki dan 1 ura „promenade" u kortilu, a ako zna lepo pisat, more i šentenci prepisevat, knjige vezat itd. Sanca božjega ne vidiš ni za plaću a po lete je nutre friško kako u kakvom perivoju. Ja sam osvjedočen, da će se nutri Krstić podebelit i pocrvenit.

Razne viesti.

Atentat na talijanskega kralja. Kralj i kraljica talijanska bili su neki dan va Napulje, kada ti njim se najedanpat prezenta jedan anarhist s pištolum i pum! s pištoljem proti njim. Ranjeni nisu ostali ni kralj ni kraljica. Anarhist je uhvaćen. On je, to se zna Talijan. Drugačije ne bi ni moglo bit. Italija je patria od anarhisti, banditi i briganti. Lepa patria!...

Strašna nesreća na Martiniki i St. Vincencu. Kako javljaju iz Fort France, pripoviela kapetan parobroda „Knight", koji je 800 spašenih osoba prevezao na francezki brod „Ponyer-Quertier", da vulkan Mont Pelée još uvjek riga oganj. Preko 400 mrtvaca nije kapetan parobroda „Knight" mogao dati izkopati, jer je dalnje pretraživanje tla bilo pogibeljno za život i to radi otrovnih plinova iliti gaša. U ovaj se čas neda proračunati, kad će se ruševine grada St. Pierre moći pretražiti.

Dopisnik lista „Daily Mail", koji je prvu nedelju razgledao ruševine grada St. Pierre, izjavljuje takodjer glede uzroka smrti nebrojenih ljudi, da nisu lava, kamenje i pepeo prouzročili smrt, nego razžareni otrovni plinovi, koji su najprije prouzročili eksplozicije vulkana i zatim se strašnom brzinom na više milja naokolo razširili i rastepli.

Još pred nekoliko tjedana običavali su se izletnici iz St. Pierre kupati u malom ribnjaku, koji se je nalazio na mjestu gdje je bio otvor vulkana, za koga se je držalo da je ugašen. Što stanovnici nisu pobjegli iz grada unatoč uznemirujućim dogodjajima predjašnjih dana, tumači se sada tim, da im je guverner otoka Martinique Mouttet zabranio, da odu iz grada po svoj prilici radi toga, da ne dodje medju pučanstvom do velikoga straha.

Na 9., 10. i 11. o. mj. nadjeno je u ulicama grada St. Pierre jedno 2000 mrtvaca. Brodi „Suchet" i „Valkyrien, te ladja „Ponyer-Quertier" preuzeli su gotovo obnemogle od gladi i žedje stanovnike iz sela Carbet i Prêcheur. Sama ladja „Ponyer-Quertier" odvezla je odanle preko 2000 osoba koje su većinom zadobile strašnih opeklina i rana.

Iz Fort de France javljaju, da riganje vulkana Pelée svendilj traje i da se usljed toga ima očekivati novo zlo. Vulkansko se je delovanje proteglo takodjer na Mexico. Imade znakova, iz kojih se razabire, da će provaliti vulkan Pico de Colnia. Stanovnici u ondješnoj okolici spremaju se na bieg. Takodjer iz otvora vulkana Sona, koji je trideset godina mirovao, sukljaju sada dim i pare.

Iz izvješća oblasti proizlazi, da se sada može lagije u grad St. Pierre. Iz ruševina se grada više ne diže dim. Nadjeno je 2000 u ugljen pretvorenih mrtvih tjelesa. Ognjena kiša pala je do 200 metara pred Carbetom. Radnici sahranjuju mrtvace. Pomoćna su sredstva odmah razdieljena unesrećenim ljudem. Svjedoci potvrdjuju da se je katastrofa nenadano dogodila. Misli se, da je u neizmjernoj množini provalio dim i proizveo znatan tlak zraka, koji je sve oborio. Oganj je istom kasnije buknuo. Usljed plinova razprsnula su se ljudska tjelesa, koja je za tim vatra pretvorila u ugljen. Mora da se je na grad spustila kamena kiša. Razžarena lava nije tekla, kako se je iz prva govorilo. Jedan vrtlar iz Monne Rouge, koji je udaljen 7 kilometara od St. Pierre, vidio je u času katastrofe sedam svietlih točaka na vulkanu Pelée, te je osjetio kanda ga zračna struja silno privlači vulkanu. Za tim se je brdo otvorilo i razlilo ognjevitu kišu na St. Pierre.

Po brzojavnoj viesti iz Santa Lucija, cieni se broj osoba, koje su na otoku St Vincent pale žrtvom vulkanskim erupcijama na 1600.

Listovi iz St. Tomasa javljaju, da se je ondje u 5 sati poslje podne stala tresti zemlja, usljed česa je nastala velika uzbudjenost medju stanovnicima, od kojih su mnogi pobjegli iz kuća na polje. No potres je prestao prije, nego je prouzročio kakvu štetu.

Profesor Heilpim u Filadelfiji, najuvaženiji američki geolog, boji se, da će usljed vulkanskih erupcija konačno nestati antillskog otočja.

Dopisnica uredničtva.

Gospodu dopisnike iz Klane, Zrenja, Rovinjskoga sela i Mošćenica molimo neka se ustrpe do budućega broja.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom** i **jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osiku.

Izvadina falsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Najbolji se ljekovi dobiju

u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je pročesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove čudotvorne kapi **„Spasitelja"** proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju naduvanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim groznicu te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržuju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica 30 novč.

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju sa pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i mutečа glavo. Jedna bočica 35 novč., a nadomješćuju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsigurnije lječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj **„bilinski sok"** te će ga pohvaliti sigurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se jedino u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

☞ Naruči li tko više bočica dobije popust! ☜

HINKO BABIĆ,

ljekarnik

Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Višekrat odlikovana Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama od 14 kruna dalje.

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Tiskara

V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom obćinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz vrlo umjerene ciene.

Sjećajte se

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti **robe** kao **jestvine, odiela muška i za djecu,** svake vrsti **rubaca, čarapa,** i svake vrsti **robe za kućnu potrebu; železnu robu,** razne vrsti **porcelana, Roman- in Portland-cement, sumpor** i garantirano dobru **modru galicu (vitriol).** (1)

☞ **Sve uz najniže ciene!** ☜

Svoj k svomu!

Svoj k svomu! **Svoj k svomu!**

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. obćinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posuđe) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Stoji mu je na godinu 8 kruna, za selјake 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilјu se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 23. Volosko-Opatija u srielu 5. lipnja 1902. God. III.

Laži zastupnika Bartoli.

Mi smo već sto puti dokazali da je istarskem Talijanom sve jedno govore al pišu istinu ili laž samo kad moru mrzenomu istarskemu Slavincu, bil on Hrvat ale Slovinac, naškodit. Njih ni briga ako će njim se dokazat pred svetom da su lagali, oni računaju na to da će jedan al drugi od oneh ki njihove laži čuju istem verovat. — Osar tutto — pokušajmo sve, je nauka koju je postavil talijanskoj stranke v Istre doktor Bartoli. I on sam se po toj nauke ravna.

Evo dokaza. Na 22. ov. mj. je Bartoli držal va bečkem parlamente jedan govor proti ministarstvu pravde i svim sudbenim oblastima v Istre. — Bartoli se tuži, da se Talijanom od strani sudbeneh oblasti v Istre čini krivo. Kako je to velika laž zna svaki, ki samo malo pobliže pozna žalostne prilike našega sudstva v Istre. Talijani premda nimaju ni sposobnosti ni potrebitoga poznavanja jezika ipak imaju sva najviša mesta u sudbenih služba i sve ča Talijani hoće to se na sudovih v Istre dogadja. Bartoli dakle laže ako se tuži, da se na sudovih v Istre čini Talijanom krivo.

Nadalje tuži se Bartoli, da na sudeh v Istre se ne rabi samo i izključivo talijanski jezik nego i hrvatski i slovinski pak zahteva od governa niš manje nego da učini zakon da ima se na sudeh v Istre rabit samo talijanski jezik. Ako ovo ni trubastarija onda va istinu neznamo ča je bedasto. V Istre živu 2 dela Hrvati i Slovinci a samo jedan del Talijani; sve oblasti dakle i sudbene jesu za puk a ne puk za oblasti; po državnom i temeljnom zakonu imaju v Austrije svi narodi i svi jeziki jednako pravo služit se pred svemi oblasti svojem jezikom i uza sve to je Bartoli tako 'drzovit' da zahteva od governa da učini zakon, da ima po sudeh v Istre vredit samo talijanski jezik. Znate zač? Talijanski su advokati tvrde glave, koje se teško navade druge jezike pak ne znaju nego talijanski.

Bartoli bi htel da se na sude govori samo talijanski da se tako onemogući puku razumet se sudom pak da bude prisiljen za svaku i najmanju stvar poć talijanskem advokatom da mu kožu odere. — To su ti prijatelji puka keh Krstić va svojoj mačjoj brani. Bartoli laže kada govori, da se v Istre predpostavljaju hrvatski ale slovinski sudci talijanskem. Ponajprije naših je sudac v Istre jako malo; onda sva viša mesta na sudeh su Talijanom u rukah i onde kade su nameščeni neki naši sudci ovi se ponašaju tako da iz straha za svoju službu na svaki mogući način gledaju ugodit Talijanom makar kada god učinili krivo Hrvatom. Ako bi trebalo naveli bimo sto i sto dokazi. Bartoli se jadi da naši advokati rabe na sudu jezik puka. Ma bravo Bartolo! Samo za lepi trubac od Talijani. će svi Slovince v Istre govorit na sudeh talijanski! Dosti se puti na istarskeh sudeh krivo sudi samo za to ča se na sude ne govori jezika od onega kemu se sudi.

Pomislite samo kako se more sudit jednega čoveka ako se ne razume jezika va kojem se brani! I još ima Bartoli kuraja zahtevat da bude na istarskeh sudeh samo i jedino talijanski uredovni jezik! Se zna njega je malo briga ako će tisuće od njih bit nedužno odsuđjeno na smrt za to ča sudci ne razumeju jezika od puka, samo da v Italije drže Istru za čisto talijansku zemlju. Za tem gredu Bartoli, Benatti i svi talijanski kapurioni v Istre. Mi pak ne ćemo nikada na to privolet, da se na sudeh govori piše i raspravlja samo va talijanskem jezike. Aš tu capio šior Bortolo brontolon?

Mi Hrvati i Slovenci smo v Istre va većine i mi plaćamo Cesaru davak va krve i va novcu, pak buduć nam zakon to pravo daje hoćemo da se kod svih oblasti služimo svojega jezika, a oblasti dužne su da naš jezik poštuju. Kemu ni to pravo neka ga vrag nosi v Italiju.

Ta bel tipo od Bartoli-a tuži se da neki istarski sudi postupaju stranački, partaično, na korist hrvatske ili slovenske narodnosti. O grde li ironije! Nikada od kada postoje sudi v Istre nismo čuli ni doživeli, da bi jedan ili drugi sud v Istre stranački postupal na korist jednega Hrvata ili Slovenca. Naprotiv svaki se Hrvat i Slovenac v Istre boji tužit na kriminal jednega Talijana radi jedne ili druge stvari, jerbo zna da neće niš opravit. Ne verujete? Pitajte Krstića kako mu je pasala ona komedija z gospum Resman ale ona s Pepum iz Turak, ale ona radi krive prisege. Joh ti ga pak našemu čoveku, ki pride pred jedan ale drugi kriminalski sud v Istre i va Trstu. Imamo dosti dokaza od tribunala va Rovinju. Zač je siromašni Vilenik pred par let moral poć nekoliko meseci va pržun? Zač su bili va pržune oni siromašni mladići iz Pula, ki su od talijanskeh fakini leta 1897. prigodom izbora za potu kuriju, bili napadani? Kad bi se htelo pisat napisalo bi se ne jedan nego 50 brojeva „Narodnoga lista“ o krivicah, koje se v Istre čine siromašnemu hrvatskemu ili slovenskemu narodu. I još ima Bartoli obraza govorit u bečkom parlamentu da v Istre postupaju sudi stranački na korist Hrvata i Slovenaca. Pfui! takovoj bezobraznosti. A Krstić? On hvali Bartolia i uzdiže ga do devetoga neba, da se brine za istarski puk. Lepa briga kad gleda da se istarskega kmeta zgnjavi i zatare do kraja, da mu se zame i pravica služit se pred oblasti svojim jezikom pak da more za svaku i najmanju stvar obraćat se do talijanskeh pojideći, da mu požeru i ono malo gotoveh beči ča ih ima. Se zna Krstiću su Bartoli i Benatti Bog zač mu oni skrbe za mesečnu plaću od 100 fjorini. Naš puk v Istre neka čuje i neka zna jedan put za vavek da nima većega neprijatelja na svetu nego su mu talijanska gospoda.

Dopisi.

Iz Klane. Mili mi se kad čitam kakov dopis iz Klane, osobito kad se u istomu ističu vrline i kreposti naših ljudi, nu ja Vas umoljavam da tiskate u cenjeni „Narodni list“ i sledeće, što je žali Bože žalostno za naš narod.

Došao mi u ruke nekakov dopis, pisan u svemožnom nemačkom jeziku, koga sam radi toga poštom primio, jer na omotu bio pisan naslov hrvatski, a to od c. k. glavnog poreznog ureda u Voloskom, za kojega sam morao hoditi od Iruda do Pilata da mi ga raztumači, pitam: zar zbilja moramo učiti nemački, a da se slavna gospoda ne muče sa hrvatskim jezikom od kojega i živu.

Sjećam se, da je bio već dopis iz Klane da se u Klanu pošilje c. k. državne šumske činovnike, da se nauče hrvatski, kao da je ovdje sveučilište za jezike, i zbilja nas utvrđuje u tom mnienju i današnje stanje c. k. erarskih šumskih činovnika ovdje i to radi toga što g. upravitelj neznade. ili neće da znade hrvatski, kao što niti ostali podčinjeni šumari, koji pak zbilja neznadu.

Gospodin upravitelj, rodjen u Splitu u Dalmaciji (Oj Dalmacijo, Dalmacijo kakove nam momke šalješ u tužnu Istru) komu ime kaže da je slovenskog porietla, i komu majka znade veoma dobro hrvatski, kako smo se to osvedočili prošloga tjedna prigodom nekakove komedije u njegovoj obitelji, koja komedija nipošto ne služi na čast uredu u kome g. upravitelj služi. Jeli istina gosp. upravitelju?

Vi ste zahtjevali od občine izmedju raznih stvari, da bude mir u selu, a odkuda su došli najveći nemiri i izgredi u Klani, odgovorite gospodine tko je krivac Šmitovih nemira?

Vi gospodine velite da bi občina Klana mogla učiniti sa svojimi šumami čudesa, istina, to i čini, ali ne može da pokrije sa svojimi prihodi, a na Vašu želju, za poleпšanje vidika vašoj gospodji susjedne kuće, do sada slamom pokrite, sa crepom (žlebcima) jer to upravi občine nije moguće. Pomozite vi gospodine ako vam je moguće, na čemu biti ćemo vam veoma zahvalni. Nu da, vi ćete pomoći kao što ste obećao za Schrankovicu, jeli gospodine?

Nu da zaključim, kao što spomenuh, veoma je čudnovato od Visokog poljodelskog Ministarstva, da šilje ovamo činovnike koji ne mogu uredovati našim jezikom, odnosno koji se istoga srame, jer tim se lahko dogodi da se učini neukomu čoveku, koji n. p. plati 3 K 27 h, u nemačkom jeziku uredovnu potvrdu samo na 27 h kad naš čovjek nezna što mu je ondje pisano, briga ti je njega samo da ima dopust.

Bude li mi moguće, javiti ću se ponovno, a za sada umoljavam gg. hrvatske zastupnike carevinskog vieća, i sav Hrvatski narod, da ni i ovu zabilježe kao Švabski dar Hrvatskomu narodu, a željom da se zapreče slučajevi gdje gospoda novcem plaćaju ćuške i batine siromašnim Kastavskim ugljarom, ala Lučić iz Kosi.

Iz Rovinjskoga sela. Pišu nam od tamo pod 25. maja o. g. Vam dam znati da ovde u našem selu je sve gotovo z ovom našom raprežentancom kako i Krstićevi posli. Nije dosti da imamo plaćati 120 po sto adicijonali za ovi naš novi cimitar na Koloni nego naši Kalabrezi bi hoteli drugamo učiniti cimitar, da bi nam još bolje breme naprtil na pleća.

Naš obermačak Mate grede po našem selu, kao jedan slipi miš z onemi dugemi kreli ma valje mislim da ona njegova duga krela će ga ponest nebu pod oblake. Ča barba Mate kada ste bija na šeduti u Kanfanaru niste moga bolje slušati na misto ča ste zaspa. Ne mojte barba Mate spati ako ćete ča godar bolje znati. Milo mi vas je ali plakati mi se nedade. Znam, da vas peču oni sto fjorini ča ćete ih morati dati Mati Strumaru za to vi grete delati križe po selu da ćete zvrnuti cimiter. Bum! Vidite kako vas Hrvati pameti vade! Znam da vas je strah hoditi pod Karanstak po škuremu, da vas nebi ča zgrabilo! Bi ga vranić da se ne bi našlo puna nedra; pak mački se rado plaše.

Isto Vam dam znati gospodin urednik da jo ovih dana došal u naše selo neki fratar od Verone i od fratra je postal zvonar. Kada nesi popu kadilnicu prospe oganj po crikvi i donese popu praznu kadilnicu prez ognja i pop meće tamjan u nju a kadilnica neće da kadi. Za štrambo delo trebalo je činit prit jednega iz Italije kako da ni va Istre dosti vredneh domaćeh ljudi ki bi bili sposobneji za zvonara nego je ta krivi fratar. Kad se bude ta fratar malo kod nas najil hteti će da svim i svakomu zapoveda. Trebalo bi pokazat mu valje zube. Primite moj bratski pozdrav!

Krstić va pržune.

Ubijeno dete va mačjoj kuće u Matuljih.

Utorak zapodne prišal je z Matulji na Voloski sud telegram, da je Krstićeva devica svoje novorodjeno dete umorila i neka pride kumisijon od suda na Matulji. Valje za tim je sudac dr. Lučić z duhtori Graeffe i Fabianićem te jednim pisarom i žandarom došal na Matulji va Ambrozinkinu kuću, da se pronadje trag zločinstvu i krivcem. Komisija je ostala va Krstićevem stane od 5 ur zapodne do srede 4 ure jutro. Ča je ta komisija odkrila va onoj nesrećnoj kuće to je uprav strašno i groznomorno. Čovoku se vlasi dižu vajer kada na to pomisli. Dete koje je Krstićeva devica četrtak na 29. maja porodila našli su zrezano na kuščići va kondote. Glava otroku bila je zrezana na tri kusi.

Koliko se je moglo ustanovit od pojedinih kusi otroka, isti je prišal na svet živ, zdrav i čitovat tako da bi bil mogal živet. Sudac dr. Lučić ispital je devicu i Krstića i nakon njihovega preslušanja odredil da budu oba zaprti. Sud je takodjer šekvestral jedan veli kuhinjski nož s kem je bil otrok rasječen. Krstić i devica bili su sredu jutro po žandarih pripeljani na Volosko va pržun.

To je sve ča smo mi mogli doznat o tom strahovitom dogodjaju, ki je mej naše ljude hitil veliki strah i trepet kako i silnu sablazan a i zgražanje nad mukama onega nedužnega otročića, ki ipak ni ničemu kriv. I va istinu nam se v rukah pero trese, kad pomislјamo na onaj bolni jauk, na onaj zadnji glas, ča ga je ono brizno dete moralo odat od sebe, kada je po mladem njegovem mesu rezal on strašni nož. A kakovi srhi prolaze čoveka, kada pomišlja kako su grešne ruke zimale kus po kus onega brizgnega i nevoljnega tela i hitale ga va mesto

va ko se hita samo najveće blato? A opet ona strašna noć, kada su se ti tužni bukunići lovili va blatnoj i crnoj jame punoj smrada?

To su veliki grehi, ki vapiju — Bogu osvetu! To su grozote, proti kim se dižu i srce i duša i stumih i sve ča je va nas ljudeh ljudskega. To je paklensko umoratvo, od kojega se i divi ljudi čuvaju, jer i oni, kako takodjer i blago, svoje mlade čuvaju, goje i hrane.

To su strahote puli nas nikada ne čuvene i ne vidjene. I mi pitamo, ča smo mi Bogu skrivili da pušča, da se va našeh krajeh, va keh se je prvo tako lepo poštoval i vršil zakon božji i ljudski najedanput ugnjezdilo toliko zlo. Ča će pomislet tuji svet od nas? Neka krv onega deteta pade na oneh ki su zlu krivi, kako i na one ki su budi kako podupirali one grešne ruke ke su izvele to prokleto delo.

To govorimo mi prepuštajuć pravice, da ona obračuna koliko s Krstićem toliko i s njegovom devicom, ki su kako smo prvo spomenuli oba zaprti va pržune na Voloskem.

Izlet u Malinsku-Dubašnicu.

Hrv. pjev. i tamb. društvo „Lovor“ priredjuje u nedelju dne 8. ov. mjes. sa parobrodom „Abbazia“ izlet u Malinsku - Dubašnicu na otoku Krku.

Ciena vožnje po osobi 2 K.

Odlazak iz Voloskoga u 1 i pol a iz Opatije u 2 sata po podne.

Boravak u mjestu, gdje će društvo tamburati i odpjevati nekoliko biranih komada i pjesama, trajati će 4—5 sata.

Odbor će se pobrinuti za što ugodniji i ljepši boravak izletnika, pa se opravdano nada, da će na izlet pohrliti staro i mlado.

Odbor.

NB. Razumieva se izlet će biti, ako bude lepo vrieme.

Domaće viesti.

Glavna skupština družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. U četvrtak dne 12. o. m. obdržavat će se u Opatiji redovita godišnja skupština družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Kako svake godine tako će se i ov put nastojat, da se taj dan koliko lepše proslavi. Tako će se na 10 ur i pol u jutro najprvo odslužit va crekve sv. Jakova v Opatije svečana sv. maša. Zatim će točno o podne bit banket u „Grand Hotelu“ a za banketom na 3 ure za polne bit će u „Zori“ skupština sa sliedećim dnevnim redom:

1) Pozdrav predsjednika, 2) Čitanje zapisnika posliednje skupštine, 3) Izvješće tajnika, 4) Izvješće blagajnika, 5) Izvješće nadzornoga odbora i 6) Možebitni predlozi.

Moremo reć, da je naša družba sv. Cirila i Metoda za Istru jedino društvo, va kem su se našli skupljeni i sjedinjeni svi Hrvati koliko ih gdjegod ima. Nima društva ko bi bilo jače prodrlo u narod nego li je ta naša družba.

Prosti seljak, ki nima kadagod ni za palentu, odkinut će od svojih ust i dat će našoj družbi. Hrvat v Amerike skupit će dolar ale dva i pun veselja poslat će ga našoj družbe. Kod svake žalosti, kod svakega sastanka, kod svakega veselja — prva misal od svih zapade našu družbu. Da je temu tako dosta je pogledat naše svagdašnje novine. A odkuda to? Od tuda, ča svi ljudi našega jezika dobro znaju, da Talijan, naš kruti neprijatelj, ne gleda na drugo, nego kako bi nas zatrl, da nas onputa more laglje prodat gladnoj Italije. A naši ljudi tega neće. Oni će da se naš puk v Istre brani proti takovem neprijatelju, a branit će se samo onda, ako bude prosvjetlen, ako bude učen. A ki će da postane učen i prosvjetlen njemu treba škole, a jer naše oblasti s krivnjom Talijana ne daju našemu puku školâ to je dužnost svih onih, ki moru. da učine sve moguće, kako bi naš narod v Istre prišal do školi. Tu svrhu ima naša plemenita družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Iz raznih izvješća članova Ravnateljstva moći će svaki videt koliko je već do sada naša družba učinila dobra našemu puku v Istre. Za to i želimo i preporučamo svim i svakomu da onega dneva ne fali ni jedan prit na tu skupštinu, ka će svetu. pokazat kako se upravlja i ča se dela z darovi, keh naša družba dobiva od naroda.

U večer toga dana bit će zabava u dvoranah „Zore“ a priredit će ju naše vredno i dično društvo „Lovor“. Program je obilan i liep. Pjevat će se tamburat i predstavljat. Nema sumnje da će i to bit jedna od onih lepih zabava, s kakovemi nas vredni naš „Lovor“ rado i često iznenadjuje. Mi go jimo čvrstu nadu, da će i na tu zabavu pohrlit sve što je naše u Opatiji, Voloskom i okolici, toliko više, ča vas čisti prihod zabave pripada našoj družbi. Do vidova dakle u četvrtak! Napred za našu družbu sv. Cirila i Metoda za Istru!

Svečana sv. maša na dan skupščine družbe sv. Cirila i Metoda za Istru bit će, kako gori javljamo, u četvrtak dne 12. o. m. Molimo prijatelje naše svete stvari, da pohrle u što većem broju na taj dan u našu crkvicu, da se svi ukupno pomolimo Bogu da dade svu sreću i svoj sveti blagoslov velikomu djelu, ko si je preuzela naša družba u našemu narodu. Preporučamo osobito našim velevriednim gospodjama i gospodjicama da i tu kako svuda i svagdje prednjače svojim liepim primjerom.

Banket. Točno u 12 sati u četvrtak bit će u Grand Hotelu skupni obed. Čvrsto se nadamo, da će i taj banket biti mnogobrojno posjećen, jer se već do sada najavio liepi broj učestnika. Tko želi učestvovati skupnomu objedu neka se prijavi najdalje do sriede dne 11. o. m. kod gosp. Viktora Cara-Emina u Opatiji. Ujedno neka svatko naznači i broj osoba, koji će s njime doći. Svaki couvert stojati će 4 krune — razumije se bez piča.

Zabava u „Zori“ obdržavat će se pri pokritim stolovima va prednjoj dvorani „Zore“. Moremo već sada reć, da će se g. Juneš, vlastnik kavane, pobrinut, da budu gospoda zadovoljni koliko s hranom toliko i s pićem, tako da će svako naći u njega dobru i slastnu večeru.

Imenovanje. Gospodin Franjo Prettner činovnik ovdješnje pošte imenovan je pošte meštrom u Mojstrani u gornjoj Kranjskoj. Gospodin Prettner bio je kroz osam godina na ovoj pošti i slovio kako uzoran i dobar činovnik.

Koliko nam je sa naše strane žao odlazka g. Prettnera toliko se veselimo njegovomu promaknuću i tomu što će njegova domovina dobiti u njemu novu silu. Čestitamo mu od srca! Neka ga Bog i sreća prati!

Svečano konštituiranje novoizabranog občinskog zastupstva u Voloskem. Kako smo u broju od 22. maja t. g. javili obdržavala se u četvrtak dne 22. maja konštituirajuća sjednica novoizabranog občinskog zastupstva u Voloskom. Prisutni su bili svi zastupnici a od strane vlade poglaviti g. dr. Alfred Manussi pl. Montesole. Gosp. Viktor Tomičić kao najstariji zastupnik preuzeo je predsjedničtvo sjednice, pozdravio prisutne i zastupnika vlade te pozvao novoizabrano zastupstvo da iz svoje sredine izabere načelnika. Na predlog g. dra. Ivana Poščić izabralo se ustmeno i jednoglasno velezaslužnog g. dra Andriju Stangera občinskim načelnikom. Burni živio-klici pozdravili su taj izbor.

Novoizabrani načelnik preuzeo je za tim predsjedničku stolicu te odredio, da se izvrši ponajprije izbor občinskog odbora, koji je ispao kako javismo u broju od 22. t. g. Nakon obavljenog izbora občinskog odbora položili su g. načelnik i gg. občinski savjetnici u ruke poglavitog g. kotarskog glavara svečano obećanje a pucanje iz mužara navjestilo je puku da je izabran novi načelnik. — Odmah zatim zamoli rieč poglaviti gospodin kapetan Manussi i progovori vrlo liepi govor ponajprije hrvatski onda njemački da ga uzmognu razumiti i ona četiri njemačka zastupnika. Gospodin kapetan rekao je po prilici ovo:

„Gospodo moja! Prvi put je danas, da ja mogu kao poglavar ovoga kotara prisustvovati sjednici zastupstva občine Volosko. Drago mi je, da je ova sjednica i prva novoizabranih zastupnika, koji su danas izabrali svoga načelnika i savjetnike občine. Čestitajuć — srdačno pozdravljam odbor, — čestitajuć pozdravljam osobito gospodina načelnika, koji već mnogo godina vodi občinsku upravu s izvrstnim uspjehom te žrtvuje svoje sile na korist svoje domovine.

Gospodo moja! U kratkom roku je ova občina iz malenog trga iz nepoznatog ribarskog sela postala velikim lječilištem, o kojem se je razširio glas ne samo u cieloj našoj monarkiji, već i izvan granica iste, daleko po inozemstvu. Ako na tom imamo zahvaliti se najviše naravskoj liepoti i ugodnom položaju naše krasne i mile Opatije ipak ne mogu da ne istaknem zasluge domaćeg občinskog zastupstva, koje u dobrom spoznanju potreboća uviek je branilo napredak, tražilo slogu, radilo na razvitak i procvast občine i lječilišta. U istinu mnogo se je već do sada učinilo. Ali velike još su zadaće, koje imade riešiti osobito ovo zastupstvo i težak ga posao čeka.

Nadam se, dâ, sjeguran sam, da će zastupstvo, da će občinski odbor shvatiti podpunoma svoju zadaću, raditi svimi svojimi silami na oću korist, da će predvidjajućim okom stvarati svoje odluke.

Iz punog srca želim Vam uspjeh, želim da i na svršetku djelovanja ovoga zastupstva svaki pojedini će moći sebi posvjedočiti: Mnogo sam radio, mnogo sam koristio učinio sam svoju dužnost, kao dobar i pravedan otačbenik.“

Ovaj srdačni govor gospodina kotarskog glavara bio je od svih zastupnika i od publike prisutne na galeriji pozdravljen živim odobravanjem.

Kad se bijaše odobravanje stišalo progovorio je novoizabrani gospodin načelnik uz sveobću pažnju sliedeći zanimivi govor:

Veleštovana gospodo! Već evo po treći put od godine 1895. zapala me čast da izkazujuć mi osobito vaše povjerenje postavljate me na ovu častnu stolicu da predstavljam ovu našu občinu i da vodim upravu njezinog imetka.

Ja sam Vam gospodo zahvalan za izkazanu mi čast koju evo stupajuć na ovo mjesto primam te Vam obećajem da ću i u budnće nastojati da učinim svoju dužnost da se odužim Vašem povjerenju. Žao mi je to otvoreno priznajem da se ne mogu radi raznih drugih dužnosti na koje sam vezan, posvetiti cieli ovoj časti jer sam osvjedočen da bi na mojem mjestu morao stajati čovjek, koji se ne bi imao baviti drugim doli občinskimi poslovi, ali kad nije drugčije moguće ja Vam obećajem ponovno da ću i ovako učiniti sve što mi bude moguće da se odužim izkazanom mi povjerenju.

Čuli ste gospodo iz ustiju gospodina zastupnika Visoke vlade da nas čeka teška zadaća a ja to ponavljam jer su teška pitanja i od velike važnosti za napredak i razvitak ove naše občine i našeg lječilišta koje imamo mi u ovo tri godine zakonitog obstanka ovog zastupstva riešiti. Teška su to pitanja koja će duboko zasieći u naša financijalna sredstva, ali koja će biti od trajne važnosti i koristi za ovu našu občinu tako da ako nam Bog dade da ih sretno riešimo, možemo sigurno računati na zahvalnost naših potomaka kojim ćemo pristojan obstanak osjegurati.

Prva zadaća koju imamo riešiti jest pitanje kanalizacije koje se već nikako ne dade odnašati jer o njemu ovisi ciela budućnost našega lječilišta. Ja se dakle nadam pouzdano da će svaki od Vas uložiti sve svoje sile i svu svoju dobru volju da se to pitanje, ako i žrtvami ipak povoljno rieši.

Drugo pitanje od velike potrebe i važnosti jest gradnja takozvane paralelne ceste koja će tako rekuć razširiti teritorij naše občine jer će otvoriti novih gradišta i podići tako u velike vriednost zemljišta i novčanu snagu lječilištu.

Novo groblje za Opatiju se već gradi i naša će biti briga da u nastojanju oko toga pitanja neprestanemo dok ne bude groblje svršeno.

Naša občina treba silno i gradnju bolnice i tako zvanog lazareta te ćemo i mi nastojati da svimi silami i u tom pitanju pokažemo da shvaćamo položaj i zahtjeve koji se danas postavljaju na nas.

Naša briga mora biti i to da konačno uredimo i ustanovimo novi gradjevni red za naše lječilište, da mu dademo, kako se kaže zadnju ruku, jer bez toga ne ćemo moći onako napredovati kako moramo ako hoćemo da postignemo onaj glas na koji lječilište Opatija ima pravo i dužnost kano prvo lječilište naše monarhije na jadranskom moru.

Imamo i drugih manjih ali ipak važnih pitanja za riešiti koje ovdje neću spominjati ali koja će nam se sjegurno redom namicati i ja se nadam da ćemo mi to sve sretno riešiti a jamstvo za to mi je jednoglasni izbor kojim smo u ovo vieće birani bili, a i to da ovdje uz Hrvate i Slovence vidimo naše drugove njemačkog jezika i narodnosti koji su voljni s nami skupa raditi kano pravi Vološčaci i Opatijci za dobrobit ove naše liepe občine.

(Govori njemački). A Vas štovana gospodo, koji njemački govorite i hrvatski ne razumiete ili ne razumiete dobro, čast mi je sa ovog mjesta najsrdačnije pozdraviti i zahvaliti Vam na izkazanom mi povjerenju. Vi ste gospodo zajedno s nami i sa istimi glasovi u ovo zastupstvo birani bili i ja sam čvrsto osvjedočen da ste i Vi napunjeni istom ljubavlju kako i mi koji smo ovdje rodjeni za ovaj liepi komad obale morske i da ćete u istinu marom nastojati s nami skupa raditi da isti onaj svjetski glas za kojim ide nesamo postigne nego i za sva buduća vremena osjegura.

(Govori hrvatski). Veseli me gospodo jošte što mogu istaknuti da u svrhu riešenja novih zadaća imamo uz bok i častnu Komisiju Kure koja pod vodstvom vrloga njezinoga predsjednika veleučenoga gospodina prof. dr. Glaxa (sveobće odobravanje) liepo i uspješno radi i s kojim je občinska oblast u dobrih i prijateljskih odnošajih, te je izgleda i nade da ćemo toliko prije i ugodnije riešiti pitanja koja se našega lječilišta tiču.

Nego štovana gospodo ako i jesmo evo u dobrom družtvu ako i imamo svi najbolju volju za rad, ne bi mogli pravo napredovati ni uspešno raditi kad nam ne bi i Visoka vlada pružila svoju pomoćnicu ruku, a da će ona to učiniti imamo već dokaza o zanimanju vladinih krugova u Trstu za riešenje pitanja kanalizacije, te ja evo već unapred zahvaljujem ovdje prisutnom poglavitomu gospodinu kotarskomu kapetanu plemenitomu Dru. Manussi za obećanu nam pomoć i susretljivost od strane visoke vlade. Da će to biti i da se možemo dobru nadati i od strane visoke c. k. vlade možemo biti sigurni jer na čelu političke oblasti ovoga kotara vidimo evo hvala Bogu čovjeka, kojega imam čast danas ovdje prvi put kano takova pozdraviti i Vam predstaviti i kojega već odavna poznamo kano radina i pravedna i koji nas sve pozna (burno, dugotrajno sveobće odobravanje) te kojega možemo smatrati pravim ovdješnjim našim suobćinarom koji je do sada činom pokazao da mu na srcu leži napredak ovog našeg lječilišta i koji nije neprijatelj našega hrvatskoga jezika i narodnosti. (Opetovno pljeskanje.)

Dočim dakle ponovno preporučam svim Vam gospodo moja mar za rad na korist ove naše liepe občine preporučam Vam takodjer da nastojite, držeć se one: tudje poštuj svoje ljubi i gojiti narodno čuvstvo i

ljubav do naše narodnosti i liepog nam jezika hrvatskoga jer ako budemo ljubili svoju narodnost i svoj mili jezik raditi ćemo ustrajno i za obće dobro ove naše občine i naroda.

Svršavajuć ove moje rieči, gospodo valja da se sjetimo na početku našeg rada uzvišenoga našega Vladara koji nam je dao prigode da se ovako možemo sastati i brinuti za dobro občine te Vas za to pozivljem da samnom skupa usklikneto trokratni živio Njegovom Veličanstvu našemu Premilostivomu Cesaru i Kralju Franu Josipu I. Živio, živio, živio! (Zastupstvo burno kliče).

Ovaj krasan govor gospodina načelnika bijaše čestokrat povladjivanjem prekinut a na koncu burno pozdravljen. Poglaviti se gospodin kapetan na to odaljio a zastupstvo i publika ga ponovno burno pozdravila. Pošto bijaše tako zadaća ove občinske sjednice dovršena gospodin načelnik je istu dignuo.

Krstić je i opet obrnul farbu. Uzmite jedan kus kristala, postavite ga na takovo mesto, kade do njega dopire trak našega sunca i videt ćete na zide puno lepeh kulori. Videt ćete ljubičasti kulor, modri, modrikasti, zeleni, žuti, narančasti i crljeni. — Krstić je već sve te farbe prošal jedan put. Sad je već po drugi put na crljenoj farbi on je sada i opet socialista. Rekli smo opet zač je on već bil jedan put socialista i to pred jedno 4 leta, a ne pred 7 let kako to lažno piše zadnja smrdejuha. Pred 7 let je Krstić bil veliki Hrvat, on je još pred šest let bil veliki Hrvat — dalmatinski Hrvat, kako se je podpisival va svojoj krave, a postal je socialista komać leta 1898. kada su mu ono i Hrvati i Talijani dali šakum pak, i on ne znajuć na kega bi se sveca obratil skočil je mej socialiste misleć, da će mu se puli njih odpret zlatna kalifornija. Nego prevaril se je, a kako se je brizan prevaril vratil se je opet Talijanom i ponudil njim se je i opet za Bedintara. Sad je opet nagnul k socialistom nego dokle on s jednom rukom drži socialistički crljeni garofulić, dotle ne pušća druge od Campitelovoga takujinića.

Šegav je on, ali ni drugi nisu bedasti da ne bi tega videli.

Da je temu tako svedoči nam pismo, kô nam je ovi dni poslal naš prijatelj „Proletarac.“ On piše:

Veleštovani g. uredniče!

Krstić je daklem opet promenil farbu. Zibral je crljenu, a moral ju je zibrat još i prvo i namazat s njom obraz da se vidi, da se on još nekoliko sramuje pred svetom radi svoga delovanja. Nego ostavimo to na stran, predjimo brzo, brzo da ne puknemo od smeha preko onega mesta kade se on, jedan Salo sravnjuje s jednim Toma Morom, s jednim Marksom i crepi la modestia! čak i s jednim Lavom Nikolajevićem Tolstojom. Mi ćemo preći preko svih onih četirih kolona, ča ih Krstić posvećuje meni — Proletarcu i to za to, jer ča se tiče oneh njegoveh šupeh misli, ke se nahode va oneh dveh člankeh vi ste ih g. uredniče pobili va zadnjem „Nar. listu“, dočim ča se tiče moje osobe, ne smatram za vredno, da ju idem branit od napadaja jednega Krstića. Ja ću se samo malo pozabavit o potrebi socialističnе stranke va oveh krajeh.

Socializam je kako neka biljka, ka neće i ne more da uspjeva na svakom tlu. A ako je kade ko tlo, ko bi bilo dobro za procvat socializma, ovo naše nije ni najmanje. Socializam cvate samo u takoveh mesteh, va keh se je industrija (fabrike, minieri i dr.) tako jako razširila i razgranila, da se s njom bavi tisuće i tisuće ljudi ki ne živu od drugega nego samo od žurnade, ku dobivaju za svoje delo. Tako je u Franczekoj, Nemačkoj, Belgiji itd. Va oneh krajeh se fabrike nahode većinom va gradeh ili pak okole njih. A mi znamo, da je gradski život drag. Kvartieri kako za blago, hrana na pežu zlata — siromah radnik ne more ni živet ni mret. A kako je va grade drugačiji život lep i zabavan i siromašni radnik, ki sve to gleda, bi otel neč takovega imet za se i za svoju familiju a ne more, zač ni od kuda.

Od tuda i nezadovoljstvo radnika, od tuda njegovi jako puno puti pravedni zahtjevi, od tuda i štrajki aliti šioperi.

Ali od svega tega ovde ni sene. Jedino zlo puli nas je to, da tu ima dosta i previše stranjskeh delavci a za naš bi puk onda bilo puno bolje, kada ih ne bi bilo zač je jako nepravedno da naši domaći ljudi moraju bežat v Ameriku za korom kruha, dočim se ovuda na našoj zemlje tusto i tove furešti — najveć Talijani. (Toga Krstić ne će da spominje, zač ga je strah od Talijani ki ga plaćaju. Op. slagara). A ča je pak najbezobraznije od teh privandraneh Talijani je to, ča bi oni oteli ovde učinit jednu socialističku stranku i tim onemogućit našim delavcem po Kastavšćine i druguda, da pridu do krajcara.

I to ćemo dokazat. Da se puli nas ugnjezdi kakova socialistička stranka, nema sumnje, da bi više puta prišlo v Opatije i po okolice do veleh nemiri, kako to dolazi svuda, gde ima kakova socialistična stranka i nema sumnje, da bi u Opatiju i u okolicu svako leto prihajalo sve to manje stranac, dokle ih ne bi najzada i posvema nestalo. A pošto mi nimamo nikakoveh fabriki ni minieri, pošto puli nas nima ni seni kakove industrije, naši ljudi bi ostali prez dela, čim bi se prestale v Opatije gradit kuće i čim se ne bi više proizvadjalo ono, ča je potrebito za uzdržavanje stranaca, va oveh naših krajeh. Pa ki nam jamči, da ne bi mej temi talijanskemi socialisti bil i još kakov Luccheni ale pak kakov Bresci?

Za to ča sa socialisti, ovde nisu potrebiti. Kamo ćete lepšega življenja nego ga imaju na primer naši radniki Kastavci! Ima svoju kućicu, ima svoj gruntić, a puli tega je ale klesar, ale bačvar, ale zidar. Kada treba delat na grunte, dela na grunte kada mu treba ki krajcar gre iskat delo i kako ima zlatne ruke — on ga valje i dobije. Pak takov čovjek ćete da postane socialista? Na Kastavšćine more postat socialista samo kakov bon da niente, samo kakov vagabund ale kakov niškoristi, kemu moraju babi kupovat ćak i mudandi i stomanji. —

Ne ovde ni treba nikakaveh nemiri zač sva sreća i sve dobro oveh kraji odvisi od mira, od pravega mira. A ako ćemo već da se kada god steplimo proti kemu, tamo imamo Talijane, ki nam zatiraju narod i domovinu.

Opatija, 2. 6. 1902.

Proletarac.

Nove uredovne ure na sudu u Voloskom. Na 1. o. m. bil je kod našega suda uveden novi red. Od 1. junija naprvo bit će uredovne ure na sudu u Voloskom u delavne dane od 8 prije podne do 3 po podne. a u blagdane od 9 do 12 o podne. U nedelje neće se uredovat izim u jako silnim stvarima.

C. k. poštanski ured u Voloskom javlja da će od 1. junija dalje bit uredovni sati od 8 do 12 pr. p. i od 3 do 6 po podne. Po nedeljah bit će uredovne ure od 8 do 11 pr. p. Po nedeljah za podne od 3—4 primaju se samo jednostavni listi i telegrami.

Novi plovitbeni red Ungaro-Croate. Od 1. junija o. l. promenilo je ugarsko-hrvatsko parobrodarsko društvo prugu Lovran-Rieka tako da će od sada naprvo do nove zapovedi svaki dan jutarnji parobrod odlazit iz Plomina na 5 ura jutro tičuć Berseč-Moščenice-Lovran-Iku-Opatiju-Volosko a vraćat će se za podne na 2 i pol iz Reke tičuć opet Volosko-Opatiju-Iku-Lovran-Moščenice-Berseč-Plomin.

Nepromenjena ostaje pruga Rieka-Lovran od 10 ura u jutro.

Ungaro-croata uvela je i jednu novu prugu Volosko-Lovran. Svaki dan će jedan vapor odlazit iz Voloskoga u $8^3/_4$, $1^3/_4$, $3^3/_4$ $5^3/_4$ tičuć Opatiju, Iku i Lovran a vraćat će se iz Lovrana na 10·35, 3·35. 5·35 i 7·35 Ovaj zadnji parobrod će nedelju i blagdane poć na Reku. Ovom zadnjom prugom izmedju Voloskoga i Lovrana će naši barkarioli v Opatije i na Voloskem pretrpit velu škodu. Čini se kako da se je nesrećna ungaro-croata zavećala upropastit naše barkariole. Ki pod drugem jamu kopa . . .

Izvanredna skupština Posujilnice na Voloskom. Kako je na četvrtoj strani današnjega broja oglašeno sazvana je za subotu 14. o. m. zapodne u kući br. 28 u Voloskom izvanredna skupština Posujilnice. Preporuča se svim zadrugarom da u koliko većem broju dodju na tu skupštinu jerbo će se na njoj zaključiti znamenito pitanje gradnje Narodnog doma u Voloskom.

Procesija na Telovo izpala je na Voloskom jako lepo. — Vreme je bilo da ni moglo lepše. — Volosko je već jutro rano osvanulo u svečanom ruhu okićeno zastavami i jasenovimi granami. Na 7 ur jutro bila je svečana sv. misa a na 8 ur jutro išla je procesija iz crkve put prvoga oltara na mostu.

Presveto telo nosio je monsignor Zamlić u pratnji dvih čč. oo. kapucina. Na procesiji bile su zastupane sve mjestne oblasti. Od strane kapetanata bio je poglaviti g. kapetan Manussi sa skoro svimi činovnici od kapetanata, od strane suda g. pristav Černe sa ostalimi sudci i nekojimi kancelisti od strane občine načelnik g. dr. A. Stanger sa občinskimi činovnici i nekojimi zastupnici viši upravitelj pošte u Opatiji g. Leban, sa svojimi činovnici, financa i žandarmerija. — Red na procesiji bio je malo bolji nego lanjske godine.

Izvješće posliednje obć. sjednice u Voloskom priobćit ćemo drugi put, pošto nam to danas ne dopušta prostor našega lista.

Izlet u Dubašnicu i Malinsku što pripravlja naš „Lovor“ izgleda da će bit zabavan, pak se nadamo da će se naši ljudi liepo i punobrojno odazvati.

Ulovili morskoga pasa. Prošlog čedna ulovili su u Bakarcu morskoga pasa — samicu — va kojoj je bil dvadeset i jedan mladi, ki su bili veliki po priliki pol metra.

Buzetsko društvo za štednju i zajmove obdržavalo je dne 15. maja 1902. svoju glavnu skupštinu. Iz izvješća i obračuna društva proizlazi da je u upravnoj godini 1901. bilo prometa K 130.962·48 članova bilo je 31. 12. 1901. 530, čisti dobitak iznašao je k 1311·05.

Novo parobrodarsko društvo. Nekoji rodoljubni trgovci i posjednici iz hrvatskoga Primorja i Like (Senj, Bag, Rieka, Otočac, Brinj, Gospić) pokrenuli su akciju za ustroj jednoga novoga hrvatskog parobrodarskog društva na akcije po 100 K svaka. Obzirom na to što će u tom društvu biti zainteresirani skoro svi trgovci i posjednici Like i Primorja mora se očekivat, da će to društvo ako se ustroji sjegurno uspjevati.

Preporučamo našim rodoboljubom u Liburniji i ostaloj Istri, da uzmu svaki bar po jednu dionicu toga novoga društva. Od tih sto kruna ima se platiti odmah 10 po sto a ostalih 90 K platit će se ravnateljstvu koje će izabrati I. gl. skupština.

Podružnica družbe sv. Cirila i Metoda u Brgudcu držati će dne 8. junija t. g. u 11 sata u jutro u šk. dvorani osnovateljnu glavnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom: 1) Otvorni govor, 2) Izbor odbora, 3) Slučajni predlozi.

Isti dan blagoslovit će se i novosagradjeni učiteljski stan, za to će biti u jutro u 9 sati velika sv. misa kod koje će prvi put pjevati šk. djeca sa pratnjom harmonija. a po podne u 3 sata bit će veselica u korist podružnice sa sliedećim razporedom 1) O materinskom jeziku, gov. Jos. Svjetličić, 2) Igra za djecu: „Kraljević Marko i Štriga Lega“ 3) Tombola i 4) Ples.

Odbor.

Rižo Nonin pedepsan. Javili smo va broju od 22. maja o. l. kako je Rižo Nonin na Duhovu večer okol 11 uri vrišćal pred kapitanatom na Voloskom i vredjal g. kapitana. Radi toga pozvalo je občinsko glavarstvo Rižota na odgovornost budući da je svojim ponašanjem bunil noćni mir. Občinska deputacija odsudila je nakon preslušanja svedoka i Ninota Rožinega na 20 K multi ili 2 dni peršuna.

Va istinu ne razumemo kako se je moglo bit tako milosrdno z jednem Rižotom koji je toliko i toliko puti već po noći kumedija učinil. Bi bilo trebalo stavit ga jedno četiri dni va pržun da mu se ohladi malo ona njigova čisto kalabrezko-kinezka krv.

Zadnje viesti.

Mir va južnoj Afrike.

Već nima nikakove sumnje — mir je sklopljen. Ali kakov mir? Ča znači ta mir? Znači svršetak slobode jednega vrednega i junačkega naroda: Dveh burskeh republiki Transvala i Oranje nema više. Inglezi gode, oni se vesele, a imaju i zač. Pobiedila je nepravda, kruta sila. Mir? Nije to mir — već pravo ubojstvo počinjeno na jednem slobodnem narode.

Tako tumačimo mi taj mir, a tako ga tumači i starac Krüger, ki je uzdahnul, čim je začul, da je taj nesrećni mir sklopljen: — Moj Bože, je to moguće! — — Da vidimo ki su glavni uvjeti tega mira.

1) Buri predavaju sve svoje oružje, kanone i municion Englezom, a Eduarda VII. priznavaju za svojega zakonitega kralja.

2) Svi oni Buri, ki su va stanje od gveri, a ne nahajaju se va Transvale ale Oranje bit će pomilovani sa svemi do sada zasužnjenimi Buri i dovedeni u domovinu.

3) Buri, ki su se predali imet te slobodu osobe i dobit te svoja imanja.

4) Jezik holandezki će se rabit va školah samo onda, kada budu to roditalji zahtevali, a tako će se taj isti jezik rabit i na sudeh kada bude vela potreba.

5) Oružje će se moć nosit samo uz dopust oblasti.

6) Za sada će upravljati va Transvale vojnička uprava. Za njom će nastupit civilna uprava. Pitanje da li će urodjenici imat pravo glasa, riešit će se kasnije.

7) Inglezki goveran će dat 3 milijuni liri šterlini, kako odštetu pojedinim Burom, ki su pretrpeli kakovu škodu za vreme rata.

Neizrecivo je veselje Ingleza radi sklopljenja mira. Svi hvale Kitčenera, da mu je pošlo za rukom učiniti mir. Govori se, da će dobit na dar jedan milijun krun.

Mi se veselimo miru samo za to, jer smo protivni, da se prolieva ljudska krv. Ali s druge strani nam je jako žal, da ni ta mir ispal za Bure onako, kako su oni to i zaslužili. Nego svakako Inglezka će morat pazit na ono ča dela, zač Buri nete tako lahko zaboravit na izgubljenu svoju slobodu pak bi joj jedan dan mogli dat teškeh udarac kakoveh su njoj dali i va ove dve leta i pol. —

Štrajk va Lavove.

Va glavnem grade Galicije va Lavove nastal je strahovit štrajk — kakov je pred nekoliko meseci bil va Trste. Počeli su zidari ki su zahtevali bolju plaću — od tuda je nastal obći štrajk. Vojska je morala pucat, puno je ranjeneh i nekoliko ubijeneh. Položaj je jako težak.

Dopisnica uredničtva.

Gg. dopisnike iz Zrenja, Cresa, Mošćenica i druguda molimo i ovaj put, da se ustrpe do budućega broja.

Br. 1575. Obć. glavarstvo Pazin.

Oglas natječaja.

U smislu zemaljskoga zdravstvenoga zakona od 18. marča 1874 otvara se ovim natječaj za **mjesto prvoglobčinskog liječnika u Pazinu.**

Za ovo liječničko mjesto ustanovljena je godišnja plaća od 2000 K i putni paušal godišnjih 400 K za polaziti jedanput na tjedan mjesta Lindar, Gračišće i Pićan. Tu plaću i paušal vući će liječnik iz občinske blagajne u mjesečnim anticipatnim obrocima.

Liječnik će biti dužan liječiti besplatno siromašne občinske bolesnike i kano zdravstveni referent voditi občinsko zdravstveno uredovanje. Za pohode bolesnih siromaha izvan Pazina i za druga osobito občinska poslanstva nadoknadjivati će mu občina putne troškove.

Službena pogodba biti će sklopljena za tri godine, s zatim će ostajati valjana samo od godine do godine sve dotle, dok se jedna ili druga stranka neodreče tri mjeseca naprijed.

Molbe obložene diplomom sveobćeg liječništva i svjedočbama dokaznjućim poznavanje hrvatskoga (slovenskoga) eventualno talijanskoga jezika, stališ, austrijsko državljanstvo i drugim eventualnim dokaznicama, imaju biti podnešene podpisanomu do 10. jula 1902.

PAZIN, 2. juna 1902.

Obć. Glavar:
dr. Kurelić.

161

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom** i **jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za svo želudčane bolesti.

Najbolji se ljekovi dobiju

u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je pročesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove čudotvorne kapi „Spasitelja" proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju nadupanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozničnu te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržuju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica 30 novč.

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju sa pet kapi na komadiću ukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i muteža glave. Jedna bočica 35 novč., a nadomješčuju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsigurnije lječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj „bilinski sok" te će ga pohvaliti sigurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se **jedino** u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

☛ Naruči li tko više bočica dobije popust! ☚

HINKO BABIĆ,
ljekarnik
Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Višekrat odlikovana ✱ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat.

Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Sjećajte se

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti **robe** kao **jestvine, odiela muška i za djecu,** svake vrsti **rubnca, čarapa,** i svake vrsti **robe za kućnu potrebu; železnu robu,** razne vrsti **porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor** i garantirano dobru **modru galicu (vitriol).** (1)

☛ **Sve uz najniže ciene!** ☚

Svoj k svomu!

Tiskara **V. Tomičić i dr. u Opatiji** preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz **vrlo umjerene ciene.**

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Erti.

Poziv

Na izvanrednu glavnu skupštinu Posujilnice u Voloskom (reg. zadr. na ogr. jamčenje) koja će se obdržavati dne 14. junija o. g. u 5 sati po podne u kući br. 28. u Voloskom sa sliedećim

dnevnim redom:

1) Čitanje zapisnika posljednje glavne skupštine;
2) Zaključak o nakupu nekretnina u Voloskom;
3) Zaključak glede gradnje „Narodnog doma";
4) Slučajni predlozi i savjeti.

Volosko, dne 30. maja 1902.

Ravnateljstvo.

Rieka—Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za neljake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk̄om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se na vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 24. Volosko-Opatija u četvrtak 12. lipnja 1902. God. III.

Mera je puna.

Da, mera je puna, a kad je ona puna, mora se prolet. Takove misli prišle su nam ovi dni na pamet. Zač? To ćete valje videt, samo pazite. Počet ćemo malo s daljega, da se bolje razumemo. Pazite. Ako pogledamo va misli kakovih desetak let nazad, vidimo našu dragu Kastavšćinu mirnu i zadovoljnu. Braća se ljube kako braća, znanci i prijatelji lepo se gledaju, susjedi i rodbine ne znaju mej sobom za slabu rieč ni za grdo oko. Naši duhovni pastiri poštuju se kako pravi namestniki božji, u crekvi posluša puk s veseljem rieč božju i po njoj živе, prima va pobožnoste sveti sakramenti od pokore i pričešćenja, s jednum besedum naš dobri puk je živel po Kastavšćine kako pravi kršćani, kako če stiti ljudi. Je tako, ali ni? — Dakako da je! To svi znamo i vidimo.

Čuli smo jur svojni va svetem evangjelje kako je po noće prišal vrag i onemu kmetu ale sijaču posel mej šenicu kukolj ali ljulj. Tako je i vrag pakleni poslal mej naš puk čoveka s paklenskum mišlju, da naš puk muti i smućuje. da posvadi brata s bratom, suseda sa susedom, znanca s prijateljem. I to paklensko delo mu je do neke meri šlo za rukom.

Mi vidimo mnogo izgledi, kade su ljudi svajeni, da bi šli na priliku jedan na drugega z golemi noži, a prvo bili bi dali jedan drugemu i krvi od srca. Znamo opet da je dan današnji mnogo ljudi mej nami, kem je crekav zadnja briga, ča prvo ni bila; znamo opet da je i takoveh, ki iz rieči božje delaju svakakove porugi, dapače poznato je i to, da su neki kućegospodari branili svojoj družine poć spovede i svetoj pričesti.

Naš dobri narod, ali vendar smućen bil je već tako dugo zašal, da su žandarmi morali čuvat namjestnika božjega kad je čital svetu mašu; da, naš smućeni narod bil je već tako zvan sebe od krivch nauki, da se je jako nepristojno ponašal proti samemu biškupu. Znamo svi i to, da su neki zaslepljenci va sveto korizmeno vreme okole pohajali s muzikom i tancali kako o sred pusta.

Znamo sve to i još puno tega ale bolje je da mučimo, aš nam se srce krči od muki, kada vidimo, kamo su spali neki naši ljudi, koji su slepo verovali antikrstu. — Čudo je, va istinu velo čudo, da ne pada već goruće kamene! Joh i kataloh čoveku, ki se zapusti od Boga i njegoveh sveteh nauki! Takov čovek je nema živina, pače još huje, nego nema živina. Jeli da je tako?

Ah, da stanu s groba naši stari, oni dobri i pobožni Kastavci, sigurno ne bi njim žal bilo, da su već umrli, kad bi videli silnu pokvarenost svoje dece. —

A ki je svemu temu kriv? Ni treba ga pokazat s prstom, aš svi znamo za njega i njegova pogana dela. On i njegovi pajdaši razkopali liepi mir i bratsku ljubav mej našim pukom; oni samo podkopali su ugled naše svete crekve i rieči božje. On, Krstić, ona grintava ovca mnogeh je ogrintavel i okužil svojim krivim naukom. Pak kako se mora grintavu ovcu odstranit od zdrave čredi, tako su i naši prvaki gledali i nastojali, da se ga odstrani iz naše sredine.

Ali vas njih trud, sva njiha muka do sada ni niš pomogla. On, koji se je prodal za Judin groš, našal je moćne branitelje i zagovornike, koji su ga branili i zagovarali samo za to, aš je naš narod kvaril, proti našoj krvi delal, gledal i nastojal nas uništit, vreć pod talijanske noge.

Ne samo njegovo delovanje da je našemu puku jako škodilo, nego i njegovo vlastito ponašanje dalo je puno škandala ili sablazni. Njemu ni bilo niš sveto. On ni poštoval svetega zakona ženitbe, već je tudje žene i otročne matere zapeljeval i tako razvrgal mir u obitelji. A kada pak pomislimo na zadnje njegovo mrzko delo, moramo va istinu reć: mera je puna! Mera je puna, pak mogla bi se prelet.

Pozivamo cesarske oblasti, da već jedan put učine svoju dužnost. Pak kako god Krstić pasal ov put, neka gledaju, da već ne dodje u naše strane. Tako bogumrskega dela još ni doživela naša Kastavšćina. Mera je puna! I ako cesarske oblasti svoju ne učine, moglo bi to imet slabe posledice. Va Amerike ponašaju se ljudi drugačije. Ako njihe oblasti ne skrbe se za pravicu, tamo zna ju sam puk odkrojit. I va Kastavšćine je mnogi amerikanac pak bi se i ovde moglo po amerikansku delat. — Dakle naprvo na kega spada!

Krstić va pržune.

Strahote va mačjoj kule.

Va zadnjem broje „Narodnega lista“ opisali smo u kratko grozan zločin, koji se je dogodil va Mačjoj kule u Matuljih na dan Telove. Prvo nego smo mi o toj sramote ni slova napisali donesli su razni listovi Istre, Kranjske i Trsta viest o tom razbojničkom delu. Jedini ki je mučal, bil je tršćansko-židovski „Piccolo“, ki zna valje donest i najmanju svinjariju, ka se po svetu dogodi samo ako ni va istu zapleten kakov njigov prijatelj.

Komać sobotu dne 7. o. m. donesal je „Piccolo“ va svojem večernjem izdanju, koje se puno manje čita nego ono od jutra, viest o zločinu va Mačjoj kule po onem ča je pisala rečka „Bilancia“. Ova pak je pisala tako, kako da je Krstić čišći od svakega andjela nebeskega. Kako rečka „baba“ brani Krstića i Mačju kulu to ni za verovat.

Mej drugemi laži piše i tu, da je stara Ambrozinka Krstićeva zakonita žena, da je Krstićeva devica bila noseća z jednem Furlanom (a ki je ta Furlan šjor Tita Belon! op. sl.) da va Mačjoj kule nisu niš znali da je devica noseća (Bum!) Reporter od Bilancie šior Tita Belon je seguro imel jednu patentanu zbornju kad je to pisal. Al ga je morda sram, da je Krstić „il campione italiano“, va tance? Neka ga ne bude sram ne. Istarski Talijani i Krstić sve su jedna pašta!

Nego ako je „Piccolo“ glasilo tršćansko - istarske camorre*) htel zamučat zločin Mačje kule, ako je Bilancia ta zločin napoštu krivo i lažno opisala svejedno ima ljudi ki prez straha istinu pišu. Va Trste se tiska protužidovski list „Sole“, ki tršćanskem židovom i njihovoj „camorre“ zadaje trista jada. Kad je „Sole“ doznal o zločinu va Matuljah sprogovoril je i on svoju. Mi donašamo to talijanski i hrvatski.

*) Camorra je talijansko tajno društvo kojega člani kradu, varaju, ubijaju ljude i njihovo poštenje samo za svoju i svoje stranke korist. Op. ured.

Istarski osloboditelj Krstić va kapunere.

Motto: On bi za beči bil vredan storit i takove delo, za ko se gre va pržun. (C. k. kunšiljer Fabiani) ili: Joj, joj, — vavek ta fašol Jambrožija mia cara to ni niš dobro. (Barba Tončić: Izabrane pjesme).

„Sic transit gloria vagabundulis“ rekal bi stari Tonić z Lovrana. „Prišal je vrag po svoje“, rekli bimo mi, ki ne znamo latinski. Vrag, križ božiji budi, a ne drugi svetac. Kada smo ono pred nekoliko vremena registrirali jednu za drugom tri Krstićeve kondani mi smo svaki put završili z besedami: Prst božji! Krstić je na to protestal i rekal: Prst vražji — a ne božji! Neka bude na njegovu, to je znak, da ni Bog ne će da ima više s njim posla, već da ga je prepustil vragu, da on s njim obračuna.

„Sic transit gloria vagabundulis!“ uskliknuli smo neki dan kada smo ga videli, kade ga zakovanega pejaju va karocu, ka ga je imela odvest na Volosko — va katafić. I videć ga onako bledega, s onemi bragešinami, ke su se na njem tresle, z onem salom, ko je na njem drhtalo, mi smo pomisleli: — Nač ti čovek pride! On tu — tu da je ta „kalabrežki Garibaldi“, ta narečeni „osloboditelj“ Istre! A brižna Istra! ako je ona zameritala onakovega „osloboditelja“. I dokle se je karoca odaljevala štropočuć i ropočuć dotle smo mi mislili na jedan del našega tužnega puka, ki se je toliko vremena pustil za nos vuć od tega čoveka, kega evo sada peljaju va peržun i ki ima na štumihe već toliko kondani! I mi bimo bili Bog zna koliko vremena tako filozofali, da nas nije va tem dele prekinula blizina Jambrožinine provaže....

Ta Jambrožinina provaža (drage čitateljice neka mi oproste da taj izraz rabim, dokle drugega najdem) ta Jambrožinina provaža će bez svake sumnje postat historična kako i vulkan Pelée ki je počel rigat na 3. maja, dočim je Jambrožinin depozit počel delat svoju funcion na 3. junja, mesec dan kasneje. Razlika je samo to, da je vulkan Pelée rigal kamene i lavu, dočim je gori rečeni depozit hital bukunići ljudskega mesa zmešanega recimo s crnilom s kim se štampuje „teta Jambrožija“. Još je i ta razlika mej temi dvemi vulkani, da je naime vulkan Pelée zadušil preko 30 tisuć ljudi, dočim je pred furijom Jambrozinkinega vulkana, vulgo provaže, prijatelj Sergović komać živ ostal.

Škoda da ni messer Rapanjeta, ili kako bi se on otel zvat, Gabriele d'Anunzio, storil ovi dni jedan skok do Matulj, da se na svoje oči osvedoči o veličini kulture paladina istarsko-talijanske stranke. Ta skok bi mu bil mogal podat materije (i kakove materije! opazka Sergovića) da napiše jedan veli romanc, ki bi se mogal zvat: „I misteri della Torre di Gatti“, iliti „Un fanciullo tagliato a pezzi“ ali pak „la mano insanguinata“. Zač ono ča se je zgodilo va mačjoj kule va istinu je strahovito. I svakakove misli prihajaju va glavu. Ja već nekoliko noći ne morem zaspat — vavek mi je pred očijami ono brizno dete i one proklete ruki, i onaj nož ki se okole njega manižal. Nebogo dete! kolike boli je moralo strpet — brizno pišće! Ki zna kade su ga najprvo počeli seć.

Neki govore, da su mu najprvo rasekli glavu i to na sedam kusi, a ostalo telo sve na mali bukunići. A zač se ga je raseklo na toliki bukunići? Neki govore da za to, zač da se ga je otelo dat pasom pojist, pak komać onputa, kada se je videlo, da pasi nete krščanskega tela, onputa da se je bukunić, po bukunić hitalo va kondot. Brrr! A ča bim ja dal, da mi je znat, kako se je Krstić motal po kuće onu večer, kada je gore prišla komisijon! Ča je govoril? Kakov je bil?

Mi, ki smo vane stali, čuli smo samo kade je rekal: — Gospodin sudac gledajte da nisu dvojki! — Va teh besedah je fotografan celi Krstić. — I ki ga ne bi poznal, va teh besedah bi ga mogal lahko spoznat.

Bože moj, ča bi bil Krstić delal, da se je ne budi primjera jednemu od nas, recimo našemu g. redakturu dogodilo ono, ča se je ovi dni dogodilo njemu, Krstiću. Mane se pari, da već vidim „tetu Jambrožiju“ svu nadrajsanu od tega dogodjaja.

I kako onput, kada je zmeral našemu g. dru. Janežiću trufator, on bi bil i puli te priliki pisal va hrvatskem, talijanskem, nemškem i franceskem, a morda i va ungarezkem jezike. Ungarezki bi bilo: A levelező lap Kečkemety fekete otroci ubilni i na kusi razrezalni...“ — franceski: „Crime atroce“ — talijanski: „Truce delitto. Il redattore dello „Smrad“ arestato. Infame infanticida. Orribili particolari. La povera vittima — il neonato tagliato in 120 pezzi“. — Nemački: „Schliessen wir die Reihen“. — Hrvatski: „Grozno čedomorstvo. Urednik „Smrada“ zatvoren. Hajdučko delo“ i t. d.

A sve se je to moglo lepje sveta svršit. Na mesto razrezat na feti ono nebogo dete, moglo se ga je lepo oprat i urediti i

Ča piše „Sole“?

Va broje tega lista od petka 6. o. m, štampan je sledeći članak:

Il delitto di un camorrista istriano. I lettori ricordano quel famoso dr. Ivan Krstić, che si mise al servizio della camorra istriana, publicando un giornale croato la „Prava Naša Sloga“, nel quale i camorristi istriani facevano scrivere quanto a loro meglio piaceva per turlupinare i poveri contadini.

Nell'ultima sessione di assise il Krstić fu condannato a tre mesi di carcere, e in quell'occasione si ebbe la gradita sorpresa di vedersi preso a braccetto dal noto dott. Volpe, reporter giudiziario allo stipendio di Teodoro Mayer.

Apprendiamo che la notte del 3 al 4 corr. il famigerato leader dei camorristi istriani fu scortato alle carceri di Volosca.

I gendarmi si recarono nell'abitazione del Krstić a Mattuglie, vi fecero una minuziosa perquisizione indi dichiararono in arresto il noto dottore e la sua concubina.

Entrambi si trovano sotto l'incolpazione di aver strangolato il frutto dei loro illeggittimi amori.

Notisi che il dottor Ivan Krstić è ammogliato.

Il dottor Volpe e i camorristi istriani devono tenersi paghi di questa perla di galantuomo, cui competeva tener alto il prestigio della favella italiana in forma..... croata.

To bi se hrvatski reklo ovako:

Zločin jednega istarskega „camorriste“.

Čitatelji se spamećuju na onega zloglasnega doktora Ivana Krstić, ki se je stavil va službu istarske camorre s tem da izdava jedan hrvatski list „Prava Naša Sloga“ va kem istarski camorristi čine pisat ča njim se hoće za varat siromašni kmeti.

Prilikom zadnjega zasedanja bil je Krstić odsudjen na tri meseci zatvora i onom prigodom doživel je ugodno iznenadjenje, da ga je „poznati“ doktor Volpe, (jedan talijanski advokat va Trstu opazka prevodioca) od Teodora Mayer („Piccolo“) plaćeni reperter za stvari od suda peljal „a bracetto“.

Doznajemo, da je va noće od 3. do 4. o. m. zloglasni „vodja“ istarskeh camorristi bil odpeljan na Volosko va pržun.

Žandarmi šli su va Krstićevo stanovanje u Matuljih, preiskali su na tanko kuću i zaprli su poznatega doktora i njigovu frajaricu.

Oba su okrivljena, da su zadavili plod svoje grešne ljubavi.

Valja znat da je doktor Ivan Krstić oženjen.

Doktor Volpe i istarski camorristi moru bit zadovoljni z ovom perlom od poštenjaka, ki je imel dužnost va hrvatskem jezike branit čast talijanskega govora.

Va broje od sobote dne 7. o. m piše „Sole“ od Krstića sledeće:

Le colonne della Società politica istriana. Gli onor. Bartoli e Bennati devono aver sentito traballare le colonne della Società politica istriana per la carcerazione d'uno dei più forti sostenitori, del famigerato dott. Ivan Krstić, quel brav'uomo al quale era affidato l'arduo compito di infiltrare nelle vene dei buoni villici istriani, di nazionalità croata, il „gentil sangue latino“ a base di „ić“, e di „pipo“.

Abbiamo ieri annunciato che l' emerito redattore della „Prava Naša Sloga“ è stato arrestato insieme alla sua concubina, sotto la grave imputazione di aver ucciso un neonato, frutto di illegittimi amori.

Aggiungiamo oggi che nella perquisizione operato in casa del Krstić, si rinvennero nel canale di spurgo ben 27 (ventisette) porzioni del corpicino del neonato.

La testa sola del piccino era spaccata in tre parti.

La serva e concubina del Krstić affermó che fu lui a consegnarle il coltello, mentre poi lo incolpó direttamente quale autore principale dell'infanticidio.

Tanto per meglio caratterizzare la moralità del Krstić, osserviamo che mentre questi gavazzava colla sua concubina, la moglie ed i figli languivano a casa nella più squallida miseria.

Sono queste le colonne del partito italiano camorrista dell' Istria e della sua speciale conventicola, la Società politica istriana, della qualle fanno parte i sunnominati signori Bartoli e Bennati.

Di bene in meglio, signori della camorra!

Dopo il fuggiasco nelle lontane Americhe, vien la volta del... detenuto alle carceri di Volosca!

Preveden na hrvatski ta članak glasi:

Stupovi (kolone) istarskega političkega društva. Poštovani Bartoli i Benatti morali su očutit, da se „kolone“ istarskega političkega društva tresu za to ča je bil zaprt njihova največa podpora, zloglasni doktor Ivan Krstić, ki je imal dužnost da va žile dobreh istarskeh kmeti, hrvatske narodnosti ulije talijansku krv.

Javili smo čera, da je odslužen urednik „Prave Naše Sloge“ zajedno sa svojum frajaricum bil zaprt pod teškom sumnjom, da je ubil novorodjeno dete, plod grešne ljubavi.

Pridodajemo danas, da kod preiskanja va Krstićevem stane se je našlo va kanale od zahoda niš manje nego dvajset i sedam kuščići tela novorodjenoga otročića.

Sama glava otročića bila je razplaćena na tri kusi.

Krstićeva devica je povedela, da njoj je on dal nož i okrivila ga je ravno kako glavnega krivca čedomorstva.

Za bolje prikazat Krstićevo poštenje opažamo, da dokle je Krstić svojom konkubinom frajal, da su njigova zakonita žena i deca umirali od glada.

To su „kolone“ talijanskega partita od istarske camorre i njihega političkega društva va kem su gore spomenuti Bartoli i Benatti. (Ne samo oni dva nego i drugi kako: doktori Amoroso, Cleva, Campitelli, Chersich Rizzi e compagnia bella op. ured.)

Od dobrega na bolje, gospoda od camorre! Posle begunca va Amerike... dolazi red na peržunera va Voloskem!

Ča pak govore naši ljudi?

S kem god poštenem čovekom se govori od ovega beštialnega zločina svakemu se to do dna duše gadi i sazivje osvetu božju na krivce. Svaki pametan govori da devica, koja se zove Ivanka Gosar, 21 leto stara ni nikako mogla ta zločin sama počinit. Drugačije misle mački. Oni da vide na svoje oči da njihov ljubljeni „kapo“ čoveka zadavi bi prisegli na živega Boga, da ga ni zadavil. Ni čudo! Oni su člani istarske „camorre“ a kako takovi pripravni su za prijatelja i sto puti krivo prisež. — Tako je barem rekal šjor Tonin. Za svem tem je vest o zatvorenju doktora Krstića na njih delovala kako da njim je neki zlel kabal mrzle vode na glavu. Obesili su svoje trubce, pribili su svoje oči na tla gledaju kako prasci na sekiru i srame se pogledat poštenemu čoveku v obraz.

Lepa dika.

Istarski Talijani se moru baš dičit, da imaju va svojoj službe čoveka a la Krstić. Svaka poštena stranka na svetu bi takovega čoveka odrinula od sebe voleć propast nego imat posla s takovem stvorenjem. Istarski kalabrezi će reć, da ga nisu poznali. Lažu! oni su ga poznavali u dušu nego nimaju ni mrvi više poštenja od njega. Da ne bi bilo drugo nego to: oni dobro znaju za onu krivu pogodbu, kojom je prevaril svoju ženu, pak tolike druge stvari!

Njim i našem mačkom je najveći lupež najveći lopov najveći tat, najveći razbojnik „fior di galantuomo“ samo ako služi talijanskoj stranke.

Tako nizko je već palo poštenje naših kalabrezi. Samo tako moremo razumet kako su mogli Bartoli, Benatti, Costantini, Puović, Schreiber i toliki drugi pajdašit se s Krstićem, s njim peljat se a bracetto; kako su se mogli s njim družit neki žandarmi, neki c. k. činovnici kapetanata i poreznega ureda. Ti c. k. činovnici ki bi ipak morali malo gledat s kim se druže, držali su i drže još i danas Krstića za Boga, klanjali su mu se levo i desno „šior dottor de qua, šior dottor de là“; a zač toliko uzvišivanje nemorala, nepoštenja, lopovščine? Samo za to jerbo ta lepi šior dottor dela „per la patria italiana!“

Jedan Talijan na Voloskem je rekal kad je doznal o zločinu puli Matulj, da ga je sram da pripada talijanskoj stranke i prave je imel. Istarski camorristi su već davno hitili pod noge svaki obzir, moral i poštenje pak njim je svako i najnepošteneje delo „cukar“ samo ako je učinjeno za njihu stranku i od jednega od svojeh verneh.

Lutto nazionale na Voloskem.

Kad su Voloski kalabrezi doznali, da su žandarmi sredu jutro pripeljali Krstića zakovanega va pržun na Volosko svi su se hitili va tugu i žalost. Mužgice su valje zaprle butigu. K njim je prišla Berka i sve skupa su na gorke suze plakale. Kad je Kontesa doznala ča se je pul Matulj dogodilo „diktum faktum“ je odputovala z Voloskoga ča, da se ne zna kamo. Neka se konšola neka, će još videt Krstića ako ne na ovem će barem na drugem svete.

Da na jedno rečene, Krstić jutra pride van s pržuna voloski kalabrezi bi ga bušali grilli i slavili kako jednega mučenika. Va istinu vredni su ga!

Camorra na dele.

Kada jedan član „camorre“ pride va trapulu cela se camorra digne da svojga pajdaša iz trapule izbavi.

I sada je tršćansko-istarska „camorra“ već počela vršit, da Krstića iztrgne iz ruk pravde. Buduć je ta camorra za sada još svemoguća za seguro se nada, da će njoj i ov put poć za rukom izbavit Krstića...

Videt ćemo ki će predobit: camorra ili pravica.

Čudno nam se čini, ča se Rižo Nonin okolo Mačje kule meša. Sobotu videli su ga Matuljci četiri puti prit na Matulji va mačju kulu. Kega posla ima on tamo sada dokle je stvar kod suda? Doznajemo još i to da Rižo Nonin pošilje Krštiću va pržun hranu od Restaurant Rože a da tu hranu plaća gospodar od špudaćere.

Kako skrbe za Krstića! Se zna: „gliha vkup štriha“. Bil je jedanput jedan Mazzapadre pak trebe da bude i jedan Mazzafiglio. —

---

poslat ga va crekav da se ga krsti, pak onputa gore va mačjoj kule storit jednu lepu fraju i pozvat na supice svu talijansku stirpu z Voloskega. Mužgice, Berka, Pušina, Unkvartin, Rižo Nonin, Šrajberićina — sve bi to bilo šlo gore i sa svem da je detetu otac Arnaut a mat Kranjica, isto bi se bilo iz punega grla pjevalo: — Nella patria di Rossetti, no se parla che taliau.“

Čete reć, da bi se bila jadila stara Ambrozinka. To ni nikakova prava skuza. Nju bi se bilo lahko persuadilo. Ter i „Piccolo“ od 7. o. m. piše: — La singora Kerstich ad una nostra domanda dispose: Mai ho avuto il più piccolo indizio, che il mio Ive si fosse permesso qualche scherzo colla Giovannina“.

Kamo ćete bolje dušice, nego je ta Ambrozinka? Ona sama govori, da ona ni nikada videla nikakovega znaka, da bi se njiji Ive dopustil kakov skerz s Jovaninom. (A viš, Krstić i devica su ženseti! op. slagara). I mi njoj posvema verujemo, da ni od njegove strani bila nikada invitana, da sveti...

Nego najljepše je to ča piše „Bilancia“ i „Piccolo“ o Krstiću i Ambrozinke. Oni pišu: „.....la villa Ambrosini, nella quole dimorano il dottore in legge Giovanni Kerstić e la sua consorte nata Ambrosini. Po našu:..... Vila Ambrosini, va koj biva doktor prava Ivan Krstić i njegova žena rodjena Ambrosini. — Da to mi napišemo, Mužgice bi nam valje pod nos dale i rekle bi nam: Vražji lažljivci! No sad imaju: to njim ne govorimo mi već, „Bilancia“ i sveznajući „Piccolo“.

Drugi dan je „Piccolo“ pisal. da Ambroziuka ni Krstiću žena. Onputa zač je rekla pred ljudima: — Il mio Ive — moj Ive? Ovako može govorit samo žena mužu, mat sinu, sestra bratu, ale pak — —

Neki govore, da zač ni Krstić oženil Jovaninu — svoju devicu. Čudno pitanje. Krstić se ne more oženit — zač ima već jednu ženu va Trste, ka živ va veloj mizerije — nebogа. Va Austrije pak zakon prepoveduje takozvanu bigamiju — aliti dvoženstvo. Pak i stara, ča mislite, da bi bila stara Ambrozinka mučala, kad bi bila videla, da se njiji Ive dopušća kakov škerc s Jovaninom. A opet govore, da je ta devica jako grda — a mi znamo, che „il mio Ive“ ljubi samo lepe, premda je i on sam grd, kako jedan stari iznošeni opanak —

Mej talijanskem svete vlada prava konsternacija. Tuga i žalost, jad i tošik vidi se na sveh talijanskeh obrazeh. Pirija i Pušina hode po Voloskem i gledaju kako prasac na sekiru. — Mužgice su se zaprle, Šrajberićina je vas ožutel. Tako je na Voloskem, a tamo preko — v Istre? Bennati kada je to čul, pal je valje na zveniment i valje mu je stumih z mesta šal. Morali su mu stavit „žmuljić“. Vi ne znate, kako se žmuljić stavlja? Ovako: Namaže se trbuh okole pupka z uljem, pak se va pupak kaluma goruću lojenicu, pak se sve pokrije žmuljem — i stumih je na meste. To su učinili i Bennatu, ale ni pomoglo.!

A da vidite Bartola! Kada je čul tu strašnu novost, njemu se je valje počel zajik zapletat i mesto „osar tutto“ poče! je vapit: „nasar tutto! nasar tutto!“ (La se accomodi! la se accomodi! Op. Sergovića). Kampitelli pak je ziskubal i oni četiri vlasi keh je još imel na glave: — Da se je to barem dogodilo ki dan prvo, ne bim mu bil poslal moju ratu... Dio! Dio! cosa go fatto! narekoval se je stari avaron Mateuš.

Neki dan je preletela doma kako prez duši jedna ženska s Perenićeve županije. Bila je na Voloskom s mlekom i Bože moj! Kako svaka ženska glava i ona se je malo zaštentala. Kada se je vračala doma bila je već crna noć. Pride ti ona na vrh Matulj, a kada tamo, to ti se nad mačjom kulom neč svetli. Pogleda bolje — a to ti se jedno malo dete va zrake valja kako da je va strašneh mukah. I sve se svija i sve se previja nebogo dete — a naša ženska gleda i gleda sva prestrašena, kad najedanput ti se va zrake sve zakrvari i svetlo se izgubi. Morete si pomislet strah one ženske. I tu stvar, da su neke ženske videle i na Voloskem zgore pržuna, kade je Krstić zaprt. Za pravo reć, ja ne verujem rado va babarije, nego vej si ga! ljudi su od vavek govorili, da se deca ka su jumrla prez krsta božjega vračaju i da se pokazuju va veleh svojeh mukah.

M. Znaš da je Krstić pripravljal jedan veh rižot?

J. Ča z brodetom al žvacetom?

M. A z žvacetom.

J. Od polpeti ale od lombula?

M. Od svega pomalo. Perfin i od žigerice. Mesa ni falilo.

J. A kega bi bil pozval na tu maneštru?

M. A jedno dva tri deblja mačka z Rukavačine i z Leprinačine.

J. A Rižota Noninega?

M. Za njega je bil pripravan gulaš od strakula.

J. Bon petido!

Krstićeva devica na Voloskom groblju.

Pondeljak dne 9. o. m. peljala je sudbena komisija Krstićevu devicu na volosko groblje, kade se nalaze kuščići nesrećnega deteta. Ne znamo va koju svrhu je ta komisija peljala tu krutu meter pred svoje razsečeno dete. Videli smo ju ni bila ni lepa, nego Pepa iz Turak s kojom je Krstić imel posla ni bila ni mrvi lepša a bila je od ove staraja 30 let. Krstić ne gleda upravo na tanko...

Dopisi.

Iz Cresa. Veseljem vam imam dat znat, da se finalmente izpunelo ono, ce smo mi toliko zeleli i cekali. Precastni kanonik Turato nam je bil imenovan od Presvitlega Biskupa za upravitelja nase plovanije.

Dunke, jubjeni kanonice, mi ti cestitamo, ma proprio do srca ti cestitamo na ovo castno i ako tesko breme, ko si primil na svoje kosti, jer znamo koliko su neprijateji dobra — za drugo im ne reći — delali, da ti ne budes zasel na to castno mesto — al pravica je imela finalmente dobit! Se pak tebi preporucivamo mi brizni kopaci — ti znas dobro sve nase jadi i potrebe. Ti nas dunka — lepo te prosimo — vavek uputi u svako dobro duse i tela nasega. —

Vaja da spomenemo, da je sledilo ovo imenovanje, jer se je nas kanonik Vicencić — kako se govori — odrekel ove casti. — Nam je pak silu zal, da je plaćeni Krstić va svojoj „spudaćeri" pofalil recenoga bivsega nasega upravitelja, perche znamo da se svi posteni judi — kako je on — sramu do fali onakega cloveka, al se mi uhvamo da ce on iz oltara — po svojoj uzanciji — odbiti onakovog cloveka fale.

Sada kad imam penu va ruki, gospodine urednice, ću vam jos ce poveći.

Znajte, da su silu, ma proprio silu jadni nasi vlasteli i njihovi macki zarad zadnji votaciuni. Jos ji ne mogu digerit! Oni i ako su se bili armali: blago beci iztrateli i sve macki ingiro poslali, kako onega „della Livrea", Pancikula, Kravina i blago drugi, nesu steso mogli imeti onoleko voti, koleko mi, pa bi jih lepo bili superali, da nesu udelali one nepravice, ke vi već poznivate. Za to se silu grizu, zato, do jada, nesu nit muziku — po uzanciji — zvoneli, pokla su fineli votaciuni. Al su blago vise razjadjeni i zabrinuti, perche smo udelali rikurs kuntra nepravicam, ke su udelali na votaciunim, zac ih je strah — ako bude pravice — da če anulat votaciune.

Ah, kako se para, je najvise zabrinut nas Govnjoj, jer ga je strah, da ne bi udelal fiasko, pokle se je toleko trudel i konje za toleko dani i noći mucil. Za to, za almanko se dati malo kuraja, je pocel svake stvari govoret, inventovat, ma i pisat kuntra nasim postenim judem i dicnim zenzami. Ma da bi ki ovo delal, ma jeden — Govnjoj?! — — Ahhaa! — — kako ti se smejemo!

Al ga vaja kumpatit, kada znamo zac ovako on dela; jer clovek za interes je kapac ki zna ce udelati. Eno i Krstić za beci — kako je rekal kapetan Fabiani — svako zlo udelal. Dunka kumpatimo ga i ne badajmo ga.

Ma sada, ćete znat kako sem vlastino do njega cul zac on ovako dela? — jer smo mi to već znali da dela za interes. — Evo kako je bilo:

Jeden dan parvo votaciuni, sem se grijal na sencu atak feriade do njegove bekarije i cujen da on govori smomu kužinu i Tone, sem cul da su presto votaciuni vaja dunka delati za vlasteli, a kuntra kopacim i popim ki ji protejiju. Al Tone rece: zac ću delati za vlasteli ce su nam mai dobra udelali?! A zac kuntra kopacim delati — ce smo mai mi? Ma gore, zac delati kuntra popim, ki ne delaju nego pravicu: braniti zapustenoga? Jos, zac bi mi delali kuntra popim? Ki mai nam je dal beci za kupit prvega vola, ako li ne Pop? Ki su nam delali za skrivana sve do malo let, ako ne Popi? Vaja biti dunka harni onim ki su nas pomogli nije pravo?

Sada denovo rece Govnjaj: a ja intanto ka kurios, jos lepo heban — to je pravo, al vaja delat za vlasteli, jer je to nas interes. Ti znas, da mi imamo na fit sve pase do komuna i za imet ji mi sada dademo Podestadu koliko mi. hoćemo, al da bi na komun prislo, ma solo deset rapresentanti do puka, onputa oni bi hteli da se i u ovemu ispuneva zakon: da se i pase parvo neg se afitaju kladeju na inkant pa ki vise da, on bi jih imel! Onputa bi mi imeli vise koroni platiti, al pustiti da drugi afitaju, ki bi nam mogli koncurenzu delati i ceneje meso prodavat.

Sada i Tone rece: kada je tako: kada je demezo interes, vaja za vlasteli delat! Evo dunka kakovi su nam ovi judi! A promislite da bi oni hteli biti sudci do postenja svih, ki za dobro puka delaju. Dunka, sior Govnjaj, je bolje da gledas na tvoje posli: da pogljedas ako te dusa boli, kako znas guliti jadne nas — ma vavek za ti blazeni interes, a ne se mesati va tudje posli, perche bi ti mogli jos ki oltarić odkreti. A i zdruge bande znaj da ne hajemo za tvoja klevetanja, jer govori lepo ona nasa:

Sjajni mesec nis ne haje
Zac na njega pseto laje.

Si kapil?

Finalmente vaja još cesagod va dnu da recem, jer je vavek, kako receju nas sior Dotor Meh: el dolce in fondo.

Jeden dan ona fina glava od Rokića, ki je tako lepo studijal, da zna svakakove klami, je cul golcine kantat frvatske kanzoneti: pa dvie je pocel klamat na fratri i popi, jer da su ih oni ovako naucili kantat. Al kade ga je cula brizna njegova stara teta Dume, dvie ga koreji i mu rece: ne budi takovi, i takove leznjivosti govoril! Nesu fratri i popi ih naucili ove kanconeti: mi smo vavek va gradu ovako kantali i tvoj pokojni barba, kade se s smenom zenil, bi vavek va vecer prisel spod ponestri ovakove lepe kanconeti kantat!

Aha! Si dunka cul, fina glavo i tvoj barba je kanteval lepe frvaske kanzoni spod ponestri teti Dume! A si povedil ovo i Govnjaju?

Sada vami, signora majestra: vi ka zivete sa beci do crekve, jer vas hrani jeden kanonik — a se uhvate presto i obogatit njegovim becim — kako se nesramite onako klevetati kuntra nasemu presvetlom Biskupu do kojega je rekal isti vas Monsignor Falp: „Vescovo cosi santo, sapiente e karitatevole come el Mahnić non se trovaria pel tuto el litorale 'dela Monarchia!" Sram vas dunka bilo siora Majestra!

I za tebe, dalmatinski Juda — pardon duhtore Krstić — imem jednu.

Leverendo moj pater Liziriti, kako je to da ti — kako su mi povedeli — va jednemu numeru tvoje smradne „špudare" falis nekoga grdoga socialista, Karla Uckara, jer da je vavek delal i branil puk, kako to ti želiš delati: a pak va istem numeru, na drugu bandu, fališ vlasteli do Cresa, ki sempre delaju kuntra briznom puku? Ma ce ovako delaju pametni i posteni judi? Se vidi da bis ti bil i nas falil va istem numero, da smo ti poslali, ku koronicu za popiti pol litrice! Sram te bilo!

Bilo ti je dunka bolje, da si prisel koze past, ka i tvoji Noni, va Albaniji, nego ovako prit dat intendit za beci siromahom istarskom puku! — Va Albaniji dunka, va Albaniji!

Jos bi imel ce reći, al sem za danas već truden do potrebi drugu voltu.

Posteni Cresan.

Izlet u Malinsku-Dubašnicu

biti će buduću nedelju.

Hrv. pjev. i tamb. društvo „Lovor" priredjuje u nedelju dne 15. ov. mjes. sa parobrodom „Abbazia" izlet u Malinsku - Dubašnicu na otoku Krku.

Ciena vožnje po osobi 2 K. — Djeca plaćaju polovicu.

Odlazak iz Voloskoga u 1 i pol a iz Opatije u 2 sata po podne.

Boravak u mjestu, gdje će društvo tamburati i odpjevati nekoliko biranih komada i pjesama, trajati će 4—5 sata.

Odbor će se pobrinuti za što ugodniji i ljepši boravak izletnika, pa se opravdano nada, da će na izlet pohrliti staro i mlado.

Odbor.

Opazka. Cmi djelujući članovi, koji žele imati polovične karte za svoju obitelj, neka ju izvole dobaviti prije nedelje, jer se na parobrodu neće izdavati takovih.

NB. Razumieva se izlet će biti, ako bude lepo vriemo.

Domaće viesti.

Pozdrav milim gostima! Na današnju glavnu skupštinu naše Družbe došao je liepi broj gostova iz Istre, Trsta, Rieke, Sušaka Trsata i od druguda. Svim tim prijateljima vriedne i zaslužne naše Družbe kličemo iz svega srca: Dobro nam došla mila braćo, i Bog dao, da se one liepe i plemenite želje, koje su Vas ovamo privukle, što prije izpune na sreću i procvast naše Istre i cieloga našega naroda! Živili!

Sjednica zastupstva občine Volosko-Opatija obdržavala se u ponedeljak dne 2. o. m. Najglavnija točka dnevnoga reda bila je svakako ona o provedbi kanalizacije u Voloskom i Opatije. Na molbu g. načelnika g. je c. k. kapetan razložio i potanko protumačio kako bi se polag nacrta izradjena po g. barunu Schwarzu imala provesti ta kanalizacija. G. c. k. kapetan govorio je dugo vremena i onom jezgrovitošću kojom se odlikuje prikazao cielu stvar vrlo jasno i svatljivo izlažući pred očima zastupnika gori napomenuti nacrt o kome ćemo i mi svoju reći, kad na to zgoda dodje. Zastupstvo je jednoglasno zaključilo, da je u načelu za to, da se kanalizacija provede ali da si pridržaje pravo na konačni zaključak čim mu bude priobćen rezultat „enqueta", koja će se doskora obaviti i to inicijativom i pod predsjedničtvom samoga g. c. k. namjestnika grofa Goessa.

Zastupstvo je nadalje zaključilo, da se na Matuljima kupi zemljište za pokapanje strvina. O tome je g. dr. Poščić pročitao zastupstvu obširno izvješće, koje je bilo primljeno s odobravanjem kao i ono o pristojbama, sastavljeno i pročitano po g. dru. Janežiću. Izim tih i nekih pitanja manje važnosti obavili se izbori u razne odbore. U sve razprave uticali su živo i prisutna gg. Nemci i to gg. dr. Glax, barun Ransonett i barun Schmidt.

Kod svih razprava i svih toli raznovrsnih pitanja pokazala se medju zastupstvom najveća sloga i solidarnost, tako, da bi bil najveći delikt — pravi zločin, kada bi kojom nesrećom bilo izabrano u zastupstvo ono par kalabreza, ki bi za stalno bili mutili taj lepi mir i slogu.

Mi pak sa svoje strane preporučamo svoj gospodi zastupnicima, da ustraju onako kako su započeli, jer će samo tako moći izvršiti velika djela, i izpuniti zadaću koja ih čeka.

Sprovod jedne dobročiniteljice. Pokojna domorodkinja Francika Sigulić ostavila je posljednjom svojom voljom družbi sv. Cirila i Metoda za Istru 1000 kruna, djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu 1000 k. mjestnim veteranom 600 kr. vatrogascem 200 kr. i siromasima u Opatiji 200 K itd. Na dan pogreba, na Telovo za polne našla se je pred kućom vredne domorodkinje sva sila ljudi ki su ju sproveli do hladnoga groba. Krasni lies nabavljen kod g. Doberleta, nosila su gospoda veterani a počast je pokojnici činio odio mjestnih vatrogasaca pod zapovjedničtvom g. Fencela i odio veterana pod zapovjedničtvom g. Zambellia, odnosno g. Podmenika.

Na sprovodu je bila osim toga zastupana naša družba sv. Cirila i Metoda za Istru, u uz mnogobrojnu gospodu zastupnike občinske vidjeli smo i načelnika velečč. g. dra Stangera. Sprovod je vodio mjestni kapelan č. gosp. Matko Dubrović uz dvojicu čč. oo. kapucina.

Sprovod je bio kakov se riedko kada vidi u Opatiji što je najbolji dokaz koliko je bila obljubljena pokojnica domorodkinja. Lahka joj bila zemljica!

Izlet u Malinsku i Dubašnicu što ga je bio odlučio učiniti „Lovor" prenešen je na buduću nedelju. Uprav liepi dan, ako bude povoljno vrieme, jer onaj dan je tamo sajam (sv. Vid), pak će bit i puno veseleje nego obično. Samo da to božje vreme već jedanput pamet stori!

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Gosp. Stjepan Vladisković trgovački činovnik u Trstu. poslao nam je svoju prvu prištednju u iznosu od k 5 kao dar našoj družbi, Bog ga poživio. — Gosp. Francika ud. Lenac iz Lovrana poslala nam je za družbu k 4 kao globu utjerano od 6 Talijana. kojim se je dopao hrvatski pršut.

Izgubljeno.

Ovih dana izgubio se je jedan svileni **štit od kišice (kišobran).** Pošteni nalaznik, koji ga je našao, neka ga donese u tiskaru V. Tomičić i dr. u Opatiji, gdje će dobiti **primjerenu nagradu.**

Za Austriju koncesionirano francesko prekomorsko društvo

„Compagnie générale Transatlantique"

Jedina direktna i najkraća pruga poštnih brzih parobroda

koji prevažaju sigurno bez prenašanja

iz Havra u Newyork.

Za vožnje na ovo- i inozemnih željeznicah za navadna i okružna putovanja za priredjenje hodočastnih vlakova daje upute i valjane vozne liste

Jedina po oblasti potvrdjena putna pisarna

Ed. Šmarda

u Ljubljani, Dunajska cesta br. 6.

blizu poznate gostione „pri Figabirtu."

Br. 1575. Obć. glavarstvo Pazin.

Oglas natječaja.

U smislu zemaljskoga zdravstvenoga zakona od 18. marča 1874 otvara se ovim natječaj za **mjesto prvog občinskog liječnika u Pazinu.**

Za ovo liječničko mjesto ustanovljena je godišna plaća od 2000 K i putni paušal godišnjih 400 K za polaziti jedanput na tjedan mjesta Lindar, Gračišće i Pićan. Tu plaću i paušal vući će liječnik iz občinske blagajne u mjesečnim anticipatnim obrocima.

Liječnik će biti dužan liječiti besplatno siromašne občinske bolesnike i kano zdravstveni referent voditi občinsko zdravstveno uredovanje. Za pohode bolesnih siromaha izvan Pazina i za druga osobito občinska poslanstva nadoknadjivati će mu občina putne troškove.

Službena pogodba biti će sklopljena za tri godine, a zatim će ostajati valjana samo od godine do godine sve dotle, dok se jedna ili druga stranka neodreče tri mjeseca naprijed.

Molbe obložene diplomom sveobćeg liječništva i svjedočbama dokazujućim poznavanje hrvatskoga (slovenskoga) eventualno talijanskoga jezika, stališ, austrijsko državljanstvo i drugim eventualnim dokaznicama, imaju biti podnešene podpisanomu do 10. jula 1902.

PAZIN, 2. juna 1902.

Obć. Glavar:
dr. Kurelić.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekouvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

špecijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat.

Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Najbolji se ljekovi dobiju

u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni to i najkorisniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove **čudotvorne kapi „Spasitelja"** proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju naduvanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozničnu te griču u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržaju redovitu probavu, a tim zapriječuju mnoge bolesti. — Jedna bočica **30 novč.**

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju sa pet kapi na komadića cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i muteža glave. Jedna bočica **35 novč.,** a nadomješćuju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsigurnije lječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj **„bilinski sok"** te će ga pohvaliti sigurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se **jedino u ljekarni** podpisanog kamo molim i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popust!

HINKO BABIĆ,

ljekarnik

Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

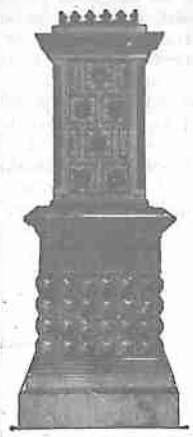

Višekrat odlikovana s Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama od 14 kruna dalje.

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Dr. Josip Stanič

otvorio je u

Voloskom

svoju (1)

odvjetničku pisarnu.

Poziv

Na izvanrednu glavnu skupštinu Posujilnice u Voloskom (reg. zadr. na ogr. jamčenje) koja će se obdržavati dne 14. junija o. g. u 5 sati po podne u kući br. 28. u Voloskom sa sliedećim

dnevnim redom:

1) Čitanje zapisnika posljednje glavne skupštine;
2) Zaključak o nakupu nekretnina u Voloskom;
3) Zaključak glede gradnje „Narodnog doma";
4) Slučajni predlozi i savjeti.

Volosko, dne 30. maja 1902.

(2) **Ravnateljstvo.**

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti **robe** kao **jestvine, odiela mužka i za djecu,** svake vrsti **rubaca, čarapa,** i svake vrsti **robe za kućnu potrebu; železnu robu,** razne vrsti **porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor** i garantirano dobru **modru galicu (vitriol).** (3)

Sve uz najniže ciene!

Svoj k svomu! **Svoj k svomu!**

Svoj k svomu!

Rieka—Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 6 kruna, za sel. 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk. kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 25. Volosko-Opatija u četvrtak 19. lipnja 1902. God. III.

Govor predsjednika veleuč. g. Vjekoslava Spinčića

izrečen na glavnoj skupštini Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru dne 12. juna 1902.

Milostive gospodje i gospodjice i veleštovana gospodo!

Konštatujem da je prisutan dovoljan broj članova sa odlučujućim glasom, propisan §-om 25. Družbinih pravila, i otvaram skupštinu.

Ima Vas i više i mnogo više nego li propisuje ta ustanova pravila, iz svih strana Istre i drugih krajeva naše domovine. I to je dokaz, da se za Družbu zauzimate, i ja Vam se za to u ime Ravnateljstva i svoje najiskrenije zahvaljujem i najsrdačnije Vas pozdravljam.

Medju nami ovdje neima danas muža, koga ste uviek vidjali kod skupštine, koji se uviek toli zanima za Družbu, koji bijaše do lani Družbinim predsjednikom a danas je njezinim pokroviteljem (Burni Živio Dr. Vitezić!) Njegova starost nije mu danas dozvolila doći ovamo, ali se je nas sjetio i pozdravio nas. Pozdravljam i ja njega najusrdnije, i molim da ovlastite Ravnateljstvo da mu u ime skupštine odašalje brzojavni pozdrav. (Skupštinari pristaju oduševljeno na to.)

Skupštinu pozdravlja takodjer Dr. Matko Laginja koji je bio jučer ovdje radi Družbe, ali koji je morao odputovati radi obrane naših ljudi kod suda. (Živio Dr. Laginja!)

Pozdravljaju ju takodjer što pismeno što brzojavno upravitelj župe u Novalkih Motovunskih Grunt, upravitelj župe u Montrilju Ptašinski, župnik na Pazu Stefanutti, Dr. Antončič odvjetnik u Krku, zastupnik naroda župnik u Baški Andrijčić, gg. Akačić i Butković iz Žminja; Brajković za se i za ostale rodoljube iz Brgudca, pjesnik Katalinić-Jeretov, i akademičko društvo »Sloboda« u Gracu. (Živili!)

Predstavljam zastupnika visoke c. kr. vlade u osobi namjestničkoga tajnika presvjetloga g. Dra. Murata. (Živio!)

Predstavljam predstavnike štampe: gospodina Frana Supila urednika »Novoga lista«, gospodina Matka Mandića glavnoga suradnika »Naše Sloge«, gospodina Petra Rubinića urednika mjestnoga »Narodnoga lista« (Živili! Živili!)

Po §. 22. Družbinih pravila imala bi se skupština obdržavati do konca maja. Ravnateljstvo bilo je odlučilo da se obdržaje dne 22. maja, al upozoreno, da je onaj dan blagdan zaštitnice Kastavske župe sv. Jelene i s njim združen sajam, odustalo je od toga obzirom na tamošnje naše mnogobrojne članove i susjede. Za sliedeći četvrtak — a četvrtak je najzgodniji dan u tjednu — nije se moglo sazvati skupštine, jer bijaše taj dan Tielovo, te smo tako prispjeli u junij. Kao neke druge pute, biti ćete i ovaj put tako dobri, te izpričati Ravnateljstvo. Molim Vas u ime Ravnateljstva da blagoizvolite odlučiti (čita):

»Ravnateljstvo Družbe opravdalo je, što se glavna skupština ove godine nije obdržavala prema propisu § 22. Družbinih pravila mjeseca maja i smatra se danas obdržanu glavnu skupstinu zakonitom«.

(Podan na glasovanje taj predlog, bio je jednodušno prihvaćen).

Slavna skupštino!

Odnošaji, koji su dali povoda, da se je svojedobno Družba sv. Cirila i Metoda za Istru ustanovila, obstoje još uviek.

Naš narod u Istri. tisuća i tisuća naše djece, neima škole.

Krvni naši protivnici rade i školom da zatru nas narod u Istri.

Čimbenici pozvani da ustrajaju škole, za koje naš narod plaća, i debelo plaća, neustrajaju ih ili čine to jako sporo.

Na Družbi je da to po svojih silah nadomjesti.

Obzirom na naše krvné protivnike dosta je da Vas podsjetim na ono što znate i što ste stalno mnogi Vas čitali u dnevnim novinama.

Društvo »Dante Allighieri«, koje podupire družtvo »Lega nazionale«, ima tobož svrhu, da izvan Italije širi talijanski jezik i talijansku kulturu. Da je gospodi do kulture, imala bi što kod kuće, u Italiji, raditi. (Povici: Tako je! tako je!) Malo su gdje tako slabo uredjene škole kako tamo; malo gdje je toliko nepismenih ljudi koliko tamo; malo gdje ili nigdje dogadja se toliko i takovih zločina koliko i kakovih tamo. (Povici: Vrlo dobro! vrlo dobro!)

Nego njim neide o kulturu, nego o talijansku misao. Već samo ime družtvu »Dante Allighieri«, muža koji je stvorio jedinstveni talijanski jezik, kaže da je tako. On je simbol ujedinjenja sv'h Talijana gdjegod oni bili.

To pokazuju skupštine njihova društva. Posliednja bila je obdržavana dne 26. septembra prošle godine u Veroni. Kod nje sastalo se je vidjenih ljudi iz svih slojeva. Bila je zastupana i talijanska socialistička stranka. Ja to ističem, jer je tim ta stranka pokazala da se i ona zauzima za talijanske ideale, dočim ima medju našim narodom — ovuda hvala Bogu ne — po raznih gradovih ljudi, koji se zovu socialisti, a koji kao takovi misle da moradu zatajiti svoju vjeru i svoju domovinu! Bila je zastupana i talijanska vladajuća stranka našega Primorja — po zastupniku Dru. Hortisu — a naših je ljudi koji se podaju u službu te stranke i koji govore da rade za boljak našega naroda! (To su propalice, izdajice!) Bila je zastupana i talijanska kraljevska vlada po državnom podtajniku Talamo. On je pozdravio skupštinu u ime ministra-predsjednika i ostalih ministara i ciele kraljevske vlade. On se je naradovao družtvenim pobjedam, jer njimi raste pouzdanje u sudbinu Italije. A u čemu ta sudbina obstoji, rekao je družtveni predsjednik Villari, koj je govorio o položaju Talijana izvan Italije, naročito o Talijanih koji stanuju u talijanskih pokrajinah na iztočnoj obali jadranskoga mora, dakle o naših pokrajinah, koje on zove talijanskimi, o Dalmaciji i o Istri, pod kojom Talijani obično razumievaju cielo Primorje, u kojih dakle družtvo djeluje — za sudbinu Italije.

Da rečeno društvo u istinu upravo na naše pokrajine i na naš hrvatski narod smjera, to je potvrdio neki advokat u Rimu dne 27. aprila tekuće godine. U dvorani društva »Dante Allighieri« obdržavao je toga dana konferenciju jedino za to da obrazloži svrhu toga družtva, a ta je, kako izričito reče: braniti sjeverne i iztočne medje talijanskoga naroda od provale barbara Hrvata. Ti barbari — Hrvati da su već prodrli u Dalmaciju i Istru, pa ćak i u sjevernu Italiju! (Glasovi: To ih peče! Ali tu ćemo i ostat!)

Neprovaljuju ne Hrvati u Dalmaciji i Istru sa cielim Primorjem. Oni su u tih zemljah već preko tisuću i više godina. Oni su te zemlje osvojili najviše oružjem u ruci i nakvasili ih svojom krvju. Oni su opustjelo obradili, kultivirali. Oni ih imadu svojimi. U nje bi htjeli provaliti Talijani i osvojiti ih i priključiti blaženoj zemlji. Priprave za to čine takodjer školami u tih naših zemljah — za naš puk. Za Talijane ovudnjih zemalja ustrajaju dosta i preveć škola ovudanje školske oblasti.

Čimbenici koji bi imali tudjim državljanom i njihovim savezinikom kod nas na prste gledati, kao da ne vide svega što čine s jedne strane. S druge strane neustrajaju škola, kako bi morali, ili jako sporo, za ono već toliko put spominjanih 17.000 naše djece dužne za

PODLISTAK.

Va Fiumere.

Napisao V. R.

Tamo preko Kastva i Halubajščini na Rešćine nahaja se jedno selo pod imenom Kablari. Mimo teh Kablari pelje stara cesta z Reki prema Klane, ća preko Lipi. Zdola sela od Kablari pokraj ceste nalazi se prilično velik kal, koji rabi za napoj blaga.

Baš od tega kala namislel sam vam pripovedet jedno istinito dogodjenje, da vam nekako laglje vreme pasa, pak morda će se ki ter ki pul tega i nasmet.

Čujte!

Bilo vam je lepo letno jutro malo pred zorum. Zvane i Mate, dva Halubljana, vrteli su se živo okolo jednega voza punega ugljena. Kada su sve uredili i upregli Sivca i Jelena, stavi Mate na se sveti križ i pred voli, pak hajde u ime Božje prama Reke. Mate je spreda gonil a Zvane zada po potrebe sanil, a obadva su pak pipu pušili kako da se vrag pali.

S pomoćum božjum pridu srećno va Reku i brzo za tem prodaju ugljeve bolje, nego ni su se nadali. A znate zač? Aš da nisu po pute trefili ni jedne ženske. Bas za to su i podranili. Vej se ga vrag. Ljudi deju, da ženske imaju slabo oko, pak da najviše njih va ovakoveh prilikah — nande. Sada se tu ne pita, ako je to stara ale mlada, grda ale lepa, nego samo da nosi brhani. Tako vam je, dragi moji ljudi. Ja nisam jušto baba, ma od tega i ja neč verujem. Vidite, i mane je jedanput jedna oneštahno naudila. — A bila je, ta huncutica, mlada i lepa. Ni me ako ne malo švrknula s okom s pod klobučića i na — kako da je neč va me trupilo. Srce mi se zgobilo, da još ni danas ni prišlo na — ešer.

Nego kamo sam ja to zašal? — Od ugljeva na — srce! Ča ćete na? Zajik ne će ako ne na škrbinu.

Homo mi radje k našem kumparom.

Tako kada su oni onako dobro strgovali ugljeve, obavili su još neki posli po Reke, pak onda se lepo naprtili doma.

Nego mi znamo, da naš čovek kada ćuti pod palcem ki krajcar, ne more se tako lahko ugnut svakemu maju nad vrati, navlastito pak ako začuka nutre dobru kapljicu. Tako vam je nekako pul mane. Samo ja više gledam na neč lepo, nego na dobro vino. Ča ćete na? Svaka glava svoju pamet ima — je rekal Kranjac.

Naši kumpari začutili su negde na Mlake dobru kapljicu, pak su pred oštarijom fermali voli i lepo spuznuli se jedan za drugem pod maj.

Oštarica imela je fanjskega bakalara, pak kada su s njim dobrahno dušu podupri počeli su borme kako na kordiju zvraćat žmuljići, da se ne bi zamerili bakalaru, ki mora tri puti plavat: jedan put va moru, drugi put va ulju, a treti put va vine. Tako je i pravo. Dajmo svakemu ča mu gre.

Dokle su se oni tako lepo gostili i nalevali, morali su oni dva pred vrati da njim brže vreme pasa — brkalnicu sost. Brižni sve su se neč šaro obzirali, kada će njim gospodar strest pest sena, al pak njim ždroknut pod nos kabal s vodum.

Ma ajbo! Pozabul je bil na sirotini. Već je Sivac počel naganjat za doma i da ni bil Jelen onako pametan, bi ga bili kumparom lepo zafrigali, kako su jur svojni.

Borme pul zmuljića bili su već oneštahno zatardigali, kada se najzada spameti Mate, da bi već doba bila i doma poć.

Poplate račun, ki je bil mej nami govoreć oneštahno narasal, pak ala va ime božje.

Kako su bili oba dobrahno podkureni imeli su dosta truda i muki, dokle su jedan drugega spravili va koš od voza. Pače kumpar Zvane još je pul tega pezdoljenja imel i tu nesreću, da su mu na jednem meste oneštahno pukle brageše i ..... Nego va onako bjagoslovljenem stanje, va kakovem je bil, ne pazi se na svaku malenkost.

Voli su pomalo vukli a naši znanci va koše klanjali se jedan drugemu, kako pusti na kolce. Kada su bili na staroj ceste spamete se, da nisu još kantali, pak zabugare brate moj dragi, kako da neće već nikad. Nego brzo jih omuti sunce, pak zaspe kako dva coka. Ki njim vraga ni zamera? Znutri kuha vino, s vani peče sunce, tako da njim je pamet va glave bila, kako sardele na buzare.

Oni su lepo spali, a voli po malo vukli i lačni i žejni. Kada su prišli do kala pod Kablari, popostanu, da će ih ki odpreć i napojit kako po navade. Nego kada su videli da njim je tu navadu gospodar zapil, šli su oni, drago moje, za svem vozom va — kal. Kad su se dobro napili, oteli su potegnut voz preko kala na cestu nego kako su naglo zavili, odskoči klin, ki spaja zadnja kola s prvemi, i kada ti temu ne beše, zivuću samo prve kola, pak s njimi lepo doma, a zadnje s košem skupa puste na sred kala.

Neko vreme bilo je sve mirno. Samo žabi va kale razbijale su glave, od kuda njim je prišla tamo ona — Noemova arka, pak bi svako malo sada jedna sada druga zdignula glavu z vodi, da vidi, ki vrag će se s tega zleć.

Kada je pak počel Mate va koše hrknjat i one su se nekamo va blato zgubile.

Negde zapoluem ćapa ti nebore Zvaneta krč va levu nogu, ter se je od boli — zbudil. Gleda ti on gore — samo nebo; gleda poda se — voda. — Misli siromah i misli, kade se je to mogal nać, ma njigova pamet „alla buzara“ ni mogla nikako na

školu. Za svaku školu hoće se godina i godina borbe. A ako bi se išlo tempom kao do sad, nebi se ustrojilo nuždnih škola sto i više godina, a medju tim bi se gubio i talijančio naš narod. (Tako je!)

Da se to zapriječi, da se hrvatska i slovenska djeca u svojem jeziku izobraze, to je zadaća Družbe.

Toj zadaći nastojalo je Ravnateljstvo zadovoljiti po sredstvih koje ima na razpolaganje.

Spominjuć Ravnateljstvo, red mi je kao predsjedniku, koj sam često zapriečen i sjednicam doći, da se zahvalim na požrtvovnom trudu njegovih članova, što kao strukovnjaka što kao pravnika, osobito pako gospodi blagajniku i tajniku, koji svaki dan za Družbu rade, jedan računajuć i bilježeć dohodke i troškove, drugi dopisujuć. (Živili!)

Poslie lanjske skupštine otvorilo je Ravnateljstvo nove škole u Voloskom, u Brgudcu i u Vabrigi, i to na Voloskom odmah dvorazrednu. K tomu je podiglo na dvorazrednice škole u Puli i Kašteliru. Družba ima od početka školske godine pet jednorazrednica i tri dvorazrednice, 11 učitelja i učiteljica, a k tomu i učiteljicu na zabavištu u Malom Lošinju. Zgrade za nove škole su pripravne i čekaju na stanare u Vlakovom, u Štokovcih i u Vinkuranu.

U Brgudcu priredili su zgradu velikom požrtvovnošću tamošnji čestiti stanovnici, u Opatiji občina, na Voloskom njeki rodoljubi. Inače je sve gradjeno i sve se uzdržaje novcem što ga Družba dobiva marom, požrtvovnostju, rodoljubljem Hrvata i Hrvatica.

U svojih oporukah sjetili su se Družbe pokojni Gjuro Kundek u Ivanić-gradu sa 6000 kruna, pokojna Francika Žigulić, ovdje u Opatiji, priprosta ali čestita žena, sa 1000 kruna, mučenički upravo župnik Šime Močibob u Višnjanu sa 200 kruna, Katarina Kvaternik, ako i malenom svotom, al od mala malo. (Slava njim!)

Slava njim i bilo njim za dušu! Uvriežio se i u zapadnom dielu našega naroda običaj kakov je već dugo kod iztočnoga, kod kojega iznašaju zaklade iz zadužbina na stotine tisuća i milijuna!

Dopriniele su u Družbinu blagajnu naše podružnice, ženske, mužke, mješovite. Radile sve večim marom i žarom!

I one i druga družtva i zborovi ljudi priredili su zabave u korist Družbe. I kožto lani spomenuh s ovoga mjesta zabave podružnica u našem drevnom Dubrovniku i vriednom Spljetu, tako ljetos spominjem koncert i komers priredjen u našem biclom Zagrebu dne 2. marta t. g., od kojega je Družba dobila preko 2500 kruna. (Živio Zagreb!) Spominjem takodjer ples brijača (Živili!) priredjen jenara mjeseca u Zagrebu. Nije doprineo mnogo, al je pokazao veliku ljubav, i sa strane obrtnika naših. U obće se opaža, da se svrha Družbe pojmi sve u širih krugovih. Ta češće čitamo kako se je i u najzabitnijih selih sakupila svotica za Družbu kod pira, kod krsta; kako naši zanatlije i poljodjelci, puni žuljeva od rada, sastavši se, odkidaju po koju desetieu u korist Družbe; kako se naši ljudi, nalazeć se za kruhom, u tudjem svietu, u dalekoj Americi i Africi, sjećaju Družbe.

Sakupljaju i naši mladići, na školah, ili već svršiv jih. Sakupljaju i naše novine.

Liepi izvor dohodaka Družbe su Družbine žigice. Na nje, odnosno na Ravnateljstvo od njih, se je zadnje doba bila digla hajka. Dužan sam o tom par rieči reći.

Godinu i više prije nego li se ih je uvelo, znalo se je u javnosti da se ih želi uvesti. Došla je ponuda od tvrdke Fürth u Beču. Ravnateljstvo, i neznajuć za tvrdku u banovini, sklopilo je sa tvrdkom Fürth ugovor na 10 godina. Ono može žaliti, što se žigice za Družbu izradjuju u tudjoj tvornici, što kod izradjivanja Družbinih žigica nisu zaposleni domaći radnici, al ono ne može kršiti ugovora, dok se uvjeti vrše. Čist ljudski obraz i poštenje nada sve. I ako se tvrdka u banovini tuži, čini to neopravdano. Ona je mogla i može i drugčije pomoći sebi i Družbi. I ako je poznato društvo htjelo pomoći svojim članovom, nije to moralo baš žigicami. Moglo je to i inače učiniti, i mi ne bi bili posliednji, koji bi mu bili pomogli. Mi želimo da sva naša društva napreduju, da se sva podupiru, al ne da se kose njihovi medjusobni probitci, i da pak možda sva pogibaju. (Tako je!)

I od cigaretnih papirića i cievi, uvedenih po gospodinu Gamulinu iz Dalmacije ima Družba koristi i imati će sve više. Tako i od cikorije već sad njekoliko.

Zapisi, prinosi, zbirkami, darovi, razprodajom unišlo je u Družbinu blagajnu tečajem godine 1901. preko 35000 kruna, oko 1500 kruna više nego li 1900.

Svim onim koji su tomu doprinesli budi u ime Družbe, njezinoga Ravnateljstva i moje izrečena najusrdnija zahvala.

Doprinašajmo i unapried, po mogućnosti više i napetije, svuda kud nas ima, za Družbu. Žrtvujmo za nju, znajuć da se bez žrtava — bez žrtava ne dosiže ni jedne plemenite svrhe. Žrtvujmo za hrvatsku djećicu, da ju oslobodimo od barbarske pohlepe. Što činimo za nje malene, to činimo za naš narod u Istri i za našu sveukupnu domovinu. (Burno odobravanje i živahno klicanje: Živio predsjednik! Živjela Družba!)

---

kraj prit. Najzada popade Mateta za nogu, pak zakriči, kako da su uru dugo jedan od drugega:

— Kumpare! Mi smo po Boga zašli va Fiumeru!

Mate skoči, kako da ga je neki šilom badnul, da vidi ako su va istinu zašli va Fiumeru, pak kako ni njigova na pol ofrigana pamet, ni mogla dalje nosa, reče onako po njigovu:

— Smo pobognji! — pak je otel da će naprvo spat. Kada se je pak Zvane bolje razdramil i razgledal, skosne jedno dva puta kumpara, pak mu reče, kade su.

— Smo pobognji! — reče Mate. — Kako pak sada vanka? Aš ako nas ki ovde najde, to će bit pozuha po cieloj Kastavšćine.

— Ja pobognji, kako vanka? Najprvo prenesi na krkič ti mane, pak ću onda ja tebe — reče Zvane.

— Vraga ne — reče Mate. — Daj ti prvo mane, pak ću onda ja tebe.

Nego dokle su se oni ovako preganjali nanese nesreća onuda susedovu Pepicu, pak zakrići Mateta:

— Kume trefila sam vam voli s prvemi koli.

— Znam, znam. Smo jih poslali doma — reče Mate.

— A ja doma! Kega zlomaka pak delate tu va kale? Ma su vam lepu zafrigali. A ja, tako je, kada se preveć va žmuljić škilji.

— Zajik ti odpal, ter odpal — reče jadno Zvane.

— Čuješ mala. Ako budeš mučala, ćemo ti kupit na „Belu nedelju" va Kastve svaki jedan facol, kakoveh se ne najde pod kastavskem zvonom.

— Pobognji ćemo, da će mu duša fumat — doda Mate.

— Mane je najbolje mučat, ma ćemo videt, ako ste muž — beseda — reče mala pak gre svoj put.

— Homo mi kume ča brže van, aš pobognji, kako mi se para, bi se teh facoli nabralo vraga i dva.

Ni bilo druge, ako ne maslat do kolena po blate i vode. Manjkomal, da jih ni samo ona nesrećina videla! Bili bi oni lepo stvar zatršutili, pak Bog. A ovako? Ki zna ćel' ona pasja kost mučat al ne.

A ja mučat! Mi znamo svi, ča je ženski zajik. Neki bolje, drugi sopeta manje, a svi pak znamo, da ne zna — mučat.

Varamente jedno dve tri nedelji za tem ne biš jih bil našal v oštarije, da jih greš i s feralićem iskat.

Dopisi.

Brgudac, 13. junia 1902. Molim veleštovani g. uredniče, da ustupite malko prostora u Vašem cienjenom „Narodnom listu" da ako i nesposoban, ocrtam onu nezaboravnu uspomenu i svečanost koju smo doživeli u našem selu Brgudcu, osmi dan tekućega junija, u koji dan po nagovoru naših gg. svećenika i rodoljuba sastali smo se, da bimo bili za primer drugim selom našega krsnoga Krasa, i osnovali smo novu podružnicu, kao kćerku veleslavne družbe svetih Cirila i Metoda za Istru.

Dakle osmi dan junia 1902. ostati će u dugotrajnoj uspomeni nam i našim potomkom.

Iz rana jutra vijale se naše trobojnice na školskoj zgradi i liepo uredjenom školskom sobom i učiteljskim novo sagradjenim stanom. U osam sati sakupio se priličan broj naroda i rodoljuba, a još bi bilo mnogo više, da nije pričila kiša.

Zastupano bijaše više sela, kao župan iz Račevasi, Podgaća, iz Laništća g. župan Anton Žmak, g. Jakov Marčelja sa svojom kćerkom i još mnogo drugih Laništćana, kao i iz Semića i Lupoglavštine.

U deset sati došao je g. Josip Vrbka župe upravitelj iz Laništća i g. Zorko Klun župe upravitelj iz Bresta; za tim nam se pokazala liepa kita iz Buzeta: liepi tamburaški zbor s ravnajućim učiteljem, i dvojica učitelja, dvije učiteljice i više občinskih zastupnika, savjetnika, na čelu im velezaslužni g. Frane Flego savjetnik občinski iz Buzeta koji je mnoge pogibeljne napasti pretrpio, kao zastupnik naroda na saboru u Poreču.

Poslie desetog sata nas milo pozivlju zvonovi u crkvicu sv. Luke da se skupimo na sv. misu i da se pomolimo Bogu da blagoslovi našu novu podružnicu da bi što ljepšim plodom urodila nam i našim potomkom, na strah našim protivnikom.

Udilj se napuni crkvica puka, a gospoda tamburaši sa svojimi violini, pet učitelja i dvie učiteljice — na čelu njim naš g. učitelj Josip Svjetličić — i pet djece uz harmonium odpjevaše sv. misu, koju je čitao g. župe upravitelj Josip Vrbka.

Po dovršenoj svetoj misi uputi se puk u liepoj povorci uz pjevanje Litanija B. D. M. prama učiteljskomu stanu koga veleuč. g. Vrbka blagoslovi i za tim zapjeva: „Tebe Boga hvalimo". Poslie toga g. župe upravitelj držao je veoma liepu propovied, u kojoj nam liepo protumači sadašnja žalostna vremena, preporučujuć roditeljem, da neka djecu šalju u školu redovito, jer da je potrebno da se diete izobražuje u mladoj dobi i da u školi nauči dobar nauk svete vjere, koja je temelj svakog blagostanja, svakog pojedinca, svake države i cieloga čovječanskoga društva. Preporuči jošte da čuvamo mladost i djecu da se ne druže, i da neidu previše u doticaj s onimi — koji mu truju dušu i tielo. —

Poslie dovršene propoviedi velečasnoga g. župe upravitelja, ustane g. učitelj Josip Svjetličić koji liepim govorom reče po priliki ovo:

Draga braćo Brgučani!

Ne prepanite se moji dragi seljani ako Vas ja ovako nazivljem. Hrvat — Hrvati, ime je to strasno za naše neprijatelje. Pred tim imenom strepti naš dušman i nastoji odvratit naš narod, koji još u neznanju luta od tog krasnog imena i neće da pozna, da smo mi potomci onih pradjedova — junaka, koji kroz vjekove hrvali se da očuvaju svoj liepi jezik, da obrane svoju zemlju od tudjih i divljih naroda, da očuvaju svoju kršćansku vjeru moleć se Bogu u crkvi i izvana isto u svojem krasnom i milozvučnom hrvatskom jeziku.

Rimljani, Bizantinci, Huni, Obri, Franki Njemci, Madjari, Tatari, Turki i drugi navaljivali su pred vjekove na zemlje naših pradedova, ali oni jesu znali od početka t. j. od god. 925 pa do današnjega dneva očuvati svoje kraljevstvo koje i danas ima svoga kralja u osobi našeg premilostivog Cesara i Kralja Frana Josipa I. Mnoga veća kraljevstva i mnogo veći narodi propali su ili potudjili se, a mnogi koji danas obstoje, imadu se zahvaliti samo hrvatskomu narodu, što odprtim prsima artali su u boj da stanu na put provali divljih naroda.

Gdje bi danas bili Madjari, Njemci i naši istarski talijančići, da nije bilo hrvatskih sokolova, koji su mačem u ruci pokazali koliko vriedi ljubav do njihove rodjene grudi i prema tomu uzčuvali i obranili posjed svojih susjeda, koji sada nama vraćaju nemilo za drago. Nu, time pokazuju oni samo svoju izopačenost — surovost i nezahvalnost, dočim nas u staro vrieme zvali: predzidje kršćanstva!

Hrvali se jesu naši pradjedovi da očuvaju svoju svetu vjeru i svoj jezik. Koliko progonstva morali su pretrpjeti naši apoštoli braća sv. Ciril i Metod sa svojimi učenici što su naš narod naučavali u svom jeziku, onu vjeru u kojoj se jedino čovjek može spasiti?

U Mlecima dali su talijanski popovi zatvoriti tada naše svetce, koji su išli sa moćima sv. Klimenta sv. Otcu papi da za naš narod izpovliju slavijansko bogoslužje. I kad je sveti otac papa potvrdio nauke i namere svete braće, eto njemačkih popova koji navale na svetoga Metoda biskupa i bace ga u tamnicu. (Sliedi.)

Mate Brajković.

Otvoreno pismo.

Dragi moji ljudi!

S ovem svojem odprtem pismom davam na znanje svem i svakemu, da od današnjega dana istupam iz mačje stranki i da s Krstićem ni s njigovemi pajdaši neću već posla imet.

Moram svetu priznat, da sam se teško odlučil na ov korak, aš bil sam s njimi trdo svezan. Nego se reče: sila kola lomi. Mane je već svega do grla. Rodbina, prijatelji i poznanci me gledaju s grdim okom, ter od mane beše kako od kužnega. Duša me boli pak kada vidim i čujem, ča se sve govori i piše proti poštenem ljudem od hrvatske stranke.

Pak homo mrvu naprvo. Ča imamo mi kmeti od te mačje stranki? Smo dobili već Lisinu i Lužinu; su nam već udelali poteštariju v Rukavce, al oprli školu pul Matulj? Jel nam se već oprostilo kavidal i interes ča ga dugujemo kastavskoj podeštarije? Jel nam se već storilo toliko stvari, ke nam se je obećevalo, i za ke smo mnogi krajcar složili i potrošili? Ni koliko je crnega za nohtom. Po tem takem nas drže mačji kapurioni za norca i za niš boljega, aš to njim ne rendi.

Stvar je provana, da Krstića plaćaju Talijani, a ni Žukvarić ni na glavu pal, da bi šal za niš okole muhi lovit.

Mi vidimo, da neki kapurioni žive kako vela gospoda, a nam, na čigov račun okole šeću, vrže kada tada po kakovu verjiniju al pak žmulj pokvarenoga dormatina, samo da nam oče zamažu.

To sam ja i prvo znal. Ale sada kada sam čul za ono pogano delo pul Matulj, pala mi je mrena z očiju. I za to sam odlučil, preobrnut se na pravu veru. Ja sam i prvo znal, ča je Krstić, nego vendar nisam mogal verovat, ča je on sve kapac storit. Za to mane već ne dopušća kršćanska ljubav, ni mužko poštenje bit s njim va istešem društve. Ja ću se, ako će Bog, po sen sega od njega odkrižat. Aš mane bi oče od srama va zemlju pale, kada bi mi neki rekal, da je jedan onakav čovek moj spasitelj. —

Toliko sam odlučil reć i storit, kada sam stvar dobro protuktal.

Rukavac, na letnju Antonju 1902.

F. K.

Domaće viesti.

Imendan našega zastupnika profesora g. Spinčića zapada, kako je poznato buduću subotu dne 21. o. m. na dan sv. Vjekoslava. Koliko god ima našega naroda v Istre i druguda, svi će od puna srca pozdravit ta lepi dan — i svi će gledat da ili ustmeno ili pak sa svojom miali i srcem svojem izraze ljubljenemu zastupniku i prvaku svoje najiskrenije čestitke i najsrdačnije želje. To

nije ni čudo. Profesor Spinčić je jedan od onih ljudi, koji se rodko radjaju, a kada dodju na ovaj svet svedoče — preporojenje jedne zemlje, jednega puka. Puneh 30 let bori se taj slavni naš borac za potlačene pravice istarskeh Hrvati — i danas nakon 30 let on je va borbe tako svjež, njegovo je srce puno toliko žara, kako je to bilo kad je još bil mlad. I mi od „Narodnega lista“ se rado pridružujemo čestitkam svega našega naroda i kličemo mu iz pune duše i iz svega srdca: Bog neka poživi našega Spinčića na mnoga i mnoga ljeta, na čast i diku svih nas Istrani. Živio!

Glavna godišnja skupština družbe sv. Cirila i Metoda za Istru obdržavala se, kako je bilo javljeno prošli četrtak. Na skupščinu je prišla sva sila svieta sa svih strana naše Istre, Rieke, Trsta itd. Svečanost se je počela sa sv. mašom, ku je odslužil Munski župnik veleč. g. Ryšlavy. Za vrieme maše pjevale su poznate nam već gdjice pjevačice i gospoda pjevači vrlo liepo. Za mašom bil je banket u „Grand Hotelu“ a na 3 ure posle podne počela je skupščina. Otvoril ju je predsjednik veleuč. g. Spinčić s govorom kega donašamo na prvem meste današnjega lista. Taj je govor bil popraćen silnim odobravanjem, a tako je bilo primljeno i izvješće tajnika g. Viktora Cara-Emina. Iz tega izvješća ćemo mi malo po malo donašat glavnije točke, a brzo će bit i onako doštampano u knjižici, ku te moć članovi nać kod odbora dotičnih podružnica. Velikom se je pomnjom slušalo izvješće družbinoga blagajnika veleuč. g. dra. Nikole Fabianića, iz kojega smo razvideli, da je družba prošle godine i novčano upravo lepo napredovala. To se razume, da je skupščina od srca pljeskala vrednomu g. blagajniku.

Nakon tega ča je g. Kazimir Jelušić član nadzornog vieća izjavil, da je družbini računi našal va podpunem rede i predložil, da se ravnateljstvo pohvali va zapisnike, ča je bilo i primljeno, te nakon nekeh drugeh predlogi, g. predsjednik je zaključil sjednicu uz veliko odobravanje i uz klicanje: Živila družba! Živio Spinčić!

Zabava u „Zori“. U večer tega dneva bila je va „Zore“ zabava ku je priredil naš dični „Lovor“. Gosti došla je sva sila, tako da nisu svi ni imeli mesta va velikoj dvorane. Oko 9 sati započel je koncert. Naš „Lovor“ je izvel sve točke jednu lepše od druge. Pjevanje je bilo dobro, a tamburanje ćeš Bože lepše. Spomenimo valje „Gavottu“, ku je složil gosp. Gervais za tambure i puli ke su se osobito iztaklа gg. Blažanin i Kuhar. To je bilo neč! A ono pjevanje uz tamburanje! I lačan bi ih čovek poslušal! Najzada se je odigrala igrica: „Izgubljeni kišobran“. I tu igru su naši diletanti odigrali upravo majstorski. Gg. Blažanin, Ryšlavy, Munić, Rajčić i Gervais igrali su liepo i bez prigovora. G. Miho Vahtar je naš stari znanac — on je već pravi majstor va predstavljanju. A naš Jože Gajbar? (g. Rubinić) Koliko nas je samo ta gospodin činel nasmet onu vecer! — „Sladko na dne“ su govorili stari Latini. Sad bi trebalo pohvalit našu vrednu gdjicu Amelija Jurkovićevu. Ali mi toga ne ćemo učinit — zač bi bilo suvišno. Nju već svi poznaju kako ona fanjski predstavlja. A tako je bilo i ov put. Kako je ono lepo odgovarala onem zaljubljenem „lumbrelarom“. Inšoma, predstavljalo se lepo a pljeskanja je bilo, kako da je samanj.

A bila je ta zabava i bogata. Ona je družbi donesla čistega dohodka 459 krun i 32 filira. A to ni malo. Srdačna hvala „Lovoru“ i svim onem ki su predstavljali, i ki su tako lepo počastili našu vrednu družbu.

Evo imena onih rodoljuba, ki su na zabave va „Zore“ darovali družbi preko ulaznine: Gg. dr. Dinko Vitezić 10 K, Anton Šterk Rieka 20 K, Milan Gremer Rieka 18 K, profesor Spinčić 8 K, gdjica N. N. 8 K, C. Širola 8 K, Dr. Kurelić 8 K, Korić — Rieka 8 K, Dr. K. Janežić 4 K, gdja Šabec 4 K, g. Jenko 4 K, A. Iskra 4 K, Zora Juričić 2 K, Jakov Čuk 2 K, Dr. N. Fabianić 2 K, L. Baretić 2 K, Miho Barbić 2 K, Dr. Linić 2 K, Josip Linić 2 K, Dr. M. Trinajstić 3 K, A. Jurković 2 K, Poris 3 K, Milan Kundić 2 K, Dr. Švehla 2 K, Kazimir Jelušić 2 K, Dr. D. Trinajstić 3 K, M. Dubrović kapelan 3 K, R. Kučel 1 K, Ryšlavy župnik Mune 1 K, Jaroušek 1 K, Dr. Landr 1 K, A. Puž 1 K, A. Hartman 1 K, A. Peršić 1 K, Wolf Alois 1 K, Sever 1 K, Frane Basan 1 K, Lacko Križ 1 K, Ludvig Jelušić 1 K, M. pl. Zambelli 1 K, Maglica 1 K, gdja. Gertruda Zima 2 K, i gdja. Alojza Barešić 2 K. — Srdačna hvala svim plemenitim darovateljima. Bog im platio!

Izlet u Malinsku. Kako je već bilo javljeno u prošlom broju našega lista priredil je dični „Lovor“ izlet u Malinsku. Vreme je bilo uprav krasno, kako posudjeno za taj dan, jer prije i poslie nedelje imademo tako slabo vreme, da smo ga već svi do grla siti. Parobrod „Abbazia“ posle je ukrcal izletnike iz Voloskoga krenul je u opredeljeno vreme put Opatije gdje se je uprav nakrcal sa izletniki. Sva sila naroda išla je na taj izlet. Medju ostalimi bio je i naš vrli zastupnik g. prof. Spinčić. Prije odlazka zapjevao je „Lovor“ jednu poputnicu a onda je parobrod krenul put Malinske. Do tamo je na brodu bilo sve veselo. Svaki se je radovao, što mu se je pružila prilika, da može uživati krasno sunce i svježi morski zrak. Kod dolazka u Malinsku su pucali mužari a na mulu je dočekalo izletnike mnogo naroda u ime kojega je pozdravio izletnike g. Tončić sa vrlo uspjelim govorom. Izletnici su se za tim razišli po mjestu a većina ih je išla do sv. Vida, gdje je taj dan bio sajam — na kojem, kako je rekao zgodno g. Tončić — „nit se što prodaje, nit se što kupuje“.

U šest sati sastali se izletnici pred krčmom gosp. Radića, gdje ih je dočekala mjestna i okolna inteligenca a mej njimi vrli župnik veleč. g. Mužina. Tamo je „Lovor“ pjevao njekoliko pjesama i tamburao nekoliko komada na obćenito povladjivanje a izletnici se zabavljali tko sa dobrom pečenkom tko sa čašicom te si svakomu čitao veselje na licu. Mladići opet posjeli na konje, pak udri da je milota bilo gledati tu pomorsku kavaleriju, kako jedan beži, drugi se ruši sa svoga šarca, tako da će i danas koji opipavati svoja ledja.

U osam i pol bio je odlazak. Na pa ladi sabralo se sva sila sveta koji je pozdravljao izletnike sa klicanjem — živili. — „Lovor“ je zapjevao onda „Liepa naša domovina“ a narod i izletnici klicali neprestano živio!

Na povratku bilo još življe. Tu se pjevalo, smijalo i šalilo, da je milota bilo gledati taj veseli narod. I tako smo sproveli jedan ugodan dan u narodnom veselju pak preporučamo našemu „Lovoru“, da nas za kratko opet iznenadi sa kojim izletom.

Izletnik.

Istarski sabor sazvan je na prvu sednicu za 21. o. m, na 6 ur večer u Kopar. Zemaljskim kapetanom bil je imenovan stari Campitelli a podkapetanom volosko-opatijski načelnik Dr. Stanger. — Čestitamo.!

Popišija. Doznajemo iz Kastavščine da se tamo ljudi bune radi ove nove popišije, ter da se je va nekih županijah dogodilo, da je popisni kumisar skoro moral bežat, va drugih pak, da su mu pred nosom zapirali kuće. Mi opominjemo prijateljski naše ljude neka se pokore slovu zakona, jer drugačije mogli bi prit va velo zlo. Zakon je zakon, proti komu se ne može ništa učinit. Cesarska oblast je zapovjedila da se učini ova nova popišija, koja će se i učinit i mora se učinit ili milom ili silom, ili na lepem ili na grdem.

S druge strane nas opet ne dopada, što se je ta popišija dala u ruke civilnim osobam. Po našemu mišljenju bolje bi se bilo uspjelo, da su ovaj posao preuzeli na ruke carski činovnici. Jer ovako kako stvari stoje, nekoji mutikaše našli su liepu priliku da neuki puk opet smućuju, s čim pak mu neće koristit, nego naškoditi.

Ča dela šjor Anžulo podešta veprinački? Kako smo već javili va „Narodnem liste“ kapitanat je usled rekurša Ivana Blagar uništil sve priprave za občinske izbore u Veprincu, i zapovedel občine da na novo izloži liste i odredi vreme za reklame protu istem. — Već je od tega prošlo mesec dan a da se još nisu liste izlvžili. — Ča ceka šjor Anžulo? Mi neznamo ča ceka ali znamo to da su četvrtak b. o. m. i nedelju 15. o. m. Schreiber i Costantini nekoliko ur bili va verrinačkoj podeštariji. Ča su tamo delali? Siguro nisu niš drugo nego fabrikovali lište. Mi nemoremo razumet kako more politička oblast te stvari trpet. Da se va jednoj našoj občine takove stvari dogadjaju bila bi politička oblast već davno razpustila zastupstvo i imenovala komesara. — Nam se sve čini da šjor Anžulo i compagnia čekaju dok Krstić pride iz pržuna van. — Neka ga slobodno dočekaju malo će njim pomoć ni on ni Schreiber.

Strašno zločinstvo. Bil je lep dan. Sunce božje svetilo, ćeš tako. Tići su veselo poletevali i pevali svoje mile pesmice na čast i slavu Onemu, ki nam je dal tako lep dan. Sva narav je bila živa i vesela, okrunjena kako mlada nevestica, kada ju pelju na pir. Sva stvorenja zemaljska vodna i zračna veselila su se i radovala lepemu danu. —

Svuda je vladala sreća i blaženstvo: samo jedna nesrećna ženska previjala se kako presečena kačka na svojoj tužnoj postelje. Smrtni pot ju je svu oblel, mučile su ju vele muke od poroda. A ona je bila sama kako prokleta bez utjehi, bez pomoći. I zdihovala je teško i tužno zvala na pomoć, al pomoći od nikuda. Samo na čas pokazala bi se na vratih crna sena, kojoj su se oči iskrile kako risu, kada će napast nedužno janje. —

I zaplače detešce. Zaplače onim lepim glasićem, od kega materam tako milo srce raste. —

I kada je ona zapuščena mat prišla k sebe i otela na svoja prsa pritisnut nedužno pišće skoči k njoj ona crna sena i poda njoj u ruke ostar nož.

A malo detešce previjalo se i cvililo i prosilo svoju mater prvi zalogaj. A nesrećna mat, mesto da mu poda svoja prsa i nahrani ga sladkim materinim mlekom, sune mu oštar nož va ono malo srce, koje je komać počelo tuć. Detešce zacvili glasićem, da bi i kamik proplakal, a ona kad je videla krv, sekla je na slepo dalje i dalje, dokle ni ono nedužno stvorenje spustilo svoju mučeničku dušicu.

Ona nesrećnica pak sekla je i sekla, kako zvan sebe ono tužno mrtvo tjelešce.

A prokleta ona sena cerila se kako hudoba paklena nad grešnom dušom.

I najzada od deteta ni ostalo drugo ako ne kupac mesa: ovde mali prstići, tamo rasečena ručica, onde opet kuščić glavice, tamo opet razrezan nošić — — —

A prokljeta ona sena cerila se kako hudoba paklena nad grešnom dušom.

I postalo je sve mirno. — A vani navukli su se crni oblaki, daž je počel padat, kako potop općeni, a vetar puhat, kako da su se sva vrata paklena odprla. I počelo je grmet i treskat. Strele sipale su svoj strašni oganj, kako da se je nebo s zemljom posvadilo. I va svakem onem treske kako da se je čulo besedi malega otročića: „Krv moja nedužno prolevena vapije za osvetu pred licem Božjim!“

Nino portavoce od Costantina. Subotu na 7. o. m. bilo je javit na kapitanat da spudaćera neće prit nedelju vanka. Nino je tekal Costantinu i pital ga je šior dotor kosa femo? a Costantini njemu: „la vadi suso e la digi che el nostro periodico domani non sortira essendo el nostro redator in aresto per contravenzion“ — Nino se je vaje obukal in gringola i šal je na kapitanat i tamo je počel povedat ča mu je Costantini rekal: Annuncio rispettosamente che domani non escirà el nostro periodico essendo come lo sapete, il nostro redattore per contravvezione in arresto.

Ki će bit redaktor „tete Jambrožije?“ Kad se je doznalo da je Krstić zaprt razgovarali su jedan dan Puović i Costantini o toj novitadi. Oba su odlučili da Krstić već nikako ne more bit redaktor njihove „Tete Ambrožije“, zač da njim prevelu sramotu dela. Pogovarali su se kega te sada storit na mesto Krstića za redaktora i dogovorili su se da će pisat va Dalmaciju po jednega novega. Mi bimo njim dali jedan svet. Težko bi bilo jednemu novemu redaktoru navadit se pisat „Tetu Jambrožiju“ a još teše bi mu bilo mesit poštenen ljuden: „tati trufatori i slipci“ kako je Krstić znal. Neka počekaju dokle pride Krstić s pržuna van pak neka bude i naprvo redator „dela špudaćera“ zač je baš Krstić vredan sluga svojeh gospodari“. Nimaju se ga ča sramit ne zač su malo ale niš bolji od njega. Ako pak neće tako neka bude novi redator gospodin Puović.

Puović je Dalmatinac kako i Krstić; Puović je obrnul banderu kako i Krstić, Puović je sve kako Krstić, dakle će znat i pisat kako i Krstić.

Del rešto nam je svejedno neka stave kega te, nam je vuršt. Mi smo hvala Bogu opravili da već po celoj Kastavščine ne poznaju Krstića za drugo nego za „salo“ a sada za „gulaš“ a z novem redaktorom ćemo još preja bit gotovi. — Dakle kurajo šjori kalabrezi!

Javna zahvala. Podpisani odbor ženske podružnice u Mošćenicah ima čast zahvaliti svoj p. n. g. koji su nas počastili svojim posjetom uzprkos slabom vremenu prigodom naše zabave te uzveličili istu. Osobito zahvaljujemo g. plesačima iz Opatije i Voloskoga kao i svoj gospodi koji preplatiše ulazninu. Tako je vel. g. Raimund Jelušić darovao 20 K, vel. g. A. P. 4 K a mnogo njih darovalo je po 1 K. Svima najsrdačnija hvala!

Na izjavu jednog rodoljuba:

Srca nikad ne dajmo tudjini
Dužni sve smo domovini
Skokni kolo, kolo naše
Samo nek nas sloga veže,
Nek smo jedni, jednodušni
Doma glasu svi poslušni
Za rod radit ću u znoju
Jer to j' lovor od lovora.

Kao žig tomu darovao je vel. g. Rajmund Jelušić družbi 10 K.

Naše dobre malice, Marija Šparožić, Josipa Negovetić i Milka Rubinić, dobile za kitice vieća za družbu 4 K 92 h. Živile naše malice! Srdačna hvala svima!

Mošćenice, 26. maja 1902.

Odbor ženske podružnice sv. Cirila i Metoda za Istru.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupilo se na Rieci u znak priznanja patriotičnog rada delegata viteza Vukovića k 101 a doprinela su sliedeća gospoda:

Po K 5: Milan Gremer veletržac, I. Dubravčić veletržac vinom i Petar Šušanj ljekarnik. Po K 4: Jerman Korić veletržac vinom i G. Malvić trgovac. Po K 3: B. Burić trgovac, Miculinić i Rietman veletrżci i M. Udina veletržac vinom. Po K 2: Josip Nadalić trgovac, P. Pajkurić pom. kapetan, J. N. tugovac, Fran Tomašić slikar, Stjepan pl. Benedetti veletržac vinom, Turina Luka trgovac, P. Dorčić blagajnik hrv. ug. par. društva, Milan Blažević nadknjigovodja, A. Svrljuga pok. kapetan i nadzornik, Dragutin Accurti ljekarnik, N. Turato ljekarnik, Mate S. Hero trgovac, L. Matković trgovac, Ivan Cuculić trgovac, Ante Bačić veletržac, Delimir Bakarčić industrialac, Mate Glavan inžinir, Mezorana trgovac, And. Sterk trgovac, Bernhard Rosenberg trgovac, Albert Engelsrath zlatar i draguljar i Dragutin Kosiček obrtnik. Po 1 K: Vinko Širola trg. činovnik, N. N., A. Randić trg. činovnik, Ante Gamulin upravitelj broda iz Jelse, Kuzma Gamulin brodovlastnik iz Jelse, Anton Radovani Zakaria brodovlastnik iz Jelse Ante Novak brodovlastnik iz Jelse, Petar Novak brodovlastnik iz Jelse, Juro Čubretović brodovlastnik iz Jelse, Petar Milačić brodovlastnik iz Jelse, Zakarija Radvvan iz Jelse, R. Segljin pom. kapetan, F. Udina knjigovodja, B. Radović obrtnici, N. N., Antun Sacchi trgovac, N. N., Čeh iz Rieke, Skomerža činovnik banke, Andrija Wolf trgovački činovnik, N. N., S. Kopajtić mesar, Stanko Mikuličić trgovac, Jovo Bakarčić pom. kapetan, I. A. Sodić pom. kapetan. — Novac bio je izručen gospodinu blagajniku družbe.

Iznajmljuje se

u kući br. 8 u **Voloskom**, prizemno jedan prostor za dućan. — **Obavjesti daje uredničtvo.**

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najčistije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuvene ulje rabi se sa velikim napjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

Specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Najbolji se ljekovi dobiju

u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove **čudotvorne kapi „Spasitelja"** proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju naduvanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozničnu te grčiu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržuju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica **30 novč.**

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju za pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i mutežа glave. Jedna bočica **35 novč.,** a nadomjesćuju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Biliuski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsigurnije liječi prehlade u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj **„biliuski sok"** te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se **jedino** u ljekarni podpisnog kamo molim i naručiti.

☞ **Naruči li tko više bočica dobije popust!** ☜

HINKO BABIĆ,
ljekarnik

Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Višekrat odlikovana ⁂ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Dr. Josip Stanič

otvorio je u

Voloskom

svoju (2)

odvjetničku pisarnu.

Rieka—Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti **robe** kao **jestvine, odiela muška i za djecu,** svake vrsti **rubaca, čarapa,** i svake vrsti **robe za kućnu potrebu; željezne robe,** razne vrsti **porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor** i garantirano dobru **modru galicu (vitriol).** (4)

☞ **Sve uz najniže cene!** ☜

Svoj k svomu!

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Erti.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 26. Volosko-Opatija u četvrtak 26. lipnja 1902. God. III.

Našim predplatnikom.

Ovaj mesec teče polgodišnja predplata za „Narodni list" Preživljemo naše predplatnike da nam čim prije pošalju dužnu preplatu i da izteklu obnove. Sve rodoljube molimo, da se sjete svoje dužnosti napram „Narodnom listu". Uprava.

Podkapetan Istre.

Njegovo Veličanstvo naš premilostivi Cesar i Kralj Franjo Josip I. imenoval je na novo našega načelnika veleuč. g. dra. Andriju Stangera za podkapetana Istre. I tim su Talijani dobili opet jednu pljusku, kakovoj se nisu nadali.

Vi se još svi spamećujete ča su oni delali prigodom zadnjeh saborskeh izbori, samo da naš dr. Stanger ne bude izabran! Ča je sve delal brižan Costantini, ki je otel stupit na njegovo mesto, a ča je delal Krstić, ki je do sada va pržune razmišljal o tem, kako je sreća na ovem svete jako nestalna i nesigurna. Pak? — pak se je sve svršilo s tem, da je naš dr. Stanger dobil dva puta toliko glasi koliko nebog Costantini. Kada su pak Talijani na taj sramotan način zgubili, onputa su počeli vrišćat, da te oni benj činet da dra. Stangera iz sabora nazad pošalju. A zač su sve to delali? Za to, da dr. Stanger ne bude imenovan podkapetanom Istre. To je ča njih peče. A za reć pravo nimaju jako ni krivo ako se jade. Promislite samo.

V Opatiju vam pride svakakove gospodi a dodje i principi i kralji i cesari. A ki gre dočekat svu tu gospodu? Ki ako ne mjestni načelnik — naš dr. Stanger. Ale on ne pozdravlja tu gospodu samo kako načelnik Voloskoga i Opatije, već kako i podkapetan Istre. A to je još ča Talijane najviše peče.

Jedan Hrvat, kakov je dr. Stanger, pak da pozdravlja okrunjene glave ne samo kako mjestni načelnik, već i kako zamjenik poglavara cele Istre. To je vidite, ča talijanski štumihi ne mora nikako probavit, to je vidite ča ih tišći. Za to su oni delali sve one nemotarije, da naš dr. Stanger ne bude izabran — za to su išli i va Beč, na goveran, kade su već naprvo povedali, da te Stangera doma poslat, da za Boga neka se ga ne imenuje za podkapitana. Ali naš presvetli Cesar ne će, ako ne dra. Stangera — i tako je ovi dni sam guvernator Goess šal va Kopar i pred svemi deputati navestil da je Nj. Vel. naš Cesar imenoval dra. Stangera za podkapetana Istre. To je Talijane tako osupnulo, da su ostali kako od drva. I razjadili su se i da se vendikaju, govori se, da nameravaju uništit izbor našega dra. Stangera. Nam bi to jako drago bilo — zač mi komać čekamo, da moremo našega dra. Stangera još jedan put počastit. Samo napried Kalabrezi, samo napried — mi vas sfidujemo, jer Vas se ne bojimo ni Vas, ni onega Vašega kampiuna ki je zaradi onega razrezanega deteta čamil va pržune i ki je sada pod iztragom.

A to bimo mi učinili i za sve druge naše zastupnike. Koliko bimo mi platili, da am na priliku pošaljete doma i našega Spinčića i Mandića i dr.! Talijani ne znaju, da mi gremo na izbore za naše zastupnike još z većim veseljem nego na pir.

Dajte Talijani, dajte! ako želite Vašemu Costantinu pružit još jedan veliki fiaško — bit ćete služeni — mi ćemo Vas poslužit.

A našemu dru. Stangeru naše čestitke! — Čast ku mu je izkazalo Njegovo Veličanstvo dika je za njega, za našu občinu i za našu stranku. Mi se ponosimo s drom Stangerom, a s njim se mora ponosit i svaki naš pravi Istran. Njegovoj mudroj uprave ima naša občina da zahvali sve. ča je va njoj učinjeno lepo, dobro i koristno. On je našu občinu dignul na ovoliki stepen i teškom je mukom stegnul njija kola od blata va ko su ju bili zapeljali bezdušni Kalabrezi. Ale za to će mu naši ljudi biti vavek harni, i kada god nas bude stranka zvala, mi ćemo svi živo i veselo skočit i okupit se okole njegovega svetlega imena i njemu i imenu njegovem izvojštit ćemo svaki put sve to lepšu pobjedu. To neka on reče onim Musolinom, ki misle, da su svi, kako i oni, ki za vreme izbora i inače delaju brigantarije, keh bi se svaki pošten čovek sramil. Mi pak zaključujemo sa „živio Stanger" podkapetan hrvatske Istre!

Istarski sabor.

Kako skoro svi drugi zemaljski sabori tako jo bio i istarski dne 21. o. m. otvoren. Bio je sazvan u Kopar. — Zastupnici došli su koji kako, a cesarski kraljevski namjestnik došao je posebnim parobrodom u podpunoj paradi.

U 5 i pol sati poslie podne bio je u crkvi sv. Nazarija sazov Duha svetoga.

U 6 sati sabralo se je u dvorani za saborovanje mnogo ljudi, pak zastupnici, pak c. kr. namjestnik i povjerenik c. kr. vlade. — Dvorana za saborovanje je u nekdanjoj crkvi sv. Klare. U sredini crkve je saborница, pretinjena na jednoj i drugoj strani. Na lievo od predsjedničtva je prostor za novinare, na desno za občinstvo. Tu je tribuna na kojoj se klupe jedna nad drugu nješto dižu.

Cesarski kraljevski namjestnik ekscelenca grof Goess govorio je najprije talijanski, pak slovenski isto toliko. Rekao je, da je Njegovo Veličanstvo odlukom 16. junija sazvalo sabor za 21. u Kopar, i da je imenovalo dra. Campitelli kapetanom, a dra. Stangera podkapetanom. Pozdravio je najprije njih pak cieli sabor, obećao podporu vlade i predstavio vladinoga povjerenika Alojzija Fabiani. Pozvao kapetana i podkapetana da zauzmu svoja mjesta, pročitao je prvomu uzorak svečanoga obećanja talijanski a drugomu hrvatski. Prvi je odgovorio sa „prometto", drugi sa „obećajem".

Kapetan kao predsjednik sabora Campitelli, čitao je neki govor samo talijanskim jezikom. Zahvalio je za imenovanje i rekao da zasjedanje neće biti dugo, da će se nove stvari prepustiti novomu zemaljskomu odboru koj se ima izabrati. Pozvao je zastupnike da kliknu trokratni „evviva" Njegovom Veličanstvu, al se je taj jedva iz kojih ustiju posve tiho čuo.

Podkapetan kao podpredsjednik sabora dr. Stanger progovorio je hrvatski, pak isto opetovao talijanski. Zahvalio se je Njegovom Veličanstvu na imenovanju i obećao da će nepristrano voditi razprave ako ga zapadne kada čast predsjedati saboru. Za njegovoga hrvatskoga govora čulo se je sa klupa manjine: Živilo Njegovo Veličanstvo! A na svrsi pozdravilo se ga je sa živio!

Predsjednik je na to pozvao zastupnike da polože svečano obećano mjesto prisege. Rekao je da će pročitati uzorak obećanja talijanski, zastupnici nek odgovore sa „prometto", ili ako će u kojem drugom jeziku. Već prije dao je taj uzorak tiskan hrvatskim i slovenskim zastupnikom. Zastupnike zvao je redom po početnih slovih. Najprvi bio je pozvan Andrijčić, župnik u Baški. On je pročitao cieli uzorak kako sliedi: „Obećajem vjernost i poslušnost Njegovom Veličanstvu Cesaru, izvršivanja zakona i sdušno izpunjivanje svojih dužnosti". Tako i Kozulić. Spinčić: „Obećajem kako je pročitao drug Andrijčić". Ostali naši sa: „obećajem". Talijanski sa „prometto".

Zastupnik Dr. Venier, dobiv rieč, protestirao je proti tomu što je dr. Stanger govorio prije hrvatski, pak onda jedva talijanski, jer da bi morao znati da je razpravni jezik talijanski i da je većina sabora talijanski

Na to je zast. prof. Spinčić, zadobiv rieč, rekao hrvatski: „Ja pako prosvjedujem proti tomu, da je zemaljski kapetan govorio samo talijanski, i niti rieči rekao u hrvatskom ili slovenskom jeziku, u jeziku većine pučanstva pokrajine."

Kad je c. kr. namjestnik govorio slovenski i čitao hrvatski uzorak svečanoga obećanja, nit da bi tko pisnuo.

Kad je govorio hrvatski dr. Stanger, kad su naši zastupnici hrvatski polagali svečano obećanje, i kad je prof. Spinčić govorio hrvatski, onda je nastajalo gibanje i prilično bučenje medju talijanskimi zastupnici i občinstvom na galeriji.

To pokazuje u pravom svjetlu gospodu Talijane. Oni puste mirno, da Njemac, poslan u sabor od c. kr. vlade, govori slovenski ili hrvatski; a htjeli bi to zabraniti Hrvatom i Slovencem, poslanim u sabor od naroda.

Gospoda su posve već izrodjena.

A tko je tomu kriv?! Kad su gospoda bučili kod izjave Spinčićeve, i kad je c. kr. namjestnik pogledao oštro predsjednika i učinio rukom neki znak, onda je predsjednik gospodu opomenuo, i gospoda su mramorkome zamukla.

Gospoda su kao pokvarena djeca. Kad vide šibu, dobra su.

Sliedeća saborska sjednica dne 27. tekućega mjeseca u 11 sati pr. p.

Dopisi.

Brgudac. (Nastavak.) Slična djela dogadjala se i s' učenici ovih dvih svetaca, nu sve od 9 stoletja pa do danas znao je hrvatski narod iza tolikih progonstva svojom hrabrošću, postojanošću i ljubavlju do svog amaneta sačuvati najveće svoje obilježje, a to je hrvatsko bogoslužje u crkvi, od kojeg neće ni danas odstupiti, pa makar udario u druge svirale!

Uz toliko hrvanje i bojevanje za svoja prava pojmljivo je da naš narod nije mogao knjigom i perom dospjeti do one visine kulture do koje su postepeno digli se drugi ojačani narodi,

Napoleon I., Ljudevit Gaj, i preokret g. 1848. probudili su njekoliko naš narod, a ustavom kojega je podjelio naš presvetli Cesar, svojim narodom izjednačeni jesmo svi (na papiru) sa ostalimi narodi naše države. Ah, da bi to istinito bilo, tko sretniji od nas? Ali naš narod svladati ima veću bitku neg je bila ona na Kosovom polju! Velim veću bitku! jer ju bije bez oružja! bez pomoćnika, bez jedinstvenosti. Podlegosmo li u toj bitci, zatrto bit će naše ime, zatrt naš narod i naša slavna djela. Nijedan narod nije toliko pritišten, uvrjedjen, zasramovan i progonjen koliko naš, a ipak Bogu hvala imamo dobrih, odvažnih i požrtvovnih voditelja, koji stoje na braniku naših narodnostnih prava.

Ponajglavnije oružje naših protivnika jest raznarodjivati i poživinčiti naš narod u Istri i tim nepoštenim sredstvom navaljuju na nas i našu djecu. — Prva njihova vojska bila je „Propatria" koja je morala položit oružje, usljed pritiska pravednosti, a druga prvoj slična je „Lega nazionale" koja nemilo naskakuje na naš posjed i narod i na naše junačiće, koje otimlje majčinom krilu, te odvadja u sužanjstvo ili robstvo. Ti raznarodjenici Vam jesu, seljani moji, „šćavi" u pravom smislu, jer nisu gospodari svoje duše i svojeg tiela!

Takovih imate u blizini dostatan broj a žalibože i naša kršna Čičarija nije bez njih. Duša ti mora od žalosti proplakat, kad se domisliš na takove izgubljene sinove, koji svoj rod, svoje poštenje prodadu za Judin novac, il za porciju bakalara.

Nu, ti janjičari ne zadovolje se samo odstupom od svoga naroda, nego još podpomažu neprijatelja umom i činom i novcem, da može što brže zatrti njihovog rodjena brata i dovesti ga u jaram tudjinstva.

Nu uz sve ove nepogode, uz sva ova progonstva, hrvatski narod u Istri nije zdvojio, on se podigao sa svojimi junaci u čvrsto kolo i stao na braniku svoje zemlje, svojih prava svojih sinova. To kolo uzelo za zaštitnike svetu braću, i prozvalo se Družbom svetih Cirila i Metoda, koja pako nema nečistih i nepoštenih ciljeva, kao što „Lega Nazionale" jer naša čuva svoje a „Lega leglo" krade tudje! Da Družba sv. Cirila i Metoda uzmogne pak uspješnije postizavati svoj uzvišeni cilj, odredjeno je da se na raznim mjestima naše mile Istre podignu podružnice, koje prvoj podpomažu u sabiranju prinosa i u budjenju narodne svjesti. Da si to laglje predočite evo vam onu krasnu Lipu.

Ono debelo lipovo stablo, to je naša družba, žile jesu podružnice, a grane i lišće to su družbine škole i djeca koja ih polaze. Ako stablo nebi imalo žila, isto ne bi moglo rasti. Jedna takva je i naša podružnica, koju danas kanimo oživotvoriti.

Nu na noge dakle Brgučani dragi, ne samo što ste vi dužni da izkažete svoju zahvalnost napram Družbi s osnutkom ove podružnice nego narodna svjest i dužnost mora vezati svakoga od Vas, da toj podružnici pristupi.

Uzorom nek vam budu ostale dvie sestrice na ovom krasu, koje imaju u onako malenih seocih neverojatni broj članovah.

Uzorom nek vam bude starac od preko 86 godina Ivan — starić, koji mi je rekao neki dan da će na tabaku prišteditи, ali da mora članom postati, jer da ovo malo što

bude jošte živio, želi i hoće ostati Slovincem i Hrvatom.

A ti mila podružnice rasti, cvati i podavaj dobar i obilan slatki sok i plod svomu stablu, da mu ne bude mogla talijanska bura naškoditi. — Pokaži svietu da i Čići ugljevari znadu ljubiti svoju djecu i svoj liepi hrvatski materinski jezik.

(Svršit će se).

Mate Brajković.

Iz Tinjana. Ričinoga ulja i salamara nebi čovjek naša u Tinjanskih butigah ni za zlatni cekin, konšumala je sve debela gospa „la madonna dei turchi" — me kapite — da si popravi svoj delikatni štumih koga joj je pokvaril njezin dragi Šemberilo.

Sa svim tim da joj nije ništa na bolje neć da će zobati pirule, a kriepiti i tolažiti će se sa melisom do onoga dana, dok bude izrečena šentenca na sude radi njezinoga famožnoga Šembirela. Ah! to su sakrificiji, to su muke, to je za diventat munjena! A kad bude odsudjen za katafić — pogubi ga sveti križ — moga bi reći kolpo de trinko. Povera šiora!

Svi Tinjanski „mački", fini dotori i čarlatani u velikoj su skrbi radi nevolje ove njihove Regine. Najviše napuhnjeni „fućak" kao primario boji se zla, jer onda addio dobre butilje i još bolji bocconi. Dr. Sraka iz Vitasi, nazvan „pol miš — pol tić", da je štuf ricete pisat a krmežljivi udovac Toni-fuć da neće drugo medižije nosit! — Pošli smo remengo!

Bože moj, kamo to pride, kamo to gre to naše staro veselje, s Bogom mjesec marač, tako jadikuju i njanću mačkići Tinjanski.

To je još malo, gospodo latini, čekajte samo na deblje marune. Nek dodje na vidjelo sve, nek se bistri! Vidjeti ćemo koji je pošten a tko zamazan. Vidi se na vama da imate kosmatu dušu, božji prst vam prieti i prokletstvo visi nad vami!

Ovim putem vam javljamo, da se vas nebojimo, premda neimate obličja čovječja!

Golojbatici želimo spomučiti da si nabavi peruku, inače ne bi komparil za načelnika! Oh! izdajico, proklet bio, neimao mira, kudgod hodio! Bog ne plaća svake subote, licumjerče, svanut će i tebi crni petak!

Dr. Škina.

Domaće viesti.

Imenovanje. Doznajemo, da će za ravnatelja c. k. drž. gimnaz. u Pazinu biti imenovan upravitelj gimnazije u Spljetu g. Kos.

Promaknuće. Kako čitamo u tršćanskih listovih bio je ovih dana promaknut na čast doktora prava g. Marijan Cukar, koncipist kod c. k. financijalnog ravnateljstva u Trstu Čestitamo!

Pojačani personal na c. k. pošti u Opatiji. Već se dugo vremena osjećala potreba, da se na c. k. pošti u Opatiji pomnoži dotični personal, pošto dosadašnji broj činovnika, manipulanta i u obće svih drugih službenika ne bi mogao da ni uz najbolju volju udovolji svim zahtjevima ureda kakav je onaj c. k. pošte u Opatiji. Toj se je potrebi doskočilo ovih dana. Doznajemo naime, da su za opatijsku poštu odredjena dva nova činovnika, 1 manipulantica, 1 listonoša, 1 raznositelj brzojava i 1 sluga.

Da je do toga došlo ima se u prvom redu zahvaliti gg. Felicettin, ravnatelju pošta i brzojava i Hummelu c. k. pošt. nadkomesaru u Trstu, kao i upravitelju c. k pošte u Opatiji g. Lebanu.

Mi se tomu od srca veselimo i želimo da to novo osoblje bude uz njemački jezik, koji je nuždan radi občenja s gostovi, podpunoma vješto bilo hrvatskom ili slovenskom jeziku, jer će samo u tim jezicima moći udovoljavati zahtjevom sveukupnoga našega pučanstva i jer će samo tako prestati pritužbe kakovih bijaše često posve opravdano sa strane naših ljudi.

C. k. poštni i telegrafički ured u Voloskom preselit će se dne 28. o. m. u kuću g. Inocenta Stangera br. 43 prizemno.

Nemilosrdni gospodar. Na 6. ov. m. delal je neki Ivan Miković pitur na Kindersanatoriumu puli Skrbić. Pul dela je nesrećom pal na jednu poneštru razbil staklo i prerezal nogu, koja mu je počela jako krvarit. Priskočil je gospodar od kuće Dr. Szegö, lečnik i namesto da siromašnemu delavcu poveže ranu on je počel na njega kričat i silit ga da opere krv na podu. — Ivan Miković je moral čekat dokle je prišal drugi lečnik da mu poveže ranu. Lepi lečnik va istinu.

On bi po tem pustil, da čovek pred njim dušu izpusti a da mu ne pomore. Ča se je morda bojal da ne bi bil plaćen? Takov lečnik ni vredan da nosi častno ime doktora pak bi i politička oblast i društvo lečnika v Opatije moralo toga gospodina k redu prizvat.

Popis poljodjelskih i obrtnih prometa. Javljaju nam iz Kastavščine, da se je dne 9. tek. m. obavljao u Bregih popis gornjih prometa, te su Brežani a osobito neke Brežanke ostalo osobito iznenadjene, dapače uzprotivile se jesu tom popisu i to iz glavnog uzroka jer da ih se zapisuje pod Hrvatsku.

A znate kako one navadjaju da je do tog došlo? Evo ovako:

Krstić nam je zatvoren, a na podeštariji su za to doznali pak valje drugi dan došli su zapisivat nas pod Hrvatsku. Kad je dotični popisni komesar, nakon što jim je pročitao zakon i upozorio ih na posljedice zakona, uvidio, da mu nije moguće dalje raditi, jer nitko nije htio na pitanja odgovarati, odaljio se je neobaviv posla. Čim je isti išan dalje to mu je bilo gore, jer je našao skoro sve kuće zatvorene, jer su oni prvi poslali unapried male glasnike, da obavjeste, nek nitko ništa ne odgovara, jer da te ih prodat pod Hrvatsku i da će morat velika plaćila plaćat od svega. Nego to njihovo protivničko postupanje prijavljeno je i c. kr. kot. kapetanatu, koji će ih pozvati na odgovornost.

Ljudi božji pazite što radite, jer se taj popis mora obaviti na temelju carskog zakona, a ako se tomu uzprotivite pasti će na vas posljedice zakona, pak ćete sami sebe krivit, što budete morali plaćat bezpotrebne multe ili poći u zatvor! To je plod Krstićevog bunenja puka!

Brežan.

Nove gruntovne knjige za Tuliševicu. Na 5. o. m. počele su se sastavljat nove gruntovne knjige za katastralnu občinu Tuliševica. Preporučamo posestnikom va Tuliševice da budu sudbenoj komisije kod sastavljanja teh novih gruntovnih knjig na ruku. Svaki neka se kod te komisije prijavi da budu njigove particele va redu intavulane va nove knjige da se prišpara i dangubi i troška.

Nesrećni personali porez. Svako leto u ovo doba čuje se občenite tužbe na c. k. poreznu oblast radi nepravednoga odmerivanja personalnena poreza.

Ta porez ki je bil učinjen samo za bogataše postal je prava muka za siromašniji narod, ki proklinje seme i koleno svem onem, ki ga s tem porezom muče. I ovo leto je porezna oblast na Voloskem odmerila porez više kmetom ki nimaju ni svakidajnega kruha nego se dave palentom, a kamo da imaju 1200 krun čistega dobitka na leto.

Jednemu pomorskemu kapitanu, ki va Austrije ne dobiva ni šoldina, je porezna oblast na Voloskem za leto 1900 odmerila 36 krun personalnega poreza. Proti temu je rekuril. Va Trstu su mu hitili na 18·40 K. Za leto 1901. opet su mu odmerili porez na 36 K. Opet je rekuril i opet su mu va Trstu hitili na 18·40. Za leto 1902. mu je pak porezna oblast po treti put odmerila personalni porez na 36 K i opet je moral proti temu rekurit.

Tako mora ta čovek već tri leta zajedno prez nikakove potrebi trošit za rekurse. Kako se zove to? Jednemu piturn od karoc je porezna oblast naračunala da ima 5 tisuć i petsto krun na leto čistega dobitka. To je već upravo smešno. Čovek se muči dan i noć da more preživet a porezna oblast mu računa da ima tisuća i tisuća dobitka. Stavljamo na srdce više oblasti ove temeljite tužbe, da providé kako se ne bi to već dogadjalo.

Ča je s hrvatskom školom na Voloskom? Leta 1897. učinili su neki roditelji na Voloskem molbu na c. k. vladu, da za njihovu decu, preko pedeset njih, učini na Voloskem hrvatsku školu. Nakon ča se je pedeset puti pisalo i telegrafalo prišla je molba odbijena zač da je v Opatije hrvatska škola. Valja znat, da va hrvatskoj škole v Opatije je toliko dece, da ne bi tamo mogli zet niti jednega otroka iz Voloskoga i da kad su Opatijci pitali, da se hrvatska škola v Opatije proširi na dvorazrednicu, da je guveran rekal: to ni za potrebu... Proti toj mudrosti školske oblasti va Trstu su Vološćaki rekurili va ministarstvo va Beč i nakon dve leta prišlo je početkom leta 1901. z Beča, da sve ono ča je školska oblast va tem posle do sada delala, da je faljeno i da mora na novo postupat, Sad je već od tega vremena prošlo opet jedno leto i još vavek se ne zna ča je ni ča će bit s tom hrvatskom školom.

Ako bude ovako naprvo šlo onda seguro će do sto let bit na Voloskem javna pučka škola s hrvatskem jezikom. Ako li bude c. k. vlada odlučila da se ima na Voloskem otvorit javna pučka škola sa hrvatskim jezikom onputa će jedva junta počet plesat, a ta ples će trajat leto dan. Kad bi se hodilo za tem, da se v Istre otvori kade god bilo jednu talijansku školu onputa bi seguro va 4 sedmice bila otvorena. Naš je narod v Istre previše dobar i strpljiv, to je jedina sreća Austrije. Da se kade drugde dogadjaju ovakove stvari bi se celi svet rugal.

Dobro bi bilo ovo postupanje naše vlade priknzat svetu u sveh mogućeh jezikih, da celi svet spozna mudrost naše vlade.

C. k. hrvatska gimnazija u Pazinu. Dojduća školska godina na ovoj gimnaziji započeti će dne 18. septembra 1902. Upisivanje bit će 15., 16., 17., 18. i 19. septembra od 9 do 12 ura pr. p. Iza 19. septembra neće se moć upisat izim dozvolom više školske oblasti.

Koji hoće biti primljen u I. razred mora se prijaviti ravnateljstvu sa svojimi roditelji i dokazati 1) s krstnim listom da do konca leta 1902. navršuje 10. leto, 2) svjedočbom da je dobrim uspjehom dovršio 4. razred pučke škole.

Oni djaci koji hoće moliti za oprost od školarine moraju donieti sobom izkaz imetka svojih roditelja.

Kontesa i Krstić. Kontesa okole govori, da ni moguće, da je Krstić storil ono zaradi česa je bil zaprt. Ona je va Krstića tako „namurana" da ga drži za pravoga svetca. Bil Krstić odsudjen, ale ne, mi sve jedno znamo koliko peže i kako se je on grdi zločin dogodil.

Mi pitamo Kontesu: je Krstić bil vredan zapustit i zatajit svoju zakonitu ženu i poć bivat s tudjom ženom? Je bil Krstić vredan učinit svojoj žene onu sleparsku darovnu pogodbu, koju smo mi već dva puta va „Narodnem liste" štampali? Je bil on vredan pofruštat imanje svoje matere i svojega otca i Ambrozinke? itd. itd. Ako je bil on vredan učinit sve to i puno drugeh stvari za koje se još ne zna, vredan je učinit još čagodar. Sve to je Kontese niš samo za to zač Krstić za Talijane dela. I to se još „contessa" drži nekakovom sveticom a družila se je s Krstićem ki ne haje ni za Boga ni za crekav.

Mi ne znamo reć drugo nego sporučit „contesse": „Dimmi con chi tu pratichi poi ti diró chi sei" ili hrvatski: „reci mi s kim se družiš pak ću ti reć ka si".

Riva na Voloskem. Delo od voloske rive zel je na se još meseca marča o. l. neki poduzetnik iz Krka. Do danas nije još počel delat. Ča morda čeka zimu? Mi bimo preporučili pomorskoj oblasti da temu poduzetniku naloži da već jedanput započme to delo od voloske rive.

Šiora Ambrozini išće beči. Prošlu sedmicu prihajala je jedan dan gospa Ambrozini na Volosko i hodila je k talijanskem kapurionom pitat beči, ki prima Krstić za judinu plaću. Bi reć da njoj nisu hteli dat niš zač je šla jadno ća. Rekli su njoj neka čeka do 15. julija. Ča je morda prišal takov ordin s Trsta od karamer-kadije?!?

Hrvatska knjižarnica i papirnica va Zadru. Naši rodoljubi va Zadru a moj njimi dični naš istaraki pjesnik Katalinić-Jeretov ustrojili su u Zadru hrvatsku knjižarnicu i papirnicu. Do sada su se Hrvati va Zadru morali služit za knjige i papir kod Talijani ki pak za dobitak kega njim davaju Hrvati njim zmeraju još „ščavi". Je vredno, da se takovem neprijateljem žepi napunjuju. Nije, i za to su pravo učinili ti naši rodoljubi da su otvorili takovu hrvatsku trgovinu. Najprije će se ukrotit naši kalabrezi ako njim ne budemo davali ni helera dobitka. Preporučamo za to novo ustrojenu knjižaru u Zadru svim i svakomu. Svoj k svomu!

Scuola popolare di Laurana. Ča sve more kod nas učinit samovolja jednoga izdajice, talijanskega plaćenika, neka služi ovaj primer za dokaz. U Lovranu je postala iz hrvatske škole nastojanjem rav. učitelja Grosmanna Gujelma (piombato giu da Sessana, je rekal jedanput „Piccolo") i talijanska paralelka, tako da su sada va Lovrane dve škole, jedna hrvatska i jedna kalabrežka sa istim ili jednim ravnateljstvom. Ravnatelj tih škola je rečeni Grosman ki je u svojem privatnom i javnom životu učinil toliko svakakoveh nezakonitosti, da kad bi jedan naš učitelj učinil samo polovicu od tega, bi bil već davno od službi proteran a morda i obešen.

Njegova najnoveja je, da je učinil za paralelnu hrv. i talij. školu samo talijanski pečat — kako se čita gori u naslovu — kega pak pritisne i na hrvatske školske viesti. To je očita nezakonitost i zloporaba svoje službene moći, pak pozivljemo slavno c. k. kot. škol. vieće, da učini već jedanput kraj temu i takovemu delu na škodu jedne škole, koja ima isto pravo kako i ona druga. On radi javno i tajno proti onoj školi, on izvadja iz iste svako bojje dieto i upisuje u talijansku školu — on je već i za takove stvari bio pozvan na red a znamo još i za jednu tušću ku ćemo priobćit kud puklo da puklo, ako se stvar brzo ne rieši i ne razdieli one dve škole — kako to pravednost zahteva!

Jedan mali račun. Matuljska špudaćera ni već pljuvala 4 nedelji. Ako za svaki put kada pljuva prez plaći Krstiću treba dat recimo 100 krun — to je već svega troška prišparano 400 krun. Kemu gredu ti beći? Kemu ako ne Kostantinu, ki se je izjavil da je „paron del nostro periodico". 200 fjorini? Kašparina — to je za 100 puti v Iku poć. A dobri su, consti ćari de Iluna, kada kancelarija — spi. A Rižo Nonin? Ter i on je nekakov propristario? Ah — njemu se brkne kakov patakun, pak on je opet — dobar.

U posiu izseljivanja u Ameriku. Od L. Maščka i druga na Rieci, primili smo sliedeću izjavu: Na viest, što su je sve naše domaće novine, pa i „Narodni list" doniele, da se svaki analfabet, koji bi se htio naseliti u sjev. Ameriku imade počamši od 1. srpnja o. g. s mjesta odpremiti natrag i zabranjeno mu je izkrcati se na tlu sjevernoamerikanskih država, izjavit nam je, da je po obaviestima, koje smo primili od paro brodarskog društva „Holland Amerika Linie" u Rotterdamu kao i „Comp. Generale Translatlantique" u Havru, ta viest neistinita, te se odsele kao i dosele analfabeti (t. j. oni, koji ne znadu čitati i pisati) odpremati mogu.

Čedomorstvo va mačjoj kule. Kaznena iztraga proti Krstiću i njegovoj device radi groznega čina, ki se je na Telovo dogodil va „Mačjoj kule" puli Matulj, je kako čujemo dovršena.

Prokura od štata va Trstu je odlučila da se Krstića do dibatimenta pusti na slobodu. Sredu jutro bil je radi tega Krstić pušćen van iz peržuna ale je moral obećat da neće ča pobegnut dokle ne bude dibatimenat. Tamo negdere komać va setembre će bit proti Krstiću i njegovoj device dibatimenat pred tršćanskemi jurati.. Naši se ljudi križaju od čuda kako je mogla prokura od štata pustit Krstića na slobodu. Mi se ne čudimo uprav niš zač dobro znamo kako v Istre i va Trstu stvari stoje pak smo već naprvo va „Narodnem liste" pisali da će tako bit.

Valja još pomislet i to da su va Veprincu skoro občinski izbori pak ča bi talijanska stranka prez Krstića?

Talijanska „camorra“ v Istre i va Trstu je va istinu svemoguća.

Kad je Krstić prišal van s pržuna šal je valje Ninotu Rožinemu. Onde se je dal obrit i oštrić pak ga je valje Nino Rožin peljal „in trionfo“ po Voloskem: od Spendova va spalt, od spalta Costantinu od Costantina Puovića od Puovića va kafetarija, od kafetarije k Mužgicam. Puović i Costantini su bili zadovoljni „come una Pasqua“ a Mužgice su se sve od zadovoljstva posmehevale. Moru se baš dičit — ja imaju se s čem. O kalabrija, kalabrija, kako si nisko pala! —

Pustite kamenje Talijanom. Nedelju okole pol noći vračali su se neki Rečani s karocom iz Bakarčićevega sela spod Kastva kade su se nedelju za podne i večer pozabavili v Reku. Na ceste blizu Rubeši počeli su nepoznati zlikovci hitat va tu karocu kamene tako da je pravo čudo da ni bil ni jedan ubijen.

Mi najstrožije odsudjujemo takovo bogumrsko kamenovanje. Po nedeljah i blagdaneh pride puno Rečan va naši kraji kade puste dosti bečí. Dokle se ti Rečani ponašaju va našoj kuće pristojno, dokle ne vredjaju ni nas ni naše narodnosti, dužni su naši ljudi da ih poštuju i puste na miru. Za Boga miloga ča te stranci od Kastavac pomislet ako budu doznali da nisu va Kastavščine sigurni za svoje življenje? Za to preporučamo našem ljudem po Kastavščine da se okane čovavoga posla hitat kamenje i drugačije napadat na strance ki pridu va Kastavščinu zabavljat se. Se zna da moraju i stranci prama Kastavcem ponašat se lepo i ue vredjat i provocirat nikoga.

Naši neka prepuste kamenje Talijanom kem je isto narodno oružje.

Zač samo talijanski? Kako na drugem meste pišemo delaju se sada nove gruntovne knjige za občinu Tuliševice. Puli tega kako doznajemo rabe se samo talijanske tiskanice kako da smo va sredine Kalabrije a vendar je ov naš kotar sve prije nego talijanski. Sudeć po tiskanicah bit će sve uknjižbe u novih gruntovnih knjigah talijanske — za svem tem da ni jedan po sto od stanovnika od Tuliševice ne razume talijanski. To je pravo ruglo pred Bogom i pred ljudi. Mi preporučamo našem ljudem va Tuliševice da zahtevaju od sudca ki dela gruntovne knjige, neka va iste piše intabulacije va njihovem materinskem jezike a ne va talijanskem kega ne razumeju.

Kad se jedne stvari ne razume ne more se ni znat je pravo al krivo napisana. Ako je pak za nesreću krivo napisano ima siromah i troška i dangubi dokle krivu intavulaciju va red spravi. Za to neka svaki zahteva, da se intabulacije va nove gruntovne knjige za Tuliševicu čine va hrvatskom jeziku.

Nesrečni opatijski kazin. Kuća propalega talijanskega kazina v Opatije kako da je od fundamenta do krova prokleta. Kad je šla na prodaju kupil ju je g. Conighi za 70 tisuć fjorini a kostala je 120 tisuć fjor Silnem troškom učinilo se je od te kuće hotel. Ta hotel zel je na fit g. Tirman. On se je mučil na sve moguće načine, da hotel va propalem kažine spravi na glas, ale ni mu šlo za rukom. Imel je silnega troška i malo dobitka dokle ni zgubil sve ča je va „kazin“ bil zatukal. Na koncu konca prišlo je tako dugo da će na 30. o. m. na 9 ur jutro počet prodaja mobilije Hotela Tirman v Opatije. Prodavat će se sve ča je va hotele.

I ovde se opet obistinjuje ona stara: „da je prokleto svako delo va kojem jedan izdajica ima svoje prste.“ Va opatijskem kazine je imel svoje prste — notar **Pacowić,** a to je razlog da je kuća prokleta za sve veke vekom amen.

Odstup namjestnika? Prošloga tjedna doniele su novine glas iz Beča da se govori o odstupu ekscelence grofa Goessa sa namjestničke stolice u Trstu. Listić „Die Information“ piše o tom glasu doslovno sliedeće: „Glasa se da će namjestnik grof Goess odstupiti. Grof Goess donesao je sobom na svoje mjesto mnogo dobre volje; uspjesi pako, koje je polučio, ne odgovaraju toj voliji. Što se ovim veli o grofu Goessu, nevriedi o njem samom. Naše osoblje namjestnika treba i na drugih mjestih kao i u Trstu osvježenja“.

Donašamo to neupuštajuć se u nikakvu kritiku, nit izpitujuć istinitost vieati.

Kade živemo? Na 13. o. m. bila je pred tršćanskim tribunalom rasprava proti g. C. Z. iz Opatije radi javne sile da se je jednom prilikom protivio občinskemu stražaru Josipu Stadler kod aretiranja nekoga Stjepana Čop, koji je bil takodjer tužen, ali se nahaja va Švicarskoj. Predsednik rasprave bil je savetnik Pederzolli. — Mej drugemi svedoki bili su pozvani Stadler i Poščić.

Kod njihovega preslušanja izjavili su oba stražara, da oni ne znaju talijanski i za to neka budu preslušani hrvatski. Predsednik njim se je na to počel rugat da je sramota da opatijski stražari nezmaju talijanski i radi toga postupal je gospodin savetnik Pederzolli upravo grdo. Ča misli gospodin Pederzolli da živimo va Kalabrije? Po cesarskom zakonu ima svaki austrijski državljan pravo služit se pred oblasti sa svojim materinskim jezikom a sudci i drugi činovniki dužni su da poznaju jezik puka za kojega vrše službu. Tršćanski je tribunal za sto tisuć i više Hrvati iz Istre, dakle sudci koji na njem sude **moraju** po zakonu poznat hrvatski jezik, po tem takem mora i gospodin Pederzolli poznat hrvatski jezik, ako ga ne pozna je upravo sramota za njega i za državu koja ga plaća a nije nikakova sramota ako opatijski stražari ne znaju talijanski.

V Opatije hvala Bogu ni treba talijanskega jezika jerbo i Talijani z Italije ki v Opatije prodavaju pomidori su se morali navadit hrvatski. Gospodin Pederzolli je zaboravil da je prisegal poštovat državne temeljne zakone i da je on tu za puk a ne puk za njega.

Ako je on to sve pozabil ćemo skrbet mi da ga njegova preuzvišenost ministar pravosudja na to spameti.

Krvavo Alojzovo. Subotu večer, na dan sv. Alojzija slavili su neki stražari železnice na Matuljah va krčme Alojzija Haiden blizu matuljske štacije imendan krčmara i jednoga od svojih kolega.

Mej nekim Majerom i nekim Kojanec bila je stara ružina pak su se te večeri kad su već bili dobrahno pripiti, počeli kosmat najprvo besedami a ontrat prišli su na kacoti. Kako da bi strel iz vedra neba udrila znel je Majer iz žepa britvu i razparal je s njom svojemu protivniku Kojanec trbuh. Vahtar Majer ponašal se je puli tega kako da je zvan sebe i bil bi probol i krčmara da ga nisu drugi vahtari fermali. Skočili su po doktora Dabovića va Kastav, ki je valje prišal na Matulji i povezal Kojancu ranu i odpravil ga je va rečki špital. Majera su pak žandarmi peljali na Volovko va pržun Nedelju jutro su Kojancu učinili operaciju za videt ako su mu creva razparana. Našlo se je da su creva ostala cela pak se je za to nadat da će brzo i posvema ozdravit. Kojanec je otac mnogobrojne dece.

Voloski meštar Pegan je storil tombulu. Kako je poznato Pegan je va svoje vreme bil posve protuzakonito imenovan za učitelja na talijansko-hrvatskoj škole na Voloskem. On ni naime imel ispita za hrvatski jezik, kega je po zakonu moral imet. Nego kada se radi o hrvatskom jeziku naše sl. oblasti ne gledaju tako na tanko i tako su one lepo namestile Pegana na mesto, na ko on po zakonu ni smel prit. Medjutim je školska oblast plaćala posebnega učitelja za hrvatski jezik, a taj učitelj je prihajal — i još prihaja valje z Rukavca na Volosko i to po dva puta na tjedan. Nego oblasti su videle, da je to jako smešno, da mora meštar z Rukavca hodit na Volosko vadit volosku decu i onputa su dale nalog Peganićine, neka gre storit izpit iz hrvatskega jezika. I brižan Pegan je moral pustit frajaricu i pod va Capodistriu pod ispit. Kada ti on tamo — patatrak! Zatombulal vam se je on na izpite ćeš Bože lepše. Inšoma pal je — eto. S Kapodistrije je pak telegrafal frajarice: — Tesoro mio! I professori i vol in ogni maniera, che torno ancora una volta a Capodistria“.

Kako čujemo deca talijanske škole na Voloskom spravljaju jedan veli rekurš na oblasti, va kem da će pitat da neka njim se da učitelja ki ima svi potrebiti izpiti zač drugačeje, da te storit — sciopero generale.

Ovu zadnju viest bilježimo s velikom rezervom ale neč se iza brda valja zač se čuje, da će prit na Preluk jedan bataljun soldati. Svakako bi dobro bilo da oblasti zadovolje želji talijanskeh školani jer mi ne bimo radi da dodje do dubljega konflikta mej c. k. oblasti i talijanskeh školani ki su moramo priznat, na strane zakona i pravice. Jer kako ne more jedan brod zapovedat kapitan prez breveta, tako ne more bit namešten na jednoj školi meštar prez izpita. To je kako na dlane.

Razne viesti.

Nesreće na moru. Va aprile mesece šlo je zgubljeno 75 trgovačkeh brodi. Uzroci nesreće bili su: investimenti iliti sukobi, oganj na brode, potonuće usled uragani itd. Od izgubljeneh brodi bila su 22 vapora i 53 brodi na jedro. Od teh brodi 6 je potonulo sa svemi putnici. Od vapori izgubljeneh bil je po jedan franczeki, amerikanski, australski, belgijski, brazilianski, kilijski, španjolski, grčki, ruski i norvežki. Povrh tega 2 japanska i 10 inglezkih vapori. Od brodi na jedro 13 francezkeh, 4 nemška, 13 amerikanskeh, 10 inglezkeh, 2 danska, 1 holandezki, 4 talijanska, 5 norvejeskeh i 1 ruski. Od teških avarij prouzročeneh od sukobi, ognja, uragani itd. spadaju na vapori 224, a na brodi na jedro 153 — svega skupa 377 od keh spadaju na samu Inglezku marinu niš manje nego 159 slučaji.

Pobegal židovski duhtor. Mladi židovski doktor Jesurum, sekundarni liečnik va tršćanskom špitalu, pobegal je predprošlu sedmicu iz Trsta nakon ča je učinil jednu velu porkariju kako svoje dni Angeli. Talijani va Trste i v Istre moru se baš dičit. Njihovi verni pristaše čine jednu lepšu za drugum.

Najnoviji izum. „La France Militaire“ piše: Oberstar od artilerije, Humbert, pronašal je makinu koja se more lahko stavit na pušku ili kanun tako da kad puška ili kanun pukne, da se ne čuje praska nit ne vidi dima ni bleska. Ni dosta da su našli puške repetirke i mitrailleuse i prah prez dima još sada izume takovu makinu samo da se laglje ljudi ubijaju. Od kuge, vojske i glada oslobodi nas Gospodine!

Grof Lav Tolstoj. Ovaj znameniti po celem svetu poznati ruski spisatelj, bio je teško obolio. Sada se njegovo zdravlje poboljšalo tako da može više ura na dan stojat izvan postelje. Neka ga Bog poživi još mnogo godina.

Najbogatiji čovek ua svete umrel će od — glada. Amerikanske novine pišu, da žive tamo neki bogataš po imenu John D. Rockefeller, ki je obolel na želudce, ter ne sme jist niš drugo ako ne star kruh i pit zvišen šifon. Svaka friška hrana, da je za njega pravi otrov. Mankomal i to. Nego ta bogati siromah, da se mora ča više trudit i mučit za produljit svoje življenje, pak povedaju, da mora delat najteža dela. S jednum besedum, da se mora mučit kao kakav — pas.

Ča se mi iz ovega učimo? — Da budimo zadovoljni i z onum siromaščinum, ku imamo, pak da budemo zahvalni dragemu Bogu, ki nas je obdaril s lepim i krepkim zdravljem.

Vulkan Etna. Obnašlo se je, da se vulkan Etna na Sicilije sve ča dalje — sve to više snizuje. Ta je vulkan naime leta 1866. meril 3312 metar a do danas — va vreme od 36 let, se je snizil za puna 34 metra. Čini se, da vulkan na vrhu po manje izbacuje dim i sapu, na mesto tega su se u visini mej 1000 i 2000 metar otvorili novi puči, kroz koji teče vanka lava.

Zadnje viesti.

Beč. Naš Cesar se je vrnul iz Draždjana, kamo je bil šal, da prisustvuje sprovodu saksonskega kralja Alberta, ki je umrl na 19. o. m. Pokojni kralj bil je veli prijatelj našega Cesara. On mu je bil leta 1866. prigodom gveri s Prusijom skočil na pomoć. Leta 1870. i 1871. za vreme gveri s Francezkom, pokojni je kralj Albert najviše dopripomogal, da dojde do jedinstva Nemačke. Na sprovode mu je bil osim našega Cesara i nemški cesar Vilim II.

Ljubljana. Slovenska gospoda va Ljubljanskem sabore reć bi da ne maju drugega posla ako ne činit komedije, da se svet s njimi zabavlja. U istinu sada su teatri zatvoreni, pak nije ni slabo ako kumedijanti a la Šušterčić i Tavčar pokažu ča umeju. Ah! žalostna nam majka!

Zadar. Otvorenje dalmatinskoga sabora usliedilo je onako kako to nalaže hrvatska čast. Naš dični Biankini a s njimi i sva ona kita praveh hrvatskeh rodoljubi izašli su iz sabornice, kada je namjestnik počel govorit talijanski. To je i pravo. Više ima puli nas sama Kastavščina Hrvati nego cela Dalmacija Talijani pak vidimo ča delaju z nas Talijani Zato pritisni djavla gdje možeš. Zub za zub oko za oko — a ako sve to ne pomore, onda toljagu, kako je to Kratić pisal va vreme, kada je bil Hrvat.

Petrograd. Reć bi, da se ozbiljno radi o tom da se Bugarska proglasi kraljevinom.

London. Danas se je imel okrunit kraljevskom krunom inglezki kralj Eduard VII. I učinile su se vele pripravi. Sveta je prišlo va London sa svih strana naše zemlje. — Prišlo je i kralji i principi, a grad London se je spravljal na neobični način proslavit ta dogodjaj. Kada ti temu ne beše kralj je na jedanput obolel. Neki govore da ima raka. I podvrgal se je operaciji ka je dobro ispala, ali usled tega je kralj tako oslabel da od okrunjenja ni od veleh svečanosti ne more bit ni govora za više vremena. Pomislite s kakovem nosom je ostal on milijun ljudi, ki je za tu priliku prišal va London. Govori se, da je kralju bilo prorečeno da neće bit nikada okrunjen. Sakako bi reć, da mu jako ne prudi mir, ča ga je učinil z nebogemi Buri.

Javna Zahvala.

Svim predstavnikom občine, zastupstvom, odborom načelnikom, svim društvom i raznim odborom, svim novinam. svim pojedincem, koji su se mene sjetili prilikom mojega imendana, zahvaljujem se ovim javno najsrdačnije.

Iz čestitaka odsjeva prijaznost prema meni, i naročito ljubav do našega hrvatskoga i slovenskoga naroda i sveukupne nam domovine.

Pojedinci, ujedno sa svojimi milimi i dragimi, bili zdravi i zadovoljni; občine napredovale, družtva cvala, novine razvijale sve uspješnije svoje djelovanje! Svi zajedno radili po svojih silah, po svojem položaju, gdje i kako se komu zgoda pruža, postojano, za dobrobit našega hrvatskoga i slovenskoga naroda i lepe naše domovine! — Pouzdanjem u Vječnu Pravicu, i radeć složnimi silami, doseć ćemo za čim težimo, da bude najme naš narod svoj na svojem.

Svemogući Bog blagoslovi naš trud!

Prof. Vjekoslav Spinčić
zastupnik naroda.

Opatija, 24. junija 1902.

Javna zahvala.

Svoj rodbini, prijateljem i znancem, koji su nas za dugotrajne bolesti našega obljubljenoga otca

Frana Kučić
posjednika i krčmara

pripomogli i tješili u našoj preduboko žalosti i nenakuadivom gubitku premilih roditelja, a poimence velečt. g. dru. Dabovića obć. liečniku, mnogočastnom svećenstvu g. Ivanu Vrabec, Ivana Žigante i Dragutinu Lampert, poštovanoj gospodi nosiocem duplira svim učestnikom, koji sprovadoše milog nam pokojnika do hladna groba, te svim onima, koji nam izraziše svoje saučešće, budi ovime izrečena naša najdublja zahvala.

Svevišnji Vam naplatio!

Kastav, 1. junija 1902.

Rastužene kćerke:
Marija i Božica.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolesti.

Najčistije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitici, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilije Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Neuadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Najbolji se ljekovi dobiju

u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkorisniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odatranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove **čudotvorne kapi „Spasitelja"** proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju naduvanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozničnu te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržuju redovitu probavu, a tim zapriječuju mnoge bolesti. — Jedna bočica **30 novč.**

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju za pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i muteža glave. Jedna bočica **35 novč.,** a nadomještaju ave do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Biljnski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsjegurnije liječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj **„biljnski sok"** te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se **jedino** u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

☞ Naruči li tko više bočica dobije popust! ☜

HINKO BABIĆ,

ljekarnik

Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

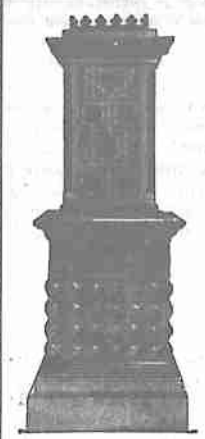

Višekrat odlikovana ✠ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim hojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama od 14 kruna dalje.

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

špocijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Acourti.**

Dr. Josip Stanič

otvorio je u

Voloskom

svoju (3)

odvjetničku pisarnu.

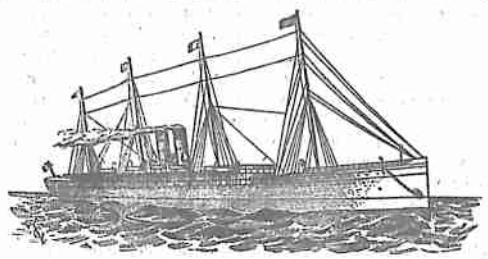

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

☞ Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nuždno da znadu čitati i pisati ☜

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti **robe** kao **jestvine, odiela muška i za djecu,** svake vrsti **rubaca, čarapa,** i svake vrsti **robe za kućnu potrebu; železnu robu,** razne vrsti **porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor** i garantirano dobru **modru galicu (vitriol), crvenu sol** za blago (marvu) od 5 kgl. dalje. (5)

☞ **Sve uz umjerene ciene!** ☜

Svoj k svomu! Svoj k svomu! Svoj k svomu!

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Ivan Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uloženo iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežiča u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cena mu je na godinu 8 kruna, na sedjake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalazo se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilja se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 27. Volosko-Opatija u četvrtak 3. srpnja 1902. God. III.

Gospoda se dopisnici umoljavaju, da viesti i dopise šalju unapried samo na Uredničtvo „Narodnoga lista“ Opatija.

Saborski izbori u Voloskom kotaru.

Mjeseca decembra prošle godine bili su obavljeni izbori za pokrajinski sabor u svih kotarih i u svih izborničtvih, tako i u kotaru Voloskom. Svi ti izbori bili su svršeni već 9. decembra. Izborne spise poslala su c. kr. kotarska glavarstva c. k. namjestničtvu. a namjestničtvo poslalo jih je dne 20. decembra 1901. zemaljskomu odboru, kako to zakon propisuje.

Zemaljski odbor podnio je tiskan izvještaj o svih izborih danom 18. junija t. g. na sabor.

Opisao je po svojoj glavi, kako su se izbori u pojedinih izborničtvih i pojedinih kotarih obavili, i predložio, da se izbori 27 zastupnika odobre, a da se izbori trojice zastupnika, i to sve trojice iz Voloskoga kotara izruče posebnom odboru, da ih izpita i o njih izvjesti.

Ustmeno predložio je to član zemaljskoga odbora Kršić u saborskoj sjednici od 27. junija i sabor je to prihvatio.

Sada, da malo vidimo, na čem je zemaljski odbor utemeljio svoj predlog glede izbora u Voloskom kotaru, najprije za gradove, pak za izvanjske občine.

1. Saborski izbori u gradovih Voloskoga kotara.

Proti tim izborom podnio je utok Dr. Gerolamo Minach i devet drugih (neznamo koji) iz Voloskoga dne 23. decembra 1901.

U utoku veli, da su u Kastavskih izbornih listina, dakako za grad, ubilježene 23 ženske i 3 moralna tjela; da su pod broji 15, 51, 56, 57, 59, 61, 65, 67, 68, 69, 70, 73, 74, 75, 76, 78, 80, 81 unešeni izbornici koji nisu ni iz I. ni iz II. tjela, i koji u III. ne plaćaju 10 for. izravnoga poreza; da je unešen Erminij Jelušić koj da nije ni državljan austrijski; da je unešeno sedam počastnih gradjana, koji imadu drugdje pravo glasa — u sve da imade medju 85 upisanih izbornika grada Kastva 59 takovih koji nemaju pravo glasa. U Voloskih izbornih listinah da su četiri koji ne plaćaju 10 for. izravnoga poreza, da je upisan Alberto Šimunić „ungarez“, i Rafael Kundić „ungarez“, koji da je inače u Kastavskih listinah. K tomu da je 18 izbornika izpuščeno koji bi imali pravo glasa.

Mi pitamo šijora duhtora Jerolima Minaka i njegove pajdaše: od kuda je on uzeo ove podatke? Listine su izključivo stvar občine i c. kr. kotarskoga poglavarstva, koje se kod izbora za zemaljski sabor ne izlažu nikomu na uvid.

Drugače pak velimo istomu šijoru i njegovim pajpašem, da ni to tako, ni toga toliko, kako to on piše. To će se dokazati na pravom mjestu čim prije.

Junta bi reć da je sve to uzela za suho zlato. Ona još pripovieda, da je još prije, nego se je izbor obavio, prigovorio listinam na Voloskom Dr. Ettore Costantini, proti listinam u Kastvu Dr. Giovanni Krstich (ma viš ka lepa družba s šijorom duhtorom Jerolimom Minakom), a proti izbornom poslovanju u Mošćenicah Josip Rubinić.

Dr. Stanger dobio je kod izbora 96 glasova, Dr. Costantini 47 glasova, dakle niti jedne trećine svih glasova.

Sledeći put progovorit ćemo o izborima za izvanjske občine kotara Volosko, da naši čitatelji vide, do kuda tjeraju naši protivnici prirodjeno im političko banditstvo.

Istarski sabor.

Dne 27. juna obdržavao je istarski sabor svoju drugu sjednicu.

U njoj su se izabrali saborski tajnici dva, saborski revizori šest, i saborski odbori i to: financijalni od 7 lica, političko-ekonomički, školski i agrarni svaki po 5 lica. I za tajnike, i za revizore, i u odbore bili su izabrani sami talijanski zastupnici. Dogodilo se je što se ne dogadja u nijednom saboru na svietu, medju izobraženimi ljudmi, da se nije uzeo obzir na saborsku manjinu, i to na skoro trećinu zastupnika koji zastupaju veliku većinu pučanstva ciele pokrajine.

Kad su naši zastupnici vidili, da se ih nit med tajnike nit med revizore izabralo nije, i imali pred sobom cedulje za odbore u kojih ne bijaše ni jednoga od njih, onda je ustao zastupnik Spinčić, te izjavio da oni neće sudjelovati kod dalnjih izbora i da proti njim prosvjeduju.

Čuje se i čita u novinah, da su talijanski zastupnici nudjali našim jednoga revizora i po jednoga člana u odbore, ali samo pod uvjetom, da se naši zastupnici, koji bi došli u odbore moradu obvezati, da će u odborih govoriti samo talijanski, samo tako saboru izvješćivati, i u saboru samom samo talijanski u predmetu govoriti. Toga, osobito ovoga posliednjega uvjeta nisu mogli nit smjeli prihvatit naši zastupnici. Tim bi samo po milosti dobili ono što ih po pravu ide. Tim bi se odrekli najsvetijega čovječjega prava. Tim bi zatajili sebe i cjelokupni hrvatski i slovenski narod u Istri, naročito svoje birače i izbornike. Tim bi sami sebi i svomu narodu zadali najgrdju pljusku. Sveta svoja i narodnja prava ne prodaju oni za ništa, a najmanje za zdjelu leće, kakvo je članstvo u saborskih odborih. Gospoda Talijani su valjda to i unapried znali, pak postavili takov uvjet, samo da naši ne dodju u odbore, pak da njim se tako uzme prilika iz bližega izpitati pokrajinsku upravu.

Član zemaljskoga odbora Dr. Kršić pozvav se na tiskani izvještaj istoga odbora o obavljenih izborih za sabor, pročitao je predlog zemaljskoga odbora u toj stvari. Predlog glasi: 1) da se odobri izbore 27 zastupnika 2) da se izabere verifikacionalni odbor od 5 lica, koji bi izpitao prvo izbor zastupnika Vjekoslava Spinčića i Matka Mandića za seoske občine Voloskoga kotara drugo izbor Dr. Stangera za gradove istoga kotara.

Ti predlozi zemaljskoga odbora bili su prihvaćeni jednoglasno.

Bio je odobren izbor 27 zastupnika, medju njimi takodjer izbor Josipa Kompara župnika i dekana u Ospu i Dra. Matka Trinajstića odvjetnika i načelnika u Buzetu za politički kotar Kopar, Dra. Matka Laginje odvjetnika u Puli i Dra. Dinka Trinajstića odvjetnika u Pazinu za politički kotar Pazin, Šima Kvirina Kozulića, posjednika u Lošinju malom i Antona Andrijčića župnika u Baški za politički kotar Lošinj.

Tih šest zastupnika proti četvorici talijanskih izabranih u izvanjskih občinah, sačinjavaju većinu zastupnika seoskih občina, koji imadu pravo izabrati jednoga člana zemaljskoga odbora.

Za dalnji predlog, da se izbori zastupnika iz Voloskoga kotara izruče na izpitanje i izvještaj posebnom odboru, glasovali su i naši zastupnici. Pokazali su tim da se posvuda znadu držati propisa, a propis je da se svi izbori proti kojim je podnešen kakav prigovor predadu na izpitanje i izvještaj posebnom odboru, a nekakvi utoci bili su podnešeni proti rečenim izborom. Pokazali su takodjer, da se ne boje, da i najzagriženiji njihovi protivnici izpitaju te izbore, jer ako će se držati prava i zakona, moradu ih odobriti.

O tih izborih govorimo pobliže na drugom mjestu.

Na svrsi sjednice bila je pročitana interpelacija zastupnika dra. Bartoli i drugova, svih talijanskih zastupnika, osim dvojice koji ne bijahu prisutni. Pitaju c. kr. vladu, nek njim kaže uzroke, zašto saziva sabor već od godine 1898. drugamo a ne u Poreč i je li voljna sazivati ga u njegovo „zakonito“ sjelo Poreč, dok se to ne bi ustavno promjenilo.

Bartoli prosio je napose predsjednika sabora, nek se zauzme, da c. kr. vlada čim prije na tu interpelaciju odgovori.

Ćemo viditi, kada i što će c. kr. vlada odgovorit interpelantom.

Dopisi.

Mošćenice. Molim Vas dragi gospodine uredniče da mi ustupite malo prostora u našem dičnom „Narodnom listu“ da Vam u kratko opišem nepodobštine, i kako se zakon poštuje od strane onih koji danas na našoj občine i vedre i oblače. Dakle čujte! Kako znate paragraf 40 občinskoga zakona za Istru govori jasno, da občinske sjednice potežta sazivlje polag potrebe, a mora ju sazvati najmanje svaka tri mjeseca.

Pozvani pismeno moraju biti na dotičnu sjednicu svi raprežentanti. Svaka sjednica koja nije ovako sazvana ne valja i ono što se na njoj zaključi, takodjer je nevaljano. Ali naš magnifico se glede ovoga na zakon niti najmanje ne obazire jer je prošlo već šest mjeseca, da nije sazvao sjednice, i time on, koji bi morao nastojati da se zakon vrši, ne ovršuje ga, što je jako žalostno i škandalozno, za raprežentancu i sve pošteno misleće Mošćeničane i Bersečane.

U ovih šest mjeseca što nije bilo sjednice učinilo se na našoj občine stvarih koje ne bi se smelo učiniti bez sjednice i znanja raprežentance. Ali naš Zvanić za to malo mari, jer njemu se hoće prkosa i svojevoljnosti, samo da zadovolji svojim čudnim hirima pak mirna Bosna.

Imali smo občinskog sluga ili fanta, koji je pošteno občinu služio 12 godina za dosta malenu plaću. Početkom ove godine plaću mu se nešto poboljšalo, i sada na jednanput vidimo da on više za fanta nije, a imenovalo se novoga bez zakonite sjednice i znanja sve raprežentance, što nije u redu ni pravo da ovakve stvari čini sam glavar sa valjda još par svojih mameluka, jer fanta plaćamo svi a ne par od njih.

Imenovalo se i novoga vizitatora od blaga, takodjer bez sjednice i znanja sve raprežentance. Stari naš komunski fanat, bio je i pregledavatelj mrtvaca, ali pošto za fanta više nije, izručio je svojevoljno i ovu službu. Za ovu službu pitalo se jednoga drugoga, ali ovaj je bio pametniji od njih, pa im je odgovorio: ja bi ovu službu i primio ali želim da se drži sjednica, te da se o tomu izjavi sva raprežentanca.

Ali ovo što navedesmo nije sve. Sada vidimo gdje se popravlja jedna komunska konoba, gdje će se potrošiti preko 200 kruna naših žulji i to svojevoljno, bez da se je o tomu držala sjednica i bez znanja sve raprežentance, te ovo delo nije išlo ni na licit, kako bi moralo koji će za manje učinit.

Mi ne znamo, kako bimo krstili ovi kapriciji našega Zvanića. Nije li ovo činiti smutnju med raprežentancom i pukom? Ako potešta neće da sazivlje sjednice već od svoje volje dela ovako važne stvari, za što je onda raprežentanca?

Na ovaj način dosta je izabrati par od njih, pa neka delaju što ih je volja. — Zna li za ovo slavni c. k. kot. kapetanat na Voloskom? Ako ne zna mi mu dajemo ovo ovim putem na znanje, sa molbom, da učini jednom kraj ovom sramotnom despotizmu. —

Popišija na otoku Cresu.

Jučer neznam ni sam kako, došlo mi pod ruke službeno izvješće o zadnjem popisu pučanstva grada i občine Cres. Po toj službenoj statistici usprkos svemu onomu, što se je s naše strane učinilo da se zakonitim putem revidira prva sramotna i nasilna popišija o kojoj se je toliko pisalo i govorilo po novinah pak i u bečkom parlamentu dala povoda raznim interpelacijam, ipak čujte, pak se grohotom i vi nasmijte, konačni uspjeh vladinog izvješća.

Po tom izvješću žive u občini Creskoj 8086 sve kršćanih duša, od kojih pripadaju hrvatskoj narodnosti 5863, talijanom - latinskoj 2039, njemačkoj 26, slovenskoj 8 a tudjinačkoj 150. Od ovih pripadaju na

	Mjesto	Ukupno	Hrvata	Talijana	Njemaca	Slovina	Tudjinaca
	Grad Cres	4379	2269	1936	16	8	150
Podobčine	Belej	334	329	2	3	—	—
	Beli	728	724	1	3	—	—
	Dragozići	360	342	14	4	—	—
	Lubenice	268	266	2	—	—	—
	Orlec	399	396	3	—	—	—
	Pernata	155	144	11	—	—	—
	Podol	69	69	—	—	—	—
	Predošćica	116	116	—	—	—	—
	Štivan	305	277	28	—	—	—
	Martinšćica	484	472	12	—	—	—
	Ustrine	143	115	28	—	—	—
	Valun	258	258	—	—	—	—
	Vrana	88	86	2	—	—	—

168

Kad ovo pišem nastojao sam svladati samog sebe da Vam ovo onako, bez riečice komentara priobćim, ali ipak ne mogu a da ne opazim kako medju onima 2039 creskih Talijana imade niš manje od podpune hiljade i pol onih kojim je materinski i občevni jezik hrvatski, a to im i samo ime kaže, jer veli se ako i brci lažu rogovi istinu kažu. Kad sam ja u mojih malih dnevih pohadjao ovu pučku školu, a bilo je to za vreme absolutizma, al ipak za vrieme kad se je i u Creskoj pučkoj školi nekoje predmete a osobito katekizam predavao i učio hrvatski ili kako se je onda to zvalo „illirico", dočim se danas, gdjeno i po gornjoj službenoj decimiranoj skrižaljki imade nas u samom gradu Cresu 2269, dakle 333 (značajno trojstvo!) više od Talijana, u pučkoj creskoj školi hvala vladajućem sistemu ne smije se ni pisnut a kamoli govorit il poučavat hrvatski. Baš radi ovog uzroka naša djeca svrše pet šest razreda a ne znadu niti čitati pravo, niti sastavit jednu rečenicu, a o matematici ne razumiju niti rieči. Kad sam dakle ja onda školu polazio učio nas pok. učitelj Durjava, a po drugih razredih pok. učitelji Grgić i Maračić, a moju Tonu još danas živuće gospodje učiteljice Rizzi, Trebuson i Filinić da „tutti i cognomi che terminano in čić o ić sono di origine slava o illirica".

Po tom nepobitnom i obće poznatom pravilu počamši od našeg poglavitog, koji je potomak onog Stefana Petrisa (Petrić) kojeg i sama mletačka kronaka (Vidi „Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e stor. patr. Vol. IV. glasc. III. Titolo: „Senato Mare" pag. 353) nazivlje — Stefano Petrisso, crovato da Cherso i njegove gospodje rodjene od koparske kopačke obitelji Maršić (pardon Marty), pak sve tamo dole do našeg starog znanca smješnog tersitesa maloga Mika Pauka načelnikovog tajnika i velike i tuste kameriere del Torchio sjore Keke nobile della Mora, sve to na jednom postalo „gentil sangue talijano". Ti ljudi su po svoj prilici rodjeni u Pesaru al još tamo doli va Rekanati od kuda su došli vanka i naši Bajčići sa svojom tetom Dumom, koja je posve zaboravila s kog portuna je došla vanka, pak Bolmarčići, Stipanići, Petranići, Keršići, Dunkovići, Krulići, Bunjčići, Sablići, i stotine i hiljade drugih, koji bi zapremili ne jednu nego dvadeset stranica ovog lista.

Od ono ostalih 39 tim će biti dopušćeno i materinski i občevni jezik talijanski jer im to ime kaže kao Moccolo, Bertoldo, Radovan, Crivellori, pak ako ćete morete medju tu „compagnia bella" ubrojit i ćićo — čukarsku obitelj Tomaca, koji je do nedavna prodavao po sajmovih i u svojem dućanu teralju i rubeninu sa trobojnicom i sa nadpisima „Živila Hrvatska", „Živio Starčević", „Dobro jutro" itd. pak da se umiri čujemo da namjerava naše konsumno društvo koje mu toliko zadjeva za šepavu nogu kupiti od njega svu tu graciju božju koju još ima u zalihi, a koju ne može frakat njekojim našim prostodušnim popovom, kojima je on još i danas liferant, a protiv kojim u svakoj zgodi i prigodi laje ko bjesni brek na bielu mjesečinu.

Te i takove mi smo svom dušom pripravni prepustit al miglior offerente. Svršavam žalostnom opaskom da za sada službena je križaljka tu i nema joj više drugog lieka do Pintarovih polverini za Talijane grada Cresa, a k venšćakom čujemo da se spravlja stari Hrušta s onim njegovim crljenim pašom da tamo po venšćini naštrapane Talijane zleči i k pameti prizove još u ovom tjednu dok traju strizi i dok je sira i runca.

Svi se ovuda glavu razbijaju, koji je ono jedini Talijan u Belom, pak u toj značiteljnosti najviše prevladjuje mjenje u tom poslu najkompetentnije, stare Fratrovice da bi to morao biti najmladji bratić šjor Tita Pačuhe, odnosno najpozniji mulec staroga tramuntarskoga štalona šjor B . . . .

Medju tim ti naš stari Strgančе: „oj Strgančе lipa kito naša" miruj jer nebi rada, da ti se od silnog mjeha promješa trbušina, pak da zalješ ovo nekoliko hiljada naših hvala Bogu spašenih redentasa, kako je ono zalijao nesmiljeni tvoj brat Pelee one jadne oceanske stanovnike, a ja ću ovdje liepo svršit s onom: „Mundus vult decimi — — — ergo decimiatur" našeg obće ljubljenog clorona

Dr. Mangiarasto.

Domaće viesti.

Schreiber i Veprinački izbori. Mi smo već va „Narodnem liste" od 15. maja o. g. pisali kako se Schreiber meša i vrti va veprinačkoj podeštarije kako da je on veprinački podešta.

Početkom meseca aprila o. l. su Schreber, Costantini i Krstić sastavili izborne lište koje su bile izložene za reklame od 27. aprila do 4. maja.. Proti tem listam su neki Veprinčani učinili rekurs i kapitanat je sve dole hitil. Radi tega morale su se liste na novo složit. Nedelju na 22. junija je veprinačka podeštarija na novo izložila izborne liste. Nego ćete videt vraga! Ove nove liste su posvema drugačeje od oneh prveh ke su bile izložene dne 27. aprila. — Ki su bili prvo va tretem (zadnjem) tele na jedanput su skočili va drugo (srednje) a ki je bil va drugem tele hitili su ga va treto. Ako ne verujete pokazat ćemo Vam liste. Pitat ćete ki je storil ti bušoloti ali štravederi. Ki drugi ako ne šior Schreiber. On je naime stenfal i druge liste kako je bil stenfal prve i još huje.

Da se Talijanom osegura drugo telo prijavili su se mi znamo po čigovem nagovoru tri veprinačka kmeta Anton Gašparić, Ivan Andretić, Zvana i Andre Bačić od kojih su prva dva zaduženi da imaju svaki od 20 do 30 tisuć krun i više kapitala. Schreiber njim je valje diktum faktum na ta sleparski kapital poslal plaćilo a kad su ta tri kmeti dobili v ruke plaćilo onda su Schreiber i Costantini šli delat lište i stavili su va drugo telo isteh i Gašparića i Andretića i Bačića s plaćilom od kapitali keh nisu nikad imeli ni neće imet. To je Schreiber mogal storit zač je sada gospodin inšpektor Vodopivec na permeše pak Schreiber dela ča će.

Te nove falšifikane lište su bile izložene od 22. junija naprvo a vreme za reklami bilo je do Petrove na 29. junija. To se je dogodilo po ordine Costantina samo da se onem ki bi imeli reklamirat proti listam ukrade jedan dan najme pol nedelji od 22. junija budući da je nedelju za podne podeštarija zaprta.

Ako ovo nisu sleparije onda va istinu ne znamo ča će reć sleparit. Škandal je da va takoveh sleparijah ima svoje prste jedan c. k. činovnik. Nego za svem tem su neki Veprinčani i proti tem sleparskem listam učinili do stotinu reklami i predali ih na Petrovu. Za podne na Petrovu već rano bil je Schreiber kod šjor Anžula. Poč? Po ča drugo nego va stvareh od izbori. Neka slepare neka varaju kako hoće ali neće dokle će. Kad bude puk spoznal kako slepare obrnut će njim za vavek hrbat. — Mi govorimo samo to ki je vredan sleparit va izboreh vredan je sleparit i va drugeh stvari. Za to neka Veprinčani gledaju kemu će dat podeštariju v ruki.

Električna železnica. Ponedeljak za podne obdržavala je naša kurkomisija svoju sjednicu, va koj se je zaključilo, da će i Kurkomisija dopriniet nekoliko k gradnji električne železnice Matulje-Volosko-Opatija-Lovran. Tim je pitanje železnice privedeno kraju, i kako već 31. decembra o. g. izmiče vreme koncesije, to se nadamo, da će se koliko prej počet z gradnjom napomenute železnice. Mislimo da ćemo našim vrednim čitateljem ugodit, jako im ovom prigodom ponajprije protumačimo, kako će se pokrit troškovi gradnje te železnice.

Vaskolik trošak električne železnice od Matulj do Lovrana preventiviran je na 2 milijuna i 650 tisuć krun. Pokriće toga troška osjegurano je na ov način:

1) Naše cesarstvo je odlučilo, da će dopustit izdanje jednega milijuna obligacijoni po 4 po sto i to predvidjajuć da će železnica imat stalnu renditu.

2) „Električno društvo" va Monakove ko si je poduzelo, da će sagradit železnicu daje na svoj riziko 1 milijun i 200 tisuć krun.

3) 450 tisuć krun porazdeljeno je na takozvane „zakladne" akcije, od keh će neke zet „Kvarnero" va Lovrane i od keh je naša Kurkomisija uzela 200 tisuć krun.

4) Južna železnica (Südbahn) garantira za 60 let davat na leto 20 tisuć krun. Od tuda se vidi da tako kompetentno društvo kako je to Südbahn ipak drži da će železnica nosit, zač drugačeje bi sam Südbahn va slučaje kada železnica ne bi nosila bila primorana platit niš manje nego 1 milijun i 200 tisuć krun.

5) Društvo Wagon-lits preuzimlje za prve tri leta garanciju od 20 tisuć krun na leto. Za 2 leta garantira po 20 tisuć K na leto i društvo „Kvarnero" va Lovrane. Za ostalih 55 let pak garantira Istra, dotično za dve trećine tri občini: Lovran, Veprinac i Volosko-Opatija.

Mi smo o koristi električne železnice Matulje-Lovran već više puti pisali va našem „Narodnem liste" i smo va svoje vreme iznesli prelepo izvešće o tom pitanju od g. dra. Janežića, tako da nam za danas preostaje za reć još samo jedno par besed.

Ponajprije moramo spomenut, da je upravo sada vrlo zgodan čas za izgradnju te železnice, za ku se osobito skrbi koliko samo Ministarstvo toliko i Namjestničtvo va Trste, Ljudi, ki se va takove stvari silno razumeju, kako n. pr, generaldirektor južne železnice Hofrath Eger, su svi složni va misli, da će se va kratko vreme železnica rentirati a i zakladne akcije da će takodjer nositi lepi interesi.

S obzirom na to i s obzirom na okolnost da će električna železnica najzada preć va ruki i postat svojinom „zakladnih akcija" odlučila je i Kurkomisija zet 200 tisuć krun teh acioni. Kurkomisija je to mogla učinit već i za to, ča te njezine financialne prilike postajat sve to bolje. Valja naime znat, da va zadnjeh 13 let je broj gostova ponarasal poprečno za 960 osoba na leto ki plate okole 7302 K kurtakse tako da će se va 2 leta i pol kod jednakega ponarasta gotova svota od 20 tisuć krun pokrit od tega samega ponarasta kurtaksi.

Izplatit će Kurkomisija pak te svoje akcije va 13 let, nego ista si pridržaje pravo izplatit u godini više ili manje od 20 tisuć krun — ali svakako nikada manje od 10 tisuć krun.

Svi izkusni ljudi su uvjereni, da će ta železnica bit veliki napredak za našu Opatiju jer će usljed nje ponarast broj gostova. Tim će to se zna poskočit visoko i leprinačka a i lovranska stran, ali i to će bit samo na korist Opatije i Voloskoga jer svi beči ne bi bili vredni učinit od oneh mesti ono, ča ima Opatija i Volosko već od naravi. Kupališća, trgovina, zabave, sve će to bit i nadalje koncertrirano u Opatiji ka će bit dokle bude sveta središće, oko kega će se sve obračat va oveh naših krajeh, dočim će Lovran bit jedno lepo mesto, ko će Opatije služit za izleti — i to za mali krajcar. Mi znamo, kako je, kada se va ove naši strani zatuku zla vremena, a to biva svako leto, tako da kada god ne vidimo po mesec dan sunca. Cesti blatne, more nemirno, tako da je gost, ki je prišal za 10, 15 dan v Opatiju primoran, da va svojoj sobe dočeka dan, kada će opet odputovat va Beč ale drugamo. A ovako? Posest će se va železnicu ka će ga prevest va Lovran. Onde će ostat uru dve i dan će mu bit razbijen — i on će bit veseleji nego da bi celo za podne imel sedet va najlepšem „cursalone", bez kega su i danas još i puno veća lječilišta nego je to Opatija.

Istina, da će puli tega Brückner zgubit, ali će za to manji fiakeri bolje živet, zač za njih će se vavek nać ki god, ki će poć s karocom na prošet. Pak i štropot će bit manji od štropota, ča ga delaju karoci i vozi, jer će vožnja za vožnom sledit samo svakih 5 do 7 i pol minuti.

Ako pak pomislimo da je od istoga društva projektirana železnica od Opatije na Učku i od Opatije na Reku — i okolnost, da je ta železnica najbolje sredstvo za postignuće paralelne ceste, za ku bi sama država imala dopriniet 50 po sto, to će bit svakomu jasno, da će električna železnica bit pravi blagoslov za našu Opatiju, a i za celi ovaj naš kotar.

Promaknuće. Doznajemo da je gosp. Vjekoslav Corgnolan c. k. šumski komesar u Voloskom bil imenovan višim šumskim komesarom. Ako je ikada koji činovnik zaslužil da avancira to je seguro gosp. Corgnolan koji već toliko let vrši svoju težku službu u ovom kotaru na obće zadovoljstvo svoje oblasti, puka i pojedinih občina. Mi mu od srca čestitamo!

† **Franjo Beyer.** Zadnju nedelju umrl je v Opatije Beyer rodom Nemac, a nastanjen v Opatije već od više vremena. Bil je to jedan od oneh poštenejeh Nemci, ki ni gledal na naše domaće ljude onako posprdno kako to čine neki drugi njegovi sunarodnjaci. On je pred četiri leta stupil u kompromis s našom strankom, ka ga je birala za občinskega zastupnika. Kao takav on se je va svakoj prigode pokazal pravedan. — Bog ga pomiluj!

Paklensko delo talijanske kulture. Po noće od 23. do 24. pr. m. poseklo je neko poživinčeno stvorenje g. Antonu Jeletić iz Poljan br. 14 va vinogradu ispod njegove kuće 299 mladeh trsi i tako ga oškodil za najmanje 400 krun. Gospodin Anton Jeletić je čovek miran, ki se ne meša va niš; on nima osobneh neprijatelji, ima samo tu krivnju da ni zatajil svojga roda i svojga materinskega mleka. On neće da puše va jedan rog s prokletimi izdajicami i to je uzrok da ga te crne izdajničke duše mrze. Škoda, koja mu je učinjena seguro je bila odlučena va kakovoj Kalabrezkoj sedute veprinačkeh „banditi" zač ne more se verovat da bi jedan prosti čovek sam prišal na misal da počini takovu lopovščinu. Va zapadnoj Istre su Talijani pučeli već davno seć našem ljudem trsje pak su tu lepu „talijansku kulturu" prenesli ovamo. Gospodin dr. Ettore Costantini more se veselit da se talijanska kultura sastojeća va tem da se seču nedužne ruže, širi i va Veprincu. Ovo bogumrsko delo talijanske kulture bilo je prijavljeno sudu i žandarmerije pak smo znatiželjni kako će sud ovu stvar koncu privest.

Svakako će se ob ovoj stvari govorit i na višem mestu.

Namestnik tršćanski grof Goess gre ča? Bečki i talijanski listi pišu da će namestnik Trsta i Primorja grof Goess bit dignut sa svoje službe i da će na njegovo mesto bit imenovan neki Simonelli dvorni savetnik kod ministarstva u Beču. Ta gospodin Simonelli je kako se po imenu pozna dalmatinski Talijan a govori se da zna dobro i hrvatski. I va tom imenovanju vidi se kako centralna vlada u Beču nastoji na sve moguće načine ugodit Talijanom. Goess njim je bil veli prijatelj ali svejedno ni bil Talijan.

Sada oni će da imaju Talijana a vlada će njim ga dat samo od straha pred iredentizmom. Nego na ta način neće iredentizma ukrotit nego će ga baš podignut. Toliko gore za nju. Da je grof Goess veliki prijatelj Talijana vidi so po tem da ih je svagdere protejil. Evo dokaza.

Kad su se leta 1900. obavljali izbori fiducijara va Pule za petu kuriju učinili su Talijani kod izbora va drugoj sekcije tolike sleparije na škodu socialista, da je c. kr. puljski kapitan Rosetti moral ta izbor uništit. Već je bil izdan i uručen odnosni dekret. Talijani puljski kada su ta dekret prijeli skočili su va Poreč zeli su sobom staroga Campitella pak su šli va Trst k Rinaldinu. S njim su šli grofu Goessu i onde su ga počeli prosit i molit neka opozove dekret puljskega kapitanata s kojim su bili uništeni izbori va drugoj sekcije grada Pula. Namestnik je rekal, da on tega ne more storit zač da zakon je zakon. Na to se je stari Campitelli hitil pred namestnika na kolena i zavapil je plačuć: „Spasite talijansku stranku". Isti dan večer je puljski podešta dr. Rizzi telegrafal va Palj: „Tutto in ordine". Izbori druge sekcije va Pulu bili su potvrdjeni.

Čifut „Piccolo" i čedomorstvo na Matuljah. Kad je Krstić sredu na 25. junija bil puščen s pržuna šal je pokle se je obril

i otišigal z Ninotom na pošto i tamo je telegraf batil va Trst. Kad smo drugi dan jutro dobili s Trsta „Piccolo della Sera" bil smo nutre viest: „da je duhtor Krstić bil puščen s pržuna jerbo da se je dokazala njigova podpuna nedužnost (?) i da su ga va peržun spravili njigovi politički neprijatelji". Kad smo to pročitali valje smo znali da je to Krstić sam dan prvo telegrafal va Trst. Se zna Krstić drži samega sebe podpuno nedužnega ali sve jedno ga nisu za niš zaprli. Sve jedno je preveč bezobrazno sam telegrafat va foji da se je dokazala nedužnost radi jedne stvari za koju se još mora odgovarat na dibatimentu.

Costantini je dobil po nose va Trste. Važne besedi. Vela pljuska Istarskim Talijanom. Nedelju na skupščine od „Legi" va Trste, rekal je predsjednik Rikardo Pitteri ove besedi: „Non tentiamo di spargere la discordia fra gli avversari per indebolirli, non insidiamo, usando lingua straniera, la lingua degli stranieri". Hrvatski bi se to reklo ovako: „Mi ne gledamo kako bimo poseli neslogu mej neprijatelje za oslabet ih; mi ne vrebamo služeć se s tudjim jezikom s jezikom tudjih ljudi.

Koliko besed toliko laži. Evo temu dokaz. — Pred nekoliko let je ov naš kraj živel va najljepšem mire i sloge. I mi smo bili jaki, zač smo bili složni. Talijanom ni to bilo pravo. Oni su poslali ovamo svoje sluge, ki su mej naš puk poseli seme nemira i narod se je razdvojil i dan današnji ima ga jedan del ki luta kako slep okole i ne znajuć služi Talijanu, krvnom svome neprijatelju. To je jedno, ale ono drugo je još lepše: Talijani, da ne vrebaju na nas služeć se s tudjim a ne svojim jezikom. Zač razumejmo se dobro.

Ako Hrvati i Talijani i živu va jednoj te istoj zemlje — njihovi su si jeziki tudji. I odista Talijani, kada govore o našem jeziku oni vavek govore, da je to tudji jezik. I oni da se ne služe s tudjim jezikom proti nam? Mogal je pitat Costantina, ki mu je bil negde blizu i on bi mu bil rekal, da on Costantini, Talijan puro sangue, drži i plaća a kada god i piše smradni jedan list, ki je pisan upravo „in lingua straniera" a cilj mu je napastovat nas Hrvate v Istre. To bi mu bil rekal Costantini, gospodar matuljske špudačere, pisane va našem hrvatskem jezike.

Zna za to Pitteri, pak znajuć laže? Ale pak morda ne zna za to? pak je u istinu toliko pošten, da mu se čini nemoguće da bi „la dolce lingua di Dante" v Istre bila tako nizko spala, da bi ju se moralo branit s hrvatskim jezikom?

A ča će na to Costantini? el paron de la „teta" de Matulje! Ča ga ni oblelo crljenilo, kada je poslušal one besedi Talijana Pittera, ki je rekal da Talijani ne insidijuju služeć se s tudjim jezikom? — Po tom je jasno da Costantini ki se va svojoj hrvatski napisanoj „tete" služi s tudjim jezikom — insidijuje, to će reć da iz zasjede vreba na nas (dall' imboscata) i za to je on insidiator. Lepo ime: insidiator! A dal mu ga je veli tršćanski Talijan: Pitteri! Caro Ettore! La me gratuli! bi rekal Rikić.

Dobrovoljno vatrogasno društvo u Opatiji slavi u nedelju 6. o. m. svoju petnajstgodišnjicu. Iz bogatoga programa vadimo ovo: Nedelju ua 9 ur u jutro bit će na Slatine pred vatrogasnim tornjem sv. misa i svečani blagoslov novih sprava. U 11 sati glavna skupština u Grand Hotelu. Posle podne u 5 sati „velika pučka svečanost" na „Tenis-placu". U večer sjajna razsvjeta „Tenisa", a po tom — **ples.** Igrati će podpuna glazba c. kr. pukovnije Jelačić 79. Ulaznina k plesu — 1 kruna. Povodom te redke svečanosti mi postavljamo svim našim prijateljem na srce, da pohrle u kolikom većem broju, da to slavlje tako potrebitoga društva izpadne što lepše. U budućem broju donest ćemo opis te svečanosti.

Vatra u Štefanji. Utorak za polne pojavil se je va hotel Štefanije oganj. Dotrčali naši vrli vatrogasci sa svojim vrednim zapovednikom g. Doberletom i dali se na gašenje ognja. Ali stvar ni šla tako lahko od ruki. Oganj je najme već od kakva dva tri tjedna va dimnjake tinjal a da ni za to ni jedan znal. Oganj je bila uhvatila najprvo jedna greda, pak druga, a za ovem još dve. Samo našim vrlim vatrogascem i njihovemu zapovedniku ima se zahvalit, da ni „Štefanija" predprošle noći sva zgorela.

Kratićevi pajdaši Slocarić, Pilepić, Lovrina, Ivak i još neki bili su na sudu ispitani, ako svi znaki ne varaju, vrhu tega da je Kratić va stvare od zaklanega otroka čist i nedužan kako andjel. Se zna kad je Slocarić tužen onputa je Kratić za svedoka a kad je Kratić tužen onputa je Slocarić za svedoka.

Per jaspra ad astra. Kratić se va zadnjoj špudačere zahvaljuje „na mnogobrojne brzojavne i pismene čestitke" ke da su mu prišle z Dalmacije, Istre i Trsta. Razumije se da su mu ti silni telegrafi i listi mogli prit samo od Talijani — zač od Talijani se more čovek svačemu nadat, pak i temu, da se raduju s njim radi tega ča je puščen van s pržuna. Talijani ne znaju za sram — za to je lahko razumljivo to, ča se Krstića raduju. — Nego čudno je to da je on na dno te zahvali napisal: Per jaspra ad astra! Tega djavla mi nismo nikako mogli razumet, pak smo šli malo do Lovrana, k staremu Toniću, da nam on to malo stumači. I stari nam je Tonić to stumačil tako da se s jasprami (z beči!) more jako visoko prit. A mi dodajemo: More se prit visoko a more se i nizko spast. — Krstić docet! zaključil je stari Tonić.

Težak put. Težak je ono bil momenat kada je el „mio Ive" bil odpuščen od peržuna, zač je za sigurno njegova prva misal bila ta: — Kako ću se prežentat gore — staroj? Zač ako i je ona rekla Belenu od „Bilancie" da ona ni nikada videla, da bi se bil njiji Ive dopustil kakov škerac z devicum Jovaninum — ipak bi najzada mogla imet kakovu sumnju — — Bože moj! Tega se je on bal onaj dan, kada se je penjal po onoj ceste, ka gre z Voloskega na Matulji. I nikada mu ta put ni bil tako težak kako onaj dan — i nikada nije bolje počutil istinitosti latinske rečenice: per aspra ad astra!

Kemu ni pravo, neka se zuje, rekal je Kostantini. Njega da ni ni najmanje sram da mu je Krstić podpisan va njigovoj „tete Jambrožije" a kemu ni pravo neka se zuje! Ah! da bi Kostantini znal, kako je nam to pravo! — —

Seduta kalabrezkeh ženskeh na Voloskem, v Opatije, v Ičićeh, va Lovrane i Mošćenicah. La signora Bizella, žena onega z dvemi zvezdami, sazivlje za nedelju skupnu sedutu od sveh ženskeh goreimenovaneh mesti i gradić. Seduta da će se držat va kazine v Opatije, zač da će sada bit dosta mesta va njem.

Na dnevnem rede je samo jedna točka a ta glasi: — Ako more jedna poštena ženska glava dat Kratića ruku pokle svega onega ča se je dogodilo? Mi se tvrdo uzdamo va naše kalabrežke Madami i nadamo se, da će jednoglasno zaključit, da mu se more dat ne samo ruku nego, ako će — i par mudandi i stomanj.

I Sotonić se veseli da je „mio Ive" puščen od peržuna. Ča se treba za to veselit. Takovega se ča na svete gusto dogadja! Mi znamo jedan slučaj ki se je dogodil va jednem kraje pod suncem, kade je edan lopov žukvu i dinamit kral, i daval je sto fjorini ki će mu oca ubit pak za svem tem ni bil va pržune. I Dreifus je veli lopov, pak su ga pustili van — a kamo da nete „el mio Ive" ki je čist kako i neki računi od nekega kazina.

Gosp. c. kr. kapetan dr. Manussi va škole Družbe sv. Cirila i Metoda na Voloskem. Ponedeljak su naša deca bila počašćena posjetom našega gosp. c. k. kapetana. Gosp. kapetan se je z decom vrlo ljubezno razgovaral i izpiteval ih o svem po malo, a naša su deca na sva pitanja odgovarala tako lepo, da je gosp. c. k. kapetan izrazil učitelju i učiteljici svoje zadovoljstvo. Naše najsrdačnije čestitke koliko učiteljskom osobllju, toliko i našoj Družbi.

S druge strane nas pako veseli ljubav gosp. c. k. kapetana do našega školstva. Valja naime znati, da je to prvi put iza punih 10 let, da je jedan c. kr. kapetan prekoračil prag jedne škole na Voloskem.

Novi zavod za pogrebe v Opatije. Još prigodom zadnjeh izbora su neki nemački smutljivci na vas glas govorili, da valja g. Frana Doberleta uništit i va kut potisnut, zač on da je njihovoj stranke silno pogibeljan. I va istinu oni su mu dobavili konkurenta u osobi kučera Brücknera. Ta Brückner, ki je već vas monopol od kuroc i vozi na se zel, složil se je s jednim bečkim zavodom za pogrebe i ovi dni odprl v Opatije svoj zavod za pogrebe ki bi mogal delat furore va kakovem Oberležeće, ale za kurort, kakov je Opatija, ni ni najmanje dorasal. Svi su govorili, da nema ga do g. Doberleta za takove stvari. A to govorimo i mi i svaki ki zna ča je lepo i pristojno.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru šilje gospodja Marija Dubrović iz sv. Mateja K 15·36 sakupljenih dne 22. 6. 1902. izmedju izletnika iz sv. Mateja, Kastva, Grobnika u gostoljubivoj kući gosp. Nikole Polića župnika u Jelenju.

Razne viesti.

Cesar Franjo Josip I. i njemački car Wilim II. Polag viesti poznatega nemačkega lista „Neueste Nachrichten" reć bi, da je prijateljstvo mej našim i nemačkim cesarom nekako ohladnelo. To se je videlo i ovih dan prigodom sprovoda saskoga kralja Alberta. Tom zgodom oba su cesara izmenili samo par besed, a 'nisu, kako je to običaj jedan drugomu učinili vizitu. Još je više u oči palo to, da je nemački cesar prišal va Draždjane par minuti prije sprovoda, a još ni sprovod pravo ni obavljen bil — već je frknul ča. Neč mora bit, zaludo je, a to svjedoči i okolnost, usled koje nije naš cesar primil poziv na proslavu pedesetgodišnjice germanskega muzeja va Nüremberge.

Za unesrećene na Martiniku sabralo se je do sada 3 milijuni, 316 tisuć i 195 franak.

Ivan Orth. Pravo mu je ime bilo nadvojvoda Ivan Salvator a bil je sin pokojne velike nadvojvodkinje od Toškane, ka je svoji dni toliko vremena proboravila na Voloskem va Cernikovice. Njezin sin nadvojvoda Ivan Salvator bil je jako čudan čovek a more je ljubil vanreda. Bil je jako čedan i jednostavan. O njemu pripoviela neki holandezki inžinir ovo:

Va jule leta 1890. nalazil se je Ivan Orth sa svojim brodom „St. Margareta" va Ensenadi, portu republike Arjentine, va južnoj Amerike. Prije nego li će se opet dat na more, zamolil me je Orth da mu prodam nekoliko peska sa sagurnu. Poradi tega posla hodil sam ja već puti na brod „St. Margareta" i razgovaral sam se s nadvojvodom, ki mi je pokazeval sve svoje lepo uredjene salone na brodu, a tom prigodom bi mi ponudil i čašu dobrega vina. Va jednoj sobe visela je lepa uljena slika cesara austrijskega. Pokazujuć prstom na tu sliku Orth bi mi rekal: — Ovo je moj barba — austrijski Cesar. Tom prilikom bi on sliku pozdravil po soldatski.

Kad sam mu nakrcal brod sa sagurnom, zamolil sam ga da mi da jednu svjedočbu, da je s robom zadovoljan.

On je tu svedočbu napisal i podpisal i va koj me preporuča svakemu kapitanu, ki bi imel kakovu potrebu, neka se na mene obrati. Na kraju svedočbe ku imam i danas stoji napisano: „S veleštovanjem Vam odani Ivan Orth!

Ova svjedočba, veli ta holandežki inžinir dalje, za sigurno je zadnje pismo nesretnoga Ivana Ortha. Ja ni najmanje ne sumnjam, da se je brod „St. Margareta" zgubil i da se od njega ni nijedan spasil, toliko više, ča je baš va ono vreme, kada je brod moral poć kroz Magelhanovo tesno, bilo tako zločesto vreme, da se zločestije ni pomisliti ne more.

Toliko pripovieda taj holandežki inžinir. Pokojni Orth bil je oženjen s jednom od teatra, s Emilijom Stubel, za ku se je držalo, da je i ona s njim umrla. Nego ovi dni čitamo u franceskom listu „Rappel" da ta Emilija Stubel živi još i dan danas. Ona da se je va Ensenadi izkrcala u nadi da će svoga muža susrestit va Valparaize. Dočuvši za njegovu smrt, ona da se je povukla va neki samotni kraj od Kili, kade još i sada žive.

Vojska s Buri. Kako se zna, Buri, ta junački narod, storili su mir s Englezom. Nego va toj komedije se je Englez prilično opekal, pak mu je oneštahno i pere palo.

Čujmo par besed.

Va ovoj vojske, ka je trajala skoro tri leta, bilo je ubitih Englezi 22 tisuća 550, ranjeneh 22 tisuča 829, ulovljenih ili sprošlih 8553, nemoćnih je postalo usled ran ili boli 75 tisuća 330. Govori se, da je bilo engleskeh soldati va ovoj vojske okolo 300 tisuć duš. Mej vojskum su umrli 3 englezki generali, 9 pak ih je bilo ranjeno a 3 zasužnjeni. Dakle Englezi je sveh skupa slabo pasalo 130 tisuć 262.

Strošak za ovu vojsku od početka do aprila ovega leta bil je za Engleza 3450 milijuni marak.

Kroz samu Reku odpeljali su va južnu Afriku 63 tisuća 217 konji. Tu je bilo žaladije i gulaša!

Kako govore učeni ljudi, ki stvar poznaju, ovo je bila vojska jedna od najdražih koliko se za njih zna.

Koliko pak je Buri palo, to se ne more znat, niti će se ikada doznat.

Kada smo već kod ovih silnih ljudskih gubitaka, spomenut ćemo još i ovo:

Va Krimskoj vojske (od leta 1853. do 1856.) palo je ljudskih glava 609 tisuća 797; va Rusko-turskoj vojske (od leta 1876. do 1878.) pak 180 tisuća, a va Nemačko-francezkoj vojske (od leta 1870. do 1871.) ostalo je 290 tisuća ljudi na bojnom polju.

Učenjak Mulhall izračunal je, da od leta 1790. do 1880. dakle va 90 let poginulo je va vojske 4 milijuni 470 tisuća ljudi. Ako pomislimo, da je jedan milijun koliko tisuće tisuć, pak da bi svi oni ljudi bili naprvo živeli do božje volji i imeli dece i njiha deca opet dece, kamo bimo prišli? A i bez njih još nas je previše Bog dal.

Učenjaci va Martiniku. Francija, Inglezka i Savezne američke države poslale su va Martiniku nekoliko najboljih učenjaka da prouče vulkanske pojave na onom otoku

Skupocjena perla. Va Perth-Australia — našal je neki Inglez jednu perlu tako veliku i tako lepu, da je isti dan dobil za nju niš manje nego 375 tisuć krun. Još jedna takova perla — stavljena va zlato i lepo priredjena, ki lepi par rečini. Ale ti rečini bi i koštali i najmanje 1 milijun krun. Da ih je imet onoj Mužgice na Voloskem, ku zlato jako pijaža!

Zadnje viesti.

Cres. Izbori občinskega zastupstva uništeni. Talijani pokunjeni. Mej našimi vlada silno veselje i oduševljenje. Živili naši! Živila pravica!

(Živili pošteni creski kopači — neka Bog da, i njim svanula koliko prej najlepša sreća. Gori srca! Bog je s vami. Bit će bolje — mičimo se samo! Živio naš Cres! Uredničtvo „Narodnoga lista".

Trst 2. julija. U posliednji hip jučer dobili smo sliedeću viest. Zastupnici su dobili dnevni red za saborsku sjednicu od četvrtka (danas) o 11 uri. Pod točkom III. nalazi se: „Izvještaj verifikacionalnoga odbora o izborih". K toj točki postavlja taj odbor sliedeći predlog: „Visoki sabor neka izvoli odlučiti: „Odobravaju se izbori Vjekoslava Spinčića i Matka Mandića u izborom kotaru izvanjskih občina Volosko-Podgrad".

Tako verifikacionalni odbor. Što će sabor, to će se viditi danas.

O izboru dra. Stangera u gradskom izbornom kotaru Volosko nejma još izvještaja ni predloga.

London. Kralju Edvardu je bolje, ali pogibelj nije posve uklonjena — premda ljudi, koji su oko kralja drugačije tvrde.

Koper 3. julija u 1 uru 25 minuta posle podne. **Izbori Spinčića i Mandića su potvrdjeni. I dr. Stanger će doć brzo na red. Živili naši zastupnici!**

P. n. občinstvo!

Podpisani javlja, da je počam od 1. julija o. g. preuzeo sam vodjenje svoje

mesarne

u Voloskom-Skradin

pošto je dosadašnji poslovodja gosp. Ivan Večerina odstupio od uprave iste mesarne.

Preporučujući se slavnomu občinstvu najtoplije, obećajem da ću nastojati, da u svem zadovoljim zahtjevima sl. občinstva.

Volosko, 1. julija 1902.

S odličnim štovanjem

Rafael Kundić.

Dr. L. Roheim

posjednik sanatorijuma,

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospođe**, a od 2—5 p. p. za **gospodje** na **Rijeci**, vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Najbolji se ljekovi dobiju u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Isvrstno su zatim sredstvo ove čudotvorne kapi „Spasitelja" proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju naduvanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozničnu te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržuju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica **80 novč.**

Pojačane kapi za materinu okrjepljuju za pet kapi na komadiću cukra materinicu, krijepe tjelo od slabinje i muteža glave. Jedna bočica **85 novč.**, a nadomjestku sve do zada kapljice, što ih žene rabe za slabost i materinicu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsjegurnije lječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj „bilinski sok" te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrehljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se jedino u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

☞ Naruči il tko više bočica dobije popust! ☜

HINKO BABIĆ,
ljekarnik
Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Višekrat odlikovana ✱ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

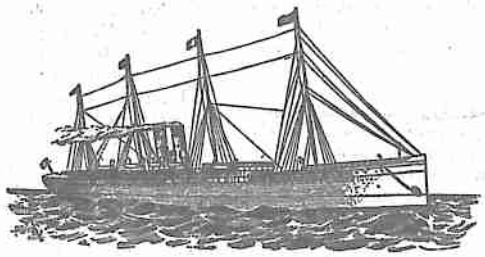

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

☞ **Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nuždno da znadu čitati i pisati** ☜

Sjećajte se

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti **robe** kao **jestvine, odiela muška i za djecu,** svake vrsti **rubaca, čarapa,** i svake vrsti **robe za kućnu potrebu; železnu robu,** razne vrsti **porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor** i garantirano dobru **modru galicu (vitriol), crvenu sol** za blago (marvu) od 5 kgl. dalje. (5)

☞ **Sve uz umjerene ciene!** ☜

Svoj k svomu! **Svoj k svomu!**

Tiskara

V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih pojsetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz vrlo umjerene ciene.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za sedjake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk0m kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kostij!“

Br. 28. Volosko-Opatija u četvrtak 10. srpnja 1902. God. III.

Istarski sabor.

Sjednica od 3. julija 1902.

Dne 3. jula obdržavao je istarski sabor svoju treću sjednicu. Na zapisnik prve sjednice prigovorio je zastupnik vlade, te rekao da bi u njem moralo biti zabilježeno, da je c. kr. namjestnik govorio isto toliko slovenski koliko i talijanski i da je pročitao uzorak za svečano obećanje predsjedniku talijanski, podpredsjedniku hrvatski. Talijanska gospoda sastavljaju hotice tako zapisnike, da se iz njih nebi smjelo viditi da se u saboru i slovenski odnosno hrvatski jezik rabi. Kad je vladin povjerenik svoje prigovore učinio, doviknuli su mu porugljivo: dobro, bravo, sad je zadovoljan!

„Stari“ kao da je nekakve obveze uzeo. Medju prispjelimi molbami najavio je i onu učiteljskoga družtva „Narodna prosvjeta“. Ova posliednja rieč teško mu je iz ustiju išla, al ju je ipak izrekao. A glavno je da je molbu, makar i hrvatsku, preuzeo, što prvih godina nije htjeo učiniti.

Njeki mladi i mali doktorić iz Pirana Ventrella izvjestio je o izboru prof. Spinčića i Mandića u vanjskih občinah Voloskoga kotara.

Rekao je da bijaše nekih neurednostih da u listinah nekih občina nije zabilježen porez pojedinih birača; da se je u svih občinah, osim Kastva ustanovilo uru za svršetak izbora, da listine ne bijahu predložene u dvostrukom uzorku. Prelazeć na „rimonstranzu“ šijora „Vincenza Dubrovich“, opazio je da mu prvi prigovor ništa ne valja. — Glede drugoga reče, da nije iz listina razvidno, da bi c. kr. izborni komesar potvrdio listine, i da bi taj prigovor nješto vriedio. Nego svi prigovori skupa da se svadjaju na pogrieške sa strane c. kr. oblasti. I kad bi se za to izbor uništio i novi razpisao da ne bi ni malo koristilo. Uspjeh da bi bio isti. Birači i izbornici onoga kotara pokazali su svoju stalnu volju. U peterih občinah su birači izabrali 74 izbornika ili fiducijara, bez ikakve protivne stranke. I 74 izbornika došli su k izboru zastupnika i svi kako jedan dali su svoje glasove Spinčiću i Mandiću. Ne ostaje druge nego da se ih potvrdi. I potvrdio jih je sav sabor, kako jedan muž, najprije jednoga pak drugoga.

Neznamo će li biti to pravo šijoru Vincenzu Dubrovich. On je hotio, da se izbor uniešti, i dakako novi razpiše. Ne bi on mario za trud koji bi pri tom imale naše občine, naši birači i izbornici, na trošak, na razdraženje pučanstva. Za sve to ne mari on ništa, kako ni onih nekih sedam drugih, koji su „rimonstranzu“ podpisali. Njim je do novih izbora, do izbora u obće, jer znadu dobro što njim izbori nose. Nego bi reć da su već i Talijani vidili s kim imadu posla. Pred izbori i u vrieme izbora viču prodanci na sva usta. kako je sve s njimi, kuko će oni dobiti — samo da više dobiju od svojih gospodara. A kad dodju dani izbora, onda njih ni blizu.

Za sad „intanto“ vide Talijani, da njim ne koristi u Voloskom kotaru, ni da siplju novac, ni da se priredjuju pijanke, ni da se laže, ni da se kleveće poštene ljude, ni da se kvari narod. Oni će u buduće kada još budu kojim načinom kušati sreću, da se pak i opet uvjere, da njim ne koristi ništa, da Hrvati i Slovenci hoće da ostanu takovi, da ih domaći ljudi zastupaju, da se ne prodaju za ništa. Svjetao njim obraz!

Prilikom razprave o tih izborih izrekao je Dr. Laginja krasan govor, što hrvatski što talijanski.

Njekakova mularija na galeriji htjela ga je buniti, al je opomenuta izašla. Zastupnici takodjer razni talijanski slušali su ga pozorno. Svi pak kad je govorio talijanski. Svaku su mu čuti htjeli. I što dalje, to više kao da ih je oblio žig sramote. Laginja je rekao da treba izborne zakone za občine i za pokrajine promjeniti, da su stari da ne odgovaraju duhu vremena. Da treba uvesti petu kuriju i za pokrajinski sabor. Da treba uvesti izravne izbore, to će reći da se ne bira fiducijare, nego neka svaki birač dade ravno glas za zastupnika.

Po tih pogovorih medju sobom ustao se je za drom. Laginjom dr. Bartoli i potvrdio skoro svemu što je dr. Laginja rekao. I Talijani da su za promjene izbornih zakona, i za proširenje izbornoga prava. Samo da ne zna kako će se to provesti. E dakako, tu će biti razlike. Nego ajde na posao, bez ikakvih predsuda u ime ljudskih prava.

Na to je većina odobrila razne obračune! zaklade Frana Josipa I. za podporu istarskoj mornarici; mirovinske zemaljskih činovnika; bratovščina nekda benečanskih; jubilarne Frana Josipa I. za podpore posujilnicam; i riešila neke molbe. Kod obračuna rečene jubilarne zaklade progovorio je dr. Matko Trinajstić te podatci dokazao kako zemaljski odbor pristrano kod podieljivanja podpora postupa, dajuć sve moguće talijanskim, a ništa hrvatskim i slovenskim posujilnicam. (Ne koristi kamori ništa ni kod toga. Naše posujilnice ipak cvatu, dočim talijanske propadaju. Op. ur.)

Bura u saboru.

Sjednica od 5. srpnja 1902.

Sjednica od 5. VII. bila je jako burna. Kod obračuna poljodjelske zaklade oglasio se za rieč zastupnik č. g. Matko Mandić. On je podvrgao kritici djelovanje poljodjelskoga vieća i zemaljskoga odbora u gospodarskih stvari. Uztvrdio je, da koli vieće toli zemaljski odbor i u čisto gospodarskih stvari teraju politiku na štetu velike većine pučanstva, a na korist vladajuće stranke. Tu svoju tvrdnju podkriepio je mnogimi primjeri. Zemaljsko vieće htjelo bi imati putujuće poljodjelske učitelje, ali ne za to da promiču interese poljodjelaca, nego da tjeraju talijansku politiku. Uzdržaje ravnatelja, pristava i drugih činovnika i službenika, ali ti ne će, ili nesmiju da znadu hrvatskoga ili slovenskoga jezika. ¡Vieće da se tuži da c. kr. vlada podupire slavenska gospodarska družtva, a ne zna da se tim daje najveću i zasluženu pljusku, jer u koliko to vlada čini, čini to radi toga, jer vieće neće da ih podupire.

Vlada podupire takodjer radi toga hrvatska i slovenska gospodarska družtva, jer vidi, da ista rade za napredak poljodjelskoga pučanstva, dočim se talijanska družtva malo zauzimaju za to. Kakova razlika je izmedju rada jednih i drugih družtava vidi se iz toga, što 12 talijanskih kotarskih zadruga imade samo 1000 članova, dočim imadu sama tri hrvatsko-slovenska družtva 1500 članova.

Vieće neda kljaštrioca hrv. zadrugam koji bi poznali jezik naroda. Ono ne će da dade podpora za uzgoj valjanih gospodarica. Tučobrani talijanskih občina leže nerabljeni dočim ih naše občine moradu teškom mukom pribavljati same. Na svrsi veli, da ljetos ističe rok imenovanja članova poljodjelskoga vieća pa se nada da će barem vlada imenovati u vieće takodjer i naše ljude te da ne će imenovati predsjednikom g. dra. Campitellia, koji nije sposoban ni vriedan za to, kao niti za predsjednika sabora. — Glasovati će on i njegovi drugovi koli proti obračunu poljodjelskoga vieća za god. 1901. toli proti proračunu istoga vieća za godinu 1902. —

Zastupnici manjine su drugu Mandiću odobravali za vrieme cieloga govora, osobito pako na svrsi. Talijanski zastupnici hodili su jedan do drugoga i razgovarali, dočim je na galeriji postajala sve to veća buka. Vukle se stolice i nastojalo se tim učiniti što veći štropot. Lupalo se po klupah i po tlih, ¡viždalo se na sve moguće načine. — Predsjednik je za to malo mario. Pitao je naivno jedan put: što to vuku? drugi put je molio, neka budu mirni, treći put je rekô da je vučenje stolica nepristojno, četvrti put opazio je prema galeriji neka bude obzirna itd. itd. Nikada da bi ozbiljno opomenuo, a još manje što učinio da se uzdrži red i mir.

Ni nikakovo čudo da je za dalnjega hrvatskoga govora došlo do užasnog prizora. Kod obračuna poljodjelske zaklade progovorio je naime g. dr. Dinko Trinajstić naročito da odgovori na neke tvrdnje talijanskoga zastupnika d' Avanza. Za toga govora nastala je jošte veća buka, lupanje, škripanje.

Predsjednik je opominjao, al samo opominjao občinstvo na galeriji, al ga isto nije nimalo slušalo. Mandić mu je na to doviknuo: — Gosp. predsjednić̆e ne će da vas slušaju, jer vas smatraju za pulčinelu i buratina! D' Avanzo viče na to, da se ima Mandića pozvati na red. Dr. Dinko Trinajstić dovikuje predsjedniku nek čini red. Predsjednik odgovara, da je to njegov posao i još im kaže neka govore u jeziku, kojega i on i njegovi razumiju.

Spinčić dovikuje na to: — Eto, to je predsjednik imenovan na predlog c. k. vlade! Malo iza toga dolazi k predsjedniku Bennati, nešto mu šapće a predsjednik dade na to izprazniti galeriju, čim je pokazao da je odvisan od Bennati-a.

Kada je dr. Dinko Trinajstić svršio svoj govor, predložio je dr. Bartoli, da se Matka Mandića pozove na red radi toga, što je tobože rekao, da je predsjednik pulčinela i buratin. Mandić moli za rieč, da dade razjašnjenje. Većina viče da mu je se ne smije dati i hoće da se glasuje o tobožnjem predlogu dra. Bartola. Zastupnici manjine počmu na to lupati rukama po klupah, a nogama po tlu tako, da se ne može čuti ni što govori Bartoli ni većina, ni predsjednik, dočim se čuje da Mandić viče, da on nije rekao Campitellu da je pulcinella i buratin, već da ga galerija za to drži.

Članovi većine stoje i tobože dižu ruke kao da uzprkos zaglušne buke glasuju za tobožnji predlog Bartolov. Nabacilo se i s jedne i s druge strane svakojakih rieči medju ostalimi kaže Spinčić predsjedniku da je pristran, što je predsjednika jako razljutilo, kao da ne bi bio, kô što u istinu jest skrajno pristran.

U sveobćoj buki navuče ¡Campitelli cilindar na glavu i pretrgao sjednicu. U kratkoj pauzi razjasnila se je stvar privatno i kao što je buka naglo nastala tako je skoro i prestala. Sveobći bio je glas, da je povod svemu bio popustiv postupak predsjed. prema galeriji. Kad je kasnije kod obračuna pokrajinske zaklade govorio zastupnik Andrijčić proti istomu obračunu vladao je podpuni mir medju zastupnici većine i u obće u sabornici. Galeriji nije se više u toj sjednici dozvolilo doći u sabornicu.

Dopisi.

Iz Kanfanara. Mnogoštovani gospodine uredniče! Mi se para da od Kanfanara niste još ni jedne čuli. Rovinjsko selo svojimi dičnimi sokoli javlja vam se više puti ali odovde nimate nikada glasa. Ja ću Vam povidati kako se puli nas godi. — Dunke orajt! Kako druguda tako se i puli nas već puno let obavlja „svibanjska pobožnost“ i to vavik u hrvatskem jeziku. Pred par lit su počeli i ovdi talijanski moliti i kantati našemu puku, ki jedini prihaja na tu pobožnost. Bile su najme pred par lit prišle u Kanfanar nike gospe iz Pula (valjada su bile napoštu poslane) i tim za volju upeljala se je pobožnost u talijanskom zajiku na 7 ur večer, a za naš puk jutro na 6 ur kad smo već svi čisti na polju. Tako smo bili usiljeni da pridemo na talijansku pobožnost na 7 ur večer.

Pivale su nike „figlie di Maria“ ke su govorile da njim je svibanjska pobožnost: „l' unica ora de divertimento, che le ga a Canfanaro“ i to za to zač su se mej nje umišali nekakovi mladići. Mi smo govorili gospodinu plovanu, da tu sramotu odpravi jerbo da crikav nije za divertimenat nego za molitvu. Nego gospodin plovan, nas ni htija poslušat i tako se je celi mesec kantalo talijanski. No, drugo lito za tim zostale su same „figlie di Maria“ perke one šiore iz Pula kad su si bile u Kanfanaru „rafriškale memoriju“ nisu više prišle nazada. — Plovan, Bog mu daj lahko duši bija je umro pak je doša na njigovo misto sadašnji gospodin plovan Dalmatinac, Bogati, iz Dubrovnika. On je opet tim „figlie di Maria“ dopustija da pivaju talijanski. Dunka dva lita smo imeli talijansku pobožnost, dva lita su se „figlie di Maria“ divertile u našoj crikve.

Došlo je i ovo lito a š njim i misec maj. Mi smo misleli ovako: kod pasanih občinskih izbori su Krnjeli pomoću našega plovana, cesarskega kumisara i svake vrsti sleparij predobili, pak za to će biti i ovo lito svibanjska pobožnost u talijanskom jeziku. E, ter tako je reka barem gospodin plovan. E pur ni bilo tako. Naši „pobožnici Talijani“ nisu imeli ovega prošlega miseca maja svoje pobožnosti. Naš vridni kapelan reka je da ni pravo da se moli i kanta u crkvi talijanski kad je na večer sve puno naše krvi u crkvi i odlučil je da bude na večer pobožnost za naš puk. Ako će Talijani imat svoju talijansku pobožnost neka ju imaju jutrom. On je znal, da je Talijanom pobožnost deveta briga. Njim je bilo samo za to da se va crekvi kanta i

moli talijanski i da se oni va crekvi diverte. Kako je gosp. kapelan odlučil na to je pristal i plovan ali Talijanom i „figliam di Maria“ ni bilo pravo i govorile su po Kanfanaru: Ti ga inteso, ti ga inteso quel p.... prete crosto? la nostra unica ora di divertimento — — — a „géneral Momolo“ bil je furibondo Pol brujusi mu je palo kako je puka od jada.

Valje je telegrafal biskupu Flapu neka pride po kapelana. I rihtig! Valje po podne došlo je od biskupa, da se ima držat pobožnost za Talijane na 5 ura a za nas Hrvate i Slovence na 6 ur večer. Talijankam ni to bilo pravo zač da peta ura ni za divertimenat budući da je još previše svitlo — — — I nijedan skoro od naših Kalabrezi ni hodil na pobožnost od 5 ure. Našega pak svita bilo je na 6 ur večer svaki dan puna crikva. Ako ni naš plovan do sada poznal Talijane moga ih je pripoznat sada. Drugo lito neka učini pobožnost za naš puk ništo kasnije da more naš puk nakon obavljenog dela poć u crikav a neka ne pazi ča govore „figlie di Maria“. One su bile vridne na Telovu pit i frajat pod Lodonjom za vreme večernje. To je baš lipo. —

Iz ovega ča sam Vam napisal more se svaki osvedočit da istarskem Talijanom ni puno stalo ni do pobožnosti ni do crikve ni do Boga nego samo da čine smutnju med našim narodom komu već brane i to, da se u svojem jeziku moli Boga. Za sada dosti a drugi put javit ću Vam se još.

Momolo serpente.

Iz Barbana. Veleštovani gospodine uredniče! Izvolite mi dati malo prostora u Vaš dični „Narodni list“. Mi Barbanći smo Vam narod jednega bića i jedne narodnosti i to hrvatske zvan desetak Krnjeli.

Mi u istinu kad su kakovi izbori svi smo složni i poredani kako paunovo perje, a još bimo bili bolje, da nas ne bi ona šačica karnjela mutila i niki izrodi, ki bedake mute kako i Krstić Brezane i Rukavčane. Ma mi Barbanci da smo složni i dobro misleći, bimo se znali više puti sastat i porazgovorit z liepom našom braćom Pornjanci i Šamci i gojanci, Svetom Marijom od zdravlja, da učinimo jedan odbor za koje društvo jer to bi bilo od velike potribe.

Nam bi se htila jedna čitalnica, jedna podružnica družbe i jedna vinarska zadruga To bi se sve postiglo samo da je mara i da se protivniku ledja okrenu. Tako smo bili negdi miseca maja 1901. osnovali jedan odbor da osnujemo jednu Posujilnicu.

Hvala Bogu i prijateljem, ki su se zauzeli za to društvo, molba je bila uslišana. — Dne 27. maja 1902. bila je prva glavna skupština i prijavilo se lepi broj članova. Skupštinu je otvoril gospodin Don Dinko Pindulić kanonik i župnik barbanski uz svoja dva kapelana.

Skupštinu je posjetil naš vrli rodoljub i zastupnik veleuč. g. dr. Matko Laginja sa svojimi dvimi prijatelji.

Naš gospodin je drža! jako lepi govor a zadrugari smo ga pomno slušali pak i naši poprdili su se divili njegovu govoru. Na koncu govora zadrugari su ga pozdravili sa „živio“ onda je sledilo upisivanje. Oko jedne ure po podne dignuta je sjednica; zadrugari šli su na kapljicu dobroga terana, a naš dični miljenik Laginja gosp. župniku Pinduliću.

Mi Barbanci želimo svako dobro, sreću i zdravlje našemu dičnomu zastupniku na njegovom dobrom delovanju za naš puk. A ti Barbanče osvidoči se kako nas ljubi i štuje naš dični dr. Laginja.

Ča bi se tako jedan Kleva i jedan Zuban, ki su nam patrijoti rukoval i zdravil s nami? Aj nebi nikada. U našem odboru je predsednik Don Dinko Pindulić kanonik i župnik barbanski njegov zamjenik gosp. Sebastijan Malabotić načelnik, podpredsjednik gosp. Valentin Jereb kapelan Pornjanski, tajnik g. učitelj Drnjević.

Na dan skupščine bili su naši protivniki iznenadjeni i od jada zeleni kao kakove gusenice.

Naš župan Zorzo Grabar je svaki dan dva do tri puta u Barbane, ma na dan skupščine ni ga bilo, valjda ga je bija madrun stisnu!

Dne 21. maja imali smo občinsku sjednicu i na koncu sjednice učinili su župani protest proti zakonskoj osnovi zemaljskoga odbora na namjestničtvo.

Domaće viesti.

Petnajstgodišnjica vatrogasnega društva v Opatije bila je proslavljena na najlepši način nedelju na 6. o. m. Svečanost je započela sa sv. mašom, ku je odslužil veleč. g. I. Žigante duh. pomoćnik u Kastvu. Ta sv. maša bila je za seguro najlepša točka inače vrlo lepoga programa. Sva Slatina okićena zastavami a niže vatrogasnega turna bil je učinjen upravo liepi oltar nadkriven s tendom i zastavami. S desne strane oltara prema cesti bile su namještene razne sprave, karoce za spasavanje, pumpe, stube itd. sve stvari, ke je društvo od mala kupilo i ke su se tega dneva imele blagoslovit. Na lievoj strani bili su zastupnici oblasti medju kojima vidjesmo pogl. g. c. k. kot. kapetana dra. Manussi-a, dočim je na tenisu stala vojnička glazba Jelačić, ka je za vreme maše igrala neke vrlo liepe crkvene komade. Sve je to nekuda upravo imponiralo. Sveta je bilo puno, ali sa svem tem da je bilo sve to na otvorenom, ipak se nije čulo ni glasa, samo od časa do časa čula bi se kratka zapovied zamjenika komandanta g. Fencela, kad je trebalo naznačit vatrogascem i veteranom da salutiraju. Valja naime znat da su i veterani prisustvovali toj slavi svojih drugova vatrogasaca a to je jako lepo, i mi preporučamo, da i unapried budu tako složni.

Za mašom defilirali su vatrogasci pred g. c. k. kot. kapetanom a za tim su šli uz pratnju muzike marčajuć put Grand Hotela. Dok su se vatrogasci tu malo okrepili, odigrala je vojnička glazba pred hotelom nekoliko krasnih komada. Za tim su vatrogasci šli va veliku salu Grand Hotela gdje se je obdržavala glavna skupština društva. Tu je skupštinu otvorio i vodio zapovjednik g. Fran Doberlet onom vještinom, koja mu je kao prirodjena.

Mi koji smo prisustvovali toj skupštini morali smo se diviti lepoj disciplini toga društva. Ta se je disciplina pokazala i na skupščini.

Do nešto življe debate došlo je prigodom razdeljenja 5 darova onim vatrogascem ki su se najbolje skazali kroz zadnje leto dan. Podeljenje teh dari bilo je zamišljeno va najlepšoj namere nego va pratike se je pokazalo, da je bolje bez njih. I do tega je i došlo: zaključilo se ni sada, ni u buduće nemaju se davat nikakovi dari. Vatrogasno društvo je društvo od dobrovoljac, od ljudi, ki će da svojemu iskrnjemu pomoru od svoje dobre volji, a ne za plaću.

To je bilo mnienje svih — i tako se i to pitanje riešilo va najlepšem rede, ako se izuzame mali incidenat, do kojega ni nikako smelo prit.

Na kraju sednice govoril je g. kapetan onako lepo kako to on umije i naglasil je, da nam svim mora vatrogasno društvo bit milo ne samo za to, ča mu je svrha, da očuva imanje i život od svojega bližnjega, već i za to ča ono va svakoj večoj prilike i kod razneh svečanosti drži upravo uzoran red. —

U večer bila je na Slatini pučka svečanost. Počela je na 5 ur, a svršila kasno u noć. Sveta bilo je puno, zabava lepa a poslužba — tako, tako, ne bi škodilo, da je bila malo bolja.

Dodat ćemo ovemu kratkemu opisu te vrlo lepe svečanosti još to, da je g. Fran Doberlet imel dobrotu povest nas u prostorije gdje drži sakupljen sav materijal potrebit za gašenje vatre kao i za spasavanje ljudi. Bogat je to materijal. Bit će svega u vrednosti oko 60 tisuć kruna. Od toga se najbolje vidi, kako to društvo lepo napreduje.

Blagdan sv. Cirila i Metoda. Prošlu subotu bila su koliko deca voloske toliko ona opatijske družbine škole s odnosnim učiteljskim osobljem kod sv. mise. Iza sv. mise su gg. učitelji povratív se u školu, opisali djeci život i rad sv. apoštola iztaknuv njihovu važnost u poviesti naroda našega. Jako pohvalno!

Svršetak škole. Na našim družbinim školam u Voloskom i Opatiji svršit će ova šk. godina utorak na 15. o. m. i to sa sv. mašom. U ponedeljak pako obdržavati će se na jednoj i drugoj školi zaključni ispiti iliti ezameni, i to ovim redom: U Opatiji u ponedeljak od 8. ure u jutro dalje, u Voloskom veća djeca (II. razred) u jutro od 8 ure do podna a manja djeca (I. razred) isti dan od 3 ure za polne dalje.

Preporučujemo svim roditeljem i prijateljem škole, da dodju tega dneva da se na svoje oči osvedoče o napredku naše dobre djece.

Nautička škola u Bakru. Primili smo od te lepe škole godišnje izvješće iz kojega bilježimo žalostnu činjenicu, da va njoj nima ni jednega našega učenika iz Istre. A to ne bi smjelo biti. Mi smo prolistali to vrlo zanimivo izvješće i uvjerili smo se, da pomorac, ki izadje iz te škole ne će biti samo valjan mornar, već da će uz to dobiti i lepu i široku naobrazbu, ka je osobito danas svim i svakomu tako krvavo potrebita, osobito pako našim pom. kapetanom, kim su mnogobrojni parobrodi i veliki sadašnji promet otvorili novo polje gdje ne dostaje samo poznavanje raznih manevra s jedrom, itd. To postavljamo mi na srce našim mladićem kim želimo, da budu u znanju dostojni naslednici onih naših vrednih starih kapetana, ki su u praksi — a to je za njihovo vreme bilo dosti — mogli biti učitelji svim pomorcima sveta.

Naši sokoli va koparskem saboru. Na prvoj strani našega lista opisujemo tečaj saborske sjednice od 5. o. m. Kratak je to opis, pak se iz njega slabo vidi kako su se puli te priliki ponesli naši zastupnici. Jer valja znat, da su ti naši sokoli, kako vavek tako i on dan pokazali kako oni ne znadu ni za strah ni za obzire, kada treba branit pravice našega puka v Istre. Trebalo je mimo ostalih videt našega dičnega prof. Matka Mandića i dra. Dinka Trinajstića! To su pravi junaki — Bog njim daj svako dobro! Mare oni da je oko njih i nad njimi na stotine talijanskeh fakini ki prez prestanka navaljuju na njih i proti njih. Oni se ne boje — oni njim gledaju ravno u sramotne obraze i v oče njim dobacuju krivice, ke delaju proti našemu narodu. To su zastupnici! Živili!

Purcinela i buratin. Naš zastupnik g. Mandić rekal je va obraz Campitelu, da ga talijanski fakini na galerije drže za purcinelu i buratina. Stari se je na to silno razjadil a razjadili su se i drugi kalabrežki zastupnici. Ma za ča se jade? Leta 1896. pisal je va matuljskoj špudaćere Krstić da je stari Campitelli zvišel i imbambinidi starac. A ni pasalo ni pet meseci za tim već mu je Campitelli a s njim i drugi neki Talijani odprl mošnju. Tako vidite znaju Talijani branit svoje poštenje! Lepi ljudi! A najlepše je to, da Costantini pusti da mu va foj, kega on „mantenji“ piše čovek, ki je pred par let proti starcu Campitellu pisal, da je zvišel i imbanbinid. I to će bit nekakav moral — ale za seguro talijanski! Purcinela! buratin! — to je još niš. Krstić je drugačije pisal leta 1896. proti Talijanom. On je pisal, da su oni divlje zveri i nemani — pak vidite kako mu lišo pasuje. A da to reče naš Mandić ale Spinčić .... Na križ bi s njimi — na križ!

Električna željeznica. Obzirom na noticu što ju je donesao naš posljednji „Narodni list“ pod gornjim naslovom ne mogu a da ne kažem stanovište velike većine Opatijaca u toj stvari, znajuć, da ću tim ugoditi mojim sumešćanom.

Na prvi dio, to jest kako će se pokrit troškovi za tu železnicu i da li će se ista rentirati, to ne spada va mene, to spada više na one, koji će tu žrtvovati — svoj novac.

Glavno je što imam reći, kako već gori spomenuh, koje stanovište zauzimlju Opatijci o toj po Opatiju vrlo važnoj železnici. Dakle da vidimo.

Prvo je pitanje, da li će ta železnica biti od koristi za Opatiju? Naš je „Narodni list“ pisao doduše više puta o koristi te železnice za naše strane, ali se nije nikad obazirao specijalno na Opatiju. Da se za tu stvar zauzimlje vis. Ministarstvo, Namjestničtvo i g. general-direktor Eger i sva ta velika gospoda to je vrlo lepo i pohvalno, ali nastaje pitanje, da li se oni zauzimlju, kako gori rekoh specialno za korist Opatije? Ja, a s menom i većina pametnih i izkusnih Opatijaca držimo da ne! I to za to, jer će nam električna železnica, koja inače nije toliko potrebna pokvariti glavnu cestu i odnašati gostovo izvan granica Opatije. Ovo je nepobitno!

A sada par rieči u dokaz te moje tvrdnje.

Hajdmo najprije na cestu.

U Opatiji imademo što je glavnoga jednu cestu i put uz more. Park nije naš. Taj može bit svaki dan zatvoren. Sve što imademo lepšega je na cesti. Na toj cesti koja je uz to i prilično uzka koncertrirano je cielo kretanje i cieli život mjesta. Sad pomislimo najprije na one silne žice, koje će bit poput mreže rastegnute nad tom cestom. Već ti samo to stisne dušu. A onaj neugodni štropot svakih 5 časaka. A ono u uho dirajuće trubenje — kao na vatru. — Treba imati za istinu tvrde žice koji će to podnašati. Kako će to tekar moći podnašati siromašni bolježljivi gost, koji je pobjegao iz grada možda baš pred elek. željeznicom? Došao je k nama da uživa mir i da se zabavlja, jer drugoga kod nas i nije, pak što je tu našao?

Kako je osjetljivih živaca većina ljećilištnih gostova najbolji nam je dokaz, da se pritužuju za svaku malenkost. Tako njim smeta fikanje parobroda, zvonjenje, pjevanje pjetla itd. itd. A bilo je dapače i takovih koji su se pritužili da neće stanovati u toj ili onoj sobi, jer da njim tamo smetaju galebovi sa svojim letanjem. Kako će se moći tekar sada stanovati uz cestu? A i sama pogibelj života nije isključena. Pomislite si malo na ovako uzkoj cesti uz silne vozove, kočije još i elekt. železnica! Za istinu, sve liepe stvari treba da su tri. Misao, da će bit tomu pomoženo, kad bude sagradjena gornja pararelna cesta nije opravdana. — Glavno će ostat uviek na staroj cesti! Opatiju se prispodablja u toj stvari sa drugim ljećilištima, ali to nije opravdano.

Druga ljećilištna mjesta imadu više cesta i te su široke tamo imade dosta mjesta i za prolaznike. A što je glavno imadu valjane i dobro uredjene prostore i perivoje u kojih se mogu ljećilištni gostovi u miru kretati i zabavljati. Tamo ne dodje električna železnica. Ali kod nas toga nije.

Tvrdnja, da i veća mjesta nemaju kursalona nije takodjer opravdana, jer imade i opet manjih lieč. mjesta, koja imadu kursalon. Ako pak nisu u njekih mjestih ti kursaloni dobro posjećeni odvisi sjegurno od toga što nisu gradjeni na sgodnom mjestu ili što ne pružaju gostovom zabave i konforta, kakvog oni žele.

Drugo je, što će ta železnica pružiti gostovom ugodnu priliku, da mogu stanovati izvan Opatije. Posljednji „Narodni list“ je pisao, da će tim poskočiti veprinačka i lovranska strana i to je sasma u redu. Ali baš usled toga izgubiti će Opatija za onoliko koliko dobiju te dve strane. To je lahko razumljivo, jer će tamo naći veći mir, dobiti cenije stanove i neće plaćati tako visoke ljeć. pristojbe. Da će bit i nadalje sve koncentrirano u Opatiji ni o tom ne dvojim. Ali kakova korist za Opatiju, ako nam gostovi dolaze na koncerat, na ples, na glasbu itd. i tom prilikom potroše koji novčić za pivo ili kafu? Glavno će ostati ipak tamo. Je li tako? Ako bi koji mislio, da će tamo ići samo lošiji gostovi, onda bi se moglo reći, da i elek. želj. neće biti nego za lošije gostove.

Radi ovih razloga su i protestirali ili molili mnogi kućegospodari i drugi interesirani Kurkomisiju, da ne bi ista barem uzela akcija na takovo poduzeće nego da taj novac radje potroši u koju drugu po liečilište koristnu svrhu no većina gospode bili su protivnog mnienja.

Pak kako mi poštujemo svačije mnjenje ipak mi se je činilo za shodno, da se taj korak razjasni, što sam evo ovim nastojao i učiniti. Dao Bog te imali oni pravo.

J. M.

Opazka uredničtva. Rado priobćujemo gornje pismo i to za to, da naši čitatelji čuju i drugo zvono, toliko više, što to dolazi od strane dobroga prijatelja našega lista. Razumije se, da mi i sada ostajemo kod prvoga našega mnienja o toj stvari a naši vriedni čitatelji neka sami sude prema svojoj najboljoj uvidjavnosti. Opaziti pako imamo samo ovoliko:

U pismu stoji, da će gostovi bježat izvan granica Opatije i to u bližnju veprinačku i lovransku občinu, jer da će tamo imati mira, koji da će biti Opatiji oduzet onim „neugodnim štropotom“ i „u uho dirajućim trubljenjem“ nove željeznice. Ali tu dolazimo do malene kontradikcije, jer ako su gostovi primorani bježati radi „štropota i trubenja“ željeznice, to je posve logično da će ti isti gostovi morat bježat i iz Lovrana i Veprinca, pošto će ih i tamo progonit taj nemili štropot i „trubenje“. I tamo su kao i u Opatiji sve najljepše i najudobnije „ville“ uz cestu a i one koje se imadu graditi bit će sagradjene uz cestu. Po tom: „štropot i trubenje“ ovdje i — ondje, od toga se ne uteče.

Nego velegradjani, a to su velikom većinom naši gostovi, ne mare mnogo za to: njihove su uši već tomu privikle, a ako se i nadje medju njima kakav bolestnik, koji je željan osobita mira eno mu gornjega diela Opatije, koji ni malo ne zaostaje za dolnjim, a dobro je, to će nam priznati i sam gosp. M., da i gornji občinari nešto zavriede.

Isto se tako ne slažemo s tvrdnjom, da će gostovi bježati i za to u Lovran i Veprinačku stranu, jer da se tamo ne plaća kurtakse i da se ondje jeftinije žive. Neka bude uvjeren gosp. M. da je već sada u Lovranu jedno jaje skuplje nego u Opatiji, a što se tiče plaćanja kurtakse, to je više nego li sigurno, da bi ista čim bi poskočio broj gostova i tamo zakonom uvedena bila.

Poštujući mnienje gosp. J. M. mi zaključujemo ovu prijateljsku i mirnu izmjenu misli i nazora, uz dodatak, da naš „Narodni list“ nije htio, da mu se predbaci, e bi on tobože htio uplivati na članove kurkomisije, pa je po svoj kroničarskoj dužnosti progovorio o tom pitanju, tek onda kad je isto već riešeno bilo.

Izlet na Učku. Sobotu večer je išlo iz Opatije i iz Voloskoga jedno 30 gospode i gospodja na Učku. Gore su se sastali s nekoliko gospode ki su prišli s Pula, Trsta, Pazina itd. Škoda da je bila naokolo vela magla, pak nisu izletnici mogli niš videt. Nego za svem tem oni su se lepo zabavljali — i posve su zadovoljni od tega izleta ki njim je dal priliku, da su se mogli upoznat s nekemi našemi vrednemi ljudi s preko Učke, mej kemi spominjemo osobito g. dra. Zuccona.

Škrokalo njim je. Krstič, Slocarić, Rižo Kafula i drugi neki kapurioni kalabrežke stranke va oveh stran pucaju od jada da je sabor potvrdil izbori Spinčića i Mandića. Oni su se već nadali veloj kukanji, nadali su se, da će njim s Poreča prit sva sila krajcari za novi izbori i da će onputa bit: — fraja popolo! A sada? Štrlić pod nos!

Creski izbori uništeni. To smo mi javili već u zadnjem broju našega lista. Poperdili su svi kako ubijeni radi tega. A ne samo va Cresе nego i puli nas. Kako prasci na sikiru gledali su ovi dni naši Kalabrezi i govorili su: Ma ča dunke zaspravlje mi ne smemo delat ča ćemo! ‡Peršoni, ter peršoni!

Kolera na Matuljah. Čujemo, da su neki naši Matuljani uznemireni, radi svojega — zdravlja. — Oni ne znaju pravo ako su se našli svi kusi onega razrezanega deteta, ale pak ako ih ima još kade skriveneh. Na to da bi morale pazit oblasti i učinit, da se i i ako se već nisu do sada našli, najdu i oni drugi kusi, da ne bi škopijala kakova bol — kuga ale kolera! Varamente, ne bi bilo nikakovo čudo po ovakovoj velikoj vručine.

Slavulj iz Dalmacije. Tako Krstić zove va zadnjoj špudaćere va organete od Costantina onu škovaceru, ka se zove „Pravi Dalmatinac“ a štampuje se va Zadre. Urednik te straci je opet neki Krstić, rodjak onega na Matuljah. Taj Krstić hvali Krstića i govori, da je ostao „čiste svjesti i savjesti“. Bit će tako, kada su odlučili, da će „organet“ izlazit samo 2 puta na mesec. A mojih 10 krun? Ej, šior Costantini paron dell' organeto de Matulje — come la magnemo? — —

Selenje našega naroda v Ameriku. Naš narod ovoga kotara obuzela je kako nekakova bolest koja ga sili, da se seli u Ameriku. Staro i mlado sve već zapušća rodjenu grudu zemlje, sve zapušća svoju domovinu da se preseli va Ameriku. Uprav nas strah hvata kad pomislimo na posledice tega izselivanja.

Naš će kraj posvema opustit, vinogradi i polja ostat će zapuščeni jerbo neće bit ki obdelat ih. Ni pol muke kad bimo znali da će narod koji se seli u Ameriku tamo imat toliko zaslužka da će moć ča god i prištedit za starije dane. Nego znamo, da se u Ameriku sa svih strana sveta seli puno ljudi, pa se bojimo da naši ljudi neće više nać tamo dela, pak da će se putovanjem u Ameriku upropastit. Put semo i tamo košta 600 forinti. Ako se ne nadje dela ili ako delo traje samo malo vremena onda se teško zasluži 600 for. pak budući se skoro svaki zaduži za putovanje teško se kada oslobodi duga. —

Za to se neka nijedan ne seli u Ameriku ki ni siguran, da će nać tamo delo puli kega će moć zaslužit više nego je potrošil za putovanje. Žalostno je vidit kako najbolji naši ljudi putuju u svet da zasluže koru kruha najviše radi toga jerbo se ovde nima nikakova dobitka a plaćila su svakim danom veća.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupilo se u malom hrv. društvu u gostioni „Langhamera“ u Pazinu 8 kruna. — Gosp. Pavao Justi daruje 1 krunu od prodane palice g. dru. J. Živili darovatelji. — Nadalje primili smo 50 filira od jednoga prijatelja „Učkara“. Živio! (Novac je uručen g. blagajniku družbe.

Cigaretni papir hitil je našoj družbe sv. Cirila i Metoda za Istru od 1. jenara, do 1. julija ovega leta kruna 389 i 63 fil Kako se vidi — lepi krajcar, a bit će još i bolje, ako budu svi naši pušači kupovali samo papir družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Mi njim postavljamo na srce, da kupuju samo takov papir.

Školske viesti za javne kô što i za škole družbe sv. Cirila i Metoda za Istru dobivaju se u našoj tiskari u Opatiji. Ciena je do 150 komada po 2 h komad, kod veće naručbe daje se 100 kom. za K 1·50.

Razne viesti.

Burake ženi — reć bi, da nisu onako strpljive, kako su bili njihovi muži. Čitamo naime po novinah, da su mnoge od njih doznale, da su njim muži va gvere umrli i malo za tem su se lepo poženile s englezkemi soldati.

Sada, kada je gvera svršena, puno se je Buri za keh se je mislelo, da su umrli, vrnulo doma, i već od jedan je našal va svojoj kuće Ingleza kako muža njegove ženi. Stvar ni baš najugodnija — i reć bi, da će tribunal imet dosta posla s takovemi slučaji.

Ivan Orth. „Rappel“ francezki list piše ovi dni da je Ivan Orth, sin pok. nadvojvodkinje od Toškani živ i da za to znaju va carskem dvore va Beče. Mi pak va to ne verujemo jer je s njim bilo puno mornari od našeh kraj, pak mislimo da bi se ki ta od njih bil oglasil.

Sanatorium na Nord-pole. Dr. Bunge, poznati putopisac sjevernih, polarnih krajeva odlučil je ustrojit na najsjevernijem kraju do sada poznate polarne zemlje jedan sanatorij za razne boli grla i dušnika, zač da tamo nima mikrobi, ki prouzročuju te boli. I taj sanatorij, kako čujemo bit će do mala gotov.

Talijani i Francezi va Tunizi. Europejci va toj zemlje, ki sada pripada Franceskoj posjeduju svega skupa 565 tisuć hektari zemlje. Od te zemlje pripada Francezom preko 508 tisuć hektari, a Talijanom samo 29 tisuć. Pak ipak bi ti nesrećni kalabrezi bili oteli i tamo zapovedat. Ma njim je skrokalo.

Nemački cesar i — sopela. Pred nekoliko vremena nahodil se je nemški cesar Vilim II. na Rajne, i tu mu je bila predana jedna stara sopela (tuba) ku su našli neki delavci va zemlje zakopanu. Cesar je pregledal trumbetu i pozval je svoje oficire da bi va nju zasopli. Oficiri su rekli, da oni ne znaju trumbetat. Na to je bil pozvan jedan delavac, nekadašnji vojnički trumbetaš da on zasope va nju. Kada ni ni on mogal to storit, cesar mu ju je na jedanput istrgnul z ruki i zapuhal va nju. Na to je trumbeta dala od sebe nekakov glas, kako da bi zarovla. To je cesaru bilo dosta, i zadovoljan ča je on jedini vredan sost va rimsku trompetu on je od veselja dal onemu delavcu — jedan cigar.

Komu je ovo svoje? Ovo leto, va mesece maje predikal je va Vodnjane neki ježuita iz Italije. Va svojih predikah, deju, da je uvredil — talijanskega kralja. Naši sudi su ga za to pod šub stirali iz Austrije. Dobro!

Neki dan bil je tužen negdere na Goričkem jedan Talijan iz Italije, jer da je uvredil našega premilostivega cesara i kralja i da je kričal viva Italija! Naši sudi su ga oprostili, jer da ta gladuh ni mislel uvredit našega presvetlega Cesara.

Stotinjače va zahode. Neki dan su va Prage našli težaki popravljajuć restauraciju „k zlatnomu križu“ va kanale od zahoda jedan paket va kem je bilo 187 karat od sto fjorini i 23 vizitnice, na ime Fritz Eberbach, apotekar va Nürnbergu. Kad su paket donesli na puliciju, dokazalo se je da su stotinjače krive, falsificirane, ali tako dobro da se ih ni moglo prepoznat.

Kako su te bankanote prišle va kanal od zahoda i ki je ta Fritz Elerbach ni se do danas moglo doznat.

Paćuharije.

Pape Satan, pape Satan, aleppe.
(Dante Alighieri: Inferno C. VII.)

Patatrák! Ja ne znam, kako je bilo, ni ča je bilo, ma to znam da se je na jedan put Učka, a s njom i sva naša mesta od Matulj pak do inclusive Moščenic, sprofondala va velu dubljinu — va utrobu ove naše zemlje. I ja sam se na jedanput našal va jednoj strahovitoj škurine — i nisam znal kamo bi, kamo ne bi. Na jedanput čujem od nekuda nekakov razgovor. Komać se je na to va me duh vrnul i ja sam pipajuć šal brzo napred i koliko bim jaje spekal već sam vam se našal pod jednom voltom kade su za dugim stolom sedela tri čoveka: — Stari Patrijarka a do njega na desno škrivan Relevante, a na levo — Rižo Nonin. Aha! ecco el merlo! rekal je Relevante, samo da me je videl. — Na pezu s njim! rekal je na to Patrijarka. A Rižo Nonin me je čapal sa svom forcom i hitil me je na pezu, tako da je zdela va ku sam pal jako prevagnula. I rekal je Patrijarka: — Va pakal s njim! Ja sam protestal i zahteval sam, da me još jedanput stave na pezu, ale po malo, ale sve zaludo — zač Patrijarka ni otel nikako pristat na moju. Onputa sam ja zavapil: — Me riservo el triduo! nego na to me je Rižo čapal i rinul me je va jedan škuri koridor. Još sam na sebe počutil i Rižotovu nogu i čul sam njegov glas: — Čapa mostro!“ I ostal sam sâm va škurem i počela me je od straha trest febra.

Na to se okole mane stori svetlo i pred mojemi očijami se stori jedan čovek, kemu je glava bila okrunjena s javorikom. — Ki ste vi? — pital sam ja njega. — Ja sam Dante! — odgovoril mi je on. — O servus! — rekal sam mu ja, baš mi je drago, da sam vas tu trefil. I povedal sam mu svu svoju nevolju.

Znal sam ja sve to, rekal je on na to mane, i ja sam upravo za to i prišal semo, da ti pomorem. Zač kako god sam ja jedan put imel, tako imaš i ti sada na lepšem svete jednu Beatricu, ka se za te skrbi. — Beatricu? rekal sam ja na to vas začudjen Beatricu? a ka je ta Beatrica? I Dante mi je valje odgovoril: — To je Berka — ona me je poslala semo k tebe — i zamolila me, da te izbavim. — O pietosa colei che mi soccorse! uzkliknul sam ja na to. A Dante meni: — Nego prej nego te izvučem od tuda ću te peljat malo va dolnji svet, da vidiš kako se tamo živi. — Bravo Dante, rekal sam ja, kako tebe jedanput Virjilijo, budi i ti sada meni vodja i učitelj“. Na to mi je on dal jednu prezu tabaka i mi smo šli marčajuć po stazi teškoj — trudnoj . . .“

Gremo, gremo i gremo i pridemo pred jedan veli portun, na kem je bilo napisano z ognjenemi slovi: — Per me si va tra la perduta gente!“ Vrata se odpru — a ja čujem sve sam plač i škripanje zubi. Ja nisam znal od straha ča bim storil, nego Dante ki je ogonil moj strah rinul me nutar i mi smo se oba našli va pakle. Keh sam nutre našal to ću vam povedet drugi put. —

Zadnje viesti.

Rim. Talijanski kralj gre ovi dni va Rusiju u posjete ruskemu cesaru. Tom prilikom pišu Talijani o veličini Rusije, a jutra te govorit proti Rusom da su barbari. Kralj će bivat va carskoj palače — Pethof. — Sigurno je, da va tako lepoj palače još ni nikada bival nijedan kralj talijanski.

Rim. Nakon svojega puta u Rusiju poć će talijanski kralj u Berlin k nemačkemu cesaru. K našemu cesaru neće poć, zač zna da on mu ne bi odvratil vizitu. Bome nam je svejedno, će prit, neće prit. Ne bimo se smeli da bi prišal, a tako ne ćemo plakat ako i lepo ne pride.

London. Kralj Eduard VII. je posvema izvan pogibelji. Okrunit da će se već va auguste.

Beč. Nemški se foji jade, da neće prit talijanski kralj va Beč — k našemu cesaru. Talijanski pak foji — mej njimi „Travaso delle idee“ i drugi — pišu bezobrazno da aleanca mej Austrijom i Italijom je učinjena samo iz gospodarstvenih razloga. Mej Austrijom i Italijom da nima ljubavi ni da je neće bit, dokle bude Austrija držala Trent, Trst i Istru. To su lepi savezmici! lepi aleati!

Salonić. Ovde je bil veli potres, ki je trajal deset sekundi. Puno je učinil škodi i — straha prouzročil.

Rim. Talijanska je kraljica va drugem stanje. Rimljani pripravljaju jednu novu zibelu. (Samo neka ju plate, a neka ne učine s njom onako kako su storili sa zibelom od male Jolande, ka, mislimo zibela, ni još ni ni sada plaćena.)

Dopisnica uredničtva.

Gosp. dr. Gulaš: Vaš lepi podlistak ćemo doniet drugi put. Ne pozabite nas. Morda i čagod kraćega? Živili!

Oglas.

Priobćuje se ovime svim poslodavcem i radnikom, da podpisana je u odborskoj sjednici od 29. junija t. g. imenovala liečnikom ove blagajne za Opatiju, gospodina **dr. Josipa Landr-a**, koji će ordinirat od 15. julija unapried za članove ove blagajne u Villa Tomašić u Opatiji.

u Voloskom, dne 1. julija 1902.

Ravnateljstvo kot. bolest. blagajne

P. n. občinstvo!

Podpisani javlja, da je počam od 1. julija o. g. preuzeo sam vodjenje svoje

mesarne

u Voloskom-Skradin

pošto je dosadašnji poslovodja gosp. Ivan Večerina odstupio od uprave iste mesarne.

Preporučujući se slavnomu občinstvu najtoplije, obećajem da ću nastojati, da u svem zadovoljim zahtjevima sl. občinstva.

Volosko, 1. julija 1902.

S odličnim štovanjem

Rafael Kundić.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatorijuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospođje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Najbolji se ljekovi dobiju

u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; ter liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove **čudotvorne kapi „Spasitelja"** proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju naduvanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozniću te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržaju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica **30 novč.**

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju na pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i muteža glave. Jedna bočica **25 novč.,** a nadomjećuju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsjegurnije lječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj **„bilinski sok"** te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se **jedino** u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popust!

HIMKO BABIĆ,

ljekarnik

Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Višekrat odlikovana ⁂ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

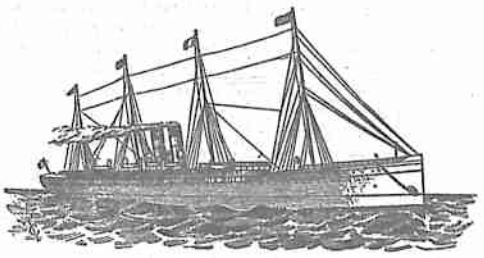

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nuždno da znadu čitati i pisati

---

Sjećajte se

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti **robe** kao **jestvine, odiela mužka i za djecu,** svake vrsti **rubaca, čarapa,** i svake vrsti **robe za kućnu potrebu; železnu robu,** razne vrsti **porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor** i garantirano dobru **modru galicu (vitriol), crvenu sol** za blago (marvu) od 5 kgl. dalje. (6)

Sve uz umjerene ciene!

Svoj k svomu!

Tiskara

V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz **vrlo umjerene ciene.**

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

Drugo izdanje.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cjena mu je na godinu 8 kruna, za sel jake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Volosk-om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 29. Volosko-Opatija u četvrtak 17. srpnja 1902. God. III.

Mir, sloga i ljubav.

Jedan pogled nazad. Prenesimo se duhom va ono vreme, kada je naša Istra bila svakolika va šakah naših najgrjeh neprijatelji — Talijani. Teško je to bilo doba za naš nebogi puk! On je već, tužni naš puk zdvajal i mislel, da mu je došla zadnja njegova ura, tako su ga ono bili zmrcvarili pogani ljudi.

Nego za njegovu sreću pojavile su se i na njegovom do onda posve crnom nebu lepe i bistre zvezde, pojavili su se muži od kojih nam samo imena Dobrila, Vitezić, Spinčić, Laginja, Mandić čine uzdrhtat srce najljepšim i najsladjim miljem.

Mi imamo već i nekoliko mrtveh dobročinitelji. Bog ih neka pomiluje i neka njim na nebe vrati sve ono dobro, ko su učinili nam va Istre. Oni a s njimi i naši živi vodje i prvaki, dali su a i davaju nam još i danas najljepši izgled istinskega i pravega rodoljublja.

I temu rodoljublju imamo mi zahvalit ono malo ča imamo i njihovemu maru i dobroj volji imat ćemo zahvalit i slobodu našu ka će već prit, da jedan lepi dan zasine nad našimi glavami kako najsjajnije sunce.

Rekli smo, da imamo malo. I to je istina, ali je istina i to, da je bilo najteže muki i truda, dokle se je i to malo zadobilo. Eto vam Kopra: Tamo se naši ljudi, od kih se neki za nas bore već kakoveh 30 let i sada još muče i napreču da predobiju kakovu mrvicu za naš dobri puk. Pomislite samo koliko uvreda su morali oni naši dobri prvaci podnest va ovo vreme naše teške borbe! Ma uza sve to oni se drže krepki i jaki — kako živi i žarki momci za svem tem, da se mnogim od njih glave već svetle srebrnemi vlasi. Ča je dakle, ča im podaje sile, da moru tako lepo ustrajat va svojem svetem delovanju? Rekli smo — domoljublje. I tako je, ali ča bi vredilo i najtepleje domoljublje, ako ne bi bilo popraćeno, iliti akompanjano s jednim bratom i s dvemi sestricami. A taj brat — to je mir, a te dve sestrice — to su sloga i ljubav.

„Mir je sveta stvar" — govori naš puk a takove su svete stvari i sloga i ljubav, osobito ljubav, ta dobra božja kćerka. Srećna ona kuća, ono selo, ona zemlja kade vladaju mir, sloga i ljubav, a nesretni su oni kraji i oni ljudi, mej kemi vlada nemir, nesloga i mržnja. S mirom, sa slogom i ljubavi moru se učinit čudesa — oni su potrebni svagdere i svuda. I dužnost je svakega da ih drži čvrsto, čvrsto — zač neima stvari ke se laglje zgube nego to troje. Jedna beseda, jedan mig, jedan pogled je kada god dosta, da se mesto mira ima nemir, mesto sloge neslogu, mesto ljubavi mržnju. A mi se čuvajmo, da se ta nesreća ne zatuče mej nas.

Nikada, nikada još ni se čutila tolika potreba mira i ljubavi, kako upravo sada, kada se je sve složilo, da nas zatare i upropasti. Stisnimo se jedan do drugoga, živimo lepo mirno i složno, ne gledajmo na svaku besedu, na svaku sitnicu. Svaki čovek može imet svoje mnienje, svoju misal; poštujmo to, i ne ljutimo se na nijednoga za to, ako on ne misli kako mi mislimo. Nas čeka velo delo. Istru još gaze pogane pandže — oslobodit našu zemlju od tih pandža — to je naš cilj, naša svrha. A do tega cilja i do te svrhe mi ćemo doć najpvvo ako budemo mej sobom gojili m i r s l o g u i l j u b a v.

Te tri besedi neka budu napisane na bandere, ka nas ima vodit k napredku i sreći naroda.

Dopisi.

Brgudac. (Svršetak.) Poslie toli krasnoga govora tumačenja i preporuke gospodina učitelja Josipa Svjetličića, digne se veleč. g. Zorko Klun, te predpostavi veliku korist i važnost škole predoči roditeljem da je njihova velika dužnost da svoju djecu odgajaju u strahu Božjem i da od takovih ćeju imeti pravu podporu u stare dane. Ako pak ne budu slično tomu se ponašali, da ih čeka teška odgovornost pred svevišnjim Bogom.

Poslie toga gospodin učitelj nas odpusti kućam, preporučivši nam da poslie obeda se povratimo u školsku dvoranu da se lepo porazgovorimo s našimi milimi gostovi, koji su nas počastili iz daleka Buzeta medju kojima je bio i naš čovjek jedan dobri i domoljubni gospodin koji je bio veoma zadovoljan naše svečanosti, našeg, zraka i položaja, te jošte da ćemo imenovat odbor naše podružnice, i tim smo se odputili svojim kućam.

Kad je prošao treći sat počeli smo se sastajat u školskoj dvorani, te na predlog gospodina učitelja, koji mi poda znamenje da progovorim koga bimo imenovali i bi jednoglasno odabran za predsjednika gosp. Mate Turković pok. Matka, njegov zamjenik Martin Mauša p. Martina, blagajnikom Anton Ivančić zidar Matov, njegov zamjenik Anton Ivančić Ivanov (Kivina), tajnikom Ivan Klobas Grgurov, njegovim zamjenikom Mate Brajković p. Blaža. Odbornici ustanu te se liepo zahvale na tomu imenovanju i časti koju su njima povjerili a prisutni gostovi njim odvratiše pljeskanjem i neprestanim živio-klici.

Za tim ustane mnogozaslužni gospodin Frane Flego te preporuči odboru da ustrajno radi o na se uzetoj dužnosti, da će to bit njima na veliku čast i dugotrajna uspomena njihovim potomkom.

Na koncu pozove prisutne da se liepo zahvale svomu uzvišenomu vladaru Franu Josipu I., koji potvrdjuje takove družbe na prosvetu svojih naroda, te postane burno klicanje „živio" naš premilostivi Cesar Franjo Josip I. Za tim zasvira glazba a gostovi se postave u jedno kolo te pjevaše uz glazbu mile hrvatske pjesme uz burni živio, živio! i napitnice, koje su se redale medju članovi i gostovi, pa onda zareda se ples i kolo tako da je sve plivalo u nekom velikom veselju i zadovoljstvu podajući si ruke i napitnice.

Prošlo pako šest sata i ne mareć za daleki put do Buzeta i još se držala tombola na korist naše podružnice a oni još gostovi tople i nemirne krvi popadoše nek bude gospodja ali Čička ajde u kolo i plesat, napokon gostovi počeše se s nami rukovat i pozdravljat i upućivat za odlazak, a naši Čići uzeše trobojnice i napitnice, pucanjem kubura, koje je trajalo cielo vrieme a osobito kod svete mise. Onda naši seljani kao jedna vesela braća, odprate veći del puta naše gostove prama željezničkoj postaji Lupoglava, te se vrate u školsku dvoranu na ples.

Sve je prošlo hvala Bogu liepo mirno i pošteno, i tim bi zaključena naša svečanost.

Mate Brajković.

Iz Sovinjaka. Mi komuništi nesretnoga komuna Sovinjak imali smo preko 20 let sami našu ministracion i još ju imamo za koji dan, aš kada smo vidili da je naš komun zataren, prosili smo da nam junta dopusti da se naša ministraaion opet zruči podeštariji u Buzetu. Junta ni otela to valje storit nego je poslala pred malo vrimena jednoga svojega impjegata, da se osvedoči, ako je istina sve ono ča je bilo u rekuršu rečeno. Kad je pak sam impjegat od junte na svoje oči vidil da je sve istina ono ča smo mi va rikoršu rekli, junta je vaje akordala da se naša ministracion zruči podeštariji u Buzetu i pravo je storila. Škoda naša da nismo prosili 15 let prvo, jer se čoveku stumih obrača kad vidi nač je prišal ovi naš nesrećni komun krivnjom od naših kalabrezi.

PODLISTAK.

„Spod Ključa."

Napisal Dr. Gulaš.

Ja sam bil već više puti pod ključem al kako se ono još reče: s onkraj kračuna. To ni najzada niš slabega, aš za istinu i pravo tamo se ne pride. Za to sam vam odlučil reć par besed, da i vi, ki niste još imeli te sreći tamo bit, doznate kako je tamo.

Kada gledam onu kuću, baš onako od svega srca uzdahnem: Blažene oči, ke te vide — s vani!

Ma ki te je storil? — pitam sam sebe naprvo. — Bog sigurno ni, aš sveto pismo od tebe niš ne govori. Vrag sopeta ni, aš on se križa boji, a ti si sva prekrižana, tako da nima se kamo ni miš zavuć. Da, da. Sada znam. Ozidali su te ljudi da budeš utočište onem, keh misli — vrag zet. Za to je na tebe toliko križi, da ne more ona crna nesnaga do — njih.

Va hotele „Spod Ključa" poznam već svi kuti i kantuni. Tamo se primaju tuji i domaći, mlado i staro, po dnevu i po noći. Kega primu tamo, obskrbljen je barem za neko vreme s hranum, pićem i s drugemi potrebščinami. Pul sve te nareščine vendar nijedan ne gre tamo sam, nego zame sobum obično žandarma špicum, al pak pulicaja s popečkom da mu — svete.

Kada prideš va ki hotel, pita te kakov bombončić od kelnerice, ča želiš, prez da ti pogleda na tvoju mošnju, pak na jedno rečene ako želiš kamaru za spat ona ti ju lepo odpre i pusti ti ključ va vratih, a ti ako si mlaji, moreš ju srdašno i podragat prez nikakove zameri.

Ovde pak je poboguji malo drugačije. Kada putnik pride semo, mora najprvo povedet svoje ime, a oni ga ni ne pitaju, ča želi aš znaju već naprvo, da on želi bit od njih ča dalje, to bolje. Onda ga dobro omecaju kako meškulju, navlastito pak njigovi žepi, a ako se na njemu vidi ča sumnjivega onda ga pobora i do koži svuču. Kada sve to oprave ontrat ga „kelner" pelje va kamaru tako, da hodi za njim, odpre vrata i kada putnik stupi nutra, onda mu ih brže bolje za hrbtom zalupi, da mu se sva creva pretresu. Kako se vidi, ovde mu ne pride volja „kelnera" — poškakljat.

Ako gost ča potrebuje, more slobodno dokle mu volju spune — čekat. Samo večer pride „hoteljer" pogledat va kamaru, ali ne ako gostu ča fali, nego ako — on fali. —

I za hranu i piće je ovde malo drugačije nego va drugeh hoteleh. Ovde more gost pitat ča mu duša poželi, i oni te mu donesu — ječmik i fažol, aš znaju već naprvo, da ga jako rad ji.

Hrana pak vam je fanjska. Pondeljak fažol, utorak ječmik i fažol, sredu fažol i ječmik, četrtak ječmik i fažol s ječmikom, petak kruh i voda, sobotu fažol i ječmik s fažolom, nedelju pak ječmik s fažolom i fažol s ječmikom. Varamente ta ječmik je procedjen na najtanje sito, da se ne biš zagušil s kakovum koščicum od prašuta al pak s kožicum od špeha. Kako vidite tamo ih dobro krme, da se nimaju ča potužit za to se sve kada god čuje ovde onde kega veselo pevat:

Oj, joj, joj
Vavek ta fažol!

A znate zač? — Aš ona perkvantica od „hoteljera", već naprvo zna, ča će ki jedan al drugi dan jist, ako ne misli umret — od glada.

Nego vendar je dopuščeno, ako ti sredu ne gre v dušu fažol i ječmik, da ga moreš kemu drugemu dat, a ti moreš pak naručit na primer ječmik i fažol s ječmikom, kega češ nefaljeno dobit — četrtak.

Dogodi se pak ki dan, osobito ako ti ni dal crv mira, da se va tvojoj zdelice, ku pošalješ va kuhinju po obed, sva hrana osuši prej, nego ti ju donesu va kamaricu. Ovakova hrana zove se po domaću — post. A takova hrana ti je žuhka, kako da si ju na žuće kuhal, a s čemerom zaleval. Tu zdelicu svaki pazi i čuva kako oko va glave aš ako ju oškrbi, bi mu mogla poć hrana — van, pak onda ne bi mogal centurin odužlevat, kako to delaju — po užance.

Južinat i večerat ni va ovem hotele navada, aš „hoteljer" dobro zna, da ne biš narinjen mogal spat na onoj trdoj slamnice.

Za ručnju ti vendar donesu kus kruha a za kafe ti reku, da ga je koga pozabila — broštulat. Nego kako nimaš tamo pravega apetita, to pustiš bokunac kruha za — zdelicu pomit.

Ako poželiš pušit, slobodno ti je pušit magari i pipu, ali samo kada prideš — doma. Žnjofat pak moreš koliko vrazi češ, kada načinjaš — slamnicu.

Sveći od Luce jetiki važgu svaku večer još za vida, ma — v Opatije, a ti onako

A sada pak stavlja se pred oči svim komunistom da kada budu izbori da ne budu rekli da nimaju vrimena, ali da ne gredu vrime gubit, aš ako ćeju znat ča su storili našemu komunu slabi ministratori, neka gredu pregledat u komunski uficij (ured) knjige, jurnale (dnevnike) i špecifike (izkaze) pak te se osvedočit, da kada su votacioni ni za reč, da se vrime neće poć gubit, aš onako se zatira sebe i one ki gredu votat ako neprijatelj se bori i predobi.

Dakle mi već ministraciona ne ćemo imet, upravljat će našim komunom podeštat Buzetski, a mi smo dužni i imamo pravo pomoć izbrat raprezentante, ki te izbrat podeštada.

Sada se vidi da ni za reč da se neće poć votat nego sada izberimo naše muže ki te najbolje i najpoštenije znat skrbet za komun i branit njegove intese, a ne onakove muže kakovi su bili do sada naši tri ministratori, onakove muže ki ne gledaju drugo nego špancirat na speže od komuna. Neka gre pregledat svaki pošten komunist one špecifike pak ćeli moć računat da su se svi oni puti u Trst, Kopar i Buzet storili samo na korist od komuna i dali ih je bilo onoliko potreba. Morda je za izbirat onakove muže kakvi su bili do sada tri naši ministratori ki su pomogli i ki pomoru i današnji dan delat, da gre komun in malora? Ča ćete birat onakove muže kim je reko impjegato od junte da na toj mali stvari su to učinili, pak da ča bi bili učinili da bi bili imeli u rukah jednu bogatu kasu. Ne, ne, takove muže ni za hirat.

Dragi komunisti svi ki znate štet hote va komunski uficij (ured) pak osvedočite se da li je istina ovo ča pišemo, obajdite jurnali i spečifike i kada budete vidili vašimi oči kako su ministratori aministrali neće bit potreba da vas ni jedan sili poć votat, ćete poć veselo kako na svate, magari ako bi bi vam premilo i kapus sadit.

Ako bi se pak zdignul na noge pogubitelj njegove patrije, da ne gre ni jedan votat za njegov partit, aš ako bi koji pošal bi se za njegovo ime znalo i u Ameriki.

Dakle sada čekajmo da pride oni dan pak ćemo poć svi složno storit našu dužnost.

Komuništ.

Domaće viesti.

Joj, joj, joj! vavek ta fažol! **Krstić mora poć 3 meseci** va peržun. Tako glasi odluka c. k. zemaljskoga suda va Trste od 12. julija 1902. Kako je poznato je bil na dan 21. aprila o. l. kažnjen na 3 meseci pržuna, s postom i na isplatu troškova i to sve radi one grde uvredi, ke je va svojem blatnem liste zirigal proti g. Podmeniku, ocu obitelji.

On je proti odsudi od jurati učinil rekurš i pisal je va svojoj špudaćere da neće va škuren moreš slobodno tuhtat, ča ćeš drugi dan — mislet.

Pak moreš i po kamarice šetat. Od zida do zida su po četiri koraki, a nazad pak šest do sedam koraki, ako delaš — kraći.

Za piće je vendar bolje. Tega ti barem ne fali. Tamo va kute stoji vrč. Ako biš rad pit vina, biri, šnapsa, rakije ali makar marsali, samo nagni vrč i v usta će ti teć — voda.

Ča se pak tiče druge postrežbi, tu puste tebe, da se moreš na svoj mod služit. Tako moreš sam rahljat postelju, pomest brlog, punit i praznit — kiblu. Stol i kantridi čistit ni ti potreba, aš ih ni tišljar imel lasno — storit. Redki su pak ki se daju na lov na čamzi i pauki. Oni ih vole pustit, da njim delaju — kumpaniju pak da se malo i s njimi — poigraju.

Ako biš rad poć malo na sprehod, to ti je slobodno se javit „hoteljeru", ki ti je tako dobar, da će on na mesto tebe poć — šetat.

Ale sve jedno moreš poć va stanovito vreme pol uri na dan va kortil, kade ti je pak dopušćeno dičit se i radovat onem crnem zidom, ki su goli, kako da si ih s britvum obril. Va pol uri imaš dosta vremena da ih se naveličaš, onda pak te „kelner" milostivo spameti. da već moreš poć va svoju kamaricu, za kum ti duša gibi, kako taneka za koprivom.

Vas dan pak ti je dopušćeno gledat kroz poneštru. Da ti pak ne nahudi očijam prevelika svetloba, stavili su na poneštru gustu mrežu od žice. A da te pak ki ne pride po noće kroz poneštru pokrast, zagradili su ju jako dobro s debelimi železi. Ova železa još su dobra i za to, da ne padeš preko poneštri, ako biš se nazrl, da ćeš videt mrvu božjega sunca.

Kada se zasitiš gledat kroz poneštru, moreš se slobodno za promenu zabavljat i po zideh. Ako znaš čitat, to ćeš nać tamo takoveh blagoslovi, za keh još nisu nikad čuli ni popi ni fratri. Da bi samo svakega desetega Bog uslišal morale bi strele pucat barem desetak dan bez prestanka Da pak Bog usliša svaki stoti od oneh debljeh blagoslovi, to bi se već bil svet najmanje sto puti prekombićil za svemi suci skupa. Slobodno ti je pak, ako i ti znaš kakov ekstra blagoslov, da ga tamo prišuštaš, samo ako najdeš — mesta. Pače to ti je i tvoja sveta dužnost.

Ako pak ne znaš čitat, moreš se i drugačije po zideh zabavljat. Tu ćeš nać svakakoveh figurić. Lepeh i grdeh, maleh i velikeh. Ja sam najraje imel tri. Prva je bila, kade nekakav lopov jaše na magarce, a zada ga mularija poteže za — salo. — Druga je, kade jedan mali čovečac krade žakvu, a pod njim stoji jedan drugi i mu preti — kolčićem. Treta pak je, kade jednega brkatega hljustinu tuče — s popečkom.

Va hotele „spod ključa" nimaš se bat da će te ki pokrast, ale prevarit ni oslepit' aš onde tat ne krade, razbojnik ne ubija, krvopija ne guli ljudi, ni oderuh ne slepi. Tamo su vam sve sami angjeli — prez rogi. Za to moreš mirno spat, samo ako ti se smiluju — čamzi.

Kako vidite va ovem hotele ni baš vrag onako crn, kako se misli.

Ako prem je onde tako lepo i dobro, to svaki kada mu pride doba ća poć, tako teško gre, da od silne preši, skoro sam sebe — nutre pozabi. No, sada sada znate, zač ja tamo tako rad — hodim. (A kako je pak puli Ježovitari va Trste, kamo će morat poć Krstić? Opazka slagara.)

Joj, joj, joj! vavek ta fažol! **Krstić mora poć 3 meseci** va peržun. Rekuril je niš manje nego va Beč na c. k. visoko sudišta. Nego dobil je — kope. C. k. Visoko sudište zabacilo je odlukom od 18. juna 1902. br. 8255 Krstićev rekurs i potvrdilo odsudu zemaljskoga suda u Trstu, veleć, da je kazna pravo odmjerena.

Ste čuli mački? To vam je ta vaš prorok. Barem neće moć reć, da su mu to napekli Hrvati, zač i deca znaju, da su ga odsudili talijanski jurati. Nego ča će vam sada nalagat. Najzada, njemu je lahko dat vam rog za sveću, zač vi neki mački ste, ne zamerite takovi trubili, da vas je laglje za nos peljat nego kravu za rog. Dunke ča će vam reć. Ili će vam dat intendit, da je po nesreće zakasnil podastret rekurs, ili da će još rekurirat ili pak će mučat kako panj. Moglo bi se dat, da vam i istinu reče i da vam sporuči, kako on mora poć va pržun zač da je branil vaše pravice. Da ste vi pametni, biste mu lepo žboknuli, da se pravice ne brane tim, ako se poštenem ljudem kakov je Podmenik zmera tat i trufator.

To mu vi recite, a mi? Mi govorimo ča i vavek: Prat božji!

Imenovanje. Ovi dni je Nj. Preuzvišenost Ministar za bogoštovje i nastavu imenoval veleuč. g. dra. Ljudevita Ćikovića pravim profesorom za vjeronauk na c. kr. državnoj gimnaziji u Trstu. Našemu velevrednemu prijatelju naše najsrdačnije čestitke.

Izpiti na školah družbe sv. Cirila i Metoda u Voloskom i Opatiji obavili su se kako je već bilo javljeno va „Narodnem liste" ponedeljak na 14. o. m.

Mi ki smo prisustvovali svim tim ispitom moremo reć, da su se isti obavili na naše najveće zadovoljstvo. Naša družba more bit ponosna sa svojemi školami a i roditelji moru bit zadovoljni da im deca onako lepo napreduju. Naši su učitelji učinili svoju dužnost — evala njim!

Istaknut pak moramo posebice gdjicu Maricu Bogović, učiteljicu na družbinoj školi u Voloskom. Ona je vanrednim svojim marom i revnošću pokazala koliko i kakov može biti napredak na jednoj školi kad onaj koji uči ima za to pravu volju i ljubav. Mi njoj čestitamo a čestitamo i drugim našim učiteljem postavljajuć im na srce da tako ustraju i u napred. Jer zaludo, govorilo se ča mu drago, škola ostaje ipak glavno polje na kem se najbolje more delat za očuvanje narodnih svetinja — jezika i narodnosti. To znaju Talijani, za to se oni onako zverski i protive našim školam, ča je krivo, da ih imamo u Istri dosti malo. Nego i ovo malo ča ih imamo gledajmo, da nam budu uzor škole. To će se postić samo onda, ako budu naši učitelji živeli samo za školu, samo za nju mislili i radili.

Svakomu pravomu učitelju mora da bude jedino delo — škola a jedini naslov — učitelj.

Samo takovi učitelji će bit Istre našoj na pomoć i spas. Javne naše škole imaju na našu sreću lepi broj takoveh učitelji. Za njimi ne zaostaju ni učitelji družbe naše. Kao takoveh mi ih pozdravljamo i želimo im, da zaslužene praznike spravedu va tihem mire va veselju i zadovoljstvu, da moru onda s većom voljom i s frižjimi silami upret u delo, ko ih čeka do jedan mesec i pol.

Učiteljsko društvo za kotar Volosko obdržavati će izvanrednu skupštinu dne 21. t. m. u kući g. Pušnika u Šapjanah. Tko se želi pridružiti skupnom objedu, valja da to prijavi predsjedniku g. Makarovića u Jelšane najdalje do 19. t. mj.

Ašešor — Hrvat. Kako je poznato svaka izborna kurija bira medju se po jednega člana junte. Naši zastupnici za izvanjske občine izabrali su za ašešora iliti člana zemaljskega odbora veleuč. g. dra. Dinka Trinajstića odvjetnjka va Pazine. Do sada je na tem meste bil jedan Talijan. Poznajuć dičnega dra. Dinka mi smo uvjereni, da je ta čast zapala čoveka, od kega se imamo nadati samo dobremu. Čestitamo mu od srca a isto tako čestitamo i veleuč. g. dru. M Laginji ki je bil izabran njegovim zamjenikom.

Lepa čast. Naši zastupnici va sabore u Kopru izabrali su va sednice od 8. o. m. g. Pavla Tomašića trgovca va Opatije članom prizivne komisije za osobnu dohodarinu za kotar Volosko. Njegovim zamjenikom izabran je g. K. Šišković trgovac iz Crnoga kala — občina Materija. Čestitamo.

Najstariji Veprinčan. Jeletić Tomo p. d. Tončinić rodjen dne 19. decembra 1805., umro je mirno utorak dne 15. tek. julija. Uzorna upravo ljubav i odanost, kojom su ga pazili do zadnjeg časa kći mu Ivana sa mužem Josipom Kerštof, uzdržala je dičnog starca vedra, zadovoljna i vesela. Još pred par mjeseca bi bio „zakantal" sa kćeri onako po starinsku, da mu se je sva sušešćina čudila. Dičnomu starcu bila lahka domaća zemljica!

Razprava u Cresu. U prošli petak bila je razprava u Cresu na sudu proti 22 mladića naše hrvatske narodnosti, jer da su navalili na creske Talijane koji su se nalazili u jednoj gostioni. Na razprave se obratno dokazalo naime da su Talijani navalili na naše, te sudac je proglasio sve naše osim dvojice nevinima dok Talijani su svi osudjeni na globu ili zatvor.

Naše mladiće zastupao je g. dr. Stanić iz Voloskoga. Ki zna će još Costantini pustit da Krstić piše da g. dr. Stanić nima pravo braniti na sudu.

Talijansko gospodarstvo. Od tršćanskeh Talijani prišal vam je na svetlo jedan lepi — marun. Vi znate svi, da je va Trste na hiljade i hiljade gladuhi iz Italije, ki domaćem ljudem zimlju s pred ust onu suhu koru hleba, ku bi tamo svojemi žulji mogli zaslužit.

Za ti gladuhi dužna je Italija gradu Trstu za špitalski stroški 443 tisuće krun. Ako se pak na ovu svotu računaju još interesi, onda iznaša dug od Italije gradu Trstu ravno 587 tisuć krun. — Oprostite, ako je malo! —

Po dogovore našega i talijanskega governa, ti stroški mora poravnat Italija. — Nego da se tršćanski Talijani ne zamere blaženoj Italije, još ni njim prišla misal da bi gledali te hiljadice krunic od Italije sterat. Bog očuvaj!

I tako se privandrani talijanski gladuhi zmukti leče va Trste, i još domaćem ljudem zimlju i ono malo zaslužbi ča bi je tamo našli.

Vidite, takova su vam ta talijanska gospoda! Vej se ga vrag, da ni takoveh maruni još kade po Istre.

Stari Campitelli je zel salamar pak je moral pondeljak bežat vanka od sabornice. Po zakonu bi va ono vreme, dok je on va kabinete de lettura, moral predsjedat podkapetan. Ale kako je naš premilostivi Cesar imenoval za podkapetana Hrvata g. dra. Stangera, Kampiteli ga ni otel pustit predsjedat nego je prekinul sjednicu

Es wird erucht nict auszuspucken. Znate kade sam to pročital? Va vagone od železnice, ka pelje v Reku. Ja sam nekeh pital, ča će to reć, ma mi ni nijedan znal pravo stvar raztumačit. Najzada najde se se jedan, ki mi reče, da će ono reć, da se ne sme pljuvat. Dobro je, reče drugi, ma mi moremo pljuvat. Ono je napisano samo za Nemci, da nas ne okuže svojim pljuvanjem. Da ne smemo i mi pljuvat bi bili i hrvaski napisali, za to evo — i pljune, kako da je cvanciku vrgal na pod.

Govorimo sada pak malo kako treba. Železnica Südbahn, koliko spada na naše strani ima lepega dobitka i od naših ljudi, pak bi se moglo od nje zahtevat, da malo više rišpeta jezik našega puka kada su njoj već dobri naši groši. Nego tamo je sve kako da smo va Berline. Ako pak naš čovek ča fali, al prestupi ki njih propis, to se valje na njega otresaju, kako pas na vrelu kašu i tamo pod nos mu gnjetu oni nemški njihi napisi.

Piši me v uho! — Pišite hrvatski, pak ću i ja znat — koliko je ur.

Nino Rožin i žigice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Nino se je neki dan našal va čude. Nahajal se je pul Mihotić, a kako mu cigar de „šusterkuba" ni nikako otel goret, potrošil je sve žigice od talijanske „Legi". Ča će, ča neće — šal je on va jednu butigu, da kupi žigice. (Ki mu je dal beči, ter on niš ne dela već vavek planduje. Nedeluta, ter nedeluta!) Inšoma šal je on va butigu i pita čisto po hrvatski: Molim kutijicu žigica! Naš trgovac dal mu je razume se, škatulicu žigica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. — Neću ja tih žigica — što će meni takove žigice? dajte mi drugih žigica. A trgovac njemu: — Ja, moj dragi, mi ne držimo drugeh ako ne takoveh. Ako vam je pravo zamite ih, ako ne — pustite. Prijatelji, kako prvo.

Sada se je Nino našal mej dva — — ogoja. On bi rad ostal ki je, naime tvrdi kalabrežki patriot, a opet bi rad zapalit svoju „šusterkubu". Sada, ako kupi fulminanti od družbe, adio patriotismo! Adio Italia! a opet ako ne zapali svoju „šusterkubu" ka muka, kolika teškoća! Kako bi on to mogal podnest! I dugo je Nino razbijal

svoju glavu dok nu ni najedanput prišla sretna misal va glavu. — Dajte mi škatalu fulminanti, rekal je trgovcu. Zatim je iz žepa stegnul jednu praznu škatulicu od „Leginch“ žigic i strpal je va nju — žigice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. — Sada ši, sada! rekal je na to vas vesel i zapalil je svoju „šusterkubu“ i šal vanka z butigi oholo i ponosito, kako da je Menelika potukal. A brižan Nino! Ne vidi on, da si je s tim sam podpisal sentencu. Ča su se morda promenile one žigice va talijanskoj škatule? Nisu, već su ostale iste, ke su i prej bile.

A tako je i s Ninotom i Puovićem i Ivakom i Lovrinom i svemi temi ljudi, ki bi po sile oteli bit Talijani. Z nutri su pravi Hrvati, a z vani se čine Talijani zač su zavijeni va taljanskoj velade. Ale Talijan govori, da „abito non fa el monaco“ tako isto i naši mački ostanu ono isto ča su, naime pravi mački za svem tem, da je na njih obrasla kalabrežka dlaka. A upravo tako je i z onemi žigicami. One te ostat vavek prave hrvatske žigice makar da ih se zapre va samu tabakeru od staroga Campitella. Dapače moremo reć da i od one male škatuljice ima naša družba jedan mali dobitak. Tante gracie, šior Nino.

Razne viesti.

Srušil se zvonik sv. Marka va Beneceh. Pondeljak na 10 ur u jutro srušil se je va Beneceh zvonik sv. Marka. Ta zvonik je bil visok skoro sto metar. Jako je lep pogled bil s njega na daleko i na široko, pak ni čudo, ako je svaki dan hodilo puno ljudi na njegov vrh, da se nagledaju prave lepoti. —

I ta zvonik je sada porušen. Strašan je bil štropot, kega je prouzročil sa svojim rušenjem. — Na sreću kod tega ni nastradal ni jedan ljudski život, jer su oblasti na dobu ogradile prostor, na ki se je imel porušit. — Već se je naime od nedelje po grade govorilo, da će se zvonik porušit, ča se je i dogodilo. Uzrok temu govore, da je jedna široka puč, ku je učinila svoje vreme strel. Usled kasnejeh potresi i streli ke su na zvonik padale ta se je puč širila i širila sve dokle nisu temelji popustili — i turan se porušil.

I to je prst božji! Venecija je va svoje vreme učinila svetu puno zla, a naš narod v Istre i va Dalmacije je tako gnjavila da se posledice njijega prokletega gospodstva još i sada ćute va našeh stranah. Benečani su sve naše zlato i bogatstvo prenesli va svoj grad Beneci, oni su nam posekli sve naše šume i ljude su naše peljali sobom kao robove i oni su morali njim služit i delat za njih kako blago. Sigurno je, da je i ta zvonik pomogla sazidat hrvatska ruka i to — pod moraš.

Nego Bog ne plaća svake subote. Venecija je pred 105 let propala i za vavek zgubila svoju slobodu, a sada je propal i njiji zvonik. Prst božji! Razbojnici našega naroda propadaju, dočim se naš 'puk, naša domovina pomalo doduše ale postojano diže i diže. I dizat će se, dokle god zadobije onu slobodu, ka joj po božjem i ljudskem prave pripada.

Strahote va Martinike. Naši čitatelji znaju za veliku nesreću ka je stigla nesretni otok Martiniku. Ta strahota je bila valje va početke opisana va našem „Narodnem liste“ ale ono ča smo onputa napisali mi, a i druge novine nije ni sena onega ča se je dogodilo. Sada komać prihajaju na videlo stvari skoro nikada ne čujene, grozote, od keh gredu čoveku vajer vlasi a koža se sva ježi.

Nego taj dogodjaj ki pokazuje kako je naša zemlja još jako dugo od onega vremena, kada će bit sva skrućena, a po tom i smirena, taj dogodjaj je preveć znamenit i velik, a da bimo se mi a i naši čitatelji mogli zadovoljit sa samem onem, ča je o njem bilo štampano va našem liste. Mi smo o toj strahoti dobili od jednega našega prijatelja va Martinike nekoliko listi, va keh nam opisuje nesreću počam od 8. maja dalje. — Mi ćemo ti listi priobćit malo po malo va našem „Narodnem liste“, danas ćemo pak gledat da našem čitateljem prikažemo u kratko, ča se je zbivalo okolo vulkana Pelee nekoliko vremena proj one vele nesreći. Da čujemo.

Gora Mont Pelee od ke je i prišla sva ta nesreča je za jedno pedeset metar niža od naše Učke. Ta gora je probušena, kroz nju je više puti prihajal dim vanka, a leta 1851. je rigala i oganj, lavu i kamene. Od tega vremena je gora-vulkan mirovala, i činilo se je, da se je za vavek ugasila. Niže od te gore, dole puli mora bilo je grad Saint-Pierre, grad velik kako i Reka. Bogat je to bil grad, pravi trgovački grad, va ki su i naši brodi jako gusto navigovali. Grad je lepo napredoval a stanovnici su njegovi va malo let nakupili svu silu bogatstva. A gora Mont-Pelee njim je bila za zabavu, oni su se često puti penjali na nju i kupali su se va jednem malem jezerce, ko se je učinilo na otvoru nekadašnjega vulkana.

Puli tega su posvema pozabili, da je leta 1851. iz onega otvora u okolo sipal oganj i druge stvari ke ubijaju. Nego ovo leto je Mont-Pelee pokazal da je još živ. Već meseca marča su se videle zgora njega lahke pare — beli vapori — ali reć bi, da za to ni ni jedan puno maril. Ljudi su se zabrinuli komać jedan mesec dan za tim i to prošlega aprila, kada su se na vulkanu počeli javljat crni dimi.

Bilo je to 25. aprila. Va grade i va drugeh mesteh okole nesretne gore počelo se govorit o vulkanu. No najvećma se je preplašil neki Guerin bogat čovek, ki je imel niže vulkana na ušću „Bele reki“ puli mora svoju velu fabriku od cukara. Na 28. aprila uspel se je direktor njegove fabriki na vrh gori i na svoje velo čudo videl je, kako se je ono jezerce izsušilo, a voda iz njega pretekla va „Belu reku“. Ta voda bila je tepla. Na 2. maja „Bela reka“ je ostala na jedanput prez vodi, ale po njoj se je već valjalo nekoliko blata. Vulkan je dimil — a uokolo je padalo već i nekoliko popela.

Subotu na 3. maja radnici od fabrike Guerin prestrašeni nisu oteli delati. Popel je padal dugo, čak do grada Fort de France. Uokolo bilo je već palo prilično puno popela, a krovi kuća od grada Sant Piere bili su već skoro s njim i pokriveni.

Pondeljak na 5. maja u jutro pogibelj je postala još i veća. U noći mej nedeljom i ponedeljkom se je od gori zvaljala sva sila crnega blata, ko je porušilo zidi okole fabrike Guerin. Na 4 ure u jutro blato je prestalo valjat se z dolu. Na 9 ur i pol bila se je i gora smirila. Ali Guerina ni to primirilo. On je odlučil stavit svoju familiju dugo od pogibelji. I zapovedel je, da bude njegov „yacht“ pripravan za dve ure za polne, kada al ti on začuje silan vrisak. Ljudi su vapili: — Gora gre z dolu! gora gre z dolu! Ni hodila gora zdolu, ali se je iz nje valjala uz strahoviti grohot i štropot vela gromada blata. Guerin je bil na meste od kuda je mogal gledat tu strahotu — strahotu i rovinu svoju. Jer ona gromada blata mu je pobrala sina i nevestu i 30 ljudi, ki su svi poginuli. Va blate bilo je steni od 25 tonelati i kada je ta strahota grohnula va more proterala ga je za 102 metra vanka.

Strašan je to bil prizor, kada se je more nazad povratilo. Bilo je to kako sudnji dan. 6. maja u jutro va grade Saint Pierre se je na jedanput ugasila letrika i ljudi su svi od straha pobegli na ulicu. Taj dan je palo puno popela, po kroveh i ulicah bilo ga je već naslagano do 5 centimetri va debljine. Toga dana se je iz vulkana dizal va volu visinu stup dima, a iz cele gori sa svih strana dizali su se nebrojeni dimi. A sve se je to zbivalo uz strašnu buku, kako da stotina kanuna puca negdje u blizini. Toga dneva je Guerin odputoval iz Saint-Piere-a i rekal je na polazku nekem svojem prijateljem: „Vaš grad ni već za prebivat va njem. Vam će se dogodit vela nesreća — —

A ta nesreća je pala na nesrećni grad dva dni za tim. O tem i o drugeh nesrećah govore listi našega prijatelja iz Martinike.

Iz Kine. Kako se zna, tamo je bila segaleta buna i vojska. Mej drugemi soldati bilo je i naših. Za to se je Kina obvezala platit našoj državi ili statu 14 milijuni krun. Od tega to dobit svoj del ranjeni soldati, a za oneh, ki su pali tamo, pak njihova rodbina. Zna se već sada, da je udovica od kapitana Thomanna dobila 400 tisuć krun, prez onega, ča njoj naš premilostivi cesar dava 1200 krun na leto za odgojenje njijega otroka. Naš konzul pak Rosthoru, ki je va onoj bune sve svoje premoženje zgubil, dobil je 150 tisuć krun.

Radi bimo znat, koliko se pak dava za ranjeni al mrtvi naši soldati.

Kolera na Filipinima. Na Filipinima hara strašna kolera, kojoj je palo žrtvom više tisuća ljudi.

Strašna eksplozija. Iz Pittsburga javljaju, da je u ugljeniku Kambria kod Johastovna u Pensilvaniji zasuto od eksplozije 600 radnika, od kojih je 300 odmah poginulo.

Prodala sina. U Szátmaru u Ugarskoj dogodio se ovaj žalostni slučaj. Neka žena imenom Kószta razglasila je sasvim formalno, da prodaje svoga sina. I našao se već kupac, koji joj htjede dieto odkupiti. A nije ga ni računala skupo, bila je pripravna dati ga za — 6 kruna. Ali u zadnji čas, upravo, kad je pogodba sklopljena, spriečio taj nečovječni čin redar, te majku predveo na redarstvo. Ondje je izjavila, da je morala prodati sina, jer nema od česa živjeti, pošto je on njezin jedini imetak.

Što rade kraljice. Kad cio sviet radi, naravski da i kraljice ne mogu biti bez posla. Evo čime se bave pojedine kraljice: Engleska vladarica rado fotografira, prije se je vozila na biciklu, sada joj je više u volji automobil. I njemačka carica ljubi fotografiranje. Ruska carica vrlo liepo slika, dobro glumi i liepo svira. Kraljica Vilma rado jaši i skliše, belgijska ljubi lov, talijanska automobil i piše pjesme; virtemberška kraljica zanima se za ženske pokrete i ljubi razne igre, španjolska voli javne svečanosti, srbska posjećuje rado bolestnike, saska kraljica provodi vrieme vršeći vjerske obrede, te ustraja škole i sanatorije, Carmen Sylva, rumunjska vladarica piše pjesme; portugalska dala se na učenje medicinske znanosti, te se brine oko uredjenja i reforma bolnica. Bavarska vladarica bavi se takodjer znanošću.

Nova nesreća na Martiniki. Na 9. o. m. od 7 ur i pol na večer pa do pô noći trajala je nova erupcija vulkana Mont Pelee. Iz vulkana se je va zrak dignul crni oblak pun eletriki. Taj strašno crni oblak se je dignul va zrak u spodobi jedne velike volte, po koj su kako po nebu bile rastrešene svetle točke — električne iskre. — Grmavac za grmavcem sledil je sa strahovitom tutnjavinom, ka je prouzročila puno straha. Zrak je bil zagušljiv — sila eletrike izgorila je telefoničke žice u Fort de France i u okolici. U bližnje mjestu Carbet usidrila se engleska znanstvena komisija. Misli se, da su članovi te komisije poginuli u noći od 9. o. m.

Bolest kralja Eduarda VII. gre vavek bolje. Okrunit da će se 9. augusta o. g. Novine a mej njimi „Times“ va prvem rede pišu, da kralj ne boluje od raka i da se puli njega od te bolesti ni pojavil ni najmanji znak.

Grčki kaludjeri kažnjeni. Naši će se čitatelji sjećat kako je lane va Jerusolime nekoliko grčkeh kaludjeri napalo na neke nemške franciskane i z metlami ih stuklo. Sada nam javljaju od onde, da je ondešnji tribunal pedepsal grčke kaludjere na 4 i 9 meseci zatvora.

Pas dobil medalju! „Mouk“ vojnički pas garnizone u Bitche dobil je ovi dni medalju za „zasluge“. To je već druga medalja ka resi — kolarin tega slavnega pasa. Prvu medalju mu je dal bataljun Walderzeov prigodom njegovega povratka iz Kine. Ta medalja bila je — od Kini. Morda mu bolje pristoji, nego kemu ter kemu od njegoveh gospodari.

Poštenjak Pjerotić zatvoren. To vam je dragi naši čitatelji onaj čovjek, kega je pred nekoliko vremena Krstić hvalil i va zvezdi koval. A zač ga je hvalil? zaš je ta Pierotić s nekemi drugemi dalmatinskem Talijani otel na lahki način prit do imanja ko je bilo tudje, pak mu je škrokalo. Vas pošten svet ih je kudil, samo oni ki su njim jednaki su ih hvalili. Zaprt je i dopeljan va Zadar iz Italije, jer je tužen radi prevarstva. Lepeh pajdaši i patriot ima Krstić po sveta keh još i sad hvali. Inšoma drug druga i va crekve nadje.

Kitchener va Londre. Inglezi su neka posebna vrst ljudi. Oni su kako je poznato potrošili milijune i milijune da proslave okrunjenje svojega kralja. I već je bilo sve pripravno i Inglezi su se veselili frajam, ke ih čekaju. Kada najedanput od svega tega — niš. A da bi zač — nego radi jednega kraljevega muzoliča ki se je učinil na jednem njigovem — proščenja pitam — olitu. Inglezi da ponore od jada. Ča zaradi jednega olita, da se moraju prenest sve te fraji? Kako more to bit? I to da se ima dogodit njim — Inglezom, ki su gospodari skoro od pol sveta? To je nečuveno. I oni od jada ča te učinit. Vratil se je ovi dni iz Transvala poznati Kitschener i Inglezi su kako nori za njem vapili po Londre. Oni su se morali nekako sfogat — i sfogali su se.

Ricetа Dr. Guli.

Dobro jutro! sjor Dutore
Quante nove? nis ne znas;
Povereto! che dolore,
Ce je tebi sada bas?

Reci Gule, se ne plasi,
Svom Dohturu mozes reć
Cosa hai i ce te strasi,
I cut neće boli več.

Tuzen, slab i oci blede
Neb' hotel da ti je ce,
Dal colore mal se crede,
Un riscaldo forte xe.

Ja sem Dohtor Bonadose,
Ti to capis, che vol dir:
S malo rici molte cose,
Poc 'a poco far capir.

Se tu senti nela festa
Che se canta slavo qui,
Sofri tu calor di testa?
Ti in avanti fa cusi:

Pusti svakog neka treska
Batti duro! saldo la!
Povrh glave aqua fresca,
E la freve passara.

Evo tebi ovaj zlamen:
Ne delas li kako gre,
Ces se kajat: Amen, amen
Mea culpa i moj greh.

Dottore Bonadose.

Zahvala.

Za mnoge dokaze sućuti povodom smrti i pogreba naše nezaboravne supruge odnosno majke

Marije Blagar

izražujemo najiskreniju zahvalu svoj rodbini, prijateljem i znancem.

Osobito pako zahvaljujemo gosp. svećenikom toli domaćim koli veleč. gosp. Josipu Petraku kapelanu u Rukavcu, gosp. učiteljem, Poljancem i Rukavčanom, tor napokon svim onim mnogobrojnim pratiocem drage nam pokojne k vječnomu počitku.

Veprinac, 13. julija 1902.

Mate Blagar, suprug. **Ivan Blagar,** sin, za sebe i u ime braće.

Oglas.

Priobćuje se ovime svim poslodavcem i radnikom, da podpisana je u odborskoj sjednici od 29. junija t. g. imenovala lječnikom ove blagajne za Opatiju, gospodina **dr. Josipa Lamer-a,** koji će ordinirat od 15. julija unaprieđ za članove ove blagajne u Villa Tomašić u Opatiji.

U Voloskom, dne 1. julija 1902.

Ravnateljstvo kot. bolest. blagajne

P. n. občinstvo!

Podpisani javlja, da je počam od 1. julija o. g. preuzeo sam vodjenje svoje

mesarne

u Voloskom-Skradin

pošto je dosadašnji poslovodja gosp. Ivan Večerina odstupio od uprave iste mesarne.

Preporučujući se slavnomu občinstvu najtoplije, obećajem da ću nastojati, da u svem zadovoljim zahtjevima sl. občinstva.

Volosko, 1. julija 1902.

S odličnim štovanjem

Rafael Kundić.

Dr. L. Roheim

poslednik sanatorijuma,

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Najbolji se ljekovi dobiju u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove **čudotvorne kapi „Spasitelja"** proti svakoj želudčanoj boli, tjeranju naduvanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grcanicu te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržuju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica **30 novč.**

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju za pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i muteža glave. Jedna bočica **25 novč.,** a nadomješćuju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i materncu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsjegurnije lječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj „bilinski sok" te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se **jedino u ljekarni** podpisanog kamo molim i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popust!

HINKO BABIĆ,

ljekarnik

Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Višekrat odlikovana ★ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Sjećajte se

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti **robe** kao **jestvine, odiela muška i za djecu,** svake vrsti **rubaca, čarapa,** i svake vrsti **robe za kućnu potrebu; željeznu robu,** razne vrsti **porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor** i garantirano dobru **modru galicu (vitriol), crvenu sol** za blago (marvu) od 5 kgl. dalje. (7)

Sve uz umjerene ciene!

Svoj k svomu! Svoj k svomu!

Svoj k svomu!

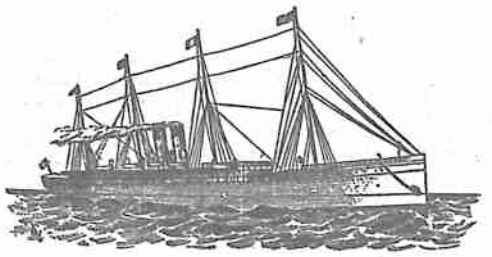

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nuždno da znadu čitati i pisati

---

Tiskara

V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih pojetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz vrlo umjerene ciene.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga statuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznešala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni uredaik Petar Rubinić. Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 6 kruna, na sedmake 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Volosken kbr. 6.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 30. Volosko-Opatija u četvrtak 24. srpnja 1902. God. III.

1822 ✿ 1902

ŽIVIO DR. DINKO VITEZIĆ!

... I velika se ideja rodila — i u Velikomo Jurju našla apoštola svoga.

A našla i pobornika — junačkoga zatočnika, koji je u tamno, u doba jadno ustao — i za nju, za velebnu tu Ideju prelomio prvo svoje koplje.

I doviknuo svietu: — Hrvati u Istri su bez slobode; zlo se na njih survalo veliko; rieč se njihova materinja zatire; po njima gaze tlačitelji, kô po niemoj zvieri; otimlje im se pravo na obstanak — ubija ih se, tlači, davi: Sviete pomozi!

Tako je grmio njegov glas u ono doba tamno, jadno.

A sviet? U čudan pranuo grohot i rugajuć se odpovrnuo: — Hrvati u Istri?! Ta odkud Istri Hrvatâ?

Ali On ne klonu: Gvozdena je u njega bila snaga i volja, a tako je bila neuzkolebiva i postojanost, kojom je zagovarao pravednu i svetu stvar naroda našega. I dogodilo se, da se sviet nije dalje ni smijao ni rugao, već je ako i preko srdca, priznati morao, da nas u Istri ima — Hrvata.

Ali taj gromki glas zatočnika našega iz davne dobe nije mogao minuti, a da ga nije čula Istra, već je nošen daškom rodjenih naših gora preletio Istrom od sjevera do juga, od istoka do zapada, preljevajući se u drage i doline, dopirući u koljebe uboga našega kmeta, koga je na taj neobični glas podišao čudan, no tako prelestan srh.

I sa mučeničkih se glava našega istarskoga patnika skidale trošne kape, — a na bliedim usnama drhtalo jedno ime: Vitezić!

Slavno ime! u kome je u ono doba tamno i jadno bilo usredjeno sve što može da potakne narod na živi pokret, na boj za svoje pravo i slobodu svoju.

Prvi ga je shvatio i prigrlio drevni Kastav-grad — Šparta bojne slave naše i preporoda našega.

Tu su već bili izletjeli iz gniezda sivi sokolići, koji su nešto kasnije imali da zadive sviet svojim žarkim rodoljubljem, ustrajnošću i postojanošću u borbi za narodne ideale.

I ti se sokolovi postavili njemu uz bok i pratili ga, starca vodju, doklem se držao na poprištu, a i danas, kad se, shrvan godinama i nemoći povukao u svoj tako zasluženi mir, oni, ti dični sokolovi, gledaju u njega kao u uzor čovjeka, uzor poštenja i značaja.

Dr. Dinko Vitezić je velika pojava u životu našega preporoda u Istri, a tako su i velika i neprocjeniva dobročinstva što ih je on u više od trideset i pet godina napornoga i mučnoga rada namaknuo narodu našemu.

Potekav od ugledne i rodoljubne obitelji On je htio da čiste i svjetle očuva tradicije svojih predja.

A u tome je i uspio.

I kao djak i kao kasniji činovnik On je svagda i svagdje i u javnome kao i u zasebnom životu znao uzdržati sebe na onoj visini, kamo ga postavila žarka njegova misao i plemenita njegova duša.

A što da kažemo tek o njemu kao o političkom čovjeku? Bez obzira na svoju karijeru koja bi mu obzirom na velike njegove sposobnosti bila namakla velikih časti. On se dao birati za hrvatskoga zastupnika Istre u doba, kad je hrvatstvo u Istri bilo pukom utopijom.

Bilo to god. 1873.

Od toga doba pa do god. 1891. njegova je muževna rieč odmnievala u bečkom parlamentu iznašajući sve nepravde kojim je tudja sila davila od stoljeća jadan naš narod u Istri. — Nego taj riedki rodoljub nije sustao ni onda, kada se radi starosti i nemoći odrekao svoga zastupničkoga mandata, položiv vodstvo stranke u mladje i ne manje izkusne ruke.

On je i za tim utjecao u naš javni život a s kakovim uspjehom, to zna najbolje naša Družba sv. Cirila i Metoda za Istru, koja se je pod njegovim predsjedničtvom uzdigla do takove zamjerne visine.

Ali nije zadatak ovoga članka, da iznese sve što mi dugujemo našemu Vitezića.

O tom radu, o dobročinstvima i dičnim djelima Njegovim imati će da svoju kaže Poviest — o čovjeku pako govoriti će do vieka zahvalno srce istarskoga patnika.

A to srce progovorilo je i danas — na dan osamdesetgodišnjice narodjenja velikoga našega Starca, a progovorilo je dubokom zahvalnošću i neizkazanim udivljenjem.

Jest; oči istarskih Hrvata okrenute su danas na Krk, na rodjeno ostrvo staroga našega vodje i prvaka. I te oči rese do dvie suze: jedna je suza radosti, što nam je Bog do danas uzdržao dobroga Starca u životu, a druga je suza tuge i žaljenja, što nam nije dano, da taj riedki dan proslavimo što ljepše i svečanije.

Drugud bi se zasluge, kakove su one našega dičnoga Starca, ovjenčale zlatom i biserom, pa bi uza sve to svaki i najveći sjaj bio premalen, preblied za dostojno proslavljenje tolika uma i tolika srdca.

Nama, istarskim Hrvatima nije dano ni toliko. Naša je bieda tolika, da su nam svi izvanjski bučni i sjajni izkazi upravo onemogućeni.

Ali uza sve to današnji je dan, dan naše narodne slave.

Naše duše, naša srca, naše misli bavit će se danas s dičnim našim Starcem, i u duhu će mu se klanjati svi, koji ljube ovu Istru našu.

A tako i naš „Narodni list", komu je zadatak, da na ovoj našoj, teškim kušnjama tako izpostavljenoj točki brani i zagovara misli koje su u tako tiesnom savezu s imenom dra. Vitezića, i taj naš list pridružuje se danas svim istarskim Hrvatima i dičnomu svečaru kliče oduševljeno:

Svevišnji neka divnoga našega Starca Viteziča uzdrži u životu još mnoga i mnoga ljeta, a kao krajnju nagradu za sve što je dobra učinio narodu našemu, neka mu podieli veliku milost, da doživi slavu i slobodu naroda, za koga se je on toliko borio.

Živio! Živio! Živio! Dr. Dinko Vitezić!

Osamdesetgodišnjici
Dra. Dinka Vitezića.

Bijaše noć, svud Istrom crna tama,
Tek jedna zvjezda svjetlila je sama
Na nebu gore
Kô predznak nove zore — —
Sa te je zvjezde sašla biela vila
Nad Tvojom zibkom spustila je krila,
U čeoce te poljubila malo
I tužnoj Istri svitati je stalo:
Kad Ti se digô na junačke noge,
Da naše pitaš, kad si grmnô jako:
Podigni glavu, izmučeni rode,
Podigni glavu, ti si dosta plakô
Mučenik pravi, raja bez slobode!
Na Tvoj je poziv Hrvat glavu digô
U tužnoj Istri stresao je igô — —
— — Pa eto minu osamdeset ljeta
Što prvom Te je poljubila majka,
A Tvoja glava staračka i sveta
Još gleda kako danas brodi šajka
Po našem moru, što sokole nosi,
Na svaki uspjeh zjena ti se rosi
Od milja žarka, pa i od ganuća
Ti prvi zreče našeg uskrsnuća!
Gle Istra danas prvo bere cviće
I lovorjem Ti ovjenčava glavu,
A rodna vila po hrvatstvu liće
I cielom rodu Tvoju priča slavu!

Zadar. Rikard Katalinić Jeretov.

Istarski sabor.

Sabor Istre počeo je zasjedati dne 21. junija a svršio dne 15. ljulija na večer. U to vrieme bilo je obdržavano u svemu devet sjednica. O prvih četirih mi smo već izvjestili. Preostaje nam još izvjestiti još o posljednih pet. Učinit ćemo to kratko.

V. sjednica obdržavana u utorak dne 8. jula.

Odmah početkom sjednice morali su naši podučiti talijanske zastupnike skupa predsjednikom u ustanovah saborskoga pravilnika.

Bartoli u ime Talijana bio je predložio, da se zast. Mandića pozove na red radi toga što da je nazvao predsjednika „pulcinella“ i „buratin“. Predsjednik dao je o tom glasovati i gospoda Talijani su glasovali. A to po pravilniku neide. Prigovorio njim je s toga u ime naših zast. Spinčić. Rekao njim je također, da je zast. Mandić na rieči koje je izrekao bio izazvan tim što je galerija bučila i umemirivala, što ju je predsjednik blago pozivao da bude dobra, i što nije vršio svoje dužnosti kako bi bio morao.

Kako su Talijani maleni, pokazali su tim da su postavili dugu interpelaciju na c. kr. vladu radi toga što je poštarom u Baderni bio imenovan Hrvat Iskra, a ne kakov Talijan ili Niemac, u onom čisto hrvatskom mjestu. U interpelaciji ima i kojekakvih denuncijacija.

Imenovalo se je članova i zamjenika u prizivnu komisiju za osobnu dohodarinu. Naši zastupnici izvanjskih občina imali su izabrati u tu komisiju dva člana i dva zamjenika. Izabrali su dakako naše ljude i to kao članove Pavla Tomašića posjednika i trgovca u Opatiji i Karla Šiškovića posjednika i trgovca u Črnomkalu; a kao zamjenike Josipa Kurelića trgovca i posjednika u Pićanu i Antona Radoša posjednika u Radoših kod Višnjana.

Ovdje opažamo da je prije bio član, izabran od talijanskih zastupnika izvanjskih občina „Anzulo Stiglich podeštà od Apriana“, a da su ga ovaj put izabrali zastupnici veleposjeda za „soštituta“. Svakako jedan „avancament“, jer su ga sada izabrali zastupnici veleposjeda iliti „gran poseča“. Kako da bi on spadao u taj veliki „pošeč.“

Kod izbora sa strane naših zastupnika pokazali su Talijani svoju mržnju napram hrvatskom jeziku. Imena kandidata u rečenu komisiju, i što su oni i gdje stanuju, bila su pisana hrvatski. Obojica tajnika rekli su da ne znadu što je na odnosnih ceduljah napisano i izručili su ih predsjedniku. Predsjednik je pomoćju tajnika zemaljskoga odbora ipak saznao što je na ceduljah napisano.

Drzovit postupak gospode tajnika dao je kod sliedeće točke povoda kratkoj razpravi. Ovlastilo se je zemaljski odbor da nekoga Fabro privremenoga zemaljskoga činovnika oslobodi od nauka i imenuje definitivnim. Zast. dr. Laginja izjavio je u ime manjine, da će i ova glasovati za to, predpostavljajuć da Fabro zna hrvatski, i u koliko ne znade, da će se naučiti. Istodobno je dr. Laginja prosvjedovao proti prije navedenom postupku gospode tajnika. Oni, kao odvjetnici, da stalno ne tjeraju ljudi iz svojih pisarna ako govore hrvatski. Mržnja Talijana na hrvatski jezik nebi se smjela nigdje pokazivati. Samo medjusobnom ljubavi mogli bi napredovati.

Tajnik Ventrella htjeo je pustimi rieči izpričati postupak svoj i svoga druga. I Rizzi je to isto kušao, za da uvriedi Hrvate još više. Rekao je da misli da nije još doba došla da bi talijanski zastupnici imali učiti se hrvatski, da bi radje učili koji drugi jezik kad bi već imali učiti se još jedan i da sabor ne mora gledati da li njegovi tajnici znadu hrvatski ili ne. Inače veli, da mnogi činovnici zemaljski znadu hrvatski i da se preporučuje učiti ga onim, koji ga ne poznadu. Dr. Laginja predbaci dru. Rizzi-u omalovaživanje hrvatskoga jezika, a Rizzi hoće da se i u tom obziru opere.

Sav sabor prihvatio je predlog, neka zemaljski odbor uzradi kod c. kr. vlade, da se u Istri može povisiti potrošarina na pivo. Kakva je, dobra je za pokrajine koje priradjaju piva, al nije za naše, u kojoj se priradjuje vino. C. kr. vlada čini se da neće o tom čuti.

VI. sjednica obdržavana u četvrtak dne 10. julija.

C. kr. namjestnik po nalogu c. kr. ministra pravosudja poziva posebnim dopisom predsjednika, neka sabor već jednom reče svoje mnienje glede prenosa c. kr. okružnoga suda iz Rovinja u Pulu, i glede ustanovljenja kotarskoga suda u Dolini. Zakon je, da o takovih stvarih reče i sabor svoje mnienje. Vladi bi dosta da se sabor izreče ovako ili onako. Al istarski sabor neće da se izreče. Bio je pozvan u istoj stvari već više puta, al šuti. Šutio je i ovaj put. On, njegova većina, ne mari ni za zakon, ni za pozive ministra ni namjestnika, kada to Talijanom ne stoji dobro. I vlada šuti, pusti da rade što hoće. Kako bi bila posve drugačija, kad bi tako postupao kakav slavenski sabor.

Zemaljski odbor a s njim i financijalni saborski odbor predlaže da se glasuje za troškove za izradnju nacrta i u obće za priprave za željezničku prugu Poreč-Kanfanar. Svi su talijanski zastupnici u tom složni samo Pazinčan dr. Costantini bi htjeo da se čini nacrte za prugu Motovun-Pazin. — S njim su hrvatski zastupnici i govore u istom smislu dr. Dinko Trinajstić i dr. Laginja. Prima se predlog financijalnoga odbora a ujedno se nalaže zemaljskomu odboru da „študira“ također prugu Motovun-Pazin. To samo za malo praha u oči baciti.

Kod obračuna školske zaklade za godinu 1901. govori zast. Kompare. Tako i sliedeći dan kod škol. proračuna za 1902. On kori postupak c. kr. zemalj. škol. vieća. Za škole pobire novca, a neustraja škola gdje bi morao. Pušta 17.000 hrvatske i slovenske djece da se klate i rastu bez da uživaju ikakve ponke.

On, a za njim i dr. Laginja obara se na školske oblasti osobito radi toga da ne otvaraju škola u Plaviji, ni one u Brgudcu, gdje su ljudi velikimi žrtvami sagradili školske zgrade već prije više godina Vladin zastupnik šuti. — Neima ga koji bi c. kr. oblasti uzeo u obranu proti posve opravdanim prigovorom.

Na ime manjine predlaže Kompare, da se pozove c. kr. vladu da povisi svoj prinos za škole, bar na 150·000 K godišnjih — al pod uvjet da se ukinu školske takse, i da se ustanavlja škole tamo gdje bi se po zakonu moralo. Talijani bi bili za povećanje prinosa sa strane države, al nisu ni za to da se ukinu školske takse ni za to da se ustanovljaju škole medju našim narodom Oni bi novce rabili za kakvu talijansku realku ili kakov talijanski ženski licej — to sve i s našimi novci!

Isti postavlja predlog da se učiteljske plaće prema lani postavljenomu predlogu zast. Spinčića urede po dobi službovanja i povoljnom uspjehu. Većina zabacuje taj predlog.

Prihvaća se predlog Kompara i drugova, da se pomoćnim učiteljem, svećenikom koji drže školu, ponješto poveća nagrada za njihov odnosni trud.

U toj sjednici, dne 10. julija, bili su izabrani članovi zemaljskoga odbora. Gradovi, veliki posjed i cieli sabor izabrali su Talijane u zemaljski odbor, zastupnici seoskih občina Hrvata. Tri Talijana, jedan Hrvat, u pokrajini gdje ima dvie trećine Hrvata sa Slovenci.

Zemaljski odbor ili junta sastoji iz ove četvorice:

Dr. Chersich Inocent (odvjetnik), Dr. Cleva Ivan (ljećnik), Tomasi Augustin (posjednik) i Dr. Trinajstić Dinko odvjetnik. Zamjenik dru. Dinku Trinajstiću je Dr. Matko Laginja. Sjelo zemaljskoga odbora je u Poreču. Zemaljskomu odboru predsjeda zemaljski kapetan, a to je još sad stari Campitelli.

Domaće viesti.

Osamdesetgodišnjica presvj. gosp. dra. Vitezića. Danas slavi presv. g. dr. Dinko Vitezić osamdesetgodišnjicu svoga narodjenja. Mnogobrojnim čestitkama, kojima će danas haran narod sa svih strana domovine naše obasuti dičnoga starinu, pridružuje se i naš „Narodni list“, koji eto prvog puta izlazi u svečanom ruhu. Maleni je ovo dokaz odanosti i velika štovanja što ga mi osjećamo spram sjedoga našega prvaka i velezaslužnoga pokrovitelja družbe naše, ali i ovo malo neka On blagoizvoli primiti kao izraz naše ljubavi i velikog priznanja, a tako i želju našu, da nam ga Bog poživi još na mnoga i mnoga ljeta. Živio!

„Narodni list“ zaplenjen. Oblasti su nam zaplenile naš zadnji „Narodni list“. Mi smo za naše vredne čitatelje priredili drugo izdanje.

Jeli ovo moguće? Čujemo, da su va nekeh mesteh žandarmi zaplenili i drugo izdanje našega „Narodnega lista“ ko ni bilo zaplenjeno. Koliko je na tem istine mi ne znamo, ali obraćamo se ovim na svu gg. trgovce, koji prodavaju naš list da nam odmah jave, jeli im koji od žandara zel ki broj „Narodnoga lista“ na kem je bilo štampano „Drugo izdanje“. Mi to pitamo za to, zač nama je stalo do tega, da se zakon vrši kako trebe, a ne da se neki ter neki s njim igraju po svojoj volje.

PODLISTAK.

Paćuharije.

Pape Satan, pape Satan, aleppe.
(Dante Alighieri: Inferno C. VII.)

I mi smo se našli kako na jednoj strahovitoj kotline, ka je bila razdeljena na 9 obruči. Ti obruči su se prema dnu sve više suzevali, a bili su jako široki. Na prvem obruče sam naša' lovransku fameju. Videl sam Minjinjanja, ki je va jednoj teškoj zibele zibal onega malega z Visoč. Pitam ga, ako mu je teško to delo. — I kako teško, rekal mi je on, a ča je još huje, ja ću ovu funcion morat delat sve do sudnjega dneva. (On s crjenom bradom je delal postoli. Čavli su bili od ognja a koža od vražje koži. Ti postoli je delal za gospodina Belcebuba. — Che mestier, rekal sam mu ja. — A ča ćemo no, rekal je on. Pital me je novitadi z Lovrana. Ja sam mu povedel ča sam znal, naime da je Ferdinando bil zibran za podeštu, ale da se je za siguro sprofondal i on dole. A kade je Jeletić? pital sam ja. — Jeletić je ostal viseć na jednoj smokve. On se je skapulal. — Blaže njemu rekal sam ja. A kako sam videl puli njega jednu praznu kaselu, pital sam ga, odkuda njemu to. — To je prazna kasa od svetega Juri, rekal mi je on. Ja ni sam ne znam kako je semo prišla.

Pozdravili smo se i šli smo na drugi obruč.

Tamo smo našli va jednem velem kasune od najtvrdjega kristala zaprtega kapitana V. Alčića. — Ča delate tu? rekal sam mu ja. A on mane: — Moram tu bit za kaštig. Pak kamo su me ovo stavili? Jušto va krištal, ki me ni nikada pijažal. Ná to ti doleti Jure, vas vesel mašuć z jednim rogom v rukah. — Ča vam je šior Jure, pital sam ga ja. — A viste, rekal mi je on — malo prvo sam jednemu vragu zibil jedan rog z glavi i ne dam mu ga, znate? Ja sam se malo s pod brka podsmehnul i i šli smo ja i Dante na treći obruč.

Tu je bilo velega šeršura. Čul se je silni vapaj. Ča je to? Pogledam — a to ti za jednim čovekom prez bradi lete mali vražići i sve ga tuku 'z debelimi mazzi od žnkvi. — Ča je storil on čovek, upital sam ja Danta. A Dante mane: — On čovek je smrad kakoveh ima malo. Ja se sramim, da je roda kalabrežkega. On je daval 100 fjorini ki će mu oca ubit. „Nego guarda i passa i non ti curar de lui“. I šli smo na četrti obruč. Tu je sedel jedan čovek pred jednim stolom na kem je stal jedan kvartin. Svaki čas bi potegnul ruku za bocom, da će ju prinest na usta, ale boca se ne da od stola, kako da ju je neki prikolal. A čovek se je vas potil od vele želji. — Ča je učinil on čovek, pital sam ja Danta da se onako muči. — Grešil je, rekal mi je Dante, zač se je za života pajdašil s čovekom, za kega je c. k. kunžiljer od governa Fabiani rekal: da bi za beči storil i takovo delo, za ko se gre va pržun.

Na petem obruče opet strašan seršur. Kega ti ja tamo vidim? — Šrajberićinu! Teče kako da ga vetar nosi, a za njim nekoliko Veprinčani, vapijuć: — Daj nam listi vanka! listi nam daj vanka! — A on je vapil: — Pustite me. Anzulo ih ima. Ja vam dam poštenu besedu da ja ih nisam pokvaril. A Anzulo z jednega kutića: — Ne verujte mu, ne verujte mu. Bil je pul mane na južine pak — — A Šrajberićina: — Ni istina, pitajte Krstića — ja sam čist kako mleko! Ma Lepinčani su celo vreme za njim tekli i vapili, neka njim da listi.

Va šestem sam našal Krapulu z Dragi kako ga tuku neki Moroti. — Ča ga tučete brižnega? rekal sam ja. — On je jedanput nas tukal, a sada tučemo mi njega.

Na drugoj strane tega istega obrnča našli smo jednu dugu a suhu stampelu, ka je brojila šestice. I rekal mi je Dante: — Vidi ova ženska ovde Ona je nekada dobila na lakat za puno tisuć fjorini i kako se ne more nikako konšolat sada prebraja šestice ke je okole pobirala — i misli da će s tem poravnat svoji računi. I te šestice će ona brojit sve do sudnjega dneva. — Povera anima! rekal sam ja i šal sam dalje. Tu sam našal i Kralu i one ke piju mleko. Njim je jedan mali vražić zabadal iglu va jezik. Na šestem obruče opet samanj. Jedan čovek ki je puhal kako jedan veli puh nosil je na rame opatijski kazin, a akcioništi od tega kazina su za njim s korbači tekli i vapili: Na cestu si nas hitil, na cestu — moštro!

Na sedmem obruče smo našli Duardića. On je stal pod posteljom a pred njim je stal na straže Ivak.

Osmi obruč je već bil dosta škur. Mi smo videli samo kako okole njega obleta jedan grdi crni tić. — Ki je to? pital sam ja Danta. A Dante meni: — To ti je neki meštar, ki je jedanput bil va Sezana. Smrad je to kakoveh je malo na svete. On je storil dosta zla izdal je svoj narod i prevaril već od jednu ženu.

Od tuda smo pogledali dole na zadnji obruč. Majčice moja mila i draga, ča ti je mane tokalo videt. I sada mi grdu vlasi vajer kada pomislim na onu strahotu. Do pasa zagnjerene va blato stale su dole, kako da bi va jednoj širokoj fonje, tri glavi:

Mi poštujemo žandare morda nekoliko više nego neki drugi ki znaju proti njim pisat i grde laži, ali mi želimo, da i neka gg. žandari nas poštuju.

M a r a n g o n.

Izvješće pučkih škola u Kastvu. Primili smo to lepo izvješće i kada smo ga prolistali očutili smo upravo neko ugodno zadovoljstvo. To zadovoljstvo dolazilo nam je od misli kako naša mila Kastavšćina lepo napreduje i kako ta dična občina zaslužuje da ju se postavi na čelo svih istarskih občina. To se najbolje vidi iz broja škola ke su prosute po Kastavšćine, škole nad kemi občinska oblast pazi kako na oko v glave.

Va Kastavšćine svršile su škole svoje školsko leto na 15. o. m. sv. mašum i delenjem nagrada ilitu premiji i školskih izvještaji.

Jako lepo je od one občini, da deli premiji mej decu, jer s tem se decu podiže da se bolje uče, a s druge strani pak trusi se mej puk lepe i koristne knjige, mej ke va prvem rede spada molitvenik: „Oče budi volja Tvoja“. To je jako pohvalno. Pohvalno je tulikajše i delenje školskeh izvještaji. I s njimi se podbada decu na marljivo učenje.

Prošlega leta učilo je na sveh školah va Kastavšćine 19 učiteljskih sila i 11 kateheta. Sveh škol pak je bilo 9 na broje. Te škole jesu:

Muška pučka škola va Kastve sa pet razredi i ženska pučka škola va Kastve sa tri razreda. Obe te škole polazilo je ovega leta 322 djece. Za tim dolazi na red mješovita pučka škola va sv. Mateje s tri razreda i s 519 djece, ka su ovo leto redovito polazila onu školu. Jedna takova škola sa isto toliko razredi je i va Rukavce. Tu je školu polazilo 411 dece. Pučka mješovita škola va Klanoj ima dva razreda. Nju je polazilo u prošlem šk. leto 274 dece. Nadalje mješovita škola u Brgudu ima jedan razred s 153 dece; mješovita škola va Zamete ima isto jedan razred s 182 dece; tako i škola u Brezcima s 200 djece, koja su sva polazila školu.

K tomu se ima pridodat pomoćnu školu va Zvonečoj s 84 djece. Tako da je prošle šk. god. polazilo pučke škole po Kastavšćini niš manje nego 2 tisuće i 645 dece, dočim ih je bilo dužno polaziti 3 tisuće i 99. — Prema tomu ima na Kastavšćini 454 dece, ka nisu pohadjala pučke kastavske škole. Nego i od teh 454 djece bit će ih mnogo odsutnih, više njih polazi škole na Voloskem Opatije i draguda, tako da se more reć, da je polazak dece na Kastavskeh školah upravo uzoran.

Od te dece bili su:

Odlikovani 240, dobro se učili 1477, slabo se učili 302, nerazredjeni 106, popravak imaju 9, izstupilo 19, umrlo 8.

Iz ovega se vidi, da škole va Kastavšćine jako lepo napreduju, ča je svakako osobita zasluga onega vrlega učiteljstva. Mi mu se radujemo, a radujemo mu se već i za to, jer su to sve naši ljudi i mej našim pukom, ter se nadamo da te zgojit ljude, ki nete bit svakemu loncu pokrovac, kakoveh se nekoliko sada tamo najde.

Ča nas je opet razveselilo je to, da je i gospodin kapetan Manussi obašal neke one škole. To je jako lepo od gospodina kapitana, aš s tem je pokazal, da mu leži na srcu napredak naših škol i naše dečice. Ča takovega nismo bili do sada pul nas naučni gledat.

Neke škole po občine pohodil je i občinski glavar, g. Jelušić, ter je i dva najbolja školančića na muškoj škole va Kastve zapisal va društvo sv. Jeronima u Zagrebu, od kega te dobivat dokle budu živi po četiri knjige badava svako leto. Jako lepo! Ta dva školančića su: Marot Ivan iz Spinčići kbr. 70 i Ujčić Franjo iz Jušići kbr. 71. — Isti dan svršila je i „Delavska škola“ va Kastve. Sve dece bilo je va onoj škole 75. Mej njimi su se osobito dobro učili i lepo napredovali sledeći:

Rubeša Josip iz Kućeli, Karlavaris Ferdinand iz Kastva, Kožul Franjo iz Bregi Pavlinić Oskar i Dukić Robert oba iz Kastva, pak ih je predsjednik ove škole lepo nadaril. Prvim dvem podaril je po 10 K va zlate, a drugim trim pak po 5 K. Od oneh manjeh su se najbolje odlikovali Milih Franjo i Dukić Šimun oba iz Kastva, ter Varljen Franjo iz Pobrove.

Mi smo imali prilike pregledat malo ona dela ali dišenji, ki se uče i delaju va onoj škole pak moramo reć, da se tu vidi čagod lepega ča je pak velika zasluga od gospodina učitelja Šepića.

Mi ne moremo drugačije nego da preporučimo najtopleje onu školu našemu puku, pak da ča više dece va nju pošalje, ka te, ako ju dobro svrše, bit danas jutra dobri delavci. Poznamo ih više, ki su svršili onu školu, a danas su ale proti, ale dobri klesari, al pak makinisti.

Buduće školsko leto će počet na ovoj škole dne 15. septembra, pak neka naš puk ne pozabi ča više moguće svoje dece va nju zapisat.

Va istoj knjige je štampano i izvješće c. k. pripravnice koju su polazili od 5 upisanih samo 3. Koliko nas veseli napredak svih škola po Kastavšćini toliko nas opet boli, da je naša pripravnica spala na tako malen broj učenika. To je žalostno i nerazumljivo ako se uzme u obzir, da je na toj školi namješten kao c. k. učitelj vriedan gospodin Anton Dukić.

Mi preporučamo tu školu i želimo joj da onako lepo napreduje, kako i delavska škola.

Na kraju knjige ima nekoliko prelepih člančića o koristi škole.

Da zaključimo. Evala drevnom Kastvu gradu, evala dičnim mužem, ki ga zastupaju i ki su znali kastavsko pučko školstvo podignuti do ovakve lepe visine.

Talijansko i talijanaško liberalstvo! Dobili smo iz Cresa grada dopis, koji krasno osvjetljuje liberalstvo talijanske vladajuće stranke u Istri i njezinih pripadnika u Creskoj občini. Priobćiti čemo ga u budućem broju. Za sada kažemo samo toliko, da je občinsko poglavarstvo navlastnim oglasom zabranilo svako pjevanje po ulicah i javnih prostorijah grada.

Naši će se stalno pokoriti za čas tomu nečuvenomu nalogu, pak zapjevati u svojih kućah i izvan grada omiljele hrvatske pjesmice. Svakoj kitici svake pjesmice moć će dodati: — S v a k a s i l a d o v r e m e n a, a B o g p r a v i c a d o v i e k a. To će moći govoriti i po ulicah i po javnih mjestih, jer govor još nije hvala Bogu zabranjen. Vlastela koja onakove fermane izdaju, pokazuju najbolje, da njihovomu gospodstvu ozvanja. Živili naši kopači, i svi njihovi prijatelji!

Izvanrednu sjednicu je obdržavalo učit. društvo za Voloski kotar u Šapjanah dne 21. t. m. Hrvatskih učitelja bilo je prisutno prilično mnogo, dočim je slovenskih bilo vrlo malo. U našem gornjem kotaru ima već trakova one grde bolesti iz Kranjske — koju oni zovu „klerikalizam“ i „liberalizam“. Hvala Bogu, da još toga nije kod nas. Sjednica je tekla mirno i trieszno i pala je mnoga lepa beseda. Iza sjednice razvila se vesela i iskrena zabava a zatim je većina gostova izletjela na „lojtrnicah“ u Il. Bistricu.

Spaslo mu život. Zadnji utorak je jedan zidar načinjal neč na Vile „Mile“ va Opatije. Prislonil je na zid stubu i popel se je gore na najviši klin. Nego kako je dole bilo tlo mokro spuznula mu se je stuba i on se je nekako uhvatil za ertu od prozora i ostal viseć, jer mu je stuba bila jedan metar i pol niže od nogi. Za sreću prošal je onuda g. Baumgartner. Njemu je na susret poletela jedna malica, kći našega g. Stipanića, i sva prestrašena zvala ga za sobom. On skoči za njom — i nvidiv pogibelj, brže je bolje prislonio stubu bliže k nogam onoga zidara — ne mareć na pogibelj ka je njemu samemu pretila, da se je ne daj Bog on čovek — ča se je moglo i dogodit — srušil na njega. Kad je nebogi zidar sašal dole, bil je bled kako krpa i dugo vremena ni mogal sprogovorit ni besedi. Svakako čast g. Baumgartneru. Da ni on priskočil onako hitro, onega čoveka ne bi danas bilo više u životu.

Kalabrožki jad. Kalabrezi okole Kostantinove škovaceri se jade, da ni Roža na Voloskem mogla dobit patenti za oštariju odpret. Taj njihov jad je opravdan. Bože moj, kakov kvartinčić á la maka ne bi slabo stal osobito va ovo vreme — e con sti čari de luna. Nekako čudno nam se čini ono, ča se va škovacere piše, da je naime stara Roza postala svetskog glasa. Kako da se to razume? — Pak i još je neč, ča nam je palo v oče. Va škovacere je pisano, da je na Voloskem puno oštarij, ale nijedne kakovu zahteva jedno mesto od kuri. Kuriozi smo, ča će na to Pačevica! Oh! povero „popolo istriano“ ča ti je on doživel! Nego Krstić zna živet. Puli kumi Mariji feticu zalebernika, a puli Roži žmuljić dudana — non ce mal!

Ča je s g. drom. Stangerom? Jedno pitanje Costantinu: „Vaša škovacera, šior duhtor, pisala je milijun puti, da će dr. Stanger bit za stalno poslan ale stiran iz sabora doma. Kada tamo on ne samo ča je bil celo vreme va sabore, već je dapače postal i „vice-capitano provinciale“. Že lo scalogna questa signor Ettorino?!

Krstić mora poć tri meseci va pržun. Čudno. On, ki je govoril, da neće ni minuta nutar — pa eto — mora poć 90 dan va pržun. O tem on ne piše niš va Kostantinovoj škovacere. Se zna, on bi moral reć svojim mačkom: — Dragi moji mačići! Ja moram poć va pržun tri meseci za laži, ke sam pisal proti Hrvatom. A to njemu ne hita račun. On bi otel, da njegovi mački vavek misle kako je on nevin i nedužan kako rožica od — fažola.

Ljudi se čude da ni zadnja Kostantinova škovacera sekveštrana. Va njoj da je kako i je va istinu, takoveh porkarij, da je upravo sramota kako se more va dvajsetem vieke nać jedna tiskara, ka more štampevat onakove smradarije. Nego, ako oblasti nisu sekvestrale tu grdobu učinile su to za to zač njim valjada ni dal štumih da do kraja pročitaju one bljutavosti. A doktoru Kostantinu čestitamo na škovacere, koj je on gospodar.

Brizni naši mačići, kega jada te oni provat danas, kada pride vanka današnji „Narodni list“. Zač ti brizni mačići se ničesa tako ne boje, kako hrvatske trobojnice. A na današnjem „Narodnem liste“ su tri takove banderice, tri, a ne jedna. Zač da je jedna sama, no već hajdede, već bi se dalo nekako potrpet, ma tri, tri — — To će reć — ravno pod Hrvatsku! I njavkat te naši brizni mačići, njavkat te tako tužno i bolno, kako oni stari rošasti mački, kada njim, drugi, mlaji mački frajarice preuzimlju. Brizni mačići — pogledajte kako ih febra trese sporadi oneh treh banderic. —

Lovranske stvari. Ferdinando je neki dan bil instalan za podeštu. Lovranci moru reć, da imaju jednega jako talijentnega — bürgermajstora. Una celebrità! Desta ga je pogledat. Blejamin je vas zelen od jada, da nisu njega zibrali za podeštu. Kukuma je pak od jada, da nisu njega zibrali, dobil krampfi. Che el ćoghi l' ojo!

Kogoma je ovi dni prodal jednu ključanicu od vrednosti od 70 šoldi za — 10 fjorini. — Škoda da ni šal študijat za — abreja!

Ovi dni čekaju va Lovrane kumision, ka će prit poiskat, ako bi kade našla oneh 40 fjorini ki su sparili puli zadnjega tanca od „Legi“.

Kumision da ima vele speranci. Chi vive sperando — —

Dojdući tanac od „Legi“ će bit na Kozline. Marino fará gli onori di casa.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupilo se u Šapjanah u kući g. Pušnika medju učitelji K 12·50.

Razne viesti.

14. lulja va Parize. Pred 113 let vladal je va France kralj Ljudevit XVI. Dobar je to bil čovek, ale su njegovi stariji bili vele frušti i s feštami i z drugemi nepodobštinami hitili su celo kraljevstvo in malora.

Puk izmužen i oguljen do kosti ni već mogal podnašat tolike sramoti pak se je leta 1789. dignul i učinil revolucion kakove još ni svet ni čul ni videl. Nego ta revolucion ni puknula na jedanput, ona se je već pripravljala od više vremena, za to su i bili puni pržuni rebilioništi. Pržun, ki je bil upravo krcat takoveh ljudi zval se je Bastil. Na ta pržun su najprvo navalili franczki revolucionarci i nisu mirovali, dokle nisu oslobodili sužnje a tamnicu porušili do temelja.

Bilo je to 14. lulja 1789. Ta dan je pravi početak revolucije i cela ga Franczka slavi kako početak i temelj republiki. Blagdan je to za Francoze kako puli nas najveći crkveni blagdan. Na taj dan nose domoljubni Francezi vience na spomenik Strasburga. Spomenik, ki ih vavek spameću je na strašna leta 1870. i 1871. kada su ta lepi grad morali ustupit Prusijanom. — Drugačije su gradi i mesta svi okićeni zastavami, a kako svakoga leta, tako se je i ovo leto na velem i prostranem polje Long champs obdržavala rivista velikega broja soldati.

Toj riviste je prisustvoval i predsjednik Loubet sa svemi ministri. Nego za nesreću ta se rivista drži obično za polne kad je najveća vrućina tako da više njih oboli od sunčanice. Tako je bilo i ovo leto. Preko 500 ljudi obolelo je od sunčanice, a nekoliko ih je i umrlo.

Radi tega bit će va parlamente buke, zač je već prošli tjedan jedan deputat predložil, da neka se ta rivista drži u jutro, kad je hladneje, ale pak neka je se u obće ne drži. Reć bi, da će se drugo leto obdržavat u jutro i pravo je tako, zač ni lepo da dan, ki bi moral značit za francezku veliko veselje, da znači — velu tugu i žalost.

Dieta dala svinjam za jelo. Pred gradačkom porotom stajala je ovih dana 19-godišnja služavka Ana Schmöbrer, obtužena radi zločina čedomorstva, koje je počinila nevjerojatnim zvierstvom. Ona je novorodjeno djevojče razsjekla na komade i dala ga svinjam za jesti. Priznala je, da je djetetu nožem razporila trbuh, položila ga na dasku u pivnici, te razrezala tielo na komade i bacila svinjam u kopanju. Priznala je i to, da je gledala kako su svinje žderale komade djeteta, a onda je sve pospravila da se zametne trag zločinu. Ona se je poslje toga zvierskoga čina tako obukla, da se je činilo, kao da je još trudna, pa je ostavila službu pod izlikom, da na 14 dana ide roditi. Branila se je time, da nije znala kako će diete prehraniti, jer nije mogla računati na nikakovu podporu od strane otca djeteta.

---

jedna mužka i dve ženske i z jednim velim nožem su rezali jedno brizno dete. S jednega crnega kantunića gledal ih je Juda i njim se je ceril. A mene je na to spopal takov strah, da sam se na jedanput čapal za veladu odi Danta i prosil sam ga da me zavuče gore.

Ja ne znam kako ni ča, pred manom se je na jedanput učinilo svetlo i ja sam se našal — ogonite kade? V oštarije „Al popolo istriano“. Ono Pačevičino dobro vino me je tako omamilo, da sam mogal videt sve te lepe stvari.

Gore, dole po Voloskom.

Krstić je šal neki dan k Pačevice, da će puli nje obedvat.

— Cossa la kumanda? pitala ga je gospodarica od „popola Istriano“.

— Dajte mi porcion juhi, rekal je on.

— A s čem juhu?

— A ma z grahom! rekal je Krstić.

Malo za tim mu je Pačevica pernesla jedan bumboki pijat juhi ma tako redke —

Krstić pogleda va pijat — i najedanput se je počel sučevat.

— Ča delate to? prestrašila se je Pačevica. — A niš, rad bim malo pognjerat va ovu juhu, da vidim ako je kade na dne ki grah.

Gg. doplanici iz Lovrana, Tinjana, Cresa i dr. zamoljena su da se ustrpe do budućega broja. Živili!

P. n. občinstvo!

Podpisani javlja, da je počam od 1. julija o. g. preuzeo sam vodjenje svoje

mesarne

u Voloskom-Skradin

pošto je dosadašnji poslovodja gosp. Ivan Večerina odstupio od uprave iste mesarne.

Preporučujući se slavnomu občinstvu najtoplije, obećajem da ću nastojati, da u svem zadovoljim zahtjevima sl. občinstva.

Volosko, 1. julija 1902.

S odličnim štovanjem

Rafael Kundić.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma**,

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu**, a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci**, viccolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Najbolji se ljekovi dobiju

u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati ni zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u šilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je prečesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove čudotvorne kapi „Spasitelja" proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju nadimanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim grozničnu te grižu u trbuhu i cvjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržaju redovitu probavu, a tim zapriečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica 80 novč.

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju za pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i muteća glave. Jedna bočica 85 novč., a nadomjećuju sve do sada kapljice, što ih čine rabe za slabost i maternicu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkriljivo i najsigurnije liječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj „bilinski sok" te će ga pohvaliti sigurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se jedino u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

☞ Naruči li tko više bočica dobije popust! ☜

HINKO BABIĆ,

ljekarnik

Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Višekrat odlikovana ✿ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Sjećajte se

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti **robe** kao **jestvine, odiela muška i za djecu,** svake vrsti **rubaca, čarapa,** i svake vrsti **robe za kućnu potrebu; željeznu robu,** razne vrsti **porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor** i garantirano dobru **modru galicu (vitriol), crvenu sol** za blago (marvu) od 5 kgl. dalje. (8)

☞ **Sve uz umjerene ciene!** ☜

Svoj k svomu!

Svoj k svomu!

Svoj k svomu!

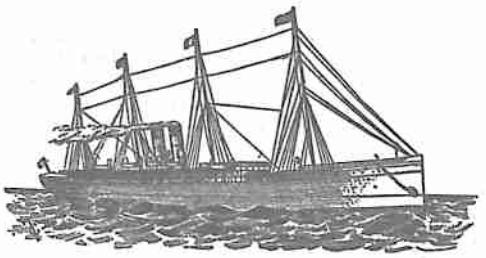

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

☞ **Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nužno da znadu čitati i pisati** ☜

Tiskara

V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz **vrlo umjerene ciene.**

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uloženo iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Stoji mu je na godinu 8 kruna, za sedmero 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 31. Volosko-Opatija u četvrtak 31. srpnja 1902. God. III.

Dinko Vitezić.

U slavu njegove osamdesetgodišnjice.

ISTRA se netom zavila u svetčano ruho da se pokloni jednomu od svojih najvrlijih i najzaslužnijih sinova, a toj svečanosti pridružila se Dalmacija i cielokupna Hrvatska. Dr. Dinko Vitezić proslavio je svoju **osamdesetgodišnjicu!** Istra ga je rodila, Dalmaciji je on skoro puna četiri desetgodišta savjestno i revno služio. Cielokupnoj Hrvatskoj je on od istoka do svoga zapada ostao i pod najtežim uvjetima i u najcrnjim danima najvjerniji, vazda nesebični, vazda požrtvovni borac. — Sve imadu i razloga, da se barem u duhu okupe u čednom domu dr. Dinka Vitezića na Krku i da mu ondje, još te živu i duhom svežu, izkažu svu svoju zahvalnost, koju mu duguju.

S ponosom i dubokom harnošću upire eto naša hrvatska Istra i sav hrvatski narod oči na maleni Krk, gdje osamdesetgodišnji starac Dinko Vitezić poput rimskoga mudraca uživa svoj otium cum dignitate. Mnogo je burnih i tužnih dana prohujilo nad onom siedom glavom. Mnoge oluje, malo sreće i priznanja. Kad se je rodio — 24. srpnja 1822. u Vrbniku — Istra je jedva bila izpod mletačkog lava došla pod gospodstvo austrijskog orla. Njegovi su roditelji bili ratari, — a to će na kamenitu Krku reći, da su se borili za svaki zalogaj, što ga je trebala njihova mnogobrojna obitelj od dvanaestero djece. Narodnoj sviesti nije bilo nigdje ni traga. Ali, ako i je mletačka kultura prijašnjih vjekova poharala svu hrvatsku obalu, udarivši joj na oko žig talijanski, ona nije mogla narodu oteti njegovih osebina, kao što ne može ni jedan umjetni voćar stvoriti, da mu jabuka rodi smokvom. U Istri trebalo je samo da padne jedna iskra, pa da se iza duga sna prene narodna hrvatska sviest, kao što se je razplamtila po Dalmaciji i čitavoj Hrvatskoj. Bilo je to u Istri nešto teže, jer je ona u gospodarskom pravcu zaostala, promet i trgovina dospjeli u tudje ruke, a gospodstvo vazda imali većini naroda protivni ljudi, kao što to još i danas biva. Ipak je zasluga Gajeva narodnog pokreta u užoj Hrvatskoj, da je i u Istri počelo svitati.

U Istri su ustali na noge kao prvi narodni ljudi mladi svećenici, medju kojima su bili potlašnji biskupi: Juraj Dobrila i Ivan Vitezić, potlašnji kanonici Matej i Fran Volarić i medju njima, današnji naš svečar Dinko Vitezić.

Dinko je Vitezić kao odličan djak, poduprt štipendijom i podporom svog brata Ivana došao na nauke u Beč i Padovu, od kuda se je, ovjenčan doktorskim viencem iz pravoslovja, vratio g. 1847. u domovinu. Austrijska ga vlada tada namjesti kod financijalne prokurature u Zadru, — i na tom je mjestu riedak primjer — uztrajao punih 37½ godina. G. 1855. posta financijalnim savjetnikom za Dalmaciju u Zadru, 1865. upraviteljem financijalne prokurature, a tek 4. siečnja 1882., pošto je bio dva put kao »pretjerani hrvatski narodnjak« od bečke centralističke vlade zapostavljen, samo posredovanjem namjestnika baruna Jovanovića, koji ga je poznavao kao uzorna čovjeka financijalnim nadsavjetnikom i prokuratorom u Zadru. Na tom ga mjestu zateče već 10. lipnja 1884. mirovina, a on u listopadu 1884. otvori odvjetničku pisarnu u Krku, koju je prije dvie godine radi starosti i slaba vida odstupio dru. Antončiću.

Ovo su bile stepenice u životu javnog zvaničnika Vitezića. Kao takav zaslužuje on ne samo najveće priznanje, nego i osobitu spomen, jer je vazda umio dovesti u sklad interese države s interesima naroda te se držao one: nije narod rad činovnika, već činovnik rad naroda. Ako se ipak nije prema svojim sposobnostima i istinama u činovničkoj hierarhiji uzpeo na zasluženo mjesto, nije krivnja na njemu, već na bečkom sistemu kojemu je od vajkada bila lozinka: divide et impera.

Mnogo uspješniji i mnogo zaslužniji bio je rad Dinka Vitezića kao hrvatskog rodoljuba na prosvjetnom i političkom polju.

Već početkom šestdesetih godina, kad je u Dalmaciji nastala ljuta borba izmedju Hrvata i talijanaških autonomaša, Vitezić je u Zadru bio jednim od glavnih stupova hrvatske stranke, jedan od prvaka hrvatske i odbornikom »Matice Dalmatinske«. Godine 1869. on je sa starim biskupom poreč-pulj. Dobrilom kumovao osnutku »Naše Sloge«, koja je s novom godinom 1870. počela izlaziti i pobudno djelovati medju istarskim narodom, pa mu i danas služi na čast.

Nakon uvedenja izravnih izbora u carevinsko vieće u Beču stupi Vitezić i na političko polje te ga sesske občine pazinskoga voloskoga i lošinjskoga kotara izabraše u listopadu g. 1873. po prvi put svojim zastupnikom, a on se pridruži dr. Klaiću, Pavlinoviću i dr. Montiu, da š njima zajednički brani interese svoga zapuštenog naroda. God. 1879. biran je po drugi put, g. 1885. po treći put, a god. 1891. preporuči mjesto sebe svojim biračima prof. Vjekoslava Spinčića za zastupnika koji od tada odvažno i častno zastupa ovaj kotar u smislu i duhu Vitezića.

(Svršetak sliedi.)

Istarski sabor.

VII. sjednica obdržavana u petak dne 11. jula.

U toj sjednici bio je naprije razpravljen predlog, kojim se c. kr. vlada poziva, da na dobu obnovi državni zakon od decembra 1893. tičući se podpore trgovačkoj mornarici. Da je do toga zakona bilo došlo najviše je zahvaliti hrvatskim zastupnikom iz Dalmacije i Istre. Oni su se već u carevinskom vieću i za obranu i poboljšanje toga zakona pobrinuli. Neškodi da se je stvar i u istarskom saboru potaknula. Od Talijana su govorili Zarotti i Vidulich a od Hrvata Dr. Stanger. Zarotti je medju ostalimi njekim osobitim zadovoljstvom spomenuo kako je u prijašnjih vjekovih „Serenissima" to je mljetačka republika, podupirala trgovačku mornaricu. Čujte, kako! Ona da je dozvolila slobodu sjeka ljesa za brodove u Dalmaciji i u Istri! Dà, dà, „Serenissima" je dala slobodnu sjek ljesa u tih dvih naših pokrajinah, nemareć ni malo, što je tim ogoljivala naše gore, osiromašivala pučanstvo. „Serenissima" smatrala je te naše zemlje kao tudje. Izcrpljivala jih je koliko i gdje je mogla, na korist svoju i svojih psića, pa nek stanovnici Dalmacije i Istre, naš rod, makar umire od glada.

Zast. i član zemaljskoga odbora Tomasi, obrazlažuć svoj poseban predlog obzirom na željeznicu Trst-Poreč, prigovarao je upravi te želježnica. Kod izvlaštenja zemljišta, da su sudbene oblasti nepravedno postupale; činovnici i službenici na otvorenoj pruzi da nisu Talijani; napisi i oglasi da su također hrvatski i slovenski. Tomasi je tako na sve strane lupao, i pripovjedao stvari koje ne spadaju na predmet, da ga je predsjednik Campitelli morao opominjati, da se drži predmeta, i da je progovorio i inače mučaljivi vladin povjerenik, naročito za to da odbije napadaje na sredstvo, koje da je uzorno, i da opravda porabu također hrvatskoga i slovenskoga jezika. Zastupnik Spinčić odgovorio je vladinomu zastupniku, da on neima mnjenja o sudstvu kod nas kakovo ima on, i da bi mogao za svoje mnienje navesti mnogo primjera, al da to ovamo ne spada. Tomasi pak je odgovorio, da se je vlada kod ove željeznice obzirom na porabu jezika pokazala doista pravednom nego li igdje drugdje u javnoj upravi, ali da bi se ipak imali, ako tko, tužiti Hrvati i Slovenci. Željeznica prolazi zemljištem na kojem živi naš narod. Neima postaje gdje se nebi ukrcivalo i izkrcivalo Hrvata i Slovenca. Nejma imena postaje, koje nebi imalo i hrvatskoga ili slovenskoga imena, živućega u narodu. Ni na toj željeznici nije još posve uzet u obzir hrvatski i slovenski jezik. A kolike tek krivice se dogadjaju na pruzi Divača-Pula, gdje una sve molbe pučanstva i občina nejma još naziva hrvatskih po postajah, naziva tako rekuć jedinih poznatih kod puka.

Kod razprave računa troškova, pošumljivanja Krasa izjavio je Dr. Matko Trinajstić, da će i on i njegovi drugovi za taj račun glasovati. Priznaje djelatnost komisije za pošumljivanje Krasa. Rad bi pak da kod svoga poslovanja uzme u obzir pastirstvo do sad gojeno u Kraških predjelih. Imalo bi se gledati da se zašumljivanjem nezatire stočarstva, jedinoga vriela života mnogim. U koliko pak se gdje oškodi stočarstvo, imala bi c. kr. vlada nadomjestiti to ljudem drugim načinom.

Za razpravu o školstvu, koju smo već u prošlom broju spomenuli, dogodilo se nješto nevidjeno u parlamentarnom životu. Dok je još Kompare govorio, predsjednik je stao na noge i prihvatio svoj cilindar. Čim je

PODLISTAK.

„Mačak na rajže".

Pripovjeda Šapulić.

Kada je ono negde peljal Salo po svete Mački, kako, da mi je prostite, cigan medvedi, bil sam tulikajše ja odlučem s njimi poć. Nego poj vrže k vragu, baš na dan partenci podprl me je madrun, da sam bavkal kako jarac va dvore, ne budi Bogu po nose. I tako sam ostal doma. Nego moja žena Marija naribala mi je orešac va belo vino i to mi je le pomoglo. Zato sam se drugi dan zdignul i šal za njimi va Trst.

Ja, pače. Prvo, lego vam povem od moje rajži, ale ćemo reć od putovanja, treba da poznate moju preštimanu peršonu, aš ovakoveh je malo majka rodila. Čujte me.

Rodil sam se, kako mi je pokojni ćaća svojni povedal, baš ono leto; kada nam je bila na telenju krepala čede. Sada pak ne znam, ako ćete mi valje glavu na cok strest, al sam bil ja kriv njijoj smrte, al pak ki drugi telac. Tega mi ni naš ćaćo nikad rekal.

Do sedmega leta nisam Bog ubil to drugo delal, ako ne jil, pil i svoji stareji jadil. Potle pak sam hodil za kravum negde do devetega leta. Od devetega napred se je stvar narvu promenila. Od onda sam hodil pred kravum i peljal ju za čimušu po puteh blizu njiv, a po njivah su pak meni susedi vlekli za vlasi i uše, aš sam njim tamo kral sve, ča se je samo dalo zagrisnut.

To veselje s kravami i susedi podural je negde do trinajstega leta.

Čitat, pisat i računat nisam se nikad učil. Ni s drugemi nemotarijami nisam nikad glavu razbijal, pak jih buhvala ni sada ne znam. Samo neč krščanskega nauka su va me zapilili na svu silu od palic. Nego i to mi je već sve nekamo zvišelo. Brojit pak sam se navadil od susedovega Matezini, kada smo se igrevali na — dušice. Nego kada sam se i ja naučil brojit, onda smo se više puti i vlasali, aš me je tel još varat, kako je svojini uševal.

I tako s jednum besedum rasal sam kako graja na griže, polag našega starega pregovora, da zločesto drevo rado raste. Namor ni sam bil najhuji, ako i nisam bil najbolji. Spamećujem se dobro, da mi je pokojni ćaća više puti rekal, da se pasem za — sohi. Sada pak ne znam za pravo, ča je mislel s tem reč; al da ću bit boja, al pak boje — igračka. Na slavu božju. — Još sam ovde.

Kada sam narasal do fantetini, sam šal s nekemi Rukavčani v Istru prodavat — golide. Tamo sam ostal tri, četire leta i živel neč po pet neč po šest, da ni bilo od mane ni glasa ni truska. Naši doma su već misleli, da sam negde tamo parkli stegnul pak su za me i svete maši plačevali.

Kada ti temu ne beše, jedan lepi dan kapnem ti ja doma. To su me brate moj dragi prijeli, kako kakovega kralja. Lepo se spamećujem, da smo za obed imeli — oriši na mleke.

Kako sam se bil v Istroj navadil neč parolat, nosili su me ljudi na dlane, aš sam njim znal stumačit svaku talijansku šentencu ku su od suda dobili. To se zna, da sam njim više puti dal i rog za sveće, nego to neka mej nami ostane.

Kada sam se pak dobrahno obrkatil, sam se lepo za moju Marija očenil i za smrtum mojeh starejih gospodaril kako sam znal i umel.

Vidite, to sam sve — jas.

I tako vam pride va naši kraji Mačkarija. Ja, ki znam talijanski parolat, vrgal sam se valje va nju, kada sam opasil, da dela za — Talijani. Drugačije nisam mogal ni storit. Mane su varamente zato neki na zub zeli, ma ja njim ne znam pomoć. Ako ni njim pravo, neka se — zuju.

Za danas neka bude ovo dosta, a drugi pak put ću vam sve droto povedet od mojga putovanja, da i vi vidite da nisam justo još na glavu pal.

Kompare svršio, rekao je predsjednik da pretrgava na tri minuta sjednicu, i bježao je van. Imao je tjelesnu potrebu, pak ne da izruči predsjedničku stolicu onomu, kojemu bi po zakonu i po volji Njegovogu Veličanstva kao i po običaju na cielom svietu morao, najme podpredsjedniku, nego pretrgava sjednicu. Zastupnici manjine vikali su da je podpredsjednik tu, ali „Stari“ neće da čuje, već bježi. „Uso Austrija-Istrija“!

VIII. sjednica obdržavana u subotu dne 12. julija.

U toj sjednici bilo je pročitano u talijanskom prevodu više interpelacija i predloga, koje su naši zastupnici već dan prije izručili predsjedniku u hrvatskom ili slovenskom jeziku. Tako interpelacija Andrijčićeva glede jezika kojim se služi c. kr. pomorska oblast, i druga obzirom na izvedke poreza za Baščansku občinu; Komparetova glede stolice za staroslavenski jezik u središnjem sjemeništu u Gorici; Laginjina glede kongrue župnika u Peroju. A predlozi: Spinčića i Mandića za podporu oštećenim tučom i povodnjom u Podgradskoj i Jelšanskoj občini; Andrijčićev za podporu nevremenom oštećenim Baščanom. Obzirom na prvo spomenuta interpelaciju zastupniku Andrijčiću ističemo da je u njoj rečeno, da c. kr. austrijska vlada toliko rabi talijanski jezik, da nebi Italiji, kad bi naše obale dobila, trebala drugo nego sbaciti austrijskoga orla i postaviti svoj grb.

Čim bijaše pročitana ta prva interpelacija naših zastupnika, zamolio je za rieč zastupnik Spinčić. Predsjednik mu je odgovorio, da mu neda rieči jer neima razprave o interpelacijah. Spinčić, pozvav se na § 20. pravilnika, reče da mu mora dati rieč za jedan upit. Predsjednik mu tada dozvoli. Spinčić na to reče, da je ta, kao i druge interpelacije i predlozi naših zastupnika bila postavljena hrvatski odnosno slovenski, i da se je u tom jeziku morala pročitati. U istinu pak bila je pročitana samo u talijanskom prevodu. On u ime svoje i svojih drugova prosvjeduje najodlučnije proti tomu, proti gaženja naših najsvetijih prava. Izjavlja da smo siti takova protizakonitoga postupka, i daje na znanje i predsjedniku i većini i predstavniku c. kr. vlade, da će hrvatsko-slovenski zastupnici u buduće udariti u druge gusle, nebude li se štovalo njihovih prava, i upotrebiti sva razpoloživa sredstva, da dosegnu pravo svoje, svojih birača, i svih Hrvata i Slovenaca Istre.

Kod izvještaja o poslovanja vjeresijskoga zavoda oglasio se je za rieč Dr. Stanger. Činjenicami je dokazno, kako taj zavod pristrano posluje, i izjavio da će on i njegovi drugovi proti glasovati.

Kako je poznato Dr. Laginja izjavio je prilikom razprave o izborih zastupnika u Voloskom kotaru, da je jedna glavnih zadaća hrvatsko-slovenskih zastupnika raditi o tom, da se proširi izborno pravo i ustali izborni red, pokrajinski i občinski. Na to se je bio oglasio Dr. Bartoli i rekao da u glavnom pristaje na odnosna načela iztaknuta po Dr. Laginji, i da će on u tom smislu predlog. ← — — —

I Bartoli zbilja donio prešan predlog u toj stvari. Kod toga predloga govorio je najprije on prilično na dugo, pak zastupnik Spinčić. Jedan u ime većine, drugi u ime manjine saborske.

Nam se taj predlog i odnosna razprava čini toli znamenitom, da ćemo o njoj posebice progovoriti. Saborska većina i manjina nisu posve složne ni u tom. Al u glavnom složne su, da i kako po prilici valja proširiti izborno pravo i da treba jasno, zakonom ustanoviti kako se ima kod izbora postupati.

Već u toj sjednici bila je obavljena glavna razprava proračuna zemaljske zaklade za godinu 1902. U ime saborske manjine izjavio je zastupnik Kozulić, da će ona glasovati proti tomu proračunu, radi mnogih krivica koje se događaju hrvatskom i slovenskom narodu u Istri — i to njegovim novcem.

Dopisi.

Cres, 17. julija 1902. Od uvjek ovdje je običaj, da naši mladići pjevaju kad imaju vremena za to. Dok se nije u zadnjih tridesetak godinah ugnjezdilo nješto talijanski pjevali su uvjek samo hrvatski. U zadnje doba pjevaju neki, naučeni od Čozota, takodjer talijanski. U najnovije vrieme su se naši vredni kopački mladići naučili pjevati i novijih hrvatskih pjesama. Od mladića naučile su se i naše dobre djevojčice. Oni i one sakupljali su se do sinoć na istom mjestu grada. Tu bi srdačno zapjevali naše krasne pjesme, a ljudi bi ih slušali svi razdragani. To ne bijaše pravo našoj vlasteli, osobito ne onoj, koja je još na čelu občine. U bliznu naših mladića i djevojaka dolazili su neki mladići stalno naručeni sa nakanom da naše smetaju i izazivaju. Pjevali su uvriedljive i izazovne pjesme. Naši su ih nadkrilivali i brojem i glasom.

Kad se je to opazilo, onda su se vladajuća vlastela izmislila nečesa drugoga. Negdje okolo Tjelove poslali su občinskoga slugu s tamburom po gradu. On je klicao, i dielio pismen nalog da se ne smije pjevati ni hrvatski ni talijanski.

Jednu uru iza toga uztegnula su vlastela tu svoju nečuvenu zabranu. Naši su čekali što će Čozoti i njihovi prijatelji, pak kad su opazili, da oni pjevaju, počeli su i oni, i pridružili njim se i dječaci. Naša hrvatska pjesma orila se je gradom češ ljepše a naši ljudi stari i mladi, muški i ženske slušali ih zadovoljstvom i velikim naslađivanjem.

U to vrieme i to baš na 11. julija bio je ovdje c. kr. kotarski poglavar Scarpa. Članovi našega pučkoga odbora posjetili su ga, te mu se medju ostalimi pritužili radi zabrane pjevanja, i pitali su ga, dali se smie pjevati hrvatski i to u gradu koji je pretežno hrvatski.

Gospodin c. kr. kotarski poglavar rekao njim je: Može se pjevati koliko se hoće, makar i kinezki, samo da se nikoga ne vriedja. I naši mladići i djevojke pjevali su veselo sve do sinoć, nevriedjajuć nikoga. Danas je bio ovdje opet c. kr. kotarski poglavar. Otišao je o 10. uri prije podne. O 1 uru i pol po podne istoga dana dao je naš „manjifiko“ objaviti ovaj „Avviso“, koj bi u prevodu ovako glasio:

Proglas:

Pošto se opetuje pjevanje i buka, koji daju povoda najopravdanijim tužbam građjana, podpisani služeć se ustanovami §§ 26 i 50. občinskoga reda obnalazi na obranu javnoga reda objaviti koliko sliedi:

Zabranjuje se bilo po danu bilo po noći pjevati i bučiti po ulicah i trgih grada kao i u javnih prostorijah. Koji prestupe ovu zabranu, pasti će pod kazne predvidjene u ministerijalnoj naredbi 20. aprila 1854. br. 96 D. Z. L. i potvrdjene 'ministerijalnom odlukom 21. marča 1865. br. 2272, kad nebi podpadali i pod veću kaznu.

Ova naredba stupa u život nedelju dne 20. t. m.

Cres, 17. jula 1902.

Od municipija u Cresu načelnik:

Dr. Petris v. r.

Pada u oči, da je „manjifiko“ dao to oglasiti po podne o 1 uru i pol, kad je najmanje ljudi u gradu.

Drugo, poštene stvari oglasuju se kad je najviše ljudi, najpače u nedeljah. Netreba ni govoriti zašto je ta zabrana. Dok se je više talijanski pjevalo i sviralo i dalo pjevati i svirati po samoj vladajućoj vlasteli, pjesme uvredljive i izazovne za naše kopače za veliku većinu naših gradjana, dotle bilo je sve dobro. Onda se je pjevače i svirače i poticalo i plaćalo, da pjevaju i sviraju. Sad kad su naši počeli pjevati svoje pjesme sve jače i ljepše u svojem jeziku, sad se zabranjuje pjevati. To pjevanje „urta i nervi e lacera gli orecchi“ od naše drage vlastele.

To pjevanje razoruje njihov san, da je Cres „una città di cui sassi parlano anche che essa è italiana“. Već popis puka jih je poparo. Izbori su pokazali da kopači otvaraju oči, da pokazuju da su siti vlastelskoga talijanskoga gospodarstva, da hoće da budu sami gospodari u svojoj kući, a ne da njim gospodare oni koji hoće da je Cres talijanski grad. Sad još i domaća hrvatska pjesma! Zabranjuju ju, a s njom i talijansku, jer znadu da tim malo gube, i jer si misle da će pak poslie moći pjevati talijanski, a medju tim potlačiti u naših volju za svojim hrvatskim pjevanjem. Uzaludan vam posao talijanska vlastelo i vašemu kapu šijoru „manjifiku“.

Naši kopači pjevali su u svojem sladkom jeziku prije nego li ste vi bili, pjevaju sada kad ste i pjevat će kad vas ne bude. Ako za hip na ulicah i trgih i u javnih prostorijah i zatome svoje od srca pjesme, pjevat će ih to srdačnije u svojih kućah, na svojih poljih, po moru na ladjah, pa makar i izvan ulica i trgova gradskih.

* * *

Naše uredničtvo priobćuje drage volje ovaj dopis, najavljen već u posliednjem broju. Pokazuje kako se naš dobri puk u gradu Cresu budi, kako k sebi dolazi, kako svoje sve jače ljubi i tu ljubav na razne načine pokazuje, pa i svojom omiljelom pjesmom. Pokazuje s druge strane, kako se vlastela i „manjifiko“ boje probudjenja naših kopača, ogromne većine stanovnika grada Cresa.

Občinski načelnik, koji zabranjuje svojim občinarom pjevati u njihovom jeziku, pokazuje tim najbolje svoju slabinu. Njemu i njegovim se puzi pod nogami, i on s njimi je već na putu pada, od kojega ga već nitko ne može osloboditi. Drakoničke mjere, kakova je ova zabrana pjevanja, kažu najbolje slabost onoga, koji jih rabi, a jakost onih proti kojim su naperene. — Već smo zadnji put rekli: „Svaka sila do vremena, a Bog pravica do vieka“. — Danas to opetujemo i dodajemo: „Potlačeno jače, sve to više skače.“

Na svrsi upravljamo ova pitanja na c. kr. kot. poglavara:

1) Jeli znate gospodine c. kr. poglavàru za zabranu pjevanja u našem gradu Cresu kako ju je dao proglasiti občinski poglavar Creski dne 17. jula 1902.?

2) Jeli ta zabrana izašla Vašom predhodnom privolom?

2) Ako dá, kako to svadjate u sklad sa vašimi riečmi, koje ste rekli dne 11. julija članovom pučkoga odbora u Cresu?

4) Ako ne, što kanite poduzeti da se rečena zabrana ukine?

5) Što u obće mislite o „proglasu“ creskoga občinskoga načelnika od 17. julija 1902. ticući se zabrane pjevanja, u kojem se poziva na paragrafe 26. i 50. občinskoga reda za Istru?

Paragraf 26. govori da su poslovi občine dvojaki, naime vlastiti i prenešeni; a § 50. o disciplinarnih kaznah, kojimi može kazniti načelnik osobe stojeće u službi občine. Ni u jednom ni u drugom tih paragrafa nejma niti sliedi ustanovi koja bi dala občinskomu načelniku pravo da zabrani pjevanje.

6) Znate li, da je onaj oglas občinskoga načelnika Creskoga napisan samo talijanski, za grad gdje je većina stanovnika hrvatskoga govora? Ili možda i Vi, kao i mnogi drugi, mislite, da se onim oglasom samo Čozotom i njihovim prijateljem zabranjuje pjevati u njihovom jeziku; a da je dopušćeno stanovnikom grada hrvatskoga govora, da pjevaju svojim hrvatskim jezikom?

Domaće viesti.

Dr. Ivan Letiš — obć. liečnik va Pazine. Naš mladi doktor i dobar prijatelj našega lista bil je ovi dni imenovan za občinskega liečnika va Pazine. Mi ki poznamo gosp. doktora rodom Opatijca, ne moremo ako ne najsrdačneje čestitati našim Pazinčanom, ki u gosp. dra. Letiša ne dobivaju samo mlada i vrstna lečnika već i vrlega domorodca.

A čestitamo i našemu prijatelju na lepoj prigodi, ka mu je dana, da va ovoj važnoj občine va srdce Istre, započne svoje lepo delo spram čovečanstva i naroda svojega, ki va njemu vidi ljednega od svojeh boljeh sini. Živio dr. Letiš!

Kratić mora va kataršć. Kako smo već javili vrhovno je sudište zabacilo Kratićev rekurs proti odsudi i on je bil pozvan, da pride malo do ješuvitari va Trst. Kada ti temu ne beše, on ti stori molbenicu na tribunal va Trst, da bi ga pustili vane još 6 štimani, zač da je vas ubijen od oneh 20 dan keh je moral pasat va pržune na Voloskem, a k tomu on da je administrator od „Ville Ambrozini“ (ju mane ne!) i sada v leti da ima svu silu posla.

Na toj molbi je bil podpisan Vice Dubrović detto Šlocarić i Rižo Nonin. (Che terno!) Nego sudci va Trste su bili drugega mnienja i oni su zaključili da se Kratića ne da teh 6 tjedan, nego da se ima pokazat va pržun desetega agusta. Kostantini, da je vas dišperan za to. E, buškarona! zgubit onakovega prijatelja!

Novo društvo od vapori „Istria orientale“. Ovih dana čitalo se je u talijanskih gazetah da nekoji Lovranci skupa sa nekojimi Cresani, Labinci i Rečani misle kupit dva vapora s kemi da će putovat v jednem od Lovrana preko Opatije do Reke i nazad — i s drugem iz Cresa v Reku.

Pred nekoliko dan imali su svoju skupščinu va Lovrane na kojoj da su odobrili svoje statute i imenovali za predsjednika Kavaliera Ferdinanda pl. Persića poteštu lovranskega. Koliko je mane poznato, gospodin Ferdinando ni do sada imel ni kavala ni kavalierata, pak ako je sve istina ča se piše o tem novem društvu kako je istinit kavalierat predsednika, onda znamo kako stvar stoji.

Na skupščini da su povedali da je već podpisano (razumite podpisano ali ne uplačeno) 120.000 kruna, ali da im trebe još samo za platiti vapore 20.000 krun. — Mi ćemo svemu tomu verovat kada budemo videli dimi od vapori, za sada govorimo da još ne verujemo niš. — Zač ne verujemo? Za to zač prvo ne znamo ki će dat oneh 140.000 krun keh pita Cesare iz Trsta za oni svoji dva stari vapori a drugo zač ne verujemo da imaju Cresani, Labinci, Lovranci i neki Rečani toliko beči za ča hitit baš sada kada nam ni vapori već potreba.

Danas, kako mi znamo, ni Lovran ni Opatija ne potrebuju više vapori nego ih imaju, zač se z Opatije i z Lovrana more poć va Reku svaku uru — u zadnje vreme počel je vapor ungaro-croate navigat iz Plomina ticuć Berseč-Moščenice-Lovran-Iku, Opatiju-Volosko tako da je puku oveh stran svakako pomoženo i zadovoljeno.

Osim toga jedan posebni vapor plovi četiri puta na dan med Voloskem i Lovranom ticuć Opatiju i Iku koji spaja ova mjesta sa vapori ki plove ravno mej Opatijum i Rekum svaku uru. Potreba dakle novih vapori ni — pak sa svem tem naša gospoda ki va talijanski rog pušu bi teli imet svoji talijanski vapori zač ovim ljudem je više do politiki lego do drugoga.

Kada imaju toliko beči neka ih hitaju, puk od toga neće imet škodi ako ne koristi zač će se ceneje vozit — buduć je sigurno da će ungaro-croata snizit svoje cene, ako treba stavit još jedan ali dva vapora, pak će naši novi Talijani sa svojemi vapori na spas hodit.

Nego kako sam prvo rekal ja još ne verujem da će iz te muke biti kruha, zač kako se čuje, Rečani bi oteli da bude direcion od društva v Reke a Lovranci bi ga oteli imet va Lovrane — ako se u tem pitanju ne slože neće bit niš od cele te stvari.

Vidi se dakle iz svega tega da se nekemu hoće da čagod dobije brez obzira ako sto drugeh svoji beči izgubi i da se pak more reć da imaju i Talijani svoji vapori. Glavna stvar dunke je politika i žep nekeh naših tako zvaneh Talijani.

Kako čujem va Lovrane oni talijanski kapurioni da su podpisali neki 100 neki 50 fjorini — on brižni stari Zmarić da je zapisal 1000 fjor. i neki Baron Lester iz Zagreba da je zapisal 5000 fjor. Oni drugi će samo zapovedat i čagod zaslužit a niš rizikat.

Mi opominjemo naše ljude da se ne daju namamit lepemi besedami lovranskeh poprdili, zač ovde se spravlja jedan novi

opatijski kasin puli kega su acionisti sve zgubili ča su platili i sada moraju još plaćat debeli interesi na svoji zgubljeni beči. Dakle ljudi imajte pamet, ki ima puno beči neka ih hita kamo će, al on ki nima nego malo, neka gleda ča dela.

Ako se ja prevarim va svojeh besedah recite mi slobodno da sam tovar, ale čekajte da pridemo do kraja pak ćete videt ki će imat pravo.

Kavalier bez kavala.

† Iv. Pleteršek. Sa žalošću smo ovi dni saznali za smrt tega vrednega muža i dobrega prijatelja našoj stvari. Sprovod mu je bil u subotu. Sjajan je to bil sprovod. Lepo nakićena mrtvačka kola i sve potrebito priskrbel je valjani zavod g. Doberleta. Mrtvaca je pratila sva sila naših vrednih veterana, jer je pokojni bil veteran. Veteranom su zapovedali gg. Zambeli, Jamar i Podmenik.

Veterani su tri put puknuli iz maškuli a to sve u počast pokojnemu drugu, ki je bil još za vremena od Radeckega na vojske proti Talijanom. Na sprovodu bilo je i puno našega sveta sa gosp. Spinčićem na čelu.

Učestvovanje tolikega broja naroda pri sprovodu najboljim je dokazom koliko je bil pokojnik obljubljen mej našimi ljudi. Bila mu lahka naša domaća, hrvatska zemljica! —

Potvrdjena zaplena. I „Piccolo“ je radi Krstića dobil po nose. Kako je poznato Krstić je, čim je prišal vanka s peršuna, opisal celi on proces va svojoj „teti“. Nego budući se je istraga još vodila, po zakonu mu je bilo zabranjeno pisat o toj stvari. Krstić, kako jurista je moral to znat. Nego ča ćemo no, kako god se more razlikovat postolar od postolara, tako se more isto razlikovat i jurist od jurista. „Piccolo“ pak je on njegov talijanski napisan članak preštampal i bil je zaplenjen kako i „teta“. „Piccolo“ je proti tega rekuril, ale uzalud, zaplena je bila potvrdjena. I tako je i „Piccolo“ dobil po nose — pak da bi radi kega nego radi jednega Krstića!

Nova knjiga našega R. Katalinića Jeretova. Ovi dni primili smo ovo pismo:

Odazivljem se nagovorima prijatelja, odlučio sam sakupiti moje sitne crtice u jedan vienac pod naslovom „INJE.“ Mnoge su od tih crtica bile prevedene i na tudje jezike, pa se nadam, da će me rodoljubno hrvatsko občinstvo podupriteti predplatom. Knjiga će osvanuti u ukusnoj opremi tiskom C. Albrechta (Jos. Wittaseka) u Zagrebu, iznašat će 10 tiskanih araka t. j. 160 stranica, a zapadat će 2 krune. Novac i predplatni arai šalju se potpisanome u Zadar. Ponovnom preporukom i veleštovanjem

Rikard Katalinić-Jeretov.

Naši vredni čitatelji znaju ki je naš domorodac g. Rikard Katalinić Jeretov i oni su prez sumnje pročitali više od jednu od njegovih lepih crtica, tako da nam ni trebe ni preporučevat njegovu najnoveju lepu knjigu, ka će izać do nekoliko dan, jer smo sigurni, da će ju svaki rado nabavit. I mi u našemu uredničtvu imamo jedan arak, na kega se moru podpisat svi oni domorodci, ki žele dobit tu lepu knjigu.

Šrajberićina uživa sada svoj sladki mir. Bože moj, nadelal se je toliko, da je više dan bil vas kako va jednoj vode. Ča ne će, svaki dan hodit va oni blaženi Ičići pak mučit se i mantrat glavinu z onakovim delom. Sada je sve gotovo. Ne fali nego videt kako će svršit ti izbori — i Šrajberićina attende — —

Neki tuji trgovci su v Opatije na dan sv. Jakova za polne imeli odprte butigi, dokle su svi domaći a i mnogi tuji trgovci držali celo za polne svoje dučane zaprte. Takovi trgovci, ki neće da poštuju domaćega svetca, zagovornika mesta, zaslužili bi da ih se kako pase s korbačem protira iz butigi i iz mesta va kem nisu dostojni, da trpaju sebe žepi i trbuhi.

Izlet u Senj. Kako se čita u pozivu u današnjem broju našega lista pripravlja naš „Lovor“ u buduću nedelju izlet u gostoljubivi hrvatski Senj. Taj izlet ki će bit jedan od najzabavnijeh i najlepših što ga je do sada priredio „Lovor“ ni treba da čuda preporučamo — on se i sam dosta preporuča. — To će bit jedno pravo narodno veselje.

Senj, Liburnija, Lovor — kad čuješ samo ove tri rieči već ti srdce zakuca od veselja! Dakle na noge naši!!

Iz Opatije. Pišu nam iz mesta: Petak dne 25. t. mj. proslavili smo našega mestnega zagovornika sv. Jakova. Crkvicu se je uresilo z vana i z nutra. Najveću pohvalu zaslužuju pul tega čestite gospodjice Letiš, gospodja Rajčić i gospodjice kćeri našega vrlega Franeta Tomašića. — Čast njim i hvala. Na dan samega blagdana pjeval je sv. mašu uz asistencu naš župnik monsg. Zamlić, ki je držal taj dan i vrlo lepu prediku.

U nedelju pak misil je isto uz asistencu naš zastupnik gosp. prof. Spinčić. Tom prigodom moram pohvalit naše već dobro poznate crkvene pjevače i pjevačice, ki sa svojim lepim pjevanjem davaju već više let našoj maloj crkvici upravo neku znamenitost. Najveću pak vrednost ima to pjevanje za to, jer je čisto liturgično što se redko vidjeva va naših crkvah. Takovo pjevanje bi se moralo upeljat i va druge naše crkvi. Svaka i najsvečanija maša može se pjevati čisto liturgično.

To se pjevanje jako dopada osobito gostovom pravoslavne vjere, ki se ćute va našoj crkvi kako da bi bili doma. — A i drugi gostovi upoznavaju uprav u crkvi, koje smo narodnosti, stoga mi i dugujemo mnogo svim koji se pul tega dosti muče. Ta dva dana se je po običaje i pucalo, pak se je i pul toga već od jedan stresal od straha. Ča ćete dan danas su ljudi mehki i strašljivi.

Samanj na Jakovlju. Kako navadno bil je dosta živ. Lepo je vreme privabilo sa svih strana čuda naroda. Mesto je bilo ureseno sa zastavami a bilo je čuda i naših. — To ni bilo morda pravo ikemu ter kemu maćku, ma ča ćemo no. Nikad nisu bili svi ljudi zadovoljni.

Ovo leto se je plesalo na velikoj place, kade je prije bila škola za biciklisti. Ovo je mesto bilo čuda prikladnije za ples, jer je više prostora, nego se na ta način samanj razdelil na dvoje. Letos moramo iztaknut sa pohvalom, da je bilo na tance sve mirno i tiho i to je vrlo lepo. Opatija je mesto kade se mora čuda pazit na red i mir. K nam pridu gosti iz daleka, da uživaju mir i za to moramo nastojat va svakoj prigode, da ih ne bunimo.

Hodočašće u Loret iz Rieke ! ide sa velikim parobrodom | dne 11. augusta na 4 sata poslje podne. — Hodočastnici neka se oglase u samostanu častnih otaca kapucina na Rieci.

Preporučamo svim hodočastnikom da ne propuste pogledati krasnu kapelu sv Cirila i Metoda u tamošnjoj baziliki, te pomoliti se napose za naš narod.

Tinjanske stvari. Čudo je veliko ako ne bude za poteštata naš golabatica iz Ježenja, koj je obećao seljanom, da ako bude sama tri leta za poteštata, da će im učinit cestu na četiri kraje, i to do St. Petra, do Pazina do Heki i do Tinjana. Ala lepo se je uvrgal, po naputku, kako delaju Talijani, pred izbori, potle ga je ušempija barba Ive iz Kringe. On vavek gre po Krstićeve staze per la idea italijana, a svejedno bi rad bit potešta, ali juaši dolinci govore, mac, mac, pod lonac. Naši kmeti govore mi imamo našega glavara, ki nas je u to vrime dosti lipo služija, a naša stran nećé ni za naprid ako ne njega.

Od svih petnajst poteštata talijanske stranke (iliti po našu maćje) nebi bilo koga izbrat ako ne onega Gregota ki ženi buhe truni i trljega od njega ni, od svih maćki i on šior de kantoni ki bi rad biti za poteštata, ali ne bude od te muke kruha, zač naši ljudi dobro poznaju ki je kakov muž, za svin ki baba Mate kola šiabola dela zanj, sve će se zbersit na dan izbori. Strašiju z jednim, z drugim, ali sve uzalud, jer oni gospoda koji su bili zavedeni od leta 1895. da im pomoru, su rekli, si mi ju opravil jedan put, e no piu. Nego da bi morda izbirali oni koji nimaju glasa, ki delaju de fakini śvaki dan, morda sijor Rigal bi bil protešta, Fuć, fuć u Draguć.

Otprta korispondenca. Gosp. Kostantini — Volosko. Vi ste sigurno čitali ovi dni va „Piccolo“, kako je „rusko dobrotvorno društvo“ va Rusije imenovalo talijanskega kralja za počastnega člana. Vi ćete se spamećevat i to kako su do čera vaši patrioti po Istre nam Hrvatom zmerali da smo mi plaćeni od tega društva, da delamo panslavističku politiku.

Svaku našu hrvatsku trobojnicu vi ste kratili ruskom banderom i svaka druga beseda od vas Talijani bila je ta: da po celoj Istre teče vela fiumera svih sameh rubli ki da teku va žep naših prvaki. — Sada, kako se to slaže? Talijanski kralj počastni član onega ruskega društva, ki da pošilje v Istru na vrećice rubalj za agitaciju proti istarskim Talijanom!

Ča ni to nekako čudno, à, šior Kostantini? Mialite vi, da bi talijanski kralj prijel članstvo ruskega društva, kada bi znal, da to društvo pomaže istarske Hrvate proti istarskim Talijanom.

Nego vi, gosp. Costantini, ki ste najintimniji prijatelj s Krstićem, ki je prej bil veli Hrvat, pitajte ga malo ako on zna da su Hrvati dobivali beči od tega ruskega društva? Pitajte i Tamara urednika „Istrie“ ki je to već tisnće puti napisal va svojoj krpe, neka vas informira o toj ;stvari, pak ako doznate, da su naši primali ili da primaju rubli od ruskega društva kemu je talijanski kralj počastni član, gledajte da to javite ministru Prinetti da kralja sklone, kako bi valje odstupil od onega panslavističkoga društva. Drugačeje to bi bila vela blamaža za celu Italiju, kad bi se znalo, da je njiji kralj počastni član društva, ko tobože sa svojemi rablji zatire Talijane v Istre. Sior dottor, la ghe pensi un poco sora!

Iz Kastva nam pošilju više lepeh telegrami, keh su batili presvetlemu gospodinu Dr. Dinku Viteziću, prilikom njegove osamdesetletnice.

Mí jih drage volje iznašamo va „Narodnem Listo“.

Ti telegrami se glase:

Mukotrpan bio Ti vijek, čemerom zadojen život Tvoj, al sjedine Tvoje nek zasladjuje pomisao, da plod Tvoga znoja jur dozrijeva. Živio dični starče! — kliče gromovito svome počastnom gradjanu

Občina Kastav.

Nemože narod da naplati zasluge Tvoje, al duboka zahvalnost njegova nad svaku neka Ti je plaću. Čuvao Te Bog! svome počastnom članu kliče

Hrvatska Čitaonica, Kastav.

Sa drevnih zidina Kastav-grada gromko ori pjesma jača groma: „Ljubimo Te naše diko...“.

Istarska Vila, Kastav.

Košto koka pod krila svoje vabi piliće male, tako i Ti, neumorni starče, sakupljaš pod okrilje svoje uzdanicu našu. Živio Te Bog! — kliče svome pokrovitelju

Bratovšćina hrv. ljudi u Istri, Kastav.

Nije Te narod nagradio za Tvoj trud ni srebrom ni zlatom, al Ti je svjetlo čelo ovjenčao neuvehljivim vijencem duboke harnosti. Slava! — kliče Ti

Sagradjani Kastav-grada.

Razne viesti.

Mužka podoba na ženskoj kože. Amerikanci su vam čudni ljudi. ki delaju, kako nigde nijedan. To se zna, da su pul tega ženske prve. Čujte, ki vrag njim je sada na glavu pal. Tamo va Amerike, va grade Baltimore prišla je nova moda, da svaka divojka, ka ima dragega, pusti naštampat va ruke njegovu podobu. Nego pul te trajni trpi njija ruka i — žep, aš nijedan ne dela za niš, a njoj tu podobu napicaju s iglum, to će reć tatuiraju onako nekako, kako običaju imet naši mornari po rukah. Ja, ma ženska je takova. Ona bi pustila i nos odrezat, samo da bi bila — lepša.

Ala jezero vrazi, da je prišla k nam ta moda, koliko bi figuric već neke ter neke imele! Ja se vadljam, da bi Musgice imele već pun album.

Muži, o Zdravoj Marije — spat! Tamo blizu Kini je vam jedno malo kraljestvo po imene Koreja. Kada večer zvon zazvoni, ne sme već nijedan muški iz kuće, jer ako ga najdu kade policaji, imaju po zakone pravicu, da ga dobro izšibaju. Ženam pak je slobodno klatit se okole, koliko vrazi jih volja.

Da je ovde takov zakon, koliko bi jih odnesal — Untantin! — Pak i sve taneke va peknjiće bi bolje nastojale svoj posal — aš nebi neki onda onuda — škrabali.

Zabranjeno je pušit — va Abisinije. To je tamo dele va Afrike, kade su pred par let Talijani dobili — palic. — Govori se, da su i bežali onako po talijansku, nego nisu to storili pred neprijateljem — tako barem govore — nego da zvan Abisinije moru — pušit. Pak za pravo reć, su pušili onako po pakrabojsku, da je mnogim i presselo.

P. n. občinstvo!

Podpisani javlja, da je počam od 1. julija o. g. preuzeo sam vodjenje svoje

mesarne

u Voloskom-Skradin

pošto je dosadašnji poslovodja gosp. Ivan Večerina odstupio od uprave iste mesarne.

Preporučujući se slavnomu občinstvu najtoplije, obećajem da ću nastojati, da u svem zadovoljim zahtjevima sl. občinstva.

Volosko, 1. julija 1902.

S odličnim štovanjem

Rafael Kundić.

Izlet! Izlet!

Podpisani poziva ovim na izlet u drevni Senj, što ga priredjuje u nedelju dne 3. augusta sa brzim i elegantnim parobrodom „Liburnija.“

Ciena vožnje po osobi 2 K. — Djeca plaćaju polovicu.

Odlazak iz Voloskega u 12 sati i tri četvrta, a iz Opatije u 1 sat i četvrt poslie podne.

Vožnja tamo traje 3 sata.

U Senju pako (na gradskom trgu) upriličiti će se sporazumno sa vidljivijimi gradjani i uz sudjelovanje gradske glazbe javni koncerat polovicom u korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, a polovicom glazbenom društvu u Senju.

Ciena ulaznine 40 filira.

Početak u 6 sati na večer.

Odbor

Hrv. pjev. društva „Lovor“.

Odbor se je pobrinuo za što ugodniji boravak izletnika, pak se nada, da će svatko pohrliti, da sprovede nekoliko sati u tom lipom narodnom veselju.

NB. Razumieva se izlet će biti ako bude lipo vrieme.

Štev. 66.

Razglas.

Podpisani krajni šolski svet naznanja, da se bode vršila javna dražba oddaje dela nove stavbe za eno razredno šolo v Pasjaku dne

10. augusta 1902.

ob 4 uri popoldne na licu mesta v Pasjaku.

Proračun dela je sledeči:

1. zidarsko delo	5869 K	86	vin.
2. mizarsko delo	2092 „	40	„
3. kamnosečko delo	1192 „	80	„
4. kovaško in ključarsko delo	576 „	—	
5. kleparsko delo	218 „	40	„
6. slikarsko delo	40 „	—	
7. razno delo	360 „	—	
8. drugo potrebno delo	251 „	54	„
skupaj	10.600 K	00	vin.

Dela oddala se bodo posamezno ali skupaj. Poduzetniki morajo 10% varščine položiti. Proračun in načrt stavbe je pri podpisanem oniroma v občinski pisarni ob uradnih urah prosto vpogled.

Krajni šolski svet u Jelšanah, dne 26. julija 1902.

Predsjednik:

Čekada.

Oglas.

Za našu izdavaonicu voznih karata na gatu u **Opatiji**

traži se jedna Gospodjica

Prednost imati će one koje poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik. Ponude imadu se upraviti na družtvo.

Ugarsko-hrvatsko dioničko pomorsko parobrodarsko družtvo.

Javna zahvala.

Duboko ganuta mnogobrojnim dokazima srdačnog saučešća iskazanih mi povodom smrti mnogo ljubljenoga i nezaboravnoga supruga

Ivana Pletersky

obć. zastupnika i vlastnika Pensiona, te pošto mi je nemoguće svakome pojedincu da zahvalim, nalobadjam se ovim putem izraziti svoju najsrdnliju zahvalu svim onim, koji mi bilo ustmeno bilo pismeno izraziše svoje sućut, kao i onima koji su učestvovavši osobno sprovodu ili darovanjem vienaca nastojali, da milome pokojniku izkažu posliednju poštu.

Antonia Pletersky.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osiku.

Izvadina Salsaparilije Mondurau. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califuge". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

Specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

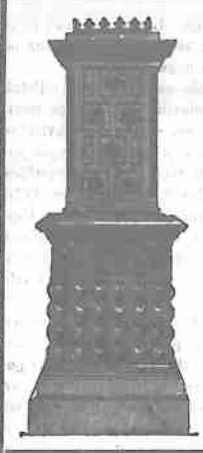

Višekrat odlikovana ⊕ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Sjećajte se

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti **robe** kao **jestvine, odiela muška i za djecu,** svake vrsti **rubaca, čarapa,** i svake vrsti **robe za kućnu potrebu; željezu robu,** razne vrsti **porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor** i garantirano dobru **modru galicu (vitriol), crvenu sol** za blago (marvu) od 5 kgl. dalje. (9)

Sve uz umjerene ciene!

Svoj k svomu!

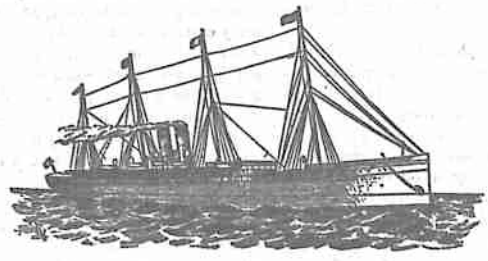

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nuždno da znadu čitati i pisati

---

Tiskara **V. Tomičić i dr. u Opatiji** preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz vrlo umjerene cene.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, na pol ljake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk ou kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 32. Volosko-Opatija u četvrtak 7. kolovoza 1902. God. III.

Slavoj Jenko.

Pred par tjedana slavili smo osamdesetgodišnjicu Dra. Dinka Vitezića, jednoga od najstarijih, uz pokojnoga biskupa Dra. Jurja Dobrilu, najzaslužnijega muža u preporodu hrvatskoga i slovenskoga naroda u Istri.

Juraj Dobrila imao je svojih sumišljenika i pomoćnika, kao što su pokojna braća i blizanci Mate i Ivan Baštijan, pokojni Matija Ujčić, pokojni Andrija Marija Strk, pokojni Antun Spinčić, pokojni Antun Turak, pokojni Ernesto Jelušić (jedan prilično mladji od imenovanih žalibože prerano ugrabljeni nemilom smrću), još hvala Bogu živući i zdravi Antun Karabaić, i razni drugi.

Isto doba ili malo zatim, što je Dinko Vitezić počeo razvijati svoj rad za Hrvate i Slovence u Istri, i kad su živili još svi imenovani blagi pokojnici, pojavilo se je u Istri mladjih muževa, koji su se dali na narodnji posao svimi svojimi mladenačkimi silami, što u širem što u užem djelokrugu. Medju te muževe spada u prvih redovih **Slavoj Jenko.** Dne 12. ovoga mjeseca slavi on svoju petdesetgodišnjicu, pa naša hrvatsko-slovenska stranka vrši samo svoju dužnost, kad se toga muža o njegovoj rečenoj slavi sjeća, podajuć u kratkih potezih njegov životopis.

Slavoj Jenko rodio se je dne 12. augusta 1852. u Trnovom, u Kranjskoj od otca Josipa, majke Katarine rodjene Jeloušek, od obitelji najuglednije u Trnovom dok je u obće tamo obstojala. Početne nauke učio je u Trnovom i Idriji, realku u Gorici i Ljubljani a politehniku u Gracu.

Tek što je počeo donekle u praksi uporabljati svoje tehničke nauke, nadao se je slučaj koji je dao drugi pravac cielomu njegovom životu. U Podgradu, u Istri, umro mu je svak, razmjerno još mlad, čestit čovjek i trgovac, vrl narodnjak Fran Šabec. Od njegove udove, a svoje sestre Sofije, preuzeo je Slavoj Jenko sav posjed i svu trgovinu. Tu trgovinu vodi on već evo punih 25 godina, redovito pošteno, točno, tako da mu ni pri najboljoj volji njegovi protivnici bilo zasebni bilo službeni nisu mogli nit ne mogu što prigovoriti. — Vjenčan sa svojom rodjakinjom, Franjicom, rodjenom Jeloušek iz „Ilirske“ Bistrice, ima tri sina i kćerku. Pošto još u obće nejma čisto slovenskih srednjih škola, a pošto je on htjeo da mu se djeca uzgoje u čisto narodnih zavodih, on je svoje sinove dao u hrvatske gimnazije.

Pošto se je preselio iz Trnovoga u Podgrad, iz Kranjske u Istru, on ne pretrgav svezu sa svojom rodnom pokrajinom, prigrlio je Istru kao svoju. Dok su još u Kranjskoj obstojale narodnostne borbe proti tudjinstvu, dok se je radilo složno za dobrobit naroda, dotle je on živo, i djelotvorno učestvovao kod narodnjega rada i tamo. Odkad je tamo buknuo bratoubojni razdor, odtad se već nepača u tamošnje stvari. Taj razdor odsudjuje najodlučnije; a nemogući pomoći ni on kao ni drugi, čeka krvavećim srcem, da braća sama uvide, kako se njihovim razdorom okorišćuju samo zakleti neprijatelji cielokupnoga slovenskoga naroda. To većim žarom i marom prionuo je uz narodni rad u svojoj novoj postojbini.

Od najmladjih noga ponosan na svoju slovensku narodnost i smatrajuć ju tako rekuć istovjetnom sa hrvatskom, kazao svoj ponos i izvanjštinom, narodnom nošnjom, kazao ga je tim da se je svuda i uvjek u govoru i pismu služio slovenskim jezikom.

Narod ga je brzo zavolio. Občinari izabrali su ga već godine 1885. u občinsko zastupstvo, a ovo ga je izabralo **županom**, občinskim načelnikom. Takovim je i danas, uza sve svakojake zaprieke, što mu se jih je postavljalo s proraznih protivničkih strana. Negdje kašnije postao je i predsjednik cestnoga odbora. U jednom i drugom svojstvu nastojao i nastoji uviek da učini dobra narodu, da mu sagradi i popravi crkava, ustanovi škola, napravi ili popravi cestu.

Ako u svem ni svačem neuspjeva, krivi su najviše oni koji ruše njegove osnove, koji mu odpomažu mjesto da mu pomažu, kako bi bili dužni.

Njegovo ime prosjalo je i izvan medja Podgradske občine, koja je kao i Materijska i Jelšanska, napučena sa sasvim slovenskim i hrvatskim pučanstvom; prosjalo je po cielom Podgradskom i Voloskom sudbenom kotaru, koja oba sačinjavaju politički Voloski kotar.

Kod obćih izbora za pokrajinski sabor godine 1883. izabrale su izvanjske občine toga kotara svojimi zastupnici pokojnoga Andriju Mariju Strka, tada kanonika i župnika stalnoga kaptola u Trstu, i Dra. Matka Laginju. Talijanski zastupnici i talijansko občinstvo uprizorilo je tada upravo barbarskih demonstracija proti hrvatsko-slovenskim zastupnikom. Saborska većina uništila je posve samovoljno koli izbor Vjekoslava Spinčića i Antona Križanca, izabranih u Koparskom kotaru, toli izbor Andrije Marije Strka. Ovaj, toli miroljubivi muž, bio je toli presenećen, da i prestrašen, da se već već nije htjeo poprimiti mandata. Svi oči su na to pale na Slavoja Jenka, i on bi kod naknadnoga izbora obavljenoga 1884. izabran zastupnikom u pokrajinski istarski sabor.

Talijani, uništen izbor Strkov, mislili su da su Bog zna što u svoj prilog učinili. Uvidili su skoro kako su se ružno prevarili. Kad je Slavoj Jenko prvi put putovao parobrodom iz Trsta u Poreč, bio je putem od Pirana dalje predstavljen tadanjemu Piranskom načelniku i zastupniku Dru. Fragiacomo. Na talijanske rieči ovoga odgovorio je Slavoj Jenko slovenski. Fragiacomo je na to prema svojim drugom promumljao: „o..., che bel cambio gavemo fatto!“ Liepo smo zamjenili Strka sa Jenkom! Ovaj nit nezna ili neće da zna talijanski! I Jenko nije zbilja nikad ni rieči progovorio talijanski kao zastupnik. Bio je čvrst, nepomičan, neumoljiv, uz načelo, da ima hrvatski odnosno slovenski jezik biti u saboru jednakopravan i jednakovaljan s talijanskim. Ako ima zastupnika, koji nerazumiju jedan ili drugi jezik, na predsjedničtvu sabora je, da njim dade na znanje što se govori, predlaže, interpelacije, u njim nepoznatom jeziku.

Slavoj Jenko spada medju prve zastupnike hrvatsko-slovenske od novije dobe, medju one koji su počeli redovito rabiti hrvatski ili slovenski jezik. U prvoj saborskoj periodi bilo jih je pet: Laginja-Jenko, izabrani u izvanjskih občinah Voloskoga kotara, Vinko Zamlić, izabran u gradovih istoga kotara, Spinčić-Križanac, izabrani ponovno u Koparskom kotaru.

Ta petorica stvarali su hrvatsko-slovenski klub. Zamlić bio mu je predsjednik, Jenko tajnik. Njegovom je rukom pisan zapisnik toga prvoga hrvatsko-slovenskoga pokrajinskoga sabora istarskoga; njegovom rukom prvi zaključi toga kluba, od 10. juna 1884., gdje se odlučuje, da imadu njegovi članovi polagati svečano obećanje sa riečju **obećajem**, kao što je to Slavoj Jenko već učinio, i da se članovi istoga kluba **imadu u saboru služiti hrvatskim odnosno slovenskim jezikom**, a pojedincem daje slobodu da dadu koje raztumačenje taljanskim jezikom jezikom, te konačno

PODLISTAK.

„Mačak na rajže“.

Pripovjeda Šapulić.

Kako sam bil zadnji put rekal, bilo nas je više odlučeno da nas Salo po svete kaže kako i — šimije. Pak sam bil još spomenul, da sam bil na dan partenci bolan, pak da sam drugi dan šal za njimi. Stvar se razume sama po sebe, da nismo vijajali na svoj račun ni svojemi beči. Ovo sam jušto tel samo onako — šuknut.

Kako sam ja furbo, sam ti šal nebore hodeć v Reku, da se pak onde ukrcam i tako malo više povozim, kada je le na tuje špali. Stupim ti ja na štacijone k onoj škuljice i čekam da mi daju buletin za Trst.

— No, kumpare kamo se peljete? — zapita me čovek va škuljice, od kega se ni drugo videlo, ako ne glava, kako i od popa va spovedalnice.

— Va Trst — rečem ja. — To se zna, da va Trst.

— Kako će se znat, ter vam ni to na nose zapisano — reče oni va škuljice.

— No, no. Po železnice se trâ ne pride drugamo, ako ne va Trst, kada se za Trst parti — rečem mu ja onako muški. — Koliko mi je platit?

— 4 fijorini 55 soldi, za to, aš ste to vi — reče, kako da me ima za tovara.

— Neka bude, no, kada mi ni treba gledat baš na svaki krajcar — sam pomislel, ako bi se dalo otegnut za mericu pak mu rečem: — Ča ne bi bilo dosta pravno 4 fjorini?

— Ča mislite, vi, da telci pogajate? Ako ćete dat kolliko ja pitam, dajte, ako ne, pišite me z uho.

No, no, ta je svejedno onako od kusa odrezana. Nego ča ću? Brknem mu kroz škuljicu koliko je pital, a on mi je za to dal buletinčić, ki ni pobeguji valjal ni pipi vodi. Pomozi me, ja neznam, kade je nekem ljudem duša?

Onda sam šal za drugum gospodum, ka su pred mnuum zdignula buletini, pak kako su i oni hodili va ove al one vrata, tako sam šal i ja na jedna. Sedem ti ja nebore na jednu katridu s kušini, da sam se debelo do grla va njoj otopil. Ava! — pomislim va sebe. — Tu se pravo fanjski sedi. Baš ću malo svoje stare kosti odmorit.

Već sam bil počel sled tmat, kada ti pride nutra vahtar, pak se na me strese, kako brek na vrelu kašu: Hej kume! Ki se vozi va tretoj klase, more bit zadovoljan i na daskah sedet. Tamo naprvo hote. Tu ni za vas mesta.

Čovek je govoril tako oštro, da sam valje videl, da mi misli pomoć se stat i kroz vrata poć. Vendar pak nisam mogal nikako kapit, kako to, da ni va onoj sale za me mesta — a prazna je bila. Nego ako prem ni mi falilo kuraja sam šal na vrata vanka, a on pak je bil još tako dobar, da mi ih je odprl i za manum — zalupil.

Va drugoj sale, kamo su me naputili ležalo je po baukeh sve puno delavac, da nisam imal kamo ni sest. Za to stavil sam se ja po sale šetat, da su mi „postoli na škrip“ kako kakovemu ministru — škripali. Na jedan put zdigne se nekakov, pak se na me otrese:

— Čujete vi šelvadigo; ča mislite, da ste ovu salu kupili, al pak ju na fit zeli?

— Pak? — stavim se pred njega. — Da sam ja ča takovega storil, danas ne bi vas tu bilo — odrezal sam mu kako treba.

Ne znam, ča je zagundrnjal, nego znam, da je nazad legal i počel hrhnjat jače lego su moji postoli škripali. Morda bim ga bil još i za vrat prijel, kako su me dlani srbeli, nego za sreću je pozvonilo.

To ti je, brate moj dragi, sve skočilo kako da je zasopla trumbeta na sudnji dan. Kako drugi, tako i ja sam šal vanka. Gledam kamo ću poć, kada ti temu ne beše sukne me jedan vahtar va vagon niš lepše, nego vrag grešnu dušu va pakal.

Ki se još ni vozil po železnice, će reć, da ju je sam vrag zmislel. To ti grmi, bliska, treska, huče, ropoće, kako da gre drveto va pakal. I za pravo reć, ako je za va pakal onako ravna cesta, onda ni nikakovo čudo, da sve tamo — sili.

Zakurim ti ja nebore svoju pipu i pušim onako za svem guštom, da mi je baguš va kane cvilel kako skopač na ražnje, dokle najzada me san prevaril i ja sam lepo zaspal va kantaniće kako — telac va dvore. Namor ni bila baš najbolja postelja, ma vendar sam lepo drohnil.

Na Sanpetre sam stupil dole, da stavim ča pod zub, aš mi drugi param da bimo valje zaškaveli, ako svaki čas ne bimo jili.

Komać sam neč prčuh podupel, kada na jedanput zazvoni, kô da će zilest maša.

da su klubski zaključci tajni. Već decembra 1885. bio je zast. Križanac brisan izmedju članova kluba, jer se ni ričju ni činom nije držao zaključka, da se ima u saboru govoriti hrvatski ili slovenski. Poslie naknadnih izbora godine 1887. i 1888. nalazimo hrvatsko-slovenski klub nješto obnovljen.

Mjesto odstupivšega Elluschega bio je izabran u Lošinjskom kotaru Dr. Fran Volarić, kanonik u Krku, mjesto umrvšega Križanca u Koparskom kotaru Fran Flego, buzetski načelnik. Jenko je ostao klubskim tajnikom cielu izbornu dobu. On je pisao ne samo zapisnike sjednica, nego takodjer sastavljao i pisao razne spomenice i predstavke. Valja jih viditi i čitati, a da se osvjedočiš kako su krasno pisane i jezgrovito sastavljene. I kad nije bio klubski tajnik sastavio je on više predstavaka bilo brzojavnih bilo pismenih. A cielo doba znao podavati po obliku i stvarno upravo uzornih upita i predloga. Kako iz njegovih pismenih podnesaka, tako iz njegovih govora, proviruje odlučnost u zastupanju narodne časti, i probitaka narodnih.

Kod obćih saborskih izbora bio je ponovno izabran zastupnikom godine 1889. i 1895., kao i kod odnosnih naknadnih izbora, svaki put to sjajnije, pošto su gospoda Talijani, pred očima predstavniku austrijskih oblasti i bez da bi za to ni prstom maknule, uništivali takodjer jednoglasno izabrane zastupnike Voloskoga kotara, ili pojedinoga njih, Matka Mandića, dočim se je u takovoj prilici njegov drug Slavoj Jenko, prosvjedujuć proti odnosnom despotizmu sam na mandatu zahvalio, da tako gnjušanjem odbije prividnu milost saborske većine, koja je odobrila njegov izbor, a zabacila izbor njegova druga, istim izborom izabranoga.

U doba svoga načelnikovanja i zastupnikovanja u saboru izkusio je Slavoj Jenko kako malo ko, što će to reći u Istri zauzimati se za narodnu hrvatsku i slovensku stvar. Sve što može izmisliti lukavost i zloba, sve se je izkusilo, da se ga sbaci sa načelničke stolice, i da već nebude zastupnikom.

Predstavnici c. kr. vlade u Trstu i na Voloskom, kao i njihovi organi u Podgradu, svega su poduzimali proti njemu. Tu se je denunciralo, podmitalo koještа, podkupljivalo ljude, napajalo, gostilo, podjarivalo jih. Razpuštalo se je zastupstvo, pak imenovalo odbore, sastojeće iz ljudi, koji su se dali u službu proti Slavoju Jenku. Sve nije koristilo ništa. Predstavnici c. kr. vlade i zemaljske ustanovne oblasti, ostajali su dugim nosom, obćinare se je kvarilo i njim škode bilo, a Jenko je kod svakih izbora, uz čestite svoje obćinare kod svakih izbora izlazio slavodobiteljem. Sad su već svi čimbenici i napustili misao, da bi mogli što uloviti u Podgradskom kotaru, i napose u Podgradskoj obćini. Slavoj Jenko, da je htjeo, mogao je kod najnovijih pokrajinskih izbora biti izabran jednoglasno u sabor. Al je on vodstvu stranke izrazio svoju nepromjenjivu odluku, da neprima već mandat, pošto mu to nedopuštaju njegovi poslovi i obiteljski odnošaji. I stranka, ako i ne rado, morala je uzeti obzira na tu njegovu odluku. Zahvaliv mu na saborskom radu, uzornom u svakom obziru, bila si je svjestna, da će on inače raditi za boljak naroda, koliko mu budu sile dozvoljavale.

On ima i doma što raditi, i radi. Osim brige za uzgoj svojih dječaka, osim poslova što mu jih zadnje vrieme dala obćina i cestni odbor, njemu je na srcu „Bralno Družtvo“, on radi napeto u posujilnici i u „gospodarskoj zadrugi“. Oslanjajuć se na njegovu pomoć, dao se je prezasluzni gospodin Anton Rogač, župnik i dekan u Hrušici, na osnavanje „Mljekarske zadruge“, koja si već gradi zato potrebite prostorije, i koja će skoro donašati velike koristi tamošnjem pučanstvu. Prigodom dvadesetipetgodišnjice, što stanuje Slavoj Jenko u Podgradu, odlučila je uprava „Posujilnice“ graditi „Narodni dom“ u Podgradu. Ljepše se te godišnjice nije moglo proslaviti nego tako, a gradnja doma daje mu i dati će mu takodjer dovoljno posla. Mi zaključujemo ove kratke crte o Slavoju Jenko, vrućom željom i gorućom molbom do Svevišnjega, da mu u svojoj dobroti podieli još dugo u zdravlju i zadovoljstvu zajedno sa njegovom obitelju i njegovimi prijatelji i narodnjaci, da dočeka tako i svoju petdesetgodišnjicu bivanja u Podgradu, i čim dulji život, da pak uzmogne i uzdržavati i što je već stvoreno, i novoga stvarati, uvjek na dobrobit tamošnjega naroda a tim i na napredak naše sveukupne narodne stvari.

Živio Slavoj Jenko!

Dopisi.

Iz Cresa. Stovani gospodine urednice! Nije blago vremena da sem obećal, da ću se činiti cuti do potrebe, pa evo me danaska — i ako mi je pena tezija od motike — da izpunem obečanje, jer posteni clovek vaja da besedu uzdrzi.

Zaludno je da ja ovdeka recem, da smo mi preveć izmučeni do nase vlastele, jer to svi znaju. Svi znaju da specialmente on šior Gulino — je proprio fanatik talijan pa za to na svakakovi nacin hoće da muci one nase postene jude, ki nesu zatajili svoj mili materinski zaik. On zna i neku decu — kako onog sina maranguna Cele — uciti svakakove grde besede za da jih pak receju i kantaju kuntra nasim judem! A ove besede su tako grde da ja ki sam preprosć se stidim reći, a vi šior manjifiko Gulino — — se ne sramite nikoga one besede uciti? Kade je vasa kreancia?! Ma ki bi sve nepravice i progonstva prebrojil, do kada je kapo Gulin? Koleko je on izmucil nase jude, jer su samo po uzanciji kantali nase mile frvaske kanconete? Koleko je puti samo za to i va katafić klal nase jude? Al steso, fala Bogu, neće imeti moci gusta, da se va ovim gradu ne govori i ne kanta u nasem milom zaiku dok budemo živi; jer kako mi kantamo:

Jos Hrvatska ni propala
Dok mi zivimo!

Kada dunka nasa vlastela su videla, da njim nistar ne moreju sve ove nepravice i sleparije pomoći, da se specialmente, ne cuje kantat frvaski su hteli jos jednu provat, ako jim skroka po njihovu. Oni su nagovorili „Macki“ da kade nas cuju kantat frvaski, da udelaju barufu i skandal, pa da jos na nase jude baciju krivicu — i tako da jih prestrasiju.

U nedelju dunka 25. maja nekoji Macki in kapo Krivinos Pinjola — ma pratjeni, solo ala larga, od šior duhtora Cukarin. ki je, kako se para, svim upravljal — su na tri mesta na nase mladiće napali i su specialmente jednega lepo izpestali. Mi smo ovu stvar dvie bili vlasti javili i Pinjolu e kumpanija tuzili. Al i macki po zapovedi Vlastele — i ako krivo — su tuzili nis menje nego 24 nasi mladići, ki nis zla udelali nesu. Evo dunka kakova su nasa vlastela, udelaju ti zla, a jos te akuzaju!

Dunka u peti na 11. proslega je bila razprava i su bili svi oni macki osudjeni kako krivi.

Intanto ti, Krivinos, sada si kuntent? Si kunten poći va katafić za lepi 8 dan?! Evo će su ti prontali tvoji vlasteli! Evo ce hoće reći sluziti nepravedne jude, ki mrzu nas zaik i sve ce je nase! Si govoril si, da se ti ne plasis, jer da imas jednega velikega — forsi si racunal na dr. Cukarina — ki te proteji, pa steso, eto ce si lepo dobil. Opri dunka svoje oci i ne mrzi svoju braću po zaiku i krvi za pjazati onem, ki su te na ovo dobiti naveli! — Bog ti prostil!

Evo dunka ce su nasi vlasteli kapaci: oni nagovaraju da nasi brizni judi, ki su njim jos verni i hebaju ji u svakoj stvari i koja je kuntra vlastitem svojim zaikom, delaju i smutnje i barufe a sve na svoju korist, da se tako još moreju cesagod okorestiti zapovedajuć na komunu al njim je pak mala briga, da ovi isti judi gredu brizni va katafić. Oni su dobili ce su htili, a za jude jim je malo stalo!

Oprite dunka vi svi, ki ste zaslepljeni za vlastele svoje oci, oprite jih i finalmente poznajte za koga delate — za najvećega svoga neprijateja, a na štetu materinskog svog zaika. Oprite svoje oci i budite svi zlozni, kako nasi pokojni noni i oci za braniti svoja prava i tako će vlastela kalati svoja krila ili će fagot udelati za Italiju do kuda su prisli u nas grad. Slomo dunka braćo!

Brzo su nam de novo votaciuni za komun jer je Guveran isti videl, ke nepravice su va zadnjim votaciunima udelali, pa jih je uništil, u ovoj dunka prigodi, svi kim nam je isti materinski zaik, kazimo im da smo ih već štufi i izaberimo nase jude, ki će nam ce dobra udelati i ki će nas vavek braniti. Ovako ćemo najbolje protestat kuntra svim nepravicam ke su nam udelali, ma specialmente ke nam je Gule udelal.

A vi hrabri sokoli, ki ste vavek branili svoj mili zaik zakantajte s menom ovu lipu pesmu za probuditi svu drugu nasu braću, ki jos spavaju al ki se dadu priplasiti od vlastele. Ala zakantajmo:

Napred Cresani!

Dignimo se svi Cresani,
Vojevati sad je cas,
Svi ko soldat mi armani,
Borimo se za nas spas.
Nase muke jesu vele:
Ocistimo krvav znoj!
Ne bojmo se te Vlastele,
Cresan mora biti svoj!
Sa istoka zora puca,
Cresan brate, sada znaj,
Da Vlastelim slabo kuca
Srce; jer je njima kraj!
Vrišćat Gule, plasit kusa:
Nek puntaji svoj mustać!
Tko ga za to do nas slusa?
Skovulet je a ne mać!

Tinjanci na nogo! Izbori za našu obćinu su blizu. Talijani bi nas oteli zajahat. Ne dajmo se. Budimo složni. Živio Defar! Živio naš Tinjan!

Pisma odi tinjanskeh poštenjaki.

(Piva se kako će ki.)

Brzo će prit lepi dan
Kad ćemo poć va Tinjan
Da zberemo za glavara
Našeg Šimeta Defara.
Bin-bon-ban
Živio naš Tinjan!

Požđrljivac Talijan
Otel bi nam zet Tinjan,
Pak okoli ljude vara
Proti našega Defara.
Bin-bon-ban
Požrljivi Talijan!

Ljude lovi noć i dan
Mami ih na svoju stran
Još im straši pasja para
Da ne biraju Defara.
Bin-bon-ban
Fiol d' un kan.

Al će njega naš Tinjan
Na vritnjakeh stirat van
Zač Tinjan će za glavara
Svojga dobrega Defara.
Bin-bon-ban
Čika Talijan.

Sveti Petar i Tinjan
Svaki pravi Vitašan
A i Kringa za glavara
Šimeta će zbrat Defara.
Bin-bon-ban
Ščopa Talijan!

Ča će nam Pišakantoni
Ni udovac šijor Toni,
A ni Jakus Cacarica
Pak ni Vencen izdajica.
Bin-bon-ban
S njimi van!

Ča će nam ti čarlatani,
Pak ni Mazgo Obrezani,
Ni Zaneto Klepetac,
Niti Ive faturac.
Bin-bon-ban
Marš ča van!

Ča će Grego, furijon,
A ni Štrigo poco bon
Pak ni barba Pantalus
Ni matuljski grdi gnjus.
Bin-bon-ban
S njimi van.

Sad će brzo priti dan,
Kad ćemo poć va Tinjan,
I svi složno za glavara
Da zberemo baš Defara.
Bin-bon-ban
Živio Tinjan!

Mi ćemo se veselit,
Pjevat, tancat, jist i pit,
Dok će Krstić va tamnice,
Brojit čamzi i bušice.
Bin-bon-ban
Živio Tinjan!

To ti sve počelo plaćat i skakat, kako da ih vrazi gone. Ja sam pak na komode dofinil svoj zalogaj. Ni vraga, da će poć železnica prez mane, kada sam ju pošteno platil!

Pozovem kelnera i pripravim petaču.

— Ne zamerite, nimam drobnega — reče, iščuć po žepeh.

— Niš za to — rečem ja. — Ću vam platit doma gredući — pak potečem na železnicu, ka se je ravno počela movljat, a kelner za manum.

Kada sam već bil na vrate od vagona potegne me ta nesnaga za jaketu, da bim bil skoro na znak lupil. Na to ti ja storim jedan sombal va vagon i potegnem nutra za sobum kelnera, a železnica počela drsat ligno kako po loje.

— Ej, ej — počel je kelner cvilit, kako miš va mišnjake. — Odprite, ja grem vanka.

Ja pobognji, skoči kroz poneštru — sam sām sobum mislel. — Ki ti je vraga rekal, da se drži moje jaketi.

— Čujete, vi — reče mane. — Morate mi platit železnicu tamo i nazad.

Mane je smeh gušil, kada sam ga gledal, kako se skončuje i kosma vlasi, ako ravno ni jih imel baš obilo. Pak i drugi su mu se v oče smeli.

— Znate ča, gospodine — rečem ja najzada — puta vam nečn platit, ako se magari deset puti na glavu nasadite. Ja vam nisam kriv, da ste se mane ulovili kako prilepak steni. Ča sam vam dužan to ću pošteno platit, kako se i pristoji.

Kada je videl, da nima s tovarom posla gre mirno va žep, pak zname vanka pun pest drobiža. Ja mu dam petaču, a on mane, ča je od nje ostalo. Pak sam mu još po vrhu dva solda brknul, kako se to spodobi mej gospodum.

Čudno mi se činilo kade je on sada na jedan put dobil drobiža. Varamente stvar čudna!

Na prvem štacione zgubil se je nekamo oka magnućega da nisam znal, al ga je zelo mora, al jama. Lig kot da ga je horina pojal.

Onda sam se ja opet stisnul va ovoj kut i mirno naprvo kimal.

(Još će tega bit.)

Javna zahvala.

Velik broj prijatelja, znanaca i mnogo drugih poštovanih osoba. te zastupstva općina, društava i zborova sjetiše se ovih dana mene prigodom osamdesetgodišnjeg mojeg rodjendana, te me starca pozdraviše brzojavnim, pismenim i ustmenim čestitkama; medju ostalima počastiše me svojim čestitkama hrvatski Mecena i dika svih Slavena Nj. Preuzvišenost biskup Strossmayer; gg. dr. Š. pl. Bresztyensky, predsjednik saborskoga kluba hrvatske opozicije; vitez Ivan Trnski, predsjednik društva hrvatskih književnika; Milan Krešić, predsjednik saveza hrvatskih pjevačkih društava — u ime svoje i u ime kluba i društava, koja zastupaju.

Osim toga razne novine i različitih političkih smjerova u Istri i izvan Istre, posvetiše istom prigodom mojoj neznatnoj osobi ciele članke, u kojima su laskavim riečima opisali moje skromno djelovanje na političkom polju, a novine istarske »Naša Sloga« u Puli i »Narodni List« u Voloskom izašle su i u svečanom ruhu, a prva i sa slikom.

Tolikih izkaza ljubavi i odlikovanja nisam očekivao u mojoj starosti, pa ne mogu naći dovoljnih rieči, kojima bi se zahvalio,

Želio bih vlastoručnim pismom svakomu posebice da izrazim svoju harnost, ali, na žalost, vid, koji me posve ostavio, toga mi ne dopušta, pa mi ne preostaje, nego da to učinim evo javnim putem. Srdačna, dakle budi hvala svim odličnim i poštovanim osobama, koje me se ovih dana sjetiše. Njihove su rieči bile utjeha i melem mojem srcu, jer me razveseliše i ujedno uvjeriše, da nije moja neznatna osoba, koja ih je na to potakla, nego dobra stvar — spas zapuštenog istarskog patnika — za koju sam radio. Dao Bog, izpunile se želje svih, a ja do zadnjeg časa svog života ne ću zaboraviti ljubavi, koju mi izkazaše, i sada u danima starosti veselit će me misao, da tužni Istran ipak ima prijatelja i jedna će želja napunjati moje srce, da bi se svi Hrvati uviek i svuda u dobroj stvari našli na okupu:

A da ne samo riečju nego i djelom zasvjedočim svoju zahvalnost prema svima, odlučio sam, u koliko mi moje prilike dopustiše, podieliti:

po 200 K svakomu od trih naših zaslužnih društava, naime: Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru, Bratovštini hrv. ljudi u Istri i Djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu;

po 100 K svakomu Akademičkom pripomoćnom društvu u Zagrebu, Beču i Gracu;

po 100 K Kninskom starinarskom društvu i društvu Bihač u Dalmaciji;

50 K Prvom istarskom Sokolu u Puli;

200 K Društvu hrvatskih književnika kao utemeljiteljni član, te napokon

300 K u ime članarine Akademiji staroslovenskog jezika, koja se ima ustanoviti na otoku Krku.

Osim toga imam još liepi broj tamburaških partitura poznatog skladatelja V. G. Broža; ove hoću da se razdiele medju ona istarska tamburaška društva. koja će se u tu svrhu na vrieme obratiti na g, A. Brozovića, nadučitelja i čuvara knjižnice obitelji Vitezić u Vrbniku.

Ovom prilikom budi mi još dozvoljeno, kao staromu i izkusanomu boriocu na političkom polju, pregovoriti par rieči. Nastalo je vrlo važno doba za nas Hrvate i druge Slavene, što nas ima po Balkanu. Riešenje balkanskoga pitanja od dana na dan biva življe, približava se svome koncu. Balkan je naš i položajem i jezikom i povješću i narodnom kulturom, jednom riečju: naš je Balkan bio i nam mora Balkan ostati. Ali ipak za liepim Balkanom poteču se preko nas i mimo nas tudjinci.

Za to u tom ozbiljnom trenutku preporučio bih svim i svakomu nas, bez razlike vjere i plemena, medjusobnu ljubav i poštovanje, bratsku slogu.

Bratska ljubav i sloga stvaraju čudesa, one su kadre jedine osujetiti zlobne osnove i zasjede kivnih naših neprijatelja. Tim putem samo doći ćemo do uzvišenog cilja, za kojim treba da teži svaki pravi rodoljub — narodnog jedinstva i slobode; radimo dakle tako, da se i izkažemo dostojni imena kulturnoga naroda i pred svojim protivnicima obranimo narodnu čast i ponos.

Na koncu molim č. Uredništva novina, koje me se sjetiše prigodom osamdesetgodišnjice, da bi izvoljela primiti i uvrstiti u svoje listove ove moje rieči, na čem budi njim i svim ostalima još jednom od srca hvala i pozdrav.

U Krku, dne 27. srpnja 1902.

Dr. Dinko Vitezić.

Dinko Vitezić.

U slavu njegove osamdesetgodišnjice.

Što je Dinko Vitezić uradio kao narodni zastupnik u Beču, o tom nas podučavaju njegeve dvie omašne u Trstu tiskane »Poslanice,« što ih je upravio g. 1885. i g. 1891. svojim biračima, a u kojima se na preko 400 stranica razlaže njegovo djelovanje. Nije bilo narodnog, gospodarskog, financijalnog, prometnog, prosvjetnog, upravnog i političkog pitanja, koga se on ne bi bio u interesu svoga naroda u Istri taknuo. Obzirom na vršenje čl. XIX. temeljnog zakona od 21. prosinca 1867. o ravnopravnosti naroda, on je opetovano podvrgao oštroj kritici javnu obuku u Istri, službeni jezik kod istarskih ureda i javni život u Istri i dokazao, da se zakon ne vrši, jer se Hrvatima uzkraćuje sve, a Talijanima sve dozvoljava. Redom je obašao sve nevolje, što tište nevoljni narod, a u tom je pogledu najodlučniji momenat njegova političkog rada sadržan u glasovitom govoru od 14. ožujka 1884. U tom je govoru dokazao opasnost, kojoj se Austrija izlaže, vršeć talijansku politiku u Istri. Taj je govor postao i izhodištem Vitezićeva umirovljenja, koje su tražili talijanski iredentisti isto tolikom žestinom kao i talijanska vlada. Potonja je na ime maknula na zahtjev Austrije s mjesta predsjednika talijanskog senata Salvatora Tecchia, koji je prigodom smrti jednog senatora spomenuo Trident i južni Tirol kao zapadne dielove Italije. Austrija nije mogla biti radi ove »zadovoljštine« nezahvalna, pa je žrtvovala Vitezića, koji je bio toli zazoran Talijanima, a nepoćudan bečkoj gospodi.

Našao se je tada medju Talijanima samo jedan čovjek, koji je dao pravo Vitezića, a to je bio bivši ministar Ruger Bonghi On je u svom mjesečniku »La Coltura« štampao Vitezićev govor, rad šta su ga Talijani skoro kamenovali. Takovi su vazda putevi kulture, kad dodju u sukob pohlepe većih s pravima manjih.

Nije ovdje moguće ni nabrojiti sve sgode, u kojima se je Vitezić junački borio za prava hrvatskoga naroda u Istri. Pravedna povjest i pravednije potomstvo spominjati će častno i slavno ovu borbu pojedinca s razmazenom i brutalnom silom protivnika.

Političko djelovanje dra. Dinka Vitezića nije imalo svih željenih praktičnih posljedica — ali je imalo taj nepobitni uspjeh da je otvorilo oči i austrijskoj vladi i hrvatskom narodu u Istri. Austrijska je vlada obično poput noja turila glavu medju noge, da ništa ne vidi i ne čuje, ali glas naroda bivao je od dana na dan sve jači, pa će bez sumnje doći jednom dan, kad se tomu glasu ne bude mogao nitko odglušiti, pa ni hrvatski protivnici.

Mnoge zasluge stekao je dr. Vitezić za prosvjetu hrvatskog puka u Istri. Ne samo da je pomogao osnovati prvi hrvatski list u Istri »Našu Slogu«, već je pomagao i pomaže »Bratovštinu hrvatskih ljudi u Istri« i »Društvo sv. Cirila i Metoda« kojim je glavna svrha da diele štipendije siromašnim djakom iz Istre i da podpomažu podržanje hrvatskih škola u Istri. Posliednjemu Družtvu bio je do predlani predsjednik. Ako oba ta družtva danas uspješno djeluju i uživaju simpatije svega hrvatskoga naroda, imadu to da zahvale također Viteziću. Povrh toga bio je predsjednik kotarske gospodarske zadruge na Krku, družtva za gojenje kamenica (ostriga) u Košljunskoj dragi i društva »Hrvatski dom« u Vrbniku.

No ako su već ova družtva osjetila njegovu blagotvornu desnicu, Vitezić se je upravo poslednjih godina upisao medju prve dobrotvore istarskih Hrvata te stoji u tom neposredno uz blage uspomene biskupa Dobrila. God. 1898. povisio je on jednu zakladu svog brata, pokojnog biskupa krčkog Ivana Vitezića za svećeničku odgoj od 6000 for. na 15.000 for., a drugu od 5.000 na 10.000 for. a sam je ustrojio treću zakladu od 15.000 for. za odgoj valjanih mladića. Napokon je osnovao velikim troškom i trudom »knjižnicu obitelji Vitezić u Vrbniku« i podignuo joj »Hrvatski dom,« koji je lanjske godine otvoren.

Imamo dakle dovoljno razloga, da se do vieka klanjamo g. dru. Dinku Viteziću: čovjeku riedka poštenja i značaja, neuzkolebivu hrvatskom rodoljubu, velikom narodnom dobrotvoru, odvažnom borcu za prava istarskoga naroda, umniku, koji je vazda znao očuvati svjetlo lice i neokaljano hrvatsko ime. Ljudi Vitezićeva kova imponiraju i našim protivnicima, oni im poput Nemeze kucaju na okorjela srdca i propoviedaju veliku kršćansku nauku o ljubavi bližnjega i poštivanju tudjega. Oni stvaraju uviek nove narodne borce i vode male narode k pobjedi.

Braćo Hrvati! Oglednite se po svietu: gdje su Vaši prijatelji! Potražite ih, pa ako ih ima, čuvajte ih, budite im harni i dokažite, da ste ih dostojni.

Nek svako hrli u duhu srcem i mišlju na Krk i uzklikne ondje: — Dinko Viteziću, narodni borče! Za narod si radio i živio, narod ti danas izkazuje svoju ljubav i priznanje, svoje najveće odlikovanje, Hvala Ti viekom i slava! Živio još mnogo godina! Živio!

Istarski sabor.

IX. (posliednja) sjednica, utorak dne 15. jula 1902.

Sjednica je trajala od 10 pr. p. do 1 sat po podne i od 4½ do 8 po podne.

Razpravio se je proračun za godinu 1902. Da dobiju naši čitatelji bar ponekle pojam, na sto se troši novac pokrajinski, novac porezovnika Istre, mi ćemo ovdje navesti glavne stavke proračuna.

Saborski troškovi iznašaju K 92.800 i to za dnevnice i put zastupnikom 10.000 K, za stenografiju K 1800, za pisarničke potrebe i tiskovine K 8000, za „drugo različito“ K 3000.

Upravni troškovi iznose K 110.380 i to za zemaljskoga kapetana. (sada Campitelli) K 7200, za 4 prisjednika K 20.000; za činovničke plaće, mirovine, nagrade, podpore, putnine, pisarske potreboće, tiskovine, ogriev, razsvietu K 83.180.

Troškovi za školske svrhe proračunani su na preko 420.000 K, na same školske podpore 24.000 K, na sam pokrajinski realni gimnazij blizu 32.000 K. I to sve bez školskih taksa, u ime kojih plaćaju občine

PODLISTAK.

Oproštaj

ili pisma preljubezna mornara.*)

(Narodna.**)

Raste kita u sebi radosti
Lipa moja kićena mladosti,
Do godine urodne dvajsete
Prve, druge najdalje do trete.

Pak ja moram onda odlaziti,
Otca, majku moju ostaviti
Braću, sestre i moje rodjake
Prijatelje i sve moje znanke.

Još povrh toga jenu ranu ljutu,
Srca moga shranjenu u kutu,
Moju milu lipu golubicu,
Zašto mi je pojti na vojnicu.

Služit moga presvitloga cara
Fran Josipa prva gospodara.
Za njega ću srcem hojak biti,
Bude triba moju krv proliti.

Dojde vrime ličnik me obadje
I u svemu zdravoga pronadje
Razgleda mi i ruke i noge
I ostale moje ude mnoge.

Privrače mi i oči i vlasi,
Pak veselo iz grla zaglasi:
„Gud tavulik!“ nemački zaviče,
Ona j' meni pomrčalo lice.

Pak mi pisar piše moju sliku
I ostalu svu moju priliku,
Pak me vodi gdi će me zakleti
Onde gdi je Isukrst propeti.

Ja se kunem i tiho i mirno
Cara moga da ću služit virno,
Starešini, da ću nosit časti,
Da ću vazda poslušati vlasti.

Pak kod dvora drže mene tada
Dokle dojde prvi listopada
Onda moram tužan odlaziti
Moje mile dvore ostaviti.

I na dvoru moje roditelje
Moje mile, drage branitelje,
Sve to valja da sada ostavim
Na očima suzami pozdravim:

Ostaj z Bogom moja mila majko,
Z Bogom, z Bogom moj mili babajko,
Bog zna ću vas ikada viditi
Oča li već s vama govoriti?

„Sad kad bim vam mogal štogod dati
I ljubezno dugove plaćati,
Sada mi vas valja ostaviti
I na svemu lipo zahvaliti.

Hvala tebi ćaćo na gojenju,
Mila majko tebi na rojenju,
Ako mi se Bog da povratiti
Svu ću moju ljubav ispuniti.

Vi činite sve što vi očete,
Izbaviti mene ne možete
Pa kad nije od nikud pomoći
Hvala Bogu meni valja poći.

Rad ljubavi, koju mi nosite
Molim lipo da mi oprostite.
Ako sam vas kada uvridio,
I na oku suzu izmamio.

Ja sad plačem ko zima studena
Pa vas molim klečeć na kolena:
Na vojsci me ne zaboravljajte,
Neg me vazda u srcu imajte!

S Bogom ki ste od roda mi svaki
I po otcu i po miloj majki,
I ostali moji prijatelji,
U tuzi mi virni tišitelji“.

Draga moja sada te ostavljam,
Ja te tužnu i jadnu ostavljam,
Al si mogla i ti prije znati,
Da ćeš dušo bez mene ostati.

Višnjem Bogu sada zahvaljujem,
I od srca živo se radujem
Da mi rana mladosti ne kvari,
Al su dušo sve to božji dari.

Svak bi rada zdrav bit u životu,
Ljubit curu bilo i sirotu.
Al ja volim zdrav cara služiti,
Nego bolan i lipšu ljubiti.

Po nesreći da poginem tamo
Ljubo moja ne plači za manom.
Ja ostavljam tebe u poštenju
Ti spomeni mene u molenju.

Naći oćeš i boljega draga
Može imat i većega blaga,
Al ljubavi nećeš 'vavke naći
Pak, da budeš pol svita obaći.

One naše rići nekoliko,
Iskrovite neka ne zna niko.
Ti ih nemoj nikom kazivati,
Jer bi moglo posije dodijati.

Ti ne viruj sestri ni rodici,
Ni najboljoj tvojoj drugarici,
Jer će tebe nevirno izdati:
Jednu čuje tri će nadodati.

Kad u crikvi budeš u molenju
Uzdrži se dušo u poštenju,
Tvome oku nemoj dati jada,
Da ti oko na drugog ne pada“.

*) Takovim ju naslovom sam narod okrstio.

**) Ovu sam pjesmu čuo pjevati u Dubašnici na otoku Krku a djelomično i u Buzetu prigodom novačenja. Čuo sam ju također u Bakru od nekojih zadarskih okoličana.

180.000 K i bez troškova što jih občine izdavaju na škole i koji iznašaju okolo 15 tisuć krun godišnjih.

Troškovi za zdravstvo sižu do 16.000 K, za čovjekoljubne i dobrotvorne zavode 397.000 K, za gradnje (dogradnju zgrade pokrajinskoga poljodjelskoga zavoda) 12.000 K, za cestogradnje 81.000 K, za željeznicu Trst-Poreč-Kanfanar (za komisije i nacrte) K 10.000, za vodogradnje K 33.6000, za poljodjelske svrhe K 93.000, za vojničke stvari K 2400, žandermeriju i drugo tičući se javne sigurnosti K 44.000, za pokrajinski dug K 93.000, za razne troškove u obće K 50.000.

Sav trošak skupa iznaša 1,460.000 K.

Za pokriće ima pokrajina nješto preko 502.000 kruna. Ostalih 957.000 kruna mora se pokriti nameti.

A ti nameti su od 35% na sve državne izravne poreze stvarne, od 45% na sve državne izravne poreze osobne; nadalje od 100% na državnu potrošarinu za vino i meso od kruna 3 para 40 po hektolitru vina na malo iztočenom. Predvidivi manjak od 30.000 K da će se pokriti iz aktivnih zaostataka prvenjih godina.

Eto to su brojke tičuće se istarskoga pokrajinskoga proračuna, od kojega imade talijanska vladajuća stranka sukno i škare. Neka o tom svaki sam sudi!

Za podrobnu razpravu proračuna su naši zastupnici prijavili i obrazložili više predloga.

Tako zastupnik Spinčić glede školstva (nastojat ćemo da niz tih predloga posebice priobćimo), zastupnik dr. Laginja za cestu Klana - Paka i Studena - Rečina, zastupnik Kompare za cestu Rakitović-Podpeč-Crnikal, zastupnik Andrijčić za podvostručenje podpore za vodogradnje Dobrinjskoj občini; zastupnik dr. Matko Trinajstić za izgradnju ceste Lupoglav-Lanišće; zastupnik dr. Dinko Trinajstić za odlučenje svote proti filokseri i za to da vlada dade veću svotu u istu svrhu, zastupnik Kozulić za osušenje „luga“ i „jezera“ na otoku Krku.

Predlog glede podpore proti filokseri je većina zabacila. Predloge glede školstva i glede osušenja „luga“ i „jezera“ nije predsjednik dao na glasovanje. Ostali izručili su se zemaljskomu odboru na proučenje i možebitno uvaženje.

Istomu odboru u istu svrhu bile su izručene među ostalimi molba občine Kastav izručena po zastupniku Mandiću, za podporu za cestogradnje, prešni predlozi Spinčić-Mandić i Andrijčić za podporu oštećenim u Podgradskoj i Jelšanskoj odnosno Bašćanskoj občini.

Tako bile su izručene i molbe nekih djaka na školah u Italiji. (Našim ih nedaju ako na Sušaku ili gdje u onoj strani monarhiji uče, a onim koji u kraljevstvu Italije uče dà! op. ur.) Molbe učiteljskih društava za uredjenje mirovina izručene su zem. odboru na proučenje i izvještaj.

Interpelacije zastupnika Mandića radi postupka predsjednika onda kad je obustavio sjednicu mjesto da predsjedanje izruči podpredsjedniku, nije predsjednik dao pročitati, jer da tobože vriedja dostojanstvo sabora. Neznamo tko može većih uvrieda nanieti dostojanstvu sabora, nego li jih nanaša predsjednik Campitelli i saborska većina! —

Dao je pak pročitati, u talijanskom prevodu, interpelacije: zast. Mandića radi zatvora nekih naših muževa u Krasici, jer su navodno koju rekli kod popisa predmeta poljodjeljskih i obrtnih: zast. dra. Dinka Trinajstića radi izvršenja već prije više godina odlučene radnje za odstranjenje strmca pod Paz, zast. Dra. Matka Trinajstića radi školskih taksa; istoga radi popunjenja učiteljskoga mjesta u Lanišću; zast. Spinčića jednu radi župnoga stana u Sv. Luciji-Skitači a drugu radi škole u tom mjestu; zast. dra. Stangera radi postupka c. kr. poreznoga ureda u Volоskom u stanovitom slučaju; zast. Andrijčića radi toga što je c. kr. vlada zabranila uzgajanje mladih kaludjera na Košljunu. Tako interpelaciju zast. i člana zem. odbora Chersicha na samoga ministra predsjednika za to što je c. kr. namjestničtvo uništilo občinske izbore u Cresu! — (Gospodi se gaće tresu radi te občine!)

Razpravila se je zakonska osnova za polakšicu kod gradjenja radničkih kućah.

Dva dobra sata trajala je razprava glede bogoslužnoga jezika u crkvah Istre. To pitanje doslo je eto i u sabor. Novi naseljenik Karnjel dr. Cleva, član zemaljskoga odbora postavio je predlog za latinstvo crkava Istre i govorio je tako držovito ili kao kakav pusti neznalica kao da se u crkvah Istre ni nikad slavenskoga jezika rabilo, dočim se je u svih seoskih i mnogih gradskih.

Zast. Andrijčić ujedno sa drugovi postavio je predlog protivan Clevinom, za slavensko bogoslužje u crkvah za Hrvate i Slovence. Razlika u predlozih samih, osim latinstva na jednoj a slavenstva na drugoj strani, obstoji u tom, da slavenski zastupnici ne traže od c. kr. vlade drugo, nego da se ne mješa u to, da bude nepristrana; a da talijanski zastupnici zovu c. kr. vladu da radi kako oni hoće. I ovdje se pokazalo istinitim što je rekao Kompare, da su najme vladajući Talijani u Istri, bez Eins = c. kr. vlade, ništica.

Dr. Laginja je kod razprave o bogoslužnom jeziku u crkvah Istre izrekao krasan takodjer talijanski govor. U obće kod odnosne bitke izvojevali su hrvatsko-slovenski zastupnici sjajnu pobjedu u očijuh svakoga koj još zna trieznо misliti. I na tu razpravu ćemo se još vratiti.

Za raznih hrvatskih govora, kojih bijaše toga dana više občinstvo galerijsko uznemirivalo je govornike svakojakimi povici, kričanjem, lupanjem, zviždanjem i u obće bučenjem. Predsjednik Campitelli je kadkad samo pogledao prema galeriji, kadkad ih molio, kadkad blago opominjao. Tako bijaše takodjer za govora; hrvatskoga, zast. Andrijčića u pitanju staroslavenskoga jezika. Predsjednik ni sad da bi odlučne mjere poduzeo. Netom je pako čuo talijanskim jezikom od nekoga na galeriji da je svakomu slobodno govoriti u svojem jeziku, odmah se je nanj zadrečio predsjednik sa „fuori“, a dva vatrogasca postavljena tobož za uzdržanje reda, već su bili nad onim čovjekom, i htjeli ga vući van svaki sa svoje strane. To je našim zastupnikom prepunilo mjeru ustrpljivosti, pak su naročito Mandić i Spinčić, najbliži prizoru, počeli lupati nogami i rukami i klicati: „Ili svi ili nijedan!“ Pri tomu su takodjer prema povjereniku c. kr. vlade rekli oštrih izraza, koji svi su na to išli da je c. kr. vlada kriva ovakvim prizorom, pošto je ona predložila na imenovanje predsjednikom sabora Campitelli-a, koga je dovoljno od prije poznala.

Povjerenik vlade je blied šutio, micao ramenima i pokazivao na predsjednika, kao da hoće reći: on je gospodar, ja ne mogu ništa. Rečenim načinom se je ipak prisililo predsjednika da je dao izprazniti galeriju, koja se je pak kasnije bez ikakve dozvole povratila. Bilo je pučanstva ujedno sa talijanskimi zastupnici kod zaključnoga govora predsjednikova. Hrvatsko-slovenski zastupnici izašli su tik pred tim.

A ja ne ću zaljubiti drugu
Kroz 'vu službu i tužnu i dugu,
Dok se dušo ne povratim tebi,
Viruj meni kako šama sebi".

Ti si meni izabrana grana,
Al si meni na srdašcu rana,
Da je ličnik ki najbolje liči,
Zaludu bi stratil svoje riči.

Ovu ranu oću preboliti
Još ja ufam na svitu živiti
Sva će tuga poći iza sarca
Kad ti ruke metnem na njedarca.

Kad ti budem bilu knjigu pisal
U tebi će biti moja misal,
Da ja ljubim bilo lišce tvoje,
Dušo moja i uzdanje moje.

Sliku mojn ti oćeš imati,
Koju ću ti u listu poslati,
Al ti slika neće govoriti,
To će tebi veća rana biti.

Ovo su ti stvari istinite
Nit su laži, nit su varovite,
Da se moreš podičiti s njime:
Slatko moje i medeno ime!

Draga moja ti mi ostaj z Bogom
Moju ljubav ja ostavljam stobom
I ljubi se z moji' roditelji
Kako da su tvoji hranitelji.

Ja grem sinje ubijati more,
Z Bogom, z Bogom moj premili dvore.
Z Bogom polja i z Bogom livade
Ti moj lipi cvitni vinograde.

Z Bogom selo i z Bogom seljanci,
Ljudi, momci i pošteni starci,
Častne babe, žene i divojke,
Ke gojite za junake dojke.

Sada valja, da ostavim tuge,
Valja poći put careve Pule.
Vojevati poštenje je slava,
Dok kom živa na ramenu glava.

A što kažu starci golobradci,
Što su stari trpili junaci
Služili su po osam godina,
A sad nije nego polovina.

Ne mojte se braco vi strašiti
Glavu svoja za cara zgubiti,
Junakom je dika u istinu
Koj pogibe a za domovinu.

Stog na vojsku neg se krvca toči,
Nek proplaču naših majka oči,
Al će sablja našem tužnom rodu
Izvojevat žudjenu slobodu!"

Jos. A. Kraljić.

Svega po malo.

Sakupil Barba Frane.

Princesa Melanija Metternich.

Bilo to leta 1848. Tirolska dijeta poslala je bila jednu deputaciju k samomu cesaru. Kako je va ono vreme bilo posvuda konfužijona, misleli su oni va Beče, da se ne sme pozabit na dobre i verne Tirolce, ki su vavek bili pripravni branit cesara i domovinu. Zato su jih lepo prijeli i gospodski tratali, a najzada jih i sam kanciler od štata pozval na obed. Medju temi Tirolci se nahajal i jedan trgovac po imenu Zangerle. Njega je pijažalo vino kako još i nas drugeh čuda. Morete se mislet, da su ta put prnesli na stol fina vina, a moj ti je Zangerle bil brzo s jednum butiljum gotov. Kako se svi Tirolci jednako po narodnu nose, ni princesa znala, da ima pred sobum jednega prefriganega trgovca. Za to je rekla sluge po francezki: »Dajte onemu kmetu tamo još jednu butilju.« Al Zangerle je bil kako mladić više vremena va Francezkoj na dele, pak je razumel. ča je pricesa rekla, ma se ni pustil videt, nego je brzo i svoju drugu butilju spraznil. Kad se pak spravljal za poć ća, rekal joj lepo francezki: »Kad pridete jedan put va Tirol, pozivljem Vas k sebe na knedeli, milostiva gospa princesa, a ja Vam ne ću brojit koliko ih budete pojili, kako ste Vi mane brojili, koliko sam boc popil.«

Žmulj biri.

Na početku leta 1870. ležal je englezki prestolonaslednik princ waleski (a sadašnji kralj englezki Eduard VII.) bolan od tifa. Kad su lekari zgubili svu šperancu za ga moć škapulat, pustili su va žili od principa krv od jednega zdravega i jakega momka. Na to se bolnik probudil, a drugi dan su sve gazeti štampale vest, da su njegove prve besadi nakon dugega delirija bile: »Dajte mi žmulj biri!« Od tega vremena sve anglezke fabriki od biri štampaju va svojeh firmah taj historički žmulj, i svaka će, da su tu biru natočili iz njezineh bačav. Radi tega je prišlo nekoliko let za tem i do procesa, na kega je bil pozvan i telesni lekar principov, a ov je pod prisegum rekal, da princ waleski nije za celo vreme svojga ozdravljenja ni pil, ni pital nikakove biri, nego ds je sve to zmišljena laž: Ma uza sve to ta se pripovest lako nakorenila va Englezkoj, da joj i danas još malo fali svi veruju.

Silo za ognjilo.

Benetački patricij Galvagni imel je baš na »Velikem Kanale« va Venecije jednu lepu i velu mramornu palaču. Imel je beči dosta, pak mu ni tako niš falilo. Bil je vavek sit, pak za to i objestan, i mislel da more — zač je on plemeniti — svakega kojonat. Jednega dana otel je malo dražit jednega gondoljera, ki je jako pazil na svoju ženu. Kad je ov prišal s gondolum pod balkon od njigove palači, hitil mu je va nju par rogi. Gondoljer je valje znal, ča mu je mislel s tem reć. Nu moj ti se gondoljer nije dal smest, nego kako je bil šegav otel mu valje vrnut milo za drago. — Na to zame mirno rogi, pokaže jih patriciju i reče: „Joj, joj! Ečelenca su se, kako vidim, jušto češljali, zač ovde je nekoliko njiheh izpaleh vlasi!“

Po soldačku.

Va jednoj svojoj knjige pripoveda učenjak Montegazza, kako je bil strog jedan još danas živući talijanski jeneral. — Pul jedne muštri morali su svi soldati odpret svoj tornister i držat ga pred sobum. Strogi taj jeneral šal je od jednega do drugega, pogledal svakemu na tanko va njegov tornister i parelo se, da je jako vesel, ča je bilo sve va rede. Al na jedanput, kad je već prišal na kraj od fronti, zmračilo mu se lice pak zakriči jadno na jednega soldata: „Ča se tako držiš ti vojničkeh propisi? Četire igli za šit zimlješ, a ne tri? Osam dan pržuna, moj dragi, da si za drugi put zapametiš, kako soldat ne sme poć van prenaprćen!“

Najbolji namestnik.

Znameniti turski junak Osman paša moral je poć jedanput na put va Hercegovinu. Onda je još bila ta naša zemlja pod Turskum. On je šal va jednu kršćansku oštariju za prenoćit pak je pital oštara, ki je bil pasal već 80 let, koliko se spamećuje valijâ i pašâ va svojem dugem živote. — „Gospodine, sjećam ih se toliko, koliko imam godina.“ — A koji je od njih bio za vas najbolji?“ pital je dalje Osman. Stari je mislel nekо vreme, a onda je rekal: „Živio te Bog dugo, gospodine. Jednom su poslali bili jednog pašu iz Carigrada u Bosnu; ovaj je umro prije, nego je do nas došao; ovaj je — tako mi duše! bio najbolji od svih.“

Tri poštene gospe.

Na dvore od anglezke kraljice Elizabeti jako su rado imeli markisa Grenville-a radi njegove domišljatosti. Jedan dan pitala ga kraljica, ča misli ovako od ženskeh. „Ne čuda dobrega“, odgovoril je on, „zač su samo tri poštene ženske na celem svete.“ Sve su gospe od dvora na te besedi obledele. A kraljica ga je smejuć se pitala, ke bi to mogle bit. Grenville se pokloni i reče: „Vaše Veličanstvo su prva — moja žena je druga — a treće ne ću povedet, da more svaka mislet, da je to baš ona!“

Razgovor
mej Zanetom i Zvanetom na place va Hume.

Zaneto: Dobro jutro, Zvane.

Zvane: Bog daj, Zaneto.

Zaneto: Kaj je novega tu va Hume?

Zvane: A ča češ, da ti rečem .... Ti povim, da su to le neki dan na Duhovo bili ovde dva plesi: jedan od „Lege“ od humskih kalabrezi, a jedan od pošteneh muži, ki se ne daju nikako varat od kakoveh takoveh humskeh prodanci.

Zaneto: A, a, a! Zvane, a je l' istina, da je humska aprežentanca postavila za Prešida nekega kravara?

Zvane: A je, bome — ter znaš, da je i on previše za njih.

Zaneto: A kaj nimaju tu muži, ki bi bili več nego li je on?

Zvane: A ima, ima muži, ki imaju nekaj i va glavi, ale se ne puste vozit za nos od onega furlanića, ki je prišal tu va Hum samo nemiri delat. A znaš, da oni, ki su tovari mu nič ne prigovore u njegovoj želji samo mu reču: Ši šior Maještro!

Zaneto: A ča ni nijedan tu za mu koret skrojit?

Zvane: A ki zna, morda se bude i našal ki takov, jerbo enput trči zec, a enput lesica ...

Zaneto: Ma da su jeli janjca on dan ko su storili Prešida?

Zvane: A su bome, ma ga je Prešide i platil.

Zaneto: A, a, a. Bog Zvane!

Zvane: Bog, Zaneto.

Svečanost društva „Kola“ u Zagrebu.

Dne 15., 16. i 17. o. m. slavit će zasluženo hrvatsko društvo „Kolo“ četrdesetgodišnjicu svoga prosvjetnog rada u službi hrvatske pjesme. — Njegova slavna povjest puna je sjajnih uspjeha i zamjernih prosvjetnih zasluga, pa „Kolo“ danas može s ponosom gledati na svoj uztrajni i požrtvovni rad, posvećen hrvatskoj pjesmi i narodnoj sviesti. „Kolo“ je svojim radom upravo zadužilo hrvatski rodoljubni sviet, koji će jamačno listom pohrliti na tu kulturnu slavu u bieli Zagreb.

Ovim redcima želimo občinstvu priobćiti, kakovo će biti to slavlje i što sve „Kolo“ sprema, da dostojno naroda i sebe proslavi ovu riedku prosvjetnu slavu.

Već 14. u večer stizat će u Zagreb pjevači; no većina ih valjda dolazi 15. u jutro. Dolaze iz Hrvatske, Slovenije, Dalmacije Bosne i Hercegovine, te Slavonije i dr. većinom korporativno.

Liep je pojav, što su se pjev. društva diljem hrv. zemalja tako brojno odazvala da su gotovo svako oveće mjesto i grad zastupani i tako će se u srcu Hrvatske, u bielom Zagrebu kroz tri dana naći u bratskom domjenku preko hiljadu pjevača osim naših domaćih zagrebačkih.

Središte slavlja — osim koncerta — bit će zapadni perivoj.

Svečanost u perivoju traje svaki dan od 6 do 1 sata u noći, počevši od 14. do 17. kolovoza.

Dne 16. na večer u 7 sati obdržavat će se uz male operne ciene svečani koncerat, posvećen gostima-pjevačima. Na njem pjevaju sva pjevačka društva, koja su se prijavila. a bit će ih do 20. Svako društvo napose pjeva po jednu pjesmu.

Matinée na 17. u 11 sati prije podne ima biti produkcioni koncerat izključivo „Kolaša“. Tuj će se prikazati „Kolaši“ u svim svojim pjevačkim vrlinama. Čut ćemo liraki zbor, junački zbor, pa opet prekrasnu i veličajnu novu kantatu Zajčevu, koja će izazvati veliko oduševljenje. Kantata je majstorski izradjena u narodnim motivima, uz pratnju cieloga orkestra, upravo za ovu svečanost skladana. Zatim će se izvoditi nova Novakova himna, a pjevaju i naši operni pjevači, inače „Kolaši“ gdja Brükl, gg. Vulaković i Cammarotta. Na koncertu i matinée-u svira vojnička domobranska glazba. Najposlije će zapjevati svih 1000 pjevača „Liepu našu“. Ova dva glazbena diela slave bit će dvie sjajne zviezde u analima ove narodne slave.

Dne 15. vidjet će Zagreb povorku, kakove još nije vidio. U pol jedanajst sati prolazi ulicama u programu naznačenim sjajna nepregledna i velebna povorka. Preko 1000 pjevača sastavlja tu povorku, pod svojim barjacima, s njima se pridružuju sva zagrebačka društva i sve korporacije sa barjacima. Krenut će u crkvu gdje „Kolo“ pjeva misu, a poslije mise vraća se povorka pred paviljon umjetnika, gdje ih čeka odbor zagrebačkih gospodjica i gospodja, da ovjenčaju barjake viencima, a „Kolu“ osim toga kao svečaru, predadu od zagrebkinja predarovanu krasno izvezenu vrpcu.

Istoga dana poslije podne priredjuje „Kolo“ u Maksimiru veliku pučku svečanost na kojoj će osim obligatnih veseliča pjevati pojedina pjevačka društva, svirati dvie glazbe, a za kioskom na brdu, gdje je prije 20 godina na 20-godišnjici „Kola“, pjevalo 600, sada će zapjevati više od 1000 pjevačkih grla.

Sudeći po svem tome, slava „Kolaška“ obećaje nam narodno slavlje, kakovo još nismo vidjeli i za to mora da mu sudjeluje sve, što je hrvatsko.

Domaće viesti.

Dr. Dinko Vitezić „Narodnomu listu“.

Uglednom Uredništvu časopisa „Narodni List“.

Ugledno to Uredništvo imalo je dobrotu sjetiti se mene prigodom mojeg osamdeset-godišnjeg rodjendana, opisujuć posvo simpatičnim načinom u svečanom izdanju svojeg časopisa moje djelovanje na političkom polju.

Neka izvoli primiti radi toga to Ugledno Uredništvo moju najtoplija zahvalu moleć ga da izvoli biti tumačem moje harnosti prema spisatelju navedenog članka.

Sa osobitim počitanjem i zahvalnošću

pokorni

dr. Dinko Vitezić.

Monsignor Frano Bulić i dr. Trumbić u Opatiji. Ta dva odlična gospodina posjetila su naše mjesto u nedelju poslje podne i nas je eto zapala riedka sreća te smo mogli da nekoliko sati sprovedemo u ugodnu društvu te dvojice predstavnika slave i snage posestrime naše zemlje Dalmacije. Tko ne zna za slavno ime don Frana Bulića i za velike naučne tekovine skopčane divnim njegovim imenom? Tko nezna za ono njegovo lice osvjetljeno tracima onoga svetoga ognja što ga je Bog položio njemu u dušu za slavu cieloga našega naroda u obće, a za Dalmaciju naposeb.

A tako smo i u drugome u dru. Trumbihu predsjedniku kluba zastupnika pravaša Dalmacije gledali neustrašivog pobornika i zatočnika hrvatske časti i imena u liepoj klasičnoj našoj zemlji koja je netom za posljednjeg zasjedanja ovog sabora pokazala, koliko ima snage i rodoljublja u vriednim njenim sinovima hrvatskoga rada i jezika. Bulić i Trumbić: Velebni starac — učenjak koji je sav svoj vijek sproveo u proučavanju davnih spomenika naše slave — pa mladi i i vatreni zastupnik i borac za narodna prava. Gledajući ih onako jednoga do drugoga, mi se nismo mogli oteti osjećaju, da u njima gledamo prošlost i budućnost Dalmacije, pa nam je s toga bilo tako ugodno tako voljko.

Odlični gostovi odputovali su već u ponedeljak u jutro u Rogatac, žaleći što se niesu mogli sastati s našim dičnim prvakom prof. Spinčićem, koga je taman u to vrieme druguda zadržavalo rodoljubno njegovo srce.

Tinjanske stvari. Naš vredni „Udri ga Blaž“ piše nam, kako je sada va Tinjanšćine. Starinske stvari da se ponavljaju i čini se, kako da su sada sv. tri kralja, tako vam to okole po seleh gredu od kući do kući „koleani“. Nego nisu to koleani aliti koledvači. već nekakovi plaćeni klaćuhi ki vam okole agitiraju za buduće občinske izbore.

Ti klaćuhi misle da su naši ljudi va Tinjanšćine trubili, kakovi su to oni, ti plaćeni klaćuhi, da te se pustit za nos vuć od takoveh smradi? Aj bo — prošla su vremena, kada su talijanski razbojniki lovili naše ljude okole kako blago i peljali ih kako ovce na izbori. Aja! Kalabrezi, passato il tempo che la Berta filava! Sada ima i naš kmet na Tinjanšćine svoju glavu, i on će da s njom misli i da se ravna kako mu to pamet nalaze.

Naš puk na Tinjanšćine ne će za podeštata drugega, ako ne svojega velevrednega Šimeta — a Talijani neka pucaju od jada. Ma kega bi oteli Talijani učinit za podeštu? Ča morda onega „dei kantoni?“ Onputa bi sva podeštarija bila mokra, kako i pleni od malega deteta. Dunke kega? Ča Iveta faturača? ale Grgota, ale pak bolnega Štriga, ali Vijoglavca iz Vitasi? Ali morda obrezanega Mazga? ale pak šior Zaneta, ki je dal već u ime izbori i nekoliko spudi vina? On trubilo Ive u Kringi bi i on rad postal podeštat — ma ča će kada brizan ne zna nanke da je živ. A tako ne znaju da su živi ni svi oni bedasti mački, ki smućuju ljude po Tinjanšćini za ovi izbori. Ja dragi moji sve zaludo. Talijanarija va Tinjanšćine propada. Još ju drži na klimaveh nogah par izdajica našega roda, ki te brzo i sami propast, pak će bit na Tinjanšćine mir i sloga.

Vi pitate zač neki ter neki tinjanski mački delaju toliko, da bi mogli prit va podeštariju? Bože moj, ter je lahko indovinat. Oni bi radi prit va podeštariju, da mora pokrast i pofrajat ono malo krvaveh žulji našega nebogega kmeta. Če im se dat — na veli petak!

Bit će i to talijanska kultura. Va zadnjoj krpetine kojoj je gospodar duhtor Costantini ima više uvredljivih stvari proti nekim našim čestitim gospodjam i gospodjicam. Za svem tem, da one gospodje i gospodjice stoje preveć visoko nad onemi trivialnimi uvredami trivialne krpetine kojoj je gospodar jedan duhtor Costantini ipak mi ne moremo od manje a da ne spametimo duhtora Costantina, da kada bimo se mi oteli borit istim onim smradnim oružjem kakovo se upotrebljuje va njegovem liste, da bimo imeli dosta ča pisat od nekeh talijanskeh matroni počet od Krali va Mošćenicah pak svršit na Voloskem puli ženi „del marito della Bizella“.

Nego mi tega oružja upotrebit ne ćemo. Mi ćemo pustit našim mačkom neka se slobodno valjaju va svojem blate a dodajemo samo to, da Costantinova krpa more pisat ča će, ma ne će nać moj našemi ženskemi ni jedne gospe ni device, ke bi bile razvezale malo dete na bukuni i hitile ih va fonju. Toliko preporučujemo mi akademički naobraženemu gospodaru smradne „tete Jambrožije,“ kemu kličemo: Samo napred tako, **sottolabandera della civilta Abbruzese!**

Tamburaši va Lovrane. Ki bi rekal, à? Va jednoj Laurane, va jednoj fiorenci tamburaši — i to hrvatski tamburaši! Ča će sada neboga Italia? I tu ni druge, ako ne pucat od jada. Hrvatski tamburaši va jednoj Laurane! Ju mane, ju mane nać je već to prišlo. Eppur si muove! a Talijani pucaju, pucaju. Neka pucaju. Brižan Ferdinando! Još se ni ni posel na stolicu odi podešti — i već su va Lovrane vilezli — tamburaši. Che pegola! che scalogna!

Medjutim oni naši mladi ljudi i on vrli naš domorodac neka ustraju kako su i počeli. Od svega srca želimo mi novemu našemu zboru najlepši i procvat i sreću. Samo napred!

Do znanja svim akademičarima, klericima i abiturijentima. Ima već tomu mjesec dana što smo javili u dičnoj „Našoj Slogi“ da kanimo u nedelju dne 10. o. m. obdržavati sastanak u Pazinu na kojem mogu da aktivno sudjeluju svi akademičani hrvatske i slovenske narodnosti iz Istre kao što i klerici i abiturijenti, ćuteći upravo neobhodnu potrebu da se medjusobno upoznamo.

Istoga dana priredjuje hrv. Čitaonica u Pazinu koncert s bogatim programom.

Ujedno pozivljemo svakoga, tko misli pješke preko Učke do Lupoglava a dalje željeznicom, da se nadje već u petak 8. o. m. u večer kod Mihotići, odanle će se drugoga dana u jutro krenuti put Pazina, a uz nepogodno vrieme i vlakom.

Opatija, 5. 8. 1902.

Odbor za sastanak hrvatskih djaka iz Istre

Leprinaške stvari. Nekako po nesreće došla mi je zadnja matuljaka Judina sloga pred oče. Nisam se mogal odlučit, da li bih ju prijel va ruke ale ne. Najzad zamem (kako to uža barba Tončić) klešća ter tekar onput zavirim malo va nju.

Odmah na prvoj strane vidim, da je neč nadrajsano iz Poljan. Imel sam velo ustrpljenje sve do kraja pročitat. Na koncu je podpisan neki M. H. Viš ti njega, to ti je profesor Ždrkaja, rekal sam sam sobom. Mislet ćete si, ča imaju Poljanci profesori? Tr i kakovi? To su vam krivi naučitelji, kako su bili u vreme našega Spasitelja hvala i čast mu budi, farizeji i suci. Kako su bili oni krivi proroki, tako su i oni preko Dragi, a navlastito profesor Ždrkoja i slatki Tončić.

Farizeji i suci su zvali dobro zlim, a zlo dobrim, isto tako delaju oni dva od preko Dragi. A kako to? Slušajte samo. — Va toj kravjoj hvali se neki, ki je va Afrike bivši siromah — obogstel da se nezna kako Doma je ljude odvraćal crekve ter i od zajika kega ga je mat navadila. Dalje bljuva taj profesor Ždrkoja va zadnjoj škovaceri da je va Poljanah sebe samemu posekal Jeletić trsi.

Celi svet zna, da takova nočna djela delaju samo oni od mačjega partida kako se je to već toliko puta dokazalo. Tega od naše poštene, prave, starinske stranke ni još nikad nijedan storil. Da pa je moguće od njih mačje stranki, ću odmah dokazat.

1) Ki je vredan nekem pobudit beč za Hrvata ubit, taj je vredan još hnje, lego trsi poseć. A ki je to vredan obećat, će najbolje znat slatki Tončić i profesor Ždrkaja. —

2) Ki je vredan hvalit jenega Kratićinu, ki si je, ča je poštenemu čovjeku sveto i drago, pod nogi hitil, taj je vredan i takove stvari storit, za ke se gre va pržun, kako je to konžiljer Fabiani rekal za Krstića.

3) Ki je vredan hvalit takovega čoveka, ki je obećal beči za ubit mu oca, taj je vredan i naputit jenega, da gre drugemu trsi poseć.

4) Kakova lepa kumpanija da je Krstić, Žukvarić, Lovrina i Ivak zna malo manj sva Istra a navlastito Kastavščina i Leprinašćina. Za ovega zadnjega će još najboje znat Matina Cotov i neka brišna udovica iz Poljan, kemu je ostal dužan za vino od onega vremena kad je ono niš od šterni va Poljanah storil. Ki takove ljude hvali, kaže da ni niš boji od njih, ko ne huji. — Paribus kum paribus, bi rekal barba Tončić.

Mi pak Leprinčani, kad nam dojde pred vrata ki smutljivac od preko Dragi za dat mu prokuru, kako su to delali oni od preko Dragi te ih onde zvali ka paronu Matine va Poljanah, stirajmo ih ča. Oni su nam dobri samo onputa, kad im je potreba od nas. Znate još kako je bilo sa cestum? Sada muče, da nas laglje za se dobe za dat jim vot. Kad jim damo vot, onputa će cesta delat. A kakova cesta? Takova ka će koristit onem tamo preko Dragi. A nam će opeta dat rog za sveću.

Još bi vas pital, ako znate, kako su Zvana i Tončić kroz noć obogateli? Znamo svi čisto, da će poć Zvane na inkant, a i Tončić da ni prez duga. A natrat su poštimali svoje imanje na već tišnć, samo za prit va veli vot. Ako imamo oči, odprimo jih ter vidimo kamo peje ta Tončićeva pulitika. Ki će jim platit onu tasu? Ki dela za svoj interes? Ki je tako bedast, da će reć da ima već imanja nego je istina, samo za to da veću tasu plaća! To more samo on storit, ki samo dela za svoj interes, znajuć dobro, da te mu debeli kumpari sve povrnut i doplatit.

Javna zahvala.

Podpisani smatra ugodnom dužnosti, da se najlepše zahvali u prvom redu odboru, koji je sve onako liepo i uprav divno udesio, zatim sviestnom i rodoljubnom gradjanstvu Senja grada, koli na prekrasnom dočeku, toli susretljivosti i gostoljubivosti. Srdačna hvala gradskoj glazbi, koja je sa svojim liepim igranjem kod dočeka i koncerta a takodjer i kod odlazka našu slavu i veselje u velike povećala.

Hvala Vam srdačna svima!

Budite uvjereni, mila braćo, da će dan 3. kolovoza ostati neizbrisan u srdcu i pameti svakoga izletnika.

Liepa hvala takodjer p. n. g. izletnikom, koji su se uprkos slabomu vremenu odazvali našemu pozivu mnogobrojno.

Živili svi skupa!

OPATIJA, 6. kolovoza 1902

Odbor

hrv. pjev. društv. »Lovor«.

P. n. občinstvu!

Častim se ovime naznaniti da sam 1. augusta otvorio u Voloskom kbr. 14 svoju

limarsku radionicu

te se preporučam za svakovrstne i najfinije limarske (laterničarske) radnje i uz vrlo umjerene ciene.

Najodaniji

Toma Matkovich

limar.

Oglas.

Tko želi dobiti **kartu za lov** u Kastavskoj i pridruženoj občini Brgudskoj neka se izvoli obratiti na g. Ivana Vlaha Vicića u Trinajstićih i to najkasnije do konca augusta o. l. pošto oblasti zahtevaju, da se dadu imena svih onih koji žele lovit u god. 1902. i 1903.

Oglas.

Za našu izdavaonicu voznih karata na gatu u **Opatiji**

traži se jedna

Gospodjica

Prednost imati će one koje poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik. Ponude imadu se upraviti na družtvo.

Ugarsko-Hrvatsko dioničko pomorsko parobrodarsko družtvo.

Posujilnica u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u občinama: **Pobri, Pereniči, Kuóeli, Bregi i Rukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Volosk om.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najčistije bakalarovo ulje čisto, te sa željezom i jodijem, direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: rašici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkrilj eno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatorium a,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Višekrat odlikovana ★ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih narudžba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

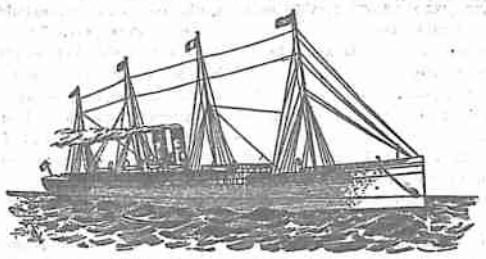

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

☞ **Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nužno da znadu čitati i pisati** ☜

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti **robe** kao **jestvine, odiela mužka i za djecu,** svake vrsti **rubaca, čarapa,** i svake vrsti **robe za kućnu potrebu; željeznu robu,** razne vrsti **porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor** i garantirano dobru **modru galicu (vitriol), crvenu sol** za blago (marvu) od 5 kgl. dalje. (10)

☞ **Sve uz umjerene cieme!** ☜

Svoj k svomu!

Dr. Josip Stanič

otvorio je u

Voloskom

svoju (4)

odvjetničku pisarnu.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Cieme su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Jran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stángera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cena mu je na godinu 8 kruna, za sedjake 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Volosken kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 33. Volosko-Opatija u četvrtak 14. kolovoza 1902. God. III.

K pedesetgodišnjici
Dra. Matka Laginje

Zar i opet jedno slavlje?

Ne, ovo nije nikakovo slavlje — ovo je već prošlo, prošlo je tiho, neopaženo, nezamjetljivo, onako, kô sto prolazi suza s oka patnika siromaka, jadna čeda biedne zemlje ove.

A ipak ovolik Um — ovoliko Srce — ovolika Ljubav! —

Ili možda taj um, to Srce, ta Ljubav dostaju već sami o sebi, da budu sjajnom aureolom najvećoj i najčišćijoj slavi?

Imade krieposti, vrlina i zasluga, kojih ne može iztaknuti rieč pa bila ona i najznačnija i najzanosnija. Imade krieposti, vrlina i zasluga, koje same za sebe najbolje govore. One, te kreposti vrline i zasluge govore još ponajbolje u velikoj tišini, u velebnom muku u kome se obavijaju Veliki duhovi.

U takovoj tišini, u takovu muku sproveo je pedesetgodišnjicu narodjenja svoga divni zatočnik imena našega, umni naš vodja — muž, kojega ime mora da je nama sveto — naš dr. Matko Laginja.

... Nedjelja je — 10. augusta 1902. — njegov godovni dan.

I ja ga gledam u toj njegovoj tišini — gledam ga u krugu svojih milih, koji ga možda jedini duševnim svojim okom prate u onaj čas, kadno ga pred pô vieka na sviet dala vriedna majka njegova. I prvo što je njegovo oko zapazilo bila je bieda!

A u biedi je ponarastao — i kudagod je išao sretala ga bieda i samo bieda.

I on je uzljubio biedu utjelovljenu u jadnom istarskom patniku.

I ljubav vruća, žarka ljubav do tolike biede njega nije ostavila nikada.

Ona, ta ljubav vodila je njega od koljebe do koljebe, kadno je poražen jadom i nevoljom svoje braće kupio u golemu kupu suze istarskoga Hrvata.

A kad se ta kupa napunila i prelila, tko je drugi do li ta ljubav satjerala iz njegovih grudiju one slavne rieči, što ih dne 21. kolovoza godine 1883. dobacio talijanskoj većini istarskoga sabora, prve hrvatske rieči izgovorene u tom saboru, rieči, koje će dok bude jednog Istrana, i jednog Hrvata ostati neizbrisiva u Poviestnici našoj:

— Poštovana gospodo Latini! izbor u Pazinu . . .“

Urnebes i divlja vika talijanske rulje nije mu dala da završi započetu rieč, ali ustrašio se nije on, već je junački ostao na svom mjestu i u miloj rieči majke svoje on je „Latinima“ dobacivao, da je ondašnji „izbor u Pazinu — nezakonit“ a to im je on dokazao činjenicama, od kojih je bila svaka teška povreda puku i imenu našemu.

I time je on našemu jeziku otvorio vrata sabora istarskoga — i nema te sile, koja bi tu slavnu našu rieč bila vrstna da izbaci iz onoga zbora.

I taj veliki dogodjaj svezan je eto s imenom oca našega — dra. Matka Laginje.

... A s njegovim je imenom tiesno svezana i godina 1891.

Sve što je naše u kotarima Kopru, Poreču i Pulju okupilo se te godine oko njegova imena. Narod se digao, do tada obskurni, zaboravljeni istarski kmet i skočio u izborni boj, da svome Laginji izvojšti mandat zastupnika za carevinsko vieće.

I planuo boj — koji se razvio u pravu, velikú narodnu epopeju.

A junak te epopeje bio je on — Laginja naš — sjajna dika puka našega.

I iznio pobjedu — vidio ga Beč — a velebni carski zbor čuo mužovnu Njegovu rieč u prilog progonjenog istarskog Hrvata.

... A s njegovim je imenom svezana i naša Družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Uz „Posujilnice“ i ine zavode za pučku štednju i zajmove, družba je najdraže miljenče Njegovo.

Nego tko da izbroji sve ostale zasluge Njegove?

A njegov životopis?

On je u srcu svih Hrvata, a napisala ga velika Njegova djela, napisala ga Njegovom rukom, rukom, koju mora da ljubi i ojeliva sve što u Istri s nama čuti i osjeća, sve što se ponositi može srcem izpunjenim čistom i nježnom harnosti.

Pedeset godina! Od njih preko trideset u borbi za narodne ideale!

Evala Ti, dični sine hrvatske zemlje Istre! Evala Ti za sve dobro, što ga je tvoje drago i široko srce donielo narodu našemu! Evala Ti za sve one suze, što si ih u toliko vrieme otro s bolnih očiju jadne sirotinje naše! Evala Ti, divni i plemeniti prijatelju, naš oče, naš zaštitniče i poborniče naš!

Živ bio, miljenče puka, kome si namrô sve što si imao, i kome namreš i sada sve što najvećma možeš: svoju misao, muku svoju — krv svoju.

A Tebi za uzdarje naš narod ne će dati ništa, jer on i nema ništa, ali svoju će djecu učiti Tvojim krepostima. i vrlinama Tvojim i Tvoje će ime svjetlo i sjajno živjeti u srcima potomstva sve dotle, dok se bude znalo za ime istarskog Hrvata.

A medjutim živ nam bio!

To je želja što izpunjuje danas srca sve Tvoje jadne braće, a toj se želji pridružuje i naš list uz poklik:

Bog nek živi
dra. Matka Laginju!

Starinsko pismo iz Kastva.

Mi smo već donesli va „Narodnem liste“ neka starinska pisma pisana va Kastve va hrvatskem jezike i to s razloga, da pokažemo našem ljudem, kako su već nekada pisali hrvataki, ter da nisu komad od čera tamo prišli Hrvati.

Ovo pismo, koje mi niže donašamo pisano je leta 1777, pak stvar naravska, da je malo drugačije pisano, nego se danas piše. — Mi ćemo ga najprvo štampat baš onako kako je pisano, a potle za laglje razumevanje, kako se danas piše. Ne donašamo mi ni ovo pismo radi kakove njegove znamenitosti, već samo za to, da se vidi, kako su već onda lepo hrvataki pisali. — Evo ga:

„Mi Gianbatta Tomicich, i Ossip Vlach Suczi ordinary Grada Castva.

Zovem nascem otvorenem pismom znano cinimo svem onem pred keh bude prikazano kako s privogliengiem, i na prosgnu Vnove Cast, Gosp-a Can-ca Ossipa Vargliena smo gnim podelili giedan kuss Comunskoga mesta onde zvani Grada puli zida kuchie gnighove do mesta gnim skazanoga za ucinit giedan kussacz verta, i to prez svake plache za raposnangie velikoga dobra, koga čine u ovem Paku i za to dagieno gnim u tomu mestu mirni i vécni pôssess, franco od svakoga agravia i za veckin krepost utvergiugiemo ovo pismo! z obiczainem peczatom ovoga nassoga Comuna tako.

Dano u Castvu na 11. Genara 1777.

Giambatta Tomicich Canceler de Mandato v. r.

Va današnjem pisanju bi glasilo ovako:

Mi Gian-Battista (Ivan Krstitelj) Tomičić i Josip Vlah suci ordinariji grada Kastva.

S ovem našem otvorenem pismom znano činimo svem onem, pred keh bude prikazano kako s privoljenjem i na prošnju mnogočastnoga gospodina kanonika Josipa Varljena smo njim podelili jedan kus komunskoga mesta ovde zvani grada puli zida

PODLISTAK.

„Mačak na rajže“.

Pripovjeda Šapulić.

Moglo je bit devet ur na večer kada sam prišal va Trst. Komać sam se nekako zipezdoljil z vagona, aš su mi bili prišli mravi va nogu, pak sam šal šepajuć na vrata i prišal na placu pred štacijon.

Prva stvar mi bila, da najdem kakovu kripičinu, ka bi me imela zapeljat va kafetariju, kade sam znal, da ću nać Salo z Mački. Stupim ti ja nebore k jednoj karoce i zapitam kučera, ako zna, kade je kafetarija „S pod peći“.

— Ča mislite morda „Kafe Speći? — me je zapital.

— Ja, ja „S peći“. Tako sam tel i jas reć, nego nisam jušto znal — rečem mu ja. — Za koliko bite me tamo tamo vrgli? — pitam ga naprvo.

— Za dva fijorina — reče, i mi opre karocu.

— Kega vraga? Dva fijorina! Ja ću vam pobognji za dva fijorina dva dni „na suho“ nosit kolčići ako ćete magari z Lužini — rečem mu ja onako oštro.

— Kako vas volja. Ako ćete se peljat ceneje, tamo vam je tramvaj — reče kučer i pokaže mi kot jednu kuću na koleh.

— Vraga ne! Ako me vi pitate dva fijorina za vašu kripicu, to će me on tamo pitat najmanje — desetaću. Pišite me oba dva v uho, ja ću volet poć k nogam — i naputim se prema mestu.

Komać sam storil par koraki, kada ti temu ne beše, okružila me je četa nekakoveh potepuhi kako vrazi grešnu dušu i sve mi neć kričali okolo mane, da mi je već glava bila lih kod muntar. Pače jedan mi je počel stezat bisagi.

— Nismo se tako pogodili — rečem mu i zasmudim mu jednu papenku, da se je zgorum kopiti obrnul.

Va isteši hip popade me neki za kolarin. Već sam tel i njemu jednu zasolit, nego poj vraže k vragu, to je bil pulicaj.

— Aha — sam pomislel sobum — sada si prišal vragu v ruki. S tem ni ča škercat. Nego vendar sam tel znat, zač me lovi, kada nisam nijednemu niš storil, ako ne samo očuval svoje bisagi.

— To ćete doznat na pulicije — mi reče osorno — kamo vas u ime zakona peljam. Ala marš! — zapove mi lih kot breku.

Tu ni bilo druge šante Marije ako ne poć. S nami je šal i oni od bisag, češuć se za uho, kamo sam mu ju bil prišuštal. Ljudi su nas gledali, kako da nisu još nikad videli čoveka. Kada smo prišli pred jednu velu kuću šukne me pulicaj va kamaru, kade je mnogo gospodi za stoli pisalo, kako da će već jutra bit sudnji dan.

— Semo hote! — me pozove jedan od njih. — Kako se pišete?

— Ja se nikako ne pišem — rečem mu mužki — a drugi mi deju Ivak.

— Od kuda ste? — otresa se naprvo.

— Z Rukavašćini.

— Kade je to? — nadaljuje naprvo, sve neć akrabačajuć s perom.

— Sram vas bilo — rečem — da još ne znate kade je Rukavašćina. Pul nas to zna i najzadnji otrok. Rukavašćina je na Rukavašćine.

On stavi pero za uho, pogleda me kako ris, pak se na me skosi:

— Ča me mislite imet za norca? — Imate pašaport?

Ja sam mu rekal, da mi tega ni potreba imet, kako poštenemu Kastavcu.

— A, Kastavac ste? — me pita i piše naprvo.

— Param da ja. Aš ako sam Rukavčan, sam pobognji i Kastavac, aš nas još nisu odelili.

— Pulicaj meldajte — reče mu, a pulicaj sve na vlas pove, kako je bilo. — Samo reče, da mi je oni frkalas otel nosit bisagi, a ja da sam mu na to dal takovu zaušnicu, da se je valje mahom skombrčil. To potvrdi i on, pak još doda da ga cela stran pali, i da mu se neki zub — movlja. Za to je prosil, da neka mu se neč plati za njigove boli.

— Ča pak vi na to? — zapita me on gospodin. — Zač ste ga udrili?

— Zač sam ga udril? — No za to, aš mi je tel zet moje bisagi. Param, da ni pul vas takova navada, da se ne bi čovek smel braniť od tati.

— Je istina, da ste mu oteli zet bisagi?

— Bog očuvaj! Ja sam mu ih otel samo nosit va mesto.

— Ki pak vam je rekal, da ja ne morem moje bisage nosit? Param, da sam još toliko krepak — rečem ja.

— Ne govorim drugo — reče oni čovek — nego ja sam otel zaslužit kakov krajcar.

kuće njihove do mesta njim skazanoga za učinit jedan kusac vrta, i to prez svake plaće za rasponznanje velikoga dobra, koga čine u ovem puku i za to dajemo njim u tomu mestu mirni i večni poses, franko od svakopa agravia, i za veću krepost utvrdjujemo ovo pismo z običajnem pečatom ovoga našoga komuna tako.

Dano u Kastvu na 11. jenara 1777.

Giambatta Tomičić kanceler de Mandato v. r.

Domaće viesti.

Sednica radi kanalizacije liečilišta Opatije. Pondeljak četrtega ovega meseca na poziv Njegove Ekscelence gospodina c. kr. namestnika grofa Goessa držana je bila va Opatije u kući zlatnega križa velika sednica. —

Tu su bili od strane c. kr. Namjestničtva: gosp. Namjestnik koji je bil predsjednik, savetnik gosp. vitez Jettmar, sanitarni nadzornik gosp. dr. Celebrini, i gosp. nadinžinir Rudan, od strane zemaljskoga odbora ili Junte iz Poreča gosp. asesor Tomasi, od kapetanata gospodin kapetan Dr. Manussi, Dr. Graeffe i baron Schmidt, od naše občine gosp. načelnik, g. dr. Fabianić i gg. Tomičić i August Rajčić od strane veprinačke občine načelnik gg. Anjelo Štiglić, Benedikt Bačić i Petar Jurković, od strane komisije kure gg. Prof. Dr. Glax, dr. Tripold i Quitta od strane liečničkog družtva Dr. Fodor, od strane družtva južne železnice gosp. inspektor Fuchs, od strane družtva vagona-kreveta gg. dr. Landesberger, dr. Fall i odsječni savjetnik Glaser i napokon gosp. Baron Schwarz kano onaj koji je učinil nacrt za cielu stvar.

Gosp. Namestnik pozdravil je prisutne i povel raspravu u kojoj je rekal da je svrha sednice izpitati i izraziti se vrhu nacrta učinjena od g. Barona Schwarza sa gledišta sanitarnog, tehničkog, administrativnog i finančijalnog.

Kotarski kapetan dr. Manussi pročital je zatim svoje izvješće u kojem je liepo točno i jasno prikazal, potrebu kanalizacije, što se je već do sada za to učinilo, kako se ima učiniti koliko će sve to koristiti i koliko će sve koštati, kako bi se mogal dobit potrebit novac itd.

Za tim su se glede projekta izrazili svi prisutni netko sa sanitarne strane, neki sa tehničke neki sa administrativne a neki sa financijalne strane, ali svi su pristali da je projekt učinjen od Barona Schwarza dobar i da se ga more preporučit za učiniti polag njega toli potrebitu kanalizaciju.

Gosp. Namestnik obećal je občini da će vlada ići na ruku da se kanalizacija koliko prije izvrši a gosp. asesor Tomasi obećao je isto od strane zemaljskoga odbora.

Kad je sve bilo razpravljeno zahvalil se je gosp. Namestnik prisutnim da su došli i svoje mnienje izrekli a naš načelnik zahvalio je svimi u hrvatskom talijanskom i njemačkom jeziku najviše Njegovoj Ekscelenci gosp. Namestniku na trudu i obećanoj podpori naglasiv da je već njegova prisutnost dobar znak za dobar uspjeh poduzeća, gosp. kapetanu za liepo izvješće i trud, koji je već do sada imno u tom poslu, gosp. Tomasi što je i on došao i pokazao da se zemaljski odbor zauzimlje za procvat i dobrobit našega lječilišta i zamolio sve ostale da svaki pomogne, koliko bude mogal, da bude to veliko delo čim prije dovršeno.

Nakon toga su se prisutni rastali zadovoljni nad korakom u tom poslu učinjenim. Mi ćemo o cieloj stvari više pisati kad budemo dobili v ruke izvješće gosp. kapetana koje će biti tiskano. Za danas neka bude ovo dosta.

Bog nek živi Šimeta Defara! Šime Defar je trda kost za tinjanski gnjili mački. Oni ga — tu kost — ne moru nikako pogutnut, pak se muče i previjaju, tako da njim peni na usta prihajaju od muki i jada, da je naš vredni Šime još živ i zdrav. Pročitajte ako imate dobar štumih. predzadnju matuljsku špudaćeru, pak ćete videt, koliko ljutega otrova rigaju oni delije proti našemu poštenjaku Šimetu. A on? Tvrdo i čvrsto stoji naš Šime, ne mareć za njihova blezganja. —

S čistom savjesti i mirnim srcem gleda on na pasana leta, va keh je služil svoj komun častno i pošteno, a takovom savjesti i takovim duševnim mirom gleda on i va budućnost.

Reć će ki god, da je Krstić proti njemu pisal sve zlo ovega sveta. A mi pitamo: A proti kemu ni pisal Krstić? Je va Istre još ki pošten čovek ki ljubi našu domaću zemlju, a da ni na njega Krstić hital svoju žuč i otrov? Ale za to svoje gnjusno i smradno pisanje Krstić je već dobil po prsteh.

On mora poć zaradi svojeh laži 4 meseci va pržun. A da su u našem Primorju drugačeje priliki, kade bi on već bil? A zač on piše proti našem ljudem? Za plaću — ku mu davaju Talijani krvni neprijatelji našega roda i jezika. Za plaću, za beči piše Krstić proti našem ljudem, a zna se, da je kunziljer od governa Fabiani rekal, da bi on za beči storil takovo zlo za ko se gre va pržun. Krstić je prevaril i svoju zakonitu ženu, on je od velega Hrvata postal — za beči — veli Talijan, pak mi pitamo: bi se mogal nać kade jedan pošten čovek. ki bi mogal slušat ča jedan takov izdajica blezga? Ne, zač i ono malo pošteneh Talijani ča ih imamo već ne te da čitaju onega smrada z Matulj, a tako se nadamo da će storit i Tinjanski puk.

Svaki pošten čovek neka mačjim izdajicam pljune v obraz i neka ih se dugo drži. A na dan izbora svi pošteni Tinjanci neka kako jedan muž, daju svoj glas našemu Šimetu Defaru. U to ime: Bog neka živi naše poštene Tinjance i živio naš načelnik Šime Defar.

Krapula z moščeničke Dragi. Ni jedna stvar ni vredna čoveka znalepit tako, kako beči. Ima ljudi ki će vam za beči sve storit a ima i takoveh, ki kada pridu do beči već ih ne more ni Bog ni vrag trpet. Najhuji su vam pak takozvani „vilani refadi“ — to su vele pokori za ovaj i za onaj svet. „Vilan refado“ misli, da već na svete nima čoveka većega od njega, ni ki više zna i ume od njega; „vilan refado“ je va se tako infišan, da misli: sve se mora pred njim trest i klanjat. On vam se meša va sve, a najveć va politiku.

„Vilan refado“ misli da va politike nema većega i razumnijega čoveka od njega i za to joh ti ga onemu, ki se azardà mislet i sudit malo drugačije, nego li to misli i sudi „vilan refado“.

Takov jedan „vilan refado“ vam je i Krapula z moščeničke Dragi. To vam je strašan a i čudan čovek. Pokle ima on tri krajcari od obiesti ne zna sam ča bi učinil. On bi po sile rad figurat kako veli gospodin. Pak znate ča je storil? Svaki put, ki bi va Dragu prišal kakov štanjaro ale pak kakov lumbrelaro, on bi jednega ale drugega pozval va kuću i platil bi njim pit samo da ga navade talijanski. Zač on misli da kada čovek govori talijanski, da je već veli gospodin.

I tako vam on danas zbravuje po Drage z onem ča su ga navadili talijanski lumbrelaroti i štanjaroti. Našega čoveka ne će ni jednega ni da pogleda. Naši ljudi, ki hrvatski govore premalo su za njega. On neće da trata s drugemi, ako ne z onemi, ki govore talijanski. On sam govori, che lu zè de sangne gentil italian!

A peršona, ter peršona! Ča je pozabil da je rojen va gornjem Kraje, kade je svu svoju mladost kokoši pasal i želud pobiral. Ča je pozabil za to? Pak znate s kim ga sada najviše ima? S gospodinom Karlom s mužom od gospe Vitorije. To mu je hvala — gosp. Karlu, ča ga je va Afrike onako lepo pomogal. Ne bore da vam povedem.

Bilo je to leta 1884. Gosp. Karlo stal vam je jedan dan blizu, staciona va Capetovnu. Na jedanput ti mu se preženta jedan čovek š nekakovom plesnivom vrečinom na ramene.

— Dobar dan, rekal je kuću, kuću ta čovek s vrečinom na ramene.

Naš g. Karlo ga gleda i gleda — i komać ti je va njem spoznal — Krapulu. Naš g. Karlo dobar kako je, mu je valje dal ruku i rekal mu je, da će za njega učinit sve ča želi, da neka samo zapoveda. Krapula je rekal:

— Sam prišal semo delo iskat — ter znate va Gornjem Kraje se teško žive.

I gosp. Karlo mu je valje našal delo, i kako je naš Karlo bil dole za kapota, prosil je neke naše ljude da bi Krapulu navadili delat. I Krafula je počel delat. Zel je v ruki kariolu nakreanu zemljom i jilom i ala neka se vuče kroz celi božji dan. — Nego, brišan Krapula, ni bil va tem dele ni najmanje pratičan, već bi se dvajset puti na dan prekombičil z gorum kopiti sa svom karijolom. A oni Moroti, ki bi okole njega delali prasnuli bi va silni smeh i zavapili bi: Ha, ha, ha, buka laza lo mampara, ai jazi Savenza! To bi se reklo po našu: Ha. ha, ha! vidi malo onega Titu ondeka kako nezna delat!“

A naš g. Karlo kada je to videl, valje je priškočil i rekal našem ljudem, da Krapulu navade karijolu peljat, zač da ni lepo da se z jednim našim čovekom Moroti rugaju. Pak ča je za sve to dobil gospodin Karlo? To je dobil, da ga Krapula ni otel ni pogledat kada je doma prišal. Ča ga je bilo sram? Ma mu je bil dobar leta 1884. kada još ni imel one dve tri smrdljive liri, ke je skupa sklepljal. Onputa mu se je fikeval, za svem tem, da je naš Karlo bil i va ono vreme uprav onakov Hrvat, kakov je i danas. —

Nego Krapula je na sve to pozabil, on ne će ni da misli na „tempi passati,“ on bati sada za politiku talijansku i to samo zač misli da će ga to velikega učinit. A brizna Italija, ako bi va njoj svi Talijani bili tako mudri, kako je Krapula nobile de Gornji Kraj!

Da vam povedem još i ovu, pak da vidite che razza de Talijano je ta Krapula. Poznato je, da on abrejski „Piccolo“ izlazi u jutro i večer. On od jutra je „Piccolo“ della mattina, a on od večer „Piccolo“ della sera. Sada ta famozni filozof z Gornjega kraja vam je stavil va glavu, da su to dva foja, ki da se mej sobom stucigaju. I on govori, da on voli čitat „Piccolo della sera“ zač da je bolji i da ima vavek sovravento proti „Piccolu della mattina“. Naši ljudi su mu već puti govorili, da oba foja skupa nisu nego jedan foj, pisan od jedneh te isteh ljudi. Ale uglavit ga nisu nikako mogli. On je vavek jednu tukal i govovil, da „Piccolo della sera“ je kontrarij onemu della mattina.

A kako je pak ta čovek fidel neka vam svedoči ovo:

Va grade, va Mošćenicah su se pogovarali Maras i neki drugi o Krstićevoj device, ka je rasekla ono brizno dete. Maras je varamente rekal, da to se ne bi moglo dogodit va njegovoj, Marasovoj, kuće, da on ima devicu. A Krapula na to: — Dragi vi, ča će nam to! Krstić je Hrvat, i ako on ča opravi, to je sramota za Hrvati a ne naša. Naši ga plaćaju, pak za to on dela za nas. Neka reče da ni to rekal? A znate pak s čem se on još štima? S tem, da zna va četireh zajikeh reć: dobro jutro — bon jorno, morgin, i morning. A ja, ki ovo pi-

---

— Ako je temu tako — reče gospodin — vi fakin ste dobili, ča vam je šlo, pak sada morete poć svojem putem, a vi pak — reče mane — ne mislite, da ste na Rukavašćine, kade su zaušnice po niš. Ovde svaka valja pet fijorini. Za ta put, ćemo zapret oče, jer ste misleli, da vam je otel odnest vaše bisagi. Hote s imenom božjem, pak se čuvajte, da opet ne storite kakovu maganju. Pulicaj, pustite gospodina ća. Je pobogni tako je rekal.

Ja sam šal brzo, dokle sam dotekal onega fakina kega sam po nedužnem bermal, pak mu rečem onako prijateljski, aš mi se je pravo od srca smilel:

— Brez zameri, kumpare. Ona čepa je bila za pet fijorini premala, nego vendar valja ki žmulj vina. Ako ste žejan, hote s manum, ja plaćam.

Čovek ni sam znal ča bi storil.

— No, no. Ča se tako kiselo držite, kako da ste se crnila napili. Ala homo.

I šal je.

— Ta valja! — rečem ja. Kelner! Pernesite jedan dupljak vina. Kelner gleda va me, kako telac va nova vrata.

— No, ča je? — pitam ga ja. — Dupljak vina semo. Ma brzo!

— Prosim ferlabnost — reče kelner — koliko će vas još prit, da znam koliko žmulji pernest?

— Pijano blago! Ča misliš, da ću cel grad dognat semo na jedan dupljak. Ovde smo dva, ako pak misliš, da nas je premalo sedi i ti k nam.

Do malo vremena pernese dupljak i dva žmulja.

— Čemu dva žmulja. Za nas je dosta i jedan — pak šuknem drugi žmulj, da se je tamo negde na sred kamari razletel na tri sto kusi.

Kelner i moj prijatelj su me se čisto prestrašili, da su ravno teli od mane pobeć nego ja sam ih umiril rekuć:

— Niš za to! Ću ga benj platit. Ter nisam prišal va Trst prez krajcara. Na, lovi ju — rečem i potačem po stole jednu desetiću. Kelner se je pak za njum zagnal, kako da ni još nikad ni jedne videl. Morda pak i ni, aš je bil oneštahno mlad.

— Na zdravlje vaše, kumpare! — rečem i spijem žmulj na dušak, pak ga opet natočim i podam prijatelju, ki se je celo vreme neč šlatal okol uha. — Pijte, ter ga je još va bačve. Ne bojte se, ja ću sve pošteno platit.

Na ove moje besedi zdignul je uši kako zec va kapuze i borme, počeli smo pit kako na kordiju. Već smo bili načeli i drugu duplicu, kada ti temu ne beše, lupne ti moj prijatelj pod stol kako vreća posej. Ja sam se po svetega Kirina prestrašil, aš sam pomislel, da mu je morda kolp prišal, nego kelner me umiri govoreć:

— Ne bojte se kumpare. Ni niš slabega ne. Pijan je, drugo niš.

— Ala revo revasta, kako ti ga malo pod baretu treba — pomislim ja, sam va sebe. — Da sam to znal, na moju grešnu dušu, ne bim se bil ni ažardal s njim pit.

Ja sam skončal još oni dupljak i neč zagriznul, pak onda platil i šal ća. Varamente za pravo reć, bi bilo bolje, da sam mu platil za onu halopu pet fijorini, nego da smo šli za nju pit. Po bora, va Trst ne grem već — vino pit. Ako me još kada toka tamo poć, ću volet sobum zet kakovu barilcu. Nego neka bude. To je sve prej smrti.

Ševrdljinim ti ja nebore naprvo, kada ti se spametim, da bi mi treba ča za večeru zet. Bas sam paseval mimo jedne lokandi, s ke ti je vanka tako lipo dišelo, da mi je valje počel prćuh krulit. Stupim nutra i šedem za stol, pak pitam kelnera, neka mi ča za večeru donese. On mi donese jednu kartu. pak čeka. Gledam ti ja i obraćam, ma na njoj ne najdem niš ča bi bilo za me. Mislel sam. da me je slabo razumel, pak da da misli da sam ga pital karti za poć tamo, kamo gre sultan — hodeć, za to svijem kartu i stavim ju va žep.

— Ako mi ravno sada ne rabi, će benj v operu prit — rečem. — Sada pak prosim ča za večeru, aš sam lačan, kako da sam s Lisini prišal.

Kelner skoči hitro k drugemu stolu, pak mi sopeta ždrogne pod nos onakovu kartu.

— Štroka štrokasta! — zakričim. — Ča ne razumeš hrvatski? Ja ne pitam karti aš nisam tarac; ako ju vi Triještini jiste, to je vaš posal. Ti mane prnesi ča kršćanskega za jist.

— Ziberite, prosim — reče kelner — ter vam je sve tu.

— Kade zlomara? — Ja ne vidim, Bog ubil te stvari.

— Na karte je sve zapisano — stumačeval je on — ča se va kuhinje nahaja za pod zub.

Aha! Vidiš Pavle vraga i mater nje-

šem, znam va pet jezikeh reč: tovar. — Tovar — asino — exel — asinus — buriko i ako će još po kranjski — vosel! Pak ča mi je s tem bolje? Testa, testa ghe vol, altroke morgin i morning!

To vam je eto ta drački Garibaldi ki ni, kako drugi naši ljudi va Drage hodil kako dete ni va školu ni va sveti nauk, tako da ako danas slabika „Piccolo" misli već da zna Bog zna ča. A lahko da bi razumel ča piše „Piccolo" ma i to mu moraju povedet i tumačit naši ljudi.

Mi se redko kada s njim pačamo, zač on tega ne zaslužuje, on je i onako va talijanskem partide pravi zero, to će reć niš. Ako smo se danas malo podulje s njim pozabavili učinili smo to za to, zač su nam prisle z Dragi tužbi, da ta čovek ne da našem ljudem, a osobito našem gospojam mira. Mi mu pak poručujemo, neka on drži svoj zajik mej zubi i neka ne dela nemir. Mošćenička draga ni nikakova rečka Gomila ale pak Rena s Trsta, kade se vavek blatne babetini laju. Ne, naša Draga je lepo mestance od Boga blagoslovljeno, ko čeka lepa budućnost. K nam će prihajat furešti i puštat te tu svoji krajcari samo onda, ako budu našli mira i samo mira.

A Krapula, ako će set nemir i svadju neka gre nazad va Gornji Kraj kokoši past i želud pobirat.

Toliko za danas, a neka još jedanput ča čujemo od njega, onputa ćemo udrit va druge diple, zač najzada ča je previše ni ni s maslom dobro.

Naša Draga — mali raj. I va istinu znamite ča ona dva tri smrdljiva kalabreza naša Draga vam je baš jedan mali lepi raj. Gospoda su od vavek va nju rado dohajali a tako čine i sada. Nego samo jedno bimo mi svetovali našim vrednim Dražanom. — Neka gledaju da tamo kade na peske učine jedan bukunić banja. To bi mestu jako koristilo. Gospoda dodju va naše strani, da se kuplju, a kako ćete da se kuplju ako nimaju kade sučevat se. Za ovo leto je već to se zna prekasno, ma s malo dobre volje, k letu bimo mogli imet va Drage budi kakovu baračicu sa pet, šest, kabini za gospodu. To bi po vremenu i nosilo.

Polovanje ceste po Opatije i Voloskem. Puno njih nam se taži, da oni ki cestu polevaju ne gledaju jako na ljude, ki prolaze, već ala neka se moči i škropi na sve strane prez gledat će bit to kemu pravo ale ne. To valja malo pripazit i to jednako prolazi li gospodin ale pak siromah. Svakemu je svoja koža i obuća draga. Pak nam se čini, da se na nekeh mesteh previše moči, tako da je tu i tamo nemoguće ni pasevat. Neka se temu pomore, da ne bude prigovora od nikoje strani.

Izlet u Senj. Kako smo bili javili va našem liste, priredil je dični naš „Lovor" ovo leto i drugi izlet i to va starodavni grad Senj. Moramo reć valje s početka, da nisu se gospoda odazvali onako, kako se je mislilo, a to najviše s razloga, ča su se bali slabega mora. Nego vendar nas je bila lepa družinica i mi smo se lepo i upravo srdačno zabavljali koliko po pute tamo i semo greduć, toliko va samem Senje. Ki se neće zabavljat pul one žive i vesele mladosti?! Za pravo reć, mi smo prišli va Senj, da nismo ni znali. A kada mi tamo, to ti je brate moj vas grad okrunjen s hrvatskemi banderami, a maškuli pucaju, kako da je ki zna kakovo slavlje i veselje.

Na porte dočekala nas je muzika, pak ala to ti je sopla, da je bil jedan gušt poslušat ju.

Na ime Senjani pozdravil nas je i prijel va jako lepem govore gosp. Drago Vlahović, na čemu mu odgovori onako kako to već zna gosp. Ante Justi. Onda smo šli marčajuć va grad, da ga razgledamo, navlastito pak, da obajdemo stari kaštel „Nehaj". — Kada smo sve to pobavili, počel je koncert na veloj place pred hotelom „Grad Zagreb". Malo je sopla muzika, malo pak su pevali „Lovoraši", a jedni i drugi učinili su svoju dužnost onako kako treba. — Živili! I tako va lepem veselje pride vreme da gremo doma. Do porta nas je kumpanjala sopeta muzika, a va porte bilo je ljudi, češ više, navlastito oneh lepeh senjskeh malic i druge gospodi.

S nami se je pozdravil va jako lepem govore gosp. Viktor Kivoseki, vrlem Senjanom pak se je zahvalil na lepem dočeku i prijateljskemu goščenju g. Julij Miran, va govore, ki ti je baš onako šal od srca. — Kada se je počel vapor movljat, to ti je bilo pozdravljanja i kričanja živio, doklegod smo prišli na debelo more.

I tako smo hvala Bogu lepo se zabavljali, kako nismo se ni nadali, pak smo sigurni da ne ćemo pozabit brzo na ovi lepi izlet. —

Samo nemački. Opatijski zabavni odbor je izdal za proslavu imendana našega presvetlega cesara, dne 18. augusta t. g. pozive ili plakate samo u nemačkom jeziku, kako da smo brate va sred Berlina. — Po tem pozivlju valjda samo Nemce na tu svečanost a nas većina ki ne znamo nemački morat ćemo ostat doma. To je bezstidno ignoriranje većine stanovnika našega mesta. Neki ter neki bi hteli delat s nami paradu i još pul tega vredjat nas na taj način. Mi proti temu protestiramo najserčanije. A naši ljudi znaju ča njim je storit.

Godišnjica Udruge sv. Mihovila u Rubeših. Minulo je godinu dana što je stupilo u život čovjekoljubno društvo „Udruga sv. Mihovila u Rubeših".

Odbor i članovi „Udruge" htjeli su skromnim načinom proslaviti obstoj toga još mladoga društva. I proslavili su ga u crkvici svoga zaštitnika i van nje. U toj crkvici sv. Mihovila na poznatom brežuljku sastali su se razmjerno mnogi članovi zajedno sa svojimi domaćimi. Član Udruge zastupnik Vjekoslav Spinčić odpjevao je našim krasnim jezikom sv. misu, i rekao nekoliko zgodnih rieči. — Svi zajedno zahvalili su Bogu svemogućemu i sv. Mihovilu za prošlo i preporučili se za buduće. Radostni su što kroz cielu godinu dana nije nijedan od njih bio tako bolestan, da bi mu bilo trebalo pomoći od „Udruge". Rado će oni i nadalje ostati živi i zdravi i plaćati prinose, za onda kad bude trebalo pomoći koga njih ili njihovu obitelj.

Poslie podne sabrali su se, pak odputili k Ivanu Vlahu, da se skupno razvesele uz čašu vina. Neprisiljeno, pravo, iskreno, srdačno veselje vladalo je cielu večer medju njimi. Razgovarali su se, šalili, pjevali. — Član Vjekoslav Spinčić, iztaknuv koliko je nevolje u ljudskom društvu, izložio je kako se toj nevolji može pomoći takodjer upravo ovakovimi društvi kakva je Udruga sv. Mihovila, zasnovana na kršćanskoj ljubavi do bližnjega.

Predsjednik Udruge Ivan Rubeša, pokazao je primjeri kako inorodnici s našim narodom postupaju, kako od njih ne možemo očekivati nikakovo dobro nego samo zlo i kako se moramo medju sobom podupirati, jedan uz drugoga čvrsto stojati i osoviti se na svoje noge.

Na svrsi sabralo se je 14 K i 50 h za družbu sv. Cirila i Metoda to u gostioni Ivana Vlaha u Jušićih. Novac je izručen g. blagajniku.

I „Naša Sloga" njim je na rogeh. Va predzadnjoj matuljskoj vreće ima neč i proti „Našoj Sloge" i to kako da bi taj naš dični i velezaslužni list bil već na rube svoje propasti i kako da bi već tobože „sam sebe zvonil angoniju".

Mi razumemo to, da bi našem dobrem Kalabrezom jako drago bilo, kada bi se to izpunilo, ali moremo ih osigurat, da je propast „Naše sloge" još jako, jako daleka. Ča smo mi domaći ljudi dobili v Istre to imamo da zahvalimo lepoj „Našoj Sloge" za to neka zna Costantini i compagnia da „Naša sloga" će propast samo onputa, kada bude propal i naš narod u Istri. Nego kako se pak mi nadamo, da će naš narod va Istre živet dokle bude sveta i veka za to će i „Naša Sloga" živet dokle bude v Istre jednega domorodca našega jezika i krvi naše. Peče ih „Naša sloga" to mi znamo, ona njim ih odbrusi dosta, od tuda i celi kalabrežki jad na „Nasu slogu". Costantinova krpa navješća već dve leta pak i sada još i našemu „Narodnemu listu" da će propast, pak ipak on se drži čvrst i dičan. I držat će se prez obzira na Krstića i kumpanije i on će i nadalje branit va sveh stranah naše domaće ognjište proti talijanskih anarhista. Držat će se naš „Narodni list" dokle bude nas volja, nas, ki okole njega delamo držat će se naš list na piku sveh oneh Kalabrezi, ki bi oteli njegovu propast, zač vide kako njim škodi i kako njim je na putu, njihovemu paklenskemu delu va oveh stran.

Držat će se naš „Narodni list" a s njim i „Naša sloga" pak će još puno i puno let oba, kako golub i golubica proletat na kuće našega istarskega kmeta.

Krstiću je febra. Ste čitali va zadnjoj njegovoj nesnage one njegove trubastarije z Leprinašćine? Ako niste, i ako imate dobar štumih, pročitajte ih, pak ćete mi znat ča reć, je ono pisano va febre ale pak va drugoj kakovoj duševnoj bole.

Tu je ogunja, ljudi moji, oguja — najmanje 40 gradi. Najprvo vam prihajaju neka pisma bez podpisa, keh da su tobože neki naši ljudi pisali pokojnemu Golcu, dokle je još živ bil. Che gran bravura! Krstić misli da će se radi oneh listi celi svet obrnut. Kako da je to Bog zna kakova teška stvar napisat par bezimenih pismi pak ih onda štampat i reć: — evo ovi je listi prijel taj i taj. To bim mogal i ja učinit. Napišem dva, tri listi, stavim jednega po jednega va kuvertu napišem z gora moju adresu, hitim ih na poštu, dobijem ih, pak ih pokažem svetu i rečem: Vidite ča mi pišu Talijani. Ne, ne — Salo, nisu ona pisma napisali Hrvati, naši Hrvati su odviše lepo i fino uzgojeni, a da bi se oni dali va takovo sramotno i gnjusno delo, kakovo je to pisanje listi anonimi, aliti bez podpisa. List anoniman more zmislet i napisat samo kakova gnjusna i gadna lopovska duša, ali pravo, pošteno srce — nikada. Ona pisma su za seguro napisali kakovi talijanski banditi, da moru kasneje hitit krivnju na naše ljude. Tako je bedasto i ono ča piše za lumeri. Karta se pusti pisat — ale istinu, pravu istinu, to bismo mi oteli znat, a i doznat ćemo ju, i to koliko prej.

Nego najveća febra i najveći oganj je moral Krstića držat va onaj čas kada je pisal ono proti našemu gospodinu Zambelliu. Tu je već bil 41 grad — još malo i Krstić bi bil šal rakom žvižgat. Tu vam sve neč bulazni sada o konopeh, sada o zahodu, sada o nekoj živine — inšoma oganj, strašni oganj. Nego mi prosimo gosp. Zambellia, da mu oprosti. Va velem ognje čoveku dojde puno stvari na misal, tako je i Krstića prišlo na misal ono, ča su od njega pisale talijanske, magjarske i nemške novine, da se je naime va pržune obesil. Vi niste znali tega? Kako ne, to vam je bilo raztrumbetano po sveh fojeh. Mi smo se temu smeli i govorili smo: vidi se, da ti ljudi još ne poznaju Krstića. Kade bi on imel koraja za se obesit! Onakova kukavica!

Nego, da vidite, da je Konstantinov lakè za istinu govoril z ognja, kad je ono pisal, preštampat ću vam neć ča je napisal va zadnjoj svojoj nesloge. Valja da znate, da on ima va Leprinašćine za dopisnika nekega Anonimuša (morda je on to sam? op. sl.) ki mu vavek piše i ki je, dakako njegove stranke. A Krstić piše:

„... valjda medju ovima se ubraja sam naš Anonimus Magareća glava, sa jarčevom bradom musolinovo oko (patrioti su — oba Kalabrezi. A ki? Ča Anonimus i Salo?) Obesite tu neman, piše dalje Krstić, u kakovom zahodu i dobit ćete sliku od pravega obešenjaka". (Čestitamo šior Anonimus!) Nego znate, ča će na ovo reć njegov Anonimuš? Reć će, da neka se malo Krstić pogleda va zrcalo.

govu. Ljudi su mi se počeli smet, da su mi oče deboto va zemlju padale od srama. A ča će mi siromahu, ako je hrana tamo zapisana, kada ja neznam čitat. Već sam tel reć kelneru, da mi on kartu pročita, nego nisam mu se otel jušto pokazat za takovega tovara. Za to sam mu pokazal najzadnje neć debelo napisano.

Do malo vremena mi donese — broskvi na uljen. Ala, jezero vrazi pojalo dušu i telo! — rečem sam va sebe. — Kako ću ja to jist, kada sama misal na broski mi dela takovu teginju da mi se valje štumih obrne. Nego vendar sam proval.

Ja sam se s tem davil i gušil koliko sam više mogal i sve pogledeval jednega gospodina na drugem stole, kako gloje frigani piščenci. Kada je sve poslabikal pozove kelnera i reče mu repete.

— Aha — sam pomislel va sebe. — Ako bude bila ta hrana „repete" i za moju bradu ću ju valje naručit. Mejtem toga sam nekako le spravil one nesrećne broskvi.

Kelner donese onemu gospodinu jedan lepi porcijon friganeh piščenac, al kako ih vela gospoda zovu repete, za to i ja pozovem kelnera pak mu rečem:

— Donesite mi repete!

Dokle se je kelner nekamo zgubil, ja sam se godil i veselil, kako ću se barem jedan put najist piščenac, pak sam već odlučil, da ću i najmanju koščicu do čistega oglodat, samo da se osvetim onem nesrećnem broskvam. Pače već sam se bil spamećeval kako ću se doma hvalit, da sam se va Trste za mali bečі do sita najil friganeh piščenac.

Kada sam videl još z duga kelnera s piščenci sam se lešto pripravil, da udrim po njih, a kada ti temu ne beše on stavi pred mane — broskvi na ulju.

— Strelo božja! Ča mi to nosite? — zakričim na kelnera. — Ja sam vam naručil repete, a ne te prokljete broskvi.

— Prosim lepo — znimal se kelner. Vi ste rekli repete, to će reć još jedan porcijon, od onega, ča sam prvo imel. Prvo ste imeli broskvi i tu su vam repete ale sopeta broskvi.

Da vam pravu istinu rečem, čapala me je takova fota, da bim bil najvolel ves potriskat, nego vendar sam se nekako zdržal platil račun i pobegal vanka.

(Još će tega bit.)

Živila naša lepa mladost!

Hrvatski Sveučilištarci u Opatiji.

U ov čas doznajemo, da naši krasni mladi univerzitarci iz belega našega Zagreba priredjuju danas četvrtak 14. augusta va našoj „Zore" u Opatiji

Veliki Koncert

i to na korist svojega podpirajućega društva.

Opatijci! Vološćaki!

Kada se va Zagrebe priredjuju zabave ale drugo ča na korist naše družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, naši krasni universitaroi su prvi ki puli tega pomažu. Mi njim već puno dugujemo, za to gledajmo da im i mi vratimo milo za drago. — Pridimo večeras na 8 ur i pol svi va „Zoru". Naužit ćemo se lepega pjevanja i milega tamburanja. Naši dični mladići su već obašli svu Hrvatsku i Dalmaciju i svuda su bili lepo dočekani.

Opatijci! Vološćaki! ne falimo mi mi.

Živila naša lepa mladost! Svi va „Zoru" večeras na 8 ur i pol, da tu našu mladost pozdravimo i da njoj od srca pleskamo.

Ulaznina po osobi 1 krunu.

Oglas.

Za našu izdavaonicu voznih karata na gatu u **Opatiji**

traži se jedna

Gospodjica

Prednost imati će one koje poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik. Ponude imadu se upraviti na družtvo.

Ugarsko-Hrvatsko dioničko pomorsko parobrodarsko družtvo.

Posujilnica u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u občinama: **Pobri, Pereniči, Kučeli, Bregi i Rukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju za svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: suši, skrofuli, rakitki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osiku.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Galifugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkrilјeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

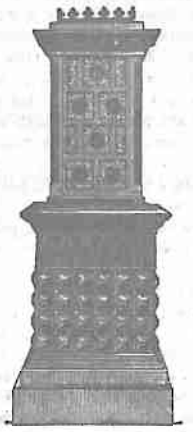

Višekrat odlikovana ❦ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama od 14 kruna dalje.

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cjenici šilju se na zahtjev gratis i franko.

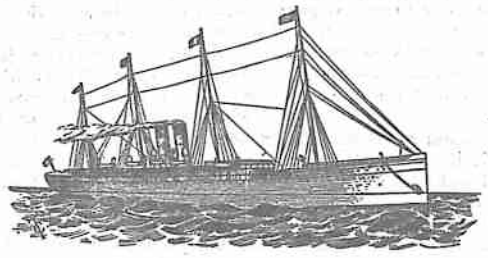

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nuždno da znadu čitati i pisati

---

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti **robe** kao **jestvine, odiela muška i za djecu,** svake vrsti **rubaca, čarapa,** i svake vrsti **robe za kućnu potrebu; željeznu robu,** razne vrsti **porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor** i garantirano dobru **modru galicu (vitriol), crvenu sol** za blago (marvu) od 5 kgl. dalje. (11)

Sve uz umjerene ciene!

Svoj k svomu!

Dr. Josip Stanič

otvorio je u

Voloskom

svoju (5)

odvjetničku pisarnu.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Erti.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cienа mu je na godinu 8 kruna, na sedjalo 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Urednićtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 34. Volosko-Opatija u četvrtak 21. kolovoza 1902. God. III.

Bog neka nas očuva od kuge i od — Italije.

Italija je bila od vavek za rovinu i za prokletstvo Istre. Zamimo v ruki štoriju, pak da vidimo, je to va istinu tako.

Va staro vreme, prej nego se je Isus na svet porodil bila je Istra slobodna zemlja, neodvisno, slobodno kraljevstvo. Blizu mora su živeli stari Iliri a va nutrašnjoste razni puki roda keltskega. Koliko ti Iliri toliko i Kelti su već odavna izumrli va našoj Istre. — Njih je zatrla Italija — na prevaru to se zna, zač Italija ne zna ubijat i masakrirat ljude i narode ako ne na prevaru.

Dakle da vam povedem.

Kako sam već rekal stari nekadanji Istrani imeli su svoje slobodno kraljevstvo. Za vreme njihovega kralja Epula shotelo se je razbojnikom Rima da njega ubiju i da mu ugrabe kraljevstvo. Nebog kralj Epul branil se je sa svojemi Istrani kako lav, dokle se ni pred punom većom razbojničkom silom povukal va svoj grad Nesakt, ki se je dizal jak i ponosit tamo negde blizu Alture — na Puljšćine. Infamni Rimljani obkolili su grad i potrovali su i skrenuli vodu, ka je tekla va grad. Istrani se nisu mogli branit dugo vremena. Glad i žeđja prisilila ih je da su se najzada predali grdim razbojnikom iz Italije. Ali prvo nego su odprli vrata grada, poubili su Istrani svu svoju decu i žene samo da im ne padu va robstvo Rimljanom, ki bi ih najprvo osramotili, a onda na meh derali i davili. I Epul se je sam ubil — a Rimljani zauzeli mjesto i zagospodarili Istrom.

Prvo ča su učinili bilo je to, da su poklali sve one, za keh su držali da bi njim mogli bit na pute. Nego i njim tim razbojničkim Rimljanom prišal je crni petak. Propalo je rimsko carstvo, a na njegove razvaline prišli su drugi narodi ki su zatrli Rim i Rimljane. Tako je bilo i v Istre. Goti, Huni, Avari, Longobardi i Grci, sve se je to hitilo na Rimljane i uništilo ih. Va nekoliko vremena je naša Istra bila izpražnjena od teh divljeh nakazi — i njezina su mjesta i polja oživjela pod rukom dobrega i dičnega našega naroda, ki se je va to vreme naselil v Istre, va zemlje, ku je on odabral za svoju milu i lepu domovinu, va koj on i danas posle više od tisuće i 400 let pribiva natapajuć tu lepu zemlju s potom svojega čela.

Ale valjada je pisano, da Italija mora vavek gledat kako bi ovu zemlju upropastila. Malo po malo su se v Istre počeli naseljevat Talijani z Italije, ki su valje za tem počeli gnjest i proganjat naš hrvatski narod. Nego ni to ni puno potrajalo, zač su i sami Talijani v Istre na brzo ućutili djavla, kega je na njih poslala njihova sobstvena mati Italija.

Tako je već leta 997. Petar Urseolo z oružjem v ruke prisilil istarske gradove da pripoznaju njegove pravice. Tako je i leta 1145. Venecija digla vojsku na Pul, a to je ona učinila i leta 1150. Ni za verovat kakove su nepravice Talijani delali Istranom, tako da su od vavek iskali priliku, kako bi se od njih oslobodili. Oni su skočili na noge da zadobiju svoju slobodu i leta 1160. kad je ono va Venecije zavladala kuga. Nego Venecija je priskočila na dobu i s oružjem je prisilila Istrane na pokornost. Već je Istranom bilo do grla talijanskega gospodstva i oni se leta 1207. obrate na patrijarhu od Akvileje da ih on spasi. Venecijani jadni zauzmu i spale Pul leta 1238.

Ta grad se je od onda vavek bunil proti talijanskoj premoći. A tako i drugi gradi po Istre. Venecijani pak da se osvete navalili su leta 1274. na Istru i počeli su po njoj krast i ubijat baš kako pravi talijanski briganti. Od tega vremena po Istre traju bez prestanka buni i rebilioni proti talijanskemu vragu. Je morda kakovo čudo, ako je Trst leta 1382. zamolil Austrijskega vladara da ga uzme pod svoje okrilje i vlast, samo da se oslobodi prokletega talijanskega gospodstva? A po Istre su i napred krali i ubijali „sinci Italije“, tako da je Istra komać zdahnula, kad je sva spala pod vlast našega cesara.

Nego ki bi nabrojil sve strahote ča ih je Italija prouzročila našoj bližnoj zemlje. Opustošili su nam zemlju, poklali ljude, uništili sve izvore našega bogatstva za više stotin let, pak još se sa svem tem nahaja v Istre lopovi, ki komać čekaju, da naša Istra spade pod Italiju. To žele i okole tega delaju naši Talijani, a va tem razbojničkem dele slede ih i oni naši nesrećni ljudi, ki kako nema životinja slede jednega lopova, izmeta ljudskega društva ki je telo svoje prodal Talijanom a dušu vragu. Ali za to smo mi tu ki pazimo na prsti nespašeneh naših Kalabrezi. A narodu našemu dovikujemo: Neka svaki pazi ča dela, zač kako ki prostre tako će i spat, a mej tem neka nas Bog očuva od kuge i od Italije.

Velika skupšćina

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Nedavno obdržavala se je u Opatiji glavna skupšćina Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Dne 7. augusta pako obdržavala se je velika skupšćina „Družbe sv. Cirila i Metoda u Ljubljani“, i to u Ilirskoj Bistrici.

Mislimo da ćemo ugoditi našim čitateljem, ako donesemo nekoliko crta o toj skupšćini bratske nam, slovenske družbe, koja ima istu svrhu kao i naša istareka, pod zaštitom iste svete braće, za sve slovenske pokrajine. Starija je od naše, a naša je po uzoru njezinom ustrojena za Hrvate i Slovence Istre. Rečenoga dana obdržavala je sedamnaestu skupšćinu. Obdržaje ju svake godine u kojem drugom mjestu slovenske domovine. Ovaj put obdržavala ju je u susjednoj nam Ilirskoj Bistrici.

Bistrica kao i s njom združeno Trnovo bilo je toga dana u svečanom ruhu Za nje bio je to navadni blagdan. Tri slavoluka bila su dignuta: jedan odmah do kolodvora drugi na ulazu u Trnovo, treći na ulazu u Bistricu. Svi sa zgodnimi napisi. Kuće bile su u jednom i drugom mjestu okićene zastavami, najviše narodnimi slovenskimi.

Skupšćinari, naročito iz Kranjske, došavši jutarnjim brzovlakom, bili su dočekani pod prvo imenovanim slavolukom od množine domaćih gospodja, gospodjica i gospode. Došavše, imenito odbor Družbe, pozdravio je najprije predsjednik muške podružnice Trnovsko-Bističke gosp. Zarnik, pak gospodja Bachman kao predsjednica ženske podružnice Trnovsko-Bističke.

Pod drugim slavolukom pozdravio ih je župan, občinski načelnik, Trnovski gosp. Rudolf Valenčić. Od tuda se je ciela povorka podala u župnu crkvu Trnovaku, u kojoj je

PODLISTAK.

„Mačak na rajže“.

Pripovjeda Šapulić.

Kada sam bil ono pred onemi nesrećnemi broskvami pobegal, bila je već trda noć, nego od oneh silneh lanteran, bilo je vane kako dan.

Napalim ti ja nebore pipu, pak po malo klapajuć gledal sam po vetrinah, ča bim kupil za moju Mariju. — Nego pustimo ća — sam va sebe odlučil. — Kamo ću to vrazi po noće brankanat, ter je još jutra dan, pak ću lahko kupit.

Pridem najzada do jedne vele zlatarije. Mila ti matičice, to se je nutre svetlelo kako v raje!

Dokle sam se dičil onem lepem stvaram, ućutim kako da mi neč po žepe škraba kade sam držal drobiž. Karti pak sam držal va kažmnine. Brzo segnem s rukum va žep, da vidim ki vrag to va njemu kopa, kada temu ne beše ulovim dva prsta, ki su se ravno teli zmaknat.

— Aha! — sam pomislel. — Kade su prsti, tu je i ruka, a kade je ruka, onde mora pobognji i čovek bit, pak stisnem ti ja ona dva prsta kako va morš.

— A joj, joj! Ruka moja! — počel je neki za manum vrišćat.

— A, tu si, ti askramihaljska perkvantica? rečem mu. — Kriči, kriči koliko jezero vrazi ćeš, ma mi nećeš pobeć. Čekaj no, ću ti ja benj pokazat, ča će reć po tujeh žepeh kopat. Ča ti je nona nutre bila? Al je na mojeh bragešah tvoj žep? Al si morda va njega svoju mošnju hranil? A? Kade je moj takujin?

Kako smo jedan i drugi kričali, prihitel je pulicaj i pital ča se je dogodilo. Ja mu povem da sam šal s rukom va svoj žep pak da sam nutre našal na mesto svojga takujina, dva tuja prsta, za keh da govori oni lahkokruh da su njigovi.

— Ni istina niš! reče oni nišnimrvi. — On je mane takujin ukral. Njega zaprite, njega.

— A ti, lažljivčina lažljivi! — zakričim. — Ako nisi ti kral, povej pak čigovi su bili oni prsti, ki sam našal va mojem žepe. Semo takujin, ako ne, ću te po svetega Kirina zalavračit, da ćeš sve zvendi videt!

Okolo nas bilo se mej tem toga nabralo ljudi, kako dece okolo šimij, pak neki su držali za me, neki opet za onega lahkokruha. I vej se ga vrag, morda bi se bili mej sobum i poklali, da ga ni pulicaj odsgnal na puliciju, a mane rekal, neka grem za njim. Na jedan put vrže tat takujin na stran, a jedan drugi ga žvelto pobere, pak se otel nekamo zmaknut. Ja sam to videl, pak sam ga brzo za uho zgrabil.

— A tu si i ti? — rečem mu. — Ča ste se zgovorili? No, no. Tebe ću pak ja odgnat na puliciju. Da pak i on ne hiti ća takujina, sam ga prijel i za ruki.

On ni na to vrag besedi rekal, nego gledal se mi je zmaknut. Ja sam mu na to rekal, da neka bude s mirom, aš da mi neće pobeć nikako drugačije ako ne, da mi pusti svoje uho, ča ga pak ni bila ni malo volja.

Pripeljamo na puliciju svaki svojga ravno tamo, kade sam bil prvo. Oni gospodin još je pisal za svojem stolom.

— Sopeta ovde? — reče kada me je pogledal. Ča ste opet dal kemu halopu?

— Nisam gospodine, ne — rečem ja — ako ravno sam bil obligan to storit.

Pulicaj melda sve kako je bilo, ja sam pak dodal:

— Prava istina je sve, ča govori gospodin pulicaj. Ja sam zatekal va mojem žepe najprvo prsti, potle kada sam ih mrvu stisnul, javil se je gospodar od njih. Ako on to taji, neka mi da ona dva prsta, ka sam našal va žepe, pak ću poć s njimi drugega iskat. Ta pak drugi ovde, pobral je je moju mošnju, kada ju je oni tat da vrgal pak bi ju bil morda i on spustil, da mu nisam ruki držal.

Pulicaj ga na zapoved obajde i riftik! Takujin se je našal pul njega. Onda jih obedveh da gospodin zapret, a mane prepo-

ruči, neka budem previdan, aš da te mi još i brageše s mane svleć.

Kada smo bili vane, poprosim pulicaja da me naputi, kade bim mogal prenoćit. On to stori, pak prvo nego smo se odelili, smo ga skupa strusili par žmuljić.

Kada sam tel poć spat, priženta mi oštar nekakovu knjigu, i mi reče neka se va nju zapišem, ča da mora storit svaki stranski ki pul njega spi.

— A, za me ni potreba — rečem ja. — Morda mislite, da ću vam prez platit pobeć. Koliko sam dužan? Ću platit naprvo.

— O, prosim lepo — reče oštar. — Tega se ja ne bojim, nego takova je ovde navada. Tako će ovde pulicija.

— Lepa navada, ma pul mane ni treba, aš — — Drugo nisam otel reć, aš me je bilo sram povedet, da ne znam — pisat.

— Znam, znam, da ste pošten čovek — reče on — nego zakon je zakon, pak ako se ne ćete podpisat, ne sme vam se dat ni prenoćišća.

— Ta je lepa — mislim sam sobum — pobognji bim mu bil dal toljar na ruku, ki bi mi bil mogal dat sveta. — Dobro, dobro — rečem — ću se potle zapisat.

Kada je šal ća oštar, sam ti se ja nebore sukal, pak pogasil sveću i kako sam bil trudan, sam valje zadrohnil.

župnik-dekan dr. Križišnik čitao sv. misu uz pjevanje na orguljam. Crkva bila je puna.

Iz crkve podali su se skupščinari put Bistrice. Na početku vasi bio je slavoluk, pod kojim je pozdravio predstavnike Družbe župan Bistrički gospodin Žnideršić. Na sve pozdrave odgovarao je predsjednik Družbe mons. Tomo Župan.

On je i otvorio skupščinu u krasnoj dvorani Bističke čitaonice. U svojem govoru osvrnuo se je glavno na domoljube ili „narodne učitelje", iz Trnovo-Bistrice, pokojne i živuće.

Tajnik župnik-dekan Anton Žlogar pročitao je krasan izvještaj o djelovanju Družbe u godini 1901., i zasolio ga poučnimi i duhovitimi primjetbami.

Blagajnik profesor Martin Petelin pročitao je i obrazložio račun Družbe za šestnajstu upravnu godinu.

Iza toga sliedili su izbori. Po pravilih Družbe izstupa svake godine jedna trećina vodstva družbe, dočim se nadzorno vieće i obranički sud bira svake godine na novo. I četvorica članova vodstva, i članovi nadzornoga vieća i obraničkoga suda bili su izabrani isti koji su dosad obnašali odnosne časti. (Svršit će se.)

Dopisi.

Iz Sovinjaka. Danas bih htel napisat par vrstic kako hodaju stvari u našoj siromašnoj crkvi.

Kad smo imali našeg nezaboravnog župnika Jelenca, Bog mu daj večni mir, bilo puli nas sve drugač. Lepo šmo imeli našo pištolo i evagjelje pri sv. maši po našu. Po tem lepo zahvaljenje. Po poldan kršćanski nauk za sve, litanije i druge molitve sve po našu. Bilo je lepo vidit naš puk u crkvi. Smrt pride na Jelenca nami dragoga. Pride drugi u osobi Krojača-Žnidara. Dobar je bil, do kada su ga mošturi Hrvati zabogatili. Da ga dragi ljudi vidite, kad smo ga peljali gori. Vrana na repu bi to nosila. A ča po tem. Lipo iz crkve nam odpravil ča je bilo naše — počel talijansku novitat: Vi adoro — (da bi šal via on) — i druge stvari, koje nisu bile nikada. Naš puk, ovaj put plašljiv, je to dopustio i tako je do sada, pobožnosti nikakve za njega.

Najviše pako počela Sinjora, ča je puli Krojača za deklu latinizirat — ali samo proti nam kmetom „ščavom" delat. Pomislite, čitatelji, jedna dekla — a ona zapoveda, da se prezira kmeta — ona ima već puli nas jednu hižu — a od kuda? Kako može jedna dekla kupit jednu hižu? Prije pobirala prašče u boški — danas hisu — i kakovu! altroche! Dopeljala i

---

Komać sam spal jednu uru, kada se na jedanput zbudim. Paral sam, da sam legal na mravinac. Skočim s postelji važgem sveću i — jezusine! To vam je bilo pojedi, da je bil strah božji. A moja koža? — Kako da sam imel ospice. Pobognji sve ampula pul ampuli. Vas život me je pekal, kako da sam va koprive spal. Ča sada? Va postelju ne grem već za vas dragi svet, pak sam se nekako po kantridah protegnul. Za vražju korist! Komać sam bil zaspal, već sam ih bil pun. Ja, na san već ni bilo ni za mislet, za to da mi brže vreme pasa, stavil sam se ja na tega vraga, pak sam davil i gnjavil sve ča mi je pod palac prišlo. Kada sam mislel da sam već sve distružil, sedem za stol i počmem tuhtat, kako ću se podpisat va knjigu. Neč sam se navadil s uglenom grest, toliko da sam znal na zid napisat lumeri, ki sam na lot stavil, ma imena napisat nisam nikad ni proval.

— Eh, za ke babe dušu, ću toliko glavu razbijat — rečem sam sebe pak omočim pero i napišem va knjigu nekakova slova kako žabije nogi onda još malo zamažem s crnilom, pak zaprem knjigu. Tako je dobro! Komu ni pravo, neka se spela kamo jezero vrazi će.

Već se je bilo počelo danit, za to se odputim ča. Na stol stavim jedan fijorin i Bog teta Jele.

(Još će tega bit.)

svoga sina i drugu parentu, zač je puli nas i dobro.

Bimo mučali i mi, da barem vidimo, da Krojač zamerita. Ali to ne. Ako nas misli zaslepit nekakvim „kantanjem latin" se vara. Lepo ga čujemo kad pridemo na plac: tata-tata-tata-hehe-hehe-he. Ali kada je za poč van se skrije — kako pri Meneliku. — Za predike i nauk — joh — Sreća da imamo još jednega.

Naš puk je još tako slep, da to trpi i podupira, ki ne merita. Bog daj pamet narodu našemu, pak će se i Krojač pobrat na „fit" u kuću, koju je sa našimi soldi kupio i da mjesto drugomu dade, koji bi radio i puk svoj ljubio i vjeru širio.

Komunist.

Domaće viesti.

Rodjendan našega Cesara Franu Josipa I. prošal je i ovo leto živo i veselo ne samo puli nas, nego i po sveh krajeh našega Cesarstva. Svi narodi, znet ća to se zna Talijane, proslavili su previšnji taj rodjendan upravo sjajno.

Tako su učinila i naša mesta — osobito Volosko i Opatija. Svečanosti su počele već subotu 16. o. m. U večer bila je piaca pred „Kvarnerom" lepo rasvjetljena, muzika igrala a rakete su letele va zrak jedna za drugom. Nedelju za polne bila je pred „Kvarnerom" tombola, a na večer velika svečanost. Volosko i Opatija razsvjetljeni lepo i sjajno, baš kako se ono čita va starah pričah od „Vili", a kroz to more svjetla cela procesija ljudi, ka je točno na 7 ur i pol na večer krenula od Cernikovice put Opatije. Muzika je na čelu igrala vesele komade, a vredni vatrogasci i veteraui i drugi nosili su svaki po jednu baklju v ruke. Povorka je šla do „vile Quita" a odavde nazad na Slatinu. Tu se je pred cesarevim poprsjem obavila svečanost poklonstva. Za tem je sledila pučka zabava i ples na Tenisu. Od kuća najlepše su bile rasvjetljene ona gosp. barona Schmidta na Voloskem pak, „Villa Habsburg" i Club „Adria". A lepo je bilo i pred Grand Hotelom i pred restaurant-om „Lakner-a". — Bilo je pred nekemi prostorijami demonstrativno postavljenih tudjeh banderi. Ali prelazimo preko takoveh uvreda onim mirom, na koji smo žalibože mi Hrvati od puno vremena naučeni.

U ponedeljak u jutro u 7 sati bila je budnica mjestne muzike, na 10 ur svečana sv. maša na Voloskem, a na večer u 6 sati i pol sjajni obed va Štefanije. — Na tem obede bilo je više i naše gospodi, med kemi smo videli: gg. dra. Stangera, dra. Fabianića, Monsignora Zamlića, Tomičića, dra. Čikovića itd. itd.

Sve te dneve bila su oba mesta izkičena zastavami, mej kemi je bilo puno hrvatskeh (a moglo ih je bit i više!) Naroda pak bilo je nedelju po ceste, kuda je hodila povorka na tisuće. Naši mački su se zdržali od te svečanosti. To se zna — njihov Bog je Vittorio Emanuele III. Nego ča ćete šperat od ljudi, ki te po sile da budu patrioti della patria — di Luccheni — —

Sastanak u „Zori". Za prošli četrtak bil je najavljen va našoj „Zore" koncerat sveučilištneh gradjani iz Zagreba. Nego kako smo doznali va zadnji čas bili su ti naši študenti zaprečeni prit v Opatiju, i tako se ni mogal održat najavljeni koncerat. Nego za svem tem sabrala se je va našoj „Zore" lepa kita naših domaćeh domorodci a i nekoliko gg. stranac. Medju nami bil je i profesor g. Spinčić, ki je lepim govorom pozdravil prisutne, zatim gg. dr. Stanger, dr. Fabianić, Tomičić i dr., a bilo je i jako puno gospodja i gospodjica iz mesta, iz Voloskoga i Mihotić. Za sreću imeli smo mej nami nekoliko naših domaćeh sveučilištarac, ki su nam svojem lepem pjevanjem zasladili nekoliko lepeh uric. Jako pohvalno. Nego to je stara stvar, da kada se naši študenti „gornji" i „dolnji" skupa sprave, da tu veselja ne fali. Samo naprej tako. Da pak to „liepo" bude i s koristnim svezano predložil je pravnik g. Josip Stanger, da bi se čagod sabralo i za našu družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Na to je mala gospodjica Ljubica Tomašićeva šla okole s pijatom i nabrala 52 krune, ke su va on isti čas bile zručene g. blagajniku družbe. I tako je prošla ta lepa večer.

Dodat moramo pak, da su neka gospoda Česi zaželjeli, da bismo se tako imali sastajat barem jedan put na tjedan svi Slaveni mesta i okolice. I evo, ako bi prišlo do ispunjenja te lepe i domoljubne misli imeli bimo i to zahvalit onemu — koncertu od četrtka!

Svečanosti „Kola" u Zagrebu obavile su se ove dneve po programu, ča smo ga donieli va predzadnjem „Narodnem liste". Tom prilikom pohrilo je va Zagreb na tisuće i tisuće ljudi, da prisustvuju toj velikoj slavi. Pjevačko društvo „Kolo" obstoji već 40 let, a zasluga ima za hrvatsku pjesmu upravo neizmjernih, pa ni čudo, ako su se i druga društva stekla va Zagreb, da počaste svojega najstarijega druga. — Zagrebački listi pišu o toj slavi vrlo lepeh stvari: to je morala bit zaista velika slava. No najlepše moralo je bit onput, kada je 1000 pjevači zapjevalo našu lepu pjesmu: „Ljepa naša domovina". Osobito je mnogo sveta prišlo iz Bosne i Hercegovine. I naše društvo „Lovor" bilo je kod te redke svečanosti lepo zastupano. Mi želimo društvu „Kolu" najlepši procvast i napredak!

Spomenut ćemo još da će se buduće leto slavit va Bakre dvajset i pet godišnjica ondešnjega pjevačkega drustva „Sklad" Tom prilikom doći će u Bakar puno pjevača ki te tamo održat i svoju velu skupščinu. To će bit, ako Bog da, neč i za nas.

Odsudjeni Talijani. Prigodom zadnjeh izbori va Pazine počinili su neki pazinski Talijančići mej kemi je bil i brat dra. Konstantina, takoveh izgredi, da su radi isteh morali odgovarat pred kotarskim sudom va Pazine. C. k. kot. sud va Pazine ih je proglasil nevinimi. — Mi smo to znali, ali puli nas je zabranjeno govorit i pisat o sudačkoj odsude. I za to smo mučali. Kavaljer Bozicio, c. k. koncepist odi namjestničtva kako zastupnik državnega odvjetničtva rekuril je va Rovinj. Rovinjski tribunal ih je takodjer proglasil nevinimi. G. Bozicio ih je na to sam pedepsal svakega na multu od 20 K. Proti temu su oni rekurili na Namjestničtvo, ko je ovi dni potvrdilo odsudu kavaljera Bozicia i podkrepilo ju s takovemi razlogi da su se nebogi Talijančići svi zasramili. Kako čujemo svi sudci va Pazine i va Rovinje da su demisionirali. Ovo zadnje bilježimo s najvećom — konservom.

„Bartolova noć u Mošćenicah". Oho! će ki reć, čaj to? Znamo za bartolovu noć va Franceskoj zemlje, kade se je ljudi ubijalo, klalo sve na kuntrat. Pak ča da te tako delat i va Mošćenicah? Nedaj Bog! Čujte, pak ćete znat.

Nedelju na 24. ovega meseca, na dan Bartolji, je letnica ča se je bila odprla naša Čitalnica, pa ćemo čagod storit da se spametimo od onega velikega veselja, ko je bilo onput, a da takovega Mošćenice još nisu nikada bile vidile. Za to naša Čitalnica priredjuje „zabavu" onako po navade od drugeh takoveh divertimenti, malo kantat, čagod lepega povedet, poigrat, al kako se pravo reče, igru predstavljat, a se zna prez tega ča bi bilo, udri, hopsaj, tancaj sve do zore.

A ki će prit na zabavu? Svi, čagod ih je, domaći se zna; onda Brsečani, Lovranci, Opatijci, Vološčaki, Kastavci, Rečani i drugi svi nam pridite, ča više to bolje. Će ki reć, da je dugo, da ni naredno prit semo. Jedanput je tako bilo, ma sada kamo ćete lepše i naredneje. Vapor imamo svaki dan za polne semo, a jutro nazada. Tako će i nedelju na 24. ovega meseca poć za polne na 2 ure i pol z Reki a na 3 i četvrt z Voloskega i tako dalje v Opatiju, Iku i Lovran, dokle pride na 4 i pol k nam va Dragu.

Va Drage se jedan hip počine, pak onput zgorum va Mošćenice sve po malo sun Svetun Ijakun pol uri.

Za nazada gre vapor na 5 jutro iz Plominja, na 6 nam je va Drage i pride na 7 i pol na Volosko, a na 9 v Reku. Moći će se svaki dakle lepo zabavljat do mil volje do preko 5 u jutro.

Ki dakle želi, da mu bartolova noć lepo projde, neka samo pride k nam, neće mu bit žal. I nijedan neka ne stori od manje. Da to bude sve lepo prošlo, skrbet te za to koliko god budu mogli svi

Mošćeničani.

Za „prvu hrvatsku dobrotvornu lutriju". Uspjeh ove lutrije bit će sigurno triumf hrvatskog rodoljublja, za to Hrvati ne žalite žrtvovati jedan ili dva zgoditka za lutriju. Hrvatskih odvjetnika, liečnika, župnika viših i manjih činovnika imade, bogatih trgovaca i posjednika u domovini na tiljade, a kad bi svaki treći od njih poslao društvu jedan zgoditak uspjeh bi ove lutrije bio osiguran. Radi ogromnih trošaka družtveni odbor ne može upraviti molbu na svakog pojedinog rodoljuba, pa svi oni koji ovaj poziv pročitaju neka izvrše svoju dužnost, kao da mu se je odbor sa nacifranom molbom obratio.

Rodoljubi, koji se ovom javnom pozivu odazovu, pokazati će, da im je više do sreće i napredka društva, da im je do uspjeha lutrije, a ne do laskavih molbenica i fraza. Tko nije na čistu glede ovog poduzeća, nek se obrati sa dopisnicom družtvenom odboru i ovaj će mu dati potanje obaviesti.

Prva dva dara koje će odbor upotrebiti kao zgoditke poslao je velečk. dr. Ilija Abjanić, obć. liečnik u Ivankovu (jednu goldin uru i s premku sa 2 cigariša, za cigare i cigarete.) Živio plemeniti darovatelj! Doktori! bio Vam na izgled vaš kolega, koji se je izjavio takodjer, da je pripravan u svoje vrieme razprodavati srečke družtvene lutrije".

Rodoljubi, koji žele priposlati predplate na nekoliko družtvenih srećaka, neka to izrično jave, da isti ne bi uknjižio priposlane novce kao darove.

Pisma i pošiljke molimo upravljati isključivo na družtvenu adresu: Hrv. prip. društvo u Beču XVIII. Gertrudplatz 4.

Krstić gre va Krapinu. Krstić je imel poć kako je bilo javljeno dne 10. o. m. va pržun. Medjutim on je rekal, da je bolan, da će morat poć va banji va Krapinu, i sudci va Trste su mu dali 6 tjedan permeša. — Zdravlje je prva stvar, rekli su sudci, i za to čast njim! I tako će poć Krstić va hrvatsku Krapinu iskat zdravlje. Ja, ja, ča se smejete — njemu se je va kosti zatukla nekakova reuma, da on mora poć va bagni de fango. Ma ča treba poć va Krapinu za delat bagni de fango? Ono brizno razrezano dete ih je negde bliže delalo . . . Kako bilo da bilo, Krstić ni bil nikada pravo zdrav, a ako ikada to mu sada treba medigamenti. Čujmo, ča govore svedočbe od lekari:

Il parere del medico ostetrico dr. Anzulo Župan.

Danas je prišal k mane Krstić. Sam ga, da mi prostite nagega rastegnul na banak i svega sam ga vižital i obnašal sam, da on strahovito trpi na „izboritis leprinacenzis acutissima". Po tom on nikako ne more sada va peržun.

Il parere del medico specialista za madrun dr. Un. Kvartin.

Krstiću je potrebita vela dieta, ku ne bi nikako mogal imet va pržune. Sada će se brzo obavit izbori va Leprince. Tamo će se skoro svaki dan žerat gulaš i lokat pićurku ala maka. Takova dieta je Krstiću silno potrebita. On nikako ne more za sada va pržun.

Il parere del medico ćirurgo e Cavasallo dr. P. Ušina.

Krstić trpi na boli od Sala. On bi moral poć va Padovu, nego kako njigove cirkostance ne puščaju, da gre na takove špendije, njemu će isto dobro storit ako bude ovi dni malo potekoval po Leprinaćine z gorum i z dolum. S tem će mu Salo kalat i kada budu izbori — pače, kada mu bude salo kalalo, onputa neka se ga slobodno zatuče va hlad.

Medjutim sud se va Trste ni obazrel na nijednega od teh pareri. Sud je poslušal svedočbu dra. Lemešića z Lovrana. Nego Krstić neće poć va Krapinu, va bagni de fango. Po ča? On će i nadalje pisat „tetu Jambrožiju", a va svakem broje te nemagi nać će on dosta blata, ko će mu stirat ne samo svu reumu nego i sve stare maganji, ke bi mogle va njega prit.

Joj, joj, joj — vara ki marun
Salo ne gre ni va banji niti va pržun.

Rokovo prošlo je i ovo leto na Voloskem upravo lepo. Sveta kako vlasi na glave osobito pak z Reki. Cel dan bilo je tako živo, da je bila prava milota gledat on šareni svet. A tako je bilo i pod noć na brajdice, kade se je tancalo. Z jednom besedom lepi samanj, ki služi na čast lepemu i simpatičnemu našemu — diamantu.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sabrano prigodom sastanka nekojih sveučenika vrbničkog dekanata kod vlč. g. popa Petra Zahije u Drazi 12 K.

Mjesto čestitke predsjedniku družbe g. Vjekoslavu Spinčiću šalju po jednu krunu: Niko Frančić - Dedić, pop Juraj Cubranić, pop Petar Zahija, pop Kvirin Bonefačić i pop Matej Milovčić.

Nadalje I. Koruga K 35·50, Mate Lukšetić daruje 1 K. — Dr. A. Stanger iz Opatije mjesto brzojava „Kolu" (Zagreb) K 4. Ante Justi kao višak troškova kod izleta na Učku goru K 7. — Gosp. Viktor Rivoseki phil. Senj u ime polovice čistog dohodka prigodom koncerta kod izleta istarskih Hrvata dne 3. 8. K 96·20. Živjeli dični darovatelji! Svi ti napomenuti iznosi izručeni su g. družbinom blagajniku.

Razne viesti.

Krunenje kralja Eduarda VII. obavljeno je dne 9. o. m. svečanim načinom. Već ranim jutrom počelo je hrlit nepregledno občinstvo prema Buckingham palači, u kojoj stanuje kralj i koja sačinjavaše središte obćeg interesa. Čete pješaka i konjanika marširale su uz glazbu kroz ulice. Raznolike uniforme liepo su se doimale očijuh, a njihov sjaj podizalo je krasno vrieme. Pred westminsterskom crkvom razvio se oko 9 satih sjajan prizor, kada su preda nju došle tjelesne straže i poredale se pred ulazom. U blizini pred crkvom postavljene su bile tribine, koje su bile prekrasno izkićene, a tako i mnoge kuće u Londonu. S mnogobrojnih zgrada visile su zastave sa nadpisi: „Živili kralj i kraljica" i „Bog blagoslovio našega kralja i kraljicu".

Westminsterska crkva bila je divno izkićena raznolikim cviećem, a u nju su dolazile skupine pozvanikah jedna za drugom, ponajprije dvorski službenici u crvenoj i bieloj svili, za tim magnati u grimiznih krznom obtočenih talarih i njihove gospodje Oprave većine gospodjah imale su biele prsluške i duge grimizne povlake. Kroz prozore crkve prodire sunce i razsvietljuje krasne nošnje od najrazličitijih bojah. Tu se je skupilo i stisnulo jedno do drugoga sve, što se je u Englezkoj iztaknulo u javnosti, svi pomorski i vojnički dostojanstvenici.

U 11 satih 15 časakah pojavili su se najveći dostojanstvenici države i posjeli se u blizini priestolja. Vojvoda Devonshire nosio je krunu, a markez Londonderry mač. Do njih je išao ministar-predsjednik Balfour, a iza njih veliki kancelar lord Carl of Halsbury i vojvoda od Civiya. U to je zauzeo mjesto nadbiskup od Canterbarya.

Malo zatim stigla je kraljica Aleksandra, pred njom su išli heroldi i dvorske šarže sa nosiocem diamantne krune. Njezinu grimiznu povlaku nosilo je osam pažah i vojvodkinja Buccleuch, a povlaku od vojvodkinje nosio je jedan paž, usporedo sa kraljicom išli su biskup od Osforda i biskup Norwicha. Kraljica je pozdravljena sa pokliči: „Vivat regina Aleksandra!"

Sada su svi svrnuli poglede prema velikim vratam, jer je dolazio **kralj**. Na kratak vojnički poklik, koji se je razliegao po posvećenih prostorijah, začala se zveka oružja. Vojnici, koji su pravili špalir u crkvi, izkazali su kralju počast. Tada se začuše opet poklici: „Vivat rex Eduardus!" i oni koji su sjedili ustadoše. Onda nastane tišina. Povlaku od kraljeve kabanice nosilo je osam pažah, vojvode i markezi. Kralja su pratili dostojanstvenici povjestničkih plemičkih imenah u prekrasnih zlatom izvezenih nošnjah. Kralj je stupao dosta snažno. Kralj je došao do sjedala pred priestoljem, poklonio se pred kraljicom i kleknuo da se pomoli Bogu.

U 12 satih i 40 časakah započelo je krunjenje i pomazanje kralja, pa onda kraljice. U 2 sata po podne bio je obavljen svečani obred i kraljevski par krunu je iz crkve uz burno klicanje občinstva. Kada je svršen obred, počela je padati kiša, nu brzo je prestala. — Gruvanje topova i zvonjava zvona navjestila je svietu da je obred gotov, na što su mnogi uzkliknuli: „Nu, sada je okrunjen". — Kralj je dobro podnesao obred krunjenja i kažu da nije umoran.

Većih nesrećah nije bilo. Tek ih je par ranjeno, koje su poplašeni konji jednih kolah ozliedili.

Za vrieme obreda krunenja smučilo se nadbiskupu od Canterburya, kada je metao kralju krunu na glavu, te se u malo nije onesviestio. Nu brzo se je oporavio tako da je mogao dovršiti obred.

Junačtvo naših domorodaca u Americi! Vicko Martić piše „Pučkom listu" u Spljetu iz Buenos-Ayresa ovu zanimivu zgodicu: Na 25. svibnja dala se u Buenos-Ayresu velika svečanost, pri kojoj se sakupilo svih narodnosti koje tamo borave: Amerikanaca, Engleza, Španjolaca, Talijanaca, Franceza, Prusa i naših Hrvata.

Odjednom skoči na sredinu plokate jedan Talijan, vukući za sobom konop dug 25 metara, sa 17 drugih Talijana, zovući prisutne od kojega drugoga naroda, da izadju njima na megdan sa svojih 17 ljudi. Jedni će vući za jedan kraj, a drugi za drugi kraj. Talijan je bio peča mladića, pa svi zamukoše: Amerikanci, Englezi, Španjolci, Francuzi, Prusi., Talijan se stao smijati i rugati, no ne dugo.

„Gledajući i slušajući to mi Hrvati Dalmatinci, uzavrilo u nama, pa kao da smo se bili dogovorili, otrgosmo se od onog svieta i stupismo na sredinu plokate pred onog Talijana. Ode Talijan i izvede svoju družinu. Stavismo se jedni prama drugima. — Sedamnaest Talijana uhvatilo za konop s jednoga kraja, a 17 nas s drugoga. Svak iz okoliša upro oči u nas. Stoje spravne dvie glazbe, da pozdrave dobitnike. Gledamo mi mrko svoje protivnike, a oni nas. Hoćemo li? Hoćemo!. Jedan! Dva! Tri! Pustimo mi, da upru prvi oni. Potegoše Talijani, a mi na mjestu kao klisure. Tad se mi zgledasmo u junačka lica; potegnusmo svi složno i zategnusmo Talijane, od kojih 11 pade i udari nosom o plokatu, a samo šestorica održa se na nogama, koje potegnusmo za sobom 13 metara, da su sve poskakivali za nama kao medvjedi na konopu. Nasta pusto veselje i radost.

Nama u počast glazbe zasviraše, a narod nam je sa svih strana pljeskao i vikao: Živili Hrvati! živili dobitnici! živili junaci! Svak nam više i svak nas pozdravlja, samo se Talijani objesili kao rt od — opanke."

Papa o ženidbi u vladajućim kućama. Kako „Temps" iz Monakova javlja, priobćio je papa okružnicom vladajućim kućama u Evropi, da on za brakove izmedju rodjaka neće više podjelivati oprosta. Podjedno je papa svjetovao vladajućim knezovima, da pogodnju brakove izmedju članova svojih kuća i visoke aristokracije.

Menelik u Švicarskoj. Iz Berlina javljaju: Po jednoj privatnoj viesti inžinira g. Ilga, posjetit će etiopski car Menelik doskora Švicarsku i zadržat se neko vrieme u Zürichu. Na taj se je posjet odlučio Menelik već odavna, ali ga je morao odgoditi radi raznih zapreka.

Kolera. Po službenim podatcima, što su stigli u Petrograd o koleri u Mandžurskoj i ruskoj istočnoj Aziji, oboljelo u Harbinu za vrieme od 27. srpnja do 12. kolovoza također 48 Rusa.

Odkad je buknula zaraza, oboljele su ondje od kolere do sada 1572 osobe, medju njima 516 Rusa, a umrlo je 985 osoba, medju njima 234 Rusa.

U Inkau-u oboljele su za vrieme od 19. do 25. srpnja 62 osobe, od kojih je 52 preminula. — Svega su ondje oboljele 962 osobe, a 757 je osoba preminulo.

U Mukdenu je oboljelo od 25. do 28. srpnja 87 osoba, od kojih su 73 preminule. U Girinu umrla su od 28. do 31. srpnja 174 Kineza. U taboru oboljelo je za vrieme od 27. srpnja do 2. kolovoza 8 Rusa, od kojih je jedan umro.

U Zizikaru preminulo je za vrieme od 24. do 26. srpnja 158 osoba, na stanici Mandžurija oboljele su do 1. kolovoza 54 osobe, od kojih su 24 preminule. U Haborovki su se dogodila dva sumnjiva slučaja kolere. — U Blagovieščensku, gdje su za vrieme od 29. srpnja do 4. kolovoza 123 osobe oboljole, od kojih je 68 umrlo, oboljele su u svem 152 osobe, a umrlo ih je 86. Na 26. srpnja umro je na poštarskom parobrodu izmedju Habarovke i Blagovieščenska jedan putnik. U Nikolsku dogodio se je jedan slučaj kolere. U trim selima na Usuriju umrlo je od kolere 6 Koreanaca i od nje oboljelo 5 drugih osoba. Također na transbaikalskoj željeznici umrle su od kolere dvie osobe. Osim toga je na stanici Mirovoja obolio uz sumnjive znakove kolere jedan putnik, koji je stigao iz Harbina. U Port Arthuru preminula je za vrieme od 23. do 30. srpnja 181 osoba. U Dalji-u oboljelo je do 28. srpnja 5 Kineza, od kojih su 4 preminula.

Učitelj kao trgovac s djevojkami. Iz Temešvara izvješćuju: Već od dulje vremena pala je ugarsko - rumunjskim pograničnim oblastim u oči činjenica, da su mnogobrojni vojni obvezanici i mnoge mlade djevojke prelazile granicu od Bodse sa propisnimi putovnicami.

Ovih danah htjele su opet četiri djevojke proći granicu u pratnji neke stare žene. Oružničkomu stražmeštru, koji je pregledavao putovnice, palo je u oči, da oznaka u spisih ne odgovara vanjštini dvijuh djevojakah, a na to je on cielo putujuće društvo dao uapsiti.

Kod saslušanja očitovaše djevojke, da su putovnice dobile od pučkog učitelja Romulescua, koji je s onakovimi putovnicami tjerao unosnu trgovinu. Poduzetom premetačinom našlo se je kod Romulescua množtvo krivih bjelicah za putovnice kao i krivotvoreni žig nekog kotarskog suda. Osim toga je uzapćeno dopisivanje, što ga je učitelj Romulescu vodio sa poznatimi magjarskimi i rumunjskimi trgovci s djevojkami. Romulescu je uapšen.

Djed i unuk izgorjeli. U gospodarstvu supruga Wirth u Weissenbachu buknuo je u petak na večer požar, koji je za kratko vrieme sve drvene zgrade pretvorio u pepeo. U brzini, kojom se je vatra širila, nije bilo moguće spasiti Wirthovog otca i njegovog petgodišnjeg sina, te obojica izgoriše.

Za obnovu zvonika sv. Marka upisano je do sada 1,364.528 lira.

Samoubojstvo mužarom. — Posjednik Konrad Kaufmann u Obermahlu usmrtio se iz mužara. Mužar je već pred nekoliko dana napunio i onda se usmrtio.

Otvoreno pismo.

Gospodin dr. Lemešić

Lovran.

Ja sam čul, da ste vi dali Krstiću crtifikat, da je bolan i va kem da ste potvrdili, da bi va ovakoveh cirkostancah mogal peršun jako škodit delikatemu njegovemu zdravlju. Ako ste vi izdali ta certifikat, vi ste to učinili, senza dubio, in piena regola, po vašoj veloj šience i još većoj kušience. Nego jedno malo pitanje i to kao doktoru i čoveku od vele pratiki.

Najprvo moram vam priznat, da ja ne znam za ku bol ste mu vi dali certifikat. Da ta čovek već puti z ognja govori i piše — to je već stara stvar, ali za to ima medicini — jedan dobar tuš — pak fertig. Nego po mojoj diagnoze on trpi, proščenja pitam — na **stitichezze**. Sada da vas ja malo pitam: Mislite vi, da će njegovoj stitichezze bit bolje ale huje sedi on va hlade pul Ježuitari va Trste ale pak va hlade pred kafetarijom na Voloskem? Zač valja da znate, che lu se ne infinchia dei bagni, ča ste mu ih vi savetovali, on vam je „kotto e fritto" va voloskoj kafetarije! Drugo pitanje: Ja sam na Rokovu videl Krstića na Voloskem kako je va se zilel 6 **krigeli** biričini. Sada ja vas pitam: — Mislite li vi, da bi njegovoj stitichezze mogla više koristit bira, ku on pije va voloskoj kafetarije nego li ječmik, s kem ga nujaju pul Ježuvitari va Trste. Ter bira se dela i od ječmika?

Najsrdačnije vas pozdravljam.

Va Trste, 18. agusta 1902.

Vaš
Marko Paparella.

Mali razgovori.

M. Ona rošasta Mačka je vela ruf...

J. Ča komać sada to znaš? E, borme mora i ona od nečesa živet.

M. Si čul, da njoj ona — z pekujice obećuje svilne sviti, ako njoj oženi malu za onega lepega od pošti.

J. Ne samo sviti, nego i kapelin da će njoj kupit. To njoj nebore rendi, rendi. Kada je lovranskega Poperdilu intrigala z onum s porta, on da njoj je kupil onu dugu, dugu stomanjičinu.

M. Nemo, ono se ne zove stomanjičina nego šlifen - šlofen — kako se vraga ono zove — šlafen - rokoko!

J. A i Desetica, mali moj, da ti njoj neš puno obećuje, zač Oka da ga ni neč puno kuntenta: — da j' grd i da mu neč fali".

M. A ja, vraže, ma da j' bogat.

J. Inšoma kako bilo, da bilo rošasta Mačka zna dobro svoj posal. Nego znala ga je ona od vavek — —

M. Ča i prej nego se je oženila, kada je ona bila nervoza!

J. Ma nervoza! Ono ti je bilo — kako sam ti rekal.

M. Dunke mamina kći.

J. Pijntošto!

Zahvala.

Ravnokar minuli dnevi bili so za me dnevi presenečenja. Nameraval sem obhajati svoj rojstni dan v najožjem krogu svoje družine tako tiho, kakor prejšnja leta.

Iznenada pa je preprečila ta namen časnikarska velesila.

Vendar mi je bilo v neprijatnosti presenečenja veliko zadoščenje v tem, da se je splošno pohvalno omenjalo moje delovanje.

Došlo mi je toliko pozdravov, da mi ni mogoče zahvaliti se v sakemu posebej.

Izrekam torej javno najsrčnejo zahvalo vsem, ki so se me spominjali.

Podgrad, 14. avgusta 1902.

Slavoj Jenko.

Stjepan Bačić otvorio je u Voloskom br. 22 svoju

kovačnicu

te se p. n. gg. vlastnikom i poduzetnikom najtoplije preporuča.

Radnje izvadja solidno, brzo i uz najniže ciene.

Iznajmljuje se

u Voloskom u kući br. 8 prizemno jedan prostor za dućan. — Obavjesti daje gdja. Marija udova Sučić u Voloskom br. 10.

P. n. občinstvu!

Častim se ovime naznaniti da sam 1. augusta otvorio u Voloskom kbr. 14 svoju

limarsku radionicu

te se preporučam za svakovrstne i najfinije limarske (laterničarske) radnje i uz vrlo umjerene ciene.

Najodaniji

Toma Matkovich
limar.

Oglas.

Za našu izdavaonicu voznih karata na gatu u **Opatiji**

traži se jedna Gospodjica

Prednost imati će one koje poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik. Ponude imadu se upraviti na družtvo.

Ugarsko-Hrvatsko dioničko pomorsko parobrodarsko družtvo.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najčistije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom** i **jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Višekrat odlikovana ✱ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Posujilnica u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u občinama: **Pobri, Perenići, Kućeli, Bregi i Rukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

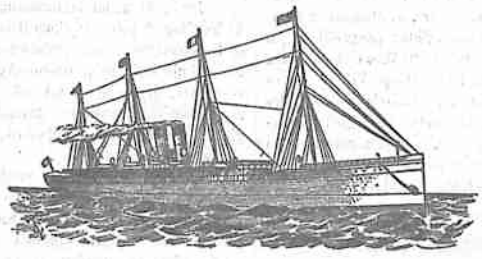

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nužno da znadu čitati i pisati

---

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti **robe** kao **jestvine, odiela muška i za djecu,** svake vrsti **rubaca, čarapa,** i svake vrsti **robe za kućnu potrebu; železnu robu,** razne vrsti **porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor** i garantirano dobru **modru galicu (vitriol), crvenu sol** za blago (marvu) od 5 kgl. dalje. (12)

Sve uz umjerene ciene!

Svoj k svomu!

Dr. Josip Stanič

otvorio je u

Voloskom

svoju (6)

odvjetničku pisarnu.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uloženo iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za sokjake 6 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalazo se u Volosk0m kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 35. Volosko-Opatija u četvrtak 28. kolovoza 1902. God. III.

Kako ćemo se očuvat?

Dva su načina s kemi se očituje narodnost jednega čoveka, jednega skupa ljudi — jednega naroda. Jedan od teh dveh načini je vanjski, a drugi je nutarnji. Kad ja javno i prez straha kažem da se moj lepi materinski jezik zove hrvatski i da sam ja u tom pravi istaraki Hrvat, kada ja pjevam samo lepe i rodoljubne hrvatske pjesme i to glasno i jasno da me svet čuje, kada ja grem visoka čela na izbori i druguda kamo me moja narodno-hrvatska dužnost zove, kada ja pritakujem na svoje prsi oni tri lepi kolori: modri, beli i crjeni i kada, prigodom većeh kakoveh svečanosti izvješam na svoju kuću hrvatsku milu trobojnicu, tim ja pokažem, da sam hrvatski domorodac — istaraki Hrvat. Svaki će lahko pogodit, da je taj način izpovedanja narodnosti — vanjski način.

Nego sada se pita, jeli dosta, da pravi naš domorodac izkazuje samo s tem načinom svoju narodnost? Nije, zač sve to, ča smo mi do sada nabrojili mogal bi delat i jedan čovek ili od straha da se kemu ne zameri, ale iz kakovega drugega interesa — a moguće i iz kakove osobne osvete proti kemu drugemu s kim se je morda za ča to zameril.

Da vidimo sada kako će pak pravi domorodac izkazevat svoju narodnost nutarnjim načinom. Evo ovako: Najprvo on se mora osvedočit, da on ni istaraki Hrvat za to, jer mu je to rekal Petar ili Paval, već za to, zač drugačeje ne more bit, pa da se on lepo na glavu postavi. Kemu je materinjski jezik talijanski taj je Talijan, kemu je nemački, taj je Nemac, kemu francuski — Francez itd. itd. A od tega sledi, da kemu je jezik materinski hrvatski, da mora i on sâm bit Hrvat.

Za tim svaki pravi domorodac mora nastojat, da se prema onemu, ča od njega narodnost zahteva, vlada ne samo vane pred ljudi, već i doma, va kuće svojoj, kade ga nijedan ne vidi i ne čuje. Ku korist ćemo mi imet od Hrvatih, ki va svojeh kućah govore talijanski, ale kakogod drugačeje? — Dakle glavno je, da se s decom i sa svemi ukućani samo hrvatski govori, da ih se nauči mislit i ćutit hrvatski, jer samo tako će oni uzljubit svoj jezik tako, da bi za njega va potrebe i more ši. Nego najveću korist će imet naša narodnost od dobrega srca oneh, ki njoj pripadaju.

Dobro srce! to je prvi i glavni uvjet unutarnjega očitovanja koje god bilo narodnosti. Na dobrem srce počiva ljubav, ta najlepša i najuzvišenija krepost, ča ju je Bog usadil u ljudska srca. Kade je ljubav, tamo je i sloga i blagoslov božji, a zna se, da prez blagoslova božjega nima ni sreće ni zadovoljstva.

Puli nas fali te ljubavi — fali nekoliko tega dobroga srca. Zamimo jedno selo, ali jednu vas. Va tem sele imaju se ljudi borit proti neprijatelju. Od tega neprijatelja more one ljude spasit samo **Sloga**, — a kakove složščini more bit mej ljudi, ki se vavek svadjaju i ribaju mej sobum, mej ljudi, ki bi samo da bi mogli naškodili svojemu najbližemu i ako bi moguće bilo, još ga i va žlice vodi utopili? Će mi reć ki, ja ma kada pride do potrebi ti ljudi te se benj zajedno nać i složno navalit na neprijatelja. Te i ne će. Mi živimo va jako grdeh vremenih: ljudska krepost ni već kakova je bila jedan put, a opet ka korist nam od tega, da se i ti ljudi obrane dva, tri i deset puti, kada će prit dan, kada će oni kosmajuć se mej sobom tako oslabet, da će ih neprijatelj kako niš zdrobit i strt. Nego, reć će ki god: ljudi su od vavek bili ljudi, oni su se mej sobom od vavek svadjali i svadjat te se. To ni nikakov razlog, da moru pametni i razumni ljudi gledat na takove prilike onako mirnim okom. To su pojave, ke moraju dat puno za misliet, a i vreme je, da kade se iste pokažu, da im se na dobu na rep stane. Ja ne ću reć, da ni za potrebu, da i vanjskim načinom pokažemo svoju narodnost, dapače va sadašnje je vreme to od velike potrebe i kukavica je on, ki se srami ili boji pokazat se pred svetom ono ča je.

Nego ča će nam koristit sve lepe besede, sve naše pjesme i nazdravice, a tako i sve banderi i svako klicanje ako sami svoje srce ne napeljemo na to, da bude dobro, miroljubivo — z jednom besedom, ako ne ugojimo va sebe i puli drugeh ljubav, ka nas mora sveh skupa čvrsto vezat i ne dat, da se naše sile gube u ludo kosmajuć se i taruć zaradi osobnih naših ambicija, ale potajnih rovarenja podmuklih zloduha, kakovih je sva sila poseta po nevoljnjoj domovine našoj?

Gojimo dakle ljubav, tu najlepšu krepost božju — gojimo ju jer samo s njom i kroza nju ćemo očuvati sebe i narodnost našu.

Velika skupščina

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Poslie svršenoga dnevnoga reda je dr. Rybar zahvalio vodstvu Družbe za to što je ustrojila peti razred na muškoj školi u Trstu i zamolio da se po mogućnosti otvori i peti ženski razred. Zamolio je da se dječji vrtić (zabavišće) na Greti i dalje uzdrži. Predložio je, nek se vodstvo družbe obrati na slovenske zastupnike u carevinskom vieću da poduzmu sve moguće korake da se već jednom u Trstu ustroje javne pučke škole sa slovenskim naukovnim jezikom. Predsjednik je izjavio, da će se sve želje govornikove uzeti u obzir.

Tomu posve suhomu izvještaju dodajemo još ovo:

Svrha slovenske družbe je jednaka našoj: Borba proti neprijateljem slovenske narodnosti, koji bi ga htjeli uništiti. Budjenje narodne sviesti, da svi shvate kako treba raditi i žrtvovati, ako hoćemo da se narod sam sebi uzdrži. Ustrajanje i uzdržavanje dječjih zabavišta i škola.

Družba slavenska ima blizu 9000 članova i članica. Gospodin tajnik u svojem izvještaju izrazio je želju da budu podružnice malo marljivije u svojem radu.

Svega dohodka imala je Družba 40 tisuća kruna i po prilici toliko troška. Od podružnica dobiva razmjernu najveću svotu od 11 tisuća kruna.

Pokrajina Kranjska daje 2000 kruna, a grad Ljubljana 1000 kruna, navlastni odbor Koruških Slovenaca 1000 kruna. Darovi slovenskih posujilnica iznašaju preko 5000 kruna, i to većinom putom „Slovenskoga Naroda“. Kroz list „Slovenec“ uniišlo je samo 174 krune. Ovo posliednje je svakako žalostno. Družba je osnovana na krš-

PODLISTAK.

Leopoldina.

Po onom puteljku, što vodi iz Dražice do carske ceste u Opatiji, sav zapuhan koracao sam jedne večeri, da dostignem krasoticu, koja laganim korakom stupaše pred menom.

Nješto me gonilo k njoj sam neznam što — — —

Prekoračila već tridesetu godinu, a ja već i četrdesetu. Baš liepi par po godinama! Bila visokog stasa, žute kose, orlovog nosa i velikih modrih očiju. Imala krasne zubiće koji je nisu nikad bolili jer ih za skup novac kupila kod zubara.

Izmedj onih dvih velikih irazitih modrih očiju posadila se debela bradavica, nu na sreću neizticaše se toliko, buduć frajlica bila pjegava lica. Zvala se Leopoldina Rittmayer. Bijaše to kći nekog bogatog veleposjednika iz Požunske okolice. Roditelji joj umriše već odavna i ostala sama na svietu ko odsječena grana. Svojim imetkom upravljala sama a svake bi godine na mjesec dana dolazila nâuživ se opatijskog zraka.

Ove večeri bila je krasno odjevena. Nosila liepo bielo svileno odielo a na glavi krasan jednostavan slamnati šešir. Jednom rukom hladila se sa prekrasnom lepesom — ta danas je neobična sparina — a drugom pozdignula svoj svileni brhan, da ga očuva od prašine. Ona bijaše angjeo za kojim mi srce velnulo, ona bijaše moj krasni ideal, za kojim sam čeznuo, uzdisao a jedne večeri i gorke suze ronio. Ta Leopoldina je kruna srca moga, biser moj, raj, sreća i spasenje moje.

Vrag odnio i godine! Naprtio sam si već prošle godine na mršava moja ledja i četvrti križ, nu tako star ipak ne izgledam. Pred gospodjama zabašurim pol a pred gospodjicama i cieli križ, samo ako ikako mogu. Konstatujem, da pred gospodjicama izbjegavam i križe i polukriže ta one vragoljanke bi još te na moj račun u pô šale i pô zbilje i petoga prišile na moja već malo pognuta ledja. Vragoljanke su, često vražiđi sami. —

Profesor sam botanike na velikoj gimnaziji a kao takav proučavam sada panke jer i u njima nalazim nješta sebi slična, naime one tanke visoke noge. Na mojem dugom mršavom vratu sjedi moja malena ošišana glava sa svojim šiljastim crvenim nosom, na kojem sjedi cviker, moja vriedna uzdanica.

Obitelji nemam, rodbine još manje, te kad postavim na glavu moj visoki cilinder, mogu bezbrižno putovati diljem cielog svieta ta ciela moja imovina se sastoji iz jednog herbarija i jednog razdrapanog kišobrana. Jednom riečju: Iz botanike i faune za botaniku i faunu.

Ovakav stvor kao što sam ja, morao se volens nolens zaljubiti u bogatu Rittmayerku i božjom pomoći stvoriti si obitelj i splesti gniezdo. To bijaše moja vruća želja i čežnja. Srce mi uzdrhta kad vidim na dva tri koračaja pred sobom vitki struk moje Leopoldine. Micala se pred menom kao visoka vitka jela kad u nju dahne ćuh jutarnjeg povjetarca.

Koracah za njom kao pauk po suhoj grani kad plete svoju finu mrežu a da kakvu debelu muhu uhvati. Radi novca sam u maleno neprilici, platio sam stan a u žepu još te trideset forinta. Koraknuh malko naglije i mršavom rukom dotaknuh se njezine oprave. Ona nije toga ćutila, ta dotaknuh se je ko najajeđnije „mirabilis Jalape“. Nu kad pomislim, da mi valja još te pred njom klečati i debele suze roniti, pa bude li sreće i prvi cielov na njeno široko čelo utisnuti, kosa mi se stane ježiti. Zdvojiti nisam hćeo već ju sledih dalje kao pasče. Dâ, kao pseto debelog zeca.

Zadah si rieč, da ove večeri ću joj stisnuti ručicu i zaželiti lahku noć. Prodjosmo već i štandard a za nekoliko trenutaka zaokrene u park a ja za njom. Sve nam se micalo s puta a osobito djeca, ta već odzvonilo večernje zvono. Ove večeri poluđih samo to što ju popratih do „Hotela“ gdje je ona stanovala; 1 kat, soba broj 13. Ovo bijaše prvi stalni po mom računu učinjeni korak k bračnoj sreći.

Večerati nisam išao, zadovoljih se kriškom sira i komadićem kruha, ta i poslovica veli: „Lahka večera dug život“. Pa napokon i ja moram štediti. Dakako Leopoldina stalno se bogato gostila, pa pravo i ima, ta neće valjda novce ponieti na drugi svieet a bome neće niti ona vjekom živiti. Legnem u krevet, zaspah i smivah sladki san o mojoj krasotici, oko koje se već vrtim više dana kao pas oko vruće kaše.

Rano se ustah, izadjoh i udarih putem do Hotela, da dočekam mojeg andjela. Za kratki čas mi se ukaza na vratima. Al je liepa al je krasna! Odjevena bijaše elegantno Na glavi imala liep florentinski klobuk. U jednoj ruci nosila liep fini srebrom okovani štapić a drugom vodila na uzici malo bielo psetance. Ovog jutra bila meni slična pa koji grieh ako i mojem srcu više prirasla. Hitrim korakom stane koracati po parku a ja ju sliedih.

U jednom mjestu se zaustavi i poče pijiti u more a ja skinem ponizno moj cilinder i zaželih joj „dobro jutro“. Ona mi ne odvrati a iza male stanke mi odbrusi: Gospodine! dajte mi mira jer inače prijaviti ću vas puliciji.

Slegnem ramenima, oprostih se i s ovim mojim idealom a tješilo me ipak da nije došlo do ljubavnik izkasa, jer to bilo 13 augusta. Pegula.

čansko-katoličkom temelju. Uzgoj u Družbinih školah je čisto kršćansko-katolički. Na više škola Družbinih podučaju čak redovnice redova kršćansko-katoličkih. A ipak kroz list „Slovenec“, list poglavito slovenskih svećenika, dolazi Družbi tako malena svota.

Koliko put se sastaju gospoda svećenici kod raznih zgoda, i koliko bi kroz godinu mogli sabrati da daju za Družbu svaki put i malen darak. Bez ikakve pizme mi njim to na srce stavljamo.

Družtvu je predsjednik svećenik, uzor svećenik, monsignor Tomo Župan, a tajnik isto tako uzoran svećenik župnik-dekan Anton Žolgar. Već ti muževi, čestiti svećenici i vrledni Slovenci zaslužne, da se njihova braća svećenici po svih slovenskih zemljah za kršćansku slovensku družbu zauzmu.

Inače je uprava Družbe u rukah muževa jedne i druge političke stranke u Kranjskoj. Tu se ne pozna razlike političke tu svi složno rade u plemenite, dà svete svrhe Družbe.

Nit kod banketa, skupnoga objeda nije se opazilo nikakve razlike. Bile su zastupane obie političke struje Kranjske, svi stališi, oba spola. Kako tu, tako bi mogli svi složno raditi i na drugih poljih, proti skupnim neprijateljem.

Jedno nam je još u oči palo, što ne možemo prešutjeti. Kod skupštine Družbe i sudjedoga banketa, manjkalo je mnogo članova i odbora Družbe i njezinoga nadzornoga odbora i njezinoga obraničkoga suda.

Dru. Matku Laginji
(1852.—1902.)

Prometej div,
Kad klonula je starim muška snaga
Ti našao se živ
Na strah i trepet tudjinskoga vraga
I dušmanina hrvatskoga zbora —
— Nad Učkom planu sjajna, nova zora
Jer Ti si ustô snažan poput lava
Uz subornika hrabrog Vjekoslava
Na branik doma, branik rodnog praga!
Pedeset ljeta,
Što Providnost sveta
Kô heruba te posla ovom kraju,
Pedeset ljeta kano sanak minu,
Četvrt vieka tješiš otačbinu
U njenoj tuzi i u gorkom vaju . . .
Ti junak, keroj, sokol
Ti si siv
Prometej div! — —
— Dà herub
Ognjenim si mačem
Zavitlô desnom
Proti otimačem,
A Markov lave
Nekoć gordè glave
Pred Tobom, dive, poguno je šiju,
Ukrotio si njegovu sinjoriju;
Od rana ljutih lav već shrvan rida,
A Ti ga strati novi Leonida!
— I vojuj dalje,
A rod Te cieli u Tvom boju prati
I sto srdaca vruću molbu šalje
Do neba za Te, gdje se sunce zlati!
I neka *Markov* grivnom svojom trese,
I neka riče, siplje svoje biese,
Nek prieti dušman kleti!
Ta Istra naša umilna i biela
Termopila je ciela — —
I mi smo spremni, a uz Tebe lava
Za uzkre našeg prava
Kô jedna duša za slobodu mrieti!

Zadar, u kolovozu 1902.

Rikard Katalinić Jeretov.

Dopisi.

Iz Lovrana. Lovranci učinite konac protunarodnoj igri vašeg Kukuma.

Netom što je svršila školska godina u Lovranu videl sam otroke, kako gredu u crekav. Sam u sebi progovoril: „Što će biti s ovom našom decom?“ Ove rieči izrečene od prostog lovranskog ribara bile su povodom da napišem par rieči u cienjeni „Narodni list“.

Žalostni su doista odnošaji u našem Lovranu osobito u školskom pogledu u talijanskoj školi. O napredku i o disciplini ne može se ni govoriti, jer isto je što no se kaže izpod ništice, a nije ni čudo, kad naš meštar, rodjen Kranjac, ne dolazi u školu — kako no se jedan lovranski zanatlija izrazio — moguće 80 puta na godinu.

O napredku i disciplini dao mu gosp. školski nadzornik medaju di onore. Ali ako uzmete u ruku svjedočbu kog školana iz te Kukumove fabrike vidit ćete u njoj najbolje redove 1 ili 2. Ali ne zaboravite, da je to samo na papiru a u tikvi je ona velika 0 (ništica) ili ti po našu 5 ili 6. Nu ne može ni bolje biti. Zašto ne? Čujte razlog. Talijanska škola u Lovranu broji tri razreda sa 220 dece. Od ovih ne znade ni beknuti rieči talijanske 200 djece. Ljudi božji 200 djeca govore i se mole Bogu samo hrvatski a su zapisani u talijansku školu.

Pitate, zar ne? g. uredniče? Kako to, da ova djeca polaze talijansku školu a ne hrvatsku? Malo pazienze pak ću vam i to špjegat. Vi dobro znadete g. uredniče, da imade svaki čovjek već od naravi tu pravicu da se izobrazi. Ali izobrazba valja da počme po božjem i naravskom zakonu u onom jeziku, koga nas je naučila naša majka. Ali toga nema na poprdilskoj školi u Lovranu. Ovdje mora vrieditи ona: „Ne izobrazuj se u svojem materinskom jeziku“. Ne, nesmiješ, zabranjujem ti ja to, ja el nobile de Sezana. Izobrazuj se nella dolce lingua della nostra patria. Poglejte kako se je tu urezao naš Talijan od Sešani.

On kaže nella lingua della nostra patria, a ne znade da je njegova patria slovenska zemlja. On je sisao mlieko slovenske majke, ali ovo mlieko je dakako prokleo, ali time je prokleo i sebe, jer „Proklet bio izdajica svoje domovine“. Ta počela su ga proklinjat i njegova vlastita djeca, ako ne vjeruje, nek pita svog vlastitog sina, koji se šeće po Lovranu.

Bog ne plaća svake subote, nego kadkad i u nedelju, tako je i Rozmanov sin plaćao u nedelju u nekom društvu svomu otcu. To je stara. Kakav otac takáv sin, a o kćeri niti ne govorimo, ter ste već čuli jedan put va „Narodnem listu“ kako lepo zna pozdravljat kapelana.

Idimo opet za časak u njegovu školu, pa se divite. U II. razredu iste škole nahodi se jedan dječak imenom M . . . . ić iz Tuliševice, koji polazi već 6. godinu talijansku školu bez uspjeha i napredka. Što je uzrok tomu? Pitajte dečka i odgovoriti će vam: „Šijor maneštro me je prisilio, da moram poć u talijansku školu.“

Skrbnik, braće Sarčon iz Oprica upisao je prošle godine dječaka i djevojčicu u hrvatski odjel, a kad tamo kasneje doznaje, da su djeca u talijanskoj školi.

N. N. iz Lovrana tuži se, da je bila od šijore Kukumice prisiljena upisati svoje čedo u talij. školu.

Ako bi htio sve slučaje nabrojiti nebi za dosta bio celi vaš „Narodni List“ gosp. uredniče!

Kad je upisivanje naše djece, onda si postavi naš Rozman već poznato geslo: „Osar tutto, basta che vengono tutti in mia sinagoga.“

Roditelji dolaze s dobrom nakanom u školu sa svojom djecom. da ih upišu u onu školu u kojoj se govori onaj jezik, kog oni sami kod kuće govore. Ali kad bi hteli ovi da svoju dječicu upišu u hrvatsku školu, tad se počme zvijat šijor Kukuma i nagovarat roditelje, dok ih namami i nagovori, da upišu svoju djecu u talij. školu, jer talijanski jezik da je potrebit a hrvatski ne. — Onim pako, koji se ne puste nagovorit, obeća Kukuma da će ih upisat u hrvatsku školu, kad tamo ih upiše u talijansku, kao i gore spomenute Sarčon. Poslje nema pomoći jer on kaže „što pisah, pisah“.

Tako biva upisivanje djece u Lovranu pod rezidencom Kukume. K tomu dakako šute sve oblasti, jer oblasti nema nad Kukumom.

On je lex suprema. On je gospodar u školi, u crkvi, na občini i posvuda. Da je to istina dokazati ću, ali samo još par rieči o školi.

Kad se ono bila otvorila u Pazinu hrvatska gimnazija, dogodio se sliedeći slučaj izmedju Kukume i jednog djaka u Lovranu. Roditelji djaka K. nakanili su dati svog sina va istu gimnaziju. Kukuma misleć, da će roditelji svog sina poslati u talijansku prkos-gimnaziju u Pazin, dade K. krasnu svjedočbu. Kad kašnje Kukuma doznaje, da će K. u hrv. gimnazije, pozove djaka K. k sebi, zahtjeva svjedočbu, koju mu bio pred nekoliko dana izručio. Djak K. ne misleć na ništa zla — izruči mu svjedočbu. Čujte i zgražajte se! Kukuma rastrga svjedočbu i napiše druga sa drugim (II.) redom. Ne dodajem komentara, nek svaki dade svjedočbu i šijoru Kukumi.

Lovranci! ovih dana se otvara škola budite pametni, upišite Vaša djeca u onu školu u kojoj se govori Vaš jezik. Ne pustite se nagovarat od Kukume, kako ste do sada činili, jer u Kukumovoj školi se odgajaju izdajice Vašeg jezika. Zahtjevajte da Vam se djecu u hrvatsku školu upiše.

(Svršetak sliedi.)

Iz Mošćenic. U ponedeljak na 18. ov. mj. kad se je slavil rodjendan Njegovoga Veličanstva našega Premilostivoga Cesara imeli smo u jutro svečanu sv. mašu sa „Tebe Boga hvalimo“.

Crkva je bila prilično puna ali većim delom našeg naroda, aš naši mačići nisu valjada imeli vremena da se pridu pomolit za svojga cesara. Od zaprežentanci bili su na maše samo potešta i dva zastupnika naše stranke. Ča vam se pari, ča nisu to lepi zaprežentanti? Tega dneva bile su sve komunjske kući va gradu okrunjene s banderami, ale da ste videli kakove su te bandere bile, bite se bili nasmeli kako sam i ja. Najviše ih je bilo kolora crjeno-beloga, ma tako da je zgora bilo crjeno a z dola belo, pa je to bila baš bandera od štata hrvatskega. Oh, brižni mi, ma čuda znamo! Naši mački i sam potešta vavek neč predikaju kontra toj Hrvatskoj a kad tamo oni sami stavljaju dapače i na sami občinski ured njezinu državnu banderu! Na našoj čitaonici vijala se je po običaju naša trobojnica a pokraj nje crno-žuta zastava. Mi smo u nedelju večer, na viliju, razsvetlili čitaonicu sa bengali i puštali smo rakete pa smo zapjevali kod tega „Carevku“ i „Ljepa naša domovina“, a naši protivnici po novoj mode, goreli su na sam dan kres i druge stvari.

Kod tega nisu niti zapjevali „Carevke“ aš talijanski, ale kako bi oni rekli istrijanski ne znaju a hrvatski nete ju ni za celi svet kantat, aš da se ne reče po istrijanski „Čuvaj Bože Cara našeg i naš dom“, nego „naše doma!“

Mjesto pjevanja oni su par puti zanjavkali „Aviba Istria“ i „Aviva Krstić“. Tu su se najviše namučili po užance braća „plovani“, kako ih ovde zovu, a osobito on „mići“, ki je okolo hodil z decum po Drage njavčić „Viva Istria“ i „nije Draga hrvatska“. On je decu poslal neka gredn i pred naše kući malo njavkat, neka se malo jadimo, ma on brižan ne zna da se mi nimamo zač jadit a on ima almeno za ono, da mu je žena otala va Afriku z bratom (Kapulom) pobeć, kad je ono za njum po kuće tekal

— — — —

Rasvetu su oni delali samo s petroljom i popelom a kupili bi bili i nekoliko bengali ča su od nas videli i za to je bil napoštu šal Kapula v Reku, ma ni niš kupil aš da su predragi. Ah, povera patrija! Pa još su imeli kuraja govorit da Hrvati nimaju s čem delat luminacijon, a Bože moj, ki je više potrošil za tu prigodu Hrvati ale Mački? Prosudite malo, dragi čitatelji, ki je lepje počastil i proslavil rodjendan našega Premilostivega cesara Franu Josipa I. Hrvati ale mački va Mošćenicah.

Domaće viesti.

Otvorenje škole družbe sv. Cirila i Metoda u Voloskom bit će ponedeljak na 1. setembra. Upisivanje dece počet će petak na 29. ov. mj. a trajat sve dokle počne škola. Roditelji pako ili njihovi zamjenici neka se potrude do obć. ureda kade će decu upisivat g. ravnatelj družbine škole.

Nam ni za potrebu već ovde spominjat, kako ta naša lepa škola upravo prelepo napreduje. O napredku družbine škole mogal se je osvedočit svaki prigodom lanjske božićne svečanosti, a još bolje prigodom zadnjih školskih izpita. Mi smo va našem „Narodnem liste“ javili, kako se je i poglaviti g. c. k. kot. kapetan jako pohvalno izrazil o napredku naše škole a tako se je izrazil i gosp. šk. nadzornik i svi oni, ki su tu školu posjetili.

To more dostajat svakemu pametnemu ocu i svakoj vrednoj matere, da svoje dete upiše va školu družbe sv. Cirila i Metoda na Voloskem. Pogledajte jedno dete ko gre va našu i jedno kô gre va talijansku školu. Tu vam je razlika kako dan i noć. A zač to? Zač, prvo: meštru Peganićine još fale svi veći ežameni i on ima sada drugeh stvari po glave, do keh mu je već stalo, nego do školi, a drugo: dokazano je, da deca moru napredovat samo va oneh školah, va keh se uči decu va njihovem materinskem jezike. Za to i je gosp. c. k. kot. kapetan našal va našoj škole najveći napredak — naime za to, ča se va njoj uči decu va materinjskem jezike.

Celi svet ljubi i miluje svoj materinski jezik, kako najlepše i najdraže zlato. Va jeziko narodnem je sadržano sve, ča su nam jedanput pustili naši stareji. Va njem, va materinskem jezike, je sve ono, ča čini, da naša duša lepo, pametno i mudro misli i prosudjuje, a ovo zadnje je va živote više potrebno, nego sve drugo. Na potoki krvi se je već prolelo za očuvanje domaćega svojega jezika; gledajte roditelji, da i vi očuvate svojoj dece taj najlepši božji dar. Upišite svu svoju decu va našu lepu školu družbe sv. Cirila i Metoda na Voloskem — i vi ćete si s tim pridobit od svoje dece velu zahvalnost i najljepši blagoslov.

Početak škole u Opatiji. U budući petak i subotu počima upisivanje dece i na našoj školi u Opatiji. Upisivat će se u pulicijskom kumisarijatu u jutro od 9 do 12 ur, i za polne od 3 do 5 ur.

Preporučamo našem ljudem, da upišu svoju djecu u školu svojega jezika, kega smo dužni ljubit više nego nijednega drugega. Pogledajmo malo na druge narode — na Nemce a najme pak na Talijane. Ono malo praveh Talijani, ki pul nas živu, kamo pošilju oni svoju decu va školu? Ča morda va nemšku ali va našu? A jok! A još morate pul tega znat, da pul nas baš niš ne rabi talijanski. Pul nas i kapulari hrvatski govore. Pak kako delaju drugi tako valja da delamo i mi. To i sam Bog zapoveda. Najprvo je naše a posle je tudje. Kad budemo mi poštovali svoj jezik i s njim se služili, poštovat će ga i tudjinci, ki k nam prihajaju.

Osim toga naše škole su bile javno pohvaljene i uživaju dobar glas. Deca se dobro uče a imaju vredne i dobre učitelje. — Za to smo sigurni, da će svaki pametan upisat svoje dete u svoju školu a ne u tudju.

Djecu za školu koja još nisu dovršila 6 leta a fali jim samo koji mesec, neka dodju upisati njihovi roditelji gosp. učitelju J. Mirannu u dolnju školu na dan otvorenja iste, dne 1. septembra, posle sv. mise.

Zadnji atentati na načelnika Šimu Defara. Po riceti Bortulaša „osar tutto“ poskušaju sada i skrajna sredstva proti poštenoj našoj stranki i možemo reći preporoditelju Tinjana Šimi Defar. Jer se boje da će im biti loša sreća obrnuli su se na Kamuše i Mraka va Pazine, i natentali ih, po sile da balotaju za mačke-Talijane i proti stranki Šime Defara.

Čujemo, da se i oni već dobrahno gibiju i ljude sile i straše da nek glasuju za mačje inače da će im speše delat. Ali kad jim

naši ljudi povedu da neto i neto za mački ni sad ni nikad oni ipak odmeknu.

Ali ne tako oni Jove Tomante i z glavum trepetante Jorgiš iz sv. Petra u Šumi. On uažima ljude kako limuni za limunadu ali ipak naši ljudi se ne dadu. Evala njim! Videć da jim ni to neće pomoć su se zmislili da treba na drugi način prestrašit našeg Šimeta. Podkupili su nekog zločinca nek mu zapali kopu krmi, koji je bogme to izvršil i kopa je zgorela.

Ali vidili su da ni to nije Šimeta prestrašilo pa ga izazivlju po noći i bio je radi toga bivši načelnik Depira odsuđjen od sada na 30 krun globe ili 3 dana zatvora.

Sada mu se groze da će mu uzeti život, jer oni da moraju predobit.

Mi držimo da Šime se neće ni tega prestrašit aš bogme jih je dosti gorkih skusil za naš narod u borbi već 32 godine u kojih je već preko 14 let načelnikom i je dosti bure prek njegove glave prozujilo. On pametno i razborito ravna i vlada občinom i svojem obitelji.

Šime neboj se! — Tvoj čvrsti značaj, čisto čelo i neokaljano srce pokazati će i sada svietu da se ti poštenimi sredstvi boriš proti nepoštenim navalam antikrata od koga neka nas Bog i sv. Kris očuva. Amen!

Tinjanci, Križanci i Supetarci složno uz Vašeg dobročinitelja Šimeta Defara.

Naši domorodcem va Pazine na znanje. Naši će se prijatelji spamećevat, s kakovim veseljem smo mi va našem „Narodnem liste" bili priobćili viest, da je naš velevredni prijatelj i vrlo dobar domorodac veleuč. gosp. dr. I. Letiš imenovan občinskim lječnikom u Pazinu. Danas pak primamo od prijateljske strane i vrlo rado priobćujemo ovu ubaviest na ku upozorujemo naše dobre ljude u Pazinskom kotaru. Ta ubaviest glasi:

Dekretom od dana 7. augusta 1902. br. 5189 c. k. kapetanata u Pazinu bje g. dru. Ivanu Letišu dano pravo izvršivanja lječničke prakse u kotaru Pazin, te isti ordinira svaki dan osim subote od 10—12 sati u jutro u kući Karla Neffat-a br. 531 I. kat.

Gosti u Opatiji. Od 1. setembra 1901. pak do 20. águstu 1902. bilo ih je 17.950. — Od 14. agusta 1902. pak do 20. agusta istega leta prišlo ih je 668. Prisutnih dne 20. agusta bilo je 2046 gostova.

Rižo Nonin je ćapal 2 dni. Na Rokovu večer je bil po navade šior Rižo dobrahno vesel, pak je tom prilikom uvredil g. Vj. R. na način dostojan svojga učitelja. Na razpravi se je doznalo, da je Rižo rekal, da će benj Talijani platit ako bude odsuđjen. Kod te razprave je gosp. dr. Janežić po običaju vrlo temeljito branil g. R., a osim toga je dal na protokol. da će tužiti opeta šiora Rižota, jer da tužba ku je on napravil proti g. R. ne odgovara istini.

Osim toga će morat Rižo platit i 25 K parbenih troškova. Ala su srećni ti naši mački!

Veliki vojnički manovri u Istri početi će u ponedeljak dne 1. septembra. U utorak nastaviti će se vježbe okolo Malog Lošinja. Dne 3. septembra bit će vježbe izkrcivanja na jugu Pula. Kod te vježbe će sudjelovati pješačka regimenta br. 32 iz Zadra onda brigada sastavljena iz regimente br. 97 iz Trsta, reg. 87. iz Pule, 4 reg. artilerije i 5 dom. regimenta.

Škvadra će sastojati iz tri odiela, brojiti će 26 brojeva sa 202 topa i 2850 ljudi. Vježbama će prisustvovati Njeg. Vel. car i kralj [naš Franjo Josip I., te nadvojvoda Franjo Ferdinand. U Puli se pripravljaju velike svečanosti. — Te vježbe za nas ipak nješto znače.

Občinsko zastupstvo u svojoj sednice od dne 23. tek. mj. zaključilo je da se gradi nova cesta do cimitera u Skrbićih i to po onih zemljištih koje su vlastnici ponudili uz priličnu cienu, a glede onih za koje su gospodari pitali previše ima se provesti eksproprijacija, pa će imati sudbeni ljudi odlučiti koliko će občina platiti za zemljišta za cestu potrebita. Učinit će se dakle za sada samo jedan del ceste i to onaj gornji bliže cimitera, a onaj doli niže blizu kuće gosp. Drnjevića ostati će za sada još kako je. — U istoj sednice bilo je odlučeno takodjer da se ima graditi paralelna cesta od Kuka do Slatine. Ta cesta biti će duga 4472 metra a imala bi koštati preko 200.000 kruna delo i odkup zemljišta.

Za odkupit potrebito zemljište trebati će više potrošiti nego za delo jer kad bi se dalo onoliko koliko su sada pitali vlastnici zemljišta kuda bi imala cesta proći potrošilo bi se za to preko 130.000 kruna. — Čujemo da osobito u Opatiji ljudi pitaju jako velike ciene za odstup zemljišta i to od 10—20 kruna i više po metru. — To je upravo nerazumljivo, kako mogu ljudi toliko pitati za gradnju jedne ceste koja će baš njim služiti najviše, i kojih zemljišta će, kad bude cesta sagradjena vrediti četiri do pet puta više nego vrede sada. Vidi se dakle da ljudi ne razumiju stvari ili pak da misle da je ovo prilika da se obogate.

Samo da se ne budu mnogi prevarili! Cesta se polag zaključka obć. zastupstva dakle ima graditi, ali kada, nije odlučeno. Za svotu se ima samo zamoliti visoku vladu da ona doprinese jednu stanovitu svotu a isto tako zamoliti će občina i provinciju, odnosno zemaljski sabor i nade je, da će koli država toli zemlja dati dobru podporu za gradnju te nove potrebite ceste.

Najprije će se graditi on del te ceste od Kuka nad Prelukom do Tošine, dok se preseče današnja cesta Volosko - Matulji — jer će se onda moći valje od Kuka završiti prema Opatiji i proći po staroj ceste kraj kapetanata uz Volosko i dalje u Opatiju.

Ako se samo taj del ceste sagradi skratiti će se sadanji put za kočije iz Matulji do Opatije za 1400 metara dakle skoro za jedan kilometar i pol. Vidi se dakle kolika će biti od te nove ceste korist već samim fiakerom. Obzirom na veliku korist i lepotu te nove ceste koja će na Slatine biti spojena sa erarskom uz more, novom poprečnom cestom ka će se graditi po potoku na Slatine — preporučamo vlastnikom zemljišta po kojih će cesta proći da ne pitaju za zemlju više nego je pametno jer najveću korist će i onako oni imati.

Popravak porta u Opatiji. Naš načelnik dobil je ovih dana glas iz Trsta, da će do malo vremena prit va Opatiju kumisijon iz Trsta za razvidit kako bi se popravil porat u Opatiji — jeli se ima rašinit obstoječi mul i gradit jedan novi iz vana, kako je občina molila i predložila ili se ima odstranit obstojeći mul i sagradit novi veliki više vani, tako da bi porat postal mnogo veći. Kad dodje komisijon bit će valjda pozvani i naši pomorci da reku svoje mnenje kako bi bilo bolje — pa za to preporačamo da već sada o tomu razmišljaju što i kako bi bilo bolje.

Zabava u Mošćenicah. Nedelju na 24. o. m. imela je naša čitaonica zabavu, s kojom je zajedno proslavila letnicu svojega obstanka. Ta je zabava jako lepo ispala, tako da se nismo nikad nadali da će tako lepo pasat. Stranaca je dodušo bilo malo, ale je to više bilo domaćeh ljudi. Dvorana čitaonice bila je krcata da ni mogla više bit. Tu je bilo sve puno. Program se je posve dobro izveo. Osobito se je svakomu dopalo liepo, dapače krasno deklamiranje gdjice Marije Ivančić a smeha je najviše bilo kod predstave. Svi su predstavljači dobro odigrali svoje uloge ali najbolje g. Jurinčić učitelj, koji je sa svojim poznatim načinom predstavljanja izazvao buru smieha. Pjevanje je takodjer bilo jako lepo. Sve je prošlo u najboljem redu i zadovoljstvu samo kod tombole su se neki tužili da je prednjo trajala jer je bilo mnogo darova.

Sa žaloštu moramo spomenuti, da su nekoji gostovi bili tako nestrpljivi te su nas ostavili prije dobe, za to bismo preporučili odboru čitaonice, da se drugi put nebi onako šta dogodilo.

Na koncu započeo je ples, koji je potrajao do zore. Tako je naša mlada čitaonica svojim članovima opet jednom priredila liepu zabavu od koje će imati moralne i materijalne koristi. Vidimo hvala, Bogu, da ona liepo napreduje i skuplja pod svoje krilo sve što je boljega i pametnijega kod nas a dat će Bog da će jednom postići svoj cilj za kojim ide.

Opet automobili. Čitamo u riečkih novinah, da se tamo stvara jedno društvo, koje će sa automobili voziti između Rieke i Pećina s jedne strane i između Rieke i Volskoga - Opatije - Ike do Lovrana, s druge strane, te ćemo automobile dakle dobiti mjesto električne željeznice, koja reć bi, da je negdje zaspala. Imati ćemo dakle dakle samo automobile po obstojećoj uzkoj cesti a za tim valjda takodjer biti će na dnevnom redu i svakidanje nesreće.

Biti ćemo dakle na gorem nego bi bili u tom obziru da je bila gradjena električna željeznica — jer da se je ova gradila bi se bilo i ceste širilo a ovako teći će automobili kako ludi po uzkoh cestah, konji će se plašiti i nesreće će se događjati a puk od svega neće ništa imati koristi.

Mi smo već imali prilike pisati da po ovih naših cestah nebi smeli automobili voziti. Ovo su uzke ceste, da jedva prolaze po njih dvie kočije, osobito cesta od Opatije do Lovrana i dalje, tako, da kada se nadju kočija i automobil, ako su konji koliko živi nesreća je baš lahka.

I ovih dana, čujemo, da se malo falilo, da nisu jedni privatni konji i kočija u Lovranu preko ceste u more skočili, jer su se konji prestrašili automobila dr. Edera u Lovranu, koji nije samo automobil, nego još puše i stenje kano kakva trudna lokomotiva. Onoga stropota prestrašili se konji i da nije zida bilo uz cestu, gotova bi bila nesreća, jer su konji skočili nogami na zid a okrenuli se tako, da su im glave došle u samu kočiju. Da nije kočijaš držao onako čvrsto uzde, odoše konji, kočijaš i ljudi u školj! A automobil i automobilist? On je to sve mirno gledao i unapred vozio i štropotao, kano da se nije ništa dogodilo. I da se je nesreća dogodila, njega ne bi bio ništa pitao 'jer oblasti gledaju, vide i šute sve dok tkogod zaglavi a onda će valjda što god učiniti.

Ako se već ne da ništa učiniti a ono neka se barem naloži, da automobili na svih naših uskih cestah voze uvjek na strani mora, da tako konji, ako se poplaše okrenu u breg a ne preko ceste u more. To bi se svakako moglo odrediti, da se barem nekoliko osjegura život ljudih vozećih se u kočijah. Osim toga imalo bi se strogo zabraniti da automobili onakovom brzinom voze kako to obično čine.

Čujemo, da je proti automobilu gosp. Vessela podnešeno kroz občinu na sud više prijava radi nagle vožnje ali neznamo, jeli se što učinilo s onimi prijavami jer Vesselov automobil svejednako juri kao mahnit po cesti u Voloskom i u Opatiji.

Dakle c. kr. oblasti prenite se i odredite nešto!

Talijani su dobili opeta po prsteh. U zadnju subotu svršili su u Buzetu občinski izbori. Občina Buzet je jedna od najvećeh občina u Istri. Ima okolo 18 tisuć duša. — Za to Talijanom i rastu zazubice za njom. Spravljali su se u borbu proti našoj stranki ali su uvidili unapried, da bi bilo sve uzalud pak nisu ni kušali sreće. Pred nekoliko let je bila i ova občina njihova a sada se ne ufaju na izbore. Oni posvuda propadaju. To moramo zahvalit probudjenoj sviesti našega naroda osobito va Buzeščine. Da bi nam tako bilo i druguda! Tamo narod pozna bolja Talijana zač mu je blizu, pozna ga bolje zač mu je do nedavna gulio kožu. Ne veruju tamo Krstiću, jer znaju da je od Talijana plaćen, da muti i vara. Razumeju oni dobro, da je prvo svoj pak potle tudji — najprvo je košulja pa onda kaput. Za to njim izričemo našu najlepšu hvalu. Da Bog živi rodoljubne birače i novo zastupstvo. Brzo ćemo imati obć. izbore u Veprincu, Cresu i Tinjanu. Ala na noge naši! Ne dajte se već varati od Talijana. Ne verujte propalicam, ki bi za beči dali i vragu dušu. S nami je dobri Bog, ki pomaže svako dobro delo, za to na noge i pobjeda će bit naša!

Čuvajte se pijanstva. Prošli čedan išal je Mate Bezjak iz Stupari občina Kastav, starac od kakovih 70 let, svojemu sinu u Škurinju. Kako se je vračal doma u prilično napitom stanju, pal je siromah preko cesti slomil vrat i na moste ostal mrtav. — Ovo neka služi za izgled pijancem. A mi govorimo: jok njemu, ki se biti na pijanstvo. To nepristojno delo škodi zdravlju, žepu, pul tega se potrati lepega božjega vremena a dogode se i svadbi i božja uvredjenja. Materi i otci čuvajte svoju decu. da se još kako dečarija ne gubi i skita po oštarijah, zač od malega se pride na veliko.

Pjevanje i tamburanje „Lovora" počima od sada napred točno u 8 sata na večer. Pošto se približuje vreme koncertu umoljava se gg. pjevače, da svi i u točnu uru dolaze na rečene vježbe.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sabrano u Spinčićih dne 10. ov. mj. kao globa od onih, kojim se je iza bratimstva „zajik zapletoval" 4 K. — Šapulić za jednu lepu razglednicu primljenu od jednega sladkega i srdačnega „Pomidorčića" 1 K. Novac će biti izručen g. družbinom blagajniku.

Nadalje primili smo od g. Josipa Frola iz Jelšana od njega sakupljenih dne 16. t. m. u rodoljubnom društvu u krčmi Stembergera u Jelšanah K 5 i 70 para. Živio sabirač i darovatelji!

Čovjek u šumi. Pripovjedaju nam vjerodostojne osobe, da po šumi sv. Kuzme i Bakra luta jedan čovjek na pola gol i sasvim razkuštran, koji mora biti poremećena uma. Djeca i ženske veoma se plaše i o tome se u okolici veoma mnogo pripovieda.

Nesreća na Martiniki — prst božji. Kako smo jur pisali dogodila se je ovo leto na otoku Martiniki u gradu velika nesreća. Grad je bil najme zasut kamenim ognjem kega je hitala bližnja gora Pelee. Va gradu je poginulo sve ča je bilo živega. — — Kako pak sada čitamo va novinah, moralo je tu biti i sled prsta božjega. Neki mladi svećenik piše svojim roditeljam ovo: Svemu je zlu kriva Franceska vlada ili goveran, koja je vjeru zanemarila i zapustila. Na Martiniki su na dan velikega petka neki bezbožni ljudi pribili na križ svinju a na vazmenu nedelju su po gradu peljali dragu, kako da je od mrtvih uskrsnula. Govori se, da su i za uzašašće neč takovega pripravljali, ali je već bilo prekasno.

I naši Talijani ili mački su jur na Telovu gnoj kidali pak ni čudo, da i njih ki put takne prst božji. Bog ne plaća svake subote.

Nesreća na parobrodu. Na 18. o. m. nalazio se je u Messini „Adrijin" parobrod „Baross", koji je ono jutro izvjesio magjarsku zastavu. Ali zastava ne htjede da se razvije, nego se je savila oko jarbola, pa su gore poslali mornara Ivana Kalara, 20 god. stara iz Krka, koji padne s jarbola na palubu. Prenesen je bio u mesinsku bolnicu, u kojoj je prošle noći umro.

Ruševna erarska zgrada. Iz Poreča javljaju, da je ondešnji gradski načelnik obaviestio žicom tršćanskog namjestnika, da se je bojat, da će se srušiti sprat erarske zgrade, koji je obrnut prema zapadu, a u kojem su smješteni državni uredi. Pučanstvo je vrlo uznemireno, pa gradski načelnik mora već unapried odkloniti od sebe svaku odgovornost, ako se zgrada sruši. On je zamolio namjestnika, neka odmah izašalje u Poreč državnoga inžinira s nalogom, da odmah poprimi potrebite zaštitne mjere.

Stjepan Bačić otvorio je u Voloskom br. 22 svoju

kovačnicu

te se p. n. gg. vlastnikom i poduzetnikom najtoplije preporuča.

Radnje izvadja solidno, brzo i uz najniže ciene.

Iznajmljuje se

u Voloskom u kući br. 8 prizemno jedan prostor za dućan. — Obavjesti daje gdja. Marija udova Sučić u Voloskom br. 10.

Oglas.

Za našu izdavaonicu voznih karata na gatu u **Opatiji**

traži se jedna Gospodjica

Prednost imati će one koje poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik. Ponude imadu se upraviti na družtvo.

Ugarsko-Hrvatsko dioničko pomorsko parobrodarsko družtvo.

Posujilnica u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u obćinama: **Pobri, Perenići, Kućeli, Bregi i Rukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijom,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osiku.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćejne krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

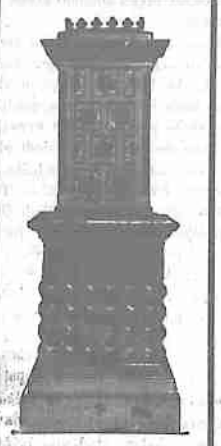

Višekrat odlikovana ✻ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

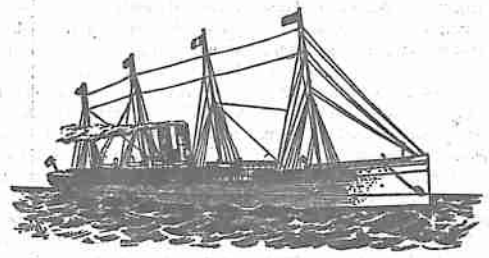

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica,

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nuždno da znadu čitati i pisati

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti **robe** kao **jestvine, odiela mužka i za djecu,** svake vrsti **rubaca, čarapa,** i svake vrsti **robe za kućnu potrebu; železnu robu,** razne vrsti **porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor** i garantirano dobru **modru galicu (vitriol), crvenu sol** za blago (marvu) od 5 kgl. dalje. (12)

Sve uz umjerene cieme!

Svoj k svomu!

Dr. Josip Stanič

otvorio je u

Voloskom

svoju (6)

odvjetničku pisarnu.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. obćinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga $4^1/_2$% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39** — **Garancija** iznašala je **K 133.700·—.** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tisk ra „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za sedjake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk̄om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 36. Volosko-Opatija u četvrtak 4. rujna 1902. God. III.

Manovri na Jadranskom moru.

Ovi dni drži naša c. kr, vojna mornarica svoje manovri na našem more. Slični manovri su se držali i druga leta, ali malo kada su u očima sveta imali toliku i takovu važnost, kako upravo sada. Ovim manovram prisustvoval je i sâm naš presvetli Cesar, a to je ono ča takodjer govori o znamenitosti teh manovri.

Čovek, ki površno sudi, mogal bi nam odgovorit, da naš Cesar prisustvuje redovito i soldatskim manovram na kraje i to skoro svako leto, pak od tega da se ne bi moglo zaključit, da bi prej al kasneje mogli nastupit dogodjaji od veće važnosti, pak tako da bi moglo bit i s ovemi manovrami, ki nisu niš drugo nego puke soldatske vježbe.

Mi smo veli prijatelji mira, pak bimo jako radi, da je to tako, ale stanovite priliki, govore nam, da bi va jednem ne jako dalekem vremene moglo nadoć do vele i grde potrkanji. Držanje Italije potiče nas na tu misal i to ne prez razloga,

Italija je bila od vavek najveća neprijateljica našega Cesarstva. Dosta je svakemu, da zaviri va historiju pa će se uvjerit, koliko je naše cesarstvo pretrpelo škodi i zla od talijanskeh banditi. Italija je već do sada Austrije ugrabila sve najlepše zemlji: Lombardiju i Veneciju. I kako da joj ni dosta ona nesrećna zemlja ne miruje ni sada. Ona bi otela našem cesarstvu pograbit: Tirol, Goricu, Trst, Dalmaciju i — Istru. Dapače va najnovije vreme ona se je pomamila i za Albanijom, ku misli dobit pomoću tasta od taljanskega kralja: Crnogorca Nikice.

Italija misli: Kad dobijem Trst, Istru, Dalmaciju i Albaniju Jadransko će more bit moje, ja ću po njem sama gospodarit. Da to postigne Italija ne miruje, ona neprestano gleda, kako bi povećala svoju flotu — ona čini i velike manovri na našem moru, a nema sumnje, da joj izdajice naši Talijani pomažu puli tega i to ne malo. Bog zna koliko je špijuni poseto po naših krajeh ki gredu okolo crtajući plani, po keh bi jedan put imela na nas navalit Italija — ta prava i jedina majka najcrnijeh anarhisti i briganti.

Nego ni oni va Beče nisu posve slepi. Istina, da više puta zaspu i pripravljaju tlo za obećanu zemlju — Italiju. Ale, kako smo već rekli, posve još nisu oslepeli — oni reć bi da pogadjaju, ča Talijani misle i kuju, za to se je i naša flota od nekoliko let semo pojačala za više brodi i odtuda i ona žurba naše vlade, da se nabave kanuni. Od tuda nove fortice i pojačanje same vojske, a odtuda sigurno i ovolika važnost, koja se daje ovoletnjim manovram, za keh se interesuju svi politički naši krugovi.

To je sve lepo i dobro — ale mi mislimo, da ni to nam ne bi u slučaju pogibelji, jako puno pomoglo. Pitajte vi kega Talijana, ako bi on, da je jutra za to pozvan, šal na gveru proti Italiji? On će Vam reć da ne bi. I ne bi to mi znamo. Ter i leta 1866 su bili skoro svi naši Talijani na strani Italije, a kako bi tek sada bilo? Danas su naši Talijani i talijančići tako opojeni talijanskim duhom, da oni i ne smatraju našega Cesara svojim vladarom.

Njim je Italija Bog. U familiji, u društvu, u školi i u crkvi vlada sve sami talijanski duh. A ki je unesal taj duh u naše zemlje? Ki drugi ako ne austrijska vlada. I ne samo da ga je unesla, već ga i podržava, a sve to iz mržnje protiv nas drugeh Slaveni u Primorju.

Mi pak bimo austrijskoj vladi preporučili da se već jedanput opameti da vidi, kuda je zabrazdila i da tjerajuć lisicu ne iztjera vuka. Na to neka ona pazi i neka gleda, da zemlje naše ne učvršćuje samo forticami, keh more lahko Krupov kanun u zrak hitit, već neka ih učvršćuje vjerom slavenskoga pučanstva, onega pučanstva, ko je već do sada za svojega Cesara i austrijsko cesarstvo prolelo na potoke krvi, dokle su Talijani kako pravi izdajice leteli preko Kunfina i družili se s Garibaldom i Vitorijom Emanuelom.

Dopisi.

Iz Lovrana. Lovranci učinite konac protunarodnoj igri vašeg Kukume.

Kako pak postupa Kranjski Talijan sa hrvatskom školom u Lovranu, kojoj je na žalost ravnatelj. Posvema maćuhinski. Siromašna djeca u talijanskoj školi dobivaju godimice badava školskih knjiga, za hrvatsku školu takvih knjiga nema. Što je dakle na stvari. Ili takvih knjiga kotarsko i mjestno školsko vijeće ne daje za hrvatsku školu ili ako ih daje, on neće da ih razdieli med siromašnu djecu hrvatske škole. Pred par mjeseca bi poslano od nekog baruna, — tako ga barem zovu u Lovranu — 80 šešira (klobuka) na školsko ravnateljstvo sa molbom, da se šeširi razdiele siromašnoj djeci obojih škola. Hrvatska djeca nisu dobila ni vragu pare. Njihove glave su bile premalene za one klobuke zar ne šijor Kranjolin? Kamo su ti klobuki? Odgovorite nam na to, vi koji skrbite jednako za hrvatsku i talijansku školu.

— Doći će vrag po svoje, prije ili kašnje!

Vi šijor de Sezana, koji ste pravedan i se otčinski brinete i za hrvatsku školu u Lovranu, zašto ne učinite hrv. pečat za hrvatsku školu? Ako bi se Vama u vašoj sinagogi nametnulo hrvatski pečat biste od jada iz kože skočio, za to „ne čini drugomu ono, što ne biš rado, da se tebi čini“. Vaš pečat „dirigenza di Laurana“ nek izčezne iz hrvatskih svjedočba.

Naš presvetli cesar je rekao, da imadu svi narodi, koji su njemu podložni jednake pravice, a Vi reć bi, da ne znate za taj zakon. — Vi poznate samo onog zakonodavca iz gladne Italije, za koju se pripravljaju naši mili krajevi. Najeo ste se lovranskog kruha, znamo da ste ga presit, idite u gladnu Italiju, pak ćete se brzo ogladniti.

Ali naš Kranjski Talijan nije znamenit samo na školskom polju, već kako no se kaže „na svoj crti“.

Radi se o bečih: N. i N. prodali posjed trećemu X, dakako da je i Kogoma morao i ovdje svoj fini nos postavit. — On se ponudi za šenšala. Kupac i prodavaoci pogodili se tako, da je kupac odmah polovicu platio, a drugu polovicu obvezao se platiti na obroke iliti na rate. Kad bi tekuća rata za platit, išli prodavaoci na Volosko k notaru, da im se rata isplati. — Notar ne htjede izplatiti cielu ratu, već pročita pismo koje mu poslao naš dirigente, u kojem stoji, da njemu dirijentu mora pridržat 10 for. (20 krun) za popravak jedne ključanice, koja se pokvarila iliti razbila na vratima male kolibice (kućice), koja se nahodi u onom prodanom posjedu. — Moram ovdje opaziti, da je naš Kogoma bio svaki put osobno kod notara kod izplate svake rate, samo taj put nije mogao sa prodavaocima k notaru, jer se morao boriti isti dan na občinskoj sednici za blaženu Italiju. Učinili su najme istog dana lovranski senatori na predlog našeg Kogome neku kalabrezku učiteljicu rodom negdje iz blažene zemlje, „citadinom onorariom di Laurana“. — Evo opet dokaz otčinske ljubavi. Lovranci pamet u glavu, mislite li vi svojom glavom ili pak Kukumovom?

Danas sutra ćete hranit vašim žuljevima i ovu učiteljicu.

Idimo preko tog intermezza opet na Volosko k notaru glede one ključanice. Notar ne htjede izplatiti celu ratu, već zadrža 10 for. za gori spomenutu ključanicu. Naši išli kući, te slučaj htjeo, da su se putem namerili na Kukumu. Dakako krv zavrela u našeg seljaka i okrasio senžala riečima, koje je zaslužio i glad i senčivac i što ti ja znadem. Sensal bi bio radje platio onih 10 for. i još toliko, da ga ne bi bio čuo onaj hrvatski g. kapetan, koji stanuje u njegovoj susečini. Evo tako znade naš Kukuma jahat i gnlit našeg kmeta. Ljudi božji otvorite oči i progledajte! Za ključanicu koja je nova stojala 70 novč. zahtjeva naš Kogoma ništa manje nego 10 fijorini. Sramota, fui tajfel! Lovranac.

Iz Rovinjskoga sela. Ponizno molim g. uredniče, da izvolite tiskati u Vaš cienjeni „Narodni list“ ovo nekoliko besed.

Ovi dni smo ustrojili ovdi novo konsumno društvo. To nije dakako pravo talijanskim butigarom, pak su skočili proti njemu. Oni vide, da neće već moći tako lahko guliti kožu iz tela našemu kmetu. Neće nas moći loviti za gut, kako do sada. U našem će novom društvu moći dobiti kmet sve ča mu je od potribe.

Dobiti će sumpor, galicu i drugo i ne će trebati da se za to služi kod Talijana, kega pak potle ne može nikada izplatiti. Samo bi bilo lepo i dobro da se još više naših ljudi upiše u to prekoristno društvo. Što nas bude više, bit ćemo jači i lagije ćemo se obraniti proti našemu staremu neprijatelju, ki nam već stotine i stotine lit pije našu siromašnu krv.

Ljudi ne slušajte one antikriste, ki vam govore proti našem novom društvu i proti našoj čitalnici. — Oni bi radje videli mesto našega lepega kolora modrega, on njih zeleni, kako je to rekal jednomu našemu mladiću na Telovu on njih ekstra butiger.

Još vam javljam g. urednik, da je bil kod nas u nedilju dne 13. pr. mj. poznati Serpente iz Kanfanara. Govore, da bi rado postat podeštat, pak da je doša kupovat raprežentante. Ala ma su mu se neki mačići klanjali. Ali to ni nikakovo čudo zač Talijani hode sa Serpenti po svetu, da delaju s njim kumediju. Nego sam ja već više puta čuja, da Talijani Serpente jedu kako puli nas ribu.

Dakle ne bi bilo čudo, da bi bili i njega pojeli. Još vam javljam, da ne znam ča misli storit s cimitra? Ne znam dali će ga stavit na inkant? Slabi zajiki govore da ga misle zapret s deskam kako kozara Bog im prosti.

Puli nas je još čuda zla kemu smo sami krivi, nego se ufamo, da će bit brzo bolje. Naša mladost, da ju Bog živi je drugačija. Ona je razumna. Ona zna da smo mi Hrvati, i da nam je Talijan stari neprijatelj. Oni ne veruju Krstiću, zač znaju da je plaćen od Talijani, da tako piše, dela i svet muti. Još jedan put, da Bog živi našu mladost.

Domaće viesti.

Talijani i občinski izbori va Veprincu. Va svakem broju talijanske špudaćere piše Salo od veprinačkeh izbori. Vidi mu se: „Strah je vrag“. Istarski Talijani su se prestrašili da se je puk va Veprinačćine počel budit i odlučil oslobodit se talijanskeh pajaci ki tancaju kako njim Talijani gude makar to bilo na velu škodu cele Veprinačćine Za to sada Talijani delaju „fogo e flamme“ ili po našu sve moguće, da Veprinačka občina ostane va talijanskeh rnkah.

Va matuljskoj špudaćere za to hitaju blato na svakega poštenega Veprinčana kemu ne more ni najveći neprijatelj niš slabega reć. Zač to delaju? Samo za to da poštene ljude pred Veprinačkim pukom pogrde, Nego neće njim valjat. Svi na Veprinačćine dobro znamo ča su Anžulo, ča Tonin a opet znamo kakov poštenjak je naš Frčić. Za to neka proti njemu pišu ča hoće njigovo poštenje će ostat uvik čisto. Neka radje kalabrezi pogledaju va svoje kolo: ima mej njimi i takoveh „sudac“ ki su bili pet let va koparskem koleje.

A šior Anžulo? No pustimo ga ča. On se lepo spravlja v Ameriku. Samo čeka, da najde fitovala za svoju „villu“ pak će onda poć. Srečan put mu želimo!

Nego podje al ne podje Veprinčani će ako Bog da kod dojdućeh občinskeh izbori ne gledajuć ni levo ni desno izabrat samo takove sudce koji će gledat ne na svoju korist kako neki ter neki sadašnji nego na korist celega puka. I neka slobodno Veprinčani dobro paze kega će postavit va občinu za sudce, kega za župana jerbo keh budu zibrali ti će njim i ostat.

Jedno njim samo pred oči stavljamo. Costantinu i Krstiću je korist Veprinačkega puka trejsetideveta briga. Njim je samo za to da bude nova raprežentanca, da bude novi župan u svem i posvem poslušan istarskoj talijanskoj stranke.

Pravi Veprinčani ne smeju pak gledat na to ča se skoće talijanskoj stranke v Istre nego na ono ča je za Veprinačku občinu dobro i koristno.

Barbarstvo Talijana va Lovrane. Naša čitaonica „Danica“ odlučila je nedavno ustrojiti svoj tamburaški zbor te se sabralo 10 članova i njihovih kćeri koji se počeli učiti tamburanje.

Naše Talijanaše je to tako strašno preplašilo kako da je tamburica najbolje oružje za izvoditi im iz ruku občinsku upravu, te su nahuckali dječurliju i nekoje prostije svoje pristaše da svake večeri dok naši tamburaju u čitaonici, pred kućom iste strašno viču, psuju, fućkaju — pjevaju poznate talijanske za Hrvate izazivne i uvredljive pjesme, a kad ovi izađu, više i uriče malo i veliko za njimi i vrđa pojedince tako da će jedan od tih kapuriona ovih dana pred sudom odgovarati morati radi uvrede poštenja.

Taj škandal već traje dobar mjesec dana ali ni mjestna pulicija ni žandermerija se ne miče, već se sve pušta valjda dok do krvi dodje.

Pred par dana nekoliko naših išlo se je pritužiti našemu načelniku na taj nemir i nered ali to nije koristilo ništa — pače reć bi, da od onoga dneva demonstracije su još veće jer se jače viče i fućka i psuje i vriedja, a mirni ljudi i stranci se zgražaju i pitaju kako je to moguće.

Jedan dan je jedan občinski stražar videć da je već toga previše opomenuo nekoga vikača na mir, ali nije bio dobre sreće jer je naskočil na njega poznati Valcich i opsovao ga ondje i pred občinskim načelnikom veleći da se on neima u stvar pačati on da je plaćen od Talijana! (Ste li čuli Vlaha? op. slagara) pa da on mora držati sa Talijani a ne s Hrvati.

Valčićeve pasatele, čuje se, da diele i novac djeci da bolje viču i psuju. Sad se raznesal glas da je plaćeno do 100 kmeta da navale na čitaonicu, pa će svako razumiti da je i med našimi počelo vreti. Talijanaši išću nemir i zlo i sukob sa našimi — te će do sukoba i doći ako oblasti, koje stoje nad onom občinom i kojim je dužnost paziti na mir i red, neučine svoje dužnosti — a posljedice biti će kakove će biti.

Ovdje već prilično vrije i doskora bi moglo potreba biti dosta mrzle vode da se duhovi ohlade. Ja ću vam još javiti kako bude stvar tekla i protekla.

Povozil decu. Kućer br. 22 od Brücknera povozil je u utorak na Voloskoj ceste dvoje dece: malu Mariju Poščić i Marija Frlić. Prvoj je tom prigodom zlomljen mali prst na desnoj ruki a druga je dobila teška ranu na glavi. Ovo ni prvi put ča se dogadjaju pul nas takove stvari. A ki je tomu kriv? Občina je već više puti prijavila takove slučaje, ali viša oblast reć bi da nekako preveć na lahku ruku uzima te stvari Oni računaju, da nas je i tako već previše na tom ćoravom svetu. Najveća krivica je kod toga ta, da kod nas more bit svaki kućer đapače i on, ki ni nikad konji videl. Ima pul nas kućeri ki su još prava deca, ki nisu od zanata kućeri, ki su pijanci a to ne bi smelo nikako bit.

Kućerom je povereno život ljudski, pak bi takovi ljudi morali bit pametni i od zanata. Ovo stavljamo na srdce našoj oblesti, da uredi ča brže tu stvar, da se ne bude pripetila još ka takva nesreća.

Kućer ki je povozil imenovanu decu, govore da je bil kelner.

Lovranski Poperdili se grizu od jada, da naši mladi tamburaši i velevredne tamburašice va Lovrane tako lepo napreduju. To naše Poperdile tako muči, da se svi previjaju od boli. I va svojoj žuči ne znaju ča drugo blezgat nego to, da će oni onega gospodina za kega drže da ih uči, činet poć ča z Lovrana. Šempiji, ter šempiji! — Ča misle oni, da naši prvaki va Lovrane nimaju toliko beči, da bi mogli plaćat jednega naposnega učitelja za tamburanje? Pak da se i to dogodi, naime, da bi se i maknulo onega gospodina z Lovrana, naši rodoljubi v Opatije i na Voloskem su pripravni poslat va Lovran svojega učitelja. Zaludo, naše tamburašice i tamburaši govore za Lovran kako je ono 1870. leta govoril Vittorio Manovele za Rim, naime: A Lovrana ci siamo e a Lovrana ci resteremo. — a Poperdili neka pucaju.

Talijanski fondo-„čepa“. Da nas Hrvate zataru, Talijani su skupili [većinom od naših žulji razne „fondove“. Tako imaju oni jedan izburni fond za gulaš i bakalar onem mačkom, ki se rado za takove stvari prodavaju, zatim imaju fondo „Prava Sloga“ od kega plaćaju Krstića, a kako čujemo va najzadnje vreme su ustrojili jedan fondo, od kega se imaju plaćat multi za čepi, ča ih „junački“ kalabrezi onako po kalabrežku — a scondon — razdele našem mirnem ljudem. Ta se fondo zove: — fondo čepe. Za njega smo doznali neki dan po Ninotu Rožinemu.

Nino Rožin je naime rekal kada je po kalabrežku čepnul onega našega vrednega mladića da to benj Talijani platit tu čepu. To je zapisano na sude — va protokole.

To je dakle ta toliko spominjana talijanska kultura! Pak da nisu Abisinci pravo storili, kada su te divljake na vritnjakeh potirali z Afriki? Nego mi se ne čudimo Talijanom, ki su već i onako tako izmoždeni, da ni sami ne znaju ča delaju, već se čudimo oblastim, koje pustaju da se kužna zaraza talijanske „mafie“ i va naših stranah slobodno širi na škodu kulture i napredka ove zemlje naše.

Talijanskoj Camorre i mafie bi trebalo jedan put vratom zakrenut zač to ne će bit nikakovo čudo ako danas jutra dočujemo, da se je v Istre ustrojil fondo za ubijanje mirneh ljudi, onako kako je to va Sicilije i druguda po Italije.

Koji kvari imena u Lovranu? Ako pogledamo u svjedočbe naše djece, opazit ćemo koje šta na naše začudjenje. Nije dosta da su iskvarena i izopačena rodna mjesta kao n. pr. Opric u Oprino, Tuliševica u Tulliano Ika u Icca, Lovran u Laurana, već su i zaimena posvema izopačena. Tako n. pr. Jeletić u Gelletich, Jakovašić u Giacovassich, Zrinščak u Giedricho, Kršančić u Ghersancich itd. Vidite ljudi i oblasti novopečena imena! Zar ovdje ništa ne interpelirate šjor Benati i comp.? Koji dakle kvari imena u Lovranu? Zar i ovdje hrvatski župni uredi? O ne, ovdje je Grosman i još koji drugi. Tako evo pripravlja Grosman naše krajeve za glavnu Italiju, poslje što se je nasitio hrvatskog kruha.

Grosman je i plovan. Vi se čudite, zar ne, g. uredniče, na ovi naslov. Žalostno al istinito. U crkvi mora mučat plovan i kapelan a Kukuma gospodari. Pred nekoliko vremena je zgrabila našeg milog i dragog Grosmana nekakova škarancija za trbuh, tako jako, da se ni mogao popet na organ. Poldrugu nedelju bili su sv. funcijoni brez pjevanja i bez orgulj. Za buduću nedelju htjelo se tomu doskočit i pomoći. G. župnik zamolio je jednu djevojku, da bi svirala u crkvi dok pasa ona škarancija našemu Kukume. Djevojka pripravna išla je na orgulje da se malo vježba u sviranju. Kad je naš Grosman to doznao, dade odmah odnesti sve note iz orgulj, samo da ne igra gori spomenuta djevojka, koja neće da puše u njegov rog. Moram opaziti ovdje, da note nisu njegove, već crkvene.

Pitamo ovdje kompetentnu osobu: — Kojim pravom je Grosman odnio crkvene note?“ — Zar se moguće za Grosmana u crkvi milostinja pobire? Koji dakle zapovjeda u lovranskoj crkvi? — Zar župnik? Malo! nego koji? Grosman!

Dogadja se ne riedko, da Grosman zanemaruje svoju orguljašku službu. Čuje se tu i tamo, da on zalazi radje na žmujić nego na orgulje. Tako n. pr. bio blagoslov na II. i III. nedelju po Vazmu bez orgulj Na ove nedelje bio g. Grosman u oštariji. K tomu dakako šuti g. župnik. Ali ako šuti župnik, ne ćemo mučati mi Lovranci. Grosman nek slobodno ostane za uvjek doma i ne postavi više svoju nogu na organ, jer odkad njega na orguljah nema ne vlada niti već onaj nemir na organu, koji je prije vladao. Da ne bi bilo Grosmana bi i one frajle na organu možda pamet kada učinile.

Trifolium va Lovrane. Predpasanu šetimanu su se našli Krstić, Rižo Nonin i — Grosman skupa. Krstić i Rižo Nonin došli su pohodit svojega kumpara. Pozdravili su se još jedanput, ač je bi pirikul, da se nete možda više videt. Pital je Grosman Iveta, kako mu je pasalo s golasom na Matuljah. Ča je Ive odgovoril Grosmanu se jušto dobro neznа, ač je rekal ča smo govorili, neka ostane med nami. Par para i va crekve najde, a ja govorim i puli Grosmana.

Va školu s decom! Ovi čedan je počela škola. Va nju treba da stareji na dobu zapišu svoju djecu. Ovo leto moraju počet hodit va školu ona deca, ka su do 1. setembra, to je ovega meseca, dosegla sedmo leto ili ćemo reć, šest let finila. Dužna pak su hodit va školu sva deca od šestega do dvanajstega leta, pak još ona od dvanajstega do četrnajstega na blagdanjaku školu. Oslobodjena su od škole samo ona deca, ka imaju uru hoda do školi ili pak su duševno ili telesno zahvirala.

Va školu treba decu pošiljat marljivo i redovito. Ako otrok pak oboli ili je na drugi koji način zadržan doma, neka se to na dobu sporuči va školu, jer učiteljstvo mora po zakone prijavljat svojem predpostavljenem oblastim nemarnu decu, pak te oblasti onda kaštigaju njihove stareje pržunom ili globom. Ako se ča takovega dogodi neka nijedan onda ne krivi ni Petra ni Pavla, nego sebe i svoju nemarščinu.

Nego hvala Bogu takoveh je malo. Naši ljudi na sploh rečeno pošilju decu radi va školu. I pravo imaju! Tamo se deca navade mnogo lepeh stvari. Škola stori od bezumnega otroka čestitega i pametnega čoveka. Otrok brez školi živi kako graja na griže. Ne zna ča je lepo ni grdo; za Boga i njegove svete zapovedi, po keh ima život čuje malo ili niš; ne zna kako se ima vladat doma ni vane, s jednum besedum: dete raste bez škole na pol divlje, pak stvar se razume, da od takovega otroka ne more zirast Bog zna ča od čoveka. Istina i Bog i tu ima iznimak, ale su jako redke. Čovječja narav naginje više na zlo nego na dobro, za to otrok ako ne čuje lepeh nauki pade sve niže od zla va zlo, dokle najzada najviše puti skonča svoj život tužno i žalostno. Za to dobra škola, kade deca čuju dan na dan lepeh nauki mnogega oslobodi od nesreći i sramoti. Stari ljudi lepo reku: Kade se opiraju vrata školam, onde se zapiraju pržunom.

Kada otrok konča školu ima dobar pojam od Boga i njegoveh sveteh zapovedi, po keh se ima ravnat i živet; zna ča je lepo a ča grdo; zna kako se ima vladat va čovječjemu društvu, kako va kuće, kako vani. —

S jednum besedum rečeno, dete zapusti školu s oplemenjenem srcem, punem lepeh i koristneh nauki, ki te mu kašnje va njegovem življenju bit od neprocenjene koristi. Zvan tega zna mrvu čitat, pisat i računat, pak i to će mu va svete puno pomoć i koristi vroć.

Ako je dakle škola matica znanja, ako se va njoj deca uče za budući svoj život, stvar je naravska, da svaki previdan čevek svaka skrbna mat gledat će, da ča prvo svojga otroka zapiše va školu, pak da ga redovito i marljivo pošilju va nju. Ki želi dobro i sreću svoje dece, tega najdražega božjega dara, mora to storit, pak s nami reć: Va školu s decom!

Blagdanjaka škola u hrv. školi u Voloskom. Oni roditelji ki bi radi, da im se i ona deca ka su pasala 12 let čagod nauče i da se po blagdaneh okolo ne klatare, neka upišu svoju decu u hrv. školu na Voloskem do 15. t. mj.

Svaki zna kako se lahko pozabi ono ča se čuje. Tako i deca lahko pozabe ča se va škole uče. Za to je dobro da se ih šalje va blagdanjaku školu. Sada, kada imate priliku, ne mojte ju zapustiti. Dobro delo ćete storit vašoj dece.

Broj dece va hrv. školi na Voloskem je ovo leto puno veći nego lani. Lani ih je bilo 75, a ovo leto ih je 90. — Toliki broj djece pokazuje najbolje koliko su naši ljudi zavoljeli našu školu. A bilo bi vreme da već jedanput i oblasti uvide kako bi dobro bilo da se ustroji javna pučka škola na Voloskem, škola, ku se već tolike i tolike leta pita i koja bi po zakona morala već davno tu bit.

28. I znate niš više nego 28 dece se je upisalo ovo leto va talijansku školu na Voloskem. A i mej temi 28 ni niti pet Vološćaki — sve sama fureštarija. I vi ćete reć: kako to, da za naših 90 dece imamo meštra i meštricu a isto tako i Talijani za 28 dece imaju isto jednega meštra i meštricu. No to je za to, zač ono 28 maleh kalabrezi su takovi tumpali da bi im se otelo ne dva nego deset meštar ako bi ih se otelo neč navadit. To je jedno, a drugo: Meštar Pegan nima još ni svi ezameni, za to on mora imet jednega nad sobom ki ga korejuje i nadgleda, a to je meštrica. Povera Italija!

Još o automobilih. Va zadnjem broje „Narodnega lista“ priobćili smo članak, va kem se je s punim pravom odsudjival način a osobito brzina s kom se po naših cestah teraju automobili. — Ki bi bil rekal, da te naši narodni protivnici gledat da i tu posve nedužnu viest iskoriste za svoje mračne svrhe. Oni nam naime dobacuju, da smo mi okole našega lista proti napredku — da smo natražnjaci. Koliko su te delije smešni, toliko su perfidni! Ma ča ni perfidija hitat našemu listu pod nos, da on ni za napredak da je natražnjak? Neka nam ti tudji trubili pokažu, da bismo se mi samo jednom zgodom bili ogrešili o ideju napredka — to neka nam oni dokažu!

Ne, naš list je od svojega postanka pa sve do danas zastupal misal, ka svet dalje kreće, zastupal je načela, kojih nositeljica je bila i jest ova naša stara Evropa. Za to smo mi i ostajemo Evropejci, a ne tek kakovi afrikanski banditi i armirajzneri ki bi nam oteli dat popit neku tobožnju kulturu, ka je inače tako blizu najgrjoj bruturi.

Ko stanovišće smo mi poprimili u pitanju automobila? Lih humanitarno. Po tom mi nismo proti automobilom kao takovim već proti onoj ludoj i bezmislenoj i mahnitoj brzini, s kom se automobili teraju po naših cestah, ne pazeći na život prolaznika, ki znojem svojega lica moraju da si zarade svoj svakidašnji kruh.

Tako smo mi bili i proti biciklom, ki su s početka gonili i terali tu ludu igru. Danas toga više ne čine. — Biciki je sada sredstvo, s kem se služi delavac, a po nekih mestih i težak, da nakon mučne radnje iz daleka brže doma pride. Kada budu i automobili počeli služit u tu svrhu, mi ćemo ih pozdravit kao pravo sredstvo napredka i kulture. Medjutim mi nismo protivni ni tomu da automobili služe za zabavu: naprotiv, nama je i to milo, jedino ča preporučamo onem, ki s njimi upravljaju, da se malo obuzdaju, ako ne žele da im se dogodi ono kako se je neki dan dogodilo onemu v Reke automobilu od Wessela, ki se je skupa sa automobilom prekombrčil va grabu.

Zabava u Kastvu. Prošlu nedelju priredila je naša dična „Istarska vila“ koncerat u vrtu „Narodnoga doma“ u Kastvu. Nije to bio koncerat u pravom smislu rieči već tek onako domaća zabava za članove i prijatelje društva, za to se nije ni šiljalo pozive, već samo onoliko, koliko ih se je baš moralo razaslati. Pa ipak svieta se sakupilo toliko, da nije više u onom prostranom vrtu bilo naći mjesta. Uz liepo rasvjetlen vrt, zabavljalo se gostove pjevanjem tamburanjem, a konačno i plesom, koji je onako po Kastavsku potrajao do biele zore. Osobito nas je razveselilo, što nas je „Sloga“ iz Zameta mnogobrojno posjetila, pak nastojat ćemo, da joj prvom prilikom vratimo milo za drago!

O pjevanju naše „Vile“ ne ćemo da govorimo, jer se već do sada više puta pokazala što može i znade; pohvalit pak nam treba tamburaše njezine koji su se tek dva dana prije „skrpali“ i onako samo za šalu nastupili, pa ipak želi su obilne pohvale. Živili, samo napried.

Za vrieme koncerta palo je više nazdravica tako od gosp. predsjednina „Vile“, prof. Spinčića, Karlavarisa i Fr. Rubeše.

Da je ovaj prvi pokušaj koncerta liepo izpao, dade se iz toga zaključiti, što se je čulo javno mnienje, da se češće što slična priredjuje, pak se i nadamo od naše „Vile“ da će se čim prije odazvati občoj ovoj želji. I doista mi moramo biti zahvalni društvu

a osobito njegovom odboru na krasnom užitku i lijepoj zabavi, što nam ju je podno one večeri. A da je to sve tako krasno izpalo glavna pak je zasluga gosp. pravnika Vlaha, koji je bio duša cielomu pokretu, na čemu mu mora biti društvo ne malo zahvalno. Živio!

Lepa slava va Zagrebu. Nedelju je prošlo trejset let da je izpustil svoju veliku dušu najveći hrvatski pjesnik Petar Preradović. Hrvatski književnici upotrebili su tu priliku, da i još jedanput pokažu svetu, kako oni ljube i poštuju sjenu neumrloga našega pjesnika. Oni su se naime sabrali u nedelju u velikoj dvorani „Matice Hrvatske". Svečanu sjednicu na ku je prišla sva sila naroda otvoril je proslavljeni naš romancier Šandor Gjalski.

On je lepimi i toplimi besedami pozdravil sakupljeno občinstvo i dal je rieč divnemu našemu pjesniku Silviju Str. Kranjčeviću. Ki ne pozna velikoga Kranjčevića? onu lepu i sjajnu zvezdu našu, onega bogoduhega pjesnika, čigove su pjesme sve sami brilanti i diamanti? I taj naš veliki umnik sakupil je nekoliko prejasnih bisera i prosul ih u slavu neumrloga velikana.

Mi ćemo priskrbiti taj govor i donet ćemo ga u našem listu neka naši čitatelji vide, kakovih liepih duša ima naš dobri hrvatski narod.

Zatim se je podigal Fijan, ta prva zvezda našega hrvatskega teatra i pravim umjetničkim poletom deklamiral je onu velebnu pjesmu Preradovićevu „Djed i unuk". Za tim su se svi digli i pošli na Akademički trg pred spomenik Petra Preradovića. Tu je hrvatsko pjev. tipografičko društvo „Sloga" zapjevalo pjesmu „Bože živi blagoslovi". Nakon toga položil je g. Gjalski kao podpredsjednik književničkoga društva na spomenik prelepi venac a jedan takav venac vas od frižkih ruža poslal je i dr. Stjepan Miletić.

Na svršetku zapjevalo je gori napomenuto društvo „Liepa naša domovina". I tako se je eno obavila ta svečanost ka mora nam Hrvatom bit za veliku utehu va čase, kada se moramo borit proti tolikim divljim neprijateljem našega roda i imena našega. Slava Petru Preradoviću!

Demonstracije va Zagrebu. Svaki narod ima svojeh većeh ale manjeh neprijatelji — a ni naša braća va Hrvatskoj nisu prez takoveh neprijatelji.

Najgorji pak njihovi neprijatelji su nekakovi Srbi, okole nekakove krpi „Srbobrana" staroverci, za keh se ne zna kega su roda: da li grčkega ili pak ciganskega. Svakako Slaveni nisu. Oni su kako i naši mački ovde puli nas. Ki ih plaća temu služe. — Ti gnjusi napadaju dan na dan na našu braću Hrvate, a napadaju ih onako grdo i zlobno, kako to moru delat samo plaćeni ljudi. Ima već nekoliko dan da se va ciganskem „Srbobrane" čitaju najgrje uvrede proti Hrvatom. Hrvati su neko vreme to mirno podnašali, dokle se najzada nisu štufali i nedelju malo prej polna udrili na Cigane i natukli ih nekoliko.

Ponedeljak su učinili to isto samo va većoj mere. Razbili ciganske butigi, proterali Cigane iz svojih kuća, namlatili ih nekoliko — i reć bi, da ni još ni sve svršeno. — Vlada je poduzela policajne mjere i već se straši sa obsadnim stanjem.

Mi smo neprijatelji prolevanja kuvi, ali kada se radi o časti narodnoj — mi odobravamo sve, ča se učini u ime obrane te narodne časti.

Naš lepi Zagreb pokazal je i ovaj put da je vredan, da budu svi naši pogledi k njemu obrnjeni, on je pokazal da je, i ostat će dika hrvatskoga imena. Evala mu! A oni Cigani okole „Srbobrana" neka znaju da je to još sve niš i da će Hrvati znat još i drugačije branit svoj ponos.

To neka dobro zapamte oni Srbijanski Cigani a s njimi i naša smradna Mačkarija s onemi dvemi tremi faloti ki su njoj na čelu. —

Izložba slika u Opatiji. U umjetničkom paviljonu pokraj ateliera fotografa Jelušića na Slatine izložene su slike nekih opatijskih slikara i slikarica. Osobitoga zanimanja su vredne slike nekih hrvatskih umjetnika — osobito Crnčića — od kojih su mnoge već i prodane. Mi preporučamo tu izložbu našim prijateljem. Otvorena će bit ta izložba do 30. o. mj.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupljeno je u Lovranu u krčmi Vicenca Batestina prigodom pjevanja raznih liepih hrvatskih pjesama K 12·90.

Nadalje sabralo se u knći g. Iginija pl. Peršića kod sv. Roka K 6·40. I jedan i drugi iznos predan je družbinoj podružnici u Lovranu. Živjeli dični darovatelji!

Razne viesti.

Storia od jednega romanca iliti poštenje dalmatinskih izdajica. Kada se je lanjskega leta onoliko govorilo i pisalo o zavodu sv. Jerolima, naši Talijani, a osobito židovski „Piccolo" z Trsta su upravo kovali u zvezde ime „slavnega" Pjerotića i Alačevića. Mi smo valje onda govorili, da koliko jedan toliko i drugi od teh dveh, nisu ako ne prosti niškoristi.

Nego naši mački nam nisu itega oteli verovat, zač oni su verovali više Krstiću, ki je tu dvojicu, kako svoje lancmane ki mu jako spodabljaju, hvalil va svojoj krpe. Zatim se je dogodilo više tega, ča nisu ni Talijani smeli ni mogli premučat, i mi smo videli kako je i isti „Piccolo" s Trsta već puti napal na Alačevića i na Pjerotića. Ovih dana va jednem broje tega „Piccola" nahajamo viest pod naslovom: La moralita del famigerato Pierotich to će reć: poštenje zloglasnega Pjerotića. Va toj viesti se čita ovo: Pjerotić je otel osnovat va Trste jedan list, pod naslovom: „Il Marcelino". Va to vreme se je bil va Zadre prosul glas, da se je neki dr. de Stummer, ki je pribival va tem istem grade, bil jako zaljubil va neku lepu divojku, sa svem tem, da je on, ta dr. de Stummer imel ženu i više dece. I još se je govorilo, da je ta dr. Stummer odaleč̌il svoju familiju iz Zadra, samo da more slobodneje uživat i nadaljevat tu svoju nedopuščenu ljubav.

Kada je to čul Pjerotić, on je valje odlučil, da će se s tim okoristit. On je naime va svojem prvem i jedinem broje svojega „Marcellina" navestil, da će va svojem liste izdavat jedan roman, i dal je razumet da će va tem romance bit obradjena ljubav tega dra. Stummera. Kad je to dr. Stummer čul, on je valje partil za Trst i našav Pjerotića, zamolil ga je, da za Boga neka tega ne štampa. Pjerotić mu je na to rekal, da neka mu da 60 krun pa da neće dalje štampat. Dr. Stummer mu ih je dal i stvar se je činela svršenom. Kada ti temu ne beše, Pjerotić ti mu valje brzojavlja, da neka mu posudi 100 krun. Kako mu pak dr. Stummer ni otel poslat ti krajcari, Pjerotić je dal štampat 200 prospekti od tega romanca i nabrojil je sva poglavlja ka te prit va ta romanc. Dva prospekta je poslal i dru. Stummeru i pisal mu je, da on mora napisat ta roman. Nego ako će da ga ne štampa neka mu ga kupi za 400 krun. — Celu tu stvar predal je dr. Stummer prokure od stata i sada ima sud da reče zadnju besedu o toj smradnoj upravo čisto talijansko-kalabrežkoj afere.

I „Piccolo" govori za to Pjerotića da je famigerato. Čudno — jako čudno. I mi govorimo Pjerotiću, da je famigerato i pitamo „Piccola" ča je pako Krstić, ki je svoju vlastitu ženu prevaril, onemu Krstiću ki je s gospojom Resman postupal ne puno lepše nego Pjerotić z onim Stummerom? A ča ni Krstić za 100 fjorini, keh mu Talijani na mesec davaju, služil va službe odi Talijani, i počel pisat i delat proti Hrvatom, za keh je prvo tako tvrdo držal? A ča se ni Krstić leta 1897. nujal dru. Stangeru, da će pustit Talijane i radit za Hrvate, samo ako mu on, dr. Stanger, da 1000 fjorini? Ka razlika je tu mej jednim Kratićem i jednim Pjerotićem?

A kade su sve druge nepodobšćine, ke je učinil Krstić, pak ipak „Piccolo" ne samo da nima za njega ni jedne grde besedi već ga još hvali. Puno je gujilega va talijanskem tabore. Nego kako bilo da bilo, Pjerotić, da je šegav mogal bi ipak žboknut „Piccolu", da neka on, tršćanski čifutić mete najprvo pred svojemi vrati, kade ima jako, a ma jako puno blata — —

Seljakov dar našem kralju. Javiti nam je, da je Kosta Oblaković iz Bačuge jednu drvenu čašu sa lančićem i nadpisom, o kojoj je bilo govora u raznim novinam, ovih dana poslno našem kralju na dar. Odnosnoj pošiljci priložio je pismo — sliedećeg sadržaja:

Svijetli care! Milostivi gospodaru! U najdubljoj poniznosti podastirem Vašem c. i kr. Veličanstvu na uspomenu priležeću čašu, koju sam prostoručno izrezao, zajedno sa lančićem od 52 karičice iz klenovine, i to sve iz jednog drveta, dakle bez ikakovog prekida ili veza.

Veličanstvo! Kao dvo-godišnji dječarac ostao sam bez oca, tog dobrog svog hranitelja i branitelja, koji je tad otišao u Ugarsku na vojnu, a da se više nije živ vratio, od koje doba bilo mi sudjeno, da se sa sirotom majkom svietom potucam. Hvala providnosti Božjoj svakojako sam proživjeo najraniju mladost, a kad me pozvalo na vojnu dužnost, u toj sam službi — vjeran Svjetlom caru, poslušan poglavarima — uztrajao dvanajst godina. Kad se za tim povratim kući i odielim od cjelokupne naše zadruge, započnem novi život, doduše velikih briga i patnja, ali sve sam to prevladao, te zdrav i kriepak doživjeo eto i 57. godinu.

Veličanstvo! U svom životu četiri put sam se ženio, te imao desetero djece, od kojih danas još četiri živu. Siromaštvo je veliko, e ali živjeti se mora, pa kad bolje, kad gorje životarimo, dok nas jednom Višnji Stvorac ne pozove na veliki račun.

Veličanstvo! Trideset je godina, što se bavim raznovrstnim rezbarenjem, ne obrtimice, već iz osobitog nekog nagnuća. — Moje radnje stiču sveobću dopadnost, pa misleć si, kad se svidjaju mladom i starom, bogatašu siromahu, gospodinu i seljaku, e pa valjda će se i Svietlom caru.

Veličanstvo! U toj misli, a u znak osobite sinovlje odanosti pripgotovio sam ovaj skromni dar. Veličanstvo! Ovaj je dar zaisto potekao iz čistog srca i prave ljubavi! Da Bog živi Vaše c. i kr. Apoštolsko Veličanstvo!

Vašeg c. i kr. Veličanstva najpokorniji podanik: Kosta Oblaković, ratar iz Bačuge, obć. Kraljevčani, kotar Glina u Hrvatskoj.

Kako Kinezi sude. Došla su na sud tri muškarca, te je svaki od njih tvrdio da je zakoniti muž jedne te iste žene. Ni jedan nije htio drugomu popustiti. Sudac onda reče: „Kada se ne možete složiti moramo ženu otrovati." Naruči veliku čašu vina, metnuo u nju neku crnu stvar i dao popiti ženi. Do mala stala je ona pentati, kao da joj se približuje kraj životu. Na to je sudac čekao. On zovnu jednoga muškarca i naloži mu, da odnese svoju ženu. — Ali njega je prošla volja za nju, te se je pismeno odrekao. To je učinio i drugi. Ali trećemu se je ta stvar činila malo čudna, ali je odlučio ženu povesti doma jer je bila njegova. Žena nije bila otrovana, nego pijana, a ono što je sudac u vino usuo bio je crni cukor.

Čovek ki je bil sedam puti oženjen, a da ni bil nikada udovac. Takov jedan gospodin našal se je va Ungarije. Prvi put se je oženil s jednom mladom djevojkom, ka mu je prnesla lepu dotu. Čim je on tu dotu v ruki dobil, frknul je ča nekamo dugo, kade je pofrajal ženinu dotu. Kada ni bilo beći on se je vrnul i oženil s drugom, od ke je dobil isto tako lepu dotu. I s njom je učinil kako i s onom prvom: frknul je ča, pak — sluga pokoran! Tako je storil s trećom ženom, s četvrtom, petom i šestom, Nego najzada je nagrajsal. Sedmi put se je naime oženil s jednom prefriganom udovicom. Ta udovica šegava kako vrag, pazila je na njega z oprtemi oči, tako da kada je otel i s njijemi krajcari pobeć, ona ti ga je dala lepo zapret — i on je sada va pršune, kade razmišlja o svojeh sedam polovic. Pitat će ki: Ale kako je moguće da se je ta čovek mogal toliko puta oženit, a da ni bil nikada udovac? Na to pitanje odgovaramo: — Va Ungarije je sve moguće, a kako se je to dogodilo, domat će se iz sudbene razprave ka će se brzo obdržat. Na raspravu je pozvato sveh oneh sedam njegoveh žen. Govore, da on se ne boji toliko suda koliko zajika od oneh ženskeh. Kako te na njega nankočit! Kako luciferi! I va istinu neka ima svaka samo pol zajika, koliko ga imaju one od peknjice na Voloskem, on čovek je sto puti brižan.

Zadnje viesti.

Zagreb 3. Jučer u sredu ponovili se nemiri. Jedan čovjek ubijen. Više ranjenih. **Nad Zagrebom proglašen preki sud.**

Cesar Franjo Josip I. va Pule. Na svom putu kroz Istru bil je naš presvetli Cesar svuda jako lepo dočekan i pozdravljen od oblasti i pučanstva.

U Cerovlju pozdravil je našega Cesara pazinski načelnik naš dični g. dr. Kurelić. Vriedni načelnik zahvalil je našemu Cesaru na ustrojenju hrvatske gimnazije va Pazine i izrazil je želju, da bi od velike koristi za naše gospodare bilo to, da se u Pazinu ustroji jedna poljodjeljska škola. Naš Cesar je s g. načelnikom razgovarao vrlo ljubezno i obećao mu, da će se i On zanzeti za to. I u Puli je bil naš Cesar najlepše dočekan. Na štacione bilo je najviše naših ljudi. Inače je s jedne i s druge strane štacije bilo poredano vojničtvo. Odavle je šal naš Cesar na yacht „Miramar", kade je bil priređen dvorski obed.

Na 2 ovega meseca bilo je Nj. Veličanstvo u Malom Lošinju gdje je upravo srdačno bilo pozdravljeno od našega puka. Talijani se pak svuda drže kako oparene ale mokre kokoši. — Njih peču ove manovri. Oni bi voleli da ih ni. Čitajte „Piccolo" od ovih dan pak ćete se osvedočit o istini naših besed. Svaki broj tršćanskega „Abreja" ima na prvem meste o putovanju talijanskega kralja va Berlin, a o putovanju našega Premilostivega Cesara ima samo malo.

Ovi dni je tršćanski tramvaj stri jednu kokoš. O toj strvenoj kokoši je „Piccolo" više pisal nego o putovanju našega Cesara i o manovram na našem moru. To se sve razume — se capisce — —

Mi pak želimo našemu Premilostivemu Cesaru da nam ga Bog poživi još mnoga ljeta i da nas već puti usreći svojim uzvišenim posjetom.

Živio naš Cesar i kralj Franjo Josip I.

Rim. Talijanski listi pišu, da ako ne bude talijanska kraljica rodila va novembre da će za siguro va dicembre. Ako će bit muški da će se zvat „Principe di Roma" i da će se za njegov odgoj skrbet jedan crnogorski profesor, ki da će minjega principa najprvo dobro hrvatski navadit, zač tako da će kraljica Jele ka ne će nikako da zataji svoj materinski jezik. (A, ste čule Mužgice, ste čuli vi Puovići, Kapula i toliki drugi! Spećajte se malo va talijansku kraljicu, od nje se vadite, kako valja ljubit svoj materinski jezik. Altroche ga pod nogi hitat — kako to vi delate svaki dan! Opazka uredničtva.)

Stjepan Bačić otvorio je u Voloskom br. 22 svoju

kovačnicu

te se p. n. gg. vlastnikom i poduzetnikom najtoplije preporuča.

Radnje izvadja solidno, brzo i uz najniže cene.

Iznajmljuje se

u Voloskom u kući br. 8 prizemno jedan prostor za dućan. — Obavjesti daje gdja. Marija udova Sučić u Voloskom br. 10.

Javna zahvala.

Duboko tronuti mnogim dokazima srdnoga sučešća iskazanog nam prigodom smrti našega ljubljenoga i nezaboravnoga sina, odnosno brata

Aleksandra Grubera

i pošto smo u stanju, da svakome pojedinome zahvalimo za to, oslobodjujemo se, da ovim putem izrazimo našu najtopliju zahvalu svim onima, koji nam bilo usmeno ili pismeno, bilo polaganjem vjenaca ili pako učestvovanjem kod sprovoda izraziše svoju sućut.

Tugujuća obitelj.

Višekrat odlikovana ✱ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih narudžba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Oglas.

Za našu izdavaonicu voznih karata na gatu u **Opatiji**

traži se jedna Gospodjica

Prednost imati će one koje poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik. Ponude imadu se upraviti na družtvo.

Ugarsko-Hrvatsko dioničko pomorsko parobrodarsko družtvo.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju za svih bolestih.

Najčišće bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Mondjuna. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstvo za svo želudčane bolesti.

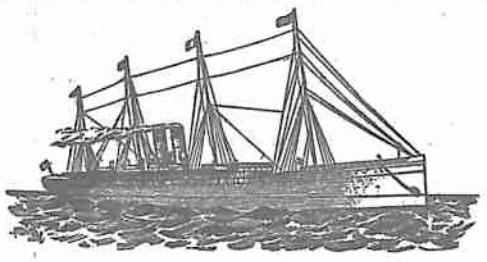

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica,

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

☞ **Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nuždno da znadu čitati i pisati** ☜

Posujilnica u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u občinama: **Pobri, Pereniéi, Kućeli, Bregi i Rukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatorijuma,**

špecijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Tiskara

V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz **vrlo umjerene ciene.**

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Frau Doberlet
Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — G ranclja** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić. Tisak ra „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk̄om kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Za oglase plaća se 10 helera po redku na više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 37. Volosko-Opatija u četvrtak 11. rujna 1902. God. III.

Izmetom tršćanske i bečke sinagogi.

Organeto tršćanske sinagogi „Piccolo“ i organ bečke sinagogi „Naje fraje Prasse“ postavile su se ovi dni na tribunalsku poltronu velikih sudija, ki te da sude o svadji naše braće Hrvata i oneh naših poturic, ki se krste imenom — Srbi.

I jedna i druga sinagoga dava pravo Srbom, a odsudjuje našu braću Hrvate. Obrezana „Naj fraj Presse“ gre dapače još i tako daleko, pak blezga, da bimo se mi Hrvati z ovu stran rečkega mosta morali sramit naše braće tamo preko mosta.

Ne, mi nimamo česa da se sramimo, a ako nam kadagod i pride crjenilo srama na poštene naše obraze, to se dogadja samo onputa, kada pomišljamo, da nam je sudbina dosudila, da moramo živet skupno s izmeti, keh zastupa bečka „Naje fraje Presse“ i tršćanski „Piccolo“.

To je evo, naša najveća sramot. A s našom braćom Hrvati mi se ponosimo i dičimo se s njimi, jer imamo i zač. S njimi skupa nas veže dična prošlost, a veže nas još i dičnija budućnost; a dičimo se s njima i za to, jer su nam oni naša najveća utjeha, naša jedina nada i jedino ufanje va teškeh momenteh, va keh moramo da živemo sada — va ovo vreme.

Čim smo doznali za demonstracije va Zagrebe mi smo valje znali, da će se bečka i tršćanska sinagoga stavit na stranu ciganskeh samojedi. — Par para i va crekve najde a tako su se našli i naši Abreji s ono nekoliko ciganskeh prašćari, ki su sa svojim smradnim „Smrdobranom“ oteli bezkažnjeno pljuvat na pošteno i dičnо lice hrvatskoga naroda našega.

Sinagoge su, kako se vidi, na strani Srba — i pravo je: drugačije bit ne može.

Da nema na svete Srbi s čem bi napunjevali „Piccolo“ i „Naj fraj Presse“ kolone svojih krpetina? Koliko su njim dali materijala oni škandalozni dogadjaji na kraljevskem dvoru va Biogradu? Koliko su se njihovi čitatelji nazabavljali s Dragom Mašinom i s njijim sinom, ki ni nikako otel prit na srbski svet? Koliko se oni dan na dan zabavljaju iznašajuć one gnjusne i škandalozne dogadjaje, fufnjarije i nepodobštine sveh srbskeh guverni? Sinagogom je Srbija bila, a i je, a i ostat će pravi teatar, na kem se zbivaju takove „draga - komiše Geschichten“, da ih lepših a i smešnijih ne bi našli nigdere na svete.

Nego ni to jedini uzrok zač te dve sinanoge drže sa Srbi a proti nam. Sinagoge nisu lude, one vide, kade njim je tvrda kost i za to udri po Hrvateh, zač upravo Hrvati su ta njihova tvrda kost.

I Nemcem i Talijanom su Hrvati zadali dosta muki i jada i to svaki put, kada bi ti narodi po razbojnički oteli bili napast i pograbit naše lepe zemlje. Dobili su oni dosta puti po hrbte — a tega oni ne moru nikako pozabit. Pak Nemci i Talijani znaju, da se od Srbi nimaju česa bojat. Cela Srbija nema ni toliko vrednosti koliko naša Opatija.

Ča će narod z ona dva tri prašćića ča ih ima! Drugo i onako nema niš. A Hrvati? Ja, ljudi moji, to je narod, ki ima krasnu kulturu, ki je bogat, ki ima prelepe zemlje, to je narod žilav, čvrst — a upravo za to je ta narod na pute zverskim aspiracijam rečenih Sinagoga. — Sinagoge nas se boje, njih je strah pred našom silom, to je ono što ih čini da nas mrze i preziru. Ali neka! — Njihova mržnja — naš ponos! Njihov prezir — naša čast! Sve je to puno, puno bolje nego da bi nas hvalili. Pak mi i ne trebamo njihovih hvala, mi pljuvamo na njihove pohvale i na njihovo prijeteljstvo. Najljepša svedočba za nas je ta, da nas sinagoge mrze — znak da nas se boje.

Ali mi se ne bojimo nikoga! Ono ča su naša braća u Zagrebu učinila, da obrane povredjenu narodnu čast, to bimo bili i mi vredni učinit svaki čas, i proti svakemu, ki bi otel hitat blato na naše lepo i svetlo hrvatsko ime. Mi imamo mnogo strpljenja, a imali smo ga i dosta, nego jao si ga onemu na kem bi se imela preliti naša žuč, kada bi na jedanput zavrela!

Neč takovega se je pokušalo leta 1897. va Porešćiue — a ča bi u obće mogli Hrvati učinit na obranu svoje časti, to pokazuju najbolje zagrebački dogadjaji od ovih dan.

Dakle još jednom: Neka se ni jedan z ognjem ne igra. — Medjutim: Živio Zagreb.

Kalabrezki socijalizam ili talijansko sleparstvo.

Istarski Talijani su već sve moguće poskusili, da bi golijatskim korakom napredujuću hrvatsko-slovensku stranku v Istre zatrli. Oni su uvek držali i drže još danas da je probudjenje narodne sviesti našega naroda v Istre poteklo iz Kastavščine i da je Kastavščina kriva da naš narod v Istre neće više da bude talijanski „ščavo“. Za to su oni od prvega početka narodnega preporoda pak neprestano do dan danas hitali svoje otrovne strele na Kastavščinu a navlastito na drevni naš Kastav-grad.

Poslali su nam ovamo Cudera i druge talijanske lopove da narod smute, spuntaju, razdvoje. pak da va mutnem love. Hteli su razdelit Kastavsku občinu i s tem kako su sami govorili — zadat občini Kastav smrtni udarac. Nego kako svi znamo, ostali su sa dugim nosom.

Prišlo je vreme tabela. Opet je Talijanom u njihovu crnu dušu prišlo ufanje, da će uništit Kastavščinu. Plaćeni talijanski agitatori pobunili su del puka kastavskoga proti občini ali sve isto jalova njim je bila sreća. — Buntovnici, tabelari, morali su va pržun, a puk je spoznal da je va toj tabelarskoj komedije imel svoje prste talijanski vrag samo da puku naškodi.

Leta 1896. zeli su Talijani va svoju službu čoveka va svakem poglede propalega, čoveka kega bi se svaka poštena stranka na svetu sramila imat va svojoj službe, a sve opet va ufanju da će našu stranku va Kastavščine i Liburnije uništit. Opet se je počel puk va Kastavščine buniti proti občine opet se ga je varalo s delitbom občine. Nego sve to ni Talijanom niš pomoglo. Od njihovega bedintera ustrojena mačja stranka razbila je svoje mačje zube navaljujuć na Kastav. Ovaj je ostal kakov je bil i prvo. Tada se talijanski banditi hitili na ostalu Liburniju: Volosko-Veprinac-Lovran-Mošćenice. Nego ni tu njim ne cvatu ruže — ni ne mogu jerbo je njihovo delo paklensko: zavadit rodjenu braću i jerbo je njihova stranka od Boga i od našega naroda sva prokleta.

Njihov plaćeni Doktor Gulaš malo ili niš njim ni pomogao. Talijanska ili — kako ju oni po sleparsku zovu — istarska stranka ne more u Liburniji uhvatit korena. Nekoliko ih se je doduše prihvatilo za Gulaševo

PODLISTAK.

„Mačak na rajže.“

Pripoviedа Špapilić.

Po vane je bilo sve puno sveta. Najviše pak tovar s mlekom i peki s košarami. — Nekoliko vremena sam tandaral semo i tamo kako jedno nemo bočicu razbilo, pak kada mi je počel prćuh krulit, sam šal borme kako i vela gospoda va kafetariju, da popijem kafe.

Nego poj vraže k vragu, ja sam mislel da će mi ga prnest jednu levaduricu, a kad temu ne beše, priženta mi kafe i mleko lih kod va dveh naprnjakeh.

Kada sam to sve skupa zmešal i popil poboštrića ni mi prišlo do prćuha, nego mi se je sve negde va grle zgubilo. Ava mane! S takovum rušnjum ne bi čovek ni do Lisini prišal, a vragu ta pak do druge rušnji obstal. Kada sam platil sam se naputil da grem iskat Salo.

Pitam prvega čoveka, ki mi je šoto man prišal, ako zna, kade se Salo nahaja.

On me pogleda kako telac va nove vrata, pak mi reče, da ni za njega još nikad ni čul. Tako mi je reklo kasnje i više druge gospodi.

— Dosta slabo — rečem mu ja. — A pul nas ga pozna i najzadnja cavata.

— Dobro — reče on. — Onda hote pitat cavati va stari grad, morda te vam one znat povedet kade vam je to vaše Salo. Na to se obrne kako pop kada reče „Gospodin s vami“ i odmaršira za svojem — nosom.

Da vam pravu istinu rečem, ja nisam mogal nikako kapit, kako to, da ga va Trste ne poznaju.

Najzada grem k jednemu pulicaju, morda će ga on poznat, aš Salo je imel svojni čuda posla s pulicaji dokle je bil veli Hrvat v Reke.

Ja ga pitam, a on mi reče, da ga ne pozna, nego da ga vendar ima zapisanega, aš da uža više puti poć k Ježuvitarom.

— Ča ćete, na? — rečem ja. — On rad tamo hodi, aš da ga jako pijaža ječmik i fažol, pak i za to, aš je i on bil jedan put ježuvitar. Nego vas prosim, kade je taj kolej?

— Pul ježuvitari — reče pulicaj.

— A kade su pak ti ježuvitari? — pitam ja naprvo.

— Blizu sv. Justa.

— A kade je taj sv. Just?

— Ja dragi moj kume — reče najzada pulicaj. — Ako ćete tamo poć, treba da najdete jednega fakina, ki će vas za mali bečі tamo peljat.

No, to je bilo još najpametneje, nego vendar sam se kako ofendil, da me drži za takovega tovara, da ne bim znal poć tamo kamo me naputi. Ja se vadljam, ako ja rečem mojoj Marije, kade biva Grizilo, da će ga i po noće nać, akoprem je o na ženska glava.

Pak neka bude! Pozovem jednega fakina i rečem mu, ako će me za šesticu popeljat Ježuvitarom. On je pital dve, pak ja sam mu jih najzada i dal, samo da već jedan put pridem do Sala.

Hodili smo oneštahno vremena, on spreda ja pak za njim kako jedan cupi-lupi. Najzada pridemo do jednega portuna. On zazvoni, pak kada su se počele vrata opirat reče mi, neka grem ravno po skalah gore. Ja sam nebore šal, pak kada ti temu ne beše zajdem ti va jednu velu salu, va koj su po kanapah ležale kako kravi, da mi je prostite taneke — Matildi.

Kada sam ti se ja akoržil kade sam se našal, čapala me je takova fota, da bim bil od jada železo pregrizal. Per lamor de četiri! Ča bi rekla moja Marija da me tamo vidi? — Va hip sam bil na ceste, kade sam za sreću našal ono nišnimrvi, ki me je bil zapeljal va onu Sodomu i Gomoru, pak sam ga brate moj stresal, da je, ja mislim i Beneci videl. A bilo bi pobognji i krvi i mesa, da nisu nas odelili dva pulicaja. Nego kako sam bil razbeljen, sunem ti jednega od pulicaj, da se je zgorum kopiti obrnul. Sada su se oba vrgli na me, pak da neka grem s njimi na pulieiju.

— Kako vrazi ne? — rečem ja. — Ja mislim da vam je put dosta širok, pak ako imate ča tamo opravit, to morete lahko storit i prez mane.

Kada sam njim tako odbrusil, san otel poć svoj put, nego oni me sopeta primu, pak da te me peljat.

— A ja, tako se nismo pogodili — rečem ja. — Ja nisam nor ni pijan, da će mane neki peljat. Vas prosim lepo, pustite me na mire, aš bite mogli jedan i drugi zmerit cestu. — Pak se naputim va jednu crekav.

— Ne tamo, ne — reče jedan pulicaj.

— Ja ću malo videt crekav, razumeš hrvatski? Ako želiš i ti, ja ti ne branim, a mane ni treba da mi nijedan za petami stupa.

Sada su me pak četiri obstupili, ter mi zapru put k crekve, pak mi zapovedaju da neka grem s njimi.

— Ne razbijajte mi taneka — rečem njim oštro. — Ja grem kamo je mane volja a vi hote k vragu.

— Primimo ga — reče jedan. — Kad ne gre na lepem, će poć na grdem.

— No. Ako ćete tako, pak dajmo. —

Salo ali to su samo takovi, koji za Gulašem idu dok Talijani davaju beči (ala Nino i Žukvarić) ili pak takovi koji neznaju da su živi. Talijani va Pule, Poreče i va Trstu to uvidjaju pak se na svojga Bedintara i jade. Da pak našoj stranki — ako je moguće — ipak naškode dali su svomu Bedintaru zapoved, da ustroji u Liburniji socijalističku stranku.

Bedintar sluša zapoved svojih gospodara i u svojoj krpetini pozivlje delavce u Liburniji da se slože u jednu socialističku stranku. Gnjusne li sleparije!

Gulaševu krpetinu plaćaju istarski Talijani s provincijalnem novcem, da radi i piše za talijansku stranku v Istre. Talijanska stranka v Istre je pak najveća neprijateljica socijaiističke iliti radničke stranke. To se je vidilo leta 1900. kod izbora za petu kuriju va Pule.

Nauke talijanske stranke protive se onim socijalističke kako vrag Bogu. Dočim je fundamentalno načelo socijalističke stranke jednakopravnost svih ljudi, talijanska stranka v Istre hoće da samo talijanski „signori" imaju pravice a istarski kmeti i delavci nek budu njihovi „ščavi".

Nikad nije nijedna pijavica tako sisala krv kako ju sisaju talijanski signori v Istre istarskomu kmetu i delavcu bil on Talijan ale Hrvat. Talijaneska stranka v Istre je postavila nauku: „Kmetu ni delavcu ni treba pravica ni treba škole. — Škole su samo za gospodu".

I takova stranka hoće da po svojem Gulašu širi socijalističke ideje u Liburniji? Ako to nije vrhunac bezobraznosti neznamo ča je. Ne, u Liburniji nam ni treba talijanske socijalističke stranke a ponajmanje nam ju je treba u Opatiji. Za interese kmeta i delavaca v Istre skrbi i skrbit će u buduće još više hrvatsko-slovenska stranka u Istri, koja je socijalistička i demokratička jer se s jedne strane brine za dobrobit i korist i najnižega pučanstva v Istre — a s druge ne propusti ni jedne prilike da za to pučanstvo zahteva pravice koje mu idu navlastito obće izborno pravo, a koje pravice mu vladajuća talijanska stranka v Istre zubi i nokti krati.

Kod nas dakle ni mesta za socijalno demokratičnu stranku a najmanje za takovu kojoj bi bili na čelu jedan doktor Gulaš ili kakov od pulicije progonjeni Schneider. I gospodari i delavci v Opatije čuvat će se dobro da idu kakovim propalicam na bisak jer bi njim to moglo puno naškoditi. Ako Dr. Gulaš hoće za socijaliste propagandu delat neka ide va Pulj, Rovinj, Poreč, Kopar, kade delavci komać dišu pod talijanskem jarmom.

Nikako pak nima Gulaš pravo delit nauke našim poštenim delavcem, on, kemu delo smrdi kako vragu tamjan. On bi najviše mogal delit nauke svojim pajdašem va Kopru i Gradiški. To mu sporučujem.

Demokrat.

Izpod Veprinca

Ti divna zemljo kô da Bog Te prosu
Iz svoga krila čarobnu i mirnu. —
Ja stojim blažen, pa Te samo gledam .
I Tvoje stjenje i pučinu širnu.

I ćutim, ćutim i neznam izreći . . .
Sve s Tvoga lica tajne čitam čare
I slušam poviest Tvoju i sve gledam
O rane težke, što Ti još krvare.

A more divno — ono tiho sniva
S brežuljka, s crkve naše zvono zvoni
A podno nogu talas mi se ljulja
I našim glasom blaženo romoni . . .

Opatija, 8. rujna 1902.

Mihovil Nikolić.

Domaće viesti.

Mili gosti. Ovi dni su se nahajali v Opatije tri naša pjesnika i to: Dika i Glava svih naših pjesnika g. Silvije Str. Kranjčević, pa ljubki i mili pjesnik g. Mihovil Nikolić i naš poznati i obljubljeni pjesnik g. Rikard Katalinić Jeretov. Ti su gosti ponesli najlepšu uspomenu od našega lepega kraja. Dao Bog, pak ih mi vidjali koliko gušće!

Plaćeno smradne laži. Nino Rožin, kada je ono neki dan „a scondon" dal ćepu g. R. rekal je: — Te ju benj Talijani platit". To smo mi od prej znali, kako znamo i to, da Talijani plaćaju sve, ča misle da bi moglo nam naškodit. Tako plaćaju Krstića da riga sve zlo proti nam i tako su i one smradne laži, ča ih je on va zadnjem broje svoje nesnagi napisal proti Hrvatom va Zagrebe i va Hrvatskoj sve same plaćene — smradne laži.

Mi bimo duboko uvredili naš lepi i dični hrvatski narod kada bismo ga branili proti smradnim od Talijana plaćenim lažam jednega Sala. Salo je za nas svršil obstajat i ako ga mi kadagod spomenemo činimo to za to da pljusnemo Talijane, ki ga drže i plaćaju, i mislimo, da ako talijanska „camorra" ima još iskru poštenja va sebe, da mora na svojem obraze ćutit kako ju pali najveća sramot, kada njoj se predbaci ime jednega stvora, kega je tršćanski „il Sole" tako lepo opisal i ocrtal.

Ne, nam nije stalo za one gnjusne psovke, ča ih on siplje na naš slavni narod one se psovke, ono se blato vraća na njegov obraz i na obraz oneh ki ga plaćaju. I va istinu članak: „Zagrebačka večernja" nije nego očita i najgnjusnija pljuska istarskim Talijanom.

Evo, čujte!

„Divjaki! divjaki!" riga Krstić na naše dične Zagrebčane, ki su ustali proti Ciganom srbskim, ki su va svojoj mahnitosti dan prije pisali i govorili, da bi trebalo istrebit i utući sve Hrvate. Divjaki! riga plaćeno pero proti našim krasnim rodoljubom, i zaboravlja, da je pred par let tu istu besedu a i puno drugeh grjeh rabil proti Talijanom va posve drugačijoj prilike: naime kada su ono kako divlje zveri va Pirane s kamenjem napali na naše mirne zastupnike, ki su se vraćali iz Poreča, kamo ih je bila poslala volja naroda. I „krvoločne zveri" i „nemani" i „hiene" — sve je to prosipal onput proti Talijanom, i još je tom istom prigodom pozival naše ljude, da zamu toljagu, pak da udru na Talijane! Da su ga recimo naši ljudi ovde poslušali, bi bili i onda divjaki? To pitamo mi Talijane, koji plaćaju Krstića.

A ako su oni kadri dokazat, da mi pišemo neistinu, mi ćemo za uviek odložit pero i prvo ča ćemo učinit bit će: služit njim onako kako bi to oni oteli, naime kako pravi „ščavi".

Tako odgovaramo mi na smradne laži njihovega plaćenika, ali ne radi njega, nego, kako smo već rekli, radi njih, znajuć da im s ovim hitamo na obrazinu pune lopati najgrjega blata.

Krstiću pak odgovaramo da u Zagrebu je bilo ovih dana dosta smutnje. Tamo se i tuklo i rušilo ali jedno se nije dogodilo, naime to: da od sveh oneh 20 tisuć ljudi ki su va Zagrebe demonstrirali ni se našal ni jedan, ki bi razrezal kakvo malo dete, pak ga hitil va provažu.

Reichswehr i čifutske novine va Beče i druguda. Neprijatelji našega naroda su se i ov put pokazali va pravoj svojoj slici — oni su zagrebačke dogodjaje upotrebili, da na nas Hrvate izkale svoju smradnu žač. Tako „Naj fraj Presse" a tako i druge nemške i talijanske novine pune su svakakoveh uvreda protiva našemu narodu. O tom mi govorimo na prvem meste našega lista. —

Ovde bimo oteli spomenut samo ovo: Kad su Talijani ubili Carnota, predsednika franczeke republike, franczeki je narod, najciviliziraniji va Europe, po sveh gradeh i gradićeh napal na Talijane, provalil va njihove butigi, razoril i odnesal sve ča je bilo va njih. Va Parize se to dogadja svako leto. A ki se ne spamećuje ča su Talijani storili pred par let va Romanje i va Milane? Koliko ubojstva, koliko tatarije, paleži i strahoti? A kada su ono neko leto podeštu od nekega mesta va Romanje zaprli va kuću pak ga nutre važgali? A Sicilijanci? A Napoletani? Kakove strahote počinjaju ti ljudi! A Španjoli va Barcelone i drugde? A iredentisti va Trste ovega leta, ki su provalili va butigi i raznašali i krali sve ča njim je do ruk prišlo? To su anjeli, ča ne? — Hulje! lupeži i razbojnici ki će da hite sramotu na naše ljude radi jedne lepe i častne demonstracije!

Neka pogledaju doma i neka pred svojim pragom metu blato, kega su prepuni. Infamni i perfidni gadi! I da bi ki govoril, nego Talijani, ki su svetu dali jednega Luchena, jednega Caseria, Brescia, Musolina i milijone svakakovih briganata lopova i razbojnika!

Nego hvala Bogu, namjerili smo se ipak na jedan pošten glas, na glas, ki vredi više, nego svo drečenje i riganje obrezanih i neobrezanih Abreja.

Mislimo na „Reichswehr", na onaj znameniti nemški list, ki izlazi va Beče. Taj list ima ta namen, da našu Austriju brani proti njijim vanjskim i nutarnjim neprijateljem. To je vojnički list, list, koji zastupa najviše državne interese. E pa dobro. Ta znameniti i čuveni list pisal je ovih dan proti Talijanom Austrije, da su iredentisti. Nego dokle Talijani gledaju kako bi spali pod Italiju, Srbi gledaju pak kako bi se naše zemlje združile sa Srbijom i s Crnogorom. Za to „Reichswehr" napada žestoko na Srbe i na Talijane, dočim nas Hrvate brani i piše da smo mi od vavek bili vjerni podanici našega Premilostivega Cesara. Premda mi ne marimo za to, da nas nijedan brani, ipak nam je milo da se je našal jedan nemački tako znameniti list, ki je tako lepo pravedan napram našemu narodu.

Kako je u Zagrebu? Sada su bila dva blagdana a vrieme liepo. Po ulicah vrvilo je množtvo svieta sve do kasno doba noći. Sve je mirno, te na minule dane ne podsjeća ništa, osim ako se gdje pokaže koji odjel vojnikah. Do sada nisu imali povoda da posreduju, odkako je od 4. o. mj. nastupio podpuni mir, a nadamo se, da ne će ni imati. Obzirom na to, što su nastupile prilike kakve su bile prije izgredah, nadamo se, da će se dokinuti mjere, koje je bila izazvala nužda za nemirnih dana. Tako se općenito želi, da se barem do 11 satih dozvoli boravak u gostionah i kavanah.

Krstić i opet odsudjen. Na 5. o. mj. bila je na tribunale va Trste razprava proti Kratiću i to radi onega članka ča ga je napisal va „tete Jambrožije" kada je ono prišal vanka s pržuna. Taj članak je imel naslov: „Un episodio della lotta nazionale in Istria".

Kako je taj članak bil pun svakakoveh nepodobščin, kakoveh su puni i drugi njegovi članki, vidi se najbolje od tuda da ga je sud odsudil na 14 dan pržuna i na troški od pravdi.

Sada jedan bukunić s o m i:

Za laži ke je pisal proti g. Podmeniku pržuna	3 meseci
Za laži ke je pisal proti onemu žandarmu iz Roča	1 mesec
Za laži ke je pisal va članke „Un episodio" itd.	— 14 dan
Sve skupa	4 m. i 14 dan

4 meseci i 14 dan. Krstić će va to vreme jist ala maka ječmik, a Talijani će pak prišparat 450 fijorini. Ja barem tako mislim, da ga nete plaćat va vreme, ko bude nutre. Bili bi veli tovari, da bi ga plaćali!

Crkvene svečanosti u Baški. Za blagdan porodjenja Bl. Djevice Marije kao i za neke druge blagdane svake su godine u Baški osobite svečanosti, kod kojih sudjeluju ne samo Bašćani sa Jurandvorci, Batomaljci i Dražani, nego takodjer mnogi pobožni ljudi iz bližnjih i dalnjih mjesta otoka. Ne fale nikad ni Senjani sa svojim navlastnim izletnim parobrodom, a biva skoro svake godine takodjer izlet iz Rieke. I ljetos bilo je svega toga, i u većoj mjeri.

A bio bi došao izvanredno takodjer izlet iz Pule, da nije tamo stanujućih Bašćana zaneslo pak u zadnjem hipu izdalo ugarsko - hrvatsko parobrodarsko društvo. Svečanosti su crkvene. Pol urice daleko od Baške je hodočastna crkva Bl. Djevice Marije Goričke. U tu crkvu hodočasti pobožan svieta svake godine. Ljetos je to bilo sve na veliko.

Posebni tiskan razpored oglašivao je crkvene svečanosti.

Crkva Bl. Dj. Goričke popravila i obnovila se je marom Baščanskog župnika velečastnoga g. Antona Andrijčića, crkvenih starješina i puka. Popravljena je i obnovljena tako, da je sada možda najljepša na otoku Krku. Sva je poslikana svetimi slikami po slikaru Antonini iz Zagreba. Glavni oltar mramorni izčišćen je, a po stranah napravilo se je dva posve nova, takodjer iz krasnoga mramora.

Već večer dne 6. sabralo se je mnogo pobožnih ljudi oko crkve koji su tu moleć probdili cielu noć.

Jutro dne 7. pripeljao se je iz Krka presvjetli biskup Antun Mahnić praćen kanonikom Antunom Orlićem i dróm. Klementom Bonifačićem. Dočekan bi mnogobrojnim svietom, zvonenjem i pucanjem. — Na čelu ljudi župnik, načelnik, crkveni i občinski starješine. Pomoćju svećenika obavio je presvietli biskup sv. čin posvećenja crkve, koje je trajalo od 8 i pol do poslje 11 sati sve dakako u starom našem slavenskom jeziku. Posvećenju sliedila je tiha, glagoljska sveta misa. Poslie objeda, priredjenoga od gosp. župnika, za biskupa njegovu pratnju i pozvanike, medju kojim bijaše takodjer zastupnik naroda prof. Vjekoslav Spinčić, bio je biskup odpraćen u župnu crkvu sv. Trojice.

Privrnem rukavi i opljunem dlani, pak se stavim pred njih.

Mej tem se bilo okolo nas nabralo sve puno ljudi. Kada me je jedan pulicaj prijel zasmudim mu je po nopak, da ga je valje krv oblela. Na to su oni drugi potegnuli sablji i neznam niš pravo, ča bi se bilo od mane dogodilo, da me nisu nekako ljudi od njih odelili. Onda mi neki reče, neka brzo kamo pobegnem, aš da ako me odpeljaju na puliciju, da mi ne fali ki mesec hlada, jerbo da sam udril pulicaja. Na ove besedi sam se valje spametil na Mariju i Grizilota, pak sam brzo opalil prasicu va drugu kuntradu.

— Diamberle! — Sada ne ostane drugo, ako ne ravno doma poć. Neka gre k vragu Salo i ča ga je!

Ja nisam prišal va Trst, da se po pržuneh povaljujem i s pulicaji natežem. Zato skočim va prvu karocu, ku sam trefil, pak mu zapovem neka brzo goni.

— Kamo? — zapita kučer.

— Ravno na štacijon — rečem, pak se stisnem, da me ne bi ki pulicaj zapazil.

Kada smo prišli na štacijon, skočim do škuljice, kade se davaju buletini, pak zapitam kartu za Matulji.

— Na šest večer — je bil odgovor.

— Ala jezero vrazi pojalo dušu i telo! Ča sada? Tuhtan i tuhtan ča ću sada i ča neću, ma ni jedna pametna mi neće va glavu. Po grade se ne smem kazat ni klatit aš bi me mogli ćapat, ovde sopeta čekat do šeste večer ne morem.

Najzada odlučim poć va ku bližnju oštariju i tamo dočekat vreme od partenci. Za to zamem jednu zaprtu karocu i rečem kučeru neka me pelje va jednu oštariju. Pak sam bil najzada i lačan kako vuk.

Kada sam dobrahno prćuh podprl, zapitam oštara ako bim mogal dobit jednu kamaru aš da bim rad mrvu odpočinut ča sam bil valje i poslužen. Komać sam malo odahnul na onoj mehkoj kantride, pak počel promišljat, da me ćapaju, ča bi prez mane Marija.

Baš sam bil počel sled klimat, kada pride oštar va kamaru, pak mi da knjigu va ku da neka zapišem svoje ime.

— I ta je lepa!

Da se va nju zapišem to bi bilo lih tako, kako da se sam pulicije nudim, a ja hvala Bogu sam pasal sedam let. Namor nisam ni na glavu pal. Za to rečem oštaru, da ću se kašnje podpisat, pak zakračunam vrata i do mala zaspim.

(Svršetak sliedi.)

Ta je sam presvjetli biskup, uvjek našim starim jezikom obavio blagoslov sa presvetim Otajstvom, on izpitivao djecu, krizmance, pak krizmao.

Drugi dan na sam blagdan porodjenja Bl. Dj. Marije bila je u crkvi Majke Božje Goričke svečana pontifikalna sv. misa, koju je odslužio presvjetli biskup Anton uz veliku pratnju. Bila je natlačena crkva ljudi, a bilo ih je mnogo koji su morali izvana prisustvovati službi Božjoj. Kolikom pobožnošću su ljudi pratili svu svetu misu, čitanu i pjevanu po biskupu u jeziku koj prilično razumiju, u našem staroslovenskom. A kako su tek ljudi pratili očmi biskupa kad se je poslije odpjevanog sv. evangjelja popinjao na propovjedaonicu, i kolikom pažnjom slušali njegove rieči kroz cielu uru!

Vidili su i čuli pravoga apoštola sv. katoličke crkve, kako na temelju rieči: — spas naš — vjera" potiče na čašćenje blažene Djevice Marije, koja kao uvjek tako i dan danas čini čudesa naprama onim koji u nju vjeruju, koji se u obće drže kršćansko-katoličke nauke.

U propovjedi u kojoj je biskup pohvalio župnika i starješine kao i cieli pobožni puk, nije manjkalo ni pokudjenje onih koji psuju na vjeru i kleveću svećenike i stanovitoga smradnoga listićine koj, plaćen, tiskom čini ono što drugi naustice čine. Što je taj pravi apostol sv. crkve dalje govorio, to se je jače uzpaljivao, to je jače iz srca k srcam govorio, tako da je prema svrsi bilo čuti po cieloj crkvi jecanje, i viditi orošena lica svijuh.

Svečanoj sv. misi sliedio je blagoslov sa presvetim otajstvom uz pjevane litanije lauretanske. Poslie objeda, i opet kod gospodina župnika, bila je u crkvi svečana večernja, staroslavenska, kao od vajkada, predvodjena samim biskupom, onda blagoslov uz litanije s presv. Otajstvom, te konačno odrešenje mrtvih, u crkvi i izvan crkve. —

Treći dan dne 9. već rano u jutro misio je i presvjetli biskup u crkvi sv. Ivana na groblju, dosta visoko nad Baškom, gdje bijaše pred 100 i više godina grad Baška, dočim je sadanja Baška malo po malo nastala kašnje, i zove se pravo rekuć Pod-Baška, jer sazidana uz more, pod nekdanjom od koje već neima, osim crkve, nego ruševine, i krasni noviji nadgrobni spomenici na groblju. Crkva se je i tu napunila ljudima, koji su došli pomolit se za svoje pokojne, za koje je posebice i vrhovni pastir žrtvovao nekrvavu žrtvu i blagoslovio grobove. — Presvietli se je po svuda pokazao jako zadovoljnim, a osobito je pohvalio pobožnost i kršćanske krieposti puka i njegovih crkvenih i svjetovnih poglavara. Ljudi opet ne mogu se donahvaliti biskupa, koj je pokazao toliko ljubavi, susretljivosti, izmed duhovnoga višega pastira i njegovog stada! Uzdržalo se tako i na dalje, i tu i drugud, i Bog pomozi u to!

Dne 8. bio je u Baški izletni parobrod iz Rieke, a dne 9. iz Senja. Izletnici povećali su na mnogo živahnost koja je vladala te dane po cieloj Baški i njezinoj bližnjoj okolici. Bilo je i tamburanja. Od mala se je najme u Baški ustanovio koli muški toli ženski tamburaški zbor. — I jedni i drugi liepo napreduju i već mnoge naše narodne pjesme upravo krasno udaraju. Svi su njim za to jako zahvalni.

Pjesmom i tamburom plemeni se srce u svakom obziru i kriepi narodno hrvatsko čuvstvo. Baška liepo napreduje uza sve prirodne nevolje koje su ju stigle osobito tečajem ove godine: uz filokseru, velika bura i dielomice krupa.

Božjom pomoćju popraviti će se i to, i Baška biti, kako njoj je sam presvietli zaželio na otoku ne samo prva po veličini broju stanovnika, nego i po kriepostih ljudskih, kršćanskih i domoljubnih.

Samoubojstvo od soldata. Kako se zna bili su pasani dni soldatske manovri niže Poli. Mej drugemi soldati nahajal se je tamo neki Andre Iskra, ki se je pak, kada su se vozili s manovri va Trst, na vapore s puški ubil od straha pred kaštigum, ka ga je tamo čekala. Neki deju da za to ča je našega presvetlega cesara uvredil, drugi pak sopeta, da ni otel va nekoj stvare svojega predpostavljenega poslušat.

Ta nesrećni čovek bil je za sigurno Kastavac tamo negde iz Studene ili Lisca. On je nebog ovde već svoju finil, a tamo neka mu bude Bog milosrdan!

Naša braća u južnoj Africi za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Kako je žarka ljubav spram naše družbe zahvatila dubokog korena u narodu našem dokazuje to i ovaj slučaj.

Dne 10. augusta o. g. sabrala se u gostioni Mata Majnarića u Capstatu liepa kita naše vredne braće Hrvata sve samih radnika. Medju njima bilo nekoliko Istrana, dokle su svi ostali iz hrvatskog Primorja. Dobri se prijatelji krasno zabavljali i pjevajući naše narodne pjesme veselili se, kao da su u svom milom domu.

Za vrieme te liepe, upravo domaće zabave palo je i nekoliko liepih govora i nazdravica. I došao je red na našega vriednoga domorodca g. Antona Poščića-Cimbića da i on štogod progovori.

Kud će suza nego li na oko: — na što će njegova rieč, neće li na našu plemenitu družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Vredni naš prijatelj je spomenu s, kako je sveta svrha i zadaća naše družbe i još nije bio pravo ni svršio, a već su svi ustali i uskliknuli gromovito: Živio! Živila družba! Živila naša Istra! I koliko bi okom trenuo već se svatko od prisutnih mašio rukom u žep i u jedan se mah sabrala za našu družbu lepa svota od 4 lira i 15 šilinga englezke vrednosti.

Taj je novac poslan na družbinog blagajnika veleuč. g. dra. Fabianića.

A sada evo imena vriednih i dobrih darovatelja:

Gosp. Mate Majnarić iz Delnica 10 šilinga, gg. Josip i Ivan Kučan iz Hreljina svaki po 10 šilinga, g. Luka Brožićević iz Crkvenice 5 šilinga, g. Petar Kružić iz Hreljina 10 šilinga, Franjo Tomić iz Bribira 5 šilinga, Nikola Mačešić — Grižane 5 šilinga, Anton i Josip Poščić-Cimbić iz Veprinca svaki po 10 šilinga, Filip Kučan — Hreljin 3 šilinga, Anton Ružić-Stojan — Hreljin 2½ šilinga, Ivan Uhel iz sv. Jakova — Seljavice 10 šilinga. Ukupno 90 i pol šilinga.

Vrhu toga darovao je svaki pojedinac ½ šilinga u ime troška za odpravu sabranog novca u Volosko.

U tu se svrhu sabralo još te 6 šilinga. Od tih 6 šilinga potrošilo se za poštarinu 1½ šil. a ostala su 4½ šilinga, koji pripojeni prvoj svoti od 90 i pol šil. čine ukupno 95 šilinga ili 4 šterlinge i 15 šilinga.

Mi smo ovo napisali za to, da se vidi kakovih mi krasnih ljudi imamo tamo u dalekom svietu. Mi gledamo s ponosom na te naše vriedne rodoljube na te krasne korenike naše. I ganuti smo pred izkazom tolike domorodne ljubavi. Mi ih pozdravljamo te mile naše ljude u dalekom svietu i želimo da bi se i drugi od njih mogućniji ljudi ugledali u preliepi njihov primjer. Živili naši dični radnici! — Živili prijatelji naše družbe! Živili! — i sretno nam se vratili u liepu i milu tako teško prokušanu domovinu našu!

Valčić se jadi. Veli lovranski Talijan Pepič Valčić s Kozljaka se jadi na one naše dične frajlice va Lovrane, ke se vade igrat na tamburice. On da je ovi dni rekal va velem jade: — Dobro, neka Hrvatice sopu na tamburice — ja i onako znam ča ću storit. Ja imam tri kćeri: dve od njih te igrat kitaru, a mlaja — Cezira — flaut. — Pak ćemo onputa videt čigova će više valjat.

Immensa idea, rekal je stari Tonić. On da će pomoć z violinom, a Burina z bombardonom. To će bit muzika, to — altroke provažari z Reki. A znate, ki će bit kapelmajster od te bandi del rejimento „Ne boj se ga?" Ki drugi ako ne naš lepi i srdačni Francele Velušić.

Ju mane, ju mane! Ja grem valje v Reku da kupim malo vati za moje delikate uši! — — —

C. kr. bilježnik (notar) na otoku Krku. Na otoku Krku je sedam občin, a od ovih je šest posvema i čisto hrvatskih, a samo jedna je talijanska. Stanovnika broji otok preko 20 tisuć, a od ovih je Talijana samo jedna tisuća i pol, a svi drugi kremenjaki Hrvati.

Navel sam ovi broji, da jasno i čisto budem mogal ljudem predočit koliko je stalo c. kr. notaru na otoku Krku do ogromne hrvatske većini, do zajika kojim se taj puk služi; koliko mu je stalo do pravice i do zakona.

Gosp. notar bi moral znat, da se moramo mi svi, dakle i on pokoravat slovu zakona; da nismo mi na svetu radi paragrafa nego da su paragrafi za nas. Tako je i § 13. od 25. julja 1871. D. Z. L. Br. 75 stvoren za svi notari dakle i za notara na ižnli Veljskoj.

Pogledajmo malo ča ta paragraf nalaže gospodi notarom a i onomu vejskomu. §. 13. mej ostalim piše i nalaže: Svojstvo notara, pa ime pokrajine i mjesta imadu biti navedeni u zajiku, ki je običajan va dotičnem okružju, a kad u kojem okružju ima više nego jedan običajan zajik, tad moraju bit va svakem od ovih zajik".

Gospodine nobile de Petris, ča vi ne znate za ovi paragraf? Ako ne znate, ovde vam ga stavljam pod nos, da ga budete od sada naprvo znal i strogo obdržaval. A ako ga znate, to vas pitam, kako opravdavate to vaše postupanje, da se ne držite zakona? Kako ćete se opravdat, što ignorirate jezik ogromne većine pučanstva na otoku Krku? Gdje vam je na pečatu hrvatski nadpis? Deklem ili .... ili!! Sapienti panca.

Nini ć.

Lovranski dirijente. „Narodni list" je pisal va zadnjem broju nešto o našem Kranjolinu, giede nekih klobuka i libri za školane. Za klobuke smo već na čistem. Njih su dobili kako je već rečeno, školani iz talijanske škole, a iz hrvatske nijedan.

„Narodni list" je pisal i radi libri. — Njemu se nekako kurioso videlo, da nisu siromašni školani iz hrvatske škole nikakovih knjiga dobili. Za to je i sumnjal na dvoje ali da nisu školske oblasti takvih knjiga poslale, ili ako su ih poslale da ih naš Kranjac de Sezana nije razdielio med hrvatsku djecu.

Ča mislite da je od ovih dvih istinito? Prvo ne, jer školski nadzornik u Voloskom kaže, da je poslao knjiga i za hrvatsku školu. Drugo je lahko pogoditi. Kogoma nije razdielio tih knjiga med hrvatsku djecu. Nastaje pitanje, gdje su te knjige? Kamo ih je stavio šijor dirijente? Ča su Vam rabile za ono mesto, koje ne ćemo imenovat, šijor nobile de Sežana? Tako postupate vi sa hrvatskom školom va Lovrane?

Gdje ste pak vi slavne školske oblasti? Da bi ovo jedan hrvatski učitelj počinio bila bi ga talijanska camorra već sto put na križ pribila.

Grosmanu, štiteniku talijanske klike, je sve dopuščeno, njegovoj zlobi neće da ni jedan na put stane.

Mjera je puna i prepuna, za to pamet u glavu Lovranci. Budite s onemi ljudi, ki poštuju vaš jezik i skrbe za vaše otroke a ne s onemi, ki vam otimlju ono, ča vam drugi daruje. Talijanskoj školi kupuje občina libri na stotine a hrvatskoj niti jedne. Šijori raprežentanti! oči imate, ali ne vidite.

Pozor! Va Lovrane su se svi črni iz pakla digli proti novoustrojenom „tamburaškom zboru" i vrijednim tamburašicam i tamburašem. Ah! to im je trn va oku. Zadnji pasani mesec se je cela poperdilska vojska digla proti temu društvu, da ga uniši. Al kako da ga uniši, kad je na trdem fundamentu sazidano. Pokazali su svoju 20 stoletnu talijansku bruturu. — E, bačva daje onakvo vino, kakovo ima. Furešti su bili već počeli govoriti, da su med Zulukaferi va Afrike.

Puli te vojske si je stekla posebnih zasluga i medalj od guere fortica „Palazzo cristallo alle tre stazioni", ale po domaću „alle tre stelle". Izvan teh „tre stelle" i kapurala Vlaha onorato con medalja „de patate" se je odlikovala po salamenski i ona druga zvezda našega oštara Fratar. Storila je i ona svoj porcijon. Va kante i va švikanju je dobila prvi premij. Sada su njoj popucali piski nje i trim stellam, ali da će se brzo počet iz nova pokazivat za stoletnu talijansku bruturu.

Ne dodajemo niš temu, već upozorujemo naše prijatelje iz Opatije i Voloskoga koji hode va nedeljah va Fratrovu oštariju na žmulj vina, na ono staro „Svoj k svomu."

Fratru i fratarice su dobri hrvatski beči, ali nam nisu one smradne demonstrativne pjesme ke kanta njegova šinjorina proti Hrvatima.

A vi šijor paron de oštarija ne zamerite ako bi se koja litrica va vaše oštarije manje ispila. Zahvalite se onda Vašoj frajli ka zna lepo švikat i pametne ulicom prolazeće vriedne Hrvatice izazivat.

Pak da ne delaju za Italiju! O najnovijem iredentističkom rovarenju ima „Grazer Volksblatt" dopis, koji glasi:

„U Rimu je stvoren tršćansko-istarski odbor, komu je svrha, da talijanski narod slikom i pismom razdražuje proti Austro-Ugarskoj, u drugu ruku da neprestano potiče talijansku vladu na njezinu tako zvanu dužnost, da osvoji Trst, Istru i južne Alpe. Odbor je izdao ovih dana proglas, koji čini klasičnu jeku zdravicah u Berlinu. Ponajprije se tvrdi, da stanovnici Istre (gdje ima preko dvie tršćine Hrvatah i Slovenacah) osjećaju istu ljubav za kuću savoysku, kao i istarski Talijani. Za to pozivlju istarsko pučanstvo, da se sjedini sa Italijom. Tudje vlade (misli na Austriju i Njemačku) tjeraju Italiju na bezplodna poduzeća u Africi, kušajuć udaljit Austriju od Jadranskoga mora koje je bezprieporno vlastničtvo.

Koliko god je istarski odbor obradovan — nastavlja se u proglasu — nad počastnim dočekom talijanskoga kralja u Petrogradu i Berlinu, ne može on na ino, već da podsjeti talijansko ministarstvo na njegovu prvu dužnost, da se pobrine kod saveznikah, da Istra bude sjedinjena sa Italijom. Prije nego se zaključi savez, nuždno je čuvati svoja prava.

Odbor se nada, da će vlada Viktora Emanuela Savojskoga vršit u tom pogledu neustrašivo svoju dužnost!"

O ovom važnom članku progovorit ćemo drugi put.

Otvoreno pismo.

Slavno

c. kr. kotarsko Poglavarstvo

Volosko.

U našem mjestu ustrojio se tamburaški zbor. Taj zbor ima svoje vježbe u hrvatskoj Čitaonici, koja se nalazi u glavnoj ulici „na Vrateh".

Pristašem tobožnje talijanske stranke taj tamburaški zbor je trn u peti.

Svaki večer kad se tamburaši vježbaju nahrupi na javnu cestu biesna četa talijanaša te neprestance demonstrativno zviždaju i urliče pjevajuć razne pjesme, kojima se vriedja hrvatsku narodnost. Stranci se čude da se takva šta dopušta. U Africi medju barbarima se takva šta ne dogadja!

Takov postupak mogao bi dati povoda da i najmirnija krv uzavrije.

Jeli c. kr. žandarmerija to sve svojim predpostavljenim oblastim javila?

Misli li to slavno c. kr. poglavarstvo i na dalje mirnim okom gledati takove demonstracije i takav zulum proti mirnim državljanom?

Medjutim mi izjavljamo da ćemo poduzeti i drugih mjera da dodjemo do svojih prava.

Lovran, 1. rujna 1902.

Pripadnici domaće hrvatske stranke.

Stjepan Bačić otvorio je u Voloskom br. 22 svoju

kovačnicu

te se p. n. gg. vlastnikom i poduzetnikom najtoplije preporuča.

Radnje izvadja solidno, brzo i uz najniže ciene.

Br. 3060—02.

Oglas jeftimbe.

Uslied zaključka občinskog zastupstva stvorena u sjednici od 23. augusta t. g. ima se dograditi cesta u Skrbićih do novog Opatijskog groblja, te se ovim pozivlju poduzetnici koji su voljni tu radnju izvesti da do dana 25. tek. mjeseca predadu u občinskom uredu svoje zatvorene ponude providjene sa jamčevinom od 5% od ciene za koju preuzimlju radnju.

Odnosni plani, što se ima učiniti kako i pod kojimi uvjeti mogu se uviditi u občinskom uredu svaki dan u vrieme uredovno.

Glavarstvo občine.

VOLOSKO, dne 9. septembra 1902.

Načelnik: **Dr. Stanger.**

Višekrat odlikovana ⁂ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Oglas.

Za našu izdavaonicu voznih karata na gatu u **Opatiji**

traži se jedna

Gospodjica

Prednost imati će one koje poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik. Ponude imadu se upraviti na družtvo.

Ugarsko-Hrvatsko dioničko pomorsko parobrodarsko družtvo.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusr, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitici, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstv za sve želudčane bolesti.

Posujilnica u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u občinama: **Pobri, Perenići, Kućeli, Bregi i Bukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatorijuma,**

specijalista na tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania hr. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

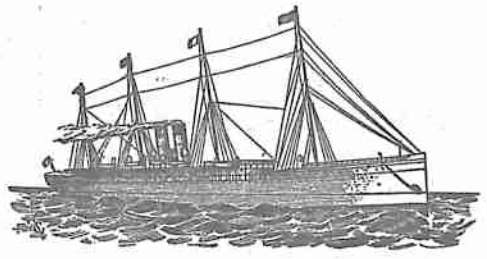

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nuždno da znadu čitati i pisati

Tiskara

V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz **vrlo umjerene ciene.**

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Ivan Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uloženo iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tisak ra „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ talazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 3 kruna, za sa-ljake 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk-om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po retku na više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 38. Volosko-Opatija u četvrtak 18. rujna 1902. God. III.

Pak da ne delaju za Italiju!

Pod tim naslovom smo mi va našem „Narodnem listu“ od pasanega četvrtka donesli viest, da se je va Rime ustrojil tršćansko-istarski odbor, kemu je svrha, da nastoji, kako bi koliko prej Italija pograbila Trst i Istru.

Taj veleizdajnički odbor dela neumorno oko tega i nastoji kako bi Talijane va Italije nahuckal proti našemu cesarstvu samo da bi koliko prvo prišlo do gueri mej Austrijom i Italijom. — Dalje se veli, da je prva dužnost talijanskega ministarstva, da se pobrine kod saveznika, da Istra bude sjedinjena s Italijom!

Odbor zaključuje s ovemi besedami: „Odbor se nada, da će vlada Viktora Emanuela Savojskoga vršit u tom pogledu neustrašivo svoju dužnost.“

Ćareje se ne more govorit! Tu je sve jasno — tu ne treba nikakovega tumača. Odbor istarskeh Talijani va Rime i va Istre nastoji, da se naša zemlja sjedini s Italijom.

To smo mi i od prej znali. O toj smo stvari već sto puti pisali — na to smo mi ciljali i va onem članke „Narodnega lista“, kade smo govorili o letošnjih manovrah na našem moru. I za čudo: gornja izjava istarskoga odbora kako da je upravo na vreme prišla, da zapečati i nekako da podpiše istinitost naših tvrdnja.

Dakako da je on naš članak ubol va srce naše Talijanaše, i za to su odmah naložili svojemu plaćeniku na Matuljah, neka odgovori na one naše besedi i neka nas tobože pobije.

I talijanski plaćenik je zel v ruki pero i kako protu-odgovor nadrljal je članak pod naslovom: „Zlobno razdraživanje“.

Va tem članke stoji, da mej Austrijom i Italijom ne obstoji nikakovega neprijateljstva, čemu da su najbolji dokaz „nazdravice“, ča su ih ovi dni za stolom izmenili talijanski i nemački cesar. Ovako bedasto more pisat samo jedan Krstić. Ako ni imel drugeh argumenti da nas pobije, ako ne tega, mogal je mučat, pa bi s tim bil najbolju figuru učinil.

Nazdravice pak bile one carske i kraljevske ostanu vavek nazdravice, to nisu nikakovi „fatti“, kako on blezga — to su samo puste besedi — parole di convenienza — kakoveh obično ljudi prosipaju, a da pri tom i ne misle na niš.

Jedno su carske nazdravice ča ih sastavljaju ministri, ki se menjaju od dneva do dneva, a drugo je mišljenje i volja naroda. A mišljenje i volja naroda su jači od cesarskeh zdravic, jači su i od svih sveza i „aleanza“. Mi znamo to, da talijanski narod mrzi Austriju, a znamo i to, da talijanski kralj, da se ne zameri Talijanom, ni učinil vizitu našemu Presvetlemu Cesaru Franu Josipu I. kako bi to bila njegova dužnost.

O istinitosti oveh naših zadnjeh besed govori najzada i proglas tršćansko-istarskoga odbora, ki, kako smo videli, zahteva, da Italija ča prej okupira Istru i Trst. Su i to morda kakova zlobna razdraživanja? Ne — to su fakta — to su činjenice, ke same govore i gad je i smrad i veleizdajnik on, ki bi ih otel zamučat.

Ovakove se stvari ne smeju sakrivat, dužnost je svakega pravega patriote, da s odprtemi očijami gleda, ča se oko njega zbiva. A to činimo mi, mi neumorno i neustrašivo odkrivamo paklenske osnove talijanskih iredentista, a činimo mi to u interesu naše Prejasne cesarske kuće, u interesu našega Cesarstva, a najzada i u interesu nas sameh, zač mi se ne damo, niti se ne ćemo nikada dat progutat od mrzkeh barbari od preko mora.

Krstić govori, da je njemu stalo do Italije toliko, koliko i do Englezke, Francije i Nemačke. Mi to verujemo i znamo, da je njemu stalo jedino do oneh 100 fjorini, ča ih potežе svaki mesec od Talijani. Izdajica ni nikada ljubil nijednu zemlju ni nijedan narod. Njemu je glavno — trbuh i niš drugo. Ale Talijanom, ki ga plaćaju, stalo je do Italije — i kako im je stalo. To se vidi i iz oveh besed, ke se nahode va onem proglasu:

„Svi stanovnici Istre (dakle i Hrvati i Slovenci) osjećaju istu ljubav za kuću savojsku (talijansku kraljevsku kuću!) **kako i istarski Talijani!** Za to se pozivlje istarsko pučanstvo, da se sjedini s Italijom!“ ...

Po tom ovde nima već nikakove sumnji. Istarski Talijani osjećaju ljubav za talijansku, kraljevsku kuću, i oni, ti Talijani, pozivlju i Hrvate i Slovence da se sjedine s Italijom. To smo mi i od prej znali, a znali smo i vavek naglaševali, kako Talijani pripravljaju ovuda tlo za Italiju.

Mi smo to istaknuli i va predzadnjem našem članke i spomenuli smo, da je i naša vlada već počela odpirat oči ... Samo da ne bude prekasno. — Ča se pak tiče slavenskega pučanstva Istre, kega se pozivlje, da se sjedini s Italijom, to se sigurno misli na ono par mačak, ki su va istinu na sve pripravni, a tako i na to veleizdajničko djelo.

I tako se eto obistinjuje ono, ča smo mi vavek govorili, naime, da naši mački su pravi veleizdajniki i da bi oni za solad prodali sebe i svoj materinski jezik bezdušnim Talijanom. To vredi, dakako za mačje kapurione: manji mački ne razumeju niš, oni ne znaju, da i ne otejuć delaju za Italiju.

Dopisi.

Iz Mošćenic. Hvala Bogu naš stari magnifico nakon skoro punih devet mjeseca napokon se odlučio da sazove raprežentancu na sednu koja se obdržavala dne 30. augusta ove godine.

Dnevni red kao i zapisnik sjednica piše se kod nas u našem liepom hrvatskom jeziku, koji ostaje hrvatski napisan na občini, dočim oblastima šalje se ga u prepisu talijanski. Sve se razpravlja hrvatski, jer talijanski nije moguće, pošto ovdje Benatovi Talijani talijanski ne znadu. Dakle sve se razpravlja hrvatski, a zapisnik se Junti i drugim oblastima šalje u talijanskom jeziku kao da se Mošćenice nalaze u sred gladne Italije.

Nije li ovo sramotno i bedasto? Ovo je po novoj modi. Tako valjda hoće izdajica i talijanski plaćenik Krstić, veliki prijatelj našega glavara, koga je pred nekoliko dana u svojem najsmradnjem listu jako hvalio. Čestitamo mu!

Na ovoj sjednice teklo je sve gladko do same točke dnevnog reda koja je glasila: razprava za uvedenje občinskog nameta na potrošarinu t. j. na vino, pivo, rakiju i meso. Kod ove točke razprela se živahna razprava. Zastupnici naše stranke, to jest oni koji neće da mlepo slijede ono pogansko stvorenje, onoga gada i ništariju Arnauta i njegove nesretne pajdaše ovdje, bili su proti ovom nametu, ali kod glasovanja ostali su sa jednim glasom u manjini, i tako ovaj adicional bijaše prihvaćen. Od 22 na sjednici prisutna zastupnika (gosp. Tomo Kumičić iz Berseča bio je odsutan) glasovaše 21, to jest 10 za predlog Josipa Rubinića koji je predlagao da se nima postaviti adicionala, a 11 za predlog Josipa Peršića, koji je predlagao da se postavi adicional.

Kako rekosmo, naši su raprežentanti bili proti ovom adicionalu s razloga što ga komunu nije potreba, a škoditi će puno siromašnomu kmetu, koji će oštarom ceneje vino prodavati, a dražje će ga pak morati u oštariji piti — a občina će od ovoga imati jako malu korist.

Pak recimo da bi od ovoga i imala občina koristi, za što postavljati adicionale kad ih komunu nije treba i to još na ono iz čega siromah teško i mučno izvadi kakvu forintu za franke i domaću potrebu; pa u ovoj slaboj godini, kad je mnogi već sada zabrinut kako će prehraniti sebe i družinu. Nije dosta da plačamo debele adicionale, da nam drugi stavljaju sva moguća plačila pod kojimi već ne možemo ni dihati, eto sada još i nekoji naši raprečentanti, mjesto da

PODLISTAK.

„Mačak na rajže.“

Pripovieda Šapulić.

(Svršetak.)

Kada sam se zbudil bil je već mrak, pak prva mi je bila, kako ću se odonder neopažen spuznut.

Stavim fijorin na stol, pak malo po malo po prsteh sam se našal na ceste. — Skočim na prvu karocu, pak ala neka kuri na štacijon. Baš sam na dobu prišal. Zamem buletin, pak grem za drugemi. Za čas je zvon zazvonil, znamenje da će poć cug naprvo. Za to se naputim prema vratam. A kada temu ne beše, tamo stoje dva pulicaja, ki sigurno ne čekaju na nijednega drugoga ako ne na me — sam pomislel. Ča sada? — Znamem klobuk s glavi, pak zapalim verjinju, pak počnem se trt kako to užaju vela gospoda.

I riftik! Ja sam ju franjko pasal, pak ti se nebore zagnem va prvi vagon, ki je oprt. A bilo mi je baš drago, da sam va njega trefil, aš su bile klupi pravo fanjske, s crljenem veludom lepo obšivene, a mehke, sve misliš, da će ti spod tebe pobeć, pak mi je čudno bilo, da neće nijedan već nutra prit, va onako lepi vagon. Zato najzada zaprem vrata i se lepo stisnem va kutičac. Kada se je cug počel movljat, pride nutra kondukter.

— Prosim kartu? — me zapita.

Ja mu dam, a on, kada ju je videl, zadere se na me, kako da sam mu na rep stal: Čujete! Ovo je karta za treti klas. Kako ste prišli semo?

— Kroz vrata, pobognji, kako i vi. Ča morda mislite, da nisam kartu platil? — sam ga pital.

— To ne, nego ti si platil kartu za treti klas, a ovo je prvi, — reče on.

— Niš zato — odgovorim. — Ako sam preveć platil, neka tebe daju ča je od više plaćeno — počel sam ga i ja tikat, kako i on mane. — Ja sam zadovoljan ovde. Ovde mi je baš fanjski.

— Znam da ti je dobro, ma ćeš morat platit multu.

— Multu? Ča zato, da sam preveć platil?

— Ćemo se potle nać — reče i zalupi s vrati, da se je sve streslo.

Na prvem stacione odpre vrata i s njim stupi nutra jedan gospodin obučen skoro kako tršćanski pulicaji, pak je valje va mane jeknulo, da je morda po me prišal. Nego kada mi reče, da imam platit fijorin i pedeset soldi multi, valje se duša va me povratila, pak posegnem va svoju prilično već spražnjenu mošnju, pak mu dam drage volje, ča je pital. Za plaću pak me premesti va vagon s drvenemi klupami. Va San Petre sam tel da ča stavim pod zub, nego poj vraže k vragu, tamo sam zapazil sopeta dva šandarmi, pak sam se valje prestrašil, da su njim morda s Trsta telegrafali, da neka me fermaju, za to sam se stisnul va jedan kutić i čekal, dokle pride cug za Matulji. Namor je prćuh oneštalno krulil, nego ča ću mu. Ako ni bilo njemu pravo, ni pobognji ni mane.

Najzada prileti makina i komać se je fermala, najdem jedan vagon s drvenimi banki, pak šuknem se brzo va njega, da me ne bi videli s špicami.

Hvala Bogu najzada pridem i na Matulji! Sada sam se komać čutil siguran. — Kada ja pridem doma, moja Marija se je od čuda skoro odrevenela, kako ono jedan put — — — kada sam tako brzo doma prišal.

Vrag zel puliciju i ča je je! Sam šal va Trst, da ću nać Salo, pak na! Njega nisam mogal nać, ni niš nisam videl, a još manje mogal kupit kakovu mermoriju za svoju ženu.

Već ne bim šal va Trst, da te me lepo vuć četiri pari konji. Pak ne samo to, nego nisam se mogal ni pohvalit, da sam bil va Trste, aš vej se ga vrag, moglo bi se doznat, da sam to jas pulicaja na tla vrgal, pak onda lahko bim mogal poć va — hlad.

S jednum besedum rečeno: Nikad manj već va Trst.

nastoje kako je pronašao za zhodno niti da ga ukori kako bi po svojoj dužnosti morao. Sramota!

Još samo par rieči, gospodine uredniče pak smo odmah gotovi.

Jedan občinski zastupnik — sablja od dva taja kako ga ovdje zovu — koji reć bi da i nekoje naše naivne ljude za nos vuče, svaki tko neče, da na njegove i njegovih mameluka glupe hirove pristaje, te koji se nsudi što prigovoriti na korist ovog zapuštenog puka, po njemu svaki jest bedak. Poručujemo mu da se ne pristoji od njega nikomu prišivati bedake, već ako hoće tražiti bedakah neka ih traži medju svojemi mameluci. Mi mu jamčimo da će ih naći, još većih nego je sam.

Ovoliko za sada, a uztreba li, govoriti ćemo jasnije, jer neka ne misle stanoviti farabutti da se ih bojimo.

Noćna rosa

Umorena šuma spava
Zrakom pjesma podrhtava
Slavulj sivi plače sjetno
Svĕlo cvieće pramaljetno:
Sanke mrtve i sve nade
Prohujale dane mlade . . .
I pjesma mu tako vajna,
Da nebesa suze sjajna,
I na granje i na križe
Nebo biser — rosu niže!

Opatija, 9. rujna 1902.

Rikard Katalinić Jeretov.

Domaće viesti.

Izbori u Tinjanu. Oglašeni su izbori za občinu Tinjan. **Isti će se obdržavati u sredu na 24. i četvrtak na 25. ovoga meseca.** Talijanska camorra va Istre činila je i čini sve moguće, da bi ona naša lepa tinjanska občina pala u ruke kalabrežkim pijavicam. Ona je, ta camorra, zapovedela svojemu slugi Krstiću, da izmišlja svakakove pogrdi proti dičnemu našemu Defaru, samo da bi se ga pred pukom omrazilo.

I Krstić je rigal već kroz mjesece i i mjesece svako zlo protiva našemu vrednemu Šimetu, ali ono blato, ko je na njega sipal, padalo je nazada na njegovu bĳutavu gubicu i na gubicu sve kolike camorre. Naš puk va Tinjanščine ostal je čvrst i nepokolebiv uz svojega dičnega glavara, i mi smo duboko uvjereni, da će se sredu i četrtak dignut listom sve na noge, da pokaže poganem Kalabrezom, da je Tinjan ono, ča je vavek bil — naš i samo naš.

Tinjanci! Svi na noge! Teško vama, da padete u pandže tinjanskeh pijavic. I krv bi vam izmuzli kako su ju već izmuzli tolikim našim ubogim ljudem.

Pogledajte okolo sebe. Svuda vidite bogatstvo Talijana, a siromaštvo našega puka. Odkuda to? Od tuda, ča su Talijani od vavek muzli naš narod, otimali mu na prevaru, ono ča je bilo njegovo, krali občinsko i zemaljsko dobro, kako je to bilo va Buzete, va Motovune, Muggie i va Poreče — Rigo!

Čuvajte se dakle, da ne bi Vašim nemarom Talijani opet zauzeli tu vašu občinu. Jao si ga onda Vama i Vašoj djeci! Kako bi vas ta uboga djeca i u grobu proklinjala!

Tinjanci! Svi na noge i dodjite svi složni sredu i četrtak na biralište, gdje ćete dati sve vaše poštene glasove ljudem, koje vam bude predložila naša domaća stranka, kojoj je na čelu naš dični Šime Defar. U to ime nek živi naš Tinjan! nek žive dični i kršni Tinjanci, a s njimi i naš vrli Šime Defar! Živio!

† **Vjekoslav Poržiz.** Petak za polne umrl je v Opatije Vjekoslav Poržiz magister farmacije i suvlastnik ljekarne v Opatiji. Umrl je dosta naglom smrću — va pet dan je bil zdrav i — mrtav. Rodom je bil Čeh. On je došal k nam i medju nas kako brat k braće i kako takav on je ostal do svoje smrti. Malo ima stranaca v Opatije, ki bi bili od puka tako obljubljeni, kako je to bil pokojni naš Poržiz. A kako je on ljubil naš lepi materinski jezik vidi se to od tuda, da je va kratko vreme naučil tako lepo i pravilno hrvatski govorit. Drugačije pak je pokojnik bil čovek miran, dobar i ljubezan sa svakim, za to i je svakega raztužila žalostna viest o njegovoj preranoj smrti. — Bile su mu same 32 leta.

Nedelju na 14. o. m. bil je sprovod. Na sprovode bilo je jako puno ljudi, ča je najbolji dokaz, kako su pokojnika svi rado imali. Medju ostalimi videli smo i našega načelnika velečt. g. dra. Stangera.

Pokojniku, ki je za života bil dobar prijatelj našemu listu kličemo i mi iz sve duše: Bog ga nebeski pomiluj i bila mu lahka ova naša hrvatska zemljica!

† **Ivan Nabrgoj.** Tršćanske Slovence zadesio je težak udarac. Umro je njihov dugogodišnji vodja, Ivan Nabrgoj, koji je radi svojih vrlina značaja i srca uživao medju tršćanskim Slovencima veliku popularnost. Nabrgoj je kroz dugi niz godina stajao na čelu tršćanskih Slovenaca u težkom boju proti nasilnomu i bezobzirnomu protivniku. U tršćanskoj viečnici i u carevinskom viću neustrašivo i vjerno se je borio za prava svoga naroda.

Nabrgoj se rodio na Proseku 28. svibnja 1835. te je doživio 67. godinu svoga života. Svršio je samo pučku školu, ali je usljed svoje neobične bistroumnosti i prirodnog dara došao tako visoko, da je bio izabran u pokrajinski sabor i u carevinsko viće. Bio je poznavan kao vodja tršćanskih Slovenaca, a ugledan i poštivan po čitavoj Sloveniji i mnogo dalje. Kao vodja slovenskoga naroda radio je neumorno sav život svoj. Kad se osnivalo političko društvo „Edinost“ i njegovo istoimeno glasilo, medju prvima je bio Ivan Nabrgoj.

„Radničko podporno društvo“, „Tršćanska posujilnica“ i „Štedionica“, slovensko seljačko družtvo za tršćansku okolicu, sve to i mnogo drugo ima da zahvali svoj osnutak i rodoljubu Nabrgoju.

Stalan poput klisure stajaše Nabrgoj protiv raznih paklenih spletaka mnogobrojnih i rafinovanih protivnika svojih i svoga naroda. Čudom se čuditi mora čovjek, da je čovjek koji nije imao nikakvih posebnih nauka, mogao imati toliko energije i neustrašivosti, da je svemu mogao tako dugo odoljevati. Svemu je prkosio: i talijanskoj stranci, koja razpolaže tolikim jakim sredstvima, i raznim oblastima, koje su u vlasti Talijana radile protiv Slovenaca i njihovog vodje. A Nabrgoj, neustrašiv i neslomiv, nije se maknuo s bojišta, dok ga na to ne prisili težka bolest.

Nabrgoj je bio, kako kaže „Edinost“, zviezda vodilja tlačenim tršćanskim Slovencima i Bog zna, bi li Slovenci mogli uztrajati tako dugo, da ih nije vodio on, u koga su imali takvo neograničeno povjerenje, kakvo imadu djeca u svoga otca. U Nabrgoju smo vidjeli personificiranu narodnu ideju on je bio naša zastava, za kojom smo vazda odvažno išli u boj, veli „Edinost“.

Život tršćanskih Slovenaca tako je uzko skopčan s Ivanom Nabrgojem, da će se živo osjećati praznina koja je nastala njegovom smrću. Od god. 1865. bijaše on duša slovenskog pokreta u Trstu i okolici. Te je naime godine bio prvi put izabran u gradsko zastupstvo u komu je ostao sve do god. 1900. Već prvih godina tako se odlikovao u zastupstvu, da su ga 1873. Slovenci poslali kao zastupnika u carevinsko viće, gdje je ostao sve do g. 1897. kad je podlegao nasilju i korupciji one gadne klike, kojoj je bio trn u oku.

U vrieme, kad je Nabrgoj stupio na političko polje, slovenske narodne ideje gotovo nije bilo. Sve je spavalo. Neumornim svojim radom, žilavošću i neustrašivosti trgnuo je od sna svoj narod, a kad mu kucnula posljedna ura, mogao je ponosno i mirno gledati na uspjehe svog rada i svog života. Ponosno, jer je vazda vršio svoje dužnosti i izvršio zadaću, koju je sebi preduzeo, a mirno, jer vidi, da mu je rad okrunjen uspjehom i da ima mnogo mladih sila, koje njegov rad nastavljaju. Velikom slovenskom rodoljubu vječna spomen!

Sprovod Ivana Nabergoja. U petak je pohranjen na bajnom Proseku Ivan Nabergoj. Taj je sprovod sam po sebi kazivao, da se pokopa velik i mio čovjek, ljubimac naroda. Na sprovod je došlo množtvo naroda iz Trsta i iz okolice, a iz Ljubljane prispješe medju drugima: dr. Ferjančić, dr. Kušar, dr. H. Dolenc, Povše i dr. Žitnik. Iz Gorice je došao Gabršček, a iz Istre Spinčić i Trinajstić.

Dakako da tršćanska vlada i tršćanski namjestnik nisu ni pri tom sprovodu sudjelovali, makar da je to pred svačijim očima netaktičnost prve vrsti. Pred kućom žalosti i nad grobom pjevalo je društvo „Hajdrich“ Na grobu je najprije govorio istarski zastupnik Mandić, koji je u kratko orisao pokojnikove vrline i zasluge za slovenski narod, te je označio zmamenovanje Nabergojeva rada u narodu. Iza Mandića govorio je dr. Ferjančić, te je orisao znameniti značaj pokojnikov, njegovu domovinsku ljubav, pozivljući prisutne, da ostanu vjerni idejama Ivana Nabergoja. Slava dičnom patrioti i poborniku slovenskog naroda!

Srbin — Bačvanin. Neki Srbin iz Bačve poslal je ovi dni na naše uredničtvo jednu dopisnicu punu ciganskeh uvredi, keh je on za siguro našal va svojem srbsko-ciganskem dicionarije.

Na srbijanske uvredi mi smo odavna naučeni, za to sejni malo ne čudimo smradu-Srbinu — Bačvaninu: ta Bože moj, b a č v a i onako daje ono ča ima. Bačvanin nam govori, da su Srbi najslavniji narod na svetu. To je istina, nego pitanje je: kemu imaju da zahvale tu njihovu slavu? Svojemu junačtvu ne, zač su pustili da ih Turci dave puneh 500 let, dočim je jedina Hrvatska znala va to vreme očuvat svoju slobodu. Kod Slivnice su isto bežali kako zeci, i da da ni bilo milosti evropejskeh velevlasti Srbija bi danas bila bugarska županija. Dakle kemu imaju Srbi da zahvale svoju slavu? Po čem ih svet pozna? Mi mislimo da po ničem drugem ako ne po škandaleh njihovega kraljevskoga dvora, po dugeh kralja Milana i — ča je najviše — po rojenju kraljice Mašine. I zbilja je slavan onaj narod, ki more sa Mašinom . . . .

Evo bačvanska hrdjo, tu je sva tvoja srbska slava!

I još jedan armirajzner. Pred par meseci hodil je po Istre kako pravi armirajzner on šegavi d' Anunzio ale kako ga va Italije zovu Rampagnetta. Ovi dni se je va oveh stranah pokazal jedan drugi talijanski štanjaro: neki Villari.

Tega Villara su Talijani — kad nimaju boljega od njega — zibrali za predsednika onega društva „Dante Kaligheri“, društva, kô ima svrhu, da kako i „Lega“ pripravlja naše zemlje za gladnu Italiju. I ta Villari je prišal va naši kraji, da se osvedoči, ako su to talijanski kraji, ale pak nisu. I Villari se je osvedočil, da su to talijanski kraji, a evo kako: S njim su šli dva tri naša kalabreza i peljali su ga od mesta do mesta kako da bi na špažiće. On ni smel niš ni čut ni videt, dokle ne bi prišal va kakovu petešariju ale pak v oštariju, kade bi mu se talijanski pnudilo žmulj peteša ale pak vina. I to bi bilo dosti. Već puti bi se dogodilo, da bi Villari rekal: — Digo, signori, mi vorrei andar đe questa parte“. A oni bi na njega naskočili: — Ne ne — tamo ni lepo — homo ovuda. — A znate zač ga nisu pustili na onu stran? Za to, zač su znali, da bi tamo čul hrvatski govorit, a to je bilo ono ča oni nisu nikako oteli. To je krivo da nisu tega Villara zivukli na Rukavačinu i na Lovranščinu. Kega će vraga — kada ovde svet ne će nego da hrvatski govori. Pegula!

Va Dalmacije mu se je lepa dogodila. Va Šibenike su mu rekli, da svi oni, ki nose crjene bareti da su Hrvati. Pride ti on va Spljet i vidi tamo svu silu crjeneh baret. — Che nova la? rekal je on, tu ima Hrvati kako mravi. Ne verujte, rekal mu je na to zadarski podestà Ziliotto — ono su sve Talijani, a nose crjene bareti na uspomenu od Garibalda ki je nosil crjenu stomanju . . .

A Villari je poveroval. — Villari je bržan . . .

Krstić dekoriran. Govori se, da je Krstić, za to ča je va svojoj „tete Jambrožije“ branil Srbe, dobil jedan „Smrdobranski“ orden, to je jedan prašći mekur.

Lovranski dopisnik „Piccola“. Ste čitali neki dan va „Piccole“ on dopis z Lovrana, va kem se neki Poperdilo tuži, da je suša i da ni ribi va more. Ah! to je famozno! Tonni — nessuno. Scombri e scombretti — nessuno! Još ni falilo nego da napiše: „Strijazzi pocchissimi — šmita qualcheduna — glavozzi nissuno. Nego neka se „Piccolov“ Poperdilo tješi: Niš za to, ako nimamo ni scombri ni scombretti, ni šmite ni glavozzi — dosta je da imamo va Lovrane — kanji . . . A teh ne fali. „Piccolov“ Poperdilo je jedan palpantni eksemplar.“

Blejamin a Rotterdam. „Piccolo“ se tuži, da va Lovrane nima ribi. To znamo i mi, a to zna i Blejamin, ki je siromah ovo leto upravo in malora z njegovom „tratom“. Kako da je prokleta — ni ščami. Ni ribi pak Bog! Najzada mane je Blejamina žal, za svem tem, da ni naš čovek. Čovek familjan — — i sa svem tem riba neće ni bliza. A ki je temu kriv? Ki ako ne Čozoti. Oni su distrujili svu ribu va našem „Kvarnere“, oni su hitili Blejamina a Rotterdam. I tako vidite, va Lovrane Talijani Talijanom kidaju z ust bukunić kruha. — Vergogna!

Talijanska bezobraznost. Kako je poznato Grosmana va Lovrane drži već od nekoliko vremena madrun, pak se „Piccolo“ tuži, da kako će moći sami dva učitelja vadit 300 dece? Mi pak pitamo „Piccola“: Naša hrvatska škola va Lovrane ima 150 dece i jednega samega meštra. Kako će pak on sâm moć vadit toliku decu? Ja sam videl bezobrazneh ljudi, ale onako sfacianeh ljudi kako su to naši Poperdili, ja mislim da nima nanke va Calabrije.

Češki „Narodny listy“ zabranjeni u Hrvatskoj. Ni najzagriženije židovske nemačko-talijanske novine nisu pisale o zagrebačkeh dogodjajeh tako pogano, kako češki „Narodni listy“, za koje Krstić piše, da su se odkrstili od „divljačkega naroda“, ki predstavlja živu sliku od sredovečneh i još starejeh barbari.

Tako se on pozivlje na pisanje smrdnih „Narodnih listy“. Mi pak velimo: Nam ne imponira ča piše o nama plačeničko pero u jednim „Narodnim listy“, jer cielo ostalo česko novinstvo je uz nas, a tako i svi pošteni Česi, dočim sa Srbima drže samo oni kim se mile srbske svinjarije, ke su godine i godine blatile, a još i dan danas blate svu evropejsku štampu.

Mi smo već rekli Srbi nisu Slaveni! Slaveni su fini ljudi, zadojeni moralom i poštenjem. A nadjite mi tega kod Srba, pa evo vam moje glave. Zaludo je. Istinu ne more prekrit ni ono nekoliko tisuća dinara ča ih dobivaju plaćeni škribe, kem je zadaća da raztrube svetom neku srbsku slavu. — Srbi su magjarski i turski lakaji, eto to su Srbi. A „Narodni listy“ neka pišu ča ih volja — mi pljuvamo na njihovo pisanje.

Škole u Opatiji. U naše dve škole u Opatiji upisalo se je ovo leto okolo 150 dece. Va njemačku okolo 100, a u talijansku pak jedno 30. U našu školu su upisali decu svi naši a isto tako i Slovenci, ki su ovde nastanjeni.

U nemačku osim nemačke upisalo se je mnogo talijanske dece osobito iz Volosko ga a nekoliko i iz Opatije. Va talijansku školu hode pak deca od praveh Talijani iz Italije i par domaćeh.

Ova škola ni već ni malo kod nas potrebna — još ko leto pak će je nestat. Z ovom školom pokazuju pak naši Talijani va Istri koliko su pravedni i pošteni. Za njihove 30 dece plaćaju jednega učitelja a za naše 150 isto jednega, jer jednega plaćamo mi iz svojga žepa, plaća družba sv. Ćirila i Metoda. Kad bi va njihoj školi bilo 150 dece, onda bi sigurno dali četiri učitelji. Takovu nepravicu moru delat samo Talijani.

Našoj školskoj oblasti i višoj i nižoj stavljamo na srdce ove brojke, pak neka naredi, da se već jedan put pul nas ta božji zakon poštuje.

Kako se vidi po brojkah, mi smo zadovoljni sa uspjehom upisivanja. Ono malo naših ča su još na krivom putu će s vre.

menom pokazat, da su dali svoju decu va tudje školi — zač ki otudjuje dete od svojga zajika on ga otudjuje i od svojga otca i materi. Ki će bit kriv, ako budu imali nikakovu decu? — A to će i bit. — Da bi tako ne!

Hrvatska gimnazija va Pazine otvorila se je na 15. o. m. Liep broj novoupisane dece dokazuje kako ta gimnazija upravo lepo napreduje. Utješljiva je i ta okolnost, da se sada va Pazin stječu učenici od svih krajeva Istre i Primorja. Zaludo je — još malo i Pazin će postat središće Hrvatstva v Istre. Ta vrag peče Talijane i za to se oni toliko i bore proti onoj našoj gimnaziji.

Djačko podporno društvo va Pazine imelo je ovi dni svoju godišnju skupščinu. Iz izvješća blagajnika proizlazi, da je to društvo razdalo va ove tri leta odkad gimnazija obstoji preko 33 tisuće krun potrebnim učenikom. Ta se je novac sakupil skoro vas va Istre. Opet jedan lepi dokaz patriotizma hrvatskih ljudi va Istre. Ljudem pak ki su se do sada borili i mučili da je to društvo tako napredovalo naše najardačnije čestitke. Dao Bog te nam pod njihovom upravom to lepo društo i nadalje cvalo i napredovalo.

Budući utorak na 23. o. m. bit će va Trste dibatimenat zaradi čedomorstva na Matuljah. Naši čitatelji te se spamećevat o onem detetu, kega se je razrezanega našlo va Krstićevoj provaže! Opažamo, da je ona Krstićeva devica bila sve do pred malo vremena va peržune na Voloskem. I opažamo, da bi se pržuni na Voloskem morali nekako drugačeje zagradit, zač ovako more svaki govorit z vani z onemi, ki su nutre zaprti.

Krstić bi imel poć va peržun subotu na 19. o. m. ma da neće poć, zač da mu se je storil na nose jedan čiraj. Ovi dni da je bil puli duhtora Grošića, da mu da certifikat da je bolan. Ne znamo ča će na to c. k. tribunal va Trste.

Nova butiga. Kako se vidi iz objave na trećoj strani našega lista gosp. Luka Baretić je preuzel butigu od Steidla. Gosp. Luka Baretić je dobar rodoljub — mi ga toplo preporučamo našim prijateljem.

Poperdilko na Voloskem kako da su ponorele. To ti teku od kuće do kuće i kažu one svinjarske razgovore štampane va zadnjoj matuljskoj štrace. I va istinu imaju da se s čem i diče. Ono su sve fioretti de Italia. Već su počele delat konkurencu rečkoj Gomile. Škoda da je propal opatijski kazin . . . Kakove diplomi za njih — Non so se me spiego — —

Beljamin je sav zelen od jada za ono ča je neki dan pisala matuljska štraca. Ona je pisala ove besedi od jedne naše frajli va Lovrane: — Ča se je dinjala ta frajlica poć s kćerami odi postolari!"

Kada je to Blejamin pročital on je raskinul onu štracu na tisuće kusi i kolikogod je mogal udril je z nogom po tlu i zavapil: — Da ako se je dinjala poć s kćerami odi postolari".

— Impertimente! — Postolareva kći! — Infamija — 100 volte — infamija! — A moja kći? Ča ni i ona kći jednega ex postolara, á? Ča nisam ja celu svoju mladost po kopitu tukal i smolu kuheval? Pak ča je za to? Ako sam ja bil postolar — e me ne vanto, savè? — i ako je moja kći Marija po tom kći jednega postolara, ča za to već se neće nijedna signorina dinjat poć s njom na spas? Infamija, 1000 volte infamija! A moja Ada? Ča će se ona jedanput sramit, da njoj je otac bil nekada postolar? Aj bim ju ja otel malo videt, ter bim. Ala fin, prva je stvar poštenje (tu ima Beljamin pravo!) a mojem kćeram, Marije i Ade, će se moć reć, da njim je otac bil postolar, ma ki ni nikada kristali kral".

Tu ima Beljamin pravo. On je bil postolar — a ako je danas postier, to on nima da zahvali botiljam ni drugem regalom, keh je va Trst nosil, već svojoj veloj šience i kušience. A da je on bil od vavek pošten, to znaju i vrabci va Lovrane, a da mu je i otac bil pošten, to znamo svi, to zna sv. Jura i gospodin Bog, ki je na nebe. Za to i njegove kćeri, ke su za svem tem kćeri od postolara, dunke postolarice ale po domaću kalighere — ne moru se sramit poć va najveće societadi, počet od Stubice, pak sve tamo do Lodonjice na vratek.

Ki je kral? Prigodom zagrebačkih nemira se tuklo i rušilo, ali kako je naš narod dobar i pošten nigdere se ni zelo ni najmanje stvarčice. Samo va jednoj butige je pofalilo nekoliko beči i nekoliko robi. Oblasti su iskale i iskale dokle nisu najzadn uhvatili tate va stupicu. Ki su to bili? Neki Roko Piccoli i neki Orlando Majer oba rodjeni Talijani.

Ovo bi dobro „Piccolu" javit, onemu „Piccolu", ki je toliko grdeh uvredi sasul ovi dni na naše ljude. Od ovega će moć videt „Piccolo", da ako se kade ča sramotnega dogodi, da tu mora bit blizu kakov lopov Talijan.

Barbarstvo lovranskeh Poperdili. Naše tužbe glede divljačkog napadaja na Hrvate i njihovu narodnost u Lovranu, od strane nespašenih tobožnjih Talijana u Lovranu bile su do sada bezuspješne koliko na slavnoj občini, toliko na c. k. poglavarstvu u Voloskom.

Nego mi se nadamo, da će se tomu naći drugde lieka, kada ga se nije našlo u Lovranu i u Voloskom.

Ovdje kuha i vrije a da nije došlo 11. i 12. t. m. do sukoba i zlih posljedica u Lovranu, mora se zahvaliti jedino mirnoj ćudi ustrpljivih Hrvata. Oni su kadri trpiti, ali i njihova ustrpljivost ima svoje granice.

Talijanski prodanci i prostaci počeli su rabiti i svoje narodno oružje — kamenje proti Hrvatima. Kad su se dne 11. t. m. čitaoničari i tamburaši mirno kući vraćali, pozdravili su ih ti afrikanski divljaci sa kamenjem. Pogodili su jednu tamburašicu, koja je tek sretnim slučajem izmakla većoj opasnosti.

Drugi dan za tim sakupili su se ti plaćeni junaci opet u svoj tabor u takozvanu ložu, pokraj čitaonice. Tamo su pjevali svakojake smradne, demonstrativne pjesme. Čekali su i tada, dok izadju čitaoničari i tamburaši iz čitaonice, u nadi, da će ih opet moći pozdraviti sa narodnim imenom i talijanskom svojom kulturom. — Prvo nije pošlo za rukom, ali za drugo došao slučajno mjestni stražar kad i tamburaši tik mjesta gdje se utaborila talijanska rulja. —

Kad su tamburaši onuda mimo prošli dakako pozdravljeni s talijanskom brutturom bacili se Zulukaferi na mjestnog stražara pa je i on morao liepih čuti i doma ponesti. Ovaj im se doista zagrozio, da će morat drugdje odgovarat radi svog divljačkog postupanja. Ali mi ne vjerujemo, da će se komu ni vlas na glavi skriviti, jer mjestni stražar ne može ni kod najbolje volje ništa učiniti, jer mu je kavaljer Vlah (puro sangue) zaprietio, da se ne smije mješati med demonstrante. — Da je to rekao naš Vlah znade dobro i naš magnifico cavaliere senza cavallo.

Slavna žandarmerija u Lovranu gleda na sve ovo mirnim okom — —

Čujemo, da se je ovih dana vratio s puta poglaviti g. c. k. kotarski poglavar, pak se nadamo da će on uspostaviti red.

Tu se hoće energične ruke, da se učini kraj bahatosti gadnih napadača, da se ne dogodi, kako je to običajno u nas, naime kada dodje do zlih posljedica da se baca uvjek krivnju na Hrvate, a kalabrežka bagra ostaje uvjek nedužna. Tih dvojakih mjera mi ne možemo podnašati više.

Ovim upozorujemo kompetentne oblasti po treći put, da učine mir i red u Lovranu ako ne bude ni sada naša tužba ništa pomogla poduzeti ćemo druge korake.

Lovranci.

Velo slavlje. Kako po navade običavaju vele peršoni proslavit svoj jubilej, tako deju da je i Salo proslavil ovi dni jubilej dvanajste odsudi aliti kondane, na ku je bil pasani čedan odsudjen va oveh devet let od kada je izdal svoj narod i materino mleko. Za ono pak, ča je bilo prvo, ćemo obrnut karticu. Tako dvanajst puti! Oprostite ako je malo. Za to da je na svoje slavlje pozval dvanajst najdebljeh mačak, mej kemi je on bil trinajsti — Juda.

Va svojem govore s kem je pozdravil mački da je spomenul, da je va oveh devet lot na sploh rečeno, odsudjen na globu iliti multu od 240 krun i na 5 meseci i 4 dni pržuna, od keh mora još odsest 4 meseci i 14 dan. Kada su to mački čuli, zdignuli su repi i jednoglasno odlučili da mu se ima dat — medalja od repi.

Rižo Nonin pak je predložil, ča je bilo i primljeno, da se oneh 450 fjorini Judinega groša, keh neće Salo moć va pržune potrošit, upotrebi za to, da mu se postavi jedan monumenat od merlina va Tošine, kade je jedanput piketiral cestu. Pepina od Turak da ima bit kuma kada bude se ta monumenat blagoslovil, a one s peknjice pak ninfi. To će bit čagod lepega. Blaze onemu, ki bude do onda poživel! |

Koncerat istarske „Vile" u Kastvu. Pišu nam iz Kastva: Kako smo bili već javili izpao je ovaj koncerat nad svako očekivanje, pak i u materialnom pogledu, jer je bacio čistoga dobitka 62 krune i 34 filira. —

Zadnji put zaboravili smo u naglosti pohvaliti takodjer gg. Vjekoslava Munić i Bačić Ernesta, koji su nas kod plesa svojimi harmonikami bezplatno zabavljali. Živili! Pak kako oni, tako i svaki valja da bude požrtvovan, jer istom onda moći će „Istarska vila" napredovati.

Predprošlu nedelju otvorio je g. Frane Rubeša, krčmar u Kastvu svoje nove prostorije. Tom prigodom dala je „Vila" koncerat u novoj sali, gdje se sakupila sva sila svieta, pak se je i tu sabralo za društvo 12 K.

Buduću nedelju daje opet „Istarska vila" domaću zabavu u čitaoničkom vrtu, pak se nadamo, da će nas onako liepo pozabaviti kako i zadnji put.

Dne 28. o. m. daje pak zametska „Sloga" u društvu sa „Istarskom vilom" veliki koncerat i zabavu u Zametu. Nego ob ovom reći ćemo u budućem broju koju više.

Kako i va Italije. Ovi dni je va mestu Czepely (Ugarska) umrl kovač Franjo Bartosch. Budući se je bil prosul glas, da je ta Bartosch bil otrovan od svoje frajarice, oblasti su zapovedele, da ga se ima izkopat i pregledat, da li je va istinu bil otrovan. Nego kada su ga iskopali, ljudi su ostali svi kako strelom ošinuti. Premda je bil ta človek samo par dan va zemlje, na njem ni bilo ni bukunić mesa. Sve je meso na njem bilo izrezano i odnešeno. Iskopali su i neke druge lješine ljudi, ki su pred malo dan umrli i našlo ih se je prez mesa — sve same kosti.

Iztragom se je doznalo, da je grobar Fikra u noći izkopeval mrtve izrezal iz njih meso i to meso hital svojem prascem za hranu. Grobara su zaprli. Tem strahotam se mi ne čudimo. Va Italije dogadja ih se još i puno strašnijih. Barbari!

Koncerat „Lovora". U subotu, kako se čita u današnjem „Nar. listu" pripravlja „Lovor" lepi koncerat i domaću zabavu. — Zabave, koje daje naš „Lovor" obično su lepe i vesele, pak držimo da će bit i ova. Kade je mladosti, tu je zabave i veselja, za to neka ne fali prit subotu nijedan u „Zoru". Osim toga smo uprav i dužni podupirat to naše vredno društvo, jer to podpunoma zaslužuje. Dakle do vidjenja u subotu večer.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru darovao je g. B. Frisek kap. u Opatiji 10 K mjesto vjenca na odar pok. Vjekoslava Poršiza. Nadalje daruje 1 K g. Hegedüs da pokrije sramotu nekomu. — 1·10 K sakupljena od onih, koji su obnovili klupu pred trgovinom g. I. Priskića. Gornji iznosi predani su g. družbinom blagajniku.

Mali razgovori.

M. Dunke ti govoriš, da je rošasta Mačka mamina kći?

J. I ćaćina — a ne samo mamina.

M. A za to je onako fanjska!

M. Jožino, mi smo pozabili za Berku. Koliko vremena ju nismo oščipnuli va „Narodnem liste".

J. Nemo, ona je sada va cirkostancah jako interesantneh — moglo bi po zlu poć — a onputa: addio jedan glaz.

M. Aha! sada razumem. — Afar de zibella!

M. Dunke, „lepi od pošti" se dugo drži, à?

J. Ja, zač mu fali lepših i šegavejeh.

M. A za to su one od peknjice nos obesile.

M. Ča je istina da se desetica ženi?

J. I kako lepo. Inđoma, Mate moj, danas ni laglje stvari, nego frajaricu nać.

M. Ja, ma je bil pod vizitu?

J. Kako ne, ter je langver —

M. Ti si, Jožino, veli trubilo.

J. A ja-ja! sada ja znam kamo ti misliš! Ti si Mate — hudoba . . .

Hrv. pjev. i tamb. društvo „LOVOR"

Opatija-Volosko

priređuje svojim članovom i društvenim prijateljem u subotu dne 20. septembra 1902. u „Zori" (Kavana Central) u Opatiji

Koncerat

sa sliedećim programom:

1. *a)* I. pl. Zajc: „Živila Hrvatska"
   b) A. Nedved: „Mili kraj". Pjeva muški zbor.
2. *a)* Gj. Eisenhuth: „Mazurka",
   b) „Milkina kuća," narodna. Udara tamburaški zbor.
3. *a)* I. pl. Zajc: „Curičica mala",
   b) „Nezvesta", slovenska narodna. Pjeva zbor.
4. *a)* I. Král: „Maria Valeria", Idyla,
   b) „Andjelski stan", narodna. Udara tamburaški zbor.
5. *a)* F. Vilhar: „Jadranski zvuci",
   b) I. pl. Zajc: „Popuntnica Nikole Jurišića." Pjeva zbor.
6. *a)* A. Gervais: „Prvi cjelov", Gavotte,
   b) V. G. Brož: „U posavskoj šumi", glazbena slika. Izvadja tamburaški zbor.

Sadržaj:

1) Večer u šumi. Ura udara 10 sati. — 2) Vatra. — 3) Vatrogasni Galopp. — 4) Sljepčeva pjesma i pratioca mu. — 5) Rodilo se ciganče. — 6) Ciganski ples. — 7) Pjetao navještа jutro. Zvonovi zovu u crkvu. Orgulje kod mise. — 8) Narod pleše narodno „kolo".

Poslije koncerta domaća zabava.
Ulaznina 1 K po osobi. — Početak u 9 sati na večer.

Objava

kojom stavljam sl. občinstvu do znanja da sam preuzeo

trgovinu

od gosp. Henrika Steidla (Vila Ježica)

pa se preporučam za što mnogobrojniji posjet, a glavna briga biti će mi da svoje p. n. mušterije dobrom i uvjek

friškom robom poslužim

uz umjerene ciene

Luka Baretić.

Kupujem

20.000 kilograma

lovorova lišća.

Vrtlarija:
Križišće, 228. Kroutil.

Javna zahvala.

Duboko tronuti mnogim dokazima usrdnoga saučešća izkazanog nam prigodom smrti našega ljubljenoga i nezaboravnoga sina, odnosno brata

VJEKOSLAVA POŘIZA

mag. farmacije i ljekarnika u Opatiji

i pošto niesmo u stanju, da svakome pojedinome zahvalimo za to, uslobodjujemo se, da ovim putem izrazimo našu najtopliju zahvalu svim onima, koji nam bilo ustmeno ili pismeno, bilo polaganjem vjenaca ili pako učestvovanjem kod sprovoda izraziše svoju sučut.

Opatija, 14. rujna 1902.

Tugujuća obitelj.

Višekrat odlikovana ✪ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Stjepan Bačić otvorio je u Voloskom br. 22 svoju

kovačnicu

te se p. n. gg. vlastnikom i poduzetnikom najtoplije preporuča.

Radnje izvadja solidno, brzo i uz najniže ciene.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califuge". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstv za sve želudčane bolesti.

Posujilnica u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u občinama: **Pobri, Perenići, Kućeli, Bregi i Rukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

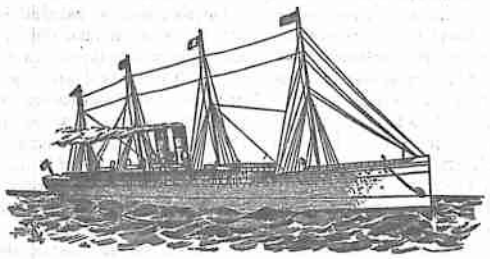

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nuždno da znadu čitati i pisati

---

Tiskara

V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz **vrlo umjerene ciene.**

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uloženo iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garancija.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — G ranclja** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rabinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka pošto podne.

Cena mu je na godinu 8 kruna, za sosjake 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalazi se u Volosken kbr. 6.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 39. Volosko-Opatija u četvrtak 25. rujna 1902. God. III.

Talijanski divljaci va Zadre.

Još su nam živo va pamete pogrde i poruge, ča su ih ovi dni sipali na nas i našu braću zagrebačke Hrvate podli stvori, predstavnici kalabrežkih briganti i banditi. — „Vandali“ i „barbari“ to su bila još i najlepša imena ča su nam ih davali ti gadi sa „Piccolom“ na čelu.

Mi smo slušali i čitali te poruge i na naša usta bi se na svaku takovu psovku polegal smešak najskrajnijega prezira i odvratnosti zbog tolike himbenosti i licumjernosti.

I mi smo napisali onom prilikom ovo: „I to imaju obraza govoriti Talijani, oni Talijani, ki su celi svet ispunili sa strahotami svojega banditskega temperamenta, oni Talijani, ki va jednoj ruke drže rukavicu a va drugoj nož, da ga ture u prsi mirneh i nedužneh ljudi? Nego, mi se nadamo pisali smo dalje, da će doć prilika, kada ćemo njim moć vratit žilo za ognjilo. To smo mi pisali, i Zadarski dogadjaji od nedelji dali su nam tako brzo priliku, da kalabrežkim Musolinom kalumamo proste uvrede u nečista grla njihova.

Ona smradna krpa, ka se zove „Dalmata“, ka na sramotu celega civilizovanega sveta izlazi va Zadre, nahuckala je va broje od subote svoje bandite proti Hrvatom va tem grade. I abruceški fakini poslušali smradnu krpetinu i onako po talijansku stražili kade bi kega našega ćapali i ubili.

Dogodilo se je, da su se upravo nedelju za podne na novoj obali šetali gg. Vinko Kisić, glavni suradnik Zadarskega „Narodnega lista“, Sarić, vlastnik hrvatske knjižare i naš obljubljeni pjesnik Rikard Katalinić Jeretov. Talijanski Musolini navalili ponajprije na g. Kisića i na Šarića a za tim je cela rulja obkolila g. Katalinića. G. Katalinić se okrenul da pozove u pomoć i na to ga neki od briganta izdajnički napal s t u p i m b o k s e r o m i teško ga ranil ispod levega oka. G. Katalinić je na to valje pal na tla i izgubil sviest.

Kada je prišal va se, komać se je domogal do Perlinieve spicijarije, kade su mu pružili prvu pomoć. Dokle su njega lječili, dotle je vane rulja divljaka talijanskih urlikala kako divlja zvier: — talijanski banditi navaljivali i nadalje po 20 njih na jednega našega.

Protekla je krv, krv naših mirnih ljudi napadnutih od krvoločnih bandita.

To je u kratko opis dogodjaja, ki u ostalom ni za nas nikakovim čudom. Va krve je od kalabreža, da se ponašaju kako pravi barbari. Divljačtvo je njim prirodjeno — ubojstva i razbojstva su kod njih na dnevnom redu. Po tom mi se svemu tomu krvoločtvu ne čudimo — ali se čudimo vladi, ka još vavek pokriva ovakove junake i gdje god more ona ih ispričuje i — opravdava.

Nego ostavimo mi vladu — mi znamo najbolje, koliko moramo da od nje očekujemo. Ostavimo ju dakle i povučimo paralelu mej dogodjaji va Zagrebe i mej onemi va Zadre.

Va Zagrebe poganska krpa „Srbobran“ huckal je proti Hrvatom, vredjal ih i rugal im se let i let. Naši ljudi tamo, mirni kako janjci, podnašali su to neko vreme, najzada im je zavrelo i dali su onem ki su ih vredjali poštenu lekciju.

Va Zadre poganska krpa „Dalmata“ huckala i hucka proti Hrvatom, vredja ih i njim se ruga već od let i let. I kako da sve to ni dosti, ta poganska krpa hucka svoje bandite da i oružjem napadaju na Hrvate.

I nekoliko Hrvata prolazi ulicom mirno a banditska rulja ih napade kinezkim oružjem: s bokserima. Proteče krv. Naši ljudi va Zadre i okolice to gledaju — gledaju i — trpe neko vreme. Nego pride jedan dan i u ljudeh zavre krv. I koliko bi okom trenul ustane sve ča je va Zadre i okolice hrvatskega i — — dogodi se ono, ča se je nedavno dogodilo va Zagrebe. Ki će bit temu kriv? O tom neka razmišljaju oni kojih se tiče dok su na vreme. A do tega će i doć, hoće za sigurno, ako se za vremena ne stane na glavu prokletoj talijanskoj kački.

A onda? Ča će onda pisat talijanski i drugi nemško-čifutski foji? Neka pišu ča ih je volja, nam nije za to skrb ni briga. Oblasti su tu, zač one dopuščaju da do tega prihaja. — Narodna čast je prvo na svete, a kad nimamo nijednega, ki bi nam tu čast branil, branit ćemo ju sami. I hoćemo. Zač ni moguće ni pomislet da bi Hrvati, va rukah od keh se nalazi cela Dalmacija od Raba pak do Kotora, da bi ti Hrvati pustili, da ih još i napreda vredja ona banditska rulja zadarskih talijanskih fakina.

Svanuti će „dan od gnjeva“ i dan osvete. I mrski, barbarski lupeži i napadači će žet ono, ča sada seju.

Napadnutim žrtvam u obće, a našemu prijatelju Jeretovu posebice, naš srdačni pozdrav uz poklik:

G o r i s r c a!

Dopisi.

Iz Kastva nam pišu. Dne 28. o. mj. priredjuje pjevačko društvo „Sloga“ u Zametu u društvu sa „Istarskom Vilom“ iz Kastva skupni koncerat i ples u Sloginim prostorijama u Zametu. — U koliko smo mogli doznati, bit će tute deklamiranja, pjevanja, tamburanja, šaljive pošte (gori uši mladi ljudi!) igrokaza i svega onako po malo, kao na Božić oraha. A bit će i vatrometa pak i drugih umjetnih ognja. Kruna pak svemu bit će divotna glazba vrlih Jelačićevaca (ako u zadnje vrieme ne odpovedu kao zadnji put.)

Kako vidite, bit će lkrasne zabave za mlado i staro, mužko i žensko, oženjeno i neoženjeno ili kako se ono reče po domaću, bit će zabave i veselja za popa i fratra.

I do istine, mi koji poznamo u dušu odbor ove zabave, možemo već sada uztvrditi, da će to bit u Zametu zabava, kakvih se malo u našim stranama vidi, jer taj hvalevriedni odbor ne žali u ničemu truda ni vremena pa ni troška, samo da čim više pozabavi svoje gostove. O tomu smo se već imali prigode osvjedočiti.

I tako je pravo! Nego nastaje pitanje dali se i publika odazove u onoj mjeri pozivu odbora, u kojoj on to zaslužuje? Podnipošto! Dapače možemo reći, da odbor više manje do sada ostao je kod svih svojih zabava — razočaran.

Tako je žalibože! Jer oni, na koje se najviše računa, niti dodju, nit o sebi glasa daju — —

Uzmimo Zamet s političkoga gledišta moramo uztvrditi, da je ta točka izložena pogibelji da se izrodi, pak da hrvatskoj Istri za uviek okrene ledja.

U Zametu ima sva sila vrlih radnika, koji su većinom zaposleni u riečkim tvornicama, pak koliko ovdje, toliko i drugud

PODLISTAK.

Svega po malo.

Sakupil Barba Frane.

Vrhunac Strpljivosti.

Najstrpljiveji čovek od sveh, ki su na ovem svete živeli, bil je za stalno dr. Cooper engleski učenjak u Linkolnu.

Osam puneh let se mučil, dok je bil sakupil trejset i tri tisuće noveh besed. — Imal je pak jako zločestu ženu, ka ni bila čuda bolja od vraga. Jedan dan kad njoj je bil muž po posle vane, zela mu je sve te karti kade su bile te besedi napisane i hitila ih va oganj. Kad se je muž vrnul doma, rekla mu, da je sve uredila va njegovoj kamare i da je hitala nekakove stare kartićini va oganj, da kamaru ne smrade. Pa ča mislite, ča je taj učenjak na to storil? Mesto da ju dobro nabubu, kako bimo mi drugi storili, nije joj nego rekal: — Dina! Ti mi daješ čuda teškega truda.“ — Na to se valje posel za stol i počel je pisat. Tako je delal noveh osam let, da sastavi ono, ča mu je zločesta žena va jedan hip uništila.

Iz života kralja Ljudevita Filipa.

Va mesece julije leta 1830. poslali su od sveh kraji va Francezkoj deputacije svomu kralju Ljudevitu Filipu.

Jedan Englez je otel sve to videt, pak je prišal va Pariz i šal valje pred kraljevsku palaču. Tu je našal čuda sveta, pak je pital, ako se je kralj već pokazal. „Je, je“ su mu odgovorili, „al baš ov čas se je nazada potegnul“.

— Ah! to mi je jako žal; ja sam prišal na fatu poštu va Pariz samo da ga vidim.“

— Ako vam je baš do toga — rekal mu je jedan sused, ja ću vam ga činet videt.

I počel je kričat, koliko god je mogal: „Živio Ljudevit Filip! Živila konštitucija!“ a drugi svi za njim. Malo za tem odprla se poneštra od balkona i kralj je stupil van pozdravil lepo i povukal se nazada.

— Ja sam kuntenat — rekal je Englez — jako kuntenat, al mane su rekli, da ga se more videt obkoljenega od familije s banderum va rukah.

— To je najlaglje — rekal mu sused, — dajte mi pet franki, pak ću Vam ja pribavit taj užitak!

— Vrlo rado — reče Englez — evo vam pet franki!

Sused je spravil beči i počel s jakem glasom kantat poznatu onda pesmu: „Orleanski soldat od trobojne banderi“ — a svet za njim. Kantali su tako dugo, dok se ni kralj pokazal na balkone s banderum v rukah i obkoljen od svoje djece.

Kad se opet sve umirilo, nagnul se je dobri sused do uha do Engleza pak mu rekal: — Bite ga morda želeli videt kako kanta? Ma to je malo težje, pak ćete mi za to morat platit deset franak.

— Mane je pravo! — rekal je Englez.

Dobri sused je počel na to s onemi, ki su bili okol njega, za sve moći kričat: Živio kralj! Živila konštitucija! Marsiljeza! i tako su kričali celeh deset minuti, dok se ni kralj opet pokazal. Čim je stupil na balkon počeli su svi kantat Marsiljezu; on je tu ostal neko vreme, počel s narodom skupa kantat i daval je s nogum takt. Englez je bil vas zvan sebe. Kad mu je pak prijazni sused rekal: „Dajte mi sto franak, pak ćete ga videt tancat“, Englez je mislel, da je te kumedije već dosti pak je šal ća.

Siri za baloti od kanuna.

Pred više let bila je vojska med republikum Angentinum i Uragvajem. Na moru su se potukli pred samem gradom Montevideom, kade su bili argentinski brodi nazad potirani. Kako se to dogodilo ćemo sada čut.

Na glavnemu brodu od Uragvaja ponestalo je municije. Prvi lajtnant pritekal je admiralu, da mu to javi. „Neprijatelj neće nikako da uzmakne, a mi nimamo ni božje baloti“.

— Imamo još praha? — pital je admiral.

— Praha koliko nam drago — bil je odgovor.

— Ča nismo imeli danas jutro za ručnju strašno tvrdi holandeziki sir?

— Aj smo, ter sam ja nož prebil na njemu“.

— Koliko je još tega sira?

— Više od tri duzini.

— Ki zna ako bi išli va naši kanuni?

— Po svetega Kirina, to ćemo provat. Ja grem sam dole brzo krcat — rekal je lajtnant i šal je pod kuvertu.

Malo minuti za tem šal je naprvo brod Sv. Marija, ki je bil najveći od uragvajske floti i počel je snova hitat za svum forcum iz svojeh kanuni. Prva balota proletela je mimo argentinskega admirala i udrila va glavni jarbol. Tu se razletela na tisuće kusi i dala svem vražjega straha. Druga balota trefila je dva mornara blizu admirala, ubila ih na meste, a onda udrila va daske po strane, da su sve na kusi šle. „Srapnels!“ zakričali su oficiri; „to je lopovski i proti pravu od nacijoni!“ Oni od broda sv. Marije su jako dobro gadjali, tako da je malo fali svaki put ubijen ki god Argentinac. Celi im je brod bil pokrit s nečim belim. Kad je sledeća balota ranila više njih, zapovedel je admiral, da se povuču nazada. Kad su bili već odmakli, uvjerili su se, da su Uragvajci pucali na njih ne iz shrapnela, nego s balotami od sira. Za tu veliu sramotu

danomice dolaze u doticaj sa tudjim elementom. A mi znamo, što su riečki Talijanaši! Njihova politika većinom sastoji sva u tomu, da se izrugavaju svemu što je hrvatsko, pak koje čudo, kad bi naš prosti puk u onim stranama podlegao toj talijanaškoj napasti?

Mi smo imali prigode nazad tri četiri godine više puta čuti, gdje tamošnji inače vriedni radnici talijanski pjevaju, dapače čak talijanski medju sobom govore. Danas ipak krenulo je nekoliko na bolje u čemu ide ne mala zasluga tamošnje pjevačko društvo „Slogu". Danas oni naši čestiti ljudi sa svim zanosom pjevaju milozvučne hrvatske pjesme, pak češće i svoja junačka prsa kite hrvatskim trobojnicama. To im služi samo na čast, kao što i „Slogi" koja ih drži na okupu.

Vrijedno je dakle da se baš „Slogu" čim više podpomaže i sborom i tvorom, jer propade li ona, propasti će takodjer prije ili kašnje liepe nade, koje se polažu u ovaj narod.

Evo liepe zgode uprav sada, pak ajde tko činom, tko riečju, a tko i mošnjom neka se podupre ono velezaslužno društvo. Ljepše će se sada nastaviti napried plužiti, nego li kad propade „Sloga" početi na novo krčiti.

Mi bi preporučili i umolili naše vidjenije ljude, da uhvate ovu liepu zgodu, pak da i oni osobno pohite medju Zamećane, da ih puk upozna, da izmjeni s njima po koju rieč. Zaista neće biti na odmet.

A ne bi škodilo, kad bi koji ovako od naših prvaka i kroz godinu prošetao se k njima, da malo osvježi i ojunači onaj vredni puk.

Imali smo prigode čuti predbacivanje da kada nekoji naši prvaci zalaze češće po Kastavšćini, pak okupe puk oko sebe, da mu koju prozbore i u koječem ga poduče, da zašto ne bi došli kadkad i do Zameta, gdje bi ih narod primio otvorenim rukama, jer je željan njihove rieči.

Dakle gospodo na 28. o. m. da nas bude čim više na okupu, da se proveselimo i razgovorimo sa našim Zamećanima. Do vidjenja!

Domaće viesti.

Početak delovanja presvetlega biskupa Nagela ili glas vapijućeh lovranskeh fakini. Naši čitatelji znaju, ča se već od nekoliko vremena dogadja va Lovrane. Nekoliko naše mlade gospode i gospodjica sabralo se va društvo želeć navadit se igrat na tamburice. I naša se dična mladež vježbala i vježbala a s početka ju je kod tega podučaval naš vredni g. kapelan Gortan. Je to kakovo čudo? Ni — zač mi znamo da talijanski pop abate Perosi daje i dapače dirigira javno pred svetom koncerti. Nego to je talijanski pop — njemu se sve dopušća, jedino se našemu Hrvatu kapelanu vidi v oke svaku i najmanju slamicu. Dunke kada je naš presvetli Nagel čul, da se lovranski talijanski fakini jade na naše tamburaše, on je valje zabranil našemu kapelanu, da ne sme već poučavat one naše mlade ljude igrat na tamburice. I s tim je pobožni Nagel strašno ugodil lovranskim fakinom, on njim je tako ugodil, da su po Lovranu kako nemi vrišćali: „Anche il vescoro tien con noi! Eviva l' Istria Italiana!" —

I fakini se vesele temu, a s njimi se veseli i dobri nemačko-talijanski biskup Nagel — i on se veseli, da su s njim zadovoljne one kalabrežke njegove ovčice va Lovrane. — Inšoma — svi veseli! tutto el mondo come una Pasqua!

Nego, za reć pravo, ni mi nismo jako tužni. Zač nam je glavno to, da naši tamburaši i unapred igraju. A mi moremo već danas javit i nemško-talijanskemu biskupu Nagelu i njegovim kalabrežkim ovčicam va Lovrane, da će naši tamburaši va Lovrane tamburat i nadalje. Oni će tamburat dotle, dok bude volja nas i oneh ki igraju.

Mi hvalimo g. kapelanu za trud ča ga je do sada uložil, da naše tamburaše koliko bolje i ljepše uvježba, ali mi moremo i bez njega napredovat, a tako ćemo i učinit. Već je priskrbljen novi i pravi učitelj muzike, ki će naše dične tamburaše i tamburašice dalje vadit. —

Taj gospodin će dolazit va Lovran nekoliko puti na tjedan, da drži školu tamburanja. Smo jako znatiželjni, ča će na to pobožni presvetli Nagel va Trste!

Svakako i ovo je dobro, da se zna s kakovem biskupom imamo posla. Mi smo znatiželjni, kako će ga naši ljudi dočekat kada bude prišal va ove naše strane bermat! Zač nako presvetli Nagel misli, da smo mi tako bedasti, da ćemo ljubit one ruke, ke nas tuku — presvetli se va tem kruto vara. — Passati i tempi che .... ecc .... ecc ....

Krstić bi otel na Volosko va pržun. Čujemo da je Krstić učinil molbu, da bi mu dopustili poć sedet va pržun na Volosko a ne va Trst, kako bi po zakone moralo bit. Ča bi to reć, da on pita tu graciju? Najzada tršćanski su pržuni svetloji, čišći i komodneji? Nego ta Krstićeva antipatija do tršćanskeh Ježuvitari sudi se svakojako. Neki govore, da su voloski pržuni va takovem pozicione, da čovek more lepo razgovarat s ljudi, ki od z vani prihajaju (a la Rižo, Pirija itd.) a drugi govore, da je Krstiću na Voloskem bolje, zač da je on va našem pržune nekako kako doma. Čemo videt ča te oblasti na to ...

Zabava u „Zori". Subotu na večer bila je va našoj „Zore" zabava našega doma čega pjevačkega i tamburaškega društva „Lovor". Najprvo je bil koncerat s 12 točaka, od keh je jedna bila lepša od druge. Naši vredni pjevači odpjevali su nam 6 preliepih pjesam, a odpjevali su ih tako liepo i točno, kako još nikada do sada. Najviše pljeskanja su pobrale pjesme: „Milkina kuća" i „Jadranski zvuci". I va istinu, kemu da se ne dopade ono ugodno i milo narodno pjevanje. Z jednom besedom: pjevači „Lovoraši" su si ovaj put upravo osvjetlali poštena lica. Oni zaslužnju svaku hvalu i svako priznanje. Živjeli!

A ča da rečemo od naših tamburaši? I na tamburama se odigralo do 8 komadi, ali kako se to odigralo? Mi smo imali prilike slušat tamburaše kako se ono reče od „zanata", ali takove preciznosti nismo nigdje našli, kako upravo u naših tamburaša. Pa ne samo točnost i preciznost, nego i neč drugo smo našli mi puli naših dičneh tamburaši, a to je osjećaj iliti ćućenje. Zač zaludo je: pjevanje i tamburanje ni „verglec" aliti organet, ki trubi onako kako se ga vrti; i kod pjevanja i kod tamburanja mora da sudjeluje i srce i duša; ako tega ni — onda pjesma nije pjesma — već jednostavni prosti „verglec". Naši tamburaši su to dobro razumjeli pak je bila upravo prava mileta slušati ih, kako su im se glasi milo skladali i ljevali s drhtanjem onih milih žica... To je veliki napredak, a znak je to, da će naš „Lovor" doći upravo na liepi glas bude li samo tako napredoval.

Čudit se moramo pak i divit upravi društva a osobito onom velevrednom i zaslužnom društvenom kapelniku g. A. Gervaisu, ki je mogal, da va ovo, razmerno dosta kratko vreme učini od „Lovora" ono ča je to društvo danas. Živio!

Nakon koncerta občinstvo se je zabavljalo po domaću, dok se je va dvorane od „Čitalnice" mladji svet uhvatil u kolo, pak ala, neka se vrti!

Sve je bilo jako lepo na toj zabave, samo jedno ne moremo premučat. Domaćega je sveta bilo jako malo. To odsudjujemo: drugi narodi znaju drugačeje poštovat svoje, za to i napreduju. Neoprostiva bi bila sramota za Opatiju i Volosko, kad bi recimo naš dični „Lovor" morao propasti s nemarnosti i nehaja samih naših ljudi. Radi tega kada nas drugi put „Lovor" pozove na svoju zabavu, (a to će bit nadamo se koliko prej,) gledajmo da se njegovemu rodoljubnemu pozivu odazovemo svi. „Lovor" to i zaslužuje va svakem poglede.

Kalabrežka gimnazija va Pazine. Prvu sredu otvorila se je va Pazine nova zgrada va ku se je strpala talijanska gimnazija. Na tu svečanost prišal je pokrajinski kapetan stari Matijo i zastupnik vlade neki barun Weissenbach. Albokat Costantino Costantini (to nisu dva Costantina nego jedan sâm!) držal je velu govoranciju. Moj ostalim je rekal, da kada je guveran va Beče leta 1898. ustrojil hrvatsku gimnaziju, da su se njim, Talijanom, počele trest brageše. (Le nostre gambe, rekal je, cominciarono a farci Giacomo! per il pericolo che ci sovrastava) i za to da se je valje ustrojila talijanska gimnazija — —

Bože moj mili i dragi! Kako se more imet straha od jedne hrvatske gimnazije? Ča ona ima takovu moć, da bi mogla preko noći obrnut jedno celo mesto i učinit da svi Talijani postanu na jedanput Hrvati? Na Voloskem je na primer toliko let talijanska škola, pak, pak je za to ipak Volosko ostalo hrvatsko!

Dakle: ili je hrvatski jezik isto tako kulturan, kako i talijanski, tako, da je istim Talijanom sve jedno, uče li jedan ale pak drugi jezik, ale pak je va Pazine i okole njega narod tako malo talijanski podkovan, da bi ga jedna gimnazija činela obrnut bandera? Neč mora bit, a ča je da je — nam je i jedno i drugo dobro. Za nas je važno to, da je sam Costantino Costantini priznal, da je njihova kalabrežka gimnazija ustrojena na „dešpet" Hrvatom, uz prkos tužnemu našemu kmetu, kemu Talijani nisu oteli dopustit, da se uči va svojem jezike. Sada pak, kada je naš kmet dobil svoju gimnaziju, Talijani su podigli drugu, suvišnu i nepotrebnu, za ku mora on plaćat debele štivre va franjkeh i va školskeh taksah. Tako eto delaju Talijani, da osiromaše naš ubogi narod u Istri.

To je moral znat i on baron Weissenbach, ki je mogal on svoj govor pustit za jednu drugu bolju i pošteneju priliku. On je rekal moj ostalim, da mogu svi oni, ki su čagod doprinesli „ovemu lepemu delu" (baš lepemu! op. sl.) da moru se s tim podičit. Lepo gosp. barune. Naš nevoljni kmet će se podičit z jednom onakovom nepotrebnom gimnazijom, ka se uzdržava s njegovemi žulji? Ale pak će se s tom Vašom gimnazijom podičit onih 18 tisuć naše hrvatske dece va Istre, ka nimaju nikakove škole, dočim im roditelji moraju plaćat debeli franjki za tu vašu gimnaziju?

Vi znate kako je postala ta prkos-gimnazija! To ste čuli čas prej nego ste počeli i vi govorit. Ona je postala od jada proti našoj — od jada, a ne od potrebe. Zač da je bila potreba takove gimnazije Talijani bi ju bili ustrojili prej. Ter od leta 1872. do 1898. su imeli dosta vremena za to. Od tega vidite i sami, da je ta gimnazija učinjena za „dešpet", a po tom je ona sama po sebe nelepo delo. I Vi gosp. barune, vi ste takovemu nelepemu delu zavapili: Vivat! crescat! i floreat?!

Ja, ki nisam ni barun ni zastupnik c. k. vlade kličem: Pereat!

Krstićeva devica pred sudom. Na 23. o. m. obdržavala se je va Trste razprava proti Krstićevoj device, ka je kako je poznato obtužena poradi čedomorstva. Sudu je predsjedal, to se već zna, Pederzolli, prokurator od štata bil je dr. Chersich a obtuženicu je branil dr. Mandel.

Najprvo se javi Pederzolli i — na veliko čudo sveh prisutneh reče, da će se razprava držat pri zatvorenih vrati. Obtužnica glasi ovako:

„Va mesece marče g. 1901. prišla je k Ambrozinke na Matulji Jovana Gošar za devicu. Tu se je ona s Krstićem svezala va jako intimni relazioni i ostala je noseća. Nju je bilo tega sram, i gledala je, da skrije svoje stanje, pa se je za to tužila Krstiću. Nego Krstić njoj je govoril, da on će njoj benj nać jednu kamaru v Reke i da se neće ni jedan akorzit od ničesa. Nego Krstić nije spunil svoje obećanje i Krstićeva frajarica je ostala puli Ambrozinke."

Ono ča dalje sliedi naši čitatelji već znadu od prej.

Prizvana Krstićeva frajarica da odgovori na pitanja sudca, ona izkaza sve kako je u obtužnici. Ona je priznala, da se je s Krstićem frajala i posve hladnokrvno pripovedela strašan zločin, ča ga je učinila. Prizvana, kako svedok, stara Ambrozinka, ona je opet rekla, da se ni nikada akorzila da bi Krstić i njija devica bili va intimneh relazioni. (Čudno, da joj nisu to povedeli! Opazka slagara.)

Žandar Dernjević je svedočil, da mu mu je Krstićeva frajarica, današnja obtuženica, ispovedela, da ju je na neki način moralno (moralmente) Krstić nagnal na zločin.

Branitelj dr. Mandel va svojoj obrane rekal je, da po njegovom mnienju ima i jedna druga teza, po kojoj bi se moglo nekega trećega smatrati pravim počiniteljem zločina, no tim pitanjem da se ni ni jedan bavil, pa da i on ne mari baviti se tim. —

Naši čitatelji će lahko pogodit kega je on tu mislel ...

U ostalom bil je pročitan i jedan dopis oblasti od mesta va kem se je rodila Krstićeva devica i od tega dopisa proizlazi, da je Krstićeva frajarica poznata kako neizkusna djevojka, za ku je nemoguće pomislit, da bi mogla počinit čedomorstvo, prez da ju kina to nagovori.

Državni odvjetnik je najzada juratom predložil pitanje, na ko su jurati odgovorili sa 9 ne proti 3 dà. I tako je Krstićeva frajarica riešena od obtužbe. Državni odvjetnik je proti temu rekuril, i za to su ju još pridržali va peržune.

Nego taj rekurs neće i onako imet nikakovega uspjeha i Krstićeva frajarica more se već sada veselit, da je slobodna i čista kako najbeleja rožica.

Kad je utorak na večer prišla o toj odsudi viest k nam na Volosko, naši ljudi se nisu ni najmanje skomponili. Valja naime znat, da su jurati dva dni prije tega proglasili nevinim jednega Kalabreza ki je ubil jednega drugega svojega pajdaša. „Piccolo" je za tega Kalabreza pisal da je „intelligente" e che parla ben in lingua. Jurati su ga rešili. Tako su rešili i Krstićevu frajaricu. A Krstićeva frajarica pjeva sada sva vesela arija od „Cavalleria rusticana":

„La Giovannina
Bianca e pura
Come la camisa".

A naši mački? Oni drže za stalno i tvrdo su si zabili va svoju glavu, da se je ono malo dete samo zagušilo, samo razrezalo na bukunići, pak se najzada i samo pohitalo va provažu.

Svakako državni odvjetnik ni bil tega mnienja, zač je rekuril va Beč ...

Nego ova odsuda ne more ako ne podignut ugled našega sudstva va našem Primorje i mi kličemo:

— Eviva la giustizia! Eviva la Giovannina Gošar! Eviva la morosa del Krstić!

---

su se mogli barem s tem tešit, da imaju barem sada aira dosta za južinu.

Ovo sve ni izmišljeno, nego je prava i živa istina.

Najbolji savet.

Va Amerike je bil jedan put dibatiment pred jurati proti jednemu čoveku, kega su tužili radi ubojstva. Branitelj njegov ni prišal na sud, tako da se ne bi bilo moglo prez njega početi s razpravum. Al med slušateljstvom bil je i znameniti advokat amerikanski Bartols. Čim ga je opazil predsednik od suda obrnul se je k njemu pak mu rekal:

— Gospodine Bartols! Budite tako dobri, pak preuzmite vi obranu. Hote s ovem čovekom va onu kamaru na strane, poslušajte ga, ča Vam ima reć, pak mu dajte najbolji savet, ča ga budete znali.

Bartols se povukal s arestantom va tu kamaru, a iza jedno pol uri se vrne va salu al sam prez arestanta.

Sudac ga zapita: Kade vam je tužnik? a advokat mu odgovori: „Vej si ga zlodej, gospodine predsedniče! Kad sam bil čul, ča mi je sve imel reć, otel sam se držat vašega naputka, da mu dam najbolji savet. Ja sam mu za to rekal da bim ja, kad bil na njegovem meste, gledal da ča prej ća pobegnem. On ni čuda za temi besedami čekal, nego je šal k poneštru, skočil dole i vrag zna kade je već sada".

A on mali?
Kega ni — taj ne ji!

Na znanje lovranskim tamburašem i tamburašicam. Od 1. oktobra dalje podučavati će naše tamburašice i tamburaše izvrstan učitelj glazbe veleznalužni kapelnik opatijskoga „Lovora“ g. Artur Gervais. Čestitamo našim tamburašem na velevrednom učitelju, pod kim naš „Lovor“ tako lieno napjeva! Živio Gervais! Živjeli naši Lovranci i Lovranke!

Gabriele d' Anunzio vulge Rampagnotta. Ta individuo da slaže sada nekakova klombasicu na čast naše Istre. Va njoj da će stat: „italia favella, Dante a Pola, cuore immortale“ sve stvari, ke mi i sami znamo prez njega.

Iz zahvalnosti mi mu šaljemo današnjom poštom ovu pjesmicu:

Caro Rampagnetta
Dolce mio pojetta
Ki po ceste — oh šajetta!
Neč pometa — —
Tutta Istria aspetta
La tua canzunetta,
Dolce come una polpetta,
O del porco la spaletta
Caro Rampagnetta
Manda la canzunetta,
Guarda o mio pojetta,
Che la sia un po' sporchetta
Come ogni tua canzunetta —
Caro Rampagnetta
Dolce mio pojetta,
Ki po ceste neč pometa
Mi te kavo la baretta — —

Ovako pozdravlja Istra svojega prijatelja d' Anunzia, za kega „Piccolo“ govori da ga je pred malo vremena madrun stisnul, ma da kada mu to prodje, da će se valjo dat na pisanje pjesme našoj Istre.

Komisijon radi ribarenja. U mesecu oktobru držati će se u občinskom uredu na Voloskem komisijon radi ribarenja. Na taj komisijon pozvani su jedan delegat občine Labina jedan občine Mošćenice, jedan občine Lovrana i dva iz občine Volosko. Tu komisiju voditi će nadzornik ribarenja gosp. Lorini a prisustvovati će i lučki kapetan iz Pule gosp. Milinković.

Komisija ima odgovoriti na stanovita pitanja već pripravljena i viećati će dva dana. Moći će se razpravljati i o predmetu koji nije u programu ali taj predmet valja predložiti za dnevni red drugoga dana na koncu razprave prvoga dana.

Komisija ima izpitati i odgovoriti na pitanja kako se može pomnožiti riba i poboljšati stanje ribara.

Našim delegatom bi mi preporučili da predlože neka se zabrani ribu loviti po bragocih u letno doba — jer ako ide ovako napred kako do sada, ne ćemo imati do malo godina niti znaka pismolja ni raka koji sada živu u našem moru.

Zabranit bi se moralo bragocem i loviti mrežami sa malim okom a i to da ne bi imeli bragoci loviti ako ne u daljini od 2 milje od kraja jer loveć bliže kraja uništnje se najviše mlada riba.

Izložba u Opatiji. Va predzadnjem broje našega „Narodnega lista“ progovorili smo o toj izložbi i preporučili smo našim prijateljem, da se potrude do umjetničkoga paviljona na Slatine, i da razgledaju slike, ča su ih izložili razni umjetnici, od kojih treba osobito spomenuti našega proslavljenoga Crnčića, gdjice Štefanije Glax, Leo Litrow, pak znamenitega slikara Ungera itd.

Nego ta izložba mora da u prvom redu zainteresuje nas Hrvate radi ručnih djela ča ih je izložila tvrdka Berger iz Zagreba. Sve te ručne radnje napravile su hrvatske ruke.

Mnoge od tih radnja potječu iz jako starih vremena, pak su najboljim odgovorom onim, ki nam govore da smo barbari. Barbari su oni, kim je kako i Kalabrezom vavek v rukah razbojnički štilet, a ne mirni i vredni ljudi, ki su s iglom v ruke mogli učinit onakove lepe stvari.

Mi preporučamo svima, a osobito našemu krasnemu spolu na Voloskem i v Opatije, da ne propuste razgledati tu lepu izložbu.

Novi Lloydov parobrod. Prekjučer je u Trstu u kantieru sv. Marka potisnut novi Lloydov parobrod „Salzburg“, te je velik kao „Gorizia“ ili „Dalmazia“. Ima 2200 konja snage. Ovo je 340. brod, koji je izašao iz onog kantiera.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupljeno u Puli na parobrodu „Fiume“ 3 K medju Vološčacima i Dražanima.

Kod Joškota na Voloskom sakupilo se na predlog kapetana Antona Poščića 5 K. Ovi su iznosi izručeni g. družbinom blagajniku u Voloskom.

G. Rafael Kundić predal je svoju mesarnu na Voloskom g. Ivanu Večerinu. Gosp. Kundić zahvaljuje se svim svojim dosadašnjim mušterijam uz toplu preporuku da se od sada napried služe kod našega rodoljuba g. Ivana Večerine.

Izgubljen pas. U petak dne 19. o. m. izgubljen je u okolici sv. Mateja lovački pas žute boje. Tko ga je našao neka se izvoli prijaviti g. J. Mohoviću u Opatiji.

Razne viesti.

Košutova svečanost. Dne 19. o. mj. proslavili su Magjari 100-godišnjicu Košutovu. Svečanost počela je sa misom i prodikom o Košutu u protestantskoj crkvi gdje su bile prisutne sve korporacije i svi službeni krugovi osim — vlade. Inače su svečanosti prisustvovale sve stranke. Sabor zastupao je saborski predsjednik grof Appony sa impozantnim brojem zastupnika svih saborskih stranaka.

Poslie mise išla je velika povorka na Kerepeško groblje, gdje su nad grobom Košutovim držani govori i položeni nebrojeni vienci. Medju ovima položio je vienac u ime sabora njegov predsjednik. Poslie toga polagao se temeljni kamen za Košutov mauzolej. Izrečeno je mnogo govora. Prvi je govorio načelnik grada. Na večer bila je razsvjeta bez poziva, osim toga pripravilo je sveučilište Košutovoj obitelji serenadu. Bilo je i demonstracija pred operom i kućama, koje nisu bile rasvjetljene, ali je policija raztjerala.

Velike neprilike pripravljali su policiji i redateljima svečanosti, socialiste. Višeputa su zatvorili put do kuće Košutove obitelji, gdje se imala prirediti serenada. Pol sata su ih moljakali, da puste pjevačka društva ali socialiste nisu popustili, dok ih nije policija silom potisnula prama muzeju. Ipak ih je mnogo ostalo, pa dok su pjevači pjevali himnu, nisu htjeli skinuti šešira. Narod se je zgražavao, a vatrogasci su im palicami izbijali šešire sa glave.

Kad su pjevači svršili serenadu, zamoliše socialiste od njih lampione i onda do 1000 krenuše Kerepesievom ulicom. — Pošto im redarstvo ne dade napried, skupiše se oko opere i tu počeše demonstrirati. Deset puta pozvalo ih je redarstvo, da se raziđu. No oni su zviždali i vikali. Najposlije je okonjeno redarstvo učinilo navalu — naravski bez oružja! Nekoliko ih je uhitilo, ali nisu htjeli poći s njima, nego se legoše na zemlju. I jer nije bilo druge, naručili redari kočije. Sad su socialiste ustali i posjeli u kočije, dižući pravu buku — smieha! Onda su ih odvezli, a uhićenici su mahali drugovima i svi se silno smijali. Magjarske novine vele, da su svakako htjeli nečim pokvariti svečanost.

Manjih demonstracija bilo je i u pokrajini proti onima, koji nisu razsvietili ili u obće slavili Košuta. Svetkovale su svuda i škole te nije bilo predavanja. Dućani su bili zatvoreni, a svi poslovi obustavljeni.

Veliko pronevjerenje u Beču. „Länderbank“ va Beče je jedna od najznamenitijih i jako poznatih banka od celega sveta. Va toj banke bil je va službe neki Jelinek, ki je va nekoliko vremena proneveril niš manje nego 4 milijuni i 600 tisuć krun. Jelinek je pobegal ča.

Kod grada Kremsa našal je jedan stražar na obali reke Dunava crn i tvrd klobuk i jednu oveću torbu. Va toj torbe bilo je nekoliko papira i listi, ki su adresirani na Jelineka. Po tom bi se moglo suditi, da se je Jelinek utopil. No, va Beče drže, da on se ni utopil, već da je one stvari onde pustil napoštu za to, da se je utopil a da ga pulicija ne bi iskala. — Medjutim se dela sve moguće, da ga se nadje.

Strašno ubojstvo va Bologne. Poznati i glasoviti profesor Murri ima kćer Teodolindu, ka je bila oženjena za poznatega grofa Bonmartini. Ta se je grofica Teodolinda zajedno s nekim mladim lečnikom Nardi dogovorila s bratom advokatom Tullom Murri, ki je ubil grofa Bonmartini na najstrašniji način. Svi tri krivci su zatvoreni. Takova se ča more dogodit samo va jednoj pokvarenoj Italije.

Va Martinike gre od zla na huje. Vulkan Mont Pelé još vavek baca vatru, tako da je gornja polovica otoka za svem sega zapuščena od ljudi, kem va oneh krajeh nima više obstanka. Ne samo na Martinike već i po drugeh otokeh rigaju vulkani, tako da učenjaci drže, da će do mala sve Antille progutat more. To će bit jedna od najstrašnijih katastrofa, ča ih je ljudsko oko vidjelo.

Zloglasni Pjerotić poznati junak od affaire sv. Jeronimskog zavoda bil je ovi dni kažnjen na 6 tjedan radi prekršaja, o kem je bilo neki dan govora va našem liste. „Piccolo“ ga zove „famoso!“ Kako da je on bolji od njega.

† **Belgijska kraljica Marija Henrietta.** Iz Bruselja javljaju da je u belgijskoj kupelji Spaa u petak na večer malo prije 8 sati nakon dugotrajnog bolooanja od vodene bolesti preminula belgijska kraljica Marija Henrietta.

Smrću ove visoke i plemenite gospodje zavija se u korotu ne samo belgijska kraljevska, nego i naša vladarska kuća, te velik broj evropskih kneževskih dvorova, s kojima je pokojnica bila u tiesnom rodbinstvu.

Pokojna kraljica rodila se je u Budimu dne 23. kolovoza 1836. kao kći nadvojvode Josipa bivšeg ugarskog palatina i njegove supruge Marije, rodjene princese Württemberške.

Sa 17 godina udala se je u Schönbrunnu, odnosno u Bruselju 22. kolovoza 1853. za tadašnjeg belgijskog priestolonasljednika, sada kralja Leopolda II. Iz njihovog braka poteklo je više djece, te su danas još na životu tri kćeri: nadvojvotkinja Louisa Koburška (to je ona nadvojvotkinja, koja je imala poznatu affairu s častnikom Matačićem - Keglevićem. Op. ur.) grofica Štefanija Lonyay, bivša supruga priestolonasljednika nadvojvode Rudolfa i princesa Klementina, koja nije udata. Vrhovni zapovjednik ugarsko-hrvatskog domobranstva, nadvojvoda Josip, brat je pokojne kraljice, a nadvojvotkinja Elisabeta, udovica nadvojvode Ferdinandb Karla, njezina je sestra.

Sretan kartaš. Iz Petrograda javljaju: Medju najsretnije kartaše ovdješnjeg plemićkog kluba spada grof Kozlowski. Jedne večeri kad je on baš dobio na kartama opet 30.000 rubalja, opazila su dva člana klubskog odbora, da je grof jednu kartu turio u rukav.

O tom je sastavljen zapisnik, što je naravno imalo za posljedicu, da su pred sretnim kartašem vrata svih klubova hermetički zatvorena. Grof je tužio radi potvore, ali ga je sud s tužbom odbio, pošto su svjedoci posvjedočili da je on doista imao jednu kartu u rukavu.

Atentat na Roosevelta. U Chicagu pronosi se kako odanle javljaju, glas, da je odkrivena anarhistička zavjera proti životu predsjednika Roosevelta. Atentat imao se je izvesti u listopadu prigodom predsjednikova posjeta u Chicagu.

Po jednoj kasnijoj viesti, sastavljen je sasvim novi program za doček predsjednika Roosevelta u Chicagu, pošto se je odkrilo da su više članova prvog odbora za doček anarhisti. Pojedinkosti tog novog programa drže se predbježno tajnima.

Piranski načelnik odsudjen. Nedavno priredili su u Piranu svečanost na korist talijanske „Lega Nazionale“. Tim povodom bijahu ukrašene zgrade, privatne kuće i trgovi cviećem i zastavami u bojama Italije, t. j. zeleno-bielo-crveno. O tom bijaše obavještena politička oblast u Kopru, koja je odmah povela izvide i na temelju listih osudila piranskog načelnika i zastupnika c. kr. bilježnika dra. Bubba na globu od 60 kruna, osim njega bijahu odsudjeni na globu gradjani: Rudolf Movia i Fran Comusso svaki na 40 kruna, L. Rosso, Niko Zurotti, Silio Tamaro, Jakov Petronio, Romano Lion i Guido Trevisini svaki na 20 kruna globe. Altroke Austrijanci!

Krasna vlada. U Lizabonu izrodio se veliki škandal. Vlada je iz kraljeve krune i žezla uzela za državu sve dijamante i nadomjestila ih s kristalima. Dijamanti vriede milion funti štrlinga.

„Reichswehr“ je do sad više puta pisao o dogodjajima u Zagrebu; ovaj list, koji uvijek polazi sa gledišta državnih interesa, opravdava Hrvate za ono što se dogodilo, i kaže jasno, da su Hrvati bili uvijek državi najvjerniji, a uvijek im u državi gore nego ikojem drugom narodu.

Grofica i seljak. Iz Varšave javljaju: U krugovih višeg poljskog plemstva vrlo su neugodno uzbudjeni s toga, što je neka grofovska udova iz ponajodličnijeg poljskog grofovskog roda pošla za jednostavnog seljaka te se s njim vjenčala. Ovaj seljak bio je puki radnik na njezinom dobru, a nije imao nikakovog posjeda. Novi suprug grofičin mladji je od nje za 30 godinah.

Miroslav Eghi, rodom iz Szigetvara u Ugarskoj 31-godišnji mesarski pomoćnik kod slaninara g. Rabusa, koji je ranjen tanetom iz revolvera kod izgreda pred kućom umirovljenog upravitelja Vitasa na Prilazu br. 31 u Zagrebu, kao da će se nekim čudom spasiti. „Nar. Novine“ javljaju: Tane je Eghi-u prodrlo izpod sedmoga rebra na lievoj strani i ustavilo se u tielu, a da se do danas nije moglo izvaditi, jer je Eghi za ovakovu teiku operaciju preslab. Liečnici u bolnici milosrdne braće, kamo je Eghi odpremljen, dvojili su, da će ostati na životu. No čini se, da mu je jaka i mlada narav pomogla, te mu je tako krenulo na bolje, da je već prilično izvan opasnosti.

Potres u Australiji. Na 19. ov. mj. u jutro osjetio se je potres u raznim gradovima južne Australije. U Adelaidu osjetio se je kako odanle javljaju, 19. o. m. na večer žestok potres, usljed koga se je pučanstvo jako uznemirilo. Više crkva i zgrada je oštećeno; nekoje su osobe jedva izmakle pogibelji života.

U pljanstvu. Iz Pariza javljaju: Povodom viesti algirskih i ovdješnjih listova o tobožnjem pokušanom samoubojstvu jednog ruskog velikog kneza, ustanovljuje se u dopeši, što ju priobćuje „Agence Havas“ iz Algira, da se je Vladimir princ Tuberckoj, koji je odsio u jednom ondješnjem svratištu s jednom damom vratio s večere i izpalio hitac iz revolvera, kojim se je lako ranio. Povrativši se k sviesti, izjavio je princ, da je mnogo pio i da nije znao šta radi.

Štrajk u Trstu. Fakini u Punto franko u Trstu organizirani su društvo. Njihov predsjednik, neki Zolia, i dva druga od uprave, isto fakini, bijahu prošlih dana zatvoreni radi izgreda i počinjenih nasilja. Iz toga se je malo po malo izlegao štrajk svih fakina, koji su tražili, da im se puste iz zatvora njihovi drugovi. Sukob se započeo ulied toga, što je Lloyd odpustio prve štrajkaše. Sad se stvar uredila. Nego o tom i drugi put.

Pul, 25. septembra. **U Tinjanu pobiedili naši velikom većinom glasova. (Živili Tinjanci! Živio Defar! Urod.)**

Kupujem

20.000 kilograma

lovorova lišća.

Vrtlarija:
Križišće, 228. Kroutil

3139—02

Oglas.

Temeljem odpisa c. kr. kot. poglavarstva u Voloskom od 9. septembra 1902. br. 14853 se ovime do obćeg znanja stavlja, da će se dne 15. oktobra 1902. u 8 satih jutro pred ovo-obćinskim uredom obdržavati kontrolna smotra za c. kr. domobranstvo za obćinu Volosko i Opatija kao i za tadjince u istoj stanujuće.

Kontrolnoj smotri dužni su pristupiti svi pričuvnici osim onih:

a) koji su tekom ove godine aktivno služili ili sudjelovali kod vojne vježbe;

b) koji se nalaze u tamnici ili iztražnom zatvoru;

c) koji su providjeni redovitom putnicom odsutni po moru ili po inozemstvu;

d) doknadni pričuvnici koji su t. g unovačeni.

Naknadna kontrolna smotra obdržavati će se dne 20. i 21. okt. u 9 satih jutrom u domobranskoj vojarni u Ljubljani.

Obćinsko glavarstvo, u Voloskom 24. sept. 1902.

Načelnik: **Dr. Stanger.**

Višekrat odlikovana ★ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvršno izvedene prodaju se po najnižim cienama

od 14 kruna dalje.

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Stjepan Bačić otvorio je u Voloskom br. 22 svoju

kovačnicu

te se p. n. gg. vlastnikom i poduzetnikom najtoplije preporuča.

Radnje izvadja solidno, brzo i uz najniže ciene.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califuge". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstv za sve želudčane bolesti.

Posujilnica u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u obćinama: **Pobri, Perenići, Kuóeli, Bregi i Rukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Dr. L. Roheim

pojednik **sanatoriuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat.

Nad ljekarnom **D. Accurti.**

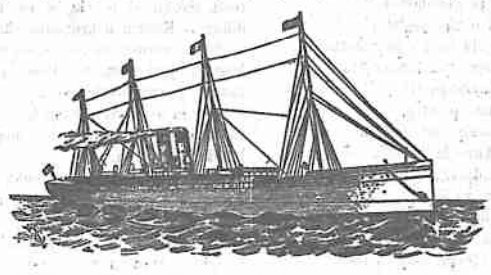

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

☞ Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nuždno da znadu čitati i pisati ☜

Tiskara

V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom obćinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz vrlo umjerene ciene.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. obćinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39** — **Garancija** iznašala je **K 133.760·—.** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 6 halera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosken kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 halera po redku na više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 40. Volosko-Opatija u četvrtak 2. listopada 1902. God. III.

Molimo svè naše cienjene predplatnike, da čim prije pošalju predplatu za „Nar list“. Predplata iznaša: Za cielo leto 8 K, (za seljake 4 K) za pol leta 4 K, (za seljake 2 krune.)

Narode probudi se!

Od nekoliko vremena ovamo kako da je sam vrag ušal u naše nespašene istarske Talijane. Njihova se stranka vrti, meša, previja kako crv kad na njega stane§; njihovi plaćeni banditi i poslanici agitiraju na sve strane psuju i mraze prvake naše narodne hrvatske stranke, rigaju na njih svako blato samo da ih pred narodom omraze držeć se one: „ubij pastira i razpršit će se ovce!“

Ti talijanski plaćeni banditi rugaju se našemu lepemu hrvatskemu jeziku, pljuvaju na našu hrvatsku narodnost i na sve ča je nam Hrvatom drago i sveto, samo da naš narod odvrate od vlastitega roda i jezika, da učine od njega nemo blago, koje bi bilo na svetu samo za to, da Talijanom služi. A zač sve to? Za to jerbo Talijani vide, da naša narodna hrvatska stranka v Istre uz svu protivščinu nespašeneh Talijani i njihoveh cesarsko-kraljevskeh savezniki i prijatelji napreduje, da se istarski kmet, istarski Hrvat i Slovenac, budi i nastoji, da se postavi na svoje vlastite noge i da bude va svojoj kuće svoj gospodar. — Do pred malo let bile su skoro sve občine na Bodulije talijanske. Danas su tamo sve izim Krčke va naših rukah. Na creskom i lošinjskom otoku se je već naš narod počel budit a Talijanom se od straha gaće tresu. Po ostaloj Istre bile su do pred malo vremena sve občine zvan Kastavske Jelšanske, Podgradske i Materijske va talijanskeh rukah.

Sada smo mi gospodari na Voloskom, Pazine, Žminje, Boljune, Barbane Buzete, Tinjane i druguda. To peče Talijane pak bi hteli silom al milom al prevarom opet zavladat po celoj Istre, da nas onputa nemilosrdno gnjave i gule kako su nas gnjavili i gulili do pred dvajset let.

Za to se Talijani mešaju kadegod su v Istre kakovi občinski izbori; za to oni plaćaju arbanaskega Antikrsta, da va svih občinah v Istre, va kojih se obavljaju občinski izbori narod buni i smućuje proti našim poštenim mužem i celoj našoj stranke. Nijedan neće reć, da je va Kastavščine niti jedan Talijan pak koju smutnju je Antikrst po talijanskoj zapovede učinil va Kastavščine prigodom zadnjeh občinskeh izbori? Tem talijanskem lopovom ni niš sveto: ni mir va družinah, ni poštenje čestiteh ljudi ni mir naroda. Oni će smutnju, oni će nemir samo da moru va mutnem lovit. To su opet pokazali zadnji čedan.

Kako smo već javili obavili su se dne 24. i 25. septembra o. l. občinski izbori va Tinjanu kade je bil do sada načelnik g. Šime Defar, muž poštenjak kakovega ni niti jednega mej svemi Talijani v Istre.

Talijani su bili odlučili da će tu občinu zet našim iz ruk. Zapovedeli su arbanaškemu Antikrstu, da pljuva, da riga sve moguće pogrde proti Šimi Defaru, proti popom samo da bi naše ljude i prvake na Tinjanščine al prestrašil al omrazil pred pukom. I Antikrst, ki je va tem majstor, poslušal je svoje talijanske gospodare.

Mesece i mesece pred občinskemi izbori va Tinjanu (kako pred izbori va Kastvu na Voloskem i Veprincu op. sl.) rigal je i pljuval arbaneški Antikrst va Costantinovoj špudaćere svako zlo i svako blato na Defara i na naše svećenike va Tinjanščini. Talijani su platili jednega našega izdajicu — žalostna mu majka — da on za njih dela proti Defaru. Na dan izbora prišal je va Tinjan celi talijanski generalni štab iz Pazina: Mrak (puro sangue op. sl.) Depiera i drugi Ja dapače c. k. talijanski prijatelji dali su Antikrstu dopušćenje, da na mesto poć va pržun kamo bi bil moral poć, gre va Tinjan agitirat za talijansku stranku.

Nego svi ti manovri nisu njim pomogli niš. Naš je narod ostal čvrsto uz dičnega Šimeta Defara i potukal je do nog onu malu četu izroda izdajica gladneh talijanskeh makaruni i tovarskega gulaša. Va Tinjanu je opet pobjedila naša narodna stranka. Antikrst i njegovi gospodari ostali su opet z dugim nosom.

Nego najlepše je kako je tršćanski čifutski „Piccolo“ pisal o teh izbori. Va svojem broje od petka 26. sept. piše ta Čifut pod naslovom: Una giornata campale in Istria“ o tinjanskeh izbori i laže, po svojoj staroj navade, da su Hrvati kod teh izbori predobili samo usled nezakonitosti, da su popi agitirali, da je Krstić moral poć iz Tinjana itd.

Isti „Piccolo“ piše „da se talijanska stranka v Istre sve to više širi, Talijani da bi bili predobili i Kastavsku občinu, da su Hrvati po zakone delali (ste čuli Zamećani!) da bi bili dobili i Volosku občinu da ih nisu Nemci izdali, da občine Lovran i Mošćenice odkad su razdeljene da su va talijanskih rukah“.

Hvala Bogu da su već jedan put prišli s farbom van.

Dakle Talijani gredu za tim da dobiju naše občine v ruke. Njihov pak plaćeni bandit vara ljude z nekakovom starinom i domaćinom. Pitamo mi, je Talijanska naša starina i domaćina? Ne nije! Za to more svaki človek, ki ima malo soli va glave uvidet za kega dela matuljski Antikrst pak ki se još naprvo da od njega za nos vuć ta je al na glavu pal al prodal svoju dušu vragu.

No Talijani, ni sto Antikrsta neće već našega naroda potalijančit, samo neka se naš narod hrvatskoga ili slovenskoga jezika v Istre probudi i ne pusti varat od svakega talijanskega lopova.

Dopisi.

Iz Tinjana. Čitatelji „Narodnega lista“ ne bi sigurno mogli ni pomisliti, kakova strašna borba je bila kod nas dne 24. i 25. setembra t. g.

Vrhu svih naših pretivnih agitatora bio je došao i oni redator prave škovacere, i prikazao se na naše place, sa svojimi pajdaši, Mraki, Kamuži, Kostantini i neki bruto

PODLISTAK.

Smrt cara Maksimilijana u Mexiku.

Ove se godine ravno navršilo trideset i pet godina, što je u Mexikanskom gradu Queretaru ustrieljen brat našega uzvišenoga cesara Maximilijan. Premda imade još dosta mnogo svjedoka onoga tužnoga dogodjaja na životu, ipak držimo, da će zgodno biti, ako cieli dogodjaj a poglavito posliedni čin naime sam queretarski zlokobni dan, našim čitateljima potanje prikažemo. U tom će nas voditi uspomene Feliksa Salm-Salma, prvoga adjutanta Maksimilijanova, te još neki suvremeni vjerodostojni spisi.

Mexiko odkrio je i pokorio god. 1521. Španjolac Fernando Cortez, pa tako je od toga vremena ta velika zemlja postala vlastničtvo krune španjolske. No godine 1812. kad su Evropom biesnili napoleonski ratovi, podiže tude Kreol Iturbide ustanak, te proglasi Mexiko slobodnom i nezavisnom konstitucionalnom carevinom, ponudivši krunu jednom španjolskom princu.

Ali Španja zabaci tu ponudu, na što mexički kongres proglasi Iturbida carem pod imenom Augustina I. (1821.) dok druga jedna stranka, vodjena generalom Antonijem Lopezom de Santa Anna, proglasi g. 1823. u Vera Cruzu republiku. Iturbide morade brzo pobjeći u Italiju. Medjutim već god. 1824. povrati se opet natrag, ne bi li se dočepao vlasti, no bude uhvaćen i 19. jula ustrieljen.

Od toga vremena se računa obstanak republike mexičke, u kojoj su i poslie toga jednako bjesnili krvavi i zatorni gradjanski ratovi, tako da je od g. 1824. do g. 1855. u svemu se izmienilo trideset i šest predsjednika.

Konačno udje u glavni grad dne 11. lipnja 1861. kao predsjednik republike Benito Juarez, koga doskora priznade sva zemlja i većina ostalih država.

Pošto je novi predsjednik nemilo stao tjerati sve što je bilo klerikalno, utekoše se klerikalci Napoleonu III., nagovarajući ga na vojsku proti Mexiku, koja da će mu za cielo dobro i lako uspjeti. Napoleon konačno prihvati tu osnovu, ali se još združi u savez s Englezkom i Španijom (31. listopada g. 1861.), tobože na zajedničku obranu interesa njihovih podanika u nemirnom Mexiku. U ratu, što je sada nastao, i u kojem su djelovali samo Francezi, jer se Englezka i Španja brzo povukla natrag, pobiedi francezko oružje: dne 10. lipnja g. 1863. udje u Mexiko general Forey. Po Napoleonovoj želji bude sada na novo proglašeno carstvo, a austrijski nadvojvoda Maksimilijan dne 11. juna 1863. izabran carem mexičkim. Nakon dugoga oklievanja konačno prihvati dne 10. aprila 1864. nadvojvoda ponudjenu mu krunu. Na „Novari“ odplovi put Amerike, dne 27. svibnja se izkrca u Veracruzu a 12. lipnja udje uz veselo klicanje naroda u glavni grad.

Brzo se pokazalo, da su sumnje Maksimilijanove prije polazka bile opravdane. Tek pola zemlje pristajalo je uza nj, dok je druga polovica čvrsto stajala uz republikanca Juareza. Novi se car mogao jedino oslanjati na francezku vojsku, kojoj je zapoviedao general Bazaine, dok je on imao svojih tek oko 8000 momaka.

U brzo se zavadi i s nepouzdanim klerikalcima, koji su htjeli, da se za nemira oteta dobra povrate crkvama i manastirima a katolička kao jedina priznata vjera proglasi. Pošto car tome nije mogao zadovoljiti, pobune se oni protiv njega, na čelu im nadbiskup Sabastida. U to se stade uplitati i Unija u mexičko pitanje, zahtievajući od Napoleona, da vojsku svoju povuče iz Meksika, što je, dašto, značilo propast carevu, Napoleon popusti, pa tako Francezi ostaviše Mexiko 16. ožujka 1866., no Maksimilijan, i ako bez nade u uspjeh, ipak junački odluči ustrajati na svom mjestu uz prijatelje svoje, ma stojalo ga života.

Dakako, to se i brzo dogodilo. Po odlazku francezke vojske podigne republikanska stranka sa sviju strana glave. Njezin general Diaz zauzme grad Oaxaku, osvoji Pueblu i padne pod Mexiko, koji je branio carev general Marquez.

Sa sjevera opet kretao je protiv carstva, koje je u travnju god. 1866. obuhvatalo samo tri grada: Mexiko, Queretero i Veracruz, general Escobedo s 30.000 vojske. Maksimilijan se učvrsti u Queretaru. Escobedo ga podsjedne. Kad njima ponestane hrane, odluči Maksimilijan, provaliti iz grada, sebi put prokrčiti do Veracruza; ali u taj ga čas izdade za veću svotu gotova novca njegov pukovnik Miguel Lopez, tako da prevala nije uspjela, već se car i njegova vojska morali predati generalu Escobedu (15. svibnja 1867.).

Juarez, sada neograničeni gospodar Mexika, stavi Maksimilijana pred ratni sud, koji njega i još dva njegova vierna generala, Miramona i Mejiu, radi „izdaje domovine“ odsudi na smrt.

Badava su se zauzimale za cara gotovo sve evropske države, pa i sama Unija na molbu cara i kralja Franje Josipa I. Predsjednik Juarez potvrdi osudu, a imala se izvršiti dne 19. lipnja 1867. u Queretaru. A sada da se nešto potanje zabavimo oko posljednjih časova carevih.

Car se rečenoga dana ustao već u pola tri u jutro, te se vrlo pomno uze obučevati. On uze kratak taman kaput, crne hlače i praluk, te malen šešir od sukna. Oko 4 sata došao je pater Soria, koji je već dan prije cara izpovjedio i pričestio, a na to bude odsluženа misa kod jednoga improviziranoga oltara. Poslije mise sastade se car s dr. Baschom, po kojemu izruči brojne pozdrave svojim prijateljima, a na to oko 6 sati uze ručnju.

Pak je u gradu vrlo uzbudjen bio a

mužo iz San Vicenti i neki Stoglav, koji ni spao tri noći ako ne agitirao i silio slepe kmete, da glasuju za Talijane. Po tem su bili naši šior Zaneto i njegova badeša ka je šetala salom Krstićem po svojoj korti, jer su bili zaprti.

Po nalogu komisara Krstić ni smil izlazit iz kuće, a ona mu delala društvo; po tem je bil i šijor Toni disperan, i Depiera i on od kantuni pak naš bravi Udovac sa svojimi slipimi i grdimi izdajicami, koji su morali pod moraš (ako ne ću te zagušit) Jadruc iz Kringe je obolio što je letio od sela do sela i strašio z dugi.

Pod jednom besidom ljudi su plakali za to, što su ih silili da budu protivni svojoj volji, ali svejedno naša stranka je pobjedila slavno, u svih teli, a onim talijanskim podrepnjakom ono što su požerali, danas im je pred očima, misleći, dosti smo im pojili a niš nismo opravili, za svimi našimi strahi koje smo za plaću delali, dosti nam je dala naša Felicita, ka da će obuć brageše, ako naša stranka dobije. Brižna, zašto je ona cilu noć misila makarune, za na dan izbora, ali siroti dobrotvorki su joj zatvorili kuću žandarmi, dok su makaruni bili kiseli. —

Verujte čitatelji dragi, da takove agitacije od pokupljene fakinaže nije moguće opisati, a ova fakinaža, ovi prokleti stvorovi, vredni bi učiniti svaku stvar nepravednu, koja bi se mogla samo u paklu zmisliti. Kamo je ono namigivanje našega štriga Krstića domaćega, kamo je ono vikanje našega Vencenta, da on je protesta od Tinjana i da on ima svoje ljude pod pazuhom jer da su učinili sve u Klostru u St. Petru, onaj dan, kad je došal Krstić procesani držat predike, ali kamo je doša on ribu lovit? u plitko more.

Pak bio je drugi Krstićevac iz Gračišća, ki je bio stjeran iz Tinjana, držao svoju prediku. Žalostna im majka onakovim ljudem koji se slažu s onima, koji djecu na kuse sječu (pak još smo popi!) Na sve načine lovili su brižnoga kmeta, ali nisu svi oni, koji se prodaju kao tovari Talijanom! „Ah! kako je kričala sijora Lucija, daghe cigari, daghe tabako, bakala, ojo, bašta ke i kompra i musi tanto ke lo butemo fora!

I sve to ni pomoglo niš; ni vino, ča je dano prvi put, ni bačva drugi put, koju su zabranili da ne smiju piti. A brižan Jakus i njega košta dosti, ma još već je, da mora poć u Ameriku, zač je reka, da ako stranka naša dobije da ne stoji doma. — Morda će poć na onim krepanim konju kojega je na 26. jutro dopelja podkovati, (preko mora lepo će pasati.)

Gospodine uredniče za danas dosti, jer da bi hotio opisati što je delala protivna stranka ne bim dovršio 5 dana. Za drugi put će bit morda nešto više nek naši čitatelji doznaju, kako je Krstić i njegova stranka dobil po repe. Hile-Hale.

Domaće viesti.

Osobna viest. U našoj sredini boravi već nekoliko dana gosp. dr. Pero Magdić, advokat iz Varaždina. Isti je došao, da oporavi svoje poremećeno zdravlje. Velevriednom gospodinu i rodoljubu želimo, da mu boravak medju nama bude što ugodniji, a njegovu zdravlju što probitačniji.

† **Jakov Apolinar Baša.** Iz Lovrana dobivamo tužnu viest, da je nenadano tamo umrl subotu u jutro dne 27. pr. mj. poznati naš domorodac Jakov Apolinar Baša. Bilo mu je 76 let. Va zadnje vreme stisnula ga dosta nagla teška bol — i on je neočekivano sklopil za vavek svoje oči. Pokojni Baša bil je naš čovek, za to i je bil proganjan od lovranskeh Talijani, ki mu nisu nikada mogli prostit, da se ni dal skučit pod njihovu komandu.

I kadgod su oni grdni barbari priredjivali va Lovrane kakove demonstracije ne bi falili poć pod poneštri pokojnemu Baši i sipat proti njemu i njegovim najgrje i najprosteje laži i uvrede. Tako se zbilo i par dan prej njegove smrti.

Poznato je, da se u Lovranu osnovalo malo društvo tamburaša i tamburašica. Va tem društve bila je i gospodjica kći pokojnoga Baše. Zaradi tega su talijanski banditi, kako prosti lupeži po noći obahajali okole kuće pokojnika i vredjali starca, vredjali ga, kako to znaju samo oni, ki su pogazili svoje materinsko mleko i besedu materinu. Kad se sve to uzme u obzir, neće biti teško pogodit, da su upravo te odurne talijanske navale i napadaji prouzročili smrt čestitoga našega domorodca, kemu mi kličemo iz dna srca našega: Neka ga Bog nebeski pomiluje i neka počiva va mire, zač će prit dan, kad će i našim i njegovim neprijateljem doć crni petak, a onda će srećna bit ova naša hrvatska zemlja, ka neka milemu pokojniku bude lahka!

Gosti v Opatije. Premda smo već zašli va oktobar, v Opatije je još vavek sve živo i veselo. — Gostova i to kako finih! ima i sada još lepi broj. Od 1. setembra ovoga leta do sada prišlo ih je va svem 2901. Lepi broj!

Pozor naši! U nedelju daje naše pjevačko društvo „Lovor“ u kavani „Kvarnero“ pjevačko-tamburaški koncerat. Ovo je prvi put što stupa naš „Lovor“ u širi sviet, za to moramo svi koliko nas ima podupriet taj njegov korak. Moramo pokazati svietu, da ljubimo svoje i da smo ovdje doma te da je ovo naša zemlja.

Dakle do vidjenja u nedelju u 9 sati na večer u kavani „Kvarnero“.

I naš pozdrav njim smrdi. Da je kavanar L. u Opatiji naš narodni neprijatelj, to je poznata stvar, al da je tako fanatičan tega nismo ipak verovali. A sada da vam povem o čemu se radi.

Neki dan je došao u njegovu kavanu jedan naš čovjek u društvu dvojice prijatelja, pak je kavanara pozdravio hrvatski. — Da ne bi bio toga nikad učinio — počeo je kavanar L. halabučiti i srditi se, a na koncu, jer konac djelo resi, naši su gosti čekali uzalud na kavu.

Ovo bilježimo, da naši ljudi vide s kim imaju posla, to valja da zapamtimo i mi takodjer. Ovako se ponašaju oni kao ljudi od posla i recimo, kao naši sluge, a kako bi se tekar ponašali, kad bi gospodarili. Mi bi odmah morali učiniti fagot. Takovih bezobraznika ima kod nas više, nego za sreću ni dal Bog kozi dugoga repa.

Mi poručujemo i njemu i onim njegovim pajdašem, da su pozdravi „dobro jutro i dobar večer“ bili ovdje prije njih, a nadamo se, da će po švoj prilici ostat i za njimi. Preporučamo toplo toga slavenoždera slavenskim gostom i našim domaćim, koji oš tamo zalaze!!

(Na naše je uredničtvo stiglo i više sličnih tužba, koje se odnose i na neke druge lanemane i kolege kavanara L. Mi te tužbe skupljamo i upozorujemo gospodu, koja su knam došla i gladna i bosa, da bi mogal prit dan, kada bi se čaša napunila i prelela, a onda jao i naopako! I naša strpljivost ima stanovite granice! Prošla su vremena, kad smo se puštali vredjati od kojekakovih Armirajznera. Op. ur.)

Žigice Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Naša zaslužna Družba sv. Cirila i Metoda za Istru primila je od prodaje družbinih žigica va vremene od 1. jenara 1902. do 30. junija 1902. dakle za pol leta kruna 2594.40 dakle za krun 440·40 više nego li za prveh šest meseci a za krun 1359·55 više nego za isto vreme od 1. jenara do 30. junija lanjskega leta 1901. Ovo se zove napredak! A bit će tega ako će Bog i više, samo trebe da naši ljudi svuda zahtevaju, a naši trgovci da drže samo družbine žigice. Ki ne rabi družbine žigice i trgovac, ki ne drži te žigice ne zaslužnje, da ga se niti pogleda.

Takovi su ljudi patrioti samo va čakulah, a kad trebe i najmanje žrtve — onda Bog te vidi! — Preporučujemo dakle svim i svakomu, da rabe i pitaju samo družbine žigice.

Još napominjemo, da je od gospodara fabrike družbinih žigica gosp. B. Fürtha u Beču družba dobila na dar prigodom blagdana sv. Cirila i Metoda kruna 400, a kao ulazninu na koncert prigodom družbine gl. skupštine kruna 20.

Još o automobilu. Velika madjarska nemački pisana novina „Neuer Pester Journal“ od 14. pr. mj. piše kako sliedi: Automobil je upravo liepi izum i pruža njegovomu sretnomu gospodaru puno zabave. I neima ništa privlačivijega nego kad takova jedna vražja makina leti preko brda i kamenja da ju ne možeš zaustaviti. Nego ako hoćemo da bude naš užitak podpun nesmije privlačivost postati razdroženost, nesmije ono što jednomu ugadja drugomu biti od pogibelji.

Na cestah manje pohadjivanih neka automobili u ime božje lete kako ih volja i neka postizavaju uvjek veće rekorde. Ali na cestah kuda mnogo ljudi prolazi mora se automobilu uzda postaviti, nesmije se dopustiti da automobil postavlja u pogibelj sigurnost prolaznika. Žalibože ne drže se kompetentni faktori potrebite previdnosti. — Tako dobivamo mi iz Opatije pismo u kojem se netko britko tuži, da jedinu uzku cestu lječilišta automobili tako zapremaju da prolaznici nisu sigurni za svoj život, da se konji plaše i da danas sutra neće se moći više po cesti proći. Ako je to već zlo po gradovih koliko je to veće zlo u jednom lječilištu gdje se većinom nalaze ljudi koji se od kakve boli oporavljaju i rekonvalescenti, koje bi se imalo dva puta toliko čuvati od uznemirivanja.

Upravo se je za čuditi da Ravnateljstvo kure automobilskom humbugu na rep nestane i mjera nepreduzme za sigurnost života i mira gostova.

Nadati se je da će zadostajati da smo pokazali na zlo da ovo bude čim prije odstranjeno prije nego bude prekasno“.

Evo ovako smo uvjek i mi pisali. Automobil je lep i dobar ali neka bude orudje gdje ima za njega mjesta.

Peštanski list se nada da će biti dosta ono što je on rekao, ali mi mislimo da se vara. I njegov „memento“ ostaviti će vrieme koje je našao. — Da bi tako ne!

Blatna talijansko - lovranska kultura. Nam je jako žal, da ni presvetli biskup Na-

---

isto tako i republikanska vojska, što je generala Escobeda veoma uplašilo, te prinukalo, da je odredio čas careve smrti za čitav sat ranije.

Točno u 6 sati stiže republikanski častnik u boravište carevo, da ga odvede na stratište. Još prije, nego li je taj i rieč prozborio, reče Maksimilijan: „Ja sam spreman“ te izidje iz svoje ćelije, gdje su ga okružile jaučući i plačući njegove sluge. On im reče: „Smirite se, ta vidite da sam i ja miran; božja je volja da moram umrieti pa tako ne možemo ništa protiv toga učiniti“. Po tom ode car do ćelije obaju svojih generala i supatnika, pa im progovori: Jeste li gotovi, gospodo moja? Ja već jesam“. Miramon i Mejia izidjoše, na što ih on ogrli. Na to sva trojica složno spustiše se niz stepenice s carem na čelu.

Kad ostaviše samostan, gdje su bili zatvoreni, te stupiše na ulicu, uzdahne Maksimilijan teško i reče: „O kako je krasno jutro! Uvjek sam si želio da na taki dan umrem“. Po tom je ušao s paterom Soriom u odredjena za-nj kola fijaker br. 10, jer republikanska mu vlada nipošto ne htjede dati čestita kola na razpolaganje u znak „jednakosti“.

Miramon udje u fijaker br. 16, a Mejia u fijaker br. 13, na što se tužna povorka krenu. Pred kolima marširala je četa „supremos Poderes“, okruživali su ih „Cazadores de Galeano“, a konačno stupaše batajon „Nuova Leon“, koja je imala da izvrši smrtni čin.

Premda je čitava stvar sat prije udešena, ipak su sve ulice bile pune ljudstva. Svak je s počitanjem pozdravljao cara, a žene su glasno naricale. Car se je uz svoj neodoljivi smiešak zahvaljivao, a možda se i sjetio, kako su ga u Queretaru primili prije četiri godine. Koji kontrast! Medjutim se puk mirno vladao, ne imajući dovoljno kuraže, da izvede kaku demonstraciju; tek tamo amo sasuli su neki gradjani svu silu kletvi vojnicima u oči.

Kad je povorka stigla na Cero de la Campauna, nisu se dala otvoriti vrata od fiakera, no car, ne čekajući dalnjih mjera, izkoči napolje. Pored njega stajao je njegov sluga Tudoš; okrenuvši se reče car: „Zar tude nema nikoga više?“ U srećnim danima njegovim sve se oko njega kupilo, a sada eto, kad ide da legne u prerani grob, tek je jedna osoba uza-nj! Ipak su bili ondje austrijski poslanik barun Magnus i konzul Bahusen, samo ih car nije mogao vidjeti.

Pater Soria izidje iz fiakera kako je znao, a po tom ga uhvati takva tuga, da je sasvim klonno, ali car, videći to, izvadi iz džepa malu bočicu s nekakvim mirisom te ga stade hrabriti. Na to udje on s Miramonom i Mejiom u vojnički četverokut, koji je s jedne strane bio otvoren. Vojskom zapoviedao je general Don Jesus Diaz de Leon.

Kad su odsudjenici zaposjeli mjesta svoja, reče car Miramonu: „Hrabra vojnika treba da vladar i u zadnjem času svomu cieni, pa s toga mi dozvolite, da vama prepustim častno mjesto“.

Na to stane Miramon u sredinu, a car s desne strane. Poslije toga stupe napred častnik i sedam momaka, te se postaviše na nekoliko koraka pred svakim od odsudjenika. Car podje sada k onim, koji su pred njime stajali, pruži svakomu ruku i nadari s jednim maksimilijan-darom (20 fran.) i reče: „Momci, dobro gadjajte ovamo“, pokazujući na srce. Po tom se povrati na svoje mjesto skine šešir, te si rubcem otare znoj. Šešir s rubcem pruži slugi Tudošu s nalogom, da oboje predade njegovoj majci, nadvojvodkinji Sofiji. Iza toga progovori glasnim i sigurnim glasom ovo:

„Meksičani! Ljudi mojega ranga i porietla odredjeni su voljom božjom da budu ili dobrotvori narodni ili mučenici njegovi. Pozvan od većine vas, došao sam amo na dobrobit ove zemlje. Nije me slavohleplje amo dovelo, jer sam stigao amo pun najboljih želja za srećnu budućnost moje nove domovine i moje vojske, kojoj pred smrt svoju zahvaljujem na žrtvama što ih je za mene doniela. Meksičani! neka moja krv bude posliednja, što se lije za boljak ove zemlje, a ako bude potrebno, da njezini sinci još i dalje moraju krvi lievati, onda neka to bude na korist zemlje, ali nikada po izdaji! — Viva independencia! — Viva Mexico!“

Kad se car okrenuo, opazi nedaleko sebe skupinu ljudi i žena, gdje glasno plaču. On ih dobroćudno i blago pogleda, a onda prekrsti ruke na prsima i pogleda ravno preda se. Pet je hitaca palo, a on pade na svoju lievu stranu, šapćući: „Hombre“. Sva su taneta projurila kroz njegovo tielo i svako je bilo smrtonosno; no ipak se car još koji čas micao. Po tom ga položi častnik na ledja i vrškom svoje sablje pokaza na srce njegovo. Jedan momak stupi napred te izpali još jedan hitac na pokazano mu mjesto. Očiju svezanih nije nitko imao.

Sada je došao red na Miramona. On se nije obratio na soldate, već na gradjane kojim reče: „Meksičani! Moji me sudci odsudiše kao izdajicu domovine. Ja nisam nikad bio izdajica, pa vas molim da te ljage ne ostavite na mojoj uspomeni, a još manje na mojoj djeci. Živio Meksiko! Živio car! Taneta ga dobro pogodiše, jer se odmah mrtav sruši.

Mejia reče naprosto: „Živio Meksiko! Živio car!“ No na njega su zlo pucali, jer je trebalo još dva taneta u-nj opaliti. Sva trojica bila su gotovo u isti čas ustreljena.

Danas se nalazi na onom mjestu, gdje je car poginuo, kapela, koju je podigao uzvišeni naš vladar. „N. N.“

gel bil ovi dni va Lovrane. Da je kakovom sredom prišal va naše mesto, bil bi videl svu placu i sve ulice lovranske posute nečesim belim. I pobožni biskup bi bil za siguro rekal: — Vara! vara! — va Lovrane mana pada, kako Izraelcem va pustinje!" Nego ono ni bila nikakova mana, ono su bili samo beli listići, ča su ih napisali talijanski fakini va Lovrane i prosuli ih po cestah, da ljudi čitaju onu lepu i profumanu njihovu prozu.

Na sveh teh listićeh čitaju se takove uvredi proti g. kapelanu i nekim drugim našim prijateljem, da se čoveku stumih muti čitat one smradarije. Nego temu se ni ča čudit. Anonimni listi i biljeti volanti su od vavek bili va Lovrane na dnevnem rede. Lovranski Poperdilo vam je bil od vavek: — butta sasso, scondi man!" Lovranski Poperdilo se straši reč nekemu neč v oče On će to radje napisat, pak hitit na kuntradu, da nijedan ne vidi, a onputa će se kako salvadigo, skrit va kakov kantun, od kuda će kako idiot gledat i smet se onem ljudem, ki budu čitali one njegove smradarije. Porchi! Čujemo, da su va tem gnjusnem posle imele svoji grdi prsti one kristalo — skifozne šmiti. Moraju se i one nekako sacijat! Poverette!

Inšoma prava škoda da ni biskup Nagel sve to videl onputa bi za seguro napisal još jedan dekret proti tamburicam. — Morda bi se i malo prečudil i rekal bi, kakovi su to skoti ti lovranski Poperdili, ki onako gadno postupaju proti onako vrednemu kapelanu, kakov je to gosp. Gortan. Mi bimo mu pak odgovorili na to da mi se temu ni najmanje ne čudimo, zač da je va Lovrane bilo i drugeh čestiteh i vredneh kapelani, proti kimi su Poperdili delali još i huje i sto put grje, nego li proti sadašnjemu kapelanu.

Dosta je pak spomenut se svega onega mrada ča su ga hitali na pošteno i dobro lice pokojnega biskupa Šterka, dokle je još bil va Lovrane za plovana.

Ni nam stalo ni do Poperdila ni do biskupa Nagela, već je nam stalo do tega: ča te ljudi, stranci reć, kada vide svu tu porkariju va Lovrane. Ča te reć? Ono ča su već rekli: Naime, che Lovrana zè un schifoso paese! A mi odgovaramo: Ni Lovran „schifoso paese", već su skifozni i skandalozni oni lovranski Kalabrezi, ki čine našemu lepemu mestu toliku sramot!

Jellinek Telo tega varalice našlo se je va istinu va Dunave. Videć naime da su njegove sleparije odkrivene, hitil se je va vodu i utopil se.

Austrijski parlamenat. Čuje se, da će se parlamenat va Beče odpret na 20. o. m. Medjutim još do sada nisu se dogovorili ministri austrijski i magjarski glede nagodbe mej jednom i drugom polovicom države. A tako nije Körberu uspjelo da pomiri Čehe s Nemci. Kako se vidi — nebo va Beče je još vavek naoblačeno.

Krstićeva frajarica. Na razprave od 23. setembra pročitala se je va Trste i izjava Krstiča, ku je sam napisal i izjavil, da mu je Gošar Jovana bila frajarica (Krstić je to napisal talijanski i — smradno, tako da mi ne moremo to preštampat va naš „Narodni list"! Na kraju pak govori da za svem tem, da je imel s njom posla, da on sumnja, ako je baš on pravi otac djeteta. Sumnjat je lahko. Kada su pak staru Ambrozinku pitali, da ako je ona znala da njoj je devica noseća, ona je rekla da ni znala, zač da je Jovana nosila „un grembiallone" — jednu velu traversičinu. Bože moj, che injenua jente! —

Nego ča je bilo, bilo je — mane sada interesuje samo jedno pitanje: — Oče li Ambrozinka držat Krstića još puli sebe va kuće — za aministratora, ale pak će mu podpisat pašaport? Zač, neka je, ča je, al reć se mora, da je „el mio Ive" jako volubil — —

Leprinaške stvari. Nekako po nesreće prišla mi je va ruke ona kravja od Matulj, kade se šteje crno na belem kako 3 [Leprinčani i to Zvana, Gašparich i Haglia davaju kuraj Tinjancem, kako neka davaju vot za Talijane. Peršone! Čovek bi moral mislet da su ta trojica ki zna kakove persone potente i moguće, keh se mora poslušat. Oni misle, da su i drugi Istrani nemi kako leprinački mačići, keh se more brišneh svakamo zapeljat.

Da su oni od mačje stranke najveći trubili, to svako dete zna, aš ako ne bi bili trubili ne bi se dali za nos peljat od ljudi kako je Krstić i kompanija bela. Da pak budu znali i oni Tinjanci ki su kod zadnjeh izbori tako lepo pokazali, kako valja starinu branit a ne kako ono neki leprinački i rukavački i lovranski mački, kakoveh trubili ima na svete ću im ovo povedet: Neki Zvana raztrubil je po Leprinaščine, da mu je neki Hrvat ponudil 6000 (reci šest tisuć fijorini) ako gre s Hrvati glasovat. I nemi ljudi su vaje poverovali. Sada pak recite da nisu nemi? Ča paraju da se more jednim glasom sve dobit? i to glasom odi jenega Zvane? Zvana bi prijel 6 krun, samo ako bi bil ki takov trubilo, da bi mu ih dal, ter znamo si čisti kako ih je nebog potreban, a kamo ne bi šest tisuć; a ni dugo temu ča je po Poljanah potekoval za beči.

Sad bimo pak mi pitali Zvanu, kako more takove laži mej brižni ljudi trusit? Ča nezna kakovega okapanja je imel sa Bokaletom od Mihotić kad je jenaki laži trusil? Da mu se ni smiloval, bi se bil brižan još jače va dug zakopal, ale pak šal va hotel Virant na Voloskem jačmik jist. Neka nam Zvana povede, ki je taj Hrvat, ki mu je 6000 fjorini ponujal, pak ćemo mu još 6000 fjorini zgora dat i tako će se malo iz duga izkopat.

Negdere su se ta trojica od kapi mačje stranki va matuljskoj špudačere hvalili, da sa poštenim obrazom delaju svoju pulitiku. Ki vam ča govori do vašega poštenja? — Nego mi svejedno pitamo, jeli su to čisti posli kako su storili Zvana i Tončić kad su za prit va drugo telo, na jedanput kroz noć obogateli? A mi svi dobro znamo kako oni dva stoje.

Zvana ima više duga, neg mu sve valja, a znamo kako i Tončić stoji. Ako su pak tako bogati, zač pako nisu to prvo rekli? Ča ne znadu da ako se zataji imanje da se zapade va kaštig? Leg mi dobro znamo, da multi ni taksi nete oni platit, leg Talijani za ke delaju.

I tako ča oni vavek govore od Hrvati, da dobivaju iz Hrvatske beči, to moremo mi reć, da dobivaju odi Talijani, kako to vidimo baš kod oveh dveh.

Kumedijant Villari, stara nevoljičina, čovek u svakom pogledu „zvampil", pusti čarlatan, kega Talijani drže visoko zač nimaju nijednega boljega, ta Villari držal je ovi dni va Siene kao predsjednik društva „Dante Aligheri" dugi i neslani govor, pun smješnih i bezsmislenih rodomantadi, na kakove su talijanski želudci već dugo naučeni Ta šperlenta od čoveka govori o našim krajevima, kako da su to va istinu talijanske zemlje. Na prosti način pozivlje on sve Talijane, da neka gledaju i delaju za to, da se zemlje na obali jadranskoga mora uzdrže u narodnom pogledu za Talijane, tako da ih bude kasnije laglje politički sjedinit s Italijom.

To je bezobrazluk posebne vrsti, nego kako smo rekli, nam nije stalo do tih bedastoć, ča ih riga u svet jedan zvampljeni i imbambinidi Villari.

Mi hoćemo, da spomenemo samo jedno. Kad mi govorimo, da Talijani delaju oko tega, da prisvoje ove naše zemlje, naši nas neprijatelji, a i sama naša c. kr. vlada, krste, da smo denuncijanti.

Mi smo znatiželjni ča će sada naša vlada va Beče i va Trste? Zač zaludo je: onemu ča je Villari govoril, va Italije se je silno pljeskalo, a ste videli s kakovim veseljem je „Piccolo" pernesal onaj njegov govor! Ča će na to naša vlada? Ča će, pitate? Ona je već na to odgovorila, a odgovorila je, kako lepo kaže rečki „Novi list" tim, da je onaj isti dan, kada je Villari držal onaj protnaustrijski govor, c. k. ministarstvo dostavilo tršćanskim Slovencem odluku, s kojom se odbija njihov utok, glede jedne slovenske škole u Trstu i time je naša slavna vlada dala još većega koraja talijanskim iredentistom va Trste zabranjujuć ustrojenje jedne slovenske škole u Trstu i ona kako da potiče talijanski apetit za ovim našim krajevima. Inšoma ne govori proverbij zaludo da će Austrija bit orba e — ultima.

E che orba! e che ultima!

Kako su mali naši Kalabrezi. Naš proto Š. gradi kuću va Ičićeh, a kamene za graduju iste je dobival iz jedne komunjske kavi va Ike. Nego češ videt vraga. Kad je doznal to šior Mate dal je valje ordin, da se ne sme davat kamene preko kunfina. Strah ga je valjda bilo, da bi se moralo plaćat daciju. A još je strašil rečeni gospodin, da će proto Š. morat platit fit ča mu je trabakul skrcal opuki na komunjsko tlo va Ike. Nego mu je neki pametan na to rekal, da će Š. platit kada budu i drugi platili. Ste videli kako su pravedni ti naši Kalabrezi? Pak držite š njimi vi neki, da vas mi tobože ne prodamo pod Hrvatsku. Kad bi mi samo senu od tega delali Talijanom valje bi „Piccolo" pisal, kako su oni „vittime" „delle barbarità Croate". Ča ni istina!

Za pripomoćno društvo hrv. pazinske gimnazije predaje gosp. Slava Večerina sakupljene u Matuljih K 3·24. Gdja. Marija Večerina iz Starog Pazina sada u Voloskom daruje K 2. Novac poslan je u Pazin.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru predaje g. Vinko Tomašić sakupljenih na parobrodu Štefaniji među našimi K 4·26. — Ovaj je novac izručen blagajniku Družbe.

Zahvala.

Za izraze sočutja ob kratki bolezni in prezgodnji smrti naše drage

Božene

za poklonjeno cvetje in obilno udeležbo pri pogrebu, zahvaljuje se najsrčneje žalujoča rodbina

Slavoja Jenko.

Podgrad, 27. septembra 1902.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatorijuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospođje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Oglas.

Prodaje se više **posuda za vino** od 16 do 40 hlt.

Pobliže obaviesti daje

Louis Praschniker

skrbničtvo u Kamniku (Kranjska).

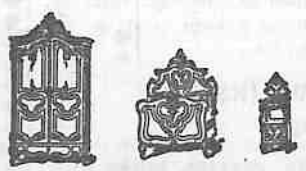

Tvornica pokućstva

IGNACA KRON

dvorskog dobavljača

u Trstu, Via Cassa di Risparmio utem. 1848. — Tvornica u Beču.

Cienici, uzorci, razjašnjenja, proračuni, nacrti šalju se na zahtjev badava.

Broj 4630.

Oglas.

Daje se ovime u smislu odpisa c. kr. kotarskog kapetanata u Voloskom od 22. setembra 1902. broj 15746 do občeg znanja da će se prijavljenje momaka podvrženih **narodnom ustanku** obdržavati dne 19. oktobra 1902. od 8 sati u jutro do polna u občinskom uredu u **Kastvu.**

Oni momci, koji su dužni prijaviti se, a zbog neuklonivih zapreka, nisu se mogli više spomenutog dana prijaviti, treba da se naknadno prijave dne 26. oktobra t. g. kod podpisatog poglavarstva do polna.

Momci podložni narodnom ustanku, koji misle, da nisu sposobni za službu pod oružjem ili za koju god službu u narodnom ustanku, treba da to izjave kod prijave.

Momci narodnog ustanka, koji su dužni prijavit se, a imaju dopust za putovanje po moru, mogu propisanu prijavu u odredjeno vrieme učiniti ustmeno ili pismeno po kojem rodjaku.

Nisu se dužni prijaviti oni, koji su priznati kao „nesposobni za službu pod oružjem.

Občinsko poglavarstvo

KASTAV, dne 27. setembra 1902.

Načelnik:

Jelušić v. r.

Broj 4473.

Oglas.

Daje se ovime u smislu odpisa c. kr. kotarskog kapetanata u Voloskom od 9. setembra 1902. broj 14853 do občeg znanja da će se ovogodišnja kontrola **domobranaca,** obdržavati dne 15. oktobra u 8 sati u jutro pred občinskim poglavarstvom u **Voloskom.**

Kontroli dužan je doći svaki domobranac izuzam onih:

a) koji su bili ove godine na djelatnom službovanju, ili na vježbi u oružju;

b) koji se nalaze odsutni u inozemstvu po moru ili trajno stanuju u inozemstvu ili koji se nalaze u iztražnom zatvoru;

c) doknadnih pričuvnika, koji su ove godine unovačeni.

Naknadna kontrola obdržavati će se 20. i 21. novembra u 9 sati u jutro u domobranskoj vojarni u Ljubljani.

Oni domobranci, koji posjeduju jubilarne medalje, moraju iste kod kontrole imati.

Občinsko poglavarstvo

KASTAV, dne 16. setembra 1902.

Načelnik:

Jelušić v. r.

Broj 4397.

Oglas.

Daje se ovime u smislu odpisa c. kr. kotarskog kapetanata u Voloskom, od 9. septembra 1902. broj 14199—III. do občeg znanja, da će se ovogodišnja kontrola pričuvnika (reservista) stalne vojske i ratne mornarice obdržavati 4. i 5. novembra u 9 sati prije podne kod občinskog poglavarstva u **Voloskom,** i to:

dne 4. novembra od slova A do J,

dne 5 „ od slova K do Z.

Kontroli dužan je pristupiti svaki pričuvnik i doknadni pričuvnik (reservist) izuzam onih:

a) koji su ovu godinu aktivno služili ili vojnim vježbama prisustvovali;

b) koji su dobili dozvolu za pomorsko putovanje, putne listove za inozemstvo, koji su trajno nastanjeni u inozemstvu i koji se nalaze u iztražnom zatvoru;

c) doknadnih pričuvnika, koji su ove godine unovačeni.

Naknadna kontrola obdržavati će se kod popunitbenog kotarskog zapovjedničtva c. i kr. ratne mornarice u Trstu dne 25, 26, 27. i 28. novembra u 9 sati prije podne.

Oni reservisti, koji posjeduju jubilarne medalje, moraju iste kod kontrole imati.

Občinsko poglavarstvo

KASTAV, dne 13. septembra 1902.

Načelnik:

Jelušić v. r.

Javna zahvala.

Duboko tronuti mnogim dokazima usrdnog saučešća izkazanog nam prigodom smrti ljubljenog i nezaboravnog supruga, odnosno otca

Jakova Baša

ovim putem izražamo našu najtopliju zahvalu svim onim, koji nam izraziše svoju sućut bilo ustmeno ili pismeno, te onim koji su učestvovali kod sprovoda a navlastito slavnoj hrvatskoj Čitaonici u Lovranu za položeni vienac.

Bog platio svima!

Lovran, dne 28. rujna 1902.

Tugujuća obitelj.

3102—02

Oglas.

Temeljem odpisa c. kr. kot. poglavarstva u Voloskom od 9./9. br. 14199—VII se ovim do obćeg znanja stavlja, da će se dne 3. novembra 1902. u 9 sati jutrom pred ovo-obćinskim uredom obdržavati kontrolna smotra za c. i kr. stojeću vojsku i za c. i kr. ratno pomorstvo za obćinu Volosko-Opatiju kao i za tudjince u istoj stanujuće. Kontrolnoj smotri dužni su pristupiti svi pričuvnici osim onih:

a) koji su tekom godine ove aktivno služili ili sudjelovali kod vojne vježbe;

b) koji se nalaze u tamnici ili iztražnom zatvoru;

c) koji su providjeni redovitom putnicom odsutni po moru ili po inozemstvu;

d) doknadni pričuvnici koji su t. g. unovačeni.

Naknadna kontrolna smotra obdržavati će se u Trstu dne 25., 26., 27. i 28. novembra 1902.

Obćinsko glavarstvo u Voloskom, 24. septembra 1602.

Načelnik: **Dr. Stanger.**

3139—02

Oglas.

Temeljem odpisa c. kr. kot. poglavarstva u Voloskom od 9. septembra 1902. br. 14853 se ovime do obćeg znanja stavlja, da će se dne 15. oktobra 1902. u 8 satih jutro pred ovo-obćinskim uredom obdržavati kontrolna smotra za c. kr. domobranstvo za obćinu Volosko i Opatiju kao i za tudjince u istoj stanujuće.

Kontrolnoj smotri dužni su pristupiti svi pričuvnici osim onih:

a) koji su tekom ove godine aktivno služili ili sudjelovali kod vojne vježbe;

b) koji se nalaze u tamnici ili iztražnom zatvoru;

c) koji su providjeni redovitom putnicom odsutni po moru ili po inozemstvu;

d) doknadni pričuvnici koji su t. g unovačeni.

Naknadna kontrolna smotra obdržavati će se dne 20. i 21. okt. u 9 satih jutrom u domobranskoj vojarni u Ljubljani.

Obćinsko glavarstvo, u Voloskom 24. sept. 1902.

Načelnik: **Dr. Stanger.**

Prvi zavod za pogrebe
u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. obćinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Cieue su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Ertl.

Višekrat odlikovana ✱ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari
Augusta Drelse
u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvršeno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

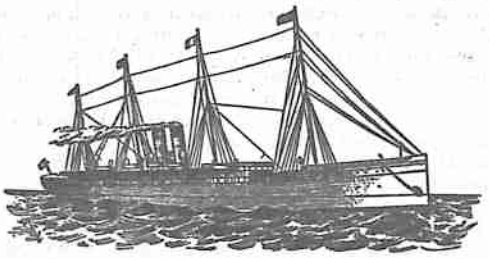

Rieka — Amerika
Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

☞ **Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nuždno da znadu čitati i pisati** ☜

Posujilnica u Voloskom
registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39** — **Garancija** iznašala je **K 133.760·—.** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Volosken kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 41. Volosko-Opatija u četvrtak 9. listopada 1902. God. III.

Molimo sve naše cienjene predplatnike, da čim prije pošalju predplatu za „Nar list“. Predplata iznaša: Za cielo leto 8 K, (za seljake 4 K) za pol leta 4 K, (za seljake 2 krune.)

Izbori va Tinjane.

Zadnji tinjanski izbori pokazali su svetu dve činjenice: Prvo: da je va Tinjane narod ki hrvatski ćuti i osjeća va velikoj većine, a drugo, da Talijani su si tvrdo zabili va glavu da predobiju onu občinu za sebe, da započmu ono svoje djelo tako jasno istaknuto va njihovem programe, naime osvajanje svih občina, ke se nahajaju va pošteneh rukah vredneh ljudi našega roda i jezika. Za ono prvo, naime za prevagnuće ljudi naše stranke va onoj občine, ne treba trošit puno besed. — Sjajna pobjeda, ča su ju izvojštili naši tinjanski kremenjaci, pokazuje i dokazuje nam to dosta živo i jasno. Naši neprijatelji a na čelu im poznati onaj prosti lopov i nepedepsani razbojnik trube u sviet lažne i izmišljene viesti, kako da bi naši tamo kod ¡oneh izbori postupali protuzakonito. To oni bloboču svaki put, i nakon svakega fiaska, nakon svake tombule ča ju store puli izbori. Ki se ne spamećuje ča su sve pisali prigodom izbori va Voloskem. Poturica njihov plaćenik Krstić trubil je nekoliko meseci svojem bedastem mačkom, da će izbori na Voloskem bit dole hićeni, pak ipak mi vidimo, da su ti izbori zadobili od oblasti sjajnu potvrdu. A ki se ne spamećuje bedasteh Krstićeveh rikorši proti izborom va Kastve, proti izborom zastupnika Spinčića i Mandića, a osobito dra. Stangera? Pak? — Sterfić Krstiću i onem ki ga hrane. To su eto dobili. To će oni dobit i va Tinjane. U ostalom kad bi se lepo c. k. Namestničtvo dalo ulovit na Krstićev vrgun i uništilo one izbore, mi se nikako ne bimo bali — većina vredneh i pošteneh ljudi je uz nas i s nami — i za to mi se za Tinjan ni najmanje ne plašimo.

Drugo, ča su ti izbori pokazali je to, da Talijani po onoj svojoj „osar tutto“ hoće po sile, da predobiju za se onu občinu a po njoj i druge, ke su va naših rukah.

Oni računaju: „Dobijmo najprvo Tinjan, za njim Žminj pak Boljun — s tim ćemo lepo stisnut celu pazinsku občinu va kruti, železni obruč i pazinska občina će nam morat past sama od sebe va naše krilo. A onputa? — a onputa?! Onputa ćemo mi Talijani zajahat na kmeta i ne ćemo mirovat dokle ga sa svem sega ne zgnječimo i ne uništimo, da se već nikada ne podigne. To su ti njihovi računi, za njimi oni gredu. To je jasno kako beli dan. Tu ne treba bit študijan za to ¡videt i za osvedočit se o istini svega tega. Talijani od nekoliko let nazad stali su kako mahniti navaljivat na sve ča je naše.

Da ljude našega jezika zatru, oni se ne boje nikakovega sredstva. A va svem tem njihovem dele vidja se nekakova žurba, nekakova silna preša, kako da sve to mora brzo bit — — Oni ne gledaju na novac, ne gledaju na žrtve, nego ala neka se troši samo da se ne gubi vreme. To je znak, da su dobili mig z vani. Talijani drže, da je prišlo vreme, kad će Istra spast pod Italiju.

Manifest o kom smo neki dan govorili tomu je jasan dokaz. A drugi i još veći dokaz je i ovaj. Društvo iredenta va Italije poslalo je talijanskemu kralju čestitku i kralj je brzojavno zahvalio društvu, temu društvu, kô dela, da se Istru pripoji Italiji.

A naša vlada? Švabe va Beče reć bi, da su malo, ali samo malo progledali. Oni sami ne znaju ča bi storili. Oni bi radi ukrotit Talijane, ale opet njim ne bi milo bilo, da se mi tim okoristimo. Švabe z Beča bi oteli, da se Talijane ukroti ali u korist Njemaca, tako da bi oni radi pripravili Trst i Istru za njihove lancmane — Nemce.

Ki nam to ne veruje neka čita „Piccolo“ od ovih dan, ki je vas pobjesnil za to, da je pangermansko društvo Südmark odlučilo držat buduću svoju skupščinu va Trste do kuda da će se jedanput dovuć nemačka sila.

A mi? Naša je dužnost, da ne gledamo sve to mirno i nasmeäljivo, već da se spomenemo to, da je poviest videla i grjeh i nepravednejeh stvari nego li bi bilo to, da Trst i Istra spadnu pod Italiju. Za to ni se ča zanašat na niš i na nijednega, već delat i delat i delat da se paklenske osnove Talijana i drugih uzarpatora ne oživotvore. Držimo se, branimo se, očuvajmo se sami, zač drugi nas čuvat ne će.

To preporučamo mi svim našim va Istre u obće, a osobito pak našim Tinjancem kako i onim, ki su se va ovo zadnje vreme dali pod komandu jednega Mraka, Krstića itd. U to ime: Živio Tinjan! Živila Istra naša!

Dopisi.

Iz Barbane. Već je puno vrémena što se nisam javio, jer sam čekao zgodan dan, da se moja volja ispuni.

Javljam vam gospodine uredniče da smo imali dne 11. septembra sjednicu občinskoga zastupstva. U toj sjednici se je mnogo razpravljalo, a medju drugimi točkami došla je po treti put i ona od našega „magnifica“ gospodina tajnika, komu su podpisali pašaport svi zastupniki izvan 4 ale 5 mačjeh župani. —

Dragi moji Barbanci onde se je vidilo kako te župani dobro napredku občine držat u jednom uredu jednoga talijanskoga mesara, jer dobro znamo, da od našega čovjeka je postao Talijan — poturica kao i Krstić i poturice koji su ga podupirali u ovoj sjednici.

Dakle svaki ki misli ki je ta tajnik, on je rodom Pazinac iz sela Zgrabljići i piše se isto Zgrabljić, on je sposoban čitat i pisat hrvatski ma neće nego talijanski, on ne čita naše novine „Slogu“ i „Narodni list“ ako ne „L'istria i popolo cukon“ i druge smradne novine a ruga se našim novinam Sa svim tim bimo ga potrpili ali ne moremo i ne ćemo jer on ne služi službeno ure u svojem uredu, on neće da se preoblači, on neće da ostavi svoje zabavice.

Dne 22. i 23. septembra nije bio u občini ni 5 minuti a vesel kako čop. Živili župani i glavar tajnikov gospodar, ni to ni dosta, on se po svuda hvali, da se neće dat ća dok mu se ne da stotine ponapred. Za istinu reći on je gospodar ovde, a zastupstvo ne. Ovaj budući misec, ćemo imat ovdi občinske izbore.

Tajnik vidi da neće bit izabrana u novo zastupstvo dosadašnja njegova šarenjačka kumpanija, pak plete druge mreže kako bi Barbanščini jamu podkopal, kako

PODLISTAK.

Afrikanske paćuharije.

Moj Kanibali va Afrike.

Ja mislim da se nisu ni Jovanina Gošar, ni stara Jambrožija a ni sām Krstić tako začudili kad su doznali, da je Krstićeva frajarica asolvena, kako sam se začudil ja, kad sam ovi dni dobil jedno pismo od najsredneje Afriki.

To pismo bilo je datirano od mesta Kikikaka — dan i mesec nečitljivi. — To pismo glasilo je ovako:

Moj preljubljeni prijatelju!

Vi ćete se začudit, kad vidite ime mesta odkuda vam pišem. Ne čudite se. Destin od čoveka je takav, da se nikad ne zna kamo ćeš zapast ni kamo ne ćeš. Na, na jednu priliku, ki bi bil rekal za Krstića, kada su ga ono pulicaji v Reke vukli per šub preko kunfina za to, ča je po svoj Reke vrišćal: Živila Hrvatska! Živila! Živila! ki bi bil rekal za tega Krstića, ki je pisal da su Talijani zveri, a Zadar leglo talijanskih bjegunaca, ki bi bil rekal, da će ta isti Krstić danas jutra bit veli — i kako veli Talijanaš! Za to se ne čudite, ako i mane vidite ovde va crnoj Afrike mej samemi Kanibali.

Ja, mej Kanibali sam ja sada — a znate vi, ča će to reć Kanibal? Kanibal vam je čovek ki druge ljude ji. Kanibali se po tom hrvatski zovu — ljudožderi. Vi ćete se čudit i pitat ćete se: kako to vraga da ste vi tamo zahlandrali, ča vas ni bilo strah da vas oni ljudi pojidu? — Ni mane strah zač ja sam se na vreme fudral sa nekoliko „teti Jambrožiji“, ke sam obložil okole pasa a to je tako smrdelo, da se ni nijedan Kanibal azardal prit k mane bliže. Kako vidite i ona škandalozna matuljska štraca je dobra za nekega zlodeja, osobito pak kada je puna oneh voloskeh smradarij, ča ih ono pišu one taneke z peknjice.

Dunke, ja sam bil mej temi Kanibali slobodan kako tić, a za reć pravo, ja sam njim moral bit jako simpatičan, zač su mi bili na ruku va svakoj stvare.

I na svako pitanje su mi odgovarali i davali mi sve informacijoni, ča sam ih od njih iskal. Tako sam ih pital:

— Čujete dobri ljudi, recite vi malo mane, poznate vi nekega Krapulu z Mošćeničke Dragi?

— Kako ne poznamo! Ter on je bil puno let ovde puli nas va Afrike.

— A ča bi reć, da ga niste požerali? upital sam ja.

— Pu! — baaa! bimo se bili svi potrovali, rekal mi je jedan Kanibal, ki je va to vreme gledal va moje dosta debele pupole (valja da znate, da ja sam nosil bra-

geši do kolena, kako i oni „del club cielistico Voloscano“ kada gredu na bicikal.

Onputa su mi pokazali sve „lepoti“ kanibalskega mesta Kikikaka — dok me nisu najzada zvukli na sud.

— Danas je jedna interesantna razprava, rekal mi je jedan od Kanibala, homo na galeriju, da vidimo.

Na banke od obtuženeh sedela je jedna grda devica. Ona je bila tužena, da je novorodjeno dete zadavila, razrezala na bukunići i pohitala va ono mesto, kako sam ti rekal — —

Sudilo ju je jedno dvajset sudac. Na stole su ležali svi bukunići od onega razrezanega deteta.

I najstareji sudac je ustal i rekal je device:

— Ste vi razrezali to dete ale niste?

— Sam, odgovorila je ona.

— Dobro je — kad je temu tako, rekal je najstariji sudac, vi ćete bit danas ubijena i spečena na gradeli.

Moj Kanibal me je stisnul za ruku i rekal je:

— Danas će bit kukanji za nas:

Ale devica se je branila:

— Ma na to me je nagnal moj frajar.

— A ki je to? zapita sudac.

— Moj frajar Kakikaki.

— Ja ma on ni tužen — njemu smo dali dežistencu . . .

— Ča će mane, ste mu dali dežistencu ale niste, ja znam da me je on na to — nagnal.

Svi sudci su se na to pogledali i rekli su: ča nam je tu storit?

I štroligali su i štroligali, dokle nisu zištroligali ovu šentencu:

„Devica Nanataki kriva je, ča je porezala novorojeno dete i ima se speć na gradeli za hranu dobreh ljudi va meste Kikikaka.

Njiji zavodnik Kakikaki morat će platit speži od procesa.

Nego kako je on čovek dišperan prez šolda i prez imanja to se za speži od procesa uzimlju oni bukunići od onega deteta, ki bukunići to se pak pravedno podelit mej same sudce“.

Kad sam ja čul tu sentencu ja sam vas ostal kako od kamika. — To je tako strašno!

— I ti se temu čudiš? rekal mi je moj stari Kanibal.

— A kako da se ne čudim kad čujem takove strašne sentenci.

— Kako strašne sentenci? Nima tu niš strašnega. Je ona devica porezala ale ne ono dete! Je! Dobro — za to ala, na gradeli s njom. Drugo ni zaslužila. Nego da sam ja sudac, ja bim i onega Kakikaki odsudil najmanje na „tenfanje“ — ter on je

ju je i Rakiju skopal z nekim novim administracijonom, da bi tobože gradjani bolje stali, da bi imali svoje komunale, riservane i boške i krase, da bi dacija konsuma sva u Barbanu ostala.

U Rakiju smo aministrirali za 200 K a sada ni njim dosta 1200 kruna. Po tomu se vidi kamo je tajnik i njegov kum Bedrina dopeljal Rakalj, ki je hodil okolo podkrižavajuć Kapelance.

Dakle bračo Barbanci, Pornjanci, Šamci, Gočanci, Sveta Marija, složno kako jedan glas, neka bude hiljadu vaših glasi, odaberimo muže ki ja našom strankom drže, mlade krepke i poštene.

Vi draga braćo ne mojte se prepadat pred starimi lijami i oholimi grajani, jer u Barbanu nimate nijednega od naše strani, koji će vas naputit na dobar put zvan dva tri. Vi ćete glasovat za muže, koje će vam naš domaći odbor predložit, čuvajte se gradjani, Melničani i Puntarci to su vam tri sela pokvarena.

Čini nam se da Puntera će sva glasovat za naše predloženike zvan jednega tega ćemo Vam potle javit.

Mi Barbanci bimo imali taj put stavit muže koji znaju čitat i pisat barem da bude jedna trećina, učeneh zastupniki ne kako dan danas nezna ni jedan čitat ni pisat ako ne glavar i tajnik i jedno dva koji podpišu protokol po treti put.

Dakle moji dični Barbanci složno u bratsko kolo da zvojujemo čistu pobjedu i ta pobjeda je naša prava stranka. Do sad nam ni poznato nikakove agitacije, ako bude koji mutil bit će oglašen po „Narodnom listu“ i po našem čoviku Pavi Špada.

Za danas dosta, drugi put više. Živila Sloga!

Domaće viesti.

Izpravak. Va zadnjem broje „Narodnega lista“ od 2. o. m. podkrala nam se je jedna nemila pogreška. Va uvodnem članke „Narode probudi se“ imaju se besedi tiskane u četvrtom stupcu na sedmom redku od zgora u zaporkah glasiti: (ste čuli Zvonečani!) na mesto (ste čuli Zamećani!) Molimo čitatelje da ovako isprave.

Iz pošte. Telefonička mreža Kraljevice i Cirkvenice, koja je sada spojena s Riekom priključila se je interurbannomu telefoničkomu prometu Opatija-Rieka.

Telefonički promet izmedju Opatije, Lovrana, Matulja, te Cirkvenice i Kraljevice otvorio se je 1. listopada t. g.

Pristojba za obićan razgovor do tri minuta u spomenutoj relaciji iznosi 1 K 20 h, dakle za prešan razgovor 3 K 60 h. Za tako nazvani servica tasće plati se 60 h.

---

još i najviše kriv. No, a kako bi puli vas to odsudili?

Ja sam mu na to rekal:

— Prije svega puli nas se takove stvari jako redko dogadjaju, ma kada pride do tega, onputa se more dogodit da se puli nas asolvi ona, ka razreše dete. Zač čujte moj Kanibale, vi još ne znate, ča će to reć „kriminalistička škola?“

— Je to morda kakov gulaš?

— Ne, to je neč, ča ti ne razumeš, a za reć pravo, ni ja.

Ali ona sentenca od vašega suda ni prava. Kega djavlja! Brizna ona devica. Ča ni mogla ona bit anemika?

— Ja pak ča za to? Misliš da ju se ne bi moglo isto spet a la ingleze?

— Ah! s vami drugemi ni ča govorit! Vi ste pravi divljaci! Vi ne znate ča je prava pravica. K nam valja prit, k nam, va Europu, a osobito va Trst, ki će videt i osvedočit se, ča znamenuje to sveto ime: „pravica“. Ma puli nas se sudi s paragrafi, a vi ni ne znate ča su to paragrafi! Vi ne znate ča je pravica! osobito naša pravica, tamo puli mane doma. Divljaci, divljaci, rekal sam ja i valje sam šal ća od teh poganeh ljudi!

Lepo vas pozdravljam vaš

Frane Žukvar.

Ženska podružnica sv. Cirila i Metoda u Mošćenicah priredjuje buduću nedelju na 12. oktobra svojim članicam i prijateljem opet malu zabavu sa lepim programom. — Dakle ćemo se z nova malo naveselit va našoj Čitalnice. Bit će to se razume i ples a sada je već i doba za plesat, aš je počelo malo stiskat.

Ma ćemo se vrtet, sve ki će bolje sa onemi našemi malicami.

Ki god more prit neka pride do nas on dan, aš za sprave je škoda pustit priltku takovu za zabavit se malo. Još ni nijednemu, ki je prišal na naše zabave bilo žal za to, pak neće siguro ni ov put. Naše frajlice nam znaju priredit takove zabavi da bi se čovek prečudil, pak za to bi bilo škoda da ih zapustimo. Svaki, ki more, neka gre malo sam pogledat pak će videt imam pravo ale ne.

Nadalje primamo i rado priobćujemo ove redke:

Već je više vremena da se odbor naše mlade ženske podružnice Družbe sv. Cirila i Metoda spravlja da učini jednu veselicu svojim članicama i njezinim prijateljima a da na taj način skupi nekoliko novaca za božićno drvo, ča ga misli priredit i ovo leto. Napokon se je odlučilo, da će ta veselica bit u nedelju na 12. oktobra va prostorijah „Hrvatske Čitaonice“. Program te veselice bit će ovaj:

1) „Ja sam Hrvatica“ deklamira gdjica Karmela Krnetić. 2) Pjevanje. 3) „Moja tajna“ monolog, govori gdjica Marija Ivančić. 4) Pjevanje. 5) „Paron Andre“, šaljiva igra iz domaćeg života u jednom činu.

Kako se vidi program je liep i dosta velik pak se nadamo, da će svakoga zanimat čut ga.

To se već razume samo po sebi, da će bit i ples, pak da ćemo se malo z gušton naplesat sada, kad je već malo zahladnilo. —

Početak bit će oko 7 sati u večer. — Ulaznina je za gospodu 1 krunu a za gospodje 50 filira. — Čist prihod namienjen je za božićno drvo.

Nadamo se dakle da će u nedelju svaki ki more prit na ovu veselicu, da vidi malo kako lepo znaju nase malice pjevat, predstavljat i deklamirat. Osobito se nadamo, da te mlade iz susednih mest skočit do nas da nam daju malo kuraja i da se razvesele malo i sami z našimi malicami, ke to i zaslužuju aš se puno skrbe za zabavu i u obće za narodnu stvar.

Ala, vi mladići, pritecite malo do nas a ja vas sigurujem da se ne ćete za to pokajat. Još ni se nijedan, ki je prišal na naše zabave pokajal, pak se ne ćete ni vi. Buduć da je dobitak od ove veselice odlučen za božićno drvo, dakle za tako lepu i koristnu stvar, neka i oni naši prijatelji, ki morda nete moć prit na tu veselicu pošalju mali dar našoj vrednoj podružnici a ona će im bit za to mnogo zahvalna. Svaki, ki more neka čagod doprinese za ovu veselicu. Svem onem, ki budu prišli u nedelju k nam klićemo naprvo: dobro došli!

Koncertna zabava u Zametu što su ju dne 28. 10. t. g. skupno priredila pjevačka društva „Sloga“ iz Zameta i „Istarska vila“ iz Kastva, ispala je krasno, nad svako očekivanje. Naroda sakupilo se kao mala kada osobito onoga iz Srdočeve, Zameta, te bližnje riečke okolice. A došlo je gostova takodjer iz Kastva, Rukavačine, Voloskoga, Opatije, Rieke i drugud.

Dakako da nije manjkala naša perjanica, naša dika, veleuč. gospodin prof. Spinčić, koji ne prepusti u obće nijednu zgodu a da ne dodje medju narod, da se s njim proveseli.

Došle su takodjer brojne deputacije hrvatskih društava „Lovora“, „Primorskog Hrvata“ i „Jadranske Vile“.

O teku same zabave može se u kratko reći, da je išlo sve kao po loju. I pjevanje i tamburanje i deklamacija i predstava sve se izvršilo u najlepšem redu i skladu, samo nesrećno vrieme pokvarilo je pri kraju koncerat, koji se morad dovršiti u dvorani. — Duša pak cielој zabavi bila je vojnička glasba, koja je skladnim glasovima zabavljala staro i mlado ćak do zore.

U obće uzeto mora se biti zadovoljno sa ovom zabavom koli u moralnom toli u materialnom obziru. Bit će bolje, mičimo se samo! —

Koncerat u kavani „Kvarnero“. Da u kratko izvjestimo o koncertu ča ga je dal prošlu nedelju naš „Lovor“ u Kvarneru. — Najprije nam se je potužiti na zlo vreme, koje je bilo toga dana. Kiša ti je brate levala, kako na pogodbu ili kako iz kabla, rekli bi naši ljudi.

Tamburaši i pjevači ponieli se kako obično uprav dobro. Ali ako ćemo bit iskreni tamburaši su se ponieli još i bolje nego pjevači. Kod ovih potonjih bilo je više stalnosti. Pohvale i pleskanja dobili su dosti jedni i drugi. Svaka čašt njihovomu marljivomu zborovodji.

Ča se pak tiče posjetnika, to se pak moramo uprav potužiti osobito na naše ljude. Bilo je doduše zlo vrieme i ovo nam brani, da danas i koju oštriju ne progovorimo. — Mnogi su naši osobito mladji manjkali, kojim nije vrieme baš toliko ni pačilo — nego ča ćemo danas su ljudi malo preveć komodni. Kod nas se danas mnogo žrtvuje ali samo sa jezikom.

Bilo je više slavenskih gostova a mej njima imali smo čast vidjeti i preuzvišenog grofa Haraha — komu nije vrieme pačilo, da posjeti zabavu.

Čuli smo, da se je i agitiralo sa strane naših narodnih neprijatelja proti koncertu. Govorilo se je takodjer, da je koncerat radi zla vremena prenešen, a najbolji je dokaz tomu da su već čekali cigani, da će oni dati koncerat u istoj sali. Pul nemarnosti naših, zla vremena i proti agitacije more bit „Lovor“ podpuno zadovoljan sa ispadkom koncerta.

Splitsko „Jedinstvo“ ima liep članak, pod naslovom: „Napredujemo li u Istri?“ iz kojega vadimo ovo:

Al' istarski patrioti za to i rade, bore se, da im se treba diviti. Mučna je njihova borba. Sve je proti njima, ali oni opet proti svima napreduju, u čemu su osobito zaslužna dva lista „Naša Sloga“ u Puli, za puk, i „Narodni list“ u Opatiji i za puk i za gragjane, nenatkriljiv u satiri, kojom šiba protivnike, a time utire put novim pobjedama.

Što se odnosi na Istru, valja reći istinu, da je Villari bio vrlo dobro izvješten, kad se je pobojao radi talijanske misli.

Još koju godinu, pa će joj u Istri voljom naroda, izčeznuti i zadnji trag. Usliši Gospode!

Zač ni Villari prišal v Opatiju i na Volosko? Bil je v Reke, tako blizu nas, pak za svem tem ni prišal k nam. A znate zač? Za to, zač je v Reke nanjušil, da se jedan naš pripravlja, kako će ti mu kalumat jedan takov vritujak, ki će ga valje va Ćozu prekombrčit. I kada je to čul imbambinidi Villari, osušil je prašicu e — via lú. Tako ćemo mi pozdravit i Rampagnettu d' Annuzia i svákega, ki će prit va ove naše zemlje, da nas tu vredja i napada.

Još imaju obraza govorit! Va „Piccole“ od oveh dan, tuži se neki Poperdilo z Lovrana, da se za gradnju porta va Lovrane ruše grote tamo od Crnikovljaka pak do Medveji s tem da se ruši i nagrjuje onaj naš lepi kraj.

Stega čuli? A pitamo ga malo mi, ki ruši one groti, ki nagrjuje onu lepu stran? Ki drugi ako ne oni Piranezi z onemi bracerami. Ter sve zlo ča su ga naši Istrani od vavek doživeli to je prihajalo samo od njih. Posekli su nam boški, osiromašili puk, a sada nam lome i starinske naše steni. I još imaju obraza govorit. Šempiji!

Čuvajte malu decu! Čujemo, da se mala, posve mala i talijanska deca straše kada Krstića vide pasevat po ceste. Taj strah da se je va malu decu zabil od vremena one istruttorie . . . Jedno dete je kada je Krstića videlo obolelo od fraza iliti spazima. I sve su detetu govorili, da neka se ne boji, da mu Krstič neće niš storit, ter da je prišla i dezistenza s Trsta, ma sve to ni niš pomoglo. Dete se je i napred dušilo od fraza. Za to roditelji čuvajte decu i ne puščajte ju na cestu, kuda pasaju kakovi takovi individuni!

Barufe ni fameja. Sredu na prvi oktobra večer posvadili su se Rižo Nonin i Krstić do kraja. Kričali su pred Rižotovemi vrati jedan na drugega da su ljudi sve obgledali. Rižo da je Krstiću svega zrigal i tri puti v obraz pljunul. Još da mu je rekal da ča misli Krstić da će se on, jedan Rižo pustit tuć zaradi Talijani za sameh 14 fjorini na mesec? Po tem se vidi, da su se svadili zaradi beči. Nego čini se da su Talijani Rižotu plaću krešili, zač je nedelju opet bil va Krstićevoj kumpanije. Povero mondo: Tako delaju upravo one taneke benetačke.

Najprvo si svega zrigaju pak potle gredu skupa pit. Nego oneh 14 al više fjorini ča ih Talijani plaćaju Rižotu neće ga spasit od „malori“ va jku ga vuče Krstić kako je već tolikeh zavukal.

Voloske Poperdilke jadne kako vrag da su Talijani kod zadnjeh občinskeh izbori na Voloskem onako sjajno predobili ne znaju kako bi se sfogale pak va Costantinovu „špudaćeru“ svaku šetimanu rigaju svako blato na voloske poštene ženske i divojke. — I vesele se te gnjusne poperdilke s tem njihovem dele misleć da se neki radi tega njihovega riganja jadi. Ma dà. Kad bi ki pisal ali one?! One ne moru nijednoj ženskoj poštenja oblatit. Ča morda ona, koja je za svoji mladi dni svako malo hodila v Istru i o pol noći vižiti prijimala dok je muž more mlatil? Al morda ona koja je prvo nego se je oženila provala tutti i sette banchi di galera? Ku je otac s kuće stiral? Al morda ona kojoj je muž „a forza de corni“ ežame učinil? Al morda ona, ka je hodila petnajst dan „in villegiattura“, da se ni znalo kamo? Al morda ona ka svojemu mužu čepi deli a on njoj: „brutta p o r c a ti me ga da un sciaffo che go visto tutte le stelle! Al morda — — —

Nego pustimo ih, te škifozne poperdilke, neka pljuvaju i neka rigaju koliko će. Ono blato kega su one do očiju pune neće na drugeh hitit, zač se preveć njih sameh drži. — Drugi put ćemo se malo bolje — špjegat.

Šiora Prokura. Čini se, da je šiora Prokura dala Krstiću „carta bianca“, da more delat ča će. Čini se upravo kako da za njega ne obstoje zakoni.

Na 1. augusta o. l. bi bil moral poć va pržun zaradi one stvari z g. Podmenikom. Nego imali su bit izbori va Tinjanu, pak ča bi bili Talijani prez Krstića? Diktum faktum Krstić je poslal va Trst svedočbu od lečnika da ne more poć va Trst zač da mora poć va „banji“.

I va Trste su mu prolungali do 19. septembra. — Nego Krstić ni šal va banji, nego je samo njihov „prćavac“ delal svaki dan banji va bire ku je Krstić na Voloskem lokal.

Prišal je 19. septembra. Izbori va Tinjanu nisu još bili moralo se je opet prolungat. Krstić je opet pokucal na vrata svojeh prijatelji va Trstu. Opet su mu prolungali. I tako će poć naprvo dokle budu pasali izbori va Veprincu. Kad budu ti izbori gotovi onputa će se Krstić preselit s „familijom“ v Reku pak će onputa pokazat put Trsta dugi nos. I pravo će imet. Tako se ljudje auktoriteta oblasti i zakona kod puka. —

Ćete li veće bezobraznosti! Čujte ča nam piše jedan lovranski mačak: Naš dirijente — ki se zna ni videl škole već pol leta — se jadi na g. kapelana. Neki dan mu ni niš manjkalo, nego skoči iz kože. — Ma da bite znali zač? Za to, aš g. kapelan da vadi hrvatske otroke po hrvatski Boga molit. Ma kako je to? Pred nekoliko dan su pisali po fojah, va „Piccole“ i va štrace od Matulj, da on ne vadi Boga molit, nego da tera pulitiku, a crekva da mu je deveta kisela voda.

Veramente je vadil je i oni put Boga molit, ma se je moralo dat intendit ljudem i biškupu da ne vadi, aš tako će ga najlaglje poslat ća iz Lovrana.

Ali bezobrazan je po sakrabojski ta naš kapelan. Hrvatske otroke, ki doma samo hrvatski mole i govore, vadi po hrvatski Boga molit.

Ča ih ne bi mogal vadit u „balnardu di Laurana“ talijanski? ča ni to naš zajik od paječa. Vero bi mogal magari i po turski ali kinečki, rekal je Vlah, ali samo ne po hrvatski.

Ti nesrečni Hrvatini va Lovrane su se nekako počeli budit va zadnje vreme. Oni će nas se bojim skončat. Ni njim bilo dosta, da su činili prit va Lovran hrvatsku mužiku odi „tamburic“, lego su poslali već od 150 i toliko otroki va hrvatsku školu. — A, to je preveć, to je anka velika bezobraznost. Sve je to počelo po hrvatski dišet anke Boga su počeli po hrvatski molit. — Questo è una impertinenza. Nego ja vidim, da je najbolje stat se i poć malo do škole. Pustit ću i tu škaranciju, ka me je ćapala, pak ću poć malo po Lovrane na lov, da te Hrvatine skončam, aš ako ne će bit slabo za nas Fiorentince di Sežana.

Va Drage će bit lahki posal, ću zet magari komišijon i ćemo dat intendit Dražanom, da cestu merimo, ka će bit storena kad fine votacijoni za komun, ter smo i zadnji put Dražane tako prevarili, pak ćemo i sada. Na Dobriće će bit malo težje, ma šperamo da će i tamo poć dobro, aš znaju i tamo da sam galantomo.

Kukumić.

Ovo se nas ne tiče. Krstić se hvali va zadnjoj svojoj špudaćere, da on lepo slobodno šeče po Voloskom i Opatije i još dodaje:

„Prosto zrakom ptica leti“.

Ova se nas ne tiče, a ako Krstić misli kemu god zakantat onu gornju pjesmu, neka zame on svoj stari, razronpotani ariston, pak neka gre pod poneštri c. k. tribunala va Trst.

Nadalje piše Salo va istoj škovacere, zaradi onega čedomorstva na Matuljah, da kamo su svi oni članci i pjesme itd. „Učka je rodila miša“ dodava Krstić veselo.

Ni ova se nas ne tiče. Ova se tiče šiore Prokure va Trste!

Znamenito djelo našega domorodca g. Eugena Kumičića. Naš znameniti romancier g. Eugen Kumičić napisal je veliki i preliepi roman iz hrvatske prošlosti. Naslov je temu romanu: Kraljica Lepa.

Va tem romane se opisuje ona doba, kad je va Hrvatskoj a i ovemi našemi kraji vladal slavni Zvonimir kralj iz domaće, hrvatske krvi. Doba Zvonimirovo je za sve Hrvate slavno. Nego to doba je za čoveka, ki ni dosta učen, prilično tamno, zač je komać va noveje vreme poviest puno tega odkrila, ča je do pred malo let bilo svem nam sakriveno.

Gospodin Eugen Kumičić je pak jako dobro i duboko proštudijal tu daleku dobu i plod teh njegoveh študiji znameniti Istran donaša sada pred svoje čitatelje, a donaša nam on to va najlepšoj forme, onako kako on to ume — va forme romana puli kega more čovek nać zabavi i pouki.

Kako on zna takove stvari prikazevat svojim čitateljem, to znamo mi svi od tolikeh njegoveh romani, osobito pak od njegove „Uroti“, od onega tužnega romana, od kega je svaka stranica jedna tepla i sjajna suza. One lepote, kem smo se tako čudili, i divili čitajuć „Urotu“, rese i ovo novo delo našega Kumičića, pak će bez sumnje svaki domorodac ki ljubi prošlost našega naroda rado posegnut za tom lepom knjigom. Taj roman izašal je va „Dome svete“ od ovega leta, a bit će preštampan va posebnu knjigu ka će izać negde oko 1. dicembra ove godine.

Mi preporučamo već sada našim prijateljem to krasno delo Istrana Kumičića. — Krasni naš pisac zaslužuje u najvećoj mjeri da se ga čita i uči, zač i onako, da bi nas danas jutra pitali Talijani ale pak ki drugi da njim pokažemo kakovega pisca od prvega reda, ča bi ga bila rodila Istra, na kega bimo drugega mogli pokazat ako ne na Kumičića našega?

Zač ne gre još Krstić va peržun? Evo zač ne gre: Tršćanski tribunal je, kako je poznato pital sud na Voloskem, da ako bi se moglo Krstića pustit va peržun na Volosko, zač da bi Krstić to jako rad. — Ne znamo ki sudac na Voloskem je odgovoril, da ja, ja, zač ne? da nima niš proti temu, da Krstić bude zaprt na Voloskem.

Medjutim doznajemo, da će Krstić storit jednu drugu molbu, da ga se stavi va jednu drugu kuću, a ne va peržun, zač da peržun Voloski ni va rede. Sada je sud na čude, ne zna ča bi učinil, bi ga stavil na „villu Angiolinu v Opatiju, ale pak va onu novu „villu“ ka se na Lipovice gradi? Za to se zateže s tom stvari. Inšoma puli nas je sve a ma sve moguće!

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru dala su po 20 para gg.:

Afrić Josip	Stepančić Josip
Baša Djevoslava	Stanger Anka
Baša Ernest	Stanger Armin
Blažanin	Stanger Kate
Brajša Matko	Stanger Josip
Grašković Frane	Stanger Ljubomir
Grašković Sidonija	Stanger Olga
Halauska (5)	Stanger Francika
Hervatin Anton	Stanger Srečko
Hervatin Josip	Stanger Ulikse
Jotić Ivana	Sučić ud. Marija
Justi Anton	Slavić Marija
Kuhar Josip	Štrcaj Gjuro
Krulčić Anton	Štrcaj Marija
Märzthal ud. M.	Štrcaj Vladimir
Mlčoh	Tomašić Armin
Mohović Antonija	Tomašić ud. Karlina
Nanutti Marija	Tomašić Vinko ml.
Patriota italiano	Tomičić Antica
Rubinić Petar	Tomičić Marija
Rajčić Vjekoslav	Tomičić Pierina
Rauch Amelija	Tomičić Viktor
Rauch Anton	Trinajstić Nada
Rauch Beni	Trinajstić Vjera
Rauch Ivan	Vahtar
Rauch Nadala	(Sliedi.)

Novac je predan blagajniku Družbe.

Javna zahvala. Sdruženi odbori „Sloge“ i „Istarske vile“ cijene se ovime najljepše zahvaliti p. n. občinstvu, koje se je odazvalo njihovom pozivu, te onako brojno posjetilo koncertnu zabavu dne 28. pr. m. u Zametu, poimenu pak onoj p. n. gospodi koja su predplatila ulaznicu ili zapriečena istu priposlati i to: N. N. 7 K, Fr. Mavar i prof. Vjek. Spinčić po 4 K, A. Bakarčić 3 K, po 2 K: K. Jelušić, Fr. Brajan, N. Pellegrini, Mijo Laginja, P. Sikić, J. Finderle, Dr. G. Dabović i G. Milneršić; po 1 krunu: Fr. Dukić, Fr. Jelušić-Šundrićev, Lj. Jelušić, V. Tomičić, N. N., dr. R. Linić, V. Rauschel, N. N., M. Šepić i Iv. Pilepić br. 64.

Nadalje srdačna hvala predstavljačima deklamatoru, tamburašima, pjevačima i pjevačicama, kaošto i pjevačkim društvima „Lovoru“, „Primorskom Hrvatu“ te „Jadranskoj Vili“ na odaslanim deputacijama, u obće svima i svakomu, koji je iole doprinesao, da je rečena zabava onako krasno ispala. —

Bog platio svima!

Razne viesti.

Slovačke rodoljubke. Mjesto Vrbó u Ugarskoj posjetio je nedavno veliki župan, komu su pravila školska djeca špalir. Medju školskim djevojčicama svraćale su pozornost na se dvie otmjene gospodjice Slovakinje: L. Bachor i M. Madsó, jer su obje imale na grudima slovačke trobojnice.

Magjarke, koje su stajale u blizini, zgražale se nad „ponašanjem Slovakinja“ i počele ih svakojakim riečima inzultirati. No one se nisu na to ni obazirale, nego su ostale na svom mjestu. Kad to nije pomoglo pozove jedna magjarska gospodja Slovakinje da skinu vrpce, na što one Magjarki odbrusiše: — S pravom nosimo ove boje, jer postoji takov narod“.

Sad se Madjarke uzkomešale i pozvale školskog ravnatelja, neka bi ove dvie djevojke dao odstraniti. Ali one nisu ni na njegovu rieč skinule slovačke trobojnice i zadržale ih za ciele svečanosti. Radi toga pozvala je gospodja Bachor ravnatelja škole na red, zabraniv mu, da daje takove naloge njezinoj kćeri.

No ravnatelj je gospodju gurnuo od sebe, a ona kavalira nije poštedila s nekoliko doličnih riečí. Radi toga je ravnatelj gospodju tužio sudu. Ovaj je odsudio gospodju Bachor radi protumagjarskog bunjenja na 10 for. globe, a ravnatelja radi njegova ponašanja takodjer na 10 for. globe, ili 3 dana zatvora. Sudio im je sudac Stanek — Slovak. Gospodja Bachor vatrena je Slovakinja, te je već mnogo puta globljena i sudbeno kažnjena radi „buntovničtva“.

Papino zdravlje. Papa je vrlo umoran i njegov liečnik mu je savjetovao da ne prima više hodočastnika. Kroz čitavi tjedan primao je silu hodočastnika. On je n. pr. nedavno primajući 300 franczkih hodočastnika svakome pružio ruku, a onda se još napose zadržao sa biskupima, koji su ih predvodili. I u druge dane ga neprestane audiencije do kraja umore.

Bezimeni kralj. Trideset je godina tome što sadanji bavarski kralj Oto čami u ludilu u dvoru Fürstenriedu. 30. prošloga mjeseca bio je njegov imendan i čitavi dvor je morao na zapovied regenta Luitpolda obući gala odielo. Tom zgodom iznose novine nekoje detaile i uspomene iz prošlosti kralja Ota. Kralj pati od paranoie, koja ga duševno u novije doba već sasma utukla.

Zanimivo je to, da kralj drži, da je on bez imena i da mu je ime oteo njegov pokojni brat kralj Ljudevit II.

Kada je onako čudnovato god. 1866. poginuo fantastični kralj Ludvig II. javili su to Otonu i koji je i onda već bio lud i on je tada plakao i uzkliknuo: „Siromašni Ludvig. Ja sam uviek znao, da je on bolestan ... To me je u istinu raztuživalo već i radi toga, što je on imao ime, a ja nisam imao imena. On mi je uzeo moje ime. Šta je on s njim učinio? Što se u obće počinja s jednim imenom? — dobiješ ga — imaš ga — izgubi se ga — i ja sam ga izgubio Živjeti bez imena! Za pravo ja i ne živim više — jer bez imena ne živi ipak ni jedan čovjek — pa ni ja. Ja sam dakle mrtav, a čim sam bio pokopan išao je moj brat sa dva imena za mojim imenom. To je bilo fatalno za njega — i teško“.

I kada mu rekoše da je sada on postao kraljem zahvalio se je dvorjanicima: „Vi mi donosite moje ime natrag, moja gospodo, — to je liepo, pa ja i nisam od vas drugo očekivao. Ja vam zahvaljujem, ja sam sretan — sada me može opet svatko da nadje i znade — gdje sam: ja nisam više mrtav, — imam ime, ime ...“ A onda se postavio u dostojanstveni položaj i uzkliknuv: „Ja sam kralj — kralj!“ odpustio je dvorjanike. Kad je na to ostao sam pozvao je slugu i rekao mu je: „Jesi li čuo, oni su mi opet donieli moje ime — ja sam kralj. Sada ja vodim vladu i neka dodje moj brat ovamo — ja, ja kralj to zapovjedam“. — Ali ni ime mu nije ništa pomoglo. Ostao je i nadalje u onom položaju u kojem je bio i prije bez naslova, bez imena. Ime i naslov nisu mogle promieniti njegove sudbine.

Hotel za žene. Ovih dana otvorio se u Parizu hotel izključivo za samostalne i osamljene žene, koje jedine imadu u hotel pristupa. Podignula ga je barunica Hirsch i potrošila na nj pol milijuna franaka. Hotel je na pet kata. U prvom i drugom imade po deset liepih većih soba, u trećem, četvrtom i petom po 12 manjih sobica, kupelji i drugih družinskih prostorija. U razizemlju imade velika gostiona kao i soba za konverzaciju. Sobe su jednostavne, ali vrlo jeftine. Plaća se 50 nč. na dan. Sva služinčad je ženska. — Osnivačica toga hotela imala je na umu olakšati život i stanovanje samostalnim radnicama i ženama, koje su ostale samotne na svietu.

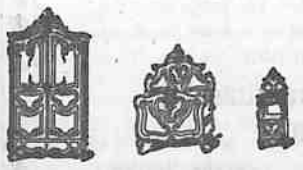

Tvornica pokućstva

IGNACA KROH

dvorskog dobavljača

u Trstu, Via Cassa di Risparmio

niem. 1848. — Tvornica u Beču.

Ciemici, uzorci, razjašnjenja, proračuni, naerti šalju se na zahtjev badava.

Broj 4630.

Oglas.

Daje se ovime u smislu odpisa c. kr. kotarskog kapetanata u Voloskom od 22. setembra 1902. broj 15746 do obćeg znanja da će se prijavljenje momaka podvrženih **narodnom ustanku** obdržavati dne 19. oktobra 1902. od 8 sati u jutro do polna u občinskom uredu u **Kastvu.**

Oni momci, koji su dužni prijaviti se, a zbog neuklonivih zapreka, nisu se mogli više spomenutog dana prijaviti, treba da se naknadno prijave dne 26. oktobra t. g. kod podpisatog poglavarstva do polna.

Momci podložni narodnom ustanku, koji misle, da nisu sposobni za službu pod oružjem ili za koju god službu u narodnom ustanku, treba da to izjave kod prijave.

Momci narodnog ustanka, koji su dužni prijavit se, a imaju dopust za putovanje po moru, mogu propisanu prijavu u određeno vrieme učiniti ustmeno ili pismeno po kojem rodjaku.

Nisu se dužni prijaviti oni, koji su priznati kao „nesposobni za službu pod oružjem.

Občinsko poglavarstvo

KASTAV, dne 27. setembra 1902.

Načelnik:

Jelušić v. r.

Broj 4472.

Oglas.

Daje se ovime u smislu odpisa c. kr. kotarskog kapetanata u Voloskom od 9. setembra 1902. broj 14853 do obćeg znanja da će se ovogodišnja kontrola **domobranaca,** obdržavati dne 15. oktobra u 8 sati u jutro pred občinskim poglavarstvom u **Voloskom.**

Kontroli dužan je doći svaki domobranac izuzam onih:

a) koji su bili ove godine na djelatnom službovanju, ili na vježbi u oružja;

b) koji se nalaze odsutni u inozemstvu po moru ili trajno stanuju u inozemstvu ili koji se nalaze u istražnom zatvoru;

c) doknadnih pričuvnika, koji su ove godine unovačeni.

Naknadna kontrola obdržavati će se 20. i 21. novembra u 9 sati u jutro u domobranskoj vojarni u Ljubljani.

Oni domobranci, koji posjeduju jubilarne medalje, moraju iste kod kontrole imati.

Občinsko poglavarstvo

KASTAV, dne 16. setembra 1902.

Načelnik:

Jelušić v. r.

Broj 4397.

Oglas.

Daje se ovime u smislu odpisa c. kr kotarskog kapetanata u Voloskom, od 9 septembra 1902. broj 14199—III. do obćeg znanja, da će se ovogodišnja kontrola pričuvnika (reservista) stalne vojske i ratne mornarice obdržavati 4. i 5. novembra u 9 sati prije podne kod občinskog poglavarstva u **Voloskom,** i to:

dne 4. novembra od slova A do J,

dne 5 „ od slova K do Z.

Kontroli dužan je pristupiti svaki pričuvnik i doknadni pričuvnik (reservist) izuzam onih:

a) koji su ovu godinu aktivno služili ili vojnim vježbama prisustvovali;

b) koji su dobili dozvolu za pomorsko putovanje, putne listove za inozemstvo, koji su trajno nastanjeni u inozemstvu i koji se nalaze u istražnom zatvoru;

c) doknadnih pričuvnika, koji su ove godine unovačeni.

Naknadna kontrola obdržavati će se kod popunitbenog kotarskog zapovjedničtva c. i kr. ratne mornarice u Trstu dne 25, 26, 27. i 28. novembra u 9 sati prije podne.

Oni reservisti, koji posjeduju jubilarne medalje, moraju iste kod kontrole imati.

Občinsko poglavarstvo

KASTAV, dne 13. septembra 1902.

Načelnik:

Jelušić v. r.

3422—02

Oglas jeftimbe.

Usljed zaključka obć. zastupstva od 2. oktobra 1902. imadu se u občinskom trgu u Opatiji sve klupe preurediti odnosno nove učiniti.

Pozivlju se svi oni koji žele rečeni posao poduzeti, da svoje valjano biljegovane i sa 5 po sto vadiuma od ciene za koju dotičnik radnju preuzimlje obložene ponude do 11 sati pr. p. dana 16. oktobra 1902. kod ovog glavarstva predlože.

Odnosni nacrt i uvjeti radnje mogu se u ovoobćinskom uredu svaki dan za vrieme uredovno uviditi.

Občinsko glavarstvo

Volosko, 8. oktobra 1902.

Načelnik:
Dr. Stanger.

Jeftino

Prodaje se više **posuda za vino**

od 16 do 40 hlt.

Pobliže obaviesti daje

Louis Praschniker

skrbničtvo u Kamniku (Kranjska).

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

špecijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospođje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Acourti.**

Višekrat odlikovana ✱ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

3102—02

Oglas.

Temeljem odpisa c. kr. kot. poglavarstva u Voloskom od 9./9. br. 14199—VII se ovim do općeg znanja stavlja, da će se dne 3. novembra 1902. u 9 sati jutrom pred ovo-občinskim uredom obdržavati kontrolna smotra za c. i kr. stojeću vojsku i za c. i kr. ratno pomorstvo za občinu Volosko-Opatiju kao i za tudjince u istoj stanujuće. Kontrolnoj smotri dužni su pristupiti svi pričuvnici osim onih:

a) koji su tekom godine ove aktivno služili ili sudjelovali kod vojne vježbe;

b) koji se nalaze u tamnici ili iztražnom zatvoru;

c) koji su providjeni redovitom putnicom odsutni po moru ili po inozemstvu;

d) doknadni pričuvnici koji su t. g. unovačeni.

Naknadna kontrolna smotra obdržavati će se u Trstu dne 25., 26., 27. i 28. novembra 1902.

Občinsko glavarstvo u Voloskom, 24. septembra 1602.

Načelnik: **Dr. Stanger.**

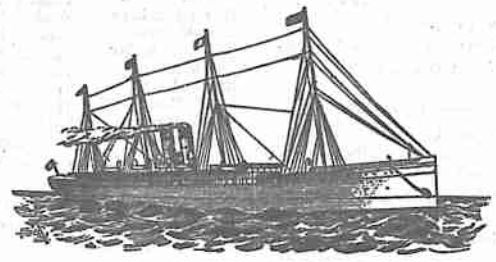

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

☞ **Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nuždno da znadu čitati i pisati** ☜

3139—02

Oglas.

Temeljem odpisa c. kr. kot. poglavarstva u Voloskom od 9. septembra 1902. br. 14853 se ovime do općeg znanja stavlja, da će se dne 15. oktobra 1902. u 8 satih jutro pred ovo-občinskim uredom obdržavati kontrolna smotra za c. kr. domobranstvo za občinu Volosko i Opatiju kao i za tudjince u istoj stanujuće.

Kontrolnoj smotri dužni su pristupiti svi pričuvnici osim onih:

a) koji su tekom ove godine aktivno služili ili sudjelovali kod vojne vježbe;

b) koji se nalaze u tamnici ili iztražnom zatvoru;

c) koji su providjeni redovitom putnicom odsutni po moru ili po inozemstvu;

d) doknadni pričuvnici koji su t. g unovačeni.

Naknadna kontrolna smotra obdržavati će se dne 20. i 21. okt. u 9 satih jutrom u domobranskoj vojarni u Ljubljani.

Občinsko glavarstvo, u Voloskom 24. sept. 1902.

Načelnik: **Dr. Stanger.**

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39** — **Garancija** iznašala je **K 133.760·—.** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 5 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk. kbr. 6.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku na više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narednosti jest tielo bez kosti!“

Br. 42. Volosko-Opatija u četvrtak 16. listopada 1902. God. III.

Molimo sve naše cienjene predplatnike, da čim prije pošalju predplatu za „Nar list“. Predplata iznaša: Za cielo leto 3 K, (za seljake 4 K) za pol leta 4 K, (za seljake 2 krune.)

Žalostna istina.

Pred dva ćedna imelo je talijansko društvo „Dante Alighieri“ va Siene svoju skupšćinu o kojoj smo mi va „Narodnem liste već pisali.

Predsednik tega društva, bivši talijanski ministar za škole, Pasquale Villari, je va svojem govore pozval sve Talijane, osobito mladost, da svemi silami delaju, da se po austrijskeh zemljah Tirolu, Gorice, Trstu, Istre i Dalmacije ča više moguće talijanšćina širi, da budu te zemlje jedan put tim laglje prišle pod Italiju. Villari je rekal puli te prilike, da će Talijanom bit kod tega dela sami Slaveni od po moći budući da se oni jako lahko potalijanče.

Slovinski roditelji kad se presele va talijanski grad da se sa svom svojom decom valje potalijanče. On da je sam videl va Pule slovinske roditelje ki su svojom decom samo talijanski razgovarali.

Koliko nas boli svejedno moramo priznat, da ove zadnje besede Paskvala Villari imaju va sebi puno istine. Naši slavenski roditelji, kad pridu iz Goriške, Kranjske ili Istre va Trst ili va kakovo istarsko talijansko gnjezdo srame se govorit svojim sladkim materinskim jezikom, pak ga zataje i počnu brbljat mej sobom i z decom samo talijanski a tako, da se želudac obrne kad ih čuješ.

I tako po malo zapuste roditelji svoj jezik i uzgoje decu tako da ista ni ne razume već materinskoga jezika pak postaju od čiste slavenske krvi talijanski janjičari, ki mrze sve ča je slavensko. Najviše su kod tega krive ženske. Ča je prostija kmetica to ti prej pod noge hiti svoj materinski jezik. Doma je pasla krave ili ovce ili je nosila gnoj i pul tega ni znala vragu te besede drugačije nego hrvatski ale slovenski, čim je pak prišla med Talijane valje „ćakula“ samo talijanski misleć, da će tako pokrit pred svetom svoj kmetski rod i koleno. — Ali ne samo da kmetske kćeri delaju tako nego na žalost vidimo da po nekeh naših gradićeh v Istre i divojke gospodskeh družin svoj hrvatski jezik zapostavljaju talijanskemu i javno i skrivno vole govorit talijanski nego svojim materinskim jezikom.

Misle te nesrećnice, da će se na ta način pokazat izobražene (edukane) Ali se kruto varaju jerbo svaki pravo izobraženi čovek ljubi više svoj jezik nego ničiji tudji. Takove ženske ne zasluže poštovanja ni Hrvata ni Talijana a hrvatski ili slovenski mladići će se dobro čuvat, da se s takovimi divojkami za vavek ne vežu.

Roditelje a navlastito mužkarce pozivljemo i zaklinjemo neka ne zapuščaju svojga materinskega jezika neka ga ne zatiraju jerbo ki zatare svoj materinski jezik, njega će zatrt Bog. Nijedan se nesme sramit svojga materinskega jezika a ponajmanje ne smemo se sramit mi Hrvati svojga hrvatskega jezika jerbo kako Petar Preradović pjeva:

Dičiti se možeš njime:
Njim carevi carevahu,
Njim kraljevi kraljevahu.

Ne mojmo, braćo, zapuščajuć svoj materinski jezik i služeć se prez potrebe talijanskim pripomoć talijanskem iredentistom, da ove naše zemlje priprave za gladnu Italiju.

Ljubimo svoj jezik, kako se ljubi dragu mater, koja nas ga je naučila i i nemojmo za volju tujega svoj jezik pod noge hitat da nas ne stigne prokletstvo Božje i prokletstvo naših starejeh.

Naša mladež.

Stara je već i bezbrojno puta opetovana hrvatska poslovica: „Mlada ljeta nada svjeta“ ili ona: „Na mladjima sviet ostaje.“ Kako roditelji s ponosom gledaju na svoju krepku i zdravu djecu tako i svaki narod s pouzdanjem gleda u mladež svoju od koje očekuje, da će mu biti na diku i korist. — Osobito pak vredi to za proganjani i potišteni narod, koji od svoje mladeži očekuje zaštitu i obranu od neprijatelja, slobodu i slavu.

Takav potišteni i proganjani narod je naš hrvatski narod, koji ima tim više razloga očekivat pomoći od svoje mladeži, što je ista već u više prilika žrtvovala svoju slobodu, ja dapače i svoju krv za dobrobit naroda, za spas hrvatske domovine. Najžalostnije je stanje hrvatskoga naroda u Istri. Naši stari i krvni neprijatelji, Latini, napinju sve sile, da hrvatskomu narodu u Istri zatru rod i sjeme.

U tom njihovom nastojanju pomaže njim paklenska četa naših izroda i izdajica a osobito pak talijanska akademična mladež, koja se u zadnje vreme u svim primorskim pokrajinama čvrsto organizuje za borbu proti nam, za uništenje našega naroda.

I naš narod imade u Istri i Dalmaciji hvala Bogu, već dosti sveučilištne mladeži. Ta ovih dana čitasmo u zagrebačkih novinah, da se je samo na tamošnjem sveučilištu upisalo 18 Istrana. Ali na žalost, od naše sveučilištne mladeži u Istri ne opažamo nikakvog života, nikakvog rada za narodni probitak. Nekakvo mrtvilo, nekakva apatija zahvatila je srdca naših mladića, te se čovjeku čini e u njima nema ni duše ni života. Srdce nam se para od tuge i žalosti kod tih opažanja. Zar je u našoj mladeži zamrla svaka iskra ljubavi napram ovom mukotrpnom narodu? Zar se našoj mladeži u Istri ne smiluje ovaj dobri ali na muke križa pribijeni narod? Ah ne! Naša mladež ima srdca, ona će se probuditi — ona će prionuti uz nauke a uz nauku radit će takodjer za dobrobit naroda. Narod ju na to pozivlje pokazujuć na svoje rane, na to ju pozivlju prežalostne prilike u Istri.

Mladost će se tomu pozivu odazvati, ona će se prenuti iz sadanjeg mrtvila, ona će se organizirati i boriti se lavski proti našim neprijateljem.

Ovo napisano u najboljoj namjeri, sine ira et studio, imajuć pred očima samo korist naroda i domovine. — Bilo za boljak naroda!

Austrijski parlamenat.

Za danas su sazvani zastupnici austrijskih zemalja va Beč na otvorenje parlamenta. Kod zadnjega zasjedanja ministar predsjednik dr. Koerber bil je toliko srečan, da mu je uspjelo nakon 5 let razpravit državni proračun.

Razumije se, da to ni šlo ni najmanje gladko. Bilo je tu okapanja i previjanja dosta. A bilo je i popuštanja. Hitali se mi-

PODLISTAK.

Na „Vrh Ćikovega“.

Pripovjeda Šapulić.

Jednu večer zatardigam ti ja nebore tamo negde preko „Ćikovega“. Već je bilo prevagnulo pol noći, kada sam se počel spravljat. Ča ćete na? Neć dobri prijatelji, neć fanjska kapljica, a najviše pak srdašna minjica — aš treba vam najprvo znat, da nisam jušto ni ja još za va kut vreć — zadržali su me, da sam bil pozabil na — postelju. Nego ta vrag mi se više puti travinja. Na slavu božju! Težimo se, da je to sve prej smrti.

Kada sam se počel odpravljat, to su svi na me skočili, kako ose na med: Ne hote sada, aš ćete slabo pasat. To je bil glavni del njihega govora, s kem su me oteli zadržat. Nego ja sam se držal trd aš da vam pravu istinu rečem, mane ne pada tako brzo srce — v bragešе. Ma, kada mi je oni sladki Pomidorčić od minjice rekal: Prespite pul nas — neć me je tako srdašno valje va pete zaškakljalo, da sam već otel popustit. A ja, pomozi me! Ter znamo svi da su ženske napasti, pak ako su još onako srdašne. Nego vendar sam se držal va bragešah. Neki od kumpanije nisu mogli nikako kapit, kako se ja ažardujem poć onu dobu preko „Ćikovega“ sam samchan.

— Znate — reče mi jedan, kemu ni celu večer bil žmulj — pun — sada vam se na „Vrh Ćikovega“ dogadja čudo božje. To vam tamo štrigi i vešći hopaju i matače, kako da se svi vrazi žene. Joh ti onemu, ki na njih natrapa! One te ga detrinko prekinut. To vam je prava istina kako da je Bog na nebe. Hvala i čast mu budi onde kade sedi! Znate nisam nor ni pijan ako ovako govorim.

Aj brižan! Po pravice ni bil najbrže pijan, nego ono se je trebeda samo od nekakove slabini od febri kapuznice zvraćal kako pust na kolce.

— Znate — javi se drugi govoreć, kako da su mu srčeni zajik zboli — bilo je i boljeh kerlić od vas, ki su tamo slabo pasali. Prekinule su jih te natruhi kako konac.

— One te vas — doda treti, ki je već na levo oko spal — obkolit, pak s vami macuhat i tancat kako smopom dokle vas umore do svetega ulja.

— No, no — rečem ja. — Tega se pak najmanje bojim, aš hvala Bogu još imam lahke peti. Samo neka budu te štrigi lepe i mlade, pak ajde sinko neka se hopa do zori!

— Ja, ja — najzada reče gospodar — gospodin ima trebeda palicu od crnega gloga — —

— Al pak — reče drugi — česan samac.

— Ni jedno ni drugo — rečem ja — nego franjko govoreć, ja vam va sve to niš ne verujem. To se sve pričini čoveku od straha, navlastito pak ako je onako po domaću podkuren.

— Prosim frlabnost, da i ja do besedi pridem — javi se jedan, ki se je do sada sve neć posmeheval. — Pripovedet ću vam pravu i živu istinu, ka se je pred nekoliko let zbila na „Vrh Ćikovega“.

Kako nam ju je on povedel, tako ću vam ju i ja sada ovde, samo neću vam povedet, kemu se je to travinjalo, aš bi me još mogal kade prijet za — vrat.

Kumpar Matina — tako ćemo ga zvat — imel je nekakov posal va Rečine. Kada ga je opravil, naputil se je još za vida doma, pak onako lepo po staroj Kastavskoj užance ni minul nijedan maj, nego delal drago moje stajališća, kako i pop na križnem pute. To mu neće najzada nijedan zamerit, ki zna, da je Matina imel dobrahnu paprica, a pod papricom je obično grlo više al manje suho.

Borme, teh nesrečneh oštarij je od Rečini vraga i dva, pak se je za to nabralo i meric. Kad bi ih bil kumpar Matina navezal na jedan konopac, bi bil dobil veći očenaši, lego su oni od padre Hiacinta. — — Kada je temu tako, stvar naravaka, da mu se je počelo već za rana va glave kurit i kada je već minul zadnji maj, počel je već i deštrahno ševrdljinit, a pobognji našal se je najzada i va — kanale. Aj brižan! Nego vendar je lišo pasal, aš ljudi deju, da anjel čuva decu i — pijanci.

— Hm, hm! — štroligal je sam sobum, kada se je zikoporil s kanala. — Ni vrag, da su me već počele napastovat.

Kada je očutil, da su mu se počele brageše trest i klobuk zdigat, otel je napalit pipu, aš va takoveh prigodah pipa vam valja za jednega dobrega kumpanja. Ma šior no! Ni po Bogu, ni po vragu, ni ju mogal važgat. Koliko je fulminant planul, već se je i ogasil.

— Vidi malo te natruhi, potari jih sveti Križ! — gundrnjal je sam sobum. — To ni niš po dobre. Najlaglje da je videt. Ma ovako? Tu jih mora bit okol mane više leg vrasi va pakle. Da ki mi se ovo celu večer okol nog mete, ako ne one nesrićimi? Ki mi drugi ne da važgat pipu ako ne one? Ala po svetega Kirina još ću koj dušu samlet! Aj ću, pobognji ću!

Komać je ovo zrekal, već se je našal va — graje. Aj brižan, ter brižan! Ta put mu se je znoveril i angjel čuvar. Kada se je zimeholjil z graji, očutil je, da mu neć gorko po obraze teče.

Ja, po svetega Kirina već je do gustega prišlo — laločil je sam sobum. Malo je falilo, da mi nisu i oče zikopale, potari ih sveti križ. Tu ni drugo šante Marije, ako

lijuni samo da bude mir. Česi su odnesli debliji kraj i kad bi sva sreća bila va bečeh moglo bi se sudit, da će Čehi i unapred mirovat. Nego temu neće tako bit. — Česi imaju svoj program, ki ih veže na duševno podizanje njihovega naroda. Oni hoće svoja prava, koja njim Nemci otimlju, oni hoće ča se uredi pitanje o češkom jeziku, ki bi po pravom va Českoj moral sām vladat. Od tuda nezadovoljstvo Čeha, od tuda i teške muke za g. drs. Koerbera, da Čehe primiri. A tega primirja njemu bi sada osobito trebalo. Veliko pitanje predstoji za sledeće zasjedanje našemu parlamentu, pitanje o toliko puta spomenutoj nagodbi mej Austrijom i Ugarskom.

Za rešenje tega pitanja valja imet većinu, a kako će tu većinu skupa stenfat g. Koerber, to mi ne znamo, a za siguro nezna to ni on sām.

Svakako ovo zasjedanje našega parlamenta bit će od velike važnosti i od silnega interesa. Idimo da vidimo.

Medjutim u prvo će se vreme početi razpravljat o preuredbi zakona o štampi i o državnom proračunu.

Revolucija u magjarskom parlamentu.

Na 8. o. m. odprl se je magjarski parlamenat va novoj parlamentarnoj zgrade, koja je koštala niš manje nego 35 milijuni kruna. — Magjari su va novem parlamente dobro počeli.

Zastupnik opozicije Barabas je na najgrji način napal na našega cesara i na magjarsku vladu za to ča nisu ni jedan ni drugi bili na svečanostih u proslavu stoletnice poznatega magjarskega revolucionarca Košuta, koji je leta 1848. dignul sve Magjare proti našemu cesaru. Barabasa pozval je predsednik sabora na red nego opozicija je za tem još jače larmala. Još oštrije nego Barabas govorili su proti kralju i vladi zastupnici Fran Košut i Ed. Bartha i njihovi pajdaši su njim sekundirali.

Madjarska opozicija a osobito neodvišnjaci, u koje spadaju gore spomenuti zastupnici hteli bi imet posve samostalnu Magjarsku i svojga posebnega kralja, pak budući to ne gre z lepa hteli bi po sile i za to su počeli revoluciju iz parlamenta.

Oni se nadaju da će iz parlamenta užgat narod i da će opet doć do revolucije kako leta 1848. Onega leta je Jelačić sa svojemi hrabremi Hrvati spasil Beč i prevetlu krunu al su za to bili Hrvati plaćeni z verugami koje su njim, oni koje su spasili okol vrata obesili. Ako dodje opet do revolucije, opet će pozvat Hrvate, da gredu krv levat proti Magjarom. Pitanje je hoće li Hrvati opet imat glavu va torbe kako su ju imali leta 1848.

Nehotice nam pride na pamet ona Harambašićeva:

Kad nastane rat
Tada kliče: Hoch Kroat!
Tko? Austrija!
A kad nastane mir,
Hrvatske krvi vir,
Nit za nas zna
Tko? Austrija!

Žrtva talijanske bezdušnosti.

Vlasi gredu čoveku vrh glavi, kada pomisli na sve zlo ča su ga Talijani po svete poseli, a osobito pak njihovi pomoćnici — abreji. To su ljudi prez srca, prez duši: kruti su ti stvorovi prez ikakovega smilovanja. A kakovi su to smradni farizeji! Ki čita „Piccolo“ mogal se je ovi dni nasitit oneh bedastoć, ča ih je taj isti abrejski list sipal prigodom smrti franceskega pisca Emila Zole.

Veliku i već puti smešnu hvalu je „Piccolo“ dizal na tega Zolu i svaka druga mu je bila ta: da je Zola bil veli branitelj istine. A ka je ta istina, pitat će čitatelj? Ta istina je: — abrej Dreyfus špion, izdajica svoje domovine. Koliko su crnila i milioni potrošili židovi, da tega židova spase i to sve pod firmom: — Pravde, Istine i Čovječanstva. A od svega tega va Židoveh nima ni jednega zrna, ni jedne kapljice. — Evo temu jedan žalostan primjer.

Neki mladi čovjek imenom Karlo Paternost imel je va Trste nekakvu službu, ka mu je nosila uprav toliko, da je mogal s njom pošteno živit. Nego dogodilo se je ovo: Mat tega tužnega čoveka vela je grešnica, ona već od let i let živе najneurednije i najzada je učinila svu silu dugi, neki čak i na njega. Mladi, nevoljni čovek ni znal ča storit! Služba slaba — a beči od nikuda! Pak evo ča je učinil. — One ure, kada bi moral bit slobodan od svoje službi i kada su drugi njegovi kolegi slobodno šetali po Corse zabavljajuć se najljepše, on je hodil va uredničtvo „Piccola“ i tamo zasluževal toliko, da je mogal malo po malo izplaćevat dugi svoje materi.

Kada na jedanput zove ga pred sebe urednik „Piccola“ dr. Prezioso, i reče mu, da ga više ne trebaju i da neka više ne prihaja va uredničtvo. On da je dobavil dva nova jornalista iz Italije — i za to da za njega puli „Piccola“ već mesta nima. A zač to? Za to zač Karlo Paternost pozna slovenski — Conosce lo slavo! I to je za abreje dosti!

Mladi čovek je na to vas probledel i tresuć se prosil je, da ga još drže barem nekoliko vremena. Dr. Perizioso je odgovorli grubo: — Ni minuta više! I siromašni mladi čovjek našal se je na jedanput va tako žalostneh prilikah. Ča će storit? Kreditori od materi ga muče, on nima od česa da ih plati — ono ča je imel to su mu zeli. Stirali su ga kako pasa. — I sel je za stol i napisal jedno malo pismo, va kem pušča na smrte uredniku „Piccola“ dru. Preziosu svoj revolver. Kada je to napisal, zel je on revolver i puknul je va se — i za čas se je srušil na tla mrtav.

A „Piccolo?“ On „Piccolo“ ki objavlja svetu svaku i najmanju zgodicu ka se dogodi va grade i po svete, ni ni z besedom spomenul, da se je ubogi Karlo Paternost ubil. To je znak, da ga ima na duše! Ovo neka bude za nauk onem našem nesrećnem ljudem ki ne moru bit prez poganeh laži, s kemi ih pita trščanski abrejski „Piccolo“. Na čast njim bilo!

Domaće viesti.

† **Ivan Prpić.** Žalostna li slučaja. U Karlovačkom „Viestniku“, čitamo da je ugledni c. k. pukovnik (kolonel) u miru g. Ivan Perpić ostavil Karlovac i otišal va Opatiju, da se ovde za smirom nastani. — „Viestnik“ govori, da je Perpić bil poznata ličnost u Karlovcu i žal mu je, da takav ugledan čovjek ostavlja Karlovac. Medjutim Perpić nije ni prišal v Opatiju. On je neku večer došal v Reku sa železnicom i smestil se je va hotel „Lloyd“ gdje da će prenoćit. Tu mu je po noći stisla srce nesrećna bol — i on je ostal na meste mrtav.

Mi žalimo za vrednim pokojnikom va prvem rede za to, jer je on bil jako vredan čovek, dobar Hrvat i žarki rodoljub, a va drugem rede za to, ča je on za života svojega bil veliki prijatelj našega „Narodnega lista“, i bil je njegov predplatnik od prvega početka.

Prenesli su ga v Opatiju i zakopali na našem groblje. — Bila mu lahka naša zemljica!

Premeščenje. Doznajemo, da je lošinjski kotarski kapetan Scarpa premeščen nazada va Beč od kuda je bil prišal na Volosko i da na njegovo mesto dolazi za upravitelja namestnički tajnik g. baron Reinlein, koji je više let bil za komesara u Voloskom. Va Beču će reć Scarpa šal, Scarpa prišal.

Ungaro-Kalabrezi su oni od rečke slobodne plovitbe jerbo uzimaju u svoju službu radje izrode i Kalabreze nego dobre rodoljube. Va „Piccolu“ od 25. septembra o. l. čitamo mej onimi, koji su dali 20 helera za „Lega Nazionale“ i neku gospu E. T. iz Voloskega čiji muž je va službe ugarsko-hrvatske slobodne plovitbe. Ta je gospodja valjda s tim htjela pokazat svoju zahvalnost napram Hrvatom, koji su njoj mužu priskrbili službu.

Ona i njezin sin bi zatrli sve Hrvate al su znali petljarit službu kod Hrvata. I tako naši ungaro-croati hrane najveće neprijatelje Hrvata dok dobri rodoljubi i još bolji kapetani iz Istre bez službe okolo šeću.

Trgatba. Va našem kapitanate su ljudi zvan gorskeh kraji, već potrgali. Groždja je popreko polovicu koliko lanjsko leto al je za to kapljica puno zdravija i bolja. Kmeti imaju još puno lanjskega vina va konobah koga ne moru po nijedni beči prodat. Ona nesrećna vinska klauzola davi našega kmeta kako mora. Talijansko vino prihaja na celi vapori v Austriju a naše domaće se va konobah bersi.

Dobro domaće sredstvo. Upozorujemo na oglas ljekarne Richter u Pragu, tiskan u današnjem broju „Narodnog lista.“ Liniment capsici com. sa sidrom je staro poznato domaće sredstvo za naribanje kod nazebina i dr. Ciena je 80 h, K 1·40 i K 2 bočica.

Tudjinski nadpisi. Mi smo se već nekoliko puta potužili ne samo na nemačke nadpise po našem mestu, ali reć bi, da to malo pomaže. Nego ako ljudi koji dodju k nam dakle tudjinci postavljaju samo nemačke nadpise nije ni toliko čudo, kad vide da i naši ljudi tako rade.

Uz cestu su najveć naše kuće, pak vidimo, da su uz male iznimke posvuda samo nemački nadpisi. Mi se crvenimo od srama pišuć ovu žalostnu istinu.

Pak ne samo što to nije narodno, nego nije ni pravo ni koristno. K nam ne dodje najviše Nemaca va leto — k nam dodje najveć Madjara na leto, pak onda tekar Nemaca, Poljaka, Čeha itd. po tom bi morali postavljati najprije madjarske, pak onda nemačke itd. Jeli tako? A i sa strane oblasti i nekojih medjunarodnih društava se u tom silno greši.

To nije ni na korist Opatiji, jer protežirati samo jedan jezik danas u jednom lječilištu, kad znamo, da svaki zahtjeva svoje nije ni malo praktično. Još je pak najsmešnije, kad se uz hrvatski nadpis u ime pravice postavlja i talijanski. Ma to je upravo pljuska zdravemu razumu. Zač stvarati nešto česa ovdje u Opatiji nije? Ako se nadje u Opatiji samo 2 Talijana Opatijca — neka njim bude, ali inače valja to za uviek zatrti.

Mi bi preporučili svim koji postavljaju tabele i nadpise, da budu kod toga malo oprezniji. — Osobito pak preporučamo našim ljudem, da poštuju malo više svoj jezik i da ga ne zapostavljaju tudjemu za volju malega ali nikakovega dobitka. — Ovoliko za danas.

Samanj sv. Mihovila ni se radi slabega vremena mogal obdržavat prosle nedelje 12. o. m. pak je bil prenesen na nedelju 19. o. m. Ki želi pokusit dobru kapljicu domaćega i pozabavit se med vrednemi Kastavci, neka gre nedelju k sv. Mihovilu.

Iredentističke razglednice. Odbori iredentistički, što su se osnovali u Rimu i Miletcima, počeli su već da šire propagandu. Odbor rimski već je tiskao i poštanske dopisnice, koje razaširuje po svietu. — Preko mora vidi se kopno, povrh njega slika Garibaldia, sa napisom: Se anche non potrò recarmi mi farò trasportare su di un canone per... Povrh toga je zviezda — framasonka! Na gornjoj lievoj strani dopisnice je pet grbova. medju kojima i onaj Dalmacije i Istre. Svi su ti grbovi, skupa sa djevojkom opasanom talijanskom trobojom, crnim velom omotani, i vezani gvozdenim lancem, koji je privezan o stup, na kojemu je grb Austrije, a dolje je napis: E dopo 30 anni siamo ancora ...“ („i nakon 30 godina mi smo još svezani“.)

Talijani se jade. Ovi dni je prošlo sto let, da se je rodil renegat Tomaseo. — Ta čovek, rojen va hrvatskoj zemlje i od hrvatske materi, mrzil je sve ča je bilo hrvatsko, premda se je znal i previjat i lastit nekem našem ljudem, kako Kukuljeviću i dr. Inšoma bil je „spada a due tagli“. I Talijani su zeli tu priliku da ovo leto proslave ne njegovu 100-godisnjicu već da va našeh mesteh demonstriraju proti nam. Občina va Šibenike, kade je i spomenik tega renegata, zabranila je svaku svečanost. — C. k. kot. oblast je to potvrdila — i Talijani su ostali z dugem nosom. Sada se oni jade kako svi vrazi na to.

Talijanski foji iz smrjive Italije pišu svega proti nam Hrvatom. Neka pišu mrski Abrejičini. Njihova su smradna usta vavek puna neke kulturi i civiltadi i to za to zač da se je slučajno va Italije rodil Dante, Petrarca i Bocaccio! Ma ako su se va Italije rodili Dante, Petrarca i Bocaccio, tamo su na svet prišli i Luccheni, Bresci i Caserio! E l' equilibrio ze fatto!

A sada ja znam ... Kako je poznato, „Piccolo“ ni ni z jednom besedom pokudil on smradan i bogumrski dogodjaj na Matuljah. A ipak ono je bila strahota nad sve strahote. Dete jedva rojeno, razrezano na bukuniće i pohitano — va Krstičev kalimar. Pa ipak „Piccolo“ je mučal. Šegav je „Piccolo!“ —

Kako će on pisat proti ubojstvu onega deteta, kada on sam zna, da ne pasa dneva a da abreji ne zakolju kakovo kršćansko dete, kemu istoču svu krv, pak ju kašnje prodavaju drugim abrejom, da na abrejski

---

ne storit ono, ča se va ovakoveh okažijoneh stori.

I počel je brižan molit „Oče naš“ od zada. Ma, šior no! Ni to mu ni šlo. I va molitve su ga mutile one napasti.

Već je tel poć nazad, nego se je spametil, da se človek ne sme va ovakoveh prigodah za niš nazad vratit. Za to je stavil na se sv. Križ i po malo ševrdljinil naprvo.

Kada ti nebore pride na „Vrh Čikovega“ počne vetar puhat, kako da se je sam pakal oprl i koliko biš rekal: Bože pomozi, već mu je odfrknul klobuk z glavi, da ni znal kamo ni ča. Aj brižan! — Šal je naprvo. Kada je prišal ravno na „Vrh Čikovega“, zapazi kraj ceste neč belega.

— Hvaljen Isus i Marija! — pozdravi jedan put, pozdravi drugi put, al odgovora ne dobi.

Kada ni mu se odzdravilo ni treti put zakriči kako da mu je zmodi:

— A, tu ste nesrećini nesrećinaste! Sada vas imam v ruke — i počne ti brate moj dragi, po njih peštat kako po bakalare a one su se samo svijale i previjale pod njigovemi matafuni, ma progovorile nisu ni besedi, da ih ne bi — po glase spoznal.

Kada se je tega vraga do grla namlatil, šal je naprvo vas kuntenat, kako da je sto tisuć na lot dobil, a koražan, da bi bil dreto vragu va prćuh skočil. Varamente su ga oneštahno dlani palile, ma niš za to. Samo da se je sfogal onako, kako treba.

Naprvo su ga pustile na mire i on neč po pet neč po šest prišal je doma.

Kada ga je videla kuma Jele onako svega krvavega, skoro da ni v omaht pala.

— Za ljubav Božju, Mate — zakriči prestrašeno — kakov si to? — ki te je tako okrvavil?

— Ki me je okrvavil? — reče on — pitaj ti radje, kega sam ja okrvavil. Aj pobognji će njim pasat volja po nošeh na metle jahat i napastovat pošteni ljudi. — Onda njoj je počel povedat, kako su ga štrigi napastovale i kako jih je onako po domaću narompal.

— No, hvala Bogu, da je tako pasalo — reče zadovoljno Jele, pak skoči brzo po kapucinskega praha, i okuri ga, drago moje da ga ni bilo va dime ni videt.

Kada je mislela, da je dobro podkuren pak da mu već nete moć štrigi naškodit lepo ga je oprala, pak kada su već povečerali, šli su složno spat. Lahku noć.

Nego te nesrićini za svem kapucinskem prahom su mu naškodile, da ni osam dan mogal delat kako su ga ruki — bolele.

Drugi dan su sve neč ljudi postavali na „Vrh Čikovega“ pred jednum krvavum stenum i štroligali, ča bi to moglo bit. Najzada se je doznalo, da su to bile Matinove — štrigi. Aj brižan!

vazam kruh va nju točaju. — Pu! che genia!

Prst božji! Neki dan sam se šetal po Lovrane. Šal sam s prijateljem na stran od Peharovi. Na jedanput se vas prestrašim. Tamo na zide od Plovanskega vidim ti ja neč kako da bi jedan škeletar. Grem bliže, a to ti je jedan kosmati čovek, vas izmuzen i ispit. Prava smrt! I ja sam se smiloval i rekal sam: Bože moj, zač smo na sveta. Na nač ti čovek pride! A moj prijatelj mi je na to rekal: Ona kosmata hulja ni vredna tvojega smilovanja. Ovo je pedepsa božja! Valja da znaš, da je on čuda zla storil va Lovrane! On je izdajica! Njegov otac i mat Slaveni su — a on se je prodal tudjincu, prodal je sebe i svoju braću. On je grdi, kosmati izdajica! Njega Bog kazni! Bog je sām rekal za Judu, da bi bolje bilo da se ni nikada rodil. Ti znaš, da je prošćeno svima, svima samo nije izdajici! Za to nikakovega smilovanja, nego krepali svi izdajice! —

Lepa starost. Na Trsatu živi starica po imenu Jelena Tić, za ku je riečki „Novi list" pisal, da je videla „tri stoljeća". Mi smo se za tu staricu interesirali i doznali smo iz najboljeg izvora ovo:

Jelena Tić, sada prebivajuća na Trsate rodila se je na Pehline — občina Kastav i to dana 22. aprila leta 1799. naime nekoliko let kasneje nego su Kastavci hitili kapetana va lokvu. Po tom ona ima sada niš manje nego sto i tri leta, a živjela je va osamnajstem, devetnajstem i dvadesetem stoljeće — dakle u tri stoljeća. Rodila se je ona 18 let kasneje nego je buknula znamenita franceska revolucija, 6 let kasneje nego su republikanci ubili franceskoga kralja Ljudevita XVI. Rodila se je ona pet let prej nego je Napoleon I. postal franceski cesar, a kada je Napoleon umrl na sv. Jeleni, njoj su bile blizu 22 leta. Koliko se je tega dogodilo za vreme njijega življenja! Kolike gveri, kolike promjene va to vreme! Skoro sve napoleonske gveri, pak gveri s Turci na Balkane, pak revolucija va Parize leta 1830. pak sve strahote leta 1848 .... Sigurno je čula pjevat krasne hrvatske mladiće, kad su hodili na gveru proti Magjaru onu lepu našu: „Još Hrvatska ni propala..." Pak gvera od Krimeje, va Italije, na Vise itd. itd. sve dogadjaje ki se nam čine da su bili Bog zna kada, a svi su prošli preko njije pameti — a nima sumnje, da je ona puno tega videla, čemu bimo se mi i danas čudili. Z jednom besedom lepa starost! Starica je, kako nas uvjeravaju posve puli zdrave pameti — ona se s ljudi jako lepo i bistro razgovara.

Neka njoj dobri Bog da doživet još puno i puno let zdravoj i veseloj!

Špudaćera i tinjanski izbori. Va zadnjoj špudaćere pišu Salo i Costantini da su va Tinjanu predobili Hrvati samo usled nezakonitosti. Poveretti! Pitamo ih mi koja stranka na svetu počini više nezakonitosti kod izbora nego talijanska stranka v Istre? Ča su već pozabili na Cres? Nisu naši u Tinjanu počinili nezakonitosti ne, nego Talijani, koji su s Krstićem varali puk, da ne delaju za Talijane nego za Slavince a kad tamo delali su po zapovede Benattia i compagnie. Kad bi naši počinili najmanju sleparíju kod izbori vlada bi valje zabola svoj nos dočim ni prstom ne makne kad Talijani v Istre zakon nogami gaze.

Gde im je doslednost? pita Salo va Costantinovoj škovacere jadeć se na hrvatske novine, koje su pisale proti zadarskem banditom, koji su pedeset od njih razbojnički napali na 3 Hrvata pak ih pod zaštitom zadarske pulicije na mrtvo prebili.

Jadi se Salo, da te hrvatske novine pišu proti talijanskem banditom va Zadru, dočim da nisu pisale ni slova proti Hrvatom, ki su prošli mesec va Zagrebu demonstrirali proti Srbom. — Ča ima Salo tako kratku pamet, da je pozabil ča je pisal od Zadrani va broje od 1. veljače 1896. svoje Tete Jambrožije? Ako je pozabil ćemo mu mi rinfreškat memoriju.

Va članku „Quousque tandem" piše Salo: I Afrikanci poštuju mrtve. Ali ih ne poštuje ona šaka Zadrana sakupljenih oko „Corriere Nazionale" pa i „Dalmata". Za njih ništa nije sveto. Moralno im je čuvstvo izvračeno: — govore pogrdama hodaju po blatu ... socijalni reptili".

Tako je pisal Salo onda. Onda su mu Talijani bili svo zlo a od kad njim se je prodal za 100 forinti na mesec riga svo zlo na Hrvate.

Kod nas je navada, da se prodavaju krave i svinje i drugo blago, Salo se je pak sam prodal i tako se je sam postavil va kategoriju onega blaga kamo va istinu spada. — I takov smrad pita Hrvate gdje njim je doslednost dok je sam dosliedan samo u nedoslednosti — jerbo sve ono ča je leta 1896. porigal sada liže. Pfui!

Nova ratna ladja. Na imendan Njegova Veličanstva dne 4. o. m. bila je na škveru sv. Marka u Trstu porinuta va more nova austrijska ratna ladja prve vrsti, koju su nazvali „Bamberg".

Imamo „Habsburg" imamo „Arpad", samo nimamo ni jedne ratne ladje hrvatskim imenom. Se zna, Hrvati su dobri samo za vojaku i za tuć neprijatelje države, da bi njim se dalo kakovu pravicu koja njim po zakonu ide na to se ni ne misli. — Kajat ćete se!

Signora Jovanina. Krstićeva frajarica ka je razrezala dete, ko je s Krstićem imela bila je četrtak 9. o. m. na Voloskem. Za reć istinu smo se začudili kad smo ju videli zač je prokura va Trstu rekurila proti šentenci od jurati s kom je bila signorina Giovanina oproščena, i pitala da ta „signorina" ostane va peržune dokle pride šentenca z Beča. Nego valjada je prokura valje po dibatimente odustala od svojga rekursa, da ne bi va Beču videli kako se je ta proces savjestno vodil. Kod nas je sve moguće. — Pitat ćete poč je prihajala Giovanina na Volosko, kemu je hodila? Indovinajte! Šla je gospodinu Costantinu za storit tužbu proti Ambrosinke ka da njoj duguje za mito 36 fjorini. — Se zna gospodin Costantini kako „amico di casa" od Ambrosinke ni htel storit proti njoj tužbu nego ju je poslal na sud. Kad je Giovannina storila na sude tužbu šla je po malo put Matulj a valje za njom klipsal je Krstić. Amor večo non čapa ružine. Veramente fanjska je!

Škandal! Utorak, dne 7. o. m. došao je večernji vlak iz Rieke na Matulje na 6 i pol sati, mjesto oko 5 i pol. Vele, da mu se je u Brgudih pokvarila makina ili stroj. Neka bude! — To se može dogodit veoma lahko. Ali mi ne pojmimo kako se je taj nesretni vlak „kisao" izmedju Rieke i Matuljah kakvu dobru uru, dočim inače treba cigle pol ure.

Zašto mu se nije poslalo na pomoć koju drugu makinu? Što su radili oni na Matuljah, da nisu zatražili na Rieci, da se pošalje vidit, gdje se taj vlak zaustavio i što mu se je dogodilo? U slučaju kakvo nesreće, tko bi bio pomogao onim nesretnikom? Ili možda za to se je pustilo onaj vlak „in balia" jer se je u njemu vozila koja stotina takozvanih „Tatalovića", koji su išli da plate — krvni porez?

Doista ako je onako, kako se pripovieda, onda je to zaista — škandal.

Krstić va hotelu Virant. Krstić će po milosti njegovoh dobreh prijatelji na volosskem sude i na tribunalu u Trstu svoji četiri meseci i pol pržuna storit na Voloskem. Već ovi dni bi moral poć va katafić nego s njim neće onako na tanko gledat. Po svoj prilike će ga pustit još nekoliko meseci okole hlandrinit.

Neki dan je jedan siromašni delavac prosil da mu daju šest šetiman termina za poć va pržun zač da ima sada dobar dobitak da bi mogal čagodar zaslužit za familiju za vreme kada bude va peržune. Mislite da su mu dopustili? Su smokvi! Krstić pak more poć va pržun kada je njega volja. Čujemo da će se i redacijon „Tete Jambrožije" preselit va hotel Virant. Krstiću da će dopustit, da mu gospa Ambrosini nese va peržun jednu posebnu postelju a Rižo Nonin da će mu va peržune bit za „kogota" zač da je Krstić već štuf ječmika i fažola.

Voloske poperdilke, da će Krstiću svaku šetimanu poć dva puta na vižitu. Kako se vidi bit će mu bolje va peržune nego doma. Živila pravica!

Plovitba izmedju Rieke i Lovrana. Doznajemo od ugarsko-hrvatskog parobrodarskog društva, da iz razloga, što je zima blizu, moralo je isto obustaviti plovitbu za Plominj a uzpostaviti dvokratnu plovitbu na dan izmedju Lovrana, Ike, Opatije, Volonskoga i Rieke. Ova promjena nastupa već 19. o. m. koji će dan započeti putovanje iz Ike prvi put u 6 s. i 30 č. u jutro, a drugi put o podne.

Društvo je, kako se vidi iz oglasa u današnjem našem listu, snižilo tarifu za putnike, ki te putovat po toj pruge. I pravo je tako.

Poslanica Don Ilji Ujeviću od profesora I. V. Perića zastupnika na carevinskom vieću. Don Ilija Ujević je poznati hrvatski književnik, koji pozna naš liepi jezik kao malo tko. On je do sada napisao svu silu liepih pripoviesti, sve jednu ljepšu od druge. I tome vrlome radniku na polju hrvatske knjige posvetio je jedan od najumnijih profesora dične Dalmacije, g. Perić liepu Poslanicu u stihovima. Tu liepu knjižicu preporučujemo najtoplije.

Domaće ognjište. Primili smo I. i II. svezak toga krasnoga zabavnika, koji je posvećen većinom našem krasnom spolu. Zapada na godinu 5 kruna. Mi ga toplo preporučamo našim vrednim domorodkinjam.

Vjenčanje. Jučer p. p. vjenčao se je na Voloskom g. Ante Vahtar sa dražesnom gdjicom. Karmelom Peršić iz Skrbići. — Čestitamo!

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od g. Vinka Rubeše iz Kastva k 10 sakupljenih dne 4. o. m. u veselom družtvu kod Božine slaveć imendan gosp. Frana Mavar. Živjeli!

Dioničko ug.-hrv. parobrodarsko društvo.

Poštanska pruga Rieka-Lovran

zimski plovitbeni red

od 19. oktobra 1902. dalje.

Svaki dan. — U jutro:

Odlazak iz Ike u 6·30 u jutro
„ „ Lovrana u 6·50
„ „ Opatije u 7·15
„ „ Voloskoga u 7·30
Dolazak na Rieku u 8 ura i 5 minuta.
Odlazak iz Rieke za Lovran u 10 sati
„ „ Voloskoga u 10·40
„ „ Opatije u 11
„ „ Ike u 11·30
Dolazak u Lovran u 11 sati i 40 časa.

Za polne:

Odlazak iz Lovrana za Rieku u 12 sati.
„ „ Ike u 12·15
„ „ Opatije u 12·40
„ „ Voloskoga u 12·55
Dolazak na Rieku u 1 sat i 30 časa.
Odlazak iz Rieke za Lovran u 2·30
„ „ Voloskoga u 3·10
„ „ Opatije u 3·30
„ „ Ike u 4 ure
Dolazak u Lovran u 4 sata i 10 časa.
Odlazak iz Lovrana za Iku u 4·20.

U nedelju i blagdaneh parobrod će u večer vratit se na Rieku tičuć Opatilju.

Nova tarifa za putnike na pruzi Lovran-Ika-Opatija-Volosko-Rieka.

Od 19. o. m. to će reć od dojdućega ponedeljka napred će se plaćat za brodarinu od Lovrana, Ike, Opatije i Voloskoga do Reki ili pak obratno 20 heleri za III. mesto — a za I. mesto 40 heleri.

Od Voloskega pak v Opatiju, v Iku i Lovran, ale pak z Iki va Lovran plaćat će se za III. mesto 10 heleri, a za I. mesto 20 heleri.

Ta tarifa vredi za svi parobrodi ki tiču spomenuta mesta, samo za oni parobrodi ne, ki putuju ravno moj Opatijom i Rekom.

Razne viesti.

Na smrt odsudjena. Henrika Gebauer bila je služkinja u Velikom Herliću u Šleskoj i dobivala je plaću od 8 kruna na mjesec. Tim je imala hraniti sama sebe, jedno svoje jedva nekoliko mjeseca staro dieteiz staricu majku. Diete čuvala je starica majka ali kad je ista obolila i u bolnicu u Tropavu odnešena bila, morala je Henrika sama skrbiti za svoje diete i za to izgubiti dotadanju službu. Neimajuć od česa živiti odputila se je i ona u Tropavu da ondje dade diete kamo na košta i da nadje kakvu službu; nu nitko nije hotio uzeti djeteta i nitko nije hotio nje sa djetetom, tako da je ona, pošto nije bila u dva dana pojela ništa drugo nego dve suhe žemljice morala opet u svoj rodni kraj.

Jedan komadić cukara što joj je bio darovan iz milosti služio je za hranu djetetu. Na putu u svoj rodni kraj od glada i nevolje zadavila je diete, i bila je uljed toga stavljena pred porotnike u Tropavi radi ubojstva.

Ona se je branila tvrdeć da je zločin počinila u ludoj zdvojnosti jer si je predstavljala da joj diete mora od glada umrieti i za to da mu prištedi mučnu smrt da ga je ubila. Gebauer je bila proglašena krivom i odsudjena na smrt na vješalih.

Pred nekoliko dana razpravljao je vrhovni kasacijski sud u stvari ali je osuda bila potvrdjena jer da skrajna nužda i zdvojnost u kojoj se Gebauer nalazila kad je ubojstvo počinila može biti samo olahkajuća ali ne oslobadjajuća okolnost.

Kolika razlika izmedju ove osude i one glede Krstićeve služkinje.

Musolino na smrtnoj postelji. Po svoj Italiji obožavani razbojnik Musolino leži u tamnici na smrtnoj postelji, te se očekuje svaki čas, da će izdahnuti. Tako će Italija izgubiti zadnjeg slavnog muža današnjeg naraštaja!

Pobjegla princesa. Iz Petrograda javljaju, da je velika kneginja Jelena, supruga grčkoga princa Nikole, pobjegla sa jednim mladim čovjekom. Mlada velika kneginja bila je već prije nekoliko godina, dok se još nije udala, pobjegla sa jednim častnikom. Tada je zaustavljena, a njezin dragan bio je odpremljen u Sibiriju.

Veliko pronevjerenje. Kako iz Praga javljaju, odkriveno je u ondješnjoj predujmovnoj blagajni sv. Vaclava veliko pronevjerenje. Drži se, da pronevjerena svota iznosi dva milijuna kruna bez svote, što ju je pronevjerio zavodski nadknjigovodja Orth, koji se je vozeći se od svoje ville u Prag otrovao.

Predsjednik predujmovne blagajne monsignore Drozd, ravnatelj Kohout i procjenitelj zavodske zalagaonice Hueber pridržani su jučer poslije potankog preslušavanja u zatvoru.

Monsignore Drozd imao je u predujmovnoj blagajni uloženo 800.000 kruna, koje je, kako se govori, ustupio svojoj gazdarici. Ova je gazdarica bila takodjer ovih dana preslušana.

Očekuje se, da će još mnogobrojne osobe biti uapšene. Sudbena je iztraga već pred nekoliko dana povedena.

Po naknadnim viestima, iznosi pronevjerena svota 3,000.000 kruna, ali je iznos od 1,700.000 pokriven.

Još su uapšeni šef knjigovodstva Herzik i računarski revident Pickeländer. Drži se, da je pet uapšenih funkcionara radilo sporazumno sa samoubojicom Orthom.

Srbski kralj i kraljica na suhom. Govorilo se je, da će srbski kralj Šaša i kraljica Mašina poć va Ruzku, na vizitu ruskemu caru i carice. Nego va zadnji čas doznajemo, da će „slavni kraljevski par" morat ostat doma. To se tumači na dva načina. Jedni govore, da ih ruski cesar ni otel prijet a drugi govore, da je kralj Šaša opet va financijalneh neprilikah. Bit će jedno i drugo. Pred nekoliko dan naime su se kralj Šaša i kraljica Mašina posvadili radi beći.

Espožicijon od mačkic. Mi znamo svi, da je ljudi na svete, ki imaju jako rado blago. Mej drugemi ih je, kem su jako drage mačke (kako Salu one od — dve nogi. Op. sl.) Ti mački prijatelji storili su va Prage jednu mačju espožicijon. Tu se vidi mačke svake sorti i fožl. I crneh i rošic i belch i šareh i velch i mićeh i raskošutaneh i lepo naglajeneh i suheh i debeleh — sjednum besedum — svakakoveh. Nego tu se ni bat da će ka počet grest, aš su sve zagrta va

lepeh gajbah va keh se šeća lepo i komodno kako i Krstić po mačjoj kule.

Kako ne misli, ta espozicijon će vreć lepi krajcar, aš da svet jako hodi gledat te mački. (Onputa bi dobro, da ga i Salo kade odpre od naših mačic, kada tako rendi. Op. sl.) Kako se ne more ugodit svem ljudem, ne more se ugodit još manje svemu blagu. Za to pul tega espozicijona da se miši nekako kiselo drže, pak da su odlučili držat „un congresso di protesta“ va — Mužgičinoj peknjice. Srećno!

Već se noća umret! Kako piše novina „North American“ i potvrđuje jedna druga medicinska aliti duhtorska novina, pronašal je neki Dr. Littfield tamo negde va Amerike nekakov lek, s kem se more mrtvega oživet samo ako ni mu telo previše rovinano. Ta duhtor je storil provu s jednem mačkom i pasom. On je obedveh zadušil, pak je mačka dve ure za tem oživel, a pasa za tem osam ur. On je pače oživel i jednega otopljenega otroka, za kega su duhtori rekli, da ga ni već moguće zbudit.

Ako je sve ovo istina, to će se vas svet ovemu veselit.

Dvajseti put — krščen je neki Rus, ki sada žive va Parize. Ta čudni čovek je promenjeval veri, kako i Fritalja Ambrosinkine mudandi. Pul tega je vavek gledal samo na svoj dobitak.

Da se je toliko puti prekrstil, to ni najzada na svete nikakovo čudo. Ter i naš Salo je bil svojni više puti — „berman“.

Dugo mučanje. ¦Va Amerike žive neka Marija Eska već 40 let s svojem mužem, a da ni s njim va svo to vreme ni besedice sprogovorila. Tako se je jedan put bila zaprisegla i prisegu drži.

Znameniti pas. Va Londone na jednem štacijone vijevalo se je čuda let jednega pasa s košaricum za vratom, va ku su gospoda hitali beči, ki su se pak upotrebili za dovice i siroti od oveh vahtari. Govore, da je ta pas va 10 let nabral 20 tisuć krun. Lepa svotica! Pred malo vremena je ta pas „Tini“ po imene, crknul, pak od prevelike zahvalnosti do njega odlučili su, da se ga balsama, pak postavi va oni štacijon, da ga svaki vidi.

250 tisuć krun — v ognje. Ovi dni redital je neki major Stojanović iz Klausenburga 250 tisuć krun gotovega novca, pak je ta novac promenil va obligacije i druge karti od vrednosti ili valora.

Do teh karat prišla su njegova dečica i s njimi so igrala i po njih pisala, pak budući su ih zamazala, bojala su se oca, za to su ih hitila — va peć, kade je sve zgorelo. Kada je za to doznal nebogi otac, tako mu je srce jeknulo, da sada leži jako bolan.

Ča takovega se neće siguro Salu dogodit, prvo: aš je prognal od sebe svoju decu, drugo: aš mu je frajarica otročića zrezala i treto: aš on ume brzo oni Judin groš „zalotat“.

Zaštitna marka: Sidro.

Liniment. Caps. Comp.

iz Richterove ljekarne u Pragu

jest obće priznato kao izvrstno ublažujuće sredstvo za naribanje; dobije se u svih ljekarnah uz cienu od 80 h, K 1·40 i K 2.

Kod kupovanja ovog obljubljenog domaćeg lieka neka se uzimaju samo originalne bočice u škatuljah, koje imadu zaštitnu marku „Sidro“ iz Richterove ljekarne, tada će se sigurno dobiti originalni proizvod.

Richterova ljekarna

„k zlatnomu lavu“

u Pragu I. Elizabetine ul. 5.

Višekrat odlikovana ✱ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

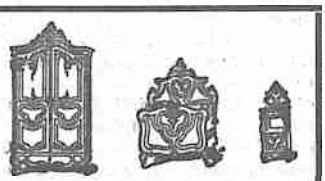

Tvornica pokućstva

IGNACA KRON

dvorskog dobavljača

u Trstu, Via Cassa di Risparmio utem. 1848. — Tvornica u Beču.

Cienici, uzorci, razjašnjenja, proračuni, nacrti šalju se na zahtjev badava.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitici, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Ualifugo“. Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti čurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstv za sve želudčane bolesti.

3102—02

Oglas.

Temeljem odpisa c. kr. kot. poglavarstva u Voloskom od 9./9. br. 14199—VII se ovim do obćeg znanja stavlja, da će se dne 3. novembra 1902. u 9 sati jutrom pred ovo-obćinskim uredom obdržavati kontrolna smotra za c. i kr. stojeću vojsku i za c. i kr. ratno pomorstvo za obćinu Volosko-Opatiju kao i za tudjince u istoj stanujuće. Kontrolnoj smotri dužni su pristupiti svi pričuvnici osim onih:

a) koji su tekom godine ove aktivno služili ili sudjelovali kod vojne vježbe;

b) koji se nalaze u tamnici ili iztražnom zatvoru;

c) koji su providjeni redovitom putnicom odsutni po moru ili po inozemstvu;

d) doknadni pričuvnici koji su t. g. unovačeni.

Naknadna kontrolna smotra obdržavati će se u Trstu dne 25., 26., 27. i 28. novembra 1902.

Obćinsko glavarstvo u Voloskom, 24. septembra 1602.

Načelnik: **Dr. Stanger.**

Posujilnica

u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u obćinama: **Pobri, Perenići, Kućeli, Bregi i Bukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Tiskara

V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom obćinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz vrlo umjerene ciene.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. obćinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Erti.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uloženo iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — G rancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk̄om kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 43. Volosko-Opatija u četvrtak 23. listopada 1902. God. III.

Molimo sve naše cienjene predplatnike, da čim prije pošalju predplatu za „Nar list“. Predplata iznaša: Za cielo leto 8 K, (za seljake 4 K) za pol leta 4 K, (za seljake 2 krune.)

Sveslavenski savez.

Tečka su nastala vremena za Slavene va Austro-Ugarskoj državе. — Premda oni sačinjavaju dva treta dela svega prebivalstva ove državе, premda po državneh temeljneh zakoneh Austrije i Majarije imaju Slaveni jednake pravice kako i drugi narodi, premda su do petljarske palice verni kruni i državi ipak su na sve kraje proganjani od drugeh narodnosti ove državе ipak su od sameh oblasti zapostavljeni i prikraćeni va svojih pravicah.

Poljaci, Česi i Slovenci proganjani su va Austrije od Nemac na najgrji način jer bi Nemci hteli da nad njimi gospodare a oni se tomu, kako imaju i pravo brane.

Slovenci i Hrvati proganjani su va Gorice, Istre i Trste od Talijana za svem tem da su va svih tih zemljah va većine. Talijani nam kradu svaku pravicu. Ne daju nam narodne škole nego nam decu va talijanskeh školah raznarodjuju. Krate nam pravo služit se kod oblasti i va crkvah svojga jezika. Z jednom besedom hteli bi da nas nestane z ovih naših zemljah, koje oni pripravljaju za gladnu Italiju. Cesarske oblasti sve to vide, sve to gledaju mirno, kako da njim je drago, da Talijani tako delaju. — Madjari pak gnjave i dave Slavene pod Svetom krunom Stjepanovom baš onako kako su jedanput Turci davili kršćane. — Slavenom je dakle u ovoj monarhiji slabo da slabije bit ne more. Sve se je nekako složilo, da Slavene uništi. — Nego neče to poć tako lahko, jerbo nas Slavena ima puno; ima nas tako rekuć kako zvezda na nebu ili peska va moru.

Treba samo da se svi Slaveni ove monarhije složimo u jedno kolo pak da se složno, svi za jednoga i jedan za sve branimo proti skupnem nam neprijateljem i proti neprijateljem Austrije, koji bi hteli da se Austrija razpade i razdeli med gladne Talijane i ohole Nemce. Za to je skrajno vreme da se svi slavenski narodi i svaki po sebe i svi skupa slože u jedan sveslavenski savez, koji bi segurnim uspjehom mogal obranit sve Slavenske narode od njihoveh neprijatelji i pridobit njim sve pravice, koje njim sada ti neprijatelji krate.

Se zna da bi se najprije morali svaki narod med sobom složit. Kod tolikeh neprijatelji, koji na nas gledaju kako jastreb na pticu ni ni pametno ni koristno, da se jedan slavenski narod va Austro-Ugarskoj med sobom deli na stranke i strančice. Liberalizam klerikalizam, socijalizam to je sve za nas Slavene nepotrebno i škodno. Mi moramo bit samo dobri Hrvati, Slovenci Česi, Poljaci itd. a svi skupa moramo biti dobri i radikalni Slaveni, složni kako veruga.

Samo tako ćemo bit strah i trepet naših neprijatelji, samo tako moć ćemo se obranit odnarodjenju samo tako moć ćemo si izvojevat pravice i rešpekt, koji nam u ovoj državi ide.

Mislimo, da nam neće nijedan zamerit, da mi morda najmladji slavenski list davamo ovaj savet. Činimo to samo iz prevelike ljubavi do svoga potlačenoga naroda želeć, da mu tako pomoremo. Sva slavenska štampa neka se malo više i pobliže bavi ovim važnim pitanjem. Nam se čini da obistinjenje ove misli nije nemoguće.

Bit će bolje mičimo se samo!

Talijanske lopovšćine.

Ovi dni je neki tabelu talijanskega konsula va Zadre z blatom namazal. Čim se je to doznalo, valje su Talijani raztrubili po sveh fojeh da su to učinili naši Hrvati. Naveću buku su digli talijanski foji va Italije. Ni vrag se ne bi spametil oneh grdeh uvredi, ča su ih te mrzoti hitili na naše jude, kako da znaju za siguro da je on u tabelu namazal ki od naših Hrvati. I ti talijanski briganti vapiju, da je tega već dosti, da je talijanska čast (kade njim je? Op. sl.) vavek va pogibelje, da bude oblačena va Dalmacije itd. itd. Na takov način nastoje te talijanske kačke, da one svoje trubaste čitatelje nahuckaju proti Hrvatom. A to huckanje traje već više vremena, i ako nimaju priliki za to, onputa ju sami store. —

Tako su i ov put. Zeli su pest blata i namazali su talijanskemu konzulićine va Zadre onu tabeličinu i onputa valje udrili na svi tamburi, da su to učinili naši Hrvati. Tako delaju i Talijani va Istre. Zamu kakovega krepanega mačka, pak ga hite va šternu, potruju vodu i reku, da su to Hrvati storili. Anarhisti!

Nego mej timi foji huckaju i huckaju ne samo proti Hrvatom već i proti Austriji, a to sve samo za to da se važge gvera mej Austrijom i Italijom, jer oni misle, da bi na ta način mogli dobit za se Dalmaciju Trst i Istru.

Brizni tovari! Oni kako da su pozabili na Vis i na Kustocu! Ča ih zaspravlje toliko srbi ona njihova koža? Ča njim ju ni Menelik dosta počesal? Neka samo izvole mi smo vavek pripravni da ih dočekamo onako, kako su ih znali dočekat naši oci! Neka samo izvole, ako ih toliko srbi, al neka ne pozabe nikada on nekadajni proverbiji naime, da: piú val un drž, che cento piglia!

Galicija i — Primorje.

Madama Justicija bila je ovi dni remenana va bečkom Parlamentu kako još nikada do sada. Povod je temu taj, da je tribunal va Lavove odpustil od službi sudca Lupu, ki je narodni zastupnik va bečkem parlamente, pak kako takav kritizirao je način kako se tamo sudi i postupa. I za to ga je ondešnji tribunal odpustil od službi. Kako se vidi upravo tako se je bilo dogodilo s našim zastupnikom Spinčićem. I on je kako zastupnik našega parlamenta držal politički govor, i radi tega govora bil je, kako je poznato, dignut od službi.

Nego reč bi da ljudi, ki ovakove muževe odpuščaju od službi, ne vide ni pedalj dalje od nosa, zač kad mi malo videši pred sobom ne bi delali takove kapeli. Zač kako god je bila ona affaira zastupnika Spinčića prava kapela od strane c. k. oblasti, tako je i ova od zastupnika Lupu prava falopa. Zastupnik je zastupnik i kako takov on uživa va države slobodu govora i kritike, kakove ne uživa ni jedan drugi državljanin. Dapače narodni zastupnik uživa i osobnu slobodu i u slučaju, kada počini čagod, ča je proti zakonu, tako da narodnega zastupnika nesme ni sud progonit, ako to Parlamenat ne dopusti.

Pa i pravo je tako. Zastupnici imaju da brane prava naroda, za to i moraju imat neku veću slobodu. A kad tamo, oblasti ih dižu od službi! Negoļ kako god je kod Spinčića pravedna stvar pobjedila, isto će tako i kod Lupu. A sudci va Galicije neka gledaju mej tem, da ne daju prilike kritiki. Zač zaludo je, neki vrag mora biti blizu, kada je i sam dr. Koerber ovi dni razaslal na sve predsednike tribunala i na sve prokuri od štata okružnicu, gdje ih vadi, kako moraju delat i straši se sudcem, da joh! ti ga onemu, ki ne bude se držal njegove opomeni.

To je sve lepo i dobro, ale glavno bi po našem sudu bilo, da se jedanput ipak

PODLISTAK.

Na vrhu Učke.

I.

Ele, tri sta mu sjekirica! Da vam i ja mrvu javim. Boga mi, zardjalo mi pero od duga mûka, a ruka ukočila se kao zec na ražnju, a njekud bijesa ćak u glavi stala mi pamet da plijesni. Eh, šta ćemo? Kotači kad ne rade rdja obliže, pa valja vraški zasukati rukave hoš li opet s njima da zavrndaš. —

Al, gle no cucka! Ja se eto hćedoh razglagoljati sve u šestnajst kô baba na vašaru, a da nijesam jadan predao niti svoje — posjetnice. Valja bo znati, da sam i ja moderno kultivisano čeljade, pa ako mi i žulji petu — opanak. Neka ga! — On ne crveni tako često kao lakirana cipelica — — — —

Dakle da se znamo! Ime mi je i zovu me Grga Cvilidreta a putnik sam „v Krtovo deželo“ inače njuškalo prvoga reda i ranga. Za sada udario sam si logor na vrhu Učke, jer na svom putu spetih, da ima u Istri na pregršti gnjileža i truleža, pa hoću da ga mrvu promiješam, ne bi li njegov dah dopro do gospodskoga nosa. Uza se imam u torbi velikih i malih kliješta, pa tankih i debelih šila, da njima podkrpavam svoje opanke, a do potrebe Boga mi, da koga i uštipnem u obrazinu il ubodem u debelo meso. A kandžija što ju spletoh iz volnjske žile, bijesa mu, zviždati će i lijevo i desno, kako se već desnica razmahala bude, pa poljubila koga u bijelo lice ili ožegla kome tusta ledja. — Briga me je! — Koga bude svrbilo ili za nevolju palilo, neka se — češe.

Dobro! Sada kad se znamo i poznamo evo me na divanu pred Vašim svjetlim licem pa da onako po koju čalabrknem. — Možda ne bude na odmet. Bijes si ga znao! Ele. šta ćemo?! Ptićama zamuknuo kljun, šturci uvalili se u svoje rupice, dok opet njihovi kolege cvrčci raspuknuli se na dvoje pa nemaš čime da si uho pozabavljaš, do li vjetrom, što se stao lijevati k nama sa sjevera hladna. A takva zabava — kao voda u opanku.

Dakle ajde, da uz rieč i lulu duhana možda ipak lagije ubijemo vrijeme:

Tamo negdje podno Kastva ravno u „Mačjoj kuli“ udarili — anatomički stol. Prohćelo im se, da iz napršćadi sitne, što istom srknu tog božijeg zraka, isišu dušicu malu, pa ļda ju urone u — žeženu žestu. Nu u gorljivosti svoga znanja i zvanja prešli od duše na tielo, ne bi li kakvim pronalaskom zadržali sav ovaj bieli svijet i osupnuli sve medicinske kapacitete staroga i novoga svijeta počam od golobrada asistenta ćak do najzvučnijih naslova i epiteta. Prohćelo im se ovjenčati čelo neuvehljivim lovor-vjencem a ime svoje urezati u knjigu besmrtnosti. —

I stali miješati drobna crijeva i džigericu bijelu, pipati bubreg i vranicu, cijediti moždane i mozak, sjeći kost i kožu prevraćati srce i jetra, natezati žile i mišice napokon zaboli svoj nos i u najtanju tančinu, a da nijesu ništa, a ma baš ništa — našli. Tek našli su shodnim da na koncu konca ono malo djetešce sitno izrezuckano i izsječkano bace na smetište — parcovima za hranu. —

Ljudi zgražali se nad okrutnošću tih anatoma, vulgo šintara a Justitia uskliknula u svoj svojoj ozbiljnoj ozbiljnosti poput Zrinjskoga u Sigetu:

„Popet ću ga na vješala tanka,
Pa to bila baš i moja majka!“

— — — — — — — — — — — —

I — — — brus! — Nikomu ni — mukaet!

A mene jadnika tek što sam njeki par opanaka potšio jednome pastiru za grudicu sira i zdjelicu mlijeka, motali Bog si ga znao kuda sve po njihovim kancelarijama dok napokon konca udarili me globom, što da sam neovlašteno ćerao — opančarski obrt. —

A jer nijesam imao ono par svjetlih kruna, strpalo me u buharu, gdje sam imao prilično vremena da razmišljam ob opanku i opančariji. Ele bijes znao i razumio tu učenu gospodu!

Al da! Evo me na, gdje sam se ujeo za jezik. Ta oni iz „Mačje kule“ imali uza se prokuru (di stato? Op. sl.) što li, a ja tek onako krpao u — vjetar.

Baš! — Prije smrti doživi se svašta, a iz kože nikud.

A sada: sluga sam pokoran! Ne zamete li me snijeg, eto me skorimice s Vama iznova na prijateljskome domjenku, pa da opet štošto izviesemo iz svoje torbe.

Grga Cvilidreta.

207

red učini. Žač se sudci od Galicije ne uglede-daju va sudce od Primorja? Pul nas ako ki ukrade 5 šoldi već je kaštigan. Ako ih ne ukrade ni kaštigan. Ako ki Klanjac poseče jednu malu bukvu već mora va katafić, ako na Matuljah ki poseče kakovo malo dete, pak ga hiti va provažu — — — — inšoma zač ne pridu sudci iz Galicije va Primorje?

Portavoce dra. Costantina.

Poznato je svim i svakemu, da je matuljskoj škovacere gospodar advokat dr. Costantini. Mi znamo, da va politike Talijani nisu nikada gledali na tanko, kada je trebalo tlačit pravice istarskega puka našega jezika, ali to moremo otprto reć, da koliko god ima Talijani va Istre, još se ni ni jedan tako ponizil, da bi bil na se zel gospodarstvo onakovega nemoralnega poduzeća, kakova je matuljska „Sloga" — vulgo škovacera.

Ča misli dr. Costantini, da će z onem dobit? Ne vidi on, da se već i oni ki s njim drže gade od njegovega lista? Ne zna dr. Costantini da odkad je sveta i veka va oveh naših stranah ni se našlo tako pokvarene kravetini, ka bi ono rigala, ča riga njegov list „matuljska Sloga". Govori o nekakovoj talijanskoj kulturi. Mi pak Hrvati poručujemo dru. Costantinu, da je onakova kultura za smetišče, kako su za smetišče i oni ki one gnjusarije pišu.

Dr. Costantini se ljuto vara ako misli, da će njegov list otet čast i poštenje našim prvakom, našem ženam i kćeram našim. Ki je pošten njemu neće nijedne laži poštenja zet, a ki ni pošten, onemu nete poštenja vratit ničigove hvali.

Za to i mi vedra i čista čela stojimo pred fakinskemi i banditskemi uvredami, ča ih na naše vredne prijatelje siplje Costantinov list i odgovaramo mu:

„Sve nam morete reć, i svega morete izmišljat proti nam, al blago nam se ne more reć — zač mi nismo ni jedno dete razrezali i hitili va provažu, niti smo ikada stisnuli ruke ni prijateljevali s gadom, ki je po obćem mnienju i sudu okrivljen s najgnjusnejega zločina, kega bi se i jedan Musolino sramoval.

Domaće viesti.

Visoki gosti. Pondeljak dne 20. o. m. na 9 ur večer prišla je s parobrodom od governa „Pelagosa" iz Dubrovnika v Opatiju Njezina Visost Nadvojvodkinja Marija Josefa. Na opatijskom mulu dočekali su ju naš načelnik, gospodin kapetan pl. Manussi, prof. Glax, monsignor Zamlić i kapetan od porta Alessandri. Nadvojvodkinja sa svojom pratnjom ostaje do petka u „Hotel Quarnero". —

Iz Volosko-Opatijske podeštarije. Doznajemo da je na 24., 25., 26. i 27. augusta o. l. direktor istarske junte va Poreču g. G. Bradicich pregledal i kontroliral na obćinskem Glavarstve na Voloskem sve obćinske knjige i račune i skontroliral kasu pak da je našal sve va podpunem rede. Gosp. Bradicich je juntu va Poreču izvestil o tom pregledavanju a junta je dopisom od 25. 9. 1902. br. 6179. javila obćine na Voloskom, da je raport g. Bradičića o pregledavanju Volosko-Opatijske podeštarije uzela do ugodnoga znanja (a grata notizia) jerbo da je g. Bradicich našal sve va podpunem rede. Da je kontrola gosp. Bradicicha bila jako stroga vidi se po tem, da je za istu rabil puna četiri dneva.

Nam je drago, da junta pošalje kontrolirat našu obćinu jerbo se more u svako vreme osvedočit, da je ista držana va podpunem rede.

Želeli bimo samo to, da se i talijanske obćine po Istre kontroliraju malo bolje a ne samo jednu ili dve ure.

Istarska junta je imela dosti prilike da se osvedoči, da su sve obćine v Istre, koje su va rukah od Hrvati dobro i u redu držane, dočim se to ne more reć od talijanskeh obćin va keh se najde vavek kakovu debelu ronju.

Postupanje doseljenih tudjih elemenata u Lovranu. Nekakovi tuji elementi, ki su prišli va naš lepi Lovran — trbuhom za kruhom — čim njim gredu posli malo bolje, vaje dignu oholo glave kako i petehi, pak misle da su oni va Lovranu Haupt-Comandanti te se ni jenega ne boje.

Junija meseca jedna brižna žena iz Veprinačćine donesla je va Lovran prodavat cvitki ali je bila loše sreće, zač jedan „furešt" ki prodava voće na lovranskoj place, zel njoj je ti cvitki i svi pomastil zač da mu „domaća" dela konkurencu!

Ta brižna ženska šla je plačuć na podeštariju se potužit, ali naši „patres patrie" ki više drže za „furešti" nego za „domaće" — nisu ga niš kaštigali. (Vidite vi vanjšćaki iz sv. Franciška i Tuliševice kako vaša podeštarija proteji „domaćinu!" Op. Kukumića.)

Va petak isto tako neki „furešt" Gruber zaustavil je jednega putnika i od njega zahteval pašaport — kako da je on komisar od policije! Nego ta putnik pokazal mu je pašaport va forme nekoliko udaraca sa lumbrelum i tako ga navadil krijance.

Znajza ovu g. Marangon komandant od žandarmerije? — je to prijavil na sud?

Pozdravlja sve Hrvate

Kukumić.

Stranci v Opatiji. Polag zadnje Kurliste prišlo je u Opatiju od 1. septembra o. g. 3670 stranaca. Od 9. oktobra do 15. oktobra 1902. naraslo ih je 347. — Dne 15. oktobra bilo je prisutno 1140 osoba.

Svi va Lovran! Hrvatska čitalnica „Danica" va Lovranu pripravlja nedelju na 26. oktobra 1902. u „Villa Iris" u Lovranu veselicu sa tamburanjem, pjevanjem, predstavom i domaćom zabavom.

Tamburat će za prvi put tamburaški zbor „Danice" a pjevat će zaslužno opatijsko-volosko društvo „Lovor" i predstavljat će se vesela igra „Istarske brageše". Budući je ovo prvi put da tamburaški zbor „Danice" nastupa javno, dužnost je svakoga pravoga rodoljuba, da dodje na tu zabavu, da na ta način pokaže da mu leži na srcu narodna stvar va Lovranu.

Početak zabave je na 7 ura večer. Ulaznina je 1 K po osobi a 2 krune za družinu.

Program je sliedeći:

1) Proslov. 2) Runjanin Farkaš: Liepa naša domovina, udara tamburaški zbor „Danica". 3) I. pl. Zajc: Živila. Hrvatska, pjeva „Lovor". 4) Eugenije Sah: Okriesnica, deklamuje gdjica Ana Stiglić. 5) M. pl. Farkaš: Poputnica Hrvatske, udara „Danica". 6) F. S. Vilhar: Jadranski zvuci, pjeva „Lovor". 7) V. G. Brož: Milica (polka-mazurka) udara „Danica". 8) F. S. Vilhar: Slovenac i Hrvat, pjeva „Lovor". 9) Istarske brageše, šaljiva igra u 1 činu. 10) I. Hajdrich: Jadransko morje, pjeva „Lovor" 11) M. pl. Farkaš: Vjenac hrvatskih pjesama, udara „Danica". — Domaća zabava.

Program je jako bogat i vrlo liep pak će se svaki, ki pride na zabavu dobro zabavljat. Svi znamo, kako su naši narodni neprijatelji proganjali naše tamburaše va Lovranu, al oni se nisu dali prestrašit nego su lepo nastavili tamburat dokle su se naučili. —

Radi tega moramo svi koji samo moremo pohrlit na tu zabavu, da tim damo našim tamburašem i tamburašicam ljuraja. Svi dakle u Lovran!

Krstićeva starina i domaćina. Va zadnjoj „tete Jambrožije" Krstić, se zna za dobru plaću, preporuča ljudem talijansko društvo od vapori, koje je počelo vozit pondeljak. Ča je to društvo i kakovo je znamo već po tem, da ga jedan Krstić preporuča. To društvo je čisto talijansko, koje neće trpet va svojeh vaporeh ni jednega slova našega jezika nego sve talijanski. I takovo društvo brani i preporuča Krstić ki svoji bedasti mački vavek vara z nekakovom starinom i domaćinom.

Ča je naša starina i domaćina talijanska? Gospodo od „Unione Istriana" slabega albokata ste va Krstiće zibrali. Izdajica on, izdajice vi!

Izloženo dete. Utorak jutro letela je po Opatije put Ičić jedna karoca va koj je bil kriminalski sudac z Voloskega va monture, jedan duhtor, jedan kancelista i jedan žandarma „bajonetta in kana". Komisijon od suda! Svaki, ki je videl tu karocu pomislel je valje, da se je opet ča dogodilo kako ono pred nekoliko meseci va „mačjoj kule" z onem nebogem otrokom. I va istinu komision je hodila van zaradi jednega otroka. Utorak jutro su najme dve ženske hodile po jednem pute na Punte Kolovoj i čule su zad jedne gromače plakat jedno malo dete. Jedna od njih pogleda preko gromače i ima ča videt. Va jednoj traverse zavijeno ležalo je na trdoj zemlje pod gromačum jedno novorojeno dete od 4 dni i plakalo je nebogo na vas glas.

Mat prez srca, ka ga je porodila, izložila je dete, da skrije svoju sramotu. Žene su dignule to nebogo dete i nesle va kuću kade je pumpa na Punte Kolovoj. Od ovde se je javilo pulicije v Opatiju, a pulicija javila je sudu. Sud je pak šal na komisijon ne znajuć pravo ča se je dogodilo. I za to smo videli duhtori, žandarmi monturi i ča ti ja znam pak smo komać zdahnuli kad smo doznali, da ni komisijon našla jedno razrezano i va provažu hićeno dete kako ono va mačjoj kule puli Matulj, nego jedno nebogo zapuščeno dete ko se je ne znajuć ča se okol njega zbiva — sudbenoj komisije veselo smelo.

Sud išče kučku od materi, koja je svoj porod tako izložila.

Pater Liziriti va Lovranu. Prošlu nedelju imeli su va Lovranu velu feštu. Prišli su tamo lovransko-talijanski vapori (fregate) ki imaju da priprave za Italiju našu Liburniju i kvarnerske otoke Tu je bilo mej Poperdili veselja! Altroke da su prišle va Lovran talijanske fregate „Dandolo" i „Re Umberto".

Da bude fešta još veća pozvali su Lovranski poperdili i patra Liziriti va Lovran, da njim blagoslovi njihovi vapori. — Pater Liziriti je i prišal va Lovran. Ki će ako ne on, ki je bil va seminarije pak se dobro razume va blagoslovi. Na palade je Pater Liziriti držal velu prediku. Rekal je Lovrancem, da z njihovemi dvemi vapori oni će konkvištat: „Liburniju e le isole del Quarnero" a kad budu konkvištali to, da njim ne fali konkvištat i Dalmaciju. Lovran cela Istra i Dalmacija da moraju bit opet latinska ale talijanska kako su prvo bila. Lovranci, da su pravi Latini od starine i da Latini moraju ostat. Ste čuli barba Tonić? Vendar je prišlo na vašu. Vi ste vavek govorili, da ste „vero e puro sangue Latin" zač da znate reć latinski „de guštibuš non est dišputaribus". Nego i ako bimo mogli verovat, da je stari Tonić potekal od Romula i Rema al ćak morda od kralja latinskega Numa Pompompilije svejedno ne moremo verovat, da je jedan Kobula, jedan Kukuma, jedan Francele čisto latinske ali talijanske krvi pak sve nam se čini, da se je pater Liziriti htel s tem Lovrancem grdo ma jako grdo narugat.

Kad je Pater Liziriti finil svoju prediku onputa je blagoslovil vapori. Sad moru Lovranci bit segurni, da će njihovi vapori dobro naprvo poć zač ča Liziriti blagoslovi to gre sve kako po loje. Ako ne verujete pitajte šinjorinu Jovaninu ka je s Krstićem imela otroka.

„Piccolo" i jurati. Kada su ono bili jurati Krstića odsudili na 3 meseca zaradi uvredi ku je bil va svojoj blatnoj štrace nanesal g. Podmeniku, „Piccolo" je valje bil štampal imena oneh jurati i silno se je jadil na njih. Mej tem prišla je i druga razprava o čedomorstvu na Matuljah, a „Piccolo" ni prnesal imena oneh jurati, ale ih je benj pohvalil i rekal da su trefili — con un' avvedutezza straordinaria. Inšoma neka reče ča će ki — kapo jurato ostaje ipak „Piccolo".

Mlado vino. Ovo leto ga je puno manje nego lani, ali je za to puno bolje od lanjskega. Ovi dni smo upravo ja i Pirija govorili o tem. I on je mnienja, da je ovo leto vino — come miel. Peccà, mi je rekal, che go le marojde, che non posso bever koliko bim otel.

Vuk sit i koza cela. Kako je poznato Krstić je prigodom razprave o čedomorstvu na Matuljah dal pismenu izjavu, da je imel posla s Jovaninum Gošar. Kada je stara to doznala čapala se je za vlasi i rekla je: — In mia casa un simile scandalo! I valje je počela promišljat ča će storit. Ako obedveh ća stira, naime Jovaninu i mio Ive, moglo bi se dogodit, da se opet oni dva kade trefe, a to ne bi ona nikako mogla trpet. Pak ča je storila? Stirala je Jovaninu ća, a „mio Ive" je pridržala puli sebe. — I tako je vuk sit i koza cela.

Oštari pozor! Prekosutra na 25. t. m. pozvani su na obćinu na Voloskom, volosko-opatijski oštari, da se načine sa financom radi rende za buduće leto. Mi preporučamo našim oštarom neka paze više na svoju korist nego na tudji žep.

Kad se je pred nekoliko let delalo za to, da oštari zamu na se erarsku rendu govorilo se je i obećevalo oštarom, da će plaćat puno manje nego pod Gorupom, da će dobivat na stotini od konsorcija, inšoma obećevalo se je i Romu i Tomu. Pak nač se je prišlo? Prišlo se je na to, da ki je prvo pod Gorupom plaćal 100 forinti na leto sada ih plaća 300, a morda potegne od konsorcija 50 fjorini dobitka, morda ne. Intanto na ta način plaća na leto 150 fjorini više nego je plaćal pod Gorupom. Svi naši oštari plaćaju dvaput i triput više sada nego su prvo plaćali. Za to njim ne moremo dosti preporučit, da gledaju ča delaju. Bolje bi bilo da ni nikakovega konsorcija nego da bi ta konsorciji imel bit na škodu od većine oštara.

Nekim se zna da to rendi — prez rendi — ali većina oštara nima od tega nikakove koristi nego samo škodu.

Irredentisti va Italije delaju vraga, da bi Istra, Trst i Dalmacija spali pod Italiju. Oni javno pišu, da već dosti čekaju, da bi bilo vreme da puknu talijanski kanoni pred Trstom i Pulom i pozivlju svoju „braću" (ste čuli mački!) v Istre i va Trste, neka se za Boga drže krepko, zač još malo i talijanska bandera, da će se vit nad ovemi našemi kraji.

Ala provajte samo, mrski štanjorati! provajte prit semo, pak ćete videt ki dan će vam bit.

Prvi sneg! Ovo leto nas je sneg pohodil za rana. Učka ga je bila puna. A ma bravo, lepo smo počeli! A ča će bit pak do kandalori!

Krstić pod papučom Ninotovom. Kad su se ono na 1. oktobra o. l. Nino i Krstić posvadili radi beći od Costantinove špuda-ćeri, pljunul je Nino Krstića tri puti v obrazinu i rekal mu je: „Ako ćeš pisat „Tetu Jambrožiju za ti beći, ki ti davamo dobro ako ne pusti, će benj drugi i bolji od tebe. Barem se ne će deca za njim rugat „Salo" „Salo". Ča misliš da ćemo ti vavek beći davat? Biš ih više pojil nego bi ih va Beče fabrikali. Tako je Nino Krstiću odbrusil. A Krstić? Mučal je kako jedna taneka. Iz tega vidimo: 1) da je Nino nekakov „Comandante italiano della Regione Giulia", ki talijanski beći Krstiću deli i ki ima oblast Krstiću i v obraz pljunut, 2) da je Nino Krstića štuf, 3) da je Krstić pod Ninotovom papučom zač da ni, ne bi se pustil v obraz od njega pljuvat. Va istinu nizko je pal! Jedan „dottor in leje" pak pustit se tako pljuvat v obraz od jednega Ninota! Já to je sudbina svakega izdajice! Al prvo al pokle izdajica primi plaću ku zasluži. Bolje je biti svako zlo na svietu nego izdajica, jer:

Prošteno je svima, svima
Samo nije izdajici!

Živi i pusti živet Salo piše va zadnjoj „tete Jambrožije", da je to načelo sveto svakemu poštenemu čoveku. Priznajemo! Pitamo ga samo zač se ni pustilo živet ono brižno dete, ko je porodila Krstićeva frajarica „signorina Giovannina"?

Kamo gre novac klerikalaca? pita Salo, pišuć od kanonika trufadora Drozda va Pragu, ki je pomogal pokrast va kase sv. Venceslava 4 milijuni kron. Drozd je lopov, to će priznat svaki pošten čovek, al je proti jednemu Salu „flor de galantuomo". I mej popi kako i mej drugemi stališi najde se faloti ki nisu vredni da ih zemlja nosi, nego ča je za to kriv celi popovski stališ?

Pitamo mi Salo kamo je šal novac kega je Rigo pred nekoliko let pokral našoj provincije? Kamo je šal novac kega je Corazza pokral občine Motovun? Kamo je šal novac kega su Talijani pokrali va občine Muja i va Pule.

O smrade gnjusni meti prvo pred blatnemi talijanskemi vrati pak potle pridi mest pred naša.

Fabrikant od amerikanskeh dopisi je gospodin — Salo. To mu je najnoveja patenta. Onu od trgovine octa je zgubil sad je zel ovu.

Prišla mi je nekako pod klešća zadnja špudaćera pak sam va njoj čital jedan dopis tobože iz Neshannach Fall Pa, podpisan od dveh Josip i Puž. Ta dopis je pak s fabrikal Salo va mačjoj kule, i va njim se jadi na „Narodni list“ jerbo da je pohvalil one vredne domorodce, koji su iz Kapstata poslali 4 lire i 15 šterlina za družbu.

Se zna Salo i njegovi mačići neće da znaju, da je naša družba učinjena samo za to, da puku škole odpre, ke mu neće da daju Talijani v Istre, pak da za to svaki pravi Istran mora se te družbe spametit. Nego čemu čete se od mačka nadat? Za niš se ne zove mačak. Falaš je kako ni jedno drugo blago. Govori da je za starinu i domaćinu a kad tamo se za dve šestice prodava Talijanu. Da ni tako zač bi ti mačići toliko držali za Krstića i s njim za Talijana? Ča su tako slepi, da ne vide i ne čuju da se istarski Talijani pred celim svetom nazivlju Talijani, a mi, ki nismo Talijani da imamo bit Istrani, kako da nisu i Talijani Istrani. Trubili trubilasti. Istra je samo provincija a ne označuje nikakovu narodnost.

V Istre su Talijani, Hrvati i Slovenci, svi su skupa Istrani po provincije, Austrijanci po države a po narodnosti Hrvati ale Slovenci ale Talijani. Nego hodi ti mačkom govorit ča je narodnost. Oni ti samo bleje ni smo Istrani. Još Krstić u ime tih mačak piše, da jedan Istran ne more bit Hrvat nego Istran.

Se zna mački su prebedasti da bi razumeli ča je to narodnost ča je provincija, ako će njim pak ki to raztumačit neće ni da čuju. Za to oni svakega ki je pametneji od njih drže za bedastega. Mi njim pak sporučujemo:

Oj vi mački, luda braćo naša
Koji ne znate koja j' nacijon Vaša,
Već mislite, da ste Istrijani,
Pak držite s pravemi Talijani.

Voloskem poperdilkam još vavek kuha va štumihe jad i čemer radi prošleh občinskeh izbori na Voloskem, pak ne znaju kako ta jad van spljuvat nego va Costantinovoj špudaćere.

Zadnja špudaćera je puna „rogi“ ke bi voloske poperdilke htele po sile natuć na glave naših ljudi, a kad tamo njim su glave i kuće pune rogi. Ne verujete? Pitajte onu ka se je šla fotografat već oženjena „in abito de sposa“ z jednem mladićem s kem se je frajala. — Pitajte onu, ka je bila na „villegiature“ al onu pravu Hrvaticu! A Salo? Joj stroka! ako nima on „rogi“ i maleh i veleh i stareh i mladeh onda ne znam ki ih ima.

Viste kako su se lepo našle: Salo i voloske poperdilke. Tako lepo skupa kombinaju kako da su storeni jedan za drugega. Najbolje bi bilo da gredu skupa va rešku „gomilu“ kade njim je pravo mesto, zač ako ne još te od jada puknut.

Capitan Fracassa, a po njem „Piccolo“ naštampal je Danta Kaligheria, Michelangela Muzorottia i Kanribaldia, pak pita da ako su to bili Hrvati. Ne, to nisu bili Hrvati, kako nisu Hrvati bili ni Lucheni, ni Bresci ni Musolino. Hrvati su bili samo oni na Vise i kod Custozze, ki su Talijane, s fernjakulami gambelevade vajer hitali, pak su ih onputa piketali „colle candelle de sego“. A Talijani su bili tako bedasti, da su pustili da Hrvati od njih delaju takove kumedije.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sabralo se je pondeljak na 20. ov. mj. va Villa „Iris“ prigodom večere priredjene od nekojih članova čitaonice „Danice“ — 25 kruna. Novac je izručen blagajniku lovranske podružnice. Živili vredni darovatelji.

Nadalje sabrao je g. Ivan Večerina u veselom društvu slaveć vjenčanje g, Antona i Karmine Vahtar kod Joškota K 10. — Novac predan je blagajniku podružnice u Voloskom.

Razne viesti.

Civilna lista. Civilna lista se zove ona plaća, ča ju na leto dava država svojemu kralju ili u obće glavaru zemlje. Naš cesar imel je do sada 18 milijuni 600 tisuć krun na leto civilne listi. Sada će mu se ta civilna liste povećat za 4 milijuni krun, polovicu keh će platit Ugarska.

Opet kažnjena lahkovernost. Kmet Josip Čempuh na Humu kod sv. tri kralja va kotare klanjačkom va Hrvatskoj ima ženu Jelu, ka je već puno vremena bolna na oči. Dne 28. pr. m. došle su Čempuhu va kuću dve nepoznate lepo obučene žene, koje su mu obećale da te mu ženu izlečit, ka da je „zaštrigana“. Ale za to da im je trebe boči i neke stvari.

Bedasti i lahkoverni kmet poveroval je ženam, ke su od njega zmamile 110 krun i još neke stvari u vrednosti od 5 K 60 h. Sada su počele te žene svoje „štrigarije“. Izpod kućnega praga su zikopali u krpicu zavitu malu žabu, ku su tamo šegavo same stavile, i pokazale su seljaku, da to je uzrok bolesti njegovoj žene. Dalje su zikopale nekoliko ženskih vlasi i neke crepine, i govorile su da je to tamo zakopala jedna štriga, ka da je kriva svoj boli. Onda su uzele oneštahno velik lonac, govoreć, da će unutar staviti oni beči i sve one druge stvari i da će to zakopati pod postelju od bolne ženi. To su i učinile. Na to su šle ča, i naložile su strogo, da ne sme ni jedan do 4. t. m. pogledati va lonac. Taj dan, da će se one same vratit i lonac zikopati van. Ma kada jih onaj dan ni drugi dan nije bilo, zikopali su domaći sami lonac, ali bečem ni drugim stvaram nije bilo ni traga. Va loncu su našli samo crepini od pijati. Sada je lahkoumni kmet videl, da je prevaren, pa ih je prijavil žandarom, ki ih sada okole išću.

Ljudi ne verujte va štroligarije, aš će vam se isto dogodit.

Nečovječan muž. Ugledni peštanski trgovac Scher pošao je sa svojom mladom ženom u okolicu na ljetovanje. Od kada je dobio ženin miraz od 12.000 for., nije s njome liepo postupao i htio se s njom razstaviti.

Jednoga dana dodje im na ljetovanje u posjet njegov šogor dr. Hochstädter sa ženom. Ovaj posjet bio je sa trgovcem ugovoren. Odmah drugi dan reče žena Hochstädterova trgovkinji: „Evo, podpiši ovo pismo“. „Što je u njemu? — upita mlada žena. „Da ćeš mirno ostaviti kuću svoga muža i da ne ćeš od njega ništa tražiti“. Žena je izjavila, da toga podpisati neće, na što joj šogorica reče: „Dakle ti ćeš se protiviti, ti, koja varaš svoga muža?“

Trgovkinja plane i šogoricu uvriedi, na što doktorica i njezin muž počeše trgovkinju tući, dok je muž njezin mirno gledao. Dr. Hochstädter, koji je boležljivu trgovkinju kroz dulje vremena liečio, stao ju lupati, ćuškati i tako ju nogama gurao, da se je ova polumrtva srušila na pod. Muž njezin nehajno je gledao kako mu ženu tuku i kako se valja u krvi. No došli u pomoć susjedi, te nesretnu ženu odpremiše na kočiji ravno u bolnicu, gdje joj liečnici povezali rane.

Trgovkinja dugo je ležala, a kad je ozdravila, utuži dra. Hochstädtera.

Ovih dana povela se glavna razprava pred peštanskim sudom. Potankosti, koje su za razprave izašle na vidjelo, zaista su nevjerojatne i užasne. Tuženik je sve tajio i zahtievao, da se preseluša muž zlostavljene žene, ali sud je izjavio da svjedočanstvu čovjeka, koji je mirno gledao, kako mu ženu zlostavijaju ne može vjerovati. Dr. Hochstädter odsudjen je na 800 K globe, koja je osuda potvrdjena. Trgovkinja je protiv muža pokrenula parnicu za razpit.

Igla va — srce. Pred malo vremena umrl je va Beče neki dečko od 13 let od od nepoznane nekakove „boli. Kada su ga duhtori sekcirali ili parali našli su mu va srcu — iglu od šivena. Kako je ona blažena igla tamo prišla, to neka sam dragi Bog zna!

Za nas je čudno, kada ča takovega čujemo. Za Salo pak ni, aš mi svi znamo da je njegova Johanca iskala va svojem otročiće — gabrlu.

Čudan sprovod. Va Livorne, to je va Italije, umrl je pred kratko vreme španjolski admiral Ferreira d' Almeida, ki je pustil va tistamente, da ga za smrtum zgore, pak njegov popel da hite va more, ko je neizmerno ljubil. To se je i dogodilo.

Neki govore, da će neki na tištamente pustit, da ga zaseku na mali bukunići, pak da ga hite va — provažu. Celentissima idea! — prikuntenal je stari Tonić.

Zemlja prez pulicaj i pržuni je otok ili školj Izlandija, tamo gore preko Englezke.

Ava, ma bi Salo tamo živel!

Device — spat! Va Ungarije va meste Jaszberenyin dala je pulicija zapoved, da ni jedna devica za devetum urum večer ne sme pokazat vane ni — nosa, ako ne va jako silneh posleh, a to za to, aš da su se prevać okole vlačile po noćah.

Ala tri sto vrazi ma bi neke ter neke gospodične s nosom zavijale, da se ča takovega odluči pul nas!

Ježuvitar grof Esterhazy zapustit će konvent, samo da se more oženit za neku franceczku učiteljicu, ča je već javil svojem starešinam i još ih k temu pita, da mu povrnu 400 tisuć fjorini, ki je bil svojni cedil konventu.

Pul svega tega bi reć, da smrdi neč po Sale. I Salo je zapustil konvent od ježuvitari kako i rečeni grof, samo s tum razlikum, da ga je on zapustil da ponosi Jambrožinine mudandi i da mu Talijani plaćaju na mesec 100 fijorini Judinega groša.

Iz Italije. Va Mesine je neka markezica Cassibile pod procesom zarad neke vele prevare ili truli. Va tem procese su zamešani tri albokati, dva popa, jedan duhtor i prešident od tribunala va Mesine. (Ča takovega je moguće samo va Italije. Op. sl.) Budući je markezica jako bogata, to te jih branit najbolji albokati iz Italije, mej temi i — Dr. Salo.

Tu će bit lir kako blata, da mu neće bit potrebe nekoliko meseci Judineh beči. — Ja, Salo ima svagde više sreće nego pameti.

Nečuven zločin. Iz Španjolske dolazi vijest o groznom činu. Kod mjesta Baracalda koje leži na željeznici Bilbas - Portugalete, našao je željeznički stražar 3. o. mj. u jutro 30-godišnjeg čovjeka, koji je strašno naružen ležao preko tračnica.

Premda su mu dvie željeznice, koje su onuda prošle, odkinule obje noge i desnu ruku, siromašni čovjek je ipak još živio. — Kad su ga na nosilji prenesli u jednu kuću on je za jedan sat kasnije izpustio dušu. — Pred svoju smrt izjavio je nesretnik prizvanomu sudcu, da se zove Viktor Zanda i da je tvornički radnik u Portugaletu. On je u Bibasu dignuo u štedionici (šparkasi) svojih 255 peseta i pošao kući. Kod Baracalda navali na nj njegov tast i jedan radnik. Njegov tast udario ga je po glavi takvom silom, da se je Zanda onesviešten srušio na zemlju, na što su mu oba napadača oteli srebrni sat i novce.

Da se ne bi za njihovo djelo doznalo odnijeli su oni onesviešteneg Zandu i položili ga na željezničke tračnice (šinje.) Kad je opet došao k sviesti, napinjao se Zanda svom snagom, da se odvuče s tračnica, ali nije imao toliko jakosti. On je stao očajno vikati u pomoć, ali nikoga ne bijaše blizu. Nesretnik je još sa polovicom tiela ležao preko tračnica, kad je dojurio vlak i odrezao mu obje noge. Kasnije prešao mu je drugi vlak preko ruke.

Zandin tast je već napšen, dočim je onaj radnik pobjegao.

Dragi falši zubi. V Amerike u Clevelandu bil je jedan čovek, ki je nosil falši zubi. Ti zubi trebe po noće staviti iz ust van i stavit ih kamo na ormarić. Onaj va Amerike ih je svaku noć kladal na komodin. Jedno jutro se stane i vidi da mu zubi nisu na komodine. Počel je iskat ma zaman. Mislel je da ih nije na večer zvadil i da ih je po noći u snu pogutnul. Činilo mu se, kao da ga nešto tišći va želudce. Pošal je duhtoru, koji je s pomoćom jedne lampe videl, da su mu zubi va želudce. Rekal je da se mora storiti operacijon. Bržan čovek je bil sav kuntenat. Ali operacija se slabo obavila, a onaj bržan čovek je umrl. Kade pak su bili zubi? Našli su ih drugi dan pod posteljum. Va sne ih je najbrže z rukom brknul s komodina pod postelju.

Ljudi dragi, vidite ča će reć oholija. I mane ih nebore već čuda fali ma volim tako, nego da mi zubi išću tamo kade nisu.

Novi Matuzalem. Va ruskem sele Marevhe živi starac od 127 let. Njigova mat je doživela 120 let i je do svoje smrti opravljala poljska dela.

Nov zlatni rudokop odkrili su na granici transvaalsko-oranjskoj blizu Witwatersanda. Ta rudokop obasiže 20 milja va duljine. Ingleška žedja za zlatom bit će morda ugašena.

Zadnje viesti.

Beč. Va čerašnjoj sjednice je prišlo do buke mej Pangermani i Čehi. Pangermani su dobili po glave. Vlada straši, da će sve deputate doma poslat, pak da će se do mala obavit novi izbori po sveobćem pravu glasa. Pokrajinske oblasti da su već dobili naputke ča njim je delat. Vidjet ćemo.

Dioniško ug.-hrv. parobrodarsko društvo.

Poštanska pruga Rieka-Lovran
zimski plovitbeni red
od 19. oktobra 1902. dalje.

Svaki dan. — U jutro:

Odlazak iz Ike u 6·30 u jutro
„ „ Lovrana u 6·50
„ „ Opatije u 7·15
„ „ Voloskoga u 7·30
Dolazak na Rieku u 8 ura i 5 minuta.
Odlazak iz Rieke za Lovran u 10 sati
„ „ Voloskoga u 10·40
„ „ Opatije u 11
„ „ Ike u 11·30
Dolazak u Lovran u 11 sati i 40 časa.

Za polne:

Odlazak iz Lovrana za Rieku u 12 sati.
„ „ Ike u 12·15
„ „ Opatije u 12·40
„ „ Voloskoga u 12·55
Dolazak na Rieku u 1 sat i 30 časa.
Odlazak iz Rieke za Lovran u 2·30
„ „ Voloskoga u 3·10
„ „ Opatije u 3·30
„ „ Ike u 4 ure
Dolazak u Lovran u 4 sata i 10 časa.
Odlazak iz Lovrana za Iku u 4·20.

U nedelju i blagdaneh parobrod će u večer vratit se na Rieku tičać Opatiju.

Razgovor

medju Furianom i Grgotom u Bažići na Tinjanšćini.

Grgo: O zdravi Furijan, ti je ča lagije?

Furijan: A vrajži bakalaj me je zatra i da bi vrag uze onega ki ga je dá, vrajžia krv gospodska!

G. Ča peraš, da ti je bakalaj kriv, a ki zna ča je to, tr smo pojili i moju krepanu svinju, za likuf od votaciuni, pak sve jedno ni nikomu niš.

F. A manko muči, da ne dozna ki, pak bi nam još već se smijali nego dà, i račun bi imali i imaju pravo zašto nismo imali tako delati ča smo. Koliko puti sam se ja krivo kleja pred jednim i drugim i da ne pojdem balotati proti Hrvatskoj stranki, i da ne bude ni jednega Talijana na izboru pak se vidijs kako su ih šotali u prvom tielu. —

G. A ča će ti to, tanto ča smo pojili ono nam dobro stoji, pak našo selo si je učinilo pred gospodon čast.

F. A je i vrajžju, tebi govore da radi tega si činija ženu zmuniti, od tučenja, meni

da je bakalaj zlo učinija i imaju pravo, tako ne kako je.

G. A hod s vragom jušto, ti misliš jur da te je Bog kaštiga, radi ča smo žerali.

F. Tako ne kako je, zašto misli, da sve ča smo mi govorili i delali ni drago ni jenomu ako Krstiću i njegovim mačkom, pak vidiš, štrigo Krnjelov da je malo živ, mu je i otac sam reka, da ne dočka vazma, Kalac malo da ni krepa, sraka iz Vitasi je dešgracian dosti, u svih stvari, cacarica Jakus de zmuniti kako tvoja žena, pak vidiš ka sriča.

G. Ma brat moj, ku ti to misliš, malo ćeš ti pomoći.

F. Tako da ne bim bija nikad ni za to, ni za sukno, ni za one vražje persute, ke če me tokati sad slano platiti i u sramoti ustati.

G. Ma ke vražje peršute, ča si na glavu pal?

F. Pustimo to pustimo, ča je bilo bilo sram nas more biti ča smo si pustili tako glavu napuhniti od slipari, kako smo god i mi dva.

G. Nemoj to govoriti znaš da ja i Felicita ne molamo zašto ona bi molala ča ćeš a to ne, ona trdo drži.

F. Neka gre ona k vragu, ma da bi znala ča iman ja z mojim kunjadom, ki me je bija rišija, bi mučala. Pak vidiš kako smo mi slipi: kad smo puli nje slagali muže su bili svi drugi, a ne oni ke je činija Vence štampati, zašto su pak gospoda valje druge pisali, i na druge vije, a ne po Hrvatski kako su bili počeli, mi smo brate zavedeni. Grgo moj, su govorili naši starci, da ki z gospodom čerišnje zoblje, da mu repi ostanu, a tako su i nam.

G. Ma stešo ja ne molan, ku će biti sto puti niš.

F. A ja ću morat, zašto me sila goni, pak vidiš kako nas oči slipiju, su rekli, da smo mi dobili, da u 15 dan je Defar vani, a viš brate je već misec dan, još je u nutra i pak znaš on će biti i za naprid, zašto znaš kako nas slipe, tako su učinili i slip rikorš, ki će valjati kako i naša himbarija ku smo zmišljali.

G. A ne bude tako ne, zašto ga je podpisa gnjili kuga, kega su vozili na dan izbora po Tinjanu, prija nek balota, da ne bi zavonjala podeštorija i još Anzulo, Moferdinov novi zet obrizani.

F. Ja sam tega štuf, zašto znan da se svi pametni za nas smiju, i imaju pravo kako sam reka prvo.

G. Skoroč, skoroč da i ja mislim, ma podati se ne ču, pak najzada ih vrag uzme I ja moram pojti, zašto neznam kako mi je doma z dicom.

F. A ja moram poj ležati, zašto mi je oni vražji bakalaj na stumigu.

G. A vrag uze tebe i bakalaj, nisi ti za to ne.

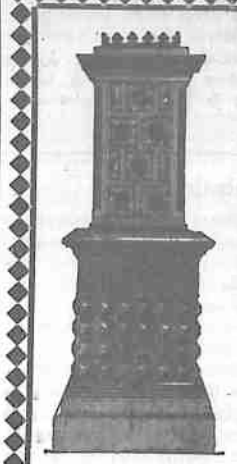

Višekrat odlikovana * Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Zaštitna marka: **Sidro.**

Liniment. Caps. Comp.

iz Richterove ljekarne u Pragu

jest obće **priznato kao izvrstno ublažujuće sredstvo za naribanje**; dobije se u svih ljekarnah uz cienu od 80 h, K 1·40 i K 2.

Kod kupovanja ovog obljubljenog domaćeg lieka neka se uzimaju samo originalne bočice u škatuljah, koje imadu zaštitnu marku **„Sidro"** iz Richterove ljekarne, tada će se sigurno dobiti originalni proizvod.

Richterova ljekarna

„k zlatnomu lavu"

u Pragu I. Elizabetine ul. 5.

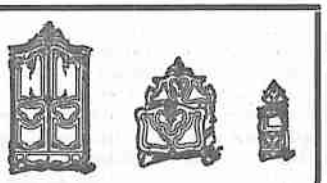

Tvornica pokućstva

IGNACA KRON

dvorskog dobavljača

u Trstu, Via Cassa di Risparmio

utem. 1848. — Tvornica u Beču.

Cienici, unorci, razjašnjenja, proračuni, nacrti šalju se na zahtjev badava.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom** i **jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstv za sve želudčane bolesti.

Posujilnica

u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u občinama: **Pobri, Perenići, Kućeli, Bregi i Rukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospođje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

3102—02

Oglas.

Temeljem odpisa c. kr. kot. poglavarstva u Voloskom od 9./9. br. 14199—VII se ovim do obćeg znanja stavlja, da će se dne 3. novembra 1902. u 9 sati jutrom pred ovo-občinskim uredom obdržavati kontrolna smotra za c. i kr. stojeću vojsku i za c. i kr. **ratno pomorstvo** za občinu Volosko-Opatiju kao i za tudjince u istoj stanujuće. Kontrolnoj smotri dužni su pristupiti svi pričuvnici osim onih:

a) koji su tekom godine ove aktivno služili ili sudjelovali kod vojne vježbe;

b) koji se nalaze u tamnici ili iztražnom zatvoru;

c) koji su providjeni redovitom putnicom odsutni po moru ili po inozemstvu;

d) doknadni pričuvnici koji su t. g. unovačeni.

Naknadna kontrolna smotra obdržavati će se u Trstu dne 25., 26., 27. i 28. novembra 1902.

Občinsko glavarstvo u Voloskom, 24. septembra 1602.

Načelnik: **Dr. Stanger.**

Tiskara **V. Tomičić i dr. u Opatiji** preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz **vrlo umjerene ciene.**

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Ivan Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 društvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku na više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 44. Volosko-Opatija u četvrtak 30. listopada 1902. God. III.

Molimo sve naše cienjene predplatnike, da čim prije pošalju predplatu za „Nar list“. Predplata iznaša: Za cielo leto 8 K, (za seljake 4 K) za pol leta 4 K, (za seljake 2 krune.)

Bečki parlamenat na umoru.

Sudeć po dogodjajih, koji se zbivaju va bečkem parlamente, čini se kako da isti neće moć u ovom zasedanju prit do ozbiljnega dela. — Česi zahtevaju, da njim se povrate jezikovne naredbe i punim pravom. Državni temeljni zakoni davaju svim narodom Austrije jednake pravice. Ako dakle se va nemškeh krajeh Austrije kod svih ureda rabi izključivo nemački jezik zašto se nebi na čisto českih krajih rabil češki u čisto hrvatskeh hrvatski i tako dalje? Nemci se temu opravdanemu zahtjevu Čeha prez nikakovega pravednega razloga protive. I tako se Česi i Nemci va parlamentu radi tega neprestano kosmaju i tim smetaju parlamenat, da dela za općenitu korist države.

Ministar predsednik Körber, ki bi moral bit nad strankami, postavil se je na stran Nemac. — Se zna on je najprvo Nemac pak Austrijanac. — Körber vidi, da s Česi neće doć na kraj pak već straši, da će razpustit parlamenat i razpisat nove izbore. — Tako je barem izjavil gospodin ministar predsednik va jednoj od prveh sednic ovega zasedanja. Nego gospodin Körber va Beču straši a va Českoj se ne boje. Ako dodje do noveh izbori Česi će doć još jači va parlamenat. — Nego razpuščenje parlamenta i novi izbori za isti mogli bi morda spasit austrijski parlamentarizam ali samo pod dvemi uvjeti. — Vlada bi najmo nakon razpusta parlamenta morala 1. oktroirat novi izborni red sa općenitim pravom glasa i tajnim glasovanjem, 2. strogo naložiti svojim namestnikom i svim činovnikom, da se novi izbori provedu sasma slobodno i zakonito a ne da se izbori obavljaju kako se shoće pojedinem namestnikom. — Austrijska vlada je već učinila sve moguće eksperimente, da spravi parlamenat u pravu kolotečinu. — Neka učini još ovaj pak će morda s tim spasit austrijski parlamenat, od težke bolesti, koja ga je spravila već na rub groba. —

Odgovor na talijanske uvredi.

Grejo

„Capitan Fracassa

Roma.

Vas je, mio caro „Fracassa“ ovi dni čapalo neč kako da bi „delirium tremens.“ A ne samo vas, nego i prijatelja Uga Pesci iz Firence, Madamu „Tribunu“, „Il Secolo“ „Gazzeta de Venezia“ i druge Vaše više ili manje čifutske kolege. (Za „Piccola“ se i ne govori!)

Vi drugi talijanski jornalisti ste vavek mej sobom nesložni, ali ima neč va čem se vi svi slažete, a to je va pisanjem proti nam Hrvatom. Sve streli nebeske ča ste vi tega va ovo nekoliko zadnjeh šetimani namrčili protiva nas!

S početka ste još nekako pisali desta mirno ako ne trezno, ma onputa sve ča dalje, to vas je spopadal sve jači oganj. Ja znam, da bi moja dužnost bila, da vas va prvem rede polejem s vodom, da vam va tuše pasa taj nesrećni delirium, ali kako sada, baš va ovo vreme nad Kvarnerom lebdi duh Mateja Imbriana (ovo je rekal Bovio!) mane je, da vam istinu rečem, strah poć k moru po godilicu vodi za spražit van z glavi te nemotarije.

Zač ča su drugo ako ne nemotarije ono ča vi od nekoliko vremena semo pišete proti Hrvatom? Vi nam otvoreno govorite, da smo barbari, Vi jedini ste jedna „gentil nazione . . .“ Ma va čem se sastoji ta vaša „gentilezza“ recite malo vi mane to? Kada se vas to pita vi odgovarate: Dante, Petrarca, Michelangelo, Rafaelo itd. I to je sve i kako da je to Vaša zasluga, da su se ti ljudi rodili va Italije a ne, va Transvale ale kade drugde.

Ku zaslugu ima recimo vaša novina „Capitan Fracassa“. da se je jedanput rodil va Italije Dante? Nijednu, ale pak onu istu zaslugu, ku imaju Rusi da se je mej njimi rodil Tolstoj, Turgenjev, Gogolj, Dostojewski i toliki drugi velikani, kem ni Dante ni sluga!

Pak da bi i sve to bilo, znači morda to da ste vi Talijani neč više nego mi? Ako bi to tako bilo, onputa i ona peščica Grci stoji milijun metar nad Vami i to jedino s razloga, ča su njihovi stari dali svetu jednega Homera, jednega Aristotela, jednega Platona i tisuće drugeh geniji od keh su rimski i talijanski pjesniki naprosto kopirali! Nego vi ćete reć: — Današnji Grci nimaju nikakovo pravo, da se ponose timi staremi velikani, zač oni su se kroz vjekove zbastardali s drugemi nacioni!

Dobro je. A vi? Ale pak morda vi mislite, da ste „una nazione genuina?“ Ako je tako, onputa se ljuto varate, zač na celem svete nima naroda, ki bi bil tako zbastardan, kako je uprav vaš talijanski narod, Ne verujete, zamimo v ruki poviest, aliti historiju.

I mala deca znaju, da je cela južna Italija bila naseljena s Grci, a drugi del zemlje z Latini i z drugemi narodi. A kako ih je bilo malo, pokrali su drugim narodom. (Sabincem!) ženi i tako već je tu bilo mišiancije. A ako uzmemo da je utemeljitelj latinske države Trojanac Eneja, i da su malo kasneje s Hanibalom na čelu Italiju poplavili fenički Kartažani, to moramo predpostavit da je te mišiancije već u početku puno bilo. Nego to ni niš spram onega, ča je kašnje nastalo. — Kašnje su navalili na Italiju Kelti ili Gali, i tako se je po cieloj zemlje rodila sva sila maleh Galetti — — Dublji koren ostavili su va Italije pak Germani (Nemci) i to Goti, Heruli, osobito Vandali i Longobardi — pak i Normani. Oni su posvema promenili lice latinskemu ili kako se danas zove talijanskemu narodu. Ne samo velika razlika dijalekta već i razlika tipova po svoj Italije nam pokazuje to. Ali ni to ni sve.

Nima sumnje, da su Talijane koliko toliko [cepili i Huni, ki su z Atilom prišli va Italiju, a po gotovo su se š njimi zmešali Arabi ili Saraceni, ki su toliko let navaljivali na Italiju. Kroz celi srednji vek su poplavljevali Italiju [Nemci, Franki, kasnije Francezi, Španjolci, Albanezi (Miriditi) i drugi Samo se po sebi razumije, da su ti ljudi, a osobito Francezi (Francezi, figureve?!) posvema zbastardali talijanski narod, tako da se more reć, da su Talijani za vreme Danta bili posvema drugačeji nego su danas pošto su pasali kroz toliki i toliki brusi.

Nima sumnje, da su i naši Hrvati pomogli barem nekoliko preobraženju Talijana. Hrvat bi došal va Italiju mlad, krepak brkat i čil, da ga je lepo bilo i videt. Videla bi ga Talijanka, i Bože moj! chi non pecherebbe? namurala bi se i . . ter se zna, da Talijanke ne gledaju per sotil, a osobito pak ne in tempo de gvera. Tako je evo moj dragi „Frakassa“ i vidite, ja ne bim prisegal, da i va vašem redacione ne sedi ki potomak kakovega našega čoveka iz Like gdje se bieda sije a junaci niču.

Nego to ni zlo. Za Talijane, ki su po naravi mizerni i meschini bi puno bolje bilo da se malo križaju s Hrvatskemi Golinti! Te videt sada kakav će njim bit principe

PODLISTAK.

Pod puškom.

Napisao Evgenij Kumičić.

Jednogodišnji dobrovoljac! — Zar mu je dobri Bog pamet pomutio, da se je dobrovoljno upisao u vojsku pa još za „kraj“!? Tako su se čudili mornari i seljaci u mojem rodnom mjestu, koje se sa silne klisure odsieva u divnom moru.

Načelnik razjasnio ljudem, da dobrovoljci ne služe dobrovoljno, nego da je tomu ovako: nećeš li, da ti odsječemo ruku, a ti dopusti, da ti odsječemo prst. To znači: svako voli nositi pušku jednu godinu nego li tri.

Dobrovoljci nisu dakle dobrovoljci. Često biva na svietu, da se kaže bobu pop, a popu bob; često krstimo ljude i stvari nazivom, koji im ne patri. Ima presvietlih, na kojih je mnogo hrdje; ima preuzvišenih, koji su veoma nizki.

Mnogi jednogodišnji dobrovoljac dobro osjeća, da nije ni jednodnevni dobrovoljac, ali ga okrstiše tim naslovom valjda u nadi, da će mu to laskati, te potaknuti ga na slavne čine. Htjelo mu se valjda reći: eto, ti se ne bojiš puške, ti dobro znaš, da bi mogao planuti rat, pa si ipak dobrovoljno stapio u vojsku, s toga čast tebi, junački sine!

Ja sam nedobrovoljno odslužio svoju „dobrovoljnu“ godinu u Zagrebu. Ostala mi u ugodnoj uspomeni, jer sam se tada upoznao s prekrasnom okolinom glavnoga grada Hrvatske. U školi dobrovoljaca bio sam samo nekoliko dana, pa me bacilo k satniji. Nisam stanovao u kasarni. Reglement nije me zanimao; ja ga ne bih bio čitao, ma da nije bilo nijedne druge knjige na svietu. Čekao bih bio, da se koja dotiska. Kapetan bijaše sa mnom veoma ljubezan. Imao je gospodarstvo u Novoj Vesi. Da mi dokaže svoju naklonost, poveo me jednom na sajmište, i tu je kupio jedna kola siena, a ja sam pratio ta kola u Novu Ves, da pokažem seljaku stan g. kapetana. Stražmeštar bio mi „prijateljem“. Volio sam podučavati ga franczeki jezik, nego li na muštru. Na straži bio sam samo jedanput, od podne pa do treće ure, kad stižu novine u kavane. Bijah poručio stražmeštru, da mi šalje zamjenika, komu da ću dati svoju pušku i telećak. — Meni bilo dosta liepo kod satnije, a oni drugi mučili se u školi.

Nisam imao volje za vojnički stališ, a ipak rado čitam opise velikih bitaka kao što su Solferino i Sadova. Znao samo marširati. Jednom smo defilirali na Zrinjevcu, a general mi poviknuo: tako se maršira! Gospoja toga generala rado se je sklizala na ledu. Ja i još jedan dobrovoljac često smo ju vodili, svaki za jednu ruku, da ne opane. Mi ju podučavasmo u tom športu. Viši častnici bili su uviek uljudni i ljubezni. Neki poručnik u pričuvi, sitan, blied, malih sivih očiju i tupa pogleda, izgrdio me je u Ilici, jer da ga nisam u redu pozdravio. Bio sam više puta u zatvoru. Jednom nisam smio iz kasarne deset dana, jer sam pomogao drugim zviždati nekoga tenora u kazalištu. Drugi put „sjedio“ sam dva tjedna. Vježbasmo se tamo dalje od Maksimira, a ja bio „vedette“ na jednom izbrežku. Bilo mi vruće, pa se oslobodih telećaka i ovratnika, legoh u travu i zapalih smotku. Ležim ja i gledam u nebo kroz zelene grane hrasta, kad eto ti onoga generala na konju. Upita me što radim. Skočim na noge i odvrnem: — „Da ja znam, što ovdje radim, bio bih najpametniji čovjek na svietu.“ — General se osmjehnuo u prvi mah, a onda se namrgodio i rekao mi: — „Vi ležite, a trebalo bi da pazite na neprijatelja. Tamo morate gledati na onaj brežuljak preko doline.“

Stadoh gledati neprijatelja: na onom brežuljku okapahu seljakinje kukuruz. Sjutra dan javio mi kapetan, da moram ostati dva tjedna u kasarni po nalogu g. generala. — „Koga ste biesa učinili?“ upita me.

Izpričah mu sve i zaključih: — „Da je u istinu bio neprijatelj na drugoj strani doline, nebih ja bio pušio.“ Kapetan kimnu i reče: — „To vam vjerujem.“

Na svršetku godine trebalo je k izpitu. Nisam još imao ni jedne zviezde pod bradom. Kapetan me molio, da mudro odgovaram pa da ću postati častnikom, a to da je vrlo liepo. Predsjednik povjerenstva, neki major, uze da me izpituje. Prvo i jedino pitanje bijaše, da li znam čistiti pušku i kako se zovu svi njezini djelovi. Odgovorih, da mi pušku čisti jedan vojnik. — „Kehrt euch! Marsch hinaus!“ prodere se na mene major. — Ostah „baka“ i bijah sretan. Kad se dočepah zlatne slobode, kad se preobukoh, bilo mi kao da sam se preporodio. Iz Zagreba otidjoh žalostna srca, tako mi bijaše omilio. Danas sam posjednik ratne kolajne. Već ju imam mnogo godina, a još je posve nova, žuta, kao da sam ju jučer dobio. Ja kitim svoja prsa samo poljskim cviećem.

I.

Godine 1878. bio sam u Beču. Jedne večeri stupim u sobu i opazim nekakav papir na stolu. Čitam. Zovu me k pukovniji. Sjutra dan zavučem se u vagon. Putujem cieli dan i cielu noć. U zoru se probudih

ereditario kada se rodi! Zaludo je — Italia non pol far tutto da sè sola, treba i njoj nekakove i to dobre aleance a naši Hrvati su dobri aleati.

Po tom, kako vidite, moj dragi „capitan Fracassa“ mi drugi Hrvati i vi Talijani smo i nekakovi parenti, pak ni lepo da se mej sobom špotamo. Za to mi se i onaj vaš vic (Alighierich, Buonarottich i Garibaldich) ne dopada, i to jedno s toga razloga, da vi ne morete reć, da ni tem trim individuom mogal bit otac kakov Hrvat, a drugo i vi imate znamenitih ljudi, kem se imena svršuju na i c h, kako Pjerotich, Alačevich — i last not least — perfino i Petrovich — slavno ime tasta vašega presvetlega kralja.

Pak i onaj scherzetto“ delle candelle de sego ne vredi ni pišljivega boba. De resto ja još ni sada ne znam, kega su to vraga delali naši stareji s temi kandelami Vašim Talijanom! Morda su ih s njimi badali? Zač su se pak pustili badat? Nego ta je već stvar zastarela, pak je pravo čudo da to vi spominjete još.

Mi znamo na primer za vaše patriote o mio caro Capitano Fracassa, da oni delaju salam od mišjega mesa pomešanega z bakuli i z glistami, pak ga onputa jedu. Pak ki vam to od nas kada stavlja pod nos? Mi govorimo: Chacun á son gout! ale pak kako bi rekal stari Tonić z Lovrana: de gustibus non est disputaribus! Za to vam mi puščamo da se slobodno gostite sa vašim salamom, ale pak zahtevamo da nam i vi puščate naše kandele, ke nam kadagod ipak služe.

A služe nam pak te kandele za to, da ih stavimo va feralić, pak da gremo s njim po Kvarnere iščuć ako bimo kade našli l' ombra de Imbriani o koj je pred malo dan govoril Bovio, da se ovuda skiće. Medjutim: Salve o moj Grejo Carcassa . . .

Uno qualunque.

Dopisi.

Iz Rovinjskoga sela. Čitatelji „Narodnega lista“ nisu od davna čuli novoga od našega sela, jerbo nismo se imali ča potužiti. — Dakle sada sam ovih dana jednu lipu čul.

Dam Vam znati gospodine uredniče, da ovde u našem selu je sve gotovo kako i Fritaljevi posli. Ovde mi u selu imamo hrvatsku pučku školu, ali samo na karti, ali zašto naš gospodin učitelj pokle četrte ure uči talijansku decu? Ča nije dosti i za nje da se ih uči kada i našu hrvatsku decu? A to gre sve za tim kako bi nas prije prodali pod gladnu Italiju.

Šior Zaneto govori, da ova naša škola je premala, da bi se hotila druga škola nova, a to da bi sve platila „Lega Nazionale,“ ako ne, dokle se učini ta legina škola, da neka dicu šalju u Sošice u onu drugu leginu školu.

Ovde naši Kalabrezi su učinili križe za talijansku školu kako bi nas brže pripeljali k gladnoj Italiji.

Dragi moji seljani ne mojte se pustiti za nos vući od talljanskih framasuni, koji bi hoteli hitit pod noge naš mili materinski jezik.

Prokleto budi ime svakomu izdajici svojega roda i domovine do devetoga kolena. Dragi moji ljudi svakomu je oprošten od Boga svaki grih samo nije izdajici. Ja Vam govorim, da bi bolje bilo da se niste rodili, nego da zatajite svoju krv i svoj mili i sladki materinski jezik.

Dakle dragi moji seljani, vi roditelji od svoje uboge djece, ne mojte ih prodati vragu talijanskomu, vas molim za ono miliko ča ste od matere sisali.

A onim izdajicam koji su zapisali svoju dicu u njihovu školu neka prokletstvo dojde na nje. Lipu školu će se Vami dica naviditi kada budete stari, sipati će vrhu vaših surih glava oštije i madone, a dica će vam sama odgovorit: Vi ste kriv otče da ste me od biloga goluba učinil crnoga gavrana; poslal ste me u talijansku školu, gde sam se naučija ovake mrske kletve, a najzada sam zatajil svoj mili jezik i Boga. Dakle otče budite proklet vi i vaše kosti u grobu.

Još jedan put vam govorim dragi moji ljudi dokle je još vrime oprite vaše oči i prenite se i nemojte se pustiti za nos vući kako nemo blago, da prokletstvo božje ne dodje na Vas.

A ja ću sada finiti pjesmom:

Bio proklet izdajica svaki domovine!

Iz Pićna. Prigodom zadnje sjednice občinskoga zastupstva iztaknuo se svojom osobitom mudrošću, talijanski zastupnik g. Lupetina iz Pićna komu treba priznati „luminac di scienza“ i skidati kapu radi njegovoga finoga ponašanja na sjednici. Bio je pravi gentleman. Ipak su mu naši dokazali na dlanu njegovo nesmisao, a g. načelnik bio je prinuždjen podsjećati pomenutoga zastupnika, da nije u krčmi da valjda misli da je sva Istra njegova odkako je postao zastupnik. Od toga vremena taj gospodin neima više mira.

Mi Pićanci preporučamo našemu za volju susjedu neka se čuva govoriti proti poštenim našim Pićancima, jer bi inače mogao odgovarati pred sudom za takovo postupanje. Neka mete najprije pred svojemi vrati. Ako se ne bude držao te opomene, mesti ćemo mi pred njegovemi vrati, jer hvala Bogu pred našimi nimamo što mesti.

Trn.

---

i spazih nasuprot sebi mlada, crnomanjasta čovjeka. Nešto se zamisli, puši i gleda u staklo prozorčića. Do njega sjedi krasna, mlada žena. Položila mu glavu na rame, te se čini, da tvrdo spava. Vagon se ziblje, liepa se glava trese. Lice joj je bliedo, snmorno, nujno. Klobuk, omotan modrom koprenom, spuznuo joj se na rame, plava joj je kosa u neredu, dva, tri prama spustiše se na bielo i uzmojeno čelo. Jedna joj ruka visi u napust, a drugu je položila na koljeno onoga gospodina. Vlak je jurio medju kršem. Izvadim smotku iz žepa, a onaj mi gospodin ponudi ognja, nehajno, kimnuv glavom. Malo za tim upita me, kamo putujem. Kazah mu, da idem k pukovniji. On mi kazivaše, da je knjigovodja u nekom novčanom zavodu, da se vraća iz Ljubljane, gdje je posjetio rodbinu svoje žene. Razgovarasmo se talijanskim jezikom. Saznah, da mu je otac Dalmatinac.

— Ja sam se rodio u Trstu, ali govorim „s l a v o“, reče mi.

Njegova se žena probudi i upita ga:

— Ernesto, je blizu more?

— Jest. Ti si malo spavala. Sofijo, boli te još glava?

— Bolje mi je, uzdahne krasna gospoja.

Ernesto me s njom upozna, i reče joj, da ću i ja u Bosnu. Gospoja se snuždila, čim je čula tu rieč.

— Još nismo ni osam mjeseci vjenčani, pa treba da se . . . ne svrši Ernesto, a ona ga tužno pogleda. U njenih se velikih plavih očijuh blistahu suze,

Bijaše krasan srpanjski dan. U noći je kišilo, magla se dizala iz dolina i ponikva. Vlak naglo preleti veliki zavoj, zaokrene na skuku, veličajan prizor pukne nam pred očima: sunce ogranulo, veliko se more prostrlo prama jugu, iskri i svjetluca se u sunčanom žaru. Jedra se biele u daljini sjajnomodroj.

Dodjosmo k pukovniji.

Bila silna vrućina, strašna omara. Ciele se dane vježbassmo u velikom dvorištu kasarne. Pukovniji pridolazili su vojnici. Bili su to većim dielom gorani. Opanci su im poderani, modre hlače otrcane, crvene kape zamazane. Kršni su ti momci, crni rutavi, ali nespretni u novom odielu, inate se o svaku tricu, psuju se, da ti se koža ježi. To su pričuvnici u onoj pukovniji. Ernesto i ja bili smo u istoj četi. U malo se sprijateljismo. Dva sam puta bio kod njega na večeri. Njegova majka jadikovaše, a otac se na nju ljutio. Ernestov brat bijaše činovnik. Kad je Ernesto otišao u Bosnu, bio sam na kolodvoru. Sofija se tresla od boli pred vratima vagona. Vlak bio natrpan jednom četom.

(Nastavit će se.)

Iz Gray Greck-Colo N. t. Primamo od tamo od prijatelja našega lista ovo pismo: Skupščina Narodne hrvatske zajednice obdržavana subotu na 4. oktobra o. l. je na predlog delegata brata I. Trinajstića da se priteče u pomoć družbi sv. Cirila i Metoda za Istru jednoglasno zaključila, da se toj družbi pomogne svotom od 200 dolari. Na istoj skupščini predložil je delegat brat Šimun Grbin, da se novčanom svotom priteče u pomoć Hrvatskoj opoziciji.

Nakon živahne i podulje debate bilo je zaključeno da se u tu svrhu odmah osnuje fond od 500 dolara pod imenom „fond za podupiranje raznih industrijalnih, dobrotvornih i podučnih svrha za sve što je hrvatsko.

Živila sadna konvencija N. H. Z. (narodne hrvatske zajednice!) Živili delegati! Živila Narodna Hrvatska Zajednica u sjedinjenih državah.

Gray Greck Colo dne 9. listopada 1902.

Franjo S. Saršon
zajedničar.

Dodatak uredničtva. Narodna Hrvatska Zajednica je savez svih hrvatskih narodnih društava u Americi, kojih je na stotine.

Srdce nam skače od veselja čitajuć gornji list. Neizmerno nas veselje obuzimlje kada pomislimo na one čestite rodoljube koji se u tudjoj zemlji na ovakav način sjete svoje domovine.

Ti pošteni ljudi koji potom svojega čela zasluže svakidanji kruh u tudjem svietu odkidaju od svojih usti pak odluče 200 dolari za našu družbu, za našu zapuščenu decu v Istre. Va istinu mora čovek bit osvedočen da ti vredni ljudi svoju nesrećnu ali lepu domovinu ljube svom dušom svojom. To je opet dokaz da mora čovek ići u tudji svet da obljubi svoju vlastitu domovinu. — Mi od srca želimo da Narodna hrvatska zajednica u Americi cvate i napreduje a svim njezinim članovom želimo da ih dobri Bog uzdrži va zdravlju i dobitku da se živi i veseli povrate u svoju domovinu punimi mošujami.

Domaće viesti.

Pjevanje na groblju. U nedelju posle običnih molitvah pjevati će „Lovor“ na groblju u Opatiji i na Voloskom na prvom oko 4 a na drugom oko 4 i pol po podne. Pjevati će dve nadgrobnice „Nad grobom“ od I. pl. Zajca i „Na grobih“ od Davorina Jenko.

Zabava Čitalnice „Danice“ va Lovranu. Naši dični lovranski Hrvati i naše vredne lovranske Hrvatice moru bit zadovoljni sa uspjehom zabave čitalnice „Danice“, koja je bila priredjena nedelju — va lepoj vile „Iris“ jerbo je ta zabava va svakem poglede lepo ispala. Nedelju bila je baš lepa, letna večer, pak se je isplatilo i z dugega poć na zabavu. Na istu prišlo je gosti iz svih strana naše Liburnije. — Bilo ih je iz Kastva, Rukavca, Veprinca, Poljan, Voloskega, Opatije, Ike, Kraja i Moščenica. — Vila Iris bila je u sveh prostorijah prenapunjena. Svi gosti su nestrpljivo čekali, da zabava započme. Lepi proslov kojega je izrekal gosp. Kalokira bil je izrečen vatreno i oduševljeno. Tamburaši su nas baš iznenadili. Nismo skoro mogli verovat, da su se ti vredni tamburaši mogli va tako kratko vreme tako dobro izvežbat. Vidi se, da njim srce gori od ljubavi za pjesmu i za domovinu. Čestitat moramo i gospodinu zborovodje Gervais-u koji je tamburaše u tako kratkom vremenu tako dobro izvežbal. Ne treba niti spominjat, da je opatijsko-voloski „Lovor“ odpjeval pojedine pjesme kako vavek skladno lepo i junački. — Spomenut ćemo samo pjesmu „Jadranski zvuci“, koja se jako svidjela. Deklamacija i vesela igra „Istarske brageše“ bile su izvedene dobro, osobito je ova zadnja pobudila mnogo smeha. Osobito su se istakle gospodjice Silvija Letiš i Marija Kalokira. Sve je bilo veselo i lepo samo — bilo je premalo mesta za toliko ljudi.

Nakon izvršenog programa počel se je mladi svet vrtet kako na kordiju i vrtel se je sve do belega dneva.

Mi želimo, da čitaonica „Danica“ priredi više put u letu po koju takovu zabavu. Led je probijen. Tamburaški zbor je tu. — Samo malo ustrajnosti i dobre volje pak će stvar napredovat. Neka se svatko uveri da nije ništa tako prikladno za osveščenje naše zavedene braće kako su upravo zabave kakvu smo imali nedelju va Lovranu. Smjelo napried pak što Bog dade i sreća junačka. Čuli smo i videli na svoje vlastite oči, da se je agitiralo proti temu koncertu. Najbolji dokaz je tomu, što su bili izvešeni plakati odmah sa zidova odtrgani, pisma anonimna i kartice su cirkulirale (Poperdilska kultura!) da nek se ne prisustvuje hrvatskemu koncertu. U zadnji hip su htjeli osujetiti koncert time, što su jednoj hvalevriednoj tamburašici i predstavljačici, takvo jedno anonimno pismo poslali, hoteć ju time prestrašiti i odstraniti od koncerta. Ali vrla tamburašica ostane kod svog kremen-značaja. Ne smijem pozabit, da je bil tu oni dan i bukat od mački mutit svet. Ali ni niš opravil.

Proti svoj toj agitaciji koncert i cela zabava je najlepše ispala. — Ljepše nije ni mogla.

Tamburaši! početak je bio dobar — led ste razbili — a sada samo napred sa dvoštrukom voljom, dvostrukim zanosom. — Osvjetlali ste si lice i pokazali poperdilom koji su vas na onaj brutalni način napadali da ste vredni nešto učinit.

Ja vam pako kličem: živilo, raslo, cvalo tamburaško društvo „Danice“ u Lovranu.

Hvalevriedno. Prigodom koncertne zabave „Danice“ sjetilo nas se je sa više strana, što čestitkom što priposlanom ulaznicom. Ovime se svima najuljudnije zahvaljujemo. Osobita hvala budi g. Vrbaniću načelniku grada Karlovca, koji nam poslao liepu ulaznicu od 30 kruna. — Živili darovatelji!

Oprał si je ruke. Kad su bili ono prišli talijanski vapori va Lovran, bil je tu kako je poznato i Pater Krstić. Ta delija je dal nekemu našemu človeku ruku, da ga pozdravi. Kad je naš človek kašnje doznal, da je on bil Krstić, je tekal brzo doma i je pital vodi. Pitala ga je njegova gazdarica, da ča će mu sada voda? A on joj odgovori: „Moram si oprat ruke, aš me je Krstić pozdravil.“

Talijanska politika va svem i svačem. Da je talijansko društvo od vapori učinjeno ne da koristi puku nego samo radi toga, da po Kvarneru širi talijansku propagandu vidi se iz ovega: Nedelju jutro je Krstić va Lovrane delil nekakovu talijansko-makaronsku kanconetu „L' Unione Istriana“, štampanu va Trste, va koj su i ove dve strofi:

Lasse pur che i canti e subi
Oramai no xe mistero
L' Istria Fiume e el bel Quarnero
Parla solo in italian
Su da Pola sino Fiume,
Del bel sì la lingua sona
Da Laurana sin Fianona
E da Cherso al bel Lussin,
Abbazia la xe italiana
E cussi Veglia e Volosca
Che ghe saiti pur la mosca
Ma sto mar xe mar Latin.

To će reć z jednum besedum: da je cela Istra i celi Kvarnar talijanski i da se tu samo talijanski govori. Pul, Plomin, Lovran, Opatija, Volosko, Krk i Cres sve je talijansko i samo more je talijansko. Već ni po tem v Istre ne samo nijednega Hrvata nego već ni v Istre ni Slavinci ni Šlavunci ni Ilirci nego sve je talijansko i samo more je talijansko.

Ste čuli, draga braćo Lovranci, Veprinčani i Moščeničani? Ste zadovoljni sada? Strašili su vam s Hrvatskom pak su vas lepo preko noći sveh potalijanili. Sada još talijanski guverau dava subvenciju poperdilskem vaporom da potalijane valjada još i — Kastav. O talijanski arlekini, frakanape buratini, ma ste smešni!

Sena pokojnega Imbriani nad Kvarnerom. To je rekal znameniti Talijan Bovio, i te besedi su preštampali svi talijanski foji. Pernesal ih je i „Piccolo“ na Volosko. Voloski poperdili su se oteli smutit. — Andemo gvardar la ombra de Imbriani, rekli

su oni i sve ča je kalabreškega, sve vam se je to steklo dole na „Puntice".

— Ju mane, a mi me bate el cuor, rekla je Berka. I Mužgice su se sve tresle od straha. — Vrag me zel, se non me fazzo tutta trest! rekla je Buda i stavila pod nos bočicu melisi. Contessa je rekla con una voce flebile: — Mi go portado un poco de acqua benedetta, perchè savè, coi spiriti non si scherza".

Čekaju i čekaju, ali „ombre de Imbriani" nima i nima. — Mi me se fara presmudit 'a pulenta rekla je na to Rubaoro sva žbeletana.

Još ni pravo to ni dorekla, a već ti se tamo zvan Lovrana počelo crnet neč, ča je s početka bilo mićo, mićo, a sve ča dalje postajalo je sve većo i većo.

— Ju mane, eccola ombra! rekla je Lepa sva se tresuć od straha. Maria Longa je stegnula od žepa bočicu blagoslovljene vodi. — Coi spiriti non si scherza, rekla je ona. Mej tem su svi gledali va onu crnu senu — zač ono je zaista bila jedna vela crna sena. — Bi valjalo telegrafat Boviu va Napoli, rekla je rošasta Mačka. A sena postajala je sve veća i veća. — Povero Imbriaghi, rekla je Berka. — Ne reče se Imbriaghi, nego Imbriani, podučila ju je Buda. Bizel je rekal, da ako ona sena pride bliže, da te ju pitat da kada te Talijani dobit volosku podeštariju nazad v ruki. — Bella ideja! bella ideja! zavapili su svi! A sena se je približevala... — — Majko moja, držite me, rekla je Berka sva bleda od straha i pobegla je ća. Za njom su frknuli i svi oni drugi. Bilo ih je strah. I skrili su se zada zida od sanitadi. — Ako pride blizu ćemo lahko pobeć va kuću. — Pasà celi kvarat od uri, a seni ni i ni. Bizel je stegnul glavu vanka — pak još malo više i više — i pred nosom ti mu se stori — vapor „del' unione Istriana". I nasmel se je Bizel: — Ma smo nemi! ča smo mi zeli za „ombru" od Imbrijana. Dim od vapora.... ma smo nemi! ma smo nemi! — Onputa nas je Bovio prevaril, rekla je Berka. On je ščeto i neto pissal, da vidi Imbrianovu senu nad Kvarnerom. — Dragi vi, Bovio vidi vavek duplo kada je pijan. — Svakako ni lepo od njega, rekla je Berka, da ovako grdo vara ljude od svojega partida.

Na to su se Poperdili vratili doma s kakovim nosom? morete si lahko mislet.

„Pod puškom". Va toj lepoj pripovesti opisuje naš slavni pisac g. Eugenij Kumičić ča je doživel leta 1878. va gvere va Bosne. Mi znamo da će se ta lepa pripovest dopast našim čitateljem, za to smo zamolili g. pisca da nam dopusti tiskat ju va našem „Podlistke". G. pisac je bil tako dobar i on nam je to dopustil, na čem mu mi lepo zahvaljujemo i već va današnjem broje počinjemo prenašat tu lepu pripovest, stalni da ćemo tim silno ugodit našim prijateljem.

Kradnje. U sredu po noći dne 29. t. m. nepoznati lopovi provalili su zid na kući u kojoj je dućan g. F. Turine u Opatiji, ušli u dućan, razbili kasu i pokrali iz nje okolo 70 for. Čuje se, da nekakva banda od Talijani ide okolo kradnć, tako su pokrali u Permanih, Ičićih, Sušaku i drugdje. Ljudi čuvajte svoje!

Talijani i Veprinački komunjski izbori. Va „tršćanskem „Piccolo della Sera" od 23. o. m. ima dopis iz Voloskega va kem se Talijani tuže na Voloskega kapitana da ni još bil rešil rekurš proti izbornem listam va Veprincu.

Vidi se da su Talijani radi teh izbori jako nervozni. Neznamo pak ako je Veprinčanom pravo, da se Talijani zauzimaju za izbore va Veprincu kako da je Veprinac va sred Italije. Ki ima oči neka vidi.

Mizpach. Svi se spamećujete onega malega vaporića, ča ga je zapovedal on mići kapitančić Napulijon, kunjado Anžula Štiglića? Svi se spamećujete, da je ta vaporić otel delat konkurencu „Ungaro-Croate". I svi se spamećujete, kako se je ta vaporić valje povukal va porat v Reku, kade je bil „in dizarmo".

Sada pak valja da znate, da će „Mizpach" opet prit in opera, a evo zač. Talijanski vapori „Laurana" i „Cherso" su već stari, a ljudi, osobito ženske, straŝljive, da bi im se moglo ča dogodit po pute. Da se te ljude umiri, societat „Unione" je odlučila zet „Mizpacha" ki će vozit alaj jednega od oneh vapori, tako da će va potrebe moć valje bit od pomoći. Kada bude vetar provu Mizpach će po malo i remurčevat vapor od societadi. Radi toga je kalabreškemu društvu nemoguće delat konkorencu. Da je tako vidi se iz ove pjesme ka se pjeva sada po Lovrane i druguda:

L' „Union Istriana".

Canzonetta Popolare

Sul motivo del „Lassè pur che i canti e subi".

Splendi el sol dela fortuna,
Al Union spena nata
Cica l' Ungaro-Croata
Navigando el nostro mar;
Ma el vessil del istriana
Tutti quanti intorno ciama,
Che la patria xe la mama
Che dei fioi se fa adorar.

Lassè pur che i canti e subi
Oramai no xe mistero
L'Istria, Fiume e el bel Quarnero
Parla solo in italian.

Su da Pola sino Fiume,
Del bel sì la lingua sona,
Da Laurana sin Fianona
E da Cherso al bel Lussin;
Abbazia la xe italiana
E cussi Veglia e Volosca
Che ghe salti pur la mosca
Ma sto mar xe mar latin.

Lassè pur che i canti, ecc. ecc.

Dunque l' Ungaro Croata
No pol farne concorenza,
No se perdi la semenza,
Col tirar sassi ai vapor,
La sul mar sempre celeste
Vola el Cherso e la Laurana,
Sona a festa la campana,
Tutti canta dal morbin.

Lassè pur che i canti, ecc. ecc.

Po nekeh krajeh se ta ista pjesma i ovako pjeva:

L' „Union Istriana".

OSSIA

„Mizpach" redivivo.

Canzonetta popolare.

Splendi el sol de la fortuna
Anche al „Mizpach bandonato
Novamente destinato
Alle glorie del Quarnar —
El papà del fio strozzado
Nella sua „Prava Krava"
Li Taliani invitava
Tutti quanti a cantar.

Lassè pur che i canti e subi,
Noi semo ben d' accordo:
Su del „Mizpach" tutti a bordo
Che parlemo in italian!

Tutti semo Taliani
Da Laurana sin Fianona,
Benchè più de una nona,
La direbbe: Vražji sin!
Pola, Fiume e Volosca
Sono nostre, si per Diana!
Abbazia la zè italiana,
Testimonio el „Casin..."

Lassé pur — —

Dunque al nostro caro „Mizpach"
All' arrivo o partenza
Non ghe pol far concorenza
I Croati del confin.
Ma sul mar sempre celeste,
Pei Croati, che spavento!
Vola el „Mizpach" come vento
Comandante el Costantin...

Lassè par — —

Unione Istriana zove se talijansko društvo od vapori va Lovranu. — Mi smo od svoje strane zadovoljni, da se je ustrojilo to novo društvo, jerbo je s tim nastala konkurenca izmedju ungaro-croate i tega društva a kade je konkurenca tu publika dobro stoji jerbo se ceneje vozi. Nego s tom „Unione Istriana" nisu čisti posli.

Jedan direktor tega društva je najme rekal: „Mi se ne bojimo ungaro-croate! S nami je goveran (ki goveran?) s nami je junta va Poreče, s nami je „Lega Nazionale" i još ki jači od „Lega Nazionale". Ki je ta jači od „Lega Nazionale"? Morda društvo „Dante Alighieri" va Rime? Morda talijanski goveran? Neč takovega će i bit. Dugo smo prišli, ako se već talijanska društva i talijanski goveran mešaju va Istru kako da je Istra već spala pod Italiju. A naš goveran? Gleda i muči. — Sve nam se čini da se pripravlja nova vojska pod Visom!

Talijanski vapor na tri jarboli. Neki dan sam se šećal po Voloskem mule. Gledam put Reki, a to ti put Voloskega gre jedan vapor na tri jarboli.

— Čigov je ta vapor? pitam ja Jožinu Zenkovića. — Ča ne znate? rekal mi Jožina. To je naš vapor. Naš talijanski vapor „Laurana". — Hudič! sam rekal ja sam sobum — ti Talijani se drže dobro va bragešah. Vapor od tri jarboli! Buškarona! Jednu uru i pol za tim (talijanski vapori hode po malo, zač se drže one: „chi va pian va san...") pride ta vapor na Volosko. Ja gledam i gledam: Riftig! tri jarboli — a na zadnjem onem od krmi gabije basse s dvemi nogami tarcaroli. Pogledam još bliže i ja vam se trupim po čele! Ono ni bil nikakov jarbol na krme — ono je stala ona Marija Longa — i mane se je činelo — —

Nego paralo se je mane nekako preveć čudno, da bi Talijani mogli imat vapor na tri jarbola.

Terzetto! Subotu za podne razgovarali su va portune od voloske kafetarije Krstić, Puović i Costantini. Neč teškega njim se je moralo travinjat zač su bili nekako žalostni. Valjada su razgovarali kako bi Krstiću olahkotili oni 4 meseci i pol pržuna. No to njim neće bit jako teško pul tolikeh šantuli, keh imaju.

Občina Kastav. Iz Kastva nam pišu: Proti našoj občinskoj upravi pisali su naši narodni odpadnici raznovrstne laži, samo da puk zavaraju, pak da onda u mutnomu love. Nego svaki put ostali su s dugim nosom, jer im se dokazalo da lažu, pak im ni puk nije vjerovao.

Najljepše pak ih je sada u rog utjerao sam njihov miljenik, zemaljski odbor ili junta u Poreču. Ona je najme nedavno poslala u Kastav svoga činovnika, g. Bradičića, da pregleda upravu i rukovodjenje naše občinske blagajne, kako i one u Klani. Gosp. Bradičić pregledavao je gospodarstveno stanje občinske blagajne u Kastvu cieli tjedan, od toga u Klani jedan dan u mjesecu augustu o. g. Ob ovom izvjestio je zemaljski odbor, koji je pak najavio občini, da je izvješće gosp. Bradičića koli za občinu Kastav, toli za Klanu primio sa zadovoljstvom (con compiacenza) na znanje.

Ovo je svakako najbolja svjedočba našoj občinskoj upravi, a zaslužena ćuška njezinim klevetnikom. Tim im je zemaljski odbor najbolje začepio usta, ako im se ih u obće može začepiti.

Sada neka se primu za nos, a našemu puku i opet preporučamo, neka kojekakvim izdajicam slijepo ne vjeruje.

Povera Italija. Veliki talijanski patriot Bovio napisal je ove besedi: „Povera Italia! Anime vili oggi in tuo nome adoperano l' inchiostro del bordello e la penna dell' infamia".

Ob oveh znameniteh besedah neka razmišlja dr. Costantini pravi gospodar i inspirator matuljske „tete Jambrožije". Ako je Italija prisiljena da upotrebljava za širenje svojih ideja onakove gnjusne libelle kako je to matuljska krpa, onputa more se reć da Italiji već odzvanja. A tako i je. I najveći umovi talijanski propovedaju i prorokuju skoru rovinu Italije, ku su do toga doveli najviše oni, ki va njije ime upotrebljavaju, kako Bovio govori l' inchiostro del bordello e la penna dell' infamia. Gore glavu dre. Costantini! Bovio ga parlado!

Krstić va hotele. Neki dan smo se rugali da će Krstić poć za četiri meseci i pol va hotel Virant na Voloskem. Po zakone bi bil moral poć nutar sobotu na 25. o. m., nego da su mu se smilovali pak mu dopustili, da more ovi četiri meseci i pol učinit va hotele Seitz na Voloskem. Od subote naprvo Krstić spi pul Seitza na Voloskem.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupilo se je u četvrtak večer kod našeg dičnog Vlaha na Vlahovem Bregu na „otakalnici" na predlog visokog na stolici stojećeg dobro poznatog „vinskog brata" K 6·60 a dali su sliedeći „otakalničari": Ivan Vlah, Joško Šoštarić, Fr. Jos. Sever, Josip Šepić, Nino Šepić, Tone Markulić, Fran Sušanj i Frane Vlah.

Da bi i k letu!

Nadalje darovao je g. Bernobić Ivan Markov iz Markovca prigodom upišenja svoga sina u školu u Kaštelir 5 K. Novac je izručen tamošnjoj podružnici. Živio čestiti Bernobić! Tako delaju pravi domorodci! Živio!

Pohvalno. Prečastni g. O. M. Dobrović iz Cresa donesal nam je ovi dni okole 200 marak većinom od 2 filira ča ih je za našu družbu sabral jedan tamošnji č. Otac. Srdačna hvala dičnim našim č. Ocem u Cresu.

Sa 1. studena t. g. nastupit će sliedeće promjene u plovitbenom redu, i to:

Na istarskim prugama

Izravna pruga Rieka-Opatija: prestaje polazak iz Rieke od 6 sati po podne a isto tako i onaj iz Opatije od 7 sati na večer.

Brza pruga Rieka-Opatija-Lošinj mali: Iz Rieke polazit će parobrod tri četvrt sata kasnije nego li do sada t. j. u 7·45 sati u jutro, a dolazit će u Lošinj mali u 12·45 po podne. Na povratku neima promjene u plovitbenom redu.

Pruga Plominj-Rieka: prestaje a mjesto nje stupa u kriepost prijašnja pruga Rieka-Lovran sa dvimi plovitbami na dan, kojih prva odlazit će iz Ike u 6 sati i pol u jutro, po plovitbenom redu koji je stupio u kriepost dne 19. listopada t.g.

Broj 5087.

Oglas.

Daje se do znanja, da se mladići rodjeni godine 1882. nalaze u **I. redu**, oni godine 1881. u **II.**, a oni rodjeni godine 1880. u **III. redu** dojdućega novačenja.

Svi ti mladići imaju se prijaviti radi popisa ustmeno ili pismeno kod ovog glavarstva do zadnjeg novembra 1902. osobno, ili ako su zapriečeni ili odsutni, po svojih roditeljih, ili skrbnicih, i to pod pretnjom globe od K 10—200.

Molbe za oprost od vojničtva (pogodovanje) imaju biti predane ces. kr. kot. poglavarstvu u Voloskom u mjesecu jenaru ili febraru 1903. ili najkašnje prigodom novačenja. Koji se želi podvrći novačenju u kojem drugom kotaru, ima kod prijave učiniti molbu.

Opaža se, da u opredeljenom vremenu neučinjene prijave za popis, i nepoznavanje zakona neizpričava nikoga.

Glavarstvo občine

KASTAV, 24. oktobra 1902.

Glavar:

Jelušić.

Oglas.

Podpisani dava ovim, do obćeg znanja, da prodaje uz nizku cienu dve jako dobre

lovske psice.

Koji želi kupit ih, neka dodje u Lipu, a koji ih kupi neće žalit ni truda za put u Lipu ni troška.

Anton Kalčić-Barela.

Broj 4397.

Oglas.

Daje se ovime u smislu odpisa c. kr. kotarskog kapetanata u Voloskom, od 9. septembra 1902. broj 14199—III. do obćeg znanja, da će se ovogodišnja kontrola pričuvnika (reservista) stalne vojske i ratne mornarice obdržavati 4. i 5. novembra u 9 sati prije podne kod občinskog poglavarstva u **Voloskom** i to:

dne 4. novembra od slova A do J
dne 5. „ od slova K do Z.

Kontroli dužan je pristupiti svaki pričuvnik i doknadni pričuvnik (reservist) izuzam onih:

a) koji su ovu godinu aktivno služili ili vojnim vježbama prisustvovali;

b) koji su dobili dozvolu za pomorsko putovanje, putne listove za inozemstvo, koji su trajno nastanjeni u inozemstvu i koji se nalaze u iztražnom zatvoru;

c) doknadnih pričuvnika, koji su ove godine unovačeni.

Naknadna kontrola obdržavati će se kod popunitbenog kotarskog zapovjedničtva c. i kr. ratne mornarice u Trstu dne 25, 26. 27. i 28. novembra u 9 sati prije podne.

Oni reservisti, koji posjeduju jubilarne medalje, moraju iste kod kontrole imati.

Občinsko poglavarstvo

KASTAV, dne 13. septembra 1902.

Načelnik:

Jelušić v. r.

Sjećajte se

družbe sv. Cirila i Metoda

za Istru.

Willy Wegerer

OPATIJA, državna cesta 23

nudja za

Sve Svete

novosti u vjencima

od svježeg, suhog i prepariranog cvieća, i u zlatnim i srebrnim vjencima i nadgrobnim kitama, od cvieća od **I for.** dalje košto i

nadgrobne fantasie-nakite.

Novost: ledeni vjenci.

Nizke ciene. Brza podvorba.

Zaštitna marka: **Sidro.**

Liniment. Caps. Comp.

iz Richterove ljekarne u Pragu

jest obće **priznato kao izvrstno ublažujuće sredstvo za naribanje;** dobije se u svih ljekarnah uz cienu od 80 h, K 1·40 i K 2.

Kod kupovanja ovog obljubljenog domaćeg lieka neka se uzimaju samo originalne bočice u škatuljah, koje imadu zaštitnu marku **„Sidro“** iz Richterove ljekarne, tada će se sigurno dobiti originalni proizvod.

Richterova ljekarna

„k zlatnomu lavu“

u Pragu I. Elizabetine ul. 5.

Višekrat odlikovana ✱ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Tvornica pokućstva

IGNACA KROH

dvorskog dobavljača

u Trstu, Via Caesa di Risparmio

utem. 1848. — Tvornica u Beču.

Cienici, uzorci, razjašnjenja, proračuni, nacrti šalju se na zahtjev badava.

Ljekarna D. Accurti

na Ricci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo“. Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstv za sve želudčane bolesti.

3102—02

Oglas.

Temeljem odpisa c. kr. kot. poglavarstva u Voloskom od 9./9. br. 14199—VII se ovim do obćeg znanja stavlja, da će se dne 3. novembra 1902. u 9 sati jutrom pred ovo-občinskim uredom obdržavati kontrolna smotra za c. i kr. stojeću vojsku i za c. i kr. ratno pomorstvo za občinu Volosko-Opatiju kao i za tudjince u istoj stanujuće. Kontrolnoj smotri dužni su pristupiti svi pričuvnici osim onih:

a) koji su tekom godine ove aktivno služili ili sudjelovali kod vojne vježbe;

b) koji se nalaze u tamnici ili iztražnom zatvoru;

c) koji su providjeni redovitom putnicom odsutni po moru ili po inozemstvu;

d) doknadni pričuvnici koji su t. g. unovačeni.

Naknadna kontrolna smotra obdržavati će se u Trstu dne 25., 26., 27. i 28. novembra 1902.

Občinsko glavarstvo u Voloskom, 24. septembra 1602.

Načelnik: **Dr. Stanger.**

Posujilnica u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u občinama: **Pobri, Perenići, Kućeli, Bregi i Rukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatorijuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat.

Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Tiskara

V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz **vrlo umjerene ciene.**

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cena mu je na godinu 3 kruna, za seljake 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Volosk kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 45. Volosko-Opatija u četvrtak 6. studena 1902. God. III.

Molimo sve naše cienjene predplatnike, da čim prije pošalju predplatu za „Nar list“. Predplata iznaša: Za cielo leto 8 K, (za seljake 4 K) za pol leta 4 K, (za seljake 2 krune.)

Naše geslo.

Kad smo pred dve leta počeli izdavat naš list dali smo mu ime „Narodni list“ a postavili smo mu za geslo ili motto zlatne besede: „Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti“. — Navedeno ime dali smo listu radi toga, jerbo pišemo za naš narod v Istre, jerbo tim pisanjem nastojimo otvorit mu oči i pokazat mu pravi put, kojim mora poći, da dodje do blagostanja i samostalnosti da ne bude više kako je do sada bil „talijanski ščavo“. Odabrali smo geslo „Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti“, jerbo je naš narod v Istre, radi pomanjkanja škole neuk i priprost tako da veliki del istega još nezna pravo kojemu narodu pripada.

Va tem njegovem neznanju hteli bi njegovi neprijatelji Talijani, da ga još i naprvo drže, za to ga slepe i varaju na najnepošteneji način. — Da neuki puk smute i da ga otudje i odvrate od njegove narodnosti i materinskoga jezika varaju ga da narod v Istre nije ni Talijan ni Hrvat nego Istran. Oni znaju dobro, da na svetu ne obstoji nikakova istarska narodnost iliti nacijon, da se imenom Istran pokazuje samo na to da bivamo i spadamo k provinciji Istri. — Oni za to svagde i va svakoj prilike sami sebe nazivlju Talijani i ponose se s tim premda bi oni po svojoj krivoj nauke morali nazvat se samo Istrani i niš drugo. Talijani v Istre moru dakle sebe zvat Talijani a mi ki nismo Talijani da ne smemo se nazivat pravem imenom? Zač to? Za to jerbo Talijani jako dobro znaju, da je naroda naše krvi, naroda hrvatskoga v Istre puno više nego Talijani — kako to na drugem meste današnjega lista dokazujemo — pak bi hteli, da se ta narod zgubi i da tako oni pridu va većinu pak da nas onputa po svem svega izkorene.

Talijani najme računaju: ako hrvatskemu puku v Istre zatučemo va glavu da on ni hrvatske narodnosti nego istarske on će se smutit da neće znat sam ča je kako ni blago pak z narodom ki nima nikakove narodnosti ćemo lahko na kraj doć. I pametno računaju: jerbo ako jedan narod nezna za svoju narodnost onputa kako da ga ni na svetu.

Takav narod ne obstoji za sebe nego ga svi drže za nekakovega baštarda ki ni jednakopravan z drugemi narodi, ki za svoju narodnost znaju. Takov narod postane tudje porivalo. Za to nam Talijani v Istre brane, da se krstimo pravem svojem imenom nadjuć se, da će njim naš narod služit kako rob do konca sveta. Neka Talijani slepe i varaju koliko hoće, jedno samo je istina, koju svaki pošten i pametan čovek v Istre pozna a ta je: V Istre živu tri narodnosti: Hrvati, Slovenci i Talijani.

Oni Istrani, koji su hrvatskega roda i jezika oni su Hrvati i spadaju hrvatskoj narodnosti, oni, koji su slavenskega roda i jezika, oni su Slovenci i spadaju slovenskoj narodnosti a oni, koji su Talijani, spadaju talijanskoj narodnosti. Sve drugo ča Talijani lažu i mažu po svojeh fojeh sve je slepar ija, sve je laž.

Koji dakle v Istre drži s Talijani i s talijanskom strankom ta je ili Talijan ili je naš izdajica. Bolje je pak biti najveći tat i razbojnik nego izdajica jerbo:

Prošćeno je svima, svima
Samo nije izdajici!

Ki dakle neće da bude proklet do devetega kolena neka ne bude izdajica, neka ne pomore Talijanom v Istre zatirat naš hrvatski narod, koji ima v Istre barem toliko prava koliko Talijani.

Lažna popisija.

Nakon skoro dve leta bili su objavljeni rezultati popisije od leta 1900. — Va celem Primorju (Gorica, Trst, Istra) nabrojili su sedamsto i dvanajst tisuć 377 duš. Od teh su po svoju nabrojili 334 tisuća 152 Talijana, 212 tisuć 978 Slovenac, 143 tisuća 602 Hrvata, 19 tisuć 454 Nemac, 1313 Rumunja, 674 Čeha, 194 Poljaka i 10 Malorusa.

Hrvati i Slovenci je svega skupa 356 tisuć 580 proti 334 tisuća 152 Talijani. — Dakle i c. k. vlada je službeno priznala — premda jako nerado — da je va Primorju slavenska većina. Ni treba ni spominjat, da je ta popisija bila učinjena na škodu Hrvati i Slovenac baš onako kako su gospoda Iredentisti hteli.

Tisuće i tisuće Hrvati i Slovenci bilo je zapisano za Talijane. Svagdere kade su Talijani obavljali popišiju pitali su ljude: govorite talijanski ako su rekli ja zapisali su ih za Talijane. Tako su va Trstu i okolice Talijani nabrojili samo 24 tisuća 679 Slovenac, premda ih je 44 tisuća. Dvajset tisuć Slovenac su pak Talijani z dopuščenjem c. k. oblasti pojili. Goveran njim je još rekal: „bon pro faccia“.

Ako pomislimo da je v Istre veli broj občina z mešanim pučanstvom va talijanskeh rukah, da su va teh občinah popisevali ljude, kako ih je bilo volja i drago, ako pomislimo na primer, da su svakega v Istre ki je iz neznanja ili nauckan rekal da ni Hrvat, zapisali za Talijana, onputa moremo punim pravom reć, da je ta nova popisija jedna nova svečana laž zapečaćena uredovnim pečatom. Premda i po toj lažnoj popisije imaju Slaveni većinu ipak njim va Gorice, Trstu i v Istre zapovedaju Talijani. To je sramotno za državu, sramotno za naš narod. Skrajno je vreme da odbitimo od sebe ta jaram talijanskega gospodarstva i da si uzmemo sami one pravice koje nam po našem broju i po zakonu idu. Zar ćemo na vjeke robovat?

Glavna skupščina „Edinosti“ i javni sastanak u Škednju.

Odbor političkoga društva „Edinost“ u Trstu sazvao je za dan 2. novembra t. g. svoju godišnju skupštinu i ujedno javni sastanak u Škedanj u tršćanskoj okolici. Na oprediejeni dan skupščine razglasilo se je po gradu Trstu, da će socijalni demokrati doći prije ustanovljene ure i zasjesti sve prostorije, te tako skupščinu i sastanak zapriečiti, ili barem nemire izazvati. Učinilo se je to stalnom nakanom, da se koga prestraši, a možda je uslied toga koji plašljivac i izostao. U obće pak prevarili su se oni koji su na to računali. U Škedanju kod skupščine i sastanka sastalo se je preko 2000 ljudi, što iz Trsta i ostale okolice i Istre, najviše pako iz Škednja samoga; i skupščina i sastanak prošao je dostojanstveno i častno koli po društvo toli po njegove pristaše, po Slovence.

Prostrana dvorana bila je upravo natlačena ljudi, mnogi su vani morali ostati,

PODLISTAK.

Pod puškom.

Napisao Evgenij Kumičić.

(Nastavak.)

Izprva mišljah, da me neće poslati u Bosnu, jer mi to obećivahu neki častnici, ali se prevarih u svojoj nadi. Prije odlazka posjetih obitelj Ernestovu. Sofija plakaše. — „Pozdravite ga, neka se čuva, i recite mu, ako se sastanete, da smo se mi smirili“ govorio mi njegov otac.

Bilo u večer, kad krenusmo, stotina momaka, na kolodvor. Vodio nas u Bosnu jedan poručnik. Sjedosmo u vagone, sve čovjek do čovjeka. Jurimo nad obalom, u vagonu silan dim od duhana, u slabom sjaju svjetiljke sjaje se puške i boce, podrhtuje remenje, telećaci se tresu. Sjedim uz prozor i gledam more. Duva slaba bura, valovi se pjene na mjesečini, a južnim se nebom zategli sivi oblaci. Ne mogu skinuti očiju sa one divne pučine, silni se prostori tamo razmiču, svježe povjetarce nanosi miris mora na palubu parobroda, komu se dim vitla tamo u daljini, a oko mene sve tiesno i zadušljivo. Oblaci su pokrili mjesec, još je mrva razgale, još se vidi pjena na valovih ali je vlak već na zavoju i eto sakrilo se divno more, uz vagon uzmiče onaj sivi krš, letimo iz prokopa u prokop, gudure se crne goli se bregovi nestalno crtaju na mrkom nebu. Stisnem se u svojem kntu, nevesele me salete misli.

Sliedeći dan u predvečerje stignem na zagrebački kolodvor. Tuj umolim poručnika, neka mi dozvoli, da se prošećem gradom. — „Imate dva sata vremena“, reče mi.

Zaboravim na sve jade, pa bjež u grad. Trčim iz ulice na ulicu, s trga na trg, pa na šetalište gornjega grada, sve promatram, sve me veseli, sretan sam. Četiri godine nije me bilo u Zagrebu, a često sam mislio na njega u tudjini. Dižu se nove kuće, krasne palače me presenećuju, sve me zanima, svemu se radujem, svako me mjesto sjeća na nešto ugodna. Hvata se suton, svježi zrak puni ulice; na Zrinjevcu šeće sviet; tu mi je poznatih. Mimo mene prodje mlada gospodja s mužem, pred njima skače diete, njihov sinčić, a oni mu se smiju srdačno. Tu sam gospoju poznavao kao djevojku, zabavljao sam se s njom na plesovih bila mi je mila i ljubezna. Sad opazim gospojica uvehla lica, i čudim se, što još s majkom šeće. Bilo je više takovih. I mnogi znanci stisnuše mi ruku. Pred kavanami sjedio je sviet, na otvorenih prozorih bilo je krasnih glavica, u nekih kućah gorile su već svieće, obitelji se sakupljahu kod večere, na ulicu čuli su se djetinji povici, smieh, svud sreća i zadovoljstvo, a mene bila obuzela tjeskoba, sjetiv se vagona, telećaka i pušaka. Dulje vremena stajah na uglu u Ilici, kuda se ide u Mesničku ulicu pa u Tuškanac. Nikako se nisam mogao odatle odtrgnuti, kao da sam bio ukopan. Iz Tuškanca duvalo je povjetarce, blago i lagodno, na guste zapuhe. Onaj svježi miris bio mi poznat i sjećao me . . . ne bih ni sam znao na što. S težkim se srcem uputih na kolodvor.

U noći stigosmo u Sisak. Kiša je lievala kao da se je nebo prolomilo. Spavao sam na slami. Ranim jutrom odputovasmo parobrodom. Kapetan na toj ladji bio Primorac i pozvao me u sobu. Tu je bilo nekoliko častnika, a jedan me poručnik napao: „Što tražite ovdje? Marš na palubu!“

Kapetan ladje stao me braniti, veleći, da sam mu rodjak, a napokon reče poručniku: — „Ovdje sam ja gospodar!“

Gotovo da se posvadiše radi mene. Ja sam ručao s kapetanom, sjedio sam uz njega, a to bijaše zazorno nekojim častnikom, koji su objedovali kod istoga stola. Onaj poručnik, saznav, da sam bio jednogodišnji dobrovoljac, bio kašnje sa mnom ljubezan. Dan bijaše vedar i vruć. Sa palube promatrao sam obale Save, sela, šume, i guske našega ženijalnoga N. Mašića.

U večer prispjesmo u Staru Gradišku, a trebalo nam hodati više od pô sata do nekoga sela, gdje prenoćismo, razštrkani po seljačkih kućah. Nikada neću zaboraviti, kako nas je liepo pogostio, trojicu vojnika i mene, imućan graničar, kršna ljudeskara. Do kasne noći kazivaše nam svoje doživljaje u Italiji. Bio je stražmeštar.

Sliedeći dan oko pete po podne predjosmo Savu, stupismo na bosansko tlo u bosanskoj Gradiški. Nad obalom Save stoji mrka tvrdjavica, koju je bio osvojio Laudon god. 1789. Prodjosmo glavnom ulicom varoši. Sviet bio je već navikao da gleda našu vojsku, pa se nije ni osvrtao na nas. Trgovci sjedili su u svojih dućančićih i sisali čibuk. Vidio sam liepih ženskih lica. U malo se izvrugasmo iz te varoši i padosmo na veliko polje Lievčanice. Sunce se bilo primaklo glavicam Prosare planine, prama iztoku sterala se nizina, kojom protiče Vrbas a na obzorju dizale se gomile oblaka, očaženih suncem. Bili smo u bosanskoj Posavini, predielu tužnom i pustom. Hodasmo izrovanom cestom, što se vuče medju grabami i nasipi; desno i lievo sterale se silne kaljužine, u kojih se odsievalo crvenkasto

a razni i otići, nemogav nikako sudjelovati. Skupščina i sastanak — prvo samo za članove drugo za svakoga — teklo je ovim redom:

Mnogogodišnji predsjednik Matko Mandić pozdravio je občinstvo, predstavio prisutne zastupnike iz Istre i Trsta, spomenuo se smrti prvoga buditelja Slovenaca Trsta i okolice Ivana Nabergoja i pročitao pozdrave, od kojih spominjamo ove dra. Laginje i izbornoga pučkoga odbora u Cresu.

Tajnik, mladi dr. Černe, pročitao izvještaj o djelovanju odbora tečajem minule godine.

Višegodišnji blagajnik društva Bogdanović izvjestio je o prihodu i razhodu društva, te o novčanom stanju koncem godine 1901.

Oboje primila je skupščina s odobravanjem na znanje.

Kad je došao na red izbor odbora, čulo se je sa svih strana glasove, nek ostane stari odbor. I malom promjenom bila je izabrana prvanja uprava oduševljeno — najbolji dokaz da odbor uživa podpuno povjerenje, odbor u kojem su Mandić, Gregorin, Rybarž, Slavik, Abram, i druge mladje sile.

Iza toga sliedio je javni sastanak.

Kod toga je zastupnik prof. Spinčić izvještao o političkom položaju. Rekao je odmah početkom, da bi doista mogao govoriti ure i ure, al da ne bi ništa osobita a još manje pozitivna mogao kazati.

Dotaknuo se je samo mimogred događjaja iz zadnjega doba u Primorju koji kažu što i kako misli s njim službena i neslužbena Italija i što i kako službeni Talijani Primorja.

Onda je u kratko ocrtao kaos koji vlada u parlamentu. Njegovo je mnienje i uvjerenje, da se može krpati još koje vrieme al da ovako dugo ne može, i da mora doći do korjenitih promjena ako se hoće da se monarhiju uzdrži i učvrsti. Nas, Hrvate i Slovence, reče odbijalo se je i odbija, a tim nam je dano držanje: mi se imamo brinuti za se: raditi, složno i u ljubavi medjusobnoj, raditi za ojačanje našega naroda i njegove sviesti. Što si priradimo, makar i malenkostno, to je naše, to nam ne može nitko uzeti.

Govornik čim je uljezao u dvoranu, pak kad se je prikazao da govori, medju govorom i na svrsi govora, bio je najoduševljenije pozdravljen od občinstva.

Tako i miljenac tršćanskih Slovenaca dr. Rybarž, koj je izvjestio o položaju u Trstu. Taj, rekao je, jest jasan: nas Slovene hoće da se na sve načine i sa strane svih zatrieti. Mi smo izloženi našim narodnim protivnikom i c. kr. vlada je uvjek na njihovoj strani. Na to je govorio o školskom slovenskom pitanju; o brojenju pučanstva, koje je dokazao kao laž (glasovi: kao sle-

---

nebo. Kad se mrak stao hvatati, bilo se naoblačilo, a malo za tim stalo kišiti, daleko pred nama. Ona ploha kiše dizala pred nama kao ogroman zid, zatvarajući nam ulaz u Bosnu. Munje prosiecahu oblak, već se čula mukla tutnjavina. Oko nas sve tiho i pusto. Stupali smo i šutjeli. Kad zanoći, dunu nam u lice hladan vjetar, a onda stade lievati kiša. Kamo, kuda? Mrak, ne vidiš prsta pred očima. Sjedosmo uz cestu, pa čekasmo, da se oluja iztutnji. Pokisosmo do kože. Oko pô noći razvedrilo se nad Motajicom planinom izvalio se pun mjesec. Gazimo blato, upadamo do koljena u kaljuže; jedni psuju, drugi se grde, a nitko Boga ne moli. Već se momci umorili kad banusmo pred jedan han, krčmu. Tu se malko okriepismo. U hanu bio mlad Bošnjak, Muhamedanac. Bio je kirijaš. Jedan momak šalio se snjim; dao mu pušku, pa htio da ga „muštra". Mladić se kiselo smiešio, ali su mu oči sievale od pritajena biesa Bio je stasit i čvrst kao dren. Momci ga obkolili i smijali se, misleći, da ga veseli ta šala. Kad ga ostaviše na miru, umakne iz sobe, škripnu zubi, skoči na svoja kola, pa udri konje kao da je pomahnitao.

(Nastavit će se.)

---

pariju!) o izbornom redu; o spletkah za dosizanje domovinstva: o gospodarskom zatiranju našega pučanstva; o protežiranju tudjinaca.

Oba izvještaja, prof Spinčića i dra. Rybarža bila su odobrena velikim oduševljenjem.

Kad je predsjednik oglasio, da se je na izvještaj zast. Spinčića oglasio za rieč Linhart, nekakva revica, socijalni demokrat zagrmilo je po dvorani: ne ćemo da ga čujemo, nejma, nesmje govoriti, pak psik i žviždanje i štropot dugotrajan. Predsjednik je jedva mogao uloviti hip, da zaključi sastanak. Linhart sa kakovom dvadesetoricom drugova, blied kao krpa, morao je izaći, dočim je občinstvo zapjevalo „Hej Slovani". Za ciele skupščine opažalo se je kod občinstva silno ogorčenje na c. kr. vladu.

I iza skupščine ostala je puna dvorana ljudi. Pjevala su krasno društva „Velesila" iz Škednja, i susjedna „Slava". Nazdravljali su Spinčić, Kompare i jedna gospodja supruga radnika. Kompare iztaknuo je u svojem krasnom govoru misao narodnoga jezika u crkvi, koga nije dala sv. stolica ni crkvam pojedinim ni svećenikom nego narodu. Občinstvo mu je povladilo najoduševljenije.

Dopisi.

Iz Barbane pišu nam: Barbanci ustanite na junačke noge, jer občinski izbori su vam pred vrati.

Naši narodni protivnici šute kako da to nije njihov posao, ali mi ne smijemo vjerovati tim našim lijam, jer oni te radit potajno. Ali neka rade što hoće pobjeda je naša, jer ne moru više krnjeli ovaj naš narod vući za nos kako su ga vukli prvašnjih godina. Oni nas mrze i preziraju, te paze na svaki korak našega siromašnoga Špade i govore da je on tomu kriv da ne moru predobit na svoju ruku naše izbornike. Za to mu se gledaju osvetit na svaki način. Na devet marča ove godine su se krnjeli poslužili svojom avitom brutturom, navalili su na siromašnoga Špadu radi toga što je sa jednim Hrvatom zapjeval: Još Hrvatska ni propala!

To se je sve diglo proti Špadi otcu četvero djece, a da oni čovjeka razmrcvare, što bi oni hranili njegovu djecu? Krnjeli su tužili Špadu kao jednoga razbojnika na žandarmeriju, jer da tobože nije pregledao jedne mrtvačke žene. Još nije bila razprava i ufamo se da nete Špadu obesit kad nisu obesili službinju Krstićevu za razrezano dete. —

To su samo krnjelske osvete, to je samo maslo od zadnjeh izbori za pokrajinski sabor. Špada je već više puta bio tužen i sjedio na obtuženičkoj klupi u Rovinju radi neke tobožnje bune on sa svojih trinaest drugova. Ali Špada i drugovi bili su proglašeni nevinimi, a krnjeli su ostali s dugim nosom.

Krnjelom to ni sve dosta oni se gledaju osvetit na svaki način, ali Špada ih se ne boji on ostane što je.

Občinski izbori razpisani su; uspjeh ću vam javiti a stalna je pobjeda naša u svih trih tjelih.

Domaće viesti.

Našim predplatnicima. Već evo ističe druga godina da smo počeli izdavati „Narodni list". Premda smo našli u narodu dovoljno odaziva i podpore ipak ne možemo smoći sredstava da pokrivamo troškove izdavanja lista a to jedino radi toga jer nam nekoji predplatnici i to oni koji spadaju u inteligenciju neće da pošalju predplate. — Ima ih takovih koji primaju list od prvoga početka a nisu nam platili još ni helera. Neznamo kako bimo krstili taj postupak. — Mi se žrtvujemo pišuć list bez ikakve plaće i nagrade a nekoji koji list primaju bi hteli da još od svoga plaćamo trošak za list. — Stavljamo svim našim predplatnikom na srce, da nam čim prije pošalju dužnu predplatu. —

Osobne viesti. Velečast. gosp. dr. Mate Trinajstić preselil se je iz Buzeta na Volosko.

Jučer u sredu vjenčao se je u Lovranu naš čestiti rodoljub i prijatelj g. Frane Bašan pom. kapetan i trgovac sa gospodjom Antonijom udovom Tominić rodj. Mohović. Bilo srećno!

C. k. pomorska vlada u Trstu imenovala je naše čestite rodoljube gg. Antona Baša i Almeriga Kurelić iz Lovrana, Nika Mikuličić iz Ike kapetanima duge plovitbe a g. Ivana Mikuličić iz Ike poručnikom.

Gosp. Anton Tominić pomorski kapetan iz Lovrana imenovan je stalnim poručnikom društva Lloyd, Čestitamo!

Za hožićno drvo! Zabava va Opatije. Subotu na 8. ovega meseca bit će va opatijskoj „Zore" koncerat i ples. Ta koncert i ples priredjuje g. Bogumil Frisek, kapelnik mjestne lječilištne glazbe.

Celi prihod te zabave izdat će se za dari za decu hrvatskih škola v Opatije. — Koncerat će bit jako lep. Gosp. Frisek će dat za tu svrhu celu svoju kapelu za niš, i tako moremo već sada reć, sudeć po lepeh točkah programa, da će to bit jedan od najlepšeh koncerti. K tomu će uz pratnju muzike pjevat kći g. Friseka gdjica Frida dve lepe pjesme: „Lastavicam" od Zajca i „Ukolebavka" od Smetane. Za ples ne govorimo. Mladi ljudi znaju i sami ča će to reć: ples. Z jednom besedom: to će bit upravo lepa zabava.

Kada se pak zna, da se ta zabava priredjuje na korist naše hrvatske djećice, više je nego naravski, da će subotu večer poletit va „Zoru" sve ča je naše, da svojom ulaznom priskoči toj lepoj i rodoljubnoj svrhi. Za to: U subotu svi va „Zoru" — svi do jednega!

Ples „Kolo". Neka gg. plesači i gospojice plesačice izrazili su želju, da se na subotnoj zabavi pleše „Kolo", pa se radi toga umoljavaju sva ona gospoda, koja bi radi sudjelovat puli tega plesa, da dodju petak na 8 i pol u večer va „Zoru" na probu. —

Još zabava Čitalnice „Danice" va Lovranu. U opisu zadnje zabave čitaonice „Danice" u Lovranu izpustio nam je slagar pomutnjom sliedeću izreku: Svaka hvala ide gospodjicu Anku Stiglić, koja je oduševljeno deklamirala pjesmu Eugenije Sah: „Okriesnice". Ta vredna gospodjica premda je bila teško prehladjena ipak je svoju rodoljubnu dužnost i deklamiranjem i tamburanjem izvršila i time doprinela uspjehu zabave.

Molimo da se zadnju našu vjest o zabavi u Lovranu ovom izrekom popuni.

Nadalje nam pišu o istoj stvari: Pošto nam u zadnjem broju „N. L." prostor nije dopustio, da ponatisnemo još nekoje podatke koncertne zabave u Lovranu, činimo to danas.

Da je koncertna zabava i pojedine točke sve liepo ispalo, javili smo već u zadnjem broju. Preostalo nam još iztaknuti, da ide gdjici. Ani Štiglić našoj vrloj Hrvatici, osobita zasluga i hvala što se je puno potrudila za tamburaško društvo, te ove i odbornike koncertne zabave na dan koncerta što ljepše uresila sa vrpcima u narodnim bojama. Tako je i ciela zabava što sjajnije lice zadobila.

Kod ove prigode ne smijemo zaboraviti ni na štovane gospodje i gospodjice hrvatskih prvaka u Lovranu, koje su takodjer puno doprinesle, da zabava što sjajnije i svečanije izpade. Iztaknuti nam je osobito veleštovanu gospodju Ivanku pl. Peršić, vriednu suprugu Higina pl. Peršić. Ona nas je osobitim načinom počastila, što se je udostojala otvoriti sa vriednim si g. suprugom ples.

Gospodinu Higinu pl. Peršić-u stoji uz bok i vrli nam g. Josip Tominić, pom. kap. koji obojica imadu posebnu zaslugu u pripremi koncerta, na čemu im liepa hvala. A i drugoj svoj gospodi koji su se trudili okolo koncerta, da što ljepše izpade budi putem „N. L." zahvaljeno.

Kako već rečeno, led smo probili, a sada samo napried. Vruća je želja pisca ovih rieči, da se što češće takve zabave priprave, jer one će puno k tomu doprinesti da ćemo se što bolje upoznati i na neki način organizirati proti narodnom nam neprijatelju.

Na naših grobljih. Na dan Svih Svetih nedelju i ponedeljak bilo je na naših grobljih u Skrbićih i Volonskom puno svieta. — Krasno vreme, koje smo imali ovih dana je mnogo tomu doprinielo.

Kako smo bili javili u zadnjem našem broju je društvo „Lovor" nedelju za podne odpjevalo najprije na opatijskom a za tim na Volonskom grobliu nadgrobnice „Nad grobom" od Zajca i „Na grobih" od Davorina Jenka. — „Lovor" je izpjevao ove dve žalostne pjesme pod ravnanjem g. Gervaisa upravo majstorski. Čuli smo mnoge otmjene strance koji su pjevanju prisustvovali, izjaviti se, de je pjevanje bilo jako liepo.

Ne moremo kod ove prilike premučat jednu nepodobščinu, koja se na naših grobljih osobito na Volonskom svako leto u ovih tužnih dnevih ponavlja. Cela regimenta dečarije skače po grobovih, zbija komedije, ruši križe, kvari cviece i nasade a da ju nitko u tom ne prieči. Mi znamo da je teško obuzdat toliko dečarije koliko je ima na Volonskom ali ipak mislimo da bi se moglo temu neredu na kraj doć. Učitelji neka daju djeci nauka va školi a jedan pulicaj neka u buduće svu decu potera koja nisu u pratnji svojih roditelja pak evo reda učinjena.

„Ćiril i Metod". Tako se zove novi koledar, ča ga je izdala va Zagrebe knjižara Lavoslava Hartmana (Kugli i Deutsch) i odlučila davat našoj Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru 25% od prodajne ciene. Mi smo taj koledar prijeli i moramo reć, da je uprav lep.

Ima va njem sva sila slika iz Istre (gradića, sela itd.) a ima i slika gg. dra. Dinka Vitezića, profesora Spinčića, Slavoja Jenka itd. U njoj ima sva sila lepih i poučnih članaka za gospodare i gospodarice. Svakako je to jedan od najlepših hrvatskih koledara.

Gore spomenuta knjižara će poslat na razne naše rodoljube po nekoliko komada tega koledara, da ga rasprodaju mej svoje prijatelje. Mi preporučamo prijateljem naše Družbe da nastoje, kako bi razpačali koliko više teh kalendari, jer sve ča ih se bude više prodalo, to će i korist družbe bit veća. —

Koledar košta samih 50 para, ale pak po staroj munide: 25 soldi.

Preporučamo ga najtoplije.

„Inje". Tako se zove nova knjiga našega dičnega domorodca, poznatega pjesnika g. Rikarda Katalinića Jeretova. Va toj knjige sabrao je puno kratkeh crtic, od keh su mnoge već do sada štampane bile. Ima tu mej temi crticami, takoveh ke su upravo prekrasne, dočim se druge a s ovimi sve odlikuju vrlo lepemi misli.

To su male lepe perlice, tihe i nježne pjesmice u prozi, ke se gutaju kako med. Ovakove su osobito „Inje", „Tišina", „Suton", „Jeseni" i tolike druge. A ima opet takovih, ke se nikako ne zaboravljaju, kako „Tranwajski konj", „Majčin cjelov", „Sumorna ladja", „Andjeoski smieh", „Drama" „Tragedija" itd. itd. — Svih tih crtica ima jedna stotina. Pisane su jezikom, kakav se redko čita va našeh knjigah. To je prava, čista i bistra kaplja našega narodnega govora napisana onako, kako to zna naš vredni g. Jeretov, kemu ovom zgodom najsrdačnije čestitamo na lepoj njegovoj knjige. Ta se knjiga, ka je drugačeje jako lepo opremljena, dobiva i va našem uredničtvu.

Mi ju najtoplije preporučamo svim onim, ki ljube i poštuju lepu hrvatsku knjigu. — Ciena knjigi je 2 krune.

Naše proročanstvo. Mi smo vavek govorili i pisali, da će ju Krstić fabrikat sudu. On bi bil moral poć va pržun na 15. augusta pak su mu prolongali do 17. oktobra na 17. oktobra su mu prolongali do 25. oktobra, na 25. oktobra do 29. oktobra, na 29. oktobra frknul je v Reku pak Bog teta Jele. Sad njim z Reki smokvu kaže. Žandarmi imaju najme ordin da Krstića uhite, da ga pripeljaju va pržun na Volosko. — Budući je pako Krstić bil odsudjen samo za kontravenciju nesme ga pulicija v Reke zručit našoj žandarmerije pak za to je Krs-

tić v Reke na segurem i kad mu se bude shotelo poć će na Volosko va peržun. Tu mora čovek i nehoteć pomislet da se sve dela dakordo s Krstićem. Viva la Giustizia e crepi il mondo!

Tati tudjega poštenja. Va zadnjoj špudaćere Krstić piše svako zlo od gg. Franja Monjac ic Zameta i Ivana Vlah iz Jušić. Da bi ki pisal nego Krstić, ki jako dobro zna, da imaju Monjac i Vlah više poštenja va sebe nego svi tajni i očiti prijatelji Krstićevi. —

Mej drugemi laži piše proti gospodinu Vlahu, kega celi svet pozna za poštenega i vrednega čoveka da je prevaril svojga kujina Bačića. Kakova je to laž more se svaki osvedočit ako pita samega gospodina Bačića (Jankovićih br. 101) kako je to bilo.

Nadalje laže Salo kada piše, da gosp. Ivan Vlah gospodari z lovom občine Jelšane kako jedini gospodar. Svi zakupnici lova u Jelšanah moć će posvedočit, da g. Vlah dela sve dogovorno sa svojemi kumpanji, kojim takodjer prikazuje točne račune o primitku i potrošku, točnije nego to čini slavna junta va Poreče, ka kroz ļsavez potrošarinskih društva va Pulu dava 4 tisuća fjorini na leto za Krstića i njegovu „tetu Jambrožiju".

Krstić je prevaril svojga najboljega prijatelja Marotta, Krstić je prevaril gospu Resman, Krstić je prevaril Ferenčića, Krstić je prevaril svoju ženu, Krstić je prevaril Jovaninu itd. itd. pak mereć se po svojem lakte zmera drugem da su varalice. Pfui!

Čujte, čujte talijanske grozote va Grožnjanu. Grožnjan je jedna od oneh nesrećneh obćin v Istre, koje su va talijanskeh rukah. Kako lepo Talijani upravljaju va toj obćine sudite po ovem: Va toj obćine je najme 175 po sto komunjskega, 123 posto provincijalnega, 19 po sto adicijonala za ceste (cestovni odbor va Bujah) a 5 po sto za trgovačku komoru va Rovinju svega skupa 322 po sto adicionala. Oni nesrećni obćinari moraju plaćat od svakega fjorina poreza obćine Grožnjan 1 for. 75 novč., provincije 1 for. 23 novč., cestovnomu odboru va Bujah 19 nč., trgovačkoj komore va Rovinju 5 nč. svega adicionala skupa plaćaju od svakega fjorina 3 for. 22 nč. I još su Talijani toliko bezobrazni, da našemu ļpuku straše da će ih Hrvati prodat pod Hrvatsku kade su vela plaćila.

Ni treba da nas nijedan prodava pod Hrvatsku ako pridemo Talijanom v ruki hoće već oni skrbet za plaćila kako i va Grožnjanu. Da po nesreće dobiju Talijani volosko-opatijsku obćinu va svoje bezbožne ruke na jedanput bi povišili obćinske adicijonale od 40 na 150 po sto. Bi i morali jerbo bi davali naše novce za talijansku gimnaziju va Pazinu, za talijansku gimnaziju va Pazinu, za talijansku universu va Trstu, za talijansko društvo od vapori, za Lega Nazionale a ča bi ostalo to bi požerali. Svaki dakle, ki va Istre dela za Talijane ta kopa samemu sebi grob.

Dopeljao ga žandar. Utorak, na 28. oktobra pripeljao je jedan žandar jednoga Mošćeničana va pržun. Ta čovek da je bil odsudjen radi uvredi na mesec dan peržuna i da bi bil moral poć na 22. oktobra nutra. Ta dan ni prišal pak ga je već na 28. pripeljal žandar. A Krstić? On bi bil po ordine od tribunala moral na 17. oktobra poć va pržun pak još je vani. On siromašni Mošćeničanin ima petero dece i bolnu ženu doma pak mora poć nutar a Krstić nima ni „deteta ni špuceta" pak okole šeće i loče. Ako nima deteta ima šantuli a ki ga šantuli ga bozzulai.

Zanimiva razprava va Trstu. Petak na 31. oktobra bila je pred tršćanskim tribunalom kaznena razprava proti Franu Ederu iz Opatije radi krivega svedočanstva Naši čitatelji se spamećuju od one barufi ka je bila na dan pusta leta 1900. puli Tončine pul Mihotić, va koj je bil g. Štirn ranjen. To je bilo na 19. febrara 1900. Na 20. febrara bil je Eder pozvan na sud kako svedok i posvedočil je, da je i g. Ive Večerina mesar na Volosku, va toj barufe bil i Stirna tukal. Sud je Večerinu radi toga zapri. Nego Večerina, ki je za vreme barufi bil pul g. Kundića na večere, stavil je svedoki ki su to potrdili.

Na 21. febrara je Eder bil opet pozvan na sud pak je g. Večerine v oče ponovil da je on po Štirne mastil. Bili su preslušani i svedoki g. Večerine i oni su va istinu potrdili da je on za vreme barufi bil puli g. Kundića. Na to je sud pustil Večerinu van a ovaj je tužil Edera za krivo svedočanstvo. Prošli petak je va Trstu proti Ederu bila razprava. Premda je bilo čisto i bistro dokazano da je Eder krivo svedočil tribunal ga je oslobodil zač da ni imel slabe misli proti Večerini — —

Da ni pak Večerina imel onako trdi svedoki, ki su posvedočili, da ni bil va barufe, ne bi mu bilo niš pomoglo nego po svedočanstvu od Edera bi bil moral poć va pržun nekoliko meseci. I to da ni slaba misal? Bože! Bože!

Gospa Ambrosini i dottor Felice Benatti. Prošli pondeljak na 3. o. m. bila je na štacijone Matulji-Opatija kad je prišal na 11 i pol pred podne iz Trsta poštni vlak i gospa Ambrosini obučena „in gringola". Videlo se, da nekega čeka. Kad se je vlak zaustavil pristupila je gospa Ambrosini k jednomu vagonu prve klase a iz istega izstupi mladi ljedan suhi gospodin ki je valje pristupil k gospe Ambrosini. — Neč su se pošapićali pak njoj je on pomogal stupit va vagon va kem se je on do Matulj vozil pak su se obadva odpeljali v Reku.

Ki je ki ni ta gospodin ćete pitat. To Vam je šjor dottor Felice Benatti, c. k. deputat pete kurije v Istre. Prišal je na Matulji iskat Krstića. Bože moj Veprinački izbori su tu! Na Matuljah doznal ļje, da se Krstić drži v Reke, da ga ne bi žandarmi pripeljali na Volosko va pržun, pak je šal drito k njemu v Reku.

Večer na 5 ur vratila se je gospa Ambrosini z Reki na Matulji. Krstić ju je kumpanjal do rečkega štacijona, a on je lepo ostal v Reke. Paura fà novanta!

Felice Benatti i Schreiber Egidio. Kad je Benatti v Reke opravil s Krstićem prišal je za podne s talijanskem vaporom na Volosko. Na mule pričekal ga je gospodin Schreiber in peršona i peljal ga je k Costantinu i Puoviću. Costantina ļni bilo pondeljak na Voloskem pak je Schreiber bil za njigovega sostituta i peljal je Benatta okole. Vidi se da je Schreiber „gran persona politica".

Pomislite, on je od sveh talijanskeh kapurioni jedini znal, da će prit Benatti z Reki. Benatti je bil za podne pul Anžula v Ičićeh. Govori se, da je pernesal punu vreću beči za Veprinački izbori. Na četire i pol odpeljal se je Benatti s karocom na Matulji valjada opet nazada od kuda je i prišal. Sakrabolsku fugu je imel. — Šior Schreiber, c. k. porezni oficijal na Voloskom, bil je valjada od talijanske stranke izabran da Benatta dočeka. Još će neki reć da se Schreiber ne pača va politiku. Poveretto!

Izbor načelnika va Jelšanah. Prošli ćedan bil je jednoglasno izabran za načelnika jelšanskoga g. Jakov Valenčić. Poznavajuć u njemu dobroga rodoljuba očekujemo da će njegov rad bit jelšanskoj obćini na korist i spas.

Veliko kupalište u Opatiji. Polag obveze društva „Vagon lit" moralo bi isto još tekom ove godine započeti gradnjom velikoga modernoga kupališta u Opatiji. Doznajemo s pouzdane strane, da su nacrti za to kupalište već gotovi i da će se doskora obdržavati gradjevna komisija. Kupalište gradit će se na zemljištu južne željeznice na kojem se zada nalazi fotografički atelier Jelušić.

C. k. talijanščina va Podgradu. Pišu nam od tamo, da tamošnji poštar Peteh (čisto talijanski Peteh op. sl.) prodava nekakove razglednice. Na istih je poštar, dal precrtat nekakovem pečatom slovenski napis „Podgrad v Istri" a namesto tega dal je napisat talijanski: Ill Castelnuovo in Istria. To je valjada za to da se ne uvredi oneh 10 c. k. Talijani va Podgradu. Nego nam se čini da nijedna c. k. pošta nesme ni jednemu za volju va svojem uredu terat politiku. Čini se kako da su sve oblasti odlučile potalijanit Podgrajce.

Premda va Podgradu ni nijednega rodjenoga Talijana zvan c. k. činovniki ipak su na sudu skoro svi činovnici Talijani a isto tako i na poreznem uredu. I poštar je Talijan.

Va istinu kad prideš va Podgrad ti se čini, da si došal va jednu malu Kalabriju. I po tom se vidi, da je lažna ona „l' Italia farà da sè". Ni istina niš! L'Italia farà coll' aiuto delle autorità austriache . . .

Kaznena razprava proti Kratiću. Na 11. novembra o. l. na 9 ura jutro je pred c. k. kotarskim sudom va Trstu kaznena razprava proti Krstiću na tužbu Antona Podreke obćinskog redara na Voloskom radi uvrede poštenja.

Krstić je v Reke zač da pride ovamo bi ga žandarmi peljali va pržun pak „se n' infischia" od suda i od sudci. Da će tako prit smo mi vavek govorili. Ob uspjehu razprave javit ćemo već u svoje vrieme.

Ženska namlatila Čozota. Nedelju večer okol osme uri prolazil je jedan Slovenac, ki biva na Voloskem, svojom ženom po ceste na Voloskem. Tamo pred Schreiberovom kućom zaleti se va nje jedan Čozot i hiti ženu od tega Slovenca na tla. Ona se brzo stane zakuri Čozotu jedan vritnjak va trbuh da se je valje zvalil na tla. Na tleh ga je dobro ońepala i namatafunala pak je šla ča. Čozot je počel plakat, cvilit klet da ga je jedna ženska tako namlatila. On i njegovi četiri kumpanji su još uru za tem po Voloskem smutnju delali tako da se je po ceste nabralo puno sveta. Svi su se smeli Čozotu kega je jedna ženska dobro namlatila.

Talijanske sleparije. Lovranski poperdili varaju bedaste ljude, da je ungaro-croata platila 500 for. multe za to ča je snižila brodarinu. I trubasti ljudi veruju lovranskèm poperdilom. Ljudi božji kad ćete odpret oči? Ča ste uprav blago prez pameti da se pustite na ta način od nekoliko tovar za nos vuć?

Zahvala. Hrvatsko tamburaško društvo „Danica" u Lovranu zahvaljuje se ovime javno pjevačkomu društvu „Lovor" koje je izkazalo veliku ljubav time, da je sudjelovalo kod zabave.

Lepi sprovod. Danas u jutro bil je sprovod pokojnoga barona Lederera, ki je prošli ponedeljak umrl va „Quisisane". Ta je sprovod bil vrlo lep. Osobito je krasna bila oprema I. zavoda za pogrebe, kemu je vlastnik kako je poznato g. Doberlet.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru darovao je g. Josip Kiukela iz Pereuići 4 krune, koje je dobio kao svjedok u pitanju izmedju obćine Kastav i Mavrovića. Živio!

Nadalje darovao je g. Ludvik Jarošek mašinist u Opatiji K 3 ke su predane blagajniku opatijske podružnice. Živio darovatelj!

Razne viesti.

Nasukal parobrod. Utorak na 28. o. m. nasukal se je parobrod „Dalmazia" od ungaro-croate blizu Starigrada. Već nekoliko dan delaju okol njega drugi parobrodi da ga iz školji izbave. Prošli utorak su ga iz školji izbavili.

Nova smotra. U Beču počela je izlazit nova smotra za politiku, gospodarstvo i književnost Hrvata pod imenom „Ujedinjena Hrvatska". Izlaziti će 6 puta na leto a stajati će na godinu 5 kruna, djaci, učitelji, radnici i seljaci dobivaju ju za 2 K. Uprava i uredničtvo je u Beču XVIII. Gertrudplatz 4. Preporučamo najtoplije svim rodoljubom ovu smotru.

L' Istituto croato a Roma, studio storico di Luca dr. Jelić. Appendice avvenimenti recentissimi per cura di Vinko Kisić. Primili smo ovu vrlo zanimivu knjigu izašlu u zakladi hrvatske knjižarnice u Zadru. — Tko želi pobliže upoznati se povješću zavoda sv. Jeronima u Rimu i najnovijimi događjaji oko istoga neka nabavi ovu knjigu.

Nikola Tesla kao porotnik. Znameniti elektrotehniker Nikola Tesla rodjeni Hrvat sada v Amerike bil je ovi dni pozvan va Newyork kako porotnik.

Tesla je rekal prešidentu od suda, da buduć se on ne slaže smrtnom kaznom koju amerikanski zakoni za nekoje zločine proglasuju, on ne more i neće bit porotnik. Prešident ga 'je na to odpustil rekuć: kad tako mislite ne morete bit porotnik.

Postoli od papira. Amerikanci počeli su fabrikat postole od papira. Ti postoli se čine kako da su od koži nego samo su lahki i — previše duraju.

Živa zakopana. Va Dolcedu kod Porta Mauricia su žandari našli 30 letnu žensku Rozu Orego, zaprtu va štale, posvem svega nagu i poživinjenu. Otac i braća držali su ju zaprtu tri leta va štale kade je živela va blatu. Roza Orego je baštinila od svoje matere velo premoženje, koje su njoj hteli otac i braća pojest. (Sedamdeset i osam-letnega otca i braću su zaprli.

Pametna deca. Va meste Faremontiero va Francezkoj su lanjsko leto deca mej sobom trsila bila ko je dete najbolje. Jedan muški i jedan ženski otrok, ki su kroz leto bili najbolji su dobili 25 franak.

Jedan komunjski sudac je odlučil toliko tisuć franak da se od interesa davaju onim otrokom koji budu najbolji nagrade. — Usled tega su se deca va Faremontiero počela poboljševat.

„Matica Hrvatska." Pozivlju se ovim stari članovi „Matice Hrvatske" da izvole uplatit godišnju članarinu kao obično 6 K, te da svaki uznastoji pridobiti si još kojeg člana za ovo velevažno književno društvo. Svaki pravi i naobraženi Hrvat morao bi biti članom ovog društva i to radi podpomaganja same hrvatske književnosti a tako i radi časti hrvatskog naroda. Ugledajmo se u druge narode i nastojmo da budemo i mi rodoljuban narod.

Predplatu prima povjerenik sam g. Adolf Justi a dobrohotno takodjer i uredničtvo našeg lista.

Sa 1. studena t. g. nastupit će sliedeće promjene u plovitbenom redu, i to:

Na istarskim prugama

Izravna pruga Rieka-Opatija: prestaje polazak iz Rieke od 6 sati po podne a isto tako i onaj iz Opatije od 7 sati na večer.

Brza pruga Rieka - Opatija - Lošinj mali: Iz Rieke polazit će parobrod tri četvrt sata kasnije nego li do sada t. j. u 7·45 sati u jutro, a dolazit će u Lošinj mali u 12·45 po podne. Na povratku neima promjene u plovitbenom redu.

Pruga Pleminj-Rieka: prestaje a mjesto nje stupa u kriepost prijašnja pruga Rieka-Lovran sa dvimi plovitbami na dan, kojih prva odlazit će iz Ike u 6 sati i pol u jutro, po plovitbenom redu koji je stupio u kriepost dne 19. listopada t.g.

Razgovor

mej Lucom i Marom na Voloskoj Brajdice.

Luce: Dobro jutro kuma, kako vas Bog pomaže?

Mare: Hvala Bogu mane dobro, da bi vavek tako. Ča je novega Luce?

L. Svega po malo. Sada nam prihajaju vapori na Voļosko kako va Liverpul.

M. A ja sestro ale fin ke dura non paura.

K. Durat će to sestro durat ako Bog da više nego vi mislite.

M. Ter mane bi drago bilo intanto bimo se za malo beči peljale. Nego se bojim da te ti talijanski vapori finit kako i talijanski kazin v Opatije.

L. Ne bojte se ne, neće bit temu tako zač ti talijanski vapori da imaju šovencijon od junti va Parence.

M. Ma brava Luce baš mi je drago da ste mi to povedela. Recite vi mane je pak pošteno, da va jednoj tako siromašnoj provincije kako je Istra dava junta vaporom za ke se naprvo sma da te slabo finit, šovencijon à?

L. Mane se pará da je zač barem će bit konkorenca.

M. Neka bude neka konkorenca ma ćemo benj mi sve va adicionaleh platit.

L. Ča tako je to?

M. Tako je ja! Junta hita beći semo i tamo pak kad njoj prefali samo zdigne adicijonali a mi trubili plaćajmo.

L. Nisam ja tega zlodeja znala ne!

M. Ja draga moja kuma tako vam je, ti talijanski vapori te nas još drago koštat.

L. Pravo govori moj Matina, da ča Talijani v Istre delaju da je sve na zator siromaha.

M. I pravo ima.

Br. 8580—02.

Oglas.

Temeljem §. 22. oružnog propisa od god. 1889. poživlju se svi oni rodjeni 1880., 1881., 1882. podpadajući dužnosti novačenja pod pretnjom dozvoljenih zakonskih kazna da se u mjesecu novembru 1902. kod podpisanoga glavarstva za vrieme ured. satih za popis prijave.

Ovom prilikom upozoruju se svi oni tudjinci u ovoj občini prebivajući koji žele u evom kotaru stavljeni biti, da to prigodom gornje prijave posebno prijave isto tako i eventualne pogodnosti temeljem §. 31, 32, 33 i 34 spomenutog zakona za oslobodjenje od vojničke dužnosti, imadu se pravodobno ovamo prijaviti.

Konačno se opaža da propuštaj prijavnih propisah ne znanja ovih poziva kao i dužnosti oružnog propisa neizpričavaju nikoga. —

Glavarstvo občine

Volosko, dne 1. novembra 1902.

Načelnik:

Stanger.

Odvjetnik

Dr. Matko Trinajstić

preuzeo je pisarnu

odvjetnika

Dra. Josipa Staniča

na Voloskom.

Sjećajte se

družbe sv. Cirila i Metoda

za Istru.

Oglas.

Podpisani dava ovim, do obćeg znanja, da prodaje uz nizku cienu dve jako dobre

lovske psice.

Koji želi kupit ih, neka dodje u Lipu, a koji ih kupi neće žalit ni truda za put u Lipu ni troška.

Anton Kalčić-Barela.

Broj 5087.

Oglas.

Daje se do znanja, da se mladići rodjeni godine 1882. nalaze u I. redu, oni godine 1881. u II., a oni rodjeni godine 1880. u III. redu dojdućega novačenja.

Svi ti mladići imaju se prijaviti radi popisa ustmeno ili pismeno kod ovog glavarstva do zadnjeg novembra 1902. osobno, ili ako su zapriečeni ili odsutni, po svojih roditeljih, ili skrbnicih, i to pod pretnjom globe od K 10—200.

Molbe za oprost od vojničtva (pogodovanje) imaju biti predane ces. kr. kot. poglavarstvu u Voloskom u mjesecu jenaru ili febraru 1903. ili najkašnje prigodom novačenja. Koji se želi podvrći novačenju u kojem drugom kotaru, ima kod prijave učiniti molbu.

Opaža se, da u opredeljenom vremenu neučinjene prijave za popis, i nepoznavanje zakona neizpričava nikoga.

Glavarstvo občine

KASTAV, 24. oktobra 1902.

Glavar:

Jelušić.

Zaštitna marka: **Sidro.**

Liniment. Caps. Comp.

iz Richterove ljekarne u Pragu

jest obće **priznato kao izvrstno ublažujuće sredstvo za naribanje**; dobije se u svih ljekarnah uz cienu od 80 h, K 1·40 i K 2.

Kod kupovanja ovog obljubljenog domaćeg lieka neka se uzimaju samo originalne bočice u škatuljah, koje imadu zaštitnu marku **„Sidro"** iz Richterove ljekarne, tada će se sigurno dobiti originalni proizvod.

Richterova ljekarna

„k zlatnomu lavu"

u Pragu I. Elizabetine ul. 5.

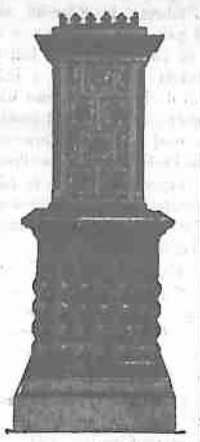

Višekrat odlikovana. ✱ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama

od 14 kruna dalje.

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

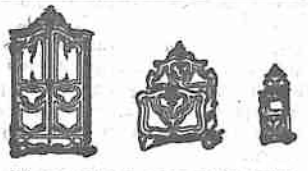

Tvornica pokućstva

IGNACA KROM

dvorskog dobavljača

u Trstu, Via Cassa di Risparmio

utem. 1848. — Tvornica u Beču.

Cienici, uzorci, razjašnjenja, proračuni, nacrti šalju se na zahtjev badava.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najčisto bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Lahusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osiku.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstv za sve želudčane bolesti.

Posujilnica u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u občinama: **Pobri, Perenići, Kućeli, Bregi i Rukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Dr. L. Roheim

pojednik **sanatoriuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Tiskara

V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom obćinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz **vrlo umjerene ciene.**

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. obćinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uloženo iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39** — **Garancija** iznašala je **K 133.760·—.** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Stoji mu je na godinu 8 kruna, za soljake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 48. Volosko-Opatija u četvrtak 13. studena 1902. God. III.

Molimo sve naše cienjene predplatnike, da čim prije pošalju predplatu za „Nar list". Predplata iznaša: Za cielo leto 8 K, (za seljake 4 K) za pol leta 4 K, (za seljake 2 krune.)

Tužna Istra.

Ni jedna provincija u Austriji nije tako siromašna, kako naša Istra. — V Istre ni velikih tvornica iliti fabrika niti je velike trgovine. Stanovničtvo Istre bavi se najviše poljodelstvom. Za poljodelstvo je pak v Istre premalo plodne zemlje. I tako siromašni istarski kmet muči se i trudi na svojem bokuniće zemlje, da prehrani sebe i svoju družinu; komać, komać dobije iz zemlje toliko, koliko treba za svoju družinu i za porez. Buduć pak porez svako leto raste, istarski kmet zapada sve to više va dug iz koga se neće nikada izkopat.

Vrhu cesarskega poreza mora kmet plaćat komunjske i provincijalne adicijonale, a ovi su puno veći nego cesarski porez. Komunjski adicijonali va istarskeh općinah, koje imaju Talijani v rukah iznašaju popreko 100 po 100. Provincijalni adicionali iznašaju kako smo zadnji put dokazali za općinu Grožnjan preko 100 po 100, pak kako će siromašni kmet iz one mršave zemlje stuć toliko beči, da se svi ti adicijonali plate?

Zač su pak v Istre adicijonali tako veli? Za to zač Talijani zapovedaju i upravljaju, ovom siromašnom provincijom a znano je, da čim Talijani upravljaju to slabo uspeva. — Kamo gredu svi novci koje naša provincija dobije za adicijonale? Vej si zlodej! Mi znamo samo ovo: Provincijalna junta za Istru dava putem saveza potrošarinskih društva va Pule 8 tisuć krun na leto za izdavanje onega smradnega lista ki se zove „Prava Naša Sloga".

Teh 8 tisuć krun na leto se razdeli mej tiskarom Battara, Doktorom Costantini, Krstićem i Ninotom Rožinim. Junta va Poreču odprla je za dišpet Hrvatom talijanski gimnaziji va Pazine na kega troši najmanje 20 tisuć krun na leto za svem tem da ta gimnaziji ni bil od nikakove potrebi, zač Talijani imaju va Kopre talijanski gimnaziji kega cela Austrija plaća.

Talijanska većina va istarskem sabore je pred nekoliko let odlučila, da se ima zidat železnica Trst - Poreč. Tu železnicu su ovo leto dovršili sa troškom od 3 milijuni krun, za koje porečka junta garantira 4 po sto interesa na leto.

Ova nova železnica ne nosi ni toliko, koliko se karbuna na dan porabi. Tu dakle je svaki dan na stotine gubitka pak će porečka junta, dakle cela provincija Istra, morat plaćat na leto okole 100 tisuć krun za interes na kapital ki se je porabil za tu nepotrebnu i nekoristnu železnicu. Ča pak znači 100 tisuć nepotrebnega troška za jednu provinciju kakova je Istra to će znat svaki ki samo malo pozna siromaštvo Istre. Kako da ni Talijanom ni to dosta naprtili su celoj provincije jedno novo breme.

Ovih dan odprli su va Pule ženski licej, višu djevojačku školu, koju će cela provincija uzdržavat s troškom od najmanje 15 tisuć krun na leto. Dokle Talijani v Istre puščaju 17 tisuć kmetske dece prez škole troše va Pule za jednu samu talijansku školu 15 tisuć krun. Recite malo ne vapije ovo postupanje istarskih Talijana Bogu za osvetom? Da pak svojemu gnjilemu gospodarenju postavi krunu, odlučila je sada porečka junta davat nekoliko tisuća krun na leto subvencije talijanskemu društvu od vapori „Unione Istriana" samo za to, da putem njega potalijani Liburniju.

Na stotine tisuća na leto hiti tako porečka junta va more a svako leto adicijonali rastu, tako, da siromašni istarski kmet ako dan i noć dela ne more pridelat koliko treba davat za plaćila. Ako bude ovako šlo naprvo do nekoliko let preti Istre financijalni bankerot od kojega ju neće spasit svi Benatti i svi Bartoli.

Skrajno bi bilo vreme, da vlada zabode malo svoj nos va račune porečke junte jerbo ako toga brzo ne učini bit će prekasno.

Iz bečkoga parlamenta.

Prošli čedan vodila se je u bečkom parlamentu debata o izjavi ministra prešidenta Körbera o uredjenju jezikovnog pitanja u Česko-Moravskoj. U tu debatu segnuo je i vrli zastupnik dalmatinski Juraj Biankini, koji je u sednici od petka držao znameniti govor.

Mi ćemo iz tega znamenitega govora navesti samo glavne misli.

Ministar predsjednik je u svojoj izjav od 16. oktobra zaboravio, da obstoji i jedno jugoslavensko jezikovno pitanje, koje se radi pravednosti i mira u državi mora čim prije rešiti. Prisiljeno i neopravdano uzdržavanje talijanskoga jezika, kao službenog jezika prouzročuje na jugu države takovo mešanje da se svaki pravi rodoljub mora zgražat. U nijednoj državi na svetu nebi se trpjelo tako bezsramnu agitaciju kakovu dopuščenjem austrijskih oblasti vrši Italija u južnih pokrajinah, kako da habsburška država nima već ni jednoga činovnika koji bi na jugu branio interese slovenskoga pučanstva. Talijanski senatori dolaze nadzirat talijanske škole u Austriji, kako da bi bili austrijski nadzornici.

Talijanski deputat Bovio je u septembru držao u Napulju jedan govor, u kojem je spomenuo da duh Imbriania stoji nad Kvarnerom i čeka na Italiju. Kad je Bovio spomenuo Kvarner Talijani su mu kako ludi pljeskali. — Na universe u Rimu nalazi se jedna spominska ploča na Guglielma Oberdank (koji je godine 1884. u Trstu bacio na našega premilostivega cesara bombu op. sl.) Ove iredentističke izjave jesu plod vladine protuslavenske politike u južnim pokrajinam; one politike, koja krati Slavenom u Trstu i Istri služiti se u uredih svojim materinskim jezikom; one politike koja 20 tisućam Slovencem u Trstu neda jedne pučke škole; one politike, koja je trščanskoj biskupiji narinula biskupa, koji ne razumije jezika velike većine pučanstva.

U Dalmaciji živi 565 tisuća Hrvati a samo 15 tisuća 245 Talijani. Svi autonomni uredi zvan Zadra imaju hrvatski za uredovni jezik; pak ipak ciela zemlja zahtjeva, da se u c. k. državne urede uvede hrvatski jezik. Posledica toga je, da iredentisti nastoje pre-

PODLISTAK.

Pod puškom.

Napisao Evgenij Kumičić.

(Nastavak.)

I opet se vučemo blatnom cestom, primičemo se k brežuljkom. Na desno nam je prigorje planine Krnji, a na lievo dižu se vrhunci Devetine u golubinjem svjetlu. Polje se suzuje. U malo stigosmo u šumovite dolove, pa sad uz brdo, sad niz brdo osvanusmo na banjalučkom polju. Trideset munara kupalo se već u suncu, kube džamija ožarile su se, krasna Osmača planina, što se diže iza prostrane varoši, crtala se na rumenom nebu. Sila vojske pritisla to polje pred Banjalukom. Kad to opazih, odmah mi sune u glavu misao: grof Andrași nije istine govorio, kad je rekao da će poslati u Bosnu samo dvie satnije sa glasbom. Tu nadjosmo i našu pukovniju. Još nas isti dan uvrstiše u razne satnije, da ih podpune. Mene uvrstiše u satniju, u kojoj je bio i Ernesto. Dugo se razgovarasmo o njegovoj obitelji. Prve su mu rieči bile:

— Kako je mojoj Sofiji? i suze mu se izviše na oči.

— Dobro, odvratih ja. Još nisi tata, no bit ćeš za koji dan.

— Znam; jučer sam dobio njenino pismo, kimne i tužno se nasmieši.

U večer reče stražmeštar satniji, neka se priredi odmah, jer da ćemo dalje. Naš je stražmeštar bio zanatom brijač. Visok, plavokos, golobrad, velike glave; uviek je zadirkivao u ljude, sad je htio, da se to učini, a za čas zahtievao nešto, česa bi se opet okanio, te vikao i ljutio se bez razloga. Lice mu bilo bliedo i puno nabora, a nije mu se navršila ni trideseta. Neprestano se hvalisao i junačio. Zapovjednik satnije bio omašan čovjek, visok, koščast, plavokos, ohol, oštar i mrk. U suton krenusmo iz tabora. Ernesto i ja idjasmo zajedno.

II.

Ona cesta, što vodi iz Banjaluke u Jajce, uzpinje se po Osmači na kratke zavoje, pa se tako svakim časom redaju novi prizori.

Vrbas se svija u tiesnoj dolini, na mjestima se suzuje, valja se medju grebeni, pjeni se preko stiena srebrnim razprahom, a u gornjem se „šehera" Banjaluke razširuje, te mirno protiče i pere temelje nekojim turskim kućicam. Verasmo se onimi strmenitimi zavoji, i mišljasmo, da ćemo do mala odahnuti na vrhu planine, ali kad bismo se izvili do prvoga okuka, opazismo, da je opet zavoj na onoj strmini. Put bijaše blatan i sklizak. Idjasmo rubom ceste, a pod nama strašni ponori, obrasli mrklom gustinom. Dva debela sata hodasmo usopljeni teško zadihavajući se, do skrajnosti izmučeni. Ne da kapetan da odahnemo. Lako njemu na konju. Kad je unoćalo, udari opet kiša, zapadosmo u klanjce jadikovce; nismo znali ni gdje smo, ni kamo nas vodi naš zapovjednik. Bila to samo jedna satnija. Dok je oluja najžešće kidala, stajasmo uz cestu, stisnuti jedan uz drugoga kao stado ovaca, te nagadjasmo i naslućivasmo, kako bi nam pri duši bilo, da nas zaskoči neprijatelj. Kad bi sievnulo, zasvietlila bi se voda po cesti, onaj bi šumoviti kraj izkočio za hip iz mrke noći, pa opet najgušći mrak, kiša, vjetar, šum, tutnjava, psovke. Stražmeštar Marko bio mi se prikučio i pritajio se uz mene.

— Mislite li, da će nas Turci onako iz zasjede?... šaptnuo mi napokon u uho.

— Moguće, odgovorih mu.

Marko razkolači oči i opet šaptnu: — Ta ne mojte se šaliti!

Oluja se utiša, nebo se malo razgali, pa nastavismo svoj put. Noć mi se užasno otezala. Napokon prevalismo planinu, a pred nama puče velika dolina. Tamo na kraju dizala se magla. Bijaše baš u razsvanuće, te se malko osokolismo, gledajući ono golubinje svjetlo na istoku. Prodjosmo i dolinu i zabismo se u klanjac, pust, klisurast, pa se prosukasmo, promičući sad niz brdo, sad uz brdo. Ropavi vrsi surih klisura onoga klanjca bijahu se već ožarili ranim suncem, laštile su se grdne litice nad nama, a mi stupasmo u hladu. Eto nas u drugoj dolini. Na jednom obronku opazismo tor i u njem mnogo ovaca. Kad mu se približismo, zapovjedi nam satnik, da se odmorimo. Nas nekolicina podjosmo u tor, gdje je mlada žena muzla ovce. Kad nas opazi, snebi se, problieđi i stane drhtati. Liepo ju umolismo da nam proda mlieka, a ona ni rieči, kao da je zaniemila, nego nam pokaže mlieko. Mi se napismo i htjedosmo platiti, ali žena sustegne ruku.

Sunce bijaše i za dva koplja odskočilo kad stigosmo na jedan brieg pust i gol. Tu bijaše cesta strmenitija nego igdje kud smo bili prošli. Sad stadosmo. Kapetan ponamjesti nekoliko straža po svih višim mjestih, a ostaloj momčadi zapovjedi, da odloži puške i telećake. U malo svima bi jasno, kakav nas posao čeka, jer se na jednom briegu podjenu kola, silna povorka, koja su vozila hranu i municiju u Jajce, Travnik i možda dalje. Kapetan poraždieli satniju na više hrpa, te se svi raztrkamo po briegu da pomašemo konjem, da guramo kola po većih strminah. Kad bi dopratili, dovukli kola na vrh briega ili na vrh koje strmine, onda trčasmo dolje, pa hvataj druga, guraj, vuci, znoji se, neka pucaju kosti.

Po toj lomnoj putini bilo je babulji i i gruha. Kola pridolaze, silna se povorka vuče i mota po odaljenih bočinah i stranah, gubi se u doline i opet se pomalja sad na kojem sedlu, sad iz koga klanjca. Koliko ti oko siže, crne se kola i konji. Vojnici prolaze mimo nas umorni, izmučeni od hoda, uznojeni, žedni, te nas i ne gledaju. Neki vode po dva konja, obterećena koševi, u kojih nose hranu. Častnici viču, ljute se na momčad i sile ju, da pospješi korak. Vidio

pobit i Dalmaciju, koju su poslije bitke kod Visa bili izbrisali iz svoga programa. Iredentistička propaganda je poduprta od talijanskega puka ali također od talijanske vlade. — Lega Nazionale nije ništa drugo nego jedna filijalka od rimske „Dante Alighieri“ a služi se svakoga sredstva za potalijančiti hrvatsku djecu.

Nema sumnje, da je talijanski iredentizam postao tako poduzetan jer stoji pod zaštitom talijanske vlade. Na jugu države dogadjaju se stvari koje ne bi trpjela ni jedna druga vlada na svietu ale koje trpi gospodin Körber — stvari koje su upravo sramotne.

Dokle se zbivaju ove spletke na škodu i sramotu države a da austrijske oblasti niti ne nastoje zapriečiti ih, dokle toliko opjevana „civiltà italiana“ vredja Hrvate sa epiteti asini, cani e porci, jerbo brane svoj jezik i svoju narodnost, talijanski konzul u Zadru usudjuje se protestirat kod namestničtva da su nekoji hrvatski studenti na parobrodu Gödöllö tobože zavikali: „Pereat Italia“, što se je u ostalom dokazalo kao lažna denuncijacija Talijana.

Na zahtjev talijanskoga konsula u Zadru bivaju zaplenjene hrvatske novine u Zadru, koje brane Hrvate od talijanskih napadaja.

Dalmatinski namestnik obratio se je ovih dana putem rečkoga guverna na ungaro-croatu da ova zabrani da se na njezinim parobrodima pjevaju hrvatskè pjesme, jer da će se inače zabraniti tim parobrodom dolazak u Dalmaciju!

Takove stvari ne služe na čast ni namjestničtvu ni vladi, i sve to dogadja se u Austriji dok se u Italiji javno i u prisuću vladinih službenika vredja hrvatski narod najinfamnijimi pogrdami, dok se u Italiji sramoti habsburško cesarstvo i **samega našega presvetlega cesara.**

Naše strpljenje je izcrpljeno; vlada igra u Dalmaciji pogibeljnu igru, kojoj mora već jednom kraj učinit, ako neće da se Dalmatinci late skrajnoga sredstva da spase svoju narodnost. Konačno upita Bianchini ministra kani li urediti jezikovno pitanje u južnih pokrajinah i uvesti u Dalmaciji hrvatski kao uredovni jezik, kako je to dalmatinski zemaljski sabor opetovno zahtjevao? Koji vam brani, reče Bianchini, da energičnom rukom odbijete umešanje iredentista u naše južne pokrajine i da pravednom politikom učinite kraj bezsramnoj agitaciji?

Kad je Bianchini dovršio ovaj svoj govor svi su mu slavenski zastupnici čestitali, a talijanski zastupnici nisu imali obraza ni da jednom samom besedom prigovore. — Bianchini pogodio ih je u srdce a vladu primio je s tim govorom za ušesa. Nego vlada za to mari i nemari. — U istinu čini se kako da su se svi dogovorili da će Austriju upropastit.

---

s m mlada častoika, kako je bičem ošinuo vojnika, koji je vodio dva natovarena konja. Krv bješe oblila lice onomu momku. Častnik se malko lecnuo, opaziv tu krv, a siromah momak ni da bi pisnuo. Disciplina! — Sunce je palilo, sve se pušilo od vrućine. I druga vojska, pješadija, promicala se tom cestom. Promatrah one izmučene ljude, ona tužna, blieda i iznojena lica, i pitah sama sebe: gdje im je zavičaj, kamo idu? Idjahu šuteći, obješene glave, vukući za sobom noge, salomljeni i skršeni. Jedan se momak visok i plave brade srušio posred ceste i — pocrnio. Liječnik dotrča k njemu, opazi odmah, da mu neima više spasa, pa reče njemački: — To je već treći.

Jedan se vojnik bio sagnuo nad onoga koji bijaše u smrtnom trganju, poljubio ga i rekao mu nekoliko rieči poljskim jezikom. — Bili su možda prijatelji, možda susjedi, možda su zajedno proživjeli djetinstvo, tko bi znao u kojem kraju? Sad se razstadoše za uviek. Onaj Poljak jecaše. Ja gledah za njim. Sa vrha briega obazrio se jošte jednom na svoga druga, koji je ležao uz cestu gdje ga kašnje ukopasmo. U prvi mrak odsjekosmo Ernesto i ja dva hrastića, istesasmo čvrst križ, pa ga zabosmo u onaj samotni grob. Kašnje podjosmo na stražu na jedan vrh. Noć bijaše vedra i sjajna. Ležali smo na rosnoj travi i gledali onaj grob, koji se je crnio uz cestu, obliven sjajnom mjesečinom. Bijasmo umukli, nagnav se na svakojake misli.

(Nastavit će se.)

Dopisi.

Iz Jelšan. Došlo je vreme da se kad i iz Jelšanske občine što veseloga čuje. Evo me gosp. urednik da vam se javim.

Dne 15., 16. i 17. pr. m. imali smo občinske volitve. Sve je išlo kao po loju u redu, bilo je u sva tri tiela odano 100 glasova a sve za iste predloženike.

U III. tielu bilo je 60, u II. 32 i u I. 8 glasova bratskih.

Pošto smo imali 29. pr. m. volitve načelnika bilo je taj dan mili ti Bože smeha i veselja od radosti, a bogme nasmije se tu više puti i velevredni naš gospodin glavar Manussi, kojemu smo kad se je s nami opraščao, najprvo sa gospodinom načelnikom i osam savjetniki davajući desnicu ruku zakliknuli tri kratni klici živio naš gospodin kotarski glavar.

Gospodin kazao je da se vrši točno volini red i zakon, i da ima svaki svoje što ga po zakonu ide. Bogme bilo je tu i žrebanja, a sve u smehu, radosti i veselju.

Kako sam gore rekao, i opet se radosno nasmije gosp. glavar što smo bili onako veseli kao i rodjena braća svo občinsko zastupstvo.

Gosp. Josip Štemberger iz Jelšan zaviri u nekakovu knjižicu i upozori g. glavara da u zakonu stoji da savjetnici ne smiju biti u rodbini. Gosp. glavar upita koji su u rodbini, pošto g. Stemberger odmah odbrusi, u rodbini jesu Kalčić i Frol i Kaljuža, Frol ima za ženu Kalčićevu sestru a Kaljuža ima za ženu Frolovu sestru, te pošto je imao Kalčić 22 glasa a Frol 17, tako ostane Kalčić savjetnikom, a Frol propane i reče, propanem sa zadovoljstvom samo kad smo tako veseli i kad se zakon pošteno vrši.

Nu bilo je još kod toga mnogo govora ali kad bi sve ovde navadjao, bi i Vam gospodin urednik možda dodijalo, za to moram da popustim mnogo govora.

Bilo je konštituiranje občinskoga zastupstva, zakletva g. načelnika i osam savjetnika i onda poda svaki savjetnik desnicu ruku čestitomu g. glavaru i obeća, da će skrbiti za dobrobit naroda, i onda se gosp. glavar pozdravi najprije sa gosp. sadašnjim načelnikom, kojega ću vam niže naznaniti, pak sa bivšim načelnikom Čekada i onda sa osam savjetnicima i onda nas g. glavar pusti i ide put postaje Sapjane a mi mu zaželimo sretan put.

Dužnost mi je, da vam javim g. urednik izvolili jesmo za načelnika muža čestitoga Jakova Valenčića iz Dolenj, a njegova dva zamjenika gg. Antona Kalčić-a Barela iz Lipe i Josipa Hrabra iz Novokračine, savjetnici gg.: Ivan Čekada iz Jelšan, Josip Prebilić iz Pasjaka, Anton Kaljuža iz Dolenj Josip Princ iz Podgraj, Mate Zmajila iz Rupe i Josip Udović iz Jelšan.

Kad nas je g. glavar pustio, još se je je svo občinsko zastupstvo za četrt ure za nekoje malenkosti porazgovorilo, još par rieči i onda hajd, da se štogod i želudcu zadovolji kod g. Josipa Frola krčmara.

Kad smo malko podložili i popili čašicu dobre kapljice istrana, došlo je i lepih narodnih pjesmica: U boj, Liepa naša domovina itd. itd. Dočim se je sjetio g. načelnik i naše vriedne Družbe sv. Cirila i Metoda, brže bolje se digne g. Anton Kalčić Barela nešto prihuljen i traži tanjur i hajd okolo trpeza govoreći, draga gg. što koji primore i zabralo se svoticu od K 10 i 42 h ostatak od računa 60 h, po sabiranju podjeli još gosp. Josip Prebilić 5 K, dakle skupno 16 K, 2 h. Ovu malu svotica, ali dobre volje danu, ovaj novac je Anton Kalčić izruči g. tajniku Kregaru, da ga pošalje tamo gde mu je mesto t. j. na Volosko. — Još bi toga mnogo bilo, ali za danas dosta drugi put više.

Iz Barbana. Molim vas gospodine urednièe blagoizvolite tiskati u vaš cienjeni „Narodni list“ sliedeće:

Dne 6. i 7. tek. mj. imali smo občinske izbore. Treće telo biralo je dne 6. t. m., a drugo i prvo dne 7.

Vidilo se je prve dane ovoga mjeseca kako su se protivnički kolovodje mješali i potajno razgovarali. — Agitirali su osobito predprošlu subotu i nedelju. — Da bi nas mogli laglje varat molio je neki punterski bankista našega Špadu neka pokaže cedulju na kojoj su bili štampani naši zastupnici. Ali Špada bio je lukav pak nije toga učinio jer je znao da bi oni kroz noć tiskali cedulje žute boje, pak bi tako varali naše ljude i mutili izbornike.

Kad je počeo izbor u trećem tielu počeli su protivnici prietit i strašit, ali kada su vidjeli da ne moru ništa opravit povukli su se i ostali opareni.

Izbor je svršio na večer u pet sàti, te je bilo jednoglasno izabrano 8 naših zastupnika i 4 zamjenika.

U drugom tielu mislili smo da će se postavit u borbu jer su došli za rana stari šarenjački župani ali kad su vidili da smo mi kao stiene počeli su i fanatički Talijani glasovati za našu stranku, medju ovimi i šior Defranceschi tako da smo i u drugom tielu izabrali jednoglasno naše zastupnike. U prvom tielu znali smo da neće biti slabega. Birači prvoga tiela odlučili su da se postavi u zastupstvo jednoga šarenjaka gospodina Jovakina Klevu. On je bio izabran ujedno sa drugih 7 zastupnika te je i on glasovao za našu stranku. Valja da znaju čitatelji „Narodnoga lista“, da su Barbanci stavili za kandidata gospodina Jovakina Clevu, jer on je pošten čovjek i dobro vidjen medju pukom.

Kamo sreće da bi svi Talijani šarenjaci i Krnjeli u Istri bili pošteni i pravedni kako je Kleva. On nije nikakov bogataš, on je mali trgovac od siromašne obitelji, ali pošten od |glave do pete. On je brat od sašešora Cleve.

Mi se ufamo da će se slagat sa svimi zastupnici, te ćemo ga birati prvim savjetnikom. —

Ovo su imena izabranih zastupnika III. tielo:

Sebastijan Malabotić, Ivan Parhat, Pave Glavaš, Jure Duras, Ivan Plisko, Martin Parča - Cesar, Marko Kontosić i Miho Koroman.

II. telo: Ivan Čanblić, Ivan Kolić-Juressa, Ivan Bulić - Soldatić, Ivan Lupetina-Ronpić, Ivan Filipović-Parkeč, Ivan Kontosić - Vorih, Jakov Čičevan - Jakuč i Jakov Rojnić.

I. telo: Joakin Cleva, Mate Parhat-Lajketić, Valentin Jereb kapelan, Josip Mirković-Margan, Ivan Mirković, Jure Kolić, Martin Dragozet i Niko Sumeta.

Iz Dobreća. Va našoj podeštariji va Lovrane ku smo sazidali i mi ki smo od hrvatske stranke, naši poperdili drže sednice za njihovo društvo od vapori „Unione Istriana“, kako da bi bilo to njihovo. Neki su nam rekli da su komunskim novcem platili i prah kega su rabili za maškule, kade je prišla v Lovran cela poperdilska banda za inaugurat njihovi vapori. Ča naš podešta misli da je on sam gospodar za trošit za stvari ke se dogadjaju proti nam? Čemo malo videt kada budu izloženi komunski beči, računi, ke ćemo doć vizitat mi Dobrećani ki se ne bojimo sveh poperdil.

Kad je pasal od Moščenic naš pok. biskup Šterk onput nisu imeli praha za maškuli a za poperdilske fešte ja!

Pazite vi gospodo va podeštarije znč i nam teče krv pod kožom.

Dobrećani.

Domaće viesti.

Zabava na korist božićnoga drvca što ju je priredio u Zori dne 8. t. m. g. Bogumil Frisek uspjela je upravo krasno. Vrla naša liečiliština glazba igrala je pod vještim ravnanjem svog kapelnika baš majstorski. Takvom finoćom i takvim čuvstvom odigrala je sve točke rasporeda, da nam se je prièinjalo kao da imamo pred sobom velegradsku glazbu što je i pokazalo burno odobravanje iza svakog odigranog komada. Evala i g. kapelniku i gg. glazbenicima!

Razpored bio je sastavljen samo od slavenskih komada: imali smo prilike, da se naušijemo i češke i poljske i ruske pa i naše jugoslavenske glazbe. Koncerat na kontrabasu morao je izostati radi nepredvidjenih zapreka nu za to nam je odigrao g. Jirat jednu rusku uljuljanku na cellu tako vješto kao da iz njega govori.

Vrhunac uznešenosti bio je postignut kadno je stupila na pozornicu nam jur poznata mala gospodjica Frida Frisek. Ona je odpjevala osim pjesama naznačenih u rasporedu još i Zajčevu „Domovini i ljubi“ svojim simpatičnim i ugodnim glasićem, tako liepo i milo, da su nas srsi prolazili. Burnim pljeskanjem odužili smo joj se za krasno pjevanje a pružena bi joj i liepa kita cvieća. — Živjela gospodjica Frida, te pjevala još često na korist našeg potištenog i siromašnog naroda!

Iza koncerta primila se mladež u kolo i veselo plesala do u kasno doba noći.

Žalimo, što moramo zabilježiti, da je posjet ove krasno uspjele zabave bio slab. Mnogi će se izpričavati zlim vremenom, nu mi smo ipak tamo vidjeli i starijih gospodja i starije gospode, kojima nije priečilo zlo vrieme. I ako je posjet ove zabave bio slab s veseljom bilježimo, da je materijalni uspjeh iste za naše okolnosti bio veoma povoljan. Držeć se one sv. pisma: „Što daje desnica neka nezna za to ljevica“, ne ćemo iznašati ovdje imena one gospode, koji su bud što preplatili, ili darovali, ili poslali ulazninu, već javljamo samo, da je ova zabava pošto su bili isplaćeni svi neobhodno potrebiti troškovi, doprinesla dviesto trideset i tri krune i dvadeset para za priredbu božićnoga drvca našoj miloj hrvatskoj i slovenskoj dječici u Opatiji.

Zahvaljujemo za to ponajprije g. Friseku i njegovoj gospodjici kćerci Fridi, svoj gospodi liječilištne glazbe, gospodjicami i gospodi, koji pripomogoše pri priredbi zabave i za vrieme iste, svim onima, koji zabavu posjetiše i svim onima, koji što preplatiše, darovaše ili poslaše ulazninu. Nek svima dobri Bog stostruko naplati!

Već sada smatramo si dužnošću objaviti svima, da se ove godine neće ići po kućama sabirati darove za božićno drvce, kako se je to običavalo dosele, već javljamo da darove u tu svrhu primaju gg. mjestni učitelji hrv. škola i gospojinski odbor za priredbu božićnoga drvca sastojeći od gospodjica:

Aveline i Amelije Jurković, Marije Letiš i Anke Tomašić.

Prerana smrt. Danas osam dana zakopali smo na Voloskom mladića Frana Sučić sina pok. Jakova Sučić, koji je bio na austrijskoj polarnoj ekspediciji. — Pokojni Frane podlegao je smrti u ranoj dobi od 22 godine. Sprovod mu je bil jako lep. — Neka Bog utješi udovicu majku koja je u malo meseca izgubila troje dece.

Naša potrpljivost. Nedelju na 9. o. m. hodili su po oštarijah na Voloskom i Matuljah jedan Talijan i jedna Talijanka okole kantat s kitarom. Kantali su se zna talijanski ali tako grdo, da je bilo za ća bežat. Mislite da njim je ki ča prigovoril? Ni besedi nego njim je još svaki od nas dal po nekoliko krajcari. Da pak ki Hrvat pride kantat v Italiju al va Poreč hrvatski, hitili bi ga Talijani zajedno v more. Pul kega je više kulture, á šior Costantini, pali nas ale puli Talijani? Vaša je bruttura a naša je kultura!

Grozna nesreća va Studenoj. Prošlu nedelju jutro bila je povvana sudbena komisija va Studenu. Jedna dvanajstletna divojčica imenom Marija Bermalj je najme prošli ćedan va društve z drugemi pastiricami pasla blago. Budući je bilo zima pastirice su nanetile veli oganj a Marija Bermalj legla je kraj ognja i zaspala. Dok je spala važgali su njoj se berhani tako, da je sva roba na njoj zgorela. Onako spečena skočila je va jednu bližnju vodu pak njoj se je sva koža olupila od tela. Tako izmučena

se je sirota dovukla doma kade je nekoliko dan za pogibala va grozne mukah dokle ni subotu zdahnula.

Krstićevi kontrabandi. Doznajemo, da Krstić svako malo po noće pride va Ičići svojmu prijatelju Anžulu i na Matulji svojoj staroj. Kad bi žandarmi samo hteli bi ga lahko mogli prijet. Morda pak su Krstiću zabranili, da se ne sme pustit prijet, zač ako se pusti, da ga neće zet va pržun. Ki zna puli nas je sve moguće!

Kapitan Grego in gattahula. Primamo iz Lanišća senzacijonalnu viest, da su subotu na 8. o. m. na večer žandari odpeljali zakovanega u zatvor va Buzet bivšega učitelja Marijana Marchi, nazvanoga „Grego". Obtužen je, da je uvredil našega premilostivega Cesara i Kralja.

Grego je va službe od Talijani i desna raka Krstićeva. Istarski Talijani se moru baš dičit da imaju va svojoj službe ljude à la Marchi i Krstić. Talijani bi se združili samim vragom paklenskim samo ako bi njim pomogal da pride Istra pod savojsku krunu. Krstić mora poć četiri meseci i pol nutar. Najbolje bi bilo da stave njega i Marchia skupa barem bi se divertili à la Grega... — To je vražja moć Krstićeve kalamite.

Jedan upit na c. k. kapetanat na Voloskem. Mi smo va broju od 24. julija 1901. našega lista donesli notu c. k. kapetanata na Voloskom od 22. decembra 1898. br. 15870 s kojom je c. k. kapetanat zabranil Krstiću, da ne smije štampat „Pravu Našu Slogu" v Reke dokle je redakcija iste na Matuljah. Ta nota podpisana je od bivšega Fabiani te se je Krstić istoj pokoril. Na 6. novembra 1900. počela je „Prava Naša Sloga" opet izlazit za svem tem, da je redakcija bila na Matuljah a tiskala se je v Reke. Ča je Fabianiu bilo protuzakonito to je kapitanu Scarpe bilo zakonito. — A zakon? Smokvi! Sada je kod kapitanata opet naznačeno, da je redakcija na Matuljah a Krstić biva v Reke tako da ga žandarmi zaman straže da pride na Matulji. Vrhu tega zakon govori da kad urednik jednega lista mora bit va pržune ne more bit redaktor nijednega lista.

Mi predpostavljamo da c. k. kapitanat pozna zakone pak pitamo ga kako more, obzirom na gori navedenu notu, i obzirom na to, da je Krstić v Reke i da bi moral bit va peržune, dopuščat da „Prava Naša Sloga" nadalje izlazi. Ili zar za Talijane ne vredi zakon? Nas malo mari izlazi ili ne „Prava krava" ali hoćemo, da upozorimo svet kako se kod nas zakon vrši kad se radi o Talijanih.

Direktori od „Unione Istriana". Novo talijansko društvo od vapori ima više direktori nego pasižeri. Svi ti direktori zapovedaju kapitanom, mornarom i makinistom kako na jednoj „barca di Caronte". Va Lovrane je jedan od direktori i gospa Marietta. Ona gre svaki put kada vapor pride va Lovran s pletilom na mul, broji pasižeri dava ordini kapitanu inšoma: direktor va berhaneh. — Na Voloskem je za direktora meštar Pegan. On je svako jutro na Voloskem mule; i on broji pasižeri, dava ordini noštromu i mornarom. Čini se, da se ti direktori malo fidaju va svoji kapitani, kada sami broje pasižeri i zapovedaju mornarom. O povera Bellona!

Pobožna [dušica od gospe Kontese. I opet smo usiljeni, da se malo pozabavimo z gospum kontesum. Pred malo vremena je na Voloskem sude služil jedan mladić, Vološčak, ki doduše ni zatajil svojga roda i jezika, ali ki se sve jedno ni pačal va ni jednega a ni va politiku. Kontese ni bilo pravo, da ta vredni mladić služi va svojem rodnem meste, pak ča je storila? Šla je njegovoj ekcelencije, gospodinu prešidentu od apela va Trst pak mu je nalagala, da ta mladić dela na Voloskem hrvatsku politiku, da se pača s Hrvati, da se ga mora premestit z Voloskega. Na to se je dogodilo, da je bil ta mladić valje za tem premešćen z Voloskega.

Ni to paklenska hudobija od gospe kontese á recite malo? Još će reć, da ju Hrvati napadaju ni krivu ni dužnu! Ako kontesa tako dela proti jednemu domorodcu Vološčaku (morate znat, da je i kontesa Vološčica) samo za to zač se ispoveda Hrvat, kako bi postupala proti jednemu drugemu? Još jednu.

Na 1. junija preselila se je pošta na Voloskem iz kuće g. T. H. u kuću gospodina I. S. Gospodin I. S. je kako se zna Hrvat — pak kontese ni bilo pravo da voloska pošta gre va kuću od jednega Hrvata pak ča je storila? Dala je, valjada od Krstića, napisat nekakovu molbu na direkciju od pošte va Trst da se ne dopusti prenest pošta va kuću od gospodina I. S. zač da bi tamo bila pošta zvan ruki i šla je s tom molbom od kući do kući podpise pobirat. Na molbu podpisalo njoj se je jedno dvajset voloskeh kalabrezi ali ni jedan pošten i nepristran čovek ni htel tu molbu podpisat, zač je znal, da ni istinito ča je va njoj napisano i da je ta molba učinjena samo iz političke mržnje proti g. I. S.

Gospa Kontesa je poslala tu molbu na direkciju pošte va Trst. Direkcija va Trstu je dala razvidet ako kuća g. I. S. odgovara za poštu i osvedočiv se da ja povrnula ju je svojemu blatnemu izvoru i pošta je šla va kuću od g. I. S. a kontesa je ostala z nosom.

Ni najzločesteji čovek ne bi gledal na takov način naškodit svojemu iskrnjemu kako je to kontesa učinila va oveh dveh slučajeh. I još se kontesa drži tako pobožna kako da će živa na nebo zletet. Ni ti hujega vraga nego je Talijan. On će učinit iz političke mržnje svojemu protivniku najveću zločestoću.

Novi hrvatski dnevnik u Osjeku. Dne 16. o. m. počet će u Osjeku izlazit novi dnevnik pod nazivom: „Narodna Obrana" sa programom združene opozicije. — Narodna obrana" branit će hrvatsko državno pravo kao u obće sve hrvatske političke i gospodarstvene interese. Radi toga dužnost je svakoga pravoga rodoljuba i narodnog društva komu sredstva dopuštaju, da se predplati na „Narodnu obranu". Ista će stojati za cielu godinu 24 krune. Uredničtvo i uprava [nalazi se u Osjeku, Žitni trg br. 6.

Još Unione — Italiana. Da smo mi imali pravo kad smo u „Narodnom listu" pisali, da Talijani nisu ustrojili parobrodarsko društvo, koje oni nazivlju „Unione Istriana", za korist puka, nego samo radi politike, vidi se takodjer iz pesmice, koju je Salo stampal va zadnjoj svojoj špudaćere. Va toj pesmice prez „suga i sostanze" se nahajaju i ove beseđe:

Perchè noi gavemo l' Union Istriana
Che pensa e che parla in lingua italiana.

To je čisto i bistro rečeno, da to društvo ne pozna drugega jezika nego talijanski a ipak neće nijedan bit tako trubast pak reć da su Mošćenićani, Lovranci, Veprinčani Talijani. Nego istarski Talijani su usled slepoće našega governa postali već tako objestni, da neće da poznaju v Istre nikakovu drugu narodnost nego talijansku. Kad ih budemo počeli mlatit po gobah onda će nas seguro poznat.

Schreiber i politika. Više njih nas pita da kako je moguće, da se Schreiber jedan c. k. činovnik podufa dočekat doktora Benatta za kega se zna da je ovamo došal po političkem posle.

Mi tem ljudem odgovaramo, da mi ne moremo nikako razumet kako je to sve Schreiberu dopušćeno. Da jedan c. k. činovnik hrvatske ili slovenske narodnosti ča takovega stori bili bi ga puni svi talijanski foji, deputacija bi šla va Trst i va Beč, interpelacije bi letele levo i desno. A mi? Huje nam budi!

Smo va Austrije, al va Čeze? Po zakone mora svaki brod al vapor imet naznačeno uz ime broda i mesto kamo pripada iliti kade je registriran. Ta zakon vredi za svakega samo ne za talijansko društvo od vapori. Njihovi vapori imaju samo ime „Larana" i „Cherso" ali ne zna se kamo te žabe spadaju. Zač se ne napiše na vapori i mesto kamo spadaju? Za to zač ti talijanski vapori nisu još plaćeni pak spadaju još na staraga gospodara Cesare va Trstu a lovranski poperdili varaju bedaste lovranske kmete, da je to lovransko društvo.

Jedan kapitan.

Krstić i Ungaro - Croata. Krstić, od kada je pobegal v Reku, svaki dan pride na molo Adamić v Reke na svaki dolazak i odlazak talijansko-poperdilskega vapora. — Jedan prijatelj našega lista v Reke piše nam da je Krstić pul ungaro croate prosil kakovu god službu makar za „cimi čapevat." Oni od ungaro-croate su mu [rekli da mu za sada ne moru dat nikakovu službu „zač da njim ona vražja talijanska konkurenca previše škodi". Kad ni vapora skoči Krstić na peškariju pak pita staraga Špadu: — Će, Spada, ti ga Papaline talijane? a Spada njemu: — No dottor ma go sardeline fresche. — Da dove? — Da Cerkvenice! — Ajbć, neću ih, perke le xe croate." E, via lu na molo Adamić!

Pjevanje „Lovora". Pošto se g. Gervais vratio, daje se gg. članovima na znanje da će pjevačka proba biti u subotu točno u 8 sati na večer.

C. k. kapetanatu na Voloskom na uvaženje. Dne 10. o. m. pripeljali su žandarmi u zatvor ovoga suda nekoga kmeta iz Klane Martina Baraka br. 105 da odsjedi kaznu od 2 dana za nekakvi šumski prekršaj. — Kmet je odsjedio ti dva dana, onda je šal se pritužit, zač da je već dne 27. 9. do 29. 9. o. g. odsjedio tu kaznu od 2 dana, kako se je i va sude ustanovilo, ter je već 18. 10. o. g. i plačal trošak prehrane po 2 K 24 p.

Siromah zgubil je šetimanu dela, bil va pržune 4 dni mesto dva i na veliku sramot odpeljan po žandarmerije.

Preporučamo poglavitomu g. kapetanu da svoje ljude, koji takove pomutnje sakrivljuju, priuči malo boljemu redu. — Ovih dana je to već drugi takov slučaj.

Trgovcem vina do znanja. Gospodin Ivan Gržinić trgovac u Humu Buzet (Istra) ima izvrstnog istarskog vina na prodaju. — Uzorce šalje na zahtjev.

Junta va Poreče dobila opet po nose. Čujte! Va sv. Lovreče kod Labinja odlučilo se opret jednu pučku školu. — Tamo žive skoro sve samo naš puk, pak stvar naravska, da je oni puk želel da se va toj škole hrvatski podučuje. Ma šior no! Junte to ni bilo pravo. Ona je tela, da se tamo opre talijanska škola i tako puk potalijanči, da se lagije pripravi Istru za gladnu Italiju. Tu se je rekurilo i rekurilo, dokle je najzada najviši sud rekal svoju.

On je rekal: Dajte Hrvatom hrvatsku školu aš va materinskem zajike te se dečica laglje i bolje učit, nego va talijanskem zajike. Va sv. Lovreče mora se opret hrvatska škola!

Varamente! Ča bi teli, da naša dečica jedan put rabe štilet kako i Lukeni, ki je našu nebogu cesaricu ubil?

Na Podgrajščine je velika nevolja. Od tamo se tuže, da još nisu nikad tako sa strahom pomišljali na zimu, kako ovo leto. Sve ča su poseli i posadili, uništila njim je tuča, a ča je njoj [ostalo, ono je dofinila suša. Narod se je obraćal i na goveran i na juntu za pomoć, ali sve je bilo zaludu. Pak tako se mora oni svet selit po svete od nemilega do nedragega da skuca kade ki krajcar, da oni doma ne poginu od glada i nevolje.

Za one siroti sirotaste nima junta beči a za Krstića i drugi prodanci ima ih i previše. Bože mili, do kada će to tako durat?

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od g. I. Kregara občinskog tajnika u Jelšanah K 16·02 sakupljenih za družbu na dan konštituiranja novo izabranog občinskog zastupstva u Jelšanah. (Glej dopis iz Jelšana op. ur.) Živili Jelšanski občinari!

Gospodin Vjekoslav Perčić-Poljanac iz Spinčić darovao je družbi 1 K 50 h zaslužen kao pristojbu za svjedoka.

Razne viesti.

Grofica Stefanija Lonyay miali tužit svojga oca, belgijskega kralja Leopolda, aš njoj se krati dat materinstvo, ko njoj je pustilla pok. mat.

To se zna, da neće ostat praznih ruk, kako Krstićeva neboga žena.

Broj rekruti pod našem cesarom mislelo se je odlučit ih za buduće leto 145 tisuć 500 i to: k „linije" i „reserva" 20 tisuć, k landveru 22 tisuće 500 a drugamo to će reć oneh za 3 leta, al pak za na „marinu" 103 tisuća.

Nego bi reć, da će se morat broj malo skratit. Ćemo videt!

Englezi opet dobili po repe od Somali, to je narod tamo blizu „Crljenega mora" preko kega je Mojsija peljal Izraelci. To ni baš dugo od oneh pajezi, kade su pred ko leto i Talijani bili nabiksani.

Pravo njim stoji! „Ki za tujom vunom pojde, sam ostrižen kući dojde".

Različite veri na svetu. Na svetu se nahaja 525 milijuni kršćan. Mej svemi je 250 milijuni 800 tisuć katolik (to smo mi) 162 milijuna 440 tisuć protestant, 103 milijuni 180 tisuć staroverac, i drugeh kršćani 5 milijani 580 tisuć. Nekršćan pak je: Muhamedanac (Turki) 197 milijuni 250 tisuć, Židov 9 milijuni 750 tisuć i pogani 823 milijuna duš. Iz ovega se vidi, da je još skoro polovica ljudi na svete, ki su krive veri. —

Plodna ženska. Va Napulje živi neka Mandalena Cravetti, koja va 19 let ča je oženjena rodila je samo 62 dece i to 59 muških i 3 ženske. Ne zamerite ako je — malo! Ova ni siguro zibelicu za niš paričala kako — gospa Berka.

Najmanji otrok na svete. Pred malo vremena donesal je jedan otac va Newyorke va špital jednega otročića va — skartoce od karti. Glava mu je bila velika kako pol kokošjega jaja, a prsti na ruke tanki kako — fulminati.

Duhtori su sve moguće storili da bi tega patuljčića uzdržali živega, ma ni bilo koristi. Otročić je vendar umrl. Za ovega pak ni bilo potrebi zibelice paričevat!

Kačka va želudce. Va Italije va grade Trevize čutil je neki Boschero više vremena bol va želudce, a da mu nisu svi duhtori mogli pomoć. Neki dan mu se je splazila na usta kačka duga 50 cm.

Za jednu Italiju ni to niš posebnega, kada znamo, da oni gladuhi jedu i — kački.

Kardinali. Na svem svete sada žive 60 kardinali. Od oveh je: 37 Talijani. 7 Francezi, 4 Španjoli, 4 Austrijci, 2 Nemca, 2 Engleza o po 1 Belgijac, Portugez, Amerikanac i Australijanac.

Vej se ga taneki, da je Salo ostal pul Ježuvitari morda bi bil i on već kardinal, al barem kalovnik.

Najveći sklesan kamik nahaja se va grade Balbeke va Sirije. On je dug 18 m. a širok i visok po 6 m. — Ima dakle 648 kubik metar.

Ovi kamik bi dobro tanekemu za vrat obesit, pak ga porinut va dubine morske, kako ono govori sveto Pismo.

Samanj od devičin. Va občine Bondy va Ungarskoj je navada da svako leto va setembre drže samanj, kade mladići zbiraju devičini. One se lepo obuku i nacincirljaju, pak se šeću po samnje. Mladići pak hitaju oče okole, dokle najdu ku, ka njim se dopada. Onda ju zovu sobom v oštariju, kade lepo piju, pak ako je sreći i valje se zaruče. Treba najme znat, da tamo ni „pekinjic", kako negdere, kade se mladost skupa najde, nego su sela jako na dugo, pak nimaju mladići priložnosti, da se spoznaju s devičinami.

Čudan muzej. Jedan franceski učenjak ima 920 čovečjeh glav od sveh ljudskeh plemeni na svete.

Još da čeka na Salovu tikvu, pak da onda ne misli već te čovečje glavi nabirat.

Dva baluna trefili su se neki dan va zrake ili ajere 1000 metar visoko. To je jedan jako redak dogodjaj. Jedan je bil soldatski iz Varšave, a drugi ruski iz Novog Georgijevski.

Zahvala.

Niže podpisani zahvaljujem slavnom veteranskom društvu što mi je u mojoj bolesti blagoizvoljelo dati podporu od 30 kruna.

Opatija, 12. studena 1902.

Anton Knafic.

Br. 3803.

Oglas.

Usljed odpisa c. kr. kotarskog poglavarstva u Voloskom od 28. 10. 1902. br. 15775 III. ovime se do općeg znanja stavlja, da portugalska vlada dopusti pristajanje u portih Lourenzo-Marques i Beira samo pod sliedećimi uvjeti:

1) u Lourenzo-Marques, da se dokaže posjed novčanih sredstva za obdržavanje, kao dozvolu za putovanje u Transval ili da se ostavi 20 Lira;

2) u Beira, da se pokaže putni list na Rodesia i da se ostavi 5 Lira, ili da se dokaže pogodbu za radnju ili posjed od 50 Lira od kojih mora se ostaviti kod redarstvenog povjerenika 20 Lira.

Občinsko glavarstvo

VOLOSKO, dne 10. studena 1902.

Načelnik:

Stanger.

Br. 3580—02.

Oglas.

Temeljem §. 22. oružnog propisa od god. 1889. pozivlju se svi oni rodjeni 1880., 1881., 1882. podpadajući dužnosti novačenja pod pretnjom dozvoljenih zakonskih kazna da se u mjesecu novembru 1902. kod podpisanoga glavarstva za vrieme ured. satih za popis prijave.

Ovom prilikom upozoruju se svi oni tudjinci u ovoj občini prebivajući koji žele u ovom kotaru stavljeni biti, da to prigodom gornje prijave posebno prijave isto tako i eventualne pogodnosti temeljem §. 31, 32, 33 i 34 spomenutog zakona za oslobodjenje od vojničke dužnosti, imadu se pravodobno ovamo prijaviti.

Konačno se opaža da propuštaj prijavnih propisah ne znanja ovih poziva kao i dužnosti oružnog propisa neizpričavaju nikoga. —

Glavarstvo občine

Volosko, dne 1. novembra 1902.

Načelnik:

Stanger.

Sjećajte se

družbe sv. Cirila i Metoda

za Istru.

Odvjetnik

Dr. Matko Trinajstić

preuzeo je pisarnu

odvjetnika

Dra. Josipa Stanića

na Voloskom.

Broj 5087.

Oglas.

Daje se do znanja, da se mladići rodjeni godine 1882. nalaze u I. redu, oni godine 1881. u II., a oni rodjeni godine 1880. u III. redu dojdućega novačenja.

Svi ti mladići imaju se prijaviti radi popisa ustmeno ili pismeno kod ovog glavarstva do zadnjeg novembra 1902. osobno, ili ako su zapriečeni ili odsutni, po svojih roditeljih, ili skrbnicih. i to pod pretnjom globe od K 10—200.

Molbe za oprost od vojničtva (pogodovanje) imaju biti predane ces. kr. kot. poglavarstvu u Voloskom u mjesecu jenaru ili febraru 1903. ili najkašnje prigodom novačenja. Koji se želi podvrći novačenju u kojem drugom kotaru, ima kod prijave učiniti molbu.

Opaža se, da u opredeljenom vremenu neučinjene prijave za popis, i nepoznavanje zakona neizpričava nikoga.

Glavarstvo občine

KASTAV, 24. oktobra 1902.

Glavar:

Jelušić.

Zaštitna marka: **Sidro.**

Liniment. Caps. Comp.

iz Richterove ljekarne u Pragu

jest obće **priznato kao izvrstno ublažujuće sredstvo za naribanje**; dobije se u svih ljekarnah uz cienu od 80 h, K 1·40 i K 2.

Kod kupovanja ovog obljubljenog domaćeg lieka neka se uzimaju samo originalne bočice u škatuljah, koje imadu zaštitnu marku **„Sidro“** iz Richterove ljekarne, tada će se sigurno dobiti originalni proizvod.

Richterova ljekarna

„k zlatnomu lavu“

u Pragu I. Elizabetine ul. 5.

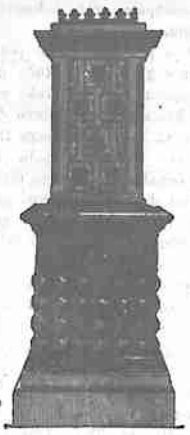

Višekrat odlikovana ✱ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama od 14 kruna dalje.

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Tvornica pokućstva

IGNACA KRON

dvorskog dobavljača

u Trstu, Via Cassa di Risparmio

utem. 1848. — Tvornica u Beču.

Cienici, uzorci, razjašnjenja, proračuni, nacrti šalju se na zahtjev badava.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, ložoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilije Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo“. Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstv za sve želudčane bolesti.

Posujilnica u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u občinama: **Pobri, Perenići, Kućeli, Bregi i Rukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Tiskara

V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotak, i drugih tiskanicah uz **vrlo umjerene cienе.**

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Cienе su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Erti.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakog četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 6 kruna, na sedmako 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosko kbr. 6.

Narodni list.

Za oglase plaća se 10 helera po redku na više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 47. Volosko-Opatija u četvrtak 20. studena 1902. God. III.

Pobjeda pravice.

Na 17. septembra o. l. bila je va Trstu pred porotnim sudom (corte d' assise) kaznena razprava proti Ivanu Škrk iz Saleža blizu Sežane, ki je bil tužen, da je ubil svoju nevestu. Za branitelja dala je advokatska komora Škrku doktora Gustava Gregorina iz Trsta. —

Škrk ne zna ni besede talijanski. Svi protokoli pred sudom va Sežane i va Trstu bili su š njim učinjeni va slovenskem jeziku. Svi svedoki, ki su bili pozvani na razpravu su razumeli samo slovenski, ipak su na razpravu bili pozvani porotniki (giurati) od kojih nisu nego dva razumeli slovenski. Radi tega je doktor Gregorin, znajuć, da porotniki ki ne razumeju ča govori obtuženi, ne moru mu ni pravedno sudit neposredno pred razpravom dal predsedniku iste, kunžiljeru Pederzolli, jednu molbu podpisanu od Škrka, da se razprava od 17. prenese i dozvoli da bude razprava pred takovemi jurati ki će razumet slovenski. — Nego Pederzolli ni za to maril nego je odlučil, da se razprava proti Škrku mora vršit ta dan pomoću jednega tumača. Na razprave su obtuženi Škrk, svedoki i advokat Gregorin govorili slovenski a jurati nisu od svega toga razumeli ni slova.

Doktor Gregorin je takodjer svoj govor obrane Škrka držal va slovenskem jezike. Predsednik Pedercolli mu je valje na početku prekinul ta govor, ošpotal ga je na najbezobrazniji način da govoreć slovenski — jedini jezik kega je obtuženi razumel — dela politiku i da tako hita pod nogi pravice obtuženega Škrka. Nego doktor Gregorin se ni dal prestrašit već je nastavil govorit slovenski.

Talijanski jurati su pak Slovenca Škrka odsudili, da je kriv a sud ga je odsudil na sohi.

Radi tega slovenskega govora dra. Gregorina je tršćanski čifut „Piccolo“ izrigal na njega sve svoje blato i bil bi najvolel da su njega (dra. Gregorina) odsudili na smrt za to ča se je usudil na tršćanskem tribunalu držat slovenski govor. Radi ovega nečuvenega i protuzakonitega postupka kunžiljera Pederzolli-a je naš zastupnik g. prof. Spinčić va bečkem parlamente učinil jednu interpelaciju na ministra pravde. Doktor Gregorin je pak proti osude s kojom je tršćanski porotni sud odsudil Škrka na smrt, učinil ništovnicu na c. k. vrhovno i kasacijsko sudište va Beču.

Kako čitamo va tršćanskoj „Edinosti“ od 12. o. m. je c. k. kasacijsko sudište va Beču uništilo osudu proti Škrku i odlučilo, da se ima proti istemu vršit nova razprava ne već pred tršćanskemi jurati nego pred goriškemi, ki razumeju i slovenski.

S tem su gospodin Pederzolli i njigovi čifutski prijatelji okole „Piccola“ dobili jednu poštenu ćušku, koju neće tako lahko pozabit. Doktoru Gregorinu je pak s tem dana puna zadovoljščina za sve one uvrede, koje mu je Pederzolli na razprave nanesal. — Z ovom osudom kasacijskega sudišta va Beču je jedanput za vavek sankcijonirano načelo slobode u obrani i načelo narodne jednakopravnosti na našeh sudeh.

Dragi moji Talijani! Prošla su vremena kad ste na sudeh mogli delat ča vas je bilo volja. Ne ćete već dret „ščava“ kako vam se shoće. Svi c. k. impjegati prisegli su, da će poštovat temeljne državne zakone dakle i jednakopravnost svih naroda i jezika u Austriji. Ki to ne čini je krivopriseženik i kako takovega treba ga prez milosrdja prijavit višoj oblasti.

Buffonade milanskega „Secolo.“

Va Milanu izlazi jedan list „Il Secolo“ ki na svaki mogući način podupira talijanske iredentiste va Austrije. — Va broje od 8.—9. novembra o. l. donesal je ta „Secolo“ pod naslovom: „Per l' italianità del mare“ (to će reć: Za talijanstvo mora) jedan članak tobože poslan mu iz Trsta u istinu pak napisan va Lovrane.

Da se naši ljudi osvedoče, kako naši Kalabrezi gibe za gladnom Italijom i kako Talijani znaju lepo svet varát prevest ćemo ta članak na hrvatski. Isti se glasi:

(B) „Javil sam vam, da se je ustrojilo jedno parobrodarsko društvo, nakanom da se zapreči jednemu hrvatskemu od vlade subvencioniranemu društvu, monopolizirati plovitbu po Kvarnaru.

Ovo društvo „Unione Istriana“ počelo je svoju službu z dvemi vapori i sada mora naručit jedan treti (!) takov uspeh ima ovo patriotičko poduzeće. Talijani iz Liburnije (iztočna obala Istre i kvarnarski otoci) su srećni i dali su izraza svom veselju va jednoj kanconete va koj je rečeno: da i lepi Kvarnar govori samo talijanski (persino i pišmoji govore talijanski. Opazka slagara) pak imenuje sve gradiće na obali i na otocih, koji se ćute talijanskimi i koji će da ostaju talijanski: Reka, Lovran, Volosko, Opatija, Plominj, Labinj, Krk, Lošinj itd.

U naglosti improvizacije (najme te pesmice) more se pesniku (Salu op. sl.) oprostit da čini i more govorit talijanski. Sigurno pak je da su radi tega Hrvati pokunjeni, prestrašeni. Hrvatski vapor prihajaju i gredu van iz porti tiho, tiho z malo pasiżeri a prez koli (valjada je ovde mislel na tri kristalovi koli op. sl.) dokle dolazak i odlazak vapori od „Unione Istriana“ su prave „feste“.

I kako su puni pasiżeri i koli!

Jedan hrvatski list diže alarm i (kako dobar Hrvat Austrijanac) čini za špiju denuncirajuć Unione Istriana kako društvo, koje čini politiku .... i koje prima tajnu subvenciju od talijanskega governa. Ako je ta subvencija tajna ne zna se kako more on za nju znat. Nu Hrvati ne gledaju na tanko.

„Narodni list“ pita rugajuć se, kamo će prit talijanska požrdrijivost, koja vidi sve i posvuda samo talijanski, dapače i na dnu Kvarnara. Pak spominje besede Bovia ki vidi nad Kvarnarom „senu od Imbriania“ i čini jednu nečastnu komediju od Talijani (Berke, Bude, Lepe, Marije Longe, Bizela opazka slagara) ki teću k moru jerbo su videli dugo, dugo na moru jednu senu ..... koja pak ni niš drugo nego vapor od Unione, dok su oni mislili da je to sena od Imbriana. Hrvatska duhovitost“.

Tako „Il Secolo“. — Koliko besed, toliko laži po pravoj staroj talijanskoj užance. Laž je najme, da je „Unione“ poradi dobreh posal ki dela naručila treti vapor a svi znamo da nisu još ni ovi dva plaćeni. Laž je, da su Reka, Lovran, Volosko, Opatija, Labinj, Plominj, Cres i Lošinj talijanski gradi. Neka ona „testa quadra“ od Secolovoga redaktora pride semo pak će se osvedočit da ni temu još tako. Laž je da su Hrvati jadni radi teh vapori. Na protiv oni se istem od srca vesele radi konkorence i radi — —

Laž je da vapori od ungaro-croate nimaju ni pasiżeri ni koli a da su poperdilski vapori krcamanto puni. — Ki je jedan put bil na mule mora reć, da je to

PODLISTAK.

Na vrhu Učke.

II

Grom mu kiku ofurio! — Bijes si ga znao, što se sve u zadnje vrijeme iskolovratilo u mojoj lubanji! Ma gotovo vrije mi u moždanima kô u bečkome parlamentu. Mozgao ja ovako il' onako — dalje nosa ni zere. U glavi zapušila mi njekaka magluština, što li, pa kao da mi se u njoj pamet — utopila. Ni makac!

Ele, tko riješi zagonetku, što mi se glavom vere, Boga mi zavrijedio bi talir na ruku. Ja u njoj eto gotovo izmoždih svoje moždane, pa ništa!

Ma čujte, tako vam svjetloga čela!

Ja negdje, bit će koji dan, razvaganio se pred svojom pećinom kao gušter na prisoju, pa pio lulu i buljio u taj božji svijet. Kad u njeke njekavice tamo negdje podno obiju Lušinja more se uspuši, ma gotovo kô ono šezdesetšeste ispod Visa, kadno su ono „dalmatinski ribari“ pošteno potprašili talijanskim eroima.

Bijes si ga znao, kakva li to čeljad zagalamila u onim vodama — pomislih, pa upreh svoj gled, da vidim, tko li to ondje kolo vodi.

Pak što vidjeh?

Ele, slušajte, dičnoga vam imena!

More se puši, napinje, brauji, vrije, ma kao da se uhvatilo u koštac sa paklenim gadom, a pjena, magluština, što li uzvitlala se nebu pod oblake i za čas, — koliko bi izuo opanàk — zadušila cieli Kvarner. Ja gledam i gledam u to čudovište, a da se baš pravo snaći ne mogoh. Kao u njekakvu snu promatrao sam taj dosle nevidjeni fenomen. I kad se „šesti dio svijeta“, bila najme poštovana Bodulija sasma zavila onom maglom, spetih nad njom njekaki magloviti stup. Dok je more brujilo, kao da udara u sotonske žice, stao se onaj stup bistriti, pak za čas spetih u njemu cilindar, pak frak, pak manšete, pak napokon cijeloga cjelovitoga čovjeka. Tek obraz bio zagrnut gustom maglom. Konačno razbistri se i obraz, a tisuće tisuća njekakih tajinstvenih grla zaori gromopucateljno: „Evviva Imbriani!“ da mi je ćak pod nogom zadrhtala zemlja. A Imbriani, biva njegov duh, slavodobitno raskrilio ruke i uskliknuo: „Jo sto sul Quarnero, e aspetto l' Italia!“ — I u čas tili sva ona magla pretvorila se u talijansku trikoloru, a njekaki mistički svijet udario u raskalašeni aplaus, te se je ćak Osorčica s temelja stresla. I odjeknu dô i brijeg diljem cijele „Italia irredenta“ a vrućekrvna Talijančad djipnu se na noge, da u bratskome zagrljaju unisono zapjeva:

„Va fuori d' Italia
Va fuori stranier!“ —

Ele tri sta mu sjekirica! Bilo tute u u tom galimatijašu ljudi svake bagre i soja: počam od kojekakvih odrapavaca do ufračenih trbušina i od zvijezda zelenokrvna kontrolorčića do srebrnih i zlatnih ovratnika.

Bilo mi začudno otkale li na jedan put tolikih uniforma i zvijezda, dok ih držah čas prije za „dobre sluge boljeg gospodara,“ a sada: „va fuori d' Italia!“ — Eto ti ga na! Pa neki ćak sa „taktirštokom“ u ruci! Bijesa mu, gotova Lombardija četrdesetosme!

Života mi moga ne hćedoh vjerovati svojim rodjenim i od Boga mi danim očima. Pa eto iz zla na gore! U onoj magljuštini spetih njekaki „tajamar“, što li i za čas koji osvane veličanstveno na „Velikim Vratima“ „Rè d' Italia,“ pa „Palestro“, pa konačno „Affondatore“. — Na admiralskomu mostu zadovoljno sukao brkove Villari, kô ono, kad je inspekcirao — austrijske škole.

Bijesa mu — pomislih. Evo slavnih oklopnjača „iz pod Visa!“ — Boga mi, čudo nad čudesi, kad već i mrtvi ustaju!

A tamo od njekud sa sjevera hladna zujio prosećí glas:

„Hoch Kroat!“

— Kad nastane rat — pridodah. — „Rè d' Italia“ odape prvi top — i ja se probudih.

More kao ulje, dan liep kao liepi dan a mjesto „Rè d' Italia“ odapeo je rićki top, što navješta — podne.

I stadoh razmišljati o svome snu, al ni pod koju cienu ne mogoh da svežem kraj s krajem. Konačno se sjetih naših spiritističkih prvaka i udarih žicu, da mi razjasne moj san. Ele, sveca im, oni, koji se brate sa duhovima, valjda će mi razriješiti i ovaj gordijski čvor.

Evo, što mi odgovoriše:

— U mnogom k. k. zrcali se duh Imbriani-a.“ Hinko.

— Mnogi c. k. diše Imbriani-evim duhom“. G.

Ele, tri sta mu seležanskih kapa! — Vječna šteta, što je nedugo umro u Trstu sloveći okulista Dr. Marcus. Bar da je prije no što hćedne ići „kud za vazda gre se“ operirao njeku stanovitu gospodu u carskome Beču. Eh, mogle bi se oči upaliti, pa onda nema više — fajde.

A sada: sluga sam pokoran!

Grga Cvilidreta.

„una bugia spudorata“. Laž je da mi denunciramo „Unione Istriana“ da dela politiku. Oni su sami va „Pravoj Krave“ štampali one političke kanconeti od „Unione Istriana“ va kojeh je receno, da „l' Unione parla e pensa italian“.

Po oveh lažeh more svaki pošten čovek sudit koliko poštenja je va Talijanch. Vidi se pak, da i Talijane va Milane peče gorka ironija s kojom naš „Narodni list“ izvrgava ruglu talijanske pulcinelade. Vidi se još i to da Talijani v Italije misle, da su ovi naši kraji već pripravni da spadu pod gladnu Italiju. Varaju se jerbo ako bi nas i zručili mi bimo se do zadnjega kapa krvi branili. Radje ćemo pod Turčina nego pod Talijana Jeste li nas razumeli vi talijanski arlekini, frakanape i burattini? Imbre Iani.

Atentat na belgijskega kralja Leopolda.

Subotu na 15. ovega meseca, kada je u jutro kralj Leopold (otac Štefanije) izašal iz crkve sv. Gudule va Bruselje pucal je na njega jedan talijanski anarhist imenom Robini tri puta iz revolvera, nego za sreću nije ga pogodil. Policisti su se valje hitili na atentatora i zaprli su ga. Robini je Talijan rojen 1853. leta va Bitonto blizu Napulja. —

Kad su ga zaprli rekal je da je anarhista i da mu ni žal. da je pucal na kralja nego da mu je žal da ga ni ubil. — Kralj Leopold ima da zahvali svoj život samo providnosti božjoj. — Robini se je bil jako dobro pripravil da ubije kralja. On je dobro znal da se navadno kralj pelje va drugoj kočije a ne va prvoj pak je pucal va drugu karocu dočim se je kralj ovaj put po nekakovem čudnem slučaje bil ukrcal va prvu kočiju dočim je va drugoj bil njegov adjutant i još neki drugi člani njegove svite. Sve belgijske novine zgražaju se na lopovščine talijanskega anarhista zahvaljujuć Bogu da je kralja očuval i da ni to banditsko delo učinil jedan domaći sin. Nego težko da bi se našal na svetu jedan čovek druge narodnosti zvan Talijana ki bi počinil takovo kukavno i razbojničko delo. — Silno je to junačtvo pucat iz revolvera na jednega mirno prolazećega čoveka. To more učinit samo jedan Talijan. Caserio, Bresci, Lucheni, Robini, Salo e compagnia bella raprezentiraju „la avita civiltá e coltura italiana“.

Kako na drugem meste pišemo Italija je zemlja glada, razbojstva i ubojstva, prava „patria dei 'stiletti“. To dokazuje ono grozno ubojstvo naše blagopokojne cesarice. Jedan crni divi kanibal nebi bil imel srca da prez nikakovega uzroka zabode nož u onakovu dobru i milostivu žensku kakova je bila naša cesarica Elizabeta. Ća ne bi bil storil ni jedan kanibal to je storil Talijan Luccheni. To dokazuje, da je Talijan Bresci ubil „a sangue freddo“ svojga vlastitega kralja, to dokazuje, da je Talijan Robini onako banditski pucal na kralja Leopolda. I još bi naši nesrećni poprdili hteli po sile pod Italiju! Ala da bi ih nesreća već jedan put tamo nesla.

Domovina štilet i kurtelad.

Kade se nahaja ta zemlja, to ni od potrebe povedat, ter svi znamo, da je to Italija, ku još zovu „krvavi poluotok“. Italiju zove učeni Desbrosses: „Zemlja u kojoj cvate razbojstvo, a Aleksander Dumas: „Raj u kojem prebivaju vrazi. Mi smo ju pak nazvali „domovina štilet i kurtelad“, pak još nismo preveć rekli. Čujte!

Talijanski novinar Arturo Colautti piše va novine ili gazete, koja se zove „Gazzetta dell' Emilia“ od Italije, pak se teško tuži nad žalostnim stanjem, va kem se nalazi talijanski puk. — Mej drugem govori i od ubojstvah, koja se po Italije zbijaju. Čujmo ga, kako završuje svoj dopis:

„Sudi govore jezikom glasnim i stalnim. Barem njih treba poslušat i njim verovat. Va zadnjeh desetak let izrečeno je va Italije milijun sentenac ili odsud va peržun, od keh odpada treti del zarad ubojstva. Zadnje pasano leto dogodilo se je va Italije preko 4000 (četire tisuća) ubojstvih ili poprečno 11 na dan. Toliko ubojstvih ne zgodi se va svoj srednjoj i zapadnoj Europe prez Španjolske i Portugalske. Dakle po tem takem dogadja se va samoj Italije više ubojstva, nego va trih četireh drugeh stati skupno računajuć.

Ta se ubojstva ne dogadjaju toliko radi tadbine, nego više od osveti i va barufah.

Četire tisuće ljudi da pade na leto od noža ili štileta, to je strašan broj — uzdiše Colautti. To i mi govorimo.

Onda ta novinar govori naprvo: Va vojske kod sv. Martina palo je samo 619 soldati; va strašnoj vojske kod Kustoce pala su 1253 soldata. Va vojske od Abba Garime ne zna se još pravo koliko je ljudi ostalo mrtveh, al sve jedno misli se da ni više od 3500 soldati. Svakega leta pak zgubi Italija ne va vojske ili kakovoj drugoj nesreće nego od prokletoga noža i štileta do četiri tisuće ljudi! To je žalostno, to je strašno!

I mi govorimo, da je to žalostno i strašno! Pak još bi nas teli neki pod Italiju vreć, a i do tega će prit ako naš puk ne pregleda na dobu. Dugo od nas Italija i njiji štileti.

Domaće viesti.

† **Kanonik Franjo Černe.** Na 16. o. m. umrl je va Trstu u dobi od 82 leta kanonik Franjo Černe rodom Slovenac iz Tomaja na Krasu. Pokojnik bio je čeličan rodoljub, koji se nije prestrašio banditskih napadaja tršćanskih čifuta i framasuna, nego je ostao do smrti svoje vjeran svomu Slovenskomu narodu. Kanonik Černe bio je desni prijatelj umnoga biskupa Dobrile i dobroga Sterka, pak se je takodjer poveo za njihovim rodoljubnim primjerom ostaviv sav svoj imetak konviktu za študente hrvatske gimnazije u Pazinu. —

Zahvalan narod neka se u svojih molitvah sjeti svoga dobročinitelja, kanonika Frana Černe. Moramo ovdje spomenut, da se škifozni čifutski „Piccolo“ ne srami napadat ni na mrtvoga kanonika Černeta a to samo za to jerbo je svoj imetak ostavio za konvikt u Pazinu. Zar bi „Piccolo“ htio da jedan katolički kanonik ostavi svoj imetak židovskoj sinagoge va Trstu?

† **Karlota Kršanac rodj. Jeletić,** supruga pomorskoga kapitana i lovranskoga rodoljuba, Frana Kršanac, umrla je četrtak jutro u dobi od 50 let. Sprovod bil je subotu jutro na 8 ur i pol. Pokoj vječni duši njezinoj!

† **Marija Stegu.** Utorak jutro umrla je na Voloskom-nakon duge i težke bolesti u cvietu mladosti, gospodjica Marija Stegu, rodom Slovenka al već od djetinje dobe nastanjena u Voloskom. Pokojnica je dušom i tielom prigrlila našu narodnost i naš hrvatski jezik; da je u istinu ljubila naš narod i jezik dokaz je što je bila članicom ženske podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Voloskom od njezinoga ustrojenja pak sve do ove godine.

Danas u jutro sproveli smo pokojnu Marију do hladnoga groba. Skoro sve članice ženske podružnice u Voloskom bile su na sprovodu, koji je bio upravo veličanstven. Podružnica je svojoj članici postavila na lies krasan vienac sa trobojnom vrpcom i nadpisom: Svojoj vjernoj članici — ženska podružnica u Voloskom. — Dobra Marijo! neka ti bude lahka naša hrvatska zemljica!

Občinski izbori u Veprincu obavit će se za III. tielo petak 28. o. m. od 8 pr. p. do 4 po podne, za II. tielo subotu dne 29. od 8—12 pr. p. a za I. tielo po podne istoga dneva. Vidjet ćemo ki je primil čagod od beči koje je Benatti donesal. Mi opet govorimo, da je bolje bit svako zlo nego prodat svoje poštenje kako je Krstić učinil. Ako budu Veprinčani ispunili volju Benatta i Costantina postavit će si sami „lac“ na vrat. —

Novi roman. Naš zemljak, znameniti romanopisac Eugen Kumičić, napisao je obsežni roman iz hrvatske povjesti, komu je naslov: Kraljica Lepa. U ovom romanu naš Kumičić u živim crtama slika junačko nastojanje zadnjega kralja hrvatske krvi, Petra Svačića, da očuva samostalnost naše domovine. Proslavjeni pisac: Jelkinog bosiljka, Začudjenih svatova, Sirote, Teodore, Uroše i toliko drugih liepih knjigá prodičio je ovim novim romanom još više svoje ime. Mi preporučamo ovaj roman svim Hrvatom i Hrvaticam koji mogu potrošit za nj 3 K 60 h. Dobiva se kod knjižare Lav. Hartmana u Zagrebu.

Ala ih je lepo prevarił. Gospoda su se Krstiću klanjala levo i desno. Sve ča su hteli on i Costantini to su učinili. Pustili su ga okole šećat kad bi već bil moral va hlade sedet, vavek misleć da će već on držat svoju besedu i prit va hlad. Nego Krstić je svoje c. k. prijatelje našmiral isto tako, kako i svakega svojga drugega prijatelja s kem je do sada imel posla. Krstić je lepo šal v Reku pak neka ga sada gospodin Lucich išče. Ako ga gospodin Lucich ni do sada poznal dosti slabo, ali barem sada bi ga mogal spoznat. Nego vej se ga zlodej morda će Krstiću dat još kakovu medalju da ih je tako lepo našmiral.

Koliko su koštali izbori pote kurije va Voloskom kapitanate. Jednega dneva meseca novembra 1900. prvo nego su počeli izbori za Beč putoval je Slocarić va Poreč. Drugi dan večer čekali su ga Krstić i njigovi pajdaši va mačjoj kule. Kad je Slocarić prišal pital ga je Krstić: ke nova? a Slocarić će na to: za Gornji i Dolnji Rukavac će dat junta 6 tisuć fjorini, za Zvoneću niš, a za nas šest tisuć, samo da pišemo. Dakle 12 tisuć fjorini su Talijani potrošili za zadnji izbori za bečki parlamenat samo va Kastavšćine. Aj stroka! A znate zač nisu dali niš Zvonećanom? Za to zač su Zvonećani imeli glasovat va sekcije z grajani, Rubeši i drugemi dolnjemi županijami pak ne bi bili svejedno niš operali. Tako vidite Krstić i drugi trguju z Rukavčani i z drugemi trubili ki se puste od njega za nos vuć.

Samoubojstvo jedne nesrećne ženske. Petak na 14. o. m. šla je Marija ud. Vozu koja ima svoju kuću „Waldheim“ na Promenadi Kralja Carola u Skrbićih još jutrom iz kuće a da se ni znalo kuda ni kamo. — Siromašnoj ženske se je pomutila pamet pak je celo jutro hodila po šumah. Za podne okole 2 ur prišla je do Turna va Rubešovoj sva okrvavljena i izmučena do jedne šterne i htela se je hitit nutar nego buduć je grlo bilo pretesno šla je naprvo. Prišla je do jedne druge šterne. Blizu iste kopal je na jednoj njive jedan čovek ki je videl tu žensku poć do jedne šterne nego zabavljen svojem delom ni se toliko obaziral i prvo nego se je i pravo obrnul čul je da je za njim neč tufnulo va vodu. — Skočil je valje k šterne i videl je, da se je ona ženska ku

---

Pod puškom.

Napisao Evgenij Kumičić.

(Nastavak.)

Treći dan krenusmo dalje, put juga, a u predvečerje izvismo se na sedlo visoka briega. Krasan vidik na sve strane: doline zaokružene tamnimi brežuljci, a tamo dalje planine jedna iza druge pod gibivim rubom rumenkastih para; silne šume, potoci, što protiču livadami, sve nas bilo začudilo svojom tužnom ljepotom. Kapetan nam reče, da ćemo dulje vremena ostati na sedlu. Bili smo na planini Kukavici. S desna i s lieva sedlu dižu se dva gola vrha. Odmah ponamjestismo straže, a ostala momčad odmarala se uz cestu na širokoj tratini. Ernesto i ja odosmo sa stražom na zapadni vrh. Sada nam tek puče pred očima veličanstven prizor. Pred nama sterala se velika dolina, zatvorena s jedne strane okomitimi klisurami. Iza tih klisura dizahu se glavice planina u raznom obliku, na doseg oka, a obzorje prama zapadu zatvaraše gorska kosa visoka i šumovita. Njezin se hrbat kupao u večernjem rumenilu. Pod vrhom, gdje smo mi bili, stisnulo se nekoliko kuća u zabitnom gaju. Dim se dizao iz zelenila. Postavimo „vedettu,“ a ostali polegosmo do petdeset koraka iza nje. Malo kašnje udaljismo se Ernesto i ja od straže, da razgledamo južnu stranu sa one glavice. Još se ne bijasmo udaljili ni sto koraka, kad opazismo ženu, koja je ležala na travi kao da tvrdo spava. Malo niže pasle su dvie malene mršave kravice. Ona žena, začuvši naše korake, trže se i skoči na noge, zagleda se u nas i osta začudjena, zapanjena. Bijaše to krasna djevojka, crnooka, a puti biele, snježne. Vrana joj se kosa presijavala od crnine. Odjevena bijaše sva u bielo, osim šarene pregače. Osovivši se pred nama, upiraše u nas velike crne oči. Čedno nabujale grudi na pola bijahu odkrivene i lagano drhtahu. U ruci je imala komad kruha i nešto sira. Upitasmo ju za ime.

— Stana, dahne ona i trepavice joj trenu.

— Zar nas se bojiš? hoću ja.

Djevojka ne odgovori, nego još jače upili u nas svoje široke zjenice. Bijaše u istinu dražestna i mila u onom zadnjem prosievu večernjeg rumenila, na onoj golој planini.

— A gdje ti je kuća? — upita ju Ernesto.

— Eno, odgovori mu tiho i pokaže nam kretom ruke onaj gajić pod vrhom planine.

— Stano, imaš li pri sebi sira? — Gladni smo.

— Evo, imam, što vidiš! reče i ponudi, što je u ruci držala.

— To je malo; podji doma, pa nam donesi više. Platit ćemo.

— Idem, šaptne i odtrča niz brieg.

Bijaše bosa. U malo se vrne i dade nam velik kus ovčjega sira. Težko se zadihavala. Mi sjedosmo. Ernesto uze lomiti sir i gutajući ga naglo, reče joj:

— Sjedi djevojko, da nam što god pripoviedaš.

Stana kleknu brzo na jedno koljeno, upre u drugo lakat, nasloni bradu na dlan. Jošte nas začudjeno gledaše, nu opazismo na njenom licu, kako ju veseli, što nam ide u slast onaj svježi sir.

— Stano, jesi li pod prstenom? zapitah ju, daveći se sirom.

— Nisam, šanu i ponikne glavom.

Neka sjeta bila joj je u taj mah prikrila lice. Ernesto me pogleda malko u čudu.

— Stano, koliko ti je godina?

— Ne znam, odvrne.

— Ne znaš? uzčudi se opet Ernesto, pa ju popita:

— A koje si vjere?

— Vjere?... Da nije umro... zamuca Stana.

— Tko ti je umro?

— Sava. Imala sam njegov prsten, reče nam tiho i skloni velike oči k zemlji.

— Ja sam te pitao, kako se krstiš, koje si vjere.

— Ovako, odgovori mu i prekrsti se koliko bi okom mignuo.

— Ti si dakle „Morlaka?“ kimne Ernesto.

— Ja sam Stana, vjeruj, uvjeravala ga djevojka, koja nije znala, da Dalmatinci nazivaju pravoslavne imenom Morlaka.

Pojedosmo sir, i još da je bilo, pa umolismo Stanu, da nam kaže, ako ima vode gdje u blizini.

— Ima točak malo niže, eno ondje pod vrhom, reče nam.

Htjedosmo platiti sir, ali neće ona da primi novac. Zahvalismo i podjosmo tražiti vodu, pa ju i nadjosmo. Kad se vraćasmo uz brdo, Stana nas gledaše sa vrha. Nama se pričinjala, kao da lebdi u zraku. Njezin se stas slikao na posinjelom nebu. — Vratismo se k našoj straži. „Gospodin“ kapral, neki dobričina, stao nas grditi i grozio nam se, da će prijaviti satniku, ako se još jednom udaljimo od straže.

(Nastavit će se.)

je prvo viđel hitila va vodu. — Brže bolje zval je na pomoć drugi ljudi, ki su prneali nekakovi rampini za stegnut žensku iz vode nego bilo je već prekasno zač je bila već zadušena. Komać o četrtoj ure za podne izvadili su tu nesrećnu ženusku iz šterne i valje su javili občine Kastav o nesreće koja se je dogodila.

Subotu jutro je šla sudbena komisija na Turan da učini zakonite izvide. Komisija je valje preponala da je ta ženska Marija udova Vozu i odredila je da se istu zakopa u Kastavskom groblju.

Marija Vozu je bila od lanjskega leta udovica. Muž njezin bil je kočijaš kod direktora „Adria" gosp. Kurande. Pred dva leta učinil je puli Skrbić-lepu kućicu a lanjsko leto je naglo umrl. Čini se da je nagla smrt muža pomutila toj nesrećnoj ženskoj pamet. Ona pušća jednu sirotu malicu koja nima ni jednoga svoga nego samo dobre ljude, koji će se za nju brinit.

Delenje lovranske pučke škole. Već puno let se naši lovranski rodoljubi bore z rukami i nogami da izhode od školske oblasti odelenje hrvatske pučke škole va Lovranu i proširenje iste na dvorazrednicu. Proti svim ustanovam zakona je najme do sada va Lovrane hrvatska pučka škola odvisna po svem svega od Kukumine volje i za svem tem da ima već nekoliko let preko sto i dvajset školske dece ipak ni oblast htela dat drugega učitelja.

Tomu je najviše bil kriv Kukuma. — Nego svaka sila do vremena. Pitaj danas pitaj jutra, ipak se je prišlo do tega, da je c. k. zemaljsko školsko vieće va Trstu odlučilo da se ima hrvatsku pučku školu va Lovranu proširit na dvorazrednicu i posvem ju odelit od talijanske.

Doznajemo najme da je već c. k. zemaljsko školsko vieće u Trstu pisalo lovranskoj občine da pripravi prostor za drugi razred hrvatske pučke škole. — Neka ovo bude nauk našim ljudem, da u nijednoj pravednoj stvare ne zgube kuraja nego neka vavek išću i tuću dokle ne dobiju ono ča njim po zakonu ide. — Talijan reče: Chi dura vince!

Železnica Lupoglava-Učka-Opatija. Neko bečko društvo zapitalo je kod ministarstva železnica koncesiju za gradnju jedne železnice iz Lupoglave na Vrh Učke a odavle u Opatiju. Ministarstvo je dalo dozvolu da se za tu železnicu učine predhodni nacrti.

Telefon. Sa 1. nov. o. g. otvorila se je na Voloskom prometu telefonska stanica. Istim danom bila je Opatija spojena telefonom sa Cirkvenicom i Kraljevicom.

Novi parobrod. Čitamo u „Sunderland Daily Echo" od 30. oktobra 1902. da je dne 28. oktobra o. l. o podne u Soutwicku na škveru Firmae Robert Thomson and Sons bio porinut u more novi parobrod ugarsko-hrvatske plovitbe „Plitvice". Krščenju parobroda prisustvovala je kako kuma Miss Lily Braby, a sa strane društva prisustvovao je gosp. pomorski kapetan Rudolf Dešković.

Talijanski jezik u armadi i na kontrolnim smotrama. Dne 3. i 4. novembra o. g. bio je na prostoru ispred občinskog ureda običajni kontrolni sastanak vojnika u pričuvi. Dotični častnik c. i kr. mornarice čitao je skoro sat ona pravila i „artikele", gdje se prieti olovom i prahom i to sve u — talijanskom jeziku, premda smo bili isključivo sami Hrvati, Slovenci i Njemci a ni jedan Talijan. Naši „kranjski fantje" su uprav tupo gledali onamo, odkud su zvučili oni „sladki" „delni" glasovi.

Meni, koji sam bio za trenutak kao narkotiziran, se je pričinjalo — „che stiamo sul piazzale della riva da Schiavoni a Venezia" ili tamo negdje u Kalabriji.

A sada dodje najljepše. Netko je pokorno" javio, da se nalaze u fronti i Njemci onda se „komandiralo": „Die Deutschen auf den rechten flügel" (Njemci na desno krilo!) — Na to smo se mi puni ogorčenja oglasili, da ima tu većina Slavena — a sad čujte! — Odgovorilo nam se, da svaki od naših razumije i „mora" razumjeti njemački, te nam se dalo razumjeti, da je suvišno čitati i u hrvatskom jeziku.

Mi najodlučnije protestiramo proti takovu zapostavljanju našeg jezika!

Zar se nas zbilja pozna samo onda, kada treba plaćati danak u krvi i u novcu? Što neka ni mislimo, gdje su uzroci toj prednosti talijanskog jezika?

Dali se zbilja preparira ove pokrajine za izvjestne „ideale" naših „iredentista?" Jezik lojalnih Slavena koji su bezbrojno puta proljevali svoju krv u potocima za državu na različitim bojnim poljima, je strogo isključen od tog vojničkog čina; — jezik pako Talijana, koji su također prolijevali svoju krv, ali proti državi — taj jezik postati će najbrže službeni jezik u ovim krajevima također — za armadu.

Nam se laska, nas se samo pozna, kad je država u nuždi, pogibelji i u neprilici, kao i 1848.

Još će se nas trebati, još ćemo njim biti dobri, ali onda....

Da, da, sve se čini, da se obistinuje ona šaljiva rečenica, kada se naime diele pravice, kažu: „Marš Krovat!" a kada njim ide za kožu vape! „Komm komm Krovat!"

Kamo jadrimo?! Radovan.

Okružno sudište iliti tribunal na Voloskom. Već pred nekoliko let je naše občinsko glavarstvo na Voloskom poslalo na ministarstvo pravde va Beč jednu molbenicu, da se na Voloskom ustroji za Liburniju, Podgrad i otoke jedno okružno sudište iliti tribunal. Da je ta molba bila utemeljena more uvidet svadi, ki zna kakov trošak i kakovu dangubu ima on ki je usiljen da zaradi kakove pravdi ili kakovega penalnega dibatimenta mora poć iz Liburnije ili iz otoka va Trst ili va Rovinj. Ali za svem tem da bi jedan tribunal na Voloskom bil od vele potrebi i koristi ipak ministarstvo ni do danas na tu molbu niš odgovorilo. Držeć se one: „ki prosi ta nosi" je občinsko zastupstvo na Voloskom odlučilo na svojoj zadnjoj sednice od 13. o. m. da se ponovi molba na ministarstvo za ustrojenje jednega tribunala na Voloskom.

Poć za izgaranje smeća. Već puno let odvaža se smeće iz Opatije i Voloskoga na jedno zemljišće va Bergudeh (Rubeši.) U tolike leta nakupilo se je na tem zemljišću već toliko blato i smrada, da je to mesto postalo pogibeljno za obće zdravlje. Punim pravom se je dakle kastavska občina protivila, da se i naprvo odvaža smeće na spomenuto zemljište.

Valja najme pomislit da na to smeće prihajaju od sveh kraji Kastavščice pasi i drugo blago pak razmašaju blato po seleh. Va blatu pak more bit klica svake vrsti boli i tako bi se bol mogla razširit po celoj Kastavščine.

Za to je občinsko zastupstvo na Voloskem na svojoj sednice od 13. o. m. odlučilo da se ima sazidat jedna peć u kojoj će se smeće iz Opatije-Voloskoga izgarat.

Povećanje tamburaškog zbora u Lovranu. Kako čujemo javilo se je osam novih tamburašica, i to šest iz Ike, a dvie iz Lovrana, tako da zbor broji sada 15 članova. — Mi čestitamo požrtvovnom tamburaškom zboru na tom uspjehu a mladim tamburašicam kličemo: Živile! i uztrajale za dobrobit mile nam domovine!

Konšiljer Pederzolli. Doznajemo da g. konšiljer Pederzolli na c. k. tribunalu va Trstu misli pustit službu i posvetit se advokaturi. Ako je ovo istina onda razumimo njegovo postupanje na tršćanskem tribunalu.

Unione italiana va barufe. Budući poperdilskem vaporom gredu preveć dobro posli, tako da su — kako piše milanski „Secolo" — avvisi e partence od teh vapori prave fešte, posvadili su se gospodari (?) od ćeh vapori mej sobom od same objesti. — Za svem tem, da su va Lovrane poperdili lovili ljude i strašili njim ako se ne voze s talijanskemi vapori, svejedno plove ti vapori po „lepem Kvarneru" prazni — a društvo ima svaki dan do 100 krun gubitka. Ljudi se pak najradje poradi beći svade. I tako se je dogodilo, da su se i gospodari poperdilskeh vapori radi „nilnega dobitka" posvadili. Mate se jadi na Ferdinanda, Ferdinando na Blejamina, Blejamin na obe i svi jedan drugega krive, da su se dali zapeljat va tu komediju od vapori. — To su „efeti" od Salovega blagoslova.

Poziv na sjednicu. Odbornice i odbornici podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Voloskom poziv'lju se ovim na skupnu odborsku sjednicu, koja će se obdržavati u nedelju dne 23. t. m. u 1 sat i pol po podne u društvu Bratimstvo u Voloskom.

Lepi napredak Volosko Posujilnice. Veseljem moremo javiti da poslovanje Volosko Posujilnice lepo napredjuć. — Lanjsko leto (1901.) imala je Posujilnica u Voloskom do 15. novembra

prihoda	K 471450·50
razhoda	„ 469525·88
dakle prometa	K 940976·38

Ovo leto (1902.) imala je Posujilnica u Voloskom

prihoda	K 697478·65
razhoda	K 695187·30
dakle prometa . . .	kruna 1,392.665·95

(jedan milijun, tristo devetdeset i dve tisuće, šeststo šestdeset i pet kruna i 95 heleri.)

Ovo leto ima dakle Posujilnica u Voloskom do 15. novembra 1902. K 451 tisuću 689·54 više prometa nego lani. Svi napadaji i sva ogovaranja stanovitih lopova proti Posujilnici nisu istoj ništa naškodili a neće ako Bog da ni u buduće.

Veprinački izbori i Talijani. Javili smo va predzadnjem broje „Narodnoga lista", da je na 3. novembra bil va Ičićeh puli Anžula doktor Benatti, predsednik talijanskega političkega društva va Istre i da je donesal puno beći za veprinački izbori. — Budući je kapitanat rešil utok proti rešenju reklamacijske komisije — se zna tako, da moru bit Talijani zadovoljni — morat će se veprinački komunjski izbori obavit čim prije. Da su ti izbori pred vrati vidi se i po tem ča je sada Costantini skoro svaki dan v Ičićeh. Po Veprinašćine klataro se okole Slocatić, Nino Rožin i Ivak; valjda hode okole beći delit i kupovat ljude kako nemo blago.

Nebi niš škodilo, da njim Veprinčani malo doma posvete. Mislimo pak da su Veprinčani još toliko pošteni da se neće prodat Talijanom za par koron, nego da će zbrat takove sudce, ki će gledat samo na korist Veprinačkega puka. Ako pak neće, huje njim budi!

Trgovcem i oštarom do znanja. Na Puntakriža, pošta Osor (Lošinj) ima na prodaji o r e b i c a (Steinhühner) i š l j u k a (Schnepfen). Prodavalac pošiljao bi ih svaki četvrtak parobrodom iz Osora. Tko ih želi kupovat doznat će kod nas pobliži naslov.

Šef na štacione pul Matulj je imenovan dosadašnji šef iz Bistrca gospodin Lavrič Franjo.

Odsudjeni tići. Pred ki mesec pokrali su va sred belega dneva trgovca Mohorovičića pul Jušić. Odnesli su mu okole 60 krun. Valje je pal sušpet na nekega dvajsetletnega Jurdanu Danijela iz Jušić i na njigovega pajdaša Ružića Josip. Jurdana je bil valje čapan i peljan va Kastav, od kuda pak su ga peljali na Volosko. Ki dan kašnje su pak žandarmi odpeljali i Ružića.

Na 14. o. m. je bil dibatimenat va Trste proti njim i dobili su svaki, ča su zaslužili.

Jurdana Daniel je dobil 14 meseci oštrega pržuna i jedan post svaki treti mesec, a kada fini pak kondanu, štavit će se ga pod nadzor pulicije. Ružić pak je dobil 5 meseci oštrega pržuna i jedan post na mesec.

To je žalostno i prežalostno, kad su se već i domaći ljudi dali na ta nečisti posal! Dobro bi, da žandarmerija i policija malo bolje pripaze na neki ter neki domaći frkalasi, ki ni ne seju ni ne žanju, a vendar češ jih prveh videt pul karat, va oštarije i po tanceh. Pravo bi bilo, da njim se kada ter kada mošnju pošlata, pak da daju račun od kuda su ju napunili.

Sada zadnje vreme čuje se po gusto za kradnje po Kastavščine. Nego to delaju najviše tuji ljudi. Već su tako slobodni, da u sred dana po cestah napadaju na prolazeće ljude, tako da se već boje poć s trgovinom v Reku.

Nebi škodilo, da se za neko vreme poveća broj žandarmerije u Sv. Mateju i Kantridi pak i one na Voloskom, da se ča prvo toj natruhe stane na rep.

Va Primorju ni Iredente. Čitamo va tršćanskoj „Edinosti" od 11. o. m. Neka koparska familija dobila je pred malo vremena drugega sina. Prvi sin je Vittorio. Ta familija primila je iz Beča razglednicu na koj je toj familije pisal jedan prijatelj morda Benatti? op. sl.) sledeće:

Spero che sarò santolo mi raccormando di metterci il nome di Garibaldi che starebbe bene con Vittorio.

To će reć hrvatski: Nadam se da ću bit kum. Preporučujem vam da mu date ime Garibaldi koje bi pristojalo dobro za Vittorijom.

To je bilo napisano na odprtoj razglednice. Ča pak ti ljudi pišu va zaprtem liste? —

I talijanske koludrice delaju politiku. Koncem prošloga septembra pobirale su dve koludrice iz Pula milostinju za njihovo društvo „Sacre Coeur" va Pule. Sigurno njim je svaka naša kuća na Voloskom i po Kastavšćine čagodar brknula pak moremo slobodno reć da su odavle odnesle puni žepi beći. U ime božje davala njim je jedna dobra i pobožna gospa na Voloskom nekoliko dan stanovanje. Mislite da su ta nišćeta bila ča zahvalna? Razgovarajuć te koludrice spomenutom gospom spomenulo se je i Talijane. Jedna od teh koludric je gospe koja ju je gostila rekla po prilike ove besedi: Zaludo je, da se jadite na Talijane! Kada umre cesar Fran Josip svi ovi kraji (to će reć Istra, Trst, Gorica, Trient, Dalmacija op. sl.) prit će pod Italiju. Naša gospa njoj je odbrusila: Aj neće nikad zač ćemo se branit do zadnje kapi krvi a Bog svemogući neka poživi našega Cesara još sto let! Vidite malo à bezobraznost talijansku? Davate njim lemožinu, hranu i postelju pak vas još va vašoj vlastitoj kuće vredjaju i spravljaju pod Italiju. Ako su takove koludrice, kakovi pak da budu posvetni Talijani? Ljudi božji odprite oči.

„Petar Svačić." To je naslov operi, ku je pred malo vremena dogotovil g. Mandić sin poznatoga rodoljuba dra. Frana Mandića. G. Mandić složil je do sada već nekoliko lepeh komadi, pak nema sumnje, da će mu i ta najnoveja njegova radnja lepo uspjeti, ča mu mi od srca želimo. Za tu operetu izpjeval je libretto poznati naš pjesnik dr. Trnoplesar. Taj libretto osvanul je va „Našoj Sloge" i sve hrvatske novine su ga pohvalile. Tu hvalu je pak taj lepi libretto podpuno i zaslužil. Mi čestitamo od srca g. Trnoplesaru uz želju da i nadalje ustraje na tem teškem ali slavnem pute.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru primili smo od g. Ivana Diraka iz Zameta K 11 sakupljenih za družbu u Finderlovoj gostioni a darovaše gg. Felice Cuculić mesar iz Rieke, 2 K 50 h, R. Vrh iz Opatije 1 K St. Vrh i T. Paužić po 40 h. Ostalo sabrali „Slogaši" i drugi dobri ljudi. Živili rodoljubi! Od g. Frana Rubeše iz Zameta primili smo K 9·56 sabranih za družbu kod Finderla u malom društvu kod zeca kojega je lovac Finderle „junački" ustrelio. Živio lovac! Živili zajcojedci!

Nadalje primili smo od g. Ivana Lenac iz Zameta K 3 sakupljenih za družbu dne 5. o. m. u Finderlovoj gostioni u Zameta izmedju nekojih kontrolaša prigodom spaljenja Kratićeve „Tete Jambrožije". Gosp. Ludvik Jarošek mašinist u Opatiji darovao je muškoj podružnici u Opatiji K 3. Živili darovatelji!

Razgovor

medju Venecetom i Strigom, poli Ivankoveh dveri u Tinjanu.

V. Uh! san se steplil preko te blažene Drage.

St. A korpo de šjor si moga po manje hodit.

V. Sam ti vranića, kada je hodi oni vrajži barilot za nami, ki mi je ste ništo reć, a ja sam biža.

St. A ki je ta, ča je kakov Hrvat Ješanski?

V. Vranića ni ne, to je oni nič od od mojega kunjada ki je pil vodu mešanu z rakijom i ki je plesa pod švik kako jedan pravi šempije, i on bi hotel mi delat konkurenca z vinom pak za to viš.

St. A svaki ima svojega vraga, tr niki

dan je bi i poli nas vrag, kako je svaki dan, stem mojem traditorom, ma vero mi je moj mali rajder pokaza, da ga nimamo strah mu je on konobo zapra.

V. Ti imaš s tvojim otcem kako ja z mojim, to su sve skupa vrag ti starci.

St. Korpo de šijor, su mojega otca hvalili još niki, ma im je pokaza, kako ga je kopac zatuč.

V. A znam, znam da će bit istina zač je stel i za križ na velikem Vrhu, ma nisu bili stupidi s kima se je pogodil, za svem računom je šal z dugim nosom doma.

St. I račun sam im da, zač svaki dan je đela do podne, a potle je ša Zrmanu Zvanetu, lokat ala maka pak je ste imet plaću, kako da je đela cele dneve i noći i još je reka da i on će dat pomoći za križ ako mu akordaju račun ča je on učini.

V. Dunke je stel, da mu žurnadu stavi kako na oneh perakari za ke je i mene poveda, da mu je žurnada vrgla 10 fjorini prez onega ča je pusti Tonetu dišperanomu.

St. Čuješ Vence; pustimo ih s vragom, znaš, da su moji i tvoji ušempijani. Vidiš koliko se je name jadi, da sam zabrani rajderu, da ne gre pomoć odmašit pak najzada mu je mali, i ključ od konobe ze, zač je vidi da je stupido i znaš da je, kada sam ču, da je napućeval jenega njigovega prijatelja, da sve ča sam ga tuži, i petacione mu đela, i u podeštariju ga zval neka stavi u gazete, ma mi je drago, da jušto s njim se je zoprčka, a najbrže za naše zlo, ma drio moto će doć stari pod moj bič.

V. Ma dragi moj Krstić biju ti rekli oni, ne budi takov budi još jeno malo huji, ku ne će te stari kojenat.

St. Ča peraš ako su bili šunjavi naši kmeti, ke smo kojenevali ja i ti, u ime izbori, da ću i ja se pustit?

V. Tako ne kako ćeju nas kojenat, zač oni zidaju s pravim fundamentom, a mi sve falšo; si vidi kako su mene činili munjenega, za ono da ću bit podeštat, pak rogi; oni su brate imeli mene za mišnjak, dok miše polove, sad poznam, tr su i mene slepili da ne bude nijedan gospodin, nego to mučimo, ne mojmo se povedat ni fidat pred svakem, kako oni gnjus od Furijana i Faturača.

St. Ma ča peraš da je istina, te se je neki zmisli.

V. Ja vidim da ti si kako i oni, ja ti nike akordan, ali kad to govoriš farši si i ti jel krepane svinje kako i mulo obrezani.

St. Korpo di svinjar sad mi je dosti ja vidim da su te ubrnili.

V. To fališ, mene ni ubrni ni jedan. ma ja se držim kade se piju butilje, kako i napuhnjeni Mate.

St. Danas se ni za fidat ni pred tobom, ni nigdere nič, ja vidim da ste svi vrag. —

V. Ma muči, muči, si vidi da ja ni svi Ježenci nisu hodili pozdravit nanke plovana kjudera za svem ki se je bil razderal u spovedalni za Ježence.

St. Vrag ste svi.

Odvjetnik

Dr. Matko Trinajstić

preuzeo je pisarnu

odvjetnika

Dra. Josipa Stanića

na Voloskom.

Broj 5087.

Oglas.

Daje se do znanja, da se mladići rođjeni godine 1882. nalaze u I. redu, oni godine 1881. u II., a oni rodjeni godine 1880. u III. redu dojdućega novačenja.

Svi ti mladići imaju se prijaviti radi popisa ustmeno ili pismeno kod ovog glavarstva do zadnjeg novembra 1902. osobno, ili ako su zapriečeni ili odsutni, po svojih roditeljih, ili skrbnicih, i to pod pretnjom globe od K 10—200.

Molbe za oprost od vojničtva (pogodovanje) imaju biti predane ces. kr. kot. poglavarstvu u Voloskom u mjesecu jenaru ili febraru 1903. ili najkašnje prigodom novačenja. Koji se želi podvrći novačenju u kojem drugom kotaru, ima kod prijave učiniti molbu.

Opaža se, da u opredeljenom vremenu neučinjene prijave za popis, i nepoznavanje zakona neizpričava nikoga.

Glavarstvo občine

KASTAV, 24. oktobra 1902.

Glavar:

Jelušić.

Zaštitna marka: **Sidro.**

Liniment. Caps. Comp.

iz Richterove ljekarne u Pragu

jest obće priznato kao izvrstno ublažujuće sredstvo za naribanje; dobije se u svih ljekarnah uz cienu od 80 h, K 1·40 i K 2.

Kod kupovanja ovog obljubljenog domaćeg lieka neka se uzimaju samo originalne bočice u škatuljah, koje imadu zaštitnu marku „**Sidro**“ iz Richterove ljekarne, tada će se sigurno dobiti originalni proizvod.

Richterova ljekarna

„k zlatnomu lavu“

u Pragu I. Elizabetine ul. 5.

Javna zahvala.

Bolju satrvene duše nad svježim grobom premile naše supruge i majke,

Carlotte Chersanaz

osjećamo se dužnimi izreći ovim putem najtopliju hvalu svim rodjakom, prijateljem i znancem, koji su nam prilikom teškog njezinog bolovanja, preminuća i sprovoda s raznim plemenitim činima pružili bezbrojnih izkaza najnesrdnije sućuti!

Bog Vam svima naplatio stostruko!

Lovran, 18. novembra 1902.

Tugujuća obitelj.

Višekrat odlikovana ❁ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama od 14 kruna dalje.

Kod većih narudžba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Tiskara

V. Tomičić i dr. u Opatiji preporuča slavnom občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnicah, omotah, i drugih tiskanicah uz vrlo umjerene cene.

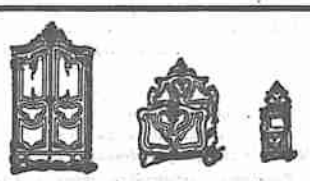

Tvornica pokućstva

IGNACA KRON

dvorskog dobavljača

u Trstu, Via Cassa di Risparmio

utem. 1848. — Tvornica u Beču.

Cienici, uzorci, razjašnjenja, proračuni, nacrti šalju se na zahtjev badava.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusr, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osiku.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo“. Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstv za sve želudčane bolesti.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Cieno su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Erti.

Posujilnica u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u občinama: **Pobri, Perenići, Kućeli, Bregi** i **Rukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u **pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.**

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatorijuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Odgovorni urednik Petar Rubinić

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, za sve-ljake 4 kruna, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Za oglase plaća se 10 helera po redku na više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 48. Volosko-Opatija u četvrtak 27. studena 1902. God. III.

Kako gospodare istarski Talijani z našemi beči.

Interpelacija zastupnika Spinčića i drugova na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra predsjednika kao upravitelja ministarstva nutarnjih postova i na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra financija.

Koncem g. 1899. su Dr. Ivan Krstić i 6 njegovih drugova učinili ponudu istarskomu zemaljskomu odboru za zakup zemaljske potrošarine u kotaru Voloskom. Da ju to stalnije dobiju, obratili su se istodobno za posredovanje na političko istrijansko družtvo „società politica istriana", odnosno na njegova predsjednika Dra. Felice Bennati, te se obvezali, da će, ako bude njihova ponuda prihvaćena, izdavati na svoj trošak list „Prava naša sloga" jedan put u tjednu i gratis razdieljivati po pokrajini 500 brojeva toga lista.

Usljed posredovanja rečenoga političkoga družtva, odnosno dra. Felice Bennati, je istarski zemaljski odbor „uzeo u obzir" ponudu imenovane sedmorice.

Za istu potrošarinu učinio je zemaljskomu odboru ponudu takodjer savez krčmara (Federazione degli osti) u Puli.

Ponuda saveza krčmara bila je povoljnija za pokrajinu nego li ponuda one sedmorice za 6000 kruna: ona saveza iznašala je 48.000 kruna, ona sedmorice 42.000 K. Zemaljski odbor ipak nije htjeo prihvatiti te bolje ponude pozivajuć se tobož na to da je vezan na ponudu one sedmorice. Oklievao je sa konačnom odlukom. Odlučio je konačno mjeseca jula ili početkom augusta, kad je došlo do sporazuma izmedju saveza krčmara u Puli i izmedju one sedmorice, usljed kojeg su ovi posliednji odstupili od svoje ponude, a savez se obvezao odštetiti ih sa 6000 K godišnjih za tri godine i dati druge pogodnosti. To se je dogodilo dogovorno sa slavnim zemaljskim odborom Istre.

Evo odnosnoga obveznoga pisma, pisanoga talijanski, u hrvatskom prevodu:

„Pola, 1. augusta 1900.

Gospodin

Dr. Ivan Krstić i dr.,

Kastav.

Usljed sporazuma sa slavnim zemaljskim odborom i u odštetu za to, što ste odstupili od ponude „uzete u obzir" sa strane istoga odbora glede zakupa neodvisne pokrajinske takse (potrošarine) na pivo za cieli Voloski sudbeni kotar, podpisano dozvoljuje Vašemu družtvu (sedmorici) što sliedi:

1. Da će Vam davati iz dohodaka uprave rečenih taksa Voloskoga kotara svake godine iznos od šest tisuć kruna.

2. Da budete interesovani kod razdiobe možebitnih dobitaka proizlazećih iz sveukupnoga poslovanja sa pokrajinskimi neodvisnimi taksami na pivo cieloga sudbenoga kotara Voloskoga u razmjernom dielu od 36 po sto pripadajućem u razmjeru državne protuobveznice porezovne občine Kastav.

3. Da budete takodjer interesovani u razmjerju pod točkom 2. u dohodcih žestokih pića, kad odnosnu pokrajinsku taksu ne bi preuzela kako se namjerava država.

4. Vaša je zadaća gospodo da povedete raspravu za možebitni pristup k savezu sa strane ugovornoga družtva Kastavskoga.

5. Kad se u Podgradskom poreznom kotaru ne bi ustrojilo zakonito družtvo, i kad bi savez uzeo u onom kotaru zakup državne potrošarine i odnosnih nameta na meso i vino, Vašemu će družtvu biti ustupljeno u podzakup to poduzeće pod uvjeti, koji budu ustanovljeni sa državnim erarom i sa pokrajinom.

6. Ustup pokrajinskih neodvisnih taksa za kotar Podgradski sliediti će na temelju medjusobne pogodbe izmedju podpisanoga i Vašega družtva.

7. U slučaju, da na temelju ove obveze ne bi moguće bilo doći do pogodbe sa ostalimi interesovanimi na Voloskom i u Opatiji Vaše će družtvo biti odriešeno od prije spomenutog odstupa ponude zemaljskomu odboru, odnosno podpisano biti će obvezano odreći se na isključivu Vašu korist dotičnih zakupa sklopljenih sa zemaljskim odborom za sudbeni kotar Volosko, a Vi ćete platiti savezu godišnji prinos za neodvisne takse na pivo svotom od 3000 (tri tisuće) kruna i možebitnu onu svotu koja bi bila ustanovljena izmedju saveza i zemaljskoga odbora za žestoka pića.

8. Možebitne jamčevine zahtjevane za jamstvo obveza što ih ovim uzimate, imati ćete bezuvjetno platiti.

9. Ova obveza valjati će od danas ako savez sklopi redovitu pogodbu sa zemaljskim odborom za dobu te pogodbe.

10. Već sad odričemo se svakog prigovora proti današnjoj obvezi i odnosnoj pogodbi neizključiv ni eventualne povrede.

Odličnim štovanjem

Organizatorno povjerenstvo.

Dejak Luigi m. p. Riemondo Pietro m. p.
Polla Giuseppe m. p. Scolu Francesco m. p.
Fonda Francesco m. p.

Usljed toga dakle obvezanoga pisma je početkom spomenuta sedmorica ustegnula svoju ponudu, te je savez krčmara u Puli dobio zemaljsku potrošarinu takodjer za Voloski kotar i to za tri godine: 1901., 1902., i 1903., i to za 42.000 K na godinu, dakle za 6000 K manje nego je nudjao u prvi mah zemaljskomu odboru. Tih 6000 K morao je savez, prema navedenomu pismu, plaćati rečenoj sedmorici, Krstiću i drugovom. Na temelju toga je savez godine 1901. isplatio sedmorici, i to putem Dra. Ettore Costantini, odvjetnika na Voloskom, 5000 K koje su si većinom medju sobom razdielili, najme po 600 K na pojedinoga.

Kasnije nastala su nesporazumljenja medju samimi članovi sedmorice, pošto su dvojica od njih **zahtjevali** jednaki dio ciele godišnje svote od 6000 K i od drugih 2000 K. iznos koj se je kasnije ustanovio mjesto postotnoga dobitka spomenutoga u točki 2. navedenoga obveznoga pisma od 1. augusta 1900.; i nastale su neprilike, pošto su se počele voditi ovrhe proti Krstiću i Sušnju takodjer na djelove što su ih imali primati iz iste svote od 6000 K i druge od 2000 K.

Mjeseca novembra 1901. je napokon jedan od njih podnesao tužbu kod c. kr. kotarskoga suda na Voloskom tražeć da mu se njegov dio dade.

Prilikom odnosne razprave izkazao je Dr. Ettore Costantini, osim onoga što je izkazano početkom ovoga upita, da je navedeno obvezno pismo od 1. augusta 1900. bilo uništeno u toga, što da su sama sedmorica izjavila da od njega odstupaju i što da su učinili novu ponudu na zemaljski odbor koja pak da nebijaše uzeta u obzir. — Spomenuta dvojica, tvrde da se oni nisu obvezali izdavati list, nego da valja dieliti iznos od 6000 K i postotni dobitak; i da njim do ove parnice ne bijaše ništa poznato o uništenju navedenoga obveznoga pisma, a da bi kao članovi sedmorice bili morali o tom ipak znati. Ali uzalud njihove tvrdnje. Vinko Dubrović, Vinko Pilepić i Frane Kinkela Lovrinov tvrde, da je i u Kopru i u Puli bilo ugovoreno da će svota od 6000 K ići za list „Prava naša sloga" a postotak, kasnije promjenjen u 2000 K, da će si sedmorica medju sobom razdieliti.

Dr. Felice Bennati se je odrekao od izpovjedanja.

Doktor Ivan Krstić tvrdi, da su se svi njegovi drugovi obratili **posebnim spisom**, podpisanim, u koliko se sjeća, od sve sedmorice, na političko istrijansko družtvo u Kopru, molbom, da se zauzme kod zemaljskoga odbora da sedmorica dobije u zakup potrošarinu, i ako uspije da će izdavati na svoj trošak „Pravu našu slogu" i dieliti ju badava medju puk; te da se je to, i ako ne tako potanko, iztaknulo takodjer u ponudi podatoj zemaljskomu odboru; da je na dalje u prisustvu svojih drugova, u Puli, izjavio da se smatra rješenim obveznoga pisma od 1. augusta 1900.

Dejak, Riamondo, Polla tvrde, da se je savez krčmara usljed intervencije Dra. Felice Bennati obvezao plaćati u ruke istoga Dra. Felice Bennati mjesto prvanjih 6000 K i postotka u točki 2 obveznoga pisma ukupnu svotu od 8000 K. I Dra. Pogatschniku, računarskomu zemaljskomu savjetniku, poznato je da se je savez krčmara u Puli obvezao, usljed intervencije Dra. Felice Bennati, plaćati ovomu istomu 6000 K, i da je čuo od Dejaka da je odnosnim ugovorom nadomješteno obvezno pismo od 1. augusta 1900. Dr. Chersich, zemaljski asesor, izjavlja, da mu je kazivao Dr. Bennati i njeki od saveza krčmara u Puli, da se je isti savez obvezao plaćati Dru. Bennati, kao predsjedniku istrijanskoga političkoga družtva, 6000 ili 8000 K, i to u političke svrhe. Isto potvrdjuje i Dr. Campitelli, zemaljski kapetan izjavljujuć da je kod ugovaranja medju savezom krčmara i sedmoricom sudjelovao Dr. Felice Bennati, i da se je imala odnosna svota plaćati „najbrže u kakvu političku svrhu".

Na temelju svega toga, naročito pošto da je uništeno obvezno pismo 1. augusta 1900. krate se savez krčmara u Puli i Dr. Ettore Costantini platiti navedenoj dvojici njihov odnosni dio.

Ali, ako je to obvezno pismo od 1. augusta 1900. bilo u istinu uništeno, tad bi imao savez krčmara u Puli biti riešen svake obveze ne samo prema sedmorici nego i prema svakomu drugomu, odnosno imala bi pokrajina Istra dobivati od saveza 6000 ili 8000 K više na godinu. A tomu nije tako. U tom obziru kaže Dr. Ettore Costantini u rečenoj parnici, da je, pošto se je uništilo toliko puta spomenuto obvezno pismo saveza krčmara naprama sedmorici, doslovno „molio Dr. Ivan Krstić, u svrhu da osjegura zakladu za list „Prava naša sloga" za posredovanje Dra. Felice Bennati, i da je jedino ovomu uspjelo osjegurati za tri godine zakladu od godišnjih 8000 K, iznos koj bijaše za prvu godinu poslan tuženiku (dru. Ettore Costantini) kao vlastniku imenovanoga lista. U tom pogledu je savez u Puli izdao obveznicu naprama imenovanomu Dru Bennati, kojom se je savez obvezao plaćati iznos u ruke istoga (Dra. Bennati), i kojom su absolutno isključeni zahtjevi trećih na taj iznos a naročito zahtjevi tužitelja i druga." Usljed toga, kaže na dalje isti Dr. Ettore Costantini, došla je na njega svota od 6000 K, koju je on, ne poznajuć izloženih odnošaja, pogrešno izručio Krstiću i drugovom, a koju su oni razdielili i za koju si pridržaje pravo zahtjevati ju natrag. Dobio je pak 800 K, koje si je pridržao za djelomičnu odplatu troškova učinjenih za list „Prava naša sloga".

Stvar stoji dakle tako, da Dr. Felice Bennati odvjetnik, zastupnik pete kurije i predsjednik političkoga istrijanskoga družtva, znanjem takodjer zemaljskoga računarskoga savjetnika, zemaljskoga asesora i zemaljskoga kapetana i stalno u sporazumu sa zemaljskim odborom za Istru, na račun zemaljske potrošarine u kotaru Voloskom, potеže od saveza krčmara u Puli 8000 K godišnjih, i da ih pošilje Dru. Ettore Costantini, odvjetniku na Voloskom i vlastniku lista „Prava naša sloga" za uzdržavanje toga lista.

Ono što je imao savez krčmara prije pošiljati družtvu sedmorice za uzdržavanje istoga lista pošilje sada u istu svrhu Dru. Felice Bennati, a ovaj Dru. Ettore Costantini.

I prvanji i sadanji novac je novac porezovnika pokrajine, i njoj bi pripadao, odnosno ne bi ga pokrajina trebala tjerati od porezovnika, kad bi zemaljski odbor sa zemaljskim kapetanom na čelu bio prihvatio ponudu saveza krčmara u Puli od 48.000 K godišnjih već početkom ili svakako kasnije kad se je uništilo kako se veli obvezno pismo saveza naprama sedmorici; u obće kad bi zemaljski odbor ujedno sa zemaljskim kapetanom upravljao savjestno i pošteno sa pokrajinskim novcem, a ne razbacivao ga na širenje razdora, nemorala, nevjere, korupcije medju narodom, kako se to čini rečenim listom, za kojega uzdržavanje izdaje se 8000 K godišnjih, koje bi inače pripale pokrajinskoj blagajni.

Zemaljski odbor je osim toga podielio pobiranje zemaljske potrošarine u občini Kastav za tri godine Dr. Ivanu Krstiću, Vinku Dubroviću, Ljudevitu Sušnju, Vinku Pilepiću i Franu Kinkeli Lovrinovu, ako prem bijaše, glasom samih talijanskih listova, već prije dao u zakup pobiranje iste u istoj občini „potrošarinskomu družtvu odio Kastav" i ako prem je to družtvo kad je saznalo za mahinacije, nudjalo zemaljskomu odboru 2000 K na godinu više nego li ona petorica, te tu petoricu oslobodio od položenja svake jamčevine. Družtvo je tim bilo primorano nagoditi se sa petoricom te obvezati se na plaćanje njekoliko tisuća kruna na godinu onoj petorici, i to tako, po izjavi iste petorice i Dr. Ettore Costantini, da svaki dobiva 200 K na godinu a da se ostalo upotrebi na korist lista „Prava Naše Sloga".

Tim je zemaljski odbor opet za njekoliko tisuća kruna na godinu prikratio pokrajinsku blagajnu, i činio da novci porezovnika budu dani što pojedincem bez ikakve zasluge, što u nepoštene i javne oblasti nedostojne svrhe.

Na temelju rečenoga upravljaju podpisani sliedeći upit:

„1. Na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra predsjednika kao upravitelja ministarstva unutrašnjih poslova.

Jeli Vašoj Preuzvišenosti poznato, kako zemaljski odbor Istre razbacuje novce porezovnika u nedopuštene i javne oblasti nedostojne svrhe, te tako svojimi odnosnimi zaključci radi proti javnomu dobru i obstojećim zakonom, i da li je zemaljski kapetan, kako ima glasom 3. odstavka §. 42 zemaljskoga reda za Istru, pravo i dužnost, obustaviо dotične zaključke zemaljskoga odbora i podati ih na previšnju odluku putem c. kr. namjestnika; i ako nije, jeli voljna dati stvar strogo i objektivno izpitati, i narediti shodno u zaštitu obćega dobra i zakona?

2. Na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra financija:

Jeli Vaša Preuzvišenost voljna strogo i objektivno razpitati baratanje sa potrošarinom u Istri, naročito u Voloskom kotaru, i to koli obzirom na to, što su u to zamješani, kako je od drugud poznato, njekoji činovnici, toli obzirom na to da potrošarina bar djelomično spada u djelokrug Vaše Preuzvišenosti?

Beč, 14. novembra 1902.

Spinčić

Dr. Ferri	Dr. Gladysowski
Dr. Gregorčić	Dr. Ploj
Robić	Dr. Klaić
Dr. Žitnik	Šupuk
Perić	Vuković
Biankini	Černy
Gabršček	Choc.

Iredenta va Primorju.

Cesarsko kraljevski ljudi va Primorju imaju obraza kad ih iz Beča pitaju jeli va Primorju iredentista ili ne, odgovorit da ih nima. Ipak svaki i najčoraviji čovek more i mora videt, da su svi Talijani va Primorju pravi i čisti iredentisti. To dokazuje svaki i najneznatniji dogodjaj koji se zbije u Italiji. Kad se i najmanja stvar dogodi v Italije, kada talijanski kralj kihne, svi talijanski foji v Austrije su puni tega. Kad se pako dogodi čagodar znamenitega na italijanskom kraljevskom dvoru, tada talijanski listi austrijskega Primorja ne prestaju pisat o temu. To nam je opet dokazal porod talijanske principese.

Sredu dne 19. o. m. porodila je najme talijanska kraljica Jelena jednu hćer. Svi talijanski listi Austrije koji su izašli dan za tem puni su od tega poroda.

Čifutski „Piccolo“, trščanski Imperti-

I tako pride, da su Talijani najveći prokljinjavci, razbojniki, ubojice, anarhisti na svetu. — Svi anarhisti, ki su do sada zeli razmem vladarom život bili su sami Talijani. To je prisililo talijanskega učenjaka Lombroso na razmišljanje.

Prigodom atentata na belgijskega kralja Leopolda, počinjenoga od Talijana Rubino, pisal je Lombroso va rimskem listu „Avanti“ jedan članak va kem med ostalem piše i ovo:

„Ako se je toliko kraljoubojica i anarhista porodilo va Italije dogadja se to za to, jerbo je individualizam, (to će reć da svaki dela i misli po svojoj glave bez obzira na pravo i zakon) osebujno obilježje latinske race navlastito talijanske. Ujedno sa siromaštvom pritišće našu zemlju (Italiju) i pomanjkanje kulture, koje čini, da se narod ne boji pred krvavimi zločini.

Ste čuli Kalabrezi? Talijanski učenjak Lombroso sam govori, da Talijanom manjka kulture, a vi nam vavek tu svoju avitu kulturu, koje nimate, pod nos stavljata. Ako su stari Rimljani bili kulturni narod kojemu se je čudil celi svet; ako su bili Talijani srednjega vieka kulturni narod, koji je oplemenjival druge narode to ni nikakova zasluga današnjeh Talijani, koji se moru samo sramit, da su uz takove kulturne predšastnike postali: „una masnada di malfattori“. Radje nego nam Hrvatom zmerat „barbari“ pogledajte na svoje Caserie, Brescie, Luchenie, Rubine i druge.

Talijanska kultura.

Naši istarski Talijani i čozotaki kapulari hvale i diče se svojom tobožnjom starinskom kulturom a nam Slavenom a navlastito Hrvatom zmeraju da smo divljaci „barbari“. Kad tamo, ča vidimo? Kuda god po svetu pridu Hrvati posvuda su poštovani i hvaljeni a Talijane mrzi svaki drugi narod na svetu. Da je ovo istina znaju najbolje oni naši ljudi, ki su po svetu hodili, osobito oni, ki su bili mej Talijani v Amerike. — Zašto pak mrze Talijane drugi narodi? — Mrze ih zaradi njihove krvoločnosti, lakomije na beči, radi njihovega nepoštenja i bezboštva.

Talijan ne pozna Boga ni Marije. Za beči će učinit svako zlo na svetu: ubit će vlastitega otca, zaklat rodjeno dete. Temu požividnenju talijanskega naroda krivo je pomanjkanje škola. Va ni jednoj zemlje nije toliko ljudi, ki ne znaju čitat i pisat koliko ih je va Italije. I ono malo škola koje imaju su prez svakega verskoga uzgoja. Iz škole su Talijani prognali vêru i Boga tako, da se va talijanskeh školah uzgajaju deca kako i blago prez veri i Boga.

Dopisi.

Iz Kastavščine. Sve kada god ščipne Krstić va svojoj Lažitorbe podeštariju kastavsku a od ove ne dobiva odgovora. Ja sam ovi dni pital nekeh gori ča bi reć da mu niš ne odgovaraju, pak su mi rekli, da imaju pametnejega posla, nego se s jednem Krstićem natezat. Ki će mu verovat neka mu veruje, a ne more bit drugo ako ne trubilo ale prodana duša. Pametni ljudi poznaju ga već dosti, njih neće on već pameti navadit.

Tako je nadrajsal tega dosti radi cimitera va Rukavce. Bilo je dosti ljudi puli licitacije pak su videli i čuli i znaju da je sve laž ča o njoj piše. To će posvedočit i riešenje rekursa ako ima zakona i pravice na svete. Intanto mi čekamo željno riešenje zač ni kamo već mrtveh zakapat, a da ni mačjeh intriga cimiter bi bil već gotov. To je opravil Slocarić svojem rekuršom i niš drugo. —

I va licitaciju od sajmišta zabadali se, da se je nekeh pul tega prevarilo. Kada temu ne beše, svi licitanti očitovali su pismeno, da njim ni niš krivo storeno bilo. — Nadalje napovedaju Kastavščine propast zač da se je zadužila 18 tisuć krun. Ako se je zadužila će ih ih vratit, njoj neće to bit težko. Zaduže se i drugi komuni više, kada tekući prihodi nisu dostatni za namirenje občinskih potreb.

Ča će se gradit škole, kapelanije, sajmišta, cimiteri, šterne, ceste itd. od Krstićevih multa ale od plaćila adicionali, kako ih on plaća?

Novu školu va grade platit će oni, ki su pod istu školu; sajmište će se va malo let samo splatit, jer će platit on ki prodava pak je tako i moralo bit, zač drugačije bilo već zabranjeno prodavat.

Ni istina da se plaća 6 po sto interesa, zač se je ceneje dobilo i to prez intabulacije, dok su drugi intabulaciju zahtevali. A komun kastavski ne mari da mu je ni solda komunala nikomu tavulano.

Krstić pita da kamo gredu beči ki se inkasaju za ovo i ono. Bil je ovo leto kako smo čitali va „Narodnem liste“ celi čedan oficial junte pregledat računi komunski i našal ih u redu tako, da je još junta očito pohvalila upravu občine. Bili su ti računi izloženi i svakomu občinaru javno 14 dan na uvid, pak ni jnijedan niš prigovoril. — Samo Krstić prigovara, ki niš ne plaća, zač tako mora aš to mu je art, za kega je plaćen. A da neč barem dozna kamo gredu beči, neka zna, da se je iz komunjske kase platilo još i pokop onega nedužnega otročića, kega se je pul Matulj ne dugo od Krstića onako nemilo razpančaralo. Pak ča je bil komun onemu kriv?

A mi vidimo, da se je ovega leta lepega dela na korist komuna storilo, ter neko doba skoro svaku nedelju bila budi kakova licitacija. Vidimo nove šterne pul Rubeši i pul Štefani; nova cesta od Rubeši do Ferlanije, od Žegota do Jardas, na kunfine u Kantride, pul Široli itd. novu školu za peti klas va grade, dogradnju škole na Brežcah, popravke va Rukavce, Zamete Zvoneći itd. novo veliko sajmište za blago, novu kapelaniju na Bergude itd.

A to sve košta novac!

Znamo da se je lepi del starega duga platilo a čuli smo kod zadnje sednice, da se samo za siromahe pasanega leta izdalo 5 do 6 tisuć krun a za špitale do 8 tisuć. A koliko se je ljudem prostilo na interesih itd. ča radi slabe letine i drugeh nevolj ne moru plaćat. A ča bi se sve s oneh tisuć storilo ča moramo plaćat za školske takse, pak kamo gredu oni beči, à? Kamo ako ne Talijanom va nikada puni žep. A za Lisinu i Lužinu se više ništ troši, lego iz njih prijimlje samo da ljudi laglje i cenije drva dobivaju. I dosti za danas.

PODLISTAK.

Pod puškom.

Napisao Evgenij Kumičić.

(Nastavak.)

Sutra dan u jutro, kad se vratismo na sedlo, odložismo Ernesto i ja puške i telečake, pa uzesmo razmišljati, gdje da potražimo dva, tri drvca, da svarimo crnu kavu. U taj par već se drugi vračahu iz odaljene šumice s drvom. Svaka dva vojnika imaju jednu kokošinu, pa ju nose izmienice. Naši momci zvali su kohmašinu, posudu za kuhanje, kokošinom. Uz Ernestovu i moju „kokošinu“ varila se i kapetanova kava. Kapetan zaželi mlieka, a Ernesto mu „pokorno“ javi, da ima za vrhom nekoliko kuća, pa da bi se tamo bez sumnje našlo i mlieka. Kapetan zapovjedi nam dvojici, da uzmemo puške i ploske.

Eto nas do mala u gajiću za vrhom. Bijahu tu tri drvene kuće, trošne, klimave, s nahcrenim krovom. Udjosmo u jednu. Čeljad sjedi oko ognja, što plamsa posred kuhinje, koja zaprema cielu kuću. Pod je crna nabijena zemlja, grede su čadjave, dim te guši, izjeda ti oči. Do ognja je čučnula Stana, te mieša kukuruzne „žgance“. Hrpa djece, dronjave i čupave, sjedi oko zdjele mlieka, pa čeka na žgance. Djeca se već naoružala drvenimi žlicami. Stana je zasukala rukave i uznojila se. Liepa, ubava i jedra, pričinilo mi se, kao da sije u onoj crnoj biedi i nevolji, što ju okruživaše. Kad banusmo u kuću, svi se lecnuše i presenetiše. Djeca stadoše vriskati i stisnuše se uz majku. Ta žena bijaše blieda i uvehla lica, te pognuta salomljena. Njezine velike crne oči bile su slične Staninim.

Stana nam natoči ploske mliekom. — Nismo imali drobiža da platimo. Izvadih dukat iz žepa i htjedoh ga dati Stanином otcu, čovjeku omašitu, brkatu i mrka pogleda.

— Razmieni mi, rekoh mu.

— Ne imam, da ti razbijem, odsiečе mi naglo, pa nas promjeri i prezavo i zvjeravo, a pogled mu nehotice uteče u jedan ugao kuće, gdje bijaše nekakva škrinja.

— Imaš, Jovane, imaš i srebra uz ono dva dukata, reče mu žena bezazleno.

On ju biesno ošinu mrkim očima, sav uzdrhta, škripnu zubi i grozna mu psovka pukne iz ustiju. Žena mu problieđi, pa nas preplašeno pogleda.

— Čuti kačko! Odakle meni dukata? Ne imam ja para! prodere se opet na ženu.

— A kako da ti platim mlieko? upitao sam ga.

— Tko te pita da ga platiš? Ja ne imam para, duše mi, ne imam! slegne ramenima Jovan.

Ernesto me značajno pogleda. Nismo se ogradili proti sumnjičenju Stanina otca. Nismo mu se ni čudili, nego slegosmo i mi ramenima i izpadosmo iz kuće.

Pol sata za tim pili smo bielu kavu na sedlu. Stražmeštar Marko gledao nas s nekim udivljenjem, čudio se našoj odvažnosti.

— Pa kako možete biti tako ludi? pitao nas.

— Ludi? uzčudi se Ernesto.

— Da ste pri zdravoj pameti, ne biste pili toga mlieka, ljuljaše Marko velikom glavom.

— A zašto? upitam ja.

— Ma kupili ste ga u turskoj kući. Možda je otrovano, dakako otrovano. Tko se čuva, Bog ga čuva, a ja se čuvam, pa se nikoga ne bojim. Vidjet ćete ako se pobijemo s Turci!

— Ali mi nismo kupili mlieka u turskoj kući, nego pri jednom „Morlaku“ reče mu Ernesto.

— Još gore! Sto puta gore! povika Marko zdignuv ruke u vis.

Ernesto i ja prsnemo u smieh. Marko me pogleda, zaljulja glavom i reče mi: — Ece, vidim da ne imate obitelji. Šalite se, šalite samo s ovimi ljudi!...

Oko podne pitao nas Marko, da li nas boli trbuh, a kad ga počesmo uvjeravati, da smo posve zdravi, hukne: „Hu, ma kakvi su vam ti želudci?“

Na onom sedlu ostasmo više dana, a bili su to crni dani. Spavasmo, kako se veli pod vedrim nebom, ali, na našu žalost, to je nebo većim dielom bilo zastrto gustimi oblaci, koji bi se izasnli na nas gotovo svake noći. Vrieme bijaše kišovito. Ja nisam brojio onih strašnih noći, ali ih neću nikada zaboraviti. Sad na sedlu, sad na glavicah ležasmo u travi, stisnuti jedan uz drugoga, pokriveni kabanicom preko glave, da zaštitimo oči od svjetlavine munja, što prosiecahu one crne oblake. Voda je tekla po sedlu, pljuštila nam oko lica i vrata, i drhtasmo na onoj planini, pokisli do kože. Pa još k tomu glad i izranjene noge od silna hoda. Hranu dobivasmo iz Banjaluke, no kadšto bi izostala i po tri dana. Bijasmo uvjek u „službi“, svaki smo dan, sad jedni, sad drugi pratili kola, hranu i municiju pet sati daleko, do prve stacije. Gladni i izmučeni hodasmo uz ona kola natovarena mesom, kruhom, pirinčem, svakojakom hranom, ali sve to bijaše u čvrsto zabijenih škrinjah. Kad bi se koja kola potrla, nama bi ogranulo sunce. Škrinje bi ostale na cesti a mi udri i razbijaj, da vidimo što je u njih. Najviše se radovasmo bielomu kruhu „cvibaku“, i mesu konserviranom u limenih kutijah.

(Nastavit će se.)

Domaće viesti.

Osobne viesti. U subotu dne 22. t. m. vje:čao se je u Iki naš prijatelj g. Josip Radić pomorac sa dražestnom gdjicom Marijo Marušić iz Ike, a dne 24. u Lovranu naš vrli učitelj g. Mijo Hajdinger iz sv. Matoja sa dražestnom gdjicom Marijom Batestin iz Lovrana. — Bilo sretno!

Veprinački izbori i Talijani. Talijani su va listah za občinske izbore u Veprincu učinili najveće sleparije, koje su se ikada na svetu dogodile.

Po savjetu c. k. poreznoga oficijala Schreibera su prijavili zadnji čas prvo nego su izložili listine za tri vela siromaha svoje stranke do 30 tisuć fijorini kapitala za rentni porez, ki njim se je — kako ni jednemu do sada — di:tum faktum odmeril tako da su ti tri siromahi na jedanput prišli iz III. tela va drugo. S tom sleparijom su hteli Talijani osegurat sebi pobjedu za II. telu. — Nego kako da ni to ni dosta Schreiberu, sada hodi neprestano v Ičići agitirat za Talijane. Za istinu ne znamo kade živimo. Temu gospodinu Schreiberu čini se da je slobodno delat čagod će.

Talijanske agitacije u Veprincu. Kako na drugem mestu javljamo obavit će se petak i sobotu občinski izbori va Veprincu. Talijanom se kako nikada još tresu brageše za te izbore.

Veprinčani su najme uvideli da ih talijanska pulitika šior Anžula vodi u propast pak su odlučili oslobodit se Anžula i njegoveh mameluki pak izabrat u komunu ljude, ki će gledat samo korist od občine. Ako se budu Veprinčani dobro držali seguro je da će Anžulu spodletet. Da je Talijanom jako teplo pod nogami vidi se po tem, da već i stari Dr. Minak okole agitira, da je Schreiber svaki dan v Ičićeh, da Costantini i Puović gredu svako malo v Reku na svet Krstiću. (Ča su tako šegavi, da njim je treba Krstićevege sveta? O povera Italija! Op. sl.) Krstić pak sam dolazi svako malo v Ičići kade imaju sednice „al Boschetto". Skometimo za sto fijorini, da će i večeras bit tamo. Oni ki bi ga imeli prijet i peljat va peršun te morda činit fintu da ga ne vide. —

Sve se je dakle dignulo, da Talijanom spasi občinu Veprinac. Veprinčani bi pak laglje stvari mogli dat Anžulu — talijanskemu hlapcu — vritujak, samo ako se budu junački držali. Ako nete, dogodit će njim se kako i Lovrancem, kade su njim Talijani va zadnjoj sedute zdignuli komunjski adicijonal od 40 po sto na 60 po sto. Zaludo je, kade Talijani zapovedaju tu je manjarija. Ki neće manjarije neka glasuje proti Anžulu i njegovem pajdašem.

Buduće pjevanje „Lovora" bit će u petak dne 28. t. m. a ne u subotu. Umoljavaju se braća pjevači, da dodju svi radi jednog važnog dogovora.

Večer sv. Mikule u Voloskom. Gosp. kapelnik Frisek ponudil se je, da će u korist božićnog drvca za družbinu školu u Voloskom priredit sa svojom glazbom jedan koncert u Voloskom.

Odlučilo se je, da ta koncert bude na dan sv. Mikule u večer. Sa koncertom bit će združena zabava sa predstavom. U dojdućem broju javit ćemo potanki program zabave.

Kade je Salo? Va bekarije, ćete reć. Znam i ja to da je pravo Salo va bekarijah al ja pitam za ono Jambrožinino Salo! Kade je? Vej si ga zlodej! Ja znam da ga žandarmi išću i na Kantride i na Pehline i pul Matulj i v Ike; ja znam da ga išću posvuda samo ne onde kade bi ga seguro našli. — Mane se para kako da se s njim igraju slepega miša, samo da Salo ni nikada slepi miš, nego vavek mačina. Kad bi samo hteli jednu noć prit malo v Ičići al pak k staroj na Matulji al morda i Vickotu na Pehlinu evo moje glave ako ga ne bi ščapili. Nego ča bi ga zlodeja sada z ovum zimun peljali va peršun. Bi morda nutre smrznul! Ča bi pak onputa Talijani prez njega — — —

Catilina. Va starem Rime živel je u vreme republike jedan lopov, razbojnik, lupeš imenom Catilina, koji je na svaki način bunil Rimljane proti republikanskoj vlade. Catilina htil je na svaki način da pride do revolucije samo da more onda va matnem zbijat i krast. Za svem tem, da je Catilina bil veli lopov ipak je imel puno prijatelji, ki su bili pripravni za svako zlo delo. —

U to vreme živil je va Rimu jedan pošteni učenjak po zvanju advokat po imenu Cicero. On je bil i senator va rimskem senate pak je i va senate i javno po cestah odkrival lopovščine ke je Catilina po gradu Rimu delal i upozorival je državnu vlast na pogibelj, koja preti republike od lopova Catiline. Baš krasni su govori, koje je Cicero držal va rimskem senate proti Catiline. Daj danas, daj jutra ipak je Cicero postignul da je državna oblast hitila oko na Catilinu i kad je videla da on pripravlja revoluciju proti republike, dala je zapoved, da se Catilina uhvati i hiti va tamnicu. Nego Catilina je imel i mej impjegati dobreh prijatelji (viš, viš malo, to je kako puli nas Salo op. sl.) pak su mu učinili špiju, da je oblast dala zapoved da se ga uhiti a Catilina kad je to doznal frknul je iz Rima ča. !

Drugi dan za tem je Cicero va senate najavil beg Catiline iz Rima z onemi znamenitemi besedami: Abiit, erupit, evasit excessit, ča bi se z jednom besedom reklo: vrag ga je odnesal. Misleć na Krstića neholeć pomisleli smo na Catilinu. — Kakova sličnost izmedju Catiline i Krstića; kakova sličnost izmedju ondašnjih i sadašnjih prilika! I mi smo do sada dosti grmeli proti Krstiću upozorujuć oblast na pogibelj koja javnemu miru preti od bunjenja puka po Krstiću. Oblast ni za to niš marila. Krstić je bil odsudjen na 4 meseca i pol tamnice. Oblast mu je nastup kazne pet puti produljila. Mi smo oblast upozorili, da toga ne čini jerbo da će Krstić pobegnut. Oblast ni za to marila niš. I u istinu Krstić je pobegal pak i mi ponavljamo ovde Cicerove besede: Abiit, erupit, evasit excessit — Salo! —

Talijanska bezobraznost. Da su Talijani a osobito oni v Istre bezobrazni do kraja to smo mi već sto puti dokazali. — Premda celi svet zna, da smo mi Hrvati v Istre va većine ipak bi istarski Talijani hteli da nam posvuda zapovedaju, da nimamo pravice niti govorit svojim materinskim jezikom.

Da je talijanska bezobraznost prevršila već meru vidi se takodjer iz ovega slučaja. — Nedavno bil je imenovan za ravnatelja c. k. hrvatske gimnazije va Pazinu profesor Kos. — Kao direktor gimnazije je takodjer član kotarskoga školskoga veća. — Va tom školskom veću je pet Hrvati, tri Talijana kako delegati junte i kotarski kapetan. — Na jednoj sednice toga kotarskoga školskoga veća je direktor Kos, služeć se pravice koju mu zakon daje govoril hrvatski. Radi tega su se tri Talijani tako naprčili, da su ostavili sednicu.

Ovo je dalo talijanskem zastupnikom v Istre povod da u bečkom parlamentu denunciraju direktora Kosa radi tega ča je imel kuraja na sednice kotarskega školskega veća va Pazinu govorit hrvatski, i da ga tuže ministru da dela hrvatsku politiku. Hoćete li veće bezobraznosti? Većina članova kotarskoga školskoga veća va Pazinu je hrvatske narodnosti pak talijanska manjina hoće, da zabrani toj većine da se služi svojim jezikom. — A zač to? Za to morda jerbo je do sada ta većina bila toliko popustljiva — da se ne izrazimo preoštro — da je manjine za volju govorila talijanski? Ili morda za to jerbo državni temeljni zakoni u Austriji daraju svim narodom i svim jezikom jednake pravice?

Po ovom postupanju Talijana neka naši ljudi svagde i na svakom mestu ravnaju svoje postupanje. Nas je v Istre većina. Po zakonu imamo pravo služit se svagde i na svakom mestu svojim jezikom. Talijan ako zna još bolje hrvatski neće sprogovorit ni jedne besede va našem jeziku nego kad se gre za tem da zaluži ki krajcar, zač pak da mi Talijanom za volju govorimo talijanski? Sve oblasti, svi činovnici v Istre moraju znat hrvatski ako ne znaju treba ih proganjat tako dugo dokle ih vrag ne odnese iz Istre va Čozu.

Ča budemo ponizneji i krotkeji, to više će nas pretiskat i proganjat. Ča budemo oštreji radikalneji to če nas se više i više rešpektirat. Talijan kaže: „Chi pecora si fà lupo la magna, ča bi se hrvatski reklo: ki je krotak kako ovca tega vuk pojede.

Blagoslov patra Liziriti. Sigurno se svi spamećujete kako je na 18. otobra ovega leta pater Liziriti blagoslivljal va Lovrane talijanski vapori. Mi smo valje rekli da će ta blagoslov urodit dobrem plodom, kako je urodil i pul signorine Jovanine. Prošli čedan je najme vapor „Cherso" od Unione Italiana ploveć preko veleh vrat zgubil gruju za svom pasarom. Bilo je malo jače buri zvan Plomina pak je „Cherso" s teškom mukom došal prez gruj i pasari va Cres.

Neki dan, na 19. o. m. je „La rana" delal regatu s crnem vaporom „Savom" pak mu je puklo neč va makine tako da je drugi dan moral poć va dock. S temi sforzi i regatami bi se moglo lahko dogodit da „La rane" pukne makina pak da gre sa onimi četirimi pasižeri vajer. Dakle čuvajte se ljudi.

Nedelju na 23. o. m. jutro je prišal „La rana" na Volosko, kade je puhala jaka tramutana. Vapor jo koštal kako kada je bonaca od vetra pak ga je tramutana tresnula va mul tako jako da je svom silom trupil s provom va mul, pak onputa šal s krmum va škojeru. Na jedannajst ur dogodila mu se je ista nesreća. Za sreću pak je bil na mule direktor Pegan ki je largal vapor od mula i tako zaprečil da se ni dogodila veća nesreća.

Kako se vidi Salov blagoslov nosi lepi plod. —

Velika fabrika za produciranje umjetnog leda početi će se raditi u Iki, a u tu svrhu kupljeno je zemljište. Akcioneri toga društva biti će samo domaći ljudi. Glavni hoteli i drugi trgovci zadali su riječ, da će se od te fabrike leda služiti.

Svakoga je dužnost da podupire domaću industriju.

Iz Kastavčćine nam pišu. U zadnje vrieme čuje se gusto puta, da su kojekakvi tatovi pokrali ili htjeli pokrast jednoga ili drugoga. Doznaje se, da su u jednoj noći bili na više mjestih. Kako se vidi, bit će tute veća družba tih noćnih ptičica, koje se boje danjeg svjetla i poštene raduje. Dobro bi, kad bi se više pazilo na različite potepuhe koji se klate po našoj občini. Nego žalibože bit će u toj nečastnoj družbi i domaće čeljadi.

Pred koji tjedan ulovila je žandarmerija na Halubiju jednoga vojničkoga bjegunca iz riečke posade. — Već mu je bilo pošlo za rukom, da mu je neka milosrdna ženica dala civilno odjelo. On ju je najme prevario, jer da je svršio svoju službu, pak da nema civilnoga odjela, a u vojničkom da mu je jako nepriličo putovati.

Kašnje da se je izrazio, da je za to desertirao, jer da je tamo trpio — glad.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru darovala je g. Kvirina Mohović 2 K mjesto božićnog drvca svojoj kćerci. Novac je izručen opatijskoj podružnici.

Nadalje poslao je g. Ivan Letiš, trgovac, sabranih po gospodji Serafini Tancabel iz Poljana u rodoljubnoj kući vel. g. žup. Pikulića u Dolnjojvasi za licitirane 2 jabuke 11 K. Novac je izručen mužkoj podružnici u Opatiji.

Trgovcem vina do znanja. Uzprkos silnoj suše ipak je u Sv. Lovreču Pazenatičkom bila srednja trgatba. Vino je izvrstno te ga preporučamo trgovcem. Imade na prodaju beloga i crnoga uz cienu od 12 do 14 forinti hl. Kupci neka se obrate na g. Josipa Širolu u Sv. Lovreču.

Razne viesti.

Samoubojstvo munjenega. Va bečkem špitale za munjeneh je bil neki privatni impjegat P. F. Kada mu je prišlo, počel je strašno matačit, da su ga morali svezat. Tako se je dogodilo i ovi dni. Svezali su ga, da se ni mogal ni maknut. Na jedan put su opazili da mu gre na usta krvava pena i kušćići mesa. Tužan čovek grizal je i jil svoj vlastiti zajik i kričal: „Ava, ma je dobro'" Duhtori su mu brzo dali kalmanti i drugačije nastojali da ga umire, ma sve zaman. Kada je zajik pojil, počel je jist ustnice. Najzada se je umiril i za par ur umrl od silnega gubitka krvi.

Za potopljenu „Iku". Kako znamo dne 19. setembra 1897. bila se dogodila pred rečkim portom vela nesreća, da su se investili dva vapora, od keh se je „Ika" potopila i s njum više ljudi. Kašnje su „Iku" zdignuli iz mora i prodali ju nekamo va Grčku. Sada je društvo Ungaro-croata dobila za škodu pretrpljenu od društva „Cunard Line," čigov vapor je „Iku" investil 50 tisuć krun i vrhu tega 7 tisuć krun za rodbine od potopljenih.

Kada je Bog stvoril — Adama? Učenjak Sir Joku Lightfott, podkancelar kambrižke univerze, studijal je 15 let po starehknjigah i sv. pismeh, ča zračunat, kada se je Adam rodil, to jest, kada ga je Bog stvoril. Najzada je proračunal, da je to bilo na 23. otobra 4004 let prvo Isusovega rojstva ravno ob 9. ure jutro. — Sada ki mu neće verovat, neka gre studijat sam drugeh 15 let.

Škoda da ni zračunal, kada se je naša nonica Eva — rodila.

Govore, da je to prepustil Krstića, da zračuna kada bude va katafiće sviril oni meseci, ča ih ima odsedet.

Okolo sveta na — bicikle. Neki Josip Barbul iz Gorice odputil se je leta 1900. okole sveta na bicikle. Ovi dni prišal je v Reku, kade je držal razgovor od svojga putovanja.

Krstić pak da će o pozime držat svojem trubilom razgovor od svojga — sedenja na kible.

Dobar planist. Neki Kamilo Bancia va Venecije da je vredan celeh 50 ur igrat ili sest na fortepian, prez počinut.

Salo da je na kitaru vredan još ki minut više.

Naši Amerikanci. Pasanega leta je prišlo ljudi s pod našega Cesara va Ameriku 171 tisuća 989 osoba. To je za 58 tisuć 599 duš više nego predpasanega leta.

Mladoženja prez nog. Ovi dni oženil se je va našem Bače jedan petljar prez nog za jednu peračicu. Ča takovega se redko kada pripeti, za to je bila navla ljudi va crekve, da se nisu mogli ni movit.

Ja mislim, po mojoj nemoj glave, da će još većega navla bit, kada se budu ženile — Mužgice.

Cela se občina seli. Občina Porto Maggiore kod grada Ferraza u gladnoj Italiji odlučila je, da te se detrinko svi ljudi preselit va južnu Ameriku, aš da njim ni već obstanka va Italije.

Bela rajon! A nas gleda Salo tamo zapeljat!

Biskup Nagel — to je tršćanski biskup govore, da će avancat za kardinala. Tomu se Talijani vesele, pak mu se već va svojeh gazetah raduju.

No sada barem znamo koliko je ur.

Dvajset i pet letnica da je sadašnji sv. otac papa Leon XIII. izabran za papu, će bit na 20. febrara budućega leta.

Samoubojstvo mladoženja. Va Bače imel se je ovi dni oženit neki učitelj Šuster. — Već je sve čekalo na njega va crekve, kada na jedan put pride glas da se je ubil. Razlog je bil samoubojstvu ta, ča je njigova buduća punica otela, ako će se oženit da zapusti svoju staru mater udovicu, al pak da mu neće dat kćeri. Kako je on silno ljubil svoju staricu mater, a isto tako i svoju dragu, ni se mogal odlučit, ku bi pustil, pak za to je va zdvojnoste zel sebe život. —

Slikar čudak. Prošli čedan umrl je va Lovrane va kuće Antonije Jačić neki majarski slikar imenom Irolino Toperczer. — Med njegovom robom našli su 100 slika portreta, predstavljajućih jednu te istu osobu. Čini se da mu je to bila nekakova draga ka je živila dugo od njega pak je valjada iz velika ljubavi prama svojoj dragoj cele dneve slikal samo nju. Čudna je ta ljubav u istinu.

212

Javna zahvala.

Za mnoge dokaze sućuti povodom smrti i pogreba naše nezaboravne nečakinje

MARIJE STEGU

izrazujemo ovim putem najiskreniju zahvalu svim rodjacima, prijateljem i znancem.

Osobito pak zahvaljujemo veleč. g. župniku monsignoru Zamliću, ženskoj podružnici družbe sv. Cirila i Metoda u Voloskom, koja je pokojnici postavila na lies prekrasan vienac, drugaricam pokojnice, koje njoj darovaše krasan vienac te mnogo doprinieše krasnom sprovodu, napokon svim onim, koji su dragu nam pokojnicu odpratili k vječnomu počitku.

Volosko, 25. novembra 1902.

Obitelj Stegu.

Oglas.

Iznajmljuje se u sv. Lovreču Pazenatičkom (Istra) jedna **kuća vrlo prikladna za trgovinu,** sa vrtom, konobom i zatvorenim dvorištem pred konobom. — Kuća leži kod same ceste te je u vrlo dobrom stanju.

Koji želi pobližih obavjesti neka se obrati na g. Ivana Matošović Simaja u Sv. Lovreču.

Br. 3803.

Oglas.

Uslied odpisa c. kr. kotarskog poglavarstva u Voloskom od 28. 10. 1902. br. 15775 III. ovime se do općeg znanja stavlja, da portugalska vlada dopusti pristajanje u portih Lourenzo-Marques i Beira samo pod sliedećimi uvjeti:

1) u Lourenzo-Marques, da se dokaže posjed novčanih sredstva za obdržavanje, kao dozvolu za putovanje u Transval ili da se ostavi 20 Lira;

2) u Beira, da se pokaže putni list na Rodesia i da se ostavi 5 Lira, ili da se dokaže pogodbu za radnju ili posjed od 50 Lira od kojih mora se ostaviti kod redarstvenog povjerenika 20 Lira.

Občinsko glavarstvo

VOLOSKO, dne 10. studena 1902.

Načelnik:

Stanger.

Za jedno veliko i dobro selo na Voloskom **išče se** **spolovar**

Popitat se u tiskarni V. Tomičić i dr. u Opatiji.

TISKARA

V. TOMIČIĆ I DR.

Kraj Občin. trga — OPATIJA — Telefon broj 60.

preporuča se za izradbu svih

knjigotiskarskih radnja.

Veliki izbor

posjetnica i novogodišnjih čestitka.

Umjerene cieno.

Odvjetnik

Dr. Matko Trinajstić

preuzeo je pisarnu

odvjetnika

Dra. Josipa Stanića

na Voloskom.

Zaštitna marka: Sidro.

Liniment. Caps. Comp.

iz Richterove ljekarne u Pragu

jest obće priznato kao izvrstno ublažujuće sredstvo za naribanje; dobije se u svih ljekarnah uz cienu od 80 h, K 1·40 i K 2.

Kod kupovanja ovog obljubljenog domaćeg lieka neka se uzimaju samo originalne bočice u škatuljah, koje imadu zaštitnu marku „Sidro" iz Richterove ljekarne, tada će se sigurno dobiti originalni proizvod.

Richterova ljekarna

„k zlatnomu lavu"

u Pragu I. Elizabetine ul. 5.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posudo) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39** — **Gra**nčija iznašala je **K 133.760·—**. — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Višekrat odlikovana s Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih narudžba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Sjećajte se istarske Družbe Sv. Cirila i Metoda!

Tvornica pokućstva

IGNACA KRON

dvorskog dobavljača

u Trstu, Via Cassa di Risparmio

utem. 1848. — Tvornica u Beču.

Cienici, uzorci, razjašnjenja, proračuni, nacrti šalju se na zahtjev badava.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurje oka.

Zdravo kapljice. Nenadkriljeno sredstv za sve želudčane bolesti.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet

Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u občinama: **Pobri, Perenići, Kućeli, Bregi i Rukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatorijuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospođje na Rijeci,** vicolo Germania br. 9, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Odgovorni urednik Petar Rubinić

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cieni mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk. kbr. 8.

Narodni list

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 49. Volosko-Opatija u četvrtak 4. prosinca 1902. God. III.

Veprinački občinski izbori.

Petak na 28. novembra obavili su se va Veprincu občinski izbori za III. telo a subotu 29. istega meseca za II. i I. telo.

Proti talijanskem hlapcom i domaćem izdajicam, ki na nesrećo Veprinačkega puka i cele Istre vladaju ovom nesrećnom občinom dignula se je domaća narodna stranka. Ista je stupila va borbu ne va ufanju, da će predobit nego poštenom voljom, da pokaže svoje nezadovoljstvo z dosadanjom občinskom upravom koja narod na toj občine poživinčuje. Znajući da su izborne liste stenfali Krstić, c. k. porezni oficijal Egidij Schreiber, Costantini i Puović tako, da od straha, da se ne odkriju sve njihove maganji nisu ih pustili ni prepisat znajuć, da je doktor Benatti dne 3. nov. donesal vreću beči za kupovat glasi, znajuć nadalje, da su pristaše sada vladajuće stranke, da prestraše puk jednomu od naših posekli svo trsje u jednom vinogradu, a drugomu važgali štalu, znajuć, da su talijanski hlapci pripravni učinit svaku slepariju samo da predobiju, ni se narodna stranka mogla nikako nadat, da će pobjedit ni va III. ni va II. telu. Ipak se je upustila u borbu u svim trim telima najviše radi toga jerbo je II. telo bilo za Kalabreze jako nesigurno. Kako smo i očekivali Talijani su u tretem telu predobili velikom većinom. Sveh izborniki u III. telu bilo je unešeno 400. Naših glasi je bilo va tom telu odano 61 a talijanaških 131. Velika razlika!

Nego ako se pomisli, da već 12 let nisu naši ljudi niti pristupili k izboru II. i III. tela moramo ipak biti zadovoljni, da je pul ovako žalostneh prilikah kako smo ih gore opisali i toliko naših ljudi došlo glasovat va III. tele.

Ovo je početak; treba samo nastavit započeto delo i nastojat puku raztumačit, da ih Talijani vode va jamu iz ke ih neće već ni jedan moć izbavit, ako se na vreme ne stresu talijanskega vraga. Zaludo je, narod je počel otvarat oči. — Talijani v Istre vladaju samo pomoću silneh beči, ki troše za izbori. Nego kad bude celi naš narod odprl oče onda neće već Talijanom pomoć beči.

Va drugem tele bilo je sveh izborniki 26. Dva od isteh nisu glasovali — Od teh 24 računalo se je na našu stran 13, a na protivnu 11. — Nego Talijanom je pomoglo do pobjede njihovo prevarstvo i izdajstvo trih naših izbornika. Kod samega izbora odbili su Talijani nezakonito dve naše pravovaljane punomoći a tri naša izbornika su zadnji čas nestala, odputovala, svakako dogovorno s Talijani.

Na dan izbora u jutro su najme odputovali upravitelj J. N. Scanavia, Ivan Letiš p. Viktora i Jakov Letiš iz Vasanske, za svim tim, da su dan prije čvrsto obećali, da će doć glasovat z našom strankom. Jasno je dakle da se je ovde dogodilo izdajstvo. Va I. telu pobjedila je naša stranka z trimi glasi većine i tako ostane stanje u občini kako je bilo do sada.

Proti nezakonitomu odbiću dveh naših glasi će naši rodoljubni Veprinčani učinit rekurš pak ćemo videt ča će bit. Teškom mukom i silnim troškom su Talijani još ov put pridržali oblast u Veprinačkoj občine. — Puno njim je pomoglo sleparstvo na koje ih je napeljal Schreiber, koji je u obće bil duša cele talijanske izborne akcije. On i nijedan drugi je naputil Talijane da su trim velim siromahom Veprinačkim prijavili po dvajset tisuć kruna kapitala, on i nijedan drugi je tu prijavu valje rešil i izdal platežne naloge za rentni porez.

Valjada će mu sada Talijani poslat dobru plaću. Zaslužil ju je. Zakon neka se pak hita pod nogi baš od onih ljudi, koji su nastupajuć službu prisegli, da će poštovat zakone. I ako je Talijanom šlo za rukom još ov put s prevarstvom i z beči spasit sebi vlast va Veprinačkoj občine ni dugo čas kad će njim za vavek odzvonit va toj občine jerbo je veprinački puk već sam počel govorit: „slepi su progledali gluhi su čuli".

Ovem našem vrednem domorodcem ki su kod oveh izbori na sve moguće načine nastojali, da izbori izpadnu na ča veću korist celega našega naroda a navlastito veprinačkoga puka neka bude u ime ovoga izrečena iskrena zahvala. —

Domorodci Veprinački! U višnji srdca! I ako vaš trud ni bil sada još okrunjen uspjehom, ustrpite se i ustrajte, naša stvar, naša stvar mora pobjedit, jerbo je pravedna i Bogu mila.

Dopisi.

Iz Mošćenic. Na 20. novembra obdržavala se je občinska sjednica puli nas va Mošćenicah, pak ćemo Vam malo gospodine uredniče opisat kako je pasalo na toj sedute, i prosimo vas da ovo štampate u naš dični „Narodni list". Dakle čujte!

Našega glavara ni na ovoj sedute bilo aš jušto on dan je bil neč „obolel" pak je na mesto njega predsjedal kunziljer Maras, ali mu se je to nekako čudnovato činilo tako da ni bržan ni znal reć da je seduta otvorena.

Nu pustimo to ča i homo na stvari o keh smo namisleli Vam pisat.

Dakle najprije nam je g. Piero sin od potešta pročital jedan dopis od junte iz Poreča, u kojem ista zahtjeva da raprežentanca ima odmah imenovati novoga tajnika i blagajnika (sekretara i kasera) ljude koji su učeni, koji poznaju zakone, te koji su sposobni obavljati komunske stvari, jer — kaže junta — računi su u „podpunom redu" ali uz najbolju volju i marljivost našega glavara on već ne „može" obavljati ove težke stvari. Ovako slavna junta pokle je njezin pouzdanik g. Bradičić pregledao naše komunske račune. Ste malo čuli á? ¡Mi smo pred zadnjimi občinskemi izbori govorili, da je naš sadanji glavar prestar i nesposoban za obavljati težke dužnosti tajnika i blagajnika, a onda neprijatelji puka su istoga bunili i varali da ćemo mi naprtiti komunu velih troškova, jer da ako mi predobimo, da ćemo imati više potroška za tajnika i blagajnika. I druge laži i huncutarije su govorili keh bi se sramil i najzadnji cigan, ako ikoliko poštenja ima u sebi. Sada vidite, mi imamo pravo, jer ča smo mi onda govorili, sada se je dogodilo. I unapred mi ćemo imati pravo, jer ki pošteno dela i govori i sam Bog mu pomaže.

Treća točka dnevnoga reda bila je: potvrda konačnih računa za g. 1901. I ovi računi bili su raprežentance pročitani iz kojih smo doznali stvarih koje ne bi smele biti. Na prvoj sjednici iza konstituiranja sadanjeg zastupstva, na predlog zastupnika Josipa Rubinića bijaše odlučeno, da raprežentant koji ide po komunskom poslu, neima uzeti za žurnadu više od jedne forinte na dan a naši kunšiljeri Maras i Lukež leta 1901. su hodili obahajat ako je na trsu filoksera (aš oni se u filokseru sila razumeju. Ah! povero mondo!) pak su lepo zeli za žurnadu svaki dva fijorina a ne jedan fjorin kako je bil odlučen. Pak još Maras vavek predika, da valja komunu korist gledat. — Ovo je komunu korist ča ne? Ovaj isti Maras se je tužil na sedute da on puno karti na občine podpiše za niš, ma da neće već nijedne bez plaće. Ovo je fanjski kunšiljer ča ne? Ovakovi i ovim slične izberite dragi moji mošćeničani pak ćete videt kamo ćemo prit. —

I oni raprežentanti ki su na dan svetoga tiela hvala i čast mu budi, nosili baldekin, čineli su si za to platit svaki jednu krunu, dočim drugdje to nose kunšiljeri za čast. Dakle vidite kako su ovi ljudi interesoži. Sramota.

Na ovoj sjednice smo doznali takodjer da kunsiljer Aleksandro Krnetić iz Drage inkasira takse na sajmu sv. Marine u Dragi i od istih troši novac na svoju ruku — kako on govori — za komunske potrebe, bez da potešta o tomu vodi računa, jer u računima toga nema. Mi se ne čudimo toliko Šandru, jer on je brižan, on ne zna što su te stvari, nego se čudimo našemu glavaru kako može dopustiti ovakovi abusi. — Ča ovakovega se može samo kod nas u Mošćenicah dogoditi i nigdje drugdje. Da je koji od naših ovdje potešta, pak da se ča ovakovega dogodi, pomislite malo ča bi ona plaćena talijanska hulja, onaj lupež i prosti tat tudjega poštenja pisal va svojem gnjusnem foje. On bi pisal svako zlo. Dignul bi nebo i pakal proti nama. A mi? Mi samo stvar ¡konstatiramo i opominjemo one na koje spada, da se više ne dogadjaju ovakovi škandali.

Još smo doznali, da je nekemu Schreiberu na Voloskom potešta platil 100 krun ča je za občinu uredil nekakve ekvivalente. Mi ne znamo koliko je g. Schreiber merital za to uredit ma znam da je g. Schreiber desni prijatelj plaćenoga talijanskoga hlapca Krstića i našega glavara. — I to nam je dosta — —

Na sjednici obdržavanoj dne 30. augusta ovo leto bilo je odlučeno sa jednim glasom većine da se za leto 1903. ima stavit daciju na vino. Sada je ovu stvar otel potešta stavit va proračun za leto 1903. ali naši raprežentanti su se i sada protivili ovomu adicionalu, jer ga nije potreba, a škodio bi puno puku, i uzpjeli su, jer stavljen predlog raprežentanta Josipa Rubinića na glasovanje da se ovaj adicional ima brisati iz proračuna, bijaše prihvaćen sa tri glasa većine. Krstićevci su ostali opareni kao da bi ih vrućom vodom polel, pak govore da će proti ovom zaključku rekurirati na juntu, dapače nekoji su zahtjevali da bude opet sjednica za istu stvar. Pak još te nam reć da nisu bržni. — Ah! povera Bellona! Ma čemu će se sviet smijati kada budu pantaloni crknuli?

Još je bilo zaključeno, da se ima razpisati natječaj za tajnika i blagajnika uz godišnju plaću od 1200 kruna. Isti mora poznavati hrvatski i talijanski u pismu i govoru a eventualno i njemački. Prednost imati će oni, koji su do sada služili u ovoj službi ako se izkažu sa dobrimi svedočbami.

Odlučila se je takodjer i plaća glavaru. Njegov prijatelj Maras predlagao je da mu se da 600 kruna na godinu. Buškarona! Vidite kako bi ovi ljudi prijatelju dobro učinili, a bez da prije promisle od kuda će to siromah plaćat. Ali mu ni valjalo jer za malu občinu kako je naša plaća potešte je previše 600 kruna jer neće imati posla, pošto će imati sekretara, kasera koji će sve raditi pa zato raprežentanca mu ni odlučila nego 250 kruna na leto.

A sada ako potešta neće služit za ovu plaću, neka zruči, pak će raprezentanca izabrat drugega, ki će bit još za manju plaću nego je njemu odlučena.

Do vidova Vaš
Istinović.

Veprinačke izborne iskrice.

Kako na drugem meste javljamo, obavili su se petak 28. novembra občinski izbori za III. telo va Veprincu. Sve ča je pametno, pošteno i neodvisno glasovalo je proti talijanskoj stranke a za talijansku stranku glasovali su ili podkupljeni ili zavedeni i prestrašeni ljudi, kem se je petak na obrazu videlo, da ne glasuju rado za talijansku stranku ma da moraju. Talijani su te svoje mameluke za plaću dobro pogostili. — Četrtak na 27. novembra za polne prišlo je najme z Reki u Ičići 5 panari smrdljiveh rib, ke su va rečkoj peškarije škartali, 100 pinak kruha i 25 kil mesa. (Smrdljive ribe su bile valjada za priproste ljude a meso za kapitalisti à la Zvana i Gašparić op. sl.)

Petak na 4 ure jutro su va oštarije „al Boschetto" počeli već frigat ribe. Svi Ičići su od te smrdljive ribe zasmrdeli. Kad su počeli izbori počeli su prihajat i gosti va Boschetto pak ala na smrdljivu ribu, ku ne bi bil seguro ni jedan četveronožni mačak požeral.

Oni siromašni zavedeni kmeti iz Veprinačine dobili su za plaću, da su opet jedanput Talijanom za volju hitili pod noge materinski jezik, nekoliko smrdljiveh rib i morda litru kakove bersi a oni lopovi koji siromašni puk varaju i proti vlastitemu rodu puntaju dobili su Bog zna koliko beči. Oni pošteni Veprinački kmeti, ki su glasovali za domaću narodnu stranku su kako pametni ljudi nakon izbora šli doma ili ako su popili mericu su ju pošteno od svoga platili. Neka njim ne bude žal. Više vredi dobar glas nego zlatan pas.

Oni talijanski gladi, ki su se prošli petak kod Boschetto davili smrdljivemi ribami će ih seguro dugo na štumihe imat,

213

zač od Boga prokleto ne more bit ni jednemu zaprijeto — a da je prokleto ono ča se za izdajstvo prime to valjada svaki zna. Jude, Jude, prokleto vam seme i koleno.

* * *

Dakle Veprinački izbori počeli su petak žerilom smrdljive ribe i gnjusnega gulaša. Izborni čin sam tekal je dosadno i leno. — Pomislite od 400 izborniki va III. telu glasovalo ih je samo 192 dakle niti polovica za svem tem, da je dan prvo Tone Gašparić po Veprinaščine grmel: svi moraju prit glasovat, ako jedan fali smo propali". Na četire ure za podne je šjor Anžulo javil rezultat izbora ovemi besedami: „Istarska stranka" 161 (živeh i mrtveh) a „druga stranka" 61.

Ako je samo Anžulova stranka „istarska" onda je ona „druga" tirolska, ča ne Anžulo? Naši izborniki su veselo pozdravili ovaj rezultat kako prvi korak va bolju budućnost. Talijanski prodanci pak su pokunjeni i opareni hodili va oštariju Boschetto. Ne znamo al ih je trbuh bolel od požerane smrdljive ribe ali ih je bolela kušjenca da su se za zdelu ribi i litru vina prodali. — Bit će i jedno i drugo.

* * *

Sobotu jutro od 9. do 12. ure bili su izbori za II. telo. S Kalabrezi složili su se skoro svi s Nemci proti našoj narodnoj stranke. Najviše su za Kalabrezko-Nemšku aliancu delali Kvita i Grüsser.

Ova dvojica su rekli da je Istra talijanska a jednemu peku zastrašili su, da ako ne gre glasovat s Talijani, da se neće več pul njega služit s kruhom. I ta siromašni pek bil je od te dvojice baš prisiljen poć glasovat. I tu ćemo si zapametit. Nego sve to strašenje njim ne bi bilo niš pomoglo da nisu Talijani opravili da su Ivan Letiš i Jakomo Letiš iz Vasanske namesto poć glasovat pobegli v Reku.

Neka spomenuta dvojica zapamete da je proklet izdajica svaki domovine. Nedao Bog izdajicam za života ni mira ni počitka a zemlja njim jedan put i kosti izbacila. — Izdajice će proklinjat njihovi potomci do devetoga kolena. — Vrhu tega jesu talijanski hlapci od izborne komisije odbili protuzakonito dve naše prokure a dva njihova su glasovali proti zakonu. I tako su po staroj talijanskoj sleparskoj navade i po Costantinovoj nauke dobili i u II. telu Talijani. —

* * *

Dokle su se u Ičićih vršili izbori za II. telo sedeli su v Reke va „Caffe Maritimo" Ivan Letis, Jakomo Letis i Krstić. Krstić pita Ivana Letiš: ča mislite će talijanska stranka dobit u II. telu kad ste vi dva pobegli? a Ivan Letiš njemu: „Seguro da će naša talijanska stranka pobiedit za to sam i pobegal od izbora". Na to mu Krstić da ruku i reče: „Evviva l' Istria!" a Letiš: „Evviva dr. Krstić!"

(Pred 15 dan hvalili su se neki veprinački Talijani a mej njimi i Zvana da su Hrvatom zeli najdebljega prasca. I va istinu nisu lagali.)

* * *

Za vreme izbora za II. telo bil je va podeštarije i talijanski konsul na Voloskem dr. Ettore Costantini za svem tem, da ni imel nikakove pravice tamo bit. Svaki čas je izborna komisija pustila tamo poglavitega gospodina kapitana Manussi na cedilu pak je šla svetovat se s Costantinom.

Tako se je zgodilo kad je prišal glasovat gosp. dr. Stanger za grofa Mierosowsky; tako kada je htel glasovat g. Petar Jurković z jednom prokurom od Ane Koch. Costantini je odlučil, da nimaju glasovat ni jedan ni drugi a komision je samo kako portavoce od Costantina javil da g. dra. Stangera se ne pusti glasovat zač da ga komisija ne pozna kako administratora g. grofa Mierosowsky, za svem tem da njim je dr. Stanger stavil pod nos dekret od kapitanata s kem je bil imenovan za administratora spomenutoga grofa.

Malo za tem došal je neki magjar Fridmann bez nikakovega dekreta glasovat za Samuela Kelsen a komisija ga je protuzakonito pustila glasovat. Talijani vavek računaju:

Coll' arte e coll' inganno
Si vive mezzo anno;
E coll' inganno e l' arte
Si vive l' altra parte!

* * *

Svi ki su glasovali za talijansku stran osobito oni tretega tela bili su prez nikakovega koraja. Nisi čul od njih ni glasa. Ov put ni trebalo ni žandarmi ni pulicaji. Koliko razlike od zadujeh izbori za petu kuriju! Naši izbornici su se talijanskem prodancem i rugali i pomilovali ih. Kako neće? Dokle kapurioni Gašparić, Zvana e compagnia dobivaju na stotine, siromašni kmeti moraju za četire smrdljive ribi i litru vina glasovat proti svojem rodu i jeziku a za talijanske podrepnice. Veprinčani i Poljančani kad ćete otvorit oči i spoznat talijanske sleparije?

* * *

Najljepša pak je kako čifutski „Piccolo" od nedelje piše od veprinačkeh izbori. On laže, da su do sada va občine Veprinačkoj zapovedali Hrvati a sada da su Talijani predobili.

Neki dan pred izbori je pisal da će se va Veprincu proti hrvatskoj stranke borit istarska stranka. Sada kada su izbori svršili piše očito da je predobila talijanska stranka? Čujete vi Gašparić i Andretić ča ste vi sada na jedan put postali Talijani?

Isti „Piccolo" piše za Veprinac ili kako ga on krsti Apriano da kade se je do sada vijala hrvatska trobojnica, tamo da će se od sada vijat zastava talijanske kulture. Valjada je Piccolo mislel s temi besedami, da će se od sada naprvo još više po razbojničku trsje seć i palit kuće nego su to talijanski banditi do sada činili. — Va dvanajst let ča imaju najme ti „Piccolovi" Talijani veprinačku občinu v rukah nismo videli drugega ploda talijanske kulture nego ta: da pristaši talijanaške stranke seču političkim protivnikom trsje i pale kuće, da ne mare za crkvu ni za Boga, da proklinju kako Turci, da ne poštuju ni starejeh ni svetovneh ni crkvenoh oblasti.

To su plodovi talijanske kulture va Veprincu.

* * *

„Piccolo" dakle piše, da je talijanska stranka predobila Veprinačku občinu. Ako se ne varamo ta članak va „Piccolu" o Veprinačkeh izbori napisali su Salo i Costantini samo da se pred talijanskom strankom va Trstu i Istre poštimaju kako oni ovde za tu stranku delaju. Za to i lažu va tem članku, da su Talijani predobili občinu dokle svi znamo da su i do sada imali talijanske podrepnice va Veprincu dva tela a naša stranka samo jedno telo.

Pišuć dakle, da je talijanska stranka kod oveh izbori predobila občinu lažu bezsramno. Nego nije ni čudo jerbo u laži ih začela majka njihova a u laži će i umrieti. Zašto nisu pisali „Piccolu" da je kod ovih izbora naša stranka za prvi put stupila va borbu u III. i II. telu i da je postigla lepi uspjeh. Zašto ne pišu da od 400 birača ni ih bilo za njih nego 131 za svem tem da su potrošili tisuća i tisuća. Zašto ne pišu da je od oneh 131 ki su va III. tele glasovali za talijansku stranku više nego polovica to storili od samega straha, da njim talijanski plaćeni banditi ne važgu kuće ili ne poseču vinograde? Za to ne pišu jerbo se srame pisat i priznat istinu. Mogli su pisat va „Piccolo" to, da talijanaška stranka va Veprincu propada jerbo da je i veprinački kmet počel odpirat oče. Dà, nego da su to napisali ne bi bili več kurili s Trsta i Poreča beči.

Domaće viesti.

Počast. Subotu večer, kako na predvečer imendana našega obljubljenoga načelnika dra. Andrije Stangera priredilo mu je pjevačko društvo „Lovor" serenadu pred njegovom Villom u Voloskom. „Lovor" je odpjevao Zrinsko-Frankopanku, Domovini i Jurišićevu poputnicu uprav oduševljeno i skladno. Nakon što je „Lovor" odpjevao prve dve pjesme išli su društveni odbornici, da izraze načelniku čestitke društva. Na to su načelnik i njegova milostiva gospodja pozvali sve pjevače u kuću te ih gospodski pogostili. — Nakon odpjevane treće pjesme uzkliknuli su pjevači trokratni urnebesni živio dr. Stanger, a publika koje se je bilo na cesti mnogo sakupilo ponovila je taj uzklik. — Društvo „Lovor" je na taj način odužilo se svojemu dobrotvoru.

Zabava u Voloskom na Mikulovu. Kako smo već javili bit će subotu na Mikulovu u družbinoj školi (dolnja dvorana) zabava sa koncertom deklamacijom, pjevanjem i predstavom.

Program bit će sledeći:

1) Smetana: Ouvertura k operi „Tajemstvi" svira glasba. 2) Deklamacija pjesme Domovini od Gjure Arnolda. 3) Beriot: VII. koncert za gusle izvadja g. Jara Markucci. 4) *a)* Zajc: Utjeha domoljuba, *b)* Warmolov: Ticho po pešine, ruska romanca pjeva gospodjica Frida Frisek. 5) Lehar: Ruski seljački plesovi iz opere Kukuška. 6) Zajc: Potpouri iz opere „Zrinjski". 7) Wronski: Poljske pjesme. (Točke od 5—7 svira glasba). 8) Predstava šaloigre „Virginija". — Prosta zabava.

Imamo zahvalit gospodinu kapelniku Friseku, da nam je moguće priredit ovu zabavu na korist božićnoga drvca za našu školu u Voloskom. — Gosp. Frisek nam je najme dao bezplatno svoju glasovitu kapelu i odredio da će na koncertu pjevati njegova dražestna kćerka gospodjica Frida. Lanjsko leto sakupljalo se je po kućah za božićno drvce za djecu naše škole u Voloskom. — Ovo leto priredjujemo našim domorodcem koncert, da se barem za one novce što ih daju za našu siromašnu dečicu i malo pozabave.

Postavili smo članarinu samo od 1 K na glavu nego smo segurni, da će naši vredni rodoljubi drage volje platit i više kad pomisle, da je skoro sto dece u našoj školi od koje se mora svakomu nešto kupit. Preporučamo našem vrednem domorodcem da pridu svi na ta koncert i da svaki po svojeh moćeh plati preko ustanovljene ulaznine. Program je tako lep i bogat da vredi platit 2 krune samo za sve to vidit i čut.

Pjevanje „Lovora". Pjevačka vježba u subotu odpada radi koncerta što ga priredjuju u Voloskom. Buduća vježba u utorak dne 9. o. m. Tamburaška vježba danas u četvrtak.

Silvestrova večer. Za Silvestrovo pripravlja naš „Lovor" veliku zabavu s prestavom, pjevanjem i tamburanjem. Kako čujemo bit će to jedna jako lepa zabava, pak već to danas s veseljem javljamo onim, koji se budu teli te večeri lepo zabavit.

Neka Lovranci plaćaju! Va zadnjoj svojoj sednice naša je raprežentanca odlučila, da ćemo morat plaćat budućega leta 20 po sto adicionali više nego do sada — dunke do sada smo plaćali 45 po sto a sada 20 više to ćemo dunke plaćat sada 65 po sto.

Toliki adicionali se va Lovrane još nisu plaćali. A i onda kada smo imeli 2 segratarija dokle smo najme bili združeni sa Moščeničani i sa Bersečani, nismo nikada toliko plaćali. Sada imamo samo jednega sekretarija a druga plaćila se nisu povećala, kuć se je nekoliko pogradilo i velikeh ke sve plaćaju komunu svoji adicionali. Komun ima sada i beči keh prije ni imel od kojeh dobiva interesi pak svejednako adicionali su narasli na jedanput za 20 po sto. — Do leto dan te nam naši sudci adicionali još dignut a kamo ćemo mi po svi ti beči? Va Opatije i na Voloskem kade nimaju talijanske podeštarije i kade su za vremena izbori ljude Talijani strašili da će se plaćat od ženi, od poneštri, od kokoši i ča ti ja znam još od česa, ako Hrvati dobiju občinu v ruki nimaju adicionali veći od 40 po sto a puli nas kako vidite 65 po sto.

Dobro jadrimo po boštrića, ako gre još tako napred ćemo morat najbrže pod Talijani plaćat ono ča su na Voloskem strašili da će se plaćat pod Hrvati.

Vi Kobula, Juran i Klemente vidite kamo nas pelja vaša talijanska pulitika? Naši vapori da jako lepo navigaju zač da je na njih vavek puno mesta da se more barem po njih šetat. — Ako se više plaća nego na oneh od ungaro-croati ma barem da se ima i više mesta. Va kase od vapori da je več velika bura ma sve jedno da se direktori hvale da im posal dobro gre. Ja verujem da gre morda kemu posal dobro ali neznam ako će poć i onem ki su akcije kupili. Meni se sve para da će najzada bit sa našemi vapori kako i s kazinom v Opatije. — Ov čas sam još čul da se je Ferdinando zahvalil na časti od prezidenta od naših vapori ali neznam ako je istina. — Dobro smo počeli kad se počme najprvo glava rušit. Ako gre Ferdinando poć će sigurno još ki za njim a najzada će poć i vapori gambe levade. Da bi tako ne, kako će! Govori se još po Lovrane da se Ferdinando misli zahvalit i na Podeštarije zač da je več sit te kumedije — al ja sam i prej znal da će tako bit. — Bit podešta kade drugi zapovedaju je malo težko a Ferdinando da ni naučan bit buratin dove comanda Blejamin.

La Rana.

Slavnom c. kr. zemaljskom školskom vieću u Trstu na znanje. Lovran i Lovrana to su stariński nazivi za Lovran, to su službeni nazivi c. k. vlade.

Neki „mudrijaš" u Poreču počel je zvati Lovran — „La-u-rana", pak eto ti svi poperdili su posvud pisali La-u-rana mjesto pravo ime Lovran-Lovrana.

Ovih dana slučajno sam dobil va ruke nekoliko školskih svjedočba od talijanske škole va Lovrane, pak sam se začudil da se va njih piše Laurana mjesto službeno Lovrana, te da pučka (ne komunska) škola ima takodjer i pečat „scuola popolare di Laurana".

U javnosti — barem kod službenih osobah — takve neslužbene nazive moralo bi se odstraniti, za to pozivljemo ovime slavno c. kr. zemaljsko školsko vieće da dade nalog ravnateljstvu škole u Lovranu da bezodvlačno promjeni na pečatu rieč Laurana sa pravim službenim nazivom Lovrana te da se istoj zabrani rabiti u buduće rieč Laurana mjesto Lovran, drugčije udariti ćemo u druge gusle.

Krive mere. Va rečkeh fojeh čitamo da je rečka pulicija sekvestrala nekem trgovcem njihi peži a med temi trgovci da je i neki Luciano Penso, ki ima trgovinu negde na Mlake i puli kega se je našlo da mu je mera slabeja za 20 dekagrami po kilu. — Kod ovog trgovca se je služilo a i sada se služi više naših Kastavaca, kojim mi preporučamo da se čuvaju takvih trgovac, koji varaju brižnega kmeta da i sam ne zna kako. —

Iz Ike nam pišu da je u talijanskoj školi u Lovranu imenovana za ravnateljicu te škole tamošnja učiteljica g. Ida Pertot koja je jako izvrstna učiteljska sila.

Ne znamo ako će se temu imenovanju odat naš „vredni" ex dirijente, ki sada gubi tu kariku:

Nam ni ni malo žal, zač će barem — dokle ne bude razdeljena naša hrvatska škola — školske knjige ke su bile odredjene za hrvatsku školu, sada po novoj ravnateljice bit redovito izručene učitelju hrvatske škole, ne kako do sada po starem dirigentu, kemu od Voloskega do Lovrana su se izgubile.

Naše nove mlade tamburašice marljivo uče tamburanje te najvećom požrtvovnošću — ne plašeć se ružnog vremena — polaze u Lovran tamburašku školu.

Samo napred naše dične sokolice, učite marljivo i ustrajno te nas razveselite koliko prvo sa jednom veselicom tu kod nas va Ike. Živile!

Kako Krstić franjki plaća. Ni temu davno da je eksekutor z Voloskega teral Krstića za zastanke od franjak i to za patente 81 krunu 23 helera, rendite 27 krun 20 helera a za tase 3 krune i 30 helera, sve skupa za 111 krun 73 helera, pak ča je opravil? Niš, zač ga je splatil s tem, da on niš nima i da mu ne more niš zet.

Zač mu pak ne zamu patentu, kada je ne plaća? Mi znamo da nam drugem ne bi tako lišo pasalo. — Mi znamo da su jednoj udovice pul Jušić ovo leto zeli pa-

tenta od oštarije, ka ju je redovito plaćala i ka je s tem komać svoju siromašnu decu hranila. — Zač jednomu ovako a drugemu onako? A baš za tu udovicu znamo, da je Krstić desti nesreće prouzročil pokojnemu njoj mužu ča ga je spravilo i prej dobi va grob. —

Lovranske stvari. Čujemo da koncem školskega leta će se va talijanskoj škole puno tega promenit.

Učitelja lovranca g. Lenaca da će se odstranit od lovranske škole. Mesto g. Lenaca da će prit za meštra neki Slama (puro sangue!) ki da je bil — kako smo čitali va porečkoj babi — va disciplinarnoj kazni radi nečesa — taj da je „predileto" našega dirigenta, pak delaju sve, da se odstrani g. Lenac.

Nam ni stalo niš do talijanske škole — magari ako će zet za meštri sami kalabrezi, nam je da rečemo istinu i ča je pravo. Drugi put više.

Kako talijanski fredentisti časte Austriju. Kad se je ono neki dan talijanskemu kralju porodila druga kćer Mafalda kako piše rimski „Corriere della Sera" talijanski študenti hodili su po gradu Rimu va procesije noseć zemaljske zastave (bandere) Dalmacije, Istre, Trsta, Gorice i Trentina. Kad su s temi zastavami prišli pred kuću va koj biva austrijski poslanik (ambašadur) počeli su ti talijanski študenti fikat, tulit, proklinjat Austriju i našega presvetlega Cesara, kričat, da naše provincije od kojih su oni nosili zastave spadaju k Italije i sto drugeh grdeh stvari.

Mislite da ih je pulicija va Rime va tem njihovem pljuvanju proti Austrije, toj vernoj saveznice Italije, mutila. A jok! I va Beču su za to doznali a mislite da se je ki za to maknil? Boga je!

A neki dan je neki talijanski mulac va Zadre da ocrni Hrvate, hitil pešćicu blata na tabelu od talijanskega konsula va Zadre pak je valje austrijska i talijanska diplomacija bila va delu. Talijanski konsul va Zadru tekal je pritužit se guvernaturu. Guvernatur je tekal konsulu pitat oprošćenja. Policija je iskala po moru i po kraju Hrvata, ki da je oblatil tabelu talijanskega konsula.

Inšoma: konfuzion na koverte. — Za blato pak ko se v Rime hita na naše cesarstvo na našega Cesara, na našu svetlu krunu za to se ni jedan ni ne škomponi. Nam se u istinu čini da ne živemo već va Austrije, nego da smo: una provincia d' Italia. I još naši trubasti zapućeni, zavedeni i teštardi ljudi neće da vide kamo nas pelja talijanska politika v Istre. Če već pregledat ale kad bude već prekasno.

La rana i Cherso gredu in ordine. Tako piše Salo va svojoj zadnjoj špudaćere. To znamo da gredu „in ordine in malora." — Salo misli u istinu da su svi ljudi ćuki kako oni njegovi trubasti mačići, pak piše da su talijanski vapori vavek puni a oni od ungaro-croate vavek prazni. Ki se je samo jedan put, od kada je konkorenca, peljal v Reku mogal je osvedočit se, da je protivno istina.

Vapori od ungaro-croate su vavek puni a talijanski vapori al nimaju ni jednega pasižera al ih imaju samo toliko, da bi se ih moglo na prsti prebrojit. Za to i su brodarine na talijanskeh vaporeh draže zač ima čovek barem mesta šećat se po njih. Nego njim je svejedno: voze prazni ale puni. — Jedan njihov direktor se je hvalil da njim porečka junta dava tisuće fijorini na mesec subvencije. — S tom subvencijom moru slobodno i za niš vozit. Siromašni istarski puk neka plaća provincije adicionali za takove bedaste i nepotrebne stvari.

Ni dosta da plaćamo z adicijonali nepotrebnu talijansku gimnaziju va Pazinu, ni dosta da plaćamo železnicu Trst-Poreč, za ku sam „Piccolo" piše, da vozi samo „tempo permettendo", ni dosti da plaćamo Kratića i njigovu špudaćeru, ni dosta da plaćamo svi talijanski pojideži, sad moramo Talijanom za volju plaćat i poperdilske vapore. Siromašna Istra, va keh rukah se nahdjaš! I još neki naši trubili neće nego da bate za te Talijane, ki će nas do malo po svem svega šundrat.

Dobro su mu odbrusile. Neki dan su dve ženske iz Kraja čekale na Voloskem mule na vapor ki pride z Reki okol trete za podne. Kad je prišal poperdilski vapor te ženske se nisu htele ukrcat nego su čekale onega cenejega. Jedan mornar od poperdilskega vapora njim je rekal: „Ala hote s nami ča vas je strah ćemo Vam dat kafe i kruha!" A one dve ženske s kraja su mu odgovorile: „Ča će nam vaše kafe i vaš kruh mi smo i prez vašega kafa i kruha zvasle pak ćemo se lahko još pasat prez njega. Mi ćemo poć s kem nas bude volja.

Hrvatska vjeresijeka banka u Dubrovniku. Ovih dana započela je ta nova banka svoje poslovanje. Dionička glavnica, podpuno uplaćena iznosi K 500.000. Ovaj novčani zavod, koji će preuzimati sve u bankovnu struku zasjecajuće poslove preporučamo svim našim ljudem, koji posluju sa Dalmacijom. Svoj k svomu!

Kako lovranski Talijani puk zavadjaju. Piše nam prijatelj iz Rieke sliedeće: Neki dan došao je jedan lovranski kmet u jednu rečku trgovinu kože, da kupi što mu je trebalo. Kad je naručil reče trgovcu: ne pošaljite mi robu z vaporom ungaro-croate nego z istrijanskem vaporom. Trgovac ga na to upita: — Ča ste Vi kume Talijan? A on: aj nisam, nego Istran, zač ja talijanski ne znam ni besedi. Trgovac mu na to reče: kad ne znate talijanski i kad s manom hrvatski govorite onda ste po rodu i jeziku Hrvat! Aj nisam reče kmet zač Hrvati bivaju preko mosta a ja govorim istrijanski! Tako vidite varaju naši lovranski renegati neukoga kmeta. Srdce boli čoveka kad vidi kako se kmet pusti od Talijani varat. Ili ni to varanje kad kmetu govore da je istrijan i da govori istrijanski a sami sebe nazivlju Talijanima i svoj jezik talijanski. Jao si ga njim kad bude prosti puk spoznal kako ga nemilo varaju.

Koledar družbe sv. Cirila i Metoda za Istru prodaje se u Voloskom kod g. Ivana Špendou. Dvajset po sto od čistoga dobitka od ovoga koledara ide na korist družbe. — Koledar je jako lep, a košta samo 50 heleri.

Razne viesti.

Cesarski brod „Kaiserin u. Königin Maria Theresia" vraća se iz Kine u Pulj, kamo ima prit prvi dni decembra. On je odkuril „a tutta forza" iz Pulja na 26. junja 1900. ter je došal u Kinu, kade je bila vojska i to va mesto Paku va 45 dan. Zaustavil se je samo va mesteh Port Said, Aden Singapore i Honkongu, da krca karbun ili pak da uredi kotal. Po ten tega on je bil od domi preko dva leta. Na njim je, to se zna soldati i od našeh kraj, za to ovo i davamo na znanje našem ljudem.

Pred ovem brodom je bil tamo cesarski brod „Zenta", a pasanega setembra je ga šal tamo nadomestit drugi brod i to Karl VI.

Naši soldati od broda „Marija Terezija" ki se vraća va Pulj, pokazali su se va Kine va vojske kako pravi junaki, s čem su storili velu čast sebi i nam svem skupa. Osobito pak su se odlikovali va vojske jugozapadno od grada Tientsina, pak pul šturma na gradske vrata od Pekinga, ter na zauzeću forticah Peitan i Shan-Hai-Kwan i kod drugeh spedicijoni. — Kako je rekal jedan neməki general, naši soldati, da su bili va onoj vojske jedni od najboljeh, ako prem je bilo tamo potence od svega sveta.

Sada, kada se vraćaju doma, mi njim od srca kličemo: Dobro došli!

Domovina od tati i razbojniki. To vam je Italija! Na Sicilije okol gradi Caccano, Camerata i Roccapalomba je goveran pasani dni storil lov na tati i razbojniki, ter ih je ulovil 200! Oprostite, ako je malo! Mej njimi je ulovljeno i bogateh ljudi, kako n. p. markez di Cordova, sin zastupnika Coffar, posednik i drugi. Va gorah našli su sve puno skrivališć, kade su se ovi gospodski tati i lopovi znali pravo lepo zabavljat.

Kamo gre zlato? Na leto potroše samo amerikanski zubari do 800 kil zlata za zubi plombat i drugo. Ovo zlato već nikad ne pride v operu, nego se ga pokopa skupa s čovekom, kada umre. Koliko pak se zlata potroši na leto za zubi po celem svete, ko već nikad za niš ne koristi?

Trgovina z devičinami. Nekada se je ljude prodavalo po sajmeh, kako da mi je prostite, pul nas — prasci. Nego to su svi prosvetljeni stati skupno i dogovorseno zabranili. Nego vendar se i danas najde trgovac s čovečjem mesom. Oni mame i varaju mlade i lepe ženske, da te njim nać dobru službu, pak ih odpeljaju i onda prodavaju va sramotne kuće.

Tako je neki dan jedan dopeljal va Beč 40 devičin iz Ungarije, pak je otel s njimi naprvo poć, nego su ga na sreću ulovili, a one nesrećne ženske doma povratili.

Ljudi va Primorju — to je vas oni svet, s kem zapoveda tršćanski guvernator. Po novoj popiśije žive va Primorju:

Hrvata i Slovenaca	365	tisuća	580
Talijani	334	„	152
Nemac	19	„	454
Rumunji (Ćiribirci)	1	„	313
Čehi	—	—	674
Poljaki	—	—	194
Rusini	—	—	10

Nego kada znamo, da su najviše Talijani storili tu popiśiju, moramo znat, da je va Primorju Hrvati i Slovenac svakako još više a Talijani manje. Pak vendar nam Talijan zapoveda!

Dragi pasi. Na zadnjem velikem espozicijone va Londone prodana su dva pasa od raci „mops" za 8400 K. Bi reć, da su sve jedno malo — preceni bili.

Ki zna po čem pak drži „Teta Jambrožija" oni s kemi — spava?

Bogata petijarica. Ovi dni umrla je va Floriodorfu kod Beča jedna petijarica od 84 leta imenom Barbara Nechlovil. Ta siromašica je pustila: obligacije vredne 6 tišuć krun, jednu knjižicu šparkase na 12 tisuć krun, jednu opet na 8 tisuć krun, jednu knjižicu od poštne šparkase za 400 K, jednu škatulu raznega drobiža za 400 K svega skupa dakle 26 tisuć i 800 krun. — Drugo ni niš pustila!

Kaštig božji. Va Ungarije blizu grada Raba ili Gjura vračali su se otac i sin na voze s sajma, kade je otac stržil 100 K. Po pute su se zarad teh beći neč posvadili, pak je sin štoknul oca tako jako, da je omamljen pal preko voza. A sin je naprvo gonil doma, nego kada je otel pasat preko železnice, naletel je na voz jedan „šnelcug" i svega zmastil skupa s nevrednem sinom.

Velika tatbina. Po noće od 18.—19. pr. m. su nepoznati tati prodrli u palaču principa San Lorenzo va Odese, pokrali su novac i dragocenosti u vrednosti od jedan milijun i pol rubalja a onda su zapalili palaču. Oganj se je za sreću mogal pogasit. Tate išču ali ih ne mogu nać.

Novi pomorski brod. Amerikanci su izumili jedan novi brod ki more plovit pod vodom. Krstili su ga „Adder". Neki dan su ga probirali pak je plovil pod vodom 15 engleskeh milja prez doć na zrak. Samo da ni to kakova nova amerikanada.

Nesreća na železnice. Sredu na 19. pr. m. srazile (trefile) su se na talijanskoj postaji Mestre blizu Benec dve železnice jedna koja je prihajala iz Milana a druga iz protivne strane iz Benec. Usled udarca obeh železnic bilo je deset ranjeneh od kojih ni jedan težko.

Lek proti crvenom nosu. Neki doktor Bruck pronašal je, da se crveni nos more izlečit. Kemu se je nos od pića počel crvenit neka stavi na njega obloge (impaki) od benzine. Valja pak pazit da ni nos ranjen. Do sada smo znali da benzina znimlje maći ali da bi bila benzina „kavamaće" za nos tega poboštrića ne moremo verovat. Ala šu! Pirija provajte malo morda će Vam z benzinom nos obelet.

„Delizie italiche". Pod ovim naslovom fiorentinska „La stella cattolica" bavi se tužnim prilikama u Italiji. Ona prenosi iz izvješća generalnog statističkog ureda ove poražne stavke: Italija broji: 1454 občine, koje ili su obakrbljene sa premalo vode, ili sa zlom vodom; 4877 občina bez odtoka gdje se smrad na ulicu baca; 37.202 podzemna stana sa više od 200.000 stanara; 1700 občina, gdje se riedko kruha jede, izim u bolesti ili blagdanom; 4965 občina, u kojima se ne zna za meso, nego kod riedih dobrostojećih obitelji; oko 600 občina bez liečnika za siromahe; 336 občina bez grobišta; 194 okružja, okužena malarijom, gdje strada 6 milijuna stanovnika itd. itd. Kraj ovakova stanja u zemlji, ministar vanjskih posala Prinetti hoće da „uštedjenih" u proračunu 400.000 lira upotriebi za podignuće talijanskih škola u inozemstvu. Zar ne bi bilo bolje, da ih upotriebi za gornje nevolje občina i da ublaži bjedu njihovih nesretnih stanovnika? „Obzor".

Razgovor

mej Lucom i Marom na Voloskoj Brajdice.

Mare: Dobro jutro, kuma Luce, je Vam se već roba osušila?

Luce: Bog daj kuma Mare, ni još ne zač sam radi zimi kasno raztegnula.

M. Ala ma vam je lepo na toj Brajdica robu sušit, ni Vam treba ni kolci zabijat, ni robu stražit.

L. Je, veramente je, a špećialmente sada kada su ovako lepo načinili.

M. Ja ja, ma to su vam storili Hrvati, ki vi toliko mrazite.

L. Neka je ki je, ma intanto je lepo i nego ako ćete da lepo počakulamo pustite politiku po bande — ò ste me kapila!

M. Bog budi s vami kuma Luce ča ste danaska na levu nogu stala, da ste tako jadna?

L. Ni na levu ni na desnu mane je tega tarokanja dosti. Ti vaši Hrvati nam vavek zmeraju, da smo Talijani, Kalabrezi, poperdili, mački i ča ti ja znam.

M. Recite malo kuma ča nimaju morda pravo? Vi, vaš Matina i svi ki su kontra našemu domaćemu hrvatskemu partidu držite s privandranemi Talijani, furešti, z vragom i njigovum materum samo da bite naš hrvatski partid pod nogi hitili.

L. Moramo zač bite nas prodali pod Hrvatsku.

M. U ča! ne budite kuma tako trubasta ne. Ča ćete da sami sebe nekamo prodamo kada nam je ovde najbolje. Ki vas je tako naputil?

L. Veramente ni ja ne morem tega vraga verovat, da se moru ljudi i gradi i cele zemlje prodavat kako i kokoši. Nego ča ćete ona kontesa vavek s tum prodajum straši.

M. Zna ona zač to dela, zna! Nego ni treba bit tako trubast, pak njoj svaku lazanju verovat. Znate ča vam je kuma Luce? Naši ljudi od hrvatskega partida brane z rukami i nogami da nam ovde va našoj kuće ne zapovedaju kakovi privandrani Talijani i drugi furešti nego da budemo mi Vološćaki i Opatijci va svojoj kuće pravi gospodari.

L. Ter to je i pravo i ja bim to htela. —

M. Bite, bite, ma vendar delate za oneh ki bi nas hteli zajahat a ne znate ča bi nas onputa čekalo, da nam Talijani ale furešti ovde zavladaju.

L. A ča no?

M. A najprvo bi bilo to, da bimo morali valje drugo leto plaćat sto po sto komunjskega adicionala. Napunili bi podeštarija pojideži a mi ala plaćajmo.

L. Aj stroka!

M. Stroka, stroka! Bite onputa čuli pravi gušt.

L. Ako j' temu tako ću ja valje reć mojemu Matine, da se ne paća već s temi talijanskemi gladi, nego neka raje gre z vašem Jožinum i z njigovem partidom.

M. I ja tako dem; nego ne samo vi i vaš Matina nego svaki pravi Vološćak Opatijac bi se moral složit z našem hrvatskem partidom zač ako se ne budemo brzo, brzo svi domaći složili do malo let će nam

ovde va našoj kuće zapovedat furešti a mi domaći ćemo morat tancat kako nam budu oni sopli. Ove moje besedi zapišite si kuma Luce za uho.

L. Po moju grešnu dušu Mare imate pravo zač se još dobro spamećujem, da mi je pokojna nona vavek govorila, da ki neće brata za brata će tujega za gospodara.

M. Tako je kuma; ja mislim, da mi ne ćete zamerit da sam vam ovoliko rekla.

L. Ju mane neću ne, nego ću vam bit zahvalna, da ste mi malo oče odprla. Neka gredu k vragu svi Kalabrezi i svi talijanski gladi — ja ću od sada držat z domaćemi ljudi.

M. I ne ćete se pokajat. Bog s vami kuma Luce!

L. Bog Marice moja, Bog!

Dražbeni oglas.

Na predlog vlastnice Marije Kotucs rodj. Labaj žene Mihovila u Voloskom br. 60 držati će se dne 23. decembra 1902. u 10 sati pr. podne kod ovog c. kr. kot. suda dobrovoljna javna dražba nekretnina parc. 1326, i edif. 199 tvorećih I. II. g. l. ul. br. 290 k. o. Matulje i to za cienu od kruna 11.200.

Ne primaju se ponude izpod izklične ciene. —

Prava zaloga vjerovnika, što su uknjižena na nekretninama ostaju netaknuta.

Dražbeni se uvjeti mogu razgledati u pisarni ovoga suda, soba br. 2 za uredavnih satova.

C. kr. kotarski sud, Volosko
Odio L, dne 5. novembra 1902.

Br. 3803.

Oglas.

Usljed odpisa c. kr. kotarskog poglavarstva u Voloskom od 28. 10. 1902. br. 15775 III. ovime se do obćeg znanja stavlja, da portugalska vlada dopusti pristajanje u portih Lourenzo-Marques i Beira samo pod sliedećimi uvjeti:

1) u Lourenzo-Marques, da se dokaže posjed novčanih sredstva za obdržavanje, kao dozvolu za putovanje u Transval ili da se ostavi 20 Lira;

2) u Beira, da se pokaže putni list na Rodesia i da se ostavi 5 Lira, ili da se dokaže pogodbu za radnju ili posjed od 50 Lira od kojih mora se ostaviti kod redarstvenog povjerenika 20 Lira.

Obćinsko glavarstvo

VOLOSKO, dne 10. studena 1902.

Načelnik:
Stanger.

Odvjetnik
Dr. Matko Trinajstić
preuzeo je pisarnu
odvjetnika
Dra. Josipa Stanića
na Voloskom.

Za jedno veliko i dobro selo na Voloskom **iŝće se** Popitat se u tiskarni V. Tomičić i dr. u Opatiji. **spolovar**

TISKARA
V. TOMIČIĆ i DR.
Kraj Obćin. trga — OPATIJA — Telefon broj 60.
preporuča se za izradbu svih
knjigotiskarskih radnja.
Veliki izbor
posjetnica i novogodišnjih čestitka.
Umjerene ciene.

Zaštitna marka: **Sidro.**
Liniment. Caps. Comp.
iz Richterove ljekarne u Pragu
jest obće **priznato kao izvrstno ublažujuće sredstvo za naribanje**; dobije se u svih ljekarnah uz cienu od 80 h, K 1·40 i K 2.
Kod kupovanja ovog obljubljenog domaćeg lieka neka se uzimaju samo originalne bočice u škatuljah, koje imadu zaštitnu marku **„Sidro"** iz Richterove ljekarne, tada će se sigurno dobiti originalni proizvod.
Richterova ljekarna
„k zlatnomu lavu"
u Pragu I. Elizabetine ul. 5.

Posujilnica u Voloskom
registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½ % kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.
Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.
Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.
Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.
Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.
Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.
Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**
Ravnateljstvo.

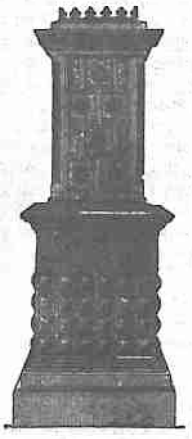
Višekrat odlikovana ✱ Višekrat odlikovana.
Najstarija i najveća
Tvornica peći i zemljenih stvari
Augusta Drelse
u Ljubljani.
Bogato skladište zemljenih peći i štednika.
Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**
Kod većih naručba do 20 % popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Sjećajte se istarske Družbe Sv. Cirila i Metoda!

Tvornica pokućstva
IGNACA KRON
dvorskog dobavljača
u Trstu, Via Cassa di Risparmio
utem. 1848. — Tvornica u Beču.
Cienici, uzorci, razjašnjenja, proračuni, nacrti šalju se na zahtjev badava.

Ljekarna D. Accurti
na Rieci,
Corsia Deák, (tik kolodvora)
preporuča svoje medicinalne specijalitete:
Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusr, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.
Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom** i **jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osiku.
Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.
„Califago". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.
Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstv za sve želudčane bolesti.

Prvi zavod za pogrebe
u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. obćinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Frau Doberlet
Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica
u Voloskom
prodaje više komada
zemljišta
u obćinama: **Pobri, Perenići, Kućeli, Bregi i Rukavac Gornji.**
Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Dr. L. Roheim
posjednik **sanatoriuma,**
specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Odgovorni urednik Petar Rubinić

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Cena mu je za godinu 8 kruna, za soljake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosk̄om kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 50. Volosko-Opatija u četvrtak 11. prosinca 1902. God. III.

Kamo jadrimo?

Va „Narodnem liste“ od 27. novembra 1902. štampali smo interpelaciju našega narodnega zastupnika prof. Spinčića na ministra predsednika i ministra financija radi postupanja zemaljskega odbora iliti junte za Istru va poslu provincijalne potrošarine ili rende. Kad se pročita tu interpelaciju čoveku se vlasi vajer dižu. Ne more se verovat da se je ča takovega moglo dogodit va jednoj civiliziranoj državi. A vendar je tako.

Koncem leta 1899. su najme Krstić i šest njegovih pajdaši dogovorno sa talijanskem političkem društvom za Istru učinili ponudu ili ofertu na juntu va Poreč za preuzeće zemaljske potrošarine i obvezali se, da, ako dobiju tu potrošarinu da će na svoj trošak štampat bljutavu „Pravu našu slogu“ i delit 500 „Slog“ po Istre za badava. Nakon te oferti su Krstić i neki njegovi pajdaši više puti hodili va Poreč i Kopar da se dogovore s talijanskemi kapurijoni, kako bi provinciju za nekoliko tisuć krun našmirali.

Za njihovu nesreću al sreću je društvo „Federazione degli osti“ va Pule u isto vreme učinilo junte jednu drugu ofertu za potrošarinu. Krstić i compagnia su ponudili junte za rendu 42 tisuća krun na leto od leta 1900. za tri leta naprvo, a društvo s Pula 48 tisuć dakle 6 tisuć krun više. — Junta je bila va neprilike. Najvolela bi bila dat rendu Krstiću i pajdašem a strah ju je bilo da se dozna, da je puljsko društvo ponudilo 6 tisuć krun više. Za to su zemaljski kapitan Campitelli i dr. Benatti pozvali Krstića i njegove pajdaše i zastupnike društva „Federazione degli osti“ va Pule negde meseca augusta 1899. va Kopar, da se mej sobom pogode. I pogodili su se. Provincijalni kapitan Campitelli je u ime junte dal puljskemu društvu provincijalnu rendu za 42 tisuća krun (dakle za 6 tisuć manje nego je bilo to društvo samo ponudilo), Krstić i pajdaši su na to pristali a puljsko društvo se je obvezalo, da će Krstiću i pajdašem davat za to da su oni odustali od svoje oferte 8 tisuć krun na leto, Krstić pak i pajdaši su se obvezali prama Campitellu i Benattu, da će za tri leta (1900., 1901., 1902.) štampat s temi 8 tisuć „Pravu Našu Slogu“ i da će 500 „Slog“ pošiljat po Istre badava.

Na ta način je provincijalna kasa Istre bila od samega zemaljskega kapitana Campitella oškodjena za 18 tisuć K. (6 tisuć krun za 3 leta.) Pitat ćete kako je to moguće i zač se je to dogodilo.

Va Primorskem (Trste, Gorice i Istre) vam je dan danas sve moguće. Va svih trih provincijah zapovedaju Talijani za svem tem, da su samo va Trstu va većine. Buduć pak imaju va svih trih provincijah i sukno i škare v rukah delaju ča hoće. Oni ne gledaju na zakon, oni ne gledaju na pravo oni ne gledaju na korist puka, oni gledaju samo na to, da posvuda talijanstvo vlada.

Cesarsko kraljevska vlada pak vidi i zna sve talijanske manjarije i sleparije nego neće da Talijanom na rep stane nego ih pusti delat ča će, jerbo se je va trgovačkoj pogodbe z Italijom obvezala, da će branit i podupirat Talijanstvo v Austrije na škodu Slavena. Dogodilo se je pak to za to zač su se Talijani nadali, da će njihovu propadajuću stranku spasit Krstić i njegova smrdljiva špudaćera. Za to se punim pravom pitamo kamo jadrimo? Mi jadrimo barem v Istre va sigurnu propast.

Talijani gospodare s provincijalnemi beči huje nego da su ukradeni a vendar su to beči skupljeni s krvavim potom istarskega siromaha. — Za radi Krstića ima provincija 6 tisuć K na leto troška, za radi talijanske gimnazije va Pazine 20 tisuć krun na leto, zaradi železnice Trst-Poreč 60 tisuć krun na leto, zaradi više djevojačke škole va Pulu 10 tisuć na leto, a Bog zna koliko ih gre zgubljeno, da se ne zna ni kuda ni kamo. Talijani va junte neće najme ni pod živu glavu, da niti jednemu od naših zastupniki dopuste, da malo zaviru va juntine račune i da ih kontrolira. Da su računi čisti sigurno ne bi imali niš proti tomu.

Sam Bog sveznajući zna kakove „fufnjarije“ se tamo događjaju a sve to na veću propast istarskega puka. I još je ljudi, ki se slepo podavaju tem talijanskem „fruštamondom!“ Oh prit će pokajališće ali neće povratilišće! Kako da se te talijanske kuge oslobodimo? Jako lahko! Proti sleparskoj administracije provincije dižu se već sami neki malo pošteneji Talijani va Kopru, Muje i Pule.

Da se svi složno dignu proti vladajućoj klike i da se celi naš hrvatsko-slovinski narod v Istre složi proti stranki talijanskeh pijavic, koje sada sišu krv siroti Istri, eto laglje stvari da se Istra oslobodi more, koja ju sada tišći i da istarski puk doživi srećnije i zadovoljnije dane. Bude pak ovako dalje išlo, bude i dalje zapovedala sadašnja vladajuća stranka propast će do kraja istarski siromah bil on Talijan ili Hrvat. — Tako nas Bog pomogao!

Odsude malodobneh.

Do sada se je više puti dogodilo, da su cesarske oblasti odsudile malodobne ljude, ili recimo decu, na peržun s nakanom, da jih poprave ili k pameti prizovu. Nego više puti se dogodilo, da tirajuć lesicu, stirali su vuka; to će reć: namesto da njim pomoru, su njim odmogli, jer mesto da su se deca va peržune popravila, su se još više pokvarila.

Do te misli je došal ministar Körber, pak je predložil presvetlomu cesaru zakon ili naredbu, po kojoj bi se imelo malodobneh drugačije sudit. Tu naredbu je naš cesar odobril, zato će se od sada naprvo sudeć malodobne ljude imet više stvari pred očijami.

Mi znamo svi, da je mladost ludost, pak više puti mladost prestupi zakon iz nepromišljenosti, objesti, va nagloste ili pak zapeljana od zločesteh i pokvareneh ljudi. Falinge storene va takoveh okolnosteh ni-

PODLISTAK.

Pod puškom.

Napisao Evgenij Kumičić.

(Nastavak.)

Jednom se potrla kola blizu našega sedla. Na njih nadjosmo duhana, mesa i pirinča. Tri smo dana, naša satnija i još jedna lovačka, kuhali neku vrst „risotta“, pa to tri puta na dan. Kad ne bismo po dva dana ništa okusili, svi gledasmo, oni sa sedla i oni sa glavica, u dolinu, na cestu iz Banjaluke. Primicala bi se povorka planini, verala se uz brdo, već bi se razabirale košare na konjih, pa se veselismo, da ima tu i za nas hrane, da su se sjetili u Banjojluci i naše satnije. Sve su oči bile uprte u one košare, a svačiji se već želudac bolno stiskao, grčevito stezao. Povorka bi se izvila na sedlo. Mi drhtasmo i gledasmo, hoće li stati kod nas koja kola ili nekoliko konja. Povorka prolazi, znoje se konji, pucaju bičevi. Pitamo, kamo idu. Odgovaraju nam: „U Jajce, u Travnik“. Povorka silazi niz brieg, a mi se gledamo pokunjeni. Sutra dan opet su oči uprte u dolinu. Eto ih! Ne ima sumnje i nama dolazi hrana. Čekamo i drhćemo. Eto povorke na sedlu. Konji su stali. Svima sievaju oči od radosti. Razvežemo košare. Eto mesa! — Smrdi, gnjilo je, crvi se u njem koprcaju. U drugih je košarah kruh. Sladak je i bez mesa, ako je u njem one modre paučine. Što je pljesnivo, lako se izreže.

Na našem sedlu nije se jošte znalo, da su se već Bošnjaci s našimi četami bili pobili na više mjesta, nu bijasmo doćukali, da nas neprijatelj obilazi. „Vlasi“ nam kazivahu, kako se Muhamedovci kupe u male čete, koje da će nas zaskočiti. Kapetan poslao bi često po petdeset momaka sad na jednu, sad na drugu stranu, da razvide okolinu, da saznaju štogod o neprijatelju.

Jednoga dana ranim jutrom odputismo se nas pedesetorica, po prilici, sa sedla i udarismo put zapada. Dan bijaše vedar. Vodio nas stražmeštar Marko. Prekrasan bijaše kraj. Idjasmo oprezno, zaštićeni stražami s lieva i desna. Nakon pet, šest li sati hoda, tumaranja, upadosmo medju dva strma brežuljka, u tiesnu dolinu. Na podnožju jednoga brežuljka bile su tri seljačke „vlaške“ kućice. Bijasmo umorni i gladni, pa svi sjedosmo pred onimi kućami. Izprva ni žive duše, no kašnje banuše medju nas dva čovjeka, pa tri, a za tim žene i djeca. Stražmeštar ih pitaše, da li su Turci.

— Nismo, vele mu ljudi.

— Čujete mi smo gladni; imate li jaujadi, ovaca? pita Marko dva mladića.

— Ne imamo mi ništa.

— A ima li gdje u blizini ovaca?

— Ima ih na stotine jedan „sahat“ odavle, reče stražmeštru mlad čovjek.

— A čije su ovce?

— Ne pitaj. Beg je otišao, ne ima mu ni traga ni javlja.

— Ti ćeš nam pokazati, gdje su te ovce.

— Hoću, kimne mladić.

— Idem i ja, kažu ostali seljaci.

Marko pljesnu rukom o ruku, i počne izabirati momke.

— Petnajst vas je dosta. Mi ćemo vas ovdje dočekati. Dotjerajte, há koliko? Dotjerajte deset janjaca, ali pazite da budu tusti. Hajde djeco, ne bojte se! Ala ćemo se najesti! Da se odmah vratite!

— Idemo i mi, idemo i mi, govore „Vlasi“, a svima se širi lice od radosti.

— A tko je kod ovaca? — pita opet Marko.

— Begov sluga. Čardak je pust. Samo je jedan starac, koji ga čuva, a drugi se razbjegli. Vele, da je beg s četom, znaš, proti vama, pripoviedaše čovjek u godinah.

— A, a, a ovud ne ima Turaka? zateže Marko.

— Ne ima, vele „Vlasi“.

— A gdje su vaše puške? upita Marko seljake, a meni lukavo namiguje.

— Ne imamo mi pušaka, duša valja, ne imamo, zaklinju se „Vlasi“.

— He, he, vi im vjerujete? Eee, ne poznate vi ove ljude! — šaptne mi Marko u uho. — Da, ja im vjerujem.

— Ako imaju pušaka, mi ćemo se braniti. Nas je više. Zar se ih vi bojite? pogleda me Marko značajno, a onda pridovrgne: — Hà, znate što? Svežimo ih, dok nisu naoružani.

— Čemu?

— Dakle vi mislite?... O, vidi se, da ne imate obitelji! Vi mislite?...

— Da nismo u pogibelji.

Čas za tim popesmo se na brežuljak, oprezno, u „razvijenom lancu“ kao da nas čeka neprijatelj na drugoj strani. Na zapovied Markovu trebalo je ležati potrbuške, trebalo je, da smo spremni svaki hip za difenzivu.

Daleko pred nama na pljosnatom brežuljku bielio se čardak, a oko njega bilo je više staja. Tamo je bilo begovo imanje i njegove ovce. Vidjeli smo naše momke, kako se veru po begovom brežuljku sa onimi Vlasi. Kašnje ih gledasmo, kako silaze, tjerajuć pred sobom cielo stado. Janjad se bielila i trčala pred Vlasima niz zelene pašnjake. Kad dotjeraše krdo u dolinicu, gdje smo mi bili, ostavi stražmeštar stražu na brežuljku, a ostali sidjosmo k onim kućam. Vlasi zagnaše veći dio ovaca u svoje torove. Stražmeštar Marko stade opipavati janjiće i govoriti: — „Evo, ovoga kolji, pusti toga, hà, ovaj je kao maslo!“

Seljaci nose drva, naši momci kolju i deru, već se tešu ražnji! Marko pazi na sve. Janjići se lagano okreću uz žeravicu. Marko više jednomu, da vrti brže ražanj drugomu da vrti laganije, pa nosi sam drva puše u oganj, a često i pogledava na brežuljak, gdje je bila straža. Momci već čupaju meso i vele, da još nije pečeno. U to zazviždа kapral, koji je bio sa stražom na brežuljku. Marko probliedi i upita ga, što se zbilo. Kapral odvikne mu, da dolaze ljudi od begova čardaka.

— Puške u ruke. Ostavite sve. Za

maju nikad, pravo za pravo rečeno, oneh kaštig, kako da jih store va pokvarenoste svojga srca, al pak od zloći.

Zato će se polag nove cesarske naredbi od sada napred pazit na gore spominjano, kada se bude sudilo malodobneh, ter će se još pazit, ako su ta deca prvo bila dobrega ponašanja, ako su duševno zdrava, ako su imela pravi kršćanski odgoj, ako su imela prigodu zalazit va slaba družtva i drugo slično, pak će njim se više puti gledat kroz prsti. Istina i Bog i do sada njim se je na sve to pazilo, ma ne va onoj sveze, kako će se od sada.

Tako je i pravo! — Tako će se mnogo i mnogo nezrele dece oslobodit od peržuna, a s tem svakako i od očite propasti. Jer mora se priznat, da kada je dete jedan put odsedelo peržun, već se ga drugi put ne boji Bog zna kako ni koliko. Po većeh pak mesteh pride otrok va peržune mej drugu pokvarenu čeljad, koja ga tamo mej četirimi zidi za siguro ne uči — molit Boga.

Tako je!

Dopisi.

Iz Lovrana. Svoje doba Matuljska špuđačera otela je vas popljuvani smrad obrnut kontra komunu kastavskemu zaradi pravične preteže komuna, da se da decu pokojnega lugara Saršona va hrvatsku školu a ne va talijansku, da se deca neiznarode, lego da se uče va zajike svojeh starejeh, kako Bog i razum zapoveda.

Tužna deca nisu kriva zač neznaju da su živa. Lego je zato postavljen od suda kuratur, ki se ima za nje skrbet.

Kuratur je bil jedan kunšiljer komuna lovranskega. Naš človek al trubilo talijansko, delal je kako mu je Kranjac Kukuma zapovedal. Pak ča se je dogodilo? Komun kastavski paseval je za sirote jedanajst fijorini na mesec, a novopečeni Talijan šjor kuratur daval je samo po deset fijorini za decu, a za se pridržal jedan fijorin svaki mesec tobože za svoji dišturbi. A ki dišturbi je imal zato? Kastavski komun pošiljal je soldi na komun lovranski a ovi isti je zručil soldi kuraturu, za kega su škrivani poteštarije storili kvitancu.

Kada temu nebeše sud je zato doznal, pak je pezval kuratura i dobro osapunal ga, da ča se tako skrbi za sirote i sbankal ga je de trinko s kuratorije.

Ja sam bil blizu kada je gosp. sudac kričal na našega kunšiljera i skoro da mi se je smilel, zač je rekal, da ni va svojem

---

mnom! zapovjedi Marko, i poče trčati dolinicom na suprotni brežuljak.

Kad opazi kapral to komešanje, dotrči i on sa stražom k onim kućam, pa bježe za ostalima. Na suprotnom se vrhu sastasmo svi. Marko ne mogaše ni govoriti.

— Za što ste pobjegli iz doline, za što ste ostavili janjad? pita kapral.

Muogi momci stali se buniti. Htjeli su sići u dolinu, da uzmu pečene jance, nu Marko nije htio toga dozvoliti.

— Ja sam odgovoran za sv.ki vaš život! reče i otare znoj sa čela.

— Ostanimo ovdje na vrhu, pa ako se pomole na onom brežuljku, gdje je bila straža, izpalit ćemo puške, da im podprašimo pete, savjetuje jedan momak.

— Nije se šaliti s puškami! kimnu Marko.

U dolinici žutilo se meso na ražnjevih a momci su opet htjeli dolje. Marko ih poče psovati, pa zapovjedi da krenemo natrag. U sumrak nabasasmo na potrta kola. Na njih bijaše bačva — prazna. Oko kola zaudarala je cesta vinom, što se je bilo prolilo. Već je bilo unoćalo, kad stigosmo na naše sedlo.

Dva dana kašnje saznasmo, kako je došlo do deset Muhamedovaca u onu dolinu, gdje smo janjiće pekli, te kako su ti goloruki ljudi izmlatili do svetoga ulja „Vlahe“ i odnzeli im begove ovce, pa odveli ih, gdje su prije bile. Naša straža bijaše opazila one begove ljude. (Sliedi.)

živote doživel takove sramoti pred svetom. Vidite dakle malo kamo pelje družit se s Kukumun i s njegovemi pajdaši, ki obrnjaju naš dobri puk na krivu veru!

Iz Kastva. Va zadnjem broje „Narodnega Lista“ pitate, zač ne zamu Krstiću patentu, kada ju ne plaća. Ču vam ja malo špiegat zač.

Krstić ima patentu tobože kako trgovac vina n a v e l i k o. Kad su ga šekutirali nisu našli ni kvartina va konobi lego samo par litar octa, a i to još ni bilo njegovo. Malo prej lego je pobegal v Reku, pošiljali su njegovi kupovat vino v oštarije pul Matulj na kvartin, pak i to nisu sve platili. Altroke trgovac vina na veliko!

Za tu njegovu patentu on ni najbrže ni solda platil, ako ne negde pul občinskeh izbori va Kastve, kada se prigovorilo, da nima pravo izbora, pak je platil na račun 3 fijorini i to za prigovorom i skazal se s kvitancom, da plaća porez i da je izbornik.

Zaradi toga su ga ono doba branili, da se ga ne more izgonit s komuna kastavskega, zač da va komunu plaća poreze i da ima pravo bivat pul nas. I t o s a m o g a j e š k a p u l a l o, d a j e o n d a o s t a l p u l n a s! A kako pak plaća te poreze? Zaostatak od 81 krune i 23 helera za patentu bit će najmanje z a 8 l e t, da ni platil. I on je još dan danas izbornik občine kastavske, zač da plaća patentu. A kako ju plaća? V i d i t e d a k l e z a č m u n e z a m u p a t e n t e. Zač žele da kako izbornik bude biran, ter su ga na temelju te patente hteli zibrat i za deputata va Beč!

Lepi deputat bi bil, baš patentirani!

Lego nam je svejedno samo da je šal. Neka ga išću ki su ga zgubili, mi nismo. Smo ga gonili ća ni otel poć; s u nam ga fermevali, zač da plaća patentu, a sad je pobegal i šal za jezera vrazi, pak neka ga vrag nosi samo da nam već nazada ne pride. Al vrag mu veruj?!

Domaćina.

Domaće viesti.

Nemška cesarica v Opatiji. Čitamo u rečkih novinah, da će koncem meseca jenara 1903. 'prit u Opatiju Njezino Veličanstvo nemška cesarica Augusta sa svojom decom i da će zaostavit se kod nas do Vazma. Kod dobro informiraneh ljudi v Opatije nije o tom niš poznato.

Krasni primjer rodoljublja. Svatko, koji je i malo upućen u žalostne prilike našega hrvatskoga naroda u Istri, znade vrlo dobro od kakve je važnosti za probudjenje Istre družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Ako se pomisli, da imade u Istri do 17 tisuća djece dužne po zakonu polaziti školu, koja pako nema nikakve škole jer njoj Talijani neće da daju i da mora za ustrajanje škola za tu djecu skrbiti družba sv. Cirila i Metoda tad će se lahko pojmiti, da nijedna podpora što se daje našoj družbi nije dostatna za prevelike potrebe na narodnom školskom polju u Istri.

To su uvidjeli vrlo dobro velevredni abiturijenti spljetske gimnazije za godinu 1901./1902. pak su medju sobom sakupili **1000** (jednu tisuću) kruna za istarsku družbu sv. Cirila i Metoda. — Evala Vam vredni mladići!

K a d b i s e s v i h r v a t s k i r o d o l j u b i u g l e d a l i u V a š k r a s n i p r i m j e r, d r u ž b a b i u m a l o g o d i n a i m a l a j e d a n m i l i j u n k r u n a g l a v n i c e a t a d b i, v j e r e n a m, p r e s t a o t a l i j a n s k i z u l u m u I s t r i.

Vam dalmatinska mladeži obraća se istarska sirotčad zahvalnosti punim srdcem. Vaš primjer našao nasljednika!

Zabava u Voloskom na Mikulovu. Subotu na 6. o. m. imali smo u družbinoj školi u Voloskom koncert sa deklamacijom i predstavom. — Taj koncert ispao je liepo nad svako očekivanje. Veliko uživanje pružila nam je kod toga koncerta ličilištna glasba gosp. Friseka. Sve točke programa izvela je glasba pod osobnim ravnanjem g. Friseka tako liepo i skladno, da nisi čuo one večeri nego občenitu hvalu i priznanje.

Gosp. Jara Markucci izveo je uz pratnju orkestra Beriotov VII. koncert na gusli upravo božanstveno. Pošto je publika bila tako rekuć elektrizovana tom točkom programa je g. Markucci odigrao još jednu serenadu sordinom. Ova serenada je polučila neopisivi uspjeh.

Gospodjica Frida Frisek odpjevala je uz pratnju orkestra nježno i krasno kako već ona znade, pjesme: „Utjeha domoljuba“ od Zajca i ruski romancu od Warmoldova: „Ticho po pešine“. Slušajuć njezino pjevanje činilo ti se da čuješ andjela s neba. Neopisivo oduševljenje zavladalo je dubkom punom dvoranom kad je gospodjica Frida odpjevala gori navedene dve pjesme. Odbor njoj je u znak priznanja i zahvalnosti darovao liepu kitu cvieća sa trobojnom vrpcom. — Za tim je gospodjica Frida Frisek odpjevala vrhu programa još poznatu Zajčevu pjesmu: „Domovini i ljubi“. Ako se pomisli, da je gospodjica Frida vrlo mlada djevojčica, koja je tek počela učit pjevanje moramo se zaista čudit, kako je ona mogla onako liepo, milo i skladno odpjevati one tri pjesme. Na čast bilo njoj i njezinomu vrednomu otcu.

Svi komadi što ih je glasba odigrala bili su birani i prekrasno izvedeni ipak nas je najviše oduševila 6. točka programa: „Potpouri iz opere Zrinjski“. Taj potpouri je glasba odsvirala tako liepo i precizno, da smo se uprav začudili.

Oni opatijski „krakeleri“, koji neprestano prigovaraju liečilištnoj glasbi u Opatiji, ne znajuć ni sami što je glasba, mogli su biti subotu na našem koncertu pak bimo bili htjeli čut njihov sud.

Deklamacija pjesme „Domovini“ od Gjure Arnolda izvedena od gospodjice Antice Tomičić bila je tako dražestna, nježna liepa i čuvstvena, da je izvabila mnogu suzu očima slušaoca. Vidjelo se, da gospodjici idu pjesnikove rieči iz dubine srca. — Činilo nam se, da se je gospodjica Antica Tomičić deklamirajuć tu pjesmu preobrazila u nebeskog andjela, koji dodje na zemlju, da nam učvrsti i ojača ljubav do mile nam domovine.

A šta da kažemo o našim vrednim predstavljačima? Ne možemo drugo nego priznati da je šaloigra „Virginija“ uzprkos samo trodnevnoj pripravi ispala vrlo liepo. Svaka čast svim predstavljačem i predstavljačicam bez iznimke, jerbo su svi odigrali svoju ulogu baš majstorski. Tako g. Ernest Basa, gg. Vjekoslav Rajčić i Petar Rubinić te gospodjice Sidi Grškvić i Nina Rajčić. Ne bi bio čovjek na njima opazio, da su za prvi put na daskama, koje znače sviet. — Evala njim! Nek se samo vježbaju i uče, da nas budu i u buduće više krat pozabavili. — Gostovom, koji su bili na toj zabavi vidio si na licu, da su zadovoljni, što su došli na istu. Dosti prostrana dvorana bila je dubkom puna. Prema tomu je i materijalni uspjeh te zabave jako povoljan. Sa svim tim da je ulaznina bila samo 1 K po osobi ipak se je inkasiralo preko 220 kruna. Sa novcem, što će od zabave ostati obuć će se siromašnu djecu naše škole pak je svaki plativ ulaznicu, učinio i dobro djelo. — Preplatili odnosno darovali su za taj koncert razne iznose gg: dr. Stanger, Viktor Tomičić, dr. K. Janežić, dr. Otto Schwarz, dr. Ivan Poščić, Josip Fiala, Andre Blečić, Ivan Spendou, Ivan Miran, Mirko Vukelić, Anton Bačić, Dragutin Gašparić, Srečko Stanger, Antun Linardić, V. Braidotti, Mondina Tomašić, Josip Perčić, Izak Grabre, Marija udova pl. Märzthal, Marijan Tomašić Josip Afrić, Samuel Vladisković, Artur Gervais, Ivan Stanger, August Rajčić, Marijan pl. Zambelli, Inocent Stanger, Josip Stanger, Ante Jurković, Mihovil Vahtar, obitelj Priskić, Benedikt Ferlan, Rudolf Stanger, Anton Brezovec, Zvonimir Ante Letiš, Anton Poščić, Ivan Ferlan, Rinaldo Bonani, Filipa udova Jelinčić, Marija udova Stanger, Marija udova Pably, Josip Linić trgovac na Trsatu (živio!)

Svim darovateljima se ovim putem u ime siromašne djece zahvaljujemo. — Onim pako koji su na budi koji način doprinieli uspjehu sobotnjega koncerta neka Bog stostruko plati. Koji nije bio na koncertu i koji nije do sada niš dal neka ne pozabi učinit svoju dužnost imajuć na pameti onu Isusovu: Sve što učinite dobra jednomu od ovih malenih, kako da ste meni samomu učinili!

Nepodobščine na opatijskoj centrale telefona. Česte se tužbe dižu proti nekojim ženskom, koje su va službe opatijskega telefona. Više puti čovek zove z jednega al z drugega mesta na centralu moleć svezu sa ovim ili onim abonentom pak mu se dogodi, da mora čekat deset i više minuti dokle bude spojen sa onim s kojim želi govorit. Ako pak ki ima kuraja pitat na centrale telefoničku svezu u hrvatskom jeziku onputa more bit siguran, da mu gospodjica koja je u službi na centrali neće ni odgovorit. Tako se je dogodilo subotu na 6. o. m. jednomu abonentu iv Opatije, da je za podne na 2 ure pital centralu hrvatski, da ga spoji sa br. 9. Na centrale je bila jedna gospojica, pak ga je, valjada za dišpet, spojila sa Kurkomisijom.

Mi upozorujemo na ove nepodobščine gospodina višega upravitelja Lebana moleći ga da providi, te se ne bi više ponavljali takovi neredi.

Ako ima na opatijskoj pošte takovih „Jungferica“ kojim smrdi hrvatski jezik neka idu lepo u Kalabrija, gdje neće seguro čut ni jedne hrvatske besede.

Našim ljudem pak preporučamo, da se u telefonskom prometu sa opatijskom centralom služe izključivo hrvatskoga jezika. Ako pak još jedanput kojoj „Jungferice“ na opatijskoj pošte pade na pamet, da se ponaša prama našem jeziku bezobrazno neka se to samo nam javi pak ćemo mi već naviti druge žice.

Oganj va Ville Cernikovica. Nedelju jutro opazili su nekoji ljudi, da iz jednega prozora ville „Cernikovica“ suklja gusti dim. Odmah su obavjestili slugu iste Ville, a ovaj potrčav u Villu vidi, da u jednoj zaprtoj sobi gori. Odmah dao je obavjestiti Volosko-Opatijsko vatrogasno društvo, koje je hvalevrednom brzinom sa dvimi štrcaljkami došlo na lice mjesta. Nego medjutim su sluga Crnikovice i jedan žandar pogasili vatru tako, da vatrogasci nisu imali nikakova posla. Nepoznato je, kako je vatra nastala.

Nesigurnost va našem kapitanate. Svaki čas se čuje, da su tati i razbojniki napali na javnoj ceste na jednega ili drugega od prolazećeh ljudi zahtevajuć od njih beči. — Tako se je neki dan na kunfine dogodilo da su nekakovi nitkovići napali na neku Pepu Lučić iz Haljubaljšćini i ukrali njoj z uha rećini; sredu večer pak (na 3. o. m.) vračal se je g. Lodoviko Pobar iz Pobri z dela na Fundarije. Na Brgudeh skoči na jedanput jedan razbojnik iz umejka i prime ga za prsa. Ki zna ča bi se bilo dogodilo da ni za sreću baš on hip prišla jedna karoca. Kad je razbojnik videl karocu pustil je g. Pobar i opalil je prasicu. Lodoviko Pobar peljal se je pak s karocom do Voloskoga.

Silno puno bezposleneh gladneh Talijani klati se po našem kapitanate. Bilo bi od potrebe da se osobito na Voloskem, va Opatije i po Kastavšćine učini jedan lov na brigante pak da se ih spravi od kuda su prišli. Za tu svrhu bi svakako trebalo pomnožit broj žandarmerije. Za sada se ti tati i razbojniki drže dugo od kuć. Kad pak bude zima malo bolje pritisla, kad bude još manje dela i dobitka „per la fabbrica del' appetito“ onputa će se ti tati spustit va Opatiju pak ča će furešti ki prihajaju ovamo da imaju mira i pokoja? Videant consules!

Talijanom je sve dopušćeno. Neki Talijani prihajaju svaki dan z dvemi trimi vozi z Reke ovamo na Volosko i u Opatiju prodavat zeleninu i druge stvari. Ti gladi ponašaju se tako bezobrazno, kako da prihajaju ovamo nam za milosrdje i kako da smo mi njihovi hlapci a oni naši gospodari. — Svaki pak zna da ti gladi prihajaju ovamo za to zač v Italije krepivaju od glada. — Kad se vračaju s praznemi vozi v Reku to ti kriču, gone one svoje gladne mrcine tako hitro da čovek ni seguran pred njimi za svoj život.

Mislite da ih ki za to zaostavlja? Jok!

Naša pulicija kako da tega ne vidi. — Ni dosta to, nego prošli čedan su ti kalabrezki briganti na Preluke, brez nikakovega uzroka hitili preko cesti jednega Brücknerovega hlapca, toliko da ga nisu ubili. Ni za to ih ni nijedan ni najmanje dišturbal. Pred nekoliko meseci je jedan Kastavac z mjavicam udril jednega Ambrozinkinega pasa ki je bil na njega naskočil a sud ga je odsudil na tri meseci pržuna.

Ako ki Talijan jednega od nas ubije tu se ni jedan ni ne škomponi. Za nas neće bit bolje dokle ne bude palica zamjenila pero! —

Gonja „palentari" s Trsta. Va zadnje vreme prišlo je va Trst talijanskeh gladuhi ili „palentari" kako mravinca. Za to je ona cesarska policija odlučila sveh spravit preko kunfina, ki nisu va dele, al pak se ne moru skazat, od česa živu. To je pravo i Bogu dragо, samo ni tršćanskim poprdilom.

Čujte malo, pak sudite. Va Trste vam je na tisuća i tisuća „palentari", ki domaćem ljudem zimlju i zadnju suhu koru hleba z ust. Domaći delavci moraju se zubi i nohti borit da pridu do kakove zaslužbi, pak za svem tem ih je sva sila, ki su prez nikakovega dela, pak moraju žalostnem srcem gledat, kade „palentari" va njihoj domovine zaslužuju lepi groš, a oni skoro od glada umiraju, ki plaćaju davki u krvi i novcu. Pak ne samo to! Nego ta nesreća „palentarska" kada se mrvu podkoži, još zna sprdat domaćem ljudem i govorit i delat proti našemu štatu i presvetlemu cesaru. Vidite, baš za to ih imaju tršćanski poperdili radi, i sada su se strašno razrepinčili da ih policija goni preko kunfina.

Pak ne samo to, nego čujte još lepju. Kako smo već bili negde va „Narodnem liste" pisali, za tu nesreću talijansku plaća grad Trst i stroški za špital, aš se ne podufa Italiju pitat, da mu ti stroški povrne, da se Talijanom ne zamere. — Pak ča još store ti „palentari?" Kada se napune beči i štufaju Trsta, pošalju lepo beči po pošte doma, a onda se jave na policiji s prošnjom da neka ih „per šub" doma pošalju, aš da nimaju za put. Ste ih videli malo? — Ne samo da našem ljudem zimlju kruh z ust, nego još se i na račun našega governa doma peljaju.

Pak ča takovi ništčeti nisu već zdavni zaslužili, da se ih ča prvo zirene s naših stran?

Odbor ženske podružnice družbe sv. Cirila i Metoda u Mošćenicah priredjuje 1. siečuja 1903. božićno drvce sa deklamacijom i predstavom za djecu. — Odbor ulaže sve svoje sile da što lepše zabavi dječicu. Preporučujuć roditeljem i svim prijateljem mladeži, da nastoje oko toga da djecu pošalju čim u većem broju taj dan, jer to jedanput na godinu da im se poda malo duševne hrane, da ih se zabavi i po mogućnosti nadari.

Program i raspored priobćiti će se u svoje vreme. Odbor.

Izbori za osjeguraonicu za slučaj nesreća se opet bližaju. Koncem decembra biraju svoje zastupnike 3., 4. i 5. kategorija. — Da Slaveni, koji imadu u odnosnim obrtnim poduzećima većinu, ne podlegnu opet tako sramotno, košto kod zadnjih izbora, konstituirao se je u Trstu posebni izborni odbor kao odsjek pol. društva „Edinost". Tomu odboru ali pa izravno predsjedniku istog g. prof. Matku Mandiću, zemaljskom zastupniku u Trstu, neka se pošalju svi odnosni upiti, savjeti i glasovnice. Navedeni odbor daje drage volje sva potrebita razjašnjenja te će takodjer pravodobno obznaniti kandidate.

Svatko, koji ima pravo glasa nek si smatra svojom svetom dužnošću, da učini sve moguće da bude osjeguraonica u slavenskim pokrajinama takodjer po svojem odboru slavenska.

Podpisane glasovnice neka se čim prije pošalju na dra. K. Janežića odvjetnika u Voloskom, kod koga se takodjer mogu dobiti sve potrebite informacije.

! „patres et conscripti" di Laurana. Pasanu šetimanu su držali lovranski poperdilski senatori šodutu proti hrvatskoj školi. Kako već znamo odlučile su školske oblasti da se hrv. škola va Lovrane iz jednog razreda u dva proširi. Čim su to poprdili doznali su valje poklicali šodutu i protestali proti hrv. školi.

Šijor podešta je valje rekal, da hrvatske škole va Lovrane ni treba. A i konsiljeri su rekli svaki svoju.

Prvi konsiljer Francele Velusig je rekal, da hrvatski meštar neka zapre svoju butigu (t. j. školu) i neka gre na špaš, a njegov kolega Vlah Valčić pak još lepše. On je anke rekal svoju, najme ovo: „Ča će vam rabit hrvatski zajik za ovce past?" — Lepa je to kultura talijanska, poprdilska občina va Lovrane se može ponosit s takovemi konsiljeri.

Šijor podešta je za tim držal govorancu (zna kako i moja peta od nogi), da se nemore ni ne sme dopustit da se razširi hrv. škola. Prvi uzrok koga je navel je ta, da Hrvati nimaju dovoljni broj dece, a drugo je rekal, da je občina va velike mizerije (va ku su ju Talijani spravili). Mi mu pobijamo to.

Prvo. Najsmradnija lopovščina je to, što se daje intendit slepima, da nije dosta dece. — Da je dostatan broj dece svedoče sami Talijani. Neka zna šijor potešta i njigovi kunšiljeri da polazi hrv. školu 154 dece, a nek zna i to, da ih je u tu školu upisao talijanski meštar g. Lenaz, a ne hrvatski. Dakle fakat ne može pametan človjek pobijat.

Ča se pak tiče druge stvari, da je občina va mizerije, mi vernjemo, aš to je posvuda, kade Talijani s občinom gospodare. Znak da su Talijani dobri manjoni. — Ma pitamo vas malo ovo šijori konšiljeri. Vi bite teli per forca razširit vašu školu i još jenega meštra imet. Za talijanskega meštra ni občina va mizerije, a za hrv. je. To je ona stara pravica va Istre koju iščemo s feralićem va rukah, ča ne c. k. oblasti? Inšoma seduta je finila da su poprdili storili „rekuru" proti hrv. školi.

Ali mi znamo kamo smera poperdilska lopovština. Oni gledaju na svaki način zaprečit za sada razširenje hrv. škole, a za buduću školsku godinu će donest Bennati iz Poreča vreću beči, pak će trgovat s hrvatskimi otroki i tako će sve porinut va talijansku školu i tako uništit drugi razred hrv. škole.

To nameravaju lovranski poperdili i s njima talijanska kamora v Istre. Polag nesretnog sistema, koji vlada u Austriji, a osobito u Primorju je moguće sve, a osobito kad se radi proti Hrvatom a u prilog Talijanima.

Za to molimo naše zastupnike, da se zauzmu za tu stvar u parlamentu.

Rodoljub.

Kako su istarski Talijani pravedni. Železnica Trst-Buje-Poreč učinjena je velim troškom provincije Istre. Cela Istra za tu železnicu troši. Ista železnica koja je stojala nekoliko milijuna kruna je na veliko breme provincije koja mora plaćat 5 po sto interesa na investirani kapital za gradnju te železnice.

Ovih dan bila je konačno dovršena pruga Buje-Poreč. Na celoj liniji te železnice, izuzamši talijanske gradove, živu izključivo Hrvati i Slovenci. Obzirom na to je c. k. ministarstvo odredilo, da se na toj železnice imaju na pojedineh štacijah postaviti uz talijanske i hrvatsko slovenske napise. I u istinu su se na nekojih železničkih postajah spomenute železnice postavili dvojezični nadpisi hrvatski i talijanski. — To je naše drage prijatelje Talijane v Istre i Trstu tako razjadilo, da su kod samega ministra proti tomu protestirali i zahtevali, da se na teh tobože talijanskeh postajah postave samo talijanski napisi.

Celu rebeljon su istarski Talijani učinili radi teh dveh trih besed napisaneh na štacijoneh nove železnice Trst Poreč va našem jezike.

Oni govore: mi ne ćemo da bude na teh štacijoneh ni slova va drugem jezike nego va talijanskem, zač je Istra talijanska (altroke da je Istra istarska op. sl.) mi ćemo da pokažemo celemu svetu i samemi napisi na štacijah da je Istra talijanska zemlja. Za to su Talijani va Beču interpelirali ministra zač je pustil da se na toj železnice postave i hrvatsko - slovinski napisi, za to su se skupili svi Talijani z Istre neki dan va Trst da se svetuju ča će storit kako je prišla zadnja ura za Talijane. — Još su naši Talijani tako bezobrazni da govore, da mi Hrvati iščemo v Istre smutnju a oni mir. Ja oni išću mir ale takov ki bi nastal kad bi sveh nas, ki nismo Talijani zagušili. Takov mir bi oni hteli ali takovega neće, Boga mi, nikada doživit!

Nova parobrodarska pruga (linija) Cres-Rieka. Na 10. o. m. otvorila je ungaro-croata novu liniju med Cresom i Rekom. — Jedan parobrod od ungaro-croate će najme svaki dan zvan nedelje plovit iz Cresa na 6 ur jutro tičuć Rabac, Plominj, Berseč, Mošćenice, Lovran, Reka i nazada će parobrod odlazit iz Reke na 1 uru za podne.

Parobrod „Venezia" na suhem a Poperdili va porte. Parobrod od Ungaro-Croate „Venezia" je ponedeljak na 1. o. m. na putu iz Trogira va Šibenik, krcat vina investil blizu fortice sv. Mikule. Nakon 3 dni teškega dela oslobodilo se je vapor od školji Čini se da ni pretrpel nikakove škodi. — Ovo leto ima ungaro - croata sve moguće škalonji. — Jedan brod investi ovde drugi onde pak kako da ne bi sve to bilo dosta prišla njoj je još konkurenca od „Unione Istriana".

Vapori od ove „unione" su vavek puni da se uprav otapljaju a oni od ungaro-croate" su vavek prazni. — Budući se previše ljudi vozi z vapori od „unione stiriana" odlučila je direkcija da neće već toliko svoji vapori maltrat nego da će vozit v Reku samo jedan put na dan i to samo ako je „bonaca". „Stiriani" računaju: „che lavori chi ga fame". Raje nego kumbatit z burum i jugom ćemo mi lepo va porte bit. I onako će nam junta i trubasti acijonisti beči dat.

Nove poštanske naputnice. Novo leto donest će nam i nove poštanske naputnice. Svako malo se neč na pošte menja, nego nam se čini da te promjene nisu ni koristne ni praktične. Kako su bezkrajno bedasti i nepraktični oni mali recipisi za naputnice i preporučena pisma!

Javna zahvala.

Podpisani združeni odbori podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Voloskom, zahvaljuju se ovim putem gospodinu Bogumilu Frisek kapelniku ličilištne glasbe u Opatiji što je na korist božićnog drvca za družbinu školu u Voloskom priredio koncert od 6. t. m., g. Ivanu Junesch, kavanaru u Opatiji, što je za taj koncert dao odboru na razpolaganje do 80 stolica, g. Priskiću, koji je te stolice iz Opatije bezplatno dovezao u Volosko, košto i svim drugim rodoljubom koji su ili suradničtvom ili novčanimi prinosi pripomogli te se je koncertom od 6. t. m. polučio tako povoljan uspjeh.

U ime drobne dječice družbine škole u Voloskom neka bude svim izrečena iskrena zahvala. — Bog njim platio!

Volosko, 10. prosinca 1902.

Združeni odbori
podružnica u Voloskom.

Razne viesti.

Nasukal se parobrod „Zvir." Prošli čedan javil je jedan telegram iz Carnarona (Australije) ravnateljstvu ungaro - croate, da se je parobrod ugarsko - hrvatske slobodne plovitbe na putu iz Pasarman za Adelaide (Australija) krcat cukara nasukal kod Point-Cloates na severo - zapadnoj obale Australije i to usled strašnega nevremena. Ljudi od broda su svi spašeni a brod je po svema zgubljen nego društvo neće imat škode jerbo je parobrod bil oseguran. Kapitan na brodu bil je Ivan Randić.

Dubljina mora. Polag najnovijega merenja, dokazalo se je, da je na nekeh mesteh more duboko 13 tisuć i 300 m. dakle skoro dva puta dublje, nego je najviša gora na svete. To je Mont Everest u Aziji.

Vendar ja držim, da je ta silna dubljina mrvu preplitka — za izdajicu.

Engleski kralj i kraljica imaju čudne muhi. Kralj se skoro svaki dan peže, pak za to ima po svojih vilah po više pezi. On čini pezat i svoji gosti, ako su više vremena puli njega. Trebeda da vidi. ako su se ča podpitali.

I Salo je uževal pezat svoji gosti va „Mačjoj kule" da vidi ako imaju koliko — kran. —

Kraljica pak ni ne mari za soldi, ako nisu svetli, za to ih čini više puti osvetlati prvo nego ih spravi.

Salo pak mari malo za to. On zame sve, ča mu Talijani daju.

Najstariji živući oficir pod našem cesarom je major, grof Küngl, koji je ovi dni slavil va Griesu kod Bolcana svoj 98. rojstveni dan.

I ta će znat kako prah — diši.

5 dolari za bušac. Va Virginije, to je jedna provincija va severnoj Amerike, predložil je dr. Ware zakon, po kem bi se imelo zabranit svako bušanje, ako se ne dokaže na temelju duhtorskeh ateštati, da su zdravi oni ki se bušaju. To je za to predložil, aš je stvar provana, da se s bušci najviše prenašaju najveće boli, osobito ako se buša va usta. Ki bi se bušal prez ateštata, predlaže rečeni duhtor, imel bi platit 5 dolari multi za svaki bušac.

Ava Karla! Ma bi se taneke kiselo držale, da se ča takovega pul nas odluči.

Va Chicage zgorel je jedan veli hotel po imenu „Lincoln". Va toj nesreće zgorele su 23 osobe. Neke su s četrtega poda skakale, da se oslobode.

Ja, strah je vrag. To zna prilično i Krstić, ki leži pred špicami kako da ga svi vrazi gone.

Krv ingleškega kralja. Neki engleški mudrac je zračunal da je med svemi 4056 kapljicami krvi ke teču po žilah kralja Eduarda samo jedna kaplica ingleške krvi — najme ona po Margareti Tudorovi, ženi Jakova IV. iz Škotske. Dve kapljice njigove krvi su Francuske i to po Mariji Stuart, pet je škotskeh po Jakovu IV. i grofu Damlay mužu kraljice Marije, osam kapljic je danske krvi i sveh drugeh 4040 je nemških. Kada dakle Ingleži pjevaju „God save the King" pjevaju to na čast samo jedne kapljice kraljeve krvi.

Umri kralj od kanuni. Pred malo vremena umri je va Essenu na Nemškem Arthur Krupp ki je fabricinal kannne za celi svet. Bil je veli prijatelj svojeh delavac a i grškeh užanci . . .

Obesila se ženska. Utorak na 2. ovega meseca obesila se je va sv. Francisku Marija Janjetić. Na ta žalostni korak nagnala ju je nesreća, da njoj je pred nekoliko dan umrl muž, a da ni za njiju budućnost ni najmanje priskrbel.

Kako burski dječak polazi u smrt? Kada je ono bila va Afrike vojska s Buri, su jih Englezi svu silu ulovili, pak većinu od njih odsudili na smrt na sohi zarad buni. Burski dječak od 15 godina, po imenu Izak Bartolomej Libenberg, pisao je svojoj majci u oči onoga dana, kada će biti obješen. — Njega su Englezi odsudili na smrt sbog buni i on je zajedno sa ostalom svojom nesretnom braćom na sohah izpustio dušu.

Pismo glasi ovako:

„Mila moja majko i dragi brate! — Vrlo dobro znam, da će vas ova tužna viest razžalostiti, ali, draga majčice, ti se moraš zadovoljiti time, da čuješ viest o smrti tvoga sina. Ti moraš na čisto biti o tome, da je to volja božja i da se ova mora izpuniti. Ma kako ti bilo težko izmiri se sa svojom sudbinom. Isus Krist je nevin na krst razapet, pa zar da ja budem bolji od njega? Majko, Bog mi je oprostio sve moje grieho i ja sam njegov. On mi je sve oprostio, a što on čini, dobro je učinjeno.

Majko, vjeruj i uzdaj se u Boga, neka ti on bude utočište i utjeha, jer će nas on spasiti i izbaviti. Mila moja majko, neka te Svevišnji blagoslovi zajedno sa mojim malim bratom i ostalim prijateljima, vjerujte i uzdajte se na njega, pa će vam dobro biti. — Ja se dielim od vas, ali ćemo se u vječnome blaženstvu opet zajedno naći. Oh, kako ću biti sretan, kada se tamo gore sastanem sa vama kao božjim andjelima. Ostaj mi s Bogom, moja ljubljena majko i slatki brate jer ja sam kod Boga — ostajte s Bogom.... Majčice, ja sam molio svećenika, da sve moje stvari pošlje tebi isto tako i moju sliku, pa radi s njom, šta nadješ za dobro. Ja sam sretan i zadovoljan, jer sam uvjeren

da je ovo volja božja. I ti moraš biti zadovoljna, pa kazati: „Bože neka bude volja tvoja!“ Majko, ja sam sretan, presretan.

Svećenik je uz mene i on će ostati sa mnom do kraja. Sad baš ovoga hipa nije kod mene, ali će brzo doći. O, Bože, kakvo je to izbavljenje. Iz tamnice i carstvo nebesko! Samo da si ti još ovdje sa mojim bratom! O, majčice, otac i druga dva brata i ne znaju, u kakvom se ja stanju nalazim. Ako se ikada sa njima najdeš, pozdravi ih i reci im, neka se uzdaju u Boga, pa ako to čine čistim srcem bit će spašeni. Ostajte mi svi s Bogom i posljednji put, jer još za koji časak samo i mene ne će više biti medju živima.

Moju uru podaj otcu, ako se živ povrati, klobuk neka uzme Aleksandar, kaput Varen, a slika Jovan. Pozdravljam vas sve još jedan put, a tebe mila moja majčice grli i ljubi u duhu tvoj blagodarni sin Izak Bartolomej Libenberg.“

Ste čuli kako ono otroče gre veselo na smrt za svoju ljubljenu domovinu, koju mu uzimlje Englez. A ča delaju naši mački za svoju domovinu Istru, ku njim zimlje Talijan? Prodavaju ju, kako je i Juda prodal svoga učitelja za 30 srebrnjaki.

Odvjetnik

Dr. Matko Trinajstić

preuzeo je pisarnu

odvjetnika

Dra. Josipa Stanića

na Voloskom.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garancija.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežiča u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39 — Garancija** iznašala je **K 133.760·—. — Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Javna zahvala.

Duboko ganuti mnogim dokazima usrdnog sučešća izkazanog nam prigodom smrti ljubljenog i nezaboravnog supruga, odnosno otca i tasta

Ivana Jurkovića

ovim putem izražamo našu najtopliju zahvalu svim, koji nam izraziše svoju sućut bilo ustmeno ili pismeno, te onim, koji su učestvovali kod sprovoda i milog nam pokojnika dopratili do hladnog groba.

Bog platio svima!

Opatija, 10. prosinca 1902.

Tugujuća obitelj.

Višekrat odlikovana ✻ Višekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama od 14 kruna dalje.

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Dražbeni oglas.

Na predlog vlastnice Marije Kotucs rodj. Labaj žene Mihovila u Voloskom br. 60 držati će se dne 23. decembra 1902. u 10 sati pr. podne kod ovog c. kr. kot. suda dobrovoljna javna dražba nekretnina parc. 1326, i edif. 199 tvorećih I. II. g. l. ul. br. 290 k. o. Matulje i to za cienu od kruna 11.200.

Ne primaju se ponude izpod izklične ciene. —

Prava zaloga vjerovnika, što su uknjižena na nekretninama ostaju netaknuta.

Dražbeni se uvjeti mogu razgledati u pisarni ovoga suda, soba br. 2 za uredovnih satova.

C. kr. kotarski sud, Volosko
Odio I., dne 5. novembra 1902.

Zaštitna marka: Šidro.

Liniment. Caps. Comp.

iz Richterove ljekarne u Pragu

jest obće **priznato kao izvrstno ublažujuće sredstvo za naribanje;** dobije se u svih ljekarnah uz cienu od 80 h, K 1·40 i K 2.

Kod kupovanja ovog obljubljenog domaćeg lieka neka se uzimaju samo originalne bočice u škatuljah, koje imadu zaštitnu marku **„Šidro“** iz Richterove ljekarne, tada će se sigurno dobiti originalni proizvod.

Richterova ljekarna

„k zlatnomu lavu“

u Pragu I. Elizabetine ul. 5.

Sjećajte se istarske Družbe Sv. Cirila i Metoda!

Tvornica pokućstva

IGNACA KRON

dvorskog dobavljača

u Trstu, Via Cassa di Risparmio utem. 1848. — Tvornica u Beču.

Cienici, uzorci, razjašnjenja, proračuni, nacrti šalju se na zahtjev badava.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Lahusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osipu.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo“. Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljeno sredstv za sve želudčane bolesti.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Frau Doberlet

Opatija. — Kuća Erti.

Posujilnica

u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u občinama: **Pobri, Pereniói, Kućeli, Bregi i Rukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti **u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.**

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatoriuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. **za gospodu,** a od 2—5 p. p. **za gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Odgovorni urednik Petar Rubinić

Tiskara „V. Tomičić i dr.“ — Opatija.

„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka poslie podne.

Cena mu je na godinu 8 kruna, na sedjake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Veleskom kbr. 6.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 51. **Veleske-Opatija u četvrtak 18. prosinca 1902.** **God. III.**

Sve one, koji su do sada primali „Narodni list" a nisu ga još platili pozivljemo ovim za zadnji put, da nam najkasnije do konca ove godine pošalju dužnu nam predplatu, jerbo drugačije ćemo ih tužit, pak puklo kud puklo.

Broj 52. „Narodnoga lista" neće izać radi božićnih blagdana.

Našim prijateljem do znanja.

Koncem meseca novembra 1900. počeli smo izdavat „Narodni list" vrućom željom, da stanemo na put paklenskomu nastojanju talijanske stranke v Istre, koja je baš tada bila napela sve svoje sile, da pomoću poznatega Jude Iškariota naš hrvatsko-slovinski narod v Istre a osobito u našem kapetanatu, smuti, zavede, prevari i odvrati od hrvatsko-narodne stranke. Baš u to vreme imali su se najme obavit novi izbori za bečki parlamenat a Talijani, da smute naš dobri istarski puk, bili su na novo počeli izdavati svoj bljutavi list „Prava naša sloga". Učinili su to baš radi izbori za bečki parlamenat. —

Va tem svojem bljutavem liste varali su puk na najgrdji način, bunili ga proti najboljim sinom hrvatskoga naroda v Istre, hitali su na sve naše poštene ljude i prvake svo blato, koje su imali va svojih rukah, a sve to samo za to, da naše prvake pred narodom omraze i da tako narod od njih odvrate.

Nam je bilo tega paklenskega talijanskega dela dosti pak smo bili odlučili početi štampat naš „Narodni list" s kim bimo ljudem dokazali, da Talijani lažu i varaju puk samo, da moru va mutnem lovit.

Već tada imali smo misal, da izdavamo „Narodni list" samo dokle prodju izbori za bečki parlamenat. — Hteli smo, da po mogućnosti odvratimo naš narod v Istre a osobito u našem kapitanatu od talijanske kuge i napasti, hteli smo puku otvorit oči i dokazat mu, da je najveća njegova korist ako izabere naše narodne zastupnike va bečki parlamenat.

Moramo priznat, da nam to naše pošteno i pravedno nastojanje ni šlo za rukom. Izdajstvom Rukavčana, Veprinčana, Lovranaca, Mošćeničana dogodilo se je, da je bil izabran za zastupnika pete kurije za Istru fanatični Talijan dr. Bennati. — Da je do tega prišlo kriva je prokleta lakomija do beči nekeh naših izrodi, ki bi za petaču ne samo svoju narodnost nego svojga otca, svoju majku, svoju vlastitu dušu prodali. Takovim ljudem neka bude prokleto seme i koleno! Nego i ako nam ni uspjelo odvratit sav naš puk od nesreće, da bira va Beč talijanskega deputata, ipak nam je šlo za rukom zaprečit, da se talijanska kuga razširi po celoj Istre.

Naš dobri puk v Istre primil je objeručke naš „Narodni list", zavolel ga je kako da mu je na srdcu prirasal, čital ga je rado kmet i delavac, siromah i gospodin pak nam je bilo jako teško nakon dovršenih izbora za Beč zaustavit izdavanje našega „Narodnega lista" tim više, ča su nas od sveh stran prosili i molili da ne prestanemo nego da junački nastavimo započeto delo. I poslušali smo prijatelje, pak smo kroz tri leta nastavili izdavati naš list. Nismo se pokajali. Priznanja, koja smo primali od svih stran Istre bila su nam jedina ali i obilata plaća za naš trud.

Evo smo došli na konac tretega leta da izlazi „Narodni list". Ako se obazremo nazada na ova tri leta našega delovanja moremo mirne duše reć, da smo dosti dobra i koristna učinili. Svojim pisanjem smo po mogućnosti podučili neukeh, obraćali zavedene, bodrili mljohave, a mnoge naše nestalne ljude naputili smo na pravi put po kojem mora poć svaki pravi rodoljub Istre, ki ni prodal dušu i telo našemu neprijatelju Talijanu.

Celo vreme ča delamo okole našega „Narodnega lista" nismo prijeli od nijednega ni šoldina plaće, jerbo ono ča su nam dobri ljudi pošiljali za list ni bilo dosti ni za plaćat tiskaru i poštu. Delali smo samo iz ljubavi za naš hrvatski narod v Istre, želeć istemu pridobit sve one pravice, ke mu po zakonu idu, delali smo dan i noć nastojeć samo da našem narodu koristimo. To naše mučno i nezahvalno delo hteli bimo nastavit i dalje, jerbo smo se osvedočili, da je „Narodni list" za naš puk v Istre tako potrebit kako svakidanji kruh, ali sila nas goni, da barem za nekoliko vremena prestanemo izdavanjem „Narodnega lista". Ne sili nas na to ni trošak, jerbo je isti pokriven redovitimi dohodki lista, ne sile nas na to nikakovi obziri, nego nas na to sili absolutna nemogućnost, da barem za nekoliko meseci nastavimo izdavanje lista.

Ovim brojem dakle prekidamo izdavanje „Narodnega lista," da istim nastavimo čim nam budu okolnosti to dopustile. — Nadamo se, da nam naši predplatnici neće zamerit, da ih ovim iznenadjujemo. Neka budu uvereni, da je nam samim jako neugodno, da moramo ovu novost javit svojim prijateljem. Neka nam svaki uzme u obzir, da smo kroz sva tri leta točno i redovito izdavali list i da nismo ni jednim brojem zaostali. Naši i našega naroda prijatelji će se segurno žalostit, da smo se sada na jedan put odlučili zaustavit izdavanje lista, nego neka se utiše tim, da ćemo mi čim prije nastavit započeto delo.

Naši i našega naroda neprijatelji će se veselit, da mi prestajemo izdavat „Narodni list" koji njim je vavek bil najveći trn v oke, ali neka se ne vesele previše jerbo će njihovo veselje biti prekratko.

Onim predplatnikom, koji su nam poslali predplatu za g. 1903. ćemo njim ju, ako zahtevaju, povratit, ako ne zahtevaju računat ćemo njim ju za naprvo. Za vreme dokle ne bude „Narodni list" izlazil, pisat ćemo po mogućnoste va dičnu „Našu slogu" iz Pula koju najtoplije preporučamo svakemu pravemu istarskemu domorodcu.

Delovanje našega zastupnika Spinčića va bečkem parlamentu.

Va sednice bečkega parlamenta od 10. o. m. interpeliral je naš zastupnik Spinčić ministra predsednika jeli on pripravan skrbiti za to:

1) da budu u proračunu za leto 1903. umetnute svote za poboljšanje gospodarstvenoga stanja istarskoga kmeta, u svrhu izvedenje jako potrebitih javnih radnja izsu-

PODLISTAK.

Pod puškom.

Napisao Evgenij Kumičić.

(Nastavak.)

III.

Već bijasmo dugo vremena na onom sedlu planine Kukavice, a ne znam ni sam ni sam, kako smo prekužili one crne dane. Težko bi danas bilo izkazati sve redom kako je bilo, sve nevolje, koje smo pretrpjeli na onom pustom mjestu. Kno da se bilo zaboravilo na našu satniju. Sve planine što su se vidjele sa sedla, svi prodoli, doline šume, kapetan i malne sva momčad, sve nam se bilo omrazilo Ernestu i meni. Momčad bijaše goropadna, osorne ćudi, pa se grdila o svaku tricu, psovala na sve i proklinjala svoju sudbinu, svoj mukotrpni život. Već nisam mogao slušati onih grdih i mrzkih psovaka. Kapetan bi riedko progovorio rieč sa Ernestom i sa mnom, a kad bi mu se koja omakla, ne bi ni ta bila prijazna. Ne bijaše taj čovek skrojen na božju ni prave krvi. Često nas promjeraše prezirnim pogledom, sučući svoj plavi, lanasti brk. Gonio nas na svaki naporniji posao. Mi ne bismo nikad ni pisnuli, nikad nije mogao opaziti, da li nam se srce barka od pritajena gnjeva, a to kao da ga je srdilo, pa bi se ustobočio pred nama s dubce i mrako narozao čelo. Naduo bi se, da pukne, njegovo se žučeničavo lice stezalo od biesa, te videći, da nas ne može izazvati na odpor, trnapio bi se u sve to grdjé nepodobštine.

Jednoga dana poslao nas do prve vojničke štacije, da pratimo kola. Odputismo se sa sedla u cik zore prama jugu. Bilo nas oko trideset momaka. Nekoji su mrmljali, prije nego li krenusmo, jer ne bijasmo prvoga dana okusili ništa topla. Kapetan ih izgrdio i rekao nam, da ćemo dobiti hrane, kad stignemo k onoj štaciji. Momci se malo umiriše putem, jer se nadahu, da će biti onako, kako nam je kapetan obećao. Gladni i umorni prispjesmo u veliku dolinu k jednoj satniji, pa joj predasmo kola, da ih dalje prati, i umolismo hrane, ali ne dobismo ni zalogaja kruha. Momci udariše u psovke, pa se razvalismo po rosnoj travi, da bi se malko odmorili. Nebo bijaše tmurno, kiša je tiho sipala. Bio sam usnuo uz Ernesta.

Kad me kapral gurnu nogom o rame, skočih na noge i pustih ga, da me psuje do mile volje. Podčastnici neki bijahu sa Ernestom i sa mnom osorni, jer su znali, da to ugadja kapetanu, ter su htjeli tako steći zaslugu. U malo saznasmo, da je kod Jajca prispjelo desetak kola sa ranjenici, koje da ćemo mi pratiti do našega sedla na Kukavici. Krenusmo iz doline. Jedva smo nosili u kostima dušu.

Po razrovanoj cesti lagano promicahu seljačka trošna i klimava kola. Upadala su u blato, tresla se i kolebala od grabe do grabe, a na slami stenjali su ranjenici, bliedili i grizli ustnice od boli. Jednomu bila povezana glava, drugomu ruka, trećemu noga, neki su sjedili, neki ležali. Kad bi se kola uzdrmala, svi bi zajauknuli, lica bi im se sgrčila. Očajno pogledavahu u tmurno nebo. Ti su ranjenici bili Slovenci, većim dielom. Cesta se vukla kroz šume i guštare a kad što gubila se u klanjce medju sure klisure. Naša je satnija znala za svaki grm i trn, jer smo mnogo puta onuda prošli. Kiša je sipala, u klancih sgusnuo se vlažan zrak, težak, ukočen, jer od nikud ni ćuha ni zuka.

Iz šume širio se vonj trula drva, hlad probijaše iz guštara i iz razpucanih stiena, obraslih mahom. Ernesto, ja i još jedan vojnik idjasmo uz kola, na kojih je bilo pet ranjenika, te bismo ih pridržali sad s jedne sad s druge strane, da se ne bi prevrnula u grabu ili preko ruba ceste u šikarje. Kadšto ne bi konji mogli izvući kola iz blata, pa bismo se svi okupili i pomogli. Idući tako uz ranjenike, zaklinjaše Ernesto momka, koji je bio uz ista kola, da mu da kus kruha. Taj je momak ukrao jedan hljeb iz košare, dok su konji počivali u dolini, odakle se mi vraćasmo. Momak ni da čuje. Bio je najgori u satniji, ali hitar i lukav, i rado je posizao za tudjim dobrom. Ernesto ga stade psovati: „Maledetto, prokleti Morlako!" Za tim uzeh ga ja moliti, da mi da kruha, a on smigla ramenima i skreće glavom, pa mi veli: — „Ne dam jer ti pišeš kod prepture".

Time mi htio reći, da sam činovnik. Dokazivao sam mu, da se vara, no on sve jednu te jednu pili: „Ne dam, ti pišeš kod prepture".

Jedan od ranjenika opazi, kako se inatimo, pa nam se smilova i dade nam polovicu hljeba. Izprva nismo htjeli primiti toga dara, veleći mu, kako će i sam trebati hrane. Ranjenik nam se žalostivo osmjehnu, pa reče, da ne može jesti, da on više neće živ stići u Banjaluku. Bijaše to krasan mladić, plavokos i biele puti. Bol bila mu posumračila sjaj modrih očiju, pod kojima bijaše pomodrila i nabrekla koža.

— Gdje ste ranjeni? upitah ga.

— U nogu baš u koljeno. Izgubio sam mnogo krvi, govoraše slabim glasom.

— Jeste li bili jednogodišnjim dobrovoljcem?

— Jesam. Pravnik sam bio u Gracu.

— Kad ste se pobili?

— Jučer. Molim vas, pomozite mi, razvezao mi se povoj na nozi, čini mi se, osjećam krv, da teče.

Ernesto javi to našemu vodniku, a ovaj zapovjedi, da stanu kola. Pomogosmo

217

šenja močvara, reguliranje potoka, cesta, luka (porata), vodnjaka itd.

2) da budu kod razdelenja kredita za biedu, koji će se podieliti za leto 1903. uzete u obzir občine oštećene elementarnimi nezgodami i najsiromašniji kraji Iste a osobito pak severni kraj Istre i kvarnerski otoci,

3) da budu novci iz toga kredita upotrebljeni ne strankarsko-politički nego pravedno za sve najpotrebnije.

Ovu svoju interpelaciju obrazložil je Spinčić temeljito nadovezavši po prilike sliedeće:

Istra je jako siromašna zemlja ne morda za to jerbo nima plodne zemlje nego za to jerbo su istom kroz stoleća i stoleća upravljali ljudi koji su ju do mozga izsisali i za to jerbo ni junta ni talijanske občine se ne brinu uprav niš za siromašnega kmeta u Istri. Ces. kr. oblasti pak većim delom ni ne znaju kakova siromaščina je v Istre. — K tomu se često dogadjaju v Istre elementarne nezgode (poplave, tuča, mraz, suše itd.) Ne manja nesreća je i to, da se najbolji delavci moraju selit u svet da zasluže čagodar za sebe i svoju družinu. Za to je od vele potrebi da država da Istre pomoć.

Va bečkem parlamentu se je već prije na predlog Spinčićev odlučilo pomoć Istre Tako se je leta 1895. odlučilo da ima vlada osobito pazit na Primorje i poduzet sve da se puk v istom gospodarstveno podigne. — Kod proračunske razprave za 1897. odlučilo se je da se imaju dotacije za gradnju cesta i vodnjaka va Dalmacije i v Istre povisit.

Zastupnik Spinčić je već više krat upozoril vladu na žalostne gospodarstvene prilike v Istre. Tako je va svojem govore od 21. marča 1901. napomenul na tanko sve javne radnje, koje bi se imale v Istre izvršit. Va svojem govoru na sednice od 4. junija razložil je Spinčić kako bi se dalo istarskemu kmetu pomoć.

Va sednice od 20. maja o. l. predložil je resoluciju da se osuše močvare Lug i Jezero na otoku Krku i da se va Pazinu ustroji jedna gospodarska škola s hrvatskim naukovnim jezikom.

U sednici bečkoga parlamenta od 13. decembra 1901. je zastupnik Spinčić govoril o načinu kako se v Istre postupa u boju proti filokseri i preporučil je da vlada u tem pomore. Žalostnimi prilikami v Istre bavil se je isti zastupnik va svojem prešnem predloge od 21. oktobra 1902. I c. k. vlada je pripoznala žalostne prilike v Istre, osobito istarskega kmeta.

Sa svim tim je c. k. vlada malo ili ništa obazrela se na te žalostne prilike u Istri va svojem proračune za leto 1903.

Nego s tem i s onemi malenimi svotami koje se je odlučilo za siromašnu Istru neće se moć izvršit ona javna dela koja su najpotrebitija. — Iz severne Istre, iz kotara Podgradskog dolaze danomice vrlo žalostne vesti, polag kojeh ljudi već glad trpe. Na kvarnerskeh otokeh ni niš bolje. A i oni beči ki su od c. k. vlade odlučeni da se razdele med siromahe porabe se od strane talijanskeh občin za političke agitacije a ne za pomoć siromaha.

Tako nisu Hrvati va Poreščine dobili nikakove pomoći; va Malem Lošinje su beči za kmete porabili za svrhe agitacije; va Crese učinili su s temi beči „strade de lusso"; va istoj občine su se beči odredjeni od governa za pomoć siromahom kmetom razdelili onako kako su creski Talijani misleli da je najbolje za njihovu politiku, tako da su najviše ili sve dobili njihovi prijatelji. Radi tega su se creski kmeti pritužili na občinu, na kapitanat (va rischio Scarpa?!? op. ured.) na namestničtvo, na ministra ale sve badava (ča ne znaju, da Talijani smeju v Istre delat ča će oni?) Sve to utemeljuje najbolje gori navedenu interpelaciju.

Tako se Spinčić brine za potrebi istarskega puka. A Benatti? Još ni usta odprl za dobro istarskega kmeta za svem tem da se drži nekakov deputat pete kurije. Rukavčani, Veprinčani, Lovranci i Mošćeničani moru se baš dičit da su pomogli zibrat Benatta ki se za nje brine kako za lanjski sneg. — Talijanom je samo za to da bude Istra talijanska a naši ljudi ki s Talijani drže sami sebe grob kopaju. — Huje njim budi! —

Komedije va našoj biskupije.

Bili su va Trstu blagi biskupi Ravnihar, Legat, Dobrila, Glavina, Sterk. Bili su i prošli. Za njihovoga biskupovanja bil je med krščanskim pukom v Istre mir, samo su tršćanski židovi i farizeji proti njim rovali i kopali kako u svoje vreme jerusolimski židovi i farizeji proti Isusu Krstu. — Umrl je i blagi biskup Sterk, ki je htel ugodit i židovom.

Na njegovo mesto poslali su nam doktora Nagela, Nemca, ki ne zna ni jedne besede našega jezika. Nadali smo se, da će bit ipak prama svim pravedan jer je to kod svoga dolaska obećao. Kruto li smo se prevarili.

Va zadnjoj „Našoj sloge" iz Pula čitamo najme, da se je biskup Nagel dogovoril s talijanskem biskupom va Poreču, Flappom, da se ima iz svih crkvah tršćansko-koparske biskupije iztrebit sve ča ni latinskoga.

Biskup Nagel se dakle spravlja, da iz naših crkvah, koje smo mi svojom mukom sazidali i u kojih se već stotine i stotine let slavi svemogućega Boga u našem jeziku taj naš mili starinski jezik iztjera i da se uvede latinski jezik koga mi ne razumimo. A zašto to? Za to jerbo tršćanski čifuti i farizejci okole „Piccola" neće da se va naših crkvah čuje niti besede više va našem jeziku nego sve u latinskom, nadajuć se da ćemo tako bit prije pripravni da spademo pod gladnu Italiju.

Isus naš Spasitelj rekal je apoštolom: Idite po celomu svetu i učite sve narode. U psalmih pjeva se: Hvalite Gospoda svi puci, hvalite njega svi jezici. A zar hoće presvetli gospodin biskup Nagel da se Boga čast i hvala mu budi, slavi samo u latinskom, puku nerazumljivom jeziku? Neka presvetli gospodin biskup zna, da smo mi pred stotine i stotine godina slavili gospodina u svojem jeziku a slavit ćemo ga i u buduće bil nam sada biskup Nagel ili koji drugi. —

Sveti otci, rimski pape, dali su nam pred stotine i stotine let pravicu, da se va svojih crkvah služimo svojega jezika pak nam sada neće presvetli gospodin biskup tu pravicu za volju tršćanskeh čifuti zet. Ako bi pak tako odlučil znat ćemo ča nam je storit. Mi ćemo do zadnje kapi krvi branit svoje pravice a ne kratimo ni Talijanu ni Nemcu ni Majaru, da se Bogu moli samo u svojem jeziku.

Tršćanski čifuti i farizeji mešaju na sve moguće načine kako bi posvadili biskupa sa njegovimi ovcami samo da ovce izgube poštovanje i ljubav do svojega biskupa i da se jedan z drugim posvema posvade. Tega na tršćanskoj biskupije ne vide ili ako vide neće da razumeju. No, ako će imat crkve vavek prazne neka poslušaju tršćanske čifute i farizeje a ne glas pravednoga Boga, koji veli: daj svakomu svoje i pusti svakoga, da me slavi u svojem jeziku.

Mi poručujemo u ime istarskih Hrvata i Slovenaca tršćanskim čifutom i farizejcem da ča god odluči presvetli tršćanski biskup niš nam neće moć uzet pravice da slavimo Stvorca u svojem jeziku a potalijančit se ne ćemo nikada, nikada, nikada.

Domaće viesti.

Narodni list. Kako javljamo na prvem meste lista „Narodni list" prestat će današnjim brojem za nekoliko vremena izlazit. — Bolnim srdcem smo se na to odlučili jerbo znamo, da će to biti žao svakomu pravomu prijatelju našega naroda, ali za sada moramo prestat ali samo za kratko vreme, da onda nastavimo započeto delo.

Svim koji su nas u našem radu do sada podpomagali zahvaljujemo najtoplije i preporučamo se za buduće. Radimo svi složno i požrtvovno na korist naroda i domovine pak ćemo ako Bog da doživit lepše dane po naš narod.

Veliki uspjeh drame „Zimsko sunce" našega Viktora Cara-Emina na zagrebačkom kazalištu. Istarski Hrvati zauzimaju samo mali del u literaturi hrvatskoga naroda. — To je i lahko razumljivo. Do pred trideset let nije se najme v Istre niti znalo da u istoj živu Hrvati.

Pomoću nezahvalne austrijske vlade bili su nas Talijani tako zgnjavili da nas ni bilo ni čut ni videt. Učeneh ljudi našega jezika bilo je do onda malo ale niš, pak ni nikakovo čudo jerbo do onda nismo imali v Istre nikakovih škola u našem jeziku. — Jedva pred 30 let počel se je naš narod v Istre budit i nastojat, da se oslobodi talijanskega gospodstva. Jedva od tada počeli su naši mladići polazit škole. Oni koji su škole izučili morali su valje med narod da ga bude, da ga spase od očite propasti u koju ga je vodila talijanska požrljivost, himbenost i licumerstvo.

Ni jednemu učenemu čoveku v Istre ni bilo ni lazno da se bavi literaturom, pisanjem knjiga. — Za to vidite imamo mi u Istri jako malo ljudi ki se bave pisanjem knjiga. Med ta mali broj spada i naš vredni prijatelj gospodin Viktor Car-Emin. On je već napisal puno lepih pripovedka crtica i novela koje su bile štampane va razneh hrvatskeh beletrističkeh novinah. Najznamenitija njegova pripovedka je svakako „Pusto ognjište" koju je izdala Matica hrvatska med svojimi knjigami leta 1900. — Viktor Car-Emin je iskren rodoljub. Srdce mu krvari gledajuć orijašku borbu, koju istarski Hrvat vodi goloruk proti do zubi oboružanom lukavom Talijanu, koji ima na razpolaganje zemaljsku, leginu i rimsku kasu. — Viktor Car-Emin htio je da tu borbu istarskega Hrvata predoči ostalim Hrvatom onakovu kakova je, da ju gledaju na vlastite oči pak da se smiluju siroti Istrani i da mu pomognu ako ne drugačije a to barem podupirajuć što većma istarsku družbu sv. Cirila i Metoda za Istru.

U toj rodoljubnoj misli, u toj plemenitoj nakani napisao je Viktor Car-Emin krasnu dramu „Zimsko sunce" u kojoj prikazuje sve muke i napasti koje istarski Hrvat ima da svlada za izvojštit svoje pravice koje mu po Bogu i cesarskom zakonu idu. — Tu očajnu borbu istarskoga Hrvata okitio je Viktor Car-Emin lepimi prizori iz domaćega istarskoga života, tako da se gledaocu drame čini da vidi pred sobom istiniti pravi svakidanji život u jednom od istarskih gradića.

Ova drama, koju je Car krvavim srdcem pisao, imala se je predstavljat za prvi put na zagrebačkom kazalištu kao prva originalna drama još prve dane septembra. Nego kako su ti dani nastali u Zagrebu nemiri ostalo je kazalište sve do 1. decembra zatvoreno. Ni sada nisu još majarski panduri na Markovom trgu va Zagrebu htel dopustit, da se ta Carova rodoljubna drama predstavlja na zagrebačkom kazalištu bojeći se možda da ne bi ista probudila spavajućega hrvatskega lava, koji bi bio već davno morao raztrgati te pandure. — Ipak je ta drama došla sredu na 10. o. m. na zagrebačku pozornicu.

Uspjeh kojega je Carevo Zimsko sunce taj dan polučilo neda se opisat. Nakon svakoga čina a osobito nakon 2. i 3. je publika celoga kazališta tako aplaudirala kako morda nikad do sada. Opetovno zvalo se je Cara na pozornicu nego Car u svojoj čednosti ostao u Opatiji gdje je još istu večer i dan za tim primio preko dvadeset brzojavnih čestitaka iz Zagreba.

Sve zagrebačke novine doniele su dan za tim obširne i vrlo laskave ocjene Careve drame i svi jednoglasno dapače i prestrogi dr. Tresić-Pavičić u velike hvale krasotu, savršenost i rodoljubnu tendenciju „Zimskoga sunca". —

Mi nismo u stanju da izrečemo svoj sud ali po onom što zagrebačke novine bez razlike stranke i jezika pišu moramo držat da je Carevo Zimsko sunce novo remek delo hrvatske dramatske literature, koje će se trajno održat na hrvatskoj pozornici. — Nedelju na 14. o. m. prikazalo se je Zimsko sunce po drugi put pred dubko punim kazalištem. Frenetički aplaus ponavljao se nakon svakog čina.

Mi od srca čestitamo prijatelju Caru na lepom uspjehu. Neka mu bude to utjeha i plaća za njegov trudan rad na korist i čast ljubljene nam domovine!

Zimsko natjecanje u plivanju v Opatije. Klub plivača u Opatiji priredjuje sredu na Silvestrovo, dne 31. decembra 1902. u kupalištu „Angiolina" v Opatije na otvorenom moru natjecanje u plivanju. Natjecat će se za prvenstvo kluba plivača u daljini od 100 metar a razpisane su tri nagrade. Početak je točno na 12 ura o podne. Natjecanje obavit će se pri svakom vremenu. — Ulaznina je prosta. Najbolje mesto za gledaoce je pred kavanom Kvarnero. U istinu moramo priznat, da ki se kuplje na 31. decembra va slobodnem more ima puno kuraja, bi rekli kod nas da mu „Salo" gori. Nego ako je moguće činit v Opatije u sred zime „regate u plivanju va slobodnem moru to je znak da je temperatura v Opatije jako blaga.

Krive mere nekeh rečkeh trgovac ale istina nada sve. Va broju „Narodnega lista" od 4 o. m. donesli smo preštampanu od rečkeh foji viest, da je rečka pulicija nekem trgovcem v Reke sekvestrala falši peži a med temi i trgovcu i malinaru g. Luciano Penso na Mlake (via Serpentina br. 6) puli kega se je našlo da mu je mera slabeja za 20 dekagrami po kilu.

Sada pak doznamo da ta vest koju smo mi iz rečkeh foji preštampali koliko se tiče g. Luciana Penso nije istinita. Pulicija nije najme kod njega našla falše peži nego je samo našla jedan decimal, ki ni bil cementiran. Poštujuć istinu nad sve mi rado ispravljamo gori navedenu viest, žaleć da smo slepo poverovali rečkem fojom.

Izbor načelnika občine Veprinac. Ponedeljak dne 15. o. m. za podne je bila konštituirajuća sednica novoizabranoga občinskoga zastupstva u Veprincu. Od strane političke oblasti bil je prisutan poglaviti gospodin kapetan Manussi i 16 zastupniki, manjkali su Nemci Quitta i Meese.

Naših 6 zastupnika izjavilo je odmah na početka sednice, da ako se ne izabere u občinsku deputaciju jednega savetnika iz manjine, oni će se odalečit od sednice i tako onemogućit izbor načelnika. Šior Anžulo bil je va veloj neprilike.

Banderi na villa Virginija su bile već pripravne, maškulji su bili već nakrcani, večera se je već frigala, sada ako ne bude on zibran za župana ča će bit? Anžulo se je vrtel kako zec na ražnje. Sam ni znal ča bi storil a Costantina ni Krstića ni bilo blizu da bi mu dali kakov svet. — Već su hteli Veprinački sudci Talijani poć doma prez zibrat župana kada ti temu ne beše, pristali su na to, da se zibere jednega našega konšiljera za kega su pravi Veprinčani

---

ranjeniku, kako smo bolje znali. Slama bijaše pod njim okrvavljena. Naočice je bliedio. Kad se večer prikuči, izveramo se na svoje sedlo. Već je ranjenik hroptao. Stisnusmo mu ruku i udaljismo se od kola. Tužno bijaše pogledao za nama, protegnuv se na slami.

Taj je dan bila došla hrana našoj satniji, nu Ernesto i ja, ma kako nam se stezao želudac, mi smo se više radovali listovom, koje bijasmo primili od svojih, nego li mesu i pirinčetu. Ernestu javljaše otac, da mu je Bog dao sinčića, čila i zdrava, ali da njegova odsutnost pomućuje svu radost Sofijinu. Dok smo podticali oganj oko naše „kokošine", čitasmo pisma i razgovarasmo se o svojih obiteljih.

Ernesto se smijao i plakao od radosti te govorio mi kako bi dao pô svieta da usmogne vidjeti svoje mile i cjelivati sinčića i svoju ženicu. Još se ne bijasmo ni odmorili ni oborili niz grlo dva tri zatogaja, al eto jada! Iz Banjaluke bilo došlo opet nekoliko kola, kako bijaše s nama bezobziran i okrutan, zapovjedi nam, da ih odpratimo do prve štacije. Ernesto se i ja u čudu pogledasmo. (Sliedi.)

odlučili g. kapitana Ivana Bačić. Na to su veprinački Talijani zibrali za deset glasi šjor Anšula za župana a naši su dali bele glasovnice.

Za občinske savetnike bili su zibrani: Ivan Bačić pomoraki kapitan, Anton Gašparić, Ivan Andretić i Petar Žiganto. I još će talijanski foji pisat „sintomatica vittoria ad Apriano grande successo italiano a Veprinaz i druge gluposti i laži. Ča su Talijani dobili kod zadnjeh izbori va Veprincu? Niš ma uprav niš a zgubili su dva zastupnika zač su zibrali dva Nemca više nego ih je do sada bilo u zastupstvu. — A naša stranka? Nije niš izgubila nego je dobila jednega občinskega savetnika, ki ako bude energičan će moć puno koristit i puku i stranke. Dakle toliko dekantana talijanska „Vittoria“ u Veprincu je jedna navadna talijanska sleparija.

Krstić komunjski kunšiljer v Reke. Ako se spamećujete je leta 1891. rečka pulicija zignala z Reki doktora Krstića za to ča je z revolverom v ruki branil Dalmatince ki su se vračali iz zagrebačke izložbe (espozicije) preko Reke va Dalmaciju od napadaji rečkeh fakini, podkupljeneh od rečkeh Talijani. Onputa su Talijani Krstića diktum faktum stirali z Reki i zabranili su mu da nesme već nikada bivat v Reke. Odkada je pak Krstić postal od velega Hrvata pravi kalabreski Talijan rečka pulicija ne samo da ga pusti bivat v Reke koliko će za svem tem da je još vavek z Reke sfratan, nego ona ga još brani, ja dapače rečki Talijani da su odlučili, da će kod prveh izbori zibrat Krstića za komunjskega konšiljera. Bravo! nikad bolje barem će stara Ambrosinka pod stari dani postat kunšiljerica. Svi znamo ča je i kakov je Krstić, kad ga budu Rečani zibrali za kunšiljera znat ćemo, da je on još najbolji mej njimi.

Bi reć da Krstić ni ne misli prit ovamo storit oni četiri meseci i pol pržuna zač on se lepo šeće po rečkem korse kako jedan veli gospodin a ima pod poplatom voloski sud i voloski pržun. Ima pravo! Ki bi vrag z ovakovom zimom šal va pržun! Ki zna da se ga onako pozove na jedan dobar rižot al gulaš morda bi i prišal. Vej si ga zlodej. Ala Bože, Bože nač smo ti spali!

Skupščina društva Bratimstva u Voloskom. Primamo i objavljamo da će društvo Bratimstvo obdržavati subotu dne 20. decembra o. g. na 7 ura u večer svoju redovitu godišnju skupščinu. Preporuča se svim članovom da dodju na tu skupščinu.

Svim gospodarom voćnjaka do znanja. Ove su godine bile u mnogo krajeva napadnute kruške i jabuke nekom Gljivicom, koja se zove Turiclodium. Ako napadne voće biva mu koža nakažena, razpučena, odrvenjena, a ako napadne lišće ili granje vide se na ovimo crne oble mrlje od 6—12 mm. promjera, pokrivene nekim surim praškom po kojem izgledaju kao baršunaste (vellatate).

C. kr. austrijsko voćarsko društvo u Gradcu, bi htjelo znati koja je vrst jabuka i krušaka najmanje od te bolesti odnosno od tih gljivica pretrpila, da ih onda preporuči, to se za to uljudno pozivlju svi gospodari voćnjaka da bi se u interesu nasega voćarstva popitali koja je vrst u naših krajevih najmanje pretrpila od te bolesti i kako se ta vrst zove, te to priobćili kotarskoj gospodarskoj zadrugi u Voloskom.

Ako se toj vrsti pravoga imena neznа neka se pošalju ujedno dvie takove kruške ili jabuke, pa će joj se i za pravo ime popitati.

Još o zahavi u Voloskom na Mikulovu. U zadnjem broju „Narodnega lista“ izpustili smo pomutnjom nekoju gospodu, koja su nam prilikom te lepe zabave ili darovala ili preplatila ulasninu. Evo njim imena: gg. dr. Niko Fabianić. dr. Mate Trinajstić, Sofija udova Šabec, Anton Ličan, Josip Sever, Karlo Jurković, Jure Hegedüs, Anton Vahtar, Niko Perčić pom. kapetan Rieka; Marija udova Sučić Marijanica Volosko, F. T. Opatija i baron E. pl. Ransonet. Svim neka bude izrečena iskrena zahvala.

Unione-Istriana-kalabrezo. Istarski Talijani su si zatukli va glavu da mora cela Istra i more okole nje ča prej moguće postat čisto talijansko. Vide da unione-istriana gre s kopiti „per aria“ pak sada delaju sve moguće da prisile druga talijanska društva od vapori (Trieste-Istria, Muggia, Isola i dr.) da se slože z društvom de La rana da ga tako spase od falimenta.

I junta i trgovačka komora i talijansko političko društvo za Istru i sva talijanska kamora va Trstu i v Istre sile na sve moguće načine, moleć i strašeć, da pride do te sloge. A zač sve to? Samo za to da svi složno navale na nas istarske Hrvate i Slovence ne bi nas odnarodili i potalijančili kako piše tršćanski „Piccolo“ od nedelje — per conservare italiano questo mare — to će reć za očuvat ovo more talijansko. A vi istarski Slavinci, Slavunci, Ilirci, ki govorite da ništo ni Hrvati ni Talijani odprite jedan put oči pogledajte kamo nas sveh skupa pelje talijanska politika.

Vaši otci a morda i vi borili ste se leta 1866. pod Visom proti Talijanu ki je htel našemu cesaru zet Dalmaciju i Istru a sada vašem izdajstvom pomorete Talijanom pripravljat Istru za gladnu Italiju. Ne verujete? Verovat ćete kad budete na svoje oči videli al onputa će bit prekasno.

Neurečna vinska klauzola. Svakemu je v Istre poznato koliko je škode učinila puku v Istre ona prokleta vinska klauzola. Dojduće leto se ima ponovit pogodba z Italijom a s njom ima se odlučit o vinskoj klauzoli to je o tome ima i naprvo za deset let prihajat uz malu daciju talijansko vino v Austriju da dela domaćemu konkurencu ale ima se ta klauzola promenit. — Znajuć Talijani kakovu silnu korist njim nosi vinska klauzola počeli su po celoj Italije najveću agitaciju da klauzola ostane u kreposti. Austrijska vlada koja u svemu popušća talijanskoj seguro će i va tom popustit pak će se — neka nas Bog očuva — dogodit da će gladnoj Italije bit žrtvovane sve austrijske provincije koje se bave vinogradarstvom. — Za to je od vele potrebe da se dignu sva naša društva, sve naše občine i da kod c. k. vlade zahtevaju najenergičnije, da se odpravi ona prokleta klauzola. Ako budemo tihi pojest će nas vuci!

Talijanska pobjeda va Veprincu. Prošli petak imelo je talijansko političko društvo za Istru va Trstu svoju skupščinu. Na istoj je predsednik društva doktor Felice Benatti javil skupščinarom, da je kod zadnjeh občinskeh izbori va Veprincu predobila talijanska stranka. — Ste čuli Gašparić i Andretić? — Dokle se pripravljaju izbori onda Talijani govore i pišu da se bore „per il partito istriano“ a kad kod izbori dobije njihova stranka onda očito izpovedaju da je predobila talijanska stranka. I još neki naši propali izrodi i izdajice za nekoliko judinega novca pomažu Talijanom proti vlastitomu rodu i vlastitoj braći. Ne znaju jadni, da delajuć za Talijane stavljaju sebi samim lac na vrat koji će ih prvo al kasnije zagušit!

Zabava božičnog drvca u družbinj školi na Voloskom. Nedelju za Božićem to je na 28. o. m. na 4 ure za podne bit u družbinoj školi na Voloskom svečanost božićnoga drvca. Na toj svečanosti će školska deca predstavljat jednu lepu igru, deklamirat i pjevat a nakon predstave deklamacije i pjevanja dielit će se deci božični dari. — Ulazmina za zabavu bit će 50 heleri po osobi. Deca od družbine škole ne plaćaju ulasnine.

Lovranci straše. Povedaju nam neki naši ljudi z Lovrana, da su Lovranski poperdili tako fanatizirali, tako napuhnuli, neke lovranske kmete da straše svakemu Lovrancu ki se vozi z vapori od ungaro-crvate a ne z onemi od unione italiana, da će ga natuć.

Mi bimo jako rado hteli doznat ime od jednega takovega delije ki drugem straši pak bimo ga valje prez mijoardja prijavili sudu. Ča ni to jedna svinjarija á? Ča ne more poć svaki z onem vaporom s kem će? Poperdili bi po sile hteli silit ljude da se svi potalijane na talijanskeh vaporeh. Tako da su i neki dan neki barkarioli va Drage prisilili jednega kmeta da je ukrcal svoju robu na talijanski vapori.

Mi bimo preporučili direkcije od ungaro-croate da va Drage najde jednu barku i dva barkariola ki će peljat ljude i robu samo na njije vapore. Tako će se oni poperdilski barkarioli već opametit. U ostalom mislimo da će se poperdilski vapori ki dan kad bude malo jače bure otopit za svemi pasižeri, a kako su makine slabe još će ki ta od njih poć za svemi pasižeri „per aria“ Kemu je dakle život drag neka se čuva.

Upraviteljstvo c. k. poštnog ureda u Opatiji moli nas, da javimo sl. občinstvu, da će se nedelju dne 21. o. m. produljit uredovne ure na ovoj pošte, tako, da će se od 8 ure jutro, pak do 7 na večer primati paketi i druge pošiljke. Ki pak želi, da mu paket onaj isti dan odputuje, dobro će učinit ako ga stavi na poštu prej polna. Drugu nedelju pak, naime na 28. o. m. primati će poštarski ured listi od 7 ure u jutro do 7 na večer. U druge dneve uredovne ure kako po navadi.

„Hrvatska Vila“. Tako će se zvat novi list za književnost i umjetnost ča će ga va Zagrebe pokrenut g. dr. Ante Tresić Pavičić slavni hrvatski pjesnik i pisac. List će izlazit svake subote, a stojat će na leto samo 8 krun, za djake 6 krun. Uvjereni, da je ta list va dobreh rukah, mi ga našim čitateljem preporučamo najtoplije.

Knjigovežareka umjetna izložba. Gosp. Miha Vahtar, umjetni knjigoveža na Voloskom izložio je nekoliko svojih radnja kod L. Heinl-a u Opatiji. Mi smo se divili gledajuć te fine raduje našeg čovjeka. Da kažemo pravo, mi smo se čudili koliko je g. Vahtar u toj struci napredovao. To ti je finoća, eleganca i ukus — ma upravo divota. Valja nam još iztaknuti, da je to sve učinjeno na ruku. Tu je doduše samo njekoliko komada izloženih, ali iz toga možeš već vidjeti, da je naš Miho izvrstan majstor. Naši ljudi se više puta za takve radnje služe Bog zna kuda a evo nam doma umjetnika. Mi gosp. Vahtaru od srdca čestitamo i toplo ga preporučamo.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sabrao je gosp. Josip Juraga na piru gosp. Paskvala Vlah u rodoljubnoj gostioni Andretića-Paronića u Ičićih K 17·20. Živili mladenci, darovatelji i sabiratelj.

Nadalje sabrao je isti gospodin u veselom društvancu dne 14. t. m. K 4·10 a darovaše J. Juraga 1 K, Ant. Priskić 40 h V. Jurković 1 K, B. Letiš 70 h, A. Barbić 1 K. — Novac je izručen muž. podružnici u Opatiji. Živili i ugledali se i drugi u njihov lepi primjer.

Trgovcem vina koji žele kupit finoga istarskoga preporučamo neka se obrate na g. Ivana Peteh, Kanfanar Ilica Sošić.

Koledar družbe sv. Cirila i Metoda za Istru može se kupit u Voloskom za 50 h kod g. Ivana Spendou.

Zadnje viesti.

Istarski sabor sazvan je za 27. decembra o. g. na kratko zasjedanje u Pulj. Naše Talijane to jako srdi jerbo bi oni najvoleli da mogu va Poreču pljuvat na naše zastupnike. Va Pulu je malo previše austrijskeh bajunet pak se „junački“ Talijani boje. Za to nisu zadovoljni da je sabor sazvan u Pulj.

Razgovor

moj Lucom i Marom na Opatijskoj place.

Luce: Dobro jutro kuma, kamo tako rano?

Mare: Grem malo na peškariju videt ako je ča ribi zač je danas post.

L. Kumo moja teško, da ča najdete zač od nekega vremena ovamo već ni ribi za siromaha.

M. Istina je kuma Luce, sve ča je bolje, to je za drugega, furešta, a za nas rogi ..... Mane se čini, da smo mi ovde samo za to da furešton služimo a oni da nam zapovedaju za svem tem, da smo ovde rojeni i zgojeni i da bimo morali bit ovde gospodari.

L. Tako mi sira, imate kuma nekoliko i pravo. Govorim nekoliko zač još ni prišlo po svem svega, da nam furešti zapovedaju, nego verujte mi, da će do malo vremena prit do tega ako se ne budu neki naši domaći ljudi opametili.

M. Draga moja Luce, ti ki vi mislite neće se nikada opametit, zač oni bi hteli raje da va našem komune zapoveda sam vrag paklenski nego da zapovedaju naši domaći ljudi ki govore da su Hrvati.

L. Ala kuma za reć vam istinu ja sam videla trubastch ljudi ale pak tako trubasteh nisam nigde na svetu videla kako puli nas. Neki naši ljudi govore, da neka slobodno puli nas zapoveda Talijan, Nemac, vrag i njigova mater samo ne domaći čovek,

M. Ja kuma moja kega će Bog pedepsat temu pamet zame. Tako i naši renegati bi hteli po sile da ovde va našem komune zapovedaju furešti samo da ne zapovedaju domaći Hrvati.

Oglas.

Primio bih u moju pisarnu svršenoga

pravnika

(sa sudbenim državnim ispitom) — uz honorar po dogovoru.

Podgrad, 10 decembra 1902.

Fran Dubrović
c. k. notar.

Za božićne blagdane!!!

U dućanu
gosp. Vladimira Fiamina
u Opatiji (Križišće br. 101.)
prodavaju se dobra vina svake vrsti kao i svakojakih poslastičā te liepih stvari za božićno drvce i igračkā na veselje djece i odraslih ljudi.
Preporuča se za što obilniji posjet.

Broj 5962.

Oglas dražbe

za odati u zakup obć. namet na potrošarinu vina i mesa i obć. pristojbu na pivo.

U izvršenju občinskoga zastupstva učinjenoga u sjednici dne 13. novembra t. g. daje se na obće znanje:

U nedelju 21. decembra t. g. u 10. uri jutro obdržavati će se u ovoj občinskoj viječnici javna dražba, za odati u zakup pravo pobiranja občinskih nameta od 100% na erarsku potrošarinu vina i mesa i obć. pristojbe na pivo **u godini 1903.** u imovnoj občini **Kastav**, koju sačinjava 27 županija, kao i u pridruženih poreznih občina **Bergud, Lisac, Skalnica i Studena.**

Fiškalna ciena opredjelena je u smislu občinskoga proračuna na vino i meso K 16872 sa pravom pobirati po 3 krune 40 hel. od svakoga hektolitra piva, na malo iztočenoga samo u občini Kastav bez pridruženih opredjeljeno na kruna 1000 (ukupno K 17·872.) Dražba ide na to tko daje više fiškalne ciene. —

Dražbovati želeći imaju, najdalje do **nedelje 21. decembra t. g. do 10 sati u jutro** predati ili odpremiti preporučeno poštom podpisatomu **pismeno zapečaćene ponude**, obložene sa vadijem od 5% do izklične ciene u gotovom novcu ili u javnih državnih papirih, dočim će dostave potrošarine pri podpisu pogodbe morati da nadopuni taj vadij do 10% koji iznos pridržati će se u ime kaucije za točno obdržavanje dužnosti napram občini.

Uvjeti dražbe mogu se uviditi kod potpisatoga za vrieme uredovnih sati sve do pred samu dražbu.

Občinsko glavarstvo

KASTAV, 14. decembra 1902.

Glavar:
Jelušić.

Hrv. pjev. i tamb. društvo „LOVOR"

Opatija-Volosko

držati će svoju redovitu godišnju skupštinu u prostorijah kavane „Central" dne 21. ov. mj. u 8 sati na večer — sa ovim dnevnim redom:

1) Otvorenje sjednice.
2) Čitanje zapisnika zadnje skupštine.
3) Izvješće tajnika.
4) Izvješće blagajnika.
5) Izvješće arhivara.
6) Izbor novog odbora.
7) Eventualni predlozi.

Opatija-Volosko, 17. 12. 1902.

Odbor.

Umoljava se braću „Lovoraše" — te ostale prijatelje društva i naše narodne stvari, da se odazovu u što većem broju.

Poziv

na glavnu skupštinu čitaonice „Zore" koja će se obdržavati u vlastitim prostorijama dne 22. t. m. u 6 sati i pol na večer sa sliedećim

dnevnim redom:

1) Otvorenje skupštine.
2) Čitanje zapisnika poslednje glavne skupštine.
3) Izvješće blagajnika.
4) Izbor novog odbora.
5) Možebitni predlozi.

Opatija, 15. decembra 1902.

Odbor.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznašao je **K 1161.044·39** — **Garancija** iznašala je **K 133.760·—**. — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1901 **K 575.486·29.**

Ravnateljstvo.

Poziv

Pozivlju se članovi Kotarske Gospodarske Zadruge, da dodju na glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u Berseču nedelju dne 28. decembra ove godine u 9 sati u jutro.

Dnevni red:

1) Pozdrav predsjednika,
2) Izvješće tajnika o radu god. 1902.
3) Izvješće blagajnika.
4) Izbor novoga odbora.
5) Možebitni predlozi.

Kotarska gospodarska zadruga Opatija.

Volosko, dne 13. decembra 1902.

V. Tomičić
predsjednik.

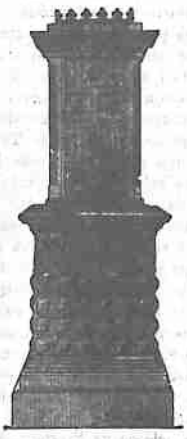

Višekrat odlikovana ✱ Višekrat odlikovana

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cienama **od 14 kruna dalje.**

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cienici šilju se na zahtjev gratis i franko.

Dražbeni oglas.

Na predlog vlastnice Marije Kotuca rodj. Labaj žene Mihovila u Voloskom br. 60 držati će se dne 23. decembra 1902. u 10 sati pr. podne kod ovog c. kr. kot. suda dobrovoljna javna dražba nekretnina parc. 1326, i edif. 199 tvorečih I. II. g. l. ul. br. 290 k. o. Matulje i to za cienu od kruna 11.200.

Ne primaju se ponude izpod izključne ciene. —

Prava zaloga vjerovnika, što su uknjižena na nekretninama ostaju netaknuta.

Dražbeni se uvjeti mogu razgledati u pisarni ovoga suda, soba br. 2 za uredovnih satova.

C. kr. kotarski sud, Volosko
Odio I., dne 5. novembra 1902.

Zaštitna marka: Sidro.

Liniment. Caps. Comp.

iz Richterove ljekarne u Pragu

jest obće priznato kao izvrstno ublažujuće sredstvo za narkanje; dobije se u svih ljekarnah uz cienu od 80 h, K 1·40 i K 2.

Kod kupovanja ovog obljubljenog domaćeg lieka neka se uzimaju samo originalne bočice u škatuljah, koje imadu zaštitnu marku „Sidro" iz Richterove ljekarne, tada će se sigurno dobiti originalni proizvod.

Richterova ljekarna

„k zlatnomu lavu"

u Pragu I. Elizabetine ul. 5.

Sjećajte se istarske Družbe Sv. Cirila i Metoda!

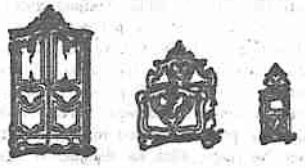

Tvornica pokućstva

IGNACA KROM

dvorskog dobavljača

u Trstu, Via Cassa di Risparmio

utem. 1848. — Tvornica u Beču.

Cienici, uzorci, razjašnjenja, proračuni, nacrti šalju se na zahtjev badava.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okrepa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najčistije bakalarovo ulje čisto, te sa željezom i jodijem, direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: Labusen. Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osiku.

Izvadina Salsaparilije Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkriljene sredstv za sve želudčane bolesti.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uredjenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Ciene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Ertl.

Posujilnica u Voloskom

prodaje više komada

zemljišta

u občinama: **Pobri, Pereniči, Kučeli, Bregi i Rukavac Gornji.**

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Dr. L. Roheim

posjednik **sanatorijuma,**

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za **gospodu,** a od 2—5 p. p. za **gospodje na Rijeci,** vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom **D. Accurti.**

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.